

UMOWA O HANDLU I WSPÓŁPRACY

**między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony,
a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony**

PREAMBUŁA

UNIA EUROPEJSKA I EUROPEJSKA WSPÓLNOTA ENERGII ATOMOWEJ

ORAZ

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

1. POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do przestrzegania zasad demokracji, praworządności, praw człowieka oraz do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, a także do przeciwdziałania zmianie klimatu, które stanowią elementy zasadnicze niniejszej Umowy i umów uzupełniających,
2. UZNAJĄC znaczenie globalnej współpracy w zakresie kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania,
3. UZNAJĄC znaczenie przejrzystości w handlu międzynarodowym i inwestycjach z korzyścią dla wszystkich zainteresowanych stron,
4. DAŻĄC do ustanowienia jasnych i wzajemnie korzystnych zasad regulujących handel i inwestycje między Stronami,

5. MAJĄC NA UWADZE, że w celu zagwarantowania skutecznego zarządzania niniejszą Umową i wszelkimi umowami uzupełniającymi oraz ich właściwego interpretowania i stosowania, a także w celu zapewnienia zgodności z wynikającymi z tych umów obowiązkami, konieczne jest ustanowienie przepisów zapewniających ogólny ład, w szczególności zasad rozstrzygania sporów i egzekwowania przepisów zapewniających pełne poszanowanie odpowiednich porządków prawnych Unii i Zjednoczonego Królestwa, a także statusu Zjednoczonego Królestwa jako państwa spoza Unii Europejskiej,
6. OPIERAJĄC SIĘ na swoich odpowiednich prawach i obowiązkach wynikających z Porozumienia z Marrakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu, sporządzonego w dniu 15 kwietnia 1994 r., oraz innych wielostronnych i dwustronnych instrumentów współpracy,
7. UZNAJĄC autonomię każdej ze Stron oraz prawo do wprowadzania regulacji na swoich terytoriach w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki publicznej, takich jak ochrona i promowanie zdrowia publicznego, usługi społeczne, edukacja publiczna, bezpieczeństwo, środowisko, w tym zmiana klimatu, moralność publiczna, ochrona socjalna lub ochrona konsumentów, dobrostan zwierząt, prywatność i ochrona danych oraz propagowanie i ochrona różnorodności kulturowej, przy jednoczesnym dążeniu do podniesienia swoich odpowiednich wysokich poziomów ochrony,
8. WIERZĄC w korzyści płynące z przewidywalnego środowiska handlowego, które sprzyja rozwojowi handlu i inwestycji między Stronami oraz zapobiega zakłóceniom w handlu oraz nieuczciwej przewadze konkurencyjnej, w sposób sprzyjający zrównoważonemu rozwojowi jego wymiaru gospodarczego, społecznego i środowiskowego,

9. UZNAJĄC potrzebę oparcia ambitnego, szeroko zakrojonego i zrównoważonego partnerstwa gospodarczego na równych warunkach dla otwartej i uczciwej konkurencji oraz zrównoważonego rozwoju, poprzez skuteczne i solidne zasady w zakresie subsydiów i konkurencji oraz zobowiązanie do utrzymania swoich odpowiednich wysokich poziomów ochrony w dziedzinie standardów pracy i standardów społecznych, środowiska, przeciwdziałania zmianie klimatu i opodatkowania,
10. UZNAJĄC potrzebę zapewnienia otwartego i bezpiecznego rynku dla przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, oraz ich towarów i usług poprzez usunięcie nieuzasadnionych barier w handlu i inwestycjach,
11. ODNOTOWUJĄC znaczenie ułatwiania przedsiębiorstwom i konsumentom nowych możliwości dzięki handlowi cyfrowemu, a także usuwania nieuzasadnionych barier w przepływie danych i handlu za pomocą środków elektronicznych, przy jednoczesnym poszanowaniu przepisów Stron w zakresie ochrony danych osobowych,
12. PRAGNĄC, aby niniejsza Umowa przyczyniała się do dobrobytu konsumentów poprzez realizację polityki zapewniającej wysoki poziom ochrony konsumentów i dobrobytu gospodarczego, a także poprzez zapewnienie współpracy między odpowiednimi organami,
13. MAJĄC NA UWADZE znaczenie łączności transgranicznej drogą powietrzną, lądową i morską w odniesieniu do pasażerów i towarów, a także potrzebę zapewnienia wysokich standardów świadczenia usług transportowych między Stronami,

14. UZNAJĄC korzyści płynące z handlu i inwestycji w energię i surowce oraz znaczenie wspierania dostaw efektywnej kosztowo, czystej i bezpiecznej energii do Unii i Zjednoczonego Królestwa,
15. ODNOTOWUJĄC zainteresowanie Stron ustanowieniem ram ułatwiających współpracę techniczną i opracowanie nowych uzgodnień handlowych dotyczących połączeń wzajemnych przynoszących solidne i skuteczne rezultaty we wszystkich ramach czasowych,
16. ODNOTOWUJĄC, że współpracę i handel między Stronami w tych obszarach należy oprzeć na uczciwej konkurencji na rynkach energii oraz na niedyskryminującym dostępie do sieci,
17. UZNAJĄC korzyści płynące ze zrównoważonej energii, energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wytwarzania energii na Morzu Północnym, oraz efektywności energetycznej,
18. PRAGNĄC promować pokojowe wykorzystanie wód przyległych do wybrzeży Stron oraz optymalne i sprawiedliwe wykorzystanie żywych zasobów morza na tych wodach, w tym dalsze zrównoważone zarządzanie wspólnie eksploatowanymi stadami,
19. ODNOTOWUJĄC, że Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej i że ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r. Zjednoczone Królestwo jest niezależnym państwem nadbrzeżnym, które ma odpowiednie prawa i obowiązki wynikające z prawa międzynarodowego,

20. POTWIERDZAJĄC, że suwerenne prawa państw nadbrzeżnych wykonywane przez Strony w celu poszukiwania, wydobywania i chronienia żywych zasobów w ich wodach oraz zarządzania nimi należy realizować na podstawie zasad prawa międzynarodowego oraz zgodnie z nimi, w tym z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzoną w Montego Bay w dniu 10 grudnia 1982 r. (zwaną dalej „Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza”),

21. UZNAJĄC znaczenie koordynowania praw w zakresie zabezpieczenia społecznego, z których korzystają osoby przemieszczające się między terytoriami Stron w celu zatrudnienia, pobytu lub zamieszkania, a także praw, z których korzystają członkowie rodzin tych osób oraz osoby pozostałe przy życiu po śmierci tych osób,

22. MAJĄC NA UWADZE, że współpraca w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak nauka, badania i innowacje, badania jądrowe i przestrzeń kosmiczna, w formie udziału Zjednoczonego Królestwa w odpowiednich programach Unii na sprawiedliwych i odpowiednich warunkach przyniesie korzyści obu Stronom,

23. MAJĄC NA UWADZE, że współpraca między Zjednoczonym Królestwem a Unią w zakresie zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania lub ścigania czynów zabronionych oraz wykonywania sankcji karnych, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom, umożliwi wzmocnienie bezpieczeństwa Zjednoczonego Królestwa i Unii,

24. PRAGNĄC, aby między Zjednoczonym Królestwem a Unią została zawarta umowa zapewniająca podstawę prawną takiej współpracy,

25. UZNAJĄC, że Strony mogą uzupełniać niniejszą Umowę innymi umowami stanowiącymi integralną część ich ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą Umową oraz że Umowa w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych została zawarta jako taka uzupełniająca umowa i umożliwia wymianę informacji niejawnych między Stronami na podstawie niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek innej umowy uzupełniającej,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ PIERWSZA

POSTANOWIENIA WSPÓLNE I INSTYTUCJONALNE

TYTUŁ I:

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 1

Cel

W niniejszej Umowie ustanowiono podstawę dla szeroko zakrojonych stosunków między Stronami w obszarze dobrobytu i dobrego sąsiedztwa charakteryzującego się bliskimi i pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy, z poszanowaniem autonomii i suwerenności Stron.

ARTYKUŁ 2

Umowy uzupełniające

1. W przypadku gdy Unia i Zjednoczone Królestwo zawierają inne umowy dwustronne, umowy te – o ile umowy te nie stanowią inaczej – stanowią umowy uzupełniające względem niniejszej Umowy. Takie umowy uzupełniające stanowią integralną część ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą Umową oraz stanowią część ogólnych ram.
2. Ust. 1 ma zastosowanie również do:
 - a) umów między Unią i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony; oraz
 - b) umów między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony.

ARTYKUŁ 3

Dobra wiara

1. Strony, w duchu pełnego wzajemnego poszanowania oraz w dobrej wierze, wspierają się wzajemnie w realizacji zadań wynikających z niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających.

2. Strony wprowadzają wszystkie odpowiednie środki, ogólne lub szczególne, w celu zapewnienia wypełnienia obowiązków wynikających z niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających oraz powstrzymują się od wprowadzania jakichkolwiek środków, które mogłyby zagrozić osiągnięciu celów niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających.

TYTUŁ II

ZASADY INTERPRETACJI ORAZ DEFINICJE

ARTYKUŁ 4

Międzynarodowe prawo publiczne

1. Postanowienia niniejszej Umowy i każdej umowy uzupełniającej interpretuje się w dobrej wierze na podstawie ich zwykłego rozumienia w ich kontekście oraz w świetle przedmiotu i celu umowy, zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, w tym zasadami skodyfikowanymi w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu w dniu 23 maja 1969 r.

2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejsza Umowa ani którakolwiek z umów uzupełniających nie ustanawiają obowiązku interpretacji ich postanowień zgodnie z prawem wewnętrznym którejkolwiek Strony.

3. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że interpretacja postanowień niniejszej umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej dokonywana przez sądy którejkolwiek ze Stron nie jest wiążąca dla sądów drugiej Strony.

ARTYKUŁ 5

Prawa prywatne

1. Bez uszczerbku dla art. SSC.67 Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz z wyjątkiem, w odniesieniu do Unii, części trzeciej niniejszej Umowy, żadnego z postanowień niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej nie interpretuje się jako przyznającego osobom praw lub nałożenia na nie obowiązków innych niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie prawa międzynarodowego publicznego, ani jako dopuszczającego bezpośrednie powoływanie się na niniejszą Umowę lub jakąkolwiek umowę uzupełniającą w wewnętrznych systemach prawnych Stron.

2. Strona nie przewiduje prawa do wniesienia na podstawie swojego prawa skargi przeciwko drugiej Stronie na podstawie faktu, że druga Strona działała z naruszeniem niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej.

ARTYKUŁ 6

Definicje

1. Do celów niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających oraz o ile nie określono inaczej, stosuje się następujące definicje:
 - a) „osoba, której dane dotyczą” oznacza zidentyfikowaną lub możliwą do zidentyfikowania osobę fizyczną; możliwa do zidentyfikowania osoba to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden lub większa liczba szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej;
 - b) „dzień” oznacza dzień kalendarzowy;
 - c) „państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie Unii Europejskiej;
 - d) „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje o osobie, której dane dotyczą;
 - e) „państwo” oznacza państwo członkowskie lub Zjednoczone Królestwo, w zależności od kontekstu;
 - f) „terytorium” Strony oznacza, w odniesieniu do każdej ze Stron, terytoria, do których ma zastosowanie niniejsza Umowa zgodnie z art. 774;

- g) „okres przejściowy” oznacza okres przejściowy przewidziany w art. 126 umowy o wystąpieniu; oraz
- h) „umowa o wystąpieniu” oznacza Umowę o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, wraz z protokołami do niej.

2. Wszelkie odniesienia do „Unii”, „Strony” lub „Stron” w niniejszej Umowie lub jakiegokolwiek umowie uzupełniającej rozumie się jako nieobejmujące Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, o ile nie określono inaczej lub w przypadku gdy z kontekstu wynika inaczej.

TYTUŁ III

RAMY INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 7

Rada Partnerstwa

1. Niniejszym ustanawia się Radę Partnerstwa. W jej skład wchodzi przedstawiciele Unii i Zjednoczonego Królestwa. Rada Partnerstwa może zbierać się w różnych składach w zależności od kwestii, które są przedmiotem dyskusji.

2. Radzie Partnerstwa współprzewodniczą członek Komisji Europejskiej i przedstawiciel rządu Zjednoczonego Królestwa na szczeblu ministerialnym. Posiedzenia Rady odbywają się na wniosek Unii lub Zjednoczonego Królestwa, a w każdym razie co najmniej raz w roku; harmonogram posiedzeń i porządek obrad Rady Partnerstwa ustalane są za obopólną zgodą.

3. Rada Partnerstwa nadzoruje realizację celów niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających. Nadzoruje i ułatwia wykonanie i stosowanie niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających. Każda ze Stron może kierować do Rady Partnerstwa każdą kwestię związane z wykonaniem, stosowaniem i interpretacją niniejszej Umowy lub jakichkolwiek umów uzupełniających.

4. Rada Partnerstwa jest uprawniona do:

- a) przyjmowania decyzji w odniesieniu do wszystkich kwestii, w przypadku których niniejsza Umowa lub jakakolwiek umowa uzupełniająca tak stanowi;
- b) wydawania Stronom zaleceń dotyczących wykonania i stosowania niniejszej Umowy lub jakichkolwiek umów uzupełniających;
- c) przyjmowania, w drodze decyzji, zmian do niniejszej Umowy lub do jakiegokolwiek umowy uzupełniającej w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie lub jakiegokolwiek umowie uzupełniającej;
- d) z wyjątkiem tytułu III części pierwszej, do końca czwartego roku następującego po wejściu w życie niniejszej Umowy, przyjmowania decyzji zmieniających niniejszą Umowę lub jakakolwiek umowę uzupełniającą, pod warunkiem że takie zmiany są niezbędne w celu skorygowania błędów lub usunięcia pominięć lub innych braków;

- e) prowadzenia dyskusji dotyczących każdej kwestii związanej z dziedzinami objętymi niniejszą Umową lub jakąkolwiek umową uzupełniającą;
 - f) przekazywania niektórych ze swoich uprawnień Komitetowi Partnerstwa Handlowego lub specjalnemu komitetowi, z wyjątkiem tych uprawnień i obowiązków, o których mowa w lit. g) niniejszego ustępu;
 - g) ustanawiania, w drodze decyzji, specjalnych komitetów handlowych i specjalnych komitetów innych niż te, o których mowa w art. 8 ust. 1, rozwiązywania każdego specjalnego komitetu handlowego lub specjalnego komitetu, lub zmiany powierzonych im zadań; oraz
 - h) wydawania Stronom zaleceń dotyczących przekazywania danych osobowych w określonych dziedzinach objętych niniejszą Umową lub jakąkolwiek umową uzupełniającą.
5. Prace Rady Partnerstwa podlegają regulaminowi wewnętrznemu określonymu w załączniku 1. Rada Partnerstwa może zmienić ten załącznik.

ARTYKUŁ 8

Komitety

1. Niniejszym ustanawia się następujące komitety:
 - a) Komitet Partnerstwa Handlowego, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuły I–VII, tytuł VIII rozdział 4, tytuły IX–XII, części drugiej dział szósty oraz załącznika 27;

- b) Specjalny Komitet Handlowy ds. Towarów, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 1 oraz części drugiej dział pierwszy tytuł VIII rozdział 4;
- c) Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej, dział pierwszy, tytuł I rozdziały 2 i 5, Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych oraz postanowień dotyczących egzekwowania przez organy celne praw własności intelektualnej, opłat i należności, ustalania wartości celnej i towarów naprawionych;
- d) Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 3;
- e) Specjalny Komitet Handlowy ds. Barrier Technicznych w Handlu, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 4 oraz artykułu 323;
- f) Specjalny Komitet Handlowy ds. Usług, Inwestycji i Handlu Cyfrowego, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuły II–IV oraz części drugiej dział pierwszy tytuł VIII rozdział 4;
- g) Specjalny Komitet Handlowy ds. Własności Intelektualnej, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł V;
- h) Specjalny Komitet Handlowy ds. Zamówień Publicznych, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł VI;

- i) Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Regulacyjnej, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł X;
- j) Specjalny Komitet Handlowy ds. Równych Warunków Działania na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł XI i załącznikiem 27;
- k) Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Administracyjnej w dziedzinie VAT oraz Odzyskiwania Podatków i Ceł, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł;
- l) Specjalny Komitet ds. Energii,
 - (i) który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział pierwszy tytuł VIII, z wyjątkiem rozdziału 4, art. 323 i załącznika 27; oraz
 - (ii) może prowadzić dyskusje i dostarczać wiedzę ekspercką odpowiednim specjalnym komitetom handlowym w kwestiach dotyczących rozdziału 4 i art. 323;
- m) Specjalny Komitet ds. Transportu Lotniczego, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział drugi tytuł I;

- n) Specjalny Komitet ds. Bezpieczeństwa Lotniczego, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział drugi tytuł II;
- o) Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział trzeci;
- p) Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział czwarty i Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;
- q) Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części drugiej dział piąty;
- r) Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części trzeciej; oraz
- s) Specjalny Komitet ds. Uczestnictwa w Programach Unii, który zajmuje się kwestiami objętymi zakresem części piątej.

2. W odniesieniu do kwestii związanych z tytułami I–VII, tytułem VIII rozdział 4, częścią drugą dział pierwszy tytuły IX–XII, częścią drugą dział szósty oraz załącznikiem 27, Komitet Partnerstwa Handlowego, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, jest uprawniony do:

- a) wspierania Rady Partnerstwa w wykonywaniu jej zadań, a w szczególności składania sprawozdań Radzie Partnerstwa i wykonywania wszelkich zadań powierzonych mu przez Radę Partnerstwa;

- b) nadzorowania wykonania niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej;
- c) przyjmowania decyzji lub wydawania zaleceń przewidzianych w niniejszej Umowie lub jakiegokolwiek umowie uzupełniającej, lub w przypadku gdy takie uprawnienia zostały mu przekazane przez Radę Partnerstwa;
- d) nadzorowania prac specjalnych komitetów ds. handlu, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu;
- e) zbadania najbardziej odpowiedniego sposobu zapobiegania wszelkim trudnościami, które mogą pojawić się w związku z interpretacją i stosowaniem niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, lub rozwiązywania tych trudności, bez uszczerbku dla części szóstej tytuł I;
- f) wykonywania uprawnień przekazanych mu przez Radę Partnerstwa zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. f);
- g) ustanawiania, w drodze decyzji, specjalnych komitetów ds. handlu innych niż te, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, rozwiązywania wszelkich takich specjalnych komitetów ds. handlu lub zmieniania powierzonych im zadań; oraz
- h) ustanawiania, nadzorowania, koordynowania i rozwiązywania grup roboczych, lub przekazania nadzoru nad nimi Specjalnemu Komitetowi ds. Handlu.

3. W odniesieniu do kwestii związanych z obszarem ich kompetencji specjalne komitety handlowe są uprawnione do:
- a) monitorowania i przeglądu wykonania oraz zapewnienia właściwego funkcjonowania niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej;
 - b) wspierania Komitetu Partnerstwa Handlowego w wykonywaniu jego zadań, w szczególności składania sprawozdań Komitetowi Partnerstwa Handlowego i wykonywania wszelkich zadań powierzonych im przez ten komitet;
 - c) prowadzenia przygotowawczych prac technicznych niezbędnych do wspierania funkcji Rady Partnerstwa i Komitetu Partnerstwa Handlowego, w tym gdy organy te muszą przyjmować decyzje lub zalecenia;
 - d) przyjmowania decyzji w odniesieniu do wszystkich kwestii, w przypadku których niniejsza Umowa lub jakakolwiek umowa uzupełniająca tak stanowi;
 - e) prowadzenia dyskusji dotyczących kwestii technicznych wynikających z wykonania niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, bez uszczerbku dla części szóstej tytuł I; oraz
 - f) zapewnienia Stronom wymiany informacji, prowadzenia dyskusji dotyczących najlepszych praktyk i prowadzenia wymiany doświadczeń w zakresie wykonania,

4. W odniesieniu do kwestii związanych z obszarem ich kompetencji specjalne komitety są uprawnione do:
- a) monitorowania wykonania i przeglądu oraz zapewniania właściwego funkcjonowania niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej;
 - b) wspierania Rady Partnerstwa w wykonywaniu jej zadań, w szczególności składania sprawozdań Radzie Partnerstwa i wykonywania wszelkich zadań powierzonych im przez Radę Partnerstwa;
 - c) przyjmowania decyzji, w tym zmian, oraz zaleceń w odniesieniu do wszystkich kwestii, w przypadku których niniejsza Umowa lub jakakolwiek umowa uzupełniająca tak stanowi lub w odniesieniu do których Rada Partnerstwa przekazała swoje uprawnienia specjalnemu komitetowi zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. f);
 - d) prowadzenia dyskusji dotyczących kwestii technicznych wynikających z wykonania niniejszej Umowy lub jakichkolwiek umów uzupełniających;
 - e) zapewniania Stronom forum wymiany informacji, prowadzenia dyskusji dotyczących najlepszych praktyk i prowadzenia wymiany doświadczeń w zakresie wykonania;
 - f) ustanawiania, nadzorowania, koordynowania i rozwiązywania grup roboczych; oraz
 - g) zapewniania forum w celu prowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738 ust.7.

5. Komitety składają się z przedstawicieli każdej ze Stron. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przedstawiciele w komitetach posiadali odpowiednią wiedzę fachową w odniesieniu do kwestii będących przedmiotem dyskusji.
6. Komitetowi Partnerstwa Handlowego współprzewodniczą wyższy rangą przedstawiciel Unii i przedstawiciel Zjednoczonego Królestwa odpowiedzialni za kwestie związane z handlem lub wyznaczone przez nich osoby. Posiedzenia Rady odbywają się na wniosek Unii lub Zjednoczonego Królestwa, a w każdym razie co najmniej raz w roku; harmonogram posiedzeń i porządek obrad Komitetu Partnerstwa Handlowego ustalane są za obopólną zgodą.
7. Specjalnym komitetom handlowym i specjalnymi komitetom współprzewodniczą przedstawiciel Unii i przedstawiciel Zjednoczonego Królestwa. O ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej lub o ile współprzewodniczący nie postanowią inaczej, spotykają się oni co najmniej raz w roku.
8. Komitety ustalają swój harmonogram i porządek obrad za obopólną zgodą.
9. Prace komitetów podlegają regulaminowi wewnętrznemu określoneemu w załączniku 1.
10. Na zasadzie odstępstwa od ust. 9, komitet może przyjąć, a następnie zmienić swoje zasady regulujące jego prace.

ARTYKUŁ 9

Grupy robocze

1. Niniejszym ustanawia się następujące grupy robocze:
 - a) Grupę Roboczą ds. Produktów Ekologicznych pod nadzorem Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Barrier Technicznych w Handlu;
 - b) Grupę Roboczą ds. Pojazdów Silnikowych oraz Części do Nich pod nadzorem Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Barrier Technicznych w Handlu;
 - c) Grupę Roboczą ds. Produktów Lecznicych pod nadzorem Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Barrier Technicznych w Handlu;
 - d) Grupę Roboczą ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego pod nadzorem Specjalnego Komitetu ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego.
2. Grupy robocze, pod nadzorem komitetów, wspierają komitety w wykonywaniu ich zadań, a w szczególności przygotowują prace komitetów i wykonują wszelkie zadania powierzone im przez komitety.
3. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele Unii i Zjednoczonego Królestwa, a współprzewodniczą im przedstawiciel Unii i przedstawiciel Zjednoczonego Królestwa.

4. Grupy robocze ustalają swoje regulaminy, harmonogramy posiedzeń i porządek obrad za obopólną zgodą.

ARTYKUŁ 10

Decyzje i zalecenia

1. Decyzje przyjęte przez Radę Partnerstwa lub, w zależności od przypadku, przez komitet są wiążące dla Stron oraz dla wszystkich organów utworzonych na podstawie niniejszej Umowy i jakichkolwiek umów uzupełniających, w tym dla trybunału arbitrażowego, o którym mowa w części szóstej tytuł I. Zalecenia nie mają mocy wiążącej.
2. Rada Partnerstwa lub, w zależności od przypadku, komitet przyjmuje decyzje i wydaje zalecenia za obopólną zgodą.

ARTYKUŁ 11

Współpraca parlamentarna

1. Parlament Europejski i Parlament Zjednoczonego Królestwa mogą ustanowić – jako forum wymiany opinii na temat partnerstwa – Zgromadzenie Parlamentarne Partnerstwa, w skład którego wchodzi posłowie do Parlamentu Europejskiego i posłowie do Parlamentu Zjednoczonego Królestwa.

2. Z chwilą jego ustanowienia Zgromadzenie Parlamentarne Partnerstwa:
- a) może zwracać się o odpowiednie informacje dotyczące wykonania niniejszej Umowy i każdej umowy uzupełniającej do Rady Partnerstwa, która następnie musi przekazać wymagane informacje;
 - b) jest informowane o decyzjach i zaleceniach Rady Partnerstwa; oraz
 - c) może wydawać zalecenia dla Rady Partnerstwa.

ARTYKUŁ 12

Udział społeczeństwa obywatelskiego

Strony konsultują się ze społeczeństwem obywatelskim w sprawie wykonania niniejszej Umowy i jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, w szczególności poprzez współpracę z wewnętrznymi grupami doradczymi i Forum Społeczeństwa Obywatelskiego, o których mowa w art. 13 i 14.

ARTYKUŁ 13

Wewnętrzne grupy doradcze

1. Każda ze Stron konsultuje się w kwestiach objętych niniejszą Umową i jakąkolwiek umową uzupełniającą, z nowo utworzoną lub istniejącą wewnętrzną grupą doradczą lub wewnętrznymi grupami doradczymi składającymi się z przedstawicieli niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych, organizacji przedsiębiorców i pracodawców, a także związków zawodowych, zajmujących się kwestiami gospodarczymi, zrównoważonego rozwoju, społecznymi, praw człowieka, ochrony środowiska i innymi kwestiami. Każda ze Stron może zwoływać swoją wewnętrzną grupę lub wewnętrzne grupy doradcze w różnych składach w celu prowadzenia dyskusji dotyczących wykonania różnych postanowień niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej.
2. Każda ze Stron uwzględni opinie lub zalecenia przedstawione przez jej wewnętrzną grupę doradczą lub wewnętrzne grupy doradcze. Przedstawiciele każdej ze Stron dążą do konsultowania się z odpowiednią wewnętrzną grupą doradczą lub wewnętrznymi grupami doradczymi co najmniej raz w roku. Posiedzenia mogą odbywać się za pomocą środków wirtualnych.
3. W celu propagowania świadomości społecznej na temat wewnętrznych grup doradczych każda ze Stron stara się publikować wykaz organizacji uczestniczących w jej wewnętrznej grupie doradczej lub wewnętrznych grupach doradczych, a także punkt kontaktowy dla tej grupy lub tych grup.
4. Strony wspierają współpracę między swoimi wewnętrznymi grupami doradczymi, w tym poprzez wymianę, w miarę możliwości, danych kontaktowych członków ich wewnętrznych grup doradczych.

ARTYKUŁ 14

Forum Społeczeństwa Obywatelskiego

1. Strony ułatwiają organizację Forum Społeczeństwa Obywatelskiego w celu prowadzenia dialogu dotyczącego wykonania części drugiej. Rada Partnerstwa przyjmuje wytyczne operacyjne dotyczące prowadzenia Forum.
2. Forum Społeczeństwa Obywatelskiego spotyka się przynajmniej raz w roku, o ile Strony nie postanowiły inaczej. Forum Społeczeństwa Obywatelskiego może spotykać się za pomocą środków wirtualnych.
3. Udział w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego otwarty jest dla niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego mających siedzibę na terytorium Stron, w tym członków wewnętrznych grup doradczych, o których mowa w art. 13. Każda ze Stron propaguje zrównoważoną reprezentację, obejmującą organizacje pozarządowe, organizacje przedsiębiorców i pracodawców oraz związki zawodowe, zajmujące się kwestiami gospodarczymi, zrównoważonego rozwoju, społecznymi, praw człowieka, ochrony środowiska i innymi kwestiami.

CZEŚĆ DRUGA

HANDEL, TRANSPORT, RYBOŁÓWSTWO I INNE UZGODNIENIA

DZIAŁ PIERWSZY

HANDEL

TYTUŁ I

HANDEL TOWARAMI

ROZDZIAŁ 1

TRAKTOWANIE NARODOWE I DOSTĘP DO RYNKU W ODNIESIENIU DO TOWARÓW (W TYM ŚRODKI OCHRONY HANDLU)

ARTYKUŁ 15

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ułatwienie handlu towarami między Stronami oraz utrzymanie zliberalizowanego handlu towarami zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 16

Zakres stosowania

O ile nie postanowiono inaczej, niniejszy rozdział ma zastosowanie do handlu towarami Stron.

ARTYKUŁ 17

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

- a) „czynności konsularne” oznaczają procedurę uzyskania od konsula Strony dokonującej przywozu na terytorium Strony dokonującej wywozu, lub na terytorium strony trzeciej, faktury konsularnej lub wizy konsularnej dla faktur handlowych, świadectwa pochodzenia, manifestu ładunkowego, zgłoszenia wywozowego przewoźnika lub jakiegokolwiek innej dokumentacji celnej związanej z przywozem towarów;
- b) „Porozumienie w sprawie ustalania wartości celnej” oznacza porozumienie w sprawie stosowania artykułu VII GATT 1994;

- c) „procedura licencjonowania wywozu” oznacza procedurę administracyjną, niezależnie od tego, czy określa się ją mianem procedury licencjonowania, stosowaną przez Stronę w ramach systemów wydawania pozwolenia na wywóz, wymagającą jako warunek wstępny wywozu od tej Strony złożenia właściwemu organowi administracyjnemu wniosku lub pozostałych dokumentów, innych niż zazwyczaj wymagane w procedurach odpraw celnych;
- d) „procedura licencjonowania przywozu” oznacza procedurę administracyjną, niezależnie od tego, czy określa się ją mianem procedury licencjonowania, stosowaną przez Stronę w ramach systemów wydawania pozwolenia na przywóz, wymagającą jako warunek wstępny przywozu na terytorium Strony dokonującej przywozu złożenia właściwemu organowi administracyjnemu lub organom administracyjnym wniosku lub pozostałych dokumentów, innych niż zazwyczaj wymagane w procedurach odpraw celnych;
- e) „towary pochodzące” oznaczają, o ile nie określono inaczej, towar kwalifikujący się zgodnie z regułami pochodzenia określonymi w niniejszym tytule rozdział 2;
- f) „wymóg dotyczący osiągnięcia wyników” oznacza wymóg:
- (i) wywozu określonej ilości, wartości lub określonego odsetka towarów;
 - (ii) zastępowania towarów przywożonych towarami Strony udzielającej pozwolenia na przywóz;
 - (iii) zakupu przez osobę, która korzysta z pozwolenia na przywóz, innych towarów na terytorium Strony udzielającej pozwolenia na przywóz lub przyznania przez nią pierwszeństwa towarom produkcji krajowej;

- (iv) produkowania przez osobę, która korzysta z pozwolenia na przywóz, na terytorium Strony udzielającej pozwolenia na przywóz, towarów zawierających określoną ilość, wartość lub określony odsetek udziału krajowego; lub
 - (v) odnoszące się w jakikolwiek sposób do wielkości lub wartości przywozu, wielkości lub wartości wywozu lub kwoty przepływów w walucie obcej;
- g) „towar przerobiony” oznacza towar klasyfikowany w działach HS: 32, 40, 84–90, 94 lub 95, który:
- (i) składa się całkowicie lub częściowo z części uzyskanych z towarów używanych;
 - (ii) w przypadku gdy jest nowy, ma podobną przewidywaną żywotność i podobne właściwości w porównaniu z takimi towarami; oraz
 - (iii) objęty jest gwarancją równoważną tej, która ma zastosowanie do takich towarów, gdy są nowe; oraz
- h) „naprawa” oznacza każdą operację przetwarzania dokonaną na towarze w celu usunięcia wad eksploatacyjnych lub szkód materialnych, wiążącą się z przywróceniem towaru do jego pierwotnej funkcji lub prowadzoną w celu zapewnienia zgodności z wymogami technicznymi na potrzeby jego użytkowania. Naprawa towaru obejmuje renowację i konserwację, z możliwością zwiększenia wartości towaru w wyniku przywrócenia pierwotnej funkcjonalności tego towaru, ale nie obejmuje operacji ani procesu, które:
- (i) prowadzą do pozbawienia towaru jego zasadniczych właściwości lub powstania nowego towaru lub towaru o odmiennych cechach handlowych;

- (ii) przyczyniają się do przekształcenia wyrobu niegotowego w wyrób gotowy; lub
- (iii) są wykorzystywane do poprawy lub ulepszenia parametrów technicznych towaru.

ARTYKUŁ 18

Klasyfikacja towarów

Klasyfikacja towarów w handlu między Stronami na podstawie niniejszej Umowy określona jest w nomenklaturze taryfowej każdej ze Stron zgodnie z Systemem Zharmonizowanym (HS).

ARTYKUŁ 19

Traktowanie narodowe w zakresie podatków i uregulowań wewnętrznych

Każda ze Stron przyznaje traktowanie narodowe towarom drugiej Strony zgodnie z art. III GATT 1994 wraz z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego. W tym celu art. III GATT 1994 oraz uwagi i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

ARTYKUŁ 20

Swoboda tranzytu

Każda ze Stron przyznaje swobodę tranzytu przez swoje terytorium, trasami najbardziej dogodnymi dla tranzytu międzynarodowego, na potrzeby ruchu tranzytowego na terytorium lub z terytorium drugiej Strony lub któregośkolwiek innego państwa trzeciego. W tym celu art. V GATT 1994 oraz uwagi i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian. Strony uznają, że art. V GATT 1994 obejmuje przepływ towarów energetycznych, między innymi rurociągami lub sieciami elektroenergetycznymi.

ARTYKUŁ 21

Zakaz ceł

O ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, cła na wszystkie towary pochodzące z terytorium drugiej Strony są zakazane.

ARTYKUŁ 22

Cła wywozowe, podatki i inne opłaty

1. Strona nie może przyjmować ani utrzymywać jakichkolwiek ceł, podatków lub innych opłat jakiegokolwiek rodzaju nakładanych na wywóz towaru do drugiej Strony lub w związku z tym wywozem, ani jakichkolwiek podatków wewnętrznych lub innych opłat nakładanych na towary wywożone do drugiej Strony, które przekraczają podatek lub opłatę, które zostałyby nałożone na towary podobne, gdy są one przeznaczone do konsumpcji krajowej.
2. Do celów niniejszego artykułu termin „inne opłaty jakiegokolwiek rodzaju” nie obejmuje opłat ani innych należności dozwolonych na podstawie art. 23.

ARTYKUŁ 23

Opłaty i formalności

1. Kwoty opłat i innych należności nakładanych przez Stronę na przywóz lub wywóz towarów drugiej Strony lub w związku z przywozem lub wywozem takich towarów ogranicza się do przybliżonych kosztów świadczonych usług i nie mogą one stanowić pośredniej ochrony towarów krajowych ani opodatkowania przywozu lub wywozu do celów podatkowych. Strona nie pobiera opłat ani innych należności od przywozu lub wywozu ani w związku z przywozem lub wywozem na zasadzie *ad valorem*.

2. Każda ze Stron może nakładać opłaty lub odzyskiwać koszty wyłącznie w przypadku świadczenia określonych usług, w szczególności, choć nie wyłącznie, w następujących przypadkach:

- a) obecności personelu celnego, na wniosek, poza oficjalnymi godzinami urzędowania lub w miejscach innych niż obiekty służb celnych;
- b) analiz lub ekspertyz dotyczących towarów oraz opłat pocztowych za zwrot towarów do wnioskodawcy, w szczególności w odniesieniu do decyzji w sprawie wiążących informacji lub udzielenia informacji dotyczących stosowania ustawowych i wykonawczych przepisów prawa celnego;
- c) kontroli lub pobierania próbek towarów do celów weryfikacji, lub zniszczenia towarów, w przypadku gdy powoduje to koszty inne niż koszty pracy personelu celnego; oraz
- d) nadzwyczajnych środków kontroli, jeżeli jest to niezbędne ze względu na rodzaj towaru lub potencjalne ryzyko.

3. Każda ze Stron niezwłocznie publikuje za pośrednictwem oficjalnej strony internetowej wszystkie opłaty i należności, które nakłada w związku z przywozem lub wywozem, w taki sposób, aby umożliwić administracji publicznej, przedsiębiorstwom handlowym i innym zainteresowanym stronom zapoznanie się z nimi. Informacje te zawierają przyczyny nałożenia opłat lub należności na świadczone usługi, nazwę odpowiedzialnego organu, opłaty i należności, jakie zostaną zastosowane, a także informację, kiedy i jak należy dokonać płatności. Nie nakłada się nowych lub zmienionych opłat i należności aż do czasu opublikowania i udostępnienia informacji zgodnie z niniejszym ustępem.

4. Strona nie wymaga czynności konsularnych, w tym zapłaty powiązanych opłat i należności, w związku z przywozem jakichkolwiek towarów drugiej Strony.

ARTYKUŁ 24

Towary poddane naprawie

1. Niezależnie od pochodzenia towaru Strona nie stosuje należności celnych w odniesieniu do towaru, który ponownie wjeżdża na obszar Strony po czasowym wywozie towarów z jej obszaru na obszar drugiej Strony w celu naprawy.
2. Ust. 1 nie ma zastosowania do towarów przywożonych pod zabezpieczeniem majątkowym, do wolnych obszarów celnych lub na podobnych zasadach, które są następnie wywożone w celu naprawy i nie są ponownie przywożone pod zabezpieczeniem majątkowym, do wolnych obszarów celnych lub na podobnych zasadach.
3. Strona nie stosuje należności celnych w stosunku do towarów tymczasowo przywiezionych z terytorium drugiej Strony w celu naprawy, niezależnie od ich pochodzenia.

ARTYKUŁ 25

Towary przerobione

1. Strona nie przyznaje towarom przerobionym drugiej Strony traktowania mniej korzystnego niż to, które przyznaje równoważnym towarom nowym.
2. Art. 26 ma zastosowanie do zakazów lub ograniczeń przywozu i wywozu towarów przerobionych. Jeżeli Strona przyjmuje lub utrzymuje zakazy lub ograniczenia przywozu i wywozu dotyczące towarów używanych, środki te nie mają zastosowania do towarów przerobionych.
3. Strona może wymagać, aby towary przerobione były identyfikowane jako takie do celów dystrybucji lub sprzedaży na jej terytorium oraz aby spełniały wszystkie mające zastosowanie wymogi techniczne, które stosuje się do równoważnych towarów nowych.

ARTYKUŁ 26

Ograniczenia w przywozie i wywozie

1. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje jakichkolwiek zakazów lub ograniczeń w przywozie jakichkolwiek towarów drugiej Strony ani w wywozie lub sprzedaży na wywóz jakiegokolwiek towaru przeznaczonego na terytorium drugiej Strony, chyba że zgodnie z art. XI GATT 1994 wraz z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego. W tym celu art. XI GATT 1994 oraz uwagi i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje:
 - a) wymogów dotyczących cen wywozowych i przywozowych, z wyjątkiem przypadków dozwolonych w ramach egzekwowania nakazów i zobowiązań dotyczących cel wyrównawczych i antydumpingowych; lub
 - b) zezwoleń na przywóz uzależnionych od spełnienia wymogów dotyczących osiągnięcia wyników.

ARTYKUŁ 27

Monopol w przywozie i wywozie

Strona nie wyznacza ani nie utrzymuje monopolu w przywozie lub wywozie. Do celów niniejszego artykułu monopol w przywozie lub wywozie oznacza wyłączone prawo podmiotu lub udzielenie przez Stronę podmiotowi upoważnienia do przywozu towaru lub wywozu towaru do drugiej Strony.

ARTYKUŁ 28

Procedury licencjonowania przywozu

1. Każda ze Stron zapewnia, aby wszystkie procedury licencjonowania przywozu mające zastosowanie w handlu towarami między Stronami były neutralne pod względem stosowania oraz realizowane w sposób uczciwy, sprawiedliwy, niedyskryminujący i przejrzysty.

2. Strona przyjmuje lub utrzymuje procedury licencjonowania jako warunek przywozu na jej terytorium z terytorium drugiej Strony tylko jeżeli inne odpowiednie procedury służące osiągnięciu celu administracyjnego nie są racjonalnie dostępne.
3. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje jakichkolwiek nieautomatycznych procedur licencjonowania przywozu, chyba że jest to konieczne, aby wprowadzić środek, który jest spójny z niniejszą Umową. Strona przyjmująca taką procedurę nieautomatycznego licencjonowania przywozu wyraźnie wskazuje środek wprowadzany przez tego rodzaju procedurę licencjonowania.
4. Każda ze Stron wprowadza i realizuje wszelkie procedury licencjonowania przywozu zgodnie z art. 1–3 Porozumienia WTO w sprawie licencjonowania przywozu (zwanego dalej „Porozumieniem w sprawie licencjonowania przywozu”). W tym celu art. 1–3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
5. Strona wprowadzająca lub zmieniająca jakąkolwiek procedurę licencjonowania przywozu udostępnia wszystkie odpowiednie informacje na oficjalnej stronie internetowej. Informacje te udostępnia się w miarę możliwości co najmniej 21 dni przed dniem rozpoczęcia stosowania nowej lub zmienionej procedury licencjonowania, a w każdym razie nie później niż w dniu rozpoczęcia stosowania. Informacje te zawierają dane wymagane na podstawie art. 5 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.
6. Na wniosek drugiej Strony Strona niezwłocznie przekazuje wszelkie odpowiednie informacje dotyczące wszelkich procedur licencjonowania przywozu, które zamierza przyjąć lub które utrzymuje, w tym informacje, o których mowa w art. 1–3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.

7. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wymaga od Strony przyznania pozwolenia na przywóz ani nie uniemożliwia Stronie wypełniania jej obowiązków lub zobowiązań wynikających z rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych lub z wielostronnych układów o nierozprzestrzenianiu oraz przepisów dotyczących kontroli przywozu.

ARTYKUŁ 29

Procedury licencjonowania wywozu

1. Każda ze Stron publikuje każdą nową procedurę licencjonowania wywozu lub wszelkie zmiany w istniejącej procedurze licencjonowania wywozu w taki sposób, aby umożliwić administracji publicznej, przedsiębiorstwom handlowym i innym zainteresowanym stronom zapoznanie się z nimi. Publikacja taka ma miejsce, w miarę możliwości, 45 dni przed wejściem w życie procedury lub zmiany, a w każdym razie nie później niż w dniu, w którym taka procedura lub zmiana stają się skuteczne, oraz, w stosownych przypadkach, publikacja ma miejsce na wszelkich odpowiednich stronach internetowych administracji publicznej.
2. Publikacja procedur licencjonowania wywozu zawiera następujące informacje:
 - a) treść procedur Strony dotyczących licencjonowania wywozu lub wszelkich zmian dokonanych przez Stronę w tych procedurach;
 - b) towary podlegające każdej procedurze licencjonowania;

- c) w odniesieniu do każdej procedury: opis procedury wnioskowania o licencję oraz wszelkie kryteria, które wnioskodawca musi spełnić, aby kwalifikować się do wnioskowania o licencję, takie jak posiadanie zezwolenia na prowadzenie działalności, przedsięwzięcie lub utrzymanie inwestycji, lub prowadzenie działalności w określonej formie na terytorium Strony;
- d) punkt lub punkty kontaktowe, w których zainteresowane osoby mogą uzyskać szczegółowe informacje na temat warunków uzyskania pozwolenia na wywóz;
- e) organ lub organy administracyjne, do których składa się wniosek lub inne odpowiednie dokumenty;
- f) opis wszelkich środków wdrażanych w ramach procedury licencjonowania wywozu;
- g) okres obowiązywania każdej procedury licencjonowania wywozu, chyba że procedura ta pozostaje w mocy do czasu wycofania lub zmiany w nowej publikacji;
- h) jeżeli Strona zamierza skorzystać z procedury licencjonowania w celu zarządzania kontyngentem wywozowym, całkowita ilość oraz, jeśli ma to zastosowanie, wartość kontyngentu oraz daty otwarcia i zamknięcia kontyngentu oraz
- i) wszelkie wyłączenia lub wyjątki, które zastępują wymóg uzyskania pozwolenia na wywóz, sposób wnioskowania o te wyłączenia lub wyjątki lub korzystania z nich, a także kryteria ich przyznawania.

3. W terminie 45 dni po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o swoich istniejących procedurach licencjonowania wywozu. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o wszelkich nowych procedurach licencjonowania wywozu oraz o wszelkich zmianach istniejących procedur licencjonowania wywozu w ciągu 60 dni od publikacji. Powiadomienie zawiera odniesienie do źródeł, w których publikowane są informacje wymagane zgodnie z ust. 2 oraz – w stosownych przypadkach – adresy odpowiednich stron internetowych administracji publicznej.

4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wymaga od Strony udzielenia pozwolenia na wywóz ani nie uniemożliwia Stronie wypełniania jej zobowiązań wynikających z rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także wielostronnych układów o nierozprzestrzenianiu oraz przepisów dotyczących kontroli wywozu, w tym Porozumienia z Wassenaar w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, Grupy Australijskiej, Grupy Dostawców Jądrowych oraz Reżimu Kontrolnego Technologii Raketowych, ani nie uniemożliwia przyjmowania, utrzymywania lub wdrażania niezależnych systemów sankcji.

ARTYKUŁ 30

Ustalanie wartości celnej

Każda ze Stron określa wartość celną towarów drugiej Strony przywożonych na jej terytorium zgodnie z art. VII GATT 1994 i Porozumieniem w sprawie ustalania wartości celnej. W tym celu art. VII GATT 1994 wraz z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi, a także art. 1–17 Porozumienia w sprawie ustalania wartości celnej wraz z uwagami interpretacyjnymi zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

ARTYKUŁ 31

Wykorzystanie preferencji

1. Do celów monitorowania funkcjonowania niniejszej Umowy oraz obliczania wskaźników wykorzystania preferencji Strony co roku wymieniają się danymi statystycznymi dotyczącymi przywozu za okres 10 lat, rozpoczynający się rok po wejściu w życie niniejszej Umowy. O ile Komitet Partnerstwa Handlowego nie postanowi inaczej, okres ten jest automatycznie przedłużany o pięć lat, a następnie Komitet Partnerstwa Handlowego może zdecydować o dalszym jego przedłużeniu.
2. Wymiana danych statystycznych dotyczących przywozu obejmuje dane dotyczące ostatniego dostępnego roku, w tym wartość oraz – gdy ma to zastosowanie – wolumen, na poziomie pozycji taryfowej w odniesieniu do przywozu towarów drugiej Strony, w odniesieniu do których skorzystano z preferencyjnego traktowania celnego na podstawie niniejszej Umowy oraz towarów, w odniesieniu do których skorzystano z traktowania niepreferencyjnego.

ARTYKUŁ 32

Środki ochrony handlu

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z art. VI GATT 1994, porozumienia antydumpingowego, porozumienia SCM, art. XIX GATT 1994, Porozumienia w sprawie środków ochronnych i art. 5 porozumienia w sprawie rolnictwa.

2. Rozdział 2 niniejszego tytułu nie ma zastosowania do dochodzeń i środków antydumpingowych, wyrównawczych i ochronnych.
3. Każda ze Stron stosuje środki antydumpingowe i wyrównawcze zgodnie z wymogami porozumienia antydumpingowego i porozumienia SCM oraz zgodnie ze sprawiedliwą i przejrzystą procedurą.
4. Każdej zainteresowanej stronie w dochodzeniu antydumpingowym lub dochodzeniu w sprawie środków wyrównawczych¹ zapewnia się pełną możliwość obrony własnych interesów, pod warunkiem że nie spowoduje to niepotrzebnego opóźnienia w prowadzeniu dochodzenia.
5. Organ prowadzący dochodzenie każdej ze Stron może, zgodnie z przepisami danej Strony, rozważyć, czy kwota cła antydumpingowego, które ma zostać nałożone, musi odpowiadać kwocie pełnego marginesu dumpingu, czy też może być niższa.
6. Organ prowadzący dochodzenie każdej ze Stron, zgodnie z przepisami danej Strony, analizuje dostarczone informacje, aby ustalić, czy nakładanie cła antydumpingowego lub wyrównawczego nie leżałoby w interesie publicznym.
7. Strona nie stosuje ani nie utrzymuje jednocześnie w odniesieniu do tego samego towaru:
 - a) środka na podstawie art. 5 porozumienia w sprawie rolnictwa; oraz
 - b) środka na podstawie art. XIX GATT 1994 oraz Porozumienia w sprawie środków ochronnych.

¹ Do celów niniejszego artykułu zainteresowane strony definiuje się zgodnie z art. 6.11 porozumienia antydumpingowego i art. 12.9 porozumienia SCM.

8. Część szósta tytuł I nie ma zastosowania do ust. 1–6 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 33

Wykorzystanie istniejących kontyngentów taryfowych WTO

1. Produkty pochodzące od jednej ze Stron nie kwalifikują się do przywozu do drugiej Strony w ramach istniejących kontyngentów taryfowych WTO określonych w ust. 2. Obejmuje to kontyngenty taryfowe rozdzielone między Strony zgodnie z art. XXVIII negocjacji GATT zainicjowanych przez Unię Europejską w dokumencie WTO G/SECRET/42/Add.2 oraz przez Zjednoczone Królestwo w dokumencie WTO G/SECRET/44 oraz zgodnie z odpowiednimi przepisami wewnętrznymi każdej ze Stron. Do celów niniejszego artykułu status pochodzenia produktów ustala się na podstawie reguł niepreferencyjnego pochodzenia mających zastosowanie na terytorium Strony dokonującej przywozu.
2. Do celów ust. 1 „istniejące kontyngenty taryfowe WTO” oznaczają kontyngenty taryfowe, które są koncesjami Unii Europejskiej w ramach WTO zawartymi w projekcie listy koncesyjnej i zobowiązań UE-28 na podstawie GATT 1994, przedłożonym WTO w dokumencie G/MA/TAR/RS/506 i zmienionym dokumentami G/MA/TAR/RS/506/Add.1 i G/MA/TAR/RS/506/Add.2.

ARTYKUŁ 34

Środki w przypadku naruszenia lub obejścia przepisów prawa celnego

1. Strony współpracują przy zapobieganiu naruszeniom lub obchodzeniu przepisów prawa celnego, ich wykrywaniu i zwalczaniu, zgodnie z ich obowiązkami wynikającymi z niniejszego tytułu rozdział 2 i Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych. Każda ze Stron wprowadza odpowiednie i porównywalne środki w celu ochrony swoich interesów finansowych i interesów finansowych drugiej Strony w odniesieniu do nakładania ceł na towary wprowadzane na obszary celne Zjednoczonego Królestwa lub Unii.
2. Z zastrzeżeniem możliwości wyłączenia na podstawie ust. 7 przedsiębiorstw handlowych stosujących się do wymogów Strona może tymczasowo zawiesić odpowiednie preferencyjne traktowanie danego produktu lub danych produktów zgodnie z procedurą określoną w ust. 3 i 4, jeżeli:
 - a) Strona ta ustaliła, na podstawie obiektywnych, przekonujących i możliwych do zweryfikowania informacji, że miało miejsce systematyczne naruszanie lub obchodzenie przepisów prawa celnego na dużą skalę; oraz
 - b) druga Strona wielokrotnie i bezpodstawnie odmawia wypełnienia lub w inny sposób nie wypełnia obowiązków, o których mowa w ust. 1.
3. Strona, która dokonała ustalenia, o którym mowa w ust. 2, powiadamia Komitet Partnerstwa Handlowego oraz rozpoczyna konsultacje z drugą Stroną w ramach Komitetu Partnerstwa Handlowego w celu znalezienia wzajemnie akceptowalnego rozwiązania.

4. Jeżeli Strony nie dojdą do porozumienia w sprawie wzajemnie akceptowalnego rozwiązania w ciągu trzech miesięcy po dniu powiadomienia, Strona, która dokonała ustalenia, może podjąć decyzję o tymczasowym zawieszeniu odpowiedniego preferencyjnego traktowania danego produktu lub danych produktów. W takim przypadku Strona, która dokonała ustalenia, bezzwłocznie powiadamia o tymczasowym zawieszeniu, w tym o okresie, w którym zamierza je zastosować, Komitet Partnerstwa Handlowego.

5. Tymczasowe zawieszenie stosuje się jedynie przez okres niezbędny do przeciwdziałania naruszeniom lub obchodzeniu przepisów oraz do ochrony interesów finansowych zainteresowanej Strony, a w każdym razie nie dłużej niż sześć miesięcy. Zainteresowana Strona dokonuje przeglądu sytuacji i w przypadku gdy zadecyduje, że tymczasowe zawieszenie nie jest już konieczne, kończy je przed upływem okresu, o którym powiadomiła Komitet Partnerstwa Handlowego. W przypadku gdy warunki, które doprowadziły do zawieszenia, utrzymują się w momencie upływu okresu, o którym powiadomiono Komitet Partnerstwa Handlowego, zainteresowana Strona może podjąć decyzję o odnowieniu zawieszenia. Każde zawieszenie podlega okresowym konsultacjom w ramach Komitetu Partnerstwa Handlowego.

6. Każda ze Stron publikuje, zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi, zawiadomienia dla importerów w sprawie każdej decyzji dotyczącej tymczasowego zawieszenia, o którym mowa w ust. 4 i 5.

7. Niezależnie od ust. 4, jeżeli importer jest w stanie wykazać wobec organu celnego przywozu, że takie produkty są w pełni zgodne z przepisami prawa celnego Strony dokonującej przywozu, wymogami niniejszej Umowy i wszelkimi innymi odpowiednimi warunkami związanymi z tymczasowym zawieszeniem ustanowionym przez Stronę dokonującą przywozu zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, Strona dokonująca przywozu zezwala importerowi na złożenie wniosku o preferencyjne traktowanie i odzyskanie wszelkich zapłaconych ceł przekraczających preferencyjne stawki celne mające zastosowanie w momencie przywozu produktów.

ARTYKUŁ 35

Postępowanie w przypadku błędów administracyjnych

W przypadku systemowych błędów właściwych organów lub uchybień we właściwym zarządzaniu systemem preferencyjnym w wywozie, w szczególności w stosowaniu postanowień niniejszego tytułu rozdział 2 lub w stosowaniu Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, oraz w przypadku gdy te błędy lub uchybienia prowadzą do skutków w zakresie należności celnych przywozowych, Strona mająca do czynienia z takimi konsekwencjami może zwrócić się do Komitetu Partnerstwa Handlowego o zbadanie możliwości przyjęcia odpowiednich decyzji w celu rozstrzygnięcia tej sytuacji.

ARTYKUŁ 36

Dobra kultury

1. Strony współpracują w celu ułatwienia zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych nielegalnie z terytorium Strony, uwzględniając zasady zawarte w Konwencji UNESCO dotyczącej środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, podpisanej w Paryżu w dniu 17 listopada 1970 r.

2. Do celów niniejszego artykułu stosuje się następujące definicje:
- a) „dobro kultury” oznacza mienie klasyfikowane lub zdefiniowane jako należące do skarbów kultury narodowej o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej zgodnie z odpowiednimi zasadami i procedurami każdej ze Stron; oraz
 - b) „wyprowadzone nielegalnie z terytorium Strony” oznacza:
 - (i) wyprowadzone z terytorium Strony w dniu 1 stycznia 1993 r. lub po tym dniu z naruszeniem przepisów tej Strony dotyczących ochrony skarbów kultury narodowej lub z naruszeniem jej przepisów dotyczących wywozu dóbr kultury; lub
 - (ii) niezwrócone przed upływem okresu zgodnego z prawem czasowego wyprowadzenia lub w przypadku jakiegokolwiek naruszenia innego warunku regulującego takie czasowe wyprowadzenie w dniu 1 stycznia 1993 r. lub po tym dniu.
3. Właściwe organy Stron współpracują ze sobą w szczególności poprzez:
- a) powiadamianie drugiej Strony o odnalezieniu dobra kultury na jej terytorium i istnieniu uzasadnionych podstaw, by przypuszczać, że dobro kultury zostało wyprowadzone nielegalnie z terytorium drugiej Strony;
 - b) reagowanie na wnioski drugiej Strony o zwrot dobra kultury wyprowadzonego nielegalnie z terytorium tej Strony;

- c) zapobieganie za pomocą wszelkich niezbędnych środków tymczasowych wszelkim działaniom mającym na celu uniknięcie zwrotu takich dóbr kultury; oraz
 - d) wprowadzanie wszelkich niezbędnych środków w celu fizycznego zachowania dobra kultury wyprawzonego nielegalnie z terytorium drugiej Strony.
4. Każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy odpowiedzialny za komunikację z punktem kontaktowym drugiej Strony we wszelkich kwestiach wynikających z niniejszego artykułu, w tym w odniesieniu do powiadomień i wniosków, o których mowa w ust. 3 lit. a) i b).
5. W stosownych przypadkach i w razie konieczności planowana współpraca między Stronami obejmuje organy celne Stron odpowiedzialne za zarządzanie procedurami wywozu dóbr kultury.
6. Część szósta tytuł I nie ma zastosowania do niniejszego artykułu.

ROZDZIAŁ 2

REGUŁY POCHODZENIA

SEKCJA 1

REGUŁY POCHODZENIA

ARTYKUŁ 37

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ustanowienie postanowień określających pochodzenie towarów do celów stosowania preferencyjnego traktowania taryfowego na podstawie niniejszej Umowy, a także określenie powiązanych procedur dotyczących pochodzenia.

ARTYKUŁ 38

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

- a) „klasyfikacja” oznacza klasyfikację produktu lub materiału w konkretnym dziale, pozycji lub podpozycji Systemu Zharmonizowanego;

- b) „przesyłka” oznacza produkty, które są jednocześnie wysyłane od jednego eksportera do jednego odbiorcy albo objęte jednym dokumentem przewozowym obejmującym ich transport od eksportera do odbiorcy lub, w przypadku braku takiego dokumentu, jedną fakturą;
- c) „eksporter” oznacza osobę znajdującą się na terytorium Strony, która zgodnie z wymogami określonymi w przepisach ustawowych i wykonawczych tej Strony dokonuje wywozu lub wytwarza produkt pochodzący oraz sporządza oświadczenie o pochodzeniu;
- d) „importer” oznacza osobę, która dokonuje przywozu produktu pochodzącego i ubiega się dla niego o preferencyjne traktowanie taryfowe;
- e) „materiał” oznacza każdą substancję wykorzystywaną do produkcji produktu, w tym wszelkie elementy, składniki, surowce lub części;
- f) „materiał niepochodzący” oznacza materiał, który nie kwalifikuje się jako pochodzący na podstawie niniejszego rozdziału, w tym materiał, którego statusu pochodzenia nie można określić;
- g) „produkt” oznacza produkt powstały w wyniku produkcji, nawet jeżeli jest przeznaczony do wykorzystania jako materiał do produkcji innego produktu;
- h) „produkcja” oznacza każdy rodzaj obróbki lub przetwarzania, w tym montaż.

ARTYKUŁ 39

Wymogi ogólne

1. Do celów stosowania preferencyjnego traktowania taryfowego przez Stronę w odniesieniu do towarów pochodzących drugiej Strony zgodnie z niniejszą Umową, pod warunkiem że dane produkty spełniają wszystkie pozostałe mające zastosowanie wymogi niniejszego rozdziału, za pochodzące z terytorium drugiej Strony uznaje się następujące produkty:
 - a) produkty całkowicie uzyskane na terytorium tej Strony w rozumieniu art. 41;
 - b) produkty wytworzone na terytorium tej Strony wyłącznie z materiałów pochodzących z terytorium tej Strony; oraz
 - c) produkty wytworzone na terytorium tej Strony zawierające materiały niepochodzące, pod warunkiem że spełniają one wymogi określone w załączniku 3.
2. Jeżeli produkt uzyskał status pochodzenia, materiały niepochodzące użyte do wytworzenia tego produktu nie są uznawane za niepochodzące, jeżeli produkt ten został włączony jako materiał do innego produktu.
3. Uzyskanie statusu pochodzenia musi odbywać się w sposób ciągły w Zjednoczonym Królestwie lub w Unii.

ARTYKUŁ 40

Kumulacja pochodzenia

1. Produkt pochodzący z terytorium jednej ze Stron uznaje się za pochodzący z terytorium drugiej Strony, jeżeli produkt ten jest wykorzystywany jako materiał do produkcji innego produktu na terytorium tej drugiej Strony.
2. Produkcja prowadzona na terytorium jednej ze Stron z wykorzystaniem materiału niepochodzącego może być brana pod uwagę przy ustalaniu, czy produkt jest pochodzący z terytorium drugiej Strony.
3. Ust. 1 i 2 nie mają zastosowania, jeżeli produkcja prowadzona na terytorium drugiej Strony nie wykracza poza działania, o których mowa w art. 43.
4. W celu wypełnienia przez eksportera oświadczenia o pochodzeniu, o którym mowa w art. 54 ust. 2 lit. a) w odniesieniu do produktu, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, eksporter uzyskuje od swojego dostawcy deklarację dostawcy przewidzianą w załączniku 6 lub równoważny dokument zawierający te same informacje opisujące dane materiały niepochodzące w sposób wystarczająco szczegółowy, aby umożliwić ich identyfikację.

ARTYKUŁ 41

Produkty całkowicie uzyskane

1. Za całkowicie uzyskane na terytorium Strony uznaje się następujące produkty:
 - a) produkty mineralne wydobyte z jej ziemi lub pozyskane z jej dna morskiego;
 - b) produkty roślinne tam uprawiane lub zebrane;
 - c) żywe zwierzęta tam urodzone i wyhodowane;
 - d) produkty uzyskane od żywych zwierząt tam chowanych;
 - e) produkty pochodzące z ubitych zwierząt tam urodzonych i chowanych;
 - f) produkty tam uzyskane przez polowania lub połowy tam przeprowadzone;
 - g) produkty tam uzyskane z akwakultury, jeżeli organizmy wodne, w tym ryby, mięczaki, skorupiaki, inne bezkręgowce wodne i rośliny wodne, urodziły się lub zostały wyhodowane z materiału obsadowego, takiego jak jaja, ikra, narybek, palczaki, larwy, parr, smolt lub inne młode ryby w stadium postlarwalnym, poprzez interwencję w proces chowu lub wzrostu w celu zwiększenia produkcji taką jak regularne zarybianie, karmienie lub ochrona przed drapieżnikami;

- h) produkty rybołówstwa morskiego i inne produkty wydobyte przez statek Strony z morza znajdującego się poza wszelkimi morzami terytorialnymi;
- i) produkty wytworzone na pokładzie statku przetwórci Strony wyłącznie z produktów, o których mowa w lit. h);
- j) produkty wydobyte z dna morskiego lub podglebia poza wszelkimi morzami terytorialnymi, pod warunkiem że Strona ma prawo do eksploatacji takiego dna morskiego lub podglebia lub prowadzenia tam prac;
- k) odpady i złom powstające w wyniku działalności produkcyjnej tam przeprowadzonej;
- l) odpady i złom pochodzące z zebranych tam używanych produktów, pod warunkiem że produkty te nadają się wyłącznie do odzysku surowców;
- m) produkty wytworzone tam wyłącznie z produktów wyszczególnionych w lit. a)–l).

2. Pojęcia „statek Strony” i „statek przetwórci Strony” w ust. 1 lit. h) i i) oznaczają statek i statek przetwórci, który:

- a) jest zarejestrowany w państwie członkowskim lub w Zjednoczonym Królestwie;
- b) pływa pod banderą państwa członkowskiego lub Zjednoczonego Królestwa; oraz

- c) spełnia jeden z następujących warunków:
- (i) jest w co najmniej 50 % własnością obywateli państwa członkowskiego lub Zjednoczonego Królestwa; lub
 - (ii) jest własnością osób prawnych, z których każda:
 - A) posiada siedzibę zarządu i główne miejsce prowadzenia działalności w Unii lub Zjednoczonym Królestwie; oraz
 - B) jest w co najmniej 50 % własnością podmiotów publicznych, obywateli lub osób prawnych państwa członkowskiego lub Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 42

Tolerancje

1. Jeżeli produkt nie spełnia wymogów określonych w załączniku 3 ze względu na użycie do jego produkcji materiału nie pochodzącego, produkt ten uznaje się mimo to za pochodzący z terytorium Strony, pod warunkiem że:
- a) całkowita masa materiałów nie pochodzących użytych do wytwarzania produktów klasyfikowanych w działach 2 i 4–24 Systemu Zharmonizowanego, innych niż przetworzone produkty rybołówstwa klasyfikowane w dziale 16, nie przekracza 15 % masy produktu;

- b) dla wszystkich pozostałych produktów, z wyjątkiem produktów klasyfikowanych w działach 50–63 Systemu Zharmonizowanego, całkowita wartość materiałów nie pochodzących nie przekracza 10 % ceny ex-works produktu; lub
 - c) w odniesieniu do produktu klasyfikowanego w działach 50–63 Systemu Zharmonizowanego stosuje się tolerancje określone w uwagach 7 i 8 do załącznika 2.
2. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli wartość lub masa materiałów nie pochodzących użytych do wytworzenia produktu przekracza którąkolwiek z wartości procentowych określających maksymalną wartość lub masę materiałów nie pochodzących, jak określono w wymogach określonych w załączniku 3.
3. Ust. 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania do produktów całkowicie uzyskanych na terytorium Strony w rozumieniu art. 41. Jeżeli załącznik 3 wymaga, aby materiały użyte do wytworzenia produktu były całkowicie uzyskane, zastosowanie mają ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 43

Niewystarczająca produkcja

1. Niezależnie od art. 39 ust. 1 lit. c) produkt nie jest uznawany za pochodzący z terytorium Strony, jeżeli wytwarzanie produktu na terytorium Strony polega wyłącznie na jednej lub większej liczbie następujących czynności przeprowadzonych na materiałach niepochodzących:
- a) czynności konserwujące, takie jak suszenie, mrożenie, przechowywanie w solance i inne podobne czynności, których jedynym celem jest zapewnienie, aby produkty pozostały w dobrym stanie podczas transportu i składowania;¹
 - b) rozłączanie i łączenie opakowań;
 - c) mycie, czyszczenie; odkurzanie, usuwanie rdzy, oleju, farby lub innych pokryć;
 - d) wszelkie prasowanie materiałów i artykułów włókienniczych;
 - e) proste czynności malowania i polerowania;
 - f) łuskanie i częściowe lub całkowite mielenie ryżu; polerowanie i glazurowanie zbóż i ryżu; bielenie ryżu;

¹ Takie czynności konserwowania, jak: chłodzenie, zamrażanie lub wentylacja, uznaje się za niewystarczające w rozumieniu lit. a), natomiast takich czynności, jak: marynowanie, suszenie lub wędzenie, które mają nadać produktowi szczególne lub odmienne właściwości, nie uznaje się za niewystarczające.

- g) czynności polegające na barwieniu lub aromatyzowaniu cukru lub formowaniu kostek cukru; częściowe lub całkowite mielenie cukru w postaci stałej;
- h) obieranie ze skóry, drylowanie i łuskanie owoców, orzechów i warzyw;
- i) ostrzenie, proste szlifowanie lub przycinanie;
- j) przesiewanie, przeglądanie, sortowanie, klasyfikowanie, ocenianie, dobieranie, łącznie z tworzeniem zestawów artykułów;
- k) proste umieszczanie w butelkach, puszkach, flakonach, torbach, skrzynkach, pudełkach, umieszczanie na kartach lub tablicach oraz wszystkie inne proste czynności związane z pakowaniem;
- l) umieszczanie lub drukowanie znaków, etykiet, logo i innych znaków rozpoznawczych na produktach lub ich opakowaniach;
- m) proste mieszanie produktów, nawet różnych rodzajów; mieszanie cukru z dowolnymi materiałami;
- n) proste dodawanie wody lub rozcieńczanie wodą lub inną substancją, które nie zmienia w istotny sposób właściwości produktu, lub odwadnianie lub denaturacja produktów;
- o) prosty montaż części w celu otrzymania kompletnego artykułu lub rozkładanie produktów na części;
- p) ubój zwierząt.

2. Do celów ust. 1 czynność uznaje się za prostą, jeżeli jej wykonanie nie wymaga szczególnych umiejętności ani maszyn, aparatury lub sprzętów specjalnie wytworzonych lub zainstalowanych w celu wykonania takich czynności.

ARTYKUŁ 44

Jednostka kwalifikacyjna

1. Do celów niniejszego rozdziału jednostką kwalifikacyjną jest poszczególny produkt, który jest uważany za jednostkę podstawową przy klasyfikowaniu produktu według Systemu Zharmonizowanego.

2. W przypadku przesyłki składającej się z wielu identycznych produktów klasyfikowanych w tej samej pozycji Systemu Zharmonizowanego, każdy produkt bierze się pod uwagę indywidualnie do celów stosowania postanowień niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 45

Materiały opakowaniowe i opakowania do wysyłki

Przy określaniu, czy produkt jest pochodzący, nie bierze się pod uwagę materiałów opakowaniowych i opakowań do wysyłki, które są wykorzystywane do ochrony produktu podczas transportu.

ARTYKUŁ 46

Materiały opakowaniowe i opakowania do sprzedaży detalicznej

Jeżeli materiały opakowaniowe i opakowania, w których produkt jest umieszczony na potrzeby sprzedaży detalicznej, są klasyfikowane razem z produktem, nie są brane pod uwagę przy określaniu pochodzenia produktu, z wyjątkiem obliczania wartości materiałów niepochodzących, jeżeli produkt podlega regule maksymalnej wartości materiałów niepochodzących określonej w załączniku 3.

ARTYKUŁ 47

Akcesoria, części zapasowe i narzędzia

1. Akcesoria, części zamienne, narzędzia i instrukcje lub inne materiały informacyjne uważa się za jeden produkt z danym sprzętem, maszyną, aparaturą lub pojazdem, jeżeli:
 - a) są klasyfikowane i dostarczane wraz z produktem, ale nie są fakturowane oddzielnie od produktu; oraz
 - b) są typami, ilościami i wartością zwyczajowo stosowaną dla tego produktu.

2. Akcesoria, części zamienne, narzędzia i instrukcje lub inne materiały informacyjne, o których mowa w ust. 1, nie są brane pod uwagę przy określaniu pochodzenia produktu, z wyjątkiem obliczania wartości materiałów niepochodzących, jeżeli produkt podlega regule maksymalnej wartości materiałów niepochodzących określonej w załączniku 3.

ARTYKUŁ 48

Zestawy

Zestawy, w rozumieniu ogólnej reguły nr 3 interpretacji Systemu Zharmonizowanego, uznaje się za pochodzące z terytorium Strony, jeżeli wszystkie elementy zestawu są produktami pochodzącymi. Jeżeli zestaw składa się z elementów pochodzących i niepochodzących, cały zestaw uznaje się za pochodzący z terytorium Strony, jeżeli wartość elementów niepochodzących nie przekracza 15 % ceny zestawu ex-works.

ARTYKUŁ 49

Elementy neutralne

Aby ustalić, czy produkt jest produktem pochodzącym z terytorium Strony, nie jest konieczne ustalenie pochodzenia następujących składników, które mogły zostać użyte w procesie jego wytwarzania:

- a) paliwa, energii, katalizatorów i rozpuszczalników;

- b) instalacji, sprzętu, części zamiennych i materiałów wykorzystywanych do konserwacji sprzętu i budynków;
- c) maszyn, narzędzi, matryc i form;
- d) oliw, smarów, materiałów składowych i innych materiałów stosowanych w produkcji lub używanych do obsługi sprzętu i budynków;
- e) rękawic, okularów, obuwia, odzieży, sprzętu ochronnego i zapasów;
- f) sprzętu, urządzeń i zapasów stosowanych do testowania lub kontrolowania produktu; oraz
- g) innych materiałów użytych do produkcji, które nie są włączone do produktu ani nie są przeznaczone do włączenia do ostatecznego składu produktu.

ARTYKUŁ 50

Rozróżnienie księgowe

1. Materiały zamienne pochodzące i nie pochodzące lub produkty zamienne oddziela się fizycznie podczas składowania w celu zachowania ich statusu pochodzących i nie pochodzących.

2. Do celów ust. 1 terminy „materiały zamienne” lub „produkty zamienne” oznaczają materiały lub produkty tego samego rodzaju i o tej samej jakości handlowej, mające te same właściwości techniczne i fizyczne, i których nie można odróżnić od siebie w celu określenia ich pochodzenia.
3. Niezależnie od ust. 1 materiały zamienne pochodzące i niepochodzące mogą być użyte do wytworzenia produktu bez ich fizycznego oddzielenia podczas składowania, jeżeli stosowana jest metoda rozróżnienia księgowego.
4. Niezależnie od ust. 1 produkty zamienne pochodzące i niepochodzące klasyfikowane w dziale 10, 15, 27, 28, 29, w pozycjach 32.01–32.07 lub w pozycjach 39.01–39.14 Systemu Zharmonizowanego mogą być przechowywane bez fizycznego oddzielenia na terytorium Strony przed wywozem do terytorium drugiej Strony, pod warunkiem że stosowana jest metoda rozróżnienia księgowego.
5. Metodę rozróżnienia księgowego, o której mowa w ust. 3 i 4, stosuje się zgodnie z metodą zarządzania zapasami w oparciu o zasady rachunkowości powszechnie akceptowane przez daną Stronę.
6. Metodą rozróżnienia księgowego jest każda metoda, która zapewnia, aby w żadnym momencie status materiałów pochodzących nie przysługiwał większej ilości materiałów lub produktów niż miałyby to miejsce, gdyby materiały lub produkty zostały fizycznie rozdzielone.

7. Strona może wymagać, na warunkach określonych w jej przepisach ustawowych lub wykonawczych, aby stosowanie metody rozróżnienia księgowego odbywało się pod warunkiem uzyskania wcześniejszego pozwolenia organów celnych tej Strony. Organy celne danej Strony monitorują korzystanie z takich pozwoleń i mogą cofnąć pozwolenie, jeżeli jego posiadacz, niewłaściwie stosuje metodę rozróżnienia księgowego lub nie spełnia któregokolwiek z pozostałych warunków określonych w niniejszym rozdziale.

ARTYKUŁ 51

Produkty powracające

Jeżeli produkt pochodzący z terytorium Strony wywieziony z terytorium tej Strony do państwa trzeciego powraca na terytorium tej Strony, uznaje się go za produkt niepochodzący, chyba że można wykazać w sposób satysfakcjonujący organ celny tej Strony, że powracający produkt:

- a) jest tym samym, który został wywieziony; oraz
- b) nie został poddany jakimkolwiek czynnościom wykraczającym poza czynności niezbędne do zachowania go w dobrym stanie, gdy znajdował się w tym państwie trzecim lub gdy był wywożony.

ARTYKUŁ 52

Zasada niemanipulacji

1. Produkt pochodzący zgłoszony do użytku krajowego na terytorium Strony dokonującej przywozu nie może, po dokonaniu wywozu i przed zgłoszeniem go do użytku krajowego, zostać zmieniony, przekształcony w jakikolwiek sposób ani poddany czynnościom innym niż służące zachowaniu go w dobrym stanie lub innym niż dodawanie lub umieszczanie oznaczeń, etykiet, pieczęci lub jakiegokolwiek innej dokumentacji w celu zapewnienia zgodności z określonymi wymogami wewnętrznymi Strony dokonującej przywozu.
2. Przechowywanie lub wystawianie produktu może odbywać się w państwie trzecim, pod warunkiem że produkt pozostaje pod dozorem celnym w tym państwie trzecim.
3. Dzielanie przesyłek może mieć miejsce w państwie trzecim, jeżeli prowadzone jest przez eksportera lub na odpowiedzialność eksportera i pod warunkiem, że przesyłki pozostają pod dozorem celnym w tym państwie trzecim.
4. W razie wątpliwości, czy warunki przewidziane w ust. 1–3 zostały spełnione, organ celny Strony dokonującej przywozu może zażądać od importera dostarczenia dowodu spełnienia tych warunków, przy czym można to udowodnić za pomocą wszelkich środków, w tym umownych dokumentów przewozowych, takich jak konosament, lub dowodów faktycznych lub materialnych, takich jak oznakowanie lub numeracja opakowań, lub jakichkolwiek innych dowodów związanych z samym produktem.

ARTYKUŁ 53

Przegląd zwrotu ceł lub zwolnienia z ceł

Nie wcześniej niż dwa lata od wejścia w życie niniejszej Umowy, na wniosek którejkolwiek ze Stron, Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia dokonuje przeglądu odpowiednich systemów zwrotu ceł i uszlachetniania czynnego Stron. W tym celu, na wniosek jednej ze Stron, nie później niż 60 dni od takiego wniosku, druga Strona dostarcza wnioskującej Stronie dostępne informacje i szczegółowe dane statystyczne dotyczące funkcjonowania systemu ceł zwrotnych i uszlachetniania czynnego obejmujące okres od wejścia w życie niniejszej Umowy lub poprzednich pięciu lat w przypadku, gdy taki okres jest krótszy. W świetle tego przeglądu Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia może wydawać zalecenia dla Rady Partnerstwa dotyczące zmiany postanowień niniejszego rozdziału i załączników do niego z myślą o wprowadzeniu limitów lub ograniczeń w odniesieniu do zwrotu ceł lub zwolnienia z ceł.

SEKCJA 2

PROCEDURY DOTYCZĄCE POCHODZENIA

ARTYKUŁ 54

Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe

1. Przy przywozie Strona dokonująca przywozu przyznaje preferencyjne traktowanie taryfowe produktowi pochodzącemu z terytorium drugiej Strony w rozumieniu niniejszego rozdziału na podstawie wniosku importera o preferencyjne traktowanie taryfowe. Importer odpowiedzialny jest za poprawność wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe oraz za zgodność z wymogami przewidzianymi w niniejszym rozdziale.
2. Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe opiera się na:
 - a) sporządzony przez eksportera oświadczeniu o pochodzeniu wskazującym, że produkt jest pochodzący; lub
 - b) wiedzy importera, że produkt jest produktem pochodzącym.
3. Importer składający wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe na podstawie oświadczenia o pochodzeniu, o którym mowa w ust. 2 lit. a), przechowuje oświadczenie o pochodzeniu oraz, jeżeli wymaga tego organ celny Strony dokonującej przywozu, dostarcza jego kopię temu organowi celnemu.

ARTYKUŁ 55

Termin złożenia wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe

1. Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe oraz podstawę tego wniosku, o której mowa w art. 54 ust. 2, dołącza się do zgłoszenia przywozowego zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony dokonującej przywozu.
2. W drodze odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu, jeżeli importer nie złożył wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe w momencie przywozu, Strona dokonująca przywozu przyznaje preferencyjne traktowanie taryfowe oraz zwraca lub umarza wszelkie nadpłacone cła, pod warunkiem że:
 - a) wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe zostanie złożony nie później niż trzy lata po dniu przywozu lub w dłuższym terminie określonym w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony dokonującej przywozu;
 - b) importer przedstawi podstawę wniosku, o której mowa w art. 54 ust. 2; oraz
 - c) produkt zostałby uznany za pochodzący i spełniałby wszystkie inne mające zastosowanie wymogi w rozumieniu sekcji 1 niniejszego rozdziału, gdyby importer składał wniosek w momencie dokonywania przywozu.

Pozostałe obowiązki mające zastosowanie do importera zgodnie z art. 54 pozostają niezmienione.

ARTYKUŁ 56

Oświadczenie o pochodzeniu

1. Eksporter produktu sporządza oświadczenie o pochodzeniu na podstawie informacji świadczących o tym, że produkt jest produktem pochodzącym, w tym informacji na temat statusu pochodzenia materiałów użytych do wytworzenia produktu. Eksporter odpowiedzialny jest za poprawność oświadczenia o pochodzeniu i przekazywanych informacji.
2. Oświadczenie o pochodzeniu sporządza się w jednej z wersji językowych określonych w załączniku 7 na fakturze lub jakimkolwiek innym dokumencie opisującym produkt pochodzący w sposób wystarczająco szczegółowy, aby umożliwić identyfikację tego produktu. Eksporter odpowiedzialny jest za dostarczenie informacji wystarczających do identyfikacji produktu pochodzącego. Strona dokonująca przywozu nie wymaga od importera przedłożenia tłumaczenia oświadczenia o pochodzeniu.
3. Oświadczenie o pochodzeniu ważne jest przez 12 miesięcy od dnia jego sporządzenia lub przez dłuższy okres określony przez Stronę dokonującą przywozu, wynoszący maksymalnie 24 miesiące.
4. Oświadczenie o pochodzeniu może dotyczyć:
 - a) pojedynczej wysyłki jednego lub większej liczby produktów przywożonych na terytorium Strony; lub
 - b) wielokrotnych przesyłek identycznych produktów przywożonych na terytorium Strony w okresie wskazanym w oświadczeniu o pochodzeniu, nieprzekraczającym 12 miesięcy.

5. Jeżeli, na wniosek importera, produkty niezmontowane lub rozmontowane w rozumieniu ogólnej reguły interpretacji 2 lit. a) Systemu Zharmonizowanego, objęte sekcjami XV–XXI Systemu Zharmonizowanego, przywożone są partiami, można stosować dla takich produktów jedno oświadczenie o pochodzeniu zgodnie z wymogami określonymi przez organ celny Strony dokonującej przywozu.

ARTYKUŁ 57

Rozbieżności

Organ celny Strony dokonującej przywozu nie może odrzucić wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe z powodu drobnych błędów lub rozbieżności w oświadczeniu o pochodzeniu lub wyłącznie z uwagi na fakt, że faktura została wystawiona w państwie trzecim.

ARTYKUŁ 58

Wiedza importera

1. Do celów wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe złożonego na podstawie art. 54 ust. 2 lit. b) wiedza importera o pochodzeniu produktu z terytorium Strony dokonującej wywozu opiera się na informacjach świadczących o tym, że produkt jest produktem pochodzącym i spełnia wymogi przewidziane w niniejszym rozdziale.

2. Przed złożeniem wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe, w przypadku gdy importer nie jest w stanie uzyskać informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, ponieważ eksporter uznaje te informacje za poufne lub z jakiegokolwiek innej przyczyny, eksporter może przedłożyć oświadczenie o pochodzeniu, co umożliwi importerowi złożenie wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe na podstawie art. 54 ust. 2 lit. a).

ARTYKUŁ 59

Wymogi dotyczące przechowywania dokumentacji

1. Importer składający wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe w odniesieniu do produktu przywożonego do Strony dokonującej przywozu przechowuje przez okres co najmniej trzech lat po dniu przywozu produktu:

- a) oświadczenie o pochodzeniu sporządzone przez eksportera, jeżeli wniosek opierał się na oświadczeniu o pochodzeniu; lub
- b) całość dokumentacji świadczącej o tym, że produkt spełnia wymogi uzyskania statusu pochodzenia, jeżeli wniosek opierał się na wiedzy importera.

2. Eksporter, który sporządził oświadczenie o pochodzeniu, przechowuje jego kopię oraz wszystkie inne dokumenty świadczące o tym, że produkt spełnia wymogi do uzyskania statusu pochodzenia, przez okres co najmniej czterech lat po sporządzeniu takiego oświadczenia o pochodzeniu.

3. Dokumenty, które mają być przechowywane zgodnie z niniejszym artykułem, mogą być przechowywane w formie elektronicznej.

ARTYKUŁ 60

Małe przesyłki

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 54–58, pod warunkiem że produkt został zgłoszony jako spełniający wymogi niniejszego rozdziału, a organ celny Strony dokonującej przywozu nie ma wątpliwości co do prawdziwości tego zgłoszenia, Strona dokonująca przywozu przyznaje preferencyjne traktowanie taryfowe w odniesieniu do:

- a) produktu wysyłanego w małych paczkach od osób prywatnych do osób prywatnych;
- b) produktu stanowiącego część bagażu osobistego podróżnych; oraz
- c) w przypadku Zjednoczonego Królestwa – oprócz produktów wymienionych w lit. a) i b) niniejszego artykułu, innych przesyłek o niskiej wartości.

2. Ze stosowania ust. 1 niniejszego artykułu wyłączone są następujące produkty:

- a) produkty, których przywóz stanowi część serii przywozów, które można racjonalnie uznać za dokonane oddzielnie w celu uniknięcia wymogów art. 54;

- b) w odniesieniu do Unii:
- (i) produkt przywożony w celach handlowych; przywozu, który jest okazjonalny i dotyczy wyłącznie produktów do osobistego użytku ich odbiorców lub podróżnych lub ich rodzin, nie uważa się za przywóz w celach handlowych, jeżeli rodzaj i ilość produktów nie wskazuje na przeznaczenie handlowe; oraz
 - (ii) produkty, których całkowita wartość przekracza 500 EUR w przypadku produktów wysyłanych w małych paczkach lub 1 200 EUR w przypadku produktów stanowiących część bagażu osobistego podróżnych. Kwoty wyrażone w danej walucie krajowej stanowią równowartość w tej walucie kwot wyrażonych w euro według kursu z pierwszego dnia roboczego października. Kwoty kursu wymiany są kwotami opublikowanymi na ten dzień przez Europejski Bank Centralny, chyba że do dnia 15 października Komisja Europejska zostanie powiadomiona o innej kwocie, i stosuje się je od dnia 1 stycznia następnego roku. Komisja Europejska powiadamia Zjednoczone Królestwo o odpowiednich kwotach. Unia może ustanowić inne limity, o których poinformuje Zjednoczone Królestwo; oraz
- c) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – produkty, których całkowita wartość przekracza limity określone w prawie krajowym Zjednoczonego Królestwa. Zjednoczone Królestwo poinformuje Unię o tych limitach.
3. Importer odpowiedzialny jest za poprawność deklaracji oraz zgodność z wymogami przewidzianymi w niniejszym rozdziale. Wymogów przechowywania dokumentacji określonych w art. 59 nie stosuje się do importera na podstawie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 61

Weryfikacja

1. Organ celny Strony dokonującej przywozu może zweryfikować, czy produkt jest produktem pochodzącym lub czy spełnione są inne wymogi niniejszego rozdziału w oparciu o metody oceny ryzyka, które mogą obejmować losowy dobór próby. Weryfikacje takie można przeprowadzić w drodze wniosku o udzielenie informacji przez importera, który złożył wniosek, o którym mowa w art. 54, w momencie składania zgłoszenia przywozowego, przed zwolnieniem produktów lub po zwolnieniu produktów.
2. Informacje wymagane zgodnie z ust. 1 obejmują nie więcej niż następujące elementy:
 - a) jeżeli wniosek opierał się na oświadczeniu o pochodzeniu – oświadczenie o pochodzeniu; oraz
 - b) informacje dotyczące spełnienia kryteriów pochodzenia, to jest:
 - (i) w przypadku gdy kryterium pochodzenia jest „całkowicie uzyskane” – mająca zastosowanie kategoria (taka jak zbiory, górnictwo, rybołówstwo) i miejsce produkcji;
 - (ii) w przypadku gdy kryterium pochodzenia oparte jest na zmianie w klasyfikacji taryfowej – wykaz wszystkich materiałów niepochodzących, łącznie z ich klasyfikacją taryfową (w formacie 2, 4 lub 6-cyfrowym, w zależności od kryterium pochodzenia);

- (iii) w przypadku gdy kryterium pochodzenia oparte jest na metodzie wartości – wartość produktu końcowego, a także wartość wszystkich materiałów niepochodzących wykorzystanych przy wytwarzaniu tego produktu;
 - (iv) w przypadku gdy kryterium pochodzenia oparte jest na masie – masa produktu końcowego, a także masa odpowiednich materiałów niepochodzących użytych w produkcie końcowym;
 - (v) w przypadku gdy kryterium pochodzenia oparte jest na konkretnym procesie produkcji – opis tego konkretnego procesu.
3. Przekazując wymagane informacje, importer może dodać wszelkie inne informacje, które uzna za istotne do celów weryfikacji.
4. Jeżeli wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe opiera się na oświadczeniu o pochodzeniu, importer dostarcza to oświadczenie o pochodzeniu, ale może poinformować organ celny Strony dokonującej przywozu, że nie jest w stanie dostarczyć informacji, o których mowa w ust. 2 lit. b).

5. Jeżeli wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe opiera się na wiedzy importera, po zwróceniu się najpierw o udzielenie informacji zgodnie z ust. 1, organ celny Strony dokonującej przywozu przeprowadzający weryfikację może zwrócić się do importera o udzielenie dodatkowych informacji, jeżeli ten organ celny uzna, że takie dodatkowe informacje są niezbędne do zweryfikowania statusu pochodzenia produktu lub ustalenia, czy spełnione są pozostałe wymogi niniejszego rozdziału. Organ celny Strony dokonującej przywozu może w stosownych przypadkach zażądać od importera przedstawienia konkretnych dokumentów i informacji.

6. Jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu postanowi zawiesić przyznanie preferencyjnego traktowania taryfowego w odniesieniu do danego produktu do czasu uzyskania wyników weryfikacji, proponuje on importerowi zwolnienie produktów, z zastrzeżeniem odpowiednich środków zabezpieczających, w tym gwarancji. Wszelkie zawieszenie preferencyjnego traktowania taryfowego zostaje zakończone tak szybko, jak to możliwe po upewnieniu się przez organ celny Strony dokonującej przywozu co do statusu pochodzenia danych produktów lub spełnienia innych wymogów niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 62

Współpraca administracyjna

1. W celu zapewnienia właściwego stosowania niniejszego rozdziału Strony współpracują, za pośrednictwem organów celnych każdej z nich, przy weryfikowaniu, czy produkt jest produktem pochodzącym oraz produktem zgodnym z innymi wymogami przewidzianymi w niniejszym rozdziale.

2. Jeżeli wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe opierał się na oświadczeniu o pochodzeniu, w stosownych przypadkach po zwróceniu się najpierw o udzielenie informacji zgodnie z art. 61 ust. 1 oraz w oparciu o odpowiedź importera, organ celny Strony dokonującej przywozu przeprowadzający weryfikację może również zwrócić się do organu celnego Strony dokonującej wywozu o udzielenie informacji w terminie dwóch lat po przywozie produktów lub od momentu złożenia wniosku na podstawie art. 55 ust. 2 lit. a), jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu prowadzący weryfikację uważa, że konieczne jest uzyskanie dodatkowych informacji w celu zweryfikowania statusu pochodzenia produktu lub zweryfikowania, czy spełniono inne wymogi przewidziane w niniejszym rozdziale. Wniosek o udzielenie informacji obejmuje następujące elementy:

- a) oświadczenie o pochodzeniu;
- b) nazwę organu celnego składającego wniosek;
- c) nazwę eksportera;
- d) przedmiot i zakres weryfikacji; oraz
- e) wszelkie odpowiednie dokumenty.

Ponadto organ celny Strony dokonującej przywozu może, w stosownych przypadkach, zwrócić się do organu celnego Strony dokonującej wywozu o przekazanie konkretnych dokumentów i informacji.

3. Organ celny Strony dokonującej wywozu może, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, zażądać dokumentacji lub sprawdzenia, wzywając do przedstawienia wszelkich dowodów lub wizytując pomieszczenia lub teren eksportera w celu dokonania przeglądu dokumentacji i inspekcji obiektów wykorzystywanych do wytwarzania produktu.

4. Bez uszczerbku dla ust. 5 organ celny Strony dokonującej wywozu otrzymujący wniosek, o którym mowa w ust. 2, dostarcza organowi celnemu Strony dokonującej przywozu następujące informacje:

- a) wymagane dokumenty, o ile są one dostępne;
- b) opinię w sprawie statusu pochodzenia produktu;
- c) opis produktu objętego sprawdzeniem oraz klasyfikację taryfową odpowiednią dla stosowania niniejszego rozdziału;
- d) opis i wyjaśnienie procesu produkcji wystarczającego do potwierdzenia statusu pochodzenia produktu;
- e) informacje o sposobie przeprowadzenia sprawdzenia produktu; oraz
- f) w stosownych przypadkach, dokumenty potwierdzające.

5. Organ celny Strony dokonującej wywozu nie dostarcza informacji, o których mowa w ust. 4 lit. a), d) i f), organowi celnemu Strony dokonującej przywozu, jeżeli eksporter uzna te informacje za poufne.
6. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o danych kontaktowych organów celnych oraz powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach dotyczących tych danych w ciągu 30 dni po dniu zmiany.

ARTYKUŁ 63

Odmowa preferencyjnego traktowania taryfowego

1. Bez uszczerbku dla ust. 3 organ celny Strony dokonującej przywozu może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego, jeżeli:
 - a) w terminie trzech miesięcy po dniu złożenia wniosku o udzielenie informacji zgodnie z art. 61 ust. 1:
 - (i) importer nie udzielił odpowiedzi;
 - (ii) w przypadku gdy wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe opierał się na oświadczeniu o pochodzeniu – oświadczenie o pochodzeniu nie zostało dostarczone;
lub

- (iii) w przypadku gdy wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe opierał się na wiedzy importera – informacje dostarczone przez importera nie są odpowiednie do potwierdzenia, że produkt jest produktem pochodzącym;
- b) w terminie trzech miesięcy po dniu złożenia wniosku o udzielenie dodatkowych informacji zgodnie z art. 61 ust. 5:
 - (i) importer nie udzielił odpowiedzi; lub
 - (ii) informacje dostarczone przez importera nie są odpowiednie do potwierdzenia, że produkt jest produktem pochodzącym;
- c) w terminie 10 miesięcy¹ po dniu złożenia wniosku o udzielenie informacji zgodnie z art. 62 ust. 2:
 - (i) organ celny Strony dokonującej wywozu nie udzielił odpowiedzi; lub
 - (ii) informacje dostarczone przez organ celny Strony dokonującej wywozu nie są odpowiednie do potwierdzenia, że produkt jest produktem pochodzącym.

¹ Okres ten będzie wynosił 12 miesięcy w przypadku wniosków o udzielenie informacji zgodnie z art. 62 ust. 2 skierowanych do organu celnego Strony dokonującej wywozu w ciągu pierwszych trzech miesięcy stosowania niniejszej Umowy.

2. Organ celny Strony dokonującej przywozu może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego produktowi, w odniesieniu do którego importer ubiega się o preferencyjne traktowanie taryfowe, jeżeli importer nie spełnia wymogów niniejszego rozdziału innych niż wymogi dotyczące statusu pochodzenia produktów.

3. Jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu ma wystarczające uzasadnienie, aby odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, w przypadkach gdy organ celny Strony wywozu wydał opinię zgodnie z art. 62 ust. 4 lit. b), potwierdzającą status pochodzenia produktów, organ celny Strony dokonującej przywozu powiadamia organ celny Strony dokonującej wywozu o swoim zamiarze odmowy preferencyjnego traktowania taryfowego w terminie dwóch miesięcy po dniu otrzymania tej opinii.

W przypadku dokonania takiego powiadomienia na wniosek którejkolwiek ze Stron, w ciągu trzech miesięcy po dniu powiadomienia przeprowadza się konsultacje. Okres konsultacji może zostać przedłużony indywidualnie dla każdego przypadku za obopólną zgodą organów celnych Stron. Konsultacje mogą odbywać się zgodnie z procedurą określoną przez Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia.

Po upływie okresu konsultacji, jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu nie może potwierdzić, że produkt jest produktem pochodzącym, może on odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego, jeżeli ma do tego wystarczające uzasadnienie oraz po przyznaniu importerowi prawa do bycia wysłuchanym. Jeżeli jednak organ celny Strony dokonującej wywozu potwierdzi status pochodzenia produktów oraz przedstawi uzasadnienie takiego stanowiska, organ celny Strony dokonującej przywozu nie może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego produktowi wyłącznie na tej podstawie, że zastosowano art. 62 ust. 5.

4. We wszystkich przypadkach rozstrzygnięcie sporów między importerem a organem celnym Strony dokonującej przywozu odbywa się zgodnie z prawem Strony dokonującej przywozu.

ARTYKUŁ 64

Poufność

1. Każda ze Stron zachowuje, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, poufność wszelkich informacji przekazanych jej przez drugą Stronę, zgodnie z niniejszym rozdziałem, oraz chroni te informacje przed ich ujawnieniem.

2. W przypadku gdy, niezależnie od art. 62 ust. 5, poufne informacje handlowe zostały uzyskane od eksportera przez organ celny Strony dokonującej wywozu lub Strony dokonującej przywozu w wyniku zastosowania art. 61 i 62, informacji tych nie ujawnia się.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje poufne zebrane na podstawie niniejszego rozdziału nie były wykorzystywane do celów innych niż prowadzenie i egzekwowanie decyzji i ustaleń dotyczących pochodzenia i kwestii celnych, chyba że osoba lub Strona, która dostarczyła te poufne informacje, na to zezwoli.

4. Niezależnie od ust. 3 Strona może zezwolić na wykorzystanie informacji zebranych na podstawie niniejszego rozdziału w jakimkolwiek postępowaniu administracyjnym, sądowym lub quasi-sądowym wszczętym w związku z nieprzestrzeganiem przepisów celnych wykonujących niniejszy rozdział. Strona z wyprzedzeniem powiadania o takim wykorzystaniu informacji osobę lub Stronę, która je dostarczyła.

ARTYKUŁ 65

Środki i kary administracyjne

Każda ze Stron zapewnia skuteczne egzekwowanie niniejszego rozdziału. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy były w stanie nakładać środki administracyjne, a w stosownych przypadkach – kary, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, na każdą osobę sporządzającą dokument lub zlecającą sporządzenie dokumentu, który zawiera nieprawidłowe informacje przekazane w celu uzyskania preferencyjnego traktowania taryfowego dla danego produktu, która nie spełnia wymogów określonych w art. 59 lub która nie dostarcza dowodów lub odmawia zgody na wizytę, o której mowa w art. 62 ust. 3.

SEKCJA 3

POZOSTAŁE POSTANOWIENIA

ARTYKUŁ 66

Ceuta i Melilla

1. Do celów niniejszego rozdziału w przypadku Unii pojęcie „Strona” nie obejmuje Ceuty i Melilli.
2. Produkty pochodzące z terytorium Zjednoczonego Królestwa przy przywozie do Ceuty lub Melilli podlegają pod wszystkimi względami takiemu samemu traktowaniu celnemu na podstawie niniejszej Umowy, jakie jest stosowane do produktów pochodzących na obszarze celnym Unii zgodnie z protokołem 2 Aktu przystąpienia Królestwa Hiszpanii i Republiki Portugalskiej do Unii Europejskiej. Zjednoczone Królestwo przyznaje w odniesieniu do przywozu produktów objętych niniejszą Umową i pochodzących z Ceuty i Melilli takie samo traktowanie celne, jakie jest przyznawane produktom przywożonym i pochodzącym z Unii.
3. Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia, o których mowa w niniejszym rozdziale, stosuje się odpowiednio do produktów wywożonych ze Zjednoczonego Królestwa do Ceuty i Melilli oraz do produktów wywożonych z Ceuty i Melilli do Zjednoczonego Królestwa.
4. Ceutę i Melillę uznaje się za jedno terytorium.

5. Art. 40 ma zastosowanie do przywozu i wywozu produktów między Unią, Zjednoczonym Królestwem oraz Ceutą i Melillą.
6. Eksporterzy, w zależności od pochodzenia produktu, w polu 3 tekstu oświadczenia o pochodzeniu wpisują „Zjednoczone Królestwo” lub „Ceuta i Melilla”.
7. Organ celny Królestwa Hiszpanii odpowiedzialny jest za stosowanie i wykonywanie niniejszego rozdziału w Ceucie i Melilli.

ARTYKUŁ 67

Postanowienia przejściowe dotyczące produktów w tranzycie lub składowanych

Postanowienia niniejszej Umowy mogą być stosowane do produktów, które są zgodne z postanowieniami niniejszego rozdziału i które w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy znajdują się w tranzycie ze Strony dokonującej wywozu do Strony dokonującej przywozu albo znajdują się pod kontrolą celną Strony dokonującej przywozu, bez uiszczenia ceł i podatków przywozowych, z zastrzeżeniem złożenia organowi celnemu Strony dokonującej przywozu wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe, o którym mowa w art. 54, w terminie 12 miesięcy od tego dnia.

ARTYKUŁ 68

Zmiana niniejszego rozdziału oraz załączników do niego

Rada Partnerstwa może zmieniać niniejszy rozdział oraz załączniki do niego.

ROZDZIAŁ 3

ŚRODKI SANITARNE I FITOSANITARNE

ARTYKUŁ 69

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest:

- a) ochrona życia lub zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na terytoriach Stron, przy jednoczesnym ułatwianiu handlu między Stronami;
- b) dalsze wykonanie porozumienia SPS.
- c) zapewnienie, aby środki sanitarne i fitosanitarne Stron nie tworzyły zbędnych barier w handlu;

- d) propagowanie większej przejrzystości i zrozumienia w zakresie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych każdej ze Stron;
- e) zwiększenie współpracy między Stronami w zakresie zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, promowania zrównoważonych systemów żywnościowych, ochrony dobrostanu zwierząt oraz certyfikacji elektronicznej;
- f) zwiększenie współpracy w ramach odpowiednich organizacji międzynarodowych w celu opracowania międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń dotyczących zdrowia zwierząt, bezpieczeństwa żywności i zdrowia roślin; oraz
- g) propagowanie wdrażania przez każdą ze Stron międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń.

ARTYKUŁ 70

Zakres stosowania

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wszystkich środków sanitarnych i fitosanitarnych Strony, które mogą bezpośrednio lub pośrednio wpływać na handel między Stronami.
2. W rozdziale tym określono również odrębne postanowienia dotyczące współpracy w zakresie dobrostanu zwierząt, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zrównoważonych systemów żywnościowych.

ARTYKUŁ 71

Definicje

1. Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:
 - a) definicje zawarte w załączniku A do porozumienia SPS;
 - b) definicje przyjęte pod auspicjami Komisji Kodeksu Żywnościowego (Codex);
 - c) definicje przyjęte pod auspicjami Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE); oraz
 - d) definicje przyjęte w ramach Międzynarodowej konwencji ochrony roślin (IPPC);
2. Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:
 - a) „warunki przywozu” oznaczają wszelkie środki sanitarne i fitosanitarne, których spełnienie jest wymagane do przywozu produktów; oraz

- b) „strefa chroniona” w odniesieniu do określonego objętego regulacjami agrofagu roślin oznacza urzędowo określony obszar geograficzny, na którym agrofag ten nie występuje pomimo korzystnych warunków i jego występowania w innych częściach terytorium Strony oraz na którym nie wolno wprowadzać tego agrofagu.
3. Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych może przyjąć inne definicje do celów niniejszego rozdziału, uwzględniając glosariusze i definicje odpowiednich organizacji międzynarodowych, takich jak Codex, OIE i IPPC.
4. Definicje zawarte w porozumieniu SPS mają pierwszeństwo w zakresie, w jakim istnieje niezgodność między definicjami przyjętymi przez Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych lub przyjętymi pod auspicjami Codex, OIE, IPPC a definicjami zawartymi w porozumieniu SPS. W przypadku niezgodności między definicjami przyjętymi przez Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych a definicjami zawartymi w Codex, OIE lub IPPC, pierwszeństwo mają definicje zawarte w Codex, OIE lub IPPC.

ARTYKUŁ 72

Prawa i obowiązki

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z porozumienia SPS. Obejmuje to prawo do przyjmowania środków zgodnie z art. 5 ust. 7 porozumienia SPS.

ARTYKUŁ 73

Zasady ogólne

1. Strony stosują środki sanitarne i fitosanitarne służące osiągnięciu odpowiedniego poziomu ochrony, które opierają się na ocenach ryzyka zgodnie z odpowiednimi postanowieniami, w tym art. 5 porozumienia SPS.
2. Strony nie stosują środków sanitarnych i fitosanitarnych do tworzenia nieuzasadnionych barier w handlu.
3. W odniesieniu do związanych z handlem procedur sanitarnych i fitosanitarnych oraz zatwierdzeń ustanowionych na podstawie niniejszego rozdziału każda ze Stron zapewnia, aby procedury te i związane z nimi środki sanitarne i fitosanitarne:
 - a) były uruchamiane i zrealizowane bez zbędnej zwłoki;
 - b) nie obejmowały zbędnych, naukowo i technicznie nieuzasadnionych lub stanowiących nienależyte obciążenie wniosków o udzielenie informacji, które mogą opóźnić dostęp do rynku drugiej Strony;
 - c) nie były stosowane w sposób, który stanowiłby arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację całego terytorium lub części terytorium drugiej Strony, na których istnieją identyczne lub podobne warunki sanitarne i fitosanitarne; oraz
 - d) były proporcjonalne względem zidentyfikowanych rodzajów ryzyka i nie ograniczały handlu w stopniu większym niż konieczny do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony Strony dokonującej przywozu.

4. Strony nie stosują procedur, o których mowa w ust. 3, ani innych wniosków o dodatkowe informacje w celu opóźniania, bez naukowego lub technicznego uzasadnienia, dostępu do swoich rynków.

5. Każda ze Stron zapewnia, aby każda procedura administracyjna, której wymaga w odniesieniu do warunków przywozu dotyczących bezpieczeństwa żywności, zdrowia zwierząt lub roślin, nie była bardziej uciążliwa lub ograniczająca handel, niż jest to konieczne, aby dać Stronie dokonującej przywozu wystarczającą pewność, że warunki te są spełnione. Każda ze Stron zapewnia, aby negatywny wpływ wszelkich procedur administracyjnych na handel był ograniczony do minimum oraz aby procesy rozliczania były proste i sprawne, a jednocześnie spełniały warunki Strony dokonującej przywozu.

6. Strona dokonująca przywozu nie wprowadza jakichkolwiek dodatkowych systemów lub procedur administracyjnych, które niepotrzebnie utrudniają handel.

ARTYKUŁ 74

Certyfikacja urzędowa

1. W przypadku gdy Strona dokonująca przywozu wymaga urzędowych świadectw, wzory świadectw muszą:

- a) być zgodne z zasadami określonymi w międzynarodowych normach Codex, IPPC i OIE; oraz
- b) mieć zastosowanie do przywozu ze wszystkich części terytorium Strony dokonującej wywozu.

2. Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych może uzgodnić szczególne przypadki, w których wzory świadectw, o których mowa w ust. 1, będą ustanawiane tylko dla jednej części lub niektórych części terytorium Strony dokonującej wywozu. Strony propagują wdrażanie certyfikacji elektronicznej i innych technologii w celu ułatwienia handlu.

ARTYKUŁ 75

Warunki i procedury przywozu

1. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków każdej ze Stron wynikających z porozumienia SPS oraz niniejszego rozdziału warunki przywozu Strony dokonującej przywozu mają zastosowanie w sposób spójny do całego terytorium Strony dokonującej wywozu.
2. Strona dokonująca wywozu zapewnia, aby produkty wywożone do drugiej Strony, takie jak zwierzęta i produkty pochodzenia zwierzęcego, rośliny i produkty roślinne lub inne powiązane przedmioty, spełniały wymogi sanitarne i fitosanitarne Strony dokonującej przywozu.
3. Strona dokonująca przywozu może wymagać, aby przywóz określonych produktów podlegał pozwoleniu. Pozwolenie takie przyznaje się w przypadku gdy odpowiedni właściwy organ Strony dokonującej wywozu złoży wniosek, w którym obiektywnie wykaże w sposób satysfakcjonujący Stronę dokonującą przywozu, że spełnione zostały wymogi Strony dokonującej przywozu dotyczące pozwolenia. Odpowiedni właściwy organ Strony dokonującej wywozu może wystąpić z wnioskiem o pozwolenie w odniesieniu do całego terytorium Strony dokonującej wywozu. Strona dokonująca przywozu uwzględnia takie wnioski na tej podstawie, w przypadku gdy spełniają one wymogi Strony dokonującej przywozu dotyczące pozwolenia określone w niniejszym ustępie.

4. Strona dokonująca przywozu nie wprowadza wymogów dotyczących pozwolenia będących wymogami dodatkowymi w stosunku do tych, które mają zastosowanie w dniu zakończenia okresu przejściowego, chyba że stosowanie takich wymogów do dalszych produktów jest uzasadnione w celu zmniejszenia znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin.

5. Strona dokonująca przywozu ustanawia i przekazuje drugiej Stronie warunki przywozu w odniesieniu do wszystkich produktów. Strona dokonująca przywozu zapewnia, aby warunki przywozu stosowano w sposób proporcjonalny i niedyskryminujący.

6. Bez uszczerbku dla środków tymczasowych na podstawie art. 5 ust. 7 porozumienia SPS, w odniesieniu do produktów lub innych powiązanych przedmiotów, w przypadku których istnieje potencjalne zagrożenie o charakterze fitosanitarnym, warunki przywozu ograniczają się do środków chroniących przed objętymi regulacjami agrofagami Strony dokonującej przywozu oraz mają zastosowanie do całego terytorium Strony dokonującej wywozu.

7. Niezależnie od ust. 1 i 3, w przypadku wniosków o pozwolenie na przywóz konkretnego produktu, w przypadku gdy Strona dokonująca wywozu wystąpiła z wnioskiem o zbadanie jedynie jednej części lub niektórych części jej terytorium (w przypadku Unii – poszczególnych państw członkowskich), Strona dokonująca przywozu niezwłocznie przystępuje do rozpatrzenia tego wniosku. W przypadku gdy Strona dokonująca przywozu otrzymuje wnioski dotyczące konkretnego produktu z więcej niż jednej części Strony dokonującej wywozu lub gdy otrzymuje dalsze wnioski w odniesieniu do produktu, na który wydano już pozwolenie, Strona dokonująca przywozu przyspiesza zakończenie procedury udzielania pozwolenia, biorąc pod uwagę identyczny lub podobny system w zakresie środków sanitarnych i fitosanitarnych mający zastosowanie w różnych częściach Strony dokonującej wywozu.

8. Każda ze stron zapewnia, aby wszystkie procedury kontroli, inspekcji i zatwierdzania środków sanitarnych i fitosanitarnych były rozpoczynane i kończone bez zbędnej zwłoki. Wymogi informacyjne ograniczają się do tego, co jest konieczne, aby proces zatwierdzania uwzględniał informacje dostępne już na terytorium Strony dokonującej przywozu, takie jak informacje dotyczące ram prawnych i sprawozdań z audytu Strony dokonującej wywozu.
9. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych okoliczności związanych z poziomem ochrony, każda ze Stron zapewnia okres przejściowy między publikacją wszelkich zmian w swoich procedurach zatwierdzania a ich zastosowaniem, aby umożliwić drugiej Stronie zapoznanie się z takimi zmianami i dostosowanie się do nich. Żadna ze Stron nie przedłuża nadmiernie procesu zatwierdzania wniosków złożonych przed publikacją zmian.
10. W odniesieniu do procesów określonych w ust. 3–8 podejmuje się następujące działania:
- a) niezwłocznie po pozytywnym zakończeniu oceny przez Stronę dokonującą przywozu podejmuje ona niezwłocznie wszystkie niezbędne środki ustawodawcze i administracyjne, aby umożliwić handel bez zbędnej zwłoki;
 - b) Strona dokonująca wywozu:
 - (i) dostarcza wszystkie odpowiednie informacje wymagane przez Stronę dokonującą przywozu; oraz
 - (ii) zapewnia Stronie dokonującej przywozu rozsądny dostęp umożliwiający przeprowadzanie audytów i innych odpowiednich procedur;

- c) Strona dokonująca przywozu ustanawia wykaz objętych regulacjami agrofagów dla produktów lub innych powiązanych przedmiotów, w przypadku których istnieje potencjalne zagrożenie o charakterze fitosanitarnym. Wykaz ten zawiera:
- (i) agrofagi, których występowania nie stwierdzono w jakiegokolwiek części jej terytorium;
 - (ii) agrofagi, których występowanie stwierdzono na jej terytorium i które znajdują się pod urzędową kontrolą;
 - (iii) agrofagi, których występowanie stwierdzono w częściach jej własnego terytorium i dla których ustanowiono obszary wolne od agrofagu lub strefy chronione; oraz
 - (iv) agrofagi niebędące agrofagami kwarantannowymi, których występowanie stwierdzono w części jej terytorium i które znajdują się pod urzędową kontrolą w odniesieniu do określonego materiału nasadzeniowego.
11. Strona dokonująca przywozu akceptuje przesyłki bez wymagania, aby Strona dokonująca przywozu sprawdzała zgodność tych przesyłek przed ich wyjazdem z terytorium Strony dokonującej wywozu.
12. Strona może pobierać opłaty z tytułu kosztów poniesionych na prowadzenie konkretnych sanitarnych i fitosanitarnych kontroli granicznych, które nie powinny przekraczać poziomu zwrotu kosztów.
13. Strona dokonująca przywozu ma prawo do przeprowadzania kontroli przywozu produktów przywożonych z terytorium Strony dokonującej wywozu w celu zapewnienia zgodności z jej sanitarnymi i fitosanitarnymi wymogami przywozowymi.

14. Kontrole przywózowe przeprowadzane w odniesieniu do produktów przywożonych z terytorium Strony dokonującej wywozu opierają się na ryzyku sanitarnym i fitosanitarnym związanym z takim przywozem. Kontrole przywózowe przeprowadza się wyłącznie w zakresie niezbędnym do ochrony życia i zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, bez zbędnej zwłoki i przy minimalnym wpływie na handel między Stronami.

15. Na wniosek Strony dokonującej wywozu Strona dokonująca przywozu udostępnia informacje dotyczące udziału produktów z terytorium Strony dokonującej wywozu poddanych kontroli przy przywozie.

16. Jeżeli kontrole przywózowe wykazują brak zgodności z odpowiednimi warunkami przywozu, działania podejmowane przez Stronę dokonującą przywozu muszą opierać się na ocenie ryzyka i nie mogą ograniczać handlu w większym stopniu niż jest to wymagane, aby osiągnąć odpowiedni poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej Strony.

ARTYKUŁ 76

Wykazy zatwierdzonych zakładów

1. W każdym przypadku gdy jest to uzasadnione, Strona dokonująca przywozu może prowadzić wykaz zatwierdzonych zakładów spełniających wymogi przywózowe, co stanowi warunek dopuszczenia przywozu produktów pochodzenia zwierzęcego z tych zakładów.
2. O ile nie jest to uzasadnione w celu zmniejszenia znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, wykazy zatwierdzonych zakładów są wymagane wyłącznie w odniesieniu do produktów, dla których były wymagane w dniu zakończenia okresu przejściowego.

3. Strona dokonująca wywozu informuje Stronę dokonującą przywozu o swoim wykazie zakładów spełniających warunki Strony dokonującej przywozu, który opiera się na gwarancjach udzielonych przez Stronę dokonującą wywozu.
4. Na wniosek Strony dokonującej wywozu Strona dokonująca przywozu zatwierdza zakłady znajdujące się na terytorium Strony dokonującej wywozu w oparciu o gwarancje udzielone przez Stronę dokonującą wywozu, bez uprzedniej inspekcji poszczególnych zakładów.
5. O ile Strona dokonująca przywozu nie zażąda dodatkowych informacji oraz z zastrzeżeniem gwarancji udzielonych przez Stronę dokonującą wywozu, Strona dokonująca przywozu wprowadza niezbędne środki ustawodawcze lub administracyjne, zgodnie ze swoimi mającymi zastosowanie procedurami prawnymi, aby umożliwić – bez zbędnej zwłoki – dokonanie przywozu z tych zakładów.
6. Wykaz zatwierdzonych zakładów podawany jest do wiadomości publicznej przez Stronę dokonującą przywozu.
7. W przypadku gdy Strona dokonująca przywozu podejmuje decyzję o odrzuceniu wniosku Strony dokonującej wywozu o zgodę na dodanie zakładu do wykazu zatwierdzonych zakładów, bezzwłocznie informuje ona o tym Stronę dokonującą wywozu i udziela odpowiedzi, w tym informacji dotyczących niezgodności, które doprowadziły do odrzucenia zatwierdzenia zakładu.

ARTYKUŁ 77

Przejrzystość i wymiana informacji

1. Każda ze Stron dąży do zachowania przejrzystości w odniesieniu do środków sanitarnych i fitosanitarnych mających zastosowanie do handlu oraz podejmuje w tym celu następujące działania:
 - a) niezwłocznie informuje drugą Stronę o wszelkich zmianach w swoich środkach sanitarnych i fitosanitarnych oraz procedurach zatwierdzania, w tym o zmianach, które mogą wpłynąć na jej zdolność do spełnienia wymogów sanitarnych i fitosanitarnych drugiej Strony w odniesieniu do przywozu niektórych produktów;
 - b) zwiększa wzajemne zrozumienie środków sanitarnych i fitosanitarnych drugiej Strony oraz ich zastosowania;
 - c) wymienia się informacjami dotyczącymi kwestii związanych z rozwojem i stosowaniem środków sanitarnych i fitosanitarnych, w tym postępów w zakresie nowych dostępnych dowodów naukowych, które wpływają lub mogą wpływać na handel między Stronami, w celu zminimalizowania ich negatywnego wpływu na handel;
 - d) na wniosek drugiej Strony informuje o warunkach mających zastosowanie do przywozu określonych produktów w ciągu 20 dni roboczych;
 - e) na wniosek drugiej Strony informuje o stanie zaawansowania procedury wydawania zezwolenia na określone produkty w ciągu 20 dni roboczych;

- f) informuje drugą Stronę o wszelkich znaczących zmianach w strukturze lub organizacji właściwego organu Strony;
- g) na wniosek informuje o wynikach urzędowej kontroli przeprowadzonej przez Stronę oraz sprawozdaniu dotyczącym wyników przeprowadzonej kontroli;
- h) na wniosek przekazuje wyniki kontroli przywózowej przewidzianej w przypadku odrzuconej lub niezgodnej przesyłki; oraz
- i) na wniosek przekazuje bez zbędnej zwłoki analizę ryzyka lub opinię naukową wydaną przez Stronę, które są istotne w kontekście niniejszego rozdziału.

2. W przypadku gdy Strona udostępniła informacje określone w ust. 1 poprzez zgłoszenie, zgodnie ze swoimi odpowiednimi zasadami, do centralnego rejestru powiadomień WTO lub odpowiedniego międzynarodowego organu normalizacyjnego, spełnione są wymogi określone w ust. 1, mające zastosowanie w odniesieniu do tych informacji.

ARTYKUŁ 78

Dostosowanie się do warunków regionalnych

1. Strony uznają koncepcję podziału na strefy, w tym obszary wolne od chorób lub agrofagów, strefy chronione i obszary niewielkiego rozpowszechnienia chorób lub agrofagów oraz stosują ją w handlu między Stronami, zgodnie z porozumieniem SPS, w tym z wytycznymi dotyczącymi dalszego praktycznego wykonania art. 6 porozumienia SPS (decyzja Komitetu WTO/SPS G/SPS/48) oraz odpowiednimi zaleceniami, normami i wytycznymi OIE i IPPC. Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych może określić dalsze szczegóły tych procedur, uwzględniając wszelkie odpowiednie porozumienia SPS, normy, wytyczne lub zalecenia OIE i IPPC.
2. Strony mogą również postanowić współpracować w kwestii koncepcji podziału na kompartmenty, o której mowa w rozdziałach 4.4 i 4.5 Kodeksu zdrowia zwierząt lądowych OIE oraz rozdziałach 4.1 i 4.2 Kodeksu zdrowia zwierząt wodnych OIE.
3. Przy ustanawianiu lub utrzymywaniu stref, o których mowa w ust. 1, Strony uwzględniają takie czynniki, jak: położenie geograficzne, ekosystemy, nadzór epidemiologiczny oraz skuteczność kontroli sanitarnych i fitosanitarnych.

4. W odniesieniu do zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, przy ustanawianiu lub utrzymywaniu warunków przywozu na wniosek Strony dokonującej wywozu Strona dokonująca przywozu uznaje obszary wolne od chorób ustanowione przez Stronę dokonującą wywozu za podstawę do rozważenia w celu ustalenia, czy przywóz jest dozwolony lub ma być utrzymany, bez uszczerbku dla ust. 8 i 9.

5. Strona dokonująca wywozu określa części swojego terytorium, o których mowa w ust. 4, oraz, na wniosek, przedstawia pełne wyjaśnienie i dane uzupełniające oparte na normach OIE lub w inny sposób ustanowiony przez Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych w oparciu o wiedzę zdobytą dzięki doświadczeniu odpowiednich organów Strony dokonującej wywozu.

6. W odniesieniu do roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów powiązanych, ustanawiając lub utrzymując fitosanitarne warunki przywozu na wniosek Strony dokonującej wywozu, Strona dokonująca przywozu uznaje obszary wolne od agrofagów, miejsca produkcji wolne od agrofagów, zakłady produkcji wolne od agrofagów, obszary niewielkiego rozpowszechnienia agrofagów i strefy chronione ustanowione przez Stronę dokonującą wywozu jako podstawę do rozważenia w celu umożliwienia lub utrzymania przywozu, bez uszczerbku dla ust. 8 i 9.

7. Strona dokonująca wywozu określa swoje obszary wolne od agrofagów, miejsca produkcji wolne od agrofagów, zakłady produkcji wolne od agrofagów oraz obszary niewielkiego rozpowszechnienia agrofagów lub strefy chronione. Na wniosek Strony dokonującej przywozu Strona dokonująca wywozu przedstawia pełne wyjaśnienie i dane uzupełniające oparte na międzynarodowych normach dla środków fitosanitarnych opracowanych w ramach IPPC lub w inny sposób ustanowionych przez Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych, w oparciu o wiedzę zdobytą dzięki doświadczeniu odpowiednich organów fitosanitarnych Strony dokonującej wywozu.

8. Strony uznają obszary wolne od choroby oraz strefy chronione istniejące w dniu zakończenia okresu przejściowego.
9. Ust. 8 stosuje się również do późniejszych dostosowań obszarów wolnych od chorób oraz stref chronionych (w przypadku Zjednoczonego Królestwa – obszarów wolnych od agrofagów), z wyjątkiem przypadków znaczących zmian w sytuacji związanej z występowaniem chorób lub agrofagów.
10. Strony mogą przeprowadzać audyty i weryfikacje zgodnie z art. 79 w celu wykonania ust. 4–9 niniejszego artykułu.
11. Strony nawiązują ścisłą współpracę w celu utrzymania zaufania względem procedur związanych z ustanawianiem obszarów wolnych od chorób lub agrofagów, miejsc produkcji wolnych od agrofagów, zakładów produkcji wolnych od agrofagów i obszarów niewielkiego rozpowszechnienia agrofagów lub chorób oraz stref chronionych, w celu zminimalizowania zakłóceń w handlu.
12. Strona dokonująca przywozu określa stan zdrowia zwierząt lub roślin Strony dokonującej wywozu lub jej części w oparciu o informacje dostarczone przez Stronę dokonującą wywozu zgodnie z porozumieniem SPS, normami OIE i IPPC, a także uwzględnia wszelkie ustalenia poczynione przez Stronę dokonującą wywozu.
13. W przypadku gdy Strona dokonująca przywozu nie akceptuje ustalenia dokonanego przez Stronę dokonującą wywozu, o którym mowa w ust. 12 niniejszego artykułu, Strona dokonująca przywozu obiektywnie uzasadnia i wyjaśnia Stronie dokonującej wywozu powody takiego odrzucenia oraz, na wniosek, przeprowadza konsultacje zgodnie z art. 80 ust. 2.

14. Każda ze Stron zapewnia, aby obowiązki określone w ust. 4–9, 12 i 13 były wykonywane bez zbędnej zwłoki. Strona dokonująca przywozu przyspiesza uznanie statusu choroby lub agrofaga, jeżeli status został przywrócony po wystąpieniu ogniska choroby lub pojawu agrofaga.

15. W przypadku gdy Strona uzna, że dany region ma specjalny status w odniesieniu do określonej choroby i spełnia kryteria określone w rozdziale 1.2 Kodeksu zdrowia zwierząt lądowych OIE lub w rozdziale 1.2 Kodeksu zdrowia zwierząt wodnych OIE, może zwrócić się z wnioskiem o uznanie tego statusu. Strona dokonująca przywozu może wymagać dodatkowych gwarancji w odniesieniu do przywozu żywych zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego stosownie do uzgodnionego statusu.

ARTYKUŁ 79

Audyty i weryfikacje

1. Strona dokonująca przywozu może przeprowadzać audyty i weryfikacje:
 - a) całości lub części systemu inspekcji i certyfikacji organów drugiej Strony;
 - b) wyników kontroli przeprowadzonych w ramach systemu inspekcji i certyfikacji Strony dokonującej wywozu.

2. Strony przeprowadzają te audyty i weryfikacje zgodnie z postanowieniami porozumienia SPS, uwzględniając odpowiednie międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia Codex, OIE lub IPPC.
3. Do celów przeprowadzenia takich audytów i weryfikacji Strona dokonująca przywozu może przeprowadzać audyty i weryfikacje w drodze wniosków o udzielenie informacji od Strony dokonującej wywozu lub wizyt kontrolnych i weryfikacyjnych u Strony dokonującej wywozu, które mogą obejmować:
 - a) ocenę całości lub części programu kontroli odpowiedzialnych organów, w tym w stosownych przypadkach przegląd czynności w zakresie audytu regulacyjnego i inspekcji;
 - b) kontrole na miejscu; oraz
 - c) gromadzenie informacji i danych w celu oceny przyczyn powtarzających się lub pojawiających się problemów związanych z wywozem produktów.
4. Strona dokonująca przywozu dzieli się ze Stroną dokonującą wywozu wynikami i wnioskami z audytów i weryfikacji przeprowadzonych na podstawie ust. 1. Strona dokonująca przywozu może wyniki te udostępnić publicznie.

5. Przed rozpoczęciem audytu lub weryfikacji Strony poddają pod dyskusję cele i zakres audytu lub weryfikacji, kryteria lub wymogi, w oparciu o które Strona dokonująca wywozu będzie oceniana, a także harmonogram i procedury przeprowadzania audytu lub weryfikacji, które określa się w planie audytu lub weryfikacji. O ile Strony nie postanowiły inaczej, Strona dokonująca przywozu przekazuje Stronie dokonującej wywozu plan audytu lub weryfikacji co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem audytu lub weryfikacji.
6. Strona dokonująca przywozu umożliwia Stronie dokonującej wywozu przedstawienie uwag do projektu sprawozdania z audytu lub weryfikacji. Strona dokonująca przywozu przekazuje Stronie dokonującej wywozu sprawozdanie końcowe na piśmie, zwykle w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania tych uwag.
7. Każda ze Stron pokrywa swoje wydatki poniesione w związku z takim audytem lub weryfikacją.

ARTYKUŁ 80

Powiadamianie i konsultacje

1. Strona powiadamia drugą Stronę bez zbędnej zwłoki o:
 - a) znaczącej zmianie statusu agrofagu lub choroby;
 - b) pojawieniu się nowej choroby zwierząt;
 - c) ustaleniu o znaczeniu epidemiologicznym w odniesieniu do choroby zwierząt;

- d) znaczącym problemie w zakresie bezpieczeństwa żywności wskazanym przez Stronę;
- e) wszelkich dodatkowych środkach wykraczających poza podstawowe wymogi jej odpowiednich środków sanitarnych i fitosanitarnych wprowadzonych w celu kontroli lub likwidacji choroby zwierząt lub ochrony zdrowia ludzi, a także o wszelkich zmianach w polityce zapobiegania, włączając w to politykę szczepień;
- f) na wniosek – o wynikach urzędowej kontroli przeprowadzonej przez Stronę i sprawozdaniu dotyczącym wyników przeprowadzonej kontroli; oraz
- g) o wszelkich znaczących zmianach w funkcjonowaniu systemu lub bazy danych.

2. Jeżeli Strona ma istotne zastrzeżenia w odniesieniu do bezpieczeństwa żywności, zdrowia roślin lub zdrowia zwierząt, lub środka sanitarnego lub fitosanitarnego, który druga Strona zaproponowała lub wdrożyła, Strona ta może zwrócić się o przeprowadzenie konsultacji technicznych z drugą Stroną. Strona, do której kierowany jest wniosek, powinna odpowiedzieć na wniosek bez zbędnej zwłoki. Każda ze Stron dokłada starań w celu dostarczenia informacji niezbędnych, aby uniknąć zakłóceń w handlu lub, w zależności od przypadku, aby znaleźć wzajemnie akceptowalne rozwiązanie.

3. Konsultacje, o których mowa w ust. 2, mogą odbywać się za pośrednictwem konferencji telefonicznej, wideokonferencji lub za pomocą wszelkich innych środków komunikacji uzgodnionych wspólnie przez Strony.

ARTYKUŁ 81

Środki nadzwyczajne

1. Jeżeli Strona dokonująca przywozu uważa, że istnieje poważne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, może ona bez uprzedniego powiadomienia wprowadzić niezbędne środki w celu ochrony życia i zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin. W odniesieniu do przesyłek, które są w transzycie między Stronami, Strona dokonująca przywozu rozważa najodpowiedniejsze i najbardziej proporcjonalne rozwiązanie, aby uniknąć niepotrzebnych zakłóceń w handlu.
2. Strona wprowadzająca środki powiadamia drugą Stronę o nadzwyczajnym środku sanitarnym lub fitosanitarnym najszybciej jak to możliwe po podjęciu decyzji o wdrożeniu środka i nie później niż 24 godziny po podjęciu takiej decyzji. Jeżeli Strona wymaga konsultacji technicznych w celu rozpatrzenia nadzwyczajnego środka sanitarnego i fitosanitarnego, konsultacje techniczne muszą się odbyć w ciągu 10 dni od powiadomienia o nadzwyczajnym środku sanitarnym i fitosanitarnym. Strony biorą pod uwagę wszelkie informacje uzyskane za pośrednictwem konsultacji technicznych. Konsultacje te przeprowadza się, aby uniknąć niepotrzebnych zakłóceń w handlu. Strony mogą rozważyć warianty w celu ułatwienia wdrożenia lub zmiany środków.
3. Strona dokonująca przywozu bierze w odpowiednim czasie pod uwagę informacje dostarczone przez Stronę dokonującą wywozu przy podejmowaniu swojej decyzji w odniesieniu do przesyłek, które w momencie przyjęcia nadzwyczajnego środka sanitarnego i fitosanitarnego są transportowane między Stronami, aby uniknąć niepotrzebnych zakłóceń w handlu.

4. Strona dokonująca przywozu zapewnia, aby wszelkie środki nadzwyczajne wprowadzone z przyczyn, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie były utrzymywane bez dowodów naukowych lub, w przypadku gdy dowody naukowe są niewystarczające, aby środki te były przyjmowane zgodnie z art. 5 ust. 7 porozumienia SPS.

ARTYKUŁ 82

Wielostronne fora międzynarodowe

Strony postanawiają współpracować na wielostronnych forach międzynarodowych nad opracowywaniem międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń w dziedzinach objętych zakresem stosowania niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 83

Wykonanie oraz właściwe organy

1. Do celów wykonania niniejszego rozdziału każda ze Stron bierze pod uwagę wszystkie następujące elementy:

- a) decyzje Komitetu ds. Sanitarnych i Fitosanitarnych WTO;
- b) prace odpowiednich międzynarodowych organów normalizacyjnych;

- c) wszelką wiedzę i wcześniejsze doświadczenie, jakie posiada w handlu ze Stroną dokonującą wywozu; oraz
- d) informacje dostarczone przez drugą Stronę.

2. Strony bezzwłocznie przekazują sobie wzajemnie opis właściwych organów Stron do celów wykonania niniejszego rozdziału. Strony powiadamiają się wzajemnie o wszelkich istotnych zmianach tych właściwych organów.

3. Każda ze Stron zapewnia swoim właściwym organom zasoby niezbędne do skutecznego wykonania niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 84

Współpraca w zakresie dobrostanu zwierząt

1. Strony uznają, że zwierzęta są istotami zdolnymi do odczuwania. Strony uznają również związek między poprawą dobrostanu zwierząt a zrównoważonymi systemami produkcji żywności.
2. Strony zobowiązują się do współpracy na forach międzynarodowych w celu propagowania rozwoju najlepszych możliwych praktyk w zakresie dobrostanu zwierząt oraz ich wdrażania. W szczególności Strony współpracują w celu wzmocnienia i rozszerzenia zakresu norm OIE dotyczących dobrostanu zwierząt, a także ich wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych.

3. Strony wymieniają informacje, wiedzę fachową i doświadczenia w dziedzinie dobrostanu zwierząt, w szczególności dotyczące hodowli, utrzymywania, obsługi, transportu i uboju zwierząt, od których lub z których pozyskuje się żywność.

4. Strony zacieśniają współpracę w zakresie badań w dziedzinie dobrostanu zwierząt w związku z hodowlą zwierząt i traktowaniem zwierząt w gospodarstwach, podczas transportu i uboju.

ARTYKUŁ 85

Współpraca w zakresie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

1. Strony zapewniają ramy dialogu i współpracy w celu wzmocnienia walki z rozwojem oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

2. Strony uznają, że oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt. Niewłaściwe stosowanie środków przeciwdrobnoustrojowych w produkcji zwierzęcej, w tym stosowanie nieterapeutyczne, może przyczynić się do oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, mogącej stanowić zagrożenie dla życia ludzi. Strony uznają, że charakter zagrożenia wymaga podejścia transnarodowego i podejścia „Jedno zdrowie”.

3. Aby zwalczać oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe, Strony dążą do międzynarodowej współpracy w ramach regionalnych lub wielostronnych programów prac w celu ograniczenia zbędnego stosowania antybiotyków w produkcji zwierzęcej oraz działania na rzecz zaprzestania stosowania na poziomie międzynarodowym antybiotyków jako czynników pobudzających wzrost, co ma służyć zwalczaniu oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie” oraz zgodnie z globalnym planem działania.

4. Strony współpracują przy opracowywaniu międzynarodowych wytycznych, norm, zaleceń i działań w odpowiednich organizacjach międzynarodowych mających na celu propagowanie rozsądnego i odpowiedzialnego stosowania antybiotyków w chowie zwierząt i w praktykach weterynaryjnych.
5. Dialog, o którym mowa w ust. 1, obejmuje między innymi:
- a) współpracę w celu monitorowania istniejących i przyszłych wytycznych, norm, zaleceń i działań opracowanych w ramach odpowiednich organizacji międzynarodowych oraz istniejących i przyszłych inicjatyw i planów krajowych mających na celu propagowanie ostrożnego i odpowiedzialnego stosowania antybiotyków oraz związanych z produkcją zwierzęcą i praktykami weterynaryjnymi;
 - b) współpracę we wdrażaniu zaleceń OIE, WHO i Codex, w szczególności CAC-RCP61/2005;
 - c) wymianę informacji na temat dobrych praktyk gospodarki rolnej;
 - d) promowanie badań naukowych, innowacji i rozwoju;
 - e) promowanie wielodyscyplinarnych podejść do zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, w tym podejścia „Jedno zdrowie” WHO, OIE oraz Codex.

ARTYKUŁ 86

Zrównoważone systemy żywnościowe

Każda ze Stron zachęca swoje służby do spraw bezpieczeństwa żywności oraz zdrowia zwierząt i roślin do współpracy z ich odpowiednikami drugiej Strony w celu propagowania zrównoważonych metod produkcji żywności i systemów żywnościowych.

ARTYKUŁ 87

Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych

Specjalny Komitet Handlowy ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych nadzoruje wykonanie i właściwe funkcjonowanie niniejszego rozdziału oraz pełni następujące funkcje:

- a) niezwłoczne wyjaśnianie i rozwiązywanie, w miarę możliwości, wszelkich kwestii podnoszonych przez Stronę w związku z opracowywaniem, przyjmowaniem lub stosowaniem wymogów, norm i zaleceń sanitarnych i fitosanitarnych na podstawie niniejszego rozdziału lub porozumienia SPS;
- b) prowadzenie dyskusji dotyczących bieżących procesów opracowywania nowych przepisów;
- c) jak najszybsze omówienie wątpliwości wyrażonych przez jedną Stronę w odniesieniu do sanitarnych i fitosanitarnych warunków i procedur przywozu stosowanych przez drugą Stronę;

- d) przeprowadzanie regularnych przeglądów środków sanitarnych i fitosanitarnych Stron, w tym wymogów certyfikacji i procesów odprawy granicznej, oraz ich stosowania, aby ułatwić handel między Stronami, zgodnie z zasadami, celami i procedurami określonymi w art. 5 porozumienia SPS. Każda ze Stron określa wszelkie odpowiednie działania, które podejmie, w tym w odniesieniu do częstotliwości kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich, biorąc pod uwagę wyniki tego przeglądu oraz w oparciu o kryteria ustanowione w załączniku 10 do niniejszej Umowy;
- e) wymianę opinii, informacji i doświadczeń w odniesieniu do działań w ramach współpracy w zakresie ochrony dobrostanu zwierząt i zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe prowadzone na podstawie art. 84 i 85;
- f) na wniosek Strony – rozważanie, co stanowi znaczącą zmianę w sytuacji związanej z występowaniem chorób lub agrofagów, o której mowa w art. 78 ust. 9;
- g) przyjmowanie decyzji w celu:
 - (i) dodania definicji, o których mowa w art. 71;
 - (ii) określenia szczególnych przypadków, o których mowa w art. 74 ust. 2;
 - (iii) określenia szczegółów procedur, o których mowa w art. 78 ust. 1;
 - (iv) ustanowienia innych sposobów uzupełnienia wyjaśnień, o których mowa w art. 78 ust. 5 i 7.

ROZDZIAŁ 4

BARIERY TECHNICZNE W HANDLU

ARTYKUŁ 88

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ułatwienie handlu towarami między Stronami poprzez zapobieganie zbędnym barierom technicznym w handlu, ich identyfikowanie i eliminowanie.

ARTYKUŁ 89

Zakres stosowania

1. Niniejszy rozdział stosuje się do opracowania, przyjęcia i stosowania wszystkich norm, regulacji technicznych i procedur oceny zgodności, które mogą wpływać na handel towarami między Stronami.
2. Niniejszego rozdziału nie stosuje się do:
 - a) specyfikacji zakupów przygotowanych przez podmioty publiczne, dotyczących ich wymogów w zakresie produkcji lub konsumpcji; ani

b) środków sanitarnych i fitosanitarnych objętych zakresem stosowania rozdziału 3 niniejszego tytułu.

3. Załączniki do niniejszego rozdziału stosuje się, oprócz niniejszego rozdziału, w odniesieniu do produktów objętych zakresem stosowania tych załączników. Żadne postanowienie zawarte w załączniku do niniejszego rozdziału, zgodnie z którym międzynarodową normę lub międzynarodowy organ lub organizację należy uznać lub uważać za odpowiednie, nie uniemożliwia uznania normy opracowanej przez jakiegokolwiek inny organ lub organizację za odpowiednią normę międzynarodową zgodnie z art. 91 ust. 4 i 5.

ARTYKUŁ 90

Związek z porozumieniem TBT

1. Art. 2–9 oraz załączniki 1 i 3 do porozumienia TBT zostają odpowiednio włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część.

2. Pojęcia, o których mowa w niniejszym rozdziale oraz w załącznikach do niniejszego rozdziału, mają takie samo znaczenie jak w porozumieniu TBT.

ARTYKUŁ 91

Przepisy techniczne

1. Każda ze Stron przeprowadza oceny skutków planowanych przepisów technicznych zgodnie ze swoimi odpowiednimi zasadami i procedurami. W zasadach i procedurach, o których mowa w niniejszym ustępie i w ust. 8, mogą zostać przewidziane wyjątki.
2. Każda ze Stron ocenia dostępne możliwości regulacyjne i pozaregulacyjne stanowiące alternatywę dla proponowanego przepisu technicznego, które pozwoliłyby osiągnąć uzasadnione cele Strony, zgodnie z art. 2.2 porozumienia TBT.
3. Każda ze Stron wykorzystuje odpowiednie normy międzynarodowe jako podstawę przepisów technicznych, z wyjątkiem sytuacji, w których takie międzynarodowe normy byłyby nieskutecznymi lub nieodpowiednimi środkami realizacji uzasadnionych zamierzonych celów.
4. Normy międzynarodowe opracowane przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO), Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną (IEC), Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (ITU) i Komisję Kodeksu Żywnościowego (Codex) są odpowiednimi normami międzynarodowymi w rozumieniu art. 2, art. 5 oraz załącznika 3 do Porozumienia TBT.

5. Norma opracowana przez inne organizacje międzynarodowe może również zostać uznana za odpowiednią normę międzynarodową w rozumieniu art. 2, art. 5 oraz załącznika 3 do Porozumienia TBT, pod warunkiem że:

- a) została opracowana przez organ normalizacyjny, który dąży do osiągnięcia konsensusu:
 - (i) między delegacjami krajowymi uczestniczących członków WTO reprezentujących wszystkie krajowe jednostki normalizacyjne na ich terytorium, które przyjęły lub zamierzają przyjąć normy w zakresie objętym międzynarodową działalnością normalizacyjną; albo
 - (ii) między podmiotami publicznymi uczestniczących członków WTO; oraz
- b) została opracowana zgodnie z decyzją Komitetu WTO do spraw barier technicznych w handlu, dotyczącą zasad rozwoju międzynarodowych norm, wskazówek i zaleceń, w związku z art.2, art. 5 oraz załącznikiem 3 do porozumienia TBT¹.

6. W przypadku gdy Strona nie stosuje norm międzynarodowych jako podstawy przepisu technicznego, na wniosek drugiej Strony wskazuje ona wszelkie istotne odstępstwa od odpowiedniej normy międzynarodowej, wyjaśnia powody, dla których normy te zostały uznane za nieodpowiednie lub nieskuteczne względem realizowanego celu, oraz przedstawia dowody naukowe lub techniczne, na których oparto tę ocenę.

¹ G/TBT/9, 13 listopada 2000 r., załącznik 4.

7. Każda ze Stron dokonuje przeglądu swoich przepisów technicznych w celu zwiększenia zbieżności tych przepisów technicznych z odpowiednimi normami międzynarodowymi, uwzględniając między innymi wszelkie zmiany w odpowiednich normach międzynarodowych lub wszelkie zmiany okoliczności, które doprowadziły do rozbieżności w stosunku do odpowiednich norm międzynarodowych.

8. Zgodnie ze swoimi odpowiednimi zasadami i procedurami oraz bez uszczerbku dla tytułu X niniejszego działu, w przypadku opracowywania istotnego przepisu technicznego, który może mieć znaczący wpływ na handel, każda ze Stron zapewnia istnienie procedur umożliwiających osobom wyrażenie opinii w konsultacjach publicznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy pojawiają się lub mogą wystąpić pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem, środowiskiem lub bezpieczeństwem narodowym. Każda ze Stron zezwala osobom pochodzącym z terytorium drugiej Strony na udział w takich konsultacjach na warunkach nie mniej korzystnych niż te przyznane jej własnym obywatelom, a także podaje wyniki tych konsultacji do wiadomości publicznej.

ARTYKUŁ 92

Normy

1. Każda ze Stron zachęca organy normalizacyjne ustanowione na jej terytorium, a także regionalne organy normalizacyjne, których członkiem jest Strona lub organy normalizacyjne ustanowione na jej terytorium do:

- a) uczestniczenia, w ramach posiadanych zasobów, w opracowywaniu norm międzynarodowych przez odpowiednie międzynarodowe organy normalizacyjne;

- b) wykorzystywania międzynarodowych norm jako podstawy opracowywanych norm, z wyjątkiem przypadku gdy takie międzynarodowe normy byłyby nieskuteczne lub nieodpowiednie, na przykład ze względu na niewystarczający poziom ochrony, podstawowe czynniki klimatyczne lub geograficzne lub poważne problemy techniczne;
 - c) unikania powielania lub nakładania się prac z pracami międzynarodowych organów normalizacyjnych;
 - d) dokonywania regularnego przeglądu norm krajowych i regionalnych, które nie opierają się na odpowiednich normach międzynarodowych, w celu zwiększenia konwergencji tych norm z odpowiednimi normami międzynarodowymi;
 - e) współpracy z odpowiednimi organami normalizacyjnymi drugiej Strony w ramach międzynarodowych działań normalizacyjnych, w tym poprzez współpracę w ramach międzynarodowych organów normalizacyjnych lub na poziomie regionalnym;
 - f) wspierania współpracy dwustronnej z organami normalizacyjnymi drugiej Strony; oraz
 - g) wymiany informacji między organami normalizacyjnymi.
2. Strony prowadzą wymianę informacji w zakresie:
- a) stosowania przez nie norm w związku z przepisami technicznymi; oraz
 - b) swoich odpowiednich procesów normalizacyjnych oraz zakresu wykorzystania norm międzynarodowych, regionalnych lub szczebla niższego niż regionalny jako podstawy dla ich norm krajowych.

3. W przypadku gdy normy stają się obowiązkowe w projekcie przepisu technicznego lub procedurze oceny zgodności, poprzez włączenie lub odniesienie, zastosowanie mają obowiązki w zakresie przejrzystości określone w art. 94 oraz w art. 2 lub 5 porozumienia TBT.

ARTYKUŁ 93

Ocena zgodności

1. Art. 91 dotyczący opracowania, przyjęcia i stosowania przepisów technicznych stosuje się również odpowiednio do procedur oceny zgodności.
2. W przypadku gdy Strona wymaga oceny zgodności jako pozytywnego zapewnienia, że produkt jest zgodny z przepisem technicznym, Strona ta:
 - a) dokonuje wyboru procedury oceny zgodności proporcjonalnej względem istniejącego ryzyka, określonego na podstawie oceny ryzyka;
 - b) uznaje za dowód zgodności z przepisami technicznymi stosowanie deklaracji zgodności dostawcy, tj. deklaracji zgodności wydanej przez producenta na wyłączną odpowiedzialność producenta bez obowiązkowej oceny przez osobę trzecią, uznając to za zapewnienie zgodności zgodne z opcjami wykazania zgodności z przepisami technicznymi;

c) na wniosek drugiej Strony dostarcza informacje dotyczące kryteriów stosowanych przy wyborze procedur oceny zgodności dla określonych produktów.

3. W przypadku gdy Strona wymaga przeprowadzenia przez osobę trzecią oceny zgodności jako pozytywnego zapewnienia, że produkt jest zgodny z przepisem technicznym oraz nie zastrzegła tego zadania dla administracji publicznej, jak określono w ust. 4, Strona ta:

- a) w stosownych przypadkach stosuje akredytację jako sposób wykazania kompetencji technicznych do kwalifikowania jednostek oceniających zgodność. Bez uszczerbku dla swojego prawa do ustanawiania wymogów w odniesieniu do jednostek oceniających zgodność każda ze Stron uznaje istotną rolę, jaką akredytacja prowadzona na podstawie upoważnienia udzielonego przez administrację publiczną i na zasadach niekomercyjnych może odgrywać w kwalifikowaniu jednostek oceniających zgodność;
- b) stosuje odpowiednie normy międzynarodowe w zakresie akredytacji i oceny zgodności;
- c) zachęca jednostki akredytujące i jednostki oceniające zgodność, mające siedzibę na jej terytorium, do przystępowania do wszelkich odpowiednich umów lub porozumień międzynarodowych dotyczących harmonizacji lub ułatwiania akceptacji wyników oceny zgodności;
- d) jeżeli dwie jednostki oceniające zgodność, lub większa ich liczba, zostały upoważnione przez Stronę do przeprowadzania procedur oceny zgodności wymaganych do wprowadzenia produktu do obrotu, Strona ta zapewnia, aby przedsiębiorcy mogli dokonać wyboru spośród organów oceny zgodności wyznaczonych przez organy Strony dla określonego produktu lub zestawu produktów;

- e) zapewnia, aby jednostki oceniające zgodność były niezależne od producentów, importerów i przedsiębiorców ogółem oraz aby nie dochodziło do konfliktu interesów między jednostkami akredytującymi a jednostkami oceniającymi zgodność;
- f) zezwala jednostkom oceniającym zgodność na korzystanie z usług podwykonawców w celu przeprowadzania badań lub inspekcji w związku z oceną zgodności, w tym podwykonawców mających siedzibę na terytorium drugiej Strony, a także może wymagać od podwykonawców spełnienia tych samych wymogów, które jednostka oceniająca zgodność musi spełnić, gdy sama przeprowadza takie badania lub inspekcje; oraz
- g) publikuje na jednej stronie internetowej wykaz jednostek, które wyznaczyła do przeprowadzania takiej oceny zgodności, oraz odpowiednie informacje na temat zakresu działania każdej takiej jednostki.

4. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronie wymagania, aby ocena zgodności w odniesieniu do określonych produktów była przeprowadzana przez jej określone jednostki administracji publicznej. Jeżeli Strona wymaga, aby ocena zgodności była przeprowadzana przez jej określone jednostki administracji publicznej, Strona ta:

- a) ogranicza opłaty za ocenę zgodności do przybliżonych kosztów świadczonych usług oraz, na wniosek wnioskodawcy w ramach oceny zgodności, wyjaśnia, w jaki sposób wszelkie opłaty nałożone przez nią za tę ocenę zgodności ograniczają się do przybliżonego kosztu świadczonych usług; oraz
- b) podaje do wiadomości publicznej opłaty za ocenę zgodności.

5. Niezależnie od ust. 2–4 każda ze Stron akceptuje deklarację zgodności dostawcy jako dowód zgodności z jej przepisami technicznymi w tych obszarach produktów, w których czyni to w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.
6. Każda ze Stron publikuje i prowadzi wykaz obszarów produktów, o których mowa w ust. 5, do celów informacyjnych, wraz z odniesieniami do mających zastosowanie przepisów technicznych.
7. Niezależnie od ust. 5 każda ze Stron może wprowadzić wymogi dotyczące obowiązkowych badań lub certyfikacji przez osobę trzecią w odniesieniu do obszarów produktów, o których mowa w tym ustępie, pod warunkiem że wymogi takie są usprawiedliwione uzasadnionymi celami i proporcjonalne względem celu, jakim jest zapewnienie Stronie dokonującej przywozu odpowiedniej pewności, że produkty są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami technicznymi lub normami, biorąc pod uwagę ryzyko, jakie stwarzałyby niezgodność.
8. Strona proponująca wprowadzenie procedur oceny zgodności, o których mowa w ust. 7, powiadamia drugą Stronę na wczesnym etapie oraz uwzględnia uwagi drugiej Strony przy opracowywaniu takich procedur oceny zgodności.

ARTYKUŁ 94

Przejrzystość

1. Z wyjątkiem pojawienia się lub ryzyka pojawienia się nagłych problemów związanych z bezpieczeństwem, zdrowiem, ochroną środowiska lub bezpieczeństwem narodowym, każda ze Stron zezwala drugiej Stronie na przedstawienie pisemnych uwag do proponowanych przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, których dotyczy powiadomienie, w terminie co najmniej 60 dni od dnia przekazania powiadomienia o takich przepisach lub procedurach do centralnego rejestru powiadomień WTO. Strona rozpatruje pozytywnie uzasadniony wniosek o przedłużenie tego okresu na składanie uwag.
2. Każda ze Stron przekazuje wraz z powiadomieniem elektroniczną wersję pełnego tekstu, którego dotyczy powiadomienie. W przypadku gdy tekst, którego dotyczy powiadomienie, nie został sporządzony w jednym z urzędowych języków WTO, Strona powiadamiająca przekazuje szczegółowy i kompleksowy opis treści środka na formularzu powiadomienia WTO.
3. Jeżeli Strona otrzymuje od drugiej Strony pisemne uwagi dotyczące proponowanego przepisu technicznego lub proponowanej procedury oceny zgodności, Strona ta:
 - a) na wniosek drugiej Strony poddaje pod dyskusję pisemne uwagi z udziałem swojego właściwego organu regulacyjnego w terminie, w którym można je uwzględnić; oraz
 - b) udziela na piśmie odpowiedzi na uwagi nie później niż w dniu publikacji przepisu technicznego lub procedury oceny zgodności.

4. Każda ze Stron stara się publikować na stronie internetowej swoje odpowiedzi na uwagi otrzymane po powiadomieniu, o którym mowa w ust. 1, nie później niż w dniu publikacji przyjętego przepisu technicznego lub procedury oceny zgodności.
5. Każda ze Stron dostarcza, na wniosek drugiej Strony, informacje dotyczące celów, podstawy prawnej i powodów wprowadzenia wszelkich przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności, które Strona przyjęła lub których przyjęcie proponuje.
6. Każda ze Stron zapewnia, aby przyjęte przez nią przepisy techniczne i procedury oceny zgodności były publikowane na stronie internetowej dostępnej bezpłatnie.
7. Każda ze Stron dostarcza informacje dotyczące przyjęcia i wejścia w życie przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności oraz przyjętych tekstów końcowych w formie uzupełnienia do pierwotnego powiadomienia skierowanego do WTO.
8. Każda ze Stron zapewnia rozsądny odstęp czasu między publikacją przepisów technicznych a ich wejściem w życie, aby dać przedsiębiorcom drugiej Strony czas na dostosowanie się. „Rozsądny odstęp czasu” oznacza okres co najmniej sześciu miesięcy, chyba że byłoby to nieskuteczne z perspektywy realizacji uzasadnionych zamierzonych celów.
9. Strona rozpatruje pozytywnie uzasadniony wniosek drugiej Strony o przedłużenie okresu między przyjęciem przepisu technicznego a jego wejściem w życie, otrzymanego przed upływem okresu na zgłaszanie uwag określonego w ust. 1, z wyjątkiem sytuacji, gdy opóźnienie byłoby nieskuteczne z perspektywy realizacji uzasadnionych zamierzonych celów.

10. Każda ze Stron zapewnia, aby punkt informacyjny ustanowiony zgodnie z art. 10 porozumienia TBT udzielał w jednym z języków urzędowych WTO informacji i odpowiedzi na uzasadnione zapytania drugiej Strony lub zainteresowanych osób pochodzących z terytorium drugiej Strony dotyczące przyjętych przepisów technicznych i procedur oceny zgodności.

ARTYKUŁ 95

Oznakowanie i etykietowanie

1. Przepisy techniczne Strony mogą zawierać wyłącznie wymogi dotyczące obowiązkowego oznakowania lub etykietowania, lub takich wymogów dotyczyć. W takich przypadkach do tych przepisów technicznych zastosowanie mają zasady określone w art. 2.2 porozumienia TBT.

2. W przypadku gdy Strona wymaga obowiązkowego oznakowania lub etykietowania produktów, zastosowanie mają wszystkie następujące warunki:

- a) wymaga ona podawania tylko takich informacji, które są istotne dla konsumentów lub użytkowników produktu lub informacji, które wskazują na zgodność produktu z obowiązkowymi wymogami technicznymi;
- b) nie wymaga ona jakiegokolwiek uprzedniego zatwierdzenia, jakiegokolwiek uprzedniej rejestracji, certyfikacji oznakowań lub etykiet produktów ani wniesienia jakiegokolwiek opłaty jako warunku wstępnego wprowadzenia do obrotu na swoim rynku produktów, które spełniają obowiązkowe wymogi techniczne, chyba że jest to niezbędne ze względu na uzasadniony cel;

- c) w przypadku gdy Strona wymaga stosowania przez przedsiębiorców niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego, bez zbędnej zwłoki i w sposób niedyskryminujący wydaje taki numer przedsiębiorcom drugiej Strony;
- d) o ile informacje wymienione w ppkt (i), (ii) lub (iii) nie są wprowadzające w błąd, sprzeczne lub mylące w odniesieniu do informacji, których Strona dokonująca przywozu wymaga w odniesieniu do towarów, Strona dokonująca przywozu zezwala na:
 - (i) informacje w innych językach oprócz języka wymaganego na terytorium Strony dokonującej przywozu towarów;
 - (ii) uznane na poziomie międzynarodowym nazwy, piktogramy, symbole lub elementy graficzne; oraz
 - (iii) informacje dodatkowe w stosunku do informacji wymaganych na terytorium Strony dokonującej przywozu towarów;
- e) Strona ta akceptuje, aby etykietowanie, w tym dodatkowe etykietowanie lub korekty etykietowania, odbywał się w składach celnych lub innych wyznaczonych miejscach w kraju przywozu jako alternatywa dla etykietowania w kraju pochodzenia, chyba że takie etykietowanie musi zostać wykonane przez zatwierdzone osoby ze względów zdrowia publicznego lub bezpieczeństwa; oraz
- f) o ile Strona ta nie uzna, że mogłoby to podważać uzasadnione cele, stara się ona akceptować stosowanie etykiet nietrwałych lub dających się odłączyć, lub oznakowanie lub etykietowanie w dokumentacji towarzyszącej, a nie wymagać etykiet lub oznakowań fizycznie przymocowanych do produktu.

ARTYKUŁ 96

Współpraca w zakresie nadzoru rynku oraz bezpieczeństwa
i zgodności produktów żywnościowych

1. Strony uznają znaczenie współpracy w zakresie nadzoru rynku, zgodności i bezpieczeństwa produktów żywnościowych dla ułatwienia handlu oraz ochrony konsumentów i innych użytkowników, a także znaczenie budowania wzajemnego zaufania w oparciu o wspólne informacje.
2. W celu zagwarantowania niezależnego i bezstronnego funkcjonowania nadzoru rynku Strony zapewniają:
 - a) oddzielenie funkcji nadzoru rynku od funkcji oceny zgodności; oraz
 - b) brak jakichkolwiek interesów, które mogłyby wpłynąć na bezstronność organów nadzoru rynku w prowadzeniu przez nie kontroli lub nadzoru nad przedsiębiorcami.
3. Strony współpracują i wymieniają się informacjami w dziedzinie bezpieczeństwa produktów żywnościowych i ich zgodności, co może obejmować w szczególności:
 - a) działania i środki w zakresie nadzoru rynku i egzekwowania przepisów;
 - b) metody oceny ryzyka i testowania produktów;
 - c) skoordynowane odzyskiwanie produktu lub inne podobne działania;

- d) kwestie naukowe, techniczne i regulacyjne w celu poprawy bezpieczeństwa i zgodności produktów żywnościowych;
- e) pojawiające się kwestie o istotnym znaczeniu dla zdrowia i bezpieczeństwa;
- f) działania związane z normalizacją;
- g) wymiany urzędników.

4. Rada Partnerstwa dokłada wszelkich starań, aby zawrzeć w załączniku 16 najszybciej, jak to możliwe, a najlepiej w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy, porozumienie w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących bezpieczeństwa produktów żywnościowych i związanych z tym środków zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych, prowadzonej między systemem wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych (RAPEX), lub jego następcą, a bazą danych dotyczącą nadzoru rynku i bezpieczeństwa produktów, ustanowioną na podstawie rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów z 2005 r. (*General Product Safety Regulations 2005*), lub jej następcą.

W porozumieniu określa się warunki, zgodnie z którymi:

- a) Unia ma przekazać Zjednoczonemu Królestwu dostęp do wybranych informacji z unijnego systemu ostrzegania RAPEX, lub jego następcy, o czym mowa w dyrektywie 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, lub w akcie ją zastępującym;

- b) Zjednoczone Królestwo ma przekazać Unii wybrane informacje dotyczące nadzoru rynku i bezpieczeństwa produktów ze swojej bazy danych ustanowionej na podstawie rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów z 2005 r., lub z jej następcy; oraz
 - c) Strony mają się wzajemnie informować o wszelkich działaniach następczych i środkach wprowadzonych w odpowiedzi na wymieniane informacje.
5. Rada Partnerstwa może w załączniku 17 zawrzeć porozumienie w sprawie regularnej wymiany informacji, w tym drogą elektroniczną, dotyczących środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z wymogami produktów żywnościowych, innych niż te, o których mowa w ust. 4.
6. Każda ze Stron wykorzystuje informacje otrzymane zgodnie z ust. 3, 4 i 5 wyłącznie w celu ochrony konsumentów, zdrowia, bezpieczeństwa lub środowiska.
7. Każda ze Stron traktuje informacje otrzymane zgodnie z ust. 3, 4 i 5 jako poufne.
8. W porozumieniach, o których mowa w ust. 4 i 5, określa się rodzaj informacji podlegających wymianie, zasady wymiany oraz stosowanie przepisów dotyczących poufności i ochrony danych osobowych. Rada Partnerstwa jest uprawniona do przyjmowania decyzji mających na celu określenie lub zmianę porozumień określonych w załącznikach 16 i 17.

9. Do celów niniejszego artykułu „nadzór rynku” oznacza działania Strony prowadzone i środki Strony wprowadzone przez organy nadzoru rynku i organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów, w tym działania prowadzone i środki wprowadzone we współpracy z przedsiębiorcami, zgodnie z procedurami Strony, aby umożliwić tej Stronie monitorowania lub zapewnienia bezpieczeństwa produktów lub ich zgodności z wymogami określonymi w jej przepisach ustawowych i wykonawczych.

10. Każda ze Stron zapewnia, aby każdy środek, który jej organy nadzoru rynku lub organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów wprowadzają, z przyczyn związanych z niezgodnością z mającymi zastosowaniem przepisami, w celu wycofania z obrotu lub wycofania z używania, lub zakazania lub ograniczenia udostępniania na jej rynku produktu przywożonego z terytorium drugiej Strony, był proporcjonalny, zawierał dokładne określenie podstaw, na których jest oparty, oraz był bezzwłocznie przekazywany odpowiedniemu przedsiębiorcy.

ARTYKUŁ 97

Dyskusje techniczne

1. Jeżeli jedna ze Stron uzna, że projekt lub propozycja przepisów technicznych lub procedury oceny zgodności drugiej Strony mogą mieć znaczący wpływ na handel między Stronami, może wnioskować o przeprowadzenie dyskusji technicznych w tej kwestii. Wniosek kieruje się do drugiej Strony na piśmie i określa się w nim:

a) dany środek;

- b) postanowienia niniejszego rozdziału lub załącznika do niniejszego rozdziału, których dotyczą wątpliwości; oraz
- c) uzasadnienie wniosku, w tym opis wątpliwości Strony wnioskującej w odniesieniu do danego środka.

2. Strona dostarcza swój wniosek punktowi kontaktowemu drugiej Strony wyznaczonemu zgodnie z art. 99.

3. Na wniosek jednej ze Stron Strony spotykają się osobiście lub za pośrednictwem wideokonferencji lub telekonferencji w celu omówienia wątpliwości zgłoszonych we wniosku w ciągu 60 dni od dnia złożenia wniosku oraz dokładają starań, aby jak najszybciej rozwiązać tę kwestię. Jeżeli Strona wnioskująca uważa, że kwestia jest pilna, może zwrócić się o wyznaczenie spotkania w krótszym terminie. W takich przypadkach Strona odpowiadająca rozpatruje pozytywnie taki wniosek.

ARTYKUŁ 98

Współpraca

1. Strony współpracują w dziedzinie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności, w przypadku gdy leży to w ich wspólnym interesie, oraz bez uszczerbku dla autonomii ich własnych odpowiednich procesów decyzyjnych i porządków prawnych. Specjalny Komitet Handlowy ds. Barrier Technicznych w Handlu może wymieniać opinie na temat działań w zakresie współpracy prowadzonych na podstawie niniejszego artykułu lub załączników do niniejszego rozdziału.

2. Do celów ust. 1 Strony starają się określić, opracować i propagować działania w zakresie współpracy leżące we wspólnym interesie. Działania te mogą w szczególności dotyczyć:

- a) wymiany informacji, doświadczeń i danych związanych z przepisami technicznymi, normami i procedurami oceny zgodności;
- b) zapewnienia sprawnej interakcji i współpracy między ich odpowiednimi organami regulacyjnymi na poziomie międzynarodowym, regionalnym lub krajowym;
- c) wymiany informacji, w możliwym zakresie, dotyczących umów i porozumień międzynarodowych odnoszących się do barier technicznych w handlu, których jedna ze Stron lub obie Strony są stronami; oraz
- d) powoływania inicjatyw ułatwiających wymianę handlową lub udziału w nich.

3. Do celów niniejszego artykułu oraz postanowień dotyczących współpracy na podstawie załączników do niniejszego rozdziału Komisja Europejska działa w imieniu Unii.

ARTYKUŁ 99

Punkty kontaktowe

1. Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy na potrzeby wykonania niniejszego rozdziału oraz przekazuje drugiej Stronie dane kontaktowe tego punktu kontaktowego wraz z informacjami dotyczącymi właściwych urzędników. Strony niezwłocznie powiadamiają się wzajemnie o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.
2. Punkt kontaktowy w rozsądnym terminie, a w miarę możliwości w ciągu 60 dni od dnia otrzymania wniosku, przekazuje wszelkie informacje lub wyjaśnienia związane z wykonaniem niniejszego rozdziału, o które zwrócił się punkt kontaktowy drugiej Strony.

ARTYKUŁ 100

Specjalny Komitet Handlowy ds. Barrier Technicznych w Handlu

Specjalny Komitet Handlowy ds. Barrier Technicznych w Handlu nadzoruje wykonanie i właściwe funkcjonowanie niniejszego rozdziału i załączników do niego oraz niezwłocznie wyjaśnia i odpowiada, w miarę możliwości, na wszelkie kwestie podniesione przez Stronę w związku z opracowywaniem, przyjmowaniem lub stosowaniem przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności na podstawie niniejszego rozdziału lub porozumienia TBT.

ROZDZIAŁ 5

CŁA ORAZ UŁATWIENIA W HANDLU

ARTYKUŁ 101

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest:

- a) wzmocnienie współpracy między Stronami w dziedzinie ułatwień celnych i ułatwień w handlu oraz wspieranie lub utrzymanie, w stosownych przypadkach, odpowiednich poziomów zgodności ich przepisów prawa celnego i praktyk celnych w celu zapewnienia, aby odpowiednie przepisy i procedury, a także zdolność administracyjna odpowiednich organów administracyjnych spełniały cele propagowania ułatwień w handlu przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznej kontroli celnej i skutecznego egzekwowania przepisów prawa celnego oraz związanych z handlem przepisów ustawowych i wykonawczych, właściwej ochrony i bezpieczeństwa obywateli, a także przestrzegania zakazów i ograniczeń oraz interesów finansowych Stron;
- b) wzmocnienie współpracy administracyjnej między Stronami w dziedzinie VAT oraz wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu należności związanych z podatkami i cłami;

- c) zapewnienie, aby przepisy każdej ze Stron było niedyskryminujące, a procedury celne opierały się na stosowaniu nowoczesnych metod i skutecznej kontroli w celu zwalczania nadużyć i propagowania legalnego handlu; oraz
- d) zapewnienie, aby uzasadnione cele polityki publicznej, w tym w odniesieniu do bezpieczeństwa, ochrony i zwalczania nadużyć, nie były w żaden sposób zagrożone.

ARTYKUŁ 102

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału i załącznika 18 oraz Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych i Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel stosuje się następujące definicje:

- a) „Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej” oznacza Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;
- b) „Konwencja dotycząca odprawy czasowej i konwencje stambulskie” oznaczają Konwencję celną dotyczącą karnetu ATA dla odprawy warunkowej towarów, sporządzoną w Brukseli w dniu 6 grudnia 1961 r. oraz Konwencję stambulską dotyczącą odprawy czasowej sporządzoną w dniu 26 czerwca 1990 r.;

- c) „Konwencja o wspólnej procedurze tranzytowej” oznacza konwencję z dnia 20 maja 1987 r. w sprawie wspólnej procedury tranzytowej;
- d) „Model danych celnych WCO” oznacza bibliotekę elementów danych i szablonów elektronicznych do celów wymiany danych biznesowych i zestawiania międzynarodowych norm dotyczących danych i informacji wykorzystywanych przy stosowaniu ułatwień regulacyjnych i środków kontroli w handlu światowym, publikowane okresowo przez Zespół Projektowy ds. Modelu Danych WCO;
- e) „przepisy prawa celnego” oznaczają wszelkie przepisy ustawowe i wykonawcze mające zastosowanie na terytorium którejkolwiek Strony, regulujące wprowadzanie lub przywóz towarów, wyjazd lub wywóz towarów, tranzyt towarów oraz poddawanie towarów jakimkolwiek innym systemom lub procedurom celnym, w tym środki zakazu, ograniczenia i kontroli;
- f) „informacje” oznaczają wszelkie dane, dokumenty, obrazy, sprawozdania, komunikaty lub uwierzytelnioną kopię, w jakiegokolwiek formie, w tym w formie elektronicznej, niezależnie od tego, czy są przetwarzane lub analizowane;
- g) „osoba” oznacza każdą osobę zdefiniowaną w art. 512 lit. I)¹;
- h) „ramy SAFE” oznaczają Ramy norm na rzecz zabezpieczenia i ułatwienia handlu światowego (SAFE), przyjęte na sesji Światowej Organizacji Celnej w Brukseli w czerwcu 2005 r. i okresowo aktualizowane; oraz

¹ Dla większej pewności rozumie się, że – w szczególności do celów niniejszego rozdziału – pojęcie „osoba” obejmuje wszelkie stowarzyszenia osób nieposiadające statusu prawnego osoby prawnej, lecz uznane na podstawie mającego zastosowanie prawa za mające zdolność do czynności prawnych.

- i) „Porozumienie WTO o ułatwieniach w handlu” oznacza porozumienie o ułatwieniach w handlu załączone do Protokołu zmieniającego porozumienie WTO (decyzja z dnia 27 listopada 2014 r.).

ARTYKUŁ 103

Współpraca celna

1. Właściwe organy Stron współpracują w sprawach celnych, aby wspierać osiągnięcie celów określonych w art. 101, z uwzględnieniem zasobów ich odpowiednich organów. Do celów niniejszego tytułu stosuje się Konwencję o uproszczeniu formalności w obrocie towarowym z dnia 20 maja 1987 r.
2. Strony rozwijają współpracę w następujących obszarach:
 - a) wymiana informacji dotyczących przepisów prawa celnego, wdrażania przepisów prawa celnego oraz procedur celnych, w szczególności w następujących dziedzinach:
 - (i) uproszczenie i modernizacja procedur celnych;
 - (ii) ułatwianie przemieszczania w ramach tranzytu i przeładunku;
 - (iii) relacje ze środowiskiem biznesu; oraz

- (iv) bezpieczeństwo łańcucha dostaw i zarządzanie ryzykiem;
- b) współpraca w zakresie związanych z cłami aspektów zabezpieczenia i ułatwienia międzynarodowego łańcucha dostaw zgodnie z ramami SAFE;
- c) rozważenie opracowania wspólnych inicjatyw odnoszących się do procedur przywozowych, wywozowych i innych procedur celnych, w tym pomocy technicznej, a także inicjatyw na rzecz zapewnienia skuteczności służb dla środowiska biznesu;
- d) wzmacnianie współpracy Stron w dziedzinie cel w organizacjach międzynarodowych, takich jak WTO i WCO, oraz wymiana informacji lub prowadzenie dyskusji w celu ustalenia, w miarę możliwości, wspólnych stanowisk w tych organizacjach międzynarodowych oraz w UNCTAD, EKG ONZ;
- e) dążenie do harmonizacji wymogów Stron dotyczących danych w odniesieniu do procedur przywozowych, wywozowych i innych procedur celnych poprzez wdrożenie wspólnych norm i elementów danych zgodnie z Modelem danych celnych WCO;
- f) zacieśnienie współpracy Stron w zakresie technik zarządzania ryzykiem, w tym wymiana najlepszych praktyk oraz, w stosownych przypadkach, informacji o ryzyku i wyników kontroli. W stosownych i właściwych przypadkach Strony mogą również rozważyć wzajemne uznawanie technik zarządzania ryzykiem, norm i kontroli ryzyka oraz środków bezpieczeństwa stosowanych przez organy celne; Strony mogą również rozważyć, w stosownych i właściwych przypadkach, opracowanie kompatybilnych kryteriów i norm ryzyka, środków kontroli i priorytetowych obszarów kontroli;

- g) ustanowienie wzajemnego uznawania programów upoważnionego przedsiębiorcy w celu zabezpieczenia i ułatwienia handlu;
- h) wspieranie współpracy między organami celnymi a innymi organami lub agencjami publicznymi w odniesieniu do programów upoważnionego przedsiębiorcy, którą można osiągnąć, między innymi, uzgadniając najwyższe normy, ułatwiając dostęp do korzyści oraz minimalizując zbędne powielanie działań;
- i) egzekwowanie praw własności intelektualnej przez organy celne, w tym wymiana informacji i najlepszych praktyk w operacjach celnych koncentrujących się w szczególności na egzekwowaniu praw własności intelektualnej;
- j) utrzymanie zgodnych procedur celnych, w stosownych przypadkach i w zakresie, w jakim jest to możliwe, w tym stosowanie jednolitego dokumentu administracyjnego do celów zgłoszenia celnego; oraz
- k) wymiana – w stosownych i właściwych przypadkach oraz zgodnie z dokonanymi uzgodnieniami – określonych kategorii informacji celnych między organami celnymi Stron poprzez ustrukturyzowaną i powtarzającą się komunikację, do celów poprawy zarządzania ryzykiem i skuteczności kontroli celnych, ukierunkowania działań na towary zagrożone pod względem poboru dochodów lub bezpieczeństwa i ochrony, a także ułatwiania legalnego handlu; wymiana taka może obejmować dane ze zgłoszeń wywozowych i przywozowych dotyczące handlu między Stronami, z możliwością zbadania – poprzez inicjatywy pilotażowe – opracowania mechanizmów interoperacyjnych służących unikaniu powielania działań w ramach przedkładania takich informacji. Wymiana, o której mowa w niniejszej literze, pozostaje bez uszczerbku dla wymiany informacji, która może mieć miejsce między Stronami zgodnie z Protokołem o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

3. Bez uszczerbku dla innych form współpracy przewidzianych w niniejszej Umowie, organy celne Stron udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej w kwestiach objętych zakresem niniejszego rozdziału zgodnie z Protokołem o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

4. Wszelka wymiana informacji między Stronami na podstawie niniejszego rozdziału podlega odpowiednio postanowieniom dotyczącym poufności i ochrony informacji zawartym w art. 12 Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, a także wszelkim wymogom w zakresie poufności określonym w przepisach Stron.

ARTYKUŁ 104

Przepisy i procedury celne oraz inne przepisy i procedury związane z handlem

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy i procedury celne:
 - a) były zgodne z międzynarodowymi instrumentami i normami mającymi zastosowanie w dziedzinie cel i handlu, w tym z Porozumieniem WTO o ułatwieniach w handlu, istotnymi elementami zmienionej konwencji z Kioto dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego, Międzynarodową konwencją w sprawie zharmonizowanego systemu oznaczania i kodowania towarów, a także ramami SAFE oraz Modelem danych celnych WCO;

- b) zapewniały ochronę i ułatwienie legalnego handlu z uwzględnieniem ewolucji praktyk handlowych poprzez skuteczne egzekwowanie przepisów, w tym w przypadku naruszeń przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, oszustw celnych i przemytu, a także poprzez zapewnienie zgodności z wymogami prawnymi;
- c) opierały się na proporcjonalnych i niedyskryminujących przepisach, nie powodowały zbędnych obciążeń dla przedsiębiorców, zapewniały dalsze ułatwienia dla przedsiębiorców w wysokim stopniu przestrzegających przepisów, w tym preferencyjne traktowanie w odniesieniu do kontroli celnych przed zwolnieniem towarów, a także zapewniały zabezpieczenia przed nadużyciami i nielegalnymi lub szkodliwymi działaniami przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony i bezpieczeństwa obywateli oraz przestrzeganiu zakazów i ograniczeń, a także poszanowaniu interesów finansowych Stron; oraz
- d) zawierały zasady zapewniające proporcjonalność i niedyskryminujący charakter wszelkich sankcji nałożonych za naruszenia przepisów celnych lub wymogów proceduralnych oraz zapewniające brak nieuzasadnionych opóźnień wynikających z nałożenia takich sankcji.

Każda ze Stron powinna okresowo dokonywać przeglądu swoich przepisów prawa celnego i procedur celnych. Procedury celne powinny być również stosowane w sposób przewidywalny, spójny i przejrzysty.

2. W celu usprawnienia metod pracy oraz zapewnienia niedyskryminacji, przejrzystości, efektywności, praworządności i rozliczalności działań każda ze Stron:

- a) w miarę możliwości upraszcza wymogi i formalności oraz dokonuje ich przeglądu, w celu zapewnienia szybkiego zwolnienia i odprawy towarów;

- b) działa na rzecz dalszego uproszczenia i standaryzacji danych i dokumentacji wymaganych przez organy celne i inne agencje; oraz
- c) propaguje koordynację między wszystkimi agencjami działającymi na granicy, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i transgranicznym, w celu ułatwienia procesów przekraczania granic i wzmocnienia kontroli, w miarę możliwości i w stosownych przypadkach z uwzględnieniem wspólnych kontroli granicznych.

ARTYKUŁ 105

Zwolnienie towarów

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury celne, które:
 - a) przewidują szybkie zwalnianie towarów w terminie nie dłuższym, niż jest to konieczne do zapewnienia zgodności z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
 - b) przewidują wcześniejsze elektroniczne składanie i przetwarzanie dokumentacji oraz wszelkich innych wymaganych informacji przed przybyciem towarów, aby umożliwić niezwłoczne zwolnienie towarów z chwilą przybycia, jeżeli w wyniku analizy ryzyka nie stwierdzono ryzyka lub jeżeli nie ma kontroli losowych lub innych kontroli do przeprowadzenia;
 - c) przewidują możliwość, w stosownych przypadkach i jeżeli spełnione są niezbędne warunki, dopuszczenia towarów do obrotu w pierwszym punkcie przybycia; oraz

d) umożliwiają zwolnienie towarów przed ostatecznym ustaleniem należności celnych, podatków, opłat i należności, jeżeli takiego ustalenia nie dokonano przed przybyciem, z chwilą przybycia lub możliwie szybko po przybyciu oraz pod warunkiem spełnienia wszystkich innych wymogów regulacyjnych.

2. Warunkiem takiego zwolnienia może być wymaganie przez każdą ze Stron złożenia zabezpieczenia na kwotę jeszcze nieokreśloną w formie poręczenia, depozytu lub innego odpowiedniego instrumentu przewidzianego w jej przepisach ustawowych i wykonawczych. Kwota takiego zabezpieczenia nie może być wyższa od kwoty, której uiszczenia Strona wymaga z tytułu należności celnych, podatków, opłat i obciążeń, które należy ostatecznie zapłacić w odniesieniu do towarów objętych zabezpieczeniem. Zabezpieczenie zostaje zwolnione, gdy nie jest już dłużej wymagane.

3. Strony zapewniają, aby organy celne i inne organy odpowiedzialne za kontrole graniczne oraz procedury dotyczące przywozu, wywozu i tranzytu towarów współpracowały ze sobą i koordynowały swoje działania w celu ułatwienia handlu i przyspieszenia zwalniania towarów.

ARTYKUŁ 106

Uproszczone procedury celne

1. Każda ze Stron podejmuje działania na rzecz uproszczenia swoich wymogów i formalności dotyczących procedur celnych w celu skrócenia czasu potrzebnego na ich spełnienie i obniżenia związanych z nimi kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa handlowe lub podmioty gospodarcze, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa.

2. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje środki umożliwiające przedsiębiorstwom handlowym lub podmiotom gospodarczym spełniającym kryteria określone w przepisach ustawowych i wykonawczych korzystanie z dalszego uproszczenia procedur celnych. Takie środki mogą obejmować między innymi:

- a) zgłoszenia celne obejmujące ograniczony zestaw danych lub dokumentów potwierdzających;
- b) okresowe zgłoszenia celne w celu określenia i zapłaty należności celnych i podatków obejmujących wielokrotny przywóz w danym okresie, po zwolnieniu przywożonych towarów;
- c) samoobsługę celną w zakresie obliczania należności celnych i podatków oraz odroczenie ich płatności do czasu zwolnienia przywożonych towarów; oraz
- d) korzystanie z zabezpieczenia w obniżonej wysokości lub zwolnienie z obowiązku złożenia zabezpieczenia.

3. W przypadku gdy Strona zdecyduje się na przyjęcie jednego z tych środków, zaoferuje ona – w zakresie, w jakim uzna to za stosowne i możliwe, oraz zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi – te uproszczenia wszystkim przedsiębiorstwom handlowym, które spełniają odpowiednie kryteria.

ARTYKUŁ 107

Tranzyt i przeładunek

1. Do celów art. 20 zastosowanie ma Konwencja o wspólnej procedurze tranzytowej.
2. Każda ze Stron zapewnia ułatwienie i skuteczną kontrolę operacji przeładunku i tranzytu przez swoje odpowiednie terytoria.
3. Każda ze Stron wspiera i wdraża regionalne uzgodnienia tranzytowe w celu ułatwienia handlu zgodnie z Konwencją o wspólnej procedurze tranzytowej.
4. Każda ze Stron zapewnia współpracę i koordynację między wszystkimi zainteresowanymi organami i agencjami na swoich odpowiednich terytoriach, aby ułatwić ruch tranzytowy.
5. Każda ze Stron zezwala na przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu na jej terytorium pod kontrolą celną z urzędu celnego wprowadzenia do innego urzędu celnego na jej terytorium, w którym towary zostałyby zwolnione lub odprawione.

ARTYKUŁ 108

Zarządzanie ryzykiem

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje system zarządzania ryzykiem w zakresie kontroli celnych w celu zmniejszenia prawdopodobieństwa i skutków zdarzenia, które uniemożliwiłoby prawidłowe stosowanie przepisów prawa celnego, zagroziłoby interesom finansowym Stron lub stanowiłoby zagrożenie dla bezpieczeństwa i ochrony Stron i ich mieszkańców, zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, dla środowiska lub konsumentów.
2. Kontrole celne, inne niż kontrole losowe, opierają się głównie na analizie ryzyka przeprowadzanej z zastosowaniem technik elektronicznego przetwarzania danych.
3. Każda ze Stron projektuje i stosuje system zarządzania ryzykiem w sposób zapewniający uniknięcie arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji, lub ukrytych ograniczeń w handlu międzynarodowym.
4. Każda ze Stron koncentruje kontrole celne i inne odpowiednie kontrole graniczne na przesyłkach wysokiego ryzyka oraz przyspiesza zwalnianie przesyłek niskiego ryzyka. Każda ze Stron może również wyrywkowo wybierać przesyłki do takich kontroli w ramach swojego systemu zarządzania ryzykiem.
5. Każda ze Stron zarządza ryzykiem w oparciu o ocenę ryzyka według odpowiednich kryteriów selektywności.

ARTYKUŁ 109

Audyty po odprawie celnej

1. Aby usprawnić procedurę zwolnienia towarów, każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje audyt po odprawie celnej w celu zapewnienia zgodności z ustawowymi i wykonawczymi przepisami prawa celnego oraz z innymi powiązanymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
2. Każda ze Stron wybiera osoby i przesyłki do audytów po odprawie celnej w oparciu o analizę ryzyka, która może obejmować wykorzystywanie odpowiednich kryteriów selektywności. Każda ze Stron prowadzi audyty po odprawie celnej w przejrzysty sposób. W przypadku objęcia osoby procedurą audytu i otrzymania miarodajnych wyników Strona bezzwłocznie powiadamia o wynikach osobę, której dokumenty poddano audytowi, a także o jej prawach i obowiązkach oraz uzasadnieniu wyników.
3. Informacje uzyskane w ramach audytów po odprawie celnej mogą być wykorzystane w dalszych postępowaniach administracyjnych lub sądowych.
4. Strony w miarę możliwości wykorzystują wyniki audytu po odprawie celnej do celów zarządzania ryzykiem.

ARTYKUŁ 110

Upoważnieni przedsiębiorcy

1. Każda ze Stron utrzymuje program partnerstwa dla przedsiębiorców, którzy spełniają kryteria określone w załączniku 18.
2. Strony uznają swoje odpowiednie programy upoważnionych przedsiębiorców zgodnie z załącznikiem 18.

ARTYKUŁ 111

Publikowanie i dostępność informacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy prawa celnego i inne przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące handlu, a także ogólne procedury administracyjne i odpowiednie informacje ogólnego zastosowania związane z handlem były publikowane i natychmiast dostępne dla każdej zainteresowanej osoby w łatwo dostępny sposób, w tym – w stosownych przypadkach – za pośrednictwem internetu.

2. Każda ze Stron niezwłocznie publikuje nowe przepisy i ogólne procedury dotyczące kwestii ułatwień celnych i ułatwień w handlu, możliwie jak najwcześniej przed ich wejściem w życie, oraz niezwłocznie publikuje wszelkie zmiany i interpretacje takich przepisów i procedur. Publikacja taka obejmuje:

- a) odpowiednie zawiadomienia o charakterze administracyjnym;
- b) procedury przywozowe, wywozowe i tranzytowe (w tym procedury obowiązujące w portach, portach lotniczych i innych punktach wprowadzenia) oraz wymagane formularze i dokumenty;
- c) stosowane stawki celne i stawki wszelkiego rodzaju podatków od przywozu lub wywozu lub nakładane w związku z przywozem lub wywozem;
- d) opłaty i należności nakładane przez agencje administracji publicznej lub na rzecz tych organów od przywozu, wywozu lub tranzytu, lub w związku z przywozem, wywozem lub tranzytem;
- e) przepisy dotyczące klasyfikacji lub wyceny produktów do celów celnych;
- f) przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne o zasięgu ogólnym dotyczące reguł pochodzenia;
- g) ograniczenia lub zakazy przywozowe, wywozowe lub tranzytowe;
- h) przepisy dotyczące sankcji za niedopełnienie formalności przywozowych, wywozowych lub tranzytowych;

- i) procedury odwoławcze;
 - j) umowy lub części umów zawartych z jakimkolwiek krajem lub krajami odnoszące się do przywozu, wywozu lub tranzytu;
 - k) procedury dotyczące zarządzania kontyngentami taryfowymi;
 - l) godziny pracy i procedury operacyjne urzędów celnych w portach i na przejściach granicznych; oraz
 - m) punkty kontaktowe, do których kieruje się zapytania.
3. Każda ze Stron zapewnia rozsądny okres między publikacją nowych lub zmienionych przepisów i procedur oraz informacją o należnościach i opłatach a ich wejściem w życie.
4. Każda ze Stron udostępnia za pośrednictwem internetu następujące informacje:
- a) opis swoich procedur przywozu, wywozu i tranzytu, w tym procedur odwoławczych, informujący o praktycznych działaniach niezbędnych do przywozu i wywozu oraz tranzytu;
 - b) formularze i dokumenty wymagane w przypadku przywozu na terytorium tej Strony, wywozu z tego terytorium lub tranzytu przez to terytorium; oraz
 - c) dane kontaktowe punktów informacyjnych.

Każda ze Stron zapewnia aktualizację opisów, formularzy, dokumentów i informacji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) i c).

5. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje punkt informacyjny lub punkty informacyjne w celu udzielenia w rozsądnym terminie odpowiedzi na zapytania administracji publicznej, przedsiębiorstw handlowych i innych zainteresowanych stron dotyczące cel i innych kwestii związanych z handlem. Strony nie wymagają uiszczenia opłaty za udzielenie odpowiedzi na zapytania.

ARTYKUŁ 112

Interpretacje indywidualne

1. Każda ze Stron, za pośrednictwem swoich organów celnych, wydaje interpretacje indywidualne na wniosek przedsiębiorców, określając traktowanie, jakie ma być przyznane danym towarom. Takie interpretacje wydawane są na piśmie lub w formie elektronicznej w określonym terminie oraz zawierają one wszelkie niezbędne informacje zgodnie z przepisami Strony wydającej.

2. Interpretacje indywidualne są ważne przez okres co najmniej trzech lat od dnia rozpoczęcia ich ważności, chyba że interpretacja przestaje być zgodna z prawem lub zmieniły się fakty lub okoliczności, na których opiera się pierwotna interpretacja.

3. Strona może odmówić wydania interpretacji indywidualnej, jeżeli kwestia podniesiona we wniosku podlega kontroli administracyjnej lub sądowej lub jeżeli wniosek nie odnosi się do jakiegokolwiek zamierzonego wykorzystania interpretacji indywidualnej lub jakiegokolwiek zamierzonego zastosowania procedury celnej. Jeżeli Strona odmawia wydania interpretacji indywidualnej, niezwłocznie powiadamia o tym na piśmie wnioskodawcę, podając odpowiednie fakty oraz podstawę takiej decyzji.

4. Każda ze Stron publikuje co najmniej:

- a) wymogi dotyczące stosowania interpretacji indywidualnej, w tym informacje, które należy dostarczyć oraz format;
- b) termin wydawania interpretacji indywidualnej; oraz
- c) okres obowiązywania interpretacji indywidualnej.

5. Jeżeli Strona uchyla, zmienia lub unieważnia interpretację indywidualną, przekazuje wnioskodawcy pisemne zawiadomienie, podając odpowiednie fakty oraz podstawę takiej decyzji. Strona uchyla, zmienia lub unieważnia interpretacje indywidualne z mocą wsteczną tylko wówczas, gdy interpretacja została wydana na podstawie niepełnych, nieprawidłowych, fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji.

6. Wydana przez Stronę interpretacja indywidualna jest wiążąca dla tej Strony w odniesieniu do wnioskodawcy, który wystąpił o jej wydanie. Strona może postanowić, że interpretacja indywidualna jest wiążąca dla wnioskodawcy.

7. Każda ze Stron, na pisemny wniosek zainteresowanego, dokonuje przeglądu interpretacji indywidualnej lub decyzji o jej zmianie, cofnięciu lub unieważnieniu.
8. Każda ze Stron podaje do wiadomości publicznej informacje dotyczące interpretacji indywidualnych, uwzględniając potrzebę ochrony informacji osobowych i poufnych informacji handlowych.
9. Interpretacje indywidualne są wydawane w odniesieniu do:
 - a) klasyfikacji taryfowej towarów;
 - b) pochodzenia towarów; oraz
 - c) wszelkich innych kwestii uzgodnionych przez Strony.

ARTYKUŁ 113

Agenci celni

Przepisy i procedury celne Strony nie mogą wymagać obowiązkowego korzystania z agentów celnych lub innych pośredników. Każda ze Stron publikuje swoje środki dotyczące korzystania z usług agentów celnych. Każda ze Stron stosuje przejrzyste, niedyskryminujące i proporcjonalne zasady przy udzielaniu zezwoleń agentom celnym.

ARTYKUŁ 114

Inspekcje przedwysyłkowe

Strona nie wymaga obowiązkowego przeprowadzania inspekcji przedwysyłkowych zdefiniowanych w Porozumieniu WTO w sprawie inspekcji przedwysyłkowej ani jakichkolwiek innych inspekcji dokonywanych przez przedsiębiorstwa prywatne w miejscu przeznaczenia, przed odprawą celną.

ARTYKUŁ 115

Kontrola i odwołanie

1. Każda ze Stron zapewnia skuteczne, szybkie, niedyskryminujące i łatwo dostępne procedury, które gwarantują prawo do odwołania od działań administracyjnych, interpretacji i decyzji organów celnych lub innych właściwych organów, które mają wpływ na przywóz lub wywóz towarów lub tranzyt towarów.
2. Procedury, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) odwołanie w trybie administracyjnym do organu administracyjnego szczebla wyższego niż urzędnik lub urząd, który wydał decyzję, lub organu niezależnego od takiego urzędnika lub urzędu, lub kontrolę przez taki organ administracyjny wyższego szczebla lub taki organ niezależny; oraz
 - b) odwołanie od decyzji do sądu lub jej kontrola przez sąd.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku gdy decyzja w sprawie odwołania lub kontroli na podstawie ust. 2 lit. a) nie została wydana w terminie przewidzianym w jej przepisach ustawowych i wykonawczych lub nie została wydana bez zbędnej zwłoki, skarżący miał prawo do dalszego odwołania się lub kontroli na drodze administracyjnej lub sądowej, lub do jakiegokolwiek innego środka odwoławczego przed organem sądowym zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi danej Strony.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby skarżący otrzymał uzasadnienie decyzji administracyjnej, tak aby umożliwić mu skorzystanie w razie konieczności z procedur odwoławczych lub kontroli.

ARTYKUŁ 116

Relacje ze środowiskiem biznesu

1. Każda ze Stron przeprowadza w odpowiednim czasie regularne konsultacje z przedstawicielami handlu dotyczące wniosków ustawodawczych i ogólnych procedur odnoszących się do kwestii ułatwień celnych i ułatwień w handlu. W tym celu każda ze Stron przeprowadza odpowiednie konsultacje między administracją a środowiskiem biznesu.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby jej cła i związane z nimi wymogi oraz procedury nadal odpowiadały na potrzeby środowiska handlowego, były zgodne z najlepszymi praktykami i w jak najmniejszym stopniu ograniczały wymianę handlową.

ARTYKUŁ 117

Odprawa czasowa

1. Do celów niniejszego artykułu „odprawa czasowa” oznacza procedurę celną, w ramach której określone towary, łącznie ze środkami transportu, mogą być przywiezione na obszar celny z warunkowym zwolnieniem od należności przywozowych i podatków oraz bez zastosowania wobec nich zakazów lub ograniczeń przywozowych o charakterze gospodarczym, pod warunkiem że towary te przywozi się w określonym celu i są one przeznaczone do powrotnego wywozu w określonym czasie bez poddawania ich jakimkolwiek zmianom, z wyjątkiem zwykłych ubytków spowodowanych użytkowaniem tych towarów.

2. Każda ze Stron udziela odprawy czasowej, z całkowitym warunkowym zwolnieniem od należności przywozowych i podatków oraz bez stosowania zakazów lub ograniczeń przywozowych mających charakter gospodarczy, przewidzianych w jej przepisach ustawowych i wykonawczych, w odniesieniu do następujących kategorii towarów:

- a) towary przeznaczone do wystawiania lub wykorzystania na wystawach, targach, zgromadzeniach lub podobnych imprezach (towary przeznaczone do wystawiania lub wykorzystania na imprezach; towary przeznaczone do wykorzystania w związku z wystawieniem produktów zagranicznych na imprezie; wyposażenie, łącznie z wyposażeniem do tłumaczenia ustnego, aparatura nagrywająca dźwięk i obraz, filmy o charakterze edukacyjnym, naukowym lub kulturalnym, przeznaczone do wykorzystania na międzynarodowych zgromadzeniach, konferencjach lub kongresach); wyroby uzyskane przypadkowo podczas imprezy ubocznie z towarów przywiezionych czasowo, będące wynikiem zademonstrowania wystawianego urządzenia lub aparatury;

- b) wyposażenie zawodowe (wyposażenie dla prasy, do nadawania programów radiowych lub telewizyjnych, które jest niezbędne przedstawicielom prasy, organizacji radiowych lub telewizyjnych udającym się na terytorium innego kraju w celu relacjonowania, nadania lub nagrania materiału dla określonych programów; wyposażenie kinematograficzne niezbędne osobie udającej się na terytorium innego kraju w celu zrealizowania określonego filmu lub filmów; każde inne wyposażenie niezbędne do wykonywania zajęcia zarobkowego, prac rzemieślniczych lub zawodu osobie udającej się na terytorium innego kraju w celu wykonania określonego zadania, o ile nie ma ono być wykorzystane do produkcji na skalę przemysłową lub do pakowania towarów lub (z wyjątkiem narzędzi ręcznych) do eksploatacji bogactw naturalnych, budowy, naprawy lub konserwacji konstrukcji budowlanych lub do wykonywania robót ziemnych i realizacji podobnych projektów; aparatura pomocnicza do wyposażenia wymienionego powyżej oraz akcesoria do tego wyposażenia); części składowe przywiezione w celu naprawy wyposażenia zawodowego odprawionego czasowo;
- c) towary przywożone w związku z operacją handlową, których przywóz sam w sobie nie stanowi operacji handlowej (opakowania, które są przywożone pełne, które są przywożone w celu powrotnego wywozu jako puste lub pełne lub które są przywożone puste w celu powrotnego wywozu jako pełne; załadowane lub niezaładowane towarami kontenery, części i wyposażenie kontenerów odprawionych czasowo, które są przywożone wraz z kontenerem w celu powrotnego wywozu oddzielnie lub wraz z innym kontenerem albo są przywożone oddzielnie w celu powrotnego wywozu z kontenerem oraz części zamienne przywożone w celu naprawy kontenerów, którym udzielono odprawy czasowej; palety; próbki; filmy reklamowe; inne towary przywożone w związku z operacją handlową);

- d) towary przywożone w związku z operacją produkcyjną (matryce, klisze drukarskie, ryciny, formy, rysunki, plany, modele i inne podobne artykuły; przyrządy do pomiarów, kontroli i sprawdzania oraz inne podobne artykuły; specjalne narzędzia i przyrządy przywożone w celu wykorzystania podczas procesu wytwarzania); zastępcze środki produkcji (przyrządy, aparatura i maszyny udostępniane klientowi przez dostawcę lub naprawiającego, w oczekiwaniu na dostawę lub naprawę podobnych towarów);
- e) towary przywożone wyłącznie w celach edukacyjnych, naukowych lub kulturalnych (wyposażenie naukowe, materiały pedagogiczne, materiały o charakterze socjalnym dla marynarzy oraz wszelkie inne towary przywożone w związku z działalnością edukacyjną, naukową lub kulturalną); części zapasowe do wyposażenia naukowego i materiału pedagogicznego, któremu udzielono odprawy czasowej; narzędzia specjalnie przeznaczone do konserwacji, sprawdzania, dokonywania pomiarów lub naprawy takiego wyposażenia;
- f) przedmioty osobistego użytku (wszystkie przedmioty, nowe lub używane, których podróżny z uzasadnionych względów może potrzebować do osobistego użytku podczas podróży, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności podróży, ale wyłączając wszelkie towary przywożone w celach handlowych); towary przywożone w celach sportowych (sprzęt sportowy i inne przedmioty do wykorzystania przez podróżnych w zawodach sportowych lub pokazach lub do treningu na obszarze odprawy czasowej);
- g) materiały reklamujące turystykę (towary przywożone w celu zachęcania ludności do odwiedzania obcego kraju, w szczególności w celu brania udziału w spotkaniach lub manifestacjach o charakterze kulturalnym, religijnym, turystycznym, sportowym lub zawodowym, które się tam odbywają);

- h) towary przywożone w celach humanitarnych (sprzęt medyczny, chirurgiczny i laboratoryjny oraz przesyłki towarów z pomocą, takie jak pojazdy i inne środki transportu, koce, namioty, domy z prefabrykatów lub inne towary pierwszej potrzeby, wysyłane jako pomoc dla dotkniętych klęską żywiołową lub podobnymi katastrofami); oraz
- i) zwierzęta przywożone w określonych celach (ujeżdżanie, trening, hodowla, podkuwanie lub ważenie, leczenie weterynaryjne, przeprowadzenie badań (na przykład z myślą o kupnie), udział w widowiskach, wystawach, konkursach, zawodach lub pokazach, udział w spektaklach (zwierzęta utrzymywane w cyrku itp.), wyjazdy o charakterze turystycznym (włącznie ze zwierzętami domowymi podróżnych), wykonywanie określonych zadań (psy lub konie policyjne, psy do poszukiwań, psy przewodnicy itp.), akcje ratunkowe, okresowe pędzenie bydła lub wypas, wykonywanie pracy lub transportu, wykorzystanie do celów medycznych (dostarczanie jadu węży itp.).

3. Każda ze Stron, na potrzeby odprawy czasowej towarów, o których mowa w ust. 2, niezależnie od ich pochodzenia, uznaje karnety zgodnie z zasadami konwencji ATA i konwencji stambulskiej wydane na terytorium drugiej Strony, poświadczone tam i gwarantowane przez zrzeczenie należące do międzynarodowego systemu gwarancji, poświadczone przez właściwe organy i ważne na obszarze celnym Strony dokonującej przywozu.

ARTYKUŁ 118

Pojedyncze okienko

Strony dążą do ustanowienia pojedynczego okienka, umożliwiającego przedsiębiorcom składanie dokumentów lub wymaganych danych do uczestniczących organów lub służb w związku z przywozem, wywozem lub tranzytem towarów za pośrednictwem jednego punktu wprowadzenia.

ARTYKUŁ 119

Ułatwienie ruchu ro-ro

1. Ze względu na dużą liczbę przepraw morskich, w szczególności duże natężenie ruchu ro-ro między obszarami celnymi Stron, Strony postanawiają współpracować w celu ułatwienia takiego ruchu, a także innych alternatywnych rodzajów ruchu.
2. Strony uznają:
 - a) prawo każdej ze Stron do przyjmowania w ramach ich odpowiednich ram prawnych formalności i procedur celnych ułatwiających handel w odniesieniu do ruchu między Stronami; oraz
 - b) prawo portów, organów portowych i operatorów portowych do działania, w ramach porządków prawnych ich odpowiednich Stron, zgodnie ze swoimi zasadami oraz modelami operacyjnymi i biznesowymi.

3. W tym celu Strony:

- a) przyjmują lub utrzymują procedury umożliwiające przedkładanie dokumentacji przywozowej oraz innych wymaganych informacji, w tym manifestów, w celu rozpoczęcia procedury przed przybyciem towarów, z myślą o szybszym zwolnieniu towarów po ich przybyciu; oraz
- b) zobowiązują się ułatwić przedsiębiorstwom korzystanie z procedury tranzytowej, w tym z uproszczeń procedury tranzytowej przewidzianych w Konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej.

4. Strony postanawiają wspierać współpracę między swoimi odpowiednimi organami celnymi w odniesieniu do dwustronnych tras morskich oraz prowadzić wymianę informacji dotyczących funkcjonowania portów obsługujących ruch między Stronami oraz dotyczących mających zastosowanie przepisów i procedur. Strony będą podawać do wiadomości publicznej informacje dotyczące wprowadzonych przez nie środków i procesów ustanowionych przez porty w celu ułatwienia takiego ruchu oraz propagować wśród przedsiębiorstw wiedzę w tym zakresie.

ARTYKUŁ 120

Współpraca administracyjna w zakresie VAT oraz wzajemna pomoc przy odzyskiwaniu podatków i cel

Właściwe organy Stron współpracują ze sobą w celu zapewnienia przestrzegania przepisów dotyczących VAT oraz odzyskiwania wierzytelności dotyczących podatków i cel zgodnie z Protokołem o współpracy administracyjnej oraz zwalczaniu oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz o wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel.

ARTYKUŁ 121

Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia

1. Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia:
 - a) przeprowadza regularne konsultacje; oraz
 - b) w odniesieniu do przeglądu postanowień załącznika 18:
 - (i) wspólnie zatwierdza uczestników programów w celu określenia mocnych i słabych stron w wykonaniu załącznika 18; oraz
 - (ii) wymienia opinie na temat danych, które mają być wymieniane, oraz traktowania przedsiębiorców.
2. Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia może przyjmować decyzje lub zalecenia:
 - a) dotyczące wymiany informacji celnych, wzajemnego uznawania technik zarządzania ryzykiem, norm i kontroli ryzyka, środków bezpieczeństwa stosowanych przez organy celne, interpretacji indywidualnych, wspólnego podejścia do ustalania wartości celnej oraz dotyczące innych kwestii związanych z wykonaniem niniejszego rozdziału;

- b) dotyczące zasad automatycznej wymiany informacji, o której mowa w art. 10 Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, oraz dotyczące innych kwestii związanych z wykonaniem tego protokołu;
- c) dotyczące wszelkich kwestii związanych z wykonaniem załącznika 18; oraz
- d) dotyczące procedur konsultacji ustanowionych w art. 63 oraz we wszelkich kwestiach technicznych lub administracyjnych związanych z wykonaniem rozdziału 2 niniejszego tytułu, w tym w odniesieniu do uwag interpretacyjnych mających na celu zapewnienie jednolitego zarządzania regułami pochodzenia.

ARTYKUŁ 122

Zmiany

- 1. Rada Partnerstwa może zmienić:
 - a) załącznik 18, Protokół o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych oraz wykaz towarów określony w art. 117 ust.2; oraz
 - b) Protokół w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł.

2. Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Administracyjnej w dziedzinie VAT oraz Odzyskiwania Podatków i Cel może zmienić wartość, o której mowa w art. 33 ust. 4 Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel.

TYTUŁ II

USŁUGI I INWESTYCJE

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 123

Cel i zakres stosowania

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do stworzenia klimatu sprzyjającego rozwojowi handlu i inwestycji między nimi.

2. Strony potwierdzają prawo do wprowadzania regulacji na swoich terytoriach w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak: ochrona zdrowia publicznego; usługi społeczne; edukacja publiczna; bezpieczeństwo; środowisko, w tym zmiana klimatu; moralność publiczna; ochrona socjalna lub ochrona konsumentów; prywatność i ochrona danych lub propagowanie i ochrona różnorodności kulturowej.

3. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do środków, które mają wpływ na osoby fizyczne Strony starające się o dostęp do rynku pracy drugiej Strony, ani do środków dotyczących obywatelstwa, stałego pobytu lub stałego zatrudnienia.

4. Niniejszy tytuł nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulujących wjazd lub pobyt czasowy osób fizycznych na jej terytorium, w tym środków niezbędnych do ochrony integralności granic i zapewnienia zorganizowanego przemieszczania się osób fizycznych przez jej granice, pod warunkiem że środki takie nie są stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści przypadające drugiej Stronie na podstawie postanowień niniejszego tytułu. Samego faktu wymagania wizy od osób fizycznych pochodzących tylko z niektórych państw nie uznaje się za niweczący lub naruszający korzyści wynikające z niniejszego tytułu.

5. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do:
- a) przewozów lotniczych lub powiązanych usług wspierających przewozy lotnicze¹, innych niż:
- (i) usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statków powietrznych;
 - (ii) usługi komputerowego systemu rezerwacji;
 - (iii) obsługa naziemna;
 - (iv) następujące usługi świadczone z wykorzystaniem załogowych statków powietrznych, z zastrzeżeniem zgodności z odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron dotyczącymi dopuszczania statków powietrznych na ich terytorium, opuszczania przez nie ich terytorium i prowadzenia działalności na ich terytorium: gaszenie pożarów z powietrza; loty szkoleniowe; opryski; dokonywanie pomiarów; tworzenie map; fotografowanie; oraz inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne; oraz
 - (v) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
- b) usług audiowizualnych;

¹ Przewozy lotnicze lub powiązane usługi wspierające przewozy lotnicze obejmują między innymi następujące usługi: transport lotniczy; usługi świadczone przy użyciu statku powietrznego, którego głównym celem nie jest transport towarów lub pasażerów, takie jak: gaszenie pożarów z powietrza, loty szkoleniowe, loty widokowe, opryski, dokonywanie pomiarów, tworzenie map, fotografowanie, skoki spadochronowe, holowanie szybowców, wycinka drzew i prace budowlane z użyciem helikoptera, a także inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne; wynajem statków powietrznych z załogą; oraz usługi w zakresie eksploatacji portu lotniczego.

- c) krajowego kabotażu morskiego¹; oraz
- d) transport wodny śródlądowy.

6. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do jakiegokolwiek środka Strony w odniesieniu do zamówień publicznych na towary lub usługi zakupione do celów rządowych, a nie w celu komercyjnej odsprzedaży lub w celu wykorzystania w dostarczaniu towarów lub świadczeniu usług w sprzedaży komercyjnej, niezależnie od tego, czy zamówienie to jest „zamówieniem objętym niniejszą Umową” w rozumieniu art. 277.

7. Z wyjątkiem art. 132 niniejszy tytuł nie ma zastosowania do subsydiów lub dotacji udzielanych przez Strony, w tym pożyczek, gwarancji i ubezpieczeń wspieranych przez rząd.

¹ Krajowy kabotaż morski obejmuje: w odniesieniu do Unii – bez uszczerbku dla zakresu działalności, która może być uznana za kabotaż na podstawie odpowiednich przepisów krajowych – transport pasażerów lub towarów między portem lub punktem znajdującym się w państwie członkowskim a innym portem lub punktem znajdującym się w tym samym państwie członkowskim, w tym na jego szelfie kontynentalnym, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, a także ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie lub punkcie znajdującym się w państwie członkowskim; w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – transport pasażerów lub towarów między portem lub punktem znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie a innym portem lub punktem znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie, w tym na jego szelfie kontynentalnym, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, a także ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie lub punkcie znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie.

ARTYKUŁ 124

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „działania prowadzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznaczają działania, w tym świadczone usługi, które nie są realizowane na zasadach komercyjnych ani w ramach konkurencji z jednym przedsiębiorcą lub większą ich liczbą¹;
- b) „usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statków powietrznych” oznaczają takie działania, które są podejmowane na statku powietrznym lub w jego części, gdy jest on wycofany z użytku, i nie obejmują tzw. obsługi liniowej;
- c) „usługi komputerowego systemu rezerwacji” oznaczają usługi świadczone przy użyciu systemów komputerowych zawierających informacje o rozkładach lotów przewoźników lotniczych, dostępności oraz opłatach i zasadach pobierania opłat, za pomocą których można dokonywać rezerwacji lub wystawiać bilety;
- d) „przedsiębiorstwo objęte niniejszą Umową” oznacza przedsiębiorstwo na terytorium Strony ustanowione zgodnie z lit. h) przez inwestora drugiej Strony, zgodnie z mającym zastosowanie prawem, istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy lub ustanowione po tym dniu;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku gdy pojęcie „działania prowadzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej” stosowane jest w odniesieniu do środków Strony, które mają wpływ na świadczenie usług, obejmuje wówczas „usługi świadczone w związku z wykonywaniem władzy publicznej” zdefiniowane w art. 124 lit. p).

- e) „transgraniczny handel usługami” oznacza świadczenie usług:
- (i) z terytorium jednej Strony na terytorium drugiej Strony; lub
 - (ii) na terytorium jednej Strony na rzecz usługobiorcy z terytorium drugiej Strony;
- f) „działalność gospodarcza” oznacza wszelką działalność o charakterze przemysłowym, handlowym lub zawodowym lub działalność rzemieślniczą, w tym świadczenie usług, z wyjątkiem działań prowadzonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej;
- g) „przedsiębiorstwo” oznacza osobę prawną, oddział lub przedstawicielstwo osoby prawnej;
- h) „zakładanie przedsiębiorstw” oznacza ustanowienie lub nabycie osoby prawnej, między innymi w oparciu o udział kapitałowy, lub założenie oddziału lub przedstawicielstwa na terytorium Strony, w celu ustanowienia lub utrzymania trwałych powiązań gospodarczych;
- i) „obsługa naziemna” oznacza świadczenie w porcie lotniczym, na podstawie wynagrodzenia lub umowy, następujących usług: reprezentowanie przedsiębiorstw lotniczych, usługi w zakresie administracji i nadzoru; obsługa pasażerów; obsługa bagażu; obsługa ramp; usługi gastronomiczne; obsługa towarów i przesyłek; zaopatrzenie statków powietrznych w materiały napędowe; obsługa oraz sprzątanie statków powietrznych; transport naziemny oraz operacje lotnicze, czynności administracyjne związane z załogą i planowanie lotów; obsługa naziemna nie obejmuje: własnej obsługi naziemnej; ochrony; naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego; lub eksploatacja niezbędnej scentralizowanej infrastruktury portu lotniczego, takiej jak: urządzenia odladzające, systemy dystrybucji paliwa, systemy obsługi bagażu i systemy transportu wewnątrzlotniskowego, lub zarządzania tą infrastrukturą;

- j) „inwestor Strony” oznacza osobę fizyczną lub prawną Strony, która zamierza założyć, zakłada lub założyła przedsiębiorstwo zgodnie z lit. h), na terytorium drugiej Strony;
- k) „osoba prawna Strony”¹ oznacza:
- (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) osobę prawną utworzoną lub zorganizowaną na podstawie prawa Unii lub co najmniej jednego z jej państw członkowskich i prowadzącą na terytorium Unii istotną działalność gospodarczą, rozumianą przez Unię, zgodnie z jej notyfikacją Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do WTO (WT/REG39/1), jako równoznaczną z pojęciem „skutecznego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego, zgodnie z art. 54 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE); oraz
 - B) przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza Unią i kontrolowane przez osoby fizyczne z państwa członkowskiego, których statki są zarejestrowane w państwie członkowskim i pływają pod jego banderą;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że przedsiębiorstwa żeglugowe, o których mowa w niniejszej literze, uznaje się za osoby prawne Strony wyłącznie w odniesieniu do ich działalności związanej ze świadczeniem usług transportu morskiego.

- (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
- A) osobę prawną utworzoną lub zorganizowaną na podstawie prawa Zjednoczonego Królestwa i prowadzącą istotną działalność gospodarczą na terytorium Zjednoczonego Królestwa; oraz
 - B) przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza Zjednoczonym Królestwem i kontrolowane przez osoby fizyczne ze Zjednoczonego Królestwa, których statki są zarejestrowane w Zjednoczonym Królestwie i pływają pod jego banderą;
- l) „działalność” oznacza prowadzenie przedsiębiorstwa, zarządzanie nim, utrzymywanie go, korzystanie z niego, a także jego sprzedaż lub rozporządzanie nim w inny sposób;
- m) „kwalifikacje zawodowe” oznaczają kwalifikacje poświadczone dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, doświadczenia zawodowego lub inne poświadczenie kompetencji;
- n) „sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego” oznaczają możliwość swobodnej sprzedaży i swobodnego wprowadzania do obrotu swoich usług z zakresu transportu lotniczego przez danego przewoźnika lotniczego, które obejmują wszystkie aspekty marketingu, takie jak badanie rynku, reklama i dystrybucja, ale nie obejmują wyceny usług transportu lotniczego ani mających zastosowanie warunków;
- o) „usługa” oznacza każdą usługę w jakimkolwiek sektorze, z wyjątkiem usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej;

- p) „usługi świadczone w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznaczają wszelkie usługi, które nie są świadczone na zasadach komercyjnych ani w ramach konkurencji z jednym usługodawcą lub większą ich liczbą;
- q) „usługodawca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi;
- r) „usługodawca Strony” oznacza osobę fizyczną lub prawną Strony, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi.

ARTYKUŁ 125

Odmowa przyznania korzyści

1. Strona może odmówić korzyści wynikających z niniejszego tytułu oraz z tytułu IV niniejszego działu inwestorowi lub usługodawcy drugiej Strony, lub przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową, jeżeli Strona odmawiająca przyjmuje lub utrzymuje środki służące utrzymaniu międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, w tym ochrony praw człowieka, które:
 - a) zakazują transakcji z tym inwestorem, usługodawcą lub przedsiębiorstwem objętym niniejszą Umową; lub
 - b) zostałyby naruszone lub nastąpiłoby ich obejście, gdyby korzyści wynikające z niniejszego tytułu oraz z tytułu IV niniejszego działu zostały przyznane temu inwestorowi, usługodawcy lub przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową, w tym w przypadku, gdy środki te zakazują transakcji z osobą fizyczną lub prawną, która jest właścicielem któregośkolwiek z nich lub sprawuje kontrolę nad którymkolwiek z nich.

2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że ust. 1 ma zastosowanie do tytułu IV niniejszego działu w zakresie, w jakim odnosi się on do usług lub inwestycji, w odniesieniu do których Strona odmówiła korzyści wynikających z niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 126

Przegląd

1. Z myślą o wprowadzeniu ewentualnych zmian postanowień niniejszego tytułu oraz zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z umów międzynarodowych, Strony dokonują przeglądu swoich ram prawnych dotyczących handlu usługami i inwestycji, w tym niniejszej Umowy, zgodnie z art. 776.

2. Strony starają się, w stosownych przypadkach, dokonać przeglądu środków niespełniających wymogów oraz zastrzeżeń określonych w załącznikach 19, 20, 21 i 22 oraz działalności związanej z osobami odbywającymi krótkoterminowe wizyty służbowe określonej w załączniku 21, w celu uzgodnienia ewentualnych zmian leżących w ich wspólnym interesie.

3. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do usług finansowych.

ROZDZIAŁ 2

LIBERALIZACJA INWESTYCJI

ARTYKUŁ 127

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na zakładanie przedsiębiorstwa w celu prowadzenia działalności gospodarczej oraz na działalność tego przedsiębiorstwa przez:

- a) inwestorów drugiej Strony;
- b) przedsiębiorstwa objęte niniejszą Umową; oraz
- c) do celów art. 132, każdego przedsiębiorstwa na terytorium Strony, która przyjmuje lub utrzymuje dany środek.

ARTYKUŁ 128

Dostęp do rynku

Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje – na całym swoim terytorium ani na podstawie podziału terytorialnego – w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstwa przez inwestora drugiej Strony lub przez przedsiębiorstwo objęte niniejszą Umową lub w odniesieniu do działalności przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową środków, które:

- a) nakładają ograniczenia odnoszące się do:
- (i) liczby przedsiębiorstw, które mogą prowadzić określoną działalność gospodarczą, w postaci kontyngentów liczbowych, monopolów, praw wyłącznych, czy też wymogu testu potrzeb ekonomicznych;
 - (ii) całkowitej wartości transakcji lub aktywów, w postaci kontyngentów liczbowych lub wymogu testu potrzeb ekonomicznych;
 - (iii) całkowitej liczby transakcji lub całkowitej wielkości produkcji wyrażonych jako określone jednostki liczbowe, w postaci kontyngentów lub wymogu testu potrzeb ekonomicznych;¹²

¹ Art. 128 lit. a) ppkt (i)–(iii) nie obejmują środków wprowadzonych w celu ograniczenia produkcji produktów rolnych lub produktów rybołówstwa.

² Art. 128 lit. a) ppkt (iii) nie obejmuje środków Strony ograniczających nakłady na dostawy usług.

- (iv) udziału kapitału zagranicznego, w postaci górnego progu procentowego ograniczającego udziały zagranicznych podmiotów lub całkowitą wartość inwestycji zagranicznych w ujęciu indywidualnym lub zbiorczym; lub
 - (v) całkowitej liczby osób fizycznych, które mogą być zatrudnione w określonym sektorze lub które przedsiębiorstwo może zatrudniać i które są niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej i bezpośrednio związane z jej prowadzeniem, w postaci kontyngentów liczbowych lub wymogu testu potrzeb ekonomicznych; lub
- b) stanowią ograniczenie lub wymagają szczególnego rodzaju podmiotowości prawnej lub spółki joint venture, poprzez które inwestor drugiej Strony może prowadzić działalność gospodarczą.

ARTYKUŁ 129

Traktowanie narodowe

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom drugiej Strony i przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie Strona ta przyznaje, w podobnych sytuacjach, swoim własnym inwestorom i ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw i ich działalności na jej terytorium.

2. Traktowanie przyznane przez Stronę na podstawie ust. 1 oznacza:
 - a) w odniesieniu do regionalnego lub lokalnego szczebla władzy Zjednoczonego Królestwa, traktowanie nie mniej korzystne niż najkorzystniejsze traktowanie przyznane, w podobnych sytuacjach, przez ten szczebel władzy inwestorom ze Zjednoczonego Królestwa oraz ich przedsiębiorstwom na jego terytorium; oraz
 - b) w odniesieniu do rządu państwa członkowskiego lub rządu w tym państwie członkowskim, traktowanie nie mniej korzystne niż najkorzystniejsze traktowanie przyznane, w podobnych sytuacjach, przez ten rząd inwestorom tego państwa członkowskiego i ich przedsiębiorstwom na jego terytorium.

ARTYKUŁ 130

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom drugiej Strony i przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie Strona ta przyznaje, w podobnych sytuacjach, inwestorom z państw trzecich oraz ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstwa na jej terytorium.
2. Każda ze Stron przyznaje inwestorom drugiej Strony i przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie Strona ta przyznaje, w podobnych sytuacjach, inwestorom z państw trzecich oraz ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do prowadzenia działalności na jej terytorium.

3. Ust. 1 i 2 nie interpretuje się jako zobowiązujących Stronę do rozszerzenia na inwestorów drugiej Strony lub przedsiębiorstwa objęte niniejszą Umową jakiegokolwiek traktowania wynikającego z:

- a) umowy międzynarodowej dotyczącej unikania podwójnego opodatkowania lub innej umowy międzynarodowej lub innego porozumienia międzynarodowego dotyczących całkowicie lub głównie opodatkowania; lub
- b) środków, w których przewidziano uznanie między innymi norm lub kryteriów dotyczących upoważniania, licencjonowania lub certyfikacji osoby fizycznej lub przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej, lub uznanie środków ostrożnościowych, o których mowa w ust. 3 załącznika do GATS dotyczącego usług finansowych.

4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że „traktowanie”, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie obejmuje procedur dotyczących rozstrzygania sporów inwestycyjnych między inwestorami a państwami przewidzianych w innych umowach międzynarodowych.

5. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że istnienie przepisów materialnych w innych umowach międzynarodowych zawartych przez Stronę z państwem trzecim lub sama formalna transpozycja tych przepisów do prawa wewnętrznego w zakresie, w jakim jest to konieczne do włączenia ich do wewnętrznego porządku prawnego, nie stanowią same w sobie „traktowania”, o którym mowa w ust. 1 i 2. Środki wprowadzane przez Stronę na podstawie tych postanowień mogą stanowić takie traktowanie i tym samym prowadzić do naruszenia niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 131

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Strona nie wymaga, aby przedsiębiorstwo objęte niniejszą Umową powoływało na stanowiska w kadrze zarządzającej, kierowniczej lub w zarządzie osoby fizyczne posiadające jakiegokolwiek określone obywatelstwo.

ARTYKUŁ 132

Wymogi dotyczące osiągnięcia wyników

1. Strona nie nakłada ani nie egzekwuje jakiegokolwiek wymogu ani nie egzekwuje jakiegokolwiek zobowiązania lub przedsięwzięcia, w związku z zakładaniem przedsiębiorstwa lub działalnością jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na jej terytorium, dotyczącego:
 - a) wywozu określonego poziomu lub odsetka towarów lub usług;
 - b) osiągnięcia określonego poziomu lub odsetka udziału krajowego;
 - c) nabycia, wykorzystywania lub przyznawania preferencji towarom produkowanym lub usługom świadczonym na jej terytorium, lub nabywaniu towarów lub usług od osób fizycznych lub prawnych lub jakichkolwiek innych podmiotów na jej terytorium;

- d) powiązania w jakikolwiek sposób wolumenu lub wartości przywozu z wolumenem lub wartością wywozu lub z kwotą wpływów w walucie obcej związanych z danym przedsiębiorstwem;
- e) ograniczenia na jej terytorium sprzedaży towarów lub usług, które są produkowane lub świadczone przez takie przedsiębiorstwo, poprzez powiązanie tej sprzedaży w jakikolwiek sposób z wolumenem lub wartością jej wywozu lub wpływów w walucie obcej;
- f) przekazywania lub zapewnienia dostępu do technologii, procesu produkcyjnego lub innej zastrzeżonej wiedzy osobie fizycznej lub prawnej lub jakimkolwiek innemu podmiotowi na jej terytorium¹;
- g) dostarczania wyłącznie z terytorium tej Strony towaru wyprodukowanego lub usługi świadczonej przez dane przedsiębiorstwo na określony rynek regionalny lub światowy;
- h) lokalizacji na jej terytorium siedziby głównej dla określonego regionu świata, który jest szerszy niż terytorium Strony, lub dla rynku światowego;
- i) zatrudniania określonej liczby lub odsetka osób fizycznych tej Strony;
- j) osiągnięcia określonego poziomu lub wartości prac badawczo-rozwojowych na terytorium Strony;
- k) ograniczenia wywozu lub sprzedaży na wywóz; lub

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że art. 132 ust. 1 lit. f) pozostaje bez uszczerbku dla postanowień art. 207.

l) w odniesieniu do wszelkich umów licencyjnych obowiązujących w czasie, gdy wymóg ten jest nakładany lub egzekwowany, lub gdy egzekwowane jest zobowiązanie lub przedsięwzięcie, lub w odniesieniu do wszelkich przyszłych umów licencyjnych zawartych dobrowolnie między przedsiębiorstwem a osobą fizyczną lub prawną lub jakimkolwiek innym podmiotem na jej terytorium, jeżeli wymóg jest nakładany lub egzekwowany lub zobowiązanie jest egzekwowane w sposób, który stanowi bezpośrednią ingerencję w tę umowę licencyjną przez wykonywanie innej niż sądowa władza publicznej Strony, przyjęcia:

- (i) stawki lub kwoty opłaty licencyjnej poniżej określonego poziomu; lub
- (ii) określonego okresu obowiązywania umowy licencyjnej.

Niniejsza litera nie ma zastosowania w przypadku, gdy umowa licencji zawierana jest między przedsiębiorstwem a Stroną. Do celów niniejszej litery „umowa licencji” oznacza każdą umowę dotyczącą udzielania licencji na technologię, proces produkcji lub inną prawnie zastrzeżoną wiedzę.

2. Strona nie uzależnia otrzymania lub dalszego otrzymywania korzyści, które są związane z zakładaniem przedsiębiorstwa lub działalnością jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na jej terytorium, od [REDAKTOWANE] któregoś z następujących wymogów:

- a) osiągnięcia [REDAKTOWANE] poziomu lub odsetka udziału krajowego;
- b) nabycia lub [REDAKTOWANE] nia towarów produkowanych lub usług świadczonych na jej terytorium lub [REDAKTOWANE] ia preferencji względem takich towarów lub usług, lub też nabycia towarów lub [REDAKTOWANE] osób fizycznych lub prawnych lub innych podmiotów na jej terytorium;

- c) powiązania w jakikolwiek sposób wolumenu lub wartości przywozu z wolumenem lub wartością wywozu lub z kwotą wpływów w walucie obcej związanych z danym przedsiębiorstwem;
 - d) ograniczenia na jej terytorium sprzedaży towarów lub usług, które są produkowane lub świadczone przez to przedsiębiorstwo, poprzez powiązanie tej sprzedaży w jakikolwiek sposób z wolumenem lub wartością jej wywozu lub wpływów w walucie obcej; lub
 - e) ograniczenia wywozu lub sprzedaży eksportowej.
3. Ust. 2 nie interpretuje się jako uniemożliwiających Stronie uzależnienie otrzymania lub dalszego otrzymywania korzyści związanych z zakładaniem przedsiębiorstwa lub działalności jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na jej terytorium od spełniania wymogu lokalizacji produkcji, świadczenia usług, szkolenia lub zatrudnienia pracowników, budowy lub rozbudowy poszczególnych zakładów lub prowadzenia prac badawczo-rozwojowych na jej terytorium.
4. Ust. 1 lit. f) i l) niniejszego artykułu nie mają zastosowania w przypadku gdy:
- a) sąd lub sąd administracyjny, lub urząd ds. konkurencji na podstawie prawa konkurencji Strony, nałożyły lub wyegzekwowały wymóg lub wyegzekwowały zobowiązanie lub przedsięwzięcie mające na celu zapobieżenie lub zaradzenie ograniczeniu lub zakłóceniu konkurencji; lub

- b) Strona zezwala na korzystanie z prawa własności intelektualnej zgodnie z art. 31 lub 31bis porozumienia TRIPS, lub przyjmuje lub utrzymuje środki wymagające ujawnienia danych lub informacji zastrzeżonych objętych zakresem stosowania art. 39 ust. 3 porozumienia TRIPS i są z nim zgodne.
5. Ust. 1 lit. a)–c) i ust. 2 lit. a)–b) nie mają zastosowania do wymogów dotyczących kwalifikacji towarów lub usług w odniesieniu do udziału w programach wspierania eksportu i pomocy zagranicznej.
6. Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że niniejszy artykuł nie uniemożliwia egzekwowania przez właściwe organy Strony jakiegokolwiek zobowiązania lub przedsięwzięcia podjętego między osobami innymi niż Strona, które nie było bezpośrednio lub pośrednio nałożone lub wymagane przez tę Stronę.
7. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że ust. 2 lit. a) i b) nie mają zastosowania do wymogów nałożonych przez Stronę dokonującą przywozu w związku ze składem towarów, który jest niezbędny, aby uznać je za kwalifikujące się do taryf lub kontyngentów preferencyjnych.
8. Ust. 1 lit. l) nie ma zastosowania, jeżeli wymóg został nałożony lub wyegzekwowany, lub zobowiązanie lub przedsięwzięcie zostało wyegzekwowane przez organ sądowy jako godziwe wynagrodzenie na podstawie prawa autorskiego Strony.
9. Strona nie nakłada ani nie egzekwuje jakiegokolwiek środka niezgodnego z jej obowiązkami wynikającymi z Porozumienia w sprawie środków dotyczących inwestycji i związanych z handlem (TRIMs), nawet jeżeli środek taki został wymieniony przez tę Stronę w załączniku 19 lub 20.

10. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszego artykułu nie interpretuje się jako wymagającego od Strony zezwolenia na świadczenie określonej usługi w wymiarze transgranicznym, w przypadku gdy Strona ta przyjmuje lub utrzymuje ograniczenia lub zakazy dotyczące takiego świadczenia usług, które są zgodne z zastrzeżeniami, warunkami lub kwalifikacjami określonymi w odniesieniu do sektora, podsektora lub działalności wymienionych w załączniku 19 lub 20.

11. Spełnienie warunku uzyskania lub dalszego uzyskiwania korzyści, o których mowa w ust. 2, nie stanowi wymogu ani zobowiązania lub przedsięwzięcia do celów ust. 1.

ARTYKUŁ 133

Środki niespełniające wymogów oraz wyjątki

1. Art. 128, 129, 130, 131 i 132 nie mają zastosowania do:
 - a) każdego istniejącego, niespełniającego wymogów środka Strony na poziomie:
 - (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) Unii, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - B) władz centralnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;

- C) władz regionalnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19; lub
 - D) władz lokalnych, innych niż te, o których mowa w lit. C); oraz
- (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
- A) władz centralnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19;
 - B) władz regionalnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19;
- lub
- C) władz lokalnych;
- b) dalszego stosowania lub szybkiego przedłużenia obowiązywania jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu; lub
- c) zmiany jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, w zakresie, w jakim nie zmniejsza to zgodności tego środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przed zmianą – z art. 128, 129, 130, 131 lub 132.

2. Art. 128, 129, 130, 131 i 132 nie mają zastosowania do środków Strony zgodnych z zastrzeżeniami, warunkami lub kwalifikacjami określonymi w odniesieniu do sektora, podsektora lub działalności wymienionych w załączniku 20.
3. Art. 129 i 130 niniejszej Umowy nie mają zastosowania do jakiegokolwiek środka, który stanowi wyjątek lub odstępstwo od art. 3 lub 4 porozumienia TRIPS, jak szczegółowo określono w art. 3–5 niniejszej Umowy.
4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że art. 129 i 130 nie interpretuje się jako uniemożliwiających Stronie określanie wymogów informacyjnych, w tym do celów statystycznych, w związku z zakładaniem przedsiębiorstwa lub prowadzeniem działalności przez inwestorów drugiej Strony lub przedsiębiorstw objętych niniejszą Umową, pod warunkiem że nie stanowi to sposobu na obejście obowiązków tej Strony wynikających z tych artykułów.

ROZDZIAŁ 3

TRANSGRANICZNY HANDEL USŁUGAMI

ARTYKUŁ 134

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na transgraniczny handel usługami świadczonymi przez usługodawców drugiej Strony.

ARTYKUŁ 135

Dostęp do rynku

Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje, na całym swoim terytorium ani na podstawie podziału terytorialnego, środków, które:

- a) nakładają ograniczenia odnoszące się do:
 - (i) liczby usługodawców, którzy mogą świadczyć określoną usługę, bez względu na to, czy ma ona charakter kwot liczbowych, monopoli, wyłączności na dostawy usług czy wymogu testu potrzeb ekonomicznych;
 - (ii) łącznej wartości transakcji usługowych lub aktywów w formie kwot liczbowych lub wymogu testu potrzeb ekonomicznych; lub
 - (iii) łącznej liczby operacji usługowych lub łącznego wolumenu wykonanych usług wyrażonych jako określone jednostki liczbowe w formie kwot lub wymogu testu potrzeb ekonomicznych¹; lub
- b) stanowią ograniczenie lub wymagają szczególnego rodzaju podmiotowości prawnej lub spółki joint venture, poprzez które usługodawca może świadczyć usługi.

¹ Art. 135 lit. a) ppkt (iii) nie obejmuje środków Strony ograniczających nakłady na dostawy usług.

ARTYKUŁ 136

Obecność lokalna

Strona nie wymaga od usługodawcy drugiej Strony zakładania ani utrzymywania przedsiębiorstwa, lub posiadania miejsca zamieszkania lub siedziby na jej terytorium jako warunku transgranicznego świadczenia usługi.

ARTYKUŁ 137

Traktowanie narodowe

1. Każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznaje w podobnych sytuacjach swoim własnym usługom i usługodawcom.
2. Strona może spełniać wymóg określony w ust. 1 poprzez przyznanie usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowania identycznego z formalnego punktu widzenia z tym, które stosuje wobec własnych podobnych usług i usługodawców, albo od niego różnego z formalnego punktu widzenia.
3. Traktowanie identyczne lub różne z formalnego punktu widzenia uznaje się za mniej korzystne, jeżeli zmienia ono warunki konkurencji na korzyść usług lub usługodawców danej Strony w porównaniu z podobnymi usługami lub usługodawcami drugiej Strony.

4. Żadnego z postanowień niniejszego artykułu nie interpretuje się jako wymagającego od którejkolwiek ze Stron rekompensaty za nieodłączne niekorzystne czynniki konkurencji, które wynikają z faktu, że odnośne usługi lub usługodawcy pochodzą z zagranicy.

ARTYKUŁ 138

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznaje w podobnych sytuacjach usługom i usługodawcom z państwa trzeciego.
2. Ust. 1 nie interpretuje się jako zobowiązującego Stronę do rozszerzenia na usługi i usługodawców drugiej Strony jakiegokolwiek korzystniejszego traktowania wynikającego z:
 - a) umowy międzynarodowej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub innej umowy międzynarodowej lub innego porozumienia międzynarodowego dotyczących całkowicie lub głównie opodatkowania; lub
 - b) środków, w których przewidziano uznanie między innymi norm lub kryteriów dotyczących upoważnienia, licencjonowania lub certyfikacji osoby fizycznej lub przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej, lub środków ostrożnościowych, o których mowa w ust. 3 załącznika do GATS dotyczącego usług finansowych.

3. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że istnienie przepisów materialnych w innych umowach międzynarodowych zawartych przez Stronę z państwem trzecim lub sama formalna transpozycja tych postanowień do prawa wewnętrznego w zakresie, w jakim jest to konieczne do włączenia ich do wewnętrznego porządku prawnego, nie stanowią same w sobie „traktowania”, o którym mowa w ust. 1. Środki Strony na podstawie tych postanowień mogą stanowić takie traktowanie i tym samym spowodować naruszenie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 139

Środki niespełniające wymogów

1. Art. 135, 136, 137 i 138 nie mają zastosowania do:
 - a) każdego istniejącego, niespełniającego wymogów środka Strony na poziomie:
 - (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) Unii, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - B) władz centralnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - C) władz regionalnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19; lub

- D) władz lokalnych, innych niż te, o których mowa w lit. C); oraz
- (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
- A) władz centralnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19;
- B) władz regionalnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19; lub
- C) władz lokalnych;
- b) jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym, mowa w lit. a) niniejszego ustępu; lub
- c) zmiany jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, w zakresie, w jakim nie zmniejsza to zgodności tego środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przed zmianą – z art. 135, 136, 137 i 138.
2. Art. 135, 136, 137 i 138 nie mają zastosowania do jakichkolwiek środków Strony zgodnych z zastrzeżeniami, warunkami lub kwalifikacjami określonymi w odniesieniu do sektora, podsektora lub działalności wymienionych w załączniku 20.

ROZDZIAŁ 4

PRZYJAZD I CZASOWY POBYT OSÓB FIZYCZNYCH
ODBYWAJĄCYCH WIZYTY SŁUŻBOWE

ARTYKUŁ 140

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w związku z wjazdem i pobytem czasowym na jej terytorium osób fizycznych drugiej Strony, które odbywają wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa, osób świadczących usługi kontraktowe, osób wykonujących wolny zawód, osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osób odbywających krótkoterminowe wizyty służbowe.
2. W zakresie nieobjętym zobowiązaniami w niniejszym rozdziale nadal mają zastosowanie wszystkie wymogi przewidziane w prawie Strony dotyczące wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych, w tym przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące okresu pobytu.
3. Niezależnie od postanowień niniejszego rozdziału nadal ma zastosowanie prawo Strony dotyczące pracy i zabezpieczenia społecznego, w tym przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące płacy minimalnej i układów zbiorowych.

4. Zobowiązania dotyczące wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych odbywających wizyty służbowe nie mają zastosowania do przypadków, w których celem lub skutkiem wjazdu i pobytu czasowego jest ingerowanie lub wpłynięcie w inny sposób na wynik sporu zbiorowego lub negocjacji pracowniczych lub kierowniczych, lub zatrudnienie osób fizycznych uczestniczących w takim sporze.

5. Do celów niniejszego rozdziału:

a) „osoby odbywające wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne pracujące na wyższych stanowiskach w ramach osoby prawnej Strony, które:

(i) są odpowiedzialne za założenie przedsiębiorstwa takiej osoby prawnej na terytorium drugiej Strony;

(ii) nie oferują ani nie świadczą usług, ani nie prowadzą jakiejkolwiek działalności gospodarczej innej niż działalność wymagana do celów zakładania przedsiębiorstwa; oraz

(iii) nie otrzymują wynagrodzenia ze źródła znajdującego się na terytorium drugiej Strony;

- b) „osoby świadczące usługi kontraktowe” oznaczają osoby fizyczne zatrudnione przez osobę prawną jednej ze Stron (inną niż agencja zajmująca się usługami rekrutacji i pozyskiwania personelu), która nie ma siedziby na terytorium drugiej Strony i która zawarła w dobrej wierze umowę – na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy – na świadczenie usług na rzecz konsumenta końcowego na terytorium drugiej Strony, wymagających czasowego pobytu jej pracowników, którzy:
- (i) oferowali ten sam rodzaj usług jako pracownicy osoby prawnej przez okres nie krótszy niż rok bezpośrednio poprzedzający datę złożenia wniosku o wjazd i pobyt czasowy;
 - (ii) mają, w tym dniu, co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe, uzyskane po osiągnięciu pełnoletności, w sektorze działalności, który jest przedmiotem umowy, posiadają wykształcenie wyższe lub kwalifikacje potwierdzające posiadanie wiedzy na równoważnym poziomie oraz kwalifikacje zawodowe wymagane zgodnie z prawem do wykonywania takiej działalności na terytorium drugiej Strony¹; oraz
 - (iii) nie otrzymują wynagrodzenia ze źródła znajdującego się na terytorium drugiej Strony;
- c) „osoby wykonujące wolny zawód” oznaczają osoby fizyczne świadczące usługi i prowadzące działalność na własny rachunek na terytorium Strony, które:
- (i) nie założyły przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony;

¹ W przypadku gdy wykształcenie lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z wyższym wykształceniem wymaganym na jej terytorium.

- (ii) zawarły w dobrej wierze umowę (inną niż za pośrednictwem agencji świadczącej usługi rekrutacji i pozyskiwania personelu) na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy na świadczenie usług na rzecz konsumenta końcowego na terytorium drugiej Strony, wymagających ich czasowej obecności oraz
 - (iii) mają, w dniu złożenia wniosku o wjazd i pobyt czasowy, co najmniej sześciolatnie doświadczenie zawodowe związane z daną działalnością, wykształcenie wyższe lub kwalifikacje potwierdzające wiedzę na równorzędnym poziomie oraz kwalifikacje zawodowe wymagane zgodnie z prawem do wykonywania takiej działalności na terytorium drugiej Strony¹;
- d) „osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne, które:
- (i) były zatrudnione przez osobę prawną jednej ze Stron lub były jej wspólnikami przez okres – bezpośrednio poprzedzający datę przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa – nie krótszy niż rok w przypadku kadry kierowniczej i specjalistów oraz nie krótszy niż sześć miesięcy w przypadku pracowników odbywających staż;
 - (ii) w momencie składania wniosku zamieszkują poza terytorium drugiej Strony;

¹ W przypadku gdy wykształcenie lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z wyższym wykształceniem wymaganym na jej terytorium.

- (iii) są czasowo przeniesione do przedsiębiorstwa osoby prawnej na terytorium drugiej Strony, które jest członkiem tej samej grupy co osoba prawna, z której pochodzi, w tym jej przedstawicielstwa, filii, oddziału lub spółki dominującej¹; oraz
- (iv) należą do jednej z następujących kategorii:
 - A) kadra kierownicza²;
 - B) specjaliści; lub
 - C) pracownicy odbywający staż;
- e) „kierownik” oznacza osobę fizyczną pracującą na wyższym stanowisku, która zajmuje się przede wszystkim zarządzaniem przedsiębiorstwem na terytorium drugiej Strony, podlegającą ogólnemu nadzorowi lub kierownictwu głównie ze strony zarządu lub udziałowców przedsiębiorstwa, lub osób o równoważnej funkcji, i której obowiązki obejmują:
 - (i) kierowanie przedsiębiorstwem lub jego departamentem lub działem;

¹ Kierownicy i specjaliści mogą być zobowiązani do wykazania swoich kwalifikacji zawodowych i doświadczenia niezbędnych do pracy na rzecz osoby prawnej, do której są przeniesione.

² Mimo że kierownicy nie wykonują bezpośrednio zadań dotyczących faktycznego świadczenia usług, nie stanowi to jednak przeszkody w wykonywaniu przez nią, w ramach wykonywania obowiązków opisanych powyżej, wszelkich takich zadań, które mogą być niezbędne do świadczenia usług.

- (ii) nadzór i kontrolę pracy innych pracowników odpowiedzialnych za nadzór, zarządzanie lub sprawujących funkcje zawodowe; oraz
 - (iii) uprawnienie do rekomendowania zatrudnienia, zwalniania lub innych działań związanych z zarządzaniem personelem;
- f) „specjalista” oznacza osobę fizyczną posiadającą specjalistyczną wiedzę, która jest niezbędna dla obszarów działalności przedsiębiorstwa, technik lub zarządzania, ocenianą z uwzględnieniem nie tylko wiedzy właściwej dla danego przedsiębiorstwa, ale również tego, czy dana osoba posiada wysokie kwalifikacje, w tym odpowiednie doświadczenie zawodowe w zakresie danego rodzaju pracy lub działalności wymagających szczególnej wiedzy technicznej, łącznie z akredytacją w przypadku zawodu regulowanego; oraz
- g) „pracownik odbywający staż” oznacza osobę fizyczną posiadającą wykształcenie wyższe, która jest czasowo przenoszona, aby rozwijać swoją karierę zawodową lub przejść szkolenie w zakresie technik lub metod prowadzenia działalności gospodarczej i która otrzymuje wynagrodzenie w trakcie trwania przeniesienia¹.
6. Umowa o świadczenie usług, o której mowa w ust. 5 lit. b) i c), musi być zgodna z wymogami prawa Strony, na której terytorium umowa jest wykonywana.

¹ Przedsiębiorstwo przyjmujące może zostać zobowiązane do przedłożenia programu szkolenia obejmującego okres pobytu w celu uzyskania uprzedniego zezwolenia, wykazując, że celem pobytu jest szkolenie. W przypadku AT, CZ, DE, FR, ES, HU i LT szkolenie musi być powiązane z uzyskanym wykształceniem wyższym.

ARTYKUŁ 141

Osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osoby odbywające wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa

1. Z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i kwalifikacji określonych w załączniku 21:
 - a) każda ze Stron zezwala na:
 - (i) wjazd i pobyt czasowy osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa;
 - (ii) wjazd i pobyt czasowy osób odbywających wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa bez wymogu uzyskania zezwolenia na pracę lub innych procedur uprzedniego zezwolenia o podobnym celu; oraz
 - (iii) zatrudnienie na swoim terytorium osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa drugiej Strony;
 - b) Strona nie utrzymuje ani nie przyjmuje ograniczeń w formie kontyngentów określonych liczbowo lub testów potrzeb ekonomicznych w odniesieniu do całkowitej liczby osób fizycznych, które – w określonym sektorze – są upoważnione do wjazdu w charakterze osób odbywających wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa lub które inwestor drugiej Strony może zatrudnić jako osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa, na podstawie podziału terytorialnego albo na podstawie całego swojego terytorium; oraz
 - c) każda ze Stron przyznaje osobom przenoszonym wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osobom odbywającym wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa drugiej Strony, podczas ich czasowego pobytu na swoim terytorium, traktowanie nie mniej korzystne od tego, które przyznaje, w podobnych sytuacjach, swoim własnym osobom fizycznym.

2. Dopuszczalna długość pobytu wynosi maksymalnie trzy lata w przypadku kierowników i specjalistów, rok w przypadku pracowników odbywających staż oraz 90 dni w każdym okresie sześciu miesięcy w przypadku osób odbywających wizyty służbowe do celów zakładania przedsiębiorstwa.

ARTYKUŁ 142

Osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe

1. Z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i kwalifikacji określonych w załączniku 21, każda ze Stron zezwala na wjazd i pobyt czasowy osób odbywających krótkoterminowe wizyty służbowe drugiej Strony do celów wykonywania działalności wymienionych w załączniku 21, z zastrzeżeniem następujących warunków:

- a) osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe nie prowadzą sprzedaży swoich towarów ani nie świadczą usług na rzecz ogółu społeczeństwa;
- b) osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe nie otrzymują – na swoją rzecz – wynagrodzenia ze źródła zlokalizowanego na terytorium Strony, gdzie przebywają czasowo; oraz
- c) osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe nie świadczą usług w ramach umowy zawartej między osobą prawną, która nie ma siedziby na terytorium Strony, na którym przebywają czasowo, a konsumentem na tym terytorium, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w załączniku 21.

2. O ile załącznik 21 nie stanowi inaczej, Strona zezwala na wjazd osób odbywających krótkoterminowe wizyty służbowe bez wymogu posiadania zezwolenia na pracę, testu potrzeb ekonomicznych lub innych procedur uprzedniego zezwolenia o podobnym celu.
3. Jeżeli osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe jednej ze Stron są zaangażowane w świadczenie usług na rzecz konsumenta na terytorium Strony, na którym przebywają czasowo zgodnie z załącznikiem 21, Strona ta przyznaje im, w odniesieniu do świadczenia tej usługi, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie, które w podobnych sytuacjach przyznaje swoim własnym usługodawcom.
4. Dopuszczalny czas pobytu wynosi do 90 dni w każdym okresie sześciu miesięcy.

ARTYKUŁ 143

Osoby świadczące usługi kontraktowe oraz osoby wykonujące wolny zawód

1. W odniesieniu do sektorów, podsektorów i działalności określonych w załączniku 22 oraz z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i kwalifikacji w nim określonych:
 - a) Strona zezwala na wjazd i pobyt czasowy na jej terytorium osób świadczących usługi kontraktowe i osób wykonujących wolny zawód;

- b) Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje ograniczeń w formie kontyngentów określonych liczbowo lub testu potrzeb ekonomicznych w odniesieniu do całkowitej liczby osób świadczących usługi kontraktowe i osób wykonujących wolny zawód drugiej Strony, którym zezwolono na wjazd i pobyt czasowy; oraz
- c) każda ze Stron przyznaje osobom świadczącym usługi kontraktowe i osobom wykonującym wolny zawód drugiej Strony, w odniesieniu do usług świadczonych przez nich na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie, które w podobnych sytuacjach przyznaje swoim własnym usługodawcom.

2. Dostęp przyznany na podstawie niniejszego artykułu odnosi się wyłącznie do usługi będącej przedmiotem umowy i nie uprawnia do stosowania tytułu zawodowego Strony, na której terytorium usługa jest świadczona.

3. Liczba osób objętych umową o świadczenie usług nie może być większa niż jest to niezbędne do wykonania umowy, zgodnie z prawem Strony, na której terytorium usługa jest świadczona.

4. Dopuszczalny czas pobytu nie może przekraczać łącznie 12 miesięcy lub okresu obowiązywania umowy, w zależności od tego, który z tych okresów będzie krótszy.

ARTYKUŁ 144

Środki niespełniające wymogów

W zakresie, w jakim dany środek ma wpływ na czasowy pobyt osób fizycznych odbywających wizyty służbowe, art. 141 ust. 1 lit b) i c), art. 142 ust. 3 i art. 143 ust. 1 lit. b) i c) nie mają zastosowania do:

- a) każdego istniejącego, niespełniającego wymogów środka Strony na poziomie:
 - (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) Unii, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - B) władz centralnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - C) władz regionalnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19; lub
 - D) władz lokalnych, innych niż te, o których mowa w lit. C); oraz

- (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
 - A) władz centralnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19;
 - B) władz regionalnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19; lub
 - C) władz lokalnych;
- b) jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) niniejszego artykułu;
- c) zmiany środka niespełniającego wymogów, o których mowa w lit. a) i b) niniejszego artykułu, w zakresie, w jakim nie zmniejsza to zgodności tego środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przed zmianą – z art. 141 ust. 1 lit. b) i c), art. 142 ust. 3 i art. 143 ust. 1 lit. b) i c); lub
- d) jakiegokolwiek środka Strony zgodnego z warunkami lub kwalifikacjami określonymi w załączniku 20.

ARTYKUŁ 145

Przejrzystość

1. Każda ze Stron udostępnia publicznie informacje dotyczące odpowiednich środków odnoszących się do wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych drugiej Strony, o których mowa w art. 140 ust. 1.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują, w zakresie w jakim jest to możliwe, następujące informacje odnoszące się do wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych:

- a) kategorie wiz, pozwoleń lub wszelkich podobnych rodzajów zezwolenia w odniesieniu do wjazdu i pobytu czasowego;
- b) wymagane dokumenty oraz warunki, jakie należy spełnić;
- c) sposób złożenia wniosku i możliwości jego złożenia, na przykład w urzędzie konsularnym lub w internecie;
- d) opłaty za wniosek oraz orientacyjne ramy czasowe rozpatrywania wniosku;

- e) maksymalna długość pobytu na podstawie każdego rodzaju zezwolenia opisanego w lit. a);
- f) warunki każdego dostępnego przedłużenia lub odnowienia;
- g) przepisy dotyczące osób towarzyszących pozostających na utrzymaniu;
- h) dostępne procedur przeglądu lub odwołania; oraz
- i) odpowiednie przepisy o zasięgu ogólnym odnoszące się do wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych odbywających wizyty służbowe.

3. W odniesieniu do informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, każda ze Stron dokłada starań, aby niezwłocznie informować drugą Stronę o wprowadzeniu wszelkich nowych wymogów i procedur lub zmian we wszelkich wymogach i procedurach, które mają wpływ na skuteczne składanie wniosków o przyznanie prawa do wjazdu, pobytu czasowego oraz, gdy ma to zastosowanie, zezwolenie na pracę na terytorium tej pierwszej Strony.

ROZDZIAŁ 5

RAMY REGULACYJNE

SEKCJA 1

REGULACJE WEWNĘTRZNE

ARTYKUŁ 146

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzanych przez Strony w odniesieniu do wymogów i procedur w zakresie licencjonowania, wymogów i procedur dotyczących kwalifikacji oraz formalności i norm technicznych, które mają wpływ na:

- a) transgraniczny handel usługami;
- b) zakładanie przedsiębiorstw lub ich działalność; lub
- c) świadczenie usługi przez osobę fizyczną jednej Strony obecną na terytorium drugiej Strony, jak określono w art. 140.

Niniejsza sekcja ma zastosowanie wyłącznie do tych środków dotyczących norm technicznych, które mają wpływ na obrót usługami. Do celów niniejszej sekcji pojęcie „normy techniczne” nie obejmuje regulacyjnych lub wykonawczych norm technicznych dla usług finansowych.

2. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do wymogów i procedur w zakresie licencjonowania, wymogów i procedur dotyczących kwalifikacji oraz norm technicznych dotyczących środka:

- a) który nie jest zgodny z art. 128 lub 129 i o którym mowa w art. 133 ust. 1 lit. a)–c) lub z art. 135, 136 lub 137 i o którym mowa w art. 139 ust. 1 lit. a)–c) lub z art. 141 ust. 1 lit. b) i c) lub art. 142 ust. 3 lub art. 143 ust. 1 lit. b) i c) i o którym mowa w art. 144; lub
- b) o którym mowa w art. 133 ust. 2 lub art. 139 ust. 2.

3. Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- a) „zezwozenie” oznacza pozwolenie na prowadzenie którejkolwiek działalności, o której mowa w ust. 1 lit. a)–c), będące wynikiem procedury, której musi przestrzegać osoba fizyczna lub prawna w celu wykazania zgodności z wymogami w zakresie licencjonowania, wymogami dotyczącymi kwalifikacji, normami technicznymi lub formalnościami do celów uzyskania, utrzymania lub przedłużenia tego pozwolenia; oraz

- b) „właściwy organ” oznacza władzę lub organ administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej lub podmiot spoza administracji rządowej uczestniczący w sprawowaniu władzy delegowanej przez władze lub organy administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej, uprawniony do podejmowania decyzji dotyczących zezwoleń, o których mowa w lit. a).

ARTYKUŁ 147

Składanie wniosków

Każda ze Stron unika, w zakresie, w jakim jest to możliwe, sytuacji, w której wymaga, aby wnioskodawca zwracał się do więcej niż jednego właściwego organu w odniesieniu do każdego wniosku o udzielenie zezwolenia. Jeżeli działalność będąca przedmiotem wniosku o udzielenie zezwolenia podlega kompetencji wielu właściwych organów, złożenie wielu wniosków o udzielenie zezwolenia może być wymagane.

ARTYKUŁ 148

Terminy składania wniosków

Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, zapewnia ona, aby jej właściwe organy umożliwiały, w zakresie, w jakim jest to możliwe, składanie wniosków w dowolnym czasie w ciągu roku. Jeżeli przewidziano określony termin na złożenie wniosku o zezwolenie, Strona zapewnia, aby właściwe organy umożliwiały złożenie wniosku w rozsądnym terminie.

ARTYKUŁ 149

Wnioski elektroniczne i uznawanie kopii

Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, zapewnia ona, aby jej właściwe organy:

- a) w zakresie, w jakim jest to możliwe, przewidywały możliwość wypełniania wniosków drogą elektroniczną, w tym z terytorium drugiej Strony; oraz
- b) uznawały kopie dokumentów, uwierzytelnionych zgodnie z prawem wewnętrznym danej Strony, zamiast dokumentów oryginalnych, chyba że właściwe organy wymagają oryginałów dokumentów w celu ochrony integralności procesu udzielania zezwoleń.

ARTYKUŁ 150

Rozpatrywanie wniosków

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, zapewnia ona, aby jej właściwe organy:
 - a) rozpatrywały wnioski przez cały rok. W przypadku gdy nie jest to możliwe, informację tę należy podać do wiadomości publicznej z wyprzedzeniem, w zakresie, w jakim jest to możliwe;

- b) w zakresie, w jakim jest to możliwe, wskazywały orientacyjne ramy czasowe rozpatrywania wniosku. Te ramy czasowe muszą być rozsądne w zakresie, w jakim jest to możliwe;
- c) na wniosek wnioskodawcy, udzielały bez zbędnej zwłoki informacji dotyczących statusu wniosku;
- d) w zakresie, w jakim jest to możliwe, sprawdzały bez zbędnej zwłoki kompletność wniosku złożonego do rozpatrzenia zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi danej Strony;
- e) jeżeli uznają wniosek za kompletny do celów rozpatrzenia zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi¹, zapewniały w rozsądnym terminie po jego złożeniu, aby:
 - (i) rozpatrzenie wniosku zostało zakończone; oraz
 - (ii) wnioskodawca został poinformowany o decyzji dotyczącej wniosku, w zakresie, w jakim jest to możliwe, na piśmie²;

¹ Aby zrównoważyć ograniczenia zasobów i potencjalne obciążenie dla przedsiębiorstw, w przypadkach, w których jest to uzasadnione, właściwe organy mogą wymagać, aby wszystkie informacje były przedkładane w określonym formacie, aby uznać je za „kompletne do celów rozpatrzenia”.

² Właściwe organy mogą spełnić wymóg określony w ppkt (ii) informując uprzednio wnioskodawcę na piśmie, między innymi za pomocą opublikowanego środka, że brak odpowiedzi po upływie określonego czasu od dnia złożenia wniosku wskazuje na jego akceptację. Odniesienie do „na piśmie” należy rozumieć jako obejmujące format elektroniczny.

f) jeżeli uznają wniosek za niekompletny do celów rozpatrzenia zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi danej Strony, w rozsądnym terminie, w zakresie, w jakim jest to możliwe:

(i) poinformowały wnioskodawcę, że wniosek jest niekompletny;

(ii) na wniosek wnioskodawcy wskazały dodatkowe informacje wymagane do uzupełnienia wniosku lub w inny sposób udzieliły wytycznych wyjaśniających, dlatego wniosek został uznany za niekompletny; oraz

(iii) zapewniły wnioskodawcy możliwość dostarczenia dodatkowych informacji wymaganych w celu uzupełnienia wniosku¹;

jeżeli jednak żadne z działań, o których mowa w ppkt (i), (ii) oraz (iii) nie jest możliwe, a wniosek zostanie odrzucony z powodu niekompletności, właściwe organy zapewniają poinformowanie o tym wnioskodawcy w rozsądnym terminie; oraz

g) jeżeli wniosek zostanie odrzucony, poinformowały wnioskodawcę, z własnej inicjatywy albo na wniosek wnioskodawcy, o przyczynach odrzucenia wniosku oraz o terminie odwołania od tej decyzji, a także, jeśli ma to zastosowanie, o procedurach ponownego złożenia wniosku; wnioskodawcy nie można uniemożliwiać składania innego wniosku wyłącznie z uwagi na wcześniej odrzucony wniosek.

¹ Taka „możliwość” nie wymaga od właściwego organu przedłużenia terminów.

2. Strony zapewniają, aby ich właściwe organy udzielały zezwolenia niezwłocznie po stwierdzeniu, na podstawie odpowiedniego sprawdzenia, że wnioskodawca spełnia warunki niezbędne do jego uzyskania.
3. Strony zapewniają, aby zezwolenie, po jego udzieleniu, stało się skuteczne bez zbędnej zwłoki, z zastrzeżeniem mających zastosowanie warunków¹.

ARTYKUŁ 151

Oplaty

1. W odniesieniu do wszelkiej działalności gospodarczej innej niż usługi finansowe każda ze Stron zapewnia, aby opłaty za udzielenie zezwolenia pobierane przez jej właściwe organy krajowe były uzasadnione i przejrzyste, oraz nie ograniczały same w sobie świadczenia danej usługi lub prowadzenia jakiegokolwiek innej działalności gospodarczej. Mając na uwadze koszty i obciążenie administracyjne, każdą ze Stron zachęca się do akceptowania płatności drogą elektroniczną w odniesieniu do opłat za udzielenie zezwolenia.
2. W zakresie usług finansowych, każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy, w odniesieniu do pobieranych przez siebie opłat za udzielenie zezwolenia, przekazywały wnioskodawcom wykaz opłat lub informacje na temat sposobu ich naliczania, a także nie traktowały tych opłat jako środków umożliwiających Stronie uniknięcie zobowiązań lub obowiązków.

¹ Właściwe organy nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia wynikające z przyczyn spoza zakresu ich kompetencji.

3. Opłaty za zezwolenie nie obejmują opłat z tytułu eksploatacji zasobów naturalnych, płatności aukcyjnych, przetargowych lub innych niedyskryminujących środków dotyczących przyznania koncesji ani obowiązkowych składek za świadczenie usług powszechnych.

ARTYKUŁ 152

Ocena kwalifikacji

Jeżeli Strona wymaga przeprowadzenia egzaminu w celu oceny kwalifikacji wnioskodawcy ubiegającego się o zezwolenie, zapewnia, aby jej właściwe organy planowały przeprowadzenie takiego egzaminu w odpowiednich odstępach czasu oraz zapewniały rozsądny termin umożliwiający wnioskodawcom złożenie wniosku o przystąpienie do egzaminu. W zakresie, w jakim jest to możliwe, każda ze Stron przyjmuje wnioski o przystąpienie do takiego egzaminu w formie elektronicznej oraz uwzględnia wykorzystanie środków elektronicznych w innych aspektach procesu egzaminowania.

ARTYKUŁ 153

Publikacja i dostępne informacje

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, niezwłocznie publikuje ona informacje niezbędne osobom prowadzącym lub zamierzającym prowadzić działania, o których mowa w art. 146 ust. 1, w odniesieniu do których wymagane jest zezwolenie w celu spełnienia wymogów, formalności, norm technicznych i procedur dotyczących uzyskania, utrzymania, zmiany i przedłużenia takiego zezwolenia. Informacje te obejmują, o ile takie istnieją:
- a) wymogi i procedury oraz formalności dotyczące licencjonowania i kwalifikacji;
 - b) dane kontaktowe odpowiednich właściwych organów;
 - c) opłaty za zezwolenie;
 - d) mające zastosowanie standardy techniczne;
 - e) procedury odwoławcze w odniesieniu do decyzji dotyczących wniosków;
 - f) procedury monitorowania lub egzekwowania zgodności z warunkami licencji lub kwalifikacji;
 - g) możliwości udziału obywateli, na przykład w formie wysłuchania lub zgłoszenia uwag; oraz
 - h) orientacyjne ramy czasowe rozpatrywania wniosku.

Dla celów niniejszej sekcji „publikować” oznacza zamieszczać w oficjalnej publikacji, takiej jak dziennik urzędowy, lub na oficjalnej stronie internetowej. Strony łączą publikacje elektroniczne w jeden portal internetowy lub w inny sposób zapewniają, aby właściwe organy udostępniały je za pośrednictwem alternatywnych środków elektronicznych, tak aby były łatwo dostępne.

2. Każda ze Stron wymaga, aby każdy z jej właściwych organów odpowiadał na wszelkie wnioski o udzielenie informacji lub pomocy, w zakresie, w jakim jest to możliwe.

ARTYKUŁ 154

Normy techniczne

Każda ze Stron zachęca swoje właściwe organy, aby przyjmując normy techniczne, przyjmowały normy techniczne opracowane w drodze otwartych i przejrzystych procesów, a także zachęca każdy organ, w tym odpowiednie organizacje międzynarodowe, wyznaczony do opracowania norm technicznych, aby uczynił to w drodze otwartych i przejrzystych procesów.

ARTYKUŁ 155

Warunki udzielania zezwoleń

1. Każda ze Stron zapewnia, aby środki odnoszące się do wydawania zezwoleń opierały się na kryteriach, które uniemożliwiają właściwym organom wykonywanie uprawnień w zakresie oceny w sposób arbitralny, i które mogą obejmować między innymi kompetencje i zdolność do świadczenia usług lub prowadzenia jakiejkolwiek innej działalności gospodarczej, w tym zgodnie z wymogami regulacyjnymi Strony, takimi jak wymogi w zakresie ochrony zdrowia i środowiska. W celu uniknięcia wątpliwości Strony uznają, że przy podejmowaniu decyzji właściwy organ może ważyć kryteria.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, muszą być:
 - a) jasne i jednoznaczne;
 - b) obiektywne i przejrzyste;
 - c) określone z góry;
 - d) publikowane z wyprzedzeniem;
 - e) bezstronne; oraz
 - f) łatwo dostępne.

3. Jeżeli Strona wprowadza lub utrzymuje środki związane z wydawaniem zezwoleń, zapewnia ona, aby:
- a) dany właściwy organ rozpatrywał wnioski oraz podejmował decyzje i zarządzał nimi, w sposób obiektywny i bezstronny oraz niezależny od nieuprawnionego wpływu jakiegokolwiek osoby prowadzącej działalność gospodarczą, dla której wymagane jest zezwolenie; oraz
 - b) procedury same w sobie nie stanowiły przeszkody w spełnieniu wymogów.

ARTYKUŁ 156

Ograniczona liczba licencji

Jeżeli liczba dostępnych licencji na daną działalność jest ograniczona z powodu braku dostępnych zasobów naturalnych lub możliwości technicznych, Strona stosuje procedurę selekcji wobec potencjalnych kandydatów, która zapewnia pełne gwarancje bezstronności, obiektywizmu i przejrzystości, w tym w szczególności odpowiednie informowanie o rozpoczęciu, przeprowadzeniu i zakończeniu procedury. Ustanawiając zasady procedury wyboru, Strona może wziąć pod uwagę uzasadnione cele polityki, w tym względy zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska i zachowania dziedzictwa kulturowego.

SEKCJA 2

POSTANOWIENIA O ZASIĘGU OGÓLNYM

ARTYKUŁ 157

Procedury odwoławcze w przypadku decyzji administracyjnych

Strona utrzymuje powszechne, polubowne lub administracyjne sądy lub procedury, które zapewniają, na wniosek poszkodowanego inwestora lub usługodawcy drugiej Strony, niezwłoczne rozpatrzenie sprawy oraz, w uzasadnionych przypadkach, odpowiednie środki odwoławcze od decyzji administracyjnych mających wpływ na zakładanie przedsiębiorstw lub ich działalność, transgraniczny handel usługami lub świadczenie usług przez osobę fizyczną jednej Strony obecną na terytorium drugiej Strony. Do celów niniejszej sekcji „decyzje administracyjne” oznaczają decyzję lub działanie wywołujące skutek prawny, które mają zastosowanie do konkretnej osoby, konkretnego towaru lub konkretnej usługi w indywidualnym przypadku i które obejmują niepodjęcie decyzji administracyjnej lub niepodjęcie takiego działania, gdy wymaga tego prawo Strony. Jeżeli procedury te są zależne od właściwego organu, który wydaje daną decyzję administracyjną, Strona zapewnia, aby procedury te rzeczywiście przewidywały obiektywną i bezstronną kontrolę.

ARTYKUŁ 158

Kwalifikacje zawodowe

1. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronie wymagania od osób fizycznych posiadania niezbędnych kwalifikacji zawodowych wymaganych na terytorium, na którym świadczona jest usługa, w danym sektorze działalności¹.
2. Organizacje lub organy zawodowe, które są właściwe dla danego sektora działalności na ich odpowiednich terytoriach, mogą opracowywać i przedstawiać Radzie Partnerstwa wspólne zalecenia dotyczące uznawania kwalifikacji zawodowych. Takim wspólnym zaleceniom musi towarzyszyć oparta na dowodach ocena:
 - a) wartości ekonomicznej przewidywanego porozumienia dotyczącego uznawania kwalifikacji zawodowych; oraz
 - b) zgodności odpowiednich systemów, tj. zakresu, w jakim wymogi stosowane przez każdą ze Stron w celu wydawania zezwoleń, licencji, prowadzenia działalności i certyfikacji są zgodne.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszego artykułu nie interpretuje się jako uniemożliwiającego negocjowanie lub zawarcie jednego lub większej liczby porozumień między Stronami dotyczących uznawania kwalifikacji zawodowych zgodnie z warunkami i wymogami różniącymi się od tych, które są przewidziane w niniejszym artykule.

3. Po otrzymaniu wspólnego zalecenia Rada Partnerstwa w rozsądnym terminie dokonuje przeglądu jego spójności z niniejszym tytułem. Rada Partnerstwa może po takim przeglądzie opracować i przyjąć porozumienie dotyczące warunków uznawania kwalifikacji zawodowych w drodze decyzji w formie załącznika do niniejszej Umowy, który uznaje się za integralną część niniejszego tytułu¹.

4. W porozumieniu, o którym mowa w ust. 3, przewiduje się warunki uznawania kwalifikacji zawodowych uzyskanych w Unii oraz kwalifikacji zawodowych uzyskanych w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do działalności objętej niniejszym tytułem i tytułem III niniejszego działu.

5. Wytyczne dotyczące porozumień w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych określone w załączniku 24 uwzględniane są przy opracowywaniu wspólnych zaleceń, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, oraz przez Radę Partnerstwa przy ocenie, czy należy przyjąć takie porozumienie, o czym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że takie porozumienia nie mogą prowadzić do automatycznego uznawania kwalifikacji, lecz muszą określać, we wspólnym interesie obu Stron, warunki uznawania kwalifikacji przez właściwe organy.

SEKCJA 3

USŁUGI DORECZANIA

ARTYKUŁ 159

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejszą sekcję stosuje się do środków Strony, które mają wpływ na świadczenie usług doręczania, w uzupełnieniu do rozdziałów 1, 2, 3 i 4 niniejszego tytułu oraz sekcji 1 i 2 niniejszego rozdziału.
2. Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:
 - a) „usługi doręczania” oznaczają usługi pocztowe, kurierskie, usługi doręczania ekspresowego lub usługi w zakresie przesyłek ekspresowych, które obejmują następujące działania: przyjmowanie, sortowanie, transport i doręczanie przesyłek pocztowych;
 - b) „usługi doręczania ekspresowego” oznaczają przyjmowanie, sortowanie, transport i doręczanie przesyłek pocztowych z większą szybkością i niezawodnością oraz mogą obejmować elementy stanowiące wartość dodaną, takie jak: odbieranie przesyłek z miejsca pochodzenia, doręczenie osobiste do adresata, śledzenie, możliwość zmiany miejsca przeznaczenia i adresata w trakcie przewozu lub potwierdzenie odbioru;

- c) „usługi w zakresie przesyłek ekspresowych” oznaczają usługi międzynarodowego doręczenia ekspresowego świadczone za pośrednictwem EMS Cooperative, która jest organizacją społeczną zrzeszającą wyznaczonych operatorów pocztowych w ramach Światowego Związku Pocztowego (UPU);
- d) „licencja” oznacza zezwolenie, którego organ regulacyjny Strony może wymagać od indywidualnego dostawcy, aby mógł on oferować usługi pocztowe lub kurierskie;
- e) „przesyłka pocztowa” oznacza przesyłkę o wadze do 31,5 kg opatrzoną adresem w ostatecznej formie, którą ma przewozić jakikolwiek podmiot świadczący usługi doręczenia, publiczny lub prywatny, i może obejmować takie przesyłki jak: list, paczka, gazeta lub katalog;
- f) „monopol pocztowy” oznacza wyłączone prawo do świadczenia określonych usług doręczenia na terytorium Strony lub na jego części, zgodnie z prawem tej Strony; oraz
- g) „usługa powszechna” oznacza stałe świadczenie usług doręczenia o określonej jakości we wszystkich punktach na terytorium Strony lub na jego części, w przystępnych cenach dla wszystkich użytkowników.

ARTYKUŁ 160

Usługa powszechna

1. Każda Strona ma prawo określić rodzaj obowiązku świadczenia usługi powszechnej, jaki chce utrzymać, oraz zdecydować o jego zakresie i realizacji. Każdy obowiązek świadczenia usługi powszechnej musi być realizowany w sposób przejrzysty, niedyskryminujący i neutralny w odniesieniu do wszystkich dostawców podlegających temu obowiązkowi.
2. Jeżeli Strona wymaga, aby usługi w zakresie przychodzących przesyłek ekspresowych były świadczone na zasadzie usługi powszechnej, nie może traktować tych usług w sposób uprzywilejowany w stosunku do innych usług międzynarodowego doręczenia ekspresowego.

ARTYKUŁ 161

Finansowanie usługi powszechnej

Strona nie nakłada opłat ani innych należności na świadczenie usług doręczenia niebędących usługami powszechnymi w celu finansowania świadczenia usług powszechnych. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do środków podatkowych o zastosowaniu ogólnym lub opłat administracyjnych.

ARTYKUŁ 162

Zapobieganie praktykom zakłócającym prawidłowe funkcjonowanie rynku

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy usług doręczania podlegający obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub posiadający monopol pocztowy nie podejmowali praktyk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rynku, takich jak:

- a) wykorzystywanie przychodów pochodzących ze świadczenia usługi podlegającej obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub z monopolu pocztowego do subsydiowania skróśnego świadczenia usługi doręczania ekspresowego lub jakiegokolwiek usługi doręczania niepodlegającej obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej; lub
- b) nieuzasadnione różnicowanie wśród konsumentów w odniesieniu do taryf lub innych warunków świadczenia usługi podlegającej obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub monopolu pocztowego.

ARTYKUŁ 163

Licencje

1. Jeśli Strona wymaga licencji na świadczenie usług doręczania, udostępnia publicznie:
 - a) wszystkie wymogi udzielania licencji oraz termin, w jakim zwykle podejmowana jest decyzja dotycząca wniosku o licencję; oraz

b) warunki dotyczące licencji.

2. Procedury, obowiązki i wymogi dotyczące licencji muszą być przejrzyste, niedyskryminujące i oparte na obiektywnych kryteriach.

3. Jeżeli wniosek o wydanie licencji zostanie odrzucony przez właściwy organ, informuje on wnioskodawcę na piśmie o przyczynach odrzucenia. Każda ze Stron ustanawia procedurę odwoławczą z udziałem niezależnego organu, dostępną dla wnioskodawców, których wniosek o licencję został odrzucony. Organem takim może być sąd.

ARTYKUŁ 164

Niezależność organu regulacyjnego

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje organ regulacyjny, który musi być niezależny pod względem prawnym i funkcjonalnym od jakiegokolwiek dostawcy usług doręczania. Jeżeli Strona jest właścicielem lub kontroluje dostawcę usług doręczania, zapewnia ona skuteczne strukturalne oddzielenie funkcji regulacyjnej od działań związanych z własnością lub kontrolą.

2. Organy regulacyjne muszą wykonywać swoje zadania w sposób przejrzysty i terminowy oraz dysponować odpowiednimi zasobami finansowymi i ludzkimi, aby wykonywać powierzone im zadania. Ich decyzje muszą być bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku.

SEKCJA 4

USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

ARTYKUŁ 165

Zakres stosowania

Niniejszą sekcję stosuje się do środków Strony, które mają wpływ na świadczenie usług telekomunikacyjnych, w uzupełnieniu do rozdziałów 1, 2, 3 i 4 niniejszego tytułu oraz sekcji 1 i 2 niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 166

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- a) „udogodnienia towarzyszące” oznaczają usługi towarzyszące, infrastrukturę fizyczną oraz inne urządzenia lub elementy związane z siecią telekomunikacyjną lub usługami telekomunikacyjnymi, które umożliwiają lub wspierają świadczenie usług za pośrednictwem tej sieci lub usługi lub posiadają potencjał w tym zakresie;

- b) „użytkownik końcowy” oznacza konsumenta końcowego lub abonenta publicznej usługi telekomunikacyjnej, włącznie z usługodawcą innym niż dostawca publicznych usług telekomunikacyjnych;
- c) „infrastruktura podstawowa” oznacza udogodnienia związane z publiczną siecią telekomunikacyjną lub publicznymi usługami telekomunikacyjnymi:
- (i) które dostarczane są wyłącznie lub głównie przez jednego dostawcę lub ograniczoną liczbę dostawców; oraz
 - (ii) których z przyczyn ekonomicznych lub technicznych nie można łatwo zastąpić w celu świadczenia usługi;
- d) „wzajemne połączenie” oznacza połączenie publicznych sieci telekomunikacyjnych wykorzystywanych przez tego samego dostawcę lub różnych dostawców sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych w celu umożliwienia użytkownikom jednego dostawcy komunikowania się z użytkownikami tego samego lub innego dostawcy lub dostępu do usług świadczonych przez innego dostawcę, niezależnie od tego, czy usługi te są świadczone przez odnośnych dostawców czy jakiegokolwiek innego usługodawcę mającego dostęp do sieci;
- e) „usługa roamingu międzynarodowego” oznacza komercyjną usługę łączności ruchomej świadczoną na podstawie umowy handlowej między dostawcami publicznych usług telekomunikacyjnych, która umożliwia użytkownikowi końcowemu korzystanie ze swojego telefonu komórkowego lub innego urządzenia umożliwiającego korzystanie z usług głosowych, usług przesyłania danych lub przesyłania wiadomości podczas pobytu poza terytorium, na którym znajduje się macierzysta publiczna sieć telekomunikacyjna użytkownika końcowego;

- f) „usługa dostępu do internetu” oznacza publiczną usługę telekomunikacyjną zapewniającą dostęp do internetu, a tym samym łączność z niemal wszystkimi punktami końcowymi internetu, niezależnie od stosowanej technologii sieciowej i urządzeń końcowych;
- g) „łącze dzierżawione” oznacza usługi lub urządzenia telekomunikacyjne, w tym o charakterze wirtualnym, które rezerwują pojemność do dedykowanego użytkownika lub dostępności dla użytkownika pomiędzy dwoma wyznaczonymi punktami lub większą ich liczbą;
- h) „główny dostawca” oznacza dostawcę sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych, który może w sposób istotny wpłynąć na warunki uczestnictwa, mając na uwadze cenę i dostawę, na właściwym rynku sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych w wyniku kontroli nad infrastrukturą podstawową lub wykorzystania swojej pozycji na tym rynku;
- (i) „element sieci” oznacza obiekt lub sprzęt wykorzystywany do świadczenia usług telekomunikacyjnych, w tym cechy, funkcje i możliwości zapewniane przez ten obiekt lub sprzęt;
- j) „możliwość przeniesienia numeru” oznacza zdolność abonentów, którzy tego zażądają, do zachowania tych samych numerów telefonicznych, w tej samej lokalizacji w przypadku linii stacjonarnej, bez uszczerbku dla jakości, niezawodności lub wygody przy zmianie dostawcy publicznych usług telekomunikacyjnych tej samej kategorii;

- k) „publiczna sieć telekomunikacyjna” oznacza każdą sieć telekomunikacyjną wykorzystywaną całkowicie lub głównie do świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych, która wspiera przekazywanie informacji pomiędzy punktami końcowymi sieci;
- l) „publiczna usługa telekomunikacyjna” oznacza każdą usługę telekomunikacyjną oferowaną ogółowi społeczeństwa;
- m) „abonent” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która jest stroną umowy z dostawcą publicznych usług telekomunikacyjnych na świadczenie takich usług;
- n) „telekomunikacja” oznacza przesyłanie i odbiór sygnałów za pomocą jakichkolwiek środków elektromagnetycznych;
- o) „sieć telekomunikacyjna” oznacza systemy przesyłowe oraz, gdy ma to zastosowanie, urządzenia przełączające lub routingowe oraz inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają przesyłanie i odbiór sygnałów przewodowo, za pomocą radia, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych;
- p) „telekomunikacyjny organ regulacyjny” oznacza organ lub organy, którym Strona powierza regulację sieci telekomunikacyjnych i usług telekomunikacyjnych objętych niniejszą sekcją;

- q) „usługa telekomunikacyjna” oznacza usługę, która polega całkowicie lub głównie na przesyłaniu i odbiorze sygnałów, w tym sygnałów nadawczych, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych, w tym sygnałów używanych do nadawania, ale nie jest to usługa polegająca na dostarczaniu lub sprawowaniu kontroli redakcyjnej nad treścią przesyłaną za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych i usług telekomunikacyjnych;
- r) „usługa powszechna” oznacza minimalny zestaw usług o określonej jakości, który musi być udostępniony wszystkim użytkownikom lub grupie użytkowników na terytorium Strony lub w jej części, niezależnie od ich lokalizacji geograficznej oraz po przystępnej cenie; oraz
- s) „użytkownik” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną korzystającą z publicznych usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 167

Telekomunikacyjny organ regulacyjny

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje telekomunikacyjny organ regulacyjny, który:
 - a) jest niezależny pod względem prawnym i funkcjonalnym od jakiegokolwiek dostawcy sieci telekomunikacyjnych, usług telekomunikacyjnych lub sprzętu telekomunikacyjnego;
 - b) stosuje procedury i wydaje decyzje, które są bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku;

- c) działa niezależnie i nie zwraca się o instrukcje do jakiegokolwiek innego organu ani nie przyjmuje od niego instrukcji w związku z wykonywaniem zadań powierzonych mu na mocy prawa w celu egzekwowania obowiązków określonych w art. 169, 170, 171, 173 i 174;
- d) posiada uprawnienia regulacyjne, a także odpowiednie zasoby finansowe i ludzkie do wykonywania zadań wymienionych w lit. c) niniejszego artykułu;
- e) jest uprawniony do zapewnienia, aby dostawcy sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych dostarczali mu, niezwłocznie na jego wniosek, wszystkich informacji¹, w tym informacji finansowych, które są niezbędne, aby mógł on wykonywać zadania wymienione w lit. c) niniejszego artykułu; oraz
- f) wykonuje swoje uprawnienia w sposób przejrzysty i w odpowiednim czasie.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby zadania przydzielone telekomunikacyjnemu organowi regulacyjnemu były podawane do wiadomości publicznej w łatwo dostępnej i jasnej formie, w szczególności w przypadku gdy zadania te są przydzielone więcej niż jednemu organowi.

3. Strona, która zachowuje własność lub kontrolę nad dostawcami sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych, zapewnia skuteczny, strukturalny rozdział funkcji regulacyjnej od działań związanych z własnością lub kontrolą.

¹ Wymagane informacje traktuje się zgodnie z wymogami poufności.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby użytkownik lub dostawca sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych, na które ma wpływ decyzja telekomunikacyjnego organu regulacyjnego, miał prawo do odwołania się do organu odwoławczego, który jest niezależny od organu regulacyjnego i innych zainteresowanych stron. Do czasu rozpatrzenia odwołania decyzja pozostaje w mocy, chyba że przyznane zostaną środki tymczasowe zgodnie z prawem Strony.

ARTYKUŁ 168

Zezwolenie na udostępnianie sieci lub świadczenie usług telekomunikacyjnych

1. Każda ze Stron zezwala na udostępnianie sieci telekomunikacyjnych lub świadczenie usług telekomunikacyjnych bez uprzedniego formalnego zezwolenia.
2. Każda ze Stron podaje do publicznej wiadomości wszystkie kryteria, mające zastosowanie procedury i warunki, na podstawie których dostawcy są dopuszczeni do świadczenia usług w zakresie sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych.
3. Wszelkie kryteria udzielania zezwoleń oraz mające zastosowanie procedury muszą być możliwie jak najprostsze, obiektywne, przejrzyste, niedyskryminujące i proporcjonalne. Wszelkie obowiązki i warunki nałożone na zezwolenie lub związane z zezwoleniem muszą być niedyskryminujące, przejrzyste, proporcjonalne i związane ze świadczonymi usługami lub udostępnianymi sieciami.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca ubiegający się o zezwolenie otrzymał na piśmie powody odmowy lub cofnięcia zezwolenia lub nałożenia warunków specyficznych dla dostawcy. W takich przypadkach wnioskodawca ma prawo odwołania się do organu odwoławczego.

5. Opłaty administracyjne nakładane na dostawców muszą być obiektywne, przejrzyste, niedyskryminujące i współmierne do uzasadnionych kosztów administracyjnych poniesionych w związku z zarządzaniem, kontrolą i egzekwowaniem obowiązków określonych w niniejszej sekcji¹.

ARTYKUŁ 169

Wzajemne połączenie

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawca publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych miał prawo oraz, na wniosek innego dostawcy publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych, obowiązek negocjowania wzajemnych połączeń dla celów udostępniania publicznych sieci telekomunikacyjnych lub świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych.

¹ Opłaty administracyjne nie obejmują płatności za prawa do korzystania z ograniczonych zasobów oraz obowiązkowych składek na rzecz świadczenia usługi powszechnej.

ARTYKUŁ 170

Dostęp i korzystanie

1. Każda ze Stron zapewnia, aby każdemu przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową lub usługodawcy drugiej Strony przyznano dostęp do publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych oraz umożliwiono korzystanie z nich, na rozsądnych i niedyskryminujących¹ warunkach. Obowiązek ten ma zastosowanie, między innymi, do ust. 2–5.
2. Każda ze Stron zapewnia przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową lub usługodawcom drugiej Strony dostęp do wszelkich publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych oferowanych na jej terytorium lub poza jego granicami, w tym do prywatnych łączy dzierżawionych, oraz korzystanie z nich, i w tym celu zapewnia, z zastrzeżeniem ust. 5, aby takim przedsiębiorstwom i usługodawcom zezwolono:
 - a) na zakup lub dzierżawę i przyłączenie terminala lub innego sprzętu, który łączy się z siecią i który jest niezbędny do prowadzenia działalności;
 - b) na podłączanie łączy prywatnie dzierżawionych lub stanowiących własność prywatną do publicznych sieci telekomunikacyjnych lub do łączy dzierżawionych lub należących do innego przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową lub usługodawcy; oraz
 - c) na korzystanie z wybranych przez siebie protokołów operacyjnych do celów związanych z prowadzoną działalnością, w sposób inny niż jest to konieczne, aby zapewnić powszechną dostępność usług telekomunikacyjnych.

¹ Do celów niniejszego artykułu „niedyskryminujący” oznacza klauzulę najwyższego uprzywilejowania i traktowanie narodowe zdefiniowane w art. 129, 130, 136 i 137, a także warunki nie mniej korzystne niż warunki przyznane jakiegokolwiek innemu użytkownikowi podobnych publicznych sieci telekomunikacyjnych lub usług w podobnych sytuacjach.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby przedsiębiorstwa objęte niniejszą Umową lub usługodawcy drugiej Strony mogli korzystać z publicznych sieci telekomunikacyjnych i publicznych usług telekomunikacyjnych w celu transmisji informacji wewnątrz granic i ponad granicami, w tym do celów komunikacji wewnątrz przedsiębiorstwa, oraz w celu dostępu do informacji zawartych w bazach danych lub przechowywanych w inny sposób w formie nadającej się do odczytu maszynowego na terytorium którejkolwiek ze Stron.

4. Niezależnie od ust. 3, Strona może wprowadzić środki niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa i poufności komunikacji, z zastrzeżeniem wymogu, że środki te nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu usługami albo środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji, lub też zniweczenia lub naruszenia korzyści wynikających z niniejszego tytułu.

5. Każda ze Stron zapewnia, aby na dostęp do publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych oraz korzystanie z nich nie były nakładane inne warunki niż te, które są niezbędne w celu:

- a) zabezpieczenia obowiązków świadczenia usług publicznych przez dostawców publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych, w szczególności ich zdolności do powszechnego udostępnienia swoich usług; lub
- b) ochrony technicznej integralności publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 171

Rozstrzygnięcie sporów w zakresie telekomunikacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku powstania sporu między dostawcami sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych w związku z prawami i obowiązkami wynikającymi z niniejszej sekcji oraz na wniosek którejkolwiek ze stron uczestniczących w sporze, telekomunikacyjny organ regulacyjny wydał wiążącą decyzję w rozsądnych ramach czasowych w celu rozstrzygnięcia sporu.
2. Decyzję telekomunikacyjnego organu regulacyjnego podaje się do wiadomości publicznej, z uwzględnieniem wymogów tajemnicy handlowej. Zainteresowane strony otrzymują pełne uzasadnienie i mają prawo do odwołania się, o którym mowa w art. 167 ust. 4.
3. Procedura, o której mowa w ust. 1 i 2, nie uniemożliwia którejkolwiek z zainteresowanych stron wniesienia sprawy do organu sądowego.

ARTYKUŁ 172

Środki ochronne w zakresie konkurencyjności stosowane wobec głównych dostawców

Każda ze Stron wprowadza lub utrzymuje odpowiednie środki w celu uniemożliwienia dostawcom sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych, którzy sami lub wspólnie są głównym dostawcą, podejmowania lub kontynuowania praktyk antykonkurencyjnych. Takie praktyki antykonkurencyjne obejmują w szczególności:

- a) uczestniczenie w antykonkurencyjnym subsydiowaniu skrośnym;
- b) wykorzystywanie informacji uzyskanych od konkurentów w antykonkurencyjnych celach;
oraz
- c) nieudostępnianie w odpowiednim czasie innym usługodawcom informacji technicznych dotyczących infrastruktury podstawowej oraz informacji istotnych z komercyjnego punktu widzenia niezbędnych do świadczenia przez nich usług.

ARTYKUŁ 173

Wzajemne połączenia z głównymi dostawcami

1. Każda ze Stron zapewnia, aby główni dostawcy publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych zapewniali wzajemne połączenia w każdym technicznie dostępnym punkcie sieci. Takie wzajemne połączenia zapewnia się:
 - a) na niedyskryminujących warunkach (w tym w odniesieniu do: stawek, norm technicznych, specyfikacji, jakości i konserwacji), o jakości nie mniej korzystnej niż zapewniane w przypadku podobnych usług własnych takiego głównego dostawcy lub podobnych usług jego spółek zależnych lub innych podmiotów stowarzyszonych;
 - b) w odpowiednim czasie, na warunkach (w tym w odniesieniu do: stawek, norm technicznych, specyfikacji, jakości i konserwacji), które są przejrzyste, rozsądne, uwzględniają wykonalność ekonomiczną oraz są w wystarczającym stopniu wyodrębnione, tak aby usługodawca nie musiał płacić za elementy sieci lub za infrastrukturę, których nie potrzebuje do świadczenia usługi; oraz
 - c) na żądanie, w punktach dodatkowych w stosunku do punktów końcowych sieci oferowanych większości użytkowników, z zastrzeżeniem opłat odzwierciedlających koszty budowy niezbędnej dodatkowej infrastruktury.
2. Procedury mające zastosowanie do wzajemnych połączeń z głównym dostawcą podaje się do wiadomości publicznej.

3. Główni dostawcy podają do wiadomości publicznej porozumienia dotyczące wzajemnych połączeń albo referencyjne oferty dotyczące wzajemnych połączeń, w stosownych przypadkach.

ARTYKUŁ 174

Dostęp do infrastruktury podstawowej głównych dostawców

Każda ze Stron zapewnia, aby główni dostawcy na jej terytorium udostępniali swoją infrastrukturę podstawową dostawcom sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych na rozsądnych, przejrzystych i niedyskryminujących warunkach w celu świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych, z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to konieczne do osiągnięcia skutecznej konkurencji na podstawie zebranych faktów i oceny rynku przeprowadzonej przez telekomunikacyjny organ regulacyjny. Infrastruktura podstawowa głównego dostawcy może obejmować elementy sieci, usługi w zakresie łączy dzierżawionych i udogodnień towarzyszących.

ARTYKUŁ 175

Ograniczone zasoby

1. Każda ze Stron zapewnia, aby przydział i przyznawanie praw użytkowania ograniczonych zasobów, w tym widma radiowego, numerów i służebności przesyłu, odbywały się w sposób otwarty, obiektywny, terminowy, przejrzysty, niedyskryminujący i proporcjonalny oraz z uwzględnieniem celów leżących w interesie ogólnym. Procedury oraz warunki i obowiązki związane z prawami użytkowania muszą opierać się na obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminujących i proporcjonalnych kryteriach.
2. Aktualne użytkowanie przyznanych pasm częstotliwości podaje się do wiadomości publicznej, lecz nie wymaga się szczegółowej identyfikacji widma radiowego przyznanego na określone potrzeby rządu.
3. Przy przyznawaniu widma do zastosowań komercyjnych Strony mogą opierać się na podejściu rynkowym takim jak procedury przetargowe.
4. Strony uznają, że środki Strony służące rozdzielaniu i przydzielaniu widma oraz zarządzaniu częstotliwościami nie są same w sobie niezgodne z art. 128 i 135. Każda ze Stron zachowuje prawo do ustanowienia i stosowania środków zarządzania widmem i częstotliwościami, które mogą spowodować ograniczenie liczby dostawców usług telekomunikacyjnych, pod warunkiem że robi to w sposób zgodny z niniejszą Umową. Obejmuje to możliwość przyznawania częstotliwości przy uwzględnieniu bieżących i przyszłych potrzeb oraz dostępności widma radiowego.

ARTYKUŁ 176

Usługa powszechna

1. Każda ze Stron ma prawo do określenia rodzaju obowiązku świadczenia usługi powszechnej, który chce utrzymać, oraz do decydowania o jego zakresie i realizacji.
2. Każda ze Stron nakłada obowiązek świadczenia usługi powszechnej w sposób proporcjonalny, przejrzysty, obiektywny i niedyskryminujący, który jest neutralny w odniesieniu do konkurencji i nie bardziej obciążający niż jest to konieczne dla rodzaju usługi powszechnej określonego przez Stronę.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby procedury wyznaczania dostawców usługi powszechnej były otwarte dla wszystkich dostawców publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych. Wyznaczanie odbywa się za pomocą skutecznego, przejrzystego i niedyskryminującego mechanizmu.
4. Jeżeli Strona zdecyduje o przyznaniu rekompensat operatorom świadczącym usługę powszechną, zapewnia ona, aby taka rekompensata nie przekroczyła kosztów netto spowodowanych obowiązkiem świadczenia usługi powszechnej.

ARTYKUŁ 177

Możliwość przeniesienia numeru

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy publicznych usług telekomunikacyjnych oferowali możliwość przeniesienia numeru na rozsądnych warunkach.

ARTYKUŁ 178

Otwarty dostęp do internetu

1. Każda ze Stron zapewnia, aby z zastrzeżeniem jej przepisów ustawowych i wykonawczych, dostawcy usług dostępu do internetu umożliwiali użytkownikom tych usług:
 - a) dostęp do informacji i treści oraz ich rozpowszechnianie, wykorzystywanie i dostarczanie wybranych aplikacji i usług, z zastrzeżeniem niedyskryminującego, racjonalnego, przejrzystego i proporcjonalnego zarządzania siecią; oraz
 - b) korzystanie z wybranych przez siebie urządzeń, pod warunkiem że urządzenia takie nie zagrażają bezpieczeństwu innych urządzeń, sieci lub usług świadczonych za pośrednictwem sieci.
2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronom przyjmowania środków w celu ochrony bezpieczeństwa publicznego w odniesieniu do użytkowników online.

ARTYKUŁ 179

Poufność informacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy, którzy nabywają informacje od innego dostawcy w procesie negocjowania porozumień zgodnie z artykułami 169, 170, 173 i 174 wykorzystywali te informacje wyłącznie do celów, dla których zostały one dostarczone, oraz zawsze przestrzegali poufności przekazywanych lub przechowywanych informacji.
2. Każda ze Stron zapewnia poufność komunikacji i związanych z nią danych dotyczących ruchu przesyłanych w ramach korzystania z publicznych sieci telekomunikacyjnych lub publicznych usług telekomunikacyjnych, z zastrzeżeniem wymogu, że środki stosowane w tym celu nie stanowią środka arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji lub ukrytego ograniczenia w handlu usługami.

ARTYKUŁ 180

Udziały zagraniczne

W odniesieniu do świadczenia usług w zakresie sieci telekomunikacyjnych lub usług telekomunikacyjnych poprzez zakładanie przedsiębiorstw oraz niezależnie od art. 133, Strona nie nakłada wymogów dotyczących spółek joint venture ani nie ogranicza udziału kapitału zagranicznego pod względem maksymalnych limitów procentowych udziału zagranicznego lub całkowitej wartości indywidualnych lub łącznych inwestycji zagranicznych.

ARTYKUŁ 181

Roaming międzynarodowy¹

1. Strony starają się współpracować w celu propagowania przejrzystych i rozsądnych stawek za usługi roamingu międzynarodowego w sposób, który może przyczynić się do wzrostu handlu między Stronami i zwiększenia dobrobytu konsumentów.
2. Strony mogą zdecydować się na podjęcie takich działań w celu zwiększenia przejrzystości i konkurencji w zakresie stawek za usługi roamingu międzynarodowego oraz technologicznych alternatyw dla usług roamingowych, takich jak:
 - a) zapewnienie, aby informacje dotyczące stawek detalicznych były łatwo dostępne dla użytkowników końcowych; oraz
 - b) ograniczanie do minimum przeszkód utrudniających korzystanie z technologicznych alternatyw dla usług roamingowych, tak aby użytkownicy końcowi przyjeżdżający na terytorium jednej Strony z terytorium drugiej Strony mogli mieć dostęp do usług telekomunikacyjnych za pomocą wybranego przez siebie urządzenia.
3. Każda ze Stron zachęca dostawców publicznych usług telekomunikacyjnych na swoim terytorium do podawania do wiadomości publicznej informacji dotyczących stawek detalicznych za usługi roamingu międzynarodowego w przypadku połączeń głosowych, transmisji danych i wiadomości tekstowych, oferowanych ich użytkownikom końcowym podczas ich pobytu na terytorium drugiej Strony.

¹ Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do usług roamingu w Unii Europejskiej, które są komercyjnymi usługami łączności ruchomej świadczonymi na podstawie umowy handlowej między dostawcami publicznych usług telekomunikacyjnych, które umożliwiają użytkownikowi końcowemu korzystanie ze swojego telefonu komórkowego lub innego urządzenia umożliwiającego korzystanie z usług głosowych, usług przesyłania danych lub przesyłania wiadomości w państwie członkowskim innym niż to, w którym znajduje się macierzysta publiczna sieć telekomunikacyjna tego użytkownika końcowego.

4. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie zobowiązuje Strony do regulowania stawek lub warunków dla usług roamingu międzynarodowego.

SEKCJA 5

USŁUGI FINANSOWE

ARTYKUŁ 182

Zakres stosowania

1. Niniejszą sekcję stosuje się do środków Strony, które mają wpływ na świadczenie usług finansowych, w uzupełnieniu do rozdziałów 1, 2, 3 i 4 niniejszego tytułu, oraz do sekcji 1 i 2 niniejszego rozdziału.
2. Do celów niniejszej sekcji pojęcie „działania prowadzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej”, o których mowa w art. 124 lit. f) oznaczają¹:
 - a) działalność prowadzoną przez bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną lub przez jakikolwiek inny podmiot publiczny w ramach realizacji polityki pieniężnej lub kursowej;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zmiana ta ma zastosowanie do „usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej”, o których mowa w art. 124 lit. o), gdyż ma zastosowanie do „działań prowadzonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej”, o których mowa w art. 124 lit. f).

- b) działalność stanowiącą część ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego lub powszechnego programu emerytalnego; oraz
- c) inną działalność prowadzoną przez podmiot publiczny na rachunek, z gwarancją lub przy wykorzystaniu zasobów finansowych Strony lub jej podmiotów publicznych.

3. Do celów stosowania art. 124 lit. f) do niniejszej sekcji, jeżeli Strona zezwala na prowadzenie któregokolwiek z działań, o których mowa w ust. 2 lit. b) lub c) niniejszego artykułu, przez swoich usługodawców finansowych w konkurencji z podmiotem publicznym lub usługodawcą finansowym, „działania prowadzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej” nie obejmują tych działań.

4. Art. 124 lit. a) nie ma zastosowania do usług objętych niniejszą sekcją.

ARTYKUŁ 183

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „usługa finansowa” oznacza każdą usługę o charakterze finansowym oferowaną przez usługodawcę finansowego Strony i obejmuje następujące rodzaje działalności:
 - (i) usługi ubezpieczeniowe oraz związane z ubezpieczeniami;
 - A) ubezpieczenia bezpośrednie (w tym koasekuracja):
 - aa) ubezpieczenia na życie;
 - bb) ubezpieczenia inne niż na życie;
 - B) reasekuracja i retrocesja;
 - C) pośrednictwo ubezpieczeniowe, takie jak usługi brokerskie i agencyjne; oraz
 - D) usługi pomocnicze związane z ubezpieczeniami, takie jak doradztwo ubezpieczeniowe, usługi aktuarialne, ocena ryzyka oraz likwidacja szkód;

- (ii) usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń):
- A) przyjmowanie depozytów i innych funduszy zwrotnych od ludności;
 - B) kredytowanie wszelkiego rodzaju, w tym udzielanie kredytów konsumenckich i kredytów hipotecznych, faktoring oraz finansowanie transakcji handlowych;
 - C) leasing finansowy;
 - D) wszystkie usługi w sferze płatności i transferu środków pieniężnych, w tym karty kredytowe, debetowe, czeki podróżne oraz czeki;
 - E) gwarancje i zobowiązania;
 - F) operacje przeprowadzane na własny rachunek lub na zlecenie klientów, zarówno na giełdzie, jak i poza giełdą, lub w inny sposób za pomocą:
 - aa) instrumentów rynku pieniężnego (w tym czeków, weksli, certyfikatów depozytowych);
 - bb) walut obcych;
 - cc) instrumentów pochodnych, między innymi transakcji typu futures i opcji;

- dd) instrumentów kursu walutowego i instrumentów pochodnych stóp procentowych, w tym takich produktów jak transakcje swapowe i kontrakty terminowe na stopę procentową;
 - ee) zbywalnych papierów wartościowych; oraz
 - ff) innych instrumentów zbywalnych i aktywów finansowych, w tym kruszców;
- G) udział w emisji wszystkich rodzajów papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych i prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenia usług z tym związanych;
- H) pośrednictwo na rynku pieniężnym;
- I) zarządzanie aktywami, takie jak: zarządzanie płynnością lub portfelem aktywów, wszystkie formy zarządzania inwestycjami zbiorowymi, zarządzanie funduszami emerytalnymi, usługi w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;
- J) usługi rozliczeniowe i rozrachunkowe dotyczące aktywów finansowych, w tym: papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów zbywalnych;
- K) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych i udostępnianie związanego z nimi oprogramowania; oraz

- L) doradztwo, pośrednictwo i inne pomocnicze usługi finansowe w zakresie wszystkich rodzajów działalności wymienionych w lit. A)–K), w tym informacji kredytowych i analiz kredytowych, badań i doradztwa w zakresie inwestycji i portfeli inwestycyjnych, doradztwa w zakresie przejęć oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw;
- b) „usługodawca finansowy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną Strony, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi finansowe, niebędącą podmiotem publicznym;
- c) „nowa usługa finansowa” oznacza usługę o charakterze finansowym, włączając usługi związane z istniejącymi i nowymi produktami lub sposób, w jaki produkt jest dostarczany, która nie jest świadczona przez jakiegokolwiek usługodawcę finansowego na terytorium Strony, ale która jest świadczona na terytorium drugiej Strony;
- d) „podmiot publiczny” oznacza:
- (i) rząd, bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną Strony, lub podmiot będący własnością Strony lub kontrolowany przez Stronę, który jest głównie zaangażowany w wykonywanie zadań publicznych lub działań do celów publicznych, niebędący podmiotem głównie zaangażowanym w świadczenie usług finansowych na warunkach komercyjnych; lub
- (ii) podmiot prywatny realizujący zadania wykonywane zwykle przez bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną, w ramach wykonywania tych zadań;

- e) „organ samoregulacyjny” oznacza każdy podmiot spoza administracji rządowej, w tym giełdy lub rynki, na których prowadzony jest obrót papierami wartościowymi lub kontraktami terminowymi typu futures, izby rozrachunkowe, inne organizacje lub stowarzyszenia, które wykonują uprawnienia regulacyjne lub nadzorcze wobec usługodawców finansowych na podstawie ustawy lub delegowania kompetencji przez władze lub organy administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej, gdy ma to zastosowanie.

ARTYKUŁ 184

Wyłączenie ze względów ostrożnościowych

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronie przyjęcia lub utrzymywania środków ze względów ostrożnościowych¹, takich jak:
 - a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, którym przysługuje zobowiązanie powiernicze z tytułu umów z usługodawcami finansowymi; lub
 - b) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.
2. W przypadku gdy środki te nie odpowiadają postanowieniom niniejszej Umowy, nie mogą one być wykorzystywane jako środki unikania zobowiązań lub obowiązków Strony wynikających z niniejszej Umowy.

¹ Dla większej przejrzystości należy wyjaśnić, że nie uniemożliwia to Stronie przyjęcia lub utrzymywania środków ze względów ostrożnościowych w odniesieniu do oddziałów utworzonych na jej terytorium przez osoby prawne drugiej Strony.

ARTYKUŁ 185

Informacje poufne

Bez uszczerbku dla części trzeciej, żadnego z postanowień niniejszej Umowy nie interpretuje się jako zobowiązującego Stronę do ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych konsumentów lub jakiegokolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu podmiotów publicznych.

ARTYKUŁ 186

Normy międzynarodowe

Strony dokładają wszelkich starań, aby zapewnić wdrożenie i stosowanie na ich terytorium uzgodnionych na poziomie międzynarodowym norm w sektorze usług finansowych w zakresie regulacji i nadzoru, zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz przeciwdziałania uchylaniu się od opodatkowania i unikania opodatkowania. Takimi uzgodnionymi na poziomie międzynarodowym normami są między innymi normy przyjęte przez grupę G-20; Radę Stabilności Finansowej; Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, w szczególności jego „Podstawowe zasady skutecznego nadzoru bankowego”; Międzynarodowe Stowarzyszenie Organów Nadzoru Ubezpieczeniowego, w szczególności jego „Podstawowe zasady ubezpieczeń”; Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych, w szczególności jej „Cele i zasady regulacji papierów wartościowych”; Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy; oraz Światowe Forum Przejrzystości i Wymiany Informacji do Celów Podatkowych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

ARTYKUŁ 187

Nowe usługi finansowe na terytorium Strony

1. Każda ze Stron zezwala usługodawcy finansowemu drugiej Strony, który ma siedzibę na jej terytorium, na świadczenie wszelkiego rodzaju nowych usług finansowych, na świadczenie których Strona ta zezwoliłaby swoim własnym usługodawcom finansowym zgodnie ze swoim prawem w podobnych sytuacjach, pod warunkiem że świadczenie tej nowej usługi finansowej nie wymaga przyjęcia nowych lub zmiany istniejących przepisów. Nie ma to zastosowania do oddziałów drugiej Strony mających siedzibę na terytorium Strony.
2. Strona może określić formę prawną i instytucjonalną, za pośrednictwem której nowa usługa finansowa może być świadczona, i może wymagać uzyskania zezwolenia na świadczenie tej usługi. W przypadkach, w których wymagane jest takie zezwolenie, decyzję podejmuje się w rozsądnym terminie, a odmowa może nastąpić wyłącznie ze względów ostrożności.

ARTYKUŁ 188

Organy samoregulacyjne

W przypadku gdy Strona wymaga członkostwa lub uczestnictwa w organie samoregulacyjnym lub dostępu do organu samoregulacyjnego od usługodawców finansowych drugiej Strony, aby mogli świadczyć usługi finansowe na jej terytorium, dana Strona zapewnia przestrzeganie przez ten organ samoregulacyjny obowiązków wynikających z art. 129, 130, 137 i 138.

ARTYKUŁ 189

Systemy rozliczeń i płatności

Zgodnie z warunkami traktowania narodowego każda ze Stron przyznaje usługodawcom finansowym drugiej Strony, mającym siedzibę na jej terytorium, dostęp do systemów płatności i rozliczeń obsługiwanych przez podmioty publiczne oraz do możliwości związanych z urzędową konsolidacją długu i refinansowaniem, dostępnych w ramach zwykłego prowadzenia działalności. Niniejszy artykuł nie przyznaje dostępu do narzędzi kredytodawcy ostatniego stopnia danej Strony.

SEKCJA 6

USŁUGI MIĘDZYKRAJOWEGO TRANSPORTU MORSKIEGO

ARTYKUŁ 190

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejszą sekcję stosuje się do środków Strony, które mają wpływ na świadczenie usług międzynarodowego transportu morskiego, w uzupełnieniu do rozdziałów 1, 2, 3 i 4 oraz sekcji 1 niniejszego rozdziału.

2. Do celów niniejszej sekcji oraz rozdziałów 1, 2, 3 i 4 niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „usługi międzynarodowego transportu morskiego” oznaczają przewóz osób lub ładunku statkiem morskim między portem jednej Strony a portem drugiej Strony lub państwa trzeciego lub między portami różnych państw członkowskich, obejmujący bezpośrednio zawieranie umów z podmiotami świadczącymi inne usługi transportowe, w celu zapewnienia transportu „od drzwi do drzwi” lub transportu multimodalnego na podstawie jednolitego dokumentu przewozowego, ale nie obejmujący prawa do świadczenia takich innych usług transportowych;
- b) „transport od »drzwi do drzwi« lub transport multimodalny” oznacza przewóz ładunku międzynarodowego odbywający się w ramach jednolitego dokumentu przewozowego, wykorzystujący więcej niż jeden rodzaj transportu i obejmujący międzynarodowy odcinek morski;
- c) „ładunek międzynarodowy” oznacza ładunek przewożony między portem jednej Strony a portem drugiej Strony lub państwa trzeciego, lub między portami różnych państw członkowskich;
- d) „morskie usługi pomocnicze” oznaczają usługi w zakresie obsługi ładunku morskiego, usługi w zakresie odprawy celnej, usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania, usługi agencji morskich, usługi spedycji morskiej oraz usługi w zakresie przechowywania i składowania;

- e) „usługi w zakresie obsługi ładunku morskiego” oznaczają działania wykonywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się załadunkiem i rozładunkiem, w tym przez operatorów terminali portowych, jednak nieobejmujące działalności pracowników portowych jeśli pracownicy nie są organizacyjnie związani z przedsiębiorstwami zajmującymi się załadunkiem i rozładunkiem lub operatorami terminali portowych; do działań objętych tą definicją zalicza się organizacja i nadzór:
- (i) załadunku ładunku na statek lub jego wyładunku ze statku;
 - (ii) mocowania lub odmocowywania ładunku; oraz
 - (iii) odbioru lub dostawy i przechowywania ładunków przed załadunkiem lub po rozładunku;
- f) „usługi w zakresie odprawy celnej” oznaczają działalność polegającą na przeprowadzaniu w imieniu innego podmiotu formalności celnych dotyczących przywozu, wywozu lub przewozu ładunków, niezależnie od tego, czy usługi te stanowią główny przedmiot działalności usługodawcy czy zwyczajowe uzupełnienie głównego przedmiotu jego działalności;
- g) „usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania” oznaczają działalność na terenie poru lub na lądzie polegającą na przechowywaniu, zapełnianiu, opróżnianiu lub naprawach kontenerów i na udostępnianiu ich do załadunku;

- h) „usługi agencji morskich” oznaczają reprezentowanie, w charakterze agenta, na danym obszarze geograficznym, interesów linii żeglugi morskiej lub przedsiębiorstwa żeglugowego, lub większej ich liczby, do następujących celów:
- (i) marketing i sprzedaż usług transportu morskiego i usług powiązanych, począwszy od kwotowania po fakturowanie, wystawianie konosamentów w imieniu linii żeglugi morskiej lub przedsiębiorstw, nabywanie i odsprzedaż niezbędnych usług powiązanych, przygotowanie dokumentów i dostarczanie informacji handlowych; oraz
 - (ii) działanie w imieniu linii żeglugi morskiej lub przedsiębiorstw organizujących zawinięcia statku do portu lub przejęcie ładunków w razie potrzeby;
- i) „usługi dowozowe” oznaczają, bez uszczerbku dla zakresu działalności, która może być uznana za kabotaż na podstawie odpowiednich przepisów krajowych, transport morski – wstępny i dalszy – ładunków międzynarodowych, w tym przewożonych w kontenerach, drobnicy konwencjonalnej oraz suchych lub płynnych przesyłek masowych, między portami znajdującymi się na terytorium Strony, pod warunkiem że taki ładunek międzynarodowy jest „w drodze”, tj. jest skierowany do miejsca przeznaczenia lub pochodzi z portu załadunku znajdującego się poza terytorium tej Strony;
- j) „usługi spedycji morskiej” oznaczają działalność polegającą na organizowaniu i monitorowaniu operacji przewozu w imieniu przewoźników poprzez organizację usług transportowych i powiązanych, przygotowanie dokumentacji i dostarczenie informacji handlowych;

- k) „usługi portowe” oznaczają usługi świadczone na obszarze portu morskiego lub na drodze wodnej do takiego obszaru przez podmiot zarządzający portem, jego podwykonawców lub innych usługodawców w celu wspierania transportu ładunków lub pasażerów; oraz
- l) „usługi w zakresie przechowywania i składowania” oznaczają usługi w zakresie przechowywania towarów mrożonych lub schłodzonych, usługi w zakresie przechowywania luzem płynów lub gazów oraz inne usługi w zakresie przechowywania lub składowania.

ARTYKUŁ 191

Obowiązki

1. Bez uszczerbku dla środków niespełniających wymogów lub innych środków, o których mowa w art. 133 i 139, każda ze Stron wdraża zasadę nieograniczonego dostępu do międzynarodowych rynków morskich i handlu morskiego na zasadach handlowych i niedyskryminujących poprzez:

- a) przyznanie statkom pływającym pod banderą drugiej Strony lub obsługiwanych przez usługodawców drugiej Strony traktowania nie mniej korzystnego niż traktowanie przyznawane swoim własnym statkom, między innymi w odniesieniu do:
 - (i) dostępu do portów;
 - (ii) korzystania z infrastruktury portowej;

- (iii) korzystania z morskich usług pomocniczych; oraz
 - (iv) infrastruktury celnej oraz wyznaczania miejsca do cumowania statku w porcie oraz urządzeń do załadunku i rozładunku, w tym powiązanych opłat i należności;
- b) udostępnienie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego, na warunkach rozsądnych i nie mniej korzystnych niż te, które stosuje wobec swoich własnych dostawców lub statków lub wobec statków lub dostawców z państwa trzeciego (włączając w to opłaty i należności, specyfikacje i jakość świadczonej usługi), następujących usług portowych: pilotaż, holowanie i pomoc holownicza, zaopatrzenie, uzupełnianie paliwa i wody, odbiór odpadów i unieszkodliwienie odpadów balastowych, usługi kapitanatu portu, pomoc nawigacyjną, usługi naprawcze w przypadku nagłych awarii, kotwiczenie, cumowanie i usługi związane z cumowaniem oraz usługi operacyjne na nabrzeżu niezbędne do funkcjonowania statku, włączając w to usługi komunikacyjne, dostawę wody i energii elektrycznej;
- c) zezwalanie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego, z zastrzeżeniem uzyskania zezwolenia wydanego przez właściwy organ, gdy ma to zastosowanie, na zmianę lokalizacji posiadanych lub dzierżawionych pustych kontenerów, które nie są przewożone jako ładunek za opłatą, między portami Zjednoczonego Królestwa lub między portami państwa członkowskiego; oraz
- d) zezwalanie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego na świadczenie usług dowozowych między portami Zjednoczonego Królestwa lub między portami państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem uzyskania zezwolenia wydanego przez właściwy organ, gdy ma to zastosowanie.

2. Stosując zasady, o których mowa w ust. 1, Strona:
- a) nie wprowadza uzgodnień dotyczących dzielenia ładunku w przyszłych umowach z państwami trzecimi dotyczącymi usług międzynarodowego transportu morskiego, w tym przewożenia towarów masowych w postaci płynnej i stałej oraz transportu liniowcami, a także wypowiadają – w rozsądnym okresie – takie uzgodnienia dotyczące dzielenia ładunku w przypadkach, gdy są one zawarte we wcześniejszych umowach;
 - b) nie wprowadzają ani nie utrzymują środka, który wymaga, aby jakikolwiek cały ładunek międzynarodowy lub jego część przewożono wyłącznie statkami zarejestrowanymi na terytorium tej Strony lub należącymi do osób fizycznych tej Strony lub przez nich kontrolowanymi;
 - c) znoszą wszelkie jednostronne środki lub przeszkody administracyjne, techniczne i inne, które mogłyby stanowić ukryte ograniczenie lub mieć dyskryminujący skutek w stosunku do swobodnego świadczenia usług międzynarodowego transportu morskiego, oraz powstrzymują się przed wprowadzeniem takich środków lub przeszkód; oraz
 - d) nie uniemożliwiają podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego bezpośredniego zawierania z innymi podmiotami świadczącymi usługi transportowe umów odnoszących się do transportu „od drzwi do drzwi” lub transportu multimodalnego.

SEKCJA 7

USŁUGI PRAWNE

ARTYKUŁ 192

Zakres stosowania

1. Niniejszą sekcję stosuje się do środków Strony, które mają wpływ na świadczenie wskazanych usług prawnych, w uzupełnieniu do rozdziałów 1, 2, 3 i 4 niniejszego tytułu oraz sekcji 1 i 2 niniejszego rozdziału.
2. Żadne z postanowień niniejszej sekcji nie wpływa na prawo Strony do regulowania i nadzorowania świadczenia wskazanych usług prawnych na jej terytorium w sposób niedyskryminujący.

ARTYKUŁ 193

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- a) „wskazane usługi prawne” oznaczają usługi prawne dotyczące prawa państwa macierzystego i międzynarodowego prawa publicznego, z wykluczeniem prawa Unii;

- b) „państwo macierzyste” oznacza państwo członkowskie lub Zjednoczone Królestwo (lub ich część), w którym prawnik uzyskał tytuł zawodowy państwa macierzystego lub, w przypadku prawnika, który uzyskał tytuł zawodowy państwa macierzystego w więcej niż jednym państwie, którekolwiek z tych państw;
- c) „prawo państwa macierzystego” oznacza prawo państwa macierzystego danego prawnika¹;
- d) „tytuł zawodowy państwa macierzystego” oznacza:
 - (i) w odniesieniu do prawnika Unii – tytuł zawodowy uzyskany w państwie członkowskim, upoważniający do świadczenia usług prawnych w tym państwie członkowskim; lub
 - (ii) w odniesieniu do prawnika Zjednoczonego Królestwa – tytuł adwokata lub radcy prawnego upoważniający do świadczenia usług prawnych w jakiegokolwiek części Zjednoczonego Królestwa;
- e) „prawnik” oznacza:
 - (i) osobę fizyczną z Unii upoważnioną w państwie członkowskim do świadczenia usług prawnych na podstawie tytułu zawodowego państwa macierzystego; lub

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że do celów niniejszego tytułu prawo Unii jest częścią prawa państwa macierzystego prawników, o których mowa w lit. e) ppkt (i) niniejszego artykułu.

- (ii) osobę fizyczną ze Zjednoczonego Królestwa upoważnioną w jakiegokolwiek części Zjednoczonego Królestwa do świadczenia usług prawnych na podstawie tytułu zawodowego państwa macierzystego;
- f) „prawnik drugiej Strony” oznacza:
 - (i) w przypadku gdy „drugą Stronę” stanowi Unia – prawnika, o którym mowa w lit. e) ppkt (i); lub
 - (ii) w przypadku gdy „drugą Stronę” stanowi Zjednoczone Królestwo – prawnika, o którym mowa w lit. e) ppkt (ii); oraz
- g) „usługi prawne” oznaczają następujące usługi:
 - (i) usługi w zakresie doradztwa prawnego; oraz
 - (ii) usługi prawne w zakresie arbitrażu, postępowania pojednawczego i mediacji (z wyłączeniem takich usług świadczonych przez osoby fizyczne zgodnie z art. 140).¹

¹ Pojęcie „usługi prawne w zakresie arbitrażu, postępowania pojednawczego i mediacji” oznacza przygotowanie dokumentów do przedłożenia arbitrowi, rozjemcy lub mediatorowi oraz przygotowanie do stawienia się i stawienie się przed nimi w przypadku jakiegokolwiek sporu dotyczącego stosowania lub interpretacji prawa. Nie obejmuje ono usług w zakresie arbitrażu, postępowania pojednawczego i mediacji w sporach nie dotyczących stosowania i interpretacji prawa, które wchodzą w zakres usług związanych z usługami konsultacyjnymi w zakresie zarządzania. Nie obejmuje również działania w charakterze arbitra, rozjemcy lub mediatora. Jako podkategoria, usługi prawne w zakresie międzynarodowego arbitrażu, postępowania pojednawczego lub mediacji oznaczają te same usługi, w przypadku gdy w sporze uczestniczą strony z dwóch lub większej liczby państw.

Zakres pojęcia „usługi prawne” nie obejmuje reprezentacji prawnej przed organami administracyjnymi, sądami i innymi właściwie ustanowionymi organami sądowymi Strony, usług w zakresie doradztwa prawnego oraz w zakresie zezwoleń, dokumentacji i świadectw prawnych, świadczonych przez przedstawicieli zawodów prawniczych pełniących funkcje publiczne w organach wymiaru sprawiedliwości, takich jak notariusze, komornicy sądowi (*huissiers de justice*) lub inni urzędnicy państwowi (*officiers publics et ministériels*), a także usług świadczonych przez komorników sądowych wyznaczonych decyzją administracyjną.

ARTYKUŁ 194

Obowiązki

1. Strona zezwala prawnikowi drugiej Strony na świadczenie na jej terytorium wskazanych usług prawnych na podstawie tytułu zawodowego państwa macierzystego tego prawnika zgodnie z art. 128, 129, 135, 137 i 143.
2. W przypadku gdy Strona („państwo przyjmujące”) wymaga od prawnika drugiej Strony rejestracji na jej terytorium jako warunku świadczenia wskazanych usług prawnych zgodnie z ust. 1, wymogi i proces takiej rejestracji nie mogą:
 - a) być mniej korzystne niż te, które stosuje się do osoby fizycznej z państwa trzeciego świadczącej usługi prawne zgodnie z prawem państwa trzeciego lub międzynarodowego prawa publicznego na podstawie tytułu zawodowego tej osoby z państwa trzeciego na terytorium państwa przyjmującego; oraz

- b) stanowić jakiegokolwiek wymogu przekwalifikowania się lub przyjęcia do zawodu prawniczego państwa przyjmującego lub być równoważne z takim wymogiem.
3. Ust. 4 ma zastosowanie do świadczenia wskazanych usług prawnych na podstawie ust. 1 poprzez zakładanie przedsiębiorstw.
4. Strona zezwala osobie prawnej drugiej Strony na utworzenie na swoim terytorium oddziału świadczącego wskazane usługi prawne¹ na podstawie ust. 1, zgodnie z warunkami określonymi w rozdziale 2 niniejszego tytułu oraz z ich zastrzeżeniem. Pozostaje to bez uszczerbku dla wymogów, aby określony odsetek udziałowców, właścicieli, partnerów lub dyrektorów osoby prawnej posiadał określone kwalifikacje zawodowe lub wykonywał określony zawód, na przykład prawników lub księgowych.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że do celów niniejszego ustępu „wskazane usługi prawne” oznaczają, w odniesieniu do usług świadczonych w Unii, usługi prawne w związku z prawem Zjednoczonego Królestwa lub jakiegokolwiek jego części oraz z prawem międzynarodowym (z wyłączeniem prawa Unii), a w odniesieniu do usług świadczonych w Zjednoczonym Królestwie – usługi prawne w związku z prawem państwa członkowskiego (w tym prawa Unii) oraz z międzynarodowym prawem publicznym (z wyłączeniem prawa Unii).

ARTYKUŁ 195

Środki niespełniające wymogów

1. Art. 194 nie ma zastosowania do:
 - a) każdego istniejącego, niespełniającego wymogów środka Strony na poziomie:
 - (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) Unii, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - B) władz centralnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19;
 - C) władz regionalnych państwa członkowskiego, zgodnie z wykazem Unii w załączniku 19; lub
 - D) władz lokalnych, innych te, o których mowa w lit. C); oraz
 - (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
 - A) władz centralnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19;

- B) władz regionalnych, zgodnie z wykazem Zjednoczonego Królestwa w załączniku 19; lub
 - C) władz lokalnych;
- b) dalszego stosowania lub niezwłocznego przedłużenia obowiązywania jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu; lub
 - c) zmiany jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, w zakresie, w jakim nie zmniejsza to zgodności tego środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przed zmianą – z art. 194.
2. Art. 194 nie ma zastosowania do jakichkolwiek środków Strony zgodnych z zastrzeżeniami, warunkami lub kwalifikacjami określonymi w odniesieniu do sektora, podsektora lub działalności wymienionych w załączniku 20.
3. Niniejszą sekcję stosuje się bez uszczerbku dla załącznika 22.

TYTUŁ III

HANDEL CYFROWY

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 196

Cel

Celem niniejszego tytułu jest ułatwienie handlu cyfrowego, wyeliminowanie nieuzasadnionych barier w handlu za pomocą środków elektronicznych, oraz zapewnienie otwartego, bezpiecznego i godnego zaufania środowiska internetowego dla przedsiębiorstw i konsumentów.

ARTYKUŁ 197

Zakres stosowania

1. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na handel za pomocą środków elektronicznych.
2. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do usług audiowizualnych.

ARTYKUŁ 198

Prawo do wprowadzania regulacji

Strony potwierdzają prawo do wprowadzania regulacji na swoich terytoriach w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona zdrowia publicznego, usługi społeczne, edukacja publiczna, bezpieczeństwo, środowisko, w tym zmiana klimatu, moralność publiczna, ochrona socjalna lub ochrona konsumentów, prywatność i ochrona danych lub propagowanie i ochrona różnorodności kulturowej.

ARTYKUŁ 199

Wyjątki

Dla większej pewności należy wyjaśnić, że żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia Stronom przyjmowania lub utrzymywania środków zgodnie z art. 184, 412 i 415 ze względu na interesu publicznego określonych w tych artykułach.

ARTYKUŁ 200

Definicje

1. Definicje określone w art. 124 mają zastosowanie do niniejszego tytułu.

2. Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:
- a) „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną korzystającą z publicznych usług telekomunikacyjnych do celów innych niż działalność zawodowa;
 - b) „bezpośrednia komunikacja marketingowa” oznacza każdą formę reklamy handlowej, która służy przekazywaniu przez osobę fizyczną lub prawną wiadomości marketingowych bezpośrednio do użytkownika poprzez publiczne usługi telekomunikacyjne oraz obejmuje wiadomości co najmniej w formie elektronicznej oraz wiadomości tekstowe i multimedialne (SMS i MMS);
 - c) „uwierzytelnianie elektroniczne” oznacza proces elektroniczny, który umożliwia potwierdzenie:
 - (i) identyfikacji elektronicznej osoby fizycznej lub prawnej; lub
 - (ii) pochodzenie i integralność danych zawartych w formie elektronicznej;
 - d) „usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego” oznacza usługę umożliwiającą przesłanie danych między osobami trzecimi drogą elektroniczną oraz zapewniającą dowody związane z postępowaniem z przesyłanymi danymi, w tym dowód wysłania i otrzymania danych, a także chroniącą przesyłane dane przed ryzykiem utraty, kradzieży, uszkodzenia lub jakiegokolwiek nieupoważnionej zmiany;
 - e) „pieczęć elektroniczna” oznacza dane w formie elektronicznej wykorzystywane przez osobę prawną, które są dołączone do innych danych w formie elektronicznej lub logicznie z nimi powiązane w celu zapewnienia ich pochodzenia i integralności;

- f) „podpis elektroniczny” oznacza dane w formie elektronicznej, dołączone do innych danych w formie elektronicznej lub logicznie z nimi powiązane, które:
- (i) są wykorzystywane przez osobę fizyczną w celu uzgadniania danych w formie elektronicznej, do których się odnoszą; oraz
 - (ii) są powiązane z danymi w formie elektronicznej, do których się odnoszą, w taki sposób, że wszelkie późniejsze zmiany danych są wykrywalne;
- g) „elektroniczny znacznik czasu” oznacza dane w formie elektronicznej, które wiążą inne dane w formie elektronicznej z określonym czasem, stanowiąc dowód na to, że te inne dane istniały w danym czasie;
- h) „usługa zaufania” oznacza usługę elektroniczną, na którą składa się:
- (i) tworzenie, weryfikacja i walidacja podpisów elektronicznych, pieczęci elektronicznych, elektronicznych znaczników czasu, usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego oraz certyfikatów powiązanych z tymi usługami;
 - (ii) tworzenie, weryfikacja i walidacja certyfikatów uwierzytelniania witryn internetowych; lub
 - (iii) konserwacja elektronicznych podpisów, pieczęci lub certyfikatów powiązanych z tymi usługami;
- i) „dane publiczne” oznaczają dane będące własnością lub znajdujące się w posiadaniu instytucji publicznych jakiegokolwiek szczebla oraz podmiotów spoza administracji rządowej uczestniczących w sprawowaniu władzy powierzonej im przez władzę publiczną jakiegokolwiek szczebla;

- j) „publiczna usługa telekomunikacyjna” oznacza każdą usługę telekomunikacyjną oferowaną ogółowi społeczeństwa;
- k) „użytkownik” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną korzystającą z publicznych usług telekomunikacyjnych.

ROZDZIAŁ 2

PRZEPIY W DANYCH I OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

ARTYKUŁ 201

Transgraniczny przepływ danych

1. Strony są zobowiązane do zapewnienia transgranicznego przepływu danych, aby ułatwić handel w gospodarce cyfrowej. W tym celu Strona nie może ograniczać transgranicznego przepływu danych między Stronami poprzez:
 - a) wymóg korzystania z systemów obliczeniowych lub elementów sieci na terytorium Strony w celu przetwarzania, w tym poprzez narzucenie korzystania z systemów obliczeniowych lub elementów sieci, które są certyfikowane lub zatwierdzone na terytorium Strony;
 - b) wymóg lokalizacji danych na terytorium Strony na potrzeby ich przechowywania lub przetwarzania;

- c) zakaz przechowywania lub przetwarzania danych na terytorium drugiej Strony; lub
- d) uzależnienie transgranicznego przekazywania danych od korzystania z systemów obliczeniowych lub elementów sieci na terytorium Stron lub od wymogów dotyczących lokalizacji na terytorium Stron.

2. Strony na bieżąco dokonują przeglądu wykonania niniejszego postanowienia oraz dokonują oceny jego funkcjonowanie w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Strona może w dowolnym czasie zaproponować drugiej Stronie dokonanie przeglądu wykazu ograniczeń wymienionych w ust. 1. Wniosek taki zostaje rozpatrzony w sposób przychylny.

ARTYKUŁ 202

Ochrona danych osobowych i prywatności

1. Każda ze Stron uznaje, że osoby fizyczne mają prawo do ochrony danych osobowych i prywatności, oraz że zapewnienie wysokich standardów w tym zakresie przyczynia się do wzrostu zaufania do gospodarki cyfrowej oraz do rozwoju handlu.

2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronie przyjęcia lub utrzymania środków dotyczących ochrony danych osobowych i prywatności, w tym w odniesieniu do transgranicznego przekazywania danych, pod warunkiem że prawo Strony przewiduje instrumenty umożliwiające przekazywanie danych na warunkach ogólnego zastosowania¹ w celu ochrony przekazywanych danych.
3. Każda ze Stron informuje drugą Stronę o każdym środku, o którym mowa w ust. 2, który przyjmuje lub utrzymuje.

ROZDZIAŁ 3

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE

ARTYKUŁ 203

Oplaty celne od transmisji elektronicznych

1. Transmisje elektroniczne uznaje się za świadczenie usługi w rozumieniu tytułu II niniejszego działu.
2. Strony nie nakładają opłat celnych od transmisji elektronicznych.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że „warunki ogólnego zastosowania” odnoszą się do warunków sformułowanych w sposób obiektywny oraz mających zastosowanie horyzontalne do nieokreślonej liczby przedsiębiorców, a zatem obejmują różne sytuacje i przypadki.

ARTYKUŁ 204

Brak wymogu uprzedniego zezwolenia

1. Strona nie wymaga uprzedniego zezwolenia na świadczenie usługi drogą elektroniczną wyłącznie ze względu na fakt, że usługa jest świadczona przez internet, oraz nie przyjmuje ani nie utrzymuje jakichkolwiek innych wymogów mających równoważny skutek.

Usługa jest świadczona przez internet, gdy jest dostarczana za pomocą środków elektronicznych oraz bez jednoczesnej obecności stron.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do usług telekomunikacyjnych, usług nadawczych, usług w zakresie gier hazardowych, usług w zakresie reprezentacji prawnej lub usług notariuszy lub przedstawicieli równoważnych zawodów w zakresie, w jakim mają one bezpośredni i szczególny związek z wykonywaniem władzy publicznej.

ARTYKUŁ 205

Zawieranie umów drogą elektroniczną

1. Każda ze Stron zapewnia, aby umowy mogły być zawierane drogą elektroniczną, a jej prawo nie stwarzało przeszkód dla korzystania z umów zawieranych drogą elektroniczną ani nie prowadziło do pozbawienia tych umów skutków prawnych i ważności wyłącznie na podstawie faktu, że zostały zawarte drogą elektroniczną.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do:
- a) usług nadawczych;
 - b) usług w zakresie gier hazardowych;
 - c) usług w zakresie reprezentacji prawnej;
 - d) usług notariuszy lub usług świadczonych przez przedstawicieli równoważnych zawodów w zakresie, w jakim mają one bezpośredni i szczególny związek z wykonywaniem władzy publicznej;
 - e) umów, które wymagają podpisania osobiście;
 - f) umów ustanawiających lub przenoszących prawa do nieruchomości;
 - g) umów, dla których prawo wymaga czynności sądów, władz publicznych lub zawodów związanych z wykonywaniem władzy publicznej;
 - h) umów poręczenia, dodatkowych zabezpieczeń zawieranych przez osoby, których działania nie mieszczą się w ramach ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej; lub
 - i) umów podlegających prawu rodzinnemu lub prawu spadkowemu.

ARTYKUŁ 206

Uwierzytelnianie elektroniczne oraz usługi zaufania

1. Strona nie kwestionuje skutków prawnych ani dopuszczalności jako dowodu w postępowaniu sądowym dokumentu elektronicznego, podpisu elektronicznego, pieczęci elektronicznej lub elektronicznego znacznika czasu, lub danych wysłanych i otrzymanych za pomocą usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego wyłącznie na tej podstawie, że ma on formę elektroniczną.
2. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje środków, które:
 - a) zakazywałyby stronom transakcji elektronicznej określenia wzajemnie odpowiednich metod uwierzytelniania elektronicznego w odniesieniu do ich transakcji; lub
 - b) uniemożliwiałyby stronom transakcji elektronicznej przedstawienie organom sądowym i administracyjnym dowodów na to, że korzystanie z uwierzytelniania elektronicznego lub usługi zaufania w tej transakcji jest zgodne z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi.
3. Niezależnie od ust. 2 Strona może wymagać, aby w odniesieniu do określonej kategorii transakcji metoda uwierzytelniania elektronicznego lub usługi zaufania była certyfikowana przez organ akredytowany zgodnie z jej prawem lub spełniała określone standardy jakościowe, które muszą być obiektywne, przejrzyste i niedyskryminujące oraz odnosić się wyłącznie do szczególnych cech danej kategorii transakcji.

ARTYKUŁ 207

Przeniesienie lub udostępnienie kodu źródłowego

1. Strona nie wymaga przeniesienia lub udostępnienia kodu źródłowego oprogramowania będącego własnością osoby fizycznej lub prawnej drugiej Strony.
2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że:
 - a) wyjątki o charakterze ogólnym, wyjątki dotyczące bezpieczeństwa oraz wyłączenie ze względów ostrożnościowych, o których mowa w art. 199, mają zastosowanie do środków Strony wprowadzonych lub utrzymanych w kontekście procedury certyfikacji; oraz
 - b) ust. 1 nie ma zastosowania do dobrowolnego przekazywania lub udostępniania kodu źródłowego na zasadach handlowych przez osobę fizyczną lub prawną drugiej Strony, na przykład w kontekście transakcji zamówienia publicznego lub umowy będącej przedmiotem negocjacji.
3. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie ma wpływu na:
 - a) wymóg sądu lub sądu administracyjnego, lub wymóg urzędu ds. konkurencji na podstawie prawa konkurencji Strony mający na celu zapobieżenie lub zarządzenie ograniczeniu lub zakłóceniu konkurencji;

- b) wymóg organu regulacyjnego na podstawie przepisów ustawowych lub wykonawczych Strony dotyczący ochrony bezpieczeństwa publicznego w odniesieniu do użytkowników online, z zastrzeżeniem zabezpieczeń przed nieuprawnionym ujawnieniem;
- c) ochronę i egzekwowanie praw własności intelektualnej; oraz
- d) prawo Strony do wprowadzenia środków zgodnie z art. III GPA, włączonego do art. 277 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 208

Zaufanie konsumentów w internecie

1. Uznając znaczenie zwiększenia zaufania konsumentów do handlu cyfrowego, każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje środki w celu zapewnienia rzeczywistej ochrony konsumentów uczestniczących w transakcjach handlu elektronicznego, w tym między innymi środki, które:
 - a) zakazują oszukańczych i wprowadzających w błąd praktyk handlowych;
 - b) wymagają od dostawców towarów i usług działania w dobrej wierze oraz stosowania uczciwych praktyk handlowych, między innymi poprzez zakaz nakładania na konsumentów opłat za niezamówione towary i usługi;

- c) wymagają od dostawców towarów lub usług, aby przekazywali konsumentom jasne i dokładne informacje, w tym – w przypadku gdy działają oni za pośrednictwem usługodawców będących pośrednikami – dotyczące ich tożsamości i danych kontaktowych, danej transakcji, w tym głównych cech towarów lub usług oraz ich pełnej ceny, uwzględniającej wszystkie mające zastosowanie opłaty, a także mających zastosowanie praw konsumenta (w przypadku usługodawców będących pośrednikami obejmuje to również umożliwienie dostarczania takich informacji przez dostawcę towarów lub usług); oraz
- d) zapewniają konsumentom dostęp do środków odwoławczych w przypadku naruszenia ich praw, w tym prawo do środków odwoławczych, jeżeli za towary lub usługi zapłacono i nie zostały one dostarczone lub przekazane zgodnie z ustaleniami.

2. Strony uznają znaczenie powierzenia swoim urządcom ochrony konsumentów lub innym właściwym organom odpowiednich uprawnień w zakresie egzekwowania przepisów oraz znaczenie współpracy między tymi urządzeniami w celu ochrony konsumentów i zwiększenia ich zaufania w internecie.

ARTYKUŁ 209

Niezamówione materiały do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej

1. Każda ze Stron zapewnia skuteczną ochronę użytkowników przed niezamówionymi materiałami do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby materiały do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej nie były wysyłane do użytkowników będących osobami fizycznymi, chyba że wyrazili oni zgodę zgodnie z przepisami każdej ze Stron na otrzymywanie takich materiałów.

3. Niezależnie od ust. 2 Strona zezwala osobom fizycznym lub prawnym, które zgodnie z warunkami określonymi w prawie tej Strony zgromadziły dane kontaktowe użytkownika w kontekście dostawy towarów lub świadczenia usług, na wysyłanie do tego użytkownika materiałów do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej dotyczących ich własnych towarów lub usług o podobnym charakterze.
4. Każda ze Stron zapewnia, aby materiały do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej były wyraźnie rozpoznawalne jako takie, jednoznacznie informowały o tym, w czym imieniu są przekazywane oraz zawierały niezbędne informacje umożliwiające użytkownikom bezpłatne zażądanie zaprzestania ich przekazywania w dowolnym momencie.
5. Każda ze Stron zapewnia użytkownikom dostęp do środków prawnych w stosunku do dostawców materiałów do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej, którzy nie przestrzegają środków przyjętych lub utrzymywanych zgodnie z ust. 1-4.

ARTYKUŁ 210

Otwarte dane publiczne

1. Strony uznają, że ułatwienie publicznego dostępu do danych publicznych i ich wykorzystywanie przyczynia się do stymulowania rozwoju gospodarczego i społecznego, konkurencyjności, wydajności i innowacji.

2. Jeżeli Strona zdecyduje się na publiczne udostępnienie danych publicznych, dokłada starań, aby zapewnić, w zakresie, w jakim jest to możliwe, aby dane te:

- a) były w formacie umożliwiającym ich łatwe wyszukiwanie, pozyskiwanie, wykorzystywanie, ponowne wykorzystywanie i redystrybucję;
- b) były w formacie nadającym się do przetwarzania automatycznego i zorientowanym przestrzennie;
- c) zawierały metadane opisowe, które są tak standardowe, jak to tylko możliwe;
- d) były udostępniane za pośrednictwem niezawodnych, przyjaznych dla użytkownika i bezpłatnie dostępnych interfejsów programowania aplikacji;
- e) były regularnie aktualizowane;
- f) nie były objęte warunkami użytkowania, które są dyskryminujące lub niepotrzebnie ograniczają ponowne wykorzystywanie; oraz
- g) były udostępniane do ponownego wykorzystywania w pełnej zgodności z odpowiednimi przepisami Stron w zakresie ochrony danych osobowych.

3. Strony dążą do współpracy w celu określenia, w jaki sposób każda ze Stron może rozszerzyć dostęp do danych publicznych udostępnianych przez nią publicznie oraz wykorzystywanie tych danych, aby zwiększyć i stworzyć możliwości biznesowe wykraczające poza wykorzystywanie tych danych przez sektor publiczny.

ARTYKUŁ 211

Współpraca w kwestiach regulacyjnych w odniesieniu do handlu cyfrowego

1. Strony prowadzą wymianę informacji dotyczących kwestii regulacyjnych w kontekście handlu cyfrowego, które dotyczą:
 - a) uznawania i ułatwiania świadczenia interoperacyjnych usług uwierzytelniania elektronicznego i usług zaufania;
 - b) traktowania bezpośredniej komunikacji marketingowej;
 - c) ochrony konsumentów; oraz
 - d) każdej innej kwestii mającej znaczenie dla rozwoju handlu cyfrowego, w tym powstających technologii.
2. Ust. 1 nie ma zastosowania do przepisów i zabezpieczeń Strony dotyczących ochrony danych osobowych i prywatności, w tym transgranicznego przekazywania danych osobowych.

ARTYKUŁ 212

Rozumienie usług informatycznych

1. Strony postanawiają, że dla celów liberalizacji handlu usługami i inwestycji zgodnie z tytułem II niniejszego działu, następujące usługi uznaje się za usługi informatyczne i usługi powiązane, niezależnie od tego, czy są świadczone za pośrednictwem sieci, w tym internetu:
 - a) doradztwo, dostosowanie, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, rozwijanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, wsparcie, pomoc techniczną lub zarządzanie komputerami lub systemami komputerowymi lub w odniesieniu do nich;
 - b) oprogramowanie określone jako zestaw instrukcji wymaganych do pracy i komunikacji komputerów (zewnętrznej i wewnętrznej), a także doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, rozwijanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, dostosowanie, utrzymanie, wsparcie, pomoc techniczną, zarządzanie oprogramowaniem lub jego użytkowanie, lub w odniesieniu do niego;
 - c) przetwarzanie danych, przechowywanie danych, hosting danych lub usługi w zakresie baz danych;
 - d) usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, w tym komputerów; oraz

e) usługi w zakresie szkolenia pracowników klienta, związane z oprogramowaniem, komputerami lub systemami komputerowymi, gdzie indziej nieklasyfikowane.

2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że usługi za pośrednictwem komputera i usługi powiązane, inne niż wymienione w ust. 1, same w sobie nie są uznawane za usługi informatyczne i usługi powiązane.

TYTUŁ IV:

PRZEPIŹYWY KAPITAŁU, PŁATNOŚCI, TRANSFERY I TYMCZASOWE ŚRODKI OCHRONNE

ARTYKUŁ 213

Cele

Celem niniejszego tytułu jest umożliwienie swobodnego przepływu kapitału i płatności związanych z transakcjami zliberalizowanymi na podstawie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 214

Rachunek bieżący

Każda ze Stron zezwala, w walucie w pełni wymiennej oraz zgodnie z Umową o Międzynarodowym Funduszu Walutowym, na dokonywanie wszelkich płatności i transferów w odniesieniu do transakcji na rachunku bieżącym bilansu płatniczego objętych zakresem stosowania niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 215

Przepływy kapitału

1. Każda ze Stron zezwala, w odniesieniu do transakcji na rachunku kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego, na swobodny przepływ kapitału do celów liberalizacji inwestycji i innych transakcji przewidzianych w tytule II niniejszego działu.
2. Strony konsultują się wzajemnie w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Usług, Inwestycji i Handlu Cyfrowego, aby ułatwić przepływ kapitału między nimi w celu wspierania handlu i inwestycji.

ARTYKUŁ 216

Środki, które mają wpływ na przepływ kapitału, płatności lub transfery

1. Art. 214 i 215 nie interpretuje się jako uniemożliwiających Stronie stosowanie jej przepisów ustawowych i wykonawczych odnoszących się do:

- a) upadłości, niewypłacalności lub ochrony praw kredytodawców;
- b) emisji, obrotu lub dokonywania transakcji na papierach wartościowych lub kontraktach terminowych typu future, opcjach i innych instrumentach finansowych;
- c) sprawozdawczości finansowej lub prowadzenia rejestrów dotyczących przepływu kapitału, płatności lub transferów, gdy jest to konieczne w celu wsparcia organów ścigania lub finansowych organów regulacyjnych;
- d) czynów zabronionych, praktyk wprowadzających w błąd lub oszukańczych;
- e) zapewnienia zgodności z nakazami lub orzeczeniami wydanymi w postępowaniach sądowych lub administracyjnych; lub
- f) zabezpieczenia społecznego, publicznych systemów emerytalnych lub obowiązkowych programów oszczędnościowych.

2. Przepisy ustawowe i wykonawcze, o których mowa w ustępie 1, nie mogą być stosowane w sposób arbitralny lub dyskryminujący ani stanowić ukrytego ograniczenia w przepływie kapitału, płatnościach lub transferach.

ARTYKUŁ 217

Tymczasowe środki ochronne

1. W wyjątkowych okolicznościach poważnych trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej Unii lub groźby ich wystąpienia Unia może przyjąć lub utrzymać środki ochronne w odniesieniu do przepływu kapitału, płatności lub transferów przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, ogranicza się do absolutnie niezbędnego zakresu.

ARTYKUŁ 218

Ograniczenia w przypadku trudności związanych z bilansem płatniczym i finansami zagranicznymi

1. Jeżeli Strona doświadczy poważnych trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych lub zaistnieje groźba ich wystąpienia, może ona przyjąć lub utrzymać środki ograniczające w odniesieniu do przepływu kapitału, płatności lub transferów¹.
2. Środki, o których mowa w ust. 1:
 - a) muszą być zgodne z Umową o Międzynarodowym Funduszu Walutowym;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych, lub zaistnienie groźby ich wystąpienia, mogą być spowodowane między innymi poważnymi trudnościami związanymi z polityką pieniężną lub kursową, lub zaistnieniem groźby wystąpienia takich trudności.

- b) nie mogą wykraczać poza zakres niezbędny do zaradzenia okolicznościom opisanym w ust. 1;
- c) muszą mieć charakter tymczasowy i być stopniowo wycofywane w miarę poprawy sytuacji określonej w ust. 1;
- d) nie mogą dopuszczać do wystąpienia niepotrzebnych szkód dla interesów handlowych, gospodarczych i finansowych drugiej Strony; oraz
- e) muszą być niedyskryminujące w porównaniu z państwami trzecimi w podobnych sytuacjach.

3. W przypadku handlu towarami każda ze Stron może przyjąć lub utrzymać środki ograniczające w celu ochrony swojej zagranicznej pozycji finansowej lub bilansu płatniczego. Takie środki ograniczające muszą być zgodne z GATT 1994 i Uzgodnieniem w sprawie postanowień dotyczących bilansu płatniczego w Układzie ogólnym w sprawie taryf celnych i handlu 1994.

4. W przypadku handlu usługami każda ze Stron może przyjąć lub utrzymać środki ograniczające w celu ochrony swojej zewnętrznej sytuacji finansowej lub bilansu płatniczego. Środki te muszą być zgodne z art. XII GATS.

5. Strona utrzymująca lub przyjmująca środki, o których mowa w ust. 1 i 2, niezwłocznie powiadamia o nich drugą Stronę.

6. Jeżeli Strona przyjmuje lub utrzymuje ograniczenia na podstawie niniejszego artykułu, Strony niezwłocznie przeprowadzają konsultacje w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Usług, Inwestycji i Handlu Cyfrowego, chyba że konsultacje odbywają się na innych forach. Komitet ocenia trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych, które doprowadziły do wprowadzenia odpowiednich środków, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak:

- a) charakter i zakres trudności;
- b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe; oraz
- c) ewentualne dostępne alternatywne środki naprawcze.

7. Konsultacje, o których mowa w ust. 6, dotyczą zgodności wszelkich środków ograniczających, o których mowa w ust. 1 i 2. W przypadku gdy są dostępne, akceptuje się wszystkie odpowiednie ustalenia statystyczne lub faktyczne, przedstawione przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, a we wnioskach uwzględnia się dokonaną przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy ocenę bilansu płatniczego i sytuacji w zakresie finansów zagranicznych danej Strony.

TYTUŁ V

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 219

Cele

Celami niniejszego tytułu są:

- a) ułatwianie produkcji, dostarczania i komercjalizacji innowacyjnych i kreatywnych produktów i usług między Stronami poprzez ograniczanie zakłóceń i przeszkód utrudniających tego rodzaju handel, a tym samym przyczyniając się do tworzenia bardziej zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu gospodarki; oraz
- b) zapewnienie odpowiedniego i skutecznego poziomu ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 220

Zakres stosowania

1. Niniejszy tytuł uzupełnia i doprecyzowuje prawa i obowiązki każdej ze Stron wynikające z porozumienia TRIPS i innych traktatów międzynarodowych w dziedzinie własności intelektualnej, których są stronami.

2. Niniejszy tytuł nie uniemożliwia którejkolwiek ze Stron wprowadzenia szerszej ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej niż jest to wymagane na podstawie niniejszego tytułu, pod warunkiem że taka ochrona i egzekwowanie nie są sprzeczne z niniejszym tytułem.

ARTYKUŁ 221

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „konwencja paryska” oznacza Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej z dnia 20 marca 1883 r., ostatnio zmienioną w Sztokholmie w dniu 14 lipca 1967 r.;

- b) „konwencja berneńska” oznacza Konwencję berneńską o ochronie dzieł literackich i artystycznych z dnia 9 września 1886 r., zmienioną w Paryżu w dniu 24 lipca 1971 r. i ostatnio zmienioną w dniu 28 września 1979 r.;

- c) „konwencja rzymska” oznacza Międzynarodową konwencję o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych sporządzoną w Rzymie w dniu 26 października 1961 r.;
- d) „WIPO” oznacza Światową Organizację Własności Intelektualnej;
- e) „prawa własności intelektualnej” oznaczają wszystkie kategorie własności intelektualnej, które są objęte art. 225–255 niniejszej Umowy oraz częścią II sekcje 1–7 porozumienia TRIPS. Ochrona własności intelektualnej obejmuje ochronę przed nieuczciwą konkurencją, o której mowa w art. 10bis konwencji paryskiej;
- f) „obywatel” oznacza, w odniesieniu do odpowiedniego prawa własności intelektualnej, osobę z jednej ze Stron, która spełniałaby kryteria kwalifikowania się do ochrony przewidziane w porozumieniu TRIPS i porozumieniach wielostronnych zawartych i administrowanych pod auspicjami WIPO, której Strona jest umawiająca się stroną.

ARTYKUŁ 222

Umowy międzynarodowe

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do przestrzegania umów międzynarodowych, których są stronami:
 - a) porozumienie TRIPS;

- b) konwencja rzymska;
 - c) konwencja berneńska;
 - d) Traktat WIPO o prawie autorskim, przyjęty w Genewie w dniu 20 grudnia 1996 r.;
 - e) Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach, przyjęty w Genewie w dniu 20 grudnia 1996 r.;
 - f) protokół do Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków przyjęty w Madrycie w dniu 27 czerwca 1989 r., ostatnio zmieniony w dniu 12 listopada 2007 r.;
 - g) Traktat o prawie znaków towarowych, przyjęty w Genewie w dniu 27 października 1994 r.;
 - h) Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznawanie się z drukiem, przyjęty w Marrakeszu w dniu 27 czerwca 2013 r.;
 - i) Akt genewski Porozumienia haskiego w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych, przyjęty w Genewie w dniu 2 lipca 1999 r.
2. Każda ze Stron podejmuje wszelkie racjonalne starania w celu ratyfikowania następujących umów międzynarodowych lub przystąpienia do nich:
- a) traktat pekiński o artystycznych wykonaniach audiowizualnych, przyjęty w Pekinie w dniu 24 czerwca 2012 r.;

- b) Traktat singapurski o prawie znaków towarowych, przyjęty w Singapurze w dniu 27 marca 2006 r.

ARTYKUŁ 223

Wyczerpanie

Niniejszy tytuł pozostaje bez wpływu na swobodę Stron w kwestii określania, czy i w jakich warunkach zastosowanie ma wyczerpanie praw własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 224

Traktowanie narodowe

1. W odniesieniu do wszystkich kategorii własności intelektualnej objętych niniejszym tytułem każda ze Stron przyznaje obywatelom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to, które przyznaje swoim własnym obywatelom w odniesieniu do ochrony praw własności intelektualnej, z zastrzeżeniem, gdy ma to zastosowanie, wyjątków już przewidzianych odpowiednio w konwencji paryskiej, konwencji berneńskiej, konwencji rzymskiej i Traktacie o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych sporządzonym w Waszyngtonie w dniu 26 maja 1989 r. W odniesieniu do artystów wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych obowiązek ten stosuje się jedynie w odniesieniu do praw przewidzianych w niniejszej Umowie.

2. Do celów ust. 1 niniejszego artykułu „ochrona” obejmuje kwestie, które mają wpływ na dostępność, nabycie, zakres, utrzymanie i egzekwowanie praw własności intelektualnej, a także kwestie, które mają wpływ na korzystanie z praw własności intelektualnej, o których mowa w niniejszym tytule, w tym środki zapobiegające obchodzeniu skutecznych środków technologicznych, o których mowa w art. 234, oraz środki dotyczące informacji o zarządzaniu prawami, o których mowa w art. 235.

3. Strona może skorzystać z wyjątków dozwolonych na podstawie ust. 1 w odniesieniu do swoich procedur sądowych i administracyjnych, w tym wymagać od obywatela drugiej Strony wskazania adresu do doręczeń na jej terytorium lub wyznaczenia przedstawiciela na jej terytorium, jeżeli wyjątki takie są:

- a) niezbędne do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych lub wykonawczych Strony, które nie są niezgodne z niniejszym tytułem; lub
- b) nie mają zastosowania w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu.

4. Ust. 1 nie ma zastosowania do procedur przewidzianych w umowach wielostronnych zawartych pod auspicjami WIPO dotyczących nabywania lub utrzymywania praw własności intelektualnej.

ROZDZIAŁ 2

NORMY DOTYCZĄCE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

SEKCJA 1

PRAWO AUTORSKIE I PRAWA POKREWNE

ARTYKUŁ 225

Autorzy

Każda ze Stron przyznaje autorom prawo wyłączone do zezwolenia lub zakazu:

- a) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utworów, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- b) jakiegokolwiek formy publicznej dystrybucji poprzez sprzedaż lub w inny sposób oryginalnego utworu lub jego zwielokrotnionych egzemplarzy;

- c) jakiegokolwiek publicznego przekazu ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym publicznego udostępniania ich utworów w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;
- d) publicznego najmu na zasadach komercyjnych oryginałów lub zwielokrotnionych egzemplarzy ich utworów; każda ze Stron może postanowić, że niniejsza litera nie ma zastosowania do budynków lub dzieł sztuki użytkowej.

ARTYKUŁ 226

Artyści wykonawcy

Każda ze Stron przyznaje artystom wykonawcom wyłączone prawo do zezwolenia lub zakazu:

- a) utrwalania ich wykonań;
- b) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utrwalonych wykonań, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- c) publicznej dystrybucji, poprzez sprzedaż lub w inny sposób, ich utrwalonych wykonań;
- d) publicznego udostępniania ich utrwalonych wykonań, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;

- e) bezprzewodowego nadawania oraz publicznego przekazu ich wykonań artystycznych, z wyjątkiem przypadków gdy wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie lub oparte są na utrwaleniu;
- f) publicznego najmu na zasadach komercyjnych ich utrwalonych wykonań.

ARTYKUŁ 227

Producenci fonogramów

Każda ze Stron przyznaje producentom fonogramów wyłączone prawo do zezwolenia lub zakazu:

- a) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich fonogramów, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- b) publicznego udostępnienia, poprzez sprzedaż lub w inny sposób, ich fonogramów, w tym zwielokrotnionych egzemplarzy;
- c) publicznego udostępniania ich fonogramów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;
- d) publicznego najmu na zasadach komercyjnych ich fonogramów.

ARTYKUŁ 228

Organizacje nadawcze

Każda ze Stron nadaje organizacjom nadawczym prawo wyłączne do zezwolenia lub zakazu:

- a) utrwalania ich audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są emitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarneho;
- b) bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utrwalonych audycji, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części, niezależnie od tego, czy audycje te są transmitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarneho;
- c) publicznego udostępniania, drogą przewodową lub bezprzewodową, utwaleń ich audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są transmitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarneho, w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;
- d) publicznego rozpowszechniania, w drodze sprzedaży lub w inny sposób, utwaleń, w tym zwielokrotnionych egzemplarzy, ich audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są transmitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarneho;

- e) bezprzewodowej retransmisji ich audycji, a także publicznego przekazu ich audycji, jeśli przekaz ten następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu.

ARTYKUŁ 229

Nadawanie i publiczny przekaz fonogramów opublikowanych w celach handlowych

1. Każda ze Stron zapewnia artystom wykonawcom i producentom fonogramów prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram opublikowany w celach handlowych lub zwielokrotnienie takiego fonogramu zostaną użyte do nadania drogą bezprzewodową lub jakiegokolwiek publicznego przekazu.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby jedno godziwe wynagrodzenie było dzielone między odpowiednich artystów wykonawców i producentów fonogramów. Każda ze Stron może przyjąć przepisy, które w przypadku braku porozumienia między artystami wykonawcami a producentami fonogramów określają warunki, zgodnie z którymi artyści wykonawcy i producenci fonogramów dzielą jednorazowe godziwe wynagrodzenie.
3. Każda ze Stron może przyznać artystom wykonawcom i producentom fonogramów szersze prawa w odniesieniu do nadawania i publicznego przekazu fonogramów opublikowanych w celach handlowych.

ARTYKUŁ 230

Czas trwania ochrony

1. Prawa autora utworu trwają przez okres życia autora i 70 lat po jego śmierci, niezależnie od dnia, w którym utwór jest zgodnie z prawem publicznie udostępniany.
2. W celu wykonania ust. 1 każda ze Stron może przewidzieć szczególne zasady obliczania czasu trwania ochrony utworu muzycznego ze słowami, utworów współautorskich, a także utworów filmowych lub audiowizualnych. Każda ze Stron może przewidzieć szczególne zasady obliczania czasu trwania ochrony utworów anonimowych lub utworów, przy których posłużono się pseudonimem.
3. Prawa organizacji nadających wygasają 50 lat po pierwszym nadaniu programu, niezależnie od tego, czy programy te transmitowane są przewodowo lub bezprzewodowo, za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarne.
4. Prawa artystów wykonawców do ich wykonań innych niż utrwalone na fonogramach wygasają 50 lat po dniu utrwalenia wykonania lub, jeżeli utrwalenie wykonania zostało zgodnie z prawem opublikowane lub zgodnie z prawem publicznie udostępnione w tym okresie, po upływie 50 lat od pierwszego takiego opublikowania lub pierwszego takiego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.
5. Prawa artystów wykonawców do ich wykonań utrwalonych na fonogramach wygasają 50 lat po dniu utrwalenia wykonania lub, jeżeli utrwalenie wykonania zostało zgodnie z prawem opublikowane lub zgodnie z prawem publicznie udostępnione w tym okresie, 70 lat od takiego wydarzenia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.

6. Prawa producentów fonogramów wygasają 50 lat po sporządzeniu utrwalenia lub, jeżeli utrwalenie wykonania zostało zgodnie z prawem publicznie udostępnione w tym okresie, 70 lat od tego udostępnienia. W przypadku braku udostępnienia zgodnie z prawem, jeżeli fonogram został zgodnie z prawem publicznie udostępniony w tym okresie, czas trwania ochrony wynosi 70 lat od takiego udostępnienia. Każda ze Stron może przewidzieć skuteczne środki w celu zapewnienia, aby zyski wygenerowane w trakcie dwudziestoletniego okresu ochrony następującego po okresie 50 lat były dzielone sprawiedliwie pomiędzy artystów wykonawców i producentów fonogramów.

7. Okresy określone w niniejszym artykule liczone są od dnia 1 stycznia roku następującego po zdarzeniu, które powoduje rozpoczęcie biegu danego okresu.

8. Każda ze Stron może przewidzieć dłuższe okresy trwania ochrony niż te przewidziane w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 231

Prawo odsprzedaży

1. Każda ze Stron przewiduje, na rzecz autora oryginalnego utworu graficznego lub plastycznego, prawo do odsprzedaży, określone jako niezbywalne prawo, którego nie można się zrzec, nawet z wyprzedzeniem, do otrzymania opłaty licencyjnej opartej na cenie sprzedaży uzyskanej z każdej odsprzedaży dzieła, następującej po pierwszym rozporządzeniu dziełem przez autora.

2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do wszystkich czynności odsprzedaży, w których w charakterze sprzedawców, kupujących lub pośredników uczestniczą podmioty zawodowo działające na rynku dzieł sztuki, takie jak: salony sprzedaży, galerie sztuki oraz, ogólnie, wszelkie podmioty zajmujące się handlem dziełami sztuki.
3. Każda ze Stron może przewidzieć, że prawo, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do czynności odsprzedaży, w przypadku gdy sprzedawca nabył dzieło bezpośrednio od autora mniej niż trzy lata przed tą odsprzedażą oraz w przypadku gdy cena odsprzedaży nie przekracza określonej kwoty minimalnej.
4. Procedurę pobierania wynagrodzenia i jego wysokość określa prawo każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 232

Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi

1. Strony propagują współpracę między swoimi odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania w celu wspierania dostępności utworów i innych przedmiotów objętych ochroną odpowiednio na ich terytoriach oraz przeniesienia praw do przychodów z praw autorskich między odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania z tytułu wykorzystania takich utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną.
2. Strony propagują przejrzystość organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności w odniesieniu do pobieranych przez nie przychodów z praw autorskich, potrąceń od pobieranych przez nie przychodów, wykorzystania pobieranych przychodów z praw autorskich, polityki ich podziału i ich repertuaru.

3. Strony dokładają starań, aby ułatwić dokonanie uzgodnień między ich odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania dotyczących niedyskryminującego traktowania posiadaczy praw, którymi organizacje te zarządzają na podstawie umów o reprezentacji.

4. Strony współpracują w celu wspierania organizacji zbiorowego zarządzania utworzonych na ich terytorium i reprezentujących inną organizację zbiorowego zarządzania utworzoną na terytorium drugiej Strony w drodze umów o reprezentacji w celu zapewnienia, aby organizacje te w sposób dokładny, regularny i sumienny wypłacały kwoty należne reprezentowanym organizacjom zbiorowego zarządzania oraz przekazywały reprezentowanej organizacji zbiorowego zarządzania informacje dotyczące wysokości przychodów z praw autorskich pobranych w jej imieniu oraz wszelkich potrąceń od tych przychodów z praw autorskich.

ARTYKUŁ 233

Wyjątki i ograniczenia

Każda ze Stron zawęża zakres ograniczeń lub wyjątków od praw określonych w art. 225–229 do niektórych szczególnych przypadków, które nie naruszają normalnego wykorzystania utworu lub innego przedmiotu ochrony ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich.

ARTYKUŁ 234

Ochrona środków technologicznych

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą obchodzeniu wszelkich skutecznych środków technicznych, które dana osoba podejmuje wiedząc, lub mając uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że dąży do tego celu. Każda ze Stron może przewidzieć specjalny system ochrony prawnej środków technologicznych stosowanych do ochrony programów komputerowych.
2. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną przed wytwarzaniem, przywozem, dystrybucją, sprzedażą, wypożyczaniem, reklamowaniem sprzedaży lub wypożyczenia lub posiadaniem w celach handlowych urządzeń, produktów lub części składowych, lub świadczeniem usług, które:
 - a) są promowane, reklamowane lub wprowadzane do obrotu w celu obchodzenia prawa;
 - b) mają jedynie ograniczony cel handlowy lub zastosowanie inne niż obchodzenie; lub
 - c) są głównie zaprojektowane, produkowane, dostosowane lub realizowane w celu umożliwienia lub ułatwienia obchodzenia jakichkolwiek skutecznych środków technologicznych.

3. Do celów niniejszej sekcji pojęcie „środki technologiczne” oznacza wszelkie technologie, urządzenia lub części składowe, które są zaprojektowane w taki sposób, aby podczas normalnego funkcjonowania zapobiegać działaniom lub ograniczyć działania – w odniesieniu do utworów lub innych przedmiotów ochrony – które nie są dozwolone przez podmiot praw autorskich lub praw pokrewnych objętych niniejszą sekcją. Środki technologiczne uważa się za „skuteczne” w przypadku gdy korzystanie z chronionego utworu lub z innego przedmiotu objętego ochroną jest kontrolowane przez podmioty praw autorskich poprzez zastosowanie kodu dostępu lub mechanizmu zabezpieczenia, takiego jak szyfrowanie, zakłócanie lub innej transformacji utworu lub przedmiotu objętego ochroną lub mechanizmu kontroli kopiowania, które spełniają cel ochronny.

4. Niezależnie od ochrony prawnej przewidzianej w ust. 1 niniejszego artykułu każda ze Stron może w razie konieczności wprowadzić odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby odpowiednia ochrona prawna przed obchodzeniem skutecznych środków technologicznych przewidziana zgodnie z niniejszym artykułem nie uniemożliwiała beneficjentom wyjątków lub ograniczeń korzystania z takich wyjątków lub ograniczeń przewidzianych zgodnie z art. 233.

ARTYKUŁ 235

Obowiązki dotyczące informacji o zarządzaniu prawami

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną wobec jakiegokolwiek osoby świadomie podejmującej bez odpowiedniego zezwolenia którekolwiek z następujących działań:
 - a) usunięcie lub zmiana jakiegokolwiek informacji elektronicznej o zarządzaniu prawami;

- b) dystrybucja, przywóz w celu dystrybucji, nadawanie, przekazywanie lub publiczne udostępnianie utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną zgodnie z niniejszą sekcją, z których usunięto lub w których zmieniono bez odpowiedniego zezwolenia elektroniczne informacje o zarządzaniu prawami,

jeżeli taka osoba wie lub ma uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że w ten sposób powoduje, umożliwia, ułatwia lub ukrywa naruszenie jakichkolwiek praw autorskich lub praw pokrewnych przewidzianych w prawie Strony.

2. Do celów niniejszego artykułu „informacje o zarządzaniu prawami” oznaczają wszelkie informacje dostarczone przez podmioty praw autorskich, które umożliwiają identyfikację utworu lub innego przedmiotu ochrony, o których mowa w niniejszym artykule, autora lub jakiegokolwiek innego podmiotu praw autorskich, lub informacje o warunkach korzystania z utworu lub innego przedmiotu ochrony, a także wszelkie numery lub kody przedstawiające takie informacje.

3. Ust. 2 ma zastosowanie jeśli którakolwiek z tych informacji jest powiązana ze zwielokrotnionym egzemplarzem lub pojawia się w związku z publicznym udostępnieniem utworu lub innego przedmiotu ochrony, o których mowa w niniejszym artykule.

SEKCJA 2

ZNAKI TOWAROWE

ARTYKUŁ 236

Kwalifikacja znaków towarowych

Każda ze Stron utrzymuje system klasyfikacji znaków towarowych zgodny z Porozumieniem nicejskim dotyczącym międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków z dnia 15 czerwca 1957 r., ze zmianami i poprawkami.

ARTYKUŁ 237

Oznaczenia, z których może składać się znak towarowy

Znak towarowy może składać się z jakichkolwiek oznaczeń, w szczególności z wyrazów, łącznie z nazwami osobowymi, lub rysunków, liter, cyfr, kolorów, kształtu towarów lub ich opakowań lub dźwięków, pod warunkiem że oznaczenia takie umożliwiają:

- a) odróżnianie towarów lub usług jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług innych przedsiębiorstw; oraz

- b) przedstawienie ich w odpowiednich rejestrach znaków towarowych każdej ze Stron, w sposób pozwalający właściwym organom i każdej osobie na określenie jednoznacznego i dokładnego przedmiotu ochrony udzielonej właścicielowi tego znaku towarowego.

ARTYKUŁ 238

Prawa wynikające ze znaku towarowego

1. Każda ze Stron zapewnia, aby rejestracja znaku towarowego skutkowałą przyznaniem jego właścicielowi wyłącznych praw do tego znaku. Właściciel jest uprawniony do zakazania wszystkim osobom trzecim, które nie posiadają jego zgody, używania w obrocie handlowym:
- a) jakiegokolwiek oznaczenia identycznego z zarejestrowanym znakiem towarowym w odniesieniu do towarów lub usług, które są identyczne z tymi, dla których znak towarowy jest zarejestrowany;
- b) jakiegokolwiek oznaczenia, w przypadku którego, z powodu jego identyczności z zarejestrowanym znakiem towarowym lub podobieństwa do niego oraz identyczności lub podobieństwa towarów lub usług objętych tym znakiem towarowym i oznaczeniem, istnieje prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd opinii publicznej, które obejmuje prawdopodobieństwo skojarzenia oznaczenia z zarejestrowanym znakiem towarowym.

2. Właścicielowi zarejestrowanego znaku towarowego przysługuje prawo uniemożliwienia wszystkim osobom trzecim wprowadzenia towarów – w ramach obrotu handlowego – na terytorium Strony, w której znak towarowy jest zarejestrowany, bez dopuszczenia ich tam do swobodnego obrotu, w przypadku gdy towary te, w tym opakowania, pochodzą z innych państw lub z terytorium drugiej Strony i opatrzone są bez zezwolenia znakiem towarowym, który jest identyczny ze znakiem towarowym zarejestrowanym w odniesieniu do takich towarów lub którego nie można odróżnić pod względem jego istotnych cech od tego znaku towarowego.

3. Uprawnienie właściciela znaku towarowego na podstawie ust. 2 wygasa, jeżeli podczas postępowania służącego ustaleniu, czy prawo do zarejestrowanego znaku towarowego zostało naruszone, zgłaszający lub posiadacz towarów udowodni, że właścicielowi zarejestrowanego znaku towarowego nie przysługuje prawo zakazania wprowadzenia towarów do obrotu w państwie końcowego przeznaczenia.

ARTYKUŁ 239

Procedura rejestracji

1. Każda ze Stron przewiduje system rejestracji znaków towarowych, w którym każda ostateczna decyzja odmowna dotycząca rejestracji, w tym częściowo odmowna, podjęta przez odpowiedni organ administracji właściwy w zakresie znaków towarowych jest przekazywana zainteresowanej stronie na piśmie, należycie uzasadniona i może być przedmiotem odwołania.

2. Każda ze Stron zapewnia osobom trzecim możliwość wniesienia sprzeciwu wobec zgłoszeń znaków towarowych lub, w stosownych przypadkach, rejestracji znaków towarowych. Takie postępowanie w sprawie sprzeciwu musi mieć charakter kontradiktoryjny.

3. Każda ze Stron publicznie udostępnia elektroniczną bazę danych zawierającą zgłoszenia i rejestracje znaków towarowych.
4. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby zapewnić system elektronicznego zgłaszania, przetwarzania, rejestracji i utrzymywania znaków towarowych.

ARTYKUŁ 240

Znaki towarowe powszechnie znane

W celu zapewnienia skuteczności ochrony powszechnie znanych znaków towarowych, o których mowa w art. 6a konwencji paryskiej i art. 16 ust. 2 i 3 porozumienia TRIPS, każda ze Stron stosuje wspólne zalecenie w sprawie przepisów dotyczących ochrony znaków towarowych powszechnie znanych, przyjęte przez zgromadzenie Związku Ochrony Własności Przemysłowej i Zgromadzenie Ogólne WIPO na trzydziestej czwartej serii posiedzeń zgromadzeń państw członkowskich, która miała miejsce w dniach 20–29 września 1999 r.

ARTYKUŁ 241

Wyjątki od praw przyznanych przez znak towarowy

1. Każda ze Stron przewiduje ograniczone wyjątki od praw przyznanych przez znak towarowy, takie jak uczciwe używanie terminów opisowych, w tym oznaczeń geograficznych, oraz może przewidzieć inne ograniczone wyjątki, pod warunkiem że wyjątki te uwzględniają uzasadnione interesy właściciela znaku towarowego i osób trzecich.

2. Znak towarowy nie uprawnia właściciela do zakazania osobie trzeciej używania w obrocie handlowym:

- a) imienia i nazwiska lub adresu osoby trzeciej, w przypadku gdy osoba trzecia jest osobą fizyczną;
- b) oznaczeń lub wskazówek dotyczących rodzaju, jakości, ilości, zamierzonego przeznaczenia, wartości, pochodzenia geograficznego, daty produkcji towarów lub świadczenia usług, lub innych cech charakterystycznych towarów lub usług; lub
- c) znaku towarowego do celów wskazania lub odesłania do towarów lub usług jako towarów lub usług właściciela tego znaku towarowego, w szczególności w przypadku, gdy użycie tego znaku towarowego jest niezbędne do wskazania przeznaczenia towarów lub usług, w szczególności jako akcesoriów lub części zamiennych;

pod warunkiem że osoba trzecia używa ich zgodnie z uczciwymi praktykami w przemyśle lub handlu.

3. Znak towarowy nie uprawnia właściciela do zakazania osobie trzeciej używania w obrocie handlowym wcześniejszego prawa, które ma zastosowanie jedynie na konkretnym obszarze, jeżeli prawo to jest uznawane przez przepisy danej Strony i używanie tego prawa odbywa się w granicach terytorium, na którym jest uznawane.

ARTYKUŁ 242

Powody unieważnienia

1. Każda ze Stron przewiduje, że znak towarowy podlega wygaśnięciu, jeżeli w nieprzerwanym okresie pięciu lat znak towarowy nie był rzeczywiście używany na odpowiednim terytorium Strony przez właściciela lub za zgodą właściciela w odniesieniu do towarów lub usług, dla których jest zarejestrowany, oraz nie istnieją uzasadnione powody jego nieużywania.

2. Każda ze Stron przewiduje również, że znak towarowy podlega wygaśnięciu, jeżeli w okresie pięciu lat następujących po dniu zakończenia procedury rejestracji znak towarowy nie był rzeczywiście używany na odpowiednim terytorium przez właściciela lub za zgodą właściciela w odniesieniu do towarów lub usług, dla których jest zarejestrowany, oraz nie istnieją uzasadnione powody jego nieużywania.

3. Jednakże nikt nie może powoływać się na wygaśnięcie praw właściciela znaku towarowego, jeżeli w przedziale czasu pomiędzy upływem pięcioletniego okresu i złożeniem wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia rozpoczęło się lub zostało wznowione rzeczywiste używanie znaku towarowego. Rozpoczęcie lub wznowienie używania w okresie trzech miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia praw, i które nastąpiło najwcześniej w momencie upływu nieprzerwanego pięcioletniego okresu nieużywania, nie jest jednak brane pod uwagę, jeżeli przygotowania do rozpoczęcia lub wznowienia używania podjęte zostały dopiero wówczas gdy właściciel dowiedział się o możliwości złożenia wniosku o wygaśnięcie.

4. Znak towarowy podlega również wygaśnięciu, jeżeli po dniu rejestracji:

- a) w wyniku działania lub braku działania właściciela znak towarowy stał się nazwą zwykle używaną w obrocie dla towaru lub usługi, w odniesieniu do których jest zarejestrowany;
- b) w wyniku używania przez właściciela znaku towarowego lub za jego zgodą w odniesieniu do towarów lub usług, dla których ten znak towarowy jest zarejestrowany, znak towarowy może wprowadzić w błąd opinię publiczną, w szczególności w odniesieniu do charakteru, jakości lub pochodzenia geograficznego tych towarów lub usług.

ARTYKUŁ 243

Prawo zakazania czynności przygotowawczych w związku z użyciem opakowania
lub innych środków

W przypadku gdy istnieje ryzyko, że opakowanie, etykiety, metki, zabezpieczenia, elementy lub urządzenia służące weryfikacji autentyczności lub jakiegokolwiek inne środki, na których umieszczony jest znak towarowy, mogłyby być używane w odniesieniu do towarów lub usług, a takie użycie stanowiłoby naruszenie praw właściciela znaku towarowego, właściciel tego znaku towarowego ma prawo zakazać następujących czynności podejmowanych w obrocie handlowym:

- a) umieszczania oznaczenia identycznego ze znakiem towarowym lub do niego podobnego na opakowaniu, etykietach, metkach, zabezpieczeniach lub elementach lub urządzeniach służących weryfikacji autentyczności lub jakichkolwiek innych środkach, na których znak może zostać umieszczony; lub
- b) oferowania, wprowadzania do obrotu, magazynowania w tych celach, lub też przywozu lub wywozu opakowań, etykiet, metek, zabezpieczeń, elementów lub urządzeń służących weryfikacji autentyczności, lub jakichkolwiek innych środków, na których znak jest umieszczony.

ARTYKUŁ 244

Zgłoszenia w złej wierze

Znak towarowy podlega stwierdzeniu nieważności, w przypadku gdy zgłaszający dokonał zgłoszenia znaku towarowego do rejestracji w złej wierze. Każda ze Stron może przewidzieć, że taki znak towarowy nie podlega rejestracji.

SEKCJA 3

WZORY

ARTYKUŁ 245

Ochrona zarejestrowanych wzorów

1. Każda ze Stron zapewnia ochronę niezależnie stworzonym wzorom, które są nowe i oryginalne. Ochrona ta jest zapewniana poprzez rejestrację i przyznaje wyłączne prawa ich posiadaczom zgodnie z niniejszą sekcją.

Do celów niniejszego artykułu Strony mogą uznać, że wzór posiadający indywidualny charakter jest oryginalny.

2. Posiadacz zarejestrowanego wzoru ma prawo uniemożliwić osobom trzecim, które nie posiadają jego zgody, co najmniej wytwarzanie, oferowanie do sprzedaży, sprzedaż, przywóz, wywóz, magazynowanie produktu opatrzonego wzorem chronionym lub używanie artykułów opatrzonych tym wzorem, w przypadku gdy czynności te są podejmowane w celach komercyjnych.

3. Wzór naniesiony na produkt lub zawarty w produkcie, który stanowi część składową produktu złożonego, uznaje się za nowy i oryginalny wyłącznie:

- a) jeżeli część składowa włączona do produktu złożonego pozostaje widoczna podczas zwykłego używania tego produktu; oraz
- b) w zakresie, w jakim te widoczne cechy danej części składowej spełniają wymogi co do nowości i oryginalności.

4. Do celów ust. 3 lit. a) „zwykłe używanie” oznacza używanie przez użytkownika końcowego, z wyłączeniem konserwacji, obsługi lub naprawy.

ARTYKUŁ 246

Okres ochrony

Okres dostępnej ochrony zarejestrowanych wzorów, w tym przedłużenia rejestracji zarejestrowanych wzorów, wynosi łącznie 25 lat od dnia złożenia wniosku¹.

¹ Każda ze Stron może określić odpowiedni termin złożenia wniosku zgodnie ze swoimi własnymi przepisami.

ARTYKUŁ 247

Ochrona niezarejestrowanych wzorów

1. Każda ze Stron przyznaje posiadaczom niezarejestrowanego wzoru prawo do uniemożliwienia korzystania z niezarejestrowanego wzoru przez jakąkolwiek osobę trzecią, która nie posiada ich zgody tylko wtedy, gdy kwestionowane korzystanie wynika z kopiowania niezarejestrowanego wzoru na terytorium danej Strony¹. Takie korzystanie obejmuje co najmniej oferowanie do sprzedaży, wprowadzanie do obrotu, przywóz lub wywóz produktu.
2. Okres ochrony niezarejestrowanego wzoru wynosi co najmniej trzy lata od dnia, w którym wzór został po raz pierwszy udostępniony publicznie na terytorium danej Strony.

ARTYKUŁ 248

Wyjątki i ograniczenia

1. Każda ze Stron może przewidzieć ograniczone wyjątki od ochrony wzorów, w tym niezarejestrowanych wzorów, pod warunkiem że takie wyjątki nie kolidują w nieuzasadniony sposób z normalnym wykorzystaniem wzorów i nie naruszają w nieusprawiedliwiony sposób uzasadnionych interesów posiadacza wzoru, biorąc pod uwagę uzasadnione interesy osób trzecich.

¹ Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do ochrony znanej w Zjednoczonym Królestwie jako prawo do wzoru.

2. Ochrona nie obejmuje wzorów podyktowanych wyłącznie względami technicznymi lub funkcjonalnymi. Wzór nie może posiadać cech wyglądu produktu, które muszą być konieczne odtworzone w swojej dokładnej formie i wymiarach, aby produkt, w którym wzór jest zawarty lub zastosowany, mógł być mechanicznie połączony z innym produktem lub umieszczony w innym produkcie, wokół niego lub względem niego tak, aby którykolwiek z tych produktów mógł spełniać swoją funkcję.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 niniejszego artykułu, zgodnie z warunkami określonymi w art. 245 ust. 1, wzór musi być zgodny z projektem, którego celem jest umożliwienie wielokrotnego składania lub łączenia wzajemnie wymiennych produktów w ramach systemu modułowego.

ARTYKUŁ 249

Związek z prawem autorskim

Każda ze Stron zapewnia, aby wzory, w tym niezarejestrowane wzory, również kwalifikowały się do ochrony na podstawie prawa autorskiego danej Strony od dnia, w którym wzory te zostały stworzone lub utrwalone w jakiegokolwiek formie. Każda ze Stron określa zakres, w jakim przyznaje się taką ochronę, oraz warunki przyznania tej ochrony, w tym wymagany poziom oryginalności.

SEKCJA 4

PATENTY

ARTYKUŁ 250

Patenty a zdrowie publiczne

1. Strony uznają znaczenie deklaracji w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego, przyjętej w dniu 14 listopada 2001 r. przez konferencję ministerialną WTO w Ad-Dausze (zwanej dalej „deklaracją z Ad-Dauhy”). Interpretując i wykonując prawa i obowiązki wynikające z niniejszej sekcji, każda ze Stron musi zapewniać spójność z deklaracją z Ad-Dauhy.
2. Każda ze Stron wykonuje art. 31*bis* porozumienia TRIPS, a także załącznik do porozumienia TRIPS i dodatek do załącznika do porozumienia TRIPS.

ARTYKUŁ 251

Przedłużenie okresu ochrony przyznanej patentem na produkty lecznicze
i środki ochrony roślin

1. Strony uznają, że produkty lecznicze i środki ochrony roślin¹ chronione patentami na ich odpowiednich terytoriach mogą podlegać administracyjnej procedurze wydawania zezwoleń przed wprowadzeniem ich do obrotu na ich odpowiednich rynkach. Strony uznają, że okres, który upływa między złożeniem wniosku o patent a wydaniem pierwszego zezwolenia na wprowadzenie produktu do obrotu, zgodnie z definicją w tym celu w odpowiednich przepisach, może spowodować skrócenie okresu rzeczywistej ochrony w ramach patentu.
2. Każda ze Stron zapewnia dalszą ochronę, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, w odniesieniu do produktu, który jest chroniony patentem i który był przedmiotem administracyjnej procedury wydawania zezwoleń, o której mowa w ust. 1, w celu zrekompensowania posiadaczowi patentu ograniczenia skutecznej ochrony patentowej. Warunki zapewnienia takiej dalszej ochrony, w tym okres jej obowiązywania, określa się zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron.
3. Do celów niniejszego tytułu „produkt leczniczy” oznacza:
 - a) każdą substancję lub połączenie substancji, posiadające właściwości, które pozwalają na leczenie chorób u ludzi lub zwierząt lub zapobieganie takim chorobom; lub

¹ Do celów niniejszego tytułu pojęcie „środek ochrony roślin” jest zdefiniowane dla każdej ze Stron w odpowiednich przepisach Stron.

- b) każdą substancję lub połączenie substancji, które mogą być stosowane lub podawane ludziom lub zwierzętom w celu przywrócenia, poprawy lub modyfikacji funkcji fizjologicznych, wskutek działania farmakologicznego, immunologicznego lub metabolicznego, albo w celu postawienia diagnozy medycznej.

SEKCJA 5

OCHRONA INFORMACJI NIEJAWNYCH

ARTYKUŁ 252

Ochrona tajemnic przedsiębiorstwa

1. Każda ze Stron przewiduje odpowiednie cywilne procedury sądowe oraz środki prawne dla każdego posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa, aby zapobiec pozyskaniu, wykorzystaniu lub ujawnieniu tajemnicy przedsiębiorstwa oraz uzyskać odszkodowanie z tego tytułu, w każdym przypadku, gdy odbywa się to w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi.

2. Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:
- a) „tajemnica przedsiębiorstwa” oznacza informacje, które spełniają wszystkie następujące wymogi:
- (i) są poufne tj., jako całość lub w konkretnym zestawie i zbiorze ich elementów nie są ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które zwykle zajmują się tym rodzajem informacji;
 - (ii) mają wartość handlową dlatego, że są objęte tajemnicą; oraz
 - (iii) poddane zostały przez osobę, która zgodnie z prawem sprawuje nad nimi kontrolę, rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich w tajemnicy;
- b) „posiadacz tajemnicy przedsiębiorstwa” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w sposób zgodny z prawem sprawuje kontrolę nad tajemnicą przedsiębiorstwa.
3. Do celów niniejszej sekcji za sprzeczne z uczciwymi praktykami handlowymi uznaje się co najmniej:
- a) pozyskanie tajemnicy przedsiębiorstwa bez zgody posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa, dokonane w drodze nieuprawnionego dostępu do jakichkolwiek dokumentów, przedmiotów, materiałów, substancji lub plików elektronicznych znajdujących się zgodnie z prawem pod kontrolą posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa i zawierających tę tajemnicę lub umożliwiających jej odkrycie, ich przywłaszczenie lub powielenie;

- b) wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa dokonane – bez zgody posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa – przez osobę, która spełnia którekolwiek z następujących warunków:
- (i) pozyskała tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób, o którym mowa w lit. a);
 - (ii) naruszyła umowę o poufności lub jakkolwiek inny obowiązek nieujawniania tajemnicy przedsiębiorstwa; lub
 - (iii) naruszyła umowny lub jakkolwiek inny obowiązek ograniczający wykorzystywanie tajemnicy przedsiębiorstwa;
- c) pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa dokonane przez osobę, która w momencie tego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia wiedziała lub powinna była wiedzieć, w danych okolicznościach, że tajemnica ta pochodzi bezpośrednio lub pośrednio od innej osoby, która wykorzystywała lub ujawniała tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z prawem w rozumieniu lit. b).
4. Żadnego z postanowień niniejszej sekcji nie interpretuje się jako nakładającego na którąkolwiek ze Stron wymóg uznawania któregośkolwiek z następujących czynów za sprzeczne z uczciwymi praktykami handlowymi:
- a) niezależne odkrycie lub wytworzenie;
 - b) inżynieria odwrotna produktu udostępnionego publicznie lub zgodnie z prawem znajdującego się w posiadaniu osoby, która pozyskała informację i na której nie ciąży jakkolwiek obowiązek prawny ograniczenia pozyskiwania danej tajemnicy przedsiębiorstwa;

- c) pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa wymaganej lub dopuszczonej na mocy prawa każdej ze Stron;
- d) korzystanie z prawa do informacji i konsultacji przysługującego pracownikom lub przedstawicielom pracowników zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi tej Strony.

5. Żadne z postanowień niniejszej sekcji nie może być rozumiane jako mające wpływ na korzystanie z wolności wypowiedzi i informacji, w tym wolności i pluralizmu mediów chronionych na terytorium każdej ze Stron, ograniczające mobilność pracowników ani jako mające wpływ na autonomię partnerów społecznych i ich prawo do zawierania układów zbiorowych, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron.

ARTYKUŁ 253

Ochrona danych przedłożonych w celu uzyskania pozwolenia na wprowadzenie do obrotu produktu leczniczego

1. Każda ze Stron chroni poufne informacje handlowe przedłożone w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie produktów leczniczych do obrotu (zwanego dalej „pozwoleniem na dopuszczenie do obrotu”) przed ich ujawnieniem osobom trzecim, chyba że podjęte zostaną działania w celu zapewnienia ochrony danych przed nieuczciwym wykorzystaniem do celów handlowych lub ujawnienie jest niezbędne ze względu na nadrzędny interes publiczny.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby przez ograniczony okres czasu, który zostanie określony w jej prawie wewnętrznym oraz zgodnie z wszelkimi warunkami określonymi w jej prawie wewnętrznym, organ odpowiedzialny za udzielenie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu nie przyjmował jakiegokolwiek kolejnego wniosku o wydanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, który opiera się na wynikach badań przedklinicznych lub klinicznych przedłożonych temu organowi we wniosku o pierwsze pozwolenie na dopuszczenie do obrotu, bez wyraźnej zgody posiadacza pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, chyba że umowy międzynarodowe, których obie Strony są stronami, stanowią inaczej.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby przez ograniczony okres czasu, który zostanie określony w jej prawie wewnętrznym, oraz zgodnie z wszelkimi warunkami określonymi w jej prawie wewnętrznym, produkt leczniczy dopuszczony następnie przez ten organ na podstawie wyników badań przedklinicznych i klinicznych, o których mowa w ust. 2, nie był wprowadzany do obrotu bez wyraźnej zgody posiadacza pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, chyba że umowy międzynarodowe, których obie Strony są stronami, stanowią inaczej.

4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla dodatkowych okresów ochrony, które każda ze Stron może przewidzieć w swoim prawie.

ARTYKUŁ 254

Ochrona danych przedłożonych w celu uzyskania pozwolenia
na dopuszczenie do obrotu środków ochrony roślin lub produktów biobójczych

1. Każda ze Stron uznaje tymczasowe prawo właściciela badania lub sprawozdania z badania złożonego po raz pierwszy w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, dotyczącego bezpieczeństwa i skuteczności substancji czynnej, środka ochrony roślin lub produktu biobójczego. Podczas takiego okresu badanie lub sprawozdanie z badania nie może być wykorzystywane na korzyść jakichkolwiek innych osób ubiegających się o uzyskanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu substancji czynnej, środka ochrony roślin lub produktu biobójczego, chyba że udowodniona zostanie wyraźna zgoda pierwszego właściciela. Do celów niniejszego artykułu takie prawo określa się mianem „ochrony danych”.
2. Sprawozdanie z testów lub badań przedłożone do celów pozwolenia na dopuszczenie do obrotu substancji czynnej lub środka ochrony roślin musi spełniać następujące warunki:
 - a) być niezbędne do uzyskania pozwolenia lub zmiany pozwolenia w celu dopuszczenia stosowania w odniesieniu do innej uprawy; oraz
 - b) mieć certyfikat zgodności z zasadami dobrej praktyki laboratoryjnej lub zasadami dobrej praktyki doświadczalnej.
3. Okres ochrony danych wynosi co najmniej 10 lat od udzielenia pierwszego zezwolenia przez właściwy organ na terytorium danej Strony.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby organy publiczne odpowiedzialne za wydanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu nie wykorzystywały informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, na korzyść kolejnego wnioskodawcy w odniesieniu do jakiegokolwiek kolejnego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, niezależnie od tego, czy zostały one udostępnione publicznie.

5. Każda ze Stron ustanawia przepisy mające na celu uniknięcie powielania testów na kręgowcach.

SEKCJA 6

ODMIANY ROŚLIN

ARTYKUŁ 255

Ochrona praw do odmian roślin

Każda ze Stron chroni prawa do odmian roślin zgodnie z Międzynarodową konwencją o ochronie nowych odmian roślin (UPOV), ostatnio zmienioną w Genewie w dniu 19 marca 1991 r. Strony współpracują w celu propagowania i egzekwowania tych praw.

ROZDZIAŁ 3

EGZEKWOWANIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

SEKCJA 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 256

Obowiązki ogólne

1. Każda ze Stron przewiduje, na mocy swojego odpowiedniego prawa, środki, procedury i środki prawne niezbędne do zapewnienia egzekwowania praw własności intelektualnej.

Do celów sekcji 1, 2 i 4 niniejszego rozdziału pojęcie „prawa własności intelektualnej” nie obejmuje praw objętych rozdziałem 2 sekcja 5.

2. Środki, procedury i środki prawne, o których mowa w ust. 1:

a) muszą być sprawiedliwe i równe;

- b) nie mogą być niepotrzebnie skomplikowane lub kosztowne, lub doprowadzać do nieuzasadnionych terminów lub nieuzasadnionych opóźnień;
- c) muszą być skuteczne, proporcjonalne i przekonujące;
- d) muszą być stosowane tak, aby uniknąć tworzenia barier dla legalnego handlu oraz aby zapewnić gwarancje przed ich nadużyciami.

ARTYKUŁ 257

Osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków zaradczych

Każda ze Stron uznaje za osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków zaradczych, o których mowa w sekcji 2 i 4 niniejszego rozdziału:

- a) posiadaczy praw własności intelektualnej zgodnie z prawem Strony;
- b) wszystkie inne osoby uprawnione do korzystania z tych praw, w szczególności licencjohorców, w zakresie dozwolonym przez prawo Strony oraz zgodnie z nimi; oraz
- c) federacje i stowarzyszenia¹, w zakresie dozwolonym przez prawo Strony oraz zgodnie z nim.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że, w zakresie dozwolonym przez prawo Strony, pojęcie „federacje i stowarzyszenia” obejmuje co najmniej organizacje zbiorowego zarządzania prawami i organizacje zawodowe zrzeszające pełnomocników, które są regularnie uznawane za uprawnione do reprezentowania posiadaczy praw własności intelektualnej.

SEKCJA 2

EGZEKOWANIE PRZEPISÓW
W POSTĘPOWANIU CYWILNYM I ADMINISTRACYJNYM

ARTYKUŁ 258

Środki zabezpieczenia dowodów

1. Każda ze Stron zapewnia, aby nawet przed rozpoczęciem postępowania co do istoty sprawy właściwe organy sądowe mogły, na wniosek strony, która przedstawiła racjonalnie dostępne dowody na poparcie swoich twierdzeń, że jej prawo własności intelektualnej zostało naruszone lub ma zostać naruszone, nakazać natychmiastowe i skuteczne środki tymczasowe w celu zabezpieczenia odpowiednich dowodów dotyczących domniemanego naruszenia, z zastrzeżeniem odpowiednich gwarancji oraz ochrony informacji poufnych.
2. Środki takie mogą obejmować szczegółowy opis, z pobieraniem próbek lub bez, lub zajęcie fizyczne domniemanych towarów naruszających prawo, a także, w stosownych przypadkach, materiałów i narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji tych towarów oraz związanych z nimi dokumentów.

ARTYKUŁ 259

Dowody

1. Każda ze Stron wprowadza niezbędne środki w celu umożliwienia właściwym organom sądowym nakazania, na wniosek strony, która przedstawiła racjonalnie dostępne dowody wystarczające na poparcie swoich twierdzeń i która, uzasadniając te twierdzenia, wyszczególniła dowody leżące u podstaw kontroli strony przeciwnej, aby dowody te zostały przedstawione przez stronę przeciwną, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.

2. Każda ze Stron wprowadza również niezbędne środki w celu umożliwienia właściwym organom sądowym nakazania, w stosownych przypadkach, w przypadkach naruszenia prawa własności intelektualnej na skalę handlową, na takich samych warunkach jak w ust. 1, przekazania dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych znajdujących się pod kontrolą strony przeciwnej, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.

ARTYKUŁ 260

Prawo do informacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w ramach postępowania cywilnego dotyczącego naruszenia prawa własności intelektualnej oraz w odpowiedzi na uzasadniony i proporcjonalny wniosek powoda właściwe organy sądowe mogły nakazać sprawcy naruszenia lub jakiegokolwiek innej osobie dostarczenie informacji dotyczących pochodzenia i sieci dystrybucji towarów lub usług naruszających prawo własności intelektualnej.
2. Do celów ust. 1 „jakakolwiek inna osoba” oznacza osobę, która:
 - a) znajdowała się w posiadaniu towarów naruszających prawo na skalę handlową;
 - b) korzystała z usług naruszających prawo na skalę handlową;
 - c) świadczyła na skalę handlową usługi wykorzystywane w działaniach naruszających prawo;
lub
 - d) została wskazana przez osobę, o której mowa w lit. a), b) lub c), jako zaangażowana w produkcję, wytwarzanie lub dystrybucję towarów lub świadczenie usług.

3. W stosownych przypadkach, informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:
 - a) nazwy i adresy producentów, wytwórców, dystrybutorów, dostawców oraz innych poprzednich posiadaczy towarów lub usług, a także przewidywanych hurtowników i detalistów;
 - b) informacje o produkowanych, wytworzonych, dostarczonych, otrzymanych lub zamówionych ilościach, a także o cenie uzyskanej za dane towary lub usługi.
4. Ust. 1 i 2 stosuje się bez uszczerbku dla innych przepisów Strony, które:
 - a) przyznają prawa do otrzymania pełniejszej informacji posiadaczowi praw;
 - b) regulują wykorzystanie w postępowaniach cywilnych i karnych informacji przekazanej na podstawie niniejszego artykułu;
 - c) regulują odpowiedzialność za niewłaściwe skorzystanie z prawa do informacji;
 - d) umożliwiają odmowę przekazania informacji, które zmusiłyby osobę, o której mowa w ust. 1, do przyznania się do udziału lub udziału jej bliskich krewnych w naruszeniu prawa własności intelektualnej;
 - e) regulują ochronę poufności źródeł informacji lub przetwarzania danych osobowych.

ARTYKUŁ 261

Środki tymczasowe i środki zabezpieczające

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe mogły – na wniosek wnioskodawcy – wydać przeciwko domniemanemu sprawcy naruszenia tymczasowy nakaz sądowy mający zapobiec jakimukolwiek nieuchronnemu zagrożeniu naruszenia prawa własności intelektualnej lub zabronić, tymczasowo oraz, w stosownych przypadkach, pod rygorem okresowego uiszczenia kary pieniężnej, w przypadku gdy taka kara przewidziana jest w prawie tej Strony, dalszego domniemanego naruszania tego prawa, lub w przypadku jego kontynuowania nakazać złożenie zabezpieczenia zapewniającego pokrycie strat poniesionych przez posiadacza praw. Tymczasowy nakaz sądowy może być także wydany na tych samych warunkach przeciwko pośrednikowi, którego usługi są używane przez osobę trzecią do naruszania prawa własności intelektualnej.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe mogły, na wniosek wnioskodawcy, nakazać zajęcie lub dostawę towarów, w odniesieniu do których istnieje podejrzenie naruszenia prawa własności intelektualnej, tak aby zapobiec ich wprowadzeniu do obrotu handlowego lub przepływowi w ramach kanałów handlowych.
3. W przypadku domniemanych naruszeń na skalę handlową każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku, gdy wnioskodawca wskaże okoliczności, które mogłyby zagrozić naprawieniu szkód, organy sądowe mogły zarządzić zapobiegawcze zajęcie ruchomości i nieruchomości domniemanego sprawcy naruszenia, łącznie z zablokowaniem jego rachunków bankowych i innych aktywów. W tym celu właściwe organy mogą zarządzić przekazanie dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych lub stosowny dostęp do odpowiednich informacji.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe, w odniesieniu do środków, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, były upoważnione do wymagania od wnioskodawcy przedstawienia wszelkich racjonalnie dostępnych dowodów w celu uzyskania wystarczającego stopnia pewności, że wnioskodawca jest posiadaczem praw i że prawo wnioskodawcy jest naruszane lub że takie naruszenie jest nieuchronne.

ARTYKUŁ 262

Środki naprawcze

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe mogły nakazać, na wniosek wnioskodawcy, bez uszczerbku dla jakiegokolwiek odszkodowania należnego posiadaczowi praw z powodu naruszenia, oraz bez jakiegokolwiek rodzaju rekompensaty, zniszczenie towarów, w przypadku których stwierdzono naruszenie prawa własności intelektualnej lub przynajmniej definitywne wycofanie tych towarów z obrotu handlowego. W stosownych przypadkach, na tych samych warunkach, organy sądowe mogą również nakazać zniszczenie materiałów i narzędzi wykorzystywanych głównie do tworzenia lub wytwarzania tych towarów.

2. Organy sądowe każdej ze Stron są uprawnione do nakazania, aby środki te były zastosowane na koszt naruszającego, chyba że istnieją szczególne powody przemawiające za innym rozwiązaniem.

ARTYKUŁ 263

Nakazy

Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa własności intelektualnej w orzeczeniu sądowym, organy sądowe mogły wydać przeciwko naruszającemu zakaz kontynuacji naruszania. Każda ze Stron zapewnia również, aby organy sądowe mogły wydać nakaz sądowy przeciwko pośrednikom, których usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do naruszania prawa własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 264

Środki alternatywne

Każda ze Stron może przewidzieć, że organy sądowe, w stosownych przypadkach i na wniosek osoby, która może podlegać środkom przewidzianym w art. 262 lub 263, mogą nałożyć odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej zamiast stosowania środków przewidzianych w tych dwóch artykułach, jeśli osoba ta działała nieumyślnie i nie dopuściła się niedbalstwa, jeżeli wykonanie danych środków spowodowałoby dla niej niewspółmierną szkodę i jeżeli odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej wydaje się stosunkowo satysfakcjonujące.

ARTYKUŁ 265

Odszkodowania

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe, na wniosek poszkodowanej strony, nakazały sprawcy naruszenia, który wiedział lub miał uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że zaangażował się w działalność naruszającą prawo, wypłacenie podmiotowi praw odszkodowania adekwatnego do rzeczywistej szkody poniesionej przez niego w wyniku naruszenia.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby w momencie ustalania wysokości odszkodowania przez jej organy sądowe:
 - a) uwzględniały one wszystkie odpowiednie aspekty, takie jak negatywne konsekwencje ekonomiczne, w tym utracone zyski, które poniosła poszkodowana strona, wszelkie nieuczciwe zyski osiągnięte przez naruszającego oraz, w odpowiednich przypadkach, elementy inne niż czynniki ekonomiczne, takie jak moralne szkody wyrządzone podmiotowi praw w wyniku naruszenia; lub
 - b) jako rozwiązanie alternatywne w stosunku do lit. a), mogły one, w odpowiednich przypadkach, ustalić odszkodowanie w formie ryczałtu, w oparciu o elementy takie jak co najmniej kwota opłat licencyjnych lub honorariów, które byłyby należne, gdyby naruszający wystąpił o zezwolenie na korzystanie z danego prawa własności intelektualnej.
3. W przypadku gdy naruszający nie zaangażował się w działalność naruszającą świadomie lub mając uzasadnione powody, by wiedzieć, każda ze Stron może postanowić, że organy sądowe mogą nakazać odzyskanie zysków lub wypłatę odszkodowań, które mogą być ustalone z góry.

ARTYKUŁ 266

Koszty sądowe

Każda ze Stron zapewnia, aby rozsądne i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą były co do zasady pokrywane przez stronę przegrywającą, chyba że jest to sprzeczne z zasadą sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 267

Publikacja orzeczeń sądowych

Każda ze Stron zapewnia, aby w ramach postępowania wszczętego w przypadku naruszenia prawa własności intelektualnej organy sądowe mogły, na wniosek wnioskodawcy i na koszt naruszającego, zarządzić odpowiednie środki w celu upowszechnienia informacji dotyczącej orzeczenia, w tym również jego wyeksponowania i publikacji w całości lub w części.

ARTYKUŁ 268

Domniemanie autorstwa lub własności

Do celów stosowania środków, procedur i środków zaradczych przewidzianych w rozdziale 3:

- a) umieszczenie nazwiska autora na utworze literackim lub artystycznym w sposób zwyczajowo przyjęty jest wystarczające dla utożsamienia autora z tym utworem, o ile brak jest dowodów wskazujących, że jest inaczej, co w konsekwencji uprawnia autora do wszczynania postępowania w sprawie naruszenia; oraz
- b) lit. a) stosuje się odpowiednio do posiadaczy praw pokrewnych prawom autorskim w odniesieniu do przedmiotów ich ochrony.

ARTYKUŁ 269

Postępowania administracyjne

W zakresie, w jakim jakiegokolwiek środki prawa cywilnego mogą być zarządzane jako rezultat postępowań administracyjnych co do istoty sprawy, postępowania te muszą być zgodne z zasadami równoważnymi co do swej istoty zasadom określonym w niniejszej sekcji.

SEKCJA 3

CYWILNE PROCEDURY SĄDOWE I ŚRODKI PRAWNE
W ODNIESIENIU DO TAJEMNIC PRZEDSIĘBIORSTWA

ARTYKUŁ 270

Cywilne procedury sądowe i środki zaradcze w odniesieniu do tajemnic przedsiębiorstwa

1. Każda ze Stron zapewnia, aby każda osoba uczestnicząca w sądowym postępowaniu cywilnym, o którym mowa w art. 252 ust. 1, lub która ma dostęp do dokumentów w tym postępowaniu, podlegała zakazowi wykorzystania lub ujawnienia jakiegokolwiek rzeczywistej lub domniemanej tajemnicy przedsiębiorstwa, którą właściwe organy sądowe – w odpowiedzi na należycie uzasadniony wniosek zainteresowanej strony – oznaczyły jako poufną, a z którą osoby te zapoznały się na skutek takiego uczestnictwa lub dostępu.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby obowiązek, o którym mowa w ust. 1, pozostawał w mocy po zakończeniu sądowego postępowania cywilnego, tak długo, jak jest to stosowne.
3. W sądowym postępowaniu cywilnym, o którym mowa w art. 252 ust. 1, każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe były uprawnione co najmniej do:
 - a) nakazania zastosowania środków tymczasowych, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, w celu zaprzestania i zakazania wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi;

- b) nakazania zastosowania środków, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami ustawodawczymi i wykonawczymi, nakazujących zaprzestanie lub, w zależności od przypadku, zakaz wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi;
- c) nakazania, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, aby każda osoba, która nabyła, wykorzystwała lub ujawniła tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi i która wiedziała lub powinna była wiedzieć, że nabywa, wykorzystuje lub ujawnia tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi, zapłaciła posiadaczowi tajemnicy przedsiębiorstwa odszkodowanie odpowiednie do rzeczywistego uszczerbku poniesionego w wyniku takiego nabycia, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa;
- d) wprowadzenia szczególnych środków niezbędnych do zachowania poufności każdej tajemnicy przedsiębiorstwa lub domniemanej tajemnicy przedsiębiorstwa wykorzystanej lub przywołanej w postępowaniu, o którym mowa w art. 252 ust. 1. Takie szczególne środki mogą obejmować – zgodnie z odpowiednimi przepisami ustawodawczymi i wykonawczymi każdej ze Stron, w tym z prawem do obrony – możliwość ograniczenia dostępu w całości lub w części o niektórych dokumentów; ograniczenia dostępu do przesłuchań oraz ich zapisów lub protokołów; oraz udostępnienia nieopatrzonej klauzulą poufności wersji orzeczenia sądowego, w której fragmenty zawierające tajemnice przedsiębiorstwa zostały usunięte lub utajnione;
- e) nałożenia kary na każdą osobę uczestniczącą w postępowaniu sądowym, która nie zastosuje się lub odmówi zastosowania się do nakazów sądowych dotyczących ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa lub domniemanej tajemnicy przedsiębiorstwa.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby wniosek o zastosowanie środka, procedur lub środków zaradczych przewidzianych w niniejszym artykule został odrzucony, w przypadku gdy domniemane pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa sprzeczne z uczciwymi praktykami handlowymi zostało dokonane, zgodnie z przepisami ustawodawczymi i wykonawczymi:

- a) w celu ujawnienia niewłaściwego postępowania, wykroczeń lub działań niezgodnych z prawem, aby chronić ogólny interes publiczny;
- b) jako ujawnienie przez pracowników ich przedstawicielom informacji w ramach zgodnego z prawem sprawowania przez tych przedstawicieli ich funkcji, a także niezbędne do tego celu;
- c) w celu ochrony uzasadnionych interesów uznanych przez przepisy ustawodawcze i wykonawcze tej Strony.

SEKCJA 4

EGZEKWOWANIE PRZEPISÓW
PRZY KONTROLI GRANICZNEJ

ARTYKUŁ 271

Środki stosowane przy kontroli granicznej

1. W odniesieniu do towarów objętych kontrolą celną każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury, zgodnie z którymi posiadacz praw może składać wnioski do właściwego organu¹ w celu zawieszenia zwolnienia lub zatrzymania podejrzanych towarów przez organy celne. Do celów niniejszej sekcji „podejrzone towary” oznaczają towary, w stosunku do których istnieje podejrzenie, że naruszają znaki towarowe, prawa autorskie i prawa pokrewne, oznaczenia geograficzne, patenty, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografie układów scalonych i prawa do ochrony odmian roślin.
2. Każda ze Stron musi posiadać elektroniczne systemy zarządzania przez organy celne wnioskami, które zostały rozpatrzone pozytywnie lub zarejestrowane.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy nie pobierały opłaty na pokrycie kosztów administracyjnych wynikających z rozpatrywania wniosku lub rejestracji.
4. Każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy podejmowały decyzję o przyjęciu lub zarejestrowaniu wniosku w rozsądnym terminie.

¹ W przypadku Unii właściwy organ oznacza organy celne.

5. Każda ze Stron przewiduje możliwość, aby wniosek, o którym mowa w ust. 1, miał zastosowanie do wielu przesyłek towarów.
6. W odniesieniu do towarów podlegających kontroli celnej każda ze Stron zapewnia, aby jej organy celne mogły z własnej inicjatywy podjąć działania w celu zawieszenia zwolnienia lub zatrzymania podejrzanych towarów.
7. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy celne wykorzystywały analizę ryzyka do identyfikacji podejrzanych towarów.
8. Każda ze Stron może upoważnić swój organ celny do udzielenia posiadaczowi praw na jego wniosek informacji dotyczących towarów, w tym ich opisu oraz ich rzeczywistych lub szacowanych ilości, a także – jeśli są znane – nazwy i adresu nadawcy, importera, eksportera lub odbiorcy, oraz kraju pochodzenia lub wytworzenia towarów, których dopuszczenie do obrotu zostało zawieszane lub które zostały zatrzymane.
9. Każda ze Stron musi posiadać procedury pozwalające na zniszczenie podejrzanych towarów, bez konieczności uprzedniego postępowania administracyjnego lub sądowego w celu formalnego stwierdzenia naruszeń, w przypadku gdy zainteresowane osoby wyrażają zgodę na zniszczenie lub nie wyrażają sprzeciwu wobec zniszczenia. W przypadku gdy podejrzane towary nie zostaną zniszczone, każda ze Stron zapewnia, aby poza wyjątkowymi okolicznościami towary te zostały usunięte z obrotu handlowego w taki sposób, aby uniknąć jakiegokolwiek szkody dla posiadacza praw.
10. Każda ze Stron musi posiadać procedury pozwalające na szybkie zniszczenie podrobionych znaków towarowych i towarów pirackich wysyłanych w przesyłkach pocztowych lub ekspresowych przesyłkach kurierskich.

11. Każda ze Stron przewiduje, że na żądanie organów celnych posiadacz pozytywnie rozpatrzonego lub zarejestrowanego wniosku zobowiązany jest do zwrotu kosztów poniesionych przez organy celne lub inne strony działające w imieniu organów celnych, od chwili zatrzymania lub zawieszenia dopuszczenia towarów do obrotu, w tym przechowywania, przeładunku i wszelkich kosztów związanych ze zniszczeniem lub unieszkodliwieniem towarów.
12. Każda ze Stron może podjąć decyzję o niestosowaniu niniejszego artykułu w odniesieniu do przywozu towarów wprowadzonych do obrotu w innym kraju przez posiadaczy praw lub za ich zgodą. Strona może wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego artykułu towary o charakterze niehandlowym znajdujące się w bagażu osobistym podróżnych.
13. Każda ze Stron umożliwi swoim organom celnym prowadzenie regularnego dialogu i propagowanie współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami i z innymi organami zaangażowanymi w egzekwowanie praw własności intelektualnej.
14. Strony współpracują w zakresie międzynarodowego handlu podejrzanymi towarami. W szczególności Strony wymieniają w najszerszym możliwym zakresie odpowiednie informacje dotyczące handlu podejrzanymi towarami, które mają wpływ na drugą Stronę.
15. Bez uszczerbku dla innych form współpracy, Protokół o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych ma zastosowanie w odniesieniu do naruszeń przepisów dotyczących praw własności intelektualnej, którego egzekwowanie należy do kompetencji organów celnych danej Strony zgodnie z niniejszym artykułem.

ARTYKUŁ 272

Zgodność z GATT 1994 i Porozumieniem TRIPS

Wdrażając środki graniczne służące egzekwowaniu praw własności intelektualnej przez organy celne, niezależnie od tego, czy są one objęte niniejszą sekcją, Strony zapewniają spójność ze swoimi obowiązkami wynikającymi z GATT 1994 i porozumienia TRIPS, a w szczególności z art. V GATT 1994, art. 41 i sekcją 4 części III porozumienia TRIPS.

ROZDZIAŁ 4

POZOSTAŁE POSTANOWIENIA

ARTYKUŁ 273

Współpraca

1. Strony współpracują w celu wspierania wykonywania praw i obowiązków podjętych w ramach niniejszego tytułu.

2. Obszary współpracy obejmują między innymi następujące działania:
- a) wymianę informacji dotyczących ram prawnych w dziedzinie praw własności intelektualnej oraz odpowiednich przepisów dotyczących ich ochrony i egzekwowania;
 - b) wymianę doświadczeń w zakresie postępu legislacyjnego, egzekwowania praw własności intelektualnej oraz egzekwowania prawa na poziomie centralnym i niższym niż centralny przez organy celne, policję, organy administracyjne i sądowe;
 - c) koordynację w celu zapobiegania wywozowi podrobionych towarów, w tym z innymi krajami;
 - d) pomoc techniczną, budowanie zdolności, wymianę i szkolenie personelu;
 - e) ochrona i obrona praw własności intelektualnej oraz rozpowszechnianie informacji w tym zakresie między innymi w kręgach przedsiębiorców i społeczeństwie obywatelskim;
 - f) podnoszenie świadomości społecznej konsumentów i posiadaczy praw;
 - g) wzmocnienie współpracy instytucjonalnej, w szczególności między urzędami ds. własności intelektualnej Stron;
 - h) edukację i propagowanie świadomości ogółu społeczeństwa w zakresie polityki dotyczącej ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej;

- i) propagowanie ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej przy współpracy publiczno-prywatnej obejmującej małe i średnie przedsiębiorstwa;
 - j) formułowanie skutecznych strategii w celu określenia odbiorców oraz tworzenie programów komunikacyjnych służących podniesieniu świadomości konsumentów i mediów w zakresie skutków naruszania praw własności intelektualnej, w tym zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa oraz powiązań z przestępczością zorganizowaną.
3. Strony porozumiewają się we wszystkich kwestiach związanych z wykonywaniem i funkcjonowaniem niniejszego tytułu, bezpośrednio albo za pośrednictwem Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Własności Intelektualnej.

ARTYKUŁ 274

Dobrowolne inicjatywy zainteresowanych stron

Każda ze Stron stara się ułatwiać dobrowolne inicjatywy zainteresowanych stron mające na celu ograniczenie naruszeń praw własności intelektualnej, w tym w internecie i na innych rynkach, koncentrując się na konkretnych problemach i poszukując praktycznych rozwiązań, które są realistyczne, zrównoważone, proporcjonalne i sprawiedliwe dla wszystkich zainteresowanych stron, w tym w następujący sposób:

- a) każda ze Stron stara się zwoływać na swoim terytorium zainteresowane strony w drodze konsensusu, aby ułatwić dobrowolne inicjatywy mające na celu znalezienie rozwiązań i pogodzenie różnic w zakresie ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej oraz ograniczenie naruszeń;

- b) Strony dokładają starań, aby wymieniać między sobą informacje dotyczące działań na rzecz ułatwienia dobrowolnych inicjatyw zainteresowanych stron, które podejmują na swoich terytoriach; oraz
- c) Strony dokładają starań, aby propagować otwarty dialog i współpracę między zainteresowanymi podmiotami Stron oraz zachęcać zainteresowane strony do wspólnego znajdowania rozwiązań i pogodzenia różnic w zakresie ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej oraz ograniczania naruszeń.

ARTYKUŁ 275

Przegląd dotyczący oznaczeń geograficznych

Mając na uwadze odpowiednie postanowienia wszelkich wcześniejszych umów dwustronnych między Zjednoczonym Królestwem, z jednej strony, a Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z drugiej strony, Strony mogą wspólnie podejmować rozsądne starania w celu uzgodnienia zasad ochrony i skutecznego wewnętrznego egzekwowania ich oznaczeń geograficznych.

TYTUŁ VI

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

ROZDZIAŁ 1

ZAKRES STOSOWANIA

ARTYKUŁ 276

Cel

Celem niniejszego tytułu jest zagwarantowanie każdej ze Stron dostępu do rozszerzonych możliwości udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych oraz zwiększenie przejrzystości procedur udzielania zamówień publicznych.

ARTYKUŁ 277

Włączenie niektórych postanowień GPA oraz zamówienia objęte niniejszą Umową

1. Do niniejszego tytułu włącza się niniejszym postanowienia GPA, które są wyszczególnione w sekcji A załącznika 25, w tym załączniki każdej ze Stron do dodatku I do GPA.

2. Do celów niniejszego tytułu „zamówienia objęte niniejszą Umową” oznaczają zamówienia, do których zastosowanie ma art. II GPA, oraz dodatkowo zamówienia wymienione w sekcji B załącznika 25.

3. W odniesieniu do zamówień objętych niniejszą Umową każda ze Stron stosuje odpowiednio postanowienia GPA wyszczególnione w sekcji A załącznika 25 do dostawców, towarów lub usług drugiej Strony.

ROZDZIAŁ 2

DODATKOWE ZASADY DOTYCZĄCE ZAMÓWIEŃ OBJĘTYCH NINIEJSZĄ UMOWĄ

ARTYKUŁ 278

Wykorzystanie środków elektronicznych w zamówieniach

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej podmioty zamawiające udzielały zamówień objętych niniejszą Umową za pomocą środków elektronicznych w najszerszym możliwym zakresie.
2. Uznaje się, że podmiot zamawiający przeprowadza zamówienia objęte niniejszą Umową za pomocą środków elektronicznych, jeżeli wykorzystuje środki informacji i komunikacji w formie elektronicznej w celu:
 - a) publikowania ogłoszeń i dokumentacji przetargowej w postępowaniach o udzielenie zamówienia; oraz
 - b) składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i ofert.

3. Z wyjątkiem szczególnych sytuacji, takie środki informacji i komunikacji w formie elektronicznej muszą być niedyskryminujące, ogólnie dostępne i interoperacyjne z produktami technologii informacyjno-komunikacyjnych będącymi w powszechnym użyciu i nie mogą ograniczać dostępu do postępowania o udzielenie zamówienia.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby jej podmioty zamawiające otrzymywały i przetwarzały faktury elektroniczne zgodnie z jej przepisami.

ARTYKUŁ 279

Publikacja elektroniczna

W odniesieniu do zamówień objętych niniejszą Umową wszystkie ogłoszenia o zamówieniach, w tym ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia, ogłoszenia skrócone, ogłoszenia o planowanych zamówieniach oraz ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, muszą być bezpośrednio dostępne za pomocą środków elektronicznych, bezpłatnie, za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu w internecie.

ARTYKUŁ 280

Dowody potwierdzające

Każda ze Stron zapewnia, aby w momencie składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub w momencie składania ofert podmioty zamawiające nie wymagały od dostawców przedłożenia całości lub części dowodów potwierdzających, że nie znajdują się w żadnej z sytuacji, w których dostawca może zostać wykluczony oraz spełniają warunki udziału, chyba że jest to niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia.

ARTYKUŁ 281

Warunki udziału

Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku gdy jej podmioty zamawiające wymagają od dostawcy, jako warunku udziału w zamówieniu objętym niniejszą Umową, wykazania wcześniejszego doświadczenia, nie wymagały one, aby dostawca posiadał takie doświadczenie na terytorium tej Strony.

ARTYKUŁ 282

Systemy rejestracji i procedury kwalifikacyjne

Strona, która utrzymuje system rejestracji dostawców zapewnia, aby zainteresowani dostawcy mogli w dowolnym czasie złożyć wniosek o rejestrację. Każdego zainteresowanego dostawcę, który złożył wniosek, informuje się w rozsądnym terminie o decyzji o przyjęciu lub odrzuceniu tego wniosku.

ARTYKUŁ 283

Procedura przetargu ograniczonego

Każda ze Stron zapewnia, aby podmiot zamawiający, w przypadku gdy stosuje procedurę przetargu ograniczonego, kierował zaproszenia do składania ofert do takiej liczby dostawców, która wystarczy do zapewnienia prawdziwej konkurencji bez wpływu na sprawność operacyjną systemu zamówień.

ARTYKUŁ 284

Rażąco niskie ceny

W uzupełnieniu art. XV ust. 6 GPA, jeżeli podmiot zamawiający otrzyma ofertę zawierającą cenę rażąco niższą od cen w innych złożonych ofertach, może on również sprawdzić u dostawcy, czy cena uwzględnia przyznanie subsydiów.

ARTYKUŁ 285

Kwestie środowiskowe, socjalne i związane z pracą

Każda ze Stron zapewnia, aby jej podmioty zamawiające mogły uwzględniać kwestie środowiskowe, socjalne i związane z pracą w całym postępowaniu o udzielenie zamówienia, pod warunkiem że kwestie te są zgodne z zasadami ustanowionymi w rozdziałach 1 i 2 i są wskazane w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia lub w innym ogłoszeniu wykorzystywanym jako ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia lub dokumentacja przetargowa.

ARTYKUŁ 286

Krajowe procedury odwoławcze

1. W przypadku wyznaczenia przez Stronę bezstronnego organu administracyjnego zgodnie z art. XVIII ust. 4 GPA, Strona ta zapewnia, aby:
 - a) członkowie wyznaczonego organu byli niezależni, bezstronni i wolni od zewnętrznych wpływów w trakcie kadencji;
 - b) członkowie wyznaczonego organu nie byli odwoływani wbrew ich woli w trakcie pełnienia funkcji, chyba że ich odwołania wymagają przepisy dotyczące wyznaczonego organu; oraz

- c) przewodniczący lub co najmniej jeden inny członek wyznaczonego organu posiadali kwalifikacje prawnicze i zawodowe równoważne kwalifikacjom niezbędnym sędziom, prawnikom lub innym ekspertom prawnym posiadającym kwalifikacje na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych Strony.

2. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury dotyczące szybkich środków tymczasowych służących zapewnieniu dostawcy możliwości udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Takie środki tymczasowe, przewidziane w art. XVIII ust. 7 lit. a) Porozumienia GPA, mogą skutkować zawieszeniem postępowania o udzielenie zamówienia lub zawieszeniem wykonania umowy, jeżeli umowa została zawarta przez podmiot zamawiający i jeżeli Strona tak postanowiła. Procedury mogą przewidywać, że przy podejmowaniu decyzji o tym, czy środki te powinny zostać zastosowane, można wziąć pod uwagę nadrzędne niekorzystne konsekwencje dla danych interesów, w tym dla interesu publicznego. Uzasadniony powód niepodjęcia działań musi być przedstawione na piśmie.

3. W przypadku gdy zainteresowany udziałem lub uczestniczący w postępowaniu dostawca złożył odwołanie do wyznaczonego organu, o którym mowa w ust. 1, każda ze Stron co do zasady zapewnia, aby podmiot zamawiający nie zawarł umowy do czasu, aż organ ten podejmie decyzję lub wyda zalecenie w sprawie odwołania w odniesieniu do środków tymczasowych, działania naprawczego lub odszkodowania za poniesione straty lub szkody, o których mowa w ust. 2, 5 i 6, zgodnie z jej zasadami, przepisami i procedurami. Każda ze Stron może przewidzieć, że w nieuniknionych lub należycie uzasadnionych okolicznościach umowa może jednak zostać zawarta.

4. Każda ze Stron może przewidzieć:
- a) okres zawieszenia pomiędzy decyzją o udzieleniu zamówienia a zawarciem umowy, aby dać dostawcom, którym nie udzielono zamówienia, wystarczający czas na ocenę, czy stosowne jest wszczęcie procedury odwoławczej; lub
 - b) wystarczający okres na złożenie przez zainteresowanego dostawcę odwołania, które może stanowić podstawę zawieszenia wykonywania umowy.
5. Działania naprawcze na podstawie art. XVIII ust. 7 lit. b) GPA mogą obejmować jedno z następujących działań lub większą ich liczbę:
- a) usunięcie dyskryminujących warunków technicznych, ekonomicznych lub finansowych zawartych w zaproszeniu do składania ofert, dokumentach zamówienia lub w jakichkolwiek innych dokumentach związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia oraz przeprowadzenie nowych postępowań o udzielenie zamówienia;
 - b) powtórzenie postępowania o udzielenie zamówienia bez zmiany warunków;
 - c) uchylene decyzji o udzieleniu zamówienia i przyjęcie nowej decyzji o udzieleniu zamówienia;
 - d) wypowiedzenie umowy lub stwierdzenie jej nieskuteczności; lub
 - e) przyjęcie innych środków w celu zaradzenia naruszeniu rozdziałów 1 i 2, na przykład nakazanie zapłaty określonej kwoty do czasu skutecznego usunięcia naruszenia.

6. Zgodnie z art. XVIII ust. 7 lit. b) GPA każda ze Stron może przewidzieć przyznanie odszkodowania za poniesione straty lub szkody. W tym względzie, jeżeli organ odwoławczy Strony nie jest organem sądowym, a dostawca uważa, że doszło do naruszenia wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych wdrażających obowiązki wynikające z rozdziałów 1 i 2 niniejszego tytułu, dostawca może wnieść sprawę do sądu, w tym w celu dochodzenia odszkodowania, zgodnie z procedurami sądowymi Strony.

7. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje niezbędne procedury, które zapewniają skuteczne wykonanie decyzji lub zaleceń organów odwoławczych lub skuteczne egzekwowanie decyzji sądowych organów odwoławczych.

ROZDZIAŁ 3

TRAKTOWANIE NARODOWE WYKRACZAJĄCE POZA ZAMÓWIENIA OBJĘTE NINIEJSZĄ UMOWĄ

ARTYKUŁ 287

Definicje

1. Do celów niniejszego rozdziału traktowanie przyznane przez Stronę na podstawie niniejszego rozdziału oznacza:
 - a) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – traktowanie nie mniej korzystne niż najbardziej korzystne traktowanie przyznane w podobnych sytuacjach dostawcom ze Zjednoczonego Królestwa; oraz

- b) w odniesieniu do państwa członkowskiego - traktowanie nie mniej korzystne niż najbardziej korzystne traktowanie przyznane w podobnych sytuacjach w tym państwie członkowskim dostawcom z tego państwa członkowskiego.
2. Do celów niniejszego rozdziału dostawca Strony, który jest osobą prawną, oznacza:
- a) w przypadku Unii – osobę prawną utworzoną lub zorganizowaną na podstawie prawa Unii lub co najmniej jednego z jej państw członkowskich i prowadzącą istotną działalność gospodarczą rozumianą przez Unię, zgodnie z jej notyfikacją Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do WTO (WT/REG39/1), jako równoznaczną pojęciu „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego, zapisaną w art. 54 TFUE, na terytorium Unii; oraz
- b) w przypadku Zjednoczonego Królestwa – osobę prawną utworzoną lub zorganizowaną na podstawie prawa Zjednoczonego Królestwa i prowadzącą istotną działalność gospodarczą na terytorium Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 288

Traktowanie narodowe dostawców mających lokalną siedzibę

1. W odniesieniu do wszelkich zamówień, środek Strony nie może skutkować przyznaniem dostawcom drugiej Strony mającym siedzibę na jej terytorium, w wyniku utworzenia, nabycia lub utrzymywania osoby prawnej, traktowania mniej korzystnego niż traktowanie przez nią jej własnych podobnych dostawców¹.

2. Stosowanie obowiązku traktowania narodowego, o którym mowa w niniejszym artykule, nadal podlega wyjątkom w zakresie bezpieczeństwa i wyjątkom o charakterze ogólnym określonym w art. III GPA, nawet jeżeli zamówienie nie jest zamówieniem objętym niniejszą Umową zgodnie z niniejszym tytułem.

ROZDZIAŁ 4

POZOSTAŁE POSTANOWIENIA

ARTYKUŁ 289

Modyfikacje i korekty zobowiązań dotyczących dostępu do rynku

Każda ze Stron może zmodyfikować lub swoje zobowiązania dotyczące dostępu do rynku w odpowiedniej podsekcji w sekcji B załącznika 25, lub dokonać ich korekty, zgodnie z procedurami określonymi w artykułach 290–293.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że stosowanie obowiązku traktowania narodowego przewidzianego w niniejszym artykule podlega wyjątkom, o których mowa w załączniku 25 sekcja B podsekcja B1 i B2 uwaga 3 w Uwagach.

ARTYKUŁ 290

Modyfikacje

1. Strona, która zamierza zmodyfikować podsekcję w sekcji B załącznika 25:
 - a) powiadamia o tym drugą Stronę na piśmie; oraz
 - b) włącza do powiadomienia propozycję dotyczącą odpowiednich rekompensat wyrównawczych dla drugiej Strony w celu utrzymania poziomu zobowiązań dotyczących dostępu do rynku porównywalnego do poziomu istniejącego przed zmianą.

2. Niezależnie od ust. 1 lit. b) Strona nie jest zobowiązana do zapewnienia drugiej Stronie rekompensat wyrównawczych, jeżeli proponowana modyfikacja dotyczy podmiotu zamawiającego, nad którym Strona skutecznie wyeliminowała swoją kontrolę lub wpływ w odniesieniu do zamówień objętych niniejszą Umową.

Domniemywa się, że kontrola lub wpływ Strony na objęte niniejszą Umową zamówienia podmiotów zamawiających zostają skutecznie wyeliminowane, jeżeli podmiot zamawiający podlega konkurencji na rynkach, do których dostęp nie jest ograniczony.

3. Druga Strona może zgłosić sprzeciw wobec modyfikacji, o której mowa w ust. 1 lit. a), jeżeli kwestionuje fakt, że:
- a) rekompensata wyrównawcza proponowana na podstawie ust. 1 lit. b) jest odpowiednie do utrzymania porównywalnego poziomu wzajemnie uzgodnionych zobowiązań dotyczących dostępu do rynku; lub
 - b) modyfikacja dotyczy podmiotu zamawiającego, nad którym Strona skutecznie wyeliminowała swoją kontrolę lub wpływ, jak przewidziano w ust. 2.

Druga Strona zgłasza sprzeciw na piśmie w ciągu 45 dni od otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 lit. a), lub uznaje się, że akceptuje ona rekompensatę wyrównawczą lub modyfikację, w tym do celów części szóstej tytuł I.

ARTYKUŁ 291

Korekty

1. Strona, która zamierza dokonać korekty podsekcji w sekcji B załącznika 25, powiadamia o tym drugą Stronę na piśmie.

Następujące zmiany w podsekcji w sekcji B załącznika 25 uznaje się za korektę, pod warunkiem że nie mają one wpływu na wspólnie uzgodnione zobowiązania dotyczące dostępu do rynku przewidziane w niniejszym tytule:

- a) zmiana nazwy podmiotu zamawiającego;
- b) połączenie dwóch podmiotów zamawiających wymienionych w tej podsekcji, lub większej ich liczby; oraz
- c) rozdzielenie podmiotu zamawiającego wymienionego w tej podsekcji na dwa podmioty zamawiające, lub większą ich liczbę, które zostały dodane do podmiotów zamawiających wymienionych w tej samej podsekcji.

2. Strona może powiadomić drugą Stronę o sprzeciwie wobec proponowanej korekty w terminie 45 dni od dnia otrzymania powiadomienia. Strona zgłaszająca sprzeciw podaje powody, dla których proponowana korekta nie stanowi zmiany przewidzianej w ust. 1, oraz opisuje wpływ proponowanej korekty na wspólnie uzgodnione zobowiązania dotyczące dostępu do rynku, o których mowa w niniejszym tytule. Jeżeli w ciągu 45 dni po otrzymaniu powiadomienia nie złożono żadnego takiego sprzeciwu na piśmie, uznaje się, że Strona zgodziła się na proponowaną korektę.

ARTYKUŁ 292

Konsultacje i rozstrzygnięcie sporów

Jeżeli jedna ze Stron sprzeciwia się proponowanej modyfikacji lub proponowanym rekompensatom wyrównawczych, o których mowa w art. 290, lub proponowanej korekcie, o której mowa w art. 291, Strony dążą do rozstrzygnięcia kwestii w drodze konsultacji. Jeżeli w ciągu 60 dni od otrzymania sprzeciwu nie zostanie osiągnięte porozumienie, Strona zamierzająca zmodyfikować swoją podsekcję w sekcji B załącznika 25, lub dokonać jej korekty, może skierować sprawę do rozstrzygnięcia sporu zgodnie z częścią szóstą tytuł I w celu ustalenia, czy sprzeciw jest uzasadniony.

ARTYKUŁ 293

Zmiana załącznika 25 sekcja B

Jeżeli Strona nie zgłosi sprzeciwu wobec modyfikacji zgodnie z art. 290 ust. 3 lub korekty zgodnie z art. 291 ust. 2, lub jeżeli modyfikacje lub korekty są uzgodnione między Stronami w drodze konsultacji, o których mowa w art. 292, lub jeżeli nastąpiło ostateczne rozstrzygnięcie sprawy na podstawie części szóstej tytuł I, Rada Partnerstwa zmienia odpowiednią podsekcję w sekcji B załącznika 25 w celu uwzględnienia odpowiednich modyfikacji, korekt lub rekompensat wyrównawczych.

ARTYKUŁ 294

Współpraca

1. Strony uznają korzyści, jakie mogą wynikać ze współpracy w zakresie międzynarodowej promocji wzajemnej liberalizacji rynków zamówień publicznych.
2. Strony udostępniają sobie wzajemnie roczne statystyki dotyczące zamówień objętych niniejszą Umową, z zastrzeżeniem ich dostępności technicznej.

TYTUŁ VII

MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA

ARTYKUŁ 295

Cel

Celem niniejszego tytułu jest zwiększenie zdolności małych i średnich przedsiębiorstw do skorzystania z niniejszego działu.

ARTYKUŁ 296

Wymiana informacji

1. Każda ze Stron tworzy lub prowadzi publicznie dostępną stronę internetową dla małych i średnich przedsiębiorstw zawierającą informacje dotyczące niniejszego działu, w tym:

- a) streszczenie niniejszego działu;
- b) opis postanowień niniejszego działu, które każda ze Stron uważa za mające znaczenie dla małych i średnich przedsiębiorstw obu Stron; oraz
- c) wszelkie dodatkowe informacje, które każda ze Stron uzna za przydatne dla małych i średnich przedsiębiorstw zainteresowanych skorzystaniem z niniejszego działu.

2. Każda ze Stron umieszcza na stronie internetowej, o której mowa w ust. 1, hiperłącze do:

- a) tekstu niniejszego działu;
- b) odpowiedniej strony internetowej drugiej Strony; oraz
- c) stron internetowych swoich własnych organów, które zdaniem Strony dostarczałyby przydatnych informacji osobom zainteresowanym handlem i prowadzeniem działalności gospodarczej na jej terytorium.

3. Każda ze Stron umieszcza na stronie internetowej, o której mowa w ust. 1, hiperłącze do stron internetowych swoich własnych organów, z informacjami odnoszącymi się do:
- a) ustawowe i wykonawcze przepisy prawa celnego, procedur przywozu, wywozu i tranzytu, a także odpowiednich formularzy, dokumentów i innych wymaganych informacji;
 - b) przepisów ustawowych, wykonawczych i procedur dotyczących praw własności intelektualnej, w tym oznaczeń geograficznych;
 - c) przepisów i regulacji technicznych, w tym, w razie konieczności, obowiązkowych procedur oceny zgodności, a także hiperłącza do wykazów organów oceny zgodności, w przypadkach, gdy ocena zgodności strony trzeciej jest obowiązkowa, zgodnie z tytułem I rozdział 4 niniejszego działu;
 - d) przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących środków sanitarnych i fitosanitarnych odnoszących się do przywozu i wywozu, zgodnie z tytułem I rozdział 3;
 - e) przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących zamówień publicznych, pojedynczego punktu dostępu w internecie do ogłoszeń o zamówieniach publicznych, jak przewidziano w tytule VI, oraz innych odpowiednich przepisów zawartych w tym tytule;
 - f) procedur rejestracji przedsiębiorstw; oraz
 - g) innych informacji, które Strona uzna za pomocne dla małych i średnich przedsiębiorstw.

4. Każda ze Stron zamieszcza na stronie internetowej, o której mowa w ust. 1, hiperłącze do bazy danych, którą można przeszukać elektronicznie według kodów nomenklatury taryfowej i która obejmuje następujące informacje w odniesieniu do dostępu do jej rynku:

- a) w odniesieniu do środków taryfowych i informacji związanych z taryfami:
- (i) stawki celne i kontyngenty, w tym klauzula najwyższego uprzywilejowania, stawki dotyczące krajów nieobjętych klauzulą najwyższego uprzywilejowania oraz stawki preferencyjne i kontyngenty taryfowe;
 - (ii) akcyza;
 - (iii) podatki (podatek od wartości dodanej / podatek obrotowy);
 - (iv) opłaty celne lub inne opłaty, w tym inne opłaty dotyczące konkretnych produktów;
 - (v) reguły pochodzenia przewidziane w tytule I rozdział 2;
 - (vi) zwrot ceł, odroczenia lub inne rodzaje pomocy, które prowadzą do zmniejszenia lub zwrotu opłat celnych lub zwolnienia z nich;
 - (vii) kryteria stosowane do ustalenia wartości celnej towarów; oraz
 - (viii) inne środki taryfowe;

b) w odniesieniu do środków pozataryfowych związanych z nomenklaturą taryfową:

(i) informacje dotyczące procedur przywozowych; oraz

(ii) informacje dotyczące środków pozataryfowych.

5. Każda Strona regularnie lub na wniosek drugiej Strony aktualizuje informacje i hiperłącza, o których mowa w ust. 1–4, które utrzymuje na swojej stronie internetowej, aby zapewnić aktualność i dokładność tych informacji i hiperłączy.

6. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje i hiperłącza, o których mowa w ust. 1–4, były przedstawiane w sposób odpowiedni dla małych i średnich przedsiębiorstw. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby udostępnić informacje w języku angielskim.

7. Za dostęp do informacji zapewnianych zgodnie z ust. 1–4 nie może być pobierana żadna opłata od jakiegokolwiek osoby którejkolwiek ze Stron.

ARTYKUŁ 297

Punkty kontaktowe ds. małych i średnich przedsiębiorstw

1. Po wejściu w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy do wykonywania funkcji wymienionych w niniejszym artykule oraz przekazuje drugiej Stronie jego dane kontaktowe. Strony niezwłocznie powiadamiają się wzajemnie o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

2. Punkty kontaktowe ds. małych i średnich przedsiębiorstw ustanowione przez Strony wykonują następujące zadania:
- a) dążenie do zapewnienia, aby potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw były uwzględniane przy wykonaniu niniejszego działu oraz aby małe i średnie przedsiębiorstwa obu Stron mogły skorzystać z niniejszego działu;
 - b) rozważanie sposobów wzmocnienia współpracy między Stronami w kwestiach mających znaczenie dla małych i średnich przedsiębiorstw w celu zwiększenia możliwości małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie handlu i inwestycji;
 - c) zapewnianie, aby informacje, o których mowa w art. 296, były aktualne, dokładne i mające znaczenie dla małych i średnich przedsiębiorstw. Każda ze Stron może, za pośrednictwem punktu kontaktowego ds. małych i średnich przedsiębiorstw, zaproponować dodatkowe informacje, które druga Strona może zamieścić na swoich stronach internetowych prowadzonych zgodnie z art. 296;
 - d) badanie wszelkich kwestii mających znaczenie dla małych i średnich przedsiębiorstw w związku z wykonaniem niniejszego działu, w tym:
 - (i) wymiana informacji, aby pomóc Radzie Partnerstwa w realizowaniu jej zadania polegającego na monitorowaniu i wdrażaniu aspektów związanych z małymi i średnimi przedsiębiorstwami niniejszego działu;
 - (ii) wspomaganie specjalnych komitetów, wspólnych grup roboczych i punktów kontaktowych ustanowionych na podstawie niniejszej Umowy w rozpatrywaniu kwestii mających znaczenie dla małych i średnich przedsiębiorstw;

- e) okresowe składanie sprawozdań ze swoich działań, wspólnie lub indywidualnie, Radzie Partnerstwa do rozpatrzenia; oraz
- f) rozważanie wszelkich innych kwestii wynikających z niniejszej Umowy dotyczących małych i średnich przedsiębiorstw, zgodnie z ustaleniami Stron.

3. Punkty kontaktowe ds. małych i średnich przedsiębiorstw Stron prowadzą swoją pracę za pośrednictwem kanałów komunikacyjnych ustalonych przez Strony, które mogą obejmować pocztę elektroniczną, wideokonferencje lub inne środki. Mogą również organizować w stosownych przypadkach spotkania.

4. Punkty kontaktowe ds. małych i średnich przedsiębiorstw mogą dążyć do współpracy, w stosownych przypadkach, z ekspertami i organizacjami zewnętrznymi przy wykonywaniu swoich działań.

ARTYKUŁ 298

Związek z częścią szóstą

Część szósta tytuł I nie ma zastosowania do niniejszego tytułu.

TYTUŁ VIII

ENERGIA

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 299

Cele

Celem niniejszego tytułu jest ułatwienie handlu i inwestycji między Stronami w obszarze energii i surowców oraz wspieranie bezpieczeństwa dostaw i zrównoważenia środowiskowego, w szczególności przyczynianie się do przeciwdziałania zmianie klimatu w tych obszarach.

ARTYKUŁ 300

Definicje

1. Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:
 - a) „Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki” oznacza agencję ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942¹;
 - b) „zezwolenie” oznacza pozwolenie, licencję, koncesję lub podobny instrument administracyjny lub umowny, na podstawie którego właściwy organ Strony upoważnia dany podmiot do prowadzenia określonej działalności gospodarczej na jej terytorium;
 - c) „bilansowanie” oznacza:
 - (i) w odniesieniu do systemu elektroenergetycznego – wszystkie działania i procesy, we wszystkich horyzontach czasowych, za pomocą których operatorzy systemów przesyłowych energii elektrycznej zapewniają, w sposób ciągły, utrzymanie częstotliwości systemu w określonym z góry zakresie stabilności oraz spełnienie wymogu dotyczącego wielkości rezerw niezbędnych do zapewnienia wymaganej jakości;

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiającym Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Dz.U. UE L 158 z 14.6.2019, s. 22).

- (ii) w odniesieniu do systemu gazowego – działania podjęte przez operatora systemu przesyłowego w celu zmiany przepływów gazu do lub z sieci przesyłowej, z wyłączeniem działań, w których gaz nie jest ewidencjonowany jako odebrany z systemu, i w których gaz jest zużywany przez operatora systemu przesyłowego na potrzeby obsługi systemu;

- d) „dystrybucja” oznacza:
 - (i) w odniesieniu do energii elektrycznej – transport energii elektrycznej systemami dystrybucyjnymi wysokiego, średniego i niskiego napięcia w celu dostarczenia jej odbiorcom, ale nie obejmuje dostaw;
 - (ii) w odniesieniu do gazu – transport gazu ziemnego lokalnymi lub regionalnymi sieciami gazociągów w celu dostarczenia go odbiorcom, ale nie obejmuje dostaw;

- e) „operator systemu dystrybucyjnego” oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za eksploatację, zapewnienie utrzymywania oraz, w razie konieczności, rozbudowę systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej lub gazu na danym obszarze, a także, gdy ma to zastosowanie, za jego wzajemne połączenia z innymi systemami oraz za zapewnienie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania w zakresie dystrybucji energii elektrycznej lub gazu;

- f) „elektroenergetyczne połączenie międzysystemowe” oznacza linię przesyłową:
 - (i) między Stronami, z wyłączeniem każdej takiej linii dostępnej w całości w ramach jednolitego rynku energii w Irlandii i Irlandii Północnej;

- (ii) między Wielką Brytanią a jednolitym rynkiem energii w Irlandii i Irlandii Północnej będącym poza zakresem stosowania ppkt (i);
- g) „towary energetyczne” oznaczają towary, z których wytwarzana jest energia, wymienione przy użyciu odpowiadających im kodów Systemu Zharmonizowanego (HS) w załączniku 26;
- h) „podmiot” oznacza każdą osobę fizyczną, osobę prawną lub przedsiębiorstwo, lub ich grupę;
- i) „gazowe połączenie międzysystemowe” oznacza linię przesyłową, która przekracza granicę między Stronami;
- j) „wytwarzanie” oznacza produkcję energii elektrycznej;
- k) „węglowodory” oznaczają towary wymienione w odpowiednim kodzie HS w załączniku 26;
- l) „punkt połączenia międzysystemowego” oznacza, w odniesieniu do gazu, fizycznie istniejący lub wirtualny punkt połączenia pomiędzy systemami wejścia–wyjścia Unii i Zjednoczonego Królestwa lub połączenia systemu wejścia–wyjścia z wzajemnym połączeniem, o ile punkty te podlegają procedurom rezerwacji zdolności przez użytkowników sieci;
- m) „surowce” oznaczają towary wymienione w odpowiednim rozdziale HS w załączniku 26;
- n) „energia ze źródeł odnawialnych” oznacza rodzaj energii, w tym energii elektrycznej, produkowanej z odnawialnych, niekopalnych źródeł;

- o) „standardowy produkt z zakresu zdolności” oznacza, w odniesieniu do gazu, określoną ilość zdolności przesyłowej w określonym czasie, w danym punkcie połączenia międzysystemowego;
- p) „przesył” oznacza:
- (i) w odniesieniu do energii elektrycznej – transport energii elektrycznej przez system najwyższego napięcia i wysokiego napięcia w celu dostarczenia jej odbiorcom lub dystrybutorom, ale nieobejmujący dostaw;
 - (ii) w odniesieniu do gazu – transport gazu ziemnego przez sieć, składającą się głównie z gazociągów wysokociśnieniowych, inną niż sieć gazociągów kopalnianych i inną niż część gazociągów wysokociśnieniowych używana głównie do dystrybucji lokalnej gazu ziemnego, w celu dostarczenia go odbiorcom, ale nieobejmujący dostaw;
- q) „operator systemu przesyłowego” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która zajmuje się przesyłem lub jest odpowiedzialna za eksploatację, zapewnianie utrzymywania oraz, w razie konieczności, rozbudowę systemu przesyłowego energii elektrycznej lub gazu na danym obszarze, a także, gdy ma to zastosowanie, za jego połączenia międzysystemowe z innymi systemami oraz, w zależności od przypadku, za zapewnienie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania w zakresie transportu gazu lub energii elektrycznej;
- r) „sieć gazociągów kopalnianych” oznacza każdy gazociąg lub sieć gazociągów eksploatowanych lub zbudowanych w ramach projektu wydobycia ropy naftowej lub gazu, lub wykorzystywanych do przesyłania gazu ziemnego z jednego miejsca wydobycia lub większej ich liczby do zakładu oczyszczania i obróbki, do terminalu lub do końcowego przeładunkowego terminalu przybrzeżnego.

2. Do celów niniejszego tytułu odniesienia do „niedyskryminującego traktowania” i „niedyskryminacji” oznaczają klauzulę najwyższego uprzywilejowania zdefiniowaną w art. 130 i 138 oraz traktowanie narodowe zdefiniowane w art. 129 i 137, a także traktowanie na warunkach nie mniej korzystnych od tych, które zapewnia się jakimkolwiek innemu podobnemu podmiotowi w podobnych sytuacjach.

ARTYKUŁ 301

Związek z innymi tytułami

1. Tytuł II rozdział 2 i rozdział 3 niniejszego działu mają zastosowanie do energii i surowców. W przypadku jakiegokolwiek rozbieżności między niniejszym tytułem a tytułem II niniejszego działu i załącznikami 19–24, pierwszeństwo mają tytuł II niniejszego działu i załączniki 19–24.

2. Do celów art. 20, w przypadku gdy Strona utrzymuje lub wdraża system wirtualnego handlu gazem ziemnym lub energią elektryczną z wykorzystaniem rurociągów lub sieci elektroenergetycznych – tj. system niewymagający fizycznej identyfikacji przesyłanego gazu ziemnego lub energii elektrycznej, a opierający się na systemie sieciowych punktów wejścia i wyjścia – najdogodniejsze trasy tranzytu międzynarodowego, o których mowa w tym artykule, uznaje się za obejmujące taki handel wirtualny.

3. Przy stosowaniu postanowień rozdziału 3 tytułu XI niniejszego działu, zastosowanie ma również załącznik 27. Rozdział 3 tytułu XI niniejszego działu ma zastosowanie do załącznika 27. Art. 375 ma zastosowanie do sporów powstałych między Stronami dotyczących interpretacji i stosowania załącznika 27.

ARTYKUŁ 302

Zasady

Każda ze Stron przestrzega prawa do przyjmowania, utrzymywania i wykonywania środków niezbędnych do realizacji uzasadnionych celów polityki publicznej, takich jak zagwarantowanie dostaw towarów energetycznych i surowców, ochrona społeczeństwa, środowisko, w tym przeciwdziałanie zmianie klimatu, zdrowie publiczne i konsumenci oraz propagowanie bezpieczeństwa, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 2

ENERGIA ELEKTRYCZNA I GAZ

SEKCJA 1

KONKURENCJA NA RYNKACH ENERGII ELEKTRYCZNEJ I GAZU

ARTYKUŁ 303

Konkurencja na rynkach i niedyskryminacja

1. W celu zapewnienia uczciwej konkurencji każda ze Stron zapewnia, aby jej ramy regulacyjne dotyczące produkcji, wytwarzania, przesyłania, dystrybucji lub dostaw energii elektrycznej lub gazu ziemnego były niedyskryminujące w zakresie przepisów, opłat i zasad traktowania.
2. Każda ze Stron zapewnia odbiorcom swobodę wyboru lub zmiany preferowanego dostawcy energii elektrycznej lub gazu na ich odpowiednich rynkach detalicznych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

3. Bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do określenia wymogów jakościowych, postanowienia niniejszego rozdziału dotyczące gazu ziemnego mają również zastosowanie do biogazu i gazu z biomasy lub innych rodzajów gazu, o ile taki gaz może być technicznie i bezpiecznie wtłaczany do systemu gazu ziemnego oraz transportowany przez taki system.

4. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do handlu transgranicznego oraz pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do wprowadzania regulacji w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki publicznej w oparciu o obiektywne i niedyskryminujące kryteria.

ARTYKUŁ 304

Postanowienia dotyczące rynków hurtowych energii elektrycznej i gazu

1. Każda ze Stron zapewnia, aby ceny hurtowe energii elektrycznej i gazu ziemnego odzwierciedlały rzeczywistą podaż i popyt. W tym celu każda ze Stron zapewnia, aby zasady rynków hurtowych w odniesieniu do energii elektrycznej i gazu ziemnego:

- a) zachęcały do swobodnego kształtowania się cen;
- b) nie wprowadzały jakichkolwiek ograniczeń technicznych w zakresie ustalania cen, które utrudniałyby handel;
- c) umożliwiały efektywne dysponowanie aktywami związanymi z wytwarzaniem energii elektrycznej, magazynowaniem energii i odpowiedzią odbioru oraz skuteczne wykorzystanie systemu elektroenergetycznego;

- d) umożliwiały skuteczne wykorzystanie systemu gazu ziemnego; oraz
- e) umożliwiały wprowadzenie na rynek energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz zapewniały wydajne i bezpieczne funkcjonowanie i rozwój systemu elektroenergetycznego.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby rynki bilansujące były zorganizowane w taki sposób, aby zapewnić:

- a) niedyskryminację uczestników oraz niedyskryminujący dostęp dla uczestników;
- b) definiowanie usług w przejrzysty sposób;
- c) nabywanie usług w sposób przejrzysty oraz w oparciu o zasady rynkowe, przy uwzględnieniu postępu technologicznego; oraz
- d) producentom energii ze źródeł odnawialnych korzystanie z rozsądnych i niedyskryminujących warunków przy nabywaniu produktów i usług.

Strona może podjąć decyzję o niestosowaniu lit. c), jeżeli na rynku usług bilansowania nie występuje konkurencja.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby wszelkie mechanizmy zdolności wytwórczych na rynkach energii elektrycznej były jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne i niedyskryminujące. Żadna ze Stron nie jest zobowiązana do zezwolenia na uczestniczenie zdolności wytwórczych zlokalizowanych na terytorium drugiej Strony w jakimkolwiek mechanizmie zdolności wytwórczych na jej rynkach energii elektrycznej.

4. Każda ze Stron ocenia działania niezbędne do ułatwienia wprowadzenia na rynek gazu ze źródeł odnawialnych.

5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do wprowadzania regulacji w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki publicznej w oparciu o obiektywne i niedyskryminujące kryteria.

ARTYKUŁ 305

Zakaz nadużyć na rynkach hurtowych energii elektrycznej i gazu

1. Każda ze Stron zakazuje manipulacji na rynku i wykorzystywania informacji wewnętrznych na rynkach hurtowych energii elektrycznej i gazu ziemnego, w tym rynkach pozagiełdowych i giełdach energii elektrycznej oraz gazu ziemnego, rynkach służących handlowi energią i gazem ziemnym, zdolnościami wytwórczymi, bilansowaniem i usługami systemowymi we wszystkich ramach czasowych, łącznie z rynkami terminowymi, rynkami dnia następnego i rynkami dnia bieżącego.

2. Każda ze Stron monitoruje działalność handlową na tych rynkach w celu wykrywania transakcji opartych na informacjach wewnętrznych i manipulacjach na rynku oraz w celu zapobiegania im.

3. Strony współpracują, w tym zgodnie z art. 318, w celu wykrywania transakcji opartych na informacjach wewnętrznych i manipulacjach na rynku oraz w celu zapobiegania im oraz, w stosownych przypadkach, mogą wymieniać informacje, w tym informacje dotyczące monitorowania rynku i egzekwowania przepisów.

ARTYKUŁ 306

Dostęp stron trzecich do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych

1. Każda ze Stron zapewnia wdrożenie systemu dostępu stron trzecich do sieci przesyłowej i dystrybucyjnej na podstawie opublikowanych taryf, stosowanych obiektywnie i w sposób niedyskryminujący.

2. Bez uszczerbku dla art. 302, każda ze Stron zapewnia, aby operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych na jej terytorium udzielali dostępu do swoich systemów przesyłowych lub dystrybucyjnych podmiotom na rynku tej Strony w rozsądnym terminie od dnia złożenia wniosku o dostęp.

Każda ze Stron zapewnia, aby operatorzy systemów przesyłowych traktowali producentów energii ze źródeł odnawialnych na rozsądnych i niedyskryminujących warunkach w zakresie przyłączenia do sieci elektroenergetycznej i korzystania z niej.

Operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może odmówić dostępu w przypadku gdy nie dysponuje niezbędną zdolnością. Podaje się należycie uzasadnione powody każdej takiej odmowy.

3. Bez uszczerbku dla uzasadnionych celów polityki publicznej, każda ze Stron zapewnia, aby opłaty stosowane wobec podmiotów na rynku tej Strony przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych za dostęp i podłączenie do sieci oraz korzystanie z nich, a także, gdy ma to zastosowanie, opłaty za odpowiednie wzmocnienie sieci, odpowiednio odzwierciedlały koszty i były przejrzyste. Każda ze Stron zapewnia publikację zasad, warunków, taryf i wszystkich informacji, które mogą być niezbędne do skutecznego wykonywania prawa dostępu do systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz ich użytkowania.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby taryfy i opłaty, o których mowa w ust. 1 i 3, były stosowane w sposób niedyskryminujący wobec podmiotów na rynku każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 307

Obsługa systemu i rozdzielenie operatorów sieci

1. Każda ze Stron zapewnia, aby operatorzy systemu przesyłowego wypełniali swoje funkcje w sposób przejrzysty i niedyskryminujący.

2. Każda ze Stron wdraża zasady dla operatorów systemów przesyłowych, które zapewniają skuteczne eliminowanie wszelkich konfliktów interesów wynikających ze sprawowania przez tę samą osobę kontroli nad operatorem systemu przesyłowego i producentem lub dostawcą.

ARTYKUŁ 308

Cele polityki publicznej w kontekście dostępu stron trzecich i rozdziału własnościowego

1. Gdy jest to konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu polityki publicznej oraz w oparciu o obiektywne kryteria, każda ze Stron może podjąć decyzję o niestosowaniu art. 306 i 307 wobec:

- a) rynków lub systemów wschodzących lub odizolowanych;
- b) infrastruktury, która spełnia warunki określone w załączniku 28.

2. Gdy jest to konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu polityki publicznej oraz w oparciu o obiektywne kryteria, każda ze Stron może podjąć decyzję o niestosowaniu art. 303 i 304 wobec:

- a) małych lub odizolowanych rynków lub systemów energii elektrycznej;
- b) małych, powstających lub odizolowanych rynków lub systemów gazu ziemnego.

ARTYKUŁ 309

Zwolnienia przyznane połączeniom międzysystemowym

Każda ze Stron zapewnia, aby zwolnienia przyznane połączeniom międzysystemowym między Unią a Zjednoczonym Królestwem na podstawie art. 63 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943¹ i przepisów transponujących art. 36 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE² w ich odpowiednich jurysdykcjach, które obowiązują po zakończeniu okresu przejściowego, nadal miały zastosowanie zgodnie z ich odpowiednimi przepisami oraz na mających zastosowanie zasadach.

ARTYKUŁ 310

Niezależny organ regulacyjny

1. Każda ze Stron zapewnia wyznaczenie i utrzymanie operacyjnie niezależnego organu regulacyjnego lub operacyjnie niezależnych organów regulacyjnych zajmujących się energią elektryczną i gazem oraz mających następujące uprawnienia i obowiązki:

- a) ustalanie lub zatwierdzanie taryf, opłat i warunków dotyczących dostępu do sieci, o których mowa w art. 306, lub metodyk leżących u ich podstaw;

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. UE L 158 z 14.6.2019, s. 54) lub wcześniejsze akty: Dz.U. UE L 176 z 15.7.2003, s. 1 oraz Dz.U. UE L 211 z 14.8.2009, s. 15.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. UE L 211 z 14.8.2009, s. 94) lub wcześniejszy akt: Dz.U. UE L 176 z 15.7.2003, s. 57.

- b) zapewnianie zgodności z zasadami, o których mowa w art. 307 i 308;
- c) wydawanie wiążących decyzji co najmniej w odniesieniu do lit. a) i b);
- d) nakładanie skutecznych środków odwoławczych.

2. Wykonując te obowiązki i uprawnienia, niezależny organ regulacyjny lub niezależne organy regulacyjne muszą działać w sposób bezstronny i przejrzysty.

SEKCJA 2

HANDEL POŁĄCZENIAMI MIĘDZYSYSTEMOWYMI

ARTYKUŁ 311

Skuteczne wykorzystanie elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych

1. W celu zapewnienia skutecznego wykorzystania elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych oraz zmniejszenia barier w handlu między Unią a Zjednoczonym Królestwem, każda ze Stron zapewnia, aby:
 - a) alokacja zdolności przesyłowych i zarządzanie ograniczeniami przesyłowymi na elektroenergetycznych połączeniach międzysystemowych odbywały się na zasadach rynkowych, w sposób przejrzysty i niedyskryminujący;

- b) udostępniano maksymalną przepustowość elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych, uwzględniając:
 - (i) potrzebę zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania systemu; oraz
 - (ii) najskuteczniejszego wykorzystania systemów;
- c) przepustowość elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych można było ograniczać jedynie w sytuacjach nadzwyczajnych, a każde takie ograniczenie wytwarzania odbywało się w sposób niedyskryminujący;
- d) publikowane były informacje dotyczące obliczania przepustowości, aby wspierać cele niniejszego artykułu;
- e) nie stosowano opłat sieciowych od pojedynczych transakcji ani cen wywoławczych za korzystanie z połączeń międzysystemowych;
- f) alokacja zdolności przesyłowych i zarządzanie ograniczeniami przesyłowymi w odniesieniu do elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych podlegały koordynacji zainteresowanych operatorów systemów przesyłowych z Unii i operatorów systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa; koordynacja ta obejmuje opracowanie porozumień w celu uzyskiwania solidnych i skutecznych wyników w odniesieniu do wszystkich odpowiednich ram czasowych, w tym rynków terminowych, rynków dnia następnego i rynków dnia bieżącego oraz bilansowania; oraz
- g) porozumienia dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi przyczyniały się do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi i inwestowaniu w efektywne pod względem ekonomicznym elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe.

2. Koordynacja i porozumienia, o których mowa w ust. 1 lit. f), nie obejmują ani nie pociągają za sobą udziału operatorów systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa w unijnych procedurach alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi.
3. Każda ze Stron podejmuje niezbędne działania w celu zapewnienia jak najszybszego zawarcia umowy wielostronnej dotyczącej rekompensat kosztów zapewniania transgranicznej wymiany energii elektrycznej między:
 - a) operatorami systemu przesyłowego uczestniczącymi w mechanizmie rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi ustanowionym rozporządzeniem Komisji (UE) nr 838/2010¹; oraz
 - b) operatorami systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa.
4. Umowa wielostronna, o której mowa w ust. 3, ma na celu zapewnienia, aby:
 - a) operatorzy systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa byli traktowani na równi z operatorem systemów przesyłowych w kraju uczestniczącym w mechanizmie rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi; oraz
 - b) traktowanie operatorów systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa nie było korzystniejsze w porównaniu z tym, które miałyby zastosowanie do operatora systemu przesyłowego uczestniczącego w mechanizmie rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi.

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 838/2010 z dnia 23 września 2010 r. w sprawie ustanowienia wytycznych dotyczących mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi i wspólnego podejścia regulacyjnego do opłat przesyłowych (Dz.U. UE L 250 z 24.9.2010, s. 5).

5. Niezależnie od ust. 1 lit. e), do czasu zawarcia umowy wielostronnej, o której mowa w ust. 3, opłata za korzystanie z systemu przesyłowego może zostać nałożona na planowany przywóz i wywóz między Unią a Zjednoczonym Królestwem.

ARTYKUŁ 312

Uzgodnienia dotyczące obrotu energią elektryczną we wszystkich ramach czasowych

1. W odniesieniu do alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi na etapie dnia następnego, Specjalny Komitet ds. Energii podejmuje, na zasadzie priorytetu, niezbędne działania zgodnie z art. 317 w celu zapewnienia, aby operatorzy systemu przesyłowego opracowali w określonym terminie uzgodnienia określające procedury techniczne zgodnie z załącznikiem 29.
2. Jeżeli Specjalny Komitet ds. Energii nie zaleci Stronom wdrożenia takich procedur technicznych zgodnie z art. 317 ust. 4, podejmuje decyzje i wydaje zalecenia niezbędne do alokacji zdolności elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych w ramach czasowych rynku dnia następnego zgodnie z załącznikiem 29.
3. Specjalny Komitet ds. Energii dokonuje przeglądu uzgodnień dotyczących wszystkich ram czasowych, w szczególności bilansowania i ram czasowych dnia bieżącego, i może zalecić, aby każda ze Stron zwróciła się do swoich operatorów systemów przesyłowych o przygotowanie procedur technicznych zgodnie z art. 317 w celu ulepszenia uzgodnień dotyczących określonych ram czasowych.

4. Specjalny Komitet ds. Energii dokonuje przeglądu dalszego spełniania przez procedury techniczne opracowane zgodnie z ust. 1 wymogów załącznika 29 oraz niezwłocznie rozwiązuje wszelkie wykryte problemy.

ARTYKUŁ 313

Skuteczne wykorzystanie gazowych połączeń międzysystemowych

1. W celu zapewnienia skutecznego wykorzystania gazowych połączeń międzysystemowych oraz zmniejszenia barier w handlu między Unią a Zjednoczonym Królestwem, każda ze Stron zapewnia, aby:

- a) udostępniono maksymalną przepustowość gazowych połączeń międzysystemowych, z poszanowaniem zasady niedyskryminacji i uwzględniając:
 - (i) potrzebę zapewnienia bezpiecznego działania systemu; oraz
 - (ii) najskuteczniejsze wykorzystanie systemów;
- b) mechanizmy alokacji zdolności i procedury zarządzania ograniczeniami przesyłowymi w zakresie gazowych połączeń międzysystemowych były oparte na zasadach rynkowych, przejrzyste i niedyskryminujące, a także aby aukcje wykorzystywano głównie do celów alokacji zdolności przesyłowych w punktach połączenia międzysystemowego.

2. Każda ze Stron podejmuje niezbędne działania w celu zapewnienia, aby:
 - a) operatorzy systemu przesyłowego dążyli do wspólnego oferowania standardowych produktów z zakresu zdolności, na które składają się odpowiednie zdolności punktów wejścia i wyjścia po obu stronach punktu połączenia międzysystemowego;
 - b) operatorzy systemów przesyłowych koordynowali procedury dotyczące wykorzystania gazowych połączeń międzysystemowych między operatorami systemów przesyłowych z Unii a zainteresowanymi operatorami systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa.
3. Koordynacja, o której mowa w ust. 2 lit. b), nie obejmuje ani nie pociąga za sobą udziału operatorów systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa w unijnych procedurach dotyczących wykorzystania gazowych połączeń międzysystemowych.

SEKCJA 3

ROZWÓJ SIECI I BEZPIECZEŃSTWO DOSTAW

ARTYKUŁ 314

Rozwój sieci

1. Strony współpracują, aby ułatwić terminowy rozwój i interoperacyjność infrastruktury energetycznej łączącej ich terytoria.

2. Każda ze Stron zapewnia opracowywanie, publikację i regularną aktualizację planów rozwoju sieci dla systemów przesyłowych energii elektrycznej i gazu.

ARTYKUŁ 315

Współpraca w zakresie bezpieczeństwa dostaw

1. Strony współpracują w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i gazu ziemnego.
2. Strony w odpowiednim czasie wymieniają informacje dotyczące wszelkich zagrożeń określonych zgodnie z art. 316.
3. Strony wymieniają plany, o których mowa w art. 316. W przypadku Unii plany te mogą być na poziomie państwa członkowskiego lub na poziomie regionalnym.
4. Strony informują się wzajemnie bez zbędnej zwłoki, w przypadku gdy istnieją wiarygodne informacje, że może dojść do zakłócenia lub innego kryzysu związanego z dostawami energii elektrycznej lub gazu ziemnego, oraz informują się wzajemnie o planowanych lub wprowadzonych środkach.
5. Strony natychmiast informują się wzajemnie w przypadku rzeczywistego zakłócenia lub innego kryzysu, aby umożliwić koordynację środków łagodzących i środków odbudowy.
6. Strony prowadzą wymianę najlepszych praktyk w zakresie krótkoterminowych i sezonowych ocen wystarczalności.

7. Strony opracowują odpowiednie ramy współpracy w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i gazu ziemnego.

ARTYKUŁ 316

Gotowość na wypadek zagrożeń oraz plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej

1. Każda ze Stron ocenia zagrożenia, które mają wpływ na bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej lub gazu ziemnego, łącznie z ich prawdopodobieństwem wystąpienia i skutkami, w tym zagrożenia transgraniczne.

2. Każda ze Stron ustanawia i regularnie aktualizuje plany, aby wyeliminować zidentyfikowane zagrożenia, które mają wpływ na bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej lub gazu ziemnego. Plany te zawierają środki niezbędne do wyeliminowania lub ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia i skutków wszelkich zagrożeń określonych w ust. 1, a także niezbędne środki mające na celu przygotowanie na kryzys elektroenergetyczny lub dotyczący gazu ziemnego oraz łagodzenie jego skutków.

3. Środki zawarte w planach, o których mowa w ust. 2:

- a) muszą być jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne, niedyskryminujące i możliwe do zweryfikowania;
- b) nie mogą stanowić znaczącego zakłócenia w handlu między Stronami; oraz
- c) nie mogą zagrażać bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej lub gazu ziemnego drugiej Strony.

W przypadku kryzysu Strony uruchamiają środki nierynkowe wyłącznie w ostateczności.

SEKCJA 4

WSPÓŁPRACA TECHNICZNA

ARTYKUŁ 317

Współpraca między operatorami systemów przesyłowych

1. Każda ze Stron zapewnia, aby operatorzy systemów przesyłowych opracowali skuteczne i inkluzywne uzgodnienia robocze z myślą o wspieraniu planowania i zadań operacyjnych związanych z realizacją celów niniejszego tytułu, w tym, gdy zaleci to Specjalny Komitet ds. Energii, przygotowania procedur technicznych w celu skutecznego wykonania art. 311–315.

Uzgodnienia robocze, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują ramy współpracy między Europejską Siecią Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej ustanowioną zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943 („ENTSO-E”) i Europejską Siecią Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu ustanowioną zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009¹ („ENTSOG”), z jednej strony, a operatorami systemów przesyłowych energii elektrycznej i gazu w Zjednoczonym Królestwie, z drugiej strony. W ramach tych uwzględnia się przynajmniej następujące obszary:

- a) rynki energii elektrycznej i gazu;
- b) dostęp do sieci;
- c) bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej i gazu;
- d) energia morska;
- e) planowanie infrastruktury;
- f) skuteczne wykorzystanie elektroenergetycznych i gazowych połączeń międzysystemowych;
oraz
- g) obniżanie emisyjności sektora gazu i jakość gazu.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 (Dz.U. UE L 211 z 14.8.2009, s. 36).

Specjalny Komitet ds. Energii możliwie najszybciej uzgadnia wytyczne dotyczące uzgodnień roboczych i ram współpracy w zakresie rozpowszechniania informacji wśród operatorów systemu przesyłowego.

Ramy współpracy, o których mowa w akapicie drugim, nie obejmują ani nie powodują przyznania statusu porównywalnego z udziałem operatorów systemów przesyłowych ze Zjednoczonego Królestwa w ENTSO-E lub ENTSOG.

2. Specjalny Komitet ds. Energii może zalecić każdej ze Stron zwrócić się do swoich operatorów systemów przesyłowych o przygotowanie szczegółowych procedur technicznych, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych zwracali się o opinię w sprawie procedur technicznych odpowiednio do Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i organu regulacyjnego w Zjednoczonym Królestwie wyznaczonego zgodnie z art. 310 w przypadku sporu lub w każdym przypadku przed zakończeniem tych procedur technicznych. Odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych Stron przedkładają te opinie wraz z projektami procedur technicznych Specjalnemu Komitetowi ds. Energii.

4. Specjalny Komitet ds. Energii dokonuje przeglądu projektów procedur technicznych i może zalecić Stronom wdrożenie takich procedur w ich odpowiednich uzgodnieniach wewnętrznych, z należyтым uwzględnieniem opinii Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i organu regulacyjnego w Zjednoczonym Królestwie wyznaczonego zgodnie z art. 310. Specjalny Komitet ds. Energii monitoruje skuteczne funkcjonowanie takich procedur technicznych i może zalecić ich aktualizację.

ARTYKUŁ 318

Współpraca organów regulacyjnych

1. Strony zapewniają, aby Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i organ regulacyjny Zjednoczonego Królestwa wyznaczony zgodnie z art. 310 najszybciej, jak to możliwe nawiązywali kontakty i dokonywały uzgodnień administracyjnych, aby ułatwić osiągnięcie celów niniejszej Umowy. Kontakty i uzgodnienia administracyjne obejmują co najmniej następujące obszary:

- a) rynki energii elektrycznej i gazu;
- b) dostęp do sieci;
- c) zapobieganie nadużyciom na rynkach hurtowych energii elektrycznej i gazu;
- d) bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej i gazu;

- e) planowanie infrastruktury;
- f) energia morska;
- g) skuteczne wykorzystanie elektroenergetycznych i gazowych połączeń międzysystemowych;
- h) współpraca między operatorami systemów przesyłowych; oraz
- i) obniżanie emisyjności sektora gazu i jakość gazu.

Specjalny Komitet ds. Energii możliwie najszybciej uzgadnia wytyczne dotyczące uzgodnień administracyjnych dla takiej współpracy w zakresie rozpowszechniania informacji wśród organów regulacyjnych.

2. Uzgodnienia administracyjne, o których mowa w ust. 1, nie obejmują ani nie powodują przyznania statusu porównywalnego z udziałem organu regulacyjnego Zjednoczonego Królestwa w Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, wyznaczonego zgodnie z art. 310.

ROZDZIAŁ 3

BEZPIECZNA I ZRÓWNOWAŻONA ENERGIA

ARTYKUŁ 319

Energia ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczna

1. Każda ze Stron wspiera efektywność energetyczną i wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.

Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy mające zastosowanie do wydawania licencji lub równoważnych środków mających zastosowanie do energii ze źródeł odnawialnych były niezbędne i proporcjonalne.

2. Unia potwierdza cel dotyczący udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r., określony w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001¹.

Unia potwierdza swoje cele w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r. określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE².

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. UE L 328 z 21.12.2018, s. 82).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej (Dz.U. UE L 315 z 14.11.2012, s. 1).

3. Zjednoczone Królestwo potwierdza:
 - a) swoje dążenie w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r., które określiło w swoim krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu;
 - b) swoje dążenie w zakresie bezwzględnego poziomu zużycia energii pierwotnej i końcowej w 2030 r., które określiło w swoim krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu.
4. Strony informują się na bieżąco w kwestiach określonych w ust. 2 i 3.

ARTYKUŁ 320

Wsparcie dla energii ze źródeł odnawialnych

1. Każda ze Stron zapewnia, aby wsparcie dla energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych ułatwiało wprowadzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na rynek energii elektrycznej.
2. Biopaliwa, biopłyny i biomasę wspiera się jako energię ze źródeł odnawialnych wyłącznie, gdy spełniają one solidne, podlegające weryfikacji kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych.

3. Każda ze Stron wyraźnie określa wszelkie specyfikacje techniczne, które mają zostać spełnione przez urządzenia i systemy wykorzystujące energię ze źródeł odnawialnych, aby skorzystać z systemów wsparcia. Takie specyfikacje techniczne muszą uwzględniać współpracę prowadzoną na podstawie art. 91, 92 i 323.

ARTYKUŁ 321

Współpraca w zakresie rozwijania energii morskiej

1. Strony współpracują w zakresie rozwoju energii morskiej ze źródeł odnawialnych przez wymianę najlepszych praktyk oraz, w stosownych przypadkach, ułatwianie rozwijania konkretnych projektów.

2. Opierając się na współpracy w dziedzinie energetyki na Morzu Północnym, Strony umożliwiają stworzenie specjalnego forum służącego prowadzeniu dyskusji technicznych między Komisją Europejską, ministerstwami i organami publicznymi państw członkowskich, ministerstwami i organami publicznymi Zjednoczonego Królestwa, operatorami systemu przesyłowego i przemysłem energii morskiej oraz zainteresowanymi stronami, w zakresie rozwoju sieci przesyłowej energii morskiej i dużego potencjału energii ze źródeł odnawialnych w regionie Morza Północnego. Współpraca ta obejmuje co najmniej następujące obszary:

- a) projekty hybrydowe i projekty wspólne;
- b) planowanie przestrzenne obszarów morskich;
- c) ramy wsparcia i finanse;

- d) najlepsze praktyki dotyczące odpowiedniego planowania sieci lądowej i morskiej;
- e) wymiana informacji w zakresie nowych technologii; oraz
- f) wymiana najlepszych praktyk w odniesieniu do odpowiednich zasad, przepisów i norm technicznych.

ARTYKUŁ 322

Ryzyko i bezpieczeństwo na obszarach morskich

1. Strony prowadzą współpracę i wymianę informacji w celu utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony środowiska w odniesieniu do wszelkiej działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich.
2. Strony wprowadzają odpowiednie środki, aby zapobiegać poważnym awariom wynikającym z działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz aby ograniczać skutki takich awarii.
3. Strony propagują wymianę najlepszych praktyk między swoimi organami właściwymi w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska w odniesieniu do działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich. Regulacje w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska w odniesieniu do działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich muszą być niezależne od wszelkich funkcji dotyczących udzielania licencji na działalność związaną ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich.

ARTYKUŁ 323

Współpraca w zakresie norm

Zgodnie z art. 92 i 98 Strony propagują współpracę między organami regulacyjnymi i normalizacyjnymi mającymi siedzibę na ich terytorium w celu ułatwienia opracowania norm międzynarodowych w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych, aby przyczynić się do zrównoważonej polityki energetycznej i klimatycznej.

ARTYKUŁ 324

Badania naukowe, rozwój i innowacje

Strony propagują badania naukowe, rozwój i innowacje w dziedzinie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych.

ROZDZIAŁ 4

TOWARY ENERGETYCZNE I SUROWCE

ARTYKUŁ 325

Ustalanie ceny eksportowej

Strona nie nakłada wyższej ceny wywozu towarów energetycznych lub surowców do drugiej Strony niż cena pobierana za te towary energetyczne lub surowce przeznaczone na rynek wewnętrzny, za pomocą jakichkolwiek środków, w tym licencji czy wymogów dotyczących ceny minimalnej.

ARTYKUŁ 326

Regulacja cen

Jeżeli Strona postanowi uregulować cenę wewnętrznej dostawy do odbiorców energii elektrycznej lub gazu ziemnego, może tego dokonać wyłącznie, aby osiągnąć cel polityki publicznej i wyłącznie poprzez nałożenie ceny regulowanej, która jest jasno określona, przejrzysta, niedyskryminująca i proporcjonalna.

ARTYKUŁ 327

Zezwolenie na poszukiwanie i produkcję węglowodorów i wytwarzanie energii elektrycznej

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia na poszukiwanie i produkcję węglowodorów lub wytwarzanie energii elektrycznej, Strona ta udziela takich zezwoleń na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów sporządzanych i publikowanych przed rozpoczęciem okresu składania wniosków zgodnie z ogólnymi warunkami i procedurami określonymi w tytule II rozdział 5 sekcja 1 niniejszego działu.
2. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu i od art. 301 każda ze Stron może udzielać zezwoleń związanych z poszukiwaniem lub produkcją węglowodorów bez przestrzegania warunków i procedur związanych z publikacją określonych w art. 153, na podstawie należycie uzasadnionych zwolnień przewidzianych w mających zastosowanie przepisach.
3. Wkłady finansowe lub wkłady niepieniężne wymagane od podmiotów, którym udziela się zezwolenia, nie mogą ingerować w zarządzanie ani w proces decyzyjny takich podmiotów.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca ubiegający się o zezwolenie miał prawo odwołania się od każdej decyzji dotyczącej zezwolenia do organu wyższego szczebla lub organu niezależnego od organu wydającego decyzję, lub do zwrócenia się do takiego organu wyższego szczebla lub organu niezależnego o dokonanie przeglądu tej decyzji. Każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca otrzymał uzasadnienie decyzji administracyjnej, aby w razie konieczności umożliwić mu skorzystanie z procedur odwoławczych. Przepisy mające zastosowanie do odwołań podlegają publikacji.

ARTYKUŁ 328

Bezpieczeństwo i integralność urządzeń i infrastruktury energetycznej

Żadnego z postanowień niniejszego tytułu nie interpretuje się jako uniemożliwiającego Stronom przyjmowanie tymczasowych środków niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa i zachowania integralności urządzeń lub infrastruktury energetycznej, pod warunkiem że środki te nie są stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu lub inwestycjach między Stronami.

ROZDZIAŁ 5

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 329

Skuteczne wykonanie i zmiany

1. Rada Partnerstwa może zmienić załącznik 26 i załącznik 28. Rada Partnerstwa może aktualizować załącznik 27, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia funkcjonowania tego załącznika na przestrzeni czasu.
2. Specjalny Komitet ds. Energii może zmienić załącznik 29.
3. Specjalny Komitet ds. Energii wydaje zalecenia niezbędne do zapewnienia skutecznego wykonania rozdziałów niniejszego tytułu, za które jest odpowiedzialny.

ARTYKUŁ 330

Dialog

Strony prowadzą regularny dialog w celu ułatwienia osiągnięcia celów niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 331

Zakończenie obowiązywania niniejszego tytułu

1. Niniejszy tytuł przestaje obowiązywać z dniem 30 czerwca 2026 r.
2. Niezależnie od ust. 1, w okresie od dnia 1 lipca 2026 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. Rada Partnerstwa może podjąć decyzję, że niniejszy tytuł będzie miał zastosowanie do dnia 31 marca 2027 r. W okresie od dnia 1 kwietnia 2027 r. do dnia 31 grudnia 2027 r., a także w jakimkolwiek momencie w każdym kolejnym roku, Rada Partnerstwa może podjąć decyzję, że niniejszy tytuł będzie miał zastosowanie do dnia 31 marca następnego roku.
3. Niniejszy artykuł stosuje się bez uszczerbku dla art. 509, 521 i 779.

TYTUŁ IX

PRZEJRZYSTOŚĆ

ARTYKUŁ 332

Cel

1. Uznając wpływ, jaki ich odpowiednie otoczenie regulacyjne może mieć na handel i inwestycje między Stronami, Strony zmiierzają do zapewnienia przewidywalnego otoczenia regulacyjnego oraz skutecznych procedur dla przedsiębiorców, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw.
2. Strony potwierdzają swoje zobowiązania w odniesieniu do przejrzystości w ramach porozumienia WTO i opierają się na tych zobowiązaniach w postanowieniach zawartych w niniejszym tytule.

ARTYKUŁ 333

Definicja

Do celów niniejszego tytułu „decyzja administracyjna” oznacza decyzję lub działanie wywołujące skutek prawny, które mają zastosowanie do konkretnej osoby, konkretnego towaru lub konkretnej usługi w indywidualnym przypadku, i obejmuje niepodjęcie decyzji lub niepodjęcie takiego działania, gdy wymaga tego prawo Strony.

ARTYKUŁ 334

Zakres stosowania

Niniejszy tytuł ma zastosowanie do tytułów I–VIII oraz tytułów X–XII niniejszego działu i działu szóstego.

ARTYKUŁ 335

Publikacja

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy ustawowe, wykonawcze, procedury i zarządzenia administracyjne o zasięgu ogólnym były niezwłocznie publikowane za pośrednictwem wyznaczonego urzędowo środka przekazu oraz, w miarę możliwości, drogą elektroniczną, lub w inny sposób udostępnione w taki sposób, aby umożliwić każdej osobie zapoznanie się z nimi.
2. W odpowiednim zakresie każda ze Stron zapewnia wyjaśnienie celu i uzasadnienie środków, o których mowa w ust. 1.
3. Każda ze Stron przewiduje rozsądny okres między publikacją i wejściem w życie jej przepisów ustawowych i wykonawczych, z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe ze względu na pilny charakter sprawy.

ARTYKUŁ 336

Zapytania

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje odpowiednie i proporcjonalne mechanizmy udzielania odpowiedzi na zapytania każdej osoby dotyczące wszelkich przepisów ustawowych lub wykonawczych.
2. Każda ze Stron niezwłocznie udziela informacji i odpowiada na pytania drugiej Strony dotyczące wszelkich obowiązujących lub planowanych przepisów ustawowych lub wykonawczych, chyba że na podstawie innego postanowienia niniejszej Umowy ustanowiono specjalny mechanizm.

ARTYKUŁ 337

Stosowanie środków o zasięgu ogólnym

1. Każda ze Stron stosuje swoje przepisy ustawowe, wykonawcze, procedury i zarządzenia administracyjne o zasięgu ogólnym w sposób obiektywny, bezstronny i rozsądny.

2. W przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego dotyczącego osób, towarów lub usług drugiej Strony w odniesieniu do stosowania przepisów ustawowych lub wykonawczych, każda ze Stron:
- a) dokłada wszelkich starań, aby z odpowiednim wyprzedzeniem zawiadamić osoby, których bezpośrednio dotyczy postępowanie administracyjne, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, dołączając informację o charakterze postępowania, oświadczenie organu wszczynającego postępowanie oraz ogólny opis każdej spornej kwestii; oraz
 - b) zapewnia takim osobom rozsądną możliwość przedstawienia faktów i argumentów na poparcie ich stanowiska przed każdą ostateczną decyzją administracyjną, w zakresie, w jakim pozwala na to czas, charakter postępowania oraz interes publiczny.

ARTYKUŁ 338

Kontrola i odwołanie

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje sądy, trybunały arbitrażowe lub sądy administracyjne oraz procedury służące szybkiej kontroli oraz, jeżeli jest to uzasadnione, zmianie decyzji administracyjnych. Każda ze Stron zapewnia, aby jej sądy prowadziły procedury odwoławcze lub procedury kontroli w sposób niedyskryminujący i bezstronny. Sądy te muszą być bezstronne i niezależne od organu, któremu powierzono egzekwowanie przepisów administracyjnych.

2. Każda ze Stron zapewnia stronom postępowań, o których mowa w ust. 1, rozsądną możliwość poparcia lub obrony ich stanowisk.
3. Każda ze Stron zapewnia zgodnie ze swoim prawem, aby wszelkie decyzje wydane w postępowaniach, o których mowa w ust. 1, opierały się na dowodach i złożonych dokumentach lub, gdy ma to zastosowanie, na dokumentacji zgromadzonej przez właściwy organ administracyjny.
4. Każda ze Stron zapewnia wykonanie decyzji, o których mowa w ust. 3, przez organ, któremu powierzono egzekwowanie przepisów administracyjnych, z zastrzeżeniem odwołania lub dalszej kontroli zgodnie z prawem Strony.

ARTYKUŁ 339

Związek z innymi tytułami

Postanowienia zawarte w niniejszym tytule stanowią uzupełnienie szczególnych zasad przejrzystości określonych w tych tytułach niniejszego działu, w odniesieniu do których stosuje się niniejszy tytuł.

TYTUŁ X

DOBRE PRAKTYKI REGULACYJNE I WSPÓLPRACA REGULACYJNA

ARTYKUŁ 340

Zasady ogólne

1. Każda ze Stron ma swobodę określania swojego podejścia do dobrych praktyk regulacyjnych w ramach niniejszej Umowy w sposób zgodny z jej własnymi ramami prawnymi, praktykami, procedurami i podstawowymi zasadami¹ leżącymi u podstaw jej systemu regulacyjnego.
2. Żadnego z postanowień niniejszego tytułu nie interpretuje się jako zobowiązującego Stronę do:
 - a) odstąpienia od jej wewnętrznych procedur przygotowania i przyjmowania środków regulacyjnych;
 - b) podejmowania działań, które podważyłyby lub utrudniłyby terminowe przyjęcie środków regulacyjnych służących osiągnięciu celów jej polityki publicznej; lub
 - c) osiągnięcia jakiegokolwiek szczególnego rezultatu regulacyjnego.

¹ W przypadku Unii zasady te obejmują zasadę ostrożności.

3. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie może mieć wpływu na prawo Strony do określenia lub regulowania jej własnych poziomów ochrony celem prowadzenia lub wspierania jej własnej polityki publicznej w takich obszarach jak:

- a) zdrowie publiczne;
- b) życie lub zdrowie ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostan zwierząt;
- c) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- d) warunki zatrudnienia;
- e) środowisko, w tym zmiana klimatu;
- f) ochrona konsumentów;
- g) ochrona socjalna i zabezpieczenie społeczne;
- h) ochrona danych i cyberbezpieczeństwo;
- (i) różnorodność kulturowa;
- j) integralność i stabilność systemu finansowego oraz ochrona inwestorów;
- k) bezpieczeństwo energetyczne; oraz
- l) przeciwdziałanie praniu pieniędzy.

Dla większej pewności należy wyjaśnić, że do celów w szczególności lit. c) i d) akapitu pierwszego, nadal stosuje się różne modele stosunków pracy, obejmujące rolę i autonomię partnerów społecznych, przewidziane w prawie lub praktykach krajowych Strony, w tym przepisy i praktyki dotyczące negocjacji zbiorowych i egzekwowania układów zbiorowych.

4. Środki regulacyjne nie mogą stanowić ukrytej bariery w handlu.

ARTYKUŁ 341

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

a) „organ regulacyjny” oznacza:

- (i) w odniesieniu do Unii – Komisję Europejską; oraz
- (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – Rząd Jej Królewskiej Mości Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz zdecentralizowaną administrację Zjednoczonego Królestwa;

- b) „środki regulacyjne” oznaczają:
- (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) rozporządzenia i dyrektywy, przewidziane w art. 288 TFUE; oraz
 - B) akty wykonawcze i delegowane, przewidziane odpowiednio w art. 290 i 291 TFUE; oraz
 - (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
 - A) prawo pierwotne; oraz
 - B) prawo wtórne.

ARTYKUŁ 342

Zakres stosowania

1. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do środków regulacyjnych proponowanych lub wydanych, w stosownych przypadkach, przez organ regulacyjny każdej ze Stron w odniesieniu do wszelkich kwestii objętych tytułami I–IX, tytułem XI, tytułem XII niniejszego działu oraz działem szóstym.

2. Art. 351 i 352 mają zastosowanie również do innych środków o zasięgu ogólnym wydanych lub zaproponowanych przez organ regulacyjny Strony w odniesieniu do wszelkich kwestii objętych tytułami, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mających znaczenie dla działań w zakresie współpracy regulacyjnej, takich jak wytyczne, dokumenty programowe lub zalecenia.

3. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do organów regulacyjnych, środków regulacyjnych, praktyk ani podejść regulacyjnych państw członkowskich.

4. Wszelkie postanowienia szczególne zawarte w tytułach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mają pierwszeństwo przed postanowieniami niniejszego tytułu w zakresie niezbędnym do stosowania postanowień szczególnych.

ARTYKUŁ 343

Koordinacja wewnętrzna

Każda ze Stron musi posiadać wewnętrzne procedury lub mechanizmy koordynacji lub przeglądu w odniesieniu do środków regulacyjnych przygotowywanych przez jej organ regulacyjny. Takie procesy lub mechanizmy powinny służyć między innymi:

- a) wspieraniu dobrych praktyk regulacyjnych, w tym praktyk określonych w niniejszym tytule;
- b) określeniu i unikaniu zbędnego powielania i niespójności wymogów między własnymi środkami regulacyjnymi Strony;

- c) zapewnieniu zgodności z międzynarodowymi obowiązkami Strony w zakresie handlu i inwestycji; oraz
- d) propagowaniu uwzględniania skutków przygotowywanych środków regulacyjnych, w tym skutków dla małych i średnich przedsiębiorstw¹, zgodnie z odpowiednimi zasadami i procedurami.

ARTYKUŁ 344

Opis procesów i mechanizmów

Każda ze Stron udostępnia publicznie opisy procesów lub mechanizmów stosowanych przez jej organ regulacyjny w celu przygotowania, oceny lub przeglądu środków regulacyjnych. Opisy te muszą zawierać odniesienie do odpowiednich zasad, wytycznych lub procedur, w tym tych dotyczących możliwości przedstawienia uwag przez opinię publiczną.

¹ W odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa „małe i średnie przedsiębiorstwa” oznaczają małe przedsiębiorstwa i mikroprzedsiębiorstwa.

ARTYKUŁ 345

Wczesne informowanie o planowanych środkach regulacyjnych

1. Każda ze Stron udostępnia publicznie, zgodnie ze swoimi odpowiednimi zasadami i procedurami, co najmniej raz w roku, wykaz planowanych ważnych¹ środków regulacyjnych, które jej organ regulacyjny z uzasadnionych względów spodziewa się zaproponować lub przyjąć w ciągu roku. Organy regulacyjne każdej ze Stron mogą określić, co stanowi ważny środek regulacyjny do celów jej obowiązków wynikających z niniejszego tytułu.
2. W odniesieniu do każdego ważnego środka regulacyjnego zawartego w wykazie, o którym mowa w ust. 1, każda ze Stron powinna również jak najszybciej udostępnić publicznie:
 - a) krótki opis jego zakresu i celów; oraz
 - b) o ile jest to możliwe, przewidywany czas na jego przyjęcie, w tym wszelkie możliwości przeprowadzenia konsultacji publicznych.

¹ W przypadku Zjednoczonego Królestwa ważne środki regulacyjne rozumiane są jako istotne środki regulacyjne (*significant regulatory measures*) zgodnie z definicją takich środków w przepisach i procedurach Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 346

Konsultacje publiczne

1. Przy przygotowaniu ważnego środka regulacyjnego każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami i procedurami, aby jej organ regulacyjny:
 - a) publikował projekt środka regulacyjnego albo dokumenty konsultacyjne zawierające wystarczająco szczegółowe informacje dotyczące takiego przygotowywanego środka regulacyjnego, aby każda osoba mogła ocenić, czy i w jaki sposób środki te mogą mieć istotny wpływ na interesy tej osoby;
 - b) oferował wszystkim, w sposób niedyskryminujący, rozsądne możliwości przedstawienia uwag; oraz
 - c) rozważał otrzymane uwagi.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organ regulacyjny korzystał z elektronicznych środków komunikacji i dążył do utrzymania usług internetowych dostępnych bezpłatnie dla ogółu społeczeństwa na potrzeby publikowania odpowiednich środków regulacyjnych lub dokumentów, o których mowa w ust. 1 lit. a), oraz otrzymywania uwag związanych z konsultacjami społecznymi.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organ regulacyjny udostępniał publicznie, zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami i procedurami, podsumowanie wyników konsultacji społecznych, o których mowa w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 347

Ocena skutków

1. Każda ze Stron potwierdza swój zamiar zapewnienia, aby jej organ regulacyjny przeprowadzał, zgodnie ze swoimi jej odpowiednimi przepisami i procedurami, oceny skutków w odniesieniu do wszelkich głównych środków regulacyjnych, które przygotowuje. Od takich przepisów i procedur można przewidywać wyjątki.
2. W trakcie przeprowadzania oceny skutków każda ze Stron zapewnia, aby jej organ regulacyjny dysponował procedurami i mechanizmami propagującymi uwzględnienie następujących czynników:
 - a) potrzeby istnienia danego środka regulacyjnego, w tym charakter i znaczenie problemu, który dany środek ma regulować;
 - b) wszelkich wykonalnych i odpowiednich opcji regulacyjnych i pozaregulacyjnych, które umożliwiłyby osiągnięcie celów polityki publicznej Strony, w tym opcji nieregulowania;
 - c) w miarę możliwości i w odpowiednim zakresie – potencjalnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych tych opcji, w tym wpływu na handel międzynarodowy i inwestycje międzynarodowe oraz, zgodnie z odpowiednimi przepisami i procedurami, na małe i średnie przedsiębiorstwa; oraz
 - d) w stosownych przypadkach – tego, w jaki sposób rozważane opcje odnoszą się do odpowiednich norm międzynarodowych, w tym uzasadnienia wszelkich rozbieżności.

3. W stosunku do oceny skutków, którą organ regulacyjny przeprowadził w odniesieniu do środka regulacyjnego, każda ze Stron zapewnia sporządzenie przez jej organ regulacyjny sprawozdania końcowego zawierającego szczegółowe informacje dotyczące czynników branych pod uwagę w jego ocenie i odpowiednich ustaleń. Każda ze Stron w miarę możliwości udostępnia publicznie takie sprawozdania nie później niż w momencie publicznego udostępnienia wniosku dotyczącego środka regulacyjnego, o którym mowa w art. 341 lit. b) ppkt (i) A) lub lit. b) ppkt (ii) A), lub środka regulacyjnego, o którym mowa w tym artykule lit. b) ppkt (i) B) lub lit. b) ppkt (ii) B).

ARTYKUŁ 348

Ocena retrospektywna

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organ regulacyjny dysponował procedurami lub mechanizmami do celów przeprowadzania w stosownych przypadkach okresowych ocen retrospektywnych obowiązujących środków regulacyjnych.
2. Podczas przeprowadzania okresowej oceny retrospektywnej każda ze Stron dokłada starań, aby rozważyć, czy istnieją możliwości skuteczniejszego osiągnięcia jej celów polityki publicznej i zmniejszenia zbędnych obciążeń regulacyjnych, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organ regulacyjny udostępnił publicznie wszelkie istniejące plany i wyniki takich ocen retrospektywnych.

ARTYKUŁ 349

Rejestr regulacyjny

Każda ze Stron zapewnia, aby obowiązujące środki regulacyjne były publikowane w wyznaczonym rejestrze, w którym zwarte są środki regulacyjne i który jest publicznie dostępny bezpłatnie w internecie. Rejestr powinien umożliwiać wyszukiwanie środków regulacyjnych według odniesień lub według słów. Każda ze Stron okresowo aktualizuje swój rejestr.

ARTYKUŁ 350

Wymiana informacji dotyczących dobrych praktyk regulacyjnych

Strony dążą do wymiany informacji dotyczących swoich dobrych praktyk regulacyjnych określonych w niniejszym tytule, w tym w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Współpracy Regulacyjnej.

ARTYKUŁ 351

Działania w zakresie współpracy regulacyjnej

1. Strony mogą angażować się w działania w zakresie współpracy regulacyjnej na zasadzie dobrowolności, bez uszczerbku dla autonomii ich własnego procesu decyzyjnego i ich odpowiednich porządków prawnych. Strona może odmówić angażowania się w działania w zakresie współpracy regulacyjnej lub wycofać się z nich. Strona odmawiająca angażowania się w działania w zakresie współpracy regulacyjnej lub wycofująca się z nich powinna wyjaśnić drugiej Stronie przyczyny swojej decyzji.
2. Każda ze Stron może zaproponować drugiej Stronie działanie w zakresie współpracy regulacyjnej. Przedstawia ona swoją propozycję za pośrednictwem punktu kontaktowego wyznaczonego zgodnie z art. 353. Druga Strona rozpatruje tę propozycję w rozsądnym terminie oraz informuje Stronę zgłaszającą propozycję, czy uważa proponowane działanie za odpowiednie na potrzeby współpracy regulacyjnej.
3. W celu określenia odpowiednich działań na potrzeby współpracy regulacyjnej każda ze Stron uwzględnia:
 - a) wykaz, o którym mowa w art. 345 ust. 1; oraz
 - b) propozycje działań w zakresie współpracy regulacyjnej przedłożone przez osoby Strony, wraz z uzasadnieniem i odpowiednimi informacjami towarzyszącymi.

4. Jeżeli Strony postanowią zaangażować się w działanie z zakresu współpracy regulacyjnej, organ regulacyjny każdej ze Stron dąży w stosownych przypadkach do tego, aby:
- a) poinformować organ regulacyjny drugiej Strony o przygotowaniu nowych lub zmianie istniejących środków regulacyjnych i innych środków o zasięgu ogólnym, o których mowa w art. 342 ust. 2, które mają znaczenie dla współpracy regulacyjnej;
 - b) na wniosek przekazać informacje i poddać pod dyskusję środki regulacyjne i inne środki o zasięgu ogólnym, o których mowa w art. 342 ust. 2, które mają znaczenie dla współpracy regulacyjnej; oraz
 - c) podczas przygotowywania nowych lub zmiany istniejących środków regulacyjnych lub innych środków o zasięgu ogólnym, o których mowa w art. 342 ust. 2, rozważyć, w zakresie, w jakim jest to możliwe, wszelkie podejścia regulacyjne drugiej Strony w tej samej lub powiązanej kwestii.

ARTYKUŁ 352

Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Regulacyjnej

1. Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Regulacyjnej pełni następujące funkcje:
 - a) wzmocnienie i propagowanie dobrych praktyk regulacyjnych i współpracy regulacyjnej między Stronami;

- b) wymiana opinii dotyczących działań w zakresie współpracy, proponowanych lub prowadzonych na podstawie art. 351;
 - c) zachęcanie do współpracy regulacyjnej i koordynacji na forach międzynarodowych, w tym, w stosownych przypadkach, do okresowej dwustronnej wymiany informacji dotyczących istotnych trwających lub planowanych działań.
2. Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Regulacyjnej może zaprosić zainteresowane strony do uczestnictwa w swoich posiedzeniach.

ARTYKUŁ 353

Punkty kontaktowe

W terminie miesiąca po wejściu w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy w celu ułatwienia wymiany informacji między Stronami.

ARTYKUŁ 354

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Część szósta tytuł I nie ma zastosowania w odniesieniu do sporów dotyczących interpretacji i stosowania niniejszego tytułu.

TYTUŁ XI

RÓWNE WARUNKI DZIAŁANIA NA RZECZ OTWARTEJ I UCZCIWEJ KONKURENCJI
ORAZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 355

Zasady i cele

1. Strony uznają, że handel i inwestycje między Unią a Zjednoczonym Królestwem na zasadach i warunkach określonych w niniejszej Umowie wymagają otoczenia zapewniającego równe warunki działania na rzecz otwartej i uczciwej konkurencji między Stronami oraz zapewniającego prowadzenie handlu i inwestycji w sposób sprzyjający zrównoważonemu rozwojowi.
2. Strony uznają, że zrównoważony rozwój obejmuje rozwój gospodarczy, rozwój społeczny i ochronę środowiska, przy czym wszystkie trzy są wzajemnie zależne i wzajemnie się wzmocniają, a także potwierdzają swoje zobowiązanie do propagowania rozwoju handlu międzynarodowego i inwestycji w sposób przyczyniający się do osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju.

3. Każda ze Stron potwierdza swoje dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej w całej gospodarce do 2050 r.
4. Strony potwierdzają swoje wspólne stanowisko, w myśl którego ich relacja gospodarcza może przynosić korzyści w sposób wzajemnie zadowalający tylko wówczas, jeżeli zobowiązania związane z równymi warunkami działania na rzecz otwartej i uczciwej konkurencji przejdą próbę czasu, zapobiegając zakłóceniom handlu lub inwestycji oraz przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju. Strony uznają jednak, że celem niniejszego tytułu nie jest harmonizacja standardów Stron. Strony są zdeterminowane, aby utrzymać i poprawiać ich odpowiednie wysokie standardy w dziedzinach objętych niniejszym tytułem.

ARTYKUŁ 356

Prawo do wprowadzania regulacji, podejście ostrożnościowe¹ oraz informacje naukowe i techniczne

1. Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do określania swoich polityk i priorytetów w dziedzinach objętych niniejszym tytułem, do określania poziomów ochrony, jakie uznają za stosowne, oraz do przyjęcia lub zmiany swojego prawa i swoich polityk w sposób zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami każdej ze Stron, w tym z jej zobowiązaniami wynikającymi z niniejszego tytułu.
2. Strony potwierdzają, że zgodnie z podejściem ostrożnościowym, w przypadku gdy istnieją uzasadnione powody do obaw, że zachodzi potencjalne zagrożenie poważną lub nieodwracalną szkodą dla środowiska lub zdrowia ludzi, brak pełnej pewności naukowej nie może być wykorzystywany jako podstawa uniemożliwiająca Stronie przyjęcie odpowiednich środków służących zapobieżeniu takiej szkodzie.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w odniesieniu do wykonania niniejszej umowy na terytorium Unii podejście ostrożnościowe oznacza zasadę ostrożności.

3. Podczas przygotowywania lub wdrażania środków służących ochronie środowiska lub warunków pracy, które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje, każda ze Stron uwzględnia odpowiednie i dostępne informacje naukowe i techniczne, normy, wytyczne i zalecenia międzynarodowe.

ARTYKUŁ 357

Rozstrzyganie sporów

Część szósta tytuł I nie ma zastosowania do niniejszego rozdziału, z wyjątkiem art 356 ust. 2. Art. 408 i 409 mają zastosowanie do art. 355 ust. 3.

ROZDZIAŁ 2

POLITYKA KONKURENCJI

ARTYKUŁ 358

Zasady i definicje

1. Strony uznają znaczenie wolnej i niezakłóconej konkurencji w swoich stosunkach handlowych i inwestycyjnych. Strony uznają, że antykonkurencyjne praktyki przedsiębiorstw mogą zakłócać prawidłowe funkcjonowanie rynków oraz osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu.

2. Do celów niniejszego rozdziału „podmiot gospodarczy” oznacza podmiot lub grupę podmiotów tworzących jeden podmiot gospodarczy, niezależnie od jego statusu prawnego, prowadzący działalność gospodarczą przez oferowanie towarów lub usług na rynku.

ARTYKUŁ 359

Prawo konkurencji

1. W uznaniu dla zasad określonych w art. 358 każda ze Stron utrzymuje prawo konkurencji, które skutecznie przeciwdziała następującym antykonkurencyjnym praktykom przedsiębiorstw:

- a) porozumieniom między podmiotami gospodarczymi, decyzjom związków podmiotów gospodarczych i uzgodnionym praktykom, których celem lub skutkiem jest zapobieganie konkurencji, jej ograniczanie lub zakłócanie;
- b) nadużyciom pozycji dominującej przez jeden podmiot gospodarczy lub większą ich liczbę; oraz
- c) w odniesieniu do fuzji lub przejęć, w Zjednoczonym Królestwie, oraz w odniesieniu do koncentracji, w Unii, między podmiotami gospodarczymi i mogących mieć znaczące skutki antykonkurencyjne.

2. Prawo konkurencji, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do wszystkich podmiotów gospodarczych, niezależnie od ich przynależności państwowej lub statusu własnościowego.

3. Każda ze Stron, dążąc do realizacji uzasadnionych celów polityki publicznej, może przewidzieć odstępstwa od jej prawa konkurencji, pod warunkiem że są one przejrzyste i proporcjonalne do tych celów.

ARTYKUŁ 360

Egzekwowanie przepisów

1. Każda ze Stron wprowadza odpowiednie środki w celu egzekwowania jej prawa konkurencji na jej terytorium.
2. Każda ze Stron utrzymuje operacyjnie niezależny organ lub organy, które są właściwe do skutecznego egzekwowania jej prawa konkurencji.
3. Każda ze Stron stosuje swoje prawo konkurencji w przejrzysty i niedyskryminujący sposób, przy poszanowaniu zasady sprawiedliwości proceduralnej, w tym prawa zainteresowanych podmiotów gospodarczych do obrony, bez względu na ich przynależność państwową czy status własnościowy.

ARTYKUŁ 361

Współpraca

1. Aby osiągnąć cele niniejszego rozdziału oraz zwiększyć skuteczność egzekwowania swojego prawa konkurencji, Strony uznają znaczenie współpracy między ich odpowiednimi organami ds. konkurencji w odniesieniu do rozwoju polityki konkurencji i działań w zakresie egzekwowania prawa.
2. Do celów ust. 1 Komisja Europejska lub organy ds. konkurencji państw członkowskich, z jednej strony, oraz organ lub organy ds. konkurencji Zjednoczonego Królestwa, z drugiej strony, dążą, gdzie to możliwe i stosowne, do współpracy i koordynacji w zakresie swoich działań związanych z egzekwowaniem prawa w odniesieniu do tych samych lub powiązanych sposobów postępowania lub transakcji.
3. W celu ułatwienia współpracy i koordynacji, o których mowa w ust. 1 i 2, Komisja Europejska i organy ds. konkurencji państw członkowskich, z jednej strony, oraz organ lub organy ds. konkurencji Zjednoczonego Królestwa, z drugiej strony, mogą wymieniać się informacjami w zakresie dozwolonym przez prawo każdej ze Stron.
4. Aby zrealizować cele niniejszego artykułu, Strony mogą zawrzeć odrębną umowę w sprawie współpracy i koordynacji między Komisją Europejską, organami ds. konkurencji państw członkowskich oraz organem lub organami ds. konkurencji Zjednoczonego Królestwa, w której mogą zostać zawarte warunki wymiany i wykorzystania informacji poufnych.

ARTYKUŁ 362

Rozstrzygnięcie sporów

Niniejszy rozdział nie podlega rozstrzygnięciu sporów na podstawie części szóstej tytuł I.

ROZDZIAŁ 3

KONTROLA SUBSYDIÓW

ARTYKUŁ 363

Definicje

1. Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:
 - a) „podmiot gospodarczy” oznacza podmiot lub grupę podmiotów tworzących jeden podmiot gospodarczy, niezależnie od jego statusu prawnego, prowadzący działalność gospodarczą przez oferowanie towarów lub usług na rynku;

- b) „subsydium” oznacza pomoc finansową, która:
- (i) pochodzi ze środków Stron, w tym:
 - A) bezpośredniego lub warunkowego przekazania funduszy, takich jak dotacje bezpośrednie, pożyczki lub gwarancje udzielone na zabezpieczenie pożyczek;
 - B) zrzeczenia się dochodów, które w przeciwnym razie są należne; lub
 - C) dostarczania towarów lub świadczenia usług, lub zakupów towarów lub usług;
 - (ii) przynosi korzyść gospodarczą jednemu podmiotowi gospodarczemu lub większej ich liczbie;
 - (iii) jest szczególna ze względu na to, że przynosi prawne lub faktyczne korzyści określonym podmiotom gospodarczym względem innych w odniesieniu do wytwarzania określonych towarów lub świadczenia określonych usług; oraz
 - (iv) ma lub mogłaby mieć wpływ na handel lub inwestycje między Stronami.
2. Do celów ust. 1 lit. b) ppkt (iii):
- a) środka podatkowego nie uznaje się za szczególny, chyba że:
 - (i) niektóre podmioty gospodarcze uzyskają obniżenie zobowiązań podatkowych, które w przeciwnym razie musiałyby ponieść w ramach normalnego systemu podatkowego; oraz

- (ii) te podmioty gospodarcze traktowane są w sposób bardziej korzystny niż inne podmioty gospodarcze znajdujące się w porównywalnej sytuacji w ramach normalnego systemu podatkowego; do celów niniejszego punktu normalny system opodatkowania jest określony przez jego cel wewnętrzny, jego cechy (takie jak podstawa opodatkowania, podatnik, zdarzenie podatkowe lub stawka podatkowa) oraz przez organ, który jest niezależny pod względem instytucjonalnym, proceduralnym, ekonomicznym i finansowym i jest właściwy do kształtowania cech systemu podatkowego;
- b) niezależnie od lit. a) subsydium nie uznaje się za szczególne, jeżeli uzasadniają je zasady nieodłącznie związane z konstrukcją systemu ogólnego; w przypadku środków podatkowych przykładami takich nieodłącznych zasad są: potrzeba zwalczania oszustw podatkowych lub uchylania się od opodatkowania, możliwość zarządzania administracyjnego, unikanie podwójnego opodatkowania, zasada neutralności podatkowej, progresywny charakter podatku dochodowego i jego cel redystrybucyjny lub potrzeba poszanowania zdolności płatniczej podatników;
- c) niezależnie od lit. a) opłat celowych nie uznaje się za szczególne, jeżeli ich ustanowienia wymagają niegospodarcze cele polityki publicznej, takie jak potrzeba ograniczenia negatywnych skutków niektórych działań lub produktów na środowisko lub zdrowie ludzi, w zakresie, w jakim dane cele polityki publicznej są niedyskryminujące¹.

¹ Do tego celu dyskryminacja oznacza, że występuje mniej korzystne traktowanie podmiotu gospodarczego w porównaniu z innymi podmiotami gospodarczymi w podobnych sytuacjach oraz że odmienne traktowanie nie jest uzasadnione obiektywnymi kryteriami.

ARTYKUŁ 364

Zakres stosowania i wyjątki

1. Art. 366, 367 i 374 nie mają zastosowania do subsydiów przyznawanych w celu rekompensowania szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi wyjątkowymi zdarzeniami o charakterze nieekonomicznym.
2. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia Stronom przyznawania subsydiów o charakterze socjalnym skierowanych do konsumentów końcowych.
3. Subsidia udzielane tymczasowo w celu reagowania na krajową lub ogólnoswiatową sytuację nadzwyczajną w gospodarce muszą być ukierunkowane, proporcjonalne i skuteczne, aby możliwe było zaradzenie tej sytuacji nadzwyczajnej. Art. 367 i 374 nie mają zastosowania do takich subsydiów.
4. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do subsydiów, w przypadku gdy łączna kwota przyznana jednemu podmiotowi gospodarczemu wynosi poniżej 325 000 specjalnych praw ciągnięcia w każdym okresie trzech lat obrotowych. Rada Partnerstwa może zmienić ten próg.
5. Niniejszego rozdziału nie ma zastosowania do subsydiów, które podlegają postanowieniom części IV lub załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, ani do subsydiów związanych z obrotem rybami i przetworami rybnymi.
6. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do subsydiów związanych z sektorem audiowizualnym.
7. Art. 371 nie ma zastosowania do subsydiów finansowanych ze środków Strony na poziomie ponadnarodowym.

8. Dla celów subsydiów dla przewoźników lotniczych wszelkie odniesienia do „wpływu na handel lub inwestycje między Stronami” w niniejszym rozdziale odczytuje się jako „wpływ na konkurencję między przewoźnikami lotniczymi Stron w zakresie świadczenia usług transportu lotniczego”, w tym do usług transportu lotniczego nieobjętych tytułem I działu drugiego.

ARTYKUŁ 365

Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym

1. Subsydia przyznawane podmiotom gospodarczym, którym powierzono szczególne zadania w interesie publicznym, w tym obowiązki w zakresie usług publicznych, podlegają art. 366 w zakresie, w jakim stosowanie zasad określonych w tym artykule nie stanowi faktycznej lub prawnej przeszkody w realizacji określonego zadania powierzonego danemu podmiotowi gospodarczemu. Dane zadanie musi być powierzone z wyprzedzeniem i w sposób przejrzysty.

2. Strony zapewniają, aby kwota rekompensaty udzielonej podmiotowi gospodarczemu, któremu powierzono zadanie w interesie publicznym, ograniczała się do kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w ramach realizacji tego zadania, z uwzględnieniem odpowiednich przychodów i rozsądnego zysku z tytułu realizacji tego zadania. Strony zapewniają, aby udzielona rekompensata nie była wykorzystywana w celu subsydiowania skrośnego działań będących poza zakresem powierzonego zadania. Rekompensata poniżej 15 mln specjalnych praw ciągnięcia za zadanie nie podlega obowiązkom wynikającym z art. 369. Rada Partnerstwa może zmienić ten próg.

3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania w przypadku gdy całkowita kwota rekompensaty na rzecz podmiotu gospodarczego realizującego zadania w interesie publicznym jest niższa niż 750 000 specjalnych praw ciągnięcia w każdym okresie trzech lat obrotowych. Rada Partnerstwa może zmienić ten próg.

ARTYKUŁ 366

Zasady

1. W celu zapewnienia, aby subsydia nie były przyznawane w sytuacji, gdy mają lub mogłyby mieć istotny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami, każda ze Stron wprowadza i utrzymuje skuteczny system kontroli subsydiów zapewniający, aby przyznawanie subsydiów odbywało się z poszanowaniem następujących zasad:
 - a) subsydia realizują konkretny cel polityki publicznej, jakim jest zaradzenie zidentyfikowanej niedoskonałości rynku lub rozwiązanie kwestii dotyczącej sprawiedliwości, takich jak trudności społecznych lub problemów z dystrybucją (zwany dalej „celem”);
 - b) subsydia są proporcjonalne i ograniczone do tego, co jest konieczne do osiągnięcia celu;
 - c) subsydia są skonstruowane z zamiarem doprowadzenia do zmiany zachowania gospodarczego beneficjenta sprzyjającej osiągnięciu celu, którego nie można by było osiągnąć w razie braku przyznania subsydiów;

- d) subsydia nie powinny zwykle rekompensować kosztów, które beneficjent sfinansowałby w przypadku braku subsydium;
- e) subsydia stanowią odpowiedni instrument polityki służący realizacji celu polityki publicznej, a celu tego nie można osiągnąć środkami powodującymi mniejsze zakłócenia;
- f) korzystny wpływ subsydiów na osiągnięcie celu przewyższa wszelkie negatywne skutki, w szczególności negatywny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1 niniejszego artykułu, każda ze Stron stosuje, w stosownych przypadkach, warunki określone w art. 367, jeżeli dane subsydia mają lub mogłyby mieć istotny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami.

3. Każda ze Stron określa sposób, w jaki jej obowiązki wynikające z ust. 1 i 2 zostaną wdrożone w projektowaniu systemu kontroli subsydiów w jej własnym prawie wewnętrznym, pod warunkiem że każda ze Stron zapewni, aby obowiązki wynikające z ust. 1 i 2 były wdrażane do jej prawa w taki sposób, że zgodność z prawem poszczególnych subsydiów będzie określana na podstawie zasad.

ARTYKUŁ 367

Subsydia zakazane i subsydia podlegające warunkom

1. Kategorie subsydiów, o których mowa w art. 366 ust. 2, oraz warunki, które mają do nich zastosowanie, są następujące. Rada Partnerstwa może aktualizować te postanowienia, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia funkcjonowania niniejszego artykułu na przestrzeni czasu.

Subsydia w formie nieograniczonych gwarancji

2. Zakazane są subsydia w formie gwarancji spłaty zadłużenia lub zobowiązań podmiotu gospodarczego bez jakichkolwiek ograniczeń co do kwoty zadłużenia i zobowiązań lub okresu trwania takiej gwarancji.

Ratowanie i restrukturyzacja

3. Zakazuje się przyznawania subsydiów na rzecz restrukturyzacji podmiotu gospodarczego znajdującego się w trudnej sytuacji lub w stanie niewypłacalności, jeżeli podmiot ten nie przygotował wiarygodnego planu restrukturyzacji. Plan restrukturyzacji musi opierać się na realistycznych założeniach, tak aby zapewnić przywrócenie w rozsądnym czasie długoterminowej rentowności podmiotu gospodarczego, który znajduje się w trudnej sytuacji lub jest niewypłacalny. Przygotowując plan restrukturyzacji, podmiot gospodarczy może skorzystać z tymczasowego wsparcia płynnościowego w formie pożyczek lub gwarancji kredytowych. Z wyjątkiem małych i średnich przedsiębiorstw, podmiot gospodarczy lub jego właściciele, wierzyciele lub nowi inwestorzy muszą wnieść znaczący wkład w postaci środków lub aktywów na pokrycie kosztów restrukturyzacji. Do celów niniejszego ustępu podmiot gospodarczy znajdujący się w trudnej sytuacji lub niewypłacalny to podmiot gospodarczy, który bez subsydium prawie na pewno zakończyłby działalność w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.

4. W okolicznościach innych niż wyjątkowe subsydiów na rzecz ratowania i restrukturyzacji podmiotów gospodarczych znajdujących się w trudnej sytuacji lub w stanie niewypłacalności należy udzielać tylko wtedy, gdy stanowią przyczyniają się one do realizacji celu interesu publicznego, umożliwiając uniknięcie wystąpienia trudności społecznych lub zapobieżenie powstaniu poważnej niedoskonałości rynku, w szczególności w odniesieniu do utraty miejsc pracy lub zakłóceń w funkcjonowaniu ważnej, trudnej do zastąpienia usługi. Z wyjątkiem nieprzewidzianych okoliczności, których nie wywołał beneficjent, takich subsydiów nie należy udzielać częściej niż raz na pięć lat.

5. Ust. 3 i 4 nie mają zastosowania do subsydiów dla banków, instytucji kredytowych i zakładów ubezpieczeń znajdujących się w trudnej sytuacji lub niewypłacalnych.

Banki, instytucje kredytowe i zakłady ubezpieczeń

6. Bez uszczerbku dla art. 184 subsydia na restrukturyzację banków, instytucji kredytowych i zakładów ubezpieczeń mogą być przyznawane wyłącznie na podstawie wiarygodnego planu restrukturyzacji, który przywraca długoterminową rentowność. Jeżeli przywrócenie długoterminowej rentowności nie może zostać wiarygodnie wykazane, wszelkie subsydia dla banków, instytucji kredytowych i zakładów ubezpieczeniowych ogranicza się do tego, co jest konieczne do zapewnienia ich uporządkowanej likwidacji i wyjścia z rynku przy jednoczesnym minimalizowaniu kwoty subsydium i jego negatywnego wpływu na handel lub inwestycje między Stronami.

7. Zapewnia się, aby organ przyznający subsydium otrzymywał odpowiednie wynagrodzenie z tytułu subsydium na restrukturyzację oraz aby beneficjent, jego udziałowcy, wierzyciele lub grupa biznesowa, do której należy beneficjent, wnieśli znaczący wkład w koszty restrukturyzacji lub likwidacji ze środków własnych. Subsydia na zapewnienie płynności finansowej muszą być tymczasowe i nie mogą być wykorzystywane do pokrycia strat ani stanowić wsparcia kapitałowego. Organowi przyznającemu pomoc wypłaca się odpowiednie wynagrodzenie za subsydia przyznane na zapewnienie płynności finansowej.

Subsydia wywozowe

8. Subsydia uzależnione pod względem prawnym lub faktycznym¹, wyłącznie lub jako jeden z wielu innych warunków, od wyników wywozu towarów lub usług są zakazane, z wyjątkiem:

- a) krótkoterminowego ubezpieczenia kredytu od ryzyka niezbywalnego; lub
- b) kredytów eksportowych i programów gwarancji kredytów eksportowych lub programów ubezpieczeń, które są dozwolone zgodnie z Porozumieniem w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, z uwzględnieniem wszelkich dostosowań niezbędnych ze względu na kontekst.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że kryterium to jest spełnione, gdy stan faktyczny wskazuje, że przyznanie subsydium, bez prawnego uwarunkowania wynikami wywozu, jest w rzeczywistości związane z rzeczywistą lub przewidywaną wielkością wywozu lub przychodami z wywozu. Sam fakt, że subsydium jest przyznawane podmiotom gospodarczym prowadzącym wywóz nie stanowi podstawy do traktowania tego subsydium jako subsydium eksportowego w rozumieniu niniejszego postanowienia.

9. Do celów ust. 8 lit. a) „ryzyko zbywalne” oznacza ryzyko handlowe i polityczne o maksymalnym okresie ryzyka krótszym niż dwa lata, dotyczące nabywców publicznych i niepublicznych w krajach o ryzyku zbywalnym¹. Można uznać, że dany kraj został czasowo usunięty z grupy krajów o ryzyku zbywalnym, jeżeli brakuje wystarczających zdolności rynku prywatnego z powodu:

- a) znaczącego zmniejszenia zdolności sektora prywatnego do ubezpieczenia kredytów;
- b) znaczącego pogorszenia ratingu sektora państwowego; lub
- c) znaczącego pogorszenia wyników sektora przedsiębiorstw.

10. Takie tymczasowe usunięcie kraju o ryzyku zbywalnym staje się skuteczne, w odniesieniu do Strony, zgodnie z decyzją tej Strony na podstawie kryteriów określonych w ust. 9 i tylko wtedy, gdy Strona ta przyjmie taką decyzję. Publikację tej decyzji uznaje się za zawiadomienie drugiej Strony o takim tymczasowym usunięciu w odniesieniu do pierwszej Strony.

11. Jeżeli ubezpieczyciel subsydiowany zapewnia ubezpieczenie kredytów eksportowych, wszelkie ubezpieczenia od ryzyka zbywalnego oferuje się na zasadach komercyjnych. W takim przypadku ubezpieczyciel nie może bezpośrednio ani pośrednio korzystać z subsydiów na świadczenie usług ubezpieczeniowych w zakresie ryzyka zbywalnego.

¹ Do krajów o ryzyku zbywalnym należą: Zjednoczone Królestwo, państwa członkowskie Unii, Australia, Kanada, Islandia, Japonia, Nowa Zelandia, Norwegia, Szwajcaria oraz Stany Zjednoczone Ameryki.

Subsydia zależne od udziału krajowego

12. Bez uszczerbku dla art. 132 i 133, zakazane są subsydia uwarunkowane, wyłącznie lub jako jeden z wielu innych warunków, preferencyjnym wykorzystaniem towarów lub usług krajowych wobec przywożonych.

Duże projekty współpracy transgranicznej lub międzynarodowej

13. Subsydia mogą być przyznawane w kontekście dużych projektów współpracy transgranicznej lub międzynarodowej, takich jak projekty dotyczące transportu, energii, środowiska, badań i rozwoju, oraz pierwszych projektów wdrożeniowych zachęcających do opracowywania i wdrażania nowych technologii (z wyłączeniem produkcji). Korzyści płynące z takich projektów współpracy transgranicznej lub międzynarodowej nie mogą ograniczać się do podmiotów gospodarczych ani do danego sektora lub uczestniczących państw, lecz muszą mieć szerszy zasięg i większe znaczenie dzięki efektom mnożnikowym, które nie dotyczą wyłącznie państwa przyznającego subsydium, danego sektora i beneficjenta.

Energia i środowisko

14. Strony uznają znaczenie bezpiecznego, przystępnego cenowo i zrównoważonego systemu energetycznego oraz zrównoważenia środowiskowego, w szczególności w odniesieniu do przeciwdziałania zmianie klimatu, która stanowi egzystencjalne zagrożenie dla ludzkości. W związku z tym, bez uszczerbku dla art. 366, subsydia dotyczące energii i środowiska muszą mieć na celu lub zachęcać do zapewnienia bezpiecznego, przystępnego cenowo i zrównoważonego systemu energetycznego oraz sprawnie funkcjonującego i konkurencyjnego rynku energii lub zwiększenia poziomu ochrony środowiska w stosunku do poziomu, który osiągnięto by w razie braku subsydium. Takie subsydia nie zwalniają beneficjenta z zobowiązań wynikających z bycia zanieczyszczającym na podstawie prawa odnośnej Strony.

Subsydia dla przewoźników lotniczych na obsługę tras

15. Subsydia nie są przyznawane przewoźnikowi lotniczemu¹ na obsługę tras, z wyjątkiem następujących przypadków:

- a) w przypadku gdy istnieje obowiązek świadczenia usług publicznych, zgodnie z art. 365;
- b) w szczególnych przypadkach, gdy finansowanie to przynosi korzyści całemu społeczeństwu;
lub
- c) jako subsydia na rozpoczęcie działalności w zakresie otwarcia nowych tras do regionalnych portów lotniczych, pod warunkiem że subsydia takie zwiększają one mobilność obywateli i pobudzają rozwój regionalny.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że pozostaje to bez uszczerbku dla art. 364 ust. 1 i 2.

ARTYKUŁ 368

Wykorzystanie subsydiów

Każda ze Stron zapewnia, aby podmioty gospodarcze korzystały z subsydiów wyłącznie w konkretnym celu, na który zostały one przyznane.

ARTYKUŁ 369

Przejrzystość

1. W odniesieniu do wszelkich subsydiów przyznanych lub utrzymanych na terytorium Strony każda ze Stron w terminie sześciu miesięcy od przyznania subsydium udostępnia na oficjalnej stronie internetowej lub w publicznej bazie danych następujące informacje:

- a) podstawę prawną i cel polityki lub cel subsydium;
- b) nazwę beneficjenta subsydium, gdy jest dostępna;
- c) datę przyznania subsydium, czas trwania subsydium oraz wszelkie inne terminy związane z subsydium; oraz
- d) kwotę subsydium lub kwotę przewidzianą w budżecie na subsydium.

2. W przypadku subsydiów w formie środków podatkowych informacje podaje się do wiadomości publicznej w terminie roku od dnia, w którym wymagane jest złożenie deklaracji podatkowej. Obowiązki w zakresie przejrzystości w odniesieniu do subsydiów w formie środków podatkowych dotyczą tych samych informacji, które wymieniono w ust. 1, z wyjątkiem informacji wymaganych na podstawie lit. d) tego ustępu, które można przedstawić w formie przedziału.
3. Oprócz obowiązku określonego w ust. 1 Strony udostępniają informacje o subsydiach zgodnie z ust. 4 lub 5.
4. W przypadku Unii zgodność z ust. 3 niniejszego artykułu oznacza, że w odniesieniu do wszelkich subsydiów przyznanych lub utrzymywanych na jej terytorium, w ciągu sześciu miesięcy od przyznania subsydium na oficjalnej stronie internetowej lub w publicznej bazie danych udostępnia się publicznie informacje, które umożliwiają zainteresowanym stronom ocenę zgodności z zasadami określonymi w art. 366.
5. W przypadku Zjednoczonego Królestwa zgodność z ust. 3 oznacza, że Zjednoczone Królestwo zapewnia, aby:
 - a) jeżeli zainteresowana strona poinformuje organ przyznający subsydium o możliwości złożenia przez tę stronę wniosku o kontrolę sądową:
 - (i) przyznania subsydium przez organ przyznający subsydium lub
 - (ii) każdej odnośnej decyzji organu przyznającego subsydium lub niezależnego organu lub urzędu;

- b) wówczas, w ciągu 28 dni od złożenia wniosku na piśmie, organ przyznający subsydlum, niezależny organ lub urząd udostępnia tej zainteresowanej stronie informacje umożliwiające jej ocenę stosowania zasad określonych w art. 366, z zastrzeżeniem wszelkich proporcjonalnych ograniczeń służących realizacji uzasadnionego celu, takich jak tajemnica handlowa, poufność lub prawnicza tajemnica zawodowa.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), przekazuje się zainteresowanej stronie w celu umożliwienia jej podjęcia świadomej decyzji co do tego, czy dochodzić roszczeń, lub zrozumienia i właściwego zidentyfikowania kwestii spornych w związku z roszczeniami.

6. Do celów niniejszego artykułu oraz art. 372 i 373 „zainteresowana strona” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, podmiot gospodarczy lub stowarzyszenie podmiotów gospodarczych, na których interesy mogłoby mieć wpływ udzielenie subsydlum, w szczególności beneficjenta, podmioty gospodarcze konkurujące z beneficjentem lub odpowiednie stowarzyszenia handlowe.

7. Obowiązki określone w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla obowiązków Stron wynikających z ich odpowiednich przepisów dotyczących swobodnego dostępu do informacji lub dostępu do dokumentów.

ARTYKUŁ 370

Konsultacje dotyczące kontroli subsydium

1. Jeżeli Strona uważa, że subsydium zostało przyznane przez drugą Stronę lub że istnieją wyraźne dowody na to, że druga Strona zamierza przyznać subsydium oraz że przyznanie subsydium ma lub mogłoby mieć negatywny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami, może ona zwrócić się do drugiej Strony o wyjaśnienie, w jaki sposób zasady określone w art. 366 są przestrzegane w odniesieniu do tego subsydium.
2. Strona może również zwrócić się do drugiej Strony o przekazanie informacji wymienionych w art. 369 ust. 1 w zakresie, w jakim informacji tych nie udostępniono publicznie na oficjalnej stronie internetowej lub w publicznej bazie danych zgodnie z art. 369 ust. 1, lub w zakresie, w jakim informacje te nie były udostępnione w łatwo dostępny sposób.
3. Druga Strona przekazuje wymagane informacje na piśmie nie później niż 60 dni od otrzymania wniosku. Jeżeli nie można przekazać żadnych z wymaganych informacji, Strona ta wyjaśnia brak takich informacji w swojej pisemnej odpowiedzi.
4. Jeżeli po otrzymaniu wymaganych informacji Strona występująca z wnioskiem nadal uważa, że subsydium przyznane lub planowane przez drugą Stronę ma lub mogłoby mieć negatywny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami, Strona występująca z wnioskiem może zwrócić się o konsultacje w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Równych Warunków Działania na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju. Wniosek sporządza się na piśmie, a Strona występująca z wnioskiem zawiera w nim wyjaśnienie dotyczące przyczyn wniosku o konsultacje.

5. Specjalny Komitet Handlowy ds. Równych Warunków Działania na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju podejmuje wszelkie starania w celu osiągnięcia satysfakcjonującego obie Strony rozstrzygnięcia tej kwestii. Pierwsze posiedzenie odbywa się w terminie 30 dni od wniosku o konsultacje.

6. Ramy czasowe konsultacji, o których mowa w ust. 3 i 5, mogą zostać wydłużone w drodze porozumienia między Stronami.

ARTYKUŁ 371

Niezależny organ lub podmiot oraz współpraca

1. Każda ze stron ustanawia lub utrzymuje operacyjnie niezależny organ lub podmiot o odpowiedniej roli w swoim systemie kontroli subsydiów. Ten niezależny organ lub podmiot musi posiadać niezbędne gwarancje niezależności w wykonywaniu swoich funkcji operacyjnych i działać bezstronnie.

2. Strony zachęcają swoje odpowiednie niezależne organy lub podmioty do współpracy ze sobą nawzajem w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ramach ich odpowiednich funkcji, w tym stosowania – stosownie do przypadku – art. 363–369 w granicach określonych ich odpowiednimi ramami prawnymi. Strony lub ich odpowiednie niezależne organy lub podmioty mogą uzgodnić odrębne ramy współpracy między tymi niezależnymi organami.

ARTYKUŁ 372

Organy sądowe

1. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie z jej ogólnymi i konstytucyjnymi przepisami i procedurami, aby jej organy sądowe były właściwe w odniesieniu do:
 - a) kontroli decyzji o subsydiach wydawanych przez organ przyznający lub – w stosownych przypadkach – przez niezależny organ lub podmiot pod względem zgodności z prawem tej Strony wykonującym art. 366;
 - b) kontroli wszelkich innych odpowiednich decyzji niezależnego organu lub podmiotu oraz wszelkich przypadków niepodjęcia działań;
 - c) wprowadzania środków zaradczych, które są skuteczne w odniesieniu do lit. a) lub b), w tym zawieszania działań, zakazywania ich lub wymagania ich podjęcia przez organ przyznający, przyznawania odszkodowań oraz odzyskiwania subsydium od beneficjenta jeżeli i w zakresie, w jakim te środki zaradcze są dostępne na podstawie odpowiednich przepisów w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy;
 - d) rozpatrywania roszczeń zainteresowanych stron w odniesieniu do subsydiów podlegających niniejszemu rozdziałowi; w przypadku gdy zainteresowana strona jest uprawniona do wystąpienia z roszczeniem w odniesieniu do subsydium na mocy prawa tej Strony.

2. Każda ze Stron ma prawo interweniować za zgodą, w razie potrzeby, danego organu sądowego, zgodnie z ogólnymi przepisami i procedurami drugiej Strony w przypadkach, o których mowa w ust. 1.
3. Bez uszczerbku dla obowiązków dotyczących utrzymania lub, w razie konieczności, ustanowienia kompetencji, środków zaskarżenia i praw do interwencji, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu oraz w art. 373, żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wymaga od którejkolwiek ze Stron ustanowienia praw do dochodzenia roszczeń, środków zaskarżenia, procedur, lub rozszerzenia zakresu lub podstaw kontroli decyzji ich odpowiednich organów publicznych, wykraczających poza te istniejące na mocy jej prawa w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.
4. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wymaga od którejkolwiek ze Stron rozszerzenia zakresu lub podstaw kontroli przez jej organy sądowe aktów Parlamentu Zjednoczonego Królestwa, aktów Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej lub aktów Rady Unii Europejskiej poza zakres i podstawy kontroli, które obowiązują na mocy jej prawa w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy¹.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że prawo Zjednoczonego Królestwa do celów niniejszego artykułu nie obejmuje jakiegokolwiek ustawy (i) obowiązującej na mocy sekcji 2 ust. 1 Ustawy o Wspólnotach Europejskich z 1972 r., zapisanej w sekcji 1A Ustawy o (wystąpieniu) z Unii Europejskiej z 2018 r., ani (ii) uchwalonej lub wydanej w celu określonym w sekcji 2 ust. 2 ustawy o Wspólnotach Europejskich z 1972 r.

ARTYKUŁ 373

Odzyskiwanie należności

1. Każda ze stron musi dysponować skutecznym mechanizmem odzyskiwania należności w odniesieniu do subsydiów zgodnie z następującymi postanowieniami, bez uszczerbku dla innych środków zaskarżenia istniejących w prawie tej Strony¹.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby – pod warunkiem że zainteresowana strona zdefiniowana w art. 369 zaskarżyła decyzję o przyznaniu subsydium przed organem sądowym w określonym terminie, określonym w ust. 3 niniejszego artykułu – można było nakazać odzyskanie subsydium, jeżeli organ sądowy Strony stwierdzi istotne naruszenie prawa w zakresie, w jakim:
 - a) środek stanowiący subsydium nie był traktowany przez podmiot przyznający jako subsydium;
 - b) podmiot przyznający subsydium nie zastosował zasad określonych w art. 366, które zostały wprowadzone do prawa tej Strony, lub zastosował je w sposób, który nie odpowiada standardowi kontroli mającemu zastosowanie w prawie tej Strony; lub

¹ W odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa niniejszy artykuł wymaga nowego środka odzyskiwania, który byłby dostępny po pomyślnym zakończeniu kontroli sądowej, zgodnie ze standardem kontroli na podstawie prawa krajowego, rozpoczętej w określonym okresie; zakres takiej kontroli nie jest rozszerzany w jakikolwiek inny sposób, zgodnie z art. 372 ust. 3. Żaden z beneficjentów nie będzie mógł powoływać się na uzasadnione oczekiwanie, aby nie poddać się takiemu odzyskaniu.

- c) podmiot przyznający subsydium, podejmując decyzję o przyznaniu tego subsydium, działał poza zakresem swoich uprawnień lub dopuścił się nadużycia tych uprawnień w odniesieniu do zasad określonych w art. 366, które zostały wprowadzone do prawa tej Strony.
3. Do celów niniejszego artykułu określony termin ustala się w następujący sposób:
- a) w odniesieniu do Unii rozpoczyna się on w dniu, w którym informacje określone w art. 369 ust. 1, 2 i 4 zostały udostępnione na oficjalnej stronie internetowej lub w publicznej bazie danych, i nie może być krótszy niż miesiąc.
- b) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
- (i) rozpoczyna się on w dniu, w którym informacje określone w art. 369 ust. 1 i 2 zostały udostępnione na oficjalnej stronie internetowej lub w publicznej bazie danych;
 - (ii) wygasa on miesiąc później, chyba że przed tym dniem zainteresowana strona wystąpiła z wnioskiem o informacje w ramach procedury określonej w art. 369 ust. 5;
 - (iii) po otrzymaniu przez zainteresowaną stronę informacji określonych w art. 369 ust. 5 lit. b) wystarczających do celów określonych w art. 369 ust. 5, następuje kolejny okres jednego miesiąca, po upływie którego określony termin wygasa;

- (iv) dniem otrzymania informacji, o których mowa w ppkt (iii), będzie dzień, w którym organ przyznający subsydlum poświadczy, że przekazał informacje określone w art. 369 ust. 5 lit. b), które są wystarczające do tych celów, niezależnie od dalszej lub wyjaśniającej korespondencji po tym dniu;
 - (v) terminy określone w ppkt (i)–(iii) mogą zostać wydłużone na mocy przepisów.
4. Do celów ust. 3 lit. b), w odniesieniu do systemów, określony termin rozpoczyna się w momencie publikacji informacji, o których mowa w lit. b) niniejszego ustępu, a nie w momencie dokonywania kolejnych płatności, w przypadku gdy:
- a) subsydlum przyznano w sposób oczywisty zgodnie z warunkami programu;
 - b) podmiot realizujący program udostępnił publicznie informacje, których publikacja jest wymagana na podstawie art. 369 ust. 1 i 2, w odniesieniu do programu; oraz
 - c) przekazane informacje dotyczące programu, o których mowa w lit. b) niniejszego ustępu, zawierają informacje dotyczące subsydlum, które umożliwiłyby zainteresowanej stronie ustalenie, czy program może mieć na nią wpływ, i które obejmują co najmniej cel subsydlum, kategorie beneficjentów, warunki kwalifikowania się do subsydlum oraz podstawę obliczania subsydlum (w tym wszelkie odpowiednie warunki dotyczące wskaźników lub kwot subsydlów).

5. Do celów niniejszego artykułu odzyskanie subsydium nie jest wymagane w przypadku gdy subsydium przyznawane jest na podstawie aktu Parlamentu Zjednoczonego Królestwa, aktu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej lub aktu Rady Unii Europejskiej.
6. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronie podjęcia decyzji o przewidzeniu dodatkowych sytuacji, w których odzyskanie jest środkiem zaradczym, wykraczających poza sytuacje określone w niniejszym artykule, zgodnie z jej prawem.
7. Strony uznają, że odzyskiwanie jest ważnym narzędziem naprawczym w każdym systemie kontroli subsydiów. Na wniosek jednej ze Stron Strony, w ramach Rady Partnerstwa, rozważają dodatkowe lub alternatywne mechanizmy odzyskiwania, a także odpowiednie zmiany niniejszego artykułu. W ramach Rady Partnerstwa każda ze Stron może zaproponować zmiany, aby umożliwić różne uzgodnienia dotyczące ich odpowiednich mechanizmów odzyskiwania. Strona rozważa propozycję przedstawioną przez drugą Stronę w dobrej wierze i wyrazić na nią zgodę, pod warunkiem że Strona ta uzna, że propozycja zawiera uzgodnienia, które stanowią co najmniej równie skuteczny środek odzyskiwania należności jak istniejące mechanizmy drugiej Strony. Rada Partnerstwa może wówczas wprowadzić odpowiednie zmiany do niniejszego artykułu¹.

¹ Strony odnotowują, że Zjednoczone Królestwo wdroży nowy system kontroli subsydiów po wejściu w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 374

Środki zaradcze

1. Strona może przekazać drugiej Stronie pisemny wniosek o informacje i konsultacje dotyczące subsydium, które uważa za powodujące znaczący negatywny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami, lub w przypadku których istnieje poważne ryzyko, że spowoduje taki znaczący negatywny wpływ. Strona występująca z wnioskiem powinna podać w tym wniosku wszystkie istotne informacje, aby umożliwić Stronom znalezienie wzajemnie akceptowalnego rozwiązania, w tym opis subsydium i wątpliwości Strony występującej z wnioskiem dotyczące wpływu subsydium na handel lub inwestycje.
2. Nie później niż 30 dni od dnia złożenia wniosku Strona, do której kierowany jest wniosek, przekazuje Stronie, która wystąpiła z wnioskiem, pisemną odpowiedź zawierającą wymagane informacje i Strony rozpoczynają konsultacje, które uznaje się za zakończone 60 dni od dnia złożenia tego wniosku, chyba że Strony postanowią inaczej. Takie konsultacje, w szczególności wszystkie informacje określone jako poufne oraz stanowiska, jakie Strony zajęły podczas konsultacji, są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w jakichkolwiek dalszych postępowaniach.
3. Nie wcześniej niż 60 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, Strona, która wystąpiła z wnioskiem, może jednostronnie wprowadzić odpowiednie środki zaradcze, jeżeli istnieją dowody na to, że subsydium Strony, do której kierowany jest wniosek, powoduje lub istnieje poważne ryzyko, że będzie powodowało znaczący negatywny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami.

4. Nie wcześniej niż 45 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, Strona, która wystąpiła z wnioskiem, powiadamia Stronę, do której kierowany jest wniosek, o środkach zaradczych, które zamierza wprowadzić zgodnie z ust. 3. Strona, która wystąpiła z wnioskiem, przekazuje wszystkie odpowiednie informacje dotyczące środków, które zamierza wprowadzić, aby umożliwić Stronom znalezienie wzajemnie akceptowalnego rozwiązania. Strona, która wystąpiła z wnioskiem, nie może wprowadzić tych środków zaradczych wcześniej niż 15 dni od dnia przekazania Stronie, do której kierowany jest wniosek, powiadomienia o tych środkach.
5. Ocena Strony co do istnienia poważnego ryzyka znaczącego negatywnego wpływu musi opierać się na faktach, a nie jedynie na zarzutach, przypuszczeniach lub odległej możliwości. Zmiana okoliczności, które doprowadziłyby do wystąpienia sytuacji, w których subsydlum powoduje taki znaczący negatywny wpływ, musi być wyraźnie przewidywalna.
6. Ocena Strony dotycząca istnienia subsydlum lub znaczącego negatywnego wpływu na handel lub inwestycje między Stronami spowodowanego przez subsydlum musi opierać się na wiarygodnych dowodach, a nie jedynie na przypuszczeniach lub odległych możliwościach, i musi odnosić się do możliwych do zidentyfikowania towarów, usługodawców lub innych podmiotów gospodarczych, w tym, w stosownych przypadkach, w przypadku programów subsydiowania.
7. Rada Partnerstwa może prowadzić przykładowy wykaz tego, co mogłoby mieć znaczący negatywny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami w rozumieniu niniejszego artykułu. Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa Stron do wprowadzania środków zaradczych.
8. Środki zaradcze wprowadzane zgodnie z ust. 3 muszą być ograniczone do tego, co jest absolutnie niezbędne i proporcjonalne w celu zaradzenia spowodowanemu znaczącemu negatywnemu wpływowi lub w celu zaradzenia poważnemu ryzyku takiego wpływu. Na zasadzie priorytetu stosuje się środki, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy.

9. W ciągu pięciu dni od dnia wejścia w życie środków zaradczych, o których mowa w ust. 3, oraz bez uprzedniego przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738, powiadomiona Strona może wystąpić, zgodnie z art. 739 ust. 2, o powołanie trybunału arbitrażowego w drodze pisemnego wniosku przekazanego Stronie, która wystąpiła z wnioskiem, w celu podjęcia przez trybunał arbitrażowy decyzji o tym, czy:

- a) środek zaradczy wprowadzony przez Stronę, która wystąpiła z wnioskiem, jest niezgodny z ust. 3 lub 8;
- b) Strona, która wystąpiła z wnioskiem, nie uczestniczyła w konsultacjach po przekazaniu przez Stronę, do której kierowany jest wniosek, wymaganych informacji i wyrażeniu przez nią zgodę na przeprowadzenie takich konsultacji; lub
- c) nie wprowadzono środka zaradczego lub nie powiadomiono o środku zaradczym w terminach, o których mowa odpowiednio w ust. 3 lub 4.

Wniosek ten nie może mieć skutku zawieszającego w odniesieniu do środków zaradczych. Ponadto trybunał arbitrażowy nie ocenia stosowania przez Strony art. 366 i 367.

10. Trybunał arbitrażowy powołany w następstwie wniosku, o którym mowa w ust. 9 niniejszego artykułu, prowadzi postępowanie zgodnie z art. 760 i wydaje ostateczne orzeczenie w terminie 30 dni od jego powołania.

11. W przypadku stwierdzenia naruszenia Strony przeciwnej Strona przeciwna, najpóźniej 30 dni od dnia wydania orzeczenia trybunału arbitrażowego, powiadamia Stronę skarżącą o wszelkich środkach, które wprowadziła w celu wykonania tego orzeczenia.

12. Po stwierdzeniu naruszenia Strony przeciwnej w ramach procedury, o której mowa w ust. 10 niniejszego artykułu, Strona skarżąca może zwrócić się do trybunału arbitrażowego, w ciągu 30 dni od wydania orzeczenia, o ustalenie poziomu zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszej Umowy lub umowy uzupełniającej, nieprzekraczającego poziomu odpowiadającego zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu zastosowaniem środków zaradczych, jeżeli uzna, że niezgodność środków zaradczych z ust. 3 lub 8 jest znacząca. We wniosku proponuje się poziom zawieszenia obowiązków zgodnie z zasadami określonymi w art. 761. Strona skarżąca może zawiesić obowiązki wynikające z niniejszej Umowy lub umowy uzupełniającej zgodnie z poziomem zawieszenia obowiązków określonym przez trybunał arbitrażowy. Zawieszenia takiego nie stosuje się wcześniej niż 15 dni po wydaniu takiego orzeczenia.

13. Strona nie może powoływać się na porozumienie WTO ani na jakąkolwiek inną umowę międzynarodową, aby uniemożliwić drugiej Stronie wprowadzanie środków na podstawie niniejszego artykułu, w tym w przypadku gdy środki te polegają na zawieszeniu obowiązków wynikających z niniejszej Umowy lub umowy uzupełniającej.

14. Do celów oceny, czy wprowadzenie lub utrzymanie środków zaradczych w odniesieniu do przywozu tego samego produktu jest ograniczone do tego, co jest absolutnie niezbędne lub proporcjonalne do celów niniejszego artykułu, Strona:

- a) uwzględnia środki wyrównawcze stosowane lub utrzymywane zgodnie z art. 32 ust. 3; oraz
- b) może uwzględnić środki antydumpingowe stosowane lub utrzymane zgodnie z art. 32 ust. 3.

15. Strona nie może zastosować jednocześnie środka zaradczego na podstawie niniejszego artykułu i środka równoważącego na podstawie art. 411 w celu zaradzenia wpływowi na wymianę handlową lub inwestycje spowodowanemu bezpośrednio przez to samo subsydlum.

16. Jeżeli Strona, przeciwko której wprowadzono środki zaradcze, nie złoży wniosku na podstawie ust. 9 niniejszego artykułu w terminie określonym w tym ustępie, Strona ta może wszcząć postępowanie arbitrażowe, o którym mowa w art. 739, aby zakwestionować środek zaradczy z przyczyn określonych w ust. 9 niniejszego artykułu bez uprzedniego przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738. Trybunał arbitrażowy rozpatruje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744.

17. Do celów postępowania, o którym mowa w ust. 9 i 16, przy ocenie, czy środek zaradczy jest absolutnie niezbędny lub proporcjonalny, trybunał arbitrażowy należyście uwzględni zasady określone w ust. 5 i 6, a także ust. 13, 14 i 15.

ARTYKUŁ 375

Rozstrzygnięcie sporów

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, część szósta tytuł I ma zastosowanie do sporów między Stronami dotyczących interpretacji i stosowania niniejszego rozdziału, z wyjątkiem art. 371 i 372.

2. Trybunał arbitrażowy nie jest właściwy w sprawach:
 - a) dotyczących indywidualnego subsydium, w tym tego, czy takie subsydium było zgodne z zasadami określonymi w art. 366 ust. 1, z wyjątkiem warunków określonych w art. 367 ust. 2, art. 367 ust. 3, 4 i 5, art. 367 ust. 8–11 i art. 367 ust. 12; oraz
 - b) dotyczących określenia, czy środek zaradczy w celu odzyskania w rozumieniu art. 373 został prawidłowo zastosowany w każdym indywidualnym przypadku.
3. Część szósta tytuł I ma zastosowanie do art. 374 zgodnie z tym artykułem i art. 760.

ROZDZIAŁ 4

PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE,
PRZEDSIĘBIORSTWA POSIADAJĄCE SZCZEGÓLNE PRAWA LUB PRZYWILEJE
ORAZ WYZNACZENI MONOPOLIŚCI

ARTYKUŁ 376

Definicje

1. Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:
 - a) „Porozumienie” oznacza Porozumienie w sprawie oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych, opracowane w ramach OECD lub jej następcy, bez względu na to, czy zostało opracowane w ramach OECD czy poza tą organizacją, przyjęte przez co najmniej 12 pierwotnych członków WTO będących jego uczestnikami na dzień 1 stycznia 1979 r.;
 - b) „działalność handlowa” oznacza działalność, której rezultatem końcowym jest produkcja towaru lub świadczenie usługi, która ma być sprzedana na właściwym rynku w ilościach i po cenach określonych przez przedsiębiorstwo na podstawie warunków podaży i popytu, i która jest podejmowana w celu osiągnięcia zysku; działalność podejmowana przez przedsiębiorstwo, które działa na zasadzie niedochodowości lub na zasadzie zwrotu kosztów, nie jest działalnością podejmowaną w celu osiągnięcia zysku;

- c) „względy handlowe” oznaczają takie względy, jak: cena, jakość, dostępność, zbywalność, transport oraz inne warunki zakupu lub sprzedaży lub inne czynniki, które w zwykłych warunkach zostałyby wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji handlowych przedsiębiorstwa prywatnego prowadzącego działalność zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej w odnośnej dziedzinie lub branży;
- d) „podmiot objęty niniejszą Umową” oznacza:
- (i) wyznaczonego monopolistę;
 - (ii) przedsiębiorstwo, któremu przyznano szczególne uprawnienia lub przywileje; lub
 - (iii) przedsiębiorstwo państwowe.
- e) „wyznaczony monopolista” oznacza jednostkę, w tym konsorcjum lub agencję rządową, która na właściwym rynku na terytorium Strony została wyznaczona na wyłącznego dostawcę lub nabywcę towaru lub usługi, ale nie obejmuje podmiotu, któremu przyznane zostało wyłączone prawo własności intelektualnej wyłącznie ze względu na takie przyznanie; w tym kontekście „wyznaczać” oznacza ustanawiać monopol, udzielać zezwolenia na monopol lub rozszerzać jego zakres, tak aby objąć nim dodatkowy towar lub usługę;
- f) „przedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo zdefiniowane w art.124 lit. g);

- g) „przedsiębiorstwo, któremu przyznano szczególne uprawnienia lub przywileje” oznacza każde przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, któremu Strona przyznała szczególne uprawnienia lub przywileje, pod względem prawnym lub faktycznym;
- h) „usługa świadczona w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznacza usługę świadczoną w związku z wykonywaniem władzy publicznej zgodnie z definicją zawartą w GATS;
- i) „szczególne uprawnienia lub przywileje” oznaczają uprawnienia lub przywileje, za sprawą których Strona wyznacza dwa przedsiębiorstwa lub większą ich liczbę lub ogranicza do dwóch lub większej liczby liczbę przedsiębiorstw upoważnionych do dostarczania towaru lub świadczenia usługi, nie kierując się przy tym wyłącznie obiektywnymi, proporcjonalnymi i niedyskryminującymi kryteriami, przez co ma istotny wpływ na zdolność wszelkich innych przedsiębiorstw do dostarczania tego samego towaru lub świadczenia tej samej usługi na tym samym obszarze geograficznym lub tym samym rynku produktów na zasadniczo równoważnych warunkach;
- j) „przedsiębiorstwo państwowe” oznacza przedsiębiorstwo, w którym Strona:
- (i) posiada bezpośrednio ponad 50 % kapitału zakładowego;
 - (ii) kontroluje, bezpośrednio lub pośrednio, wykonywanie ponad 50 % praw głosu;
 - (iii) jest uprawniona do powoływania większości członków zarządu lub jakiegokolwiek innego równoważnego organu zarządzającego; lub
 - (iv) jest uprawniona do sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem. Na potrzeby ustalenia kontroli uwzględnia się wszystkie istotne elementy prawne i faktyczne rozpatrywane indywidualnie dla każdego przypadku.

ARTYKUŁ 377

Zakres stosowania

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do podmiotów objętych niniejszą Umową –na wszystkich szczeblach władzy – prowadzących działalność handlową. Jeżeli podmiot objęty niniejszą Umową prowadzi zarówno działalność handlową, jak i niehandlową, niniejszy rozdział obejmuje jedynie działalność handlową.
2. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do:
 - a) podmiotów objętych niniejszą Umową, działających w charakterze podmiotów zamawiających, zdefiniowanych w załącznikach 1–3 do dodatku 1 do GPA oraz w ust. 1 każdej ze Stron w dotyczących ich odpowiednich podsekcjach sekcji B załącznika 25, przeprowadzających zamówienia objęte niniejszą Umową zdefiniowane w art. 277 ust. 2;
 - b) jakichkolwiek usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej.
3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do podmiotu objętego niniejszą Umową, jeżeli w którymkolwiek z poprzednich trzech kolejnych lat obrotowych roczny przychód uzyskany z działalności handlowej danego przedsiębiorstwa lub monopolisty wynosił mniej niż 100 mln specjalnych praw ciągnięcia.

4. Art. 380 nie ma zastosowania do świadczenia usług finansowych przez podmiot objęty niniejszą Umową na podstawie upoważnienia władz publicznych, jeżeli takie świadczenie usług finansowych:
- a) wspiera wywóz lub przywóz, pod warunkiem że usługi te:
 - (i) nie mają na celu wypierania finansowania komercyjnego; lub
 - (ii) są oferowane na warunkach nie bardziej korzystnych niż te, które można by uzyskać przy porównywalnych usługach finansowych na rynku komercyjnym; lub
 - b) wspiera inwestycje prywatne poza terytorium Strony, pod warunkiem że usługi te:
 - (i) nie mają na celu wypierania finansowania komercyjnego; lub
 - (ii) są oferowane na warunkach nie bardziej korzystnych niż te, które można by uzyskać przy porównywalnych usługach finansowych na rynku komercyjnym; lub
 - c) jest oferowane na warunkach zgodnych z Porozumieniem, o ile świadczenie tych usług objęte jest zakresem stosowania Porozumienia.

5. Bez uszczerbku dla ust. 3 niniejszego artykułu, art. 380 nie ma zastosowania do następujących sektorów: usług audiowizualnych; krajowego kabotażu morskiego¹; oraz żeglugi śródlądowej, jak określono w art. 123 ust. 5.
6. Art. 380 nie ma zastosowania w zakresie, w jakim podmiot objęty niniejszą Umową Strony dokonuje zakupu lub sprzedaży towarów lub usług na podstawie:
- a) jakiegokolwiek istniejącego środka niespełniającego wymogów, który Strona utrzymuje, kontynuuje, przedłuża lub zmienia zgodnie z art. 133 ust. 1 lub art. 139 ust. 1, jak określono w jej wykazach dotyczących załączników 19 i 20, stosownie do przypadku; lub
 - b) jakiegokolwiek istniejącego środka niespełniającego wymogów, który Strona przyjmuje lub utrzymuje w odniesieniu do sektorów, podsektorów lub działalności zgodnie z 133 ust. 2 lub art. 139 ust. 2, jak określono w jej wykazach dotyczących załączników 19 i 20, stosownie do przypadku.

¹ Krajowy kabotaż morski obejmuje: w odniesieniu do Unii, bez uszczerbku dla zakresu działalności, która może być uznana za kabotaż na podstawie odpowiednich przepisów krajowych, transport pasażerów lub towarów między portem lub punktem znajdującym się w państwie członkowskim Unii a innym portem lub punktem znajdującym się w tym samym państwie członkowskim Unii, w tym na jego szelfie kontynentalnym, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, oraz ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie lub punkcie znajdującym się w państwie członkowskim Unii; w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – transport pasażerów lub towarów między portem lub punktem znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie a innym portem lub punktem znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie, w tym na jego szelfie kontynentalnym, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, oraz ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie lub punkcie znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie.

ARTYKUŁ 378

Związek z Porozumieniem WTO

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z art. XVII ust. 1–3 GATT 1994, Uzgodnienia w sprawie interpretacji art. XVII GATT 1994, a także z art. VIII ust. 1, 2 i 5 GATS.

ARTYKUŁ 379

Postanowienia ogólne

1. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków każdej ze Stron wynikających z niniejszego rozdziału, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia Stronie ustanowienia lub utrzymania podmiotu objętego niniejszą Umową.
2. Żadna ze Stron nie może wymagać od podmiotu objętego niniejszą Umową działania w sposób niezgodny z niniejszym rozdziałem ani zachęcać go do takiego działania.

ARTYKUŁ 380

Niedyskryminujące traktowanie oraz względy handlowe

1. Każda ze Stron zapewnia, aby każdy z jej podmiotów objętych niniejszą Umową, prowadząc działalność handlową:
 - a) przy zakupie lub sprzedaży towaru lub usługi kierował się względami handlowymi, chyba że wypełnia on wszelkie warunki swoich obowiązków świadczenia usług publicznych, które nie są niezgodne z lit. b) lub c);
 - b) przy zakupie towaru lub usługi:
 - (i) przyznawał towarowi dostarczanemu lub usłudze świadczonej przez przedsiębiorstwo drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznaje podobnemu towarowi dostarczanemu lub usłudze świadczonej przez przedsiębiorstwa danej Strony; oraz
 - (ii) przyznawał towarowi dostarczanemu lub usłudze świadczonej przez przedsiębiorstwo będące podmiotem objętym niniejszą Umową na terytorium danej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to, które przyznaje podobnemu towarowi dostarczanemu lub podobnej usłudze świadczonej przez przedsiębiorstwa danej Strony na właściwym rynku na terytorium danej Strony; oraz

- c) przy sprzedaży towaru lub usługi:
 - (i) przyznawał przedsiębiorstwu drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznaje przedsiębiorstwom danej Strony; oraz
 - (ii) przyznawał podmiotowi objętemu niniejszą Umową na terytorium danej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to, które przyznaje przedsiębiorstwom danej Strony na właściwym rynku na terytorium danej Strony¹.
- 2. Ust 1. lit. b) i c) nie uniemożliwiają podmiotowi objętemu niniejszą Umową:
 - a) nabywania lub dostarczania towarów lub usług na różnych zasadach i warunkach, w tym dotyczących ceny, o ile te różne zasady i warunki podyktowane są względami handlowymi; lub
 - b) odmowy nabywania lub dostarczania towarów lub usług, pod warunkiem że taka odmowa podyktowana jest względami handlowymi.

¹ Dla większej przejrzystości należy wyjaśnić, że niniejszy ustęp nie ma zastosowania w odniesieniu do nabycia lub sprzedaży udziałów, akcji lub innych form kapitału przez podmiot objęty niniejszą Umową w ramach kapitałowego uczestnictwa w innym przedsiębiorstwie.

ARTYKUŁ 381

Ramy regulacyjne

1. Każda ze Stron musi przestrzegać odpowiednich norm międzynarodowych, w tym Wytycznych OECD dotyczących ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych oraz w jak najlepszy sposób je wykorzystywać.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby każdy organ regulacyjny i każdy inny organ pełniący funkcję regulacyjną, który Strona ustanawia lub utrzymuje:
 - a) był niezależny od wszelkich przedsiębiorstw podlegających regulacji tego organu i nie ponosił przed nim odpowiedzialności; oraz
 - b) w podobnych okolicznościach działał bezstronnie wobec wszystkich przedsiębiorstw podlegających regulacji tego organu, w tym podmiotów objętych niniejszą Umową; bezstronność, z jaką organ wykonuje swoje funkcje regulacyjne, ocenia się na podstawie ogólnego schematu działania lub praktyki tego organu.

W odniesieniu do sektorów, w których Strony uzgodniły w niniejszej Umowie szczególne obowiązki odnoszące się do takiego organu, pierwszeństwo mają odpowiednie postanowienia niniejszej Umowy.

3. Każda ze Stron stosuje swoje przepisy ustawowe i wykonawcze do podmiotów objętych niniejszą Umową w sposób spójny i niedyskryminujący.

ARTYKUŁ 382

Wymiana informacji

1. Strona, która ma podstawy, by sądzić, że na jej interesy objęte niniejszym rozdziałem niekorzystnie wpływa działalność handlowa podmiotu drugiej Strony, może zwrócić się do drugiej Strony na piśmie o udzielenie informacji dotyczących działalności handlowej tego podmiotu związanej z wykonywaniem przepisów niniejszego rozdziału zgodnie z ust. 2.
2. Strona, do której kierowany jest wniosek, przekazuje wymagane informacje, pod warunkiem że wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera wyjaśnienie, w jaki sposób działalność danego podmiotu może wpływać na interesy Strony, która wystąpiła z wnioskiem na podstawie niniejszego rozdziału, a także określa, które z następujących kategorii wymaganych informacji należy przekazać:
 - a) struktura własności i praw głosu w danym podmiocie, ze wskazaniem łącznego odsetka udziałów oraz odsetka praw głosu, które posiada łącznie Strona, do której kierowany jest wniosek, oraz jej podmioty objęte niniejszą Umową;
 - b) opis wszelkich akcji lub udziałów specjalnych, specjalnych praw głosu lub innych praw posiadanych przez Stronę, do której kierowany jest wniosek, lub przez jej podmioty objęte niniejszą Umową, w zakresie, w jakim prawa te różnią się od praw związanych ze zwykłymi akcjami lub udziałami tego podmiotu;
 - c) opis struktury organizacyjnej podmiotu i składu jego zarządu lub jakiegokolwiek innego równoważnego organu;

- d) opis służb rządowych lub organów publicznych, które regulują lub monitorują dany podmiot, opis wymogów sprawozdawczych nałożonych na ten podmiot przez te służby lub organy publiczne oraz prawa i praktyki tych służb lub organów publicznych w odniesieniu do powoływania, odwoływania lub wynagradzania kadry kierowniczej wyższego szczebla i członków zarządu lub jakiegokolwiek innego równoważnego organu;
- e) roczne przychody i aktywa ogółem danego podmiotu w ostatnim trzyletnim okresie, za który dostępne są informacje;
- f) wszelkie zwolnienia, immunitety i powiązane środki, z których dany podmiot korzysta na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, do której kierowany jest wniosek;
- g) wszelkie dodatkowe informacje dotyczące danego podmiotu, które są publicznie dostępne, w tym roczne sprawozdania finansowe i audyty przeprowadzone przez osoby trzecie.

3. Ust. 1 i 2 nie zobowiązują Strony do ujawnienia informacji poufnych, które byłyby niezgodne z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, stanowiłyby przeszkodę w egzekwowaniu prawa lub byłyby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym lub stanowiłyby naruszenie uzasadnionych interesów handlowych konkretnych przedsiębiorstw.

4. Jeżeli wymagane informacje nie są dostępne, Strona, do której kierowany jest wniosek, przedstawia Stronie, która wystąpiła z wnioskiem, na piśmie powody niedostępności informacji.

ROZDZIAŁ 5

PODATKI

ARTYKUŁ 383

Dobre zarządzanie

Strony uznają zasady dobrego zarządzania w dziedzinie opodatkowania, w szczególności światowe normy w zakresie przejrzystości podatkowej i wymiany informacji oraz uczciwej konkurencji podatkowej, i zobowiązują się do ich wdrożenia. Strony potwierdzają swoje poparcie dla Planu działań OECD dotyczącego erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków (BEPS) i potwierdzają swoje zobowiązanie do wdrożenia minimalnych standardów OECD w zakresie przeciwdziałania BEPS. Strony będą propagować dobre zarządzanie w kwestiach podatkowych, usprawniać współpracę międzynarodową w dziedzinie opodatkowania oraz ułatwiać pobór dochodów podatkowych.

ARTYKUŁ 384

Normy podatkowe

1. Strona nie może osłabiać ani obniżać poziomu ochrony przewidzianego w jej przepisach w dniu zakończenia okresu przejściowego w taki sposób, że byłby on poniżej poziomu przewidzianego w normach i zasadach uzgodnionych w ramach OECD w dniu zakończenia okresu przejściowego w odniesieniu do:

- a) wymiany – na wniosek, spontanicznej lub automatycznej – informacji dotyczących rachunków finansowych, interpretacji indywidualnych prawa podatkowego o wymiarze transgranicznym, sprawozdań według krajów między administracjami podatkowymi oraz potencjalnych transgranicznych uzgodnień z zakresu planowania podatkowego;
- b) przepisów dotyczących ograniczonej możliwości odliczania odsetek, kontrolowanych spółek zagranicznych i rozbieżności w kwalifikacji struktur hybrydowych.

2. Strona nie może osłabiać ani obniżać poziomu ochrony przewidzianego w jej przepisach w dniu zakończenia okresu przejściowego w odniesieniu do publicznej sprawozdawczości według krajów dokonywanej przez instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne, inne niż małe i niepowiązane wzajemnie firmy inwestycyjne.

ARTYKUŁ 385

Rozstrzygnięcie sporów

Niniejszy rozdział nie podlega rozstrzygnięciu sporów na podstawie części szóstej tytuł I.

ROZDZIAŁ 6

STANDARDY PRACY I STANDARDY SPOŁECZNE

ARTYKUŁ 386

Definicja

1. Do celów niniejszej rozdziału pojęcie “poziomy ochrony pracy i ochrony socjalnej” oznacza ogólne poziomy ochrony zapewniane przez prawo i normy Strony¹, w każdym z następujących obszarów:

- a) praw podstawowych w pracy;
- b) norm bezpieczeństwa i higieny pracy;
- c) uczciwych warunków pracy i norm zatrudnienia;
- d) praw do informacji i konsultacji na poziomie przedsiębiorstwa; lub
- e) restrukturyzacji przedsiębiorstw.

2. W odniesieniu do Unii pojęcie “poziomy ochrony pracy i ochrony socjalnej” oznacza poziomy ochrony pracy i ochrony socjalnej mające zastosowanie do wszystkich państw członkowskich i we wszystkich państwach członkowskich oraz dla nich wspólne.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszy rozdział i art. 411 nie mają zastosowania do praw i norm Stron dotyczących zabezpieczenia społecznego i emerytur.

ARTYKUŁ 387

Nieobniżanie poziomów ochrony

1. Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do ustalania jej polityki i priorytetów w dziedzinach objętych niniejszym rozdziałem, do określania poziomów ochrony pracy i ochrony socjalnej, jakie uzna ona za stosowne, oraz do przyjmowania lub zmiany jej prawa i polityki w sposób spójny z międzynarodowymi zobowiązaniami każdej ze Stron, w tym z tymi wynikającymi z niniejszego rozdziału.
2. Strona nie może osłabiać ani obniżać, w sposób wpływający na handel lub inwestycje, poziomów ochrony pracy i ochrony socjalnej poniżej poziomów istniejących w dniu zakończenia okresu przejściowego, w tym poprzez nieskuteczne egzekwowanie jej prawa i norm.
3. Strony uznają, że każda ze Stron zachowuje prawo do korzystania z rozsądnej swobody decyzyjnej i podejmowania w dobrej wierze decyzji dotyczących przydzielenia zasobów w zakresie egzekwowania przepisów prawa pracy w odniesieniu do innych przepisów prawa pracy, którym przypisano wyższe priorytety, pod warunkiem że korzystanie z tej swobody decyzyjnej oraz podejmowanie tych decyzji nie są niezgodne z obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozdziału.
4. Strony kontynuują starania na rzecz podnoszenia ich odpowiednich poziomów ochrony pracy i ochrony socjalnej, o których mowa w niniejszym rozdziale.

ARTYKUŁ 388

Egzekwowanie przepisów

Do celów egzekwowania przepisów, o którym mowa w art. 387, każda ze Stron wprowadza i utrzymuje system skutecznego wewnętrznego egzekwowania przepisów, w szczególności skuteczny system inspekcji pracy zgodnie z jej międzynarodowymi zobowiązaniami dotyczącymi warunków pracy i ochrony pracowników; zapewnia dostępność postępowań administracyjnych i sądowych umożliwiających organom publicznym i osobom fizycznym terminowe wszczynanie postępowań przeciwko naruszeniom prawa pracy i standardów społecznych; oraz przewiduje odpowiednie i skuteczne środki zaradcze, w tym środek tymczasowy, a także proporcjonalne i odstrasżające kary. W ramach wewnętrznego wykonywania i egzekwowania art. 387 każda ze Stron przestrzega roli i autonomii partnerów społecznych na poziomie krajowym, w stosownych przypadkach, zgodnie z mającymi zastosowanie prawem i praktykami.

ARTYKUŁ 389

Rozstrzygnięcie sporów

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby w drodze dialogu, konsultacji, wymiany informacji i współpracy rozwiązać wszelkie spory dotyczące stosowania niniejszego rozdziału.
2. Na zasadzie odstępstwa od tytułu I części szóstej, w przypadku sporu między Stronami dotyczącego stosowania niniejszego rozdziału Strony mogą korzystać wyłącznie z procedur ustanowionych w art. 408, 409 i 410.

ROZDZIAŁ 7

ŚRODOWISKO I KLIMAT

ARTYKUŁ 390

Definicje

1. Do celów niniejszego rozdziału „poziomy ochrony środowiska” oznaczają poziomy ochrony przewidziane ogólnie w prawie Strony, których celem jest ochrona środowiska, w tym zapobieganie zagrożeniu dla życia lub zdrowia ludzi wynikającego z oddziaływania środowiskowego, w tym w każdym z następujących obszarów:

- a) emisji przemysłowych;
- b) emisji do atmosfery i jakości powietrza;
- c) ochrony przyrody i różnorodności biologicznej;
- d) gospodarowania odpadami;
- e) ochrony i zachowania środowiska wodnego;

- f) ochrony i zachowania środowiska morskiego;
- g) zapobiegania zagrożeniom dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, wynikającym z produkcji, stosowania, uwalniania lub unieszkodliwiania substancji chemicznych, a także zmniejszania i eliminowania tych zagrożeń; lub
- h) zarządzania oddziaływaniem na środowisko wynikającym z produkcji rolnej lub produkcji żywności, w szczególności poprzez korzystanie z antybiotyków i środków odkażających.

2. W przypadku Unii „poziomy ochrony środowiska” oznaczają poziomy ochrony środowiska, które mają zastosowanie do wszystkich państw członkowskich i we wszystkich państwach członkowskich oraz dla nich wspólne.

3. Do celów niniejszego rozdziału „poziom ochrony klimatu” oznacza poziom ochrony w odniesieniu do emisji lub eliminowania gazów cieplarnianych i wycofywania substancji zubażających warstwę ozonową. W odniesieniu do gazów cieplarnianych oznacza to:

- a) w przypadku Unii – obejmujący ogół gospodarki cel 40 % na 2030 r., włączając unijny system ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych;
- b) w przypadku Zjednoczonego Królestwa – udział Zjednoczonego Królestwa w obejmującym ogół gospodarki celu na 2030 r., włączając system Zjednoczonego Królestwa dotyczący ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych.

ARTYKUŁ 391

Nieobniżanie poziomów ochrony

1. Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do ustalania jej polityki i priorytetów w dziedzinach objętych niniejszym rozdziałem, do określania poziomów ochrony środowiska oraz poziomów ochrony klimatu, jakie uzna ona za stosowne, oraz do przyjmowania lub zmiany jej prawa i polityki w sposób spójny z międzynarodowymi zobowiązaniami każdej ze Stron, w tym z tymi wynikającymi z niniejszego rozdziału.
2. Strona nie może osłabiać ani obniżać, w sposób wpływający na handel lub inwestycje między Stronami, poziomów ochrony środowiska i poziomów ochrony klimatu poniżej poziomów istniejących w dniu zakończenia okresu przejściowego, w tym poprzez nieskuteczne egzekwowanie jej prawa ochrony środowiska lub poziomu ochrony klimatu.
3. Strony uznają, że każda ze Stron zachowuje prawo do korzystania z rozsądnej swobody decyzyjnej i podejmowania w dobrej wierze decyzji dotyczących przydzielenia zasobów w zakresie egzekwowania przepisów prawa ochrony środowiska w odniesieniu do innych przepisów prawa ochrony środowiska lub polityk klimatycznych, którym przypisano wyższe priorytety, pod warunkiem że korzystanie z tej swobody decyzyjnej oraz podejmowanie tych decyzji nie są niezgodne z obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozdziału.
4. Do celów niniejszego rozdziału, o ile w prawie ochrony środowiska Strony w dziedzinach wymienionych w art. 390 przewidziane są cele, cele te są uwzględnione w poziomach ochrony środowiska Strony istniejących w dniu zakończenia okresu przejściowego. Cele te obejmują cele, których osiągnięcie przewidziano na dzień następujący po zakończeniu okresu przejściowego. Niniejszy ustęp ma zastosowanie również do substancji zubażających warstwę ozonową.

5. Strony kontynuują dążenie do podnoszenia swoich odpowiednich poziomów ochrony środowiska lub swojego odpowiedniego poziomu ochrony klimatu, o których mowa w niniejszym rozdziale.

ARTYKUŁ 392

Ustalanie opłat za emisję dwutlenku węgla

1. Każda ze Stron musi posiadać na dzień 1 stycznia 2021 r. skuteczny system ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych.

2. Każdy system musi obejmować emisje gazów cieplarnianych z wytwarzania energii elektrycznej, wytwarzania energii cieplnej, przemysłu i lotnictwa.

3. Skuteczność odpowiednich systemów ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych Stron musi utrzymywać poziom ochrony przewidziany w art. 391.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 lotnictwo, jeżeli nie zostało dotąd uwzględnione, uwzględnia się najpóźniej w ciągu dwóch lat. Zakres unijnego systemu ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych obejmuje loty rozpoczynające się z Europejskiego Obszaru Gospodarczego do Zjednoczonego Królestwa.

5. Każda ze Stron utrzymuje swój system ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych w zakresie, w jakim jest to skuteczne narzędzie dla każdej ze Stron w walce ze zmianą klimatu, i w każdym przypadku utrzymuje poziom ochrony przewidziany w art. 391.

6. Strony współpracują przy ustalaniu opłat za emisję gazów cieplarnianych. Poważnie rozważają powiązanie swoich odpowiednich systemów ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych w sposób, który zachowuje integralność tych systemów i zapewnia możliwość zwiększenia ich skuteczności.

ARTYKUŁ 393

Zasady dotyczące środowiska i klimatu

1. Mając na uwadze fakt, że Unia i Zjednoczone Królestwo mają wspólną biosferę w odniesieniu do zanieczyszczenia transgranicznego, każda ze Stron zobowiązuje się do przestrzegania zasad uznanych na poziomie międzynarodowym, do których przestrzegania się zobowiązała, takich jak Deklaracja z Rio w sprawie środowiska i rozwoju przyjęta w dniu 14 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro (zwana dalej „Deklaracją z Rio w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r.”), a także zawartych w wielostronnych umowach środowiskowych, w tym Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu sporządzonej w dniu 9 maja 1992 r. w Nowym Jorku (zwanej dalej „UNFCCC”) oraz Konwencji o różnorodności biologicznej sporządzonej w dniu 5 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro (zwanej dalej „Konwencją o różnorodności biologicznej”), w szczególności:

- a) zasadę uwzględnienia ochrony środowiska przy kształtowaniu polityki, w tym poprzez ocenę skutków;
- b) zasadę działania zapobiegawczego służącego zapobieżeniu szkodom w środowisku;
- c) podejście ostrożnościowe, o którym mowa w art. 356 ust. 2;

- d) zasadę naprawiania szkody w środowisku w pierwszym rzędzie u źródła; oraz
- e) zasadę „zanieczyszczający płaci”.

2. Strony potwierdzają swoje odpowiednie zobowiązania do stosowania procedur służących ocenie prawdopodobnego wpływu proponowanego działania na środowisko, a w przypadku gdy określone projekty, plany i programy mogą mieć znaczący wpływ na środowisko, w tym zdrowie, do uwzględnienia – stosownie do przypadku – oceny oddziaływania środowiskowego lub strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. Procedury te obejmują, w stosownych przypadkach i zgodnie z przepisami Strony, ustalenie zakresu sprawozdania dotyczącego środowiska i jego przygotowania, zapewnienie udziału społeczeństwa i przeprowadzenie konsultacji oraz uwzględnienie sprawozdania dotyczącego środowiska i wyników udziału społeczeństwa i konsultacji w zaakceptowanym projekcie lub przyjętym planie lub programie.

ARTYKUŁ 394

Egzekwowanie przepisów

1. Do celów egzekwowania przepisów, o którym mowa w art. 391, każda ze Stron zgodnie ze swoim prawem zapewnia, aby:
 - a) krajowe organy właściwe do egzekwowania przepisów w dziedzinie środowiska i klimatu należycie uwzględniały domniemane naruszenia takich przepisów, o których się dowiedziały; organy te muszą dysponować odpowiednimi i skutecznymi środkami prawnymi, w tym nakazami sądowymi, a także – w stosownych przypadkach – proporcjonalnymi i odstraszającymi karami; oraz
 - b) osoby fizyczne lub prawne posiadające wystarczający interes w podjęciu działań prawnych przeciwko naruszeniom takich przepisów oraz dochodzeniu roszczeń, w tym w drodze nakazów sądowych, miały dostęp do krajowych postępowań administracyjnych lub sądowych, a postępowania te nie były w sposób zaporowy kosztowne i były prowadzone w sposób uczciwy, sprawiedliwy i przejrzysty.

ARTYKUŁ 395

Współpraca w zakresie monitorowania i egzekwowania przepisów

Strony zapewniają, aby Komisja Europejska i organy nadzorcze Zjednoczonego Królestwa regularnie spotykały się i współpracowały w zakresie skutecznego monitorowania i egzekwowania przepisów dotyczących środowiska i klimatu, o których mowa w art. 391.

ARTYKUŁ 396

Rozstrzygnięcie sporów

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby w drodze dialogu, konsultacji, wymiany informacji i współpracy rozwiązać wszelkie spory dotyczące stosowania niniejszego rozdziału.
2. Na zasadzie odstępstwa od części szóstej tytuł I, w przypadku sporu między Stronami dotyczącego stosowania niniejszego rozdziału Strony mogą korzystać wyłącznie z procedur ustanowionych w art. 408, 409 i 410.

ROZDZIAŁ 8

INNE INSTRUMENTY NA RZECZ HANDLU I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

ARTYKUŁ 397

Kontekst i cele

1. Strony przypominają Agendę 21 i Deklarację z Rio w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r., plan realizacji przyjęty podczas Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu w 2002 r., deklarację Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji przyjętą przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas jej 97. sesji, która odbyła się w Genewie w dniu 10 czerwca 2008 r. (zwaną dalej „deklaracją MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r.”), dokument końcowy konferencji ONZ dotyczący zrównoważonego rozwoju z 2012 r. zatytułowany „Przyszłość, jakiej chcemy”, zatwierdzony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w rezolucji 66/288 przyjętej w dniu 27 lipca 2012 r., a także Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjętą w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego nr 70/1 z dnia 25 września 2015 r. oraz jej cele zrównoważonego rozwoju.
2. W świetle ust. 1 niniejszego artykułu celem niniejszego rozdziału jest zwiększenie włączenia zrównoważonego rozwoju, w szczególności jego wymiaru związanego z pracą i środowiskiem, do stosunków handlowych i inwestycyjnych Stron, a w tym względzie uzupełnienie zobowiązań Stron wynikających z rozdziału 6 i 7.

ARTYKUŁ 398

Przejrzystość

1. Strony podkreślają znaczenie zapewnienia przejrzystości jako niezbędnego elementu propagowania udziału społeczeństwa i podawania informacji do wiadomości publicznej w kontekście niniejszego rozdziału. Zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron oraz postanowieniami niniejszego rozdziału, tytułu IX i tytułu X, każda ze Stron:
 - a) zapewnia, aby wszelkie środki o zasięgu ogólnym służące realizacji celów niniejszego rozdziału były stosowane w sposób przejrzysty, w tym poprzez zapewnienie opinii publicznej rozsądnych możliwości i dostatecznego czasu na przedstawienie uwag, a także poprzez publikowanie takich środków;
 - b) zapewnia ogółowi społeczeństwa dostęp do odpowiednich informacji o środowisku będących w posiadaniu organów publicznych lub przeznaczonych dla tych organów, a także zapewnia aktywne rozpowszechnianie tych informacji wśród ogółu społeczeństwa drogą elektroniczną;
 - c) zachęca do debaty publicznej z podmiotami niepaństwowymi w odniesieniu do opracowywania i definiowania polityki, która może prowadzić do przyjęcia przez ich organy publiczne przepisów istotnych dla niniejszego rozdziału; w odniesieniu do środowiska obejmuje to udział społeczeństwa w projektach, planach i programach; oraz

- d) propaguje świadomość społeczną w zakresie przepisów i norm istotnych dla niniejszego rozdziału, a także procedur egzekwowania przepisów i zgodności z przepisami, poprzez podejmowanie działań na rzecz pogłębiania wiedzy i zrozumienia przez społeczeństwo; w odniesieniu do przepisów prawa pracy i norm pracy obejmuje to pracowników, pracodawców i ich przedstawicieli.

ARTYKUŁ 399

Wielostronne normy i umowy dotyczące pracy

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do propagowania rozwoju handlu międzynarodowego w sposób sprzyjający godnej pracy dla wszystkich, zgodnie z deklaracją MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r.
2. Zgodnie z konstytucją MOP i deklaracją MOP dotyczącą podstawowych zasad i praw w pracy oraz działań uzupełniających, przyjętą w dniu 18 czerwca 1998 r. przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas 86. sesji, każda ze Stron zobowiązuje się do przestrzegania, propagowania i skutecznego wdrażania uznanych na poziomie międzynarodowym podstawowych norm pracy, określonych w podstawowych konwencjach MOP, którymi są:
 - a) wolność zrzeszania się i skuteczne uznanie prawa do negocjacji zbiorowych;
 - b) eliminacja wszystkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej;

c) skuteczne zniesienie pracy dzieci; oraz

d) zniesienie dyskryminacji w odniesieniu do zatrudnienia i zawodu.

3. Strony podejmują stałe i nieustające wysiłki na rzecz ratyfikowania podstawowych konwencji MOP, jeżeli jeszcze tego nie uczyniły.

4. Strony w stosownych przypadkach prowadzą regularną wymianę informacji dotyczących sytuacji i postępów państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do ratyfikacji konwencji lub protokołów MOP sklasyfikowanych jako aktualne przez MOP oraz innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych.

5. Każda ze Stron zobowiązuje się do wykonania wszystkich konwencji MOP ratyfikowanych odpowiednio przez Zjednoczone Królestwo i państwa członkowskie oraz różne postanowienia Europejskiej karty społecznej, które – jako członkowie Rady Europy – państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo odpowiednio przyjęły¹.

¹ Każda ze Stron zachowuje swoje prawo do określania swoich priorytetów, polityk i przydziału zasobów w ramach skutecznego wykonania konwencji MOP i odpowiednich postanowień Europejskiej karty społecznej w sposób spójny z jej międzynarodowymi zobowiązaniami, w tym zobowiązaniami wynikającymi z niniejszego tytułu. Rada Europy ustanowiona w 1949 r. przyjęła Europejską kartę społeczną w 1961 r., a jej zmian dokonano w 1996 r. Wszystkie państwa członkowskie ratyfikowały Europejską kartę społeczną w jej pierwotnej lub zmienionej wersji. W przypadku Zjednoczonego Królestwa odniesienie do Europejskiej karty społecznej w ust. 5 oznacza odniesienie do pierwotnej wersji z 1961 r.

6. Każda ze Stron nadal propaguje, poprzez swoje przepisy i praktyki, program godnej pracy MOP określony w deklaracji MOP dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r. (zwany dalej „programem godnej pracy MOP”) oraz zgodnie z odpowiednimi konwencjami MOP i innymi międzynarodowymi zobowiązaniami, w szczególności w odniesieniu do:

- a) godziwych warunków pracy dla wszystkich, między innymi w odniesieniu do płacy i wynagrodzenia, godzin pracy, urlopu macierzyńskiego i innych warunków pracy;
- b) bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym zapobiegania urazom lub chorobom zawodowym oraz odszkodowań z tytułu takich urazów lub chorób; oraz
- c) niedyskryminacji w odniesieniu do warunków pracy, w tym w odniesieniu do pracowników migrujących.

7. Każda ze Stron chroni i propaguje dialog społeczny w kwestiach dotyczących pracy między pracownikami a pracodawcami oraz ich odpowiednimi organizacjami, a także z odpowiednimi organami publicznymi.

8. Strony w stosownych przypadkach współpracują w związanych z handlem aspektach polityki i środków dotyczących pracy, w tym na forach wielostronnych, takich jak MOP. Taka współpraca może obejmować, między innymi:

- a) związane z handlem aspekty wykonania podstawowych, priorytetowych i innych aktualnych konwencji MOP;

- b) związane z handlem aspekty programu godnej pracy MOP, w tym wzajemne powiązania między handlem a pełnym i produktywnym zatrudnieniem, dostosowanie rynku pracy, podstawowe normy pracy, godną pracę w globalnych łańcuchach dostaw, ochronę socjalną i włączenie społeczne, dialog społeczny i równość płci;
- c) oddziaływanie prawa i norm pracy na handel i inwestycje lub oddziaływanie prawa handlowego i inwestycyjnego na pracę;
- d) dialog i wymiana informacji dotyczących przepisów prawa pracy w kontekście ich odpowiednich umów handlowych i ich wykonanie; oraz
- e) wszelkie inne formy współpracy uznane za odpowiednie.

9. Określając obszary współpracy i podejmując wspólne działania Strony rozważają wszelkie opinie przedstawione przez przedstawicieli pracowników, pracodawców i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

ARTYKUŁ 400

Wielostronne umowy środowiskowe

1. Strony uznają znaczenie Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska, Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska oraz wielostronnych norm i umów środowiskowych jako odpowiedzi społeczności międzynarodowej na globalne lub regionalne wyzwania środowiskowe, a także podkreślają potrzebę zwiększenia wzajemnego wsparcia między politykami, przepisami i środkami w zakresie handlu i ochrony środowiska.
2. W świetle ust. 1 każda ze Stron zobowiązuje się do skutecznego wykonania wielostronnych umów środowiskowych, protokołów i zmian, które ratyfikowała, w swoim prawie i praktykach.
3. Strony w stosownych przypadkach prowadzą regularną wymianę informacji w zakresie:
 - a) swojej odpowiedniej sytuacji w odniesieniu do ratyfikacji i wykonania wielostronnych umów środowiskowych, w tym protokołów i zmian do nich;
 - b) bieżących negocjacji dotyczących nowych wielostronnych umów środowiskowych; oraz
 - c) opinii każdej ze Stron w kwestii stania się stroną dodatkowych wielostronnych umów środowiskowych.

4. Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do przyjmowania lub utrzymywania środków służących realizacji celów wielostronnych umów środowiskowych, których jest stroną. Strony przypominają, że środki przyjęte lub egzekwowane w celu wykonania takich wielostronnych umów środowiskowych mogą być uzasadnione na podstawie art. 412.

5. Strony współpracują w zakresie związanych z handlem aspektów polityki i środków ochrony środowiska, w tym na forach wielostronnych, między innymi – w stosownych przypadkach – w ramach Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ONZ na Temat Zrównoważonego Rozwoju, Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska, Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska, wielostronnych umów środowiskowych, Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) lub WTO. Taka współpraca może obejmować, między innymi:

- a) inicjatywy na rzecz zrównoważonej produkcji i konsumpcji, w tym inicjatywy mające na celu propagowanie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zielonego wzrostu i ograniczania zanieczyszczenia;
- b) inicjatywy na rzecz propagowania towarów i usług w zakresie ochrony środowiska, w tym poprzez usuwanie związanych z nimi barier taryfowych i pozataryfowych;
- c) wpływ prawa ochrony środowiska i norm w tym zakresie na handel i inwestycje; lub wpływ prawa handlowego i inwestycyjnego na środowisko;
- d) wykonanie załącznika 16 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym sporządzonej w Chicago 7 grudnia 1944 r. i innych środków służących zmniejszeniu wpływu lotnictwa na środowisko, w tym w obszarze zarządzania ruchem lotniczym; oraz

- e) inne związane z handlem aspekty wielostronnych umów środowiskowych, w tym protokołów i zmian do nich oraz ich wykonania.
6. Współpraca na podstawie ust. 5 może obejmować wymianę techniczną, wymianę informacji i najlepszych praktyk, projekty badawcze, analizy, sprawozdania, konferencje i warsztaty.
7. Strony wezmą pod uwagę opinie lub wkład społeczeństwa i zainteresowanych stron przy określaniu i realizacji swoich działań w zakresie współpracy, a w stosownych przypadkach mogą bardziej zaangażować takie zainteresowane strony w te działania.

ARTYKUŁ 401

Handel i zmiana klimatu

1. Strony uznają znaczenie podjęcia pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianie klimatu i jej skutkom, a także rolę handlu i inwestycji w realizacji tego celu, zgodnie z UNFCCC, celami porozumienia paryskiego przyjętego w dniu 12 grudnia 2015 r. w Paryżu przez Konferencję Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu na jej 21. sesji (zwanego dalej „porozumieniem paryskim”), a także z innymi wielostronnymi umowami środowiskowymi i instrumentami wielostronnymi w obszarze zmiany klimatu.

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:
- a) zobowiązuje się do skutecznego wykonania UNFCCC oraz porozumienia paryskiego, którego jednym z głównych celów jest wzmocnienie globalnej reakcji na zmianę klimatu i utrzymanie wzrostu średniej temperatury na świecie znacznie poniżej 2 °C w stosunku do poziomów sprzed epoki przemysłowej oraz kontynuowanie starań na rzecz ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C powyżej poziomów sprzed epoki przemysłowej;
 - b) propaguje wzajemne wspieranie polityk i środków w zakresie handlu i klimatu, przyczyniając się w ten sposób do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i zasobooszczędną oraz do rozwoju odpornego na zmianę klimatu; oraz
 - c) ułatwia usuwanie przeszkód w handlu i inwestycjach w odniesieniu do towarów i usług o szczególnym znaczeniu dla łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, takich jak energia ze źródeł odnawialnych, energooszczędne produkty i usługi, na przykład przez usuwanie barier taryfowych i pozataryfowych lub przez przyjęcie ram polityki sprzyjających wdrażaniu najlepszych dostępnych rozwiązań.

3. Strony współpracują w celu wzmocnienia ich współpracy w zakresie związanych z handlem aspektów polityk i środków w zakresie zmiany klimatu, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych, w tym w ramach UNFCCC, WTO, Protokołu montrealskiego w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową sporządzonego w dniu 26 sierpnia 1987 r. w Montrealu (zwanego dalej „Protokołem montrealским”), Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) oraz ICAO. Taka współpraca może obejmować, między innymi:

- a) dialog polityczny i współpracę w zakresie wykonania porozumienia paryskiego, na przykład w zakresie środków propagowania odporności na zmianę klimatu, energii odnawialnej, technologii niskoemisyjnych, efektywności energetycznej, zrównoważonego transportu, zrównoważonego i odpornego na zmianę klimatu rozwoju infrastruktury, monitorowania emisji, międzynarodowych rynków emisji dwutlenku węgla;
- b) wspieranie opracowywania i przyjmowania przez IMO ambitnych i skutecznych środków na rzecz zmniejszania emisji gazów cieplarnianych, które mają zostać wdrożone przez statki uczestniczące w handlu międzynarodowym;
- c) wspieranie opracowywania i przyjmowania przez ICAO ambitnych i skutecznych środków na rzecz zmniejszania emisji gazów cieplarnianych; oraz
- d) wspieranie ambitnego wycofywania substancji zubożających warstwę ozonową i wycofywania wodorofluorowęglowodorów na mocy Protokołu montrealskiego poprzez środki kontroli ich produkcji, konsumpcji i handlu nimi; wprowadzenie przyjaznych dla środowiska alternatyw dla nich; aktualizację norm bezpieczeństwa i innych odpowiednich norm, a także poprzez zwalczanie nielegalnego handlu substancjami regulowanymi Protokołem montrealским.

ARTYKUŁ 402

Handel i różnorodność biologiczna

1. Strony uznają znaczenie zachowania i zrównoważonego wykorzystywania różnorodności biologicznej oraz roli handlu w realizacji tych celów, w tym poprzez propagowanie zrównoważonego handlu lub kontrolowanie lub ograniczanie handlu gatunkami zagrożonymi, zgodnie z odpowiednimi wielostronnymi umowami środowiskowymi, których są stronami, oraz z decyzjami przyjętymi na ich podstawie, w szczególności z Konwencją o różnorodności biologicznej i jej protokołami oraz Konwencją o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem sporządzoną w dniu 3 marca 1973 r. w Waszyngtonie (zwaną dalej „CITIES”).

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:

- a) w stosownych przypadkach wdraża skuteczne środki zwalczania nielegalnego handlu dziką fauną i florą, w tym w odniesieniu do państw trzecich;
- b) propaguje wykorzystanie CITIES jako instrumentu ochrony różnorodności biologicznej i zrównoważonego zarządzania nią, w tym poprzez włączenie gatunków zwierząt i roślin do załączników do CITIES, w przypadku gdy stan ochrony tych gatunków uznaje się za zagrożony ze względu na handel międzynarodowy;
- c) zachęca do handlu produktami pochodzącymi ze zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych i przyczyniającymi się do ochrony różnorodności biologicznej; oraz

- d) nadal wprowadza środki na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, gdy jest ona przedmiotem presji związanej z handlem i inwestycjami, w szczególności poprzez środki zapobiegające rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych.

3. Strony w stosownych przypadkach współpracują w związanych z handlem kwestiach mających znaczenie dla niniejszego artykułu, w tym na forach wielostronnych, takich jak CITIES i Konwencja o różnorodności biologicznej. Taka współpraca może obejmować, między innymi: handel dziką fauną i florą i produktami opartymi na zasobach naturalnych, wycenę i ocenę ekosystemów i powiązanych usług, dostęp do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwy i równy podział korzyści wynikających z ich wykorzystania zgodnie z protokołem o dostępie do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwym i równym podziale korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów, dołączonym do Konwencji o różnorodności biologicznej, sporządzonej w Nagoi w dniu 29 października 2010 r.

ARTYKUŁ 403

Handel i lasy

1. Strony uznają znaczenie ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej dla zapewnienia funkcji środowiskowych oraz możliwości gospodarczych i społecznych dla obecnych i przyszłych pokoleń, a także rolę handlu w realizacji tego celu.

2. W świetle ust. 1 oraz w sposób zgodny ze jej obowiązkami międzynarodowymi, każda ze Stron:

- a) kontynuuje w stosownych przypadkach wdrażanie środków zwalczania nielegalnego pozyskiwania drewna i powiązanego z tym handlu, w tym w odniesieniu do państw trzecich, oraz propagowanie handlu legalnie pozyskanymi produktami leśnymi;
- b) propaguje ochronę lasów i zrównoważoną gospodarkę leśną oraz handel drewnem i produktami z drewna, oraz ich konsumpcję, pozyskanymi zgodnie z prawem kraju pozyskania oraz z lasów zarządzanych w sposób zrównoważony; oraz
- c) wymienia się z drugą Stroną informacjami dotyczącymi związanych z handlem inicjatyw w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej, zarządzania lasami i ochrony pokrywy leśnej oraz współpracuje w celu zmaksymalizowania wpływu i wzajemnego wspierania się ich odpowiednich polityk będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

3. Strony współpracują w celu wzmocnienia ich współpracy w zakresie związanych z handlem aspektów zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony pokrywy leśnej i nielegalnego pozyskiwania drewna, w tym – w stosownych przypadkach – na forach wielostronnych.

ARTYKUŁ 404

Handel i zrównoważone gospodarowanie żywymi zasobami morza i akwakulturą

1. Strony uznają znaczenie ochrony żywych zasobów morza i ekosystemów morskich i zrównoważonej gospodarki nimi, oraz propagowania odpowiedzialnej i zrównoważonej akwakultury, a także rolę handlu w realizacji tych celów.
2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:
 - a) zobowiązuje się do działania spójnie i zgodnie z – w stosownych przypadkach – odpowiednimi umowami ONZ i Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, Porozumieniem w sprawie wykonania postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r., odnoszących się do ochrony międzystrefowych zasobów rybnych i zasobów rybnych masowo migrujących i zarządzania nimi sporządzonym w dniu 4 sierpnia 1995 r. w Nowym Jorku, Porozumieniem FAO o wspieraniu przestrzegania przez statki rybackie międzynarodowych środków ochrony i zarządzania na pełnym morzu sporządzonym w dniu 24 listopada 1993 r. w Rzymie, Kodeksem odpowiedzialnego rybołówstwa FAO oraz Umową FAO o środkach stosowanych przez państwo portu w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania zatwierdzoną w dniu 22 listopada 2009 r. w Rzymie na 36. sesji konferencji FAO, oraz uczestniczyć w inicjatywie FAO dotyczącej globalnych rejestrów statków rybackich, statków do transportu chłodniczego i statków zaopatrujących;

- b) propaguje zrównoważone rybołówstwo i dobre zarządzanie rybołówstwem poprzez aktywne uczestnictwo w pracach odpowiednich organizacji lub organów międzynarodowych, których jest członkiem obserwatorem lub współpracującą stroną niebędącą umawiającą się stroną, w tym w pracach regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO), w drodze skutecznego monitorowania, kontrolowania lub egzekwowania rezolucji, zaleceń lub środków RFMO, gdy ma to zastosowanie; wdrażanie dokumentacji połowowej i systemów certyfikacji oraz środki stosowane przez państwo portu;
- c) przyjmuje i utrzymuje swoje odpowiednie skuteczne narzędzia służące zwalczaniu połowów NNN, w tym środki służące wykluczaniu produktów połowów NNN z przepływów handlowych oraz podejmuje współpracę w tym celu; oraz
- d) propaguje rozwój zrównoważonej i odpowiedzialnej akwakultury, w tym w stosownych przypadkach w odniesieniu do realizacji celów i zasad zawartych w Kodeksie odpowiedzialnego rybołówstwa FAO.

3. Strony współpracują w zakresie ochrony i związanych z handlem aspektów polityk i środków w zakresie rybołówstwa i akwakultury, w tym – w stosownych przypadkach – w ramach WTO, RFMO i innych forów wielostronnych, w celu propagowania zrównoważonych praktyk w zakresie rybołówstwa i akwakultury oraz handlu produktami rybnymi pochodzącymi z połowów i akwakultury zarządzanych w sposób zrównoważony.

4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień działu piątego.

ARTYKUŁ 405

Handel i inwestycje wspierające zrównoważony rozwój

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do zwiększenia wkładu handlu i inwestycji w osiągnięcie celu zrównoważonego rozwoju w wymiarach gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
2. Zgodnie z ust. 1 Strony nadal propagują:
 - a) politykę handlową i inwestycyjną wspierającą cztery strategiczne cele programu godnej pracy MOP, spójną z Deklaracją MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r., w tym płacę zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz inne aspekty związane z warunkami pracy;
 - b) handel i inwestycje w towary i usługi środowiskowe, takie jak energia ze źródeł odnawialnych, energooszczędne produkty i usługi, w tym poprzez usuwanie barier pozataryfowych lub poprzez przyjęcie ram polityki sprzyjających wdrażaniu najlepszych dostępnych rozwiązań;
 - c) handel towarami i usługami, które sprzyjają lepszym warunkom społecznym i praktykom przyjaznym dla środowiska, w tym tymi, które są objęte dobrowolnymi systemami zapewniania zgodności ze zrównoważonym rozwojem, takimi jak sprawiedliwy i etyczny handel oraz oznakowania ekologiczne; oraz
 - d) współpracę na forach wielostronnych w kwestiach, o których mowa w niniejszym artykule.

3. Strony uznają znaczenie, jakie ma rozwiązywanie konkretnych problemów dotyczących zrównoważonego rozwoju poprzez przegląd, monitorowanie i ocenę skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych możliwych działań, przy uwzględnieniu opinii zainteresowanych stron.

ARTYKUŁ 406

Handel i odpowiedzialne zarządzanie łańcuchem dostaw

1. Strony uznają znaczenie odpowiedzialnego zarządzania łańcuchami dostaw poprzez praktyki w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz rolę handlu w realizacji tego celu.
2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:
 - a) zachęca do społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, w tym poprzez zapewnienie wspierających ram polityki, zachęcających przedsiębiorstwa do stosowania odpowiednich praktyk; oraz
 - b) wspiera przestrzeganie, wdrażanie, monitorowanie i rozpowszechnianie odpowiednich instrumentów międzynarodowych, takich jak Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, Trójstronna deklaracja zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej MOP, inicjatywa ONZ Global Compact oraz Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka.

3. Strony uznają użyteczność międzynarodowych wytycznych sektorowych w obszarze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz zachęcają do współpracy w tym zakresie. W odniesieniu do Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka oraz dodatków do tych wytycznych Strony wdrażają również środki propagujące stosowanie tych wytycznych.

4. Strony współpracują w celu wzmocnienia współpracy w zakresie związanych z handlem aspektów kwestii objętych niniejszym artykułem, w tym – w stosownych przypadkach – na forach wielostronnych, między innymi poprzez wymianę informacji, najlepsze praktyki i inicjatywy zewnętrzne.

ARTYKUŁ 407

Rozstrzyganie sporów

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby w drodze dialogu, konsultacji, wymiany informacji i współpracy rozwiązać wszelkie spory dotyczące stosowania niniejszego rozdziału.

2. Na zasadzie odstępstwa od części szóstej tytuł I, w przypadku sporu między Stronami w odniesieniu do stosowania niniejszego rozdziału Strony mogą korzystać wyłącznie z procedur ustanowionych w art. 408 i 409.

ROZDZIAŁ 9

POSTANOWIENIA HORYZONTALNE I INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 408

Konsultacje

1. Strona może zwrócić się o przeprowadzenie z drugą Stroną konsultacji w każdej kwestii wynikającej z art. 355 ust. 3 i z rozdziałów 6, 7 i 8, przekazując drugiej Stronie wniosek na piśmie. Strona skarżąca określa w swoim pisemnym wniosku powody i podstawę jego złożenia, w tym określa sporne środki, wskazując postanowienia, które uważa za mające zastosowanie. Konsultacje muszą rozpocząć się niezwłocznie po przekazaniu przez Stronę wniosku o konsultacje, a w każdym razie nie później niż 30 dni po dniu przekazania wniosku, chyba że Strony uzgodnią dłuższy termin.

2. Strony podejmują konsultacje w celu osiągnięcia wzajemnie satysfakcjonującego rozstrzygnięcia danej kwestii. W trakcie konsultacji każda ze Stron przekazuje drugiej Stronie wystarczające informacje będące w jej posiadaniu, aby umożliwić pełne zbadanie podnoszonych kwestii. Każda ze Stron stara się zapewnić udział personelu swoich właściwych organów posiadającego wiedzę ekspercką w kwestiach będących przedmiotem konsultacji.

3. W kwestiach związanych z art. 355 ust. 3 lub z umowami lub instrumentami wielostronnymi, o których mowa w rozdziale 6, 7 lub 8, Strony uwzględniają dostępne informacje pochodzące od MOP lub odpowiednich organów lub organizacji ustanowionych na mocy wielostronnych umów środowiskowych. W stosownych przypadkach Strony wspólnie zwracają się o poradę do takich organizacji lub ich organów, lub do jakichkolwiek innych ekspertów lub organów, które uznają za stosowne.
4. Każda ze Stron może w stosownych przypadkach zasięgać opinii wewnętrznych grup doradczych, o których mowa w art. 13, lub innych porad ekspertów.
5. Wszelkie rozstrzygnięcia przyjęte przez Strony podaje się do wiadomości publicznej.

ARTYKUŁ 409

Zespół ekspertów

1. W każdej kwestii, która nie została w sposób zadowalający rozstrzygnięta w drodze konsultacji na podstawie art. 408 po upływie 90 dni od otrzymania wniosku o konsultacje na podstawie tego artykułu, Strona może zwrócić się o powołanie zespołu ekspertów w celu zbadania tej kwestii, przekazując drugiej Stronie wniosek na piśmie. We wniosku określa się sporny środek oraz precyzuje i wyjaśnia, w jaki sposób środek ten jest niezgodny z postanowieniami odpowiedniego rozdziału lub rozdziałów w sposób wystarczający do jasnego przedstawienia skargi.

2. W skład zespołu ekspertów wchodzi trzech członków.
3. Specjalny Komitet Handlowy ds. Równych Warunków Działania i Zrównoważonego Rozwoju na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju na swoim pierwszym posiedzeniu po wejściu w życie niniejszej Umowy sporządza listę co najmniej 15 osób, które wyrażają chęć i są zdolne pełnić funkcję członków zespołu ekspertów. Każda ze Stron wskazuje co najmniej pięć osób, które zostaną wpisane do listy członków zespołu ekspertów. Strony wskazują również co najmniej pięć osób, które nie są obywatelami którejkolwiek ze Stron i które chcą i są w stanie pełnić funkcję przewodniczącego zespołu ekspertów. Specjalny Komitet Handlowy ds. Równych Warunków Działania na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju zapewnia aktualizację listy oraz utrzymanie liczby ekspertów na poziomie co najmniej 15 osób.
4. Eksperti proponowani na członków zespołu ekspertów muszą posiadać specjalistyczną lub fachową wiedzę w kwestiach dotyczących prawa pracy lub prawa ochrony środowiska, w innych kwestiach objętych odpowiednim rozdziałem lub rozdziałami lub w zakresie rozstrzygania sporów wynikających z umów międzynarodowych. Muszą oni działać w imieniu własnym i nie mogą przyjmować poleceń od jakiegokolwiek organizacji lub jakiegokolwiek rządu w kwestiach związanych ze sporem. Nie mogą być powiązani z którąkolwiek ze Stron i nie mogą przyjmować poleceń od którejkolwiek ze Stron. Nie mogą to być osoby, które są członkami, urzędnikami lub innymi pracownikami instytucji Unii, rządu państwa członkowskiego lub rządu Zjednoczonego Królestwa.

5. O ile Strony nie postanowią inaczej w ciągu pięciu dni od dnia powołania zespołu ekspertów, zakres zadań obejmuje:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień, kwestii, o której mowa we wniosku o powołanie zespołu ekspertów, oraz przedstawienie sprawozdania zgodnie z niniejszym artykułem zawierającego ustalenia dotyczące zgodności środka z odpowiednimi postanowieniami”.

6. W odniesieniu do kwestii związanych z normami i umowami wielostronnymi objętymi niniejszym tytułem, zespół ekspertów powinien zwracać się o informacje do MOP lub odpowiednich organów ustanowionych na podstawie tych umów, w tym o wszelkie stosowne dostępne wytyczne interpretacyjne, ustalenia lub decyzje przyjęte przez MOP i te organy.

7. Zespół ekspertów może zwracać się o pisemne uwagi lub jakiegokolwiek inne informacje do osób mających odpowiednie informacje lub wiedzę specjalistyczną oraz takie uwagi lub informacje od tych osób otrzymywać.

8. Zespół ekspertów udostępnia takie informacje każdej ze Stron, umożliwiając im przedstawienie uwag w ciągu 20 dni od ich otrzymania.

9. Zespół ekspertów przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne i sprawozdanie końcowe, w których zawarte są ustalenia faktyczne, ustalenia dotyczące danej kwestii, w tym tego, czy Strona przeciwna wypełniła swoje obowiązki wynikające z odpowiedniego rozdziału lub rozdziałów, oraz uzasadnienie wszelkich ustaleń. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Strony zgodnie uznają, że jeżeli zespół formułuje w swoim sprawozdaniu zalecenia, Strona przeciwna nie musi postępować zgodnie z tymi zaleceniami w ramach zapewniania zgodności z niniejszą Umową.

10. W ciągu 100 dni po dniu powołania zespołu ekspertów przedstawia on Stronom sprawozdanie wstępne. Jeżeli zespół ekspertów uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący zespołu ekspertów powiadamia o tym Strony na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez zespół ekspertów. Zespół ekspertów nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania wstępnego później niż 125 dni po dniu powołania zespołu ekspertów.

11. Każda ze Stron może złożyć do zespołu ekspertów uzasadniony wniosek o dokonanie przeglądu konkretnych aspektów sprawozdania wstępnego w terminie 25 dni od jego przedstawienia. Strona może przedstawić uwagi do wniosku drugiej Strony w ciągu 15 dni od dnia złożenia tego wniosku.

12. Po rozpatrzeniu tych uwag zespół ekspertów przygotowuje sprawozdanie końcowe. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 11, nie zostanie złożony wniosek o dokonanie przeglądu konkretnych aspektów sprawozdania wstępnego, sprawozdanie wstępne staje się sprawozdaniem końcowym zespołu ekspertów.

13. Zespół ekspertów przedstawia swoje sprawozdanie końcowe Stronom w terminie 175 dni od dnia powołania zespołu ekspertów. Jeżeli zespół ekspertów uważa, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, jego przewodniczący powiadamia o tym Strony na piśmie, określając przyczyny opóźnienia oraz datę planowanego przedstawienia przez zespół ekspertów sprawozdania końcowego. Zespół ekspertów nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania ostatecznego później niż 195 dni po dniu powołania zespołu ekspertów.

14. Sprawozdanie końcowe musi zawierać omówienie wszelkich pisemnych wniosków Stron dotyczących sprawozdania wstępnego i wyraźnie odnosić się do uwag Stron.
15. Strony podają sprawozdanie końcowe do wiadomości publicznej w ciągu 15 dni od jego przedstawienia przez zespół ekspertów.
16. Jeżeli w sprawozdaniu końcowym zespół ekspertów stwierdzi, że Strona nie wypełniła swoich obowiązków wynikających z odpowiedniego rozdziału lub rozdziałów, Strony w ciągu 90 dni od przedstawienia sprawozdania końcowego poddają dyskusji odpowiednie środki, które mają zostać wdrożone, uwzględniając sprawozdanie zespołu ekspertów. Nie później niż 105 dni po przedstawieniu sprawozdania Stronom, Strona przeciwna informuje swoje wewnętrzne grupy doradcze ustanowione na podstawie art. 13 i Stronę skarżącą o swojej decyzji w sprawie wszelkich środków, jakie mają zostać wdrożone.
17. Specjalny Komitet Handlowy ds. Równych Warunków Działania na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju monitoruje działania następcze w związku ze sprawozdaniem zespołu ekspertów. Wewnętrzne grupy doradcze Stron powołane na podstawie art. 13 mogą przedstawiać swoje uwagi w tym względzie Specjalnemu Komitetowi Handlowemu ds. Równych Warunków Działania na rzecz Otwartej i Uczciwej Konkurencji oraz Zrównoważonego Rozwoju.
18. W przypadku gdy Strony nie zgadzają się co do istnienia lub zgodności jakiegokolwiek środka wprowadzonego w celu rozwiązania problemu niezgodności, Strona skarżąca może złożyć pisemny wniosek do zespołu ekspertów w pierwotnym składzie o podjęcie decyzji w tej kwestii. We wniosku określa się wszelkie sporne środki i wyjaśnia, w jaki sposób dany środek jest niezgodny z odpowiednimi postanowieniami, w sposób wystarczający do jasnego przedstawienia skargi. Zespół ekspertów przedstawia swoje ustalenia Stronom w ciągu 45 dni od dnia złożenia wniosku.

19. O ile niniejszy artykuł nie stanowi inaczej, art. 739 ust. 1, art. 740 i art. 753–758, a także załączniki 48 i 49 stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ 410

Zespół ekspertów ds. obszarów niepodlegających obniżeniu poziomu ochrony

1. Art. 409 ma zastosowanie do sporów między Stronami dotyczących interpretacji i stosowania rozdziału 6 i 7.
2. Do celów takich sporów, oprócz artykułów wymienionych w art. 409 ust. 19, stosuje się odpowiednio art. 749 i 750.
3. Strony uznają, że w przypadku gdy Strona przeciwna decyduje się nie podejmować jakichkolwiek działań w celu dostosowania się do ustaleń sprawozdania zespołu ekspertów oraz do niniejszej Umowy, Stronie skarżącej nadal przysługują wszelkie środki zaradcze dozwolone na podstawie art. 749.

ARTYKUŁ 411

Środki równoważące

1. Strony uznają prawo każdej ze Stron do określania jej przyszłych polityk i priorytetów w odniesieniu do ochrony pracy i ochrony socjalnej, ochrony środowiska lub klimatu, lub w odniesieniu do kontroli subsydiów, w sposób zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami każdej ze Stron, w tym zobowiązaniami wynikającymi z niniejszej Umowy. Jednocześnie Strony uznają, że znaczące rozbieżności w tych obszarach mogą wpływać na handel lub inwestycje między Stronami w sposób, który zmienia okoliczności, które stanowiły podstawę zawarcia niniejszej Umowy.

2. Jeżeli istotny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami wynika ze znaczących rozbieżności między Stronami w obszarach, o których mowa w ust. 1, każda ze Stron może wprowadzić odpowiednie środki równoważące w celu zaradzenia tej sytuacji. Takie środki muszą być ograniczone, co do ich zakresu i czasu trwania, do tego, co jest absolutnie niezbędne i proporcjonalne do zaradzenia sytuacji. Na zasadzie priorytetu stosuje się środki, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy. Ocena takiego wpływu przez Stronę musi opierać się na wiarygodnych dowodach, a nie jedynie na przypuszczeniach lub odległej możliwości.

3. Do środków równoważących wprowadzanych na podstawie ust. 2 stosuje się następujące procedury:
- a) zainteresowana Strona bezzwłocznie powiadamia drugą Stronę za pośrednictwem Rady Partnerstwa o środkach równoważących, które zamierza wprowadzić, oraz przekazuje wszystkie odpowiednie informacje. Strony natychmiast rozpoczynają konsultacje. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu 14 dni od dnia przekazania powiadomienia, chyba że Strony wspólnie postanowią o ich zakończeniu przed upływem tego terminu;
 - b) jeżeli nie znaleziono wzajemnie akceptowalnego rozwiązania, zainteresowana Strona może wprowadzić środki równoważące nie wcześniej niż pięć dni od zakończenia konsultacji, chyba że powiadomiona Strona wystąpi w tym terminie pięciu dni, zgodnie z art. 739 ust. 2¹, o powołanie trybunału arbitrażowego w drodze pisemnego wniosku przekazanego drugiej Stronie, aby trybunał arbitrażowy zadecydował, czy zgłoszone środki równoważące są zgodne z ust. 2 niniejszego artykułu;
 - c) trybunał arbitrażowy prowadzi swoje postępowanie zgodnie z art. 760 oraz wydaje swoje ostateczne orzeczenie w ciągu 30 dni od jego powołania. Jeżeli trybunał arbitrażowy nie wyda ostatecznego orzeczenia w tym terminie, zainteresowana Strona może przyjąć środki równoważące nie wcześniej niż trzy dni po upływie tego 30-dniowego okresu. W takim przypadku druga Strona może wprowadzić środki zaradcze proporcjonalne do przyjętych środków równoważących do czasu wydania orzeczenia przez trybunał arbitrażowy. Na zasadzie priorytetu stosuje się środki zaradcze, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy. Lit. a) stosuje się odpowiednio do takich środków zaradczych, które mogą zostać przyjęte nie wcześniej niż trzy dni po zakończeniu konsultacji;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w tym przypadku dana Strona nie będzie mieć możliwości uprzedniego skorzystania z konsultacji zgodnie z art.738.

- d) jeżeli trybunał arbitrażowy uzna, że środki równoważące są zgodne z ust. 2, zainteresowana Strona może przyjąć środki równoważące zgodnie z powiadomieniem przekazanym drugiej Stronie;
- e) jeżeli trybunał arbitrażowy uzna, że środki równoważące są niezgodne z ust. 2 niniejszego artykułu, zainteresowana Strona powiadamia Stronę skarżącą w ciągu trzech dni od dnia wydania orzeczenia o środkach¹, które zamierza wprowadzić w celu wykonania orzeczenia trybunału arbitrażowego. Art. 748 ust. 2 oraz art. 749² i 750 stosuje się odpowiednio, jeżeli Strona skarżąca uzna, że zgłoszone środki nie są zgodne z orzeczeniem trybunału arbitrażowego. Procedury przewidziane w art. 748 ust. 2 oraz art. 749 i 750 nie mają skutku zawieszającego w odniesieniu do stosowania środków zgłoszonych zgodnie z niniejszym ustępem;
- f) jeżeli środki równoważące zostały przyjęte przed wydaniem orzeczenia arbitrażowego zgodnie z lit. c), wszelkie środki zaradcze przyjęte na podstawie tej litery natychmiast się wycofuje, w każdym razie nie później niż pięć dni po wydaniu orzeczenia trybunału arbitrażowego;
- g) Strona nie może powoływać się na porozumienie WTO ani na jakąkolwiek inną umowę międzynarodową, aby uniemożliwić drugiej Stronie wprowadzanie środków na podstawie ust. 2 i 3, w tym gdy środki te polegają na zawieszeniu obowiązków wynikających z niniejszej Umowy;

¹ Środki takie mogą obejmować, w stosownych przypadkach, wycofanie lub dostosowanie środków równoważących

² Zawieszenie obowiązków wynikających z art. 749 jest dostępne wyłącznie w przypadku, gdy środki równoważące zostały faktycznie zastosowane.

- h) jeżeli powiadomiona Strona nie złoży wniosku na podstawie lit. b) niniejszego ustępu w terminie określonym w tej literze, Strona ta może bez uprzedniego przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738 wszcząć procedurę arbitrażową, o której mowa w art. 739. Trybunał arbitrażowy rozpatruje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744.
4. W celu zapewnienia odpowiedniej równowagi między zobowiązaniami podjętymi przez Strony w niniejszej Umowie na bardziej trwałej podstawie, każda ze Stron może wystąpić z wnioskiem, nie wcześniej niż cztery lata po wejściu w życie niniejszej Umowy, o dokonanie przeglądu funkcjonowania niniejszego działu. Strony mogą uzgodnić, że do przeglądu można dodać inne działy niniejszej Umowy.
5. Przegląd taki rozpoczyna się na wniosek jednej ze Stron, jeżeli Strona ta uzna, że środki w ust. 2 lub 3 były często wprowadzane przez jedną ze Stron lub obie Strony, lub jeżeli środek mający istotny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami był stosowany przez okres 12 miesięcy. Do celów niniejszego ustępu odnośne środki to środki, które nie zostały zakwestionowane lub nie zostały uznane przez trybunał arbitrażowy za absolutnie zbędne zgodnie z ust. 3 lit. d) lub h). Przegląd ten może rozpocząć się wcześniej niż cztery lata po wejściu w życie niniejszej Umowy.
6. Przegląd, o który zwrócono się zgodnie z ust. 4 lub 5, rozpoczyna się w terminie trzech miesięcy od złożenia wniosku i kończy się w ciągu sześciu miesięcy.

7. Przegląd na podstawie ust. 4 lub 5 może być powtarzany w kolejnych odstępach nie krótszych niż cztery lata po zakończeniu poprzedniego przeglądu. Jeżeli Strona występuje z wnioskiem o dokonanie przeglądu na podstawie ust. 4 lub 5, nie może ona wystąpić z wnioskiem o ponowny przegląd na podstawie ust. 4 lub 5 przez okres co najmniej czterech lat od zakończenia poprzedniego przeglądu lub, jeśli ma to zastosowanie, od wejścia w życie jakiegokolwiek umowy zmieniającej.

8. W ramach przeglądu ocenia się, czy niniejsza Umowa służy realizacji odpowiedniej równowagi praw i obowiązków Stron, w szczególności w odniesieniu do funkcjonowania niniejszego działu, a także czy istnieje potrzeba dokonania jakiegokolwiek zmiany warunków niniejszej Umowy.

9. Rada Partnerstwa może zdecydować, że żadne działanie nie jest wymagane w wyniku przeglądu. Jeżeli jedna ze Stron uzna, że w wyniku przeglądu istnieje potrzeba dokonania zmiany niniejszej Umowy, Strony dokładają wszelkich starań, aby wynegocjować i zawrzeć umowę wprowadzającą niezbędne zmiany. Takie negocjacje muszą być ograniczone do kwestii określonych w przeglądzie.

10. Jeżeli umowa zmieniająca, o której mowa w ust. 9, nie zostanie zawarta w terminie roku od dnia rozpoczęcia negocjacji przez Strony, każda ze Stron może zawiadomić drugą o wypowiedzeniu niniejszego działu lub jakiegokolwiek innego działu niniejszej Umowy, który dodano do przeglądu, lub Strony mogą zdecydować o kontynuowaniu negocjacji. Jeżeli jedna ze Stron wypowie niniejszy dział, dział trzeci zostaje wypowiedziany w tym samym dniu. Wypowiedzenie staje się skuteczne trzy miesiące po dniu takiego zawiadomienia.

11. Jeżeli niniejszy dział zostaje wypowiedziany zgodnie z ust. 10 niniejszego artykułu, dział drugi zostaje wypowiedziany w tym samym dniu, chyba że Strony postanowią włączyć odpowiednie części tytułu XI niniejszego działu do działu drugiego.
12. Część szósta tytuł I nie ma zastosowania do ust. 4–9 niniejszego artykułu.

TYTUŁ XII

WYJĄTKI

ARTYKUŁ 412

Wyjątki o charakterze ogólnym

1. Żadnego z postanowień tytułu I rozdział 1 i rozdział 5, tytułu II rozdział 2, tytułu III, tytułu VIII oraz tytułu XI rozdział 4 nie interpretuje się jako uniemożliwiającego Stronie przyjmowanie lub utrzymywanie środków zgodnych z art. XX GATT 1994. W tym celu art. XX GATT 1994 wraz z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Z zastrzeżeniem, że środków takich nie stosuje się w sposób, który stanowiłby arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację między krajami, na których terytorium panują podobne warunki, lub ukryte ograniczenie w liberalizacji inwestycji lub w handlu usługami, żadnego z postanowień tytułu II, tytułu III, tytułu IV, tytułu VIII, i tytułu XI rozdział 4 nie interpretuje się w sposób uniemożliwiający którejkolwiek ze Stron przyjmowanie lub egzekwowanie środków:

- a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej lub utrzymania porządku publicznego¹;
- b) niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) niezbędnych do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych lub wykonawczych, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszej Umowy, w tym odnoszących się do:
 - (i) zapobiegania praktykom wprowadzającym w błąd lub oszukańczym lub postępowania ze skutkami niewykonania umów;
 - (ii) ochrony życia prywatnego osób fizycznych w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności ich osobistych akt i rachunków; oraz
 - (iii) bezpieczeństwa.

¹ Na wyjątki dotyczące bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego można powoływać się jedynie w przypadku wystąpienia rzeczywistego i wystarczająco poważnego zagrożenia dla podstawowych interesów społeczeństwa.

3. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Strony uznają, że w zakresie, w jakim takie środki są w inny sposób niezgodne z postanowieniami rozdziałów lub tytułów, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu:

- a) środki, o których mowa w art. XX lit. b) GATT 1994 oraz w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, obejmują środki ochrony środowiska, które są niezbędne do ochrony życia i zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- b) art. XX lit. g) GATT 1994 ma zastosowanie do środków służących zachowaniu wyczerpywalnych żywych i nieożywionych zasobów naturalnych; oraz
- c) środki wprowadzone w celu wykonania wielostronnych umów środowiskowych mogą wchodzić w zakres art. XX lit. b) lub g) GATT 1994 lub ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu.

4. Zanim jedna ze Stron wprowadzi jakiegokolwiek środki przewidziane w art. XX lit. i) i j) GATT 1994, Strona ta przekazuje drugiej Stronie wszystkie odpowiednie informacje w celu znalezienia rozwiązania możliwego akceptowalnego przez Strony. Jeżeli w ciągu 30 dni od przekazania informacji nie zostanie osiągnięte porozumienie, Strona może zastosować odpowiednie środki. W przypadku wystąpienia wyjątkowych i krytycznych okoliczności wymagających natychmiastowego działania, które uniemożliwiają wcześniejsze przekazanie informacji lub zbadanie sprawy, Strona zamierzająca wprowadzić takie środki może niezwłocznie zastosować środki zabezpieczające niezbędne do zaradzenia sytuacji. Strona ta natychmiast informuje o tym drugą Stronę.

ARTYKUŁ 413

Podatki

1. Żadne z postanowień tytułów I–VII, tytułu VIII rozdział 4, niniejszego działu tytuły IX–XII lub działu szóstego nie ma wpływu na prawa i obowiązki Unii lub jej państw członkowskich oraz Zjednoczonego Królestwa wynikające z jakiegokolwiek konwencji podatkowej. W przypadku jakiegokolwiek niezgodności między niniejszą Umową a taką konwencją podatkową, pierwszeństwo w zakresie, którego dotyczy niezgodność, ma konwencja podatkowa. W odniesieniu do konwencji podatkowej między Unią lub jej państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem odpowiednie właściwe organy na podstawie niniejszej Umowy oraz tej konwencji podatkowej wspólnie ustalają, czy istnieje jakakolwiek niespójność między niniejszą Umową a daną konwencją podatkową.¹
2. Art. 130 i 138 nie mają zastosowania do korzyści przyznanej na podstawie konwencji podatkowej.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że takie ustalenie pozostaje bez uszczerbku dla części szóstej tytuł I.

3. Z zastrzeżeniem, że środków takich nie stosuje się w sposób, który stanowiłby arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację między krajami, na których terytorium panują podobne warunki, lub ukryte ograniczenie handlu usługami lub inwestycji, żadnego z postanowień niniejszego działu tytuły I–VII, tytułu VIII rozdział czwarty oraz niniejszego działu tytuły IX, X i XI lub działu szóstego nie interpretuje się jako uniemożliwiającego przyjęcie, utrzymanie lub egzekwowanie przez jedną ze Stron jakiegokolwiek środka, który:

- a) ma na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego¹ nakładania lub poboru podatków bezpośrednich; lub

¹ Środki mające na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki wprowadzone przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:

- (i) mają zastosowanie do usługodawców, którzy nie są rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest w odniesieniu do elementów podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących; lub
- (ii) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony; lub
- (iii) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich, łącznie ze środkami zgodności; lub
- (iv) mają zastosowanie do konsumentów usług świadczonych na lub z terytorium drugiej Strony lub państwa trzeciego w celu zapewnienia nakładania na takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony; lub
- (v) odróżniają usługodawców podlegających podatkowi nakładanemu na elementy podlegające opodatkowaniu na całym świecie od innych usługodawców, z uwzględnieniem występującej między nimi różnicy w charakterze podstawy opodatkowania; lub
- (vi) określają lub przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub ulgi osobom lub oddziałom będącym rezydentami, lub powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby, w celu ochrony podstawy opodatkowania Strony.

b) rozróżniają podatników, którzy nie są w takiej samej sytuacji, w szczególności ze względu na ich miejsce zamieszkania lub miejsce, w którym inwestują kapitał.

4. Do celów niniejszego artykułu stosuje się następujące definicje:

- a) „rezydencja” oznacza rezydencję podatkową;
- b) „konwencja podatkowa” oznacza konwencję w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub jakąkolwiek inną umowę międzynarodową lub jakiegokolwiek inne porozumienie międzynarodowe dotyczące całkowicie lub głównie opodatkowania; oraz
- c) „podatki bezpośrednie” obejmują wszystkie podatki od dochodu lub kapitału, w tym podatki od zysków z tytułu przeniesienia własności, podatki od majątku, spadków i darowizn, podatki od wynagrodzeń płaconych przez przedsiębiorstwa oraz podatki od wzrostu wartości kapitału.

ARTYKUŁ 414

Zwolnienia WTO

Jeżeli jeden z obowiązków wynikających z niniejszej części niniejszy dział tytuły I–XII lub dział szósty jest zasadniczo równoważny z obowiązkiem zawartym w porozumieniu WTO, każdy środek wprowadzony zgodnie ze zwolnieniem przyjętym zgodnie z art. IX porozumienia WTO uznaje się za zgodny z zasadniczo równoważnym postanowieniem niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 415

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadnego z postanowień niniejszego działu tytuły I–XII lub działu szóstego nie interpretuje się jako:

- a) wymagającego od Strony dostarczenia lub udostępnienia jakichkolwiek informacji, których ujawnienie uważa ona za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa; lub
- b) uniemożliwiającego Stronie podejmowanie jakichkolwiek działań uznanych przez nią za niezbędne do ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) związanych z produkcją broni, amunicji i materiałów wojennych lub handlem nimi, oraz związanych z tego rodzaju produkcją, handlem i transakcjami obejmującymi inne towary i materiały, usługi i technologie, a także związanych z działalnością gospodarczą prowadzoną bezpośrednio lub pośrednio w celu zaopatrywania obiektu wojskowego;
 - (ii) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub
 - (iii) w czasie wojny lub w razie innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych; lub
- c) uniemożliwiającego Stronie podejmowanie jakiegokolwiek działania w ramach wypełniania jej obowiązków wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 416

Informacje poufne

1. Z wyjątkiem art. 384, żadnego z postanowień niniejszego działu tytuły I–XII lub działu szóstego niniejszej Umowy nie interpretuje się jako zobowiązującego Stronę do udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie stanowiłoby przeszkodę w egzekwowaniu przepisów lub byłoby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym lub stanowiłoby naruszenie uzasadnionych interesów handlowych konkretnych przedsiębiorstw, publicznych lub prywatnych, z wyjątkiem sytuacji, gdy trybunał arbitrażowy wymaga takich poufnych informacji w postępowaniu dotyczącym rozstrzygnięcia sporów na podstawie części szóstej tytułu I lub gdy zespół ekspertów wymaga takich informacji poufnych w postępowaniach na podstawie art. 409 lub 410. W takich przypadkach trybunał arbitrażowy, lub – w stosownych przypadkach – zespół ekspertów, zapewnia pełną ochronę poufności zgodnie z załącznikiem 48.
2. W przypadku gdy Strona przedkłada Radzie Partnerstwa lub komitetom informacje, które są uważane za poufne zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, druga Strona traktuje te informacje jako poufne, o ile Strona przedkładająca informacje nie postanowi inaczej.

DZIAŁ DRUGI

LOTNICTWO

TYTUŁ I

TRANSPORT LOTNICZY

ARTYKUŁ 417

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „przewoźnik lotniczy” oznacza przedsiębiorstwo transportu lotniczego posiadające ważną koncesję lub równoważny dokument;
- b) „przewoźnik lotniczy z Unii” oznacza przewoźnika lotniczego, który spełnia warunki określone w art. 422 ust. 1 lit. b);
- c) „przewoźnik lotniczy ze Zjednoczonego Królestwa” oznacza przewoźnika lotniczego, który spełnia warunki określone w art. 422 ust. 1 lit. a) lub art. 422 ust. 2;

- d) „służby żeglugi powietrznej” oznaczają służby ruchu lotniczego, służby łączności, nawigacji i dozorowania, służby meteorologiczne dla żeglugi powietrznej oraz służby informacji lotniczej;
- e) „certyfikat przewoźnika lotniczego” oznacza dokument wydany przewoźnikowi lotniczemu, który potwierdza, że dany przewoźnik lotniczy posiada kwalifikacje zawodowe i organizacyjne pozwalające zapewnić bezpieczną eksploatację statków powietrznych w odniesieniu do operacji lotniczych określonych w certyfikacie;
- f) „zarządzanie ruchem lotniczym” oznacza połączenie funkcji pokładowych i naziemnych (służby ruchu lotniczego, zarządzanie przestrzenią powietrzną i zarządzanie przepływem ruchu lotniczego) wymaganych do zapewnienia bezpiecznego i efektywnego ruchu statków powietrznych podczas wszystkich faz operacji;
- g) „transport lotniczy” oznacza przewóz statkiem powietrznym pasażerów, bagażu, ładunku i poczty, oddzielnie lub łącznie, udostępniany publicznie za wynagrodzeniem lub na zasadzie najmu;
- h) „określenie przynależności państwowej” oznacza ustalenie, że przewoźnik lotniczy zamierzający wykonywać przewozy lotnicze na podstawie niniejszego tytułu spełnia wymogi art. 422 dotyczące własności, skutecznej kontroli i głównego miejsca prowadzenia działalności;
- i) „właściwe organy” oznaczają, w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa organy Zjednoczonego Królestwa odpowiedzialne za funkcje regulacyjne i administracyjne, które spoczywają na Zjednoczonym Królestwie na podstawie niniejszego tytułu; oraz, w odniesieniu do Unii, organy Unii oraz państw członkowskich odpowiedzialne za funkcje regulacyjne i administracyjne, które spoczywają na Unii na podstawie niniejszego tytułu;

- j) „konwencja” oznacza Konwencję o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzoną w Chicago w dniu 7 grudnia 1944 r. i obejmującą:
- (i) każdą zmianę, która weszła w życie na podstawie art. 94 lit. a) konwencji i została ratyfikowana przez Zjednoczone Królestwo i zainteresowane państwo członkowskie lub zainteresowane państwa członkowskie, stosownie do danej kwestii; oraz
 - (ii) każdy załącznik lub wszelkie zmiany do niego przyjęte na podstawie art. 90 konwencji, o ile taki załącznik lub zmiana są w danym czasie skuteczne dla Zjednoczonego Królestwa i zainteresowanego państwa członkowskiego lub zainteresowanych państw członkowskich, stosownie do danej kwestii;
- k) „dyskryminacja” oznacza wszelkiego rodzaju rozróżnienie pozbawione obiektywnego uzasadnienia w odniesieniu do dostawy towarów lub świadczenia usług, w tym usług publicznych, wykorzystywanych do świadczenia usług transportu lotniczego, lub w odniesieniu do ich traktowania przez odpowiednie organy publiczne w zależności od charakteru usług;
- l) „skuteczna kontrola” oznacza związek ustanowiony na mocy praw, umów lub wszelkich innych środków, które oddzielnie albo wspólnie oraz z uwzględnieniem danego stanu faktycznego lub prawnego, przyznają możliwość wywierania, bezpośrednio lub pośrednio, decydującego wpływu na przedsiębiorstwo, w szczególności poprzez:
- (i) prawo użytkowania wszystkich lub części aktywów przedsiębiorstwa;

- (ii) prawa lub umowy, które przyznają decydujący wpływ na skład, głosowanie lub decyzje organów przedsiębiorstwa lub w inny sposób przyznają decydujący wpływ na prowadzenie działalności przez przedsiębiorstwo;

- m) „określenie sprawności” oznacza ustalenie, że przewoźnik lotniczy proponujący wykonywanie przewozów lotniczych na podstawie niniejszego tytułu posiada wystarczającą zdolność finansową i odpowiednią wiedzę zarządczą do świadczenia takich usług oraz daje pewność przestrzegania przepisów ustawowych, wykonawczych i wymogów regulujących świadczenie takich usług;

- n) „całkowity koszt” oznacza koszt świadczonej usługi, który może obejmować odpowiednie kwoty kosztu kapitału i amortyzacji aktywów, a także koszty utrzymania, eksploatacji, zarządzania i administracji;

- o) „ICAO” oznacza Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego Organizacji Narodów Zjednoczonych;

- p) „główne miejsce prowadzenia działalności” oznacza siedzibę główną lub siedzibę statutową przewoźnika lotniczego, w którym wykonywane są główne funkcje finansowe i prowadzona jest kontrola operacyjna, w tym zarządzanie ciągłą zdadnością do lotu tego przewoźnika lotniczego;

- q) „inspekcja na płycie” oznacza badanie przeprowadzane przez właściwy organ Strony lub jej wyznaczonych przedstawicieli, na pokładzie statku powietrznego drugiej Strony i wokół niego, w celu sprawdzenia zarówno ważności odpowiednich dokumentów statku powietrznego i dokumentów jej członków załogi, jak i widocznego stanu statku powietrznego i jego wyposażenia;

- r) „własna obsługa naziemna” oznacza wykonywanie obsługi naziemnej przez przewoźnika lotniczego bezpośrednio dla siebie lub na rzecz innego przewoźnika lotniczego, w przypadku gdy:
- (i) jeden z nich posiada udział większościowy w drugim; lub
 - (ii) ten sam podmiot posiada udział większościowy w każdym z nich;
- s) „regularne usługi transportu lotniczego” oznaczają usługi lotnicze regularne i wykonywane za wynagrodzeniem zgodnie z opublikowanym rozkładem lotów lub wykonywane z taką regularnością lub częstotliwością, że stanowią one wyraźnie systematyczną serię, i które są udostępniane do bezpośredniej rezerwacji dla każdego; oraz loty dodatkowe do lotów rozkładowych wynikające z nadwyżki ruchu w lotach regularnych;
- t) „ładowanie w celach niehandlowych” oznacza ładowanie w jakimkolwiek celu innym niż załadunek na pokład lub pozostawienie pasażerów, bagażu, ładunku lub poczty w ramach transportu lotniczego;
- u) „taryfa” oznacza każdą taryfę, stawkę lub opłatę za przewóz pasażerów, bagażu lub ładunku (z wyłączeniem poczty) w transporcie lotniczym (w tym w każdym innym związanym z nimi środku transportu) pobierane przez przewoźników lotniczych, w tym jego agentów, oraz warunki regulujące dostępność takich taryf, stawek lub opłat;
- (v) „opłata za korzystanie z infrastruktury” oznacza opłatę nakładaną na przewoźników lotniczych z tytułu udostępnienia obiektów lub świadczenia usług związanych z portem lotniczym, żeglugą powietrzną (w tym przelotami), ochroną lotnictwa, w tym powiązanych z nimi usług i urządzeń, lub opłaty środowiskowe, w tym opłaty związane z hałasem oraz opłaty przeznaczane na rozwiązywanie lokalnych problemów dotyczących jakości powietrza w portach lotniczych lub w ich pobliżu.

ARTYKUŁ 418

Schemat tras

1. Z zastrzeżeniem art. 419 Unia przyznaje Zjednoczonemu Królestwu prawo wykonywania transportu lotniczego przez przewoźników lotniczych Zjednoczonego Królestwa na następujących trasach:

punkty na terytorium Zjednoczonego Królestwa – punkty pośrednie – punkty znajdujące się na terytorium Unii – punkty położone dalej.

2. Z zastrzeżeniem art. 419 Zjednoczone Królestwo przyznaje Unii prawo wykonywania transportu lotniczego przez przewoźników lotniczych Unii na następujących trasach:

punkty na terytorium Unii – punkty pośrednie – punkty znajdujące się na terytorium Zjednoczonego Królestwa – punkty położone dalej.

ARTYKUŁ 419

Prawa przewozowe

1. W celu wykonywania transportu lotniczego na trasach określonych w art. 418 każda ze Stron przyznaje przewoźnikom lotniczym drugiej Strony prawo do:

- a) wykonywania przelotu nad jej terytorium bez lądowania;
- b) lądowania na jej terytorium w celach niehandlowych.

2. Zjednoczone Królestwo korzysta z prawa do lądowania dla swoich przewoźników lotniczych na terytorium Unii w celu wykonywania regularnych i nieregularnych usług transportu lotniczego między dowolnymi punktami znajdującymi się na terytorium Zjednoczonego Królestwa a dowolnymi punktami znajdującymi się na terytorium Unii (prawo trzeciej i czwartej wolności lotniczej).

3. Unia korzysta z prawa do lądowania dla swoich przewoźników lotniczych na terytorium Zjednoczonego Królestwa w celu wykonywania regularnych i nieregularnych usług transportu lotniczego między dowolnymi punktami znajdującymi się na terytorium Unii a dowolnymi punktami znajdującymi się na terytorium Zjednoczonego Królestwa (prawo trzeciej i czwartej wolności lotniczej).

4. Niezależnie od ust. 1, 2 i 3 oraz bez uszczerbku dla ust. 9, państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo mogą, z zastrzeżeniem odpowiednich wewnętrznych zasad i procedur Stron, zawierać dwustronne porozumienia, na mocy których, w ramach niniejszej Umowy, przyznają sobie wzajemnie następujące prawa:
- a) w przypadku Zjednoczonego Królestwa – prawo jego przewoźników lotniczych do lądowania na terytorium danego państwa członkowskiego w celu wykonywania regularnych i nieregularnych usług transportu lotniczego całkowicie towarowych między dowolnymi punktami znajdującymi się na terytorium tego państwa członkowskiego a dowolnymi punktami znajdującymi się w państwie trzecim, jako część usługi rozpoczynającej się lub kończącej na terytorium Zjednoczonego Królestwa (prawo piątej wolności lotniczej);
 - b) w przypadku państwa członkowskiego – prawo unijnych przewoźników lotniczych do lądowania na terytorium Zjednoczonego Królestwa w celu wykonywania regularnych i nieregularnych usług transportu lotniczego całkowicie towarowych między dowolnymi punktami znajdującymi się na terytorium Zjednoczonego Królestwa a dowolnymi punktami znajdującymi się w państwie trzecim, jako część usługi rozpoczynającej się lub kończącej na terytorium tego państwa członkowskiego (prawo piątej wolności lotniczej).
5. Prawa wzajemnie przyznane zgodnie z ust. 4 podlegają postanowieniom niniejszego tytułu.

6. Żadna ze Stron nie może jednostronnie ograniczać wielkości ruchu, zdolności przewozowej, częstotliwości, regularności, przebiegu tras, punktu rozpoczęcia lub zakończenia usług transportu lotniczego wykonywanych zgodnie z ust. 2, 3 i 4, ani typu lub typów statków powietrznych wykorzystywanych w tym celu przez przewoźników lotniczych drugiej Strony, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to wymagane ze względów celnych, technicznych, operacyjnych, zarządzania ruchem lotniczym, bezpieczeństwa, ochrony środowiska lub ochrony zdrowia, w sposób niedyskryminujący lub o ile niniejszy tytuł nie stanowi inaczej.

7. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie przyznaje Zjednoczonemu Królestwu prawa, aby jego przewoźnicy lotniczy zabierali na pokład na terytorium państwa członkowskiego pasażerów, bagaż, ładunek lub pocztę przewożonych za wynagrodzeniem i przeznaczone do innego punktu znajdującego się na terytorium tego lub jakiegokolwiek innego państwa członkowskiego.

8. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie przyznaje Unii prawa, aby jej przewoźnicy lotniczy zabierali na pokład na terytorium Zjednoczonego Królestwa pasażerów, bagaż, ładunek lub pocztę przewożonych za wynagrodzeniem i przeznaczone do innego punktu na terytorium Zjednoczonego Królestwa.

9. Z zastrzeżeniem wewnętrznych zasad i procedur Stron właściwe organy Zjednoczonego Królestwa i państw członkowskich mogą zezwolić na nieregularne usługi transportu lotniczego wykraczające poza prawa przewidziane w niniejszym artykule, pod warunkiem że nie stanowią one ukrytej formy regularnych przewozów lotniczych, a także mogą zawierać dwustronne porozumienia dotyczące procedur przewidzianych w odniesieniu do rozpatrywania wniosków przewoźników lotniczych i wydawania decyzji w odpowiedzi na wnioski.

ARTYKUŁ 420

Porozumienia dotyczące dzielenia oznaczeń linii i dzielenia pojemności statku powietrznego

1. Usługi transportu lotniczego zgodnie z art. 419 mogą być świadczone w drodze porozumień dotyczących dzielenia pojemności statku powietrznego lub dzielenia oznaczeń linii, w następujący sposób:
 - a) przewoźnik lotniczy ze Zjednoczonego Królestwa może działać jako przewoźnik marketingowy z każdym przewoźnikiem lotniczym wykonującym przewóz, który jest przewoźnikiem lotniczym z Unii lub ze Zjednoczonego Królestwa, lub z każdym przewoźnikiem lotniczym z państwa trzeciego wykonującym przewóz, które zgodnie z prawem Unii lub, w stosownych przypadkach, zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego lub państw członkowskich posiada niezbędne prawa przewozowe, a także prawo do korzystania z tych praw przez swoich przewoźników lotniczych na podstawie odpowiedniego porozumienia;
 - b) przewoźnik lotniczy z Unii może działać jako przewoźnik marketingowy z każdym przewoźnikiem lotniczym wykonującym przewóz, który jest przewoźnikiem lotniczym z Unii lub ze Zjednoczonego Królestwa, lub z każdym przewoźnikiem lotniczym z państwa trzeciego wykonującym przewóz, które zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa posiada niezbędne prawa przewozowe, a także prawo do korzystania z tych praw przez swoich przewoźników lotniczych na podstawie odpowiedniego porozumienia;
 - c) przewoźnik lotniczy ze Zjednoczonego Królestwa może działać jako przewoźnik lotniczy wykonujący przewóz z każdym przewoźnikiem marketingowym, który jest przewoźnikiem lotniczym z Unii lub przewoźnikiem lotniczym ze Zjednoczonego Królestwa, lub z każdym przewoźnikiem marketingowym z państwa trzeciego, który zgodnie z prawem Unii lub, w stosownych przypadkach, zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego lub państw członkowskich posiada prawa niezbędne do zawarcia odpowiedniego porozumienia;

- d) przewoźnik lotniczy Unii może działać jako przewoźnik lotniczy wykonujący przewóz z każdym przewoźnikiem marketingowym, który jest przewoźnikiem lotniczym z Unii lub przewoźnikiem lotniczym ze Zjednoczonego Królestwa, lub z każdym przewoźnikiem marketingowym z państwa trzeciego, które zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa posiada prawa niezbędne do zawarcia odpowiedniego porozumienia;
- e) w ramach porozumień przewidzianych w lit. a)–d) przewoźnik lotniczy jednej ze Stron może działać jako przewoźnik marketingowy w ramach porozumienia dotyczącego dzielenia pojemności statku powietrznego lub dzielenia oznaczeń linii w połączeniach między dowolnymi dwoma punktami, z których zarówno punkt startu, jak i lądowania, znajdują się na terytorium drugiej Strony, pod warunkiem że spełnione są następujące warunki:
- (i) warunki określone w lit. a) lub b), w zależności od przypadku, w odniesieniu do przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz; oraz
 - (ii) odpowiednia usługa transportowa stanowi część przewozu dokonywanego przez przewoźnika marketingowego między punktem znajdującym się na terytorium jego Strony a punktem docelowym znajdującym się na terytorium drugiej Strony.
2. Przewoźnik lotniczy jednej ze Stron może działać jako przewoźnik marketingowy w ramach porozumienia dotyczącego dzielenia pojemności statku powietrznego lub dzielenia oznaczeń linii w połączeniach między dowolnymi dwoma punktami, z których jeden znajduje się na terytorium drugiej Strony, a drugi w państwie trzecim, o ile spełnione są następujące warunki:
- a) warunki określone w ust. 1 lit. a) lub b) niniejszego ustępu, w zależności od przypadku, w odniesieniu do przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz; oraz

b) odpowiednia usługa transportowa stanowi część przewozu dokonywanego przez przewoźnika marketingowego między punktem znajdującym się na terytorium jego Strony a punktem znajdującym się w państwie trzecim.

3. W odniesieniu do każdego sprzedanego biletu objętego porozumieniami, o których mowa w niniejszym artykule, nabywca jest informowany podczas rezerwacji o tym, który przewoźnik lotniczy będzie obsługiwać poszczególne odcinki usługi. W przypadku gdy nie jest to możliwe lub w przypadku zmiany po dokonaniu rezerwacji, pasażer jest informowany o tożsamości przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz niezwłocznie po jej ustaleniu. We wszystkich przypadkach tożsamość przewoźnika lub przewoźników wykonujących przewóz jest przekazywana pasażerowi przy odprawie lub przed wejściem na pokład, jeżeli odprawa nie jest wymagana w przypadku lotu łączonego.

4. Strony mogą wymagać zatwierdzenia porozumień, o których mowa w niniejszym artykule, przez ich właściwe organy do celów weryfikacji zgodności z warunkami w nim określonymi oraz z innymi wymogami przewidzianymi w niniejszej Umowie, w szczególności w odniesieniu do uczciwej konkurencji, bezpieczeństwa i ochrony.

5. Korzystanie z porozumień dotyczących dzielenia pojemności statku powietrznego lub dzielenia oznaczeń linii w żadnym przypadku nie może prowadzić do tego, że przewoźnicy lotniczy Stron będą wykonywali prawa przewozowe na podstawie niniejszej Umowy inne niż te przewidziane w art. 419.

ARTYKUŁ 421

Swoboda operacyjna

Prawa wzajemnie przyznane przez Strony zgodnie z art. 419 ust. 2, 3 i 4 obejmują, w granicach w nim określonych, wszystkie następujące prerogatywy:

- a) wykonywanie lotów w jednym lub w obu kierunkach;
- b) łączenie różnych numerów lotów w ramach jednej operacji lotniczej;
- c) obsługa punktów w schemacie tras w dowolnej kombinacji i w dowolnej kolejności;
- d) przekazywanie ruchu między statkami powietrznymi tego samego przewoźnika lotniczego w dowolnym punkcie (zmiana statku powietrznego);
- e) przewóz ruchu z międzylądowaniem w punktach znajdujących się na lub poza terytorium którejkolwiek ze Stron;
- f) przewóz ruchu tranzytowego przez terytorium drugiej Strony;
- g) łączenie ruchu w ramach przewozu tym samym statkiem powietrznym niezależnie od miejsca pochodzenia takiego ruchu;
- h) obsługa więcej niż jednego punktu w ramach tego samego przewozu (tzw. „*co-terminalisation*”).

ARTYKUŁ 422

Zezwolenia eksploatacyjne i zezwolenia techniczne

1. Po otrzymaniu wniosku o zezwolenie eksploatacyjne od przewoźnika lotniczego jednej ze Stron, w wymaganej formie i w określony sposób, na wykonywanie usług transportu lotniczego na podstawie niniejszego tytułu, druga Strona udziela odpowiednich zezwoleń i zezwoleń technicznych w najkrótszym przewidzianym przez procedury terminie, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) w przypadku przewoźnika lotniczego ze Zjednoczonego Królestwa:
 - (i) przewoźnik lotniczy jest własnością, bezpośrednio lub poprzez pakiet większościowy, i pozostaje pod skuteczną kontrolą Zjednoczonego Królestwa, jego obywateli, lub ich obydwu;
 - (ii) główne miejsce prowadzenia działalności przewoźnika lotniczego znajduje się na terytorium Zjednoczonego Królestwa i przewoźnik posiada koncesję zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa; oraz
 - (iii) przewoźnik lotniczy posiada certyfikat przewoźnika lotniczego wydany przez właściwy organ Zjednoczonego Królestwa, który jest jasno określony, a organ ten sprawuje i utrzymuje skuteczną kontrolę regulacyjną nad przewoźnikiem lotniczym;

- b) w przypadku przewoźnika lotniczego z Unii:
- (i) przewoźnik lotniczy jest własnością, bezpośrednio lub poprzez pakiet większościowy, i pozostaje pod skuteczną kontrolą państwa członkowskiego lub państw członkowskich, innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarii, obywateli tych państw, lub w ramach ich kombinacji;
 - (ii) główne miejsce prowadzenia działalności przewoźnika lotniczego znajduje się na terytorium Unii i przewoźnik posiada ważną koncesję zgodnie z prawem Unii; oraz
 - (iii) przewoźnik lotniczy posiada certyfikat przewoźnika lotniczego wydany przez właściwy organ państwa członkowskiego, lub przez organ Unii w jego imieniu, instytucja certyfikująca jest jasno określona, a to państwo członkowskie sprawuje i utrzymuje skuteczną kontrolę regulacyjną nad przewoźnikiem lotniczym;
- c) zachowana jest zgodność z art. 434 i 435; oraz
- d) przewoźnik lotniczy spełnia warunki określone w przepisach ustawowych i wykonawczych stosowanych zazwyczaj do wykonywania międzynarodowego transportu lotniczego przez Stronę rozpatrującą wniosek lub wnioski.

2. Niezależnie od ust. 1 lit. a) ppkt (i), odpowiednich zezwoleń eksploatacyjnych i innych zezwoleń udziela się przewoźnikom lotniczym Zjednoczonego Królestwa, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
- a) warunki określone w ust. 1 lit. a) ppkt (ii), lit. a) ppkt (iii), lit. c) i d);
 - b) przewoźnik lotniczy jest własnością, bezpośrednio lub poprzez pakiet większościowy, i pozostaje pod skuteczną kontrolą państwa członkowskiego lub państw członkowskich, innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarii, obywateli tych państw, lub w ramach ich kombinacji, samodzielnie lub wraz ze Zjednoczonym Królestwem lub jego obywatelami;
 - c) w dniu zakończenia okresu przejściowego przewoźnik lotniczy posiadał ważną koncesję zgodnie z prawem Unii.
3. Do celów ust. 1 i 2 dowody skutecznej kontroli regulacyjnej obejmują między innymi następujące aspekty:
- a) dany przewoźnik lotniczy posiada ważną koncesję lub zezwolenie wydane przez właściwy organ i spełnia kryteria Strony wydającej koncesję lub zezwolenie na wykonywanie międzynarodowych przewozów lotniczych; oraz
 - b) Strona ta posiada i utrzymuje programy nadzoru nad bezpieczeństwem i ochroną w odniesieniu do tego przewoźnika lotniczego zgodnie z normami ICAO.

4. Wydając zezwolenia eksploatacyjne i techniczne, każda ze Stron traktuje wszystkich przewoźników lotniczych drugiej Strony w sposób niedyskryminujący.

5. Po otrzymaniu wniosku o udzielenie zezwolenia eksploatacyjnego od przewoźnika lotniczego jednej ze Stron druga Strona uznaje każde określenie sprawności lub określenie przynależności państwowej dokonane przez pierwszą ze Stron w odniesieniu do tego przewoźnika lotniczego, tak jakby ustalenia takie zostały dokonane przez jej własne właściwe organy, i nie bada dalej tych spraw, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w art. 424 ust. 3.

ARTYKUŁ 423

Plany operacyjne, programy i rozkłady lotów

Powiadomienie o planach operacyjnych, programach lub rozkładach lotów wykonywanych na podstawie niniejszego tytułu może być wymagane przez Stronę jedynie w celach informacyjnych. W przypadku gdy Strona wymaga takiego powiadomienia, ogranicza ona do minimum obciążenie administracyjne związane z wymogami i procedurami w zakresie powiadamiania, które ponoszą pośrednicy transportu lotniczego i przewoźnicy lotniczy drugiej Strony.

ARTYKUŁ 424

Odmowa udzielenia, cofnięcie, zawieszenie lub ograniczenie zezwolenia eksploatacyjnego

1. Unia może podjąć działania przeciwko przewoźnikowi lotniczemu ze Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu, w każdym z następujących przypadków:
 - a) w przypadku zezwoleń lub pozwoleń udzielanych zgodnie z art. 422 ust. 1 lit. a) – gdy nie jest spełniony którykolwiek z warunków w nim określonych;
 - b) w przypadku zezwoleń lub pozwoleń udzielanych zgodnie z art. 422 ust. 2 – gdy nie jest spełniony którykolwiek z warunków w nim określonych;
 - c) gdy przewoźnik lotniczy nie zastosował się do przepisów ustawowych i wykonawczych, o których mowa w art. 425; lub
 - d) działanie takie jest konieczne w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się choroby, ochrony przed nią lub zwalczania jej, lub na potrzeby ochrony zdrowia publicznego w inny sposób.
2. Zjednoczone Królestwo może podjąć działania przeciwko przewoźnikowi lotniczemu z Unii zgodnie z ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu w każdym z następujących przypadków:
 - a) gdy nie został spełniony którykolwiek z warunków określonych w art. 422 ust. 1 lit. b);

- b) gdy przewoźnik lotniczy nie zastosował się do przepisów ustawowych i wykonawczych, o których mowa w art. 426; lub
- c) gdy działanie takie jest konieczne w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się choroby, ochrony przed nią lub zwalczania jej, lub na potrzeby ochrony zdrowia publicznego w inny sposób.

3. Jeżeli Strona ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że przewoźnik lotniczy drugiej Strony znajduje się w którejkolwiek z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lub 2, w zależności od przypadku, oraz że musi zostać podjęte działanie w tym zakresie, Strona ta jak najszybciej powiadamia drugą Stronę na piśmie o powodach zamierzonej odmowy wydania, zawieszenia lub ograniczenia zezwolenia eksploatacyjnego lub zezwolenia technicznego oraz zwraca się o konsultacje.

4. Konsultacje te rozpoczynają się jak najszybciej i nie później niż 30 dni od otrzymania wniosku o konsultacje. Nieosiągnięcie zadowalającego porozumienia w ciągu 30 dni lub uzgodnionego okresu od dnia rozpoczęcia takich konsultacji lub niepodjęcie uzgodnionych działań naprawczych stanowi dla Strony, która zwróciła się o konsultacje, podstawę do podjęcia działań w celu odmowy wydania, cofnięcia, zawieszenia, nałożenia warunków lub ograniczenia zezwolenia eksploatacyjnego lub zezwolenia technicznego danego przewoźnika lotniczego lub przewoźników lotniczych w celu zapewnienia zgodności z art. 422 i 426. W przypadku gdy wprowadzono środki w celu odmowy wydania, cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia zezwolenia eksploatacyjnego lub zezwolenia technicznego przewoźnikowi lotniczemu, Strona może skorzystać z arbitrażu zgodnie z art. 739, bez uprzedniego przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738. Trybunał arbitrażowy traktuje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744. Na wniosek jednej ze Stron trybunał może, do czasu wydania ostatecznego orzeczenia, zarządzić przyjęcie tymczasowych środków ochronnych, w tym zmianę lub zawieszenie środków wprowadzonych przez którąkolwiek ze Stron na podstawie niniejszego artykułu.

5. Niezależnie od ust. 3 i 4, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c) i d) oraz ust. 2 lit. b) i c), Strona może podjąć natychmiastowe lub pilne działania, w przypadku gdy wymaga tego sytuacja nadzwyczajna, lub w celu zapobieżenia dalszej niezgodności. Do celów niniejszego ustępu dalsza niezgodność oznacza, że kwestia niezgodności została wcześniej podniesiona przez właściwe organy Stron.

6. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień działu pierwszego tytuł XI, art. 427 ust. 4, art. 434 ust. 4, 6 i 8 i art. 435 ust. 12 oraz dla procedury rozstrzygania sporów określonej w części szóstej tytuł I lub środków z niej wynikających.

ARTYKUŁ 425

Własność i kontrola przewoźników lotniczych

Strony uznają potencjalne korzyści wynikające z ciągłej liberalizacji własności i kontroli swoich przewoźników lotniczych. Strony postanawiają zbadać w ramach Specjalnego Komitetu ds. Transportu Lotniczego możliwości wzajemnej liberalizacji kwestii własności i kontroli swoich przewoźników lotniczych w ciągu 12 miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie w ciągu 12 miesięcy od otrzymania wniosku o takie zbadanie od jednej ze Stron. W wyniku takiego badania Strony mogą zdecydować o wprowadzeniu zmian do niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 426

Przestrzeganie przepisów ustawowych i wykonawczych

1. Przepisy ustawowe i wykonawcze Strony dotyczące dostępu do, operowania na i wylotu z jej terytorium statków powietrznych wykorzystywanych w międzynarodowym transporcie lotniczym, muszą być przestrzegane przez przewoźników lotniczych drugiej Strony odpowiednio podczas wlotu, operowania na i opuszczenia terytorium tej Strony.
2. Pasażerowie, załoga, bagaż, ładunek lub poczta przewożone przez przewoźników lotniczych drugiej Strony podczas wlotu na terytorium tej Strony, przebywania na nim lub opuszczania go (w tym przepisy dotyczące wjazdu, odprawy, przepisy imigracyjne, paszportowe, celne i kwarantanny lub w przypadku poczty – przepisy pocztowe) muszą spełniać wymogi przepisów ustawowych i wykonawczych danej Strony dotyczące wjazdu na jej terytorium, przebywania na nim lub opuszczania go.
3. Strony zezwalają przewoźnikom lotniczym drugiej Strony na wprowadzanie na swoim terytorium odpowiednich środków mających na celu zapewnienie przewozu wyłącznie osób posiadających dokumenty podróży wymagane przy wjeździe na terytorium drugiej Strony lub tranzyście przez nie.

ARTYKUŁ 427

Niedyskryminacja

1. Bez uszczerbku dla działu pierwszego tytuł XI, Strony eliminują w swoich odpowiednich jurysdykcjach wszelkie formy dyskryminacji, które mogłyby niekorzystnie wpłynąć na sprawiedliwe i równe szanse przewoźników lotniczych drugiej Strony w konkuroowaniu na podstawie praw przewidzianych w niniejszym tytule.
2. Jedna ze Stron (zwana dalej „Stroną inicjującą”) może podjąć działania zgodnie z ust. 3-6, w przypadku gdy uzna, że dyskryminacja zakazana na podstawie ust. 1 ma niekorzystny wpływ na sprawiedliwe i równe szanse jej przewoźników lotniczych w konkuroowaniu na podstawie praw przewidzianych w niniejszym tytule.
3. Strona inicjująca przedkłada drugiej Stronie (zwanej dalej „Stroną pozwaną”) pisemny wniosek o konsultacje. Konsultacje rozpoczynają się w terminie 30 dni od otrzymania wniosku, o ile Strony nie postanowiły inaczej.
4. W przypadku gdy Strona inicjująca i Strona pozwana nie osiągną porozumienia w tej kwestii w ciągu 60 dni od otrzymania wniosku o konsultacje, o którym mowa w ust. 3, Strona inicjująca może wprowadzić środki przeciwko wszystkim lub niektórym przewoźnikom lotniczym, którzy osiągnęli korzyści w wyniku dyskryminacji zakazanej na podstawie ust. 1, w tym przez działania polegające na odmowie wydania, cofnięciu, zawieszeniu, nałożeniu warunków lub ograniczeniu zezwoleń eksploatacyjnych lub zezwoleń technicznych danych przewoźników lotniczych.

5. Środki wprowadzone zgodnie z ust. 4 muszą być odpowiednie i proporcjonalne, a ich zakres i czas trwania musi być ograniczony do tego, co jest absolutnie niezbędne, aby ograniczyć szkody dla przewoźników Strony inicjującej oraz usunąć nienależną korzyść, jaką uzyskują przewoźnicy lotniczy, przeciwko którym środki te są skierowane.

6. W przypadku gdy dana kwestia nie zostanie rozstrzygnięta w wyniku konsultacji lub gdy wprowadzone zostały środki na podstawie ust. 4 niniejszego artykułu, Strona może skorzystać z arbitrażu zgodnie z art. 739, bez uprzedniego przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738. Trybunał arbitrażowy traktuje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744. Na wniosek jednej ze Stron trybunał może, do czasu wydania ostatecznego orzeczenia, zarządzić przyjęcie tymczasowych środków ochronnych, w tym zmianę lub zawieszenie środków wprowadzonych przez którąkolwiek ze Stron na podstawie niniejszego artykułu.

7. Niezależnie od ust. 2 Strony nie podejmują działań zgodnie z ust. 3-6 w odniesieniu do postępowań objętych zakresem stosowania działu pierwszego tytuł XI.

ARTYKUŁ 428

Prowadzenie działalności gospodarczej

1. Strony są zgodne co do tego, że przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej napotymane przez przewoźników lotniczych utrudniłyby osiągnięcie korzyści wynikających z niniejszego tytułu. Strony postanawiają współpracować przy usuwaniu przeszkód w prowadzeniu działalności przez przewoźników lotniczych obu Stron, w przypadku gdy takie przeszkody mogą utrudniać działalność handlową, powodować zakłócenia konkurencji lub wpływać na równe szanse konkurowania.
2. Specjalny Komitet ds. Transportu Lotniczego monitoruje postępy w skutecznym usuwaniu przeszkód w prowadzeniu działalności gospodarczej przez przewoźników lotniczych.

ARTYKUŁ 429

Operacje zarobkowe

1. Strony przyznają sobie nawzajem prawa określone w ust. 2–7. Do celów wykonywania tych praw przewoźnicy lotniczy każdej ze Stron nie są zobowiązani do utrzymywania lokalnego przedstawiciela.

2. W odniesieniu do przedstawicieli przewoźników lotniczych:
 - a) otwieranie biur i obiektów przez przewoźników lotniczych jednej Strony na terytorium drugiej Strony, jeżeli jest to niezbędne do świadczenia usług na podstawie niniejszego tytułu, jest dozwolone bez ograniczeń lub dyskryminacji;
 - b) bez uszczerbku dla przepisów dotyczących bezpieczeństwa i ochrony, jeżeli takie biura i obiekty znajdują się w porcie lotniczym, mogą one podlegać ograniczeniom ze względu na dostępność przestrzeni;
 - c) każda ze Stron, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi dotyczącymi wjazdu, pobytu i zatrudnienia, zezwala przewoźnikom lotniczym drugiej Strony na sprowadzenie i utrzymanie na terytorium Strony udzielającej zezwolenia tych pracowników ich własnego personelu kierowniczego, zajmujących się sprzedażą, technicznego, operacyjnego i innego wyspecjalizowanego personelu, których przewoźnik lotniczy zasadnie uzna za niezbędnych do świadczenia usług transportu lotniczego na podstawie niniejszego tytułu. W przypadku gdy wymagane są zezwolenia na zatrudnienie dla personelu, o którym mowa w niniejszym ustępie, w tym personelu pełniącego określone obowiązki tymczasowe, Strony rozpatrują wnioski o takie zezwolenia w trybie przyspieszonym, z zastrzeżeniem odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych.
3. W odniesieniu do obsługi naziemnej:
 - a) każda ze Stron zezwala przewoźnikom lotniczym drugiej Strony na wykonywanie ich własnej obsługi naziemnej na jej terytorium bez ograniczeń innych niż ograniczenia oparte na kwestiach bezpieczeństwa lub ochrony lub w inny sposób wynikające z ograniczeń fizycznych lub operacyjnych;

- b) żadna ze Stron nie może narzucać przewoźnikom lotniczym drugiej Strony wyboru dostawcy lub dostawców usług obsługi naziemnej spośród tych, którzy są obecni na rynku zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony, na terytorium której świadczone są usługi;
 - c) bez uszczerbku dla lit. a), w przypadku gdy przepisy ustawowe i wykonawcze Strony ograniczają w jakikolwiek sposób wolną konkurencję między podmiotami świadczącymi usługi obsługi naziemnej, Strona ta zapewnia, aby wszystkie niezbędne usługi obsługi naziemnej były dostępne dla przewoźników lotniczych drugiej Strony oraz aby były świadczone na warunkach nie mniej korzystnych niż warunki, na jakich są one świadczone na rzecz jakiegokolwiek innego przewoźnika lotniczego.
4. W odniesieniu do przydzielania czasu na start lub lądowanie w portach lotniczych każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy, wytyczne i procedury przydzielania czasu na start lub lądowanie w portach lotniczych na jej terytorium były stosowane w sposób przejrzysty, skuteczny, niedyskryminujący i w odpowiednim czasie.
5. W odniesieniu do wydatków lokalnych oraz transferu środków pieniężnych i dochodów:
- a) postanowienia działu pierwszego tytuł IV mają zastosowanie do kwestii uregulowanych w niniejszym tytule, bez uszczerbku dla art. 422;
 - b) Strony przyznają sobie nawzajem korzyści określone w lit. c)–e);

- c) sprzedaż i zakup usług transportowych i powiązanych przez przewoźników lotniczych Stron, według uznania przewoźnika lotniczego, mogą być denominowane w funtach szterlingach, jeżeli sprzedaż lub zakup ma miejsce na terytorium Zjednoczonego Królestwa lub, jeżeli sprzedaż lub zakup ma miejsce na terytorium państwa członkowskiego – w walucie tego państwa członkowskiego;
 - d) przewoźnicy lotniczy każdej ze Stron mogą, według własnego uznania, pokrywać wydatki lokalne w walucie lokalnej;
 - e) przewoźnikom lotniczym każdej ze Stron zezwala się, na wniosek, na przekazanie przychodów uzyskanych na terytorium drugiej Strony ze sprzedaży usług transportu lotniczego i związanych z nimi działań bezpośrednio związanych z transportem lotniczym, przekraczających kwoty wypłacone lokalnie, w dowolnym czasie, w jakikolwiek sposób, do wybranego przez siebie kraju. Szybkie wymiany i przekazy są dozwolone bez ograniczeń lub podatków w odniesieniu do nich po rynkowym kursie wymiany mającym zastosowanie do bieżących transakcji i przekazów w dniu złożenia przez przewoźnika pierwotnego wniosku o przekaz oraz nie podlegają jakimkolwiek opłatom, z wyjątkiem opłat normalnie pobieranych przez banki za dokonanie takiego przeliczenia i przekazu.
6. W odniesieniu do transportu intermodalnego:
- a) w odniesieniu do przewozu pasażerów Strony nie stosują wobec podmiotów świadczących usługi transportu powierzchniowego przepisom ustawowym i wykonawczym regulującym transport lotniczy wyłącznie na tej podstawie, że taki transport powierzchniowy oferowany jest przez przewoźnika lotniczego pod jego własną nazwą;

b) z zastrzeżeniem wszelkich warunków i kwalifikacji określonych w dziale pierwszym tytuł II i załącznikach do niego oraz w dziale trzecim tytuł I i w załączniku do niego, przewoźnikom lotniczym każdej ze Stron zezwala się, bez ograniczeń, na wykorzystywanie w związku z międzynarodowym transportem lotniczym wszelkiego transportu powierzchniowego ładunków do lub z dowolnych punktów znajdujących się na terytorium Stron lub w państwach trzecich, w tym transportu do i ze wszystkich portów lotniczych wyposażonych w infrastrukturę celną, w tym, gdy ma to zastosowanie, prawa do transportu towarów pod zamknięciem celnym zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi. Dla takiego ładunku, niezależnie od tego, czy przewożony jest drogą lądową czy lotniczą, udostępnia się procedury rejestracji celnej i infrastrukturę celną w portach lotniczych. Przewoźnicy lotniczy mogą zdecydować się na wykonywanie swojego własnego transportu powierzchniowego lub świadczenie go na podstawie porozumień, w tym dotyczących dzielenia oznaczeń linii, z innymi dostawcami usług transportu powierzchniowego, w tym transportu powierzchniowego prowadzonego przez innych przewoźników lotniczych i pośrednich dostawców lotniczego transportu towarowego. Takie intermodalne usługi transportu towarowego mogą być oferowane jako usługa bezpośrednia i po jednej cenie w odniesieniu do połączonego transportu lotniczego i naziemnego, pod warunkiem że spedytorzy są informowani o dostawcach danego transportu.

7. W odniesieniu do leasingu:

- a) Strony przyznają wzajemnie swoim przewoźnikom lotniczym prawo do świadczenia usług transportu lotniczego zgodnie z art. 419 na wszystkie następujące sposoby:
- (i) z wykorzystaniem statku powietrznego udostępnionego na podstawie umowy leasingu bez załogi przez jakiegokolwiek leasingodawcę;
 - (ii) w przypadku przewoźników lotniczych ze Zjednoczonego Królestwa, z wykorzystaniem statku powietrznego udostępnionego na podstawie umowy leasingu z załogą przez innych przewoźników lotniczych Stron;

- (iii) w przypadku przewoźników lotniczych z Unii, z wykorzystaniem statku powietrznego udostępnionego na podstawie umowy leasingu z załogą przez innych przewoźników lotniczych z Unii;
 - (iv) z wykorzystaniem statku powietrznego udostępnionego na podstawie umowy leasingu z załogą przez innych przewoźników lotniczych niż przewoźnicy, o których mowa odpowiednio w ppkt (ii) i (iii), pod warunkiem, że leasing jest uzasadniony wyjątkowymi potrzebami, sezonowymi potrzebami w zakresie zdolności przewozowej lub trudnościami operacyjnymi leasingobiorcy, oraz nie przekracza okresu, który jest absolutnie niezbędny do zaspokojenia tych potrzeb lub pokonania tych trudności;
- b) Strony mogą wymagać, aby umowy leasingu były zatwierdzane przez ich właściwe organy do celów weryfikacji zgodności z warunkami określonymi w niniejszym ustępie oraz z mającymi zastosowanie wymogami w zakresie bezpieczeństwa i ochrony;
- c) jednakże w przypadku gdy Strona wymaga takiego zatwierdzenia, dokłada ona starań, aby przyspieszyć procedury zatwierdzania i ograniczyć do minimum obciążenie administracyjne zainteresowanych przewoźników lotniczych;
- d) postanowienia niniejszego ustępu pozostają bez uszczerbku dla przepisów ustawowych i wykonawczych Strony w odniesieniu do leasingu statków powietrznych przez przewoźników lotniczych tej Strony.

ARTYKUŁ 430

Przepisy podatkowe

1. Po przybyciu na terytorium jednej ze Stron statki powietrzne eksploatowane w międzynarodowym transporcie lotniczym przez przewoźników lotniczych drugiej Strony, ich normalne wyposażenie, paliwo, smary, techniczne materiały eksploatacyjne, urządzenia naziemne, części zamienne (w tym silniki), zapasy pokładowe (w tym między innymi artykuły żywnościowe, napoje alkoholowe i bezalkoholowe, tytoń i inne produkty przeznaczone do sprzedaży pasażerom lub do wykorzystania przez nich w ograniczonych ilościach podczas lotu), oraz inne przedmioty przeznaczone lub wykorzystywane wyłącznie w związku z eksploatacją lub obsługą techniczną statku powietrznego wykorzystywanego w międzynarodowym transporcie lotniczym, są zwolnione, na zasadzie wzajemności i pod warunkiem, że takie wyposażenie i zaopatrzenie pozostają na pokładzie statku powietrznego, ze wszystkich ograniczeń przywozowych, podatków majątkowych i kapitałowych, opłat celnych, podatków akcyzowych, opłat inspekcyjnych, podatku od wartości dodanej lub innych podobnych podatków pośrednich, a także podobnych opłat i należności nakładanych przez organy krajowe lub lokalne lub przez Unię.

2. Następujące towary są również zwolnione, na zasadzie wzajemności, z podatków, opłat, cel i należności, o których mowa w ust. 1:

- a) zapasy pokładowe wwieszone na terytorium Strony lub dostarczone na jej terytorium i zabrane na pokład, w rozsądnych granicach, do wykorzystania na wylatującym statku powietrznym przewoźnika lotniczego drugiej Strony, używanego w międzynarodowym transporcie lotniczym, nawet jeżeli zapasy te mają być wykorzystane podczas części podróży odbywającej się nad wspomnianym terytorium;

- b) sprzęt naziemny i części zamienne (w tym silniki) wwieszone na terytorium Strony w celu obsługi, konserwacji lub naprawy statku powietrznego przewoźnika lotniczego drugiej Strony, używanego w międzynarodowym transporcie lotniczym;
 - c) smary i techniczne materiały eksploatacyjne inne niż paliwo wwożone na terytorium jednej ze Stron lub dostarczane na tym terytorium w celu wykorzystania w statku powietrznym przewoźnika lotniczego drugiej Strony, używanym w międzynarodowym transporcie lotniczym, nawet jeżeli dostawy te mają być wykorzystane podczas części podróży odbywającej się nad wspomnianym terytorium; oraz
 - d) materiały drukowane, zgodnie z przepisami prawa celnego każdej ze Stron, wwieszone lub dostarczone na terytorium jednej ze Stron i zabrane na pokład w celu wykorzystania na wylatującym statku powietrznym przewoźnika lotniczego drugiej Strony wykorzystywanego w międzynarodowym transporcie lotniczym, nawet jeżeli zapasy te mają być wykorzystane podczas części podróży odbywającej się nad wspomnianym terytorium.
3. Normalne wyposażenie pokładowe, a także materiały, zapasy i części zamienne, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przechowywane zazwyczaj na pokładzie statku powietrznego eksploatowanego przez przewoźnika lotniczego jednej ze Stron można wyladowywać na terytorium drugiej Strony jedynie za zgodą organów celnych tej Strony oraz obejmować nadzorem lub kontrolą wspomnianych organów do czasu ich ponownego wywozu lub jakiegokolwiek zbycia zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.

4. Zwolnienie z należności celnych, krajowych podatków akcyzowych i podobnych opłat krajowych przewidziane w niniejszym artykule musi być również dostępne w sytuacjach, w których przewoźnik lotniczy lub przewoźnicy lotniczy jednej ze Stron zawarli z innym przewoźnikiem lotniczym lub przewoźnikami lotniczymi porozumienia dotyczące pożyczki lub transferu na terytorium drugiej Strony przedmiotów określonych w ust. 1 i 2, pod warunkiem że taki inny przewoźnik lotniczy lub przewoźnicy lotniczy podobnie korzystają z takiego zwolnienia przez drugą Stronę.
5. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia którejkolwiek ze Stron nakładania podatków, ceł, opłat lub należności na produkty sprzedawane w innych celach niż do konsumpcji na pokładzie statku powietrznego podczas odcinka przewozu lotniczego między dwoma punktami położonymi na jej terytorium, w których dozwolone jest wejście na pokład statku powietrznego lub jego opuszczenie.
6. Przewóz bagażu i ładunków w tranzycie bezpośrednim przez terytorium jednej ze Stron zwolniony jest z podatków, ceł, opłat i innych podobnych należności.
7. Wyposażenie i zapasy, o których mowa w ust. 2, mogą na wniosek zostać objęte nadzorem lub kontrolą właściwych organów.
8. Niniejszy tytuł nie ma wpływu na postanowienia odpowiednich konwencji obowiązujących między Zjednoczonym Królestwem a państwami członkowskimi w odniesieniu do unikania podwójnego opodatkowania dochodów i kapitału.
9. Zwolnienie z należności celnych, krajowych podatków akcyzowych i podobnych opłat krajowych nie obejmuje opłat opartych na kosztach usług świadczonych na rzecz przewoźnika lotniczego lub przewoźników lotniczych jednej Strony na terytorium drugiej Strony.

ARTYKUŁ 431

Opłaty za korzystanie z infrastruktury

1. Opłaty za korzystanie z infrastruktury, które mogą być nakładane przez jedną ze Stron na przewoźników lotniczych drugiej Strony za korzystanie ze służb żeglugi powietrznej i kontroli ruchu lotniczego, muszą być powiązane z kosztami i niedyskryminujące. W każdym przypadku wszelkie takie opłaty za korzystanie z infrastruktury nakłada się na przewoźników lotniczych drugiej Strony na warunkach nie mniej korzystnych niż najbardziej korzystne warunki dostępne jakimukolwiek innemu przewoźnikowi lotniczemu w podobnych okolicznościach w chwili zastosowania opłat.

2. Bez uszczerbku dla art. 429 ust. 5 każda ze Stron zapewnia, aby opłaty za korzystanie z infrastruktury inne niż wymienione w ust. 1, które mogą być nakładane na przewoźników lotniczych drugiej Strony, były sprawiedliwe, uzasadnione, nie były dyskryminujące w niesprawiedliwy sposób oraz aby były sprawiedliwie rozdzielone między kategorie użytkowników. Opłaty za korzystanie z infrastruktury nakładane na przewoźników lotniczych drugiej Strony mogą odzwierciedlać całkowity koszt zapewnienia odpowiedniej infrastruktury i usług portu lotniczego, ochrony środowiska i ochrony lotnictwa w porcie lotniczym lub w ramach systemu portów lotniczych, ale nie mogą go przekraczać. Takie opłaty mogą obejmować rozsądny zwrot z aktywów po amortyzacji. Infrastrukturę i usługi, za które pobierane są opłaty za korzystanie z infrastruktury, udostępnia się w sposób efektywny i ekonomiczny. W każdym przypadku wszelkie takie opłaty za korzystanie z infrastruktury nakłada się na przewoźnika lotniczego drugiej Strony na warunkach nie mniej korzystnych niż najbardziej korzystne warunki dostępne jakimukolwiek innemu przewoźnikowi lotniczemu w podobnych okolicznościach w chwili zastosowania opłat.

3. W celu zapewnienia prawidłowego stosowania zasad określonych w ust. 1 i 2 każda ze Stron zapewnia przeprowadzenie konsultacji między właściwymi organami lub podmiotami nakładającymi opłaty na jej terytorium a przewoźnikami lotniczymi korzystającymi z danych usług i infrastruktury oraz zapewnia, aby właściwe organy lub organy nakładające opłaty i przewoźnicy lotniczy wymieniali się niezbędnymi informacjami. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy nakładające opłaty informowały użytkowników z rozsądnym wyprzedzeniem o wszelkich propozycjach zmian opłat za korzystanie z infrastruktury, aby umożliwić użytkownikom wyrażenie ich opinii przed dokonaniem jakichkolwiek zmian.

ARTYKUŁ 432

Taryfy

1. Strony zezwalają na swobodne ustalanie taryf przez przewoźników lotniczych Stron w oparciu o uczciwą konkurencję zgodnie z niniejszym tytułem.
2. Strony nie uzależniają taryf stosowanych przez przewoźników lotniczych drugiej Strony od ich zatwierdzenia.

ARTYKUŁ 433

Dane statystyczne

1. Strony współpracują w ramach Specjalnego Komitetu ds. Transportu Lotniczego w celu ułatwienia wymiany informacji statystycznych dotyczących transportu lotniczego na podstawie niniejszego tytułu.

2. Każda ze Stron przekazuje drugiej Stronie, na jej wniosek, dostępne dane statystyczne – inne niż poufne i objęte tajemnicą handlową – dotyczące transportu lotniczego na podstawie niniejszego tytułu, zgodnie z odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron, w sposób niedyskryminujący oraz zgodnie z uzasadnionymi potrzebami.

ARTYKUŁ 434

Bezpieczeństwo lotnicze

1. Strony potwierdzają znaczenie bliskiej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa lotniczego.
2. Świadectwa zdatności do lotu, świadectwa kwalifikacji i licencje wydane lub uznane za ważne przez jedną ze Stron i nadal obowiązujące uznawane są za ważne przez drugą Stronę i jej właściwe organy do celów wykonywania usług lotniczych na podstawie niniejszego rozdziału, pod warunkiem że takie świadectwa lub licencje zostały wydane lub uznane za ważne przynajmniej na podstawie odpowiednich norm międzynarodowych ustanowionych na podstawie Konwencji oraz zgodnie z nimi.
3. Każda ze Stron może w dowolnym czasie wystąpić z wnioskiem o konsultacje dotyczące norm bezpieczeństwa utrzymywanych i stosowanych przez drugą Stronę w obszarach związanych z infrastrukturą lotniczą, załogą lotniczą, statkami powietrznymi i eksploatacją statków powietrznych. Konsultacje takie odbywają się w ciągu 30 dni od złożenia wniosku.

4. Jeżeli w wyniku takich konsultacji jedna ze Stron stwierdzi, że druga Strona nie utrzymuje skutecznie i nie stosuje norm bezpieczeństwa w obszarach, o których mowa w ust. 2, które są co najmniej równe minimalnym normom ustanowionym w tym czasie zgodnie z Konwencją, pierwsza Strona powiadamia drugą Stronę o tych ustaleniach i działaniach uznanych za niezbędne do zapewnienia zgodności z tymi minimalnymi normami, a druga Strona podejmuje odpowiednie działania naprawcze. Niepodjęcie przez drugą Stronę odpowiednich działań w ciągu 15 dni lub w terminie, który może zostać uzgodniony, stanowi podstawę dla Strony występującej z wnioskiem do odmowy, cofnięcia, zawieszenia, nałożenia warunków lub ograniczenia zezwoleń eksploatacyjnych lub zezwoleń technicznych, lub do odmowy, cofnięcia, zawieszenia, nałożenia warunków lub ograniczenia działalności przewoźników lotniczych podlegających nadzorowi w zakresie bezpieczeństwa drugiej Strony.

5. Każdy statek powietrzny eksploatowany przez przewoźnika lotniczego lub przewoźników lotniczych jednej ze Stron lub, na podstawie umowy leasingu, w imieniu przewoźnika lotniczego lub przewoźników lotniczych jednej ze Stron, może zostać poddany inspekcji na płycie, gdy znajduje się na terytorium drugiej Strony, pod warunkiem że nie prowadzi to do nieuzasadnionego opóźnienia w eksploatacji statku powietrznego.

6. Inspekcja na płycie lub seria inspekcji na płycie może prowadzić do:

- a) poważnych obaw, że statek powietrzny lub eksploatacja statku powietrznego nie spełniają norm minimalnych ustanowionych w tym czasie zgodnie z Konwencją; lub
- b) poważnych obaw dotyczących braku skutecznego utrzymania i stosowania norm bezpieczeństwa ustanowionych w tym czasie zgodnie z Konwencją.

W przypadku gdy Strona, która przeprowadziła inspekcję lub inspekcje na płycie, ma poważne obawy, o których mowa w lit. a) lub b), powiadamia o takich ustaleniach właściwe organy drugiej Strony odpowiedzialne za nadzór w zakresie bezpieczeństwa nad przewoźnikiem lotniczym eksploatującym statek powietrzny oraz informuje je o działaniach uznanych za niezbędne do zapewnienia zgodności z tymi normami minimalnymi. Niepodjęcie odpowiednich działań naprawczych w ciągu 15 dni lub w innym uzgodnionym terminie stanowi podstawę do odmowy wydania, cofnięcia, zawieszenia, nałożenia warunków lub ograniczenia zezwoleń eksploatacyjnych lub zezwoleń technicznych przez pierwszą Stronę, lub do odmowy możliwości prowadzenia, cofnięcia, zawieszenia, nałożenia warunków lub ograniczenia działalności przewoźnika lotniczego eksploatującego statek powietrzny w inny sposób.

7. W przypadku odmowy dostępu w celu przeprowadzenia inspekcji na płycie statku powietrznego eksploatowanego przez przewoźnika lotniczego lub przewoźników lotniczych jednej ze Stron zgodnie z ust. 5, druga Strona może wnioskować stąd o pojawieniu się poważnych obaw, o których mowa w ust. 6, oraz podjąć działania zgodnie z ust. 6.

8. Każda ze Stron zastrzega sobie prawo do natychmiastowego cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia zezwoleń eksploatacyjnych lub zezwoleń technicznych lub do zawieszenia lub ograniczenia w inny sposób działalności przewoźnika lotniczego lub przewoźników lotniczych drugiej Strony w przypadku gdy pierwsza Strona stwierdzi, w wyniku inspekcji na płycie, serii inspekcji na płycie, odmowy dostępu do celów inspekcji na płycie, konsultacji lub w inny sposób, że natychmiastowe działanie jest niezbędne dla bezpieczeństwa operacji lotniczej. Strona, która wprowadza takie środki, niezwłocznie informuje o tym drugą Stronę, podając powody swojego działania.

9. Wszelkie działania jednej ze Stron zgodnie z ust. 4, 6 lub 8 zostają przerwane z chwilą ustania podstawy do podjęcia takiego działania.

10. Jeżeli Strona wprowadziła środki zgodnie z ust. 4, 6 lub 8, w przypadku sporu Strona może skorzystać z arbitrażu zgodnie z art. 739, bez uprzedniego przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738. Trybunał arbitrażowy traktuje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744. Na wniosek Strony skarżącej trybunał może, do czasu wydania ostatecznego orzeczenia, zarządzić przyjęcie tymczasowych środków ochronnych, w tym zmianę lub zawieszenie środków wprowadzonych przez którąkolwiek ze Stron na podstawie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 435

Ochrona lotnictwa

1. Strony udzielają sobie, na wniosek, wszelkiej niezbędnej pomocy w celu przeciwdziałania wszelkim zagrożeniom dla bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego, w tym zapobieganiu aktom bezprawnego zawładnięcia cywilnymi statkami powietrznymi i innym bezprawnym działaniom skierowanym przeciwko bezpieczeństwu takich statków powietrznych, ich pasażerów i załogi, portów lotniczych i urządzeń żeglugi powietrznej oraz wszelkim innym zagrożeniom dla bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego.

2. Strony we wzajemnych stosunkach działają zgodnie z normami ochrony lotnictwa ustanowionymi przez ICAO. Strony wymagają, aby operatorzy statków powietrznych znajdujący się w ich rejestrach oraz operatorzy portów lotniczych na ich terytorium działali co najmniej zgodnie z takimi normami ochrony lotnictwa. Każda ze Stron, na wniosek drugiej Strony, powiadamia ją o wszelkich różnicach między swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz praktykami a normami ochrony lotnictwa, o których mowa w niniejszym ustępie. Każda ze Stron może w dowolnym czasie wystąpić o bezzwłoczne przeprowadzenie konsultacji z drugą Stroną w celu poddania tych różnic pod dyskusję.

3. Każda ze Stron zapewnia wprowadzenie na swoim terytorium skutecznych środków ochrony lotnictwa cywilnego przed aktami bezprawnej ingerencji, w tym między innymi kontroli bezpieczeństwa pasażerów i ich bagażu podręcznego, kontroli bezpieczeństwa bagażu rejestrowanego, kontroli bezpieczeństwa i środków kontroli w zakresie ochrony stosowanych wobec osób niebędących pasażerami, w tym załogi, oraz przenoszonych przez nie przedmiotów, kontroli bezpieczeństwa i środków kontroli w zakresie ochrony stosowanych wobec ładunku, poczty, zaopatrzenia pokładowego i zaopatrzenia portu lotniczego oraz kontroli dostępu do strefy operacyjnej lotniska i stref zastrzeżonych lotniska. Każda ze Stron zgadza się przestrzegać przepisów w zakresie ochrony drugiej Strony dotyczących dopuszczenia statków powietrznych na jej terytorium, prowadzenia operacji na jej terytorium lub odlotu z jej terytorium.

4. Strony dokładają wszelkich starań, aby w jak najszerszym zakresie współpracować w kwestiach ochrony lotnictwa, wymieniać się informacjami dotyczącymi zagrożeń, podatności na zagrożenia i ryzyka, z zastrzeżeniem wzajemnego uzgodnienia odpowiednich ustaleń dotyczących bezpiecznego przekazywania, wykorzystywania, przechowywania i usuwania informacji niejawnych, poddawać pod dyskusję i wymieniać się najlepszymi praktykami, normami skuteczności działania i wykrywania w odniesieniu do sprzętu służącego do ochrony, najlepszymi praktykami i wynikami z zakresu monitorowania zgodności z przepisami, a także we wszelkich innych obszarach, które Strony mogą określić. W szczególności Strony dokładają wszelkich starań, aby opracowywać i utrzymywać ustalenia dotyczące współpracy między ekspertami technicznymi w zakresie opracowywania i uznawania norm ochrony lotnictwa w celu ułatwienia takiej współpracy, ograniczenia powielania czynności administracyjnych oraz wspierania wczesnego powiadamiania i wcześniejszych dyskusji dotyczących nowych inicjatyw i wymogów w zakresie bezpieczeństwa.

5. Każda ze Stron może udostępniać drugiej Stronie na wniosek wyniki audytów przeprowadzonych przez ICAO oraz działania naprawcze podjęte przez państwo poddane audytowi, z zastrzeżeniem wzajemnego uzgodnienia odpowiednich ustaleń dotyczących bezpiecznego przekazywania, wykorzystywania, przechowywania i usuwania takich informacji.

6. Strony postanawiają współpracować w zakresie podejmowanych przez siebie inspekcji w zakresie ochrony na terytorium którejkolwiek ze Stron, polegających na ustanowieniu mechanizmów, w tym dokonania uzgodnień administracyjnych, dotyczących wzajemnej wymiany informacji dotyczących wyników tych inspekcji. Strony postanawiają pozytywnie rozpatrywać wnioski dotyczące udziału, w charakterze obserwatorów, w inspekcjach w zakresie ochrony przeprowadzanych przez drugą Stronę.

7. Z zastrzeżeniem ust. 9, przy pełnym uwzględnieniu i wzajemnym poszanowaniu suwerenności drugiej Strony, Strona może przyjąć środki ochrony dotyczące wjazdu na swoje terytorium. Gdy jest to możliwe, Strona ta uwzględni środki bezpieczeństwa zastosowane już przez drugą Stronę, a także wszelkie opinie przedstawione przez drugą Stronę. Każda ze Stron uznaje, że żadne z postanowień niniejszego artykułu nie ogranicza prawa Strony do odmowy wstępu na jej terytorium jakiegokolwiek lotu lub lotów, które uzna za stanowiące zagrożenie dla jej bezpieczeństwa.

8. Strona może wprowadzić środki nadzwyczajne w celu zaradzenia konkretnemu zagrożeniu dla bezpieczeństwa. O takich środkach powiadamia się natychmiast drugą Stronę. Bez uszczerbku dla potrzeby podjęcia natychmiastowych działań w celu ochrony lotnictwa, rozważając środki ochrony, Strona ocenia możliwe niekorzystne skutki dla międzynarodowego transportu lotniczego oraz, o ile nie istnieją ograniczenia prawne, uwzględnia takie skutki przy określaniu środków niezbędnych i odpowiednich do rozwiązania problemów w zakresie ochrony.

9. W odniesieniu do usług lotniczych wykonywanych na jej terytorium, Strona nie może wymagać wdrożenia środków ochrony na terytorium drugiej Strony. W przypadku gdy Strona uzna, że szczególne zagrożenie wymaga pilnego wdrożenia środków tymczasowych oprócz środków już wprowadzonych na terytorium drugiej Strony, informuje drugą Stronę o szczegółach tego zagrożenia w zakresie zgodnym z potrzebą ochrony informacji dotyczących bezpieczeństwa oraz o proponowanych środkach. Druga Strona pozytywnie rozpatruje taką propozycję i może podjąć decyzję o wdrożeniu dodatkowych środków, jakie uzna za niezbędne. Środki te muszą być proporcjonalne i ograniczone w czasie.

10. W przypadku zaistnienia lub groźby zaistnienia aktu bezprawnego zawładnięcia cywilnym statkiem powietrznym lub innych bezprawnych działań skierowanych przeciwko bezpieczeństwu statków powietrznych, pasażerów, załogi, portów lotniczych lub pomocy nawigacyjnych, Strony udzielają sobie nawzajem pomocy poprzez ułatwienie łączności oraz inne odpowiednie środki mające na celu szybkie i bezpieczne położenie kresu takiemu aktowi lub groźbie zaistnienia aktu.

11. Każda ze Stron wprowadza wszystkie środki, jakie uzna za możliwe, w celu zapewnienia, aby statek powietrzny będący przedmiotem bezprawnego zawładnięcia lub innych aktów bezprawnej ingerencji, znajdujący się na ziemi na jej terytorium, został zatrzymany, chyba że odlot tego statku powietrznego jest konieczny ze względu na nadrzędny obowiązek ochrony życia ludzi. W miarę możliwości środki takie wprowadza się w oparciu o konsultacje między Stronami.

12. Jeżeli jedna ze Stron ma uzasadnione powody, by sądzić, że druga Strona nie przestrzega niniejszego artykułu, Strona ta może zwrócić się o natychmiastowe konsultacje z drugą Stroną. Konsultacje takie rozpoczynają się w ciągu 30 dni od otrzymania takiego wniosku. Nieosiągnięcie zadowalającego porozumienia w ciągu 15 dni lub innego uzgodnionego terminu od dnia złożenia takiego wniosku stanowi dla Strony, która zwróciła się o konsultacje, podstawę do podjęcia działań w celu odmowy, cofnięcia, zawieszenia, nałożenia warunków lub ograniczenia zezwolenia eksploatacyjnego i zezwoleń technicznych udzielonych przewoźnikowi lotniczemu lub przewoźnikom lotniczym drugiej Strony w celu zapewnienia zgodności z niniejszym artykułem. Jeżeli wymaga tego sytuacja nadzwyczajna lub aby zapobiec dalszej niezgodności z niniejszym artykułem, Strona może podjąć działania tymczasowe przed upływem 15 dni, o których mowa w niniejszym ustępie.

13. Wszelkie działania podjęte zgodnie z ust. 8 zostają przerwane, gdy dana Strona uzna, że działanie nie jest już wymagane lub zostało zastąpione innymi środkami w celu złagodzenia zagrożenia. Wszelkie działania podjęte zgodnie z ust. 12 zostają przerwane po zapewnieniu zgodności z niniejszym artykułem przez drugą Stronę. W przypadku podjęcia działań zgodnie z ust. 8 lub 12 mogą one zostać przerwane za obopólną zgodą Stron.

14. W przypadku wprowadzenia środków lub podjęcia działań zgodnie z ust. 7, 8, 9 lub 12 niniejszego artykułu, Strona może skorzystać z postanowień dotyczących rozstrzygnięcia sporów zawartych w części szóstej tytuł I. Trybunał arbitrażowy traktuje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744.

ARTYKUŁ 436

Zarządzanie ruchem lotniczym

1. Strony i ich odpowiednie właściwe organy oraz instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej współpracują ze sobą w taki sposób, aby usprawnić bezpieczne i skuteczne funkcjonowanie ruchu lotniczego w regionie europejskim. Strony dążą do interoperacyjności między swoimi usługodawcami.
2. Strony postanawiają współpracować w kwestiach dotyczących skuteczności działania służb żeglugi powietrznej i funkcji sieciowych oraz pobierania opłat za nie, mając na uwadze optymalizację ogólnej efektywności lotów, zmniejszenie kosztów, zminimalizowanie wpływu na środowisko oraz zwiększenie bezpieczeństwa i przepustowości przepływów ruchu lotniczego między istniejącymi systemami zarządzania ruchem lotniczym Stron.
3. Strony postanawiają propagować współpracę między swoimi instytucjami zapewniającymi służby żeglugi powietrznej w celu wymiany danych lotniczych i koordynowania przepływów ruchu w celu optymalizacji efektywności lotu, mając na uwadze osiągnięcie większej przewidywalności, punktualności i ciągłości usług dla ruchu lotniczego.
4. Strony postanawiają współpracować w zakresie swoich programów modernizacji zarządzania ruchem lotniczym, w tym w zakresie badań, rozwoju i wdrażania, oraz zachęcać do wzajemnego uczestnictwa w działaniach w zakresie walidacji i demonstracji w celu zapewnienia globalnej interoperacyjności.

ARTYKUŁ 437

Odpowiedzialność przewoźników lotniczych

Strony potwierdzają swoje obowiązki wynikające z Konwencji o ujednoczeniu niektórych prawideł dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, sporządzonej w Montrealu dnia 28 maja 1999 r. (zwanej dalej „konwencją montrealską”).

ARTYKUŁ 438

Ochrona konsumentów

1. Strony mają wspólny cel, jakim jest osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, oraz współpracują, aby go osiągnąć.
2. Strony zapewniają wprowadzenie skutecznych i niedyskryminujących środków w celu ochrony interesów konsumentów w transporcie lotniczym. Środki takie obejmują odpowiedni dostęp do informacji, pomoc, w tym dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej, zwrot kosztów oraz, jeśli ma to zastosowanie, odszkodowanie w przypadku odmowy przyjęcia na pokład, odwołania lotów lub opóźnień, a także skuteczne procedury rozpatrywania skarg.
3. Strony konsultują się wzajemnie we wszelkich kwestiach związanych z ochroną konsumentów, w tym dotyczących planowanych przez nie w tym zakresie środków.

ARTYKUŁ 439

Związek z innymi umowami

1. Z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, niniejsza Umowa zastępuje wcześniejsze umowy i porozumienia między Zjednoczonym Królestwem a państwami członkowskimi, dotyczące tych samych kwestii co niniejszy tytuł, w zakresie, w jakim nie zostały one zastąpione przez prawo Unii.
2. Zjednoczone Królestwo i państwo członkowskie nie mogą przyznawać sobie nawzajem jakichkolwiek praw związanych z transportem lotniczym do lub z ich odpowiednich terytoriów lub na ich odpowiednich terytoriach, innych niż te wyraźnie określone w niniejszym tytule, o ile nie postanowiono inaczej w art. 419 ust. 4 i 9.
3. Jeżeli Strony stają się stroną umowy wielostronnej lub zatwierdzają decyzję przyjętą przez ICAO lub inną organizację międzynarodową, która dotyczy kwestii objętych niniejszym tytułem, konsultują się one ze Specjalnym Komitetem ds. Transportu Lotniczego w celu ustalenia, czy niniejszy tytuł powinien zostać zmieniony w celu uwzględnienia takiej zmiany.
4. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie wpływa na ważność i stosowanie istniejących i przyszłych umów o transporcie lotniczym między państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem w odniesieniu do terytoriów podlegających ich odpowiedniej suwerenności, które nie są objęte art. 774.

5. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie ma wpływu na prawa przysługujące Zjednoczonemu Królestwu i państwom członkowskim na podstawie wielostronnego układu o prawach handlowych dla nieregularnych przewozów lotniczych w Europie, podpisanego w Paryżu w dniu 30 kwietnia 1956 r., w zakresie, w jakim takie prawa wykraczają poza prawa określone w niniejszym tytule.

ARTYKUŁ 440

Zawieszenie i wypowiedzenie

1. Zawieszenie stosowania niniejszego tytułu, w całości lub w części, zgodnie z art. 749, może zostać wdrożone nie wcześniej niż od pierwszego dnia sezonu lotniczego Zrzeszenia Międzynarodowego Transportu Lotniczego (IATA) następującego po sezonie, w którym powiadomiono o zawieszeniu.
2. Po wypowiedzeniu niniejszej Umowy zgodnie z art. 779, lub po wypowiedzeniu niniejszego tytułu zgodnie z art. 441, 521 lub 509 postanowienia regulujące kwestie objęte zakresem stosowania niniejszego tytułu mają nadal zastosowanie w dniu zaprzestania stosowania, o którym mowa w art. 779, 441, 521 lub 509, do końca sezonu lotniczego IATA, który trwa w tym dniu.
3. Strona zawieszająca stosowanie niniejszego tytułu, w całości lub w części, lub wypowiedzająca niniejszą Umowę lub niniejszy tytuł informuje o tym ICAO.

ARTYKUŁ 441

Wypowiedzenie niniejszego tytułu

Bez uszczerbku dla art. 779, 521 ani 509, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszy tytuł w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. W takim przypadku niniejszy tytuł przestaje obowiązywać pierwszego dnia dziewiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.

ARTYKUŁ 442

Rejestracja niniejszej Umowy

Niniejszą Umowę oraz wszelkie zmiany do niej rejestruje się, w stosownych przypadkach, w ICAO, zgodnie z art. 83 Konwencji.

TYTUŁ II

BEZPIECZEŃSTWO LOTNICZE

ARTYKUŁ 443

Cele

Celami niniejszego tytułu są:

- a) umożliwienie wzajemnej akceptacji – zgodnie z załącznikami do niniejszego tytułu – ustaleń dotyczących zgodności oraz certyfikatów wydanych przez właściwe organy lub zatwierdzone organizacje którejkolwiek ze Stron;
- b) propagowanie współpracy na rzecz wysokiego poziomu bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego oraz zgodności z zasadami ochrony środowiska;
- c) ułatwienie działalności o wymiarze wielonarodowym w sektorze lotnictwa cywilnego;
- d) ułatwienie i propagowanie swobodnego przepływu wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym oraz usług w lotnictwie cywilnym.

ARTYKUŁ 444

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „zatwierdzona organizacja” oznacza każdą osobę prawną, certyfikowaną przez właściwy organ którejkolwiek ze Stron do celów korzystania z przywilejów związanych z zakresem stosowania niniejszego tytułu;
- b) „certyfikat” oznacza każde zatwierdzenie, licencję lub inny dokument, którego wydanie stanowi formę uznania zgodności wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, organizacji lub osoby prawnej lub fizycznej, z mającymi zastosowanie wymogami określonymi w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony;
- c) „wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym” oznacza każdy cywilny statek powietrzny, silnik cywilnego statku powietrznego lub śmigło cywilnego statku powietrznego, lub podzespół, wyposażenie, część lub komponent, zamontowane lub przeznaczone do zamontowania w takim statku powietrznym;
- d) „właściwy organ” oznacza agencję unijną lub rządową lub jednostkę rządową odpowiedzialną za bezpieczeństwo lotnictwa cywilnego, która do celów niniejszego tytułu została wyznaczona przez Stronę do wykonywania następujących funkcji:
 - (i) oceny zgodności wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, organizacji, obiektów, operacji i usług lotniczych podlegających jej nadzorowi z mającymi zastosowanie wymogami określonymi w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych tej Strony;

- (ii) monitorowania ich ciągłej zgodności z tymi wymogami; oraz
 - (iii) podejmowania działań w zakresie egzekwowania przepisów w celu zapewnienia spełnienia przez nie tych wymogów;
- e) „ustalenia dotyczące zgodności” oznaczają ustalenie zgodności z mającymi zastosowanie wymogami określonymi w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony w wyniku takich działań, jak: testy, inspekcje, kontrola kwalifikacji, zatwierdzenia i monitorowanie;
- f) „monitorowanie” oznacza regularny nadzór sprawowany przez właściwy organ Strony w celu ustalenia ciągłej zgodności z mającymi zastosowanie wymogami określonymi w przepisach ustawowych i wykonawczych tej Strony;
- g) „wyspecjalizowana agencja” oznacza w przypadku Unii Agencję Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA), lub jej następcę, a w przypadku Zjednoczonego Królestwa – Urząd Lotnictwa Cywilnego Zjednoczonego Królestwa (ang. *Civil Aviation Authority* – CAA), lub jego następcę; oraz
- h) „Konwencja” oznacza Konwencję o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzoną w Chicago w dniu 7 grudnia 1944 r. i obejmującą:
- (i) każdą zmianę, która weszła w życie na podstawie art. 94 lit. a) Konwencji i została ratyfikowana przez Zjednoczone Królestwo i zainteresowane państwo członkowskie lub państwa członkowskie, stosownie do danej kwestii; oraz

- (ii) każdy załącznik lub każdą zmianę do niego przyjęte zgodnie z art. 90 Konwencji, o ile taki załącznik lub zmiana w danym czasie obowiązują w odniesieniu zarówno do Zjednoczonego Królestwa i zainteresowanego państwa członkowskiego lub państw członkowskich, stosownie do danej kwestii.

ARTYKUŁ 445

Zakres stosowania i wykonanie

1. Strony mogą współpracować w następujących obszarach:
 - a) świadectwa zdolności do lotu i monitorowanie wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym;
 - b) certyfikacja środowiskowa i testowanie wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym;
 - c) certyfikacja projektów i produkcji oraz monitorowanie organizacji projektujących i produkujących;
 - d) certyfikacja organizacji obsługowych i monitorowanie organizacji obsługowych;
 - e) licencjonowanie i szkolenie personelu;

- f) ocena kwalifikacji na symulatorze lotu;
- g) eksploatacja statków powietrznych;
- h) zarządzanie ruchem lotniczym i służby żeglugi powietrznej; oraz
- i) inne obszary związane z bezpieczeństwem lotniczym podlegające załącznikom do Konwencji.

2. Zakres stosowania niniejszego tytułu określa się w załącznikach obejmujących każdy z obszarów współpracy określony w ust. 1.

3. Specjalny Komitet ds. Bezpieczeństwa Lotniczego może przyjąć załączniki, o których mowa w ust. 2, wyłącznie w przypadku, gdy każda ze Stron ustaliła, że normy, zasady, praktyki, procedury i systemy lotnictwa cywilnego drugiej Strony zapewniają wystarczająco równoważny poziom bezpieczeństwa, aby umożliwić akceptację ustaleń dotyczących zgodności oraz certyfikatów wydanych przez jego właściwe organy lub organizacje zatwierdzone przez te właściwe organy.

4. W każdym załączniku, o którym mowa w ust. 2, opisuje się zasady, warunki i metody wzajemnej akceptacji ustaleń dotyczących zgodności i certyfikatów oraz, w razie konieczności, postanowienia przejściowe.

5. Wyspecjalizowane agencje mogą opracować procedury wykonawcze do poszczególnych załączników. Różnice techniczne między normami, zasadami, praktykami, procedurami i systemami Stron w zakresie lotnictwa cywilnego uwzględnia się w załącznikach, o których mowa w ust. 2, i w procedurach wykonawczych.

ARTYKUŁ 446

Obowiązki ogólne

1. Każda ze Stron akceptuje ustalenia dotyczące zgodności oraz certyfikaty wydane przez właściwe organy lub zatwierdzone organizacje drugiej Strony, zgodnie z warunkami określonymi w załącznikach, o których mowa w art. 445 ust. 2.
2. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie skutkuje wzajemną akceptacją norm lub przepisów technicznych Stron.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy były w stanie wykonywać swoje obowiązki wynikające z niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 447

Niezależność organów regulacyjnych

Żadnego z postanowień w niniejszym tytule nie interpretuje się jako ograniczającego uprawnienia Strony do określenia, poprzez środki ustawodawcze, regulacyjne lub administracyjne, poziomu ochrony, jaki Strona ta uzna za odpowiedni ze względu na bezpieczeństwo lub ochronę środowiska.

ARTYKUŁ 448

Środki ochronne

1. Każda ze Stron może wprowadzić wszystkie odpowiednie i natychmiastowe środki, w każdym przypadku, gdy uzna, że istnieje uzasadnione ryzyko, że wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym, usługa lub jakiegokolwiek działanie objęte zakresem stosowania niniejszego tytułu może zagrozić bezpieczeństwu lub środowisku, może nie spełniać mających zastosowanie środków ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych lub może w inny sposób nie spełnić wymogu objętego zakresem stosowania mającego zastosowanie załącznika do niniejszego tytułu.
2. W przypadku gdy którakolwiek ze Stron wprowadzi środki na podstawie ust. 1, informuje o tym drugą Stronę na piśmie w ciągu 15 dni roboczych od wprowadzenia takich środków, podając powody ich wprowadzenia.

ARTYKUŁ 449

Komunikacja

1. Strony wyznaczają punkty kontaktowe na potrzeby komunikacji związanej z wykonywaniem niniejszego tytułu oraz przekazują sobie wzajemnie dane tych punktów kontaktowych. Wszelka taka komunikacja odbywa się w języku angielskim.
2. Strony przekazują sobie wzajemnie wykaz właściwych organów, a następnie w razie konieczności aktualizują ten wykaz.

ARTYKUŁ 450

Przejrzystość, współpraca regulacyjna oraz wzajemna pomoc

1. Każda ze Stron zapewnia, aby druga Strona była informowana o jej przepisach ustawowych i wykonawczych związanych z niniejszym tytułem oraz wszelkich istotnych zmianach tych przepisów ustawowych i wykonawczych.
2. W miarę możliwości Strony informują się wzajemnie o proponowanych istotnych zmianach w swoich odpowiednich przepisach ustawowych i wykonawczych, normach i wymogach oraz w systemach wydawania certyfikatów, w zakresie, w jakim zmiany te mogą mieć wpływ na niniejszy tytuł. W miarę możliwości Strony zapewniają sobie nawzajem możliwość przekazania uwag dotyczących takich zmian oraz należycie uwzględniają te uwagi.
3. Do celów badania i rozwiązywania konkretnych kwestii bezpieczeństwa właściwe organy każdej ze Stron mogą zezwolić właściwym organom drugiej Strony na udział w charakterze obserwatorów w prowadzonych przez siebie działaniach nadzorczych, jak określono w mającym zastosowanie załączniku do niniejszego rozdziału.
4. Do celów monitorowania i inspekcji właściwe organy każdej ze Stron pomagają w razie konieczności właściwym organom drugiej Strony w celu zapewnienia nieograniczonego dostępu do podmiotów regulowanych podlegających ich nadzorowi.

5. W celu zapewnienia ciągłego zaufania każdej ze Stron do wiarygodności procedur drugiej Strony w zakresie dokonywania ustaleń dotyczących zgodności, każda wyspecjalizowana agencja może uczestniczyć w charakterze obserwatora w działaniach nadzorczych prowadzonych przez drugą Stronę, zgodnie z procedurami określonymi w załącznikach do niniejszego rozdziału. Uczestnictwo to nie jest równoznaczne z systematycznym uczestnictwem w działaniach nadzorczych prowadzonych przez drugą Stronę.

ARTYKUŁ 451

Wymiana informacji dotyczących bezpieczeństwa

Strony, bez uszczerbku dla art. 453, oraz z zastrzeżeniem ich mających zastosowanie przepisów:

- a) przekazują sobie wzajemnie – na wniosek i w odpowiednim czasie – informacje dotyczące wypadków, poważnych incydentów lub zdarzeń związanych z wyrobami lotniczymi stosowanymi w lotnictwie cywilnym, usługami lub działaniami objętymi załącznikami do niniejszego tytułu, jakimi dysponują ich wyspecjalizowane agencje; oraz
- b) wymieniają inne informacje dotyczące bezpieczeństwa w oparciu o zgodę wyspecjalizowanych agencji.

ARTYKUŁ 452

Współpraca w zakresie działań związanych z egzekwowaniem przepisów

Za pośrednictwem swoich wyspecjalizowanych agencji lub właściwych organów, Strony zapewniają, na wniosek, z zastrzeżeniem mających zastosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych, a także dostępności wnioskowanych zasobów, wzajemną współpracę oraz pomoc w dochodzeniach lub działaniach związanych z egzekwowaniem przepisów w odniesieniu do wszelkich domniemyanych lub podejrzewanych naruszeń przepisów ustawowych lub wykonawczych objętych zakresem stosowania niniejszego tytułu. Ponadto każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o każdym dochodzeniu, które dotyczy ich wzajemnych interesów.

ARTYKUŁ 453

Poufność oraz ochrona danych i informacji

1. Każda ze Stron zachowuje poufność danych i informacji otrzymanych od drugiej Strony w ramach niniejszego tytułu, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi. Takie informacje i dane mogą być wykorzystywane przez otrzymującą je Stronę wyłącznie do celów niniejszego tytułu.
2. W szczególności, z zastrzeżeniem swoich odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych, Strony nie ujawniają stronom trzecim, w tym publicznie, ani nie zezwalają swoim właściwym organom na ujawnianie stronom trzecim, w tym publicznie, jakichkolwiek danych i informacji otrzymanych od drugiej Strony w ramach niniejszego tytułu, które stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa, własność intelektualną, poufne informacje handlowe lub finansowe, zastrzeżone dane lub informacje odnoszące się do trwających dochodzeń. W tym celu takie dane i informacje traktuje się jako poufne.

3. Przekazując dane i informacje drugiej Stronie lub właściwemu organowi drugiej Strony, Strona lub właściwy organ danej Strony mogą wskazać dane lub informacje, które uważają za poufne i niepodlegające ujawnieniu. W takim przypadku Strona lub jej właściwy organ wyraźnie oznacza takie dane lub informacje jako poufne.
4. Jeżeli jedna ze Stron nie zgadza się z wskazaniem drugiej Strony lub właściwego organu tej Strony zgodnie z ust. 3, pierwsza Strona może zwrócić się do drugiej Strony o konsultacje w celu rozwiązania problemu.
5. Każda ze Stron wprowadza wszystkie uzasadnione środki ostrożności niezbędne do ochrony danych i informacji, otrzymanych w ramach niniejszego tytułu, przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.
6. Strona otrzymująca dane i informacje od drugiej Strony w ramach niniejszego tytułu nie nabywa do tych danych i informacji jakiegokolwiek prawa własności poprzez sam fakt ich otrzymania od drugiej Strony.

ARTYKUŁ 454

Przyjmowanie i zmiany do załączników do niniejszego tytułu

Specjalny Komitet ds. Bezpieczeństwa Lotniczego może zmienić załącznik 30, przyjąć lub zmienić załączniki zgodnie z art. 445 ust. 2 oraz uchylić każdy załącznik.

ARTYKUŁ 455

Zwrot kosztów

Każda ze Stron stara się zapewnić, aby wszelkie opłaty lub obciążenia nakładane przez Stronę lub jej wyspecjalizowaną agencję na osoby prawne lub fizyczne, których działalność objęta jest niniejszym tytułem, były sprawiedliwe, uzasadnione i współmierne do świadczonych usług oraz aby nie tworzyły one barier handlowych.

ARTYKUŁ 456

Inne umowy i wcześniejsze porozumienia

1. Z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy niniejszy tytuł zastępuje wszelkie dwustronne umowy lub porozumienia dotyczące bezpieczeństwa lotniczego między Zjednoczonym Królestwem a państwami członkowskimi w odniesieniu do wszelkich kwestii objętych niniejszym tytułem, które były wdrażane zgodnie z art. 445.
2. W stosownych przypadkach wyspecjalizowane agencje wprowadzają niezbędne środki w celu zmiany lub wypowiedzenia wcześniejszych porozumień między nimi.
3. Z zastrzeżeniem ust. 1 i 2, żadne z postanowień niniejszego tytułu nie ma wpływu na prawa i obowiązki Stron wynikające z jakichkolwiek innych umów międzynarodowych.

ARTYKUŁ 457

Zawieszenie obowiązków wzajemnej akceptacji

1. Strona ma prawo zawiesić, w całości lub w części, swoje obowiązki akceptacji wynikające z art. 446 ust. 1, gdy druga Strona w istotny sposób narusza swoje obowiązki wynikające z niniejszego tytułu.
2. Przed skorzystaniem z prawa do zawieszenia obowiązku akceptacji Strona zwraca się o konsultacje, aby wystąpić do drugiej Strony o zastosowanie środków naprawczych. W stosownych przypadkach podczas konsultacji Strony rozważają skutki zawieszenia.
3. Prawa przewidziane w niniejszym artykule wykonuje się wyłącznie, jeżeli druga Strona nie wprowadzi środków naprawczych w odpowiednim okresie po przeprowadzonych konsultacjach. Jeżeli jedna ze Stron skorzysta z prawa przewidzianego w niniejszym artykule, pisemnie powiadamia drugą Stronę o swoim zamiarze zawieszenia obowiązków akceptacji oraz szczegółowo określa powody zawieszenia.
4. Takie zawieszenie staje się skuteczne 30 dni po dniu powiadomienia, chyba że przed zakończeniem tego okresu Strona, która zainicjowała zawieszenie, powiadomi drugą Stronę na piśmie o wycofaniu swojego powiadomienia.
5. Takie zawieszenie nie ma wpływu na ważność ustaleń dotyczących zgodności oraz certyfikatów sporządzonych przez właściwe organy lub zatwierdzone organizacje drugiej Strony przed dniem, w którym zawieszenie stało się skuteczne. Każde takie zawieszenie, które stało się skuteczne, może zostać uchylone w trybie natychmiastowym po wymianie przez Strony not dyplomatycznych w tym celu.

ARTYKUŁ 458

Wypowiedzenie niniejszego tytułu

Bez uszczerbku dla art. 779, 521 ani 509, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszy tytuł w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. W takim przypadku niniejszy tytuł przestaje obowiązywać pierwszego dnia dziewiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.

DZIAŁ TRZECI

TRANSPORT DROGOWY

TYTUŁ I

TRANSPORT DROGOWY TOWARÓW

ARTYKUŁ 459

Cel

1. Celem niniejszego tytułu jest zapewnienie, w odniesieniu do transportu drogowego towarów, ciągłości połączeń między terytoriami Stron, przez te terytoria i na ich terytoriach oraz ustanowienie zasad, które mają zastosowanie do takiego transportu.

2. Strony postanawiają nie wprowadzać środków dyskryminujących przy stosowaniu niniejszego tytułu.
3. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie ma wpływu na transport drogowy towarów na terytorium jednej ze Stron przez przewoźnika drogowego towarów mającego siedzibę na tym terytorium.

ARTYKUŁ 460

Zakres stosowania

1. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do transportu drogowego towarów w celach komercyjnych między terytoriami Stron, przez te terytoria i na tych terytoriach oraz pozostaje bez uszczerbku dla stosowania zasad ustanowionych przez Europejską Konferencję Ministrów Transportu.
2. Transport drogowy towarów, za który nie jest pobierane żadne bezpośrednie ani pośrednie wynagrodzenie i który nie generuje bezpośrednio ani pośrednio jakiegokolwiek dochodu kierowcy pojazdu lub innych osób i który nie jest związany z działalnością zawodową, uznaje się za transport towarowy do celów niekomercyjnych.

ARTYKUŁ 461

Definicje

Do celów niniejszego tytułu, oprócz definicji określonych w art. 124 stosuje się następujące definicje:

- a) „pojazd” oznacza pojazd silnikowy zarejestrowany na terytorium Strony lub zespół pojazdów, z których pojazd silnikowy jest zarejestrowany na terytorium Strony i który jest używany wyłącznie do transportu towarów;
- b) „przewoźnik drogowy towarów” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną zajmującą się transportem towarów w celach handlowych przy użyciu pojazdu;
- c) „przewoźnik drogowy towarów Strony” oznacza przewoźnika drogowego towarów będącego osobą prawną mającą siedzibę na terytorium Strony lub osobą fizyczną Strony;
- d) „Strona siedziby” oznacza Stronę, na której terytorium przewoźnik drogowy towarów ma swoją siedzibę;
- e) „kierowca” oznacza każdą osobę, która prowadzi pojazd, nawet przez krótki okres, lub która jest przewożona w pojeździe w ramach wykonywania swoich obowiązków, pozostając w gotowości do jego prowadzenia w razie konieczności;
- f) „tranzyt” oznacza przejazd pojazdów przez terytorium Strony bez załadunku lub rozładunku towarów;

- g) „środki regulacyjne” oznaczają:
- (i) w odniesieniu do Unii:
 - A) rozporządzenia i dyrektywy, przewidziane w art. 288 TFUE; oraz
 - B) akty delegowane i wykonawcze, przewidziane odpowiednio w art. 290 i 291 TFUE; oraz
 - (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:
 - A) prawo pierwotne; oraz
 - B) prawo wtórne.

ARTYKUŁ 462

Transport towarów między terytoriami Stron, przez ich terytoria oraz na ich terytoriach

1. Z zastrzeżeniem spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, przewoźnicy drogowi towarów Strony mogą wykonywać:

- a) przejazdy pojazdem z ładunkiem, z terytorium Strony siedziby na terytorium drugiej Strony, i odwrotnie, z tranzytem lub bez tranzytu przez terytorium państwa trzeciego;
- b) przejazdy pojazdem z ładunkiem z terytorium Strony siedziby na terytorium tej samej Strony, z tranzytem przez terytorium drugiej Strony;
- c) przejazdy pojazdem z ładunkiem na terytorium Strony siedziby lub z jej terytorium, z tranzytem przez terytorium drugiej Strony;
- d) przejazdy pojazdem bez ładunku w związku z przejazdami, o których mowa w lit. a), b) i c).

2. Przewoźnicy drogowi towarów Strony mogą wykonywać przejazdy, o których mowa w ust. 1, jeżeli:

- a) posiadają ważną licencję wydaną zgodnie z art. 463, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 464; oraz

- b) przejazd jest realizowany przez kierowców posiadających certyfikat kompetencji zawodowych zgodnie z art. 465 ust. 1.
3. Z zastrzeżeniem ust. 6 oraz o ile spełnione są warunki określone w ust. 2, przewoźnicy drogowi towarów ze Zjednoczonego Królestwa mogą wykonać do dwóch przejazdów z ładunkiem z jednego państwa członkowskiego do drugiego państwa członkowskiego, bez powrotu na terytorium Zjednoczonego Królestwa, pod warunkiem że takie przejazdy odpowiadają przejazdowi z terytorium Zjednoczonego Królestwa dozwolonym na podstawie ust. 1 lit. a).
4. Bez uszczerbku dla ust. 5, z zastrzeżeniem ust. 6 oraz o ile spełnione są warunki określone w ust. 2, przewoźnicy drogowi towarów ze Zjednoczonego Królestwa mogą wykonać jeden przejazd z ładunkiem na terytorium państwa członkowskiego, pod warunkiem że operacja ta:
- a) odpowiada przejazdowi z terytorium Zjednoczonego Królestwa dozwolonym na podstawie ust. 1 lit. a); oraz
- b) odbywa się w ciągu siedmiu dni od rozładunku na terytorium tego państwa członkowskiego towarów przewożonych w ramach przejazdu, o którym mowa w lit. a).
5. Z zastrzeżeniem ust. 6 oraz o ile spełnione są warunki określone w ust. 2, przewoźnicy drogowi towarów ze Zjednoczonego Królestwa mający siedzibę w Irlandii Północnej mogą wykonać do dwóch przejazdów z ładunkiem na terytorium Irlandii, pod warunkiem że operacje te:
- a) odpowiadają przejazdowi z terytorium Irlandii Północnej dozwolonym na podstawie ust. 1 lit. a); oraz

- b) odbywają się w ciągu siedmiu dni od rozładunku na terytorium Irlandii towarów przewożonych w ramach przejazdu, o którym mowa w lit. a).
6. Przewoźnicy drogowi towarów ze Zjednoczonego Królestwa objęci są ograniczeniem umożliwiającym wykonanie maksymalnie dwóch przejazdów na terytorium Unii na podstawie ust. 3, 4 i 5 przed powrotem na terytorium Zjednoczonego Królestwa.
7. O ile spełnione są warunki określone w ust. 2 przewoźnicy drogowi towarów z Unii mogą wykonać maksymalnie dwa przejazdy z ładunkiem na terytorium Zjednoczonego Królestwa, pod warunkiem że operacje te:
- a) odpowiadają przejazdowi z terytorium Unii dozwolonym na podstawie ust. 1 lit. a); oraz
 - b) są dokonywane w ciągu siedmiu dni od wyładowania na terytorium Zjednoczonego Królestwa towarów przewożonych w ramach przejazdu, o którym mowa w lit. a).

ARTYKUŁ 463

Wymogi w odniesieniu do przewoźników

1. Przewoźnicy drogowi towarów Strony wykonującej przejazd, o którym mowa w art. 462, muszą posiadać ważną licencję wydaną zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

2. Licencje wydaje się, zgodnie z prawem Stron, wyłącznie przewoźnikom drogowym towarów, którzy spełniają wymogi określone w załączniku 31 część A sekcja 1, regulujące dostęp do zawodu przewoźnika drogowego towarów i wykonywanie tego zawodu.
3. Uwierzytelniony odpis licencji musi być przechowywany w pojeździe i okazywany na żądanie wszelkich funkcjonariuszy służb kontrolnych upoważnionych przez każdą ze Stron. Licencja i jej uwierzytelniony odpis muszą odpowiadać jednemu ze wzorów określonych w załączniku 31 część A dodatek 31-A-1-3, który określa również warunki regulujące ich wykorzystywanie. Licencja musi zawierać co najmniej dwa z zabezpieczeń wymienionych w załączniku 31 część A dodatek 31-A-1-4.
4. Przewoźnicy drogowi towarów muszą spełniać wymogi określone w załączniku 31 część A sekcja 2, dotyczące delegowania kierowców wykonujących przejazd, o którym mowa w art. 462 ust. 3–7.

ARTYKUŁ 464

Zwolnienia z wymogów licencyjnych

Bez ważnej licencji, o której mowa w art. 463, wykonywać można następujące rodzaje transportu towarów i przejazdów bez ładunku w związku z takim transportem:

- a) transport poczty jako usługa powszechna;

- b) transport pojazdów uszkodzonych lub zepsutych;
- c) do dnia 20 maja 2022 r. – transport towarów w pojazdach silnikowych o dopuszczalnej masie całkowitej, wraz z przyczepą, nieprzekraczającej 3,5 tony;
- d) od dnia 21 maja 2022 r. – transport towarów w pojazdach silnikowych o dopuszczalnej masie całkowitej, wraz z przyczepą, nieprzekraczającej 2,5 tony;
- e) transport produktów leczniczych, urządzeń, sprzętu i innych artykułów potrzebnych do opieki medycznej w sytuacjach nadzwyczajnych, w szczególności w przypadku klęsk żywiołowych i pomocy humanitarnej;
- f) transport towarów pojazdami, o ile spełnione są następujące warunki:
 - (i) przewożone towary są własnością przewoźnika drogowego towarów lub zostały sprzedane, zakupione, pożyczone, wzięte w najem lub wynajęte, wyprodukowane, wydobywane, przetworzone lub naprawione przez danego przewoźnika;
 - (ii) celem przejazdu jest przewiezienie towarów z lub do siedziby przewoźnika drogowego towarów lub przemieszczenie ich do lub poza pomieszczenia przewoźnika na potrzeby własne;
 - (iii) pojazdy wykorzystywane do takiego transportu prowadzone są przez personel zatrudniony lub pozostający do dyspozycji przewoźnika drogowego towarów na podstawie zobowiązania umownego;

- (iv) pojazdy przewożące towary są własnością przewoźnika drogowego towarów, zostały przez niego zakupione na warunkach odroczenia płatności lub są przedmiotem najmu; oraz
- (v) transport taki jest jedynie działalnością pomocniczą w stosunku do całości działalności danego przewoźnika drogowego towarów;
- g) transport towarów realizowany przy użyciu pojazdów silnikowych o dopuszczalnej maksymalnej prędkości nieprzekraczającej 40 km/h.

ARTYKUŁ 465

Wymogi w odniesieniu do kierowców

- 1 Kierowcy pojazdów wykonujących przejazdy, o których mowa w art. 462, muszą:
 - a) posiadać certyfikat kompetencji zawodowych wydany zgodnie z załącznikiem 31 część B sekcja 1; oraz
 - b) przestrzegać przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdu i pracy, okresów odpoczynku, przerw i użytkowania tachografów zgodnie z załącznikiem 31 część B sekcje 2–4.

2. Umowa europejska dotycząca pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe (AETR) sporządzona w Genewie w dniu 1 lipca 1970 r., ma zastosowanie, zamiast ust. 1 lit. b), do operacji międzynarodowego transportu drogowego wykonywanego częściowo poza terytorium Stron, w odniesieniu do całego przejazdu.

ARTYKUŁ 466

Wymogi w odniesieniu do pojazdów

1. Strona nie odmawia ani nie zakazuje używania na swoim terytorium pojazdu odbywającego przejazd, o którym mowa w art. 462, jeżeli dany pojazd spełnia wymogi określone w załączniku 31 część C sekcja 1.
2. Pojazdy wykonujące przejazdy, o których mowa w art. 462, muszą być wyposażone w tachograf skonstruowany, zainstalowany, używany, badany i kontrolowany zgodnie z załącznikiem 31 część C sekcja 2.

ARTYKUŁ 467

Przepisy ruchu drogowego

Kierowcy pojazdów wykonujących transport towarów na podstawie niniejszego tytułu, przebywając na terytorium drugiej Strony, muszą przestrzegać krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących ruchu drogowego obowiązujących na tym terytorium.

ARTYKUŁ 468

Opracowywanie przepisów oraz Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego

1. W przypadku gdy Strona proponuje nowy środek regulacyjny w obszarze objętym załącznikiem 31, musi ona:
 - a) możliwie jak najszybciej powiadomić drugą Stronę o proponowanym środku regulacyjnym;
oraz
 - b) informować drugą Stronę o postępach w odniesieniu do środka regulacyjnego.
2. Na wniosek jednej ze Stron w ramach Specjalnego Komitet ds. Transportu Drogowego, nie później niż w terminie dwóch miesięcy po przedłożeniu takiego wniosku, ma miejsce wymiana opinii w kwestii tego, czy proponowany nowy środek regulacyjny miałby zastosowanie do przejazdów, o których mowa w art. 462.

3. W przypadku przyjęcia przez Stronę nowego środka regulacyjnego, o którym mowa w ust. 1, powiadamia ona o tym drugą Stronę oraz przekazuje tekst nowego środka regulacyjnego w ciągu tygodnia od jego publikacji.
4. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego zbiera się w celu prowadzenia dyskusji dotyczących wszelkich nowych środków regulacyjnych przyjętych na wniosek którejkolwiek ze Stron w ciągu dwóch miesięcy od złożenia wniosku, niezależnie od tego, czy nastąpiło powiadomienie zgodnie z ust. 1 lub 3, lub czy odbyła się dyskusja zgodnie z ust. 2.
5. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego może:
 - a) dokonać zmiany załącznika 31 w celu uwzględnienia zmian regulacyjnych lub technologicznych lub w celu zapewnienia zadowalającego wykonania niniejszego tytułu;
 - b) potwierdzić, że zmiany dokonane za sprawą nowego środka regulacyjnego są zgodne z załącznikiem 31; lub
 - c) podjąć decyzję o wprowadzeniu innych środków mających na celu zagwarantowanie właściwego funkcjonowania niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 469

Środki zaradcze

1 Jeżeli Strona uzna, że druga Strona przyjęła nowy środek regulacyjny, który nie jest zgodny z wymogami załącznika 31, w szczególności w przypadkach, gdy Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego nie podjął decyzji zgodnie z art. 468, a druga Strona mimo wszystko stosuje przepisy nowego środka regulacyjnego do przewoźników drogowych, kierowców lub pojazdów danej Strony, Strona ta może, po powiadomieniu drugiej Strony, przyjąć odpowiednie środki zaradcze, w tym zawieszenie obowiązków wynikających z niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, pod warunkiem że takie środki:

- a) nie przekraczają poziomu odpowiadającego zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu nowym środkiem regulacyjnym przyjętym przez drugą Stronę, który nie jest zgodny z wymogami załącznika 31; oraz
- b) staną się skuteczne najwcześniej 7 dni po zawiadomieniu drugiej Strony przez Stronę, która zamierza wprowadzić takie środki, zgodnie z niniejszym ustępem.

2. Odpowiednie środki zaradcze przestają obowiązywać:

- a) gdy Strona, która wprowadziła takie środki, jest przekonana, że druga Strona wypełnia swoje obowiązki wynikające z niniejszego tytułu; lub

b) zgodnie z orzeczeniem trybunału arbitrażowego.

3. Strona nie może powoływać się na porozumienie WTO ani na jakąkolwiek inną umowę międzynarodową, aby uniemożliwić drugiej Stronie zawieszenie obowiązków wynikających z niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 470

Podatki

1. Pojazdy używane do przewozu towarów zgodnie z niniejszym tytułem zwolnione są z podatków i opłat pobieranych za posiadanie pojazdów lub ich poruszanie się na terytorium drugiej Strony.

2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do:

- a) podatku lub opłaty od zużycia paliwa;
- b) opłaty za korzystanie z drogi lub sieci dróg; lub
- c) opłaty za korzystanie z określonych mostów, tuneli lub promów.

3. Paliwo znajdujące się w standardowych zbiornikach pojazdów i w specjalnych zbiornikach, dopuszczonych czasowo, które jest wykorzystywane bezpośrednio do napędzania pojazdu oraz, w stosownych przypadkach, do umożliwienia funkcjonowania podczas transportu układów chłodniczych i innych układów, a także smary znajdujące się w pojazdach silnikowych, niezbędne do ich normalnej eksploatacji podczas przejazdu, zwolnione są z ceł oraz wszelkich innych podatków i opłat, takich jak podatek VAT i akcyza, oraz nie podlegają jakimkolwiek ograniczeniom przywozowym.

4. Części zamienne przywożone w celu naprawy pojazdu na terytorium jednej Strony, które zostały zarejestrowane lub wprowadzone do obrotu na terytorium drugiej Strony, dopuszczane są na podstawie czasowego bezcelowego dopuszczania do obrotu oraz bez zakazu lub ograniczenia przywozu. Poddane wymianie części podlegają opłatom celnym i innym podatkom (VAT) oraz powrotnemu wywozowi lub zniszczeniu pod kontrolą organów celnych drugiej Strony.

ARTYKUŁ 471

Obowiązki określone w innych tytułach

Art. 135 i 137 zostają włączone do niniejszego tytułu i stanowią jego część oraz mają zastosowanie do traktowania przewoźników drogowych towarów wykonujących przewozy zgodnie z art. 462.

ARTYKUŁ 472

Wypowiedzenie niniejszego tytułu

Bez uszczerbku dla art. 779, 521 i 509, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszy tytuł w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. W takim przypadku niniejszy tytuł przestaje obowiązywać pierwszego dnia dziewiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.

TYTUŁ II

PRZEWÓZ DROGOWY OSÓB

ARTYKUŁ 473

Zakres stosowania

1. Celem niniejszego tytułu jest zapewnienie, w odniesieniu do przewozu drogowego osób, ciągłości połączeń między terytoriami Stron, przez ich terytoria i na ich terytoriach oraz ustanowienie zasad, które mają zastosowanie do takiego przewozu. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do okazjonalnych, regularnych i szczególnych regularnych specjalnych przewozów osób autokarem i autobusem między terytoriami Stron, przez ich terytoria i na ich terytoriach.
2. Strony postanawiają nie wprowadzać środków dyskryminujących przy stosowaniu niniejszego tytułu.

3. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie ma wpływu na przewóz osób na terytorium jednej ze Stron przez przewoźnika drogowego osób mającego siedzibę na tym terytorium.

ARTYKUŁ 474

Definicje

Do celów niniejszego tytułu, oprócz definicji określonych w art. 124 stosuje się następujące definicje:

- a) „autokary i autobusy” to pojazdy, które ze względu na swoją konstrukcję i wyposażenie przystosowane są do przewozu więcej niż dziewięciu osób, łącznie z kierowcą, i są do tego celu przeznaczone;
- b) „usługi przewozu osób” oznaczają usługi transportu drogowego dla ludności lub dla określonych kategorii użytkowników, świadczone autokarami i autobusami za opłatą wnoszoną przez osobę przewożoną lub przez organizatora transportu;
- c) „przewoźnik drogowy osób” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, posiadającą własną osobowość prawną lub zależną od organu posiadającego taką osobowość prawną, która świadczy usługi przewozu osób;
- d) „przewoźnik drogowy osób Strony” oznacza przewoźnika drogowego osób mającego siedzibę na terytorium Strony;

- e) „usługi regularne” oznaczają usługi przewozu osób w określonych odstępach czasu i na określonych trasach, przy czym pasażerowie są zabierani z określonych z góry przystanków i dowożeni na z góry określone przystanki;
- f) „usługi regularne specjalne” oznaczają usługi bez względu na to, przez kogo są organizowane, które polegają na przewozie określonych kategorii pasażerów, z wyłączeniem innych pasażerów, o ile takie przewozy są wykonywane na warunkach określonych dla usług regularnych. Usługi regularne specjalne obejmują:

- (i) transport pracowników między miejscem zamieszkania a miejscem pracy; oraz
- (ii) transport uczniów i studentów do oraz z instytucji edukacyjnej.

Fakt zróżnicowania usług regularnych specjalnych w zależności od potrzeb użytkowników nie ma wpływu na ich zakwalifikowanie jako usługi regularne;

- g) „grupa” oznacza którąkolwiek z poniższych:
- (i) jedną stowarzyszoną osobę fizyczną lub prawną, lub większą ich liczbę, oraz ich jednostkę dominującą będącą osobą fizyczną lub prawną lub ich jednostki dominujące będące osobami fizycznymi lub prawnymi;
 - (ii) jedną stowarzyszoną osobę fizyczną lub prawną, lub większą ich liczbę, mające tę samą jednostkę dominującą będącą osobą fizyczną lub prawną;

- h) „umowa INTERBUS” oznacza Umowę w sprawie międzynarodowych okazjonalnych przewozów pasażerów autokarami i autobusami, wraz z późniejszymi zmianami, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2003 r.;
- i) „tranzyt” oznacza przejazd autokarów i autobusów przez terytorium Strony bez zabierania ani wysadzania pasażerów;
- j) „usługi okazjonalne” oznaczają usługi, które nie są usługami regularnymi ani usługami regularnymi specjalnymi, i które charakteryzują się przede wszystkim tym, że służą wykonywaniu przewozu grup pasażerów zgromadzonych z inicjatywy klienta lub przewoźnika drogowego osób.

ARTYKUŁ 475

Przewóz osób autokarem i autobusem między terytoriami Stron,
przez ich terytoria oraz na tych terytoriach

1. Przewoźnicy drogowi osób Strony mogą, świadcząc usługi regularne i usługi regularne specjalne, wykonywać przejazdy z pasażerami z terytorium Strony na terytorium drugiej Strony, z tranzytem lub bez tranzytu przez terytorium państwa trzeciego, oraz przejazdy bez pasażerów związane z takimi przejazdami.

2. Przewoźnicy drogowi osób jednej Strony mogą, świadcząc usługi regularne i usługi regularne specjalne, wykonywać przejazdy z pasażerami z terytorium danej Strony, na którym przewoźnik drogowy osób ma siedzibę, na terytorium tej samej strony z tranzytem przez terytorium drugiej Strony, oraz przejazdy bez pasażerów związane z takimi przejazdami.
3. Przewoźnik drogowy osób jednej Strony nie może wykonywać usług regularnych ani usług regularnych specjalnych z miejscem początkowym i docelowym na terytorium drugiej Strony.
4. W przypadku gdy usługa przewozu osób, o której mowa w ust. 1, jest częścią usługi przewozu do lub z terytorium Strony, na którym przewoźnik drogowy osób ma swoją siedzibę, pasażerowie mogą być zabierani lub wysadzani na terytorium drugiej Strony na trasie, pod warunkiem że postój jest dozwolony zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie na tym terytorium.
5. W przypadku gdy usługa przewozu osób, o której mowa w niniejszym artykule, stanowi część międzynarodowych usług regularnych lub usług regularnych specjalnych między Irlandią a Zjednoczonym Królestwem w odniesieniu do Irlandii Północnej, pasażerowie mogą być zabierani i wysadzani na terytorium jednej ze Stron przez przewoźnika drogowego osób mającego siedzibę na terytorium drugiej Strony.
6. Przewoźnicy drogowi osób mający siedzibę na terytorium jednej ze Stron mogą wykonywać tymczasowo usługi okazjonalne na wyspie Irlandii, w ramach których zabierają i dowożą pasażerów na terytorium drugiej Strony.

7. Przewoźnicy drogowi osób mogą, świadcząc usługi okazjonalne, wykonywać przejazdy z pasażerami z terytorium jednej Strony przez terytorium drugiej Strony na terytorium państwa niebędącego Umawiającą się Stroną umowy INTERBUS, w tym powiązany przejazd bez pasażerów.

8. Usługi przewozu osób, o których mowa w niniejszym artykule, wykonuje się autokarami i autobusami zarejestrowanymi na terytorium Strony, na którym przewoźnik drogowy ma siedzibę lub miejsce zamieszkania. Te autokary i autobusy muszą spełniać normy techniczne określone w załączniku 2 do umowy INTERBUS.

ARTYKUŁ 476

Warunki wykonywania usług, o których mowa w art. 475

1. Usługi regularne muszą być dostępne dla wszystkich przewoźników drogowych osób Strony, z zastrzeżeniem obowiązkowej rezerwacji, w stosownych przypadkach.
2. Usługi regularne i usługi regularne specjalne wymagają uzyskania zezwolenia zgodnie z art. 477 oraz ust. 6 niniejszego artykułu.
3. Na regularny charakter usługi nie mają wpływu jakiegokolwiek zmiany warunków świadczenia usługi.

4. Organizacja przewozów równoległych lub tymczasowych skierowanych do tych samych osób co istniejące usługi regularne, nieobsługiwanie niektórych przystanków oraz obsługiwanie dodatkowych przystanków w ramach istniejących usług regularnych podlegają takim samym zasadom, jakie stosuje się do istniejących usług regularnych.
5. Zastosowanie mają sekcja V (Przepisy socjalne) i sekcja VI (Przepisy celne i podatkowe) umowy INTERBUS oraz załącznik 1 (Warunki mające zastosowanie wobec przewoźników w drogowym transporcie pasażerskim) i załącznik 2 (Normy techniczne dotyczące autobusów i autokarów) do umowy INTERBUS.
6. Przez okres sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy usługi regularne specjalne nie wymagają zezwolenia, w przypadku gdy są objęte umową zawartą między organizatorem a przewoźnikiem drogowym osób.
7. Usługi okazjonalne objęte niniejszym tytułem zgodnie z art. 475 nie wymagają zezwolenia. Organizacja usług równoległych lub tymczasowych porównywalnych z istniejącymi usługami regularnymi oraz skierowanych do tych samych osób wymaga jednak zezwolenia zgodnie z rozdziałem VIII umowy INTERBUS.

ARTYKUŁ 477

Zezwolenia

1. Zezwolenia na usługi, o których mowa w art. 475, wydaje właściwy organ Strony, na której terytorium przewoźnik drogowy osób ma swoją siedzibę (zwany dalej „organem wydającym zezwolenie”).

2. Jeżeli przewoźnik drogowy osób ma swoją siedzibę w Unii organem wydającym zezwolenie jest właściwy organ państwa członkowskiego, w którym znajduje się miejsce rozpoczęcia lub zakończenia przewozu.

3. W przypadku grupy przewoźników drogowych osób zamierzającej świadczyć usługi, o których mowa w art. 475, organem wydającym zezwolenie jest właściwy organ, do którego kierowany jest wniosek zgodnie z art. 478 ust. 1 akapit drugi.

4. Zezwolenia wydawane są na rzecz przewoźnika drogowego osób i nie mogą być przenoszone. Przewoźnik drogowy osób Strony, który otrzymał zezwolenie, może jednak, za zgodą organu wydającego zezwolenie, wykonywać przewozy przy pomocy podwykonawcy, jeżeli taka możliwość jest zgodna z prawem Strony. W takim przypadku w zezwoleniu podaje się nazwę i rolę podwykonawcy. Podwykonawca musi być przewoźnikiem drogowym osób Strony i musi przestrzegać wszystkich postanowień niniejszego tytułu.

W przypadku grupy przewoźników drogowych osób zamierzającej świadczyć usługi, o których mowa w art. 475, zezwolenie wydawane jest na nazwy wszystkich przewoźników drogowych osób należących do tej grupy i wymienia nazwy wszystkich tych przewoźników. Wydaje się je przewoźnikom drogowym osób upoważnionym do tego celu przez innych przewoźników drogowych osób Strony i którzy o to wystąpili, a uwierzytelnione odpisy przekazuje się pozostałym przewoźnikom drogowym osób Strony.

5. Bez uszczerbku dla art. 479 ust. 3, okres ważności zezwolenia nie może przekraczać pięciu lat. Okres ten może zostać skrócony na wniosek wnioskodawcy albo za wzajemną zgodą właściwych organów Stron, na których terytorium pasażerowie są zabierani lub wysadzani.
6. W zezwoleniach określa się:
 - a) rodzaj usługi;
 - b) trasę przewozu, w szczególności miejsce początkowe przewozu i miejsce docelowe;
 - c) okres ważności zezwolenia; oraz
 - d) przystanki oraz rozkład jazdy.
7. Zezwolenia muszą być zgodne ze wzorem określonym w załączniku 32.
8. Przewoźnik drogowy osób Strony świadczący usługi, o których mowa w artykule 475, może korzystać z dodatkowych pojazdów w sytuacjach tymczasowych i wyjątkowych. Takie dodatkowe pojazdy mogą być wykorzystywane wyłącznie na takich samych warunkach, jak określono w zezwoleniu, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu.

W takim przypadku, oprócz dokumentów, o których mowa w art. 483 ust. 1 i 2, przewoźnik drogowy osób zapewnia, aby kopia umowy między przewoźnikami drogowymi osób wykonującymi usługi regularne lub usługi regularne specjalne a przedsiębiorstwem zapewniającym dodatkowe pojazdy – lub równoważny dokument – była przechowywana w pojeździe i okazywana na żądanie każdemu upoważnionemu funkcjonariuszowi służb kontrolnych.

ARTYKUŁ 478

Składanie wniosku o zezwolenie

1. Wnioski o zezwolenie składane są przez przewoźnika drogowego osób Strony do organu wydającego zezwolenie, o którym mowa w art. 477 ust. 1.

W odniesieniu do każdego przewozu składa się tylko jeden wniosek. W przypadkach, o których mowa w art. 477 ust. 3, wniosek składa przewoźnik upoważniony do tego celu przez pozostałych przewoźników. Wniosek kieruje się do organu wydającego zezwolenie Strony, w której ma siedzibę przewoźnik drogowy osób składający wniosek.

2. Wnioski o zezwolenie składa się w formie opartej na wzorze określonym w załączniku 33.

3. Przewoźnik drogowy osób ubiegający się o zezwolenie dostarcza wszelkich dalszych informacji, które uważa za istotne lub których wymaga organ wydający zezwolenie, w szczególności dokumenty wymienione w załączniku 33.

ARTYKUŁ 479

Procedura udzielania zezwolenia

1. Zezwolenia wydawane są w porozumieniu z właściwymi organami Stron, na których terytorium pasażerowie są zabierani lub wysadzani. Organ wydający zezwolenie przekazuje takim właściwym organom, a także właściwym organom, przez których terytoria przebiega trasa przewozu, ale w których pasażerowie nie są zabierani ani wysadzani, kopię wniosku, wraz z kopiami wszelkich innych istotnych dokumentów, oraz jego ocenę.

W odniesieniu do Unii właściwe organy, o których mowa w akapicie pierwszym, to organy państw członkowskich, na których terytorium pasażerowie są zabierani lub wysadzani oraz przez których terytoria przebiega trasa przewozu, ale w których pasażerowie nie są zabierani ani wysadzani.

2. Właściwe organy, do których zwrócono się o wydanie zgody, w terminie czterech miesięcy powiadają organ wydający zezwolenie o swojej decyzji w sprawie wniosku o zezwolenie. Bieg tego terminu rozpoczyna się w dniu otrzymania wniosku o wydanie zgody, będącym dniem widniejącym na potwierdzeniu odbioru. Jeżeli decyzja otrzymana od właściwych organów, do których zwrócono się o wydanie zgody, jest negatywna, musi ona zawierać należyte uzasadnienie. Jeżeli organ wydający zezwolenie nie otrzyma odpowiedzi w terminie czterech miesięcy, uznaje się, że właściwe organy, do których się zwrócono, wyrażają zgodę, i organ wydający może udzielić zezwolenia.

Właściwe organy, przez których terytorium przebiega trasa przewozu bez zabierania lub dowożenia pasażerów, mogą powiadomić organ wydający zezwolenie o swoich uwagach w terminie czterech miesięcy.

3. W odniesieniu do usług, na które zezwolono na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009¹ przed zakończeniem okresu przejściowego i w przypadku których zezwolenie wygasa po upływie okresu przejściowego, zastosowanie mają następujące postanowienia:

- a) w przypadku gdy, z zastrzeżeniem zmian niezbędnych do spełnienia wymogów art. 475, warunki świadczenia usług są takie same, jak warunki określone w zezwoleniu udzielonym na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1073/2009, odpowiedni organ wydający zezwolenie na podstawie niniejszego tytułu może, na wniosek lub w inny sposób, wydać przewoźnikowi drogowemu odpowiednie zezwolenie udzielone zgodnie z niniejszym tytułem. W przypadku wydania takiego zezwolenia uznaje się, że wydana została zgoda właściwych organów, na terytorium których pasażerowie są zabierani lub dowożeni, zgodnie z ust. 2. Te właściwe organy oraz właściwe organy, na terytorium których przebiega trasa przewozu bez zabierania lub dowożenia pasażerów, mogą w dowolnym czasie powiadomić organ wydający zezwolenie o wszelkich swoich uwagach;
 - b) w przypadku zastosowania lit. a) okres ważności odpowiedniego zezwolenia udzielonego na podstawie niniejszego tytułu nie wykracza poza ostatni dzień okresu ważności określonego we wcześniej wydanym zezwoleniu na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1073/2009.
4. Organ wydający zezwolenie podejmuje decyzję w sprawie wniosku nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia złożenia wniosku przez przewoźnika drogowego osób.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009 z dnia 21 października 2009 r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 (wersja przekształcona) (Dz.U. UE L 300 z 14.11.2009, s. 88).

5. Zezwolenia udziela się, chyba że:
- a) wnioskodawca nie jest w stanie wykonywać przewozów będących przedmiotem wniosku, korzystając z pojazdów będących bezpośrednio w jego dyspozycji;
 - b) wnioskodawca nie zastosował się do krajowych lub międzynarodowych przepisów w zakresie transportu drogowego, a w szczególności nie spełnił warunków i wymogów dotyczących zezwoleń na wykonywanie międzynarodowych drogowych przewozów pasażerskich, lub dopuścił się poważnego naruszenia przepisów Strony dotyczących transportu drogowego, w szczególności przepisów mających zastosowanie do pojazdów, czasu prowadzenia pojazdu oraz okresów odpoczynku kierowców;
 - c) w przypadku wniosku o przedłużenie ważności zezwolenia nie zostały spełnione warunki dla wydania zezwolenia;
 - d) Strona zdecyduje na podstawie szczegółowej analizy, że dane przewozy miałyby poważny negatywny wpływ na rentowność porównywalnych usług przewozowych świadczonych w ramach umowy lub umów o usługi publiczne zgodnie z prawem Strony na danych bezpośrednich odcinkach. W takim przypadku Strona określa kryteria o niedyskryminującym charakterze w celu stwierdzenia, czy przewozy, których dotyczy wnioski, miałyby poważny negatywny wpływ na rentowność wspomnianej wyżej porównywalnej usługi przewozowej, oraz informuje o nich drugą Stronę, o której mowa w ust. 1; lub

- e) Strona zadecyduje na podstawie szczegółowej analizy, że głównym celem usługi nie jest przewóz osób pomiędzy przystankami położonymi na terytoriach Stron.

W przypadku, gdy istniejąca usługa poważnie wpływa na rentowność porównywalnej usługi świadczonej w ramach umowy lub umów o usługi publiczne, zgodnie z prawem Strony, na danych bezpośrednich odcinkach, z wyjątkowych przyczyn, których nie można było przewidzieć w chwili wydawania zezwolenia, Strona może, za zgodą drugiej Strony, zawiesić lub cofnąć zezwolenie na świadczenie międzynarodowej usługi przewozu autobusem lub autokarem po zawiadomieniu przewoźnika drogowego osób z sześciomiesięcznym wyprzedzeniem.

Fakt, że przewoźnik drogowy osób jednej ze Stron oferuje niższe ceny niż te oferowane przez innych przewoźników drogowych osób lub fakt, że dane połączenie jest już obsługiwane przez innych przewoźników drogowych osób, nie stanowi samo w sobie uzasadnienia dla odrzucenia wniosku.

6. Po przeprowadzeniu postępowania określonego w ust. 1–5 organ wydający zezwolenie udziela zezwolenia lub w odpowiedniej formie odmawia udzielenia zezwolenia.

Decyzje o odrzuceniu wniosku muszą zawierać uzasadnienie. Strony zapewniają, aby przedsiębiorstwa transportowe miały możliwość odwołania się, w przypadku gdy ich wniosek został odrzucony.

Organ wydający zezwolenie informuje wszystkie właściwe organy drugiej Strony o swojej decyzji, oraz przesyła im kopię każdego zezwolenia.

ARTYKUŁ 480

Przedłużenie ważności zezwolenia i wprowadzanie w nim zmian

1. Art. 479 ma zastosowanie, odpowiednio, do wniosków o przedłużenie ważności zezwolenia lub do wniosków o zmianę warunków, na jakich muszą być wykonywane przewozy wymagające zezwolenia.
2. W przypadku gdy obowiązujące zezwolenie wygasa w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, okres, w którym właściwe organy, o których mowa w art. 479 ust. 2, powiadamiają organ wydający zezwolenie o swojej zgodzie lub uwagach dotyczących wniosku zgodnie z tym artykułem, wynosi dwa miesiące.
3. W przypadku nieznacznych zmian w warunkach wykonywania przewozów, w szczególności w postaci dostosowania częstotliwości przewozów, wysokości opłat lub rozkładów jazdy, organ wydający zezwolenie musi jedynie przekazać właściwym organom drugiej Strony informacje o takich zmianach. Nie uznaje się za nieznaczne zmian w rozkładzie jazdy lub w częstotliwości przewozów, które mają wpływ na harmonogram kontroli na granicach między Stronami lub na granicach z państwami trzecimi.

ARTYKUŁ 481

Wygaśnięcie zezwolenia

1. Bez uszczerbku dla art. 479 ust. 3, zezwolenie na świadczenie usługi, o której mowa w art. 475, wygasa po upływie okresu jego ważności lub w terminie trzech miesięcy po otrzymaniu przez organy wydający zezwolenie zawiadomienia od posiadacza zezwolenia o jego zamiarze wycofania się z wykonywania danej usługi. Takie zawiadomienie musi zawierać należyte uzasadnienie.
2. W przypadku gdy zapotrzebowanie na dane przewozy przestało istnieć, przewidziany w ust. 1 termin zawiadomienia wynosi miesiąc.
3. Organ wydający zezwolenie informuje właściwe organy pozostałych zainteresowanych Stron o wygaśnięciu zezwolenia.
4. O swoim wycofaniu się z wykonywania danych przewozów posiadacz zezwolenia powiadamia użytkowników korzystających z tych przewozów z miesięcznym wyprzedzeniem za pomocą odpowiedniego ogłoszenia.

ARTYKUŁ 482

Obowiązki przewoźników

1. Z wyjątkiem przypadku wystąpienia siły wyższej przewoźnik drogowy osób Strony świadczący usługę, o której mowa w art. 475, bezzwłocznie uruchamia usługę i do czasu wygaśnięcia zezwolenia wprowadza wszystkie środki mające na celu zagwarantowanie usługi transportowej, która spełnia normy ciągłości, regularności i przepustowości oraz warunki określone zgodnie z art. 477 ust. 6 oraz załącznikiem 32.
2. Przewoźnik drogowy osób Strony określa trasę usługi, przystanki autobusowe, rozkład jazdy, opłaty i warunki przewozu w sposób zapewniający łatwy dostęp do tych informacji dla wszystkich użytkowników.
3. Strony mają możliwość wprowadzania zmian w warunkach wykonywania przewozów regulujących usługi, o których mowa w art. 475, za wspólnym porozumieniem i w porozumieniu z posiadaczem zezwolenia.

ARTYKUŁ 483

Dokumenty, które należy przechowywać w autokarze lub autobusie

1. Bez uszczerbku dla art. 477 ust. 8, zezwolenie na wykonywanie usług, o których mowa w art. 475, lub uwierzytelniony odpis tego zezwolenia oraz licencję przewoźnika drogowego osób na międzynarodowe drogowe przewozy pasażerskie przewidzianą zgodnie z prawem krajowym lub prawem Unii, lub uwierzytelniony odpis takiej licencji, przechowuje się w autokarze lub autobusie i okazuje na żądanie każdemu upoważnionemu funkcjonariuszowi służb kontrolnych.
2. Bez uszczerbku dla ust. 1 niniejszego artykułu oraz art. 477 ust. 8, w przypadku usług regularnych specjalnych umowa między organizatorem a przewoźnikiem drogowym osób lub jej odpis, a także dokument poświadczający, że pasażerowie stanowią szczególną kategorię, z wyłączeniem innych pasażerów, do celów usług regularnych specjalnych, służą także jako dokumenty kontrolne i przechowuje się je w pojeździe oraz okazuje na żądanie każdemu upoważnionemu funkcjonariuszowi służb kontrolnych.
3. Przewoźnicy drogowi osób świadczący usługi okazjonalne zgodnie z art. 475 ust. 6 i 7 muszą mieć przy sobie wypełniony formularz podróży, korzystając ze wzoru określonego w załączniku 34. Bloki formularzy podróży dostarcza właściwy organ terytorium, w którym przewoźnik jest zarejestrowany, lub podmioty powołane przez właściwy organ.

ARTYKUŁ 484

Przepisy ruchu drogowego

Kierowcy autokarów i autobusów wykonujących przewóz osób na podstawie niniejszego tytułu, przebywając na terytorium drugiej Strony, muszą przestrzegać krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących ruchu drogowego obowiązujących na tym terytorium.

ARTYKUŁ 485

Wniosek

Postanowienia niniejszego tytułu przestaną obowiązywać z dniem wejścia w życie w Zjednoczonym Królestwie Protokołu do umowy INTERBUS dotyczącego międzynarodowych regularnych i regularnych specjalnych przewozów osób autokarami i autobusami lub sześć miesięcy po wejściu w życie tego protokołu w odniesieniu do Unii, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza, lecz nadal będą obowiązywać do celów na potrzeby przewozów określonych w art. 475 ust. 2, 5, 6 i 7.

ARTYKUŁ 486

Obowiązki określone w innych tytułach

Art. 135 i 137 są włączone do niniejszego tytułu i stanowią jego część oraz mają zastosowanie do traktowania przewoźników drogowych wykonujących przewozy zgodnie z art. 475.

ARTYKUŁ 487

Specjalny komitet

Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego może dokonać zmiany załączników 32, 33 i 34 w celu uwzględnienia zmian regulacyjnych. Może również przyjmować środki dotyczące wykonania niniejszego tytułu.

DZIAŁ CZWARTY

KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
ORAZ WIZY W PRZYPADKU WIZYT KRÓTKOTERMINOWYCH

TYTUŁ I

KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

ARTYKUŁ 488

Zarys

Państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo koordynują swoje systemy zabezpieczenia społecznego zgodnie z Protokołem w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, aby zagwarantować uprawnienia do zabezpieczenia społecznego osób objętych tym protokołem.

ARTYKUŁ 489

Osoby zamieszkujące legalnie

1. Protokół w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie do osób zamieszkujących legalnie w jednym z państw członkowskich lub w Zjednoczonym Królestwie.
2. Ust. 1 niniejszego artykułu nie ma wpływu na uprawnienia do świadczeń pieniężnych, które dotyczą wcześniejszych okresów legalnego zamieszkiwania osób objętych art. SSC.2 Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

ARTYKUŁ 490

Sytuacje transgraniczne

1. Protokół w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie wyłącznie do sytuacji zaistniałych między jednym lub większą liczbą państw członkowskich Unii a Zjednoczonym Królestwem.
2. Protokół w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie ma zastosowania do osób, których sytuacje we wszystkich aspektach są ograniczone do Zjednoczonego Królestwa albo do państw członkowskich.

ARTYKUŁ 491

Wnioski imigracyjne

Protokół w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie bez uszczerbku dla prawa państwa członkowskiego lub Zjednoczonego Królestwa do naliczania opłat zdrowotnych zgodnie z przepisami krajowymi w związku z wnioskiem o zezwolenie na wjazd, pobyt, pracę lub zamieszkanie w danym państwie.

TYTUŁ II

WIZY NA POBYT KRÓTKOTERMINOWY

ARTYKUŁ 492

Wizy na pobyt krótkoterminowy

1. Strony odnotowują, że w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy obie Strony przewidują ruch bezwizowy swoich obywateli w przypadku krótkoterminowych wizyt, zgodnie z ich prawem krajowym. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o każdym zamiarze nałożenia obowiązku wizowego na krótkoterminowe wizyty obywateli drugiej Strony w odpowiednim czasie i, jeżeli to możliwe, co najmniej trzy miesiące przed wejściem w życie takiego wymogu.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego artykułu i art. 781, w przypadku gdy Zjednoczone Królestwo postanowi nałożyć obowiązek wizowy w przypadku krótkoterminowych wizyt na obywateli jednego z państw członkowskich, obowiązek ten ma zastosowanie do obywateli wszystkich państw członkowskich.

3. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich porozumień między Zjednoczonym Królestwem a Irlandią dotyczących wspólnej strefy podróżowania.

DZIAŁ PIĄTY

RYBOŁÓWSTWO

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

ARTYKUŁ 493

Suwerenne prawa państw nadbrzeżnych wykonywane przez Strony

Strony potwierdzają, że suwerenne prawa państw nadbrzeżnych wykonywane przez Strony w celu poszukiwania, wydobywania i chronienia żywych zasobów w ich wodach oraz zarządzania nimi należy realizować na podstawie zasad prawa międzynarodowego oraz zgodnie z nimi, w tym z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza.

ARTYKUŁ 494

Cele i zasady

1. Strony współpracują w celu zapewnienia, aby działalność połowowa dotycząca wspólnie eksploatowanych stad w ich wodach była zrównoważona pod względem środowiskowym w perspektywie długoterminowej i przyczyniała się do osiągnięcia korzyści gospodarczych i społecznych, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu praw i obowiązków niezależnych państw nabrzeżnych wykonywanych przez Strony.
2. Stronom mają wspólny cel, jakim jest eksploatacja wspólnie eksploatowanych stad w sposób umożliwiający utrzymywanie i stopniowe odbudowywanie populacji poławianych gatunków powyżej poziomów biomasy, co pozwala uzyskać maksymalny podtrzymywalny połów.
3. Strony uwzględniają następujące zasady:
 - a) stosuje się podejście ostrożnościowe do zarządzania rybołówstwem;
 - b) propaguje się zrównoważony charakter (środowiskowy, społeczny i gospodarczy) oraz optymalne wykorzystanie wspólnie eksploatowanych stad;
 - c) decyzje w sprawie ochrony rybołówstwa i zarządzania nim podejmuje się w oparciu o najlepsze dostępne opinie naukowe, przekazywane głównie przez Międzynarodową Radę Badań Morza (ICES);

- d) zapewnia się selektywność połowów w celu ochrony młodych osobników i skupisk tarłowych ryb oraz unikania i ograniczania niepożądanych przyłówów;
- e) należy uwzględnić i minimalizuje szkodliwy wpływ rybołówstwa na ekosystem morski oraz należy uwzględnić potrzebę ochrony morskiej różnorodności biologicznej;
- f) stosuje się proporcjonalne i niedyskryminujące środki ochrony żywych zasobów morza oraz zarządzania zasobami rybnymi przy jednoczesnym zachowaniu autonomii regulacyjnej Stron;
- g) zapewnia się zbieranie i terminową wymianę pełnych i dokładnych danych mających znaczenie dla ochrony wspólnie eksploatowanych stad i zarządzania rybołówstwem;
- h) zapewnia się zgodność ze środkami ochrony i zarządzania w obszarze rybołówstwa oraz zwalcza się nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane połowy; oraz
- i) zapewnia się terminowe wprowadzanie wszelkich uzgodnionych środków do ram regulacyjnych Stron.

ARTYKUŁ 495

Definicje

1. Do celów niniejszego działu stosuje się następujące definicje:
 - a) „w.s.e” (Strony) oznacza, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza:
 - (i) w przypadku Unii – wyłączone strefy ekonomiczne utworzone przez państwa członkowskie sąsiadujące z ich europejskimi terytoriami;
 - (ii) wyłączną strefę ekonomiczną utworzoną przez Zjednoczone Królestwo;
 - b) „podejście ostrożnościowe do zarządzania rybołówstwem” oznacza podejście, zgodnie z którym brak odpowiednich informacji naukowych nie usprawiedliwia odkładania lub niewprowadzania środków zarządzania dla ochrony docelowego gatunku, gatunków pokrewnych lub zależnych oraz gatunków niedocelowych i ich środowiska;
 - c) „wspólnie eksploatowane stada” oznaczają wszelkie ryby, w tym skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne, znalezione w wodach Stron, do których zalicza się mięczaki i skorupiaki;
 - d) „TAC” oznacza całkowity dopuszczalny połów, który stanowi ilość maksymalną stada (lub stad) zgodnego z opisem, które mogą być przedmiotem połowu w danym okresie;

- e) „stada nieobjęte kwotami” oznaczają stada, które nie są zarządzane w ramach TAC;
- f) „morze terytorialne” (Strony) oznacza, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza:
 - (i) w przypadku Unii – na zasadzie odstępstwa od art. 774 ust. 1 – morze terytorialne utworzone przez państwa członkowskie Unii sąsiadujące z ich europejskimi terytoriami;
 - (ii) morze terytorialne utworzone przez Zjednoczone Królestwo;
- g) „wody” (Strony) oznaczają:
 - (i) w przypadku Unii – na zasadzie odstępstwa od art. 774 ust. 1 – w.s.e. państw członkowskich i ich morza terytorialne;
 - (ii) w przypadku Zjednoczonego Królestwa, jego w.s.e i morze terytorialne, z wyłączeniem – do celów art. 500 i 501 oraz załącznika 38 – morza terytorialnego przylegającego do Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man;

- h) „statek” (Strony) oznacza:
- i) w przypadku Zjednoczonego Królestwa – statek rybacki pływający pod banderą Zjednoczonego Królestwa, zarejestrowany w Zjednoczonym Królestwie, Baliwacie Guernsey, Baliwacie Jersey lub na Wyspie Man i posiadający licencję organów administracyjnych ds. rybołówstwa Zjednoczonego Królestwa.
 - (ii) w przypadku Unii – statek rybacki pływający pod banderą państwa członkowskiego i zarejestrowany w Unii.

ROZDZIAŁ 2

OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONA EKSPLOATACJA

ARTYKUŁ 496

Zarządzanie rybołówstwem

1. Każda ze Stron podejmuje decyzje dotyczące wszelkich środków mających zastosowanie do jej wód w ramach realizacji celów określonych w art. 494 ust. 1 i 2 oraz z uwzględnieniem zasad, o których mowa w art. 494 ust. 3.
2. Strona opiera środki, o których mowa w ust. 1, na najlepszych dostępnych opiniach naukowych.

Strona nie stosuje środków, o których mowa w ust. 1, względem statków drugiej Strony na jej wodach, chyba że stosuje te same środki również względem swoich własnych statków.

Akapit drugi pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków Stron wynikających z Umowy o środkach stosowanych przez państwo portu, systemu kontroli i egzekwowania przepisów Komisji ds. Rybołówstwa Północno-Wschodniego Atlantyku, środków Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku (NAFO) dotyczących ochrony zasobów i jej egzekwowania oraz zalecenia 18-09 Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Tuńczyka Atlantyckiego w sprawie środków stosowanych przez państwo portu w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania.

Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa może zmienić wykaz wcześniej istniejących obowiązków międzynarodowych, o których mowa w akapicie trzecim.

3. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o nowych środkach, o których mowa w ust. 1, a które mogą mieć wpływ na statki drugiej Strony, przed zastosowaniem tych środków, zapewniając drugiej Stronie wystarczająco dużo czasu na przedstawienie uwag lub uzyskanie wyjaśnień.

ARTYKUŁ 497

Zezwolenia, przestrzeganie i egzekwowanie przepisów

1. W przypadku gdy statki mają dostęp do ryb na wodach drugiej Strony zgodnie z art. 500 i 502:
 - a) każda ze Stron przekazuje drugiej Stronie w odpowiednim czasie wykaz statków, w odniesieniu do których stara się uzyskać zezwolenia lub licencje połowowe; oraz
 - b) druga Strona wydaje zezwolenia lub licencje połowowe.
2. Każda ze Stron wprowadza wszystkie niezbędne środki w celu zapewnienia przestrzegania przez swoje statki zasad mających zastosowanie do tych statków na wodach drugiej Strony, w tym warunków zezwolenia lub licencji połowowej.

ROZDZIAŁ 3

POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DOSTĘPU DO WÓD I ZASOBÓW

ARTYKUŁ 498

Uprawnienia do połowów

1. Do dnia 31 stycznia każdego roku Strony współpracują, aby ustalić harmonogram konsultacji w celu uzgodnienia TAC dla stad wymienionych w załączniku 35 na kolejny rok lub kolejne lata. Przy ustalaniu harmonogramu uwzględnia się inne coroczne konsultacje między państwami nadbrzeżnymi, które mają wpływ na jedną ze Stron albo obie Strony.
2. Strony prowadzą co roku konsultacje, aby uzgodnić do dnia 10 grudnia każdego roku TAC na kolejny rok dla stad wymienionych w załączniku 35. Obejmuje to prowadzoną na wczesnym etapie wymianę opinii dotyczących priorytetów, niezwłocznie po otrzymaniu opinii o poziomach TAC. Strony uzgadniają te poziomy TAC:
 - a) na podstawie najlepszych dostępnych opinii naukowych oraz innych odpowiednich czynników, w tym aspektów społeczno-gospodarczych; oraz
 - b) zgodnie z wszelkimi mającymi zastosowanie wieloletnimi strategiami ochrony i zarządzania uzgodnionymi przez Strony.

3. Udział Stron w TAC w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 35 zostaje rozdzielony między Strony zgodnie z kwotami określonymi w tym załączniku.
4. Coroczne konsultacje mogą również obejmować między innymi:
 - a) przekazywanie części udziałów jednej ze Stron w TAC drugiej Stronie;
 - b) wykaz stad, których połowy są zakazane;
 - c) ustalenie TAC w odniesieniu do wszelkich stad niewymienionych w załączniku 35 lub 36 oraz odpowiednich udziałów Stron w tych stadach;
 - d) środki zarządzania rybołówstwem, w tym, w stosownych przypadkach, ograniczenia nakładu połowowego;
 - e) stada będące przedmiotem wspólnego zainteresowania Stron, inne niż stada wymienione w załącznikach do niniejszego działu.
5. Strony mogą przeprowadzać konsultacje w celu uzgodnienia zmienionych TAC na wniosek którejkolwiek ze Stron.
6. Szefowie delegacji Stron sporządzają i podpisują pisemny rejestr dokumentujący uzgodnienia dokonane między Stronami w wyniku konsultacji przeprowadzonych na podstawie niniejszego artykułu.

7. Każda ze Stron zawiadamia z odpowiednim wyprzedzeniem drugą Stronę, zanim ustali lub zmieni TAC w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 37.

8. Strony ustanawiają mechanizm dobrowolnych śródrocznych przeniesień uprawnień do połowów między Stronami, które mogą mieć miejsce w każdym roku. Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa podejmuje decyzję w sprawie szczegółów tego mechanizmu. Strony rozważają przeniesienie za pośrednictwem tego mechanizmu uprawnień do połowów w odniesieniu do stad, których połowy są lub mają być niższe, dostępnych według wartości rynkowej.

ARTYKUŁ 499

Tymczasowe poziomy TAC

1. Jeżeli Strony nie uzgodniły TAC dla stada wymienionego w załączniku 35 lub w załączniku 36 tabele A lub B do dnia 10 grudnia, natychmiast wznawiają konsultacje w celu uzgodnienia tego TAC. Strony nawiązują częsty dialog w celu przeanalizowania wszystkich możliwości osiągnięcia porozumienia w możliwie krótkim czasie.

2. Jeżeli stado wymienione w załączniku 35 lub w załączniku 36 tabele A lub B pozostaje bez uzgodnionego TAC w dniu 20 grudnia, każda ze Stron ustala tymczasowy poziom TAC odpowiadający poziomowi zalecanemu przez ICES, mający zastosowanie od dnia 1 stycznia.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, TAC dla stad szczególnych ustala się zgodnie z wytycznymi przejętymi na podstawie ust. 5.

4. Do celów niniejszego artykułu „stada szczególne” oznaczają:
 - a) stada, w odniesieniu do których ICES zaleca zerowy TAC;
 - b) stada łowione w połowach wielogatunkowych, jeżeli dane stado lub inne stado w danym połowie jest zagrożone; lub
 - c) inne stada, w odniesieniu do których Strony uznają, że wymagają one szczególnego traktowania.
5. Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa przyjmie do dnia 1 lipca 2021 r. wytyczne na potrzeby ustalenia tymczasowych poziomów TAC dla stad szczególnych.
6. Każdego roku po uzyskaniu opinii ICES w sprawie TAC Strony poddają pod dyskusję w pierwszej kolejności kwestię stad szczególnych oraz stosowanie wszelkich wytycznych określonych na podstawie ust. 5 do ustalania tymczasowych poziomów TAC przez każdą ze Stron.
7. Każda ze Stron określa swój udział w odniesieniu do każdego tymczasowego poziomu TAC, który nie może przekraczać udziału określonego w odpowiednim załączniku.
8. Tymczasowe poziomy TAC i udziały, o których mowa w ust. 2, 3 i 7, mają zastosowanie do czasu osiągnięcia porozumienia na podstawie ust. 1.
9. Każda ze Stron natychmiast powiadamia drugą Stronę o swoich tymczasowych TAC zgodnie z ust. 2 i 3 oraz o jej tymczasowym udziale w każdym z tych TAC zgodnie z ust. 7.

ARTYKUŁ 500

Dostęp do wód

1. O ile TAC zostały uzgodnione, każda ze Stron przyznaje statkom drugiej Strony dostęp do połowów w swoich wodach w odpowiednich podobszarach ICES w danym roku. Dostęp udziela się na poziomie i na warunkach określonych w ramach tych corocznych konsultacji.
2. Strony mogą uzgodnić, w ramach corocznych konsultacji, dalsze szczegółowe warunki dostępu w odniesieniu do:
 - a) uzgodnionych uprawnień do połowów;
 - b) wszelkich wieloletnich strategii odnoszących się do stad nieobjętych kwotami, opracowanych na podstawie art. 508 ust. 1 lit. c); oraz
 - c) wszelkich środków technicznych i środków ochrony uzgodnionych przez Strony, bez uszczerbku dla art. 496.
3. Strony prowadzą coroczne konsultacje, w tym dotyczące poziomu i warunków dostępu, o których mowa w ust. 1, w dobrej wierze i w celu zapewnienia wzajemnie zadowolającej równowagi między interesami obu Stron.

4. W szczególności rezultatem takich corocznych konsultacji powinno być zazwyczaj udzielenie przez każdą ze Stron:
- a) dostępu do połowów stad wymienionych w załączniku 35 oraz w załączniku 36 tabele A, B i F w w.s.e drugiej Strony (lub w przypadku udzielenia dostępu na podstawie lit. c), w w.s.e. i rejonach wymienionych w tej literze) na poziomie, który jest racjonalnie współmierny do udziału Stron w TAC;
 - b) dostępu do stad nieobjętych kwotami w w.s.e. drugiej Strony (lub w przypadku udzielenia dostępu na podstawie lit. c), w w.s.e. i rejonach wymienionych w tej literze) na poziomie, który jest co najmniej równy średniej ilości poławianej przez tę Stronę na wodach drugiej Strony w latach 2012–2016; oraz
 - c) dostępu do wód Stron w odległości od sześciu do dwunastu mil morskich od linii podstawowych w rejonach ICES 4c i 7d-g dla kwalifikujących się statków rybackich w zakresie, w jakim unijne statki rybackie i statki rybackie Zjednoczonego Królestwa miały dostęp do tych wód w dniu 31 grudnia 2020 r.

Do celów lit. c) „statek kwalifikujący się” oznacza statek Strony, który dokonywał połowów w strefie wymienionej w poprzednim zdaniu w ciągu czterech lat między 2012 r. a 2016 r., lub statek bezpośrednio go zastępujący.

Coroczne konsultacje, o których mowa w lit. c), mogą obejmować odpowiednie zobowiązania finansowe i przeniesienia kwot między Stronami.

5. W czasie stosowania tymczasowego TAC oraz w oczekiwaniu na uzgodniony TAC Strony przyznają tymczasowy dostęp do połowów w odpowiednich podobszarach ICES w następujący sposób:

- a) w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 35 i stad nieobjętych kwotami – od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca na poziomach przewidzianych w ust. 4 lit. a) i b);
- b) w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 36 – od dnia 1 stycznia do dnia 14 lutego na poziomach przewidzianych w ust. 4 lit. a); oraz
- c) w odniesieniu do dostępu do połowów w strefie od sześciu do dwunastu mil morskich, dostęp zgodnie z ust. 4 lit. c) – od dnia 1 stycznia do dnia 31 stycznia na poziomie równym średniej ilości miesięcznej poławianej w tej strefie w ciągu ostatnich trzech miesięcy.

Taki dostęp, w odniesieniu do każdego z odpowiednich stad wymienionych w lit. a) i b), musi być proporcjonalny do średniego odsetka udziału Strony w rocznym TAC, jaki statki tej Strony poławiały na wodach drugiej Strony w odpowiednich podobszarach ICES w tym samym okresie poprzednich trzech lat kalendarzowych. To samo stosuje się odpowiednio do dostępu do połowów stad nieobjętych kwotami.

Do dnia 15 stycznia w odniesieniu do sytuacji określonej w lit. c) niniejszego ustępu, do dnia 31 stycznia w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 36 oraz do dnia 15 marca w odniesieniu do wszystkich innych stad, każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o zmianie poziomu i warunków dostępu do wód, które będą miały zastosowanie od dnia 1 lutego w odniesieniu do sytuacji określonej w lit. c) niniejszego ustępu, od dnia 15 lutego w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 36 oraz od dnia 1 kwietnia w odniesieniu do wszystkich innych stad w odpowiednich podobszarach ICES.

6. Bez uszczerbku dla art. 499 ust. 1 i 8, po upływie miesiąca w odniesieniu do sytuacji określonej w ust. 5 lit. c) niniejszego artykułu, półtora miesiąca w odniesieniu do stad wymienionych w załączniku 36 i trzech miesięcy w odniesieniu do wszystkich innych stad, Strony dążą do dokonania dalszych tymczasowych porozumień dotyczących dostępu na odpowiednim poziomie geograficznym w celu zminimalizowania zakłóceń w działalności połowowej.
7. Przyznając dostęp na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, Strona może wziąć pod uwagę przestrzeganie przez poszczególne statki lub grupy statków mające zastosowanie przepisy na jej wodach w poprzednim roku oraz środki wprowadzone przez drugą Stronę na podstawie art. 497 ust. 2 w poprzednim roku.
8. Niniejszy artykuł stosuje się z zastrzeżeniem załącznika 38.

ARTYKUŁ 501

Środki wyrównawcze w przypadku wycofania lub ograniczenia dostępu

1. Po powiadomieniu przez Stronę (zwaną dalej „Stroną przyjmującą”) zgodnie z art. 500 ust. 5 druga Strona (zwaną dalej „Stroną poławiającą”) może wprowadzić środki wyrównawcze współmierne do gospodarczego i społecznego wpływu zmiany poziomu i warunków dostępu do wód. Wpływ taki mierzy się w oparciu o wiarygodne dowody, a nie jedynie przypuszczenia lub odległe możliwości. Przyznając priorytet tym środkom wyrównawczym, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy, Strona poławiająca może zawiesić, w całości lub w części, dostęp do swoich wód oraz preferencyjne traktowanie taryfowe przyznane produktom rybołówstwa na podstawie art. 21.

2. Środek wyrównawczy, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, może wejść w życie najwcześniej siedem dni po zawiadomieniu Strony przyjmującej przez Stronę poławiającą o planowanym zawieszeniu na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, a w każdym razie nie wcześniej niż w dniu 1 lutego w odniesieniu do sytuacji określonej w art. 500 ust. 5 lit. c), w dniu 15 lutego w odniesieniu do załącznika 36 i w dniu 1 kwietnia w odniesieniu do innych stad. Strony konsultują się w ramach Specjalnego Komitetu w celu znalezienia wzajemnie akceptowalnego rozwiązania. W powiadomieniu tym określa się:

- a) dzień, w którym Strona poławiająca zamierza zawiesić działalność; oraz
- b) obowiązki, które mają zostać zawieszane, oraz poziom planowanego zawieszenia.

3. Po powiadomieniu o środkach wyrównawczych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu Strona przyjmująca może złożyć wniosek o powołanie trybunału arbitrażowego na podstawie art. 739, bez przeprowadzenia konsultacji zgodnie z art. 738. Trybunał arbitrażowy może jedynie dokonać przeglądu zgodności środków wyrównawczych z ust. 1 niniejszego artykułu. Trybunał arbitrażowy traktuje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744.

4. Jeżeli warunki wprowadzenia środków wyrównawczych, o których mowa w ust. 1, przestały być spełniane, środki takie zostają natychmiast wycofane.

5. Po stwierdzeniu naruszenia przez Stronę poławiającą w ramach procedury, o której mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, Strona przyjmująca może – w ciągu 30 dni od wydania orzeczenia – zwrócić się do trybunału arbitrażowego o ustalenie poziomu zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszej Umowy nieprzekraczającego poziomu odpowiadającemu zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu zastosowaniem środków wyrównawczych, jeżeli uzna, że niezgodność środków wyrównawczych z ust. 1 niniejszego artykułu jest znacząca. We wniosku proponuje się poziom zawieszenia zgodnie z zasadami określonymi w ust. 1 niniejszego artykułu oraz wszelkimi odpowiednimi zasadami określonymi w art. 761. Strona przyjmująca może zastosować poziom zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszej Umowy zgodnie z poziomem zawieszenia określonym przez trybunał arbitrażowy, nie wcześniej niż 15 dni po wydaniu takiego orzeczenia.

6. Strona nie może powoływać się na porozumienie WTO ani na jakąkolwiek inną umowę międzynarodową, aby uniemożliwić drugiej Stronie zawieszenie obowiązków wynikających z niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 502

Szczególne porozumienia dotyczące Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 500 ust. 1 i ust. 3–7, art. 501 i załącznika 38 każda ze Stron przyznaje statkom drugiej Strony dostęp do połowów na swoich wodach, odzwierciedlając faktyczny zakres i charakter działalności połowowej, którą można wykazać w okresie rozpoczynającym się w dniu 1 lutego 2017 r. i kończącym się w dniu 31 stycznia 2020 r. przez kwalifikujące się statki drugiej Strony na wodach i na podstawie jakichkolwiek porozumień traktatowych, które istniały w dniu 31 stycznia 2020 r.

2. Do celów niniejszego artykułu oraz, o ile inne artykuły niniejszego działu mają zastosowanie w odniesieniu do porozumień dotyczących dostępu ustanowionych na podstawie niniejszego artykułu:
- a) „statek kwalifikujący się” oznacza – w odniesieniu do działalności połowowej prowadzonej na wodach przylegających do Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey, Wyspy Man lub państwa członkowskiego – każdy statek, który dokonywał połowów na morzu terytorialnym przylegającym do tego terytorium lub tego państwa członkowskiego przez więcej niż 10 dni w którymkolwiek z trzech dwunastomiesięcznych okresów kończących się w dniu 31 stycznia lub w okresie od dnia 1 lutego 2017 r. do dnia 31 stycznia 2020 r.;
 - b) „statek” (Strony) oznacza – w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – statek rybacki pływający pod banderą Zjednoczonego Królestwa i zarejestrowany w Baliwacie Guernsey, Baliwacie Jersey lub na Wyspie Man, posiadający licencję wydaną przez organy administracji ds. rybołówstwa Zjednoczonego Królestwa;
 - c) „wody” (Strony) oznaczają:
 - (i) w odniesieniu do Unii – morze terytorialne przylegające do państwa członkowskiego; oraz
 - (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – morze terytorialne przylegające do Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man.

3. Na wniosek jednej ze Stron Rada Partnerstwa podejmuje decyzję, w ciągu 90 dni od wejścia w życie niniejszej Umowy, że niniejszy artykuł, art. 503 oraz wszelkie inne postanowienia niniejszego działu, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach, a także w art. 520 ust. 3–8, przestają obowiązywać w odniesieniu do jednego z terytoriów: Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man, lub większej ich liczby, w ciągu 30 dni od podjęcia takiej decyzji.

4. Rada Partnerstwa może podjąć decyzję o zmianie niniejszego artykułu, art. 503 oraz wszelkich innych postanowień niniejszego działu, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach.

ARTYKUŁ 503

Okresy powiadamiania dotyczące przywozu i bezpośredniego wyładunku produktów rybołówstwa

1. Unia stosuje następujące okresy powiadamiania w odniesieniu do produktów rybołówstwa złowionych przez statki pływające pod banderą Zjednoczonego Królestwa i zarejestrowane w Baliwacie Guernsey lub Baliwacie Jersey na morzu terytorialnym przylegającym do tych terytoriów lub na morzu terytorialnym przylegającym do państwa członkowskiego:

- a) wcześniejsze powiadomienie w ciągu trzech do pięciu godzin przed wyładunkiem świeżych produktów rybołówstwa na terytorium Unii;

- b) wcześniejsze powiadomienie w ciągu jednej do trzech godzin o zatwierdzonym świadectwie połowowym na potrzeby bezpośredniego przemieszczania przesyłek produktów rybołówstwa drogą morską przed przewidywaną godziną przybycia do miejsca wprowadzenia na terytorium Unii.
2. Do celów niniejszego artykułu „produkty rybołówstwa” oznaczają wszystkie gatunki ryb, mięczaków i skorupiaków.

ARTYKUŁ 504

Dostosowanie obszarów zarządzania

1. Do dnia 1 lipca 2021 r. Strony zwracają się do ICES o opinię w sprawie dostosowania obszarów zarządzania i jednostek oceny stosowanych przez ICES w odniesieniu do stad oznaczonych gwiazdką w załączniku 35.
2. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania opinii, o której mowa w ust. 1, Strony wspólnie zapoznają się z tą opinią i wspólnie rozważają dostosowania w obszarach zarządzania danymi stadami, z myślą o wspólnym ustaleniu zmian w wykazie stad i udziałów określonym w załączniku 35.

ARTYKUŁ 505

Udziały w TAC w odniesieniu do niektórych innych stad

1. Odpowiednie udziały Stron w TAC w odniesieniu do niektórych innych stad określono w załączniku 36.
2. Każda Strona powiadamia odpowiednie państwa i organizacje międzynarodowe o swoich udziałach zgodnie z porozumieniami dotyczącymi udziału w kwotach określonymi w załączniku 36 tabele A–D.
3. Wszelkie późniejsze zmiany tych udziałów w załączniku 36 tabele C–D podlegają kompetencji odpowiednich forów wielostronnych.
4. Bez uszczerbku dla uprawnień Rady Partnerstwa określonych w art. 508 ust. 3, wszelkie późniejsze zmiany udziałów w załączniku 36 tabele A i B po dniu 30 czerwca 2026 r. podlegają kompetencji odpowiednich forów wielostronnych.
5. W odniesieniu do zarządzania tymi stadami wymienionymi w załączniku 36 tabele A–D obydwie Strony stosują podejście zgodne z celami i zasadami określonymi w art. 494.

ROZDZIAŁ 4

UZGODNIENIA DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA

ARTYKUŁ 506

Środki naprawcze i rozstrzyganie sporów

1. W odniesieniu do zarzucanego nieprzestrzegania przez Stronę (zwanej dalej „Stroną przeciwną”) postanowień niniejszego działu (innego niż w związku z domniemanym nieprzestrzeganiem, o którym mowa w ust. 2), druga Strona (zwana dalej „Stroną skarżącą”) może, po zawiadomieniu Strony przeciwnej:
- a) zawiesić, w całości lub w części, dostęp do swoich wód oraz preferencyjne traktowanie taryfowe przyznane produktom rybołówstwa na podstawie art. 21; oraz
 - b) jeżeli uzna, że zawieszenie, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu, nie jest współmierne do gospodarczych i społecznych skutków domniemanego nieprzestrzegania postanowień, może zawiesić, w całości lub w części, preferencyjne traktowanie taryfowe innych towarów na podstawie art. 21; oraz
 - c) jeżeli uzna, że zawieszenie, o którym mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, nie jest współmierne do gospodarczych i społecznych skutków domniemanego nieprzestrzegania postanowień, może zawiesić, w całości lub w części, obowiązki wynikające z działu pierwszego niniejszej części, z wyjątkiem tytułu XI. Jeżeli dział pierwszy niniejszej części zostaje zawieszony w całości, zawieszony zostaje również dział trzeci niniejszej części.

2. W odniesieniu do zarzucanego nieprzestrzegania przez Stronę (zwaną dalej „Stroną przeciwną”) art. 502, 503 lub jakichkolwiek innych postanowień niniejszego działu, w zakresie, w jakim mają one związek z ustaleniami przewidzianymi w tych artykułach, druga Strona (zwana dalej „Stroną skarżącą”), po zawiadomieniu Strony przeciwnej:

- a) może zawiesić, w całości lub w części, dostęp do swoich wód w rozumieniu art. 502;
- b) jeżeli uzna, że zawieszenie, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu, nie jest współmierne do gospodarczych i społecznych skutków domniemanego nieprzestrzegania postanowień, może zawiesić, w całości lub w części, preferencyjne traktowanie taryfowe przyznane produktom rybołówstwa na podstawie art. 21;
- c) jeżeli uzna, że zawieszenie, o którym mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, nie jest współmierne do gospodarczych i społecznych skutków domniemanego nieprzestrzegania postanowień, może zawiesić, w całości lub w części, preferencyjne traktowanie taryfowe innych towarów na podstawie art. 21.

Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu, środki naprawcze mające wpływ na porozumienia określone w art. 502, 503 lub inne postanowienia niniejszego działu, w zakresie, w jakim mają one związek z porozumieniami przewidzianymi w tych artykułach, nie mogą być wprowadzane w wyniku domniemanego nieprzestrzegania przez Stronę postanowień niniejszego działu niezwiązanych z tymi porozumieniami.

3. Środki, o których mowa w ust. 1 i 2, muszą być proporcjonalne do domniemanego nieprzestrzegania postanowień przez Stronę przeciwną oraz jego skutków gospodarczych i społecznych.

4. Środek, o którym mowa w ust. 1 i 2, może wejść w życie najwcześniej siedem dni po zawiadomieniu Strony przeciwnej przez Stronę skarżącą o proponowanym zawieszeniu. Strony konsultują się w ramach Specjalnego Komitetu ds. Rybołówstwa w celu znalezienia wzajemnie akceptowalnego rozwiązania. W powiadomieniu tym określa się:

- a) w jaki sposób – według Strony skarżącej – Strona przeciwna nie przestrzegała postanowień;
- b) dzień, w którym Strona skarżąca zamierza wprowadzić zawieszenie; oraz
- c) poziom planowanego zawieszenia.

5. Strona skarżąca musi – w terminie 14 dni od powiadomienia, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu – zaskarżyć domniemane nieprzestrzeganie przez Stronę przeciwną postanowień niniejszego działu, zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, zwracając się o powołanie trybunału arbitrażowego zgodnie z art. 739. Skorzystanie z arbitrażu na podstawie niniejszego artykułu następuje bez uprzedniego skorzystania z konsultacji na podstawie art. 738. Trybunał arbitrażowy traktuje sprawę jako sprawę pilną do celów art. 744.

6. Zawieszenie przestaje obowiązywać, gdy:

- a) Strona skarżąca jest przekonana, że Strona przeciwna wypełnia swoje odpowiednie obowiązki wynikające z niniejszego działu; lub

- b) trybunał arbitrażowy zdecyduje, że Strona przeciwna nie uchybiła swoim odpowiednim obowiązkom wynikającym niniejszego działu.

7. Po stwierdzeniu naruszenia przez Stronę skarżącą w ramach procedury, o której mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, Strona przeciwna może – w ciągu 30 dni od wydania orzeczenia – zwrócić się do trybunału arbitrażowego o ustalenie poziomu zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszej Umowy nieprzekraczającego poziomu odpowiadającego zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu zastosowaniem środków naprawczych, jeżeli uzna, że niezgodność środków naprawczych z ust. 1 lub 2 niniejszego artykułu jest znacząca. We wniosku proponuje się poziom zawieszenia zgodnie z ust. 1 lub 2 niniejszego artykułu oraz wszelkimi odpowiednimi zasadami określonymi w art. 761. Strona przeciwna może zastosować poziom zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszej Umowy zgodnie z poziomem zawieszenia określonym przez trybunał arbitrażowy, nie wcześniej niż 15 dni po wydaniu takiego orzeczenia.

8. Strona nie może powoływać się na porozumienie WTO ani na jakąkolwiek inną umowę międzynarodową, aby uniemożliwić drugiej Stronie zawieszenie obowiązków wynikających z niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 507

Udostępnianie danych

Strony udostępniają informacje niezbędne do wspierania wykonania niniejszego działu z zastrzeżeniem przepisów każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 508

Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa

1. Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa może w szczególności:
 - a) stanowić forum dyskusji i współpracy w odniesieniu do zrównoważonego zarządzania rybołówstwem;
 - b) rozpatrywać opracowanie wieloletnich strategii ochrony i zarządzania jako podstawę określania TAC i innych środków zarządzania;
 - c) opracowywać wieloletnie strategie ochrony i zarządzania stadami nieobjętych kwotami, o których mowa w art. 500 ust. 2 lit. b);
 - d) rozpatrywać środki zarządzania i ochrony w obszarze rybołówstwa, w tym środki nadzwyczajne oraz środki zapewniające selektywność połowów;
 - e) rozpatrywać podejścia do zbierania danych do celów naukowych i zarządzania rybołówstwem, udostępniania takich danych (w tym informacjami mającymi znaczenie dla monitorowania, kontrolowania i egzekwowania zgodności) oraz konsultowania się z podmiotami naukowymi w sprawie najlepszych dostępnych opinii naukowych;

- f) rozpatrywać środki zapewniające zgodność z mającymi zastosowanie przepisami, w tym wspólne programy kontroli, monitorowania i nadzoru oraz wymianę danych w celu ułatwienia monitorowania wykorzystania uprawnień do połowów oraz kontroli i egzekwowania przepisów;
- g) opracowywać wytyczne na potrzeby ustalenia poziomów TAC, o których mowa w art. 499 ust. 5;
- h) prowadzić przygotowania do corocznych konsultacji;
- i) rozpatrywać kwestie związane z wyznaczeniem portów przeładunku, w tym ułatwieniem terminowego powiadamiania przez Strony o takich wyznaczeniach oraz wszelkich zmianach w tym zakresie;
- j) ustanawiać terminy powiadamiania o środkach, o których mowa w art. 496 ust. 3, przekazywania wykazów statków, o których mowa w art. 479 ust. 1, oraz przekazywania zawiadomień, zgodnie z art. 498 ust. 7;
- k) stanowić forum konsultacji na podstawie art. 501 ust. 2 i art. 506 ust. 4;
- l) opracowywać wytyczne w celu wsparcia praktycznego stosowania art. 500;
- m) opracowywać mechanizm dobrowolnych śródrocznych przeniesień uprawnień do połowów między Stronami, o których mowa w art. 498 ust. 8; oraz
- n) rozważać stosowanie i wykonanie art. 502 i 503.

2. Specjalny Komitet ds. Rybołówstwa może przyjmować środki, w tym decyzje i zalecenia:
 - a) w których odnotowuje się kwestie uzgodnione przez Strony po konsultacjach na podstawie art. 498;
 - b) dotyczące wszelkich kwestii, o których mowa w ust. 1 lit. b), c), d), e), f), g), i), j), l), m) i n) niniejszego artykułu;
 - c) zmieniające wykaz wcześniej istniejących obowiązków międzynarodowych, o których mowa w art. 496 ust. 2.
 - d) dotyczące wszelkich innych aspektów współpracy w zakresie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem w ramach niniejszego działu; oraz
 - e) w sprawie warunków przeglądu na podstawie art. 510.
3. Rada Partnerstwa jest uprawniona do zmiany załączników 35, 36 i 37.

ARTYKUŁ 509

Wypowiedzenie

1. Bez uszczerbku dla art. 779 ani 521, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszy dział w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. W takim przypadku dział pierwszy, drugi, trzeci i niniejszy dział przestają obowiązywać pierwszego dnia dziesiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.
2. W przypadku wypowiedzenia niniejszego działu na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, art. 779 lub art. 521, obowiązki przyjęte na podstawie niniejszego działu przez Strony na rok trwający w momencie, w którym niniejszy dział przestaje obowiązywać, mają nadal zastosowanie do końca roku.
3. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu, dział drugi może pozostać w mocy, jeżeli Strony postanowią włączyć odpowiednie części tytułu XI działu pierwszego.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1–3 niniejszego artykułu oraz bez uszczerbku dla art. 779 i 521:
 - a) jeżeli Strony nie uzgodnią inaczej, art. 502, 503 i wszelkie inne postanowienia niniejszego działu, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach, pozostają w mocy do:
 - (i) ich wypowiedzenia przez którąkolwiek ze Stron poprzez przekazanie drugiej Stronie pisemnego zawiadomienia z trzyletnim okresem wypowiedzenia; lub

- (ii) dnia, w którym przestaje obowiązywać art. 520 ust. 3–5, jeśli jest to dzień wcześniejszy;
- b) do celów lit. a) ppkt (i) wypowiedzenie może zostać złożone w odniesieniu do jednego z terytoriów: Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man, lub większej ich liczby, a art. 502–503 i wszelkie inne postanowienia niniejszego artykułu, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach, pozostają w mocy na tych terytoriach, w odniesieniu do których nie złożono wypowiedzenia; oraz
- c) do celów lit. a) ppkt (ii), jeżeli art. 520 ust. 3–5 przestanie obowiązywać w odniesieniu do jednego z terytoriów: Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man, lub większej ich liczby (lecz nie ich wszystkich), art. 502–503 i wszelkie inne postanowienia niniejszego artykułu, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach, pozostają w mocy na tych terytoriach, w odniesieniu do których art. 520 ust. 3–5 pozostaje w mocy.

ARTYKUŁ 510

Klauzula przeglądowa

1. Strony, w ramach Rady Partnerstwa, wspólnie dokonują przeglądu wykonania niniejszego działu cztery lata po zakończeniu okresu dostosowawczego, o którym mowa w załączniku 38 art. 1 w celu rozważenia, czy porozumienia, w tym te dotyczące dostępu do wód, można jeszcze bardziej skodyfikować i usprawnić.

2. Przegląd taki może być powtarzany w kolejnych odstępach czterech lat po zakończeniu pierwszego przeglądu.
3. Strony z wyprzedzeniem podejmują decyzję dotyczącą warunków przeglądu za pośrednictwem Specjalnego Komitetu ds. Rybołówstwa.
4. Przegląd pozwala w szczególności ocenić, w odniesieniu do poprzednich lat:
 - a) przepisy dotyczące dostępu do wód drugiej Strony na podstawie art. 500;
 - b) udziały w TAC określone w załącznikach 35, 36 i 37;
 - c) liczbę i zakres przeniesień w ramach corocznych konsultacji na podstawie art. 498 ust. 4 oraz wszelkich przeniesień na podstawie art. 498 ust. 8;
 - d) wahania w rocznych TAC;
 - e) przestrzeganie przez obie Strony postanowień niniejszego działu oraz przestrzeganie przez statki każdej ze Stron zasad mających zastosowanie do tych statków przebywających na wodach drugiej Strony;
 - f) charakter i zakres współpracy w ramach niniejszego działu; oraz
 - g) wszelkie inne elementy, o których Strony zdecydują z wyprzedzeniem za pośrednictwem Specjalnego Komitetu ds. Rybołówstwa.

ARTYKUŁ 511

Związek z innymi umowami

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszy dział pozostaje bez uszczerbku dla innych istniejących umów dotyczących połowów przez statki jednej Strony na obszarach znajdujących się pod jurysdykcją drugiej Strony.

2. Niniejszy dział zastępuje wszelkie istniejące umowy lub porozumienia w odniesieniu do połowów dokonywanych przez unijne statki rybackie na morzu terytorialnym przylegającym do Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey lub Wyspy Man oraz w odniesieniu do połowów dokonywanych przez statki rybackie Zjednoczonego Królestwa zarejestrowane w Baliwacie Guernsey, Baliwacie Jersey lub na Wyspie Man na morzu terytorialnym przylegającym do państwa członkowskiego. Jednakże, jeśli gdy Rada Partnerstwa podejmie decyzję zgodnie z art. 502 o zakończeniu obowiązywania niniejszej Umowy w odniesieniu do Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey lub Wyspy Man, odpowiednie umowy lub porozumienia nie zostają zastąpione w odniesieniu do terytorium lub terytoriów, w przypadku których taka decyzja została podjęta.

DZIAŁ SZÓSTY

POZOSTAŁE POSTANOWIENIA

ARTYKUŁ 512

Definicje

O ile nie określono inaczej, do celów części drugiej, Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych oraz Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł, stosuje się następujące definicje:

a) „organ celny” oznacza:

- (i) w odniesieniu do Unii – służby Komisji Europejskiej odpowiedzialne za sprawy celne lub – w stosownych przypadkach – administracje celne i wszelkie inne organy upoważnione w państwach członkowskich Unii do stosowania i egzekwowania przepisów prawa celnego; oraz

- (ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – Urząd Skarbowy i Celný Jej Królewskiej Mości oraz każdy inny organ odpowiedzialny za sprawy celne.
- b) „należności celne” oznaczają wszelkie należności celne lub należności jakiegokolwiek rodzaju nałożone na przywóz towarów lub w związku z przywozem towarów, przy czym nie obejmują one:
 - (i) opłaty równoważnej podatkowi wewnętrznemu nałożonemu zgodnie z art. 19;
 - (ii) cła antydumpingowego, specjalnego cła ochronnego, cła wyrównawczego lub ochronnego stosowanego zgodnie z GATT 1994, porozumieniem antydumpingowym, porozumieniem w sprawie rolnictwa, Porozumieniem w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych lub Porozumieniem w sprawie środków ochronnych, stosownie do przypadku; lub
 - (iii) opłaty lub innej należności nakładanej na przywóz lub w związku z przywozem, której kwota jest ograniczona do przybliżonego kosztu świadczonych usług;
- c) „CPC” oznacza tymczasową Centralną Klasyfikację Produktów (dokumenty statystyczne Departamentu Spraw Gospodarczych i Społecznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, Nowy Jork, 1991);
- d) „istniejący” oznacza obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy;
- e) „towary Strony” oznaczają produkty krajowe w rozumieniu GATT 1994 i obejmują towary pochodzące tej Strony;

- f) „System Zharmonizowany”, inaczej „HS”, oznacza zharmonizowany system oznaczania i kodowania towarów obejmujący wszystkie noty prawne i ich zmiany, opracowany przez Światową Organizację Celną;
- g) „pozycja” oznacza pierwsze cztery cyfry w numerze klasyfikacji taryfowej w ramach Systemu Zharmonizowanego;
- h) „osoba prawna” oznacza każdy podmiot prawny właściwie utworzony lub w inny sposób zorganizowany na podstawie mającego zastosowanie prawa, dla celów komercyjnych lub innych, prywatny lub publiczny, w tym każde przedsiębiorstwo, fundusz powierniczy, spółkę, wspólnego przedsiębiorcę, firmę jednoosobową lub stowarzyszenie;
- i) „środek” oznacza każdy środek Strony, w formie ustaw, rozporządzeń, zasad, procedur, decyzji, działań administracyjnych, wymogów lub praktyk, lub w jakiegokolwiek innej formie;¹
- j) „środki Strony” oznaczają środki przyjmowane lub utrzymane przez:
- (i) władze lub organy administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej; oraz

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że pojęcie „środek” obejmuje zaniechanie działania.

- (ii) podmioty spoza administracji rządowej uczestniczące w sprawowaniu władzy delegowanej przez władze lub organy administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej;

„środki Strony” obejmują środki przyjmowane lub utrzymywane przez organy wymienione w pkt (i) oraz (ii) poprzez wydawanie poleceń, kierowanie lub kontrolowanie, bezpośrednio albo pośrednio, postępowania innych podmiotów w odniesieniu do tych środków;

- k) „osoba fizyczna Strony” oznacza¹:

- (i) w przypadku Unii Europejskiej – obywatela państwa członkowskiego zgodnie z jego prawem²; oraz

- (ii) w przypadku Zjednoczonego Królestwa – obywatela brytyjskiego;

- l) „osoba” oznacza osobę fizyczną lub osobę prawną;

- m) „środek sanitarny lub fitosanitarny” oznacza każdy środek, o którym mowa w pkt 1 załącznika A Porozumienia SPS;

¹ Nie obejmuje osób fizycznych zamieszkujących na terytorium, o którym mowa w art. 774 ust. 3.

² Definicja osoby fizycznej obejmuje również osoby stale zamieszkujące w Republice Łotewskiej, które nie są obywatelami Republiki Łotewskiej ani jakiegokolwiek innego państwa, ale które na mocy prawa Republiki Łotewskiej są uprawnione do otrzymania paszportu nieobywatelskiego.

- n) „państwo trzecie” oznacza państwo lub terytorium nieobjęte terytorialnym zakresem stosowania niniejszej Umowy; oraz
- o) „WTO” oznacza Światową Organizację Handlu.

ARTYKUŁ 513

Porozumienia WTO

Do celów niniejszej Umowy porozumienia WTO określa się w następujący sposób:

- a) „Porozumienie w sprawie rolnictwa” oznacza Porozumienie w sprawie rolnictwa zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- b) „Porozumienie antydumpingowe” oznacza Porozumienie o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994;

- c) „GATS” oznacza Układ ogólny w sprawie handlu usługami zawarty w załączniku 1B do Porozumienia WTO;
- d) „GATT 1994” oznacza Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu 1994 zawarty w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- e) „GPA” oznacza Porozumienie w sprawie zamówień rządowych zawarte w załączniku 4 do Porozumienia WTO¹;
- f) „Porozumienie w sprawie środków ochronnych” oznacza Porozumienie w sprawie środków ochronnych zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- g) „porozumienie SCM” oznacza Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- h) „porozumienie SPS” oznacza Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- i) „porozumienie TBT” oznacza Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- j) „porozumienie TRIPS” oznacza Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej zawarte w załączniku 1C do Porozumienia WTO; oraz

¹ Dla większej pewności „GPA” rozumie się jako jako GPA zmienione Protokołem zmieniającym Porozumienie w sprawie zamówień publicznych, sporządzonym w Genewie w dniu 30 marca 2012 r.

- k) „porozumienie WTO” oznacza Porozumienie z Marrakeszu ustanawiające Światową Organizację Handlu, sporządzone w dniu 15 kwietnia 1994 r.

ARTYKUŁ 514

Ustanowienie strefy wolnego handlu

Strony ustanawiają niniejszym strefę wolnego handlu, zgodnie z art. XXIV GATT 1994 i art. V GATS.

ARTYKUŁ 515

Związek z porozumieniem WTO

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki względem siebie wynikające z porozumienia WTO i innych porozumień, których są stronami.

Żadnego z postanowień niniejszej Umowy nie interpretuje się jako wymagającego od którejkolwiek ze Stron działania w sposób niezgodny z jej obowiązkami wynikającymi z porozumienia WTO.

ARTYKUŁ 516

Orzecznictwo WTO

Interpretacja i stosowanie postanowień niniejszej części uwzględnia odpowiednie interpretacje zawarte w sprawozdaniach zespołów orzekających WTO i Organu Apelacyjnego przyjętych przez Organ Rozstrzygania Sporów WTO, a także w orzeczeniach arbitrażowych zgodnie z uzgodnieniem w sprawie rozstrzygania sporów.

ARTYKUŁ 517

Wypełnianie obowiązków

Każda Strona przyjmuje wszelkie środki ogólne lub szczególne wymagane do wypełnienia jej obowiązków wynikających z niniejszej części, w tym środki wymagane do zapewnienia jej przestrzegania przez władze i organy administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej, a także podmioty spoza administracji rządowej uczestniczące w sprawowaniu delegowanej im władzy.

ARTYKUŁ 518

Odesłania do przepisów i innych umów

1. O ile nie określono inaczej, w przypadku odniesienia w niniejszej części do przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, te przepisy ustawowe i wykonawcze traktuje się jako obejmujące ich zmiany.

2. O ile nie określono inaczej, w przypadku gdy w niniejszej części występują odniesienia do umów międzynarodowych lub gdy je do niej, w całości lub w części, włączono, traktuje się je jako obejmujące zmiany do nich lub umowy je zastępujące, wchodzące w życie w odniesieniu do obu Stron w dniu podpisania niniejszej Umowy lub po tym dniu. Jeżeli w wyniku takich zmian lub umów zastępujących pojawi się jakakolwiek kwestia w związku z wykonaniem lub stosowaniem postanowień niniejszej części, Strony mogą, w razie konieczności, na wniosek którejkolwiek ze Stron, podjąć konsultacje w celu znalezienia wzajemnie zadowalającego rozwiązania tej kwestii.

ARTYKUŁ 519

Zadania Rady Partnerstwa w części drugiej

Rada Partnerstwa może:

- a) przyjmować decyzje o zmianie:
 - (i) części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 2 i załączników do niego, zgodnie z art. 68;
 - (ii) porozumień określonych w załącznikach 16 i 17, zgodnie z art. 96 ust. 8;
 - (iii) dodatków 15-A and 15-B, zgodnie z art. 2 ust. 3 załącznika 15;

- (iv) dodatku 15-C, zgodnie z art. 3 ust. 3 załącznika 15;
- (v) dodatków 14-A, 14-B, 14-C i 14-D, zgodnie z art. 1 załącznika 14;
- (vi) dodatków 12-A, 12-B i 12-C, zgodnie z art. 1 i 2 załącznika 12;
- (vii) załącznika dotyczącego upoważnionych przedsiębiorców, Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, Protokołu w sprawie zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł, a także wykazu towarów określonego w art. 117 ust. 2, zgodnie z art. 122;
- (viii) odpowiedniej podsekcji w sekcji B załącznika 25, zgodnie z art. 293;
- (ix) załączników 26, 27 i 28, zgodnie z art. 329;
- (x) art. 364 ust. 4, zgodnie z tym ustępem, art. 365 ust. 2 zdanie trzecie, zgodnie z tym ustępem zdanie czwarte, art. 365 ust. 3, zgodnie z tym ustępem, art. 367, zgodnie z ust. 1 tego artykułu, i art. 373 zgodnie z jego ust. 7;
- (xi) art. 502, 503 i wszelkich innych postanowień działu piątego, zgodnie z art. 502 ust. 4;
- (xii) załączników 35, 36 i 37, zgodnie z art. 508 ust. 3;

(xiii) wszelkich innych postanowień, protokołów, dodatków lub załączników, w przypadku których możliwość takiej decyzji jest wyraźnie przewidziana w niniejszej części;

b) przyjmować decyzje w celu dokonania interpretacji postanowień niniejszej części.

ARTYKUŁ 520

Stosowanie geograficzne

1. Postanowienia niniejszej Umowy dotyczące traktowania taryfowego towarów, w tym reguł pochodzenia i tymczasowego zawieszenia tego traktowania, mają również zastosowanie, w odniesieniu do Unii, do tych obszarów obszaru celnego Unii, jak określono w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013¹, które nie są objęte art. 774 ust. 1 lit. a).

2. Bez uszczerbku dla art. 774 ust. 2, 3 i 4, prawa i obowiązki Stron wynikające z niniejszej części mają również zastosowanie do obszarów poza morzem terytorialnym każdej ze Stron, w tym do dna morskiego i jego podglebia, nad którymi Strona ta wykonuje suwerenne prawa lub jurysdykcję zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza oraz jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, które są zgodne z prawem międzynarodowym².

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (wersja przekształcona) (Dz.U. UE L 269 z 10.10.2013, s. 1).

² Dla większej przejrzystości należy wyjaśnić, że w przypadku Unii, obszary poza morzem terytorialnym każdej ze Stron rozumie się jako odpowiednie obszary państw członkowskich Unii.

3. Z zastrzeżeniem wyjątków zawartych w ust. 4 niniejszego artykułu, dział pierwszy, tytuł I rozdziały 1, 2 i 5 oraz protokoły i załączniki do tych rozdziałów mają również zastosowanie, w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa, do terytoriów, o których mowa w art. 774 ust. 2. Do tego celu terytoria, o których mowa w art. 774 ust. 2, uznaje się za część obszaru celnego Zjednoczonego Królestwa. Organy celne terytoriów, o których mowa w art. 774 ust. 2, są odpowiedzialne za stosowanie i wykonanie tych rozdziałów oraz protokołów i załączników do tych rozdziałów na ich odpowiednich terytoriach. Odniesienia do „organu celnego” w tych przepisach odczytuje się odpowiednio. Jednakże wnioski i zawiadomienia składane zgodnie z tymi rozdziałami oraz protokołami i załącznikami do tych rozdziałów są administrowane przez organ celny Zjednoczonego Królestwa.

4. Art. 110, załącznik 18 oraz Protokół w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł nie mają zastosowania do Baliwatu Jersey ani Baliwatu Guernsey.

5. Dział pierwszy, tytuł IV rozdziały 3 i 4 oraz załączniki do tego rozdziału mają również zastosowanie, w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa, do terytoriów, o których mowa w art. 774 ust. 2. Organy terytoriów, o których mowa w art. 774 ust. 2, są odpowiedzialne za stosowanie i wykonanie tych rozdziałów oraz załączników do tych rozdziałów na ich odpowiednich terytoriach, a odniesienia odczytuje się odpowiednio. Jednakże wnioski i zawiadomienia składane zgodnie z tymi rozdziałami oraz załącznikami do tych rozdziałów są administrowane przez organy Zjednoczonego Królestwa.

6. Bez uszczerbku dla art. 779 i 521 oraz o ile Strony nie postanowią inaczej, ust. 3–5 niniejszego artykułu pozostają w mocy do wcześniejszego z następujących terminów:

- a) upływu trzech lat po pisemnym zawiadomieniu drugiej Strony o wypowiedzeniu; lub
- b) dnia, w którym przestają obowiązywać art. 502, 503 i wszelkie inne postanowienia działu piątego, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach.

7. Do celów ust. 6 lit. a) wypowiedzenie może zostać złożone w odniesieniu do jednego z terytoriów: Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i Wyspy Man, lub większej ich liczby, a ust. 3–5 niniejszego artykułu pozostają w mocy na tych terytoriach, w odniesieniu do których nie złożono wypowiedzenia.

8. Do celów ust. 6 lit. b), jeżeli art. 502, 503 i jakiegokolwiek inne postanowienia działu piątego, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach, przestają obowiązywać w odniesieniu do jednego z terytoriów: Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey lub Wyspy Man, lub większej liczby (lecz nie ich wszystkich), ust. 3–5 niniejszego artykułu nadal obowiązują w odniesieniu do tych terytoriów, w przypadku których pozostają w mocy art. 502, 503 lub jakiegokolwiek inne postanowienia działu piątego, w zakresie, w jakim odnoszą się one do porozumień przewidzianych w tych artykułach.

ARTYKUŁ 521

Wypowiedzenie części drugiej

Bez uszczerbku dla art.779, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszą część w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. W takim przypadku niniejsza część przestaje obowiązywać pierwszego dnia dziewiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia. Dział czwarty oraz Protokół w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie podlegają wypowiedzeniu na podstawie niniejszego artykułu.

CZĘŚĆ TRZECIA

WSPÓLPRACA ORGANÓW ŚCIGANIA I WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH KARNYCH

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 522

Cel

1. Celem niniejszej części jest zapewnienie współpracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości między państwami członkowskimi i instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony, w odniesieniu do zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych, a także zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz ich zwalczania.
2. Niniejsza część ma zastosowanie jedynie do współpracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych odbywającej się wyłącznie między Zjednoczonym Królestwem, z jednej strony, oraz Unią i państwami członkowskimi, z drugiej strony. Nie ma ona zastosowania do sytuacji zaistniałych między państwami członkowskimi lub między państwami członkowskimi a instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii ani do działań organów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa narodowego, gdy działają one w tej dziedzinie.

ARTYKUŁ 523

Definicje

Do celów niniejszej części stosuje się następujące definicje:

- a) „państwo trzecie” oznacza państwo inne niż państwo członkowskie lub Zjednoczone Królestwo;
- b) „szczególne kategorie danych osobowych” oznaczają dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych, dane genetyczne i biometryczne przetwarzane w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej, dane dotyczące zdrowia lub dane dotyczące życia seksualnego lub orientacji seksualnej osoby fizycznej;
- c) „dane genetyczne” oznaczają wszystkie dane osobowe odnoszące się do charakterystyki genetycznej osoby, które zostały odziedziczone lub nabyte, zawierające niepowtarzalne informacje o fizjologii lub zdrowiu tej osoby i które wynikają w szczególności z analizy próbki biologicznej danej osoby;
- d) „dane biometryczne” oznaczają dane osobowe, które wynikają ze specjalnego przetwarzania technicznego, dotyczą cech fizycznych, fizjologicznych lub behawioralnych osoby fizycznej oraz umożliwiają lub potwierdzają jednoznaczną identyfikację tej osoby fizycznej, takie jak wizerunek twarzy lub dane daktyloskopijne;

- e) „przetwarzanie” oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych, w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, takich jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie;
- f) „naruszenie ochrony danych osobowych” oznacza naruszenie bezpieczeństwa prowadzące do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utracenia, zmodyfikowania, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych;
- g) „zbiór danych” oznacza uporządkowany zestaw danych osobowych dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest scentralizowany, zdecentralizowany czy rozproszony funkcjonalnie lub geograficznie;
- h) „Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości” oznacza komitet funkcjonujący pod tą nazwą, ustanowiony na podstawie art. 8.

ARTYKUŁ 524

Ochrona praw człowieka i podstawowych wolności

1. Współpraca przewidziana w niniejszej części opiera się na długotrwałym poszanowaniu przez Strony i państwa członkowskie demokracji i praworządności, ochronie praw podstawowych i wolności osób fizycznych, w tym na zasadach określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i w europejskiej konwencji praw człowieka, oraz skutecznego włączenia do prawa krajowego praw i wolności określonych w tej konwencji.
2. Żadne z postanowień niniejszej części nie zmienia obowiązku poszanowania praw podstawowych i zasad prawnych odzwierciedlonych w szczególności w europejskiej konwencji praw człowieka oraz, w przypadku Unii i jej państw członkowskich, w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

ARTYKUŁ 525

Ochrona danych osobowych

1. Współpraca przewidziana w niniejszej części opiera się na długotrwałym zobowiązaniu Stron do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych.

2. W celu odzwierciedlenia tego wysokiego poziomu ochrony, Strony zapewniają, aby dane osobowe przetwarzane na podstawie niniejszej części podlegały skutecznym zabezpieczeniom w odpowiednich systemach ochrony danych Stron, w tym aby:
- a) dane osobowe były przetwarzane zgodnie z prawem i rzetelnie, zgodnie z zasadami minimalizacji danych, ograniczenia celu, dokładności i ograniczenia przechowywania;
 - b) przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych było dozwolone wyłącznie w niezbędnym zakresie oraz z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń dostosowanych do konkretnego ryzyka związanego z przetwarzaniem;
 - c) poziom bezpieczeństwa odpowiadający ryzyku przetwarzania był zapewniony poprzez odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, w szczególności w odniesieniu do przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych;
 - d) osobom, których dane dotyczą, przyznano egzekwowalne prawa dostępu do danych, ich poprawiania i usuwania, z zastrzeżeniem ewentualnych ograniczeń przewidzianych prawem, które stanowią w demokratycznym społeczeństwie niezbędne i proporcjonalne środki służące ochronie ważnych celów interesu publicznego;
 - e) w przypadku naruszenia ochrony danych stwarzającego ryzyko naruszenia praw i wolności osób fizycznych właściwy organ nadzorczy był bez zbędnej zwłoki powiadamiany o naruszeniu; w przypadku gdy naruszenie może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw i wolności osób fizycznych, powiadamiane były również osoby, których dane dotyczą, z zastrzeżeniem ewentualnych ograniczeń przewidzianych prawem, które w demokratycznym społeczeństwie stanowią niezbędne i proporcjonalne środki służące ochronie ważnych celów interesu publicznego;

- f) dalsze przekazywanie danych do państwa trzeciego było dozwolone wyłącznie z zastrzeżeniem warunków i zabezpieczeń odpowiednich dla przekazywania oraz przy zapewnieniu, aby stopień ochrony nie został naruszony;
 - g) nadzór nad przestrzeganiem zabezpieczeń ochrony danych oraz egzekwowanie zabezpieczeń ochrony danych były zapewniane przez niezależne organy; oraz
 - h) osobom, których dane dotyczą, przysługiwały egzekwowalne prawa do skutecznych administracyjnych i sądowych środków zaskarżenia w razie naruszenia zabezpieczeń ochrony danych.
3. Zjednoczone Królestwo, z jednej strony, oraz Unia, również w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, z drugiej strony, powiadamiają Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o organach nadzorczych odpowiedzialnych za nadzorowanie wdrażania zasad ochrony danych mających zastosowanie do współpracy na podstawie niniejszej części i za zapewnianie ich przestrzegania. Organy nadzorcze współpracują w celu zapewnienia zgodności z niniejszą częścią.
4. Postanowienia dotyczące ochrony danych osobowych określone w niniejszej części mają zastosowanie do przetwarzania danych osobowych w sposób całkowicie lub częściowo zautomatyzowany oraz do przetwarzania w sposób inny niż zautomatyzowany danych osobowych stanowiących część zbioru danych lub mających stanowić część zbioru danych.
5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla stosowania wszelkich postanowień szczególnych określonych w niniejszej części, które dotyczą przetwarzania danych osobowych.

ARTYKUŁ 526

Zakres współpracy w przypadku, gdy państwo członkowskie nie uczestniczy już
w analogicznych środkach na podstawie prawa Unii

1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie, jeżeli państwo członkowskie przestaje uczestniczyć w stosowaniu przepisów prawa Unii dotyczących współpracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych analogicznych do jakichkolwiek odpowiednich postanowień niniejszej części lub przestaje korzystać z praw na podstawie takich przepisów.
2. Zjednoczone Królestwo może powiadomić Unię na piśmie o swoim zamiarze zaprzestania stosowania odpowiednich postanowień niniejszej części w odniesieniu do tego państwa członkowskiego.
3. Powiadomienie dokonane na podstawie ust. 2 staje się skuteczne z dniem w nim określonym, który nie może być wcześniejszy niż dzień, w którym państwo członkowskie przestaje uczestniczyć w stosowaniu przepisów prawa Unii, o których mowa w ust. 1, lub korzystać z praw na podstawie tych przepisów.
4. Jeżeli Zjednoczone Królestwo powiadamia na podstawie niniejszego artykułu o swoim zamiarze zaprzestania stosowania odpowiednich postanowień niniejszej części, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w celu podjęcia decyzji w sprawie środków niezbędnych do zapewnienia odpowiedniego zakończenia wszelkiej współpracy zainicjowanej na podstawie niniejszej części, na którą zaprzestanie stosowania ma wpływ. W każdym przypadku, w odniesieniu do wszystkich danych osobowych uzyskanych w drodze współpracy na podstawie odpowiednich postanowień niniejszej części przed zaprzestaniem ich stosowania, Strony zapewniają utrzymanie – po wejściu w życie zaprzestania stosowania – poziomu ochrony, z zachowaniem którego dane osobowe zostały przekazane.

5. Unia powiadamia Zjednoczone Królestwo na piśmie, drogą dyplomatyczną, o dniu, w którym dane państwo członkowskie ma wznowić uczestnictwo w stosowaniu danych przepisów prawa Unii lub korzystanie z praw wynikających z tych przepisów. Stosowanie odpowiednich postanowień niniejszej części zostaje przywrócone w tym dniu lub, jeżeli ma to nastąpić później, pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym dokonano powiadomienia.

6. W celu ułatwienia stosowania niniejszego artykułu Unia informuje Zjednoczone Królestwo, gdy państwo członkowskie przestaje uczestniczyć w stosowaniu przepisów prawa Unii dotyczących współpracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych analogicznych do odpowiednich postanowień niniejszej części lub przestaje korzystać z praw wynikających z tych przepisów.

TYTUŁ II

WYMIANA DANYCH DNA, DANYCH DOTYCZĄCYCH ODCISKÓW PALCÓW I DANYCH REJESTRACYJNYCH POJAZDÓW

ARTYKUŁ 527

Cel

Celem niniejszego tytułu jest ustanowienie wzajemnej współpracy między właściwymi organami ścigania ze Zjednoczonego Królestwa, z jednej strony, a właściwymi organami ścigania z państw członkowskich, z drugiej strony, w zakresie zautomatyzowanego przekazywania profili DNA, danych daktyloskopijnych i niektórych krajowych danych rejestracyjnych pojazdów.

ARTYKUŁ 528

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „właściwy organ ścigania” oznacza krajową policję, służby celne lub inny organ upoważniony na podstawie prawa krajowego do wykrywania przestępstw lub działalności przestępczej, zapobiegania im i prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz do korzystania z uprawnień i stosowania środków przymusu w kontekście takich działań; agencje, organy lub inne jednostki zajmujące się w szczególności kwestiami bezpieczeństwa narodowego nie są uznawane do celów niniejszego tytułu za właściwe organy ścigania;
- b) „przeszukanie” i „porównanie”, o których mowa w art. 530, 531, 534 i 539, oznaczają procedury, poprzez które ustala się istnienie zgodności między, odpowiednio, danymi DNA lub danymi daktyloskopijnymi przekazanymi przez jedno państwo a danymi DNA lub danymi daktyloskopijnymi przechowywanymi w bazach danych jednego państwa, większej liczby państw lub wszystkich państw;
- c) „zautomatyzowane przeszukanie”, o którym mowa w art. 537, oznacza procedurę dostępu on-line służącą przeglądowi baz danych jednego państwa, większej liczby państw lub wszystkich państw;
- d) „niekodująca część DNA” oznacza części chromosomów niemające wartości genetycznej, tj. takie, o których nie wiadomo, by odpowiadały jakimkolwiek funkcjonalnym właściwościom organizmu;

- e) „profil DNA” oznacza literę lub kod numeryczny reprezentujące charakterystyczne cechy identyfikacyjne niekodującej części przeanalizowanej próbki ludzkiego DNA, tj. szczególną strukturę molekularną w różnych loci DNA;
- f) „dane referencyjne DNA” oznaczają profil DNA oraz oznaczenie referencyjne; dane referencyjne DNA obejmują wyłącznie profile DNA ustalone na podstawie niekodującej części DNA oraz oznaczenie referencyjne; dane referencyjne DNA nie mogą zawierać jakichkolwiek danych, które umożliwiają bezpośrednią identyfikację osoby, której dane dotyczą; dane referencyjne DNA, które nie są przyporządkowane do jakiegokolwiek konkretnej osoby fizycznej (niezidentyfikowane profile DNA), muszą być rozpoznawalne jako takie;
- g) „referencyjny profil DNA” oznacza profil DNA pochodzący od zidentyfikowanej osoby;
- h) „niezidentyfikowany profil DNA” oznacza profil DNA uzyskany ze śladów zebranych podczas postępowań przygotowawczych w sprawach karnych i należący do dotychczas niezidentyfikowanej osoby;
- i) „notatka” oznacza zaznaczenie przez dane państwo na profilu DNA znajdującym się w jego krajowej bazie danych, że stwierdzono już zgodność tego profilu z informacjami uzyskanymi w wyniku przeszukania lub porównania przez inne państwo;
- j) „dane daktyloskopijne” oznaczają obrazy odbitek linii papilarnych palców, obrazy śladów palców, odbitek dłoni, śladów dłoni oraz wzory takich obrazów (zakodowane minucje), gdy są one przechowywane i przetwarzane w zautomatyzowanej bazie danych;

- k) „daktyloskopijne dane referencyjne” oznaczają dane daktyloskopijne oraz oznaczenie referencyjne; daktyloskopijne dane referencyjne DNA nie mogą zawierać jakichkolwiek danych, które umożliwiają bezpośrednią identyfikację osoby, której dane dotyczą; daktyloskopijne dane referencyjne, które nie są przyporządkowane do jakiegokolwiek konkretnej osoby fizycznej (niezidentyfikowane dane daktyloskopijne), muszą być rozpoznawalne jako takie;
- l) „dane rejestracyjne pojazdów” oznaczają zbiór danych określony w rozdziale 3 załącznika 39;
- m) „indywidualna sprawa”, o której mowa w art. 530 ust. 1 zdanie drugie, art. 534 ust. 1 zdanie drugie i art. 537 ust. 1, oznacza pojedyncze akta postępowania przygotowawczego lub akta sprawy; jeżeli akta te zawierają więcej niż jeden profil DNA lub jeden komplet danych daktyloskopijnych lub danych rejestracyjnych pojazdu, mogą one zostać przekazane razem jako jedno zapytanie;
- n) „czynność laboratoryjna” oznacza każde działanie podejmowane w laboratorium związane z ujawnianiem i zabezpieczaniem śladów na obiektach, a także badaniu, analizie i interpretacji dowodów kryminalistycznych dotyczących profili DNA i danych daktyloskopijnych, w celu opracowania opinii eksperckiej lub wymiany dowodów kryminalistycznych;
- o) „wyniki czynności laboratoryjnych” oznaczają wszelkie wyniki analiz oraz interpretacje bezpośrednio z nimi związane;
- p) „dostawca ekspertyz kryminalistycznych” oznacza każdy podmiot, publiczny lub prywatny, wykonujący czynności laboratoryjne na wniosek właściwego organu ścigania lub właściwego organu sądowego;
- q) „krajowa jednostka akredytująca” oznacza jedyną jednostkę w danym państwie przeprowadzającą akredytację na podstawie upoważnienia udzielonego jej przez państwo.

ARTYKUŁ 529

Utworzenie krajowych zbiorów analiz DNA

1. Państwa tworzą i prowadzą krajowe zbiory analiz DNA do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach karnych.
2. W celu wykonania niniejszego tytułu państwa zapewniają dostępność danych referencyjnych DNA pochodzących z ich krajowych zbiorów analiz DNA, o których mowa w ust. 1.
3. Państwa zgłaszają krajowe zbiory analiz DNA, do których zastosowanie mają art. 529–532 oraz art. 535, 536 i 539, oraz warunki zautomatyzowanego przeszukania, o których mowa w art. 530 ust. 1.

ARTYKUŁ 530

Zautomatyzowane przeszukanie profili DNA

1. Do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach karnych państwa umożliwiają krajowym punktom kontaktowym pozostałych państw, o których mowa w art. 535, dostęp do danych referencyjnych DNA ze swoich zbiorów analiz DNA oraz upoważniają je do zautomatyzowanego przeszukania tych danych przez porównanie profili DNA. Przeszukania mogą być prowadzone wyłącznie w indywidualnych sprawach oraz zgodnie z prawem krajowym państwa wzywającego.

2. Jeżeli podczas zautomatyzowanego przeszukania danych okaże się, że dostarczony profil DNA zgadza się z profilami DNA zarejestrowanymi przez państwo wezwane, państwo to przesyła do krajowego punktu kontaktowego państwa wzywającego w sposób automatyczny dane referencyjne DNA, z którymi stwierdzono zgodność. Jeżeli nie stwierdzono zgodności, powiadamia się o tym automatycznie.

ARTYKUŁ 531

Zautomatyzowane porównanie profili DNA

1. Do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach karnych państwa, za pośrednictwem swoich krajowych punktów kontaktowych, porównują profile DNA swoich niezidentyfikowanych profili DNA ze wszystkimi profilami DNA z referencyjnych danych pozostałych krajowych zbiorów analiz DNA zgodnie z wzajemnie zaakceptowanymi praktycznymi uzgodnieniami pomiędzy zainteresowanymi państwami. Profile DNA dostarcza się i porównuje w sposób zautomatyzowany. Niezidentyfikowane profile DNA dostarcza się do porównania jedynie wtedy, gdy możliwość taką przewiduje prawo krajowe państwa wzywającego.
2. Jeżeli w wyniku analizy porównawczej, o której mowa w ust. 1, państwo stwierdzi, że jakiegokolwiek dostarczone przez inne państwo profile DNA zgadzają się z jakimkolwiek profilem w jego zbiorze analiz DNA, dostarcza ono bezzwłocznie krajowemu punktowi kontaktowemu tego drugiego państwa dane referencyjne DNA, z którymi stwierdzono zgodność.

ARTYKUŁ 532

Pobieranie materiału komórkowego i dostarczanie profili DNA

W przypadku gdy w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub postępowaniu karnym brak jest jakiegokolwiek dostępnego profilu DNA dla danej osoby fizycznej, która przebywa na terytorium państwa wezwanego, państwo to udziela pomocy prawnej poprzez pobranie i przeanalizowanie materiału komórkowego tej osoby fizycznej oraz dostarczenie otrzymanego profilu DNA państwu wzywającemu, jeżeli:

- a) państwo wzywające określi, w jakim celu jest on potrzebny;
- b) państwo wzywające przedstawi wymagany zgodnie z prawem krajowym tego państwa nakaz przeprowadzenia czynności lub oświadczenie wydane przez właściwy organ, wyjaśniające, że wymogi dotyczące pobrania i przeanalizowania materiału komórkowego byłyby spełnione, gdyby dana osoba fizyczna znajdowała się na terytorium państwa wzywającego; oraz
- c) zgodnie z prawem państwa wezwanego spełnione są wymogi dotyczące pobrania i przeanalizowania materiału komórkowego oraz warunki dostarczenia otrzymanego profilu DNA.

ARTYKUŁ 533

Dane daktyloskopijne

Do celów wykonania niniejszego tytułu państwa zapewniają dostępność daktyloskopijnych danych referencyjnych ze zbiorów przechowywanych w krajowych zautomatyzowanych systemach identyfikacji daktyloskopijnej utworzonych do celów zapobiegania przestępczości i prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach karnych.

ARTYKUŁ 534

Zautomatyzowane przeszukanie danych daktyloskopijnych

1. Do celów zapobiegania przestępczości i prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach karnych państwa umożliwiają krajowym punktom kontaktowym pozostałych państw, o których mowa w art. 535, dostęp do danych referencyjnych ze zautomatyzowanych systemów identyfikacji daktyloskopijnej, które zostały utworzone przez nie w tym celu, oraz upoważniają do zautomatyzowanego przeszukania tych danych przez porównanie danych daktyloskopijnych. Przeszukania mogą być prowadzone wyłącznie w indywidualnych sprawach oraz zgodnie z prawem krajowym państwa wzywającego.
2. Potwierdzenia zgodności danych daktyloskopijnych z danymi referencyjnymi będącymi w posiadaniu państwa wezwanego dokonuje krajowy punkt kontaktowy państwa wzywającego na podstawie dostarczonych w sposób zautomatyzowany danych referencyjnych koniecznych do stwierdzenia jednoznacznej zgodności.

ARTYKUŁ 535

Krajowe punkty kontaktowe

1. Do celów dostarczania danych, o którym mowa w art. 530, 531 i 534, państwa wyznaczają krajowe punkty kontaktowe.
2. W odniesieniu do państw członkowskich krajowe punkty kontaktowe wyznaczone do analogicznej wymiany danych w Unii uznaje się za krajowe punkty kontaktowe do celów niniejszego tytułu.
3. Uprawnienia krajowych punktów kontaktowych określa mające zastosowanie prawo krajowe.

ARTYKUŁ 536

Dostarczanie dalszych danych osobowych oraz innych informacji

Jeżeli w ramach procedury, o której mowa w art. 530, 531 i 534, zostanie stwierdzona zgodność profili DNA lub danych daktyloskopijnych, dostarczanie dalszych danych osobowych oraz innych informacji, które są dostępne w odniesieniu do danych referencyjnych, podlega prawu krajowemu, w tym przepisom o pomocy prawnej, państwa wezwanego, bez uszczerbku dla art. 539 ust. 1.

ARTYKUŁ 537

Zautomatyzowane przeszukiwanie danych rejestracyjnych pojazdów

1. Do celów zapobiegania przestępczości i prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach karnych oraz ścigania innych czynów zabronionych, które podlegają jurysdykcji sądów lub prokuratora państwa wzywającego, a także w celu utrzymania bezpieczeństwa publicznego, państwa umożliwiają krajowym punktom kontaktowym pozostałych państw dostęp, zgodnie z ust. 2, do następujących krajowych danych rejestracyjnych pojazdów oraz upoważniają je do zautomatyzowanego przeszukania tych danych w indywidualnych sprawach:

- a) dane dotyczące właścicieli lub użytkowników; oraz
- b) dane dotyczące pojazdu.

2. Dane można przeszukać na podstawie ust. 1 jedynie według pełnego numeru podwozia lub pełnego numeru rejestracyjnego oraz wyłącznie zgodnie z prawem krajowym państwa wzywającego.

3. Do celów dostarczania danych, o których mowa w ust. 1, państwa wyznaczają krajowy punkt kontaktowy, do którego pozostałe państwa mogą kierować wnioski. Uprawnienia krajowych punktów kontaktowych określa mające zastosowanie prawo krajowe.

ARTYKUŁ 538

Akredytacja dostawców ekspertyz kryminalistycznych wykonujących czynności laboratoryjne

1. Państwa zapewniają, aby ich dostawcy ekspertyz kryminalistycznych przeprowadzający czynności laboratoryjne byli akredytowani przez krajową jednostkę akredytującą na zgodność z EN ISO/IEC 17025.
2. Każde państwo zapewnia, aby wyniki akredytowanych dostawców ekspertyz kryminalistycznych przeprowadzających czynności laboratoryjne w innych państwach były uznawane przez jego organy odpowiedzialne za zapobieganie przestępczości, wykrywanie czynów zabronionych i prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawach karnych za równie wiarygodne jak wyniki dostarczone przez krajowych dostawców ekspertyz kryminalistycznych prowadzących czynności laboratoryjne akredytowanych zgodnie z EN ISO/IEC 17025.
3. Właściwe organy ścigania Zjednoczonego Królestwa nie dokonują przeszukania danych ani zautomatyzowanego porównania zgodnie z art. 530, 531 i 534, zanim Zjednoczone Królestwo nie wdroży i nie zastosuje środków, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
4. Ust. 1 i 2 nie mają wpływu na przepisy krajowe dotyczące sądowej oceny dowodów.
5. Zjednoczone Królestwo przekazuje Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości tekst głównych przepisów przyjętych w celu wykonania i stosowania postanowień niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 539

Środki wykonawcze

1. Do celów niniejszego tytułu państwa udostępniają właściwym organom ścigania innych państw wszystkie kategorie danych dostępnych do przeszukania i porównania na warunkach odpowiadających tym, na jakich są one dostępne do przeszukania i porównania przez krajowe właściwe organy ścigania. Państwa dostarczają dalsze dostępne dane osobowe oraz inne informacje dotyczące danych referencyjnych, o których mowa w art. 536, właściwym organom ścigania innych państw do celów objętych niniejszym tytułem na warunkach odpowiadających tym, na jakich byłyby one dostarczane organom krajowym.
2. Do celów wdrażania procedur, o których mowa w art. 530, 531, 534 i 537, specyfikacje techniczne i proceduralne określono w załączniku 39.
3. Oświadczenia państw członkowskich składane zgodnie z decyzjami Rady 2008/615/WSiSW¹ i 2008/616/WSiSW² mają również zastosowanie w ich stosunkach ze Zjednoczonym Królestwem.

¹ Decyzja Rady 2008/615/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz.U. UE L 210 z 6.8.2008, s. 1).

² Decyzja Rady 2008/616/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie wdrożenia decyzji 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz.U. UE L 210 z 6.8.2008, s. 12).

ARTYKUŁ 540

Ocena ex ante

1. W celu sprawdzenia, czy Zjednoczone Królestwo spełniło warunki określone w art. 539 i załączniku 39, przeprowadza się w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa wizytę ewaluacyjną i operację pilotażową w zakresie, w jakim wymaga tego załącznik 39, zgodnie z warunkami i uzgodnieniami akceptowanymi przez Zjednoczone Królestwo. W każdym przypadku operację pilotażową przeprowadza się w odniesieniu do przeszukania danych na podstawie art. 537.
2. Na podstawie sprawozdania z oceny ogólnej dotyczącej wizyty ewaluacyjnej oraz, w stosownych przypadkach, operacji pilotażowej, zgodnie z ust. 1, Unia wyznacza datę lub daty, od których państwa członkowskie będą mogły dostarczać Zjednoczonemu Królestwu dane osobowe na podstawie niniejszego tytułu.
3. W oczekiwaniu na wynik oceny, o której mowa w ust. 1, od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy państwa członkowskie mogą dostarczyć Zjednoczonemu Królestwu dane osobowe, zgodnie z art. 530, 531, 534 i 536, do daty lub dat wyznaczonych przez Unię zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, lecz nie dłużej niż w terminie dziewięciu miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości może jednorazowo przedłużyć ten okres o maksymalnie pięć miesięcy.

ARTYKUŁ 541

Zawieszenie i zaprzestanie stosowania

1. W przypadku gdy Unia uzna za konieczne wprowadzenie zmian do niniejszego tytułu, ponieważ prawo Unii dotyczące kwestii regulowanych w niniejszym tytule zostało istotnie zmienione lub są w nim wprowadzane istotne zmiany, może powiadomić o tym odpowiednio Zjednoczone Królestwo w celu uzgodnienia formalnej zmiany niniejszej Umowy w odniesieniu do niniejszego tytułu. Po takim powiadomieniu Strony przeprowadzają konsultacje.

2. W przypadku gdy w terminie dziewięciu miesięcy od tego powiadomienia nie dojdzie do zawarcia przez Strony porozumienia w zakresie zmiany niniejszego tytułu, Unia może podjąć decyzję o zawieszeniu stosowania niniejszego tytułu lub jakichkolwiek postanowień niniejszego tytułu na okres do dziewięciu miesięcy. Przed końcem tego okresu Strony mogą uzgodnić przedłużenie zawieszenia na dodatkowy okres do dziewięciu miesięcy. Jeżeli do końca okresu zawieszenia nie dojdzie do zawarcia przez Strony porozumienia w zakresie zmiany niniejszego tytułu, zawieszona postanowienia przestają obowiązywać pierwszego dnia miesiąca następującego po zakończeniu okresu zawieszenia, chyba że Unia poinformuje Zjednoczone Królestwo, że nie będzie już dążyć do wprowadzenia jakichkolwiek zmian do niniejszego tytułu. W takim przypadku przywraca się stosowanie zawieszonych postanowień niniejszego tytułu.

3. Jeżeli stosowanie jakichkolwiek postanowień niniejszego tytułu zostaje zawieszona na podstawie niniejszego artykułu, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w celu podjęcia decyzji w sprawie działań niezbędnych do zapewnienia odpowiedniego zakończenia wszelkiej współpracy zainicjowanej na podstawie niniejszego tytułu, na którą zawieszenie ma wpływ. W każdym przypadku, w odniesieniu do wszystkich danych osobowych uzyskanych w drodze współpracy na podstawie niniejszego tytułu przed ustaniem obowiązywania postanowień objętych tymczasowym zawieszeniem Strony zapewniają utrzymanie – po wejściu w życie zawieszenia – poziomu ochrony, z zachowaniem którego dane osobowe zostały przekazane.

TYTUŁ III

PRZEKAZYWANIE DANYCH DOTYCZĄCYCH PRZELOTU PASAŻERA ORAZ ICH PRZETWARZANIE

ARTYKUŁ 542

Zakres stosowania

1. W niniejszym tytule określa się zasady, zgodnie z którymi dane dotyczące przelotu pasażera mogą być przekazywane właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa oraz przetwarzane i wykorzystywane przez ten organ w przypadku lotów między Unią a Zjednoczonym Królestwem, a także przewiduje się szczególne zabezpieczenia w tym zakresie.
2. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do przewoźników lotniczych obsługujących loty pasażerskie między Unią a Zjednoczonym Królestwem.

3. Niniejszy tytuł ma również zastosowanie do przewoźników lotniczych zarejestrowanych lub przechowujących dane w Unii i obsługujących loty pasażerskie do lub ze Zjednoczonego Królestwa.
4. Niniejszy tytuł przewiduje również współpracę policyjną i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych między Zjednoczonym Królestwem a Unią w odniesieniu do danych PNR.

ARTYKUŁ 543

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „przewoźnik lotniczy” oznacza przedsiębiorstwo transportu lotniczego posiadające ważną licencję lub inne równoważne pozwolenie uprawniające je do prowadzenia lotniczego przewozu pasażerów między Zjednoczonym Królestwem a Unią;
- b) „dane dotyczące przelotu pasażera” („dane PNR”) oznaczają zbiór danych o podróży każdego pasażera, który zawiera informacje niezbędne, aby umożliwić przetwarzanie i weryfikowanie rezerwacji przez przewoźników lotniczych obsługujących rezerwację i lot w odniesieniu do każdego przelotu zarezerwowanego przez jakąkolwiek osobę lub w jej imieniu, bez względu na to, czy zbiór ten znajduje się w systemach rezerwacji, systemach odpraw pasażerskich lub równorzędnych systemach pełniących te same funkcje; w szczególności, zgodnie z niniejszym tytułem, dane PNR składają się z elementów określonych w załączniku 40;

- c) „właściwy organ Zjednoczonego Królestwa” oznacza organ Zjednoczonego Królestwa odpowiedzialny za otrzymywanie i przetwarzanie danych PNR na podstawie niniejszej Umowy; jeżeli Zjednoczone Królestwo dysponuje więcej niż jednym właściwym organem, zapewnia ono pojedyncze okienko ds. danych pasażerów umożliwiające przewoźnikom lotniczym przekazywanie danych PNR do pojedynczego punktu przekazywania danych oraz wyznacza pojedynczy punkt kontaktowy w celu otrzymywania i składania wniosków na podstawie art. 546;
- d) „jednostki do spraw informacji o pasażerach” oznaczają jednostki ustanowione przez państwa członkowskie lub przez nie wyznaczone, które są odpowiedzialne za otrzymywanie i przetwarzanie danych PNR;
- e) „terroryzm” oznacza którekolwiek z przestępstw wymienionych w załączniku 45;
- f) „poważne przestępstwo” oznacza każde przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat na podstawie prawa krajowego Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 544

Cele wykorzystywania danych PNR

1. Zjednoczone Królestwo zapewnia, aby dane PNR otrzymane zgodnie z niniejszym tytułem były przetwarzane wyłącznie w celu zapobiegania terroryzmowi lub poważnym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych lub ich ścigania oraz w celu nadzorowania przetwarzania danych PNR na warunkach określonych w niniejszej Umowie.

2. W wyjątkowych przypadkach właściwy organ Zjednoczonego Królestwa może przetwarzać dane PNR, gdy jest to konieczne do ochrony żywotnych interesów osoby fizycznej, na przykład:

- a) zagrożenie śmiercią lub poważnym uszkodzeniem ciała; lub
- b) istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego, w szczególności określone zgodnie z normami uznanymi na poziomie międzynarodowym.

3. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa może również przetwarzać dane PNR indywidualnie dla każdego przypadku, gdy ujawnienie odpowiednich danych PNR jest nakazane przez sąd lub trybunał administracyjny Zjednoczonego Królestwa w postępowaniu bezpośrednio związanym z jednym z celów, o których mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 545

Zapewnienie przekazania danych PNR

1. Unia zapewnia, aby przewoźnikom lotniczym nie uniemożliwiano przekazywania danych PNR właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa na podstawie niniejszego tytułu.

2. Unia zapewnia, aby przewoźnicy lotniczy mogli zgodnie z niniejszym tytułem przekazywać dane PNR właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa za pośrednictwem upoważnionych przedstawicieli działających w imieniu przewoźnika lotniczego i za których ten przewoźnik lotniczy ponosi odpowiedzialność.

3. Zjednoczone Królestwo nie wymaga od przewoźnika lotniczego dostarczenia elementów danych PNR, które nie zostały jeszcze pobrane lub nie są jeszcze w posiadaniu przewoźnika lotniczego w celach związanych z rezerwacją.
4. Zjednoczone Królestwo usuwa po otrzymaniu wszelkie dane przekazane mu przez przewoźnika lotniczego zgodnie z niniejszym tytułem, jeżeli te elementy danych nie są wymienione w załączniku 40.

ARTYKUŁ 546

Współpraca policyjna i wymiarów sprawiedliwości

1. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa możliwie najszybciej przekazuje Europolowi lub Eurojustowi, w ramach ich odpowiednich uprawnień, lub jednostkom do spraw informacji o pasażerach państw członkowskich wszelkie istotne i odpowiednie informacje analityczne zawierające dane PNR, w szczególnych przypadkach, gdy jest to niezbędne w celu zapobiegania terroryzmowi lub poważnym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych lub ich ścigania.
2. Na wniosek Europolu lub Eurojustu, w ramach ich odpowiednich uprawnień, lub na wniosek jednostki do spraw informacji o pasażerach państwa członkowskiego właściwy organ Zjednoczonego Królestwa udostępnia dane PNR, rezultaty przetwarzania tych danych lub informacje analityczne zawierające dane PNR, w szczególnych przypadkach, gdy jest to niezbędne w celu zapobiegania terroryzmowi lub poważnym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie lub ich ścigania.
3. Jednostki do spraw informacji o pasażerach państw członkowskich możliwie najszybciej udostępniają właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa wszelkie istotne i odpowiednie informacje zawierające dane PNR, w szczególnych przypadkach, gdy jest to niezbędne w celu zapobiegania terroryzmowi lub poważnym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie lub ich ścigania.

4. Na wniosek właściwego organu Zjednoczonego Królestwa jednostki do spraw informacji o pasażerach państw członkowskich przekazują dane PNR, rezultaty przetwarzania tych danych lub informacje analityczne zawierające dane PNR, w szczególnych przypadkach, gdy jest to niezbędne w celu zapobiegania terroryzmowi lub poważnym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych lub ich ścigania.
5. Strony zapewniają, aby informacje, o których mowa w ust. 1–4, były udostępniane zgodnie z porozumieniami i uzgodnieniami dotyczącymi egzekwowania prawa lub wymiany informacji między Zjednoczonym Królestwem a Europolem, Eurojustem lub danym państwem członkowskim. W szczególności wymiana informacji z Europolem na podstawie niniejszego artykułu musi odbywać się przez bezpieczną linię komunikacyjną ustanowioną w celu wymiany informacji za pośrednictwem Europolu.
6. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa i jednostki do spraw informacji o pasażerach państw członkowskich zapewniają, aby na podstawie ust. 1–4 udostępniana była tylko minimalna ilość danych PNR.

ARTYKUŁ 547

Niedyskryminacja

Zjednoczone Królestwo zapewnia, aby zabezpieczenia mające zastosowanie do przetwarzania danych PNR miały zastosowanie do wszystkich osób fizycznych na równych zasadach, bez niezgodnej z prawem dyskryminacji.

ARTYKUŁ 548

Wykorzystywanie szczególnych kategorii danych osobowych

Wszelkie przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych jest zakazane na podstawie niniejszego tytułu. W zakresie, w jakim dane PNR przekazywane właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa obejmują szczególne kategorie danych osobowych, właściwy organ Zjednoczonego Królestwa usuwa takie dane.

ARTYKUŁ 549

Bezpieczeństwo i integralność danych

1. Zjednoczone Królestwo wdraża środki regulacyjne, proceduralne lub techniczne w celu ochrony danych PNR przed przypadkowym, niezgodnym z prawem lub nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem lub utratą.
2. Zjednoczone Królestwo zapewnia weryfikację zgodności oraz ochronę, bezpieczeństwo, poufność i integralność danych. W tym względzie Zjednoczone Królestwo:
 - a) stosuje do danych PNR procedury szyfrowania, autoryzacji i dokumentacji;
 - b) ogranicza dostęp do danych PNR do uprawnionych urzędników;
 - c) przechowuje dane PNR w bezpiecznym środowisku fizycznym, które chronione jest kontrolą dostępu; oraz

- d) ustanawia mechanizm zapewniający, aby wyszukiwanie danych PNR odbywało się zgodnie z art. 544.
3. Jeżeli dane PNR osoby fizycznej zostały udostępnione lub ujawnione bez upoważnienia, Zjednoczone Królestwo wprowadza środki, aby powiadomić o tym osobę fizyczną, ograniczyć ryzyko poniesienia szkody oraz podjąć działania zaradcze.
4. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa niezwłocznie informuje Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o wszelkich istotnych incydentach przypadkowego, niezgodnego z prawem lub nieuprawnionego dostępu, przetwarzania lub utraty danych PNR.
5. Zjednoczone Królestwo zapewnia, aby wszelkie naruszenie bezpieczeństwa danych, prowadzące w szczególności do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia lub przypadkowej utraty, zmiany, nieuprawnionego ujawnienia danych lub dostępu do danych, lub jakiegokolwiek formy niezgodnego z prawem przetwarzania, podlegały skutecznym i odstraszającym środkom naprawczym, które mogą obejmować kary.

ARTYKUŁ 550

Przejrzystość i powiadamianie pasażerów

1. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa udostępnia na swojej stronie internetowej następujące informacje:
- a) wykaz przepisów zezwalających na gromadzenie danych PNR;

- b) cele gromadzenia danych PNR;
- c) sposób ochrony danych PNR;
- d) sposób ujawniania danych PNR oraz zakres, w jakim jest to możliwe;
- e) informacje dotyczące praw do dostępu, poprawiania, wprowadzania adnotacji i środków zaskarżenia; oraz
- f) dane kontaktowe w razie pytań.

2. Strony współpracują z zainteresowanymi stronami trzecimi, takimi jak branża lotnicza i branża podróży lotniczych, w celu promowania przejrzystości, w momencie dokonywania rezerwacji, w odniesieniu do celu zbierania, przetwarzania i wykorzystywania danych PNR oraz w odniesieniu do sposobów składania wniosków o dostęp do danych, ich poprawiania i środków zaskarżania. Przewoźnicy lotniczy udzielają pasażerom jasnych i konkretnych informacji dotyczących przekazywania danych PNR na podstawie niniejszego tytułu, w tym informacje dotyczące danych organu otrzymującego, celu przekazania oraz prawa do żądania od organu otrzymującego dostępu do danych osobowych pasażera, które zostały przekazane, oraz ich poprawiania.

3. W przypadku gdy dane PNR zatrzymane zgodnie z art. 552 zostały wykorzystane z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 553 lub zostały ujawnione zgodnie z art. 555 lub art. 556, Zjednoczone Królestwo powiadamia zainteresowanych pasażerów na piśmie, indywidualnie i w rozsądnym terminie, gdy takie powiadomienie nie będzie już zagrazać postępowaniom prowadzonym przez zainteresowane organy publiczne, w zakresie, w jakim odpowiednie dane kontaktowe pasażerów są dostępne lub można je odzyskać, podejmując rozsądne wysiłki. Powiadomienie musi zawierać informacje dotyczące sposobu, w jaki osoba fizyczna może dochodzić swoich praw na drodze sądowej lub administracyjnej.

ARTYKUŁ 551

Zautomatyzowane przetwarzanie danych PNR

1. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa zapewnia, aby zautomatyzowane przetwarzanie danych PNR opierało się na niedyskryminujących, konkretnych i wiarygodnych, określonych z wyprzedzeniem modelach i kryteriach, aby organ ten mógł:
 - a) uzyskiwać wyniki ukierunkowane na osoby fizyczne, na których mogłoby ciążyć uzasadnione podejrzenie udziału lub uczestnictwa w terroryzmie lub poważnych przestępstwach; lub
 - b) w wyjątkowych okolicznościach chronić żywotne interesy osoby fizycznej określone w art. 544 ust. 2.

2. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa zapewnia, aby bazy danych, z którymi porównuje się dane PNR, były wiarygodne, aktualne i ograniczone do baz danych używanych przez ten organ w związku z celami określonymi w art. 544.
3. Zjednoczone Królestwo nie podejmuje jakichkolwiek decyzji mających znaczący niekorzystny wpływ na osobę fizyczną wyłącznie w oparciu o zautomatyzowane przetwarzanie danych PNR.

ARTYKUŁ 552

Zatrzymywanie danych PNR

1. Zjednoczone Królestwo nie zatrzymuje danych PNR dłużej niż przez pięć lat od dnia ich otrzymania.
2. Nie później niż sześć miesięcy po przekazaniu danych PNR, o którym mowa w ust. 1, wszystkie dane PNR zostają poddane depersonalizacji poprzez maskowanie następujących danych, które mogłyby posłużyć do bezpośredniej identyfikacji pasażera, którego dotyczą dane PNR, lub do identyfikacji jakiegokolwiek innej osoby fizycznej:
 - a) imiona i nazwiska, w tym imiona i nazwiska innych pasażerów wymienionych w danych PNR oraz liczba pasażerów wymienionych w danych PNR podróżujących razem;

- b) adresy, numery telefonów i elektroniczne dane kontaktowe pasażera, osób, które dokonały rezerwacji lotu dla pasażera, osób, za pośrednictwem których można kontaktować się z pasażerem lotniczym, oraz osób, które należy poinformować w nagłych przypadkach;
- c) wszystkie dostępne informacje o płatnościach i fakturowaniu w zakresie, w jakim zawierają jakiegokolwiek informacje, które mogłyby posłużyć do identyfikacji osoby fizycznej;
- d) informacje dotyczące programów lojalnościowych;
- e) inne informacje dodatkowe (OSI), informacje o usługach specjalnych (SSI) i o wnioskach o usługi specjalne (SSR) w zakresie, w jakim zawierają jakiegokolwiek informacje, które mogłyby posłużyć do identyfikacji osoby fizycznej; oraz
- f) wszelkie zebrane dane pasażera przekazywane przed podróżą (API).

3. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa może ujawnić dane PNR tylko wtedy, gdy jest to niezbędne do prowadzenia postępowań przygotowawczych w celach określonych w art. 544. Takie ujawnione dane PNR dostępne są tylko dla ograniczonej liczby specjalnie upoważnionych urzędników.

4. Niezależnie od ust. 1 Zjednoczone Królestwo usuwa dane PNR pasażerów po ich wyjeździe z kraju, chyba że ocena ryzyka wskazuje na potrzebę zatrzymywania takich danych PNR. Aby ustalić, czy istnieje taka potrzeba, Zjednoczone Królestwo określa obiektywne dowody, na podstawie których można wywnioskować, że niektórzy pasażerowie stanowią zagrożenie w odniesieniu do zwalczania z terroryzmu i poważnych przestępstw.

5. Do celów ust. 4, o ile nie są dostępne informacje dotyczące dokładnej daty wyjazdu, za datę wyjazdu należy uznać ostatni dzień maksymalnego zgodnego z prawem pobytu w Zjednoczonym Królestwie danego pasażera.
6. Wykorzystanie danych zatrzymanych na podstawie niniejszego artykułu podlega warunkom określonym w art. 553.
7. Niezależny organ administracyjny w Zjednoczonym Królestwie co roku ocenia podejście zastosowane przez właściwy organ Zjednoczonego Królestwa pod względem potrzeby zatrzymywania danych PNR zgodnie z ust. 4.
8. Niezależnie od ust. 1, 2 i 4 Zjednoczone Królestwo może zatrzymać dane PNR, które są wymagane do wszelkich konkretnych działań, przeglądów, postępowań przygotowawczych, działań w zakresie egzekwowania przepisów, postępowań sądowych, ścigania lub wykonywania kar, do czasu ich zakończenia.
9. Zjednoczone Królestwo usuwa dane PNR z upływem okresu zatrzymania danych PNR.
10. Ust. 11 ma zastosowanie w związku ze szczególnymi okolicznościami uniemożliwiającymi Zjednoczonemu Królestwu wprowadzenie dostosowań o charakterze technicznym niezbędnych do przekształcenia systemów przetwarzania danych PNR, z których korzystało Zjednoczone Królestwo, gdy prawo Unii miało do nich zastosowanie, w systemy umożliwiające usuwanie danych PNR zgodnie z ust. 4.

11. Zjednoczone Królestwo może tymczasowo odstąpić od ust. 4 na okres przejściowy, którego czas trwania przewidziano w ust. 13, do czasu możliwie najszybszego wdrożenia przez Zjednoczone Królestwo tych dostosowań o charakterze technicznym. W okresie przejściowym właściwy organ Zjednoczonego Królestwa zapobiega wykorzystywaniu danych PNR podlegających usunięciu zgodnie z ust. 4, stosując w odniesieniu do tych danych PNR następujące dodatkowe zabezpieczenia:

- a) dane PNR dostępne są tylko dla ograniczonej liczby upoważnionych urzędników i wyłącznie wtedy, gdy niezbędne jest ustalenie, czy dane PNR należy usunąć zgodnie z ust. 4;
- b) odmawia się wykonania wniosku o wykorzystanie danych PNR w przypadkach, gdy dane podlegają usunięciu zgodnie z ust. 4 i nie przyznaje się dalszego dostępu do tych danych, jeżeli dokumentacja, o której mowa w lit. d) niniejszego ustępu, wskazuje na odmowę wykonania wcześniejszego wniosku o wykorzystanie danych;
- c) usunięcie danych PNR zapewnia się możliwie najszybciej poprzez dołożenie wszelkich starań, uwzględniając szczególne okoliczności, o których mowa w ust. 10; oraz
- d) następujące elementy dokumentuje się zgodnie z art. 554, a dokumentację taką udostępnia się niezależnemu organowi administracyjnemu, o którym mowa w ust. 7 niniejszego artykułu:
 - (i) wszelkie wnioski o wykorzystanie danych PNR;

- (ii) data i czas dostępu do danych PNR w celu dokonania oceny, czy zwrócono się o usunięcie danych PNR;
- (iii) informacje o tym, czy odmówiono wykonania wniosku o wykorzystanie danych PNR na podstawie faktu, że dane PNR powinny być zostać usunięte na podstawie ust. 4, w tym data i czas takiej odmowy; oraz
- (iv) data i godzina usunięcia danych PNR zgodnie z lit. c) niniejszego ustępu.

12. Zjednoczone Królestwo przekazuje Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości, dziewięć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy, a następnie rok później, jeżeli nastąpi przedłużenie okresu przejściowego o kolejny rok:

- a) sprawozdanie niezależnego organu administracyjnego, o którym mowa w ust. 7 niniejszego artykułu, obejmujące opinię organu nadzorczego Zjednoczonego Królestwa, o którym mowa w art. 525 ust. 3, dotyczącą kwestii skuteczności zastosowania zabezpieczeń przewidzianych w ust. 11 niniejszego artykułu; oraz
- b) ocenę Zjednoczonego Królestwa dotyczącą kwestii utrzymywania się szczególnych okoliczności, o których mowa w ust. 10 niniejszego artykułu, a także opis starań dołożonych w celu przekształcenia systemów przetwarzania danych PNR Zjednoczonego Królestwa w systemy umożliwiające usuwanie danych PNR zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.

13. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w terminie roku od wejścia w życie niniejszej Umowy, aby rozpatrzyć sprawozdanie i ocenę, o których mowa w ust. 12. W przypadku gdy utrzymują się szczególne okoliczności, o których mowa w ust. 10, Rada Partnerstwa przedłuża o rok okres przejściowy, o którym mowa w ust. 11. Rada Partnerstwa przedłuża okres przejściowy o dodatkowy i ostatni rok, na takich samych warunkach i zgodnie z taką samą procedurą, co w przypadku pierwszego przedłużenia, jeżeli poczyniono dodatkowo znaczne postępy, ale nie było jeszcze możliwe przekształcenie systemów przetwarzania danych PNR Zjednoczonego Królestwa w systemy umożliwiające usuwanie danych PNR zgodnie z ust. 4.

14. Jeżeli Zjednoczone Królestwo uzna, że odmowa ze strony Rady Partnerstwa którejkolwiek z tych możliwości przedłużenia była nieuzasadniona, może zawiesić stosowanie niniejszego tytułu z zachowaniem miesięcznego wyprzedzenia.

15. W trzecią rocznicę wejścia w życie niniejszej Umowy ust. 10–14 przestają obowiązywać.

ARTYKUŁ 553

Warunki wykorzystywania danych PNR

1. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa może wykorzystywać dane PNR zatrzymane zgodnie z art. 552 do celów innych niż bezpieczeństwo i kontrole graniczne, w tym do wszelkich przypadków ujawniania na podstawie art. 555 i art. 556, wyłącznie w przypadku gdy nowe okoliczności oparte na obiektywnych podstawach wskazują, że dane PNR jednego lub większej liczby pasażerów mogą skutecznie przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w art. 544.
2. Wykorzystywanie danych PNR przez właściwy organ Zjednoczonego Królestwa zgodnie z ust. 1 podlega uprzedniej kontroli sądu lub niezależnego organu administracyjnego w Zjednoczonym Królestwie na podstawie uzasadnionego wniosku właściwego organu Zjednoczonego Królestwa przedłożonego zgodnie z krajowymi przepisami postępowania dotyczącymi zapobiegania przestępczości, wykrywania czynów zabronionych lub ich ścigania, z wyjątkiem:
 - a) nagłych, należycie uzasadnionych przypadków; lub
 - b) wykorzystywania do celów weryfikacji wiarygodności i aktualności określonych z wyprzedzeniem modeli i kryteriów, na których opiera się automatyczne przetwarzanie danych PNR, lub do celów określenia nowych modeli i kryteriów takiego przetwarzania.

ARTYKUŁ 554

Rejestrowanie i dokumentowanie przetwarzania danych PNR

Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa rejestruje i dokumentuje wszystkie operacje przetwarzania danych PNR. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa wykorzystuje takie rejestrowanie lub dokumentowanie wyłącznie w celu:

- a) własnego monitorowania i weryfikowania zgodności z prawem przetwarzania danych;
- b) zapewnienia właściwej integralności danych;
- c) zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych; oraz
- d) zapewnienia nadzoru.

ARTYKUŁ 555

Ujawnianie danych w Zjednoczonym Królestwie

1. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa nie ujawnia danych PNR innym organom publicznym w Zjednoczonym Królestwie, chyba że spełnione są następujące warunki:
 - a) dane PNR są ujawniane organom publicznym, których funkcje są bezpośrednio powiązane z celami określonymi w art. 544;

- b) dane PNR są ujawniane wyłącznie indywidualnie dla każdego przypadku;
 - c) ujawnienie danych jest niezbędne, w szczególnych okolicznościach, do celów określonych w art. 544;
 - d) ujawniana jest tylko minimalna ilość niezbędnych danych PNR;
 - e) otrzymujący organ publiczny zapewnia ochronę równorzędną do zabezpieczeń opisanych w niniejszym tytule; oraz
 - f) otrzymujący organ publiczny nie ujawnia danych PNR innym podmiotom, chyba że właściwy organ Zjednoczonego Królestwa wyraził zgodę na ujawnienie zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym ustępie.
2. Przy przekazywaniu informacji analitycznych zawierających dane PNR uzyskane na podstawie niniejszego tytułu zastosowanie mają zabezpieczenia określone w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 556

Ujawnianie danych poza terytorium Zjednoczonego Królestwa

1. Zjednoczone Królestwo zapewnia, aby właściwy organ Zjednoczonego Królestwa nie ujawniał danych PNR organom publicznym w państwach trzecich, chyba że spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - a) dane PNR są ujawniane organom publicznym, których funkcje są bezpośrednio powiązane z celami określonymi w art. 544;
 - b) dane PNR są ujawniane wyłącznie indywidualnie dla każdego przypadku;
 - c) dane PNR są ujawniane wyłącznie, jeżeli jest to niezbędne do celów określonych w art. 544;
 - d) ujawniana jest tylko minimalna ilość niezbędnych danych PNR; oraz
 - e) państwo trzecie, któremu ujawniane są dane PNR, zawarło z Unią umowę zapewniającą ochronę danych osobowych porównywalną z niniejszą Umową lub podlega decyzji Komisji Europejskiej zgodnie z prawem Unii, z której wynika, że dane państwo trzecie zapewnia odpowiedni poziom ochrony danych w rozumieniu prawa Unii.

2. Na zasadzie wyjątku od ust. 1 lit. e) właściwy organ Zjednoczonego Królestwa może przekazać dane PNR państwu trzeciemu, jeżeli:
 - a) kierownik tego organu lub urzędnik wyższego szczebla posiadający szczególne upoważnienie kierownika uzna, że ujawnienie jest niezbędne do zapobieżenia poważnemu i bezpośredniemu zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego lub do ochrony żywotnych interesów osoby fizycznej oraz do prowadzenia postępowania przygotowawczego w tym celu; oraz
 - b) państwo trzecie przedstawi pisemne zapewnienie, na podstawie uzgodnienia, umowy lub w inny sposób, że informacje są chronione zgodnie z zabezpieczeniami mającymi zastosowanie na podstawie prawa Zjednoczonego Królestwa do przetwarzania danych PNR otrzymanych od Unii, w tym zgodnie z zabezpieczeniami określonymi w niniejszym tytule.
3. Przekazanie zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu musi być dokumentowane. Dokumentację taką, wraz z datą i godziną przekazania, informacją o organie otrzymującym, uzasadnieniem przekazania oraz przekazanymi danymi PNR, udostępnia się organowi nadzorcemu, o którym mowa w art. 525 ust. 3 na wniosek.
4. Jeżeli zgodnie z ust. 1 lub 2 właściwy organ Zjednoczonego Królestwa ujawni dane PNR zebrane na podstawie niniejszego tytułu, które pochodzą z państwa członkowskiego, właściwy organ Zjednoczonego Królestwa powiadamia o tym fakcie organy tego państwa członkowskiego przy najbliższej sposobności. Zjednoczone Królestwo dokonuje takiego powiadomienia na podstawie porozumień lub uzgodnień dotyczących egzekwowania prawa lub wymiany informacji pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a tym państwem członkowskim.

5. Przy przekazywaniu informacji analitycznych zawierających dane PNR uzyskane na podstawie niniejszego tytułu zastosowanie mają zabezpieczenia określone w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 557

Metoda przekazywania danych

Przewoźnicy lotniczy przekazują dane PNR właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa wyłącznie na podstawie „metody dostarczania” („*push*”), zgodnie z którą przewoźnicy lotniczy przekazują dane PNR do bazy danych właściwego organu Zjednoczonego Królestwa oraz zgodnie z następującymi procedurami obowiązującymi przewoźników lotniczych, na podstawie których:

- a) przewoźnicy lotniczy przekazują dane PNR drogą elektroniczną, zgodnie z wymogami technicznymi właściwego organu Zjednoczonego Królestwa lub, w przypadku awarii technicznej, wszelkim innymi stosownymi środkami zapewniającymi odpowiedni poziom bezpieczeństwa danych;
- b) przekazywanie danych PNR odbywa się przy użyciu wzajemnie akceptowanego formatu komunikacji; oraz
- c) przekazywanie danych PNR odbywa się w bezpieczny sposób przy użyciu wspólnych protokołów wymaganych przez właściwy organ Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 558

Częstotliwość przekazywania danych

1. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa wymaga od przewoźników lotniczych przekazywania danych PNR:
 - a) początkowo nie wcześniej niż 96 godzin przed planowanym czasem odlotu; oraz
 - b) maksymalnie pięciokrotnie, zgodnie z tym, co określił właściwy organ Zjednoczonego Królestwa.
2. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa zezwala przewoźnikom lotniczym na ograniczenie przekazywania danych, o którym mowa w ust. 1 lit. b), do aktualizacji przekazanych danych PNR, o których mowa w lit. a) tego ustępu.
3. Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa informuje przewoźników lotniczych o określonych terminach przekazania.
4. W szczególnych przypadkach, gdy istnieje wskazanie, że niezbędny jest dodatkowy dostęp do danych PNR, aby odpowiedzieć na konkretne zagrożenie związane z celami określonymi w art. 544, właściwy organ Zjednoczonego Królestwa może wymagać od przewoźnika lotniczego dostarczania danych PNR przed zaplanowanymi przekazaniem danych, między takimi przekazaniem lub po takich przekazaniach. Działając w tym zakresie według uznania, właściwy organ Zjednoczonego Królestwa działa rozważnie i proporcjonalnie oraz wykorzystuje metody przekazywania opisane w art. 557.

ARTYKUŁ 559

Współpraca

Właściwy organ Zjednoczonego Królestwa i jednostki do spraw informacji o pasażerach państw członkowskich współpracują w celu osiągnięcia spójności swoich systemów przetwarzania danych PNR w sposób, który jeszcze bardziej zwiększa bezpieczeństwo osób fizycznych w Zjednoczonym Królestwie, Unii i poza nimi.

ARTYKUŁ 560

Brak odstępstw

Niniejszego tytułu nie interpretuje się jako odstępstwa od obowiązków istniejących między Zjednoczonym Królestwem a państwami członkowskimi lub państwami trzecimi w zakresie składania wniosków lub odpowiadania na wnioski w ramach instrumentu wzajemnej pomocy prawnej.

ARTYKUŁ 561

Konsultacje i przegląd

1. Strony powiadamiają się wzajemnie o wszelkich środkach, które mają zostać wdrożone i które mogą wpływać na niniejszy tytuł.

2. Dokonując wspólnych przeglądów niniejszego tytułu, o których mowa w art. 691 ust. 1, Strony zwracają szczególną uwagę na konieczność i proporcjonalność przetwarzania oraz zatrzymywania danych PNR do każdego z celów określonych w art. 544. Wspólne przeglądy obejmują również badanie, w jaki sposób właściwy organ Zjednoczonego Królestwa zapewnił, aby określone z wyprzedzeniem modele, kryteria i bazy danych, o których mowa w art. 551, były wiarygodne, odpowiednie i aktualne, uwzględniając dane statystyczne.

ARTYKUŁ 562

Zawieszenie współpracy na podstawie niniejszego tytułu

1. W przypadku, gdy jedna ze Stron uzna, że dalsze funkcjonowanie niniejszego tytułu nie jest już odpowiednie, może ona odpowiednio powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze zawieszenia stosowania niniejszego tytułu. Po takim powiadomieniu Strony przeprowadzają konsultacje.

2. W przypadku gdy w terminie 6 miesięcy od tego powiadomienia Strony nie osiągną porozumienia, każda ze Stron może podjąć decyzję o zawieszeniu stosowania niniejszego tytułu na okres do sześciu miesięcy. Przed końcem tego okresu Strony mogą uzgodnić przedłużenie zawieszenia na dodatkowy okres do sześciu miesięcy. Jeżeli do końca okresu zawieszenia Strony osiągną porozumienia w odniesieniu do niniejszego tytułu, przestaje on obowiązywać pierwszego dnia miesiąca następującego po zakończeniu okresu zawieszenia, chyba że Strona powiadamiająca poinformuje drugą Stronę, że chce wycofać swoje powiadomienie. W takim przypadku przywraca się stosowanie postanowień niniejszego tytułu.

3. Jeżeli stosowanie niniejszego tytułu zostaje zawieszono na podstawie niniejszego artykułu, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w celu podjęcia decyzji w sprawie działań niezbędnych do zapewnienia odpowiedniego zakończenia wszelkiej współpracy zainicjowanej na podstawie niniejszego tytułu, na którą zawieszenie ma wpływ. W każdym przypadku, w odniesieniu do wszystkich danych osobowych uzyskanych w drodze współpracy na podstawie niniejszego tytułu przed ustaniem obowiązywania postanowień objętych tymczasowym zawieszeniem Strony zapewniają utrzymanie – po wejściu w życie zawieszenia – poziomu ochrony, z zachowaniem którego dane osobowe zostały przekazane.

TYTUŁ IV

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE INFORMACJI OPERACYJNYCH

ARTYKUŁ 563

Współpraca w zakresie informacji operacyjnych

1. Celem niniejszego tytułu jest zapewnienie przez Strony, aby właściwe organy Zjednoczonego Królestwa i państw członkowskich były w stanie, z zastrzeżeniem warunków ich prawa krajowego i w granicach ich uprawnień, a także w zakresie, w jakim nie przewidziano tego w innych tytułach niniejszej części, wzajemnie sobie pomagać poprzez przekazywanie odpowiednich informacji w celach:

- a) zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych;

- b) wykonywania sankcji karnych;
- c) ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom; oraz
- d) zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk.

2. Do celów niniejszego tytułu „właściwy organ” oznacza policję krajową, służby celne lub inny organ upoważniony na podstawie prawa krajowego do podejmowania działań do celów określonych w ust. 1.

3. Z wnioskiem o informacje, w tym informacje dotyczące poszukiwanych lub zaginionych osób oraz przedmiotów, może wystąpić właściwy organ Zjednoczonego Królestwa lub państwa członkowskiego lub też ich udzielenie właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa lub państwa członkowskiego może nastąpić z własnej inicjatywy. Informacji można udzielić w odpowiedzi na wniosek lub z własnej inicjatywy, z zastrzeżeniem warunków prawa krajowego mającego zastosowanie do właściwego organu udzielającego informacji i w granicach jego uprawnień.

4. O informacje można występować i można ich udzielać, jeżeli warunki prawa krajowego, które ma zastosowanie do właściwego organu występującego z wnioskiem o udzielenie informacji lub właściwego organu udzielającego informacji, nie przewidują, że wniosek o informacje lub ich udzielenie musi nastąpić za pośrednictwem organów sądowych.

5. W pilnych przypadkach właściwy organ udzielający informacji możliwie najszybciej odpowiada na wniosek lub udziela informacji z własnej inicjatywy.

6. Właściwy organ państwa wzywającego może, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa krajowego, w chwili składania wniosku lub na późniejszym etapie zwrócić się do państwa udzielającego informacji o wydanie zgody na wykorzystanie tych informacji do celów dowodowych w postępowaniu przed organem sądowym. Państwo udzielające informacji może, z zastrzeżeniem warunków określonych w tytule VIII oraz warunków prawa krajowego mającego do niego zastosowanie, wyrazić zgodę na wykorzystanie informacji do celów dowodowych przed organem sądowym w państwie wzywającym. Podobnie, w przypadku gdy informacji udziela się z własnej inicjatywy, państwo udzielające informacji może wyrazić zgodę na wykorzystanie informacji do celów dowodowych w postępowaniu przed organem sądowym w państwie, któremu informacje są udzielane. W przypadku gdy na podstawie niniejszego ustępu nie wyrażono zgody, otrzymanych informacji nie można wykorzystać do celów dowodowych w postępowaniu przed organem sądowym.

7. Właściwy organ udzielający informacji może, na podstawie odpowiednich przepisów prawa krajowego, określić warunki wykorzystania udzielanych informacji.

8. Właściwy organ może na podstawie niniejszego tytułu udzielić wszelkich, posiadanych przez niego informacji, z zastrzeżeniem warunków prawa krajowego mających do niego zastosowanie i w granicach swoich uprawnień. Może to obejmować informacje z innych źródeł tylko wtedy, kiedy zezwala się na dalsze przekazywanie takich informacji w ramach, w których otrzymał je właściwy organ udzielający informacji.

9. Informacji można udzielić na podstawie niniejszego tytułu za pośrednictwem każdego odpowiedniego kanału komunikacji, w tym z wykorzystaniem bezpiecznej linii komunikacyjnej w celu udzielenia informacji za pośrednictwem Europolu.

10. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na funkcjonowanie lub zawieranie umów dwustronnych między Zjednoczonym Królestwem a państwami członkowskimi, pod warunkiem że państwa członkowskie działają zgodnie z prawem Unii. Niniejszy artykuł nie ma również wpływu na jakiegokolwiek inne uprawnienia, jakie przysługują właściwym organom Zjednoczonego Królestwa lub państw członkowskich na podstawie mającego zastosowanie prawa krajowego lub międzynarodowego dotyczącego udzielania pomocy poprzez wymianę informacji do celów określonych w ust. 1.

TYTUŁ V

WSPÓLPRACA Z EUROPOLEM

ARTYKUŁ 564

Cel

Celem niniejszego tytułu jest ustanowienie stosunków współpracy między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa w celu wspierania i wzmocnienia działań państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa, a także ich wzajemnej współpracy w zakresie zapobiegania poważnym przestępstwom, terroryzmowi oraz rodzajom przestępstw naruszającym wspólny interes objęty polityką Unii, o których mowa w art. 566, oraz w zakresie ich zwalczania.

ARTYKUŁ 565

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „Europol” oznacza Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794¹ (zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie Europolu”);
- b) „właściwy organ” oznacza w przypadku Unii Europol, a w przypadku Zjednoczonego Królestwa krajowy organ ścigania odpowiedzialny na podstawie prawa krajowego za zapobieganie przestępczości i jej zwalczanie.

ARTYKUŁ 566

Rodzaje przestępstw

1. Współpraca ustanowiona na podstawie niniejszego tytułu dotyczy rodzajów przestępstw należących do właściwości Europolu, wymienionych w załączniku 41, w tym przestępstw powiązanych.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. UE L 135 z 24.5.2016, s. 53).

2. Przepęstwa powiązane to przępstwa popełnione w celu uzyskania środków do popełnienia przępstw, o których mowa w ust. 1, przępstwa popełnione w celu ułatwienia popełnienia lub samego popełnienia takich przępstw oraz przępstwa popełnione w celu zapewnienia bezkarności takich przępstw.

3. W przypadku zmiany wykazu rodzajów przępstw, w odniesieniu do których Europol jest właściwy na podstawie prawa Unii, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości może, na wniosek Unii, odpowiednio zmienić załącznik 41 od dnia wejścia w życie zmiany kompetencji Europolu.

ARTYKUŁ 567

Zakres współpracy

W uzupełnieniu do wymiany danych osobowych zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym tytule oraz zgodnie z zadaniami Europolu określonymi w rozporządzeniu w sprawie Europolu współpraca może obejmować w szczególności:

- a) wymianę informacji takich jak wiedza specjalistyczna;
- b) ogólne sprawozdania sytuacyjne;
- c) wyniki analizy strategicznej;

- d) informacje o postępowaniach przygotowawczych w sprawach karnych;
- e) informacje o metodach zapobiegania przestępczości;
- f) udział w szkoleniach; oraz
- g) udzielanie porad i wsparcia w indywidualnych postępowaniach przygotowawczych w sprawach karnych, a także współpraca operacyjna.

ARTYKUŁ 568

Krajowy punkt kontaktowy i oficerowie łącznikowi

1. Zjednoczone Królestwo wyznacza krajowy punkt kontaktowy do działania w charakterze centralnego punktu kontaktowego między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa.
2. Wymiana informacji między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa odbywa się między Europolem a krajowym punktem kontaktowym, o którym mowa w ust. 1. Nie uniemożliwia to jednak bezpośredniej wymiany informacji między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa, jeśli uznają to za stosowne zarówno Europol, jak i odpowiednie właściwe organy.

3. Krajowy punkt kontaktowy jest również centralnym punktem kontaktowym w odniesieniu do przeglądania, poprawiania i usuwania danych osobowych.
4. Aby ułatwić współpracę ustanowioną na podstawie niniejszego tytułu, Zjednoczone Królestwo oddeleguje oficera łącznikowego lub oficerów łącznikowych do Europolu. Europol może oddelegować oficera łącznikowego lub oficerów łącznikowych do Zjednoczonego Królestwa.
5. Zjednoczone Królestwo zapewnia swoim oficerom łącznikowym szybki i, o ile jest to technicznie możliwe, bezpośredni dostęp do odpowiednich krajowych baz danych Zjednoczonego Królestwa, które są im niezbędne do wykonywania zadań.
6. Liczbę oficerów łącznikowych, szczegóły ich zadań, ich prawa i obowiązki oraz związane z ich pracą koszty regulują uzgodnienia robocze zawarte między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 577.
7. Na spotkania operacyjne mogą być zapraszani oficerowie łącznikowi ze Zjednoczonego Królestwa i przedstawiciele właściwych organów Zjednoczonego Królestwa. Oficerowie łącznikowi z państw członkowskich i oficerowie łącznikowi z państw trzecich, przedstawiciele właściwych organów państw członkowskich i państw trzecich, personel Europolu i inne zainteresowane strony mogą uczestniczyć w posiedzeniach organizowanych przez oficerów łącznikowych lub właściwe organy Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 569

Wymiana informacji

1. Wymiana informacji między właściwymi organami musi być zgodna z celem i postanowieniami niniejszego tytułu. Dane osobowe przetwarza się wyłącznie w konkretnych celach, o których mowa w ust. 2.
2. Najpóźniej w momencie przekazania danych osobowych właściwe organy wyraźnie wskazują konkretny cel lub cele, w jakich dane te są przekazywane. W przypadku przekazywania danych do Europolu cel lub cele takiego przekazania określa się zgodnie z konkretnymi celami przetwarzania określonymi w rozporządzeniu w sprawie Europolu. Jeżeli właściwy organ przekazujący nie uczynił tego, właściwy organ otrzymujący, w porozumieniu z organem przekazującym, przetwarza dane osobowe z myślą o ustaleniu przydatności tych danych, a także celu lub celów, w których mają być one dalej przetwarzane. Właściwe organy mogą przetwarzać dane osobowe w celu innym niż cel, w którym zostały one przekazane, tylko w przypadku, gdy upoważni je do tego właściwy organ przekazujący.
3. Właściwe organy otrzymujące dane osobowe zobowiązują się do przetwarzania takich danych wyłącznie w celu, w którym zostały przekazane. Dane osobowe usuwa się, gdy tylko przestaną być niezbędne do celu, w którym zostały przekazane.

4. Europol i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa ustalają bez zbędnej zwłoki, i w każdym przypadku nie później niż sześć miesięcy po otrzymaniu danych osobowych, czy i w jakim zakresie te dane osobowe są niezbędne do celu, w którym zostały przekazane, oraz informują o tym odpowiednio organ przekazujący.

ARTYKUŁ 570

Ograniczenia dostępu do przekazanych danych osobowych oraz ograniczenia ich dalszego wykorzystywania

1. Właściwy organ przekazujący może wskazać w momencie przekazywania danych osobowych wszelkie, ogólne lub szczegółowe, ograniczenia dostępu do nich lub ich wykorzystania, w tym w odniesieniu do ich dalszego przekazywania, usuwania lub niszczenia po upływie określonego czasu lub dalszego przetwarzania tych danych. W przypadku gdy potrzeba takich ograniczeń pojawia się po przekazaniu danych osobowych, przekazujący właściwy organ informuje o tym odpowiednio właściwy organ otrzymujący.
2. Właściwy organ otrzymujący musi przestrzegać wszelkich ograniczeń dotyczących dostępu do danych osobowych lub dalszego ich wykorzystywania wskazanych przez właściwy organ przekazujący, zgodnie z ust. 1.

3. Każda Strona zapewnia, aby informacje przekazywane na podstawie niniejszego tytułu były zbierane, przechowywane i przekazywane zgodnie z jej odpowiednimi ramami prawnymi. Każda Strona zapewnia, na ile to możliwe, aby otrzymywanie takich informacji nie wiązało się z naruszeniami praw człowieka. Informacji takich nie przekazuje się również wtedy, kiedy w zakresie możliwym do przewidzenia mogłyby zostać wykorzystywane do zażądania, orzeczenia lub wykonania kary śmierci lub jakiegokolwiek formy okrutnego lub niehumanitarnego traktowania.

ARTYKUŁ 571

Różne kategorie osób, których dane dotyczą

1. Zakazuje się przekazywania danych osobowych dotyczących ofiar przestępstw, świadków lub innych osób, które mogą dostarczać informacje dotyczące przestępstw, oraz osób poniżej osiemnastego roku życia, chyba że przekazanie takie jest absolutnie niezbędne i proporcjonalne w indywidualnych sprawach do zapobiegania przestępczości lub do jej zwalczania.
2. Zjednoczone Królestwo i Europol zapewniają, aby przetwarzanie danych osobowych zgodnie z ust. 1 podlegało dodatkowym zabezpieczeniom, w tym ograniczeniom dostępu, dodatkowym środkom bezpieczeństwa i ograniczeniom dalszego przekazywania.

ARTYKUŁ 572

Ułatwienie przepływu danych osobowych między Zjednoczonym Królestwem a Europolem

W interesie wspólnych korzyści operacyjnych Strony dążą do współpracy w przyszłości z myślą o zapewnieniu jak najszybszej wymiany danych między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa, a także rozważeniu wprowadzenia wszelkich nowych procesów i rozwiązań technicznych, które mogłyby pomóc w realizacji tego celu, biorąc jednocześnie pod uwagę fakt, że Zjednoczone Królestwo nie jest państwem członkowskim.

ARTYKUŁ 573

Ocena wiarygodności źródła i dokładności informacji

1. Najpóźniej w momencie przekazania informacji właściwe organy określają w najszerszym możliwym zakresie wiarygodność źródła informacji na podstawie następujących kryteriów:
 - a) gdy nie ma wątpliwości co do autentyczności, wiarygodności i kompetencji źródła lub jeżeli informacja jest dostarczona przez źródło, które w przeszłości okazało się wiarygodne we wszystkich przypadkach;
 - b) gdy informacja jest dostarczona przez źródło, które w większości przypadków okazało się wiarygodne;

- c) gdy informacja jest dostarczona przez źródło, które w większości przypadków okazało się niewiarygodne;
- d) gdy nie można ocenić wiarygodności źródła.

2. Najpóźniej w momencie przekazania informacji właściwe organy określają w najszerszym możliwym zakresie dokładność informacji na podstawie następujących kryteriów:

- a) informacje, których dokładność nie budzi wątpliwości;
- b) informacje, które źródło zna osobiście, ale których nie zna osobiście urzędnik je przekazujący;
- c) informacje, których źródło nie zna osobiście, ale które są potwierdzone przez inne już zarejestrowane informacje;
- d) informacje, których źródło nie zna osobiście i których nie można potwierdzić.

3. W przypadku gdy właściwy organ otrzymujący stwierdzi, na podstawie informacji już znajdujących się w jego posiadaniu, że ocena informacji lub ich źródła dostarczona przez właściwy organ przekazujący zgodnie z ust. 1 i 2 wymaga korekty, informuje o tym właściwy organ i podejmuje próbę uzgodnienia zmiany w ocenie. Właściwy organ otrzymujący nie może zmieniać oceny otrzymanych informacji i ich źródła bez takiego uzgodnienia.

4. Jeżeli właściwy organ otrzyma informacje bez oceny, stara się w miarę możliwości i gdy jest to możliwe w porozumieniu z właściwym organem przekazującym ocenić wiarygodność źródła lub dokładność informacji na podstawie już posiadanych przez siebie informacji.
5. Jeżeli nie można dokonać wiarygodnej oceny, informacje ocenia się zgodnie z ust. 1 lit. d) i ust. 2 lit d).

ARTYKUŁ 574

Bezpieczeństwo wymiany informacji

1. Środki techniczne i organizacyjne wprowadzone w celu zapewnienia bezpieczeństwa wymiany informacji na podstawie niniejszego tytułu określa się w uzgodnieniach administracyjnych między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa, o których mowa w art. 577.
2. Strony zgadzają się na ustanowienie, wdrożenie i obsługę bezpiecznej linii komunikacyjnej do celów wymiany informacji między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa.
3. Uzgodnienia administracyjne między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa, o których mowa w art. 576, regulują warunki korzystania z bezpiecznej linii komunikacyjnej.

ARTYKUŁ 575

Odpowiedzialność za nieuprawnione lub nieprawidłowe przetwarzanie danych osobowych

1. Właściwe organy ponoszą, zgodnie ze swoimi odpowiednimi ramami prawnymi, odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone osobie fizycznej w wyniku błędów prawnych lub faktycznych w wymienianych informacjach. Aby uniknąć odpowiedzialności wynikającej z ich ram prawnych wobec poszkodowanej strony, Europol ani właściwe organy Zjednoczonego Królestwa nie mogą powoływać się na to, że inny właściwy organ przekazał niedokładne informacje.
2. Jeżeli dojdzie do przyznania odszkodowania od Europolu lub właściwych organów Zjednoczonego Królestwa z powodu wykorzystania przez którekolwiek z nich informacji błędnie przekazanych przez drugą stronę lub przekazanych w wyniku niewywiązania się przez drugą stronę z jej obowiązków, kwota wypłacona jako odszkodowanie na podstawie ust. 1 przez Europol albo właściwe organy Zjednoczonego Królestwa zwracana jest przez drugą stronę, chyba że informacje zostały wykorzystane z naruszeniem niniejszego tytułu.
3. Europol i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa nie wymagają od siebie wzajemnie wypłaty odszkodowań lub zadośćuczynień na podstawie ust. 1 i 2.

ARTYKUŁ 576

Wymiana informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych

Wymiana i ochrona informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych, jeśli jest to niezbędne na podstawie niniejszego tytułu, zostaje uregulowana w uzgodnieniach roboczych i administracyjnych, o których mowa w art. 577, między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 577

Uzgodnienia robocze i administracyjne

1. Kwestie szczegółowe dotyczące współpracy między Zjednoczonym Królestwem a Europolem, stosownie do potrzeb, służące uzupełnieniu i wykonaniu postanowień niniejszego tytułu, są przedmiotem uzgodnień roboczych zgodnie z art. 23 ust. 4 rozporządzenia w sprawie Europolu oraz uzgodnień administracyjnych zgodnie z art. 25 ust. 1 rozporządzenia w sprawie Europolu dokonywanych między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa.

2. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek postanowień niniejszego tytułu oraz odzwierciedlając status Zjednoczonego Królestwa jako państwa niebędącego państwem członkowskim, Europol i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa włączają, z zastrzeżeniem decyzji zarządu Europolu, do uzgodnień – w zależności od przypadku – roboczych lub administracyjnych, postanowienia uzupełniające lub wykonujące niniejszy tytuł, które umożliwiają w szczególności:
- a) konsultacje między Europolem a przedstawicielem lub przedstawicielami krajowego punktu kontaktowego Zjednoczonego Królestwa w kwestiach politycznych i kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w celu realizacji ich celów i koordynowania ich odpowiednich działań, a także dotyczących pogłębiania współpracy między Europolem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa;
 - b) udział przedstawiciela lub przedstawicieli Zjednoczonego Królestwa w charakterze obserwatora lub obserwatorów w określonych posiedzeniach szefów jednostek krajowych Europolu zgodnie z regulaminem takich posiedzeń;
 - c) współpracę z jednym lub większą liczbą przedstawicieli Zjednoczonego Królestwa przy projektach analizy operacyjnej, zgodnie z zasadami określonymi przez odpowiednie organy zarządzające Europolem;
 - d) określenie zadań oficerów łącznikowych, ich praw i obowiązków oraz związanych z tym kosztów; lub
 - e) współpracę między właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa i Europolem w przypadku naruszeń prywatności i bezpieczeństwa.

3. Treść uzgodnień roboczych i administracyjnych można określić w jednym dokumencie.

ARTYKUŁ 578

Powiadomienie o wykonaniu

1. Zjednoczone Królestwo i Europol podają do publicznej wiadomości dokument przedstawiający w zrozumiałej formie postanowienia dotyczące przetwarzania danych osobowych przekazanych na podstawie niniejszego tytułu, w tym środki dostępne do celów korzystania z praw przez osoby, których dane dotyczą, a także zapewniają przekazanie egzemplarza takiego dokumentu drugiej stronie.
2. W przypadku gdy nie są jeszcze przyjęte, Zjednoczone Królestwo i Europol przyjmą zasady określające sposób egzekwowania w praktyce przestrzegania postanowień dotyczących przetwarzania danych osobowych. Zjednoczone Królestwo i Europol przesyłają sobie wzajemnie oraz odpowiednim organom nadzorczym te zasady.

ARTYKUŁ 579

Uprawnienia Europolu

Żadnego z postanowień niniejszego tytułu nie interpretuje się jako nakładającego na Europol obowiązek współpracy z właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa wykraczający poza kompetencje Europolu określone w odpowiednich przepisach prawa Unii.

TYTUŁ VI

WSPÓŁPRACA Z EUROJUSTEM

ARTYKUŁ 580

Cel

Celem niniejszego tytułu jest ustanowienie współpracy między Eurojustem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa w zakresie zwalczania poważnych przestępstw, o których mowa w art. 582.

ARTYKUŁ 581

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „Eurojust” oznacza Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727¹ (zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie Eurojustu”);

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) oraz zastąpienia i uchylecia decyzji Rady 2002/187/WSiSW (Dz.U. UE L 295 z 21.11.2018, s. 138).

- b) „właściwy organ” oznacza w przypadku Unii Eurojust, reprezentowany przez Kolegium lub przedstawiciela krajowego, a w przypadku Zjednoczonego Królestwa organ krajowy odpowiedzialny na podstawie prawa krajowego w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz ścigania przestępstw;
- c) „Kolegium” oznacza kolegium Eurojustu, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie Eurojustu;
- d) „przedstawiciel krajowy” oznacza przedstawiciela krajowego oddelegowanego do Eurojustu przez każde z państw członkowskich, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Eurojustu;
- e) „asystent” oznacza osobę, która może wspomagać przedstawiciela krajowego i zastępcę przedstawiciela krajowego, lub prokuratora łącznikowego, o których mowa odpowiednio w rozporządzeniu w sprawie Eurojustu i w art. 585 ust. 3;
- f) „prokurator łącznikowy” oznacza prokuratora oddelegowanego przez Zjednoczone Królestwo do Eurojustu i podlegającego prawu krajowemu Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do statusu prokuratora;
- g) „sędzia łącznikowy” oznacza sędziego oddelegowanego przez Eurojust do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 586;
- h) „krajowy korespondent do spraw terroryzmu” oznacza punkt kontaktowy wyznaczony przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z art. 584, odpowiedzialny za obsługę korespondencji związanej z terroryzmem.

ARTYKUŁ 582

Rodzaje przestępstw

1. Współpraca ustanowiona na podstawie niniejszego tytułu dotyczy rodzajów poważnych przestępstw należących do właściwości Eurojustu, wymienionych w załączniku 42, w tym przestępstw powiązanych.
2. Przestępstwa powiązane to przestępstwa popełnione w celu uzyskania środków do popełnienia poważnych przestępstw, o których mowa w ust. 1, przestępstwa popełnione w celu ułatwienia popełnienia lub popełnienia takich poważnych przestępstw oraz przestępstwa popełnione w celu zapewnienia bezkarności takich poważnych przestępstw.
3. W przypadku zmiany wykazu rodzajów poważnych przestępstw, w odniesieniu do których Eurojust jest właściwy na podstawie prawa Unii, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości może, na wniosek Unii, odpowiednio zmienić załącznik 42 od dnia wejścia w życie zmiany właściwości Eurojustu.

ARTYKUŁ 583

Zakres współpracy

Strony zapewniają współpracę Eurojustu i właściwych organów Zjednoczonego Królestwa w obszarach działań określonych w art. 2 i 54 rozporządzenia w sprawie Eurojustu oraz w niniejszym tytule.

ARTYKUŁ 584

Punkty kontaktowe ds. Eurojustu

1. Zjednoczone Królestwo tworzy lub wyznacza co najmniej jeden punkt kontaktowy ds. Eurojustu w ramach właściwych organów Zjednoczonego Królestwa.
2. Zjednoczone Królestwo wyznacza jeden ze swoich punktów kontaktowych jako krajowego korespondenta Zjednoczonego Królestwa do spraw terroryzmu.

ARTYKUŁ 585

Prokurator łącznikowy

1. Aby ułatwić współpracę ustanowioną na podstawie niniejszego tytułu, Zjednoczone Królestwo oddelegowuje prokuratora łącznikowego do Eurojustu.
2. Uprawnienia i czas trwania oddelegowania określa Zjednoczone Królestwo.
3. W zależności od rozmiaru współpracy prokuratorowi łącznikowemu może towarzyszyć do pięciu asystentów. W razie konieczności asystenci mogą zastępować prokuratora łącznikowego lub działać w jego imieniu.
4. Zjednoczone Królestwo informuje Eurojust o charakterze i zakresie uprawnień sądowych prokuratora łącznikowego i asystentów prokuratora łącznikowego w Zjednoczonym Królestwie do celów wykonywania ich zadań zgodnie z niniejszym tytułem. Zjednoczone Królestwo określa kompetencje swojego prokuratora łącznikowego i asystentów prokuratora łącznikowego do celów podejmowania działań w odniesieniu do zagranicznych organów sądowych.
5. Prokurator łącznikowy i jego asystenci muszą mieć dostęp do informacji zawartych w krajowych rejestrach karnych lub w jakimkolwiek innym rejestrze Zjednoczonego Królestwa zgodnie z prawem krajowym mającym zastosowanie w przypadku prokuratora lub osoby o równoważnych kompetencjach.

6. Prokurator łącznikowy i jego asystenci uprawnieni są do bezpośredniego kontaktowania się z właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa.
7. Liczbę asystentów, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, szczegóły zadań prokuratora łącznikowego i jego asystentów, ich prawa i obowiązki oraz związane z tym koszty reguluje uzgodnienie robocze zawarte między Eurojustem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa, o którym mowa w art. 594.
8. Dokumenty robocze prokuratora łącznikowego i jego asystentów nie mogą być naruszane przez Eurojust.

ARTYKUŁ 586

Sędzia łącznikowy

1. W celu ułatwienia współpracy wymiarów sprawiedliwości ze Zjednoczonym Królestwem w sprawach, w których Eurojust udziela pomocy, Eurojust może delegować sędziego łącznikowego do Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z art. 53 rozporządzenia w sprawie Eurojustu.
2. Szczegóły zadań sędziego łącznikowego, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, prawa i obowiązki sędziego łącznikowego oraz związane z tym koszty reguluje uzgodnienie robocze zawarte między Eurojustem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa, o którym mowa w art. 594.

ARTYKUŁ 587

Posiedzenia operacyjne i strategiczne

1. Prokurator łącznikowy, jego asystenci oraz przedstawiciele innych właściwych organów Zjednoczonego Królestwa, w tym punktu kontaktowego ds. Eurojustu, mogą uczestniczyć w posiedzeniach poświęconych kwestiom strategicznym na zaproszenie przewodniczącego Eurojustu oraz w posiedzeniach poświęconych kwestiom operacyjnym za zgodą odpowiednich przedstawicieli krajowych.
2. Przedstawiciele krajowi, ich zastępcy i asystenci, dyrektor administracyjny Eurojustu i pracownicy Eurojustu mogą uczestniczyć w posiedzeniach organizowanych przez prokuratora łącznikowego, jego asystentów lub inne właściwe organy Zjednoczonego Królestwa, w tym przez punkt kontaktowy ds. Eurojustu.

ARTYKUŁ 588

Wymiana danych nieosobowych

Eurojust i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa mogą wymieniać wszelkie dane nieosobowe w zakresie, w jakim dane te mają znaczenie do celów współpracy na podstawie niniejszego tytułu oraz z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń wynikających z art. 593.

ARTYKUŁ 589

Wymiana danych osobowych

1. Dane osobowe, o które wystąpiły i które otrzymały właściwe organy na podstawie niniejszego tytułu, są przez nie przetwarzane wyłącznie w celach określonych w art. 580, w szczególnych celach, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, oraz z zastrzeżeniem ograniczeń dostępu lub dalszego wykorzystania, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.
2. Najpóźniej w momencie przekazania danych osobowych właściwe organy przekazujące dane wyraźnie wskazują konkretny cel lub cele, w jakich dane te są przekazywane.
3. Właściwy organ przekazujący dane może wskazać w momencie przekazywania danych osobowych wszelkie, ogólne lub szczegółowe, ograniczenia dostępu do nich lub ich wykorzystania, w tym w odniesieniu do ich dalszego przekazywania, usuwania lub niszczenia po upływie określonego czasu lub dalszego przetwarzania tych danych. W przypadku gdy konieczność wprowadzenia takich ograniczeń pojawia się po przekazaniu danych osobowych, organ przekazujący informuje o tym odpowiednio organ otrzymujący.
4. Właściwy organ otrzymujący musi przestrzegać wszelkich ograniczeń dotyczących dostępu do danych osobowych lub dalszego ich wykorzystywania wskazanych przez właściwy organ przekazujący, jak przewidziano w ust. 3.

ARTYKUŁ 590

Kanały przekazywania informacji

1. Informacje są wymieniane:
 - a) między prokuratorem łącznikowym lub jego asystentami lub, jeżeli żaden z nich nie został wyznaczony lub nie jest dostępny, punktem kontaktowym ds. Eurojustu w Zjednoczonym Królestwie a odpowiednimi przedstawicielami krajowymi lub Kolegium;
 - b) jeżeli Eurojust oddelegował sędziego łącznikowego do Zjednoczonego Królestwa – między sędzią łącznikowym a jakimkolwiek właściwym organem Zjednoczonego Królestwa; w takim przypadku prokurator łącznikowy jest informowany o każdej takiej wymianie informacji; lub
 - c) bezpośrednio między właściwym organem w Zjednoczonym Królestwie a odpowiednimi przedstawicielami krajowymi lub Kolegium; w takim przypadku prokurator łącznikowy oraz, w stosownych przypadkach, sędzia łącznikowy są informowani o każdej takiej wymianie informacji.
2. Eurojust i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa mogą w określonych przypadkach uzgodnić wykorzystanie innych kanałów wymiany informacji.
3. Zarówno Eurojust, jak i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa zapewniają, aby ich odpowiedni przedstawiciele byli upoważnieni do wymiany informacji na odpowiednim szczeblu i zgodnie z, odpowiednio, prawem Zjednoczonego Królestwa i rozporządzeniem w sprawie Eurojustu oraz aby byli odpowiednio sprawdzeni.

ARTYKUŁ 591

Dalsze przekazywanie informacji

Właściwe organy Zjednoczonego Królestwa i Eurojustu nie mogą przekazywać jakichkolwiek informacji udzielonych przez drugą stronę jakimkolwiek państwu trzeciemu lub organizacji międzynarodowej bez zgody jednego z właściwych organów Zjednoczonego Królestwa lub Eurojustu, które udzieliły tych informacji, oraz bez odpowiednich zabezpieczeń w zakresie ochrony danych osobowych.

ARTYKUŁ 592

Odpowiedzialność za nieuprawnione lub nieprawidłowe przetwarzanie danych osobowych

1. Właściwe organy ponoszą, zgodnie z ich odpowiednimi ramami prawnymi, odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone osobie fizycznej w wyniku błędów prawnych lub faktycznych w wymienianych informacjach. Aby uniknąć odpowiedzialności wynikającej z ich ram prawnych wobec poszkodowanej strony, Eurojust ani właściwe organy Zjednoczonego Królestwa nie mogą powoływać się na to, że inny właściwy organ przekazał niedokładne informacje.

2. Jeżeli dojdzie do przyznania odszkodowania od właściwego organu z powodu wykorzystania przez niego informacji błędnie przekazanych przez drugą stronę lub przekazanych w wyniku niewywiązania się przez drugą stronę z jej obowiązków, kwota wypłacona jako odszkodowanie na podstawie ust. 1 przez właściwy organ zwracana jest przez drugą stronę, chyba że informacje zostały wykorzystane z naruszeniem postanowień niniejszego tytułu.
3. Eurojust i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa nie wymagają od siebie wzajemnie wypłaty odszkodowań lub zadośćuczynień na podstawie ust. 1 i 2.

ARTYKUŁ 593

Wymiana informacji niejawnych oraz szczególnie chronionych informacji jawnych

Wymianę i ochronę informacji niejawnych oraz szczególnie chronionych informacji jawnych, jeżeli jest niezbędna na podstawie niniejszego tytułu, reguluje się w uzgodnieniu roboczym, o którym mowa w art. 594, zawartym między Eurojustem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 594

Uzgodnienie robocze

Sposoby współpracy między Stronami odpowiednie do wykonania niniejszego tytułu podlegają uzgodnieniu roboczemu zawartemu między Eurojustem a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 47 ust. 3 i art. 56 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Eurojustu.

ARTYKUŁ 595

Uprawnienia Eurojustu

Żadnego z postanowień niniejszego rozdziału nie interpretuje się jako nakładającego na Eurojust obowiązek współpracy z właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa wykraczający poza właściwość Eurojustu określoną w odpowiednich przepisach prawa Unii.

TYTUŁ VII

PRZEKAZANIE

ARTYKUŁ 596

Cel

Celem niniejszego tytułu jest zapewnienie, aby system ekstradycji między państwami członkowskimi, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony, był oparty na mechanizmie przekazywania osób na podstawie nakazu aresztowania zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym tytule.

ARTYKUŁ 597

Zasada proporcjonalności

Współpraca w ramach nakazu aresztowania musi być niezbędna i proporcjonalna, uwzględniać prawa osoby, której dotyczy nakaz, i interesy ofiar oraz brać pod uwagę wagę czynu, prawdopodobną karę, która zostałaby nałożona, oraz możliwość wprowadzenia przez państwo łagodniejszych środków przymusu niż przekazanie osoby, której dotyczy nakaz, w szczególności w celu uniknięcia niepotrzebnie długich okresów tymczasowego aresztowania.

ARTYKUŁ 598

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „nakaz aresztowania” oznacza decyzję sądową wydaną przez państwo w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo osoby, której dotyczy nakaz, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego;
- b) „organ sądowy” oznacza organ, którym zgodnie z prawem krajowym jest sędzia, sąd lub prokurator. Prokuratora uważa się za organ sądowy wyłącznie w zakresie, w jakim przewiduje to prawo krajowe;
- c) „organ sądowy wykonujący nakaz” oznacza organ sądowy państwa wykonującego nakaz właściwy do wykonania nakazu aresztowania na podstawie prawa tego państwa;
- d) „organ sądowy wydający nakaz” oznacza organ sądowy państwa wydającego nakaz właściwy do wydania nakazu aresztowania na podstawie prawa tego państwa.

ARTYKUŁ 599

Zakres stosowania

1. Nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku czynów, które w prawie państwa wydającego nakaz zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy, lub w przypadku, gdy wydano wyrok lub zastosowano środek zabezpieczający o wymiarze co najmniej czterech miesięcy.

2. Bez uszczerbku dla ust. 3 i 4, przekazanie osoby następuje pod warunkiem, że czyny, w związku z którymi wydaje się nakaz aresztowania, stanowią przestępstwo na podstawie prawa państwa wykonującego nakaz, niezależnie od jego znamion lub jego opisu.

3. Z zastrzeżeniem art. 600, art. 601 ust. 1 lit. b) – h) oraz art. 602, 603 i 604 państwo nie może odmówić wykonania nakazu aresztowania wydanego w związku z następującym zachowaniem, w przypadku gdy takie zachowanie jest zagrożone karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy:

- a) zachowaniem jakiegokolwiek osoby, która przyczynia się do popełnienia przez grupę osób działających we wspólnym celu popełnienia jednego lub większej liczby przestępstw związanych z terroryzmem, o których mowa w art. 1 i 2 Europejskiej konwencji o zwalczaniu terroryzmu sporządzonej w Strasburgu w dniu 27 stycznia 1977 r. lub związanych z nielegalnym handlem środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, lub zabójstwem, poważnym uszkodzeniem ciała, uprowadzeniem, bezprawnym przetrzymywaniu, wzięciem zakładników lub zgwałceniem, nawet jeżeli osoba ta nie bierze udziału w rzeczywistym popełnieniu danego przestępstwa lub danych przestępstw; takie przyczynienie się musi być umyślne i dokonane ze świadomością, że udział przyczyni się do realizacji przestępczych działań grupy; lub
- b) terroryzmem zdefiniowanym w załączniku 45.

4. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o tym, że na zasadzie wzajemności warunek podwójnej karalności, o którym mowa w ust. 2, nie będzie stosowany, pod warunkiem że przestępstwo będące podstawą nakazu:

- a) to jedno z przestępstw wymienionych w ust. 5, w rozumieniu prawa państwa wydającego nakaz; oraz

- b) w państwie wydającym nakaz zagrożone jest karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat.
5. Przestępstwa, o których mowa w ust. 4, obejmują:
- udział w organizacji przestępczej,
 - terroryzm zdefiniowany w załączniku 45,
 - handel ludźmi,
 - wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografię dziecięcą,
 - nielegalny handel środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi,
 - nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi,
 - korupcję, w tym łapownictwo,
 - nadużycia finansowe, w tym naruszające interesy finansowe Zjednoczonego Królestwa, państwa członkowskiego lub Unii,
 - pranie dochodów z przestępstwa,
 - podrabianie albo przerabianie pieniądza,

- przestępczość komputerową,
- przestępstwa przeciwko środowisku, w tym nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt oraz zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin,
- ułatwienie nielegalnego wjazdu i zamieszkania,
- zabójstwo,
- poważne uszkodzenie ciała,
- nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi,
- porwanie, bezprawne przetrzymywanie i branie zakładników,
- rasizm i ksenofobię,
- kradzież w formie zorganizowanej lub rozbój z użyciem broni,
- nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki,
- oszustwo,
- wymuszenie rozbójnicze,

-
- podrabianie i piractwo produktów,
 - fałszowanie dokumentów urzędowych i obrót nimi,
 - fałszowanie środków płatniczych,
 - nielegalny obrót hormonami i innymi środkami pobudzającymi wzrost,
 - nielegalny handel materiałami jądrowymi lub radioaktywnymi,
 - obrót kradzionymi pojazdami,
 - zgwałcenie,
 - podpalenie,
 - przestępstwa podlegające jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego,
 - niezgodne z prawem zawładnięcie statkiem powietrznym, wodnym lub kosmicznym, oraz
 - sabotaż.

ARTYKUŁ 600

Podstawy obligatoryjnej odmowy wykonania nakazu aresztowania

Wykonania nakazu aresztowania odmawia się:

- a) jeśli przestępstwo będące podstawą nakazu aresztowania jest objęte amnestią w państwie wykonującym nakaz, w przypadku gdy przestępstwo to podlega jurysdykcji tego państwa na podstawie jego prawa karnego;
- b) jeśli organ sądowy wykonujący nakaz zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy nakaz, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w innym państwie, pod warunkiem że, jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana na podstawie prawa państwa, w którym nastąpiło skazanie; lub
- c) jeśli na podstawie prawa państwa wykonującego nakaz osoba podlegająca nakazowi aresztowania z uwagi na jej wiek nie może być pociągnięta do odpowiedzialności karnej za czyny stanowiące podstawę wydania nakazu aresztowania.

ARTYKUŁ 601

Inne podstawy odmowy wykonania nakazu aresztowania

1. Wykonania nakazu aresztowania można odmówić:
 - a) jeśli w jednym z przypadków, o których mowa w art. 599 ust. 2, czyn, który stanowi podstawę wydania nakazu aresztowania, nie stanowi przestępstwa na podstawie prawa państwa wykonującego nakaz; w odniesieniu do podatków lub opłat, należności celnych i obrotu dewizowego nie odmawia się jednak wykonania nakazu aresztowania na tej podstawie, że prawo państwa wykonującego nakaz nie nakłada tego samego rodzaju podatków lub opłat lub nie zawiera tego samego rodzaju przepisów dotyczących podatków lub opłat, należności celnych i obrotu dewizowego, co prawo państwa wydającego nakaz;
 - b) jeśli przeciwko osobie podlegającej nakazowi aresztowania prowadzone jest postępowanie karne w państwie wykonującym nakaz za ten sam czyn, który stanowi podstawę wydania nakazu aresztowania;
 - c) jeśli organy sądowe państwa wykonującego nakaz zdecydują nie wszczynać postępowania karnego za przestępstwo stanowiące podstawę wydania nakazu aresztowania lub wstrzymać postępowanie karne, lub jeśli w danym państwie w stosunku do osoby, której dotyczy nakaz, zapadło prawomocne orzeczenie w odniesieniu do tych samych czynów, co uniemożliwia prowadzenie dalszego postępowania karnego;
 - d) jeśli na podstawie prawa państwa wykonującego nakaz nastąpiło przedawnienie ścigania lub wykonania kary wobec osoby, której dotyczy nakaz, a czyny podlegają jurysdykcji tego państwa na podstawie jego własnego prawa karnego;

- e) jeśli organ sądowy wykonujący nakaz zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy nakaz, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie trzecim, pod warunkiem że, jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana na podstawie prawa państwa, w którym nastąpiło skazanie;
- f) jeśli nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego, a osoba, której dotyczy nakaz, przebywa w państwie wykonującym nakaz, jest obywatelem tego państwa lub ma w nim miejsce zamieszkania i państwo to zobowiązuje się wykonać karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający zgodnie z jego prawem krajowym; jeśli wymagana jest zgoda osoby, której dotyczy nakaz, na przekazanie kary lub środka zabezpieczającego do państwa wykonującego nakaz, państwo wykonujące nakaz może odmówić wykonania nakazu aresztowania dopiero po tym, jak osoba, której dotyczy nakaz, wyrazi zgodę na przekazanie kary lub środka zabezpieczającego;
- g) jeśli nakaz aresztowania odnosi się do przestępstw, które:
 - (i) na podstawie prawa państwa wykonującego nakaz uważa się za popełnione w całości lub w części na terytorium państwa wykonującego nakaz lub w miejscu traktowanym jak jego terytorium; lub
 - (ii) zostały popełnione poza terytorium państwa wydającego nakaz, a prawo państwa wykonującego nakaz nie dopuszcza ścigania takiego rodzaju przestępstw, jeśli zostały one popełnione poza jego terytorium;

- h) jeśli istnieją oparte o obiektywne przesłanki powody do uznania, że nakaz aresztowania został wydany w celu przeprowadzenia postępowania lub wykonania kary wobec osoby ze względu na jej płeć, rasę, religię, pochodzenie etniczne, obywatelstwo, język, poglądy polityczne lub orientację seksualną lub że jej sytuacja może doznać uszczerbku z któregokolwiek z tych powodów;
- i) jeśli nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub zastosowania środka zabezpieczającego, a osoba, której dotyczy nakaz, nie stawiła się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że z nakazu aresztowania wynika, że zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym państwa wydającego nakaz osoba ta:
- (i) w odpowiednim terminie:
- A) została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, lub inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób pozwalający jednoznacznie stwierdzić, że osoba ta wiedziała o terminie i miejscu wyznaczonej rozprawy;
- oraz
- B) została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;
- albo

- (ii) wiedząc o terminie i miejscu wyznaczonej rozprawy, udzieliła upoważnienia obrońcy, który został wyznaczony przez tę osobę lub przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten rzeczywiście bronił ją na rozprawie;

albo

- (iii) po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym na uwzględnienie nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia:

- A) wyraźnie oznajmiła, że nie wnosi sprzeciwu od orzeczenia;

lub

- B) nie wystąpiła w mających zastosowanie ramach czasowych o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania,

albo

(iv) orzeczenie nie zostało jej doręczone osobiście, ale:

A) zostanie jej bezzwłocznie doręczone osobiście po jej przekazaniu, a osoba ta zostanie wyraźnie pouczone o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym na uwzględnienie nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia;

oraz

B) osoba ta zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, jak wspomniano w odpowiednim nakazie aresztowania.

2. Jeżeli nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub zastosowania środka zabezpieczającego na warunkach określonych w ust. 1 lit. i) ppkt (iv), a zainteresowana osoba nie otrzymała wcześniej jakiegokolwiek urzędowej informacji o prowadzonym przeciwko niej postępowaniu karnym, może ona, w momencie otrzymywania informacji o treści nakazu aresztowania, złożyć wniosek o odpis wyroku, zanim zostanie ona przekazana. Organ wydający, natychmiast po poinformowaniu go o tym wniosku, przekazuje zainteresowanej osobie odpis wyroku za pośrednictwem organu wykonującego. Wniosek zainteresowanej osoby nie może opóźnić procedury jej przekazania ani decyzji o wykonaniu nakazu aresztowania. Wyrok przekazuje się zainteresowanej osobie wyłącznie tytułem informacji; przekazanie go nie stanowi formalnego doręczenia wyroku ani nie uruchamia biegu jakichkolwiek terminów mających zastosowanie w przypadku wystąpienia o ponowne rozpoznanie sprawy lub złożenia odwołania.

3. W przypadku gdy zainteresowana osoba zostaje przekazana na warunkach określonych w ust. 1 lit. i) ppkt (iv) i gdy wystąpiła ona o ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyła odwołanie, do czasu zakończenia tych postępowań pozbawienie wolności tej osoby w oczekiwaniu na ponowne rozpoznanie sprawy lub postępowanie odwoławcze podlega kontroli zgodnie z prawem krajowym państwa wydającego nakaz – w regularnych odstępach czasu albo na wniosek tej osoby. Kontroli takiej dokonuje się w szczególności pod kątem możliwości zawieszenia lub przerwania pozbawienia wolności. Ponowne rozpoznanie sprawy lub postępowanie odwoławcze rozpoczynają się w odpowiednim terminie po przekazaniu osoby.

ARTYKUŁ 602

Wyjątek ze względu na charakter polityczny przestępstwa

1. Nie można odmówić wykonania nakazu aresztowania na podstawie tego, że przestępstwo może być uznawane przez państwo wykonujące nakaz za przestępstwo polityczne, za przestępstwo związane z przestępstwem politycznym lub za przestępstwo popełnione z pobudek politycznych.
2. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą jednak powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o tym, że ust. 1 będzie miał zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do:
 - a) przestępstw, o których mowa w art. 1 i 2 Europejskiej konwencji o zwalczaniu terroryzmu;

- b) przestępstw kwalifikowanych jako udział w zorganizowanej grupie lub związku, mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstw, o których mowa w art. 1 i 2 Europejskiej konwencji o zwalczaniu terroryzmu, jeśli takie przestępstwa kwalifikowane jako udział w zorganizowanej grupie lub związku odpowiadają opisowi zachowania, o którym mowa w art. 599 ust. 3 niniejszej Umowy; oraz
 - c) terroryzmu zdefiniowanego w załączniku 45 do niniejszej Umowy.
3. W przypadku gdy nakaz aresztowania został wydany przez państwo, które dokonało powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, lub przez państwo, w imieniu którego dokonano takiego powiadomienia, państwo wykonujące nakaz może zastosować zasadę wzajemności.

ARTYKUŁ 603

Wyjątek ze względu na obywatelstwo

1. Nie można odmówić wykonania nakazu aresztowania na podstawie tego, że osoba, której dotyczy nakaz, jest obywatelem państwa wykonującego nakaz.

2. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości, że ich obywatele nie będą przekazywani lub że zezwolenie na ich przekazanie będzie udzielane wyłącznie po spełnieniu określonych warunków. Powiadomienie musi opierać się na przesłankach związanych z podstawowymi zasadami lub praktyką wewnętrznego porządku prawnego Zjednoczonego Królestwa lub państwa, w którego imieniu dokonano powiadomienia. W takiej sytuacji Unia, w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, lub Zjednoczone Królestwo – w zależności od przypadku – mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości w rozsądnym terminie po otrzymaniu powiadomienia drugiej Strony, że organy sądowe wykonujące nakaz państwa członkowskiego lub Zjednoczonego Królestwa – w zależności od przypadku – mogą odmówić przekazania swoich obywateli temu państwu lub że przekazanie jest dozwolone wyłącznie po spełnieniu określonych warunków.
3. W sytuacji gdy państwo odmówiło wykonania nakazu aresztowania na podstawie tego, że – w przypadku Zjednoczonego Królestwa – dokonało powiadomienia zgodnie z ust. 2 lub – w przypadku państwa członkowskiego – Unia dokonała powiadomienia w jego imieniu zgodnie z ust. 2, państwo to rozważa wszczęcie postępowania przeciwko swojemu obywatelowi, które jest współmierne do przedmiotu nakazu aresztowania, mając na uwadze opinię państwa wydającego. W sytuacji gdy organ sądowy postanowi nie wszczynać takiego postępowania, ofiara przestępstwa, którego dotyczy nakaz aresztowania, musi mieć możliwość otrzymania informacji dotyczących takiej decyzji, zgodnie z mającym zastosowaniem prawem krajowym.

4. W przypadku gdy właściwe organy państwa wszczynają postępowanie przeciwko swojemu obywatelowi zgodnie z ust. 3, państwo to zapewnia, aby właściwe organy miały możliwość zastosowania odpowiednich środków mających na celu udzielenie pomocy ofiarom i świadkom, w sytuacji gdy mają oni miejsce zamieszkania w innym państwie, w szczególności w odniesieniu do sposobu prowadzenia postępowania.

ARTYKUŁ 604

Gwarancje ze strony państwa wydającego nakaz udzielane w szczególnych przypadkach

Wykonanie nakazu aresztowania przez organ sądowy wykonujący nakaz może podlegać następującym gwarancjom:

- a) jeśli przestępstwo stanowiące podstawę nakazu aresztowania zagrożone jest w państwie wydającym nakaz karą dożywotniego pozbawienia wolności lub dożywotnim środkiem zabezpieczającym, państwo wykonujące nakaz może wykonanie nakazu aresztowania uzależnić od spełnienia warunku, zgodnie z którym państwo wydające nakaz daje gwarancję, uznaną za wystarczającą przez państwo wykonujące nakaz, że dokona ono weryfikacji kary lub zastosowanego środka, na wniosek lub najpóźniej po upływie 20 lat, lub zachęci do zastosowania prawa łaski, o co osoba ta ma prawo się ubiegać na podstawie prawa lub praktyk państwa wydającego nakaz, w celu niewykonywania takiej kary lub takiego środka;

- b) jeżeli osoba, której dotyczy nakaz aresztowania wydany do celów ścigania, jest obywatelem państwa wykonującego nakaz lub ma miejsce zamieszkania w tym państwie, przekazanie takiej osoby może podlegać warunkowi, zgodnie z którym – po jej wysłuchaniu – zostaje ona odesłana do państwa wykonującego nakaz w celu odbycia tam kary pozbawienia wolności lub wykonania środka zabezpieczającego, orzeczonych w państwie wydającym nakaz; jeżeli wymagana jest zgoda osoby, której dotyczy nakaz, na przekazanie kary lub środka zabezpieczającego do państwa wykonującego nakaz, gwarancja, że osoba ta jest przekazywana do państwa wykonującego nakaz w celu odbycia tam kary, podlega warunkowi, zgodnie z którym osoba, której dotyczy nakaz – po jej wysłuchaniu – wyrazi zgodę na powrót do państwa wykonującego nakaz;
- c) jeżeli istnieją istotne podstawy, by sądzić, że występuje rzeczywiste ryzyko dla ochrony praw podstawowych osoby, której dotyczy nakaz, organ sądowy wykonujący nakaz, zanim podejmie decyzję o wykonaniu nakazu aresztowania, może w stosownych przypadkach wymagać dodatkowych gwarancji dotyczących traktowania osoby, której dotyczy nakaz, po jej przekazaniu.

ARTYKUŁ 605

Wyznaczenie organu centralnego

1. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o swoim organie centralnym, w przypadku Zjednoczonego Królestwa, oraz o organie centralnym w każdym państwie, w przypadku Unii, po wyznaczeniu takiego organu lub, jeżeli system prawny danego państwa przewiduje taką możliwość, więcej niż jednego organu centralnego wspomagającego właściwe organy sądowe.

2. Powiadamiając Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości na podstawie ust. 1, Zjednoczone Królestwo oraz Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z państw członkowskich, mogą wskazać, że z uwagi na sposób organizacji wewnętrznego systemu sądowego danych państw organ centralny lub organy centralne odpowiedzialne są za administracyjne przekazywanie i administracyjny odbiór nakazów aresztowania, a także za wszelką inną korespondencję urzędową dotyczącą administracyjnego przekazywania i administracyjnego odbioru nakazów aresztowania. Informacje takie są wiążące dla wszystkich organów państwa wydającego.

ARTYKUŁ 606

Treść i forma nakazu aresztowania

1. Nakaz aresztowania zawiera następujące informacje podawane zgodnie z formularzem znajdującym się w załączniku 43:
 - a) tożsamość i obywatelstwo osoby, której dotyczy nakaz;
 - b) imię i nazwisko, adres, numer telefonu i faksu oraz adres e-mail organu sądowego wydającego nakaz;
 - c) dowody istnienia podlegającego wykonaniu wyroku, nakazu aresztowania lub jakiegokolwiek innego podlegającego wykonaniu orzeczenia sądowego mającego ten sam skutek prawny i objętego zakresem stosowania art. 599;

- d) charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa, w szczególności w odniesieniu do art. 599;
- e) opis okoliczności, w jakich przestępstwo popełniono, w tym data, miejsce oraz zakres, w jakim osoba, której dotyczy nakaz, brała udział w popełnieniu przestępstwa;
- f) orzeczoną karę, jeśli istnieje prawomocny wyrok, lub wymiar przewidzianych za to przestępstwo kar na podstawie prawa państwa wydającego nakaz; oraz
- g) jeśli to możliwe, inne skutki przestępstwa.

2. Nakaz aresztowania tłumaczy się na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych państwa wykonującego nakaz. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o tym, że będą akceptować tłumaczenie na inny język urzędowy lub języki urzędowe danego państwa.

ARTYKUŁ 607

Przekazywanie nakazu aresztowania

Jeśli znane jest miejsce pobytu osoby, której dotyczy nakaz, organ sądowy wydający nakaz może przekazać nakaz aresztowania bezpośrednio organowi sądowemu wykonującemu nakaz.

ARTYKUŁ 608

Szczegółowe procedury przekazywania nakazu aresztowania

1. Jeśli organ sądowy wydający nakaz nie wie, który organ jest właściwym organem sądowym wykonującym nakaz, podejmuje niezbędne działania w celu uzyskania tych informacji od państwa wykonującego nakaz.
2. Organ sądowy wydający nakaz może zwrócić się do Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej (Interpol) o przekazanie nakazu aresztowania.
3. Organ sądowy wydający nakaz może przekazać nakaz aresztowania przy użyciu wszelkich bezpiecznych środków umożliwiających uzyskanie dokumentu w formie pisemnej w sposób pozwalający państwu wykonującemu nakaz na stwierdzenie autentyczności nakazu aresztowania.

4. Wszystkie trudności wiążące się z przekazywaniem lub autentycznością wszelkich dokumentów koniecznych do wykonania nakazu aresztowania rozwiązuje się w drodze bezpośrednich kontaktów między zaangażowanymi organami sądowymi lub, w stosownych przypadkach, przy zaangażowaniu organów centralnych państw.

5. Jeśli organ, który otrzymuje nakaz aresztowania, nie jest właściwy do jego rozpoznania, przesyła on automatycznie nakaz aresztowania właściwemu organowi w swoim państwie oraz informuje odpowiednio organ sądowy wydający nakaz.

ARTYKUŁ 609

Prawa osoby, której dotyczy nakaz

1. Jeżeli osoba, której dotyczy nakaz, zostaje aresztowana w celu wykonania nakazu aresztowania, organ sądowy wykonujący nakaz, zgodnie z jego prawem krajowym, informuje tę osobę o nakazie aresztowania i jego treści, a także o możliwości wyrażenia przez tę osobę zgody na przekazanie państwu wydającemu nakaz.

2. Osoba, której dotyczy nakaz, która zostaje aresztowana w celu wykonania nakazu aresztowania i która nie mówi w języku postępowania dotyczącego nakazu aresztowania lub go nie rozumie, ma prawo do korzystania z pomocy tłumacza ustnego oraz do otrzymania tłumaczenia pisemnego w języku ojczystym tej osoby lub w jakimkolwiek innym języku, w którym mówi lub który rozumie, zgodnie z prawem krajowym państwa wykonującego nakaz.

3. Osoba, której dotyczy nakaz, ma prawo do pomocy obrońcy po aresztowaniu zgodnie z prawem krajowym państwa wykonującego nakaz.
4. Osobę, której dotyczy nakaz, informuje się o prawie do wyznaczenia obrońcy w państwie wydającym nakaz w celu udzielenia pomocy obrońcy w państwie wykonującym nakaz w postępowaniu dotyczącym nakazu aresztowania. Niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla terminów określonych w art. 621.
5. Osoba, której dotyczy nakaz, która zostaje aresztowana, ma prawo do tego, by o jej aresztowaniu zostały bez zbędnej zwłoki poinformowane organy konsularne państwa, którego jest obywatelem, lub jeśli jest bezpaństwowcem – organy konsularne w miejscu jej zwykłego zamieszkania, a także, jeśli wyrazi taką wolę, do kontaktowania się z tymi organami.

ARTYKUŁ 610

Stosowanie pozbawienia wolności wobec osoby

Gdy osoba zostaje aresztowana na podstawie nakazu aresztowania, organ sądowy wykonujący nakaz podejmuje decyzję w sprawie tego, czy osoba ta powinna być w dalszym ciągu pozbawiona wolności, zgodnie z prawem państwa wykonującego nakaz aresztowania. Osoba ta może być zwolniona tymczasowo w dowolnym czasie zgodnie z prawem krajowym państwa wykonującego nakaz, pod warunkiem że właściwy organ tego państwa zastosuje wszystkie środki, jakie uważa za niezbędne, aby zapobiec ucieczce tej osoby.

ARTYKUŁ 611

Zgoda na przekazanie

1. Jeśli aresztowana osoba wskaże, że zgadza się na przekazanie, zgodę tę oraz, w stosownych przypadkach, jednoznaczne zrzeczenie się prawa do skorzystania z zasady specjalności, o której mowa w art. 625 ust. 2, musi wyrazić przed organem sądowym wykonującym nakaz, zgodnie z prawem krajowym państwa wykonującego nakaz.
2. Każde państwo przyjmuje środki niezbędne do zapewnienia, aby zgoda oraz, w stosownych przypadkach, zrzeczenie się, o których mowa w ust. 1, zostały sporządzone w sposób wskazujący, że zainteresowana osoba wyraziła je dobrowolnie i z pełną świadomością konsekwencji. W tym celu osoba, której dotyczy nakaz, ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy.
3. Zgoda oraz, w stosownych przypadkach, zrzeczenie się, o których mowa w ust. 1, zostają formalnie odnotowane zgodnie z procedurą przewidzianą w prawie krajowym państwa wykonującego nakaz.

4. Co do zasady zgoda nie może zostać cofnięta. Każde z państw może jednak przewidzieć, że zgoda oraz, w stosownych przypadkach, zrzeczenie się, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mogą zostać cofnięte zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie na podstawie jego prawa krajowego. W takim przypadku okres między dniem wyrażenia zgody i jej cofnięcia nie jest brany pod uwagę przy określaniu terminów określonych w art. 621. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o tym, że chcą skorzystać z tej możliwości, określając procedury, zgodnie z którymi cofnięcie zgody jest możliwe, oraz określając wszelkie zmiany tych procedur.

ARTYKUŁ 612

Przesłuchanie osoby, której dotyczy nakaz

W przypadku gdy osoba, która zostaje aresztowana, nie wyraża zgody na przekazanie, o której mowa w art. 611, osoba ta ma prawo do bycia przesłuchaną przez organ sądowy wykonujący nakaz, zgodnie z prawem państwa wykonującego nakaz.

ARTYKUŁ 613

Decyzja o przekazaniu

1. Decyzję o tym, czy dana osoba ma zostać przekazana, podejmuje organ sądowy wykonujący nakaz w terminach i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym tytule, w szczególności zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 597.
2. Jeśli organ sądowy wykonujący nakaz uzna informacje przekazane przez państwo wydające nakaz za niewystarczające do podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o pilne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 597, art. 600–602, art. 604 i art. 606, a także może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności przestrzegania terminów określonych w art. 615.
3. Organ sądowy wydający nakaz może w dowolnym czasie przesyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje organowi sądowemu wykonującemu nakaz.

ARTYKUŁ 614

Decyzja w przypadku zbiegu nakazów

1. Jeśli europejski nakaz aresztowania lub nakaz aresztowania dotyczący tej samej osoby został wydany przez dwa państwa lub większą ich liczbę, decyzję co do tego, który z tych nakazów aresztowania podlega wykonaniu, podejmuje organ sądowy wykonujący nakaz, po wnikliwym rozpatrzeniu wszystkich okoliczności, w szczególności wagi przestępstw oraz miejsca ich popełnienia, odpowiednich dat wydania nakazów aresztowania lub europejskich nakazów aresztowania oraz tego, czy poszczególne nakazy wydano w celach ścigania lub wykonania kary pozbawienia wolności lub wykonania środka zabezpieczającego, a także obowiązków prawnych państw członkowskich wynikających z prawa Unii, dotyczących w szczególności zasad swobodnego przemieszczania się i niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo.
2. Dokonując wyboru, o którym mowa w ust. 1, organ sądowy wykonujący nakaz państwa członkowskiego może zasięgnąć porady Eurojustu.
3. W przypadku konfliktu między nakazem aresztowania a wnioskiem o ekstradycję wydanym przez państwo trzecie, decyzję o tym, czy pierwszeństwo ma nakaz aresztowania, czy wniosek o ekstradycję, podejmuje właściwy organ państwa wykonującego nakaz, po wnikliwym rozpatrzeniu wszystkich okoliczności, w szczególności okoliczności, o których mowa w ust. 1, oraz okoliczności określonych w mającej zastosowanie konwencji.
4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków państw wynikających ze Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego.

ARTYKUŁ 615

Terminy i procedury podejmowania decyzji o wykonaniu nakazu aresztowania

1. Nakaz aresztowania rozpatruje się i wykonuje w trybie przewidzianym dla spraw pilnych.
2. W przypadkach gdy osoba, której dotyczy nakaz, wyraża zgodę na przekazanie, ostateczna decyzja w sprawie wykonania nakazu aresztowania zostaje podjęta w terminie dziesięciu dni po wyrażeniu zgody.
3. W pozostałych przypadkach ostateczna decyzja o wykonaniu nakazu aresztowania zostaje podjęta w terminie 60 dni po aresztowaniu osoby, której dotyczy nakaz.
4. Gdy w szczególnych przypadkach nakaz aresztowania nie może zostać wykonany w terminach określonych w ust. 2 lub 3, organ sądowy wykonujący nakaz natychmiast informuje o tym organ sądowy wydający nakaz, podając przyczyny zwłoki. W takich przypadkach terminy mogą zostać przedłużone o dalsze 30 dni.
5. Do czasu podjęcia przez organ sądowy wykonujący nakaz ostatecznej decyzji w sprawie nakazu aresztowania, zapewnia on, aby istotne warunki niezbędne do skutecznego przekazania danej osoby pozostawały spełnione.
6. W przypadku odmowy wykonania nakazu aresztowania muszą zostać podane jej przyczyny.

ARTYKUŁ 616

Sytuacja przed podjęciem decyzji

1. W przypadku gdy nakaz aresztowania został wydany w celu przeprowadzenia postępowania karnego, organ sądowy wykonujący nakaz:
 - a) wyraża zgodę na przesłuchanie osoby, której dotyczy nakaz, zgodnie z art. 617; albo
 - b) wyraża zgodę na czasowe przekazanie osoby, której dotyczy nakaz.
2. Warunki i czas trwania czasowego przekazania ustala się w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wydającym nakaz i organem sądowym wykonującym nakaz.
3. W przypadku czasowego przekazania danej osobie należy zapewnić możliwość powrotu do państwa wykonującego nakaz, aby mogła tam wziąć udział w przesłuchaniach jej dotyczących w ramach procedury przekazywania.

ARTYKUŁ 617

Przesłuchanie osoby przed podjęciem decyzji

1. Osobę, której dotyczy nakaz, przesłuchuje organ sądowy. W tym celu osoba, której dotyczy nakaz, otrzymuje pomoc obrońcy wyznaczonego zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz.

2. Osobę, której dotyczy nakaz, przesłuchuje się zgodnie z prawem państwa wykonującego nakaz oraz na warunkach ustalonych w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wydającym nakaz i organem sądowym wykonującym nakaz.

3. Aby zapewnić właściwe stosowanie niniejszego artykułu, właściwy organ sądowy wykonujący nakaz może wyznaczyć inny organ sądowy w swoim państwie do wzięcia udziału w przesłuchaniu osoby, której dotyczy nakaz.

ARTYKUŁ 618

Przywileje i immunitety

1. W przypadku gdy osobie, której dotyczy nakaz, przysługuje przywilej lub immunitet jurysdykcyjny lub egzekucyjny w państwie wykonującym nakaz, bieg terminów, o których mowa w art. 615, rozpoczyna się dopiero od dnia, w którym organ sądowy wykonujący nakaz zostaje poinformowany o fakcie, że dany przywilej lub immunitet został uchylony.

2. Państwo wykonujące nakaz zapewnia, aby istotne warunki niezbędne do skutecznego przekazania były spełnione w momencie, gdy danej osobie nie przysługuje już taki przywilej lub immunitet.

3. W przypadku gdy do uchylecia przywileju lub immunitetu uprawniony jest organ państwa wykonującego nakaz, organ sądowy wykonujący nakaz występuje do tego organu o bezzwłoczne wykonanie tego uprawnienia. W przypadku gdy do uchylecia przywileju lub immunitetu uprawniony jest organ innego państwa, państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, organ sądowy wydający nakaz występuje do tego organu o wykonanie tego uprawnienia.

ARTYKUŁ 619

Konkurencyjne wobec siebie zobowiązania międzynarodowe

1. Niniejsza Umowa pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków państwa wykonującego nakaz, w przypadku gdy osoba, której dotyczy nakaz, zostaje poddana ekstradycji do tego państwa z państwa trzeciego oraz w przypadku gdy osoba ta jest chroniona postanowieniami uzgodnienia, na podstawie którego została poddana ekstradycji, dotyczącymi zasady specjalności. Państwo wykonujące nakaz wprowadza wszystkie środki niezbędne do bezzwłocznego wystąpienia o zgodę państwa trzeciego, z którego osoba, której dotyczy nakaz, została poddana ekstradycji, tak aby mogła ona zostać przekazana państwu, które wydało nakaz aresztowania. Bieg terminów, o których mowa w art. 615, rozpoczyna się dopiero od dnia, w którym przestaje mieć zastosowanie zasada specjalności.

2. Do czasu podjęcia decyzji przez państwo trzecie, z którego osoba, której dotyczy wniosek, została poddana ekstradycji, państwo wykonujące nakaz zapewnia, aby istotne warunki niezbędne do skutecznego przekazania pozostawały spełnione.

ARTYKUŁ 620

Powiadomienie o decyzji

Organ sądowy wykonujący nakaz niezwłocznie powiadamia organ sądowy wydający nakaz o decyzji dotyczącej czynności, które mają zostać podjęte w sprawie nakazu aresztowania.

ARTYKUŁ 621

Terminy przekazania osoby

1. Osoba, której dotyczy nakaz, zostaje przekazana możliwe najszybciej w dniu uzgodnionym przez zainteresowane organy.
2. Osoba, której dotyczy nakaz, zostaje przekazana nie później niż dziesięć dni po wydaniu ostatecznej decyzji w sprawie wykonania nakazu aresztowania.
3. Jeśli przekazanie osoby, której dotyczy nakaz, w terminie określonym w ust. 2 uniemożliwiają okoliczności pozostające poza kontrolą któregośkolwiek z państw, organ sądowy wykonujący nakaz i organ sądowy wydający nakaz natychmiast kontaktują się ze sobą i uzgadniają nowy termin przekazania. W tym przypadku przekazanie odbywa się w terminie dziesięciu dni od uzgodnionej w ten sposób nowej daty.

4. Wyjątkowo przekazanie może być czasowo odroczone z ważnych przyczyn natury humanitarnej, na przykład gdy istnieją istotne podstawy, by sądzić, że zagrozi to w sposób ewidentny życiu lub zdrowiu osoby, której dotyczy nakaz. Wykonanie nakazu aresztowania odbywa się w terminie możliwie najkrótszym po ustaniu tych podstaw. Organ sądowy wykonujący nakaz natychmiast informuje organ sądowy wydający nakaz i uzgadnia nową datę przekazania. W tym przypadku przekazanie odbywa się w terminie dziesięciu dni od uzgodnionej nowej daty.

5. Po upływie terminów, o których mowa w ust. 2–4, jeżeli osoba, której dotyczy nakaz, nadal przebywa w areszcie, osoba ta zostaje zwolniona. Organ sądowy wykonujący nakaz i organ sądowy wydający nakaz kontaktują się ze sobą, gdy tylko okaże się, że dana osoba ma zostać zwolniona na podstawie niniejszego ustępu, oraz dokonują uzgodnień dotyczących przekazania tej osoby.

ARTYKUŁ 622

Przekazanie odroczone lub warunkowe

1. Organ sądowy wykonujący nakaz może po podjęciu decyzji o wykonaniu nakazu aresztowania odroczyć przekazanie osoby, której dotyczy nakaz, tak aby można było przeciwko niej prowadzić postępowanie karne w państwie wykonującym nakaz lub, jeśli osoba, której dotyczy nakaz, została już skazana, aby mogła odbywać na terytorium państwa wykonującego nakaz karę orzeczoną za czyn inny niż ten, o którym mowa w nakazie aresztowania.

2. Zamiast odroczenia przekazania organ sądowy wykonujący nakaz może czasowo przekazać osobę, której dotyczy nakaz, państwu wydającemu nakaz na warunkach ustalanych w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wykonującym nakaz i organem sądowym wydającym nakaz. Porozumienie to sporządza się na piśmie, a jego warunki są wiążące dla wszystkich organów w państwie wydającym nakaz.

ARTYKUŁ 623

Tranzyt

1. Każde z państw zezwala na tranzyt przez swoje terytorium przekazywanej osoby, której dotyczy nakaz, pod warunkiem udzielenia mu informacji o:

- a) tożsamości i obywatelstwie osoby podlegającej nakazowi aresztowania;
- b) istnieniu nakazu aresztowania;
- c) charakterze i kwalifikacji prawnej przestępstwa; oraz
- d) opisie okoliczności przestępstwa, w tym dacie i miejscu jego popełnienia.

2. Państwo, w imieniu którego złożono powiadomienie zgodnie z art. 603 ust. 2, zgodnie z którym jego obywatele nie będą przekazywani lub ich przekazanie będzie dozwolone wyłącznie po spełnieniu określonych warunków, może, na tych samych warunkach, odmówić tranzytu swoich obywateli przez swoje terytorium lub uzależnić ten tranzyt od tych samych warunków.

3. Każde z państw wyznacza organ odpowiedzialny za odbieranie wniosków tranzytowych i niezbędnych dokumentów, a także wszelkiej innej korespondencji urzędowej dotyczącej wniosków tranzytowych.
4. Wniosek tranzytowy oraz informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być kierowane do organu wyznaczonego na podstawie ust. 3 z użyciem jakichkolwiek środków umożliwiających uzyskanie dokumentu w formie pisemnej. Państwo tranzytu powiadamia o swojej decyzji, stosując tę samą procedurę.
5. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania w przypadku przewozu drogą lotniczą bez przewidzianej rozkładem lotu przerwy w podróży. Jeżeli jednak dochodzi do nieplanowanego lądowania, państwo wydające nakaz przekazuje organowi wyznaczonemu na podstawie ust. 3 informacje, o których mowa w ust. 1.
6. W przypadku gdy tranzyt dotyczy osoby, która ma zostać poddana ekstradycji z państwa trzeciego do danego państwa, niniejszy artykuł stosuje się odpowiednio. W szczególności odniesienia do „nakazu aresztowania” traktuje się jako odniesienia do „wniosku o ekstradycję”.

ARTYKUŁ 624

Zaliczenie okresu pozbawienia wolności odbytego w państwie wykonującym nakaz

1. Państwo wydające nakaz zalicza wszystkie okresy pozbawienia wolności, odbyte w wyniku wykonania nakazu aresztowania, do całkowitego okresu pozbawienia wolności, który ma zostać odbyty w państwie wydającym nakaz jako skutek wydanego orzeczenia o pozbawieniu wolności lub środka zabezpieczającego.

2. Wszystkie informacje dotyczące czasu trwania pozbawienia wolności osoby, której dotyczy nakaz, na podstawie nakazu aresztowania zostają przekazane przez organ sądowy wykonujący nakaz lub organ centralny wyznaczony na podstawie art. 605 organowi sądowemu wydającemu nakaz w momencie przekazania osoby.

ARTYKUŁ 625

Możliwość ścigania za inne przestępstwa

1. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o tym, że w stosunkach z innymi państwami, do których zastosowanie ma taka sama procedura powiadamiania, zgoda na ściganie, skazanie lub pozbawienie wolności osoby w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego w związku z przestępstwem popełnionym przed przekazaniem danej osoby innym niż to, z powodu którego osoba ta została przekazana, jest domniemana, chyba że w szczególnym przypadku organ sądowy wykonujący nakaz postanowi inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania osoby.

2. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 1 i 3, osoba przekazana nie może być ścigana, skazana ani w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana.

3. Ust. 2 niniejszego artykułu nie ma zastosowania w następujących przypadkach:
- a) osoba mająca możliwość opuszczenia terytorium państwa, któremu została przekazana, nie uczyniła tego przed upływem 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po opuszczeniu go;
 - b) przestępstwo nie jest zagrożone karą pozbawienia wolności ani środkiem zabezpieczającym;
 - c) postępowanie karne nie daje podstaw do zastosowania środka ograniczającego wolność osobistą;
 - d) osoba mogłaby podlegać karze lub środkowi niepolegającym na pozbawieniu wolności, w szczególności karze finansowej lub środkowi zastosowanemu w jej miejsce, nawet jeśli dana kara lub dany środek mogą prowadzić do ograniczenia jej wolności osobistej;
 - e) osoba wyraziła zgodę na przekazanie, w stosownych przypadkach w tym samym czasie, gdy zrzekła się prawa do skorzystania z zasady specjalności, zgodnie z art. 611;
 - f) osoba, po jej przekazaniu, w sposób jednoznaczny zrzekła się prawa do skorzystania z zasady specjalności w odniesieniu do poszczególnych przestępstw popełnionych przed jej przekazaniem; zrzeczenie się następuje przed właściwym organem sądowym państwa wydającego nakaz i zostaje odnotowane zgodnie z prawem krajowym tego państwa; zrzeczenie sporządza się w sposób wyraźnie wskazujący, że dana osoba uczyniła to dobrowolnie i z pełną świadomością konsekwencji; w tym celu osoba ta ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy; oraz

g) organ sądowy wykonujący nakaz, który przekazał osobę, wyraża zgodę zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.

4. Wniosek o wyrażenie zgody składa się do organu sądowego wykonującego nakaz, wraz z informacjami, o których mowa w art. 606 ust. 1, oraz tłumaczeniem, o którym mowa w art. 606 ust. 2. Zgody udziela się w przypadku gdy przestępstwo, w związku z którym o zgodę wystąpiono, spełnia warunki do przekazania zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu. Zgody odmawia się w przypadkach, o których mowa w art. 600, a ponadto można jej odmówić wyłącznie w przypadkach, o których mowa w art. 601 lub art. 602 ust. 2 i art. 603 ust. 2. Decyzja podejmowana jest nie później niż w terminie 30 dni po otrzymaniu wniosku. W sytuacjach określonych w art. 604 państwo wydające nakaz musi udzielić przewidzianych w nim gwarancji.

ARTYKUŁ 626

Przekazanie lub późniejsza ekstradycja

1. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o tym, że w stosunkach z innymi państwami, do których zastosowanie ma taka sama procedura powiadamiania, zgoda na przekazanie osoby do państwa innego niż państwo wykonujące nakaz na podstawie nakazu aresztowania lub europejskiego nakazu aresztowania za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem jest domniemana, chyba że w szczególnym przypadku organ sądowy wykonujący nakaz postanowi inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania osoby.

2. W każdym przypadku osoba, która została przekazana państwu wydającemu nakaz na podstawie nakazu aresztowania lub europejskiego nakazu aresztowania, może bez zgody państwa wykonującego nakaz zostać przekazana do państwa innego niż państwo wykonujące nakaz na podstawie nakazu aresztowania lub europejskiego nakazu aresztowania wydanego za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem w następujących przypadkach:

- a) osoba, której dotyczy nakaz, mając możliwość opuszczenia terytorium państwa, do którego została przekazana, nie uczyniła tego przed upływem 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po jego opuszczeniu;
- b) osoba, której dotyczy nakaz, wyraża zgodę na przekazanie do państwa innego niż państwo wykonujące nakaz na podstawie nakazu aresztowania lub europejskiego nakazu aresztowania; zgoda musi być wyrażona przed właściwymi organami sądowymi państwa wydającego nakaz i musi zostać zarejestrowana zgodnie z prawem krajowym tego państwa; zgodę sporządza się w sposób wyraźnie wskazujący, że dana osoba wyraziła ją dobrowolnie i z pełną świadomością konsekwencji; w tym celu osoba, której dotyczy nakaz, ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy; oraz
- c) osoba, której dotyczy nakaz, nie podlega zasadzie specjalności, zgodnie z art. 625 ust. 3 lit. a), e), f) lub g).

3. Organ sądowy wykonujący nakaz wyraża zgodę na przekazanie osoby do innego państwa zgodnie z następującymi zasadami:

- a) wniosek o wyrażenie zgody składa się zgodnie z art. 607, wraz z informacjami, o których mowa w art. 606 ust. 1, oraz tłumaczeniem pisemnym, o którym mowa w art. 606 ust. 2;

- b) zgodę wyraża się w przypadku gdy przestępstwo, w związku z którym wystąpiono o zgodę, objęte jest procedurą przekazywania osób zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy;
 - c) decyzja zostaje podjęta nie później niż przed upływem 30 dni po otrzymaniu wniosku; oraz
 - d) zgody odmawia się w przypadkach, o których mowa w art. 600, a ponadto można jej odmówić wyłącznie w przypadkach, o których mowa w art. 601, art. 602 ust. 2 i art. 603 ust. 2.
4. W sytuacjach, o których mowa w art. 604, państwo wydające nakaz udziela przewidzianych w nim gwarancji.
5. Niezależnie od ust. 1 osoba przekazana na podstawie nakazu aresztowania nie może zostać poddana ekstradycji do państwa trzeciego bez zgody właściwych organów państwa, które tę osobę przekazało. Zgodę taką wyraża się zgodnie z konwencjami wiążącymi dla tego państwa, a także zgodnie z jego prawem krajowym.

ARTYKUŁ 627

Przekazywanie mienia

1. Na wniosek organu sądowego wydającego nakaz lub z własnej inicjatywy organ sądowy wykonujący nakaz, zgodnie ze swoim prawem krajowym, zajmuje i przekazuje mienie, które:
- a) może być potrzebne jako dowód; lub

- b) zostało uzyskane przez osobę, której dotyczy nakaz, w wyniku przestępstwa.
2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, przekazuje się nawet wówczas, gdy nakazu aresztowania nie można wykonać z uwagi na zgon lub ucieczkę osoby, której dotyczy nakaz.
3. Jeśli mienie, o którym mowa w ust. 1, podlega zajęciu lub konfiskacie na terytorium państwa wykonującego nakaz, państwo to może, jeśli mienie jest potrzebne w związku z toczącym się postępowaniem karnym, czasowo zatrzymać je lub przekazać państwu wydającemu nakaz, pod warunkiem że zostanie ono zwrócone.
4. Wszelkie prawa, jakie państwo wykonujące nakaz lub strony trzecie mogły nabyć w odniesieniu do mienia, o którym mowa w ust. 1, podlegają ochronie. W przypadku gdy prawa takie istnieją, państwo wydające nakaz zwraca mienie bez opłat państwu wykonującemu nakaz jak najszybciej po zakończeniu postępowania karnego.

ARTYKUŁ 628

Wydatki

1. Wydatki poniesione na terytorium państwa wykonującego nakaz w związku z wykonaniem nakazu aresztowania ponosi to państwo.
2. Wszystkie inne wydatki ponosi państwo wydające nakaz.

ARTYKUŁ 629

Związki z innymi instrumentami prawnymi

1. Bez uszczerbku dla ich stosowania w stosunkach między państwami a państwami trzecimi, niniejszy tytuł – od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy – zastępuje odpowiednie postanowienia następujących konwencji mających zastosowanie w dziedzinie ekstradycji w stosunkach między Zjednoczonym Królestwem, z jednej strony, a państwami członkowskimi, z drugiej strony:
 - a) Europejska konwencja o ekstradycji, sporządzona w Paryżu w dniu 13 grudnia 1957 r., wraz z protokołami dodatkowymi do niej; oraz
 - b) Europejska konwencja o zwalczaniu terroryzmu, w kwestiach dotyczących ekstradycji.
2. W przypadku gdy konwencje, o których mowa w ust. 1, mają zastosowanie do terytoriów państw lub terytoriów, za których stosunki zewnętrzne odpowiedzialne jest państwo, do których niniejszy tytuł nie ma zastosowania, konwencje te nadal regulują stosunki istniejące między tymi terytoriami i pozostałymi państwami.

ARTYKUŁ 630

Przegląd powiadomień

Dokonując wspólnego przeglądu niniejszego tytułu, o którym mowa w art. 691 ust. 1, Strony rozważają potrzebę utrzymania powiadomień dokonywanych na podstawie art. 599 ust. 4, art. 602 ust. 2 i art. 603 ust. 2. Jeżeli powiadomienia, o których mowa w art. 603 ust. 2, nie zostaną odnowione, wygasają pięć lat po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy. Powiadomienia, o których mowa w art. 603 ust. 2, można odnowić lub złożyć na nowo wyłącznie w okresie trzech miesięcy poprzedzających piątą rocznicę wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie co pięć lat, pod warunkiem że spełnione wtedy będą warunki określone w art. 603 ust. 2.

ARTYKUŁ 631

Znajdujące się w toku nakazy aresztowania w przypadku zaprzestania stosowania

Niezależnie od art. 526, art. 692 i art. 693 postanowienia niniejszego tytułu mają zastosowanie do nakazów aresztowania, w przypadku gdy osoba, której dotyczy nakaz, została aresztowana przed zaprzestaniem stosowania niniejszego tytułu w celu wykonania nakazu aresztowania, niezależnie od decyzji organu sądowego wykonującego nakaz co do tego, czy osoba, której dotyczy nakaz, ma nadal być pozbawiona wolności lub ma zostać tymczasowo zwolniona.

ARTYKUŁ 632

Stosowanie do istniejących europejskich nakazów aresztowania

Niniejszy tytuł ma zastosowanie do europejskich nakazów aresztowania wydanych zgodnie z decyzją ramową Rady 2002/584/WSiSW¹ przez państwo przed zakończeniem okresu przejściowego, w którym osoba, której dotyczy nakaz, nie została aresztowana w celu wykonania nakazu przed zakończeniem okresu przejściowego.

TYTUŁ VIII

WZAJEMNA POMOC

ARTYKUŁ 633

Cel

1. Celem niniejszego tytułu jest uzupełnienie postanowień oraz ułatwienie stosowania między państwami członkowskimi, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony:
 - a) Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzonej w Strasburgu w dniu 20 kwietnia 1959 r., (zwanej dalej „europejską konwencją o pomocy prawnej”);

¹ Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. UE L 190 z 18.7.2002, s. 1).

- b) protokołu dodatkowego do europejskiej konwencji o pomocy prawnej, sporządzonego w Strasburgu w dniu 17 marca 1978 r.; oraz
- c) drugiego protokołu dodatkowego do europejskiej konwencji o pomocy prawnej, sporządzonego w Strasburgu w dniu 8 listopada 2001 r.

2. Niniejszy tytuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień tytułu IX, który jest nadrzędny wobec niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 634

Definicja właściwego organu

Do celów niniejszego tytułu „właściwy organ” oznacza każdy organ, który jest właściwy do wysyłania lub otrzymywania wniosków o wzajemną pomoc zgodnie z postanowieniami europejskiej konwencji o pomocy prawnej i protokołami do niej, określony przez państwa w ich odpowiednich oświadczeniach skierowanych do Sekretarza Generalnego Rady Europy. „Właściwy organ” obejmuje również organy Unii, o których powiadomiono zgodnie z art. 690 lit. d); w odniesieniu do takich organów Unii postanowienia niniejszego tytułu stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ 635

Formularz wniosku o wzajemną pomoc

1. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości podejmuje się opracowania standardowego formularza wniosków o wzajemną pomoc, poprzez przyjęcie załącznika do niniejszej Umowy.
2. Jeżeli Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości podejmie decyzję zgodnie z ust. 1, wnioski o wzajemną pomoc składa się z wykorzystaniem standardowego formularza.
3. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości może w razie potrzeby zmienić standardowy formularz wniosków o wzajemną pomoc.

ARTYKUŁ 636

Warunki wystąpienia z wnioskiem o wzajemną pomoc

1. Właściwy organ państwa wzywającego może wystąpić z wnioskiem o wzajemną pomoc wyłącznie w przypadku, gdy upewnił się, że spełnione zostały następujące warunki:
 - a) wniosek jest niezbędny i proporcjonalny do celów postępowania, biorąc pod uwagę prawa podejrzanego lub oskarżonego; oraz

- b) w podobnej sprawie krajowej zarządzenie przeprowadzenia czynności w postępowaniu przygotowawczym wskazanej lub wskazanych we wniosku możliwe jest na tych samych warunkach.

2. Państwo wezwane może skonsultować się z państwem wzywającym, jeżeli właściwy organ państwa wezwanego uważa, że warunki określone w ust. 1 nie zostały spełnione. Po konsultacji właściwy organ państwa wzywającego może podjąć decyzję o wycofaniu wniosku o wzajemną pomoc.

ARTYKUŁ 637

Przeprowadzenie innego rodzaju czynności w postępowaniu przygotowawczym

1. W miarę możliwości właściwy organ państwa wezwanego rozważa możliwość przeprowadzenia innej czynności w postępowaniu przygotowawczym niż czynność wskazana we wniosku o wzajemną pomoc, jeśli:
 - a) czynność w postępowaniu przygotowawczym wskazana we wniosku nie istnieje w prawie państwa wezwanego; lub
 - b) czynność w postępowaniu przygotowawczym wskazana we wniosku nie byłaby dostępna w podobnej sprawie krajowej.

2. Bez uszczerbku dla podstaw odmowy przewidzianych w europejskiej konwencji o pomocy prawnej i protokołach do niej, a także na podstawie art. 639, ust. 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania do następujących czynności w postępowaniu przygotowawczym, które muszą być zawsze dostępne na podstawie prawa państwa wezwanego:

- a) pozyskiwanie informacji zawartych w bazach danych prowadzonych przez organy policyjne lub organy sądowe, które są bezpośrednio dostępne dla właściwego organu państwa wezwanego w ramach postępowania karnego;
- b) przesłuchanie świadka, biegłego, ofiary, podejrzanego lub oskarżonego lub osoby trzeciej na terytorium państwa wezwanego;
- c) wszelkie czynności w postępowaniu przygotowawczym nieobejmujące środków przymusu określone w prawie państwa wezwanego; oraz
- d) identyfikacja osób posiadających abonament dotyczący określonego numeru telefonu lub adresu IP.

3. Właściwy organ państwa wezwanego może także przeprowadzić czynność w postępowaniu przygotowawczym inną niż czynność wskazana we wniosku o wzajemną pomoc, jeżeli czynność w postępowaniu przygotowawczym wybrana przez właściwy organ państwa wezwanego będzie miała przy użyciu mniej inwazyjnych środków taki sam rezultat jak czynność w postępowaniu przygotowawczym wskazana we wniosku.

4. Jeżeli właściwy organ państwa wezwanego postanowi przeprowadzić czynność inną niż czynność określona we wniosku o wzajemną pomoc zgodnie z ust. 1 lub 3, informuje o tym najpierw właściwy organ państwa wzywającego, który może zadecydować o wycofaniu lub uzupełnieniu wniosku.

5. Jeżeli czynność w postępowaniu przygotowawczym wskazana we wniosku nie istnieje w prawie państwa wezwanego lub nie byłaby dostępna w podobnej sprawie krajowej, a nie istnieje inna czynność w postępowaniu przygotowawczym, która miałaby ten sam skutek co czynność w postępowaniu przygotowawczym, której dotyczy wniosek, właściwy organ państwa wezwanego informuje właściwy organ państwa wzywającego, że udzielenie pomocy, której dotyczy wniosek, nie jest możliwe.

ARTYKUŁ 638

Obowiązek informowania

Właściwy organ państwa wezwanego informuje w jakikolwiek sposób i bez zbędnej zwłoki właściwy organ państwa wzywającego, jeżeli:

- a) wykonanie wniosku o wzajemną pomoc jest niemożliwe, ponieważ wniosek jest niekompletny lub ewidentnie nieprawidłowo wypełniony; lub

- b) wykonując wniosek o wzajemną pomoc, właściwy organ państwa wezwanego uzna bez podejmowania dalszych działań, że odpowiednie może być przeprowadzenie czynności w postępowaniu przygotowawczym, których nie przewidziano pierwotnie lub których nie można było wskazać w momencie składania wniosku o wzajemną pomoc, aby właściwy organ państwa wzywającego mógł w danej sprawie podjąć dalsze działania.

ARTYKUŁ 639

Zasada ne bis in idem

Wzajemnej pomocy można odmówić, w uzupełnieniu do podstaw odmowy przewidzianych w europejskiej konwencji o pomocy prawnej i protokołach do niej, na podstawie tego, że osoba, w odniesieniu do której wnioskowano o pomoc i która jest objęta postępowaniem przygotowawczym, ściganiem lub innym postępowaniem, w tym postępowaniem sądowym, w państwie wzywającym, została już prawomocnie skazana za takie same czyny w innym państwie, pod warunkiem że, jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub nie może być dłużej wykonywana na podstawie prawa państwa, w którym nastąpiło skazanie.

ARTYKUŁ 640

Terminy

1. Państwo wezwane podejmuje decyzję dotyczącą wykonania wniosku o wzajemną pomoc możliwe najszybciej, a w każdym razie nie później niż 45 dni po otrzymaniu wniosku, oraz informuje państwo wzywające o swojej decyzji.
2. Wniosek o wzajemną pomoc wykonuje się możliwe najszybciej, a w każdym razie nie później niż 90 dni po podjęciu decyzji, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, lub po przeprowadzeniu konsultacji, o których mowa w art. 636 ust. 2.
3. Jeżeli we wniosku o wzajemną pomoc wskazano, że z uwagi na terminy procesowe, wagę przestępstwa lub inne szczególnie pilne okoliczności niezbędny jest termin krótszy niż przewidziany w ust. 1 lub 2, lub jeżeli we wniosku wskazano, że dana czynność w ramach wzajemnej pomocy ma zostać przeprowadzona w określonym dniu, państwo wezwane uwzględnia ten wymóg w jak największym zakresie.

4. Jeżeli złożono wniosek o wzajemną pomoc dotyczący wprowadzenia środków tymczasowych zgodnie z art. 24 drugiego protokołu dodatkowego do europejskiej konwencji o pomocy prawnej, właściwy organ państwa wezwanego podejmuje decyzję dotyczącą środka tymczasowego i możliwie najszybciej po otrzymaniu wniosku informuje o niej właściwy organ państwa wzywającego. Przed zniesieniem jakiegokolwiek środka tymczasowego zastosowanego zgodnie z niniejszym artykułem właściwy organ państwa wezwanego, w miarę możliwości, daje właściwemu organowi państwa wzywającego możliwość przedstawienia powodów przemawiających za utrzymaniem środka.

5. Jeżeli w konkretnym przypadku termin przewidziany w ust. 1 lub 2 lub termin lub konkretny dzień, o którym mowa w ust. 3, nie mogą być dotrzymane, lub decyzja o zastosowaniu środków tymczasowych zgodnie z ust. 4 jest opóźniona, właściwy organ państwa wezwanego bezzwłocznie informuje o tym w jakikolwiek sposób właściwy organ państwa wzywającego, podając przyczyny zwłoki, oraz konsultuje się z właściwym organem państwa wzywającego w odniesieniu do odpowiedniego terminu wykonania wniosku o wzajemną pomoc.

6. Terminy, o których mowa w niniejszym artykule, nie mają zastosowania, jeżeli wniosek o wzajemną pomoc złożony został w odniesieniu do wszelkich następujących wykroczeń i naruszeń objętych zakresem stosowania europejskiej konwencji o pomocy prawnej i protokołów do niej, zgodnie z prawem państwa wzywającego:

- a) przekraczanie prędkości, jeżeli nie spowodowano uszkodzenia ciała lub śmierci innej osoby i jeżeli nadmierna prędkość nie była znacząca;
- b) niedopełnienie obowiązku zapięcia pasów bezpieczeństwa;

- c) niedopełnienie obowiązku zatrzymania się na czerwonym świetle lub przed innym znakiem zobowiązującym do zatrzymania się;
- d) niedopełnienie obowiązku używania kasku ochronnego w czasie jazdy; lub
- e) jazda niedozwolonym pasem ruchu (na przykład niedozwolone korzystanie z pasa awaryjnego, pasa przeznaczonego dla pojazdów transportu publicznego lub pasa zamkniętego z powodu robót drogowych).

7. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości dokonuje przeglądu funkcjonowania ust. 6. Zobowiązuje się on do określenia terminów dla wniosków, do których zastosowanie ma ust. 6, w terminie trzech lat od wejścia w życie niniejszej Umowy, uwzględniając liczbę składanych wniosków. Może on również zadecydować, że ust. 6 nie będzie miał już zastosowania.

ARTYKUŁ 641

Przekazywanie wniosków o wzajemną pomoc

1. Oprócz kanałów komunikacyjnych przewidzianych w europejskiej konwencji o pomocy prawnej i protokołach do niej, w przypadku gdy bezpośrednie przekazanie przewidziane jest w odpowiednich postanowieniach tej konwencji lub protokołów do niej, wnioski o wzajemną pomoc mogą być również przekazywane bezpośrednio przez prokuratorów w Zjednoczonym Królestwie właściwym organom państw członkowskich.

2. Oprócz kanałów porozumiewania się przewidzianych w europejskiej konwencji o pomocy prawnej i protokołach do niej, każdy wniosek o wzajemną pomoc, a także informacje przekazywane z własnej inicjatywy mogą, w pilnych przypadkach, zostać przekazane za pośrednictwem Europolu lub Eurojustu, zgodnie z postanowieniami odpowiednich tytułów niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 642

Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze

W przypadku gdy właściwe organy państw ustanawiają wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy, stosunki między państwami członkowskimi w ramach wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego podlegają prawu Unii, niezależnie od podstawy prawnej, o której mowa w umowie o ustanowieniu wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego.

TYTUŁ IX

WYMIANA INFORMACJI Z REJESTRÓW KARNYCH

ARTYKUŁ 643

Cel

1. Celem niniejszego tytułu jest umożliwienie wymiany informacji pochodzących z rejestrów karnych między państwami członkowskimi, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony.
2. W stosunkach między Zjednoczonym Królestwem a państwami członkowskimi postanowienia niniejszego tytułu:
 - a) uzupełniają art. 13 i art. 22 ust. 2 Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych i protokołów dodatkowych do niej z dnia 17 marca 1978 r. i z dnia 8 listopada 2001 r.; oraz
 - b) zastępują art. 22 ust. 1 Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, uzupełniony artykułem 4 protokołu dodatkowego do tej konwencji z dnia 17 marca 1978 r.
3. W stosunkach między państwem członkowskim, z jednej strony, i Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony, każda ze stron rezygnuje z prawa do powoływania się na swoje zastrzeżenia do art. 13 Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych oraz art. 4 protokołu dodatkowego do tej konwencji z dnia 17 marca 1978 r.

ARTYKUŁ 644

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „wyrok skazujący” oznacza każde prawomocne orzeczenie wydane przez sąd karny wobec osoby fizycznej w związku z popełnieniem przestępstwa, o ile orzeczenie to zostało wpisane do rejestru karnego państwa skazującego;
- b) „postępowanie karne” oznacza postępowanie przygotowawcze, rozprawę sądową oraz wykonanie wyroku skazującego;
- c) „rejestr karny” oznacza krajowy rejestr lub rejestry, do których zgodnie z prawem krajowym wpisuje się wyroki skazujące.

ARTYKUŁ 645

Organy centralne

Każde państwo wyznacza organ centralny lub organy centralne właściwe do wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego zgodnie z niniejszym tytułem oraz do wymiany informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2 Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych.

ARTYKUŁ 646

Powiadomienia

1. Każde państwo wprowadza środki niezbędne do zapewnienia, aby wszystkim wyrokom skazującym wydanym na jego terytorium towarzyszyły, przy ich przekazywaniu do rejestru karnego, informacje dotyczące obywatelstwa lub obywatelstw osoby skazanej, jeżeli jest ona obywatelem innego państwa.
2. Organ centralny każdego z państw informuje organ centralny każdego innego państwa o wszystkich wyrokach skazujących wydanych na jego terytorium wobec obywateli tego innego państwa, a także o wszelkich późniejszych zmianach lub usunięciach informacji zawartych w rejestrze karnym, wpisanych do rejestru karnego. Organy centralne państw przekazują sobie takie informacje przynajmniej raz w miesiącu.
3. Jeżeli organ centralny państwa dowie się, że osoba skazana jest obywatelem dwóch lub większej liczby państw, przekazuje odpowiednie informacje każdemu z tych państw, także wtedy, gdy osoba skazana jest obywatelem państwa, na którego terytorium została skazana.

ARTYKUŁ 647

Przechowywanie wyroków skazujących

1. Organ centralny każdego państwa przechowuje wszystkie informacje przekazane zgodnie z art. 646.
2. Organ centralny każdego z państw zapewnia, aby w przypadku powiadomienia o późniejszej zmianie lub usunięciu informacji zgodnie z art. 646 ust. 2, identycznej zmiany lub usunięcia dokonano w informacjach przechowywanych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.
3. Organ centralny każdego państwa zapewnia, aby w odpowiedzi na wnioski złożone na podstawie art. 648 przekazywano wyłącznie informacje uaktualnione zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 648

Wnioski o udzielenie informacji

1. Po otrzymaniu wniosku o udzielenie informacji zawartych w rejestrze karnym państwa na poziomie krajowym do celów postępowania karnego przeciwko osobie lub do celów innych niż postępowanie karne, organ centralny tego państwa może, zgodnie ze swoim prawem krajowym, wystąpić do organu centralnego innego państwa z wnioskiem o udzielenie informacji i związanych z nimi danych pochodzących z rejestru karnego.

2. Jeżeli osoba występuje do organu centralnego państwa innego niż państwo, którego jest obywatelem, z wnioskiem o udzielenie informacji na jej temat zawartych w rejestrze karnym, ten organ centralny występuje do organu centralnego państwa, którego obywatelem jest ta osoba, z wnioskiem o udzielenie informacji i związanych z nimi danych pochodzących z rejestru karnego, aby móc uwzględnić te informacje i związane z nimi dane w wypisie przekazywanym danej osobie.

ARTYKUŁ 649

Odpowiedzi na wnioski

1. Odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji przekazywane są przez organ centralny państwa wezwanego do organu centralnego państwa wzywającego możliwie jak najszybciej, a w każdym przypadku w terminie 20 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku.
2. Organ centralny każdego z państw odpowiada na wnioski złożone w celach innych niż postępowanie karne zgodnie z jego prawem krajowym.

3. Niezależnie od ust. 2 odpowiadając na wnioski złożone w związku z rekrutacją do celów działalności zawodowej lub zorganizowanej działalności wolontariackiej obejmującej bezpośredni i regularny kontakt z dziećmi, państwa dołączają informacje o istnieniu wyroków skazujących za przestępstwa związane z przemocą seksualną wobec dzieci lub wykorzystywaniem seksualnym dzieci, pornografią dziecięcą, nagabywaniem dzieci w celach seksualnych, w tym podżeganiem do popełnienia takich przestępstw, pomocnictwem w ich popełnieniu lub usiłowaniami popełnienia któregoś z tych przestępstw, a także informacje o istnieniu jakiegokolwiek zakazu prowadzenia działalności obejmującej bezpośrednie i regularne kontakty z dziećmi wynikającego z tych wyroków skazujących.

ARTYKUŁ 650

Kanał komunikacyjny

Wymiana między państwami informacji pochodzących z rejestru karnego odbywa się w formie elektronicznej, zgodnie ze specyfikacjami technicznymi i proceduralnymi określonymi w załączniku 44.

ARTYKUŁ 651

Warunki wykorzystywania danych osobowych

1. Każde z państw może wykorzystać dane osobowe otrzymane w odpowiedzi na jego wniosek na podstawie art. 649 wyłącznie do celów, w jakich o nie wystąpiono.

2. Jeżeli wystąpiono o informacje do celów innych niż postępowanie karne, dane osobowe otrzymane zgodnie z art. 649 mogą być wykorzystywane przez państwo wzywające zgodnie z jego prawem krajowym wyłącznie w granicach określonych przez państwo wezwane w formularzu określonym w rozdziale 2 załącznika 44.
3. Niezależnie od ust. 1 i 2 niniejszego artykułu dane osobowe przekazane przez jedno z państw w odpowiedzi na wniosek na podstawie art. 649 mogą zostać wykorzystane przez państwo wzywające w celu uniknięcia natychmiastowego i poważnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.
4. Każde z państw zapewnia, aby jego organy centralne nie ujawniały danych osobowych przekazanych na podstawie art. 646 organom w państwach trzecich, chyba że spełnione są następujące warunki:
- a) dane osobowe są ujawniane wyłącznie indywidualnie dla każdego przypadku;
 - b) dane osobowe są ujawniane organom, których funkcje są bezpośrednio związane z celem, w jakim dane te są ujawniane zgodnie z lit. c) niniejszego ustępu;
 - c) dane osobowe są ujawniane wyłącznie wtedy, gdy jest to niezbędne:
 - (i) do celów postępowania karnego;
 - (ii) do jakichkolwiek celów innych niż cele związane z postępowaniem karnym; lub
 - (iii) w celu zapobieżenia bezpośredniemu i poważnemu zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego;

- d) dane osobowe mogą być wykorzystywane przez wzywające państwo trzecie wyłącznie w celu, w jakim wystąpiono o informacje, oraz w granicach określonych przez państwo, które przekazało te dane osobowe zgodnie z art. 646; oraz
- e) dane osobowe są ujawniane wyłącznie wtedy, gdy organ centralny, po ocenie wszystkich okoliczności związanych z przekazaniem danych osobowych do państwa trzeciego, stwierdza, że istnieją odpowiednie zabezpieczenia zapewniające ochronę danych osobowych.
2. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do danych osobowych otrzymanych przez państwo na podstawie niniejszego tytułu i pochodzących z tego państwa.

TYTUŁ X

PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

ARTYKUŁ 652

Cel

Celem niniejszego tytułu jest wspieranie i wzmocnianie działań podejmowanych przez Unię i Zjednoczone Królestwo w celu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz ich zwalczania.

ARTYKUŁ 653

Środki mające na celu zapobieganie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
oraz ich zwalczanie

1. Strony zgadzają się wspierać międzynarodowe starania na rzecz zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz ich zwalczania. Strony uznają konieczność współpracy w celu zapobiegania wykorzystywaniu ich systemów finansowych do prania dochodów z działalności przestępczej każdego rodzaju, w tym z handlu narkotykami i korupcji, a także w celu zwalczania finansowania terroryzmu.
2. Strony wymieniają odpowiednie informacje, zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami.
3. Każda ze Stron utrzymuje kompleksowy system zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz regularnie dokonuje przeglądu potrzeby wzmocnienia tego systemu, uwzględniając zasady i cele zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

ARTYKUŁ 654

Przejrzystość własności rzeczywistej w odniesieniu do podmiotów gospodarczych
i innych podmiotów prawnych

1. Do celów niniejszego artykułu stosuje się następujące definicje:
 - a) „beneficjent rzeczywisty” oznacza w odniesieniu do podmiotu gospodarczego osobę, która zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony:
 - (i) sprawuje lub ma prawo sprawować ostateczną kontrolę nad zarządzaniem danym podmiotem;
 - (ii) ostatecznie posiada lub kontroluje bezpośrednio lub pośrednio ponad 25 % praw głosu lub udziałów lub innych udziałów własnościowych w danym podmiocie, bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do określenia niższego progu; lub
 - (iii) w inny sposób kontroluje lub ma prawo kontrolować dany podmiot.

W odniesieniu do podmiotów prawnych takich jak fundacje, spółki typu Anstalt i spółki partnerskie, każda ze Stron ma prawo określić podobne kryteria ustalania beneficjenta rzeczywistego lub, jeżeli tak postanowi, stosować definicję określoną w art. 655 ust. 1 lit. a), z uwzględnieniem formy i struktury takich podmiotów.

W odniesieniu do innych podmiotów prawnych, których nie wymieniono powyżej, każda ze Stron uwzględnia różne formy i struktury takich podmiotów oraz poziomy ryzyka w zakresie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związane z takimi podmiotami w celu podjęcia decyzji o odpowiednich poziomach przejrzystości własności rzeczywistej;

- b) „podstawowe informacje o beneficjencie rzeczywistym” oznaczają imię i nazwisko, miesiąc i rok urodzenia, państwo miejsca zamieszkania i obywatelstwo beneficjenta rzeczywistego, a także rodzaj i zakres udziałów posiadanych przez beneficjenta rzeczywistego w danym podmiocie lub kontroli sprawowanej nad danym podmiotem;
- c) „właściwe organy” oznaczają:
 - (i) organy publiczne, w tym jednostki analityki finansowej, na których spoczywają obowiązki w zakresie zwalczania prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
 - (ii) organy publiczne, których zadaniem jest prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawie prania pieniędzy, powiązanych przestępstw źródłowych lub finansowania terroryzmu lub ich ściganie, lub które odpowiadają za wykrywanie, zajmowanie lub zabezpieczanie i konfiskatę mienia pochodzącego z działalności przestępczej;
 - (iii) organy publiczne odpowiedzialne za nadzór lub monitorowanie mające na celu zapewnienie zgodności z wymogami w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.

Niniejsza definicja pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do wskazania dodatkowych właściwych organów, które mogą mieć dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych.

2. Każda ze Stron zapewnia utrzymywanie przez podmioty prawne na jej terytorium odpowiednich, dokładnych i aktualnych informacji o beneficjentach rzeczywistych. Każda ze Stron wprowadza mechanizmy zapewniające swoim właściwym organom terminowy dostęp do takich informacji.
3. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje centralny rejestr zawierający odpowiednie, aktualne i dokładne informacje o beneficjentach rzeczywistych. W przypadku Unii centralne rejestry ustanawia się na poziomie państw członkowskich. Obowiązek ten nie ma zastosowania do podmiotów prawnych notowanych na giełdzie, które podlegają obowiązkom informacyjnym w odniesieniu do odpowiedniego poziomu przejrzystości. W przypadku gdy w odniesieniu do danego podmiotu nie zidentyfikowano beneficjenta rzeczywistego, rejestr zawiera informacje alternatywne, takie jak oświadczenie o niezidentyfikowaniu beneficjenta rzeczywistego lub dane osoby fizycznej lub osób fizycznych, które w danym podmiocie prawnym zajmują stanowiska kierownicze wyższego szczebla.
4. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje przechowywane w jej centralnym rejestrze lub centralnych rejestrach były udostępniane jej właściwym organom bez ograniczeń i w sposób terminowy.
5. Każda ze Stron zapewnia, aby podstawowe informacje o beneficjentach rzeczywistych były udostępniane każdemu. Na podstawie niniejszego ustępu można wprowadzić ograniczone wyjątki od publicznego dostępu do informacji w przypadkach, gdy dostęp taki naraziłby beneficjenta rzeczywistego na nieproporcjonalne ryzyko, takie jak ryzyko oszustwa, porwania, szantażu, wymuszenia, nękania, przemocy lub zastraszania, lub gdy beneficjent rzeczywisty jest małoletni lub z innego powodu nie ma zdolności do czynności prawnych.
6. Każda ze Stron zapewnia stosowanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar wobec osób prawnych lub fizycznych, które nie spełniają wymogów nałożonych na nie w związku z kwestiami, o których mowa w niniejszym artykule.

7. Każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy były w stanie przekazać właściwym organom drugiej Strony informacje, o których mowa w ust. 2 i 3, w sposób terminowy oraz nieodpłatnie. W tym celu Strony rozważają sposoby zapewnienia bezpiecznej wymiany informacji.

ARTYKUŁ 655

Przejrzystość własności rzeczywistej porozumień prawnych

1. Do celów niniejszego artykułu stosuje się następujące definicje:
 - a) „beneficjent rzeczywisty” oznacza założyciela, sprawującego nadzór (o ile taka osoba istnieje), powiernika, beneficjenta lub klasę beneficjentów, każdą osobę zajmującą stanowisko równoważne w odniesieniu do porozumienia prawnego o strukturze lub funkcji podobnej do trustu, który powstał w drodze czynności prawnej, oraz każdą osobę fizyczną sprawującą ostateczną faktyczną kontrolę nad trustem lub podobnym porozumieniem prawnym;
 - b) „właściwe organy” oznaczają:
 - (i) organy publiczne, w tym jednostki analityki finansowej, na których spoczywają obowiązki w zakresie zwalczania prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
 - (ii) organy publiczne, których zadaniem jest prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawie prania pieniędzy, powiązanych przestępstw źródłowych lub finansowania terroryzmu lub ich ściganie, lub wykrywanie, zajmowanie lub zabezpieczanie i konfiskatę mienia pochodzącego z działalności przestępczej;

- (iii) organy publiczne odpowiedzialne za nadzór lub monitorowanie mające na celu zapewnienie zgodności z wymogami w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Niniejsza definicja pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do wskazania dodatkowych właściwych organów, które mogą mieć dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby powiernicy trustów, które powstały na drodze czynności prawnej, utrzymywali odpowiednie, dokładne i aktualne informacje o beneficjentach rzeczywistych. Środki te mają również zastosowanie do innych porozumień prawnych określonych przez każdą ze Stron jako mające strukturę lub funkcję podobną do trustów.
3. Każda ze Stron wprowadza mechanizmy w celu zapewnienia swoim właściwym organom terminowego dostępu do odpowiednich, dokładnych i aktualnych informacji o beneficjentach rzeczywistych trustów, które powstały w drodze czynności prawnej, i innych porozumień prawnych o strukturze lub funkcjach podobnych do trustów na jej terytorium.
4. Jeśli informacje o własności rzeczywistej trustów lub podobnych porozumień prawnych są przechowywane w centralnym rejestrze, dane państwo zapewnia, aby informacje były odpowiednie, dokładne i aktualne oraz aby właściwe organy miały terminowy i nieograniczony dostęp do takich informacji. Strony dokładają starań, aby rozważyć sposoby zapewnienia dostępu do informacji o własności rzeczywistej trustów i podobnych porozumień prawnych osobom lub organizacjom, które mogą wykazać uzasadniony interes w dostępie do takich informacji.
5. Każda ze Stron zapewnia stosowanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar wobec osób prawnych lub fizycznych, które nie spełniają wymogów nałożonych na nie w związku z kwestiami, o których mowa w niniejszym artykule.

6. Każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy były w stanie przekazać właściwym organom drugiej Strony informacje, o których mowa w ust. 3, w sposób terminowy oraz nieodpłatnie. W tym celu Strony rozważają sposoby zapewnienia bezpiecznej wymiany informacji.

TYTUŁ XI

ZABEZPIECZENIE I KONFISKATA

ARTYKUŁ 656

Cel i zasady współpracy

1. Celem niniejszego tytułu jest zapewnienie współpracy między Zjednoczonym Królestwem, z jednej strony, a państwami członkowskimi, z drugiej strony, w najszerszym możliwym zakresie, do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych i postępowań mających na celu zabezpieczenie mienia w celu jego późniejszej konfiskaty oraz postępowań przygotowawczych i postępowań mających na celu konfiskatę mienia w ramach postępowania w sprawach karnych. Nie wyklucza to innej współpracy na podstawie art. 665 ust. 5 i 6. W niniejszym tytule przewidziano również współpracę z organami Unii wyznaczonymi przez Unię do celów niniejszego tytułu.

2. Każde z państw, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym tytule, realizuje wnioski innego państwa o:
 - a) konfiskatę określonych składników mienia, a także konfiskatę korzyści polegającą na żądaniu zapłaty kwoty pieniężnej odpowiadającej wartości tych korzyści;
 - b) pomoc w postępowaniach przygotowawczych i środki tymczasowe w celu przeprowadzenia jakiegokolwiek formy konfiskaty, o której mowa w lit. a).
3. Pomoc w postępowaniach przygotowawczych i środki tymczasowe, o które wystąpiono na podstawie ust. 2 lit. b), zapewnia się w zakresie dozwolonym przez prawo krajowe państwa wezwanego oraz zgodnie z tym prawem. W przypadku gdy we wniosku dotyczącym jednego z tych środków określa się formalności lub procedury niezbędne zgodnie z prawem krajowym państwa wzywającego, nawet jeśli są one nieznane państwu wezwanemu, państwo to realizuje takie wnioski w takim zakresie, w jakim wymagane działania nie są sprzeczne z podstawowymi zasadami jego prawa krajowego.
4. Państwo wezwane zapewnia, aby wnioski pochodzące od innego państwa w celu identyfikacji, śledzenia, zabezpieczenia lub zajmowania korzyści lub narzędzi, otrzymywały taki sam priorytet jak wnioski, które zostały złożone w ramach procedur wewnętrznych.
5. Występując z wnioskiem o konfiskatę, pomoc w postępowaniach przygotowawczych i środki tymczasowe do celów konfiskaty, państwo wzywające zapewnia poszanowanie zasad konieczności i proporcjonalności.

6. Postanowienia niniejszego tytułu mają zastosowanie zamiast rozdziałów dotyczących „współpracy międzynarodowej” Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie w dniu 16 maja 2005 r. (zwanej dalej „konwencją z 2005 r.”) oraz Konwencji o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa, sporządzonej w Strasburgu w dniu 8 listopada 1990 r. (zwanej dalej „konwencją z 1990 r.”). Art. 657 niniejszej Umowy zastępuje odpowiednie definicje w art. 1 konwencji z 2005 r. i w art. 1 konwencji z 1990 r. Postanowienia niniejszego tytułu nie mają wpływu na obowiązki państw wynikające z innych postanowień konwencji z 2005 r. i konwencji z 1990 r.

ARTYKUŁ 657

Definicje

Do celów niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:

- a) „konfiskata” oznacza karę lub środek orzeczony przez sąd w wyniku postępowania w sprawie o przestępstwo lub przestępstwa, powodujący prawomocne pozbawienie mienia;

- b) „zabezpieczenie” lub „zajęcie” oznacza tymczasowy zakaz przekazywania, zniszczenia, zamiany, rozporządzania lub przemieszczania mienia lub tymczasowe sprawowanie nadzoru lub kontroli mienia na podstawie nakazu sądu lub innego właściwego organu;
- c) „narzędzia” oznaczają każde mienie użyte lub mające być użyte w jakikolwiek sposób, w całości lub w części, do popełnienia przestępstwa lub przestępstw;
- d) „organ sądowy” oznacza organ, którym zgodnie z prawem krajowym jest sędzia, sąd lub prokurator; prokuratora uważa się za organ sądowy wyłącznie w zakresie, w jakim przewiduje to prawo krajowe;
- e) „korzyści” oznaczają każdą korzyść ekonomiczną pochodzącą lub uzyskaną, bezpośrednio lub pośrednio, z przestępstw, lub kwotę pieniężną równoważną tej korzyści ekonomicznej; może ona stanowić każde mienie, w rozumieniu definicji zawartej w niniejszym artykule;
- f) „mienie” oznacza mienie każdego rodzaju, materialne lub niematerialne, ruchome lub nieruchome, oraz dokumenty prawne lub inne instrumenty stanowiące dowód tytułu do tego mienia lub prawa na tym mieniu, które państwo wzywające uznaje za:
 - (i) korzyści pochodzące z przestępstwa lub ich równowartość, bez względu na to, czy jest to ich równowartość pełna czy częściowa;

- (ii) narzędzia służące do popełnienia przestępstwa lub wartość takich narzędzi;
- (iii) podlegające konfiskacie na podstawie innych przepisów dotyczących uprawnienia do konfiskaty na podstawie prawa państwa wzywającego, w następstwie postępowania w sprawie przestępstwa, w tym konfiskacie w stosunku do osób trzecich, konfiskacie rozszerzonej i konfiskacie bez uprzedniego wydania prawomocnego wyroku skazującego.

ARTYKUŁ 658

Obowiązek udzielania pomocy

Państwa, na wniosek, udzielają sobie wzajemnie najszerszej możliwej pomocy w zakresie identyfikacji i wykrywania narzędzi, korzyści i innego mienia podlegających konfiskacie. Taka pomoc obejmuje wszelkie środki zapewniające i zabezpieczające dowody dotyczące istnienia, lokalizacji lub przemieszczania, rodzaju, statusu prawnego lub wartości tych narzędzi, korzyści lub innego mienia.

ARTYKUŁ 659

Wnioski o informacje dotyczące rachunków bankowych i skrytek depozytowych

1. Państwo wezwane w odpowiedzi na wniosek przesłany przez inne państwo podejmuje, zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule, środki niezbędne do ustalenia, czy osoba fizyczna lub prawna będąca przedmiotem postępowania przygotowawczego posiada lub kontroluje rachunek lub rachunki, niezależnie od ich rodzaju, w którymkolwiek banku znajdującym się na jego terytorium, a jeżeli tak – dostarcza szczegółowe dane dotyczące zidentyfikowanych rachunków. Dane te obejmują w szczególności imię i nazwisko lub nazwę posiadacza rachunku klienta i numer IBAN, a w przypadku skrytek depozytowych – imię i nazwisko lub nazwę najemcy lub niepowtarzalny numer identyfikacyjny.
2. Obowiązek określony w ust. 1 ma zastosowanie tylko w takim zakresie, w jakim bank prowadzący dany rachunek dysponuje danymi informacjami.
3. We wniosku, oprócz wymogów określonych w art. 680, państwo wzywające:
 - a) wskazuje przyczyny, dla których uważa, że informacje będące przedmiotem wniosku mogą mieć istotne znaczenie dla postępowania przygotowawczego w sprawie danego przestępstwa;
 - b) określa, na jakiej podstawie zakłada, że banki w państwie wezwanym prowadzą dany rachunek oraz określa, w najszerszym możliwym zakresie, których banków i rachunków może to dotyczyć; oraz
 - c) przekazuje wszelkie dostępne dodatkowe informacje mogące ułatwić wykonanie wniosku.

4. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o rozszerzeniu stosowania niniejszego artykułu na rachunki prowadzone w instytucjach finansowych niebędących bankami. Takie powiadomienia mogą podlegać zasadzie wzajemności.

ARTYKUŁ 660

Wnioski o informacje dotyczące transakcji bankowych

1. Na wniosek drugiego państwa państwo wezwane przekazuje szczegółowe informacje dotyczące określonych rachunków bankowych i operacji bankowych przeprowadzonych w określonym okresie na rachunku lub rachunkach wymienionych we wniosku, wraz ze szczegółowymi informacjami dotyczącymi wszelkich rachunków, na które wpływają lub z których są przekazywane środki.
2. Obowiązek określony w ust. 1 ma zastosowanie wyłącznie w takim zakresie, w jakim bank prowadzący dany rachunek dysponuje danymi informacjami.
3. Oprócz wymogów określonych w art. 680 państwo wzywające wskazuje w swoim wniosku powody, dla których uważa, że informacje będące przedmiotem wniosku mogą mieć istotne znaczenie dla postępowania przygotowawczego w sprawie przestępstwa.
4. Państwo wezwane może uzależnić wykonanie takiego wniosku od tych samych warunków, jakie stosuje w przypadku wniosków o przeszukanie i zajęcie.

5. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o rozszerzeniu stosowania tego artykułu na rachunki prowadzone w instytucjach finansowych niebędących bankami. Takie powiadomienia mogą podlegać zasadzie wzajemności.

ARTYKUŁ 661

Wnioski o monitorowanie transakcji bankowych

1. Państwo wezwane zapewnia, aby, na wniosek innego państwa, mogło monitorować w określonym okresie operacje bankowe, które są prowadzone w ramach rachunku lub rachunków wskazanych we wniosku oraz przekazywać wyniki takiego monitorowania państwu wzywającemu.
2. Oprócz wymogów określonych w art. 680 państwo wzywające wskazuje w swoim wniosku powody, dla których uważa, że informacje będące przedmiotem wniosku mogą mieć istotne znaczenie dla postępowania przygotowawczego w sprawie przestępstwa.
3. Decyzja o monitorowaniu jest podejmowana w każdej indywidualnej sprawie przez właściwe organy państwa wezwanego, zgodnie z jego prawem krajowym.
4. Praktyczne aspekty dotyczące monitorowania uzgadniane są między właściwymi organami państwa wzywającego i państwa wezwanego.

5. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o rozszerzeniu stosowania tego artykułu na rachunki prowadzone w instytucjach finansowych niebędących bankami. Takie powiadomienia mogą podlegać zasadzie wzajemności.

ARTYKUŁ 662

Przekazywanie informacji z własnej inicjatywy

Bez uszczerbku dla swoich własnych postępowań przygotowawczych lub postępowań państwo może bez uprzedniego wniosku przekazać innemu państwu informacje o narzędziach, korzyściach i innym mieniu podlegających konfiskacie, jeżeli uzna, że ujawnienie takich informacji może pomóc otrzymującemu je państwu we wszczęciu lub prowadzeniu postępowań przygotowawczych lub postępowań lub może prowadzić do wystąpienia przez to państwo z wnioskiem na podstawie niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 663

Obowiązek wprowadzenia środków tymczasowych

1. Na wniosek innego państwa, które wszczęło postępowanie przygotowawcze lub postępowanie karne, lub postępowanie przygotowawcze lub postępowanie w celu konfiskaty, państwo wezwane wprowadza niezbędne środki tymczasowe, takie jak zabezpieczenie lub zajęcie, w celu zapobieżenia wszelkiemu handlowi mieniem, przekazywaniu mienia lub rozporządzaniu mieniem, które na późniejszym etapie może być przedmiotem wniosku o konfiskatę lub które mogłoby zaspokoić ten wniosek.

2. Państwo, które otrzymało wniosek o konfiskatę na podstawie art. 665, wprowadza, na wniosek, środki, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w odniesieniu do mienia będącego przedmiotem wniosku lub mienia, które mogłoby zaspokoić ten wniosek.
3. W przypadku otrzymania wniosku na podstawie niniejszego artykułu państwo wezwane wprowadza bezzwłocznie wszystkie niezbędne środki w celu zastosowania się do wniosku, z taką samą szybkością i nadając mu taki sam priorytet jak w podobnej sprawie krajowej, oraz bezzwłocznie przesyła państwu wzywającemu potwierdzenie z użyciem jakichkolwiek środków umożliwiających uzyskanie dokumentu w formie pisemnej.
4. W przypadku gdy państwo wzywające stwierdzi, że niezbędne jest natychmiastowe zabezpieczenie, ponieważ istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że dane mienie zostanie natychmiast usunięte lub zniszczone, państwo wezwane wprowadza wszystkie niezbędne środki w celu zastosowania się do wniosku w ciągu 96 godzin od otrzymania wniosku oraz bezzwłocznie przesyła państwu wzywającemu potwierdzenie z użyciem jakichkolwiek środków umożliwiających uzyskanie dokumentu w formie pisemnej.
5. W przypadku gdy państwo wezwane nie jest w stanie dotrzymać terminów określonych w ust. 4, natychmiast informuje o tym państwo wzywające oraz konsultuje się z tym państwem w sprawie odpowiednich dalszych działań.
6. Jakiegokolwiek wygaśnięcie terminów określonych w ust. 4 nie powoduje wygaśnięcia wymogów nałożonych na państwo wezwane na podstawie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 664

Wykonywanie środków tymczasowych

1. Po wykonaniu środków tymczasowych, o które wystąpiono zgodnie z art. 663 ust. 1, państwo wzywające przekazuje państwu wezwanemu z własnej inicjatywy i możliwie najszybciej wszystkie informacje, które mogą kwestionować lub zmienić zakres tych środków. Państwo wzywające przekazuje również bezzwłocznie wszystkie informacje uzupełniające, o które wystąpi państwo wezwane, a które są niezbędne do wykonania środków tymczasowych i działań następczych w odniesieniu do nich.
2. Przed zniesieniem jakiegokolwiek środka tymczasowego wprowadzonego zgodnie z art. 663 państwo wezwane, w miarę możliwości, daje państwu wzywającemu możliwość przedstawienia powodów przemawiających za dalszym stosowaniem środka.

ARTYKUŁ 665

Obowiązek konfiskaty

1. Państwo, która otrzymało wniosek o konfiskatę mienia znajdującego się na jego terytorium:
 - a) wykonuje nakaz konfiskaty wydany przez sąd państwa wzywającego w odniesieniu do takiego mienia; lub

b) składa wniosek do swoich właściwych organów w celu uzyskania nakazu konfiskaty oraz, jeśli nakaz taki zostanie wydany, wykonuje go.

2. Do celów ust. 1 lit. b) państwa muszą mieć, w razie konieczności, kompetencję do wszczęcia postępowania w sprawie konfiskaty na podstawie ich prawa krajowego.

3. Ust. 1 stosuje się również do konfiskaty polegającej na obowiązku zapłaty kwoty pieniężnej odpowiadającej wartości korzyści, jeżeli mienie, w odniesieniu do którego można dokonać konfiskaty, znajduje się w państwie wezwanym. W takich przypadkach, jeżeli przy wykonywaniu konfiskaty zgodnie z ust. 1 nie dojdzie do uzyskania zapłaty, państwo wezwane zaspokaja roszczenie z mienia dostępnego w tym celu.

4. Jeżeli wniosek o konfiskatę dotyczy konkretnego składnika mienia, państwo wzywające i państwo wezwane mogą uzgodnić, że państwo wezwane może dokonać konfiskaty polegającej na obowiązku zapłaty kwoty pieniężnej odpowiadającej wartości tego mienia.

5. Państwo współpracuje w najszerszym możliwym zakresie na podstawie swojego prawa krajowego z państwem występującym z wnioskiem o wykonanie środków równoważnych z konfiskatą mienia, w przypadku gdy wniosek nie został wydany w ramach postępowania karnego, o ile środki takie są zarządzone przez organ sądowy państwa wzywającego w związku z przestępstwem, o ile ustalono, że mienie stanowi korzyści lub:

a) inny rodzaj mienia, na który korzyści zostały przekształcone lub zamienione;

- b) mienie nabyte z legalnych źródeł, jeżeli korzyści zostały połączone, w całości lub w części, z takim mieniem, do oszacowanej wartości połączonych korzyści; lub
- c) wpływy lub inna korzyść pochodzące z korzyści, z mienia, na które korzyści z przestępstwa zostały przekształcone lub zamienione, lub z mienia, z którym korzyści pochodzące z przestępstwa zostały połączone, do oszacowanej wartości połączonych korzyści, w ten sam sposób i w takim samym stopniu jak korzyści.

6. Środki, o których mowa w ust. 5, obejmują środki umożliwiające zajęcie, zatrzymanie i przepadek mienia i majątku w drodze wniosków wnoszonych do sądów cywilnych.

7. Państwo wezwane podejmuje decyzję o wykonaniu nakazu konfiskaty bezzwłocznie oraz, bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu, nie później niż 45 dni po otrzymaniu wniosku. Państwo wezwane przesyła bezzwłocznie potwierdzenie państwu wzywającemu z użyciem jakichkolwiek środków umożliwiających uzyskanie dokumentu w formie pisemnej. O ile nie istnieją podstawy do odroczenia zgodnie z art. 672, państwo wezwane wprowadza konkretne środki niezbędne do wykonania nakazu konfiskaty bezzwłocznie i przynajmniej z taką samą szybkością i z takim samym priorytetem jak w podobnej sprawie krajowej.

8. W przypadku gdy państwo wezwane nie jest w stanie dotrzymać terminu określonego w ust. 7, natychmiast informuje o tym państwo wzywające oraz konsultuje się z tym państwem w sprawie odpowiednich dalszych działań.

9. Jakikolwiek wygaśnięcie terminów określonych w ust. 7 nie powoduje wygaśnięcia wymogów nałożonych na państwo wezwane na podstawie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 666

Wykonywanie konfiskaty

1. Procedury uzyskania i wykonania konfiskaty na podstawie art. 665 podlegają prawu krajowemu państwa wezwanego.
2. Państwo wezwane jest związane ustaleniami faktycznymi w takim zakresie, w jakim zostały one stwierdzone w wyroku skazującym lub orzeczeniu sądowym wydanych przez sąd państwa wzywającego lub w jakim wyrok skazujący lub orzeczenie sądowe opierają się w sposób dorozumiany na tych ustaleniach.
3. Jeżeli konfiskata polega na obowiązku zapłaty kwoty pieniężnej, właściwy organ państwa wezwanego przelicza tę kwotę na własną walutę według kursu wymiany obowiązującego w chwili podejmowania decyzji o wykonaniu konfiskaty.

ARTYKUŁ 667

Mienie skonfiskowane

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 niniejszego artykułu mienie skonfiskowane zgodnie z art. 665 i 666 jest zbywane przez państwo wezwane zgodnie z jego prawem krajowym i procedurami administracyjnymi.

2. Przy podejmowaniu działań na wniosek innego państwa zgodnie z art. 665 państwo wezwane, w zakresie dozwolonym przez jego prawo krajowe i na wniosek, w pierwszej kolejności rozważa zwrot skonfiskowanego mienia państwu wzywającemu, tak aby mogło ono przyznać odszkodowanie ofiarom przestępstwa lub zwrócić takie mienie prawowitym właścicielom.
3. W przypadku działania na wniosek innego państwa zgodnie z art. 665 oraz po uwzględnieniu prawa ofiary do zwrotu mienia lub do odszkodowania zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, państwo wezwane rozporządza środkami pieniężnymi uzyskanymi w wyniku wykonania nakazu konfiskaty w następujący sposób:
 - a) jeżeli kwota jest równa lub niższa niż 10 000 EUR, kwota ta przypada państwu wezwanemu; lub
 - b) jeżeli kwota jest wyższa niż 10 000 EUR, państwo wezwane przekazuje państwu wzywającemu 50 % odzyskanej kwoty.
4. Niezależnie od ust. 3 państwo wzywające i państwo wezwane mogą, indywidualnie dla każdego przypadku, rozważyć w szczególności zawarcie innych porozumień lub uzgodnień dotyczących rozporządzania mieniem, jakie uznają za odpowiednie.

ARTYKUŁ 668

Prawo wykonywania konfiskaty i maksymalna wartość konfiskaty

1. Wniosek o konfiskatę złożony na podstawie art. 665 nie ma wpływu na prawo państwa wzywającego do wykonania nakazu konfiskaty we własnym zakresie.
2. Żadnego z postanowień niniejszego tytułu nie interpretuje się jako dopuszczającego, aby całkowita wartość konfiskaty przekroczyła wysokość kwoty pieniężnej określonej w nakazie konfiskaty. Jeżeli państwo stwierdzi, że mogłoby to mieć miejsce, zainteresowane państwa podejmują konsultacje, aby uniknąć takiego skutku.

ARTYKUŁ 669

Pozbawienie wolności z powodu odmowy zapłaty

Państwo wezwane nie nakłada kary pozbawienia wolności z powodu odmowy zapłaty ani jakiegokolwiek innego środka ograniczającego wolność danej osoby w wyniku wniosku złożonego na podstawie art. 665 bez zgody państwa wzywającego.

ARTYKUŁ 670

Podstawy odmowy

1. Można odmówić współpracy na podstawie niniejszego tytułu, jeżeli:
 - a) państwo wezwane uzna, że wykonanie wniosku byłoby wbrew zasadzie *ne bis in idem*; lub
 - b) przestępstwo, do którego odnosi się wniosek, nie stanowi przestępstwa w rozumieniu prawa krajowego państwa wezwanego, jeżeli zostało popełnione w ramach jego jurysdykcji; ta podstawa odmowy ma jednak zastosowanie do współpracy na podstawie art. 658–662 jedynie w takim zakresie, w jakim oczekiwana pomoc wiąże się z zastosowaniem środków przymusu.

2. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości, że na zasadzie wzajemności warunek podwójnej karalności, o którym mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, nie będzie stosowany, o ile przestępstwem, które jest powodem wystąpienia z wnioskiem, jest:
 - a) jedno z przestępstw wymienionych w art. 599 ust. 5, w rozumieniu prawa państwa wzywającego; oraz
 - b) przestępstwo zagrożone w państwie wzywającym karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat.

3. Współpracy na podstawie art. 658–662, w zakresie, w jakim oczekiwana pomoc obejmuje środki przymusu, oraz współpracy na podstawie art. 663 i 664 można również odmówić wówczas, jeżeli oczekiwane środki nie mogłyby zostać wprowadzone na podstawie prawa krajowego państwa wezwanego do celów prowadzenia postępowania przygotowawczego lub postępowania w podobnej sprawie krajowej.

4. W przypadku gdy wymaga tego prawo krajowe państwa wezwanego, współpracy na podstawie 658–662, w zakresie, w jakim oczekiwana pomoc wiąże się ze środkami przymusu, i na podstawie art. 663 i 664 można odmówić również wówczas, jeżeli oczekiwane środki lub jakiegokolwiek inne środki o podobnym charakterze nie byłyby dozwolone na podstawie prawa krajowego państwa wzywającego lub – w odniesieniu do właściwych organów państwa wzywającego – jeżeli wniosek nie został zatwierdzony przez organ sądowy wykonujący czynności w związku z przestępstwami.

5. Współpracy na podstawie art. 665–669 można odmówić również wówczas, gdy:
 - a) prawo krajowe państwa wezwanego nie przewiduje konfiskaty w odniesieniu do rodzaju przestępstw, których dotyczy wniosek;

 - b) bez uszczerbku dla obowiązku wynikającego z art. 665 ust. 3, byłoby to sprzeczne z zasadami prawa krajowego państwa wezwanego dotyczącymi ograniczeń konfiskaty w odniesieniu do związku między przestępstwem a:
 - (i) zyskiem ekonomicznym, który można uznać za korzyści pochodzące z tego przestępstwa; lub

 - (ii) mieniem, które można uznać za narzędzia służące do popełnienia tego przestępstwa;

- c) według prawa krajowego państwa wezwanego konfiskata nie może być już zarządzona ani wykonana z powodu upływu czasu;
 - d) bez uszczerbku dla art. 665 ust. 5 i 6, wniosek nie ma związku z uprzednio wydanym wyrokiem skazującym lub decyzją o charakterze sądowym lub zawartym w takiej decyzji stwierdzeniem popełnienia przestępstwa lub wielu przestępstw, na podstawie których zarządzono konfiskatę lub złożono wniosek o konfiskatę;
 - e) konfiskata nie jest wykonalna w państwie wzywającym lub nadal podlega zaskarżeniu w drodze zwykłych środków odwoławczych; lub
 - f) wniosek dotyczy nakazu konfiskaty wynikającego z decyzji wydanej zaocznie wobec osoby, której dotyczy nakaz, a w opinii państwa wezwanego w postępowaniu prowadzonym przez państwo wzywające, które doprowadziło do wydania takiej decyzji, nie zapewniono minimalnych praw do obrony uznanych za przysługujące każdej osobie oskarżonej w sprawie karnej.
6. Do celów ust. 5 lit. f) decyzji nie uznaje się za wydaną zaocznie, jeżeli:
- a) została ona potwierdzona lub ogłoszona po wniesieniu środka zaskarżenia przez osobę zainteresowaną; lub
 - b) została wydana na skutek odwołania, pod warunkiem że odwołanie zostało złożone przez osobę zainteresowaną.

7. Rozważając, do celów ust. 5 lit. f), czy zapewniono minimalne prawa do obrony, państwo wezwane bierze pod uwagę fakt, że zainteresowana osoba celowo usiłowała uniknąć wymiaru sprawiedliwości lub że osoba ta, mając możliwość wniesienia środka zaskarżenia decyzji wydanej zaocznie, postanowiła tego nie uczynić. To samo ma zastosowanie do sytuacji, w której zainteresowana osoba, po należytych doręczeniach jej wezwania do stawienia się przed sądem, postanowiła nie stawić przed sądem i nie domagać się odroczenia rozprawy.
8. Państwa nie mogą powoływać się na tajemnicę bankową jako podstawę odmowy współpracy przewidzianej w niniejszym tytule. W przypadku gdy wymaga tego prawo krajowe, państwo wezwane może wymagać, aby wniosek o współpracę, która wiązałaby się ze uchynieniem tajemnicy bankowej, został zatwierdzony przez organ sądowy wykonujący czynności w związku z przestępstwami.
9. Państwo wezwane nie może powoływać się na fakt, że:
- a) osoba objęta postępowaniem przygotowawczym lub nakazem konfiskaty wydanym przez organy państwa wzywającego, jest osobą prawną, wskazując to jako przeszkodę w podjęciu jakiegokolwiek współpracy na podstawie niniejszego tytułu;
 - b) osoba fizyczna, wobec której wydano nakaz konfiskaty korzyści, zmarła, lub na fakt, że osoba prawna, wobec której wydano nakaz konfiskaty korzyści, została następnie zlikwidowana, wskazując to jako przeszkodę w udzielaniu pomocy zgodnie z art. 665 ust. 1 lit. a); lub

- c) osoba objęta postępowaniem przygotowawczym lub nakazem konfiskaty wydanym przez organy państwa wzywającego jest wymieniona we wniosku zarówno jako sprawca przestępstwa, które jest powodem wystąpienia z wnioskiem, jak i przestępstwa prania pieniędzy, wskazując to jako przeszkodę w podjęciu współpracy na podstawie niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 671

Konsultacje i informacje

W przypadku gdy istnieją istotne podstawy, by sądzić, że wykonanie nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty wiązałoby się z rzeczywistym ryzykiem dla ochrony praw podstawowych, państwo wezwane, zanim podejmie decyzję o wykonaniu nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty, konsultuje się z państwem wzywającym i może wymagać przekazania wszelkich niezbędnych informacji.

ARTYKUŁ 672

Odroczenie

Państwo wezwane może na wniosek odroczyć wykonanie czynności, jeżeli czynność taka mogłaby przeszkodzić w prowadzeniu postępowania przygotowawczego lub postępowania przez jego organy.

ARTYKUŁ 673

Częściowe lub warunkowe uwzględnienie wniosku

Przed odmową lub odroczeniem współpracy przewidzianej w niniejszym tytule państwo wezwane rozważa, w stosownych przypadkach po skonsultowaniu się z państwem wzywającym, czy może uwzględnić wniosek częściowo lub pod warunkami, jakie uzna za niezbędne.

ARTYKUŁ 674

Przekazywanie dokumentów

1. Państwa udzielają sobie wzajemnie możliwie najszerszej wzajemnej pomocy w doręczaniu dokumentów sądowych osobom, których dotyczą środki tymczasowe i konfiskata.
2. Niniejszy artykuł nie stanowi przeszkody dla:
 - a) możliwości przesyłania dokumentów sądowych drogą pocztową bezpośrednio do osób przebywających za granicą; oraz

- b) możliwości doręczenia dokumentów sądowych przez urzędników sądowych, urzędników lub inne właściwe organy państwa, od którego dokument pochodzi, bezpośrednio za pośrednictwem organów konsularnych tego państwa lub organów sądowych, w tym urzędników sądowych i urzędników, lub innych właściwych organów państwa, do którego dokument jest skierowany.
3. Doręczając dokumenty sądowe osobom przebywającym za granicą, których dotyczą środki tymczasowe lub nakazy konfiskaty wydane w państwie przesyłającym, państwo to wskazuje środki zaskarżenia przysługujące takim osobom na podstawie jego prawa krajowego.

ARTYKUŁ 675

Uznawanie decyzji zagranicznych

1. Rozpatrując wniosek o współpracę na podstawie art. 663–669, państwo wezwane uznaje wszelkie decyzje wydane przez organ sądowy w państwie wzywającym i dotyczące praw dochodzonych przez osoby trzecie.
2. Można odmówić uznania, jeżeli:
 - a) osoby trzecie nie miały odpowiedniej możliwości wykazania swoich praw;
 - b) decyzja jest sprzeczna z wcześniejszą decyzją podjętą w państwie wezwanym w tej samej sprawie;

- c) jest to niezgodne z porządkiem publicznym państwa wezwanego; lub
- d) decyzja została podjęta niezgodnie z przepisami o wyłącznej jurysdykcji przewidzianej przez prawo krajowe państwa wezwanego.

ARTYKUŁ 676

Organy

1. Każde z państw wyznacza organ centralny odpowiedzialny za wysyłanie wniosków składanych na podstawie niniejszego tytułu oraz odpowiadanie na takie wnioski, wykonywanie takich wniosków lub ich przekazywanie organom właściwym do ich wykonania.
2. Unia może wyznaczyć organ Unii, który może, obok właściwych organów państw członkowskich, składać oraz – w stosownych przypadkach – wykonywać wnioski na podstawie niniejszego tytułu. Każdy taki wniosek traktuje się do celów niniejszego tytułu jako wniosek państwa członkowskiego. Unia może również wyznaczyć ten organ Unii jako organ centralny odpowiedzialny za wysyłanie wniosków składanych na podstawie niniejszego tytułu oraz odpowiadania na takie wnioski, które ten organ składa lub otrzymuje.

ARTYKUŁ 677

Bezpośrednie porozumiewanie się

1. Organy centralne porozumiewają się ze sobą bezpośrednio.
2. W pilnych przypadkach organy sądowe państwa wzywającego przekazują wnioski bezpośrednio do organów sądowych państwa wezwanego i porozumiewają się z nimi bezpośrednio. W takich przypadkach ich kopia jest jednocześnie przesyłana organowi centralnemu państwa wezwanego, za pośrednictwem organu centralnego państwa wzywającego.
3. W przypadku gdy wniosek został złożony zgodnie z ust. 2, a organ nie jest właściwy do jego rozpatrzenia, przekazuje go właściwemu organowi krajowemu oraz informuje o tym bezpośrednio państwo wzywające.
4. Wnioski lub informacje przekazywane na podstawie art. 658–662, które nie obejmują środków przymusu, mogą być przekazywane bezpośrednio przez właściwe organy państwa wzywającego właściwym organom państwa wezwanego.
5. Projekty wniosków lub informacje przekazywane na podstawie niniejszego tytułu mogą być przesyłane bezpośrednio przez organy sądowe państwa wzywającego organom sądowym państwa wezwanego przed złożeniem formalnego wniosku w celu zapewnienia skutecznego rozpatrzenia tego wniosku po jego otrzymaniu oraz dostarczenia wystarczających informacji i dokumentów potwierdzających, umożliwiających spełnienie przez wniosek wymogów prawa państwa wezwanego.

ARTYKUŁ 678

Forma wniosku i języki

1. Wszystkie wnioski przewidziane w niniejszym tytule składa się na piśmie. Mogą być one przekazywane w wersji elektronicznej lub przy użyciu wszelkich innych środków telekomunikacyjnych, pod warunkiem że państwo wzywające jest przygotowane do dostarczenia, w dowolnym czasie, na wniosek, dokumentu w formie pisemnej potwierdzającego, że informacje takie zostały przekazane, oraz oryginału.
2. Wnioski składane na podstawie ust. 1 sporządza się w jednym z języków urzędowych państwa wezwanego lub w jakimkolwiek innym języku, o którym powiadomiło państwo wezwane lub o którym powiadomiono w jego imieniu zgodnie z ust. 3.
3. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o języku lub językach, które mogą być używane oprócz języka lub języków urzędowych tego państwa przy składaniu wniosków na podstawie niniejszego tytułu.
4. Wnioski składane na podstawie art. 663 dotyczące środków tymczasowych sporządza się przy użyciu formularza określonego w załączniku 46.
5. Wnioski o konfiskatę składane na podstawie art. 665 sporządza się przy użyciu formularza określonego w załączniku 46.

6. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości może w razie konieczności dokonywać zmian w formularzach, o których mowa w ust. 4 i 5.

7. Zarówno Zjednoczone Królestwo, jak i Unia, działająca w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o swoim wymogu pisemnego tłumaczenia wszelkich dokumentów potwierdzających na jeden z języków urzędowych państwa wezwanego lub na jakikolwiek inny język wskazany zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu. W przypadku wniosków składanych na podstawie art. 663 ust. 4 takie pisemne tłumaczenie dokumentów potwierdzających może zostać przekazane państwu wezwanemu w ciągu 48 godzin po przekazaniu wniosku, bez uszczerbku dla terminów przewidzianych w art. 663 ust. 4.

ARTYKUŁ 679

Legalizacja

Dokumenty przekazywane w ramach stosowania niniejszego tytułu zwolnione są ze wszystkich formalności legalizacyjnych.

ARTYKUŁ 680

Treść wniosku

1. W każdym wniosku o współpracę przewidzianym w niniejszym tytule określa się:
 - a) organ występujący z wnioskiem oraz organ prowadzący postępowanie przygotowawcze lub postępowanie;
 - b) przedmiot oraz przyczynę wniosku;
 - c) sprawy, łącznie z istotnymi faktami (takimi jak data, miejsce i okoliczności popełnienia przestępstwa), których dotyczy postępowanie przygotowawcze lub postępowanie, z wyjątkiem przypadku wniosku o doręczenie;
 - d) jeżeli współpraca wymaga stosowania środków przymusu:
 - (i) tekst przepisów ustawowych lub, jeżeli nie jest to możliwe, oświadczenie w sprawie odpowiedniego prawa mającego zastosowanie; oraz
 - (ii) wskazanie, że wymagane środki lub jakiegokolwiek inne środki o podobnych skutkach mogłyby być zastosowane na terytorium państwa wzywającego na podstawie jego prawa krajowego;

- e) w przypadku gdy jest to konieczne i w zakresie, w jakim jest to możliwe:
 - (i) dane dotyczące osoby lub osób, których dotyczy wnioski, w tym imię i nazwisko lub nazwa, data i miejsce urodzenia, obywatelstwo i miejsce pobytu, a w przypadku osoby prawnej – jej siedziba; oraz
 - (ii) mienie, którego dotyczy wnioski o współpracę, jego położenie, jego powiązanie z osobą lub osobami, których dotyczy wnioski, wszelkie powiązanie z przestępstwem, a także wszelkie dostępne informacje o innych osobach, prawach do tego mienia; oraz
 - f) wszelkie szczególne procedury, które chce zastosować państwo wzywające.
2. We wniosku o zastosowanie środków tymczasowych na podstawie art. 663 w odniesieniu do zajęcia mienia, z którego może zostać wykonany nakaz konfiskaty obejmujący obowiązek zapłaty określonej kwoty pieniężnej, wskazuje się również maksymalną kwotę, o której odzyskanie wniesiono z tego mienia.
3. Poza informacjami, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, każdy wniosek składany na podstawie art. 665 musi zawierać:
- a) w przypadku określonym w art. 665 ust. 1 lit. a):
 - (i) uwierzytelnioną kopię nakazu konfiskaty wydanego przez sąd w państwie wzywającym oraz wskazanie, na jakiej podstawie nakaz został wydany, jeżeli nie wynika to z samego nakazu;

- (ii) poświadczenie wydane przez właściwy organ państwa wzywającego, że nakaz konfiskaty jest wykonalny i nie podlega zaskarżeniu w drodze zwykłych środków odwoławczych;
 - (iii) informacje, w jakim zakresie wymaga się wykonania nakazu; oraz
 - (iv) informacje o konieczności wprowadzenia jakichkolwiek środków tymczasowych;
- b) w przypadku art. 665 ust. 1 lit. b) wskazanie faktów, na które powołuje się państwo wzywające w celu umożliwienia państwu wezwanemu uzyskania nakazu konfiskaty na podstawie jego prawa krajowego;
- c) w przypadku gdy osoby trzecie miały możliwość dochodzenia praw, dokumenty potwierdzające taką możliwość.

ARTYKUŁ 681

Wnioski wadliwe

1. Jeżeli wniosek nie jest zgodny z postanowieniami niniejszego tytułu lub dostarczone informacje nie są wystarczające do jego realizacji przez państwo wezwane, państwo to może zwrócić się do państwa wzywającego o jego poprawienie lub uzupełnienie o dodatkowe informacje.
2. Państwo wezwane może wyznaczyć termin otrzymania takich poprawek lub informacji.

3. Do czasu otrzymania wymaganych poprawek lub informacji w związku z wnioskiem składanym na podstawie art. 665 państwo wezwane może zastosować którykolwiek z środków, o których mowa w art. 658–664.

ARTYKUŁ 682

Większa liczba wniosków

1. W przypadku gdy państwo wezwane otrzyma więcej niż jeden wniosek na podstawie art. 663 lub art. 665 w odniesieniu do tej samej osoby lub tego samego mienia, większa liczba wniosków nie stoi na przeszkodzie rozpatrzeniu przez to państwo wniosków obejmujących wprowadzenie środków tymczasowych.
2. W przypadku większej liczby wniosków składanych na podstawie art. 665 państwo wezwane rozważa konsultacje z państwami wzywającymi.

ARTYKUŁ 683

Obowiązek uzasadnienia

Państwo wezwane uzasadnia każdą decyzję o odmowie, odroczeniu lub uzależnieniu od spełnienia warunków wszelkiej współpracy na podstawie niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 684

Informowanie

1. Państwo wezwane informuje niezwłocznie państwo wzywające o:
 - a) czynności podejmowanej na podstawie wniosku składanego na podstawie niniejszego tytułu;
 - b) ostatecznym wyniku czynności dokonanej na podstawie wniosku składanego na podstawie niniejszego tytułu;
 - c) decyzji o odmowie, odroczeniu lub uzależnieniu od spełnienia warunków – w całości lub w części – wszelkiej współpracy na podstawie niniejszego tytułu;
 - d) wszelkich okolicznościach uniemożliwiających przeprowadzenie wymaganej czynności lub mogących spowodować znaczące opóźnienia w jej wykonaniu; oraz
 - e) w przypadku zastosowania środków tymczasowych na podstawie wniosku składanego na podstawie art. 658–663 – o przepisach jego prawa krajowego, które automatycznie prowadziłyby do uchylecia środka tymczasowego.
2. Państwo wzywające informuje niezwłocznie państwo wezwane o:
 - a) wszelkich zmianach, decyzjach lub wszelkich innych faktach, z powodu których nakaz konfiskaty przestaje być w całości lub w części wykonalny; oraz

- b) wszelkich zmianach, faktycznych lub prawnych, z powodu których czynność podjęta na podstawie niniejszego tytułu nie jest już uzasadniona.
3. W przypadku gdy państwo, na podstawie tego samego nakazu konfiskaty, występuje z wnioskiem o konfiskatę w więcej niż jednym państwie, informuje o tym wszystkie państwa, których dotyczy wykonanie tego nakazu.

ARTYKUŁ 685

Ograniczenie wykorzystywania

1. Państwo wezwane może uzależnić wykonanie wniosku od warunku, zgodnie z którym otrzymane informacje lub dowód nie mogą zostać, bez jego uprzedniej zgody, wykorzystane ani przekazane przez organy państwa wzywającego na potrzeby postępowań przygotowawczych lub postępowań innych niż wymienione we wniosku.
2. Bez uprzedniej zgody państwa wezwanego informacje lub dowód dostarczone przez nie na podstawie niniejszego tytułu nie mogą być wykorzystane ani przekazane przez organy państwa wzywającego na potrzeby postępowań przygotowawczych lub postępowań innych niż wymienione we wniosku.

3. Dane osobowe przekazywane na podstawie niniejszego tytułu mogą być wykorzystywane przez państwo, któremu zostały przekazane:

- a) do celów postępowań, do których zastosowanie ma niniejszy tytuł;
- b) na potrzeby innych postępowań sądowych i administracyjnych bezpośrednio związanych z postępowaniem, o którym mowa w lit. a);
- c) na potrzeby zapobiegania bezpośredniemu i poważnemu zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego; lub
- d) w każdym innym celu, wyłącznie za uprzednią zgodą państwa przekazującego, chyba że zainteresowane państwo uzyskało zgodę osoby, której dane dotyczą.

4. Niniejszy artykuł ma również zastosowanie do danych osobowych, które nie zostały przekazane, ale zostały uzyskane w inny sposób na podstawie niniejszego tytułu.

5. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do danych osobowych otrzymanych przez Zjednoczone Królestwo lub państwo członkowskie na podstawie niniejszego tytułu i pochodzących z tego państwa.

ARTYKUŁ 686

Poufność

1. Państwo wzywające może wymagać, aby państwo wezwane zachowało poufność co do faktów i treści wniosku, z wyjątkiem zakresu niezbędnego do wykonania wniosku. Jeżeli państwo wezwane nie może spełnić wymogu poufności, niezwłocznie informuje o tym państwo wzywające.
2. Jeżeli nie jest to sprzeczne z podstawowymi zasadami jego prawa krajowego i jeżeli tego wymagano, państwo wzywające zachowuje poufność wszelkich dowodów i informacji dostarczonych przez państwo wezwane, z wyjątkiem zakresu, w jakim ich ujawnienie jest niezbędne do prowadzenia postępowań przygotowawczych lub postępowań opisanych we wniosku.
3. Z zastrzeżeniem przepisów jego prawa krajowego państwo, które otrzymało informacje przekazywane z własnej inicjatywy na podstawie art. 662, musi przestrzegać wszelkich wymogów poufności wymaganych przez państwo, które dostarcza informacje. Jeżeli państwo otrzymujące nie może spełnić takiego wymogu, informuje o tym niezwłocznie państwo przekazujące.

ARTYKUŁ 687

Koszty

Zwykle koszty związane z wykonaniem wniosku ponosi państwo wezwane. W przypadku gdy do wykonania wniosku niezbędne są znaczne lub nadzwyczajne koszty, państwo wzywające i państwo wezwane konsultują się w celu uzgodnienia warunków wykonania wniosku oraz sposobu poniesienia kosztów.

ARTYKUŁ 688

Odszkodowanie

1. W przypadku wniesienia przez osobę powództwa w sprawie odpowiedzialności za szkody wynikłe wskutek działania lub zaniechania związanego ze współpracą na podstawie niniejszego tytułu, zainteresowane państwa rozważają, w stosownych przypadkach, skonsultowanie się ze sobą w celu określenia sposobu rozłożenia między nimi kwoty należnego odszkodowania.
2. Państwo, które stało się przedmiotem postępowania sądowego o odszkodowanie, stara się poinformować drugie państwo o takim postępowaniu, jeżeli państwo to mogłoby mieć interes w danej sprawie.

ARTYKUŁ 689

Środki zaskarżenia

1. Każde z państw zapewnia osobom, na które mają wpływ środki zastosowane na podstawie art. 663–666, dostęp do skutecznych środków zaskarżenia w celu ochrony ich praw.
2. Uzasadnienie merytoryczne środków, których dotyczy wnioski składany na podstawie art. 663–666, nie podlega zaskarżeniu przed sądem w państwie wezwanym.

TYTUŁ XII

POZOSTAŁE POSTANOWIENIA

ARTYKUŁ 690

Powiadomienia

1. Do dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Unia i Zjednoczone Królestwo dokonują wszelkich powiadomień przewidzianych w art. 602 ust. 2, art. 603 ust. 2 i art. 611 ust. 4 oraz, w zakresie, w jakim jest to możliwe, wskazują, czy konieczne jest dokonanie takiego powiadomienia.

W zakresie, w jakim takie powiadomienie lub wskazanie nie zostało dokonane w odniesieniu do danego państwa, w terminie, o którym mowa w akapicie pierwszym, powiadomienia mogą być dokonywane w odniesieniu do tego państwa możliwie najszybciej, a najpóźniej dwa miesiące po wejściu w życie niniejszej Umowy.

W tym okresie przejściowym każde z państw, w odniesieniu do którego nie dokonano powiadomienia przewidzianego w art. 602 ust. 2, art. 603 ust. 2 lub art. 611 ust. 4 i które nie było przedmiotem wskazania, że nie jest konieczne dokonanie takiego powiadomienia, może skorzystać z możliwości przewidzianych w tym artykule, tak jakby takie powiadomienie zostało dokonane w odniesieniu do tego państwa. W przypadku art. 603 ust. 2 państwo może skorzystać z możliwości przewidzianych w tym artykule wyłącznie w zakresie, w jakim jest to zgodne z kryteriami dokonywania powiadomień.

2. Powiadomień, o których mowa w art. 599 ust. 4, art. 605 ust. 1, art. 606 ust. 2, art. 625 ust. 1, art. 626 ust. 1, art. 659 ust. 4, art. 660 ust. 5, art. 661 ust. 5, art. 670 ust. 2 oraz art. 678 ust. 3 i 7, można dokonać w dowolnym czasie.

3. Powiadomienia, o których mowa w art. 605 ust. 1, art. 606 ust. 2 oraz art. 678 ust. 3 i 7, można zmienić w dowolnym czasie.

4. Powiadomienia, o których mowa w art. 602 ust. 2, art. 603 ust. 2, art. 605 ust. 1, art. 611 ust. 4, art. 659 ust. 4, art. 660 ust. 5 i art. 661 ust. 5, można wycofać w dowolnym czasie.

5. Unia publikuje informacje dotyczące powiadomień Zjednoczonego Królestwa, o których mowa w art. 605 ust. 1, w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

6. Do dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Zjednoczone Królestwo przekazuje Unii powiadomienie, w którym wskazuje następujące organy:
- a) organ odpowiedzialny za otrzymywanie i przetwarzanie danych PNR na podstawie tytułu III;
 - b) organ uznany za właściwy organ ścigania do celów tytułu V oraz krótki opis jego kompetencji;
 - c) krajowy punkt kontaktowy wyznaczony na podstawie art. 568 ust. 1;
 - d) organ uznany za organ właściwy do celów tytułu VI oraz krótki opis jego kompetencji;
 - e) krajowy punkt kontaktowy wyznaczony na podstawie art. 584 ust. 1;
 - f) krajowy korespondent Zjednoczonego Królestwa ds. terroryzmu wyznaczony na podstawie art. 584 ust. 2;
 - g) organ właściwy na mocy prawa krajowego Zjednoczonego Królestwa do wykonywania nakazu aresztowania zgodnie z art. 598 lit. c) oraz organ właściwy na mocy prawa krajowego Zjednoczonego Królestwa do wydawania nakazu aresztowania, zgodnie z art. 598 lit. d);

- h) organ wyznaczony przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 623 ust. 3;
- i) organ centralny wyznaczony przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 645;
- j) organ centralny wyznaczony przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 676 ust. 1;

Unia publikuje informacje dotyczące organów, o których mowa w akapicie pierwszym, w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

7. Do dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, Unia w imieniu własnym lub w imieniu jej państw członkowskich – w zależności od przypadku – przekazuje Zjednoczonemu Królestwu powiadomienie, w którym wskazuje następujące organy:

- a) jednostki do spraw informacji o pasażerach ustanowione lub wyznaczone przez każde z państw członkowskich do celów otrzymywania i przetwarzania danych PNR na podstawie tytułu III;
- b) organ właściwy na mocy prawa krajowego każdego z państw członkowskich do wykonywania nakazu aresztowania zgodnie z art. 598 lit. c) oraz organ właściwy na mocy prawa krajowego każdego z państw członkowskich do wydawania nakazu aresztowania zgodnie z art. 598 lit. d);
- c) organ wyznaczony dla każdego z państw członkowskich na podstawie art. 623 ust. 3;
- d) organ Unii, o którym mowa w art. 634;

- e) organ centralny wyznaczony przez każde z państw członkowskich na podstawie art. 645;
 - f) organ centralny wyznaczony przez każde z państw członkowskich na podstawie art. 676 ust. 1;
 - g) organ Unii wyznaczony na podstawie art. 676 ust. 2 zdanie pierwsze, wraz z informacją, czy został on również wyznaczony jako organ centralny na podstawie ostatniego zdania tego ustępu.
8. Powiadomienia dokonywane na podstawie ust. 6 i 7 można zmienić w dowolnym czasie. O zmianach takich powiadamia się Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości.
9. Zjednoczone Królestwo i Unia w odniesieniu do ust. 6 lit. a), b), d), e), g), h), i) oraz j) oraz w odniesieniu do ust. 7, odpowiednio, mogą dokonać zgłoszenia więcej niż jednego organu, a także mogą ograniczyć takie powiadomienia wyłącznie do określonych celów.
10. W przypadku dokonywania przez Unię powiadomień, o których mowa w niniejszym artykule, wskazuje ona, którego z państw członkowskich dotyczy dane powiadomienie, lub czy dokonuje danego powiadomienia w swoim własnym imieniu.

ARTYKUŁ 691

Przeгляд i ocena

1. Niniejsza część jest poddawana wspólnemu przeglądowi zgodnie z art. 776 lub na wniosek którejkolwiek ze Stron, w przypadku gdy zostało to wspólnie uzgodnione.
2. Strony z wyprzedzeniem podejmują decyzję w sprawie sposobu przeprowadzenia przeglądu oraz informują się wzajemnie o składzie swoich odpowiednich zespołów ds. przeglądu. W skład zespołów ds. przeglądu wchodzi osoby posiadające odpowiednią wiedzę fachową w odniesieniu do kwestii będących przedmiotem przeglądu. Z zastrzeżeniem mających zastosowanie przepisów, wszyscy uczestnicy przeglądu zobowiązani są przestrzegać poufności dyskusji oraz posiadać odpowiednie poświadczenia bezpieczeństwa osobowego. Na potrzeby takich przeglądów Zjednoczone Królestwo i Unia dokonują uzgodnień dotyczących odpowiedniego dostępu do odnośnych dokumentów, systemów oraz personelu.
3. Bez uszczerbku dla ust. 2, przegląd dotyczy w szczególności praktycznego wykonania, interpretacji i rozwoju niniejszej części.

ARTYKUŁ 692

Wypowiedzenie

1. Bez uszczerbku dla art. 779, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszą część poprzez pisemne powiadomienie przekazane drogą dyplomatyczną. W takim przypadku niniejsza część przestaje obowiązywać pierwszego dnia dziewiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.
2. Jeżeli jednak niniejsza część zostaje wypowiedziana ze względu na wypowiedzenie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka lub protokołów 1, 6 lub 13 do niej przez Zjednoczone Królestwo lub państwo członkowskie, niniejsza część przestaje obowiązywać z dniem, w którym takie wypowiedzenie konwencji lub protokołów stanie się skuteczne, lub – jeżeli powiadomienie o jej wypowiedzeniu nastąpiło po tym dniu – piętnastego dnia następującego po takim powiadomieniu.
3. Jeżeli którakolwiek ze Stron dokonuje wypowiedzenia na podstawie niniejszego artykułu, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w celu podjęcia decyzji w sprawie środków niezbędnych do zapewnienia odpowiedniego zakończenia wszelkiej współpracy zainicjowanej na podstawie niniejszej części. W każdym przypadku, w odniesieniu do wszystkich danych osobowych uzyskanych w ramach współpracy na podstawie niniejszej części przed zaprzestaniem jej obowiązywania, Strony zapewniają utrzymanie – po wejściu w życie wypowiedzenia – poziomu ochrony, z zachowaniem którego dane osobowe zostały przekazane.

ARTYKUŁ 693

Zawieszenie

1. W przypadku poważnych i systemowych uchybień jednej ze Stron w zakresie ochrony praw podstawowych lub zasady praworządności, druga Strona może zawiesić stosowanie niniejszej części lub jej tytułów poprzez pisemne powiadomienie przekazane drogą dyplomatyczną. W powiadomieniu tym wskazuje się poważne i systemowe uchybienia, które są powodem zawieszenia.
2. W przypadku poważnych i systemowych uchybień jednej ze Stron w zakresie ochrony danych osobowych, w tym w przypadku gdy uchybienia te doprowadziły do zaprzestania stosowania odpowiedniej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony, druga Strona może zawiesić stosowanie niniejszej części lub jej tytułów poprzez pisemne powiadomienie przekazane drogą dyplomatyczną. W powiadomieniu tym wskazuje się poważne i systemowe uchybienia, które są powodem zawieszenia.
3. Do celów ust. 2 „odpowiednia decyzja stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony” oznacza:
 - a) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – decyzję przyjętą przez Komisję Europejską zgodnie z art. 36 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680¹ lub analogicznym aktem ją zastępującym, potwierdzającą odpowiedni stopień ochrony;

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, oraz w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. UE L 119 z 4.5.2016, s. 89).

- b) w odniesieniu do Unii – decyzję przyjętą przez Zjednoczone Królestwo potwierdzającą odpowiedni stopień ochrony do celów przekazywania danych objętych zakresem stosowania części 3 ustawy o ochronie danych z 2018 r. – *Data Protection Act 2018*¹ lub analogicznych aktów ją zastępujących.
4. W odniesieniu do zawieszenia tytułu III lub tytułu X, odesłania do „odpowiedniej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony” obejmują również:
- a) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – decyzję przyjętą przez Komisję Europejską zgodnie z art. 45 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679² (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) lub analogicznym aktem je zastępującym, potwierdzającą odpowiedni stopień ochrony;
- b) w odniesieniu do Unii – decyzję przyjętą przez Zjednoczone Królestwo potwierdzającą odpowiedni stopień ochrony do celów przekazywania danych objętych zakresem stosowania części 2 ustawy o ochronie danych z 2018 r. – *Data Protection Act 2018* lub analogicznych aktów ją zastępujących.
5. Tytuły, których dotyczy zawieszenie, tymczasowo przestają obowiązywać pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, chyba że, nie później niż dwa tygodnie przed upływem tego okresu, z możliwością przedłużenia – w zależności od przypadku – zgodnie z ust. 7 lit. d), Strona, która powiadomiła o zawieszeniu, przekazuje drugiej Stronie drogą dyplomatyczną pisemne powiadomienie o wycofaniu pierwszego powiadomienia lub o ograniczeniu zakresu zawieszenia. W tym ostatnim przypadku tymczasowo przestają obowiązywać wyłącznie tytuły, o których mowa w drugim powiadomieniu.

¹ 2018 rozdział 12.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. UE L 119 z 4.5.2016, s. 1).

6. Jeżeli jedna ze Stron powiadomi o zawieszeniu jednego lub większej liczby tytułów niniejszej części zgodnie z ust. 1 lub 2, druga Strona może zawiesić wszystkie pozostałe tytuły poprzez pisemne powiadomienie przekazane drogą dyplomatyczną z trzymiesięcznym wyprzedzeniem.
7. Po powiadomieniu o zawieszeniu zgodnie z ust. 1 lub 2 sprawa zostaje niezwłocznie przekazana Radzie Partnerstwa. Rada Partnerstwa bada możliwe sposoby umożliwienia Stronie, która powiadomiła o zawieszeniu, odroczenia jego wejścia w życie, ograniczenia jego zakresu lub wycofania go. W tym celu na zalecenie Specjalnego Komitetu ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości Rada Partnerstwa może:
- a) uzgodnić wspólną interpretację postanowień niniejszej części;
 - b) zalecić Stronom odpowiednie działanie;
 - c) przyjąć odpowiednie dostosowania niniejszej części, które są niezbędne, aby zareagować na przyczyny zawieszenia, z maksymalnym okresem ważności wynoszącym 12 miesięcy;
oraz
 - d) przedłużyć okres, o którym mowa w ust. 5, o maksymalnie trzy miesiące.

8. Jeżeli którakolwiek ze Stron dokonuje powiadomienia o zawieszeniu na podstawie niniejszego artykułu, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w celu podjęcia decyzji w sprawie środków niezbędnych do zapewnienia odpowiedniego zakończenia wszelkiej współpracy zainicjowanej na podstawie niniejszej części, na którą to powiadomienie ma wpływ. W każdym przypadku, w odniesieniu do wszystkich danych osobowych uzyskanych w drodze współpracy na podstawie niniejszej części przed zaprzestaniem obowiązywania tytułów objętych tymczasowym zawieszeniem Strony zapewniają utrzymanie – po wejściu w życie zawieszenia – poziomu ochrony, z zachowaniem którego dane osobowe zostały przekazane.

9. Stosowanie zawieszonych tytułów przywraca się pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym Strona, która powiadomiła o zawieszeniu zgodnie z ust. 1 lub 2, przekazała drugiej Stronie drogą dyplomatyczną pisemne powiadomienie o swoim zamiarze przywrócenia stosowania zawieszonych tytułów. Strona, która powiadomiła o zawieszeniu zgodnie z ust. 1 lub 2, dokonuje tego natychmiast po ustaniu poważnych i systemowych uchybień drugiej Strony, które były powodem zawieszenia.

10. Po powiadomieniu o zamiarze przywrócenia stosowania zawieszonych tytułów zgodnie z ust. 9 stosowanie pozostałych tytułów zawieszonych na podstawie ust. 6 zostaje przywrócone w tym samym czasie co stosowanie tytułów zawieszonych na podstawie ust. 1 lub 2.

ARTYKUŁ 694

Wydatki

Strony i państwa członkowskie, w tym instytucje, organy i jednostki organizacyjne Stron lub państw członkowskich, pokrywają swoje własne wydatki powstałe w związku z wykonywaniem niniejszej części, o ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej.

TYTUŁ XIII

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

ARTYKUŁ 695

Cel

Celem niniejszego tytułu jest ustanowienie szybkiego, skutecznego i sprawnego mechanizmu służącego unikaniu i rozstrzygnięciu sporów między Stronami dotyczących niniejszej części, w tym sporów dotyczących niniejszej części w przypadku zastosowania do sytuacji regulowanych innymi postanowieniami niniejszej Umowy, w celu wypracowania, gdy jest to możliwe, wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 696

Zakres stosowania

1. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do sporów między Stronami dotyczących niniejszej części (zwanej dalej „postanowieniami objętymi niniejszym tytułem”).
2. Do postanowień objętych niniejszym tytułem należą wszystkie postanowienia niniejszej części z wyłączeniem art. 526 i 541, art. 552 ust. 14, art. 562, 692, 693 i 700.

ARTYKUŁ 697

Wyłączność

Strony zobowiązują się nie poddawać sporu między nimi dotyczącego niniejszej części pod mechanizm rozstrzygnięcia sporów inny niż przewidziany w niniejszym tytule.

ARTYKUŁ 698

Konsultacje

1. Jeżeli jedna ze Stron (zwana dalej „Stroną skarżącą”) uzna, że druga Strona (zwana dalej „Stroną pozwaną”) naruszyła obowiązek wynikający z niniejszej części, Strony dokładają starań, aby rozstrzygnąć tę kwestię, podejmując konsultacje w dobrej wierze w celu wypracowania wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

2. Strona skarżąca może wystąpić o konsultacje w drodze pisemnego wniosku przekazanego Stronie pozwanej. Strona skarżąca określa w swoim pisemnym wniosku powody złożenia wniosku, w tym działania lub zaniechania, które uważa za powodujące naruszenie obowiązku przez Stronę pozwaną, określając postanowienia objęte niniejszym tytułem, które uważa za mające zastosowanie.
3. Strona pozwana odpowiada na wniosek niezwłocznie, i nie później niż dwa tygodnie po dniu jego przekazania. Konsultacje przeprowadza się regularnie, w terminie trzech miesięcy następujących po dniu przekazania wniosku, osobiście lub za pomocą jakichkolwiek innych środków komunikacji uzgodnionych przez Strony.
4. Konsultacje zostają zakończone w terminie trzech miesięcy od dnia przekazania wniosku, chyba że Strony postanowią je kontynuować.
5. Strona skarżąca może zwrócić się o przeprowadzenie konsultacji w ramach Specjalnego Komitetu ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości lub w ramach Rady Partnerstwa. Pierwsze posiedzenie odbywa się w terminie miesiąca od złożenia wniosku o konsultacje, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości może w dowolnym czasie podjąć decyzję o skierowaniu sprawy do Rady Partnerstwa. Rada Partnerstwa może również zająć się sprawą z własnej inicjatywy. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości lub – w zależności od przypadku – Rada Partnerstwa mogą rozstrzygnąć spór w drodze decyzji. Taką decyzję uznaje się za wspólnie uzgodnione rozwiązanie w rozumieniu art. 699.

6. Strona skarżąca może w dowolnym czasie jednostronnie wycofać swój wniosek o przeprowadzenie konsultacji. W takim przypadku konsultacje zostają natychmiast zakończone.
7. Konsultacje, w szczególności wszystkie informacje określone jako poufne oraz stanowiska zajęte przez Strony podczas konsultacji, są poufne.

ARTYKUŁ 699

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

1. Strony mogą w dowolnym czasie wypracować wspólnie uzgodnione rozwiązanie w odniesieniu do wszelkich sporów, o których mowa w art. 696.
2. Wspólnie uzgodnione rozwiązanie może zostać przyjęte w drodze decyzji Specjalnego Komitetu ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości lub Rady Partnerstwa. W przypadku gdy wspólnie uzgodnione rozwiązanie polega na porozumieniu Stron w kwestii wspólnej interpretacji postanowień niniejszej części, takie wspólnie uzgodnione rozwiązanie przyjmuje się w drodze decyzji Rady Partnerstwa.
3. Każda Strona wprowadza środki niezbędne do wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.
4. Nie później niż w dniu, w którym upływa uzgodniony termin Strona wdrażająca informuje drugą Stronę na piśmie o wszelkich środkach wprowadzonych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 700

Zawieszenie

1. W przypadku gdy konsultacje przeprowadzone na podstawie art. 698 nie doprowadziły do wspólnie uzgodnionego rozwiązania w rozumieniu art. 699, o ile Strona skarżąca nie wycofała swojego wniosku o konsultacje zgodnie z art. 698 ust. 6 oraz w przypadku gdy Strona ta uważa, że Strona przeciwna poważnie narusza swoje obowiązki wynikające z postanowień objętych niniejszym tytułem, o których mowa w art. 698 ust. 2, Strona skarżąca może w drodze powiadomienia na piśmie przekazanego drogą dyplomatyczną zawiesić stosowanie tytułów niniejszej części, których dotyczy poważne naruszenie. W powiadomieniu tym wskazuje się poważne naruszenia obowiązków przez Stronę pozwaną, które są powodem zawieszenia.
2. Tytuły, których dotyczy zawieszenie, tymczasowo przestają obowiązywać pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, lub w jakimkolwiek innym dniu wspólnie uzgodnionym przez Strony, chyba że – nie później niż dwa tygodnie przed upływem tego okresu – Strona skarżąca powiadomi na piśmie drogą dyplomatyczną Stronę pozwaną o wycofaniu pierwszego powiadomienia lub ograniczeniu zakresu zawieszenia. W tym ostatnim przypadku tymczasowo przestają obowiązywać wyłącznie tytuły, o których mowa w drugim powiadomieniu.
3. Jeżeli Strona skarżąca powiadomi o zawieszeniu jednego lub większej liczby tytułów niniejszej części zgodnie z ust. 1, Strona przeciwna może zawiesić wszystkie pozostałe tytuły w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną z trzymiesięcznym wyprzedzeniem.

4. Jeżeli zostaje przekazane powiadomienie o zawieszeniu na podstawie niniejszego artykułu, Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości zbiera się w celu podjęcia decyzji w sprawie środków niezbędnych do zapewnienia odpowiedniego zakończenia wszelkiej współpracy zainicjowanej na podstawie niniejszej części, na którą to powiadomienie ma wpływ. W każdym przypadku, w odniesieniu do wszystkich danych osobowych uzyskanych w drodze współpracy na podstawie niniejszej części przed zaprzestaniem obowiązywania tytułów objętych tymczasowym zawieszeniem, Strony zapewniają utrzymanie – po wejściu w życie zawieszenia – poziomu ochrony, z zachowaniem którego dane osobowe zostały przekazane.

5. Stosowanie zawieszonych tytułów przywraca się pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym Strona skarżąca powiadomiła Stronę przeciwną drogą dyplomatyczną na piśmie o zamiarze przywrócenia stosowania zawieszonych tytułów. Strona skarżąca dokonuje tego natychmiast, gdy uzna, że ustało poważne naruszenie obowiązków, które były powodem zawieszenia.

6. Po dokonaniu przez Stronę skarżącą powiadomienia o jej zamiarze przywrócenia stosowania zawieszonych tytułów zgodnie z ust. 5 stosowanie pozostałych tytułów zawieszonych przez Stronę przeciwną na podstawie ust. 3 zostaje przywrócone w tym samym czasie co stosowanie tytułów zawieszonych przez Stronę skarżącą na podstawie ust. 1.

ARTYKUŁ 701

Terminy

1. Wszystkie terminy przewidziane w niniejszym tytule liczy się odpowiednio w tygodniach lub miesiącach – w zależności od przypadku – od dnia następującego po czynności, do której się odnoszą.
2. Każdy termin, o którym mowa w niniejszym tytule, może zostać zmieniony w drodze wzajemnego porozumienia Stron.

CZĘŚĆ CZWARTA

WSPÓŁPRACA TEMATYCZNA

TYTUŁ I

BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE

ARTYKUŁ 702

Współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa zdrowotnego

1. Do celów niniejszego artykułu „poważne transgraniczne zagrożenie zdrowia” oznacza zagrażające życiu lub inne poważne zagrożenie dla zdrowia o pochodzeniu biologicznym, chemicznym, środowiskowym lub nieznanym, które rozprzestrzenia się lub wiąże się ze znaczącym ryzykiem rozprzestrzenia się przez granice co najmniej jednego państwa członkowskiego i Zjednoczonego Królestwa.
2. Strony informują się wzajemnie o poważnym transgranicznym zagrożeniu zdrowia mającym wpływ na drugą Stronę oraz starają się to zrobić w sposób terminowy.

3. W przypadku poważnego transgranicznego zagrożenia zdrowia, Unia, na pisemny wniosek Zjednoczonego Królestwa, może przyznać Zjednoczonemu Królestwu dostęp *ad hoc* do systemu wczesnego ostrzegania i reagowania (EWRS) w odniesieniu do konkretnego zagrożenia, aby umożliwić właściwym organom Stron i państw członkowskich wymianę odpowiednich informacji, ocenę zagrożeń dla zdrowia publicznego oraz koordynację środków, które mogłyby być wymagane do ochrony zdrowia publicznego. Unia stara się udzielić odpowiedzi na pisemny wniosek Zjednoczonego Królestwa w sposób terminowy.

Ponadto Unia może zaprosić Zjednoczone Królestwo do uczestnictwa w Komitecie utworzonym w Unii i składającym się z przedstawicieli państw członkowskich do celów wspierania wymiany informacji i koordynacji w związku z poważnym transgranicznym zagrożeniem zdrowia.

Obu uzgodnień dokonuje się tymczasowo, a w każdym razie na nie dłużej niż przez okres, który każda ze Stron, po konsultacji z drugą Stroną, uzna za niezbędny w odniesieniu do danego poważnego transgranicznego zagrożenia zdrowia.

4. Do celów wymiany informacji, o której mowa w ust. 2, oraz wszelkich wniosków składanych zgodnie z ust. 3, każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy i powiadamia o tym drugą Stronę. Celem punktu kontaktowego jest również:

- a) dokładanie starań w celu ułatwienia zrozumienia między Stronami w kwestii tego, czy dane zagrożenie stanowi poważne transgraniczne zagrożenie zdrowia;
- b) poszukiwanie wspólnie uzgodnionych rozwiązań wszelkich kwestii technicznych wynikających z wykonania niniejszego tytułu.

5. Zjednoczone Królestwo musi przestrzegać wszystkich mających zastosowanie warunków korzystania z EWRS oraz regulaminu komitetu, o którym mowa w ust. 3, w okresie dostępu przyznanego w odniesieniu do danego poważnego transgranicznego zagrożenia zdrowia. Jeżeli w wyniku wymiany informacji wyjaśniających między Stronami:

- a) Unia uzna, że Zjednoczone Królestwo nie przestrzegało wyżej wymienionych warunków lub regulaminu, Unia może – w zależności od przypadku – zakończyć dostęp Zjednoczonego Królestwa do EWRS lub jego uczestnictwo w tym komitecie w związku z takim zagrożeniem;
- b) Zjednoczone Królestwo uzna, że nie może zaakceptować warunków lub regulaminu, Zjednoczone Królestwo może – w zależności od przypadku – wycofać się z uczestnictwa w EWRS lub w tym komitecie w związku z takim zagrożeniem.

6. W przypadku gdy leży to we wspólnym interesie Stron, Strony współpracują na forach międzynarodowych w zakresie zapobiegania istniejącym i pojawiającym się zagrożeniom dla bezpieczeństwa zdrowotnego, ich wykrywania, przygotowania się i reagowania na nie.

7. Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób oraz odpowiedni organ Zjednoczonego Królestwa odpowiedzialny za nadzór, zwiad epidemiologiczny i doradztwo naukowe w zakresie chorób zakaźnych współpracują w kwestiach technicznych i naukowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania Stron, oraz mogą w tym celu zawrzeć protokół ustaleń.

TYTUŁ II

CYBERBEZPIECZEŃSTWO

ARTYKUŁ 703

Dialog dotyczący cyberprzestrzeni

Strony dążą do ustanowienia regularnego dialogu w celu wymiany informacji dotyczących istotnych zmian w polityce, w tym w zakresie bezpieczeństwa międzynarodowego, bezpieczeństwa powstających technologii, zarządzania internetem, cyberbezpieczeństwa, cyberobrony i cyberprzestępczości.

ARTYKUŁ 704

Współpraca w dziedzinie cyberprzestrzeni

1. W przypadku gdy leży to we wspólnym interesie Stron, Strony współpracują w dziedzinie cyberprzestrzeni, dzieląc się najlepszymi praktykami oraz poprzez praktyczne wspólne działania mające na celu promowanie i ochronę otwartej, wolnej, stabilnej, pokojowej i bezpiecznej cyberprzestrzeni w oparciu o stosowanie obowiązującego prawa międzynarodowego i norm odpowiedzialnego zachowania państw oraz regionalnych środków budowy zaufania cybernetycznego.

2. Strony dążą również do współpracy w ramach odpowiednich organów i forów międzynarodowych oraz starają się wzmacniać globalną cyberodporność i zwiększać zdolność państw trzecich do skutecznego zwalczania cyberprzestępczości.

ARTYKUŁ 705

Współpraca z zespołem reagowania na incydenty komputerowe Unii Europejskiej

Pod warunkiem uprzedniego zatwierdzenia przez radę sterującą zespołu reagowania na incydenty komputerowe Unii Europejskiej (CERT-UE), CERT-UE i krajowy zespół reagowania na incydenty komputerowe Zjednoczonego Królestwa współpracują na zasadzie dobrowolnej, terminowej i wzajemnej wymiany informacji dotyczących narzędzi i metodyk, takich jak techniki, taktyka, procedury i najlepsze praktyki, oraz dotyczących ogólnych zagrożeń i słabych punktów.

ARTYKUŁ 706

Udział w konkretnych działaniach grupy współpracy
ustanowionej zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/1148

1. W celu promowania współpracy w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, przy jednoczesnym zapewnieniu autonomii unijnego procesu decyzyjnego, odpowiednie organy krajowe Zjednoczonego Królestwa mogą uczestniczyć – na zaproszenie przewodniczącego grupy współpracy składane w porozumieniu z Komisją, o które to zaproszenie może również zwrócić się Zjednoczone Królestwo – w następujących działaniach grupy współpracy:
 - a) wymiana najlepszych praktyk w zakresie budowania zdolności w celu zapewnienia bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych;
 - b) wymiana informacji w odniesieniu do ćwiczeń związanych z bezpieczeństwem sieci i systemów informatycznych;
 - c) wymiana informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie różnego rodzaju ryzyka i incydentów;
 - d) wymiana informacji i najlepszych praktyk w zakresie podnoszenia świadomości, programów edukacyjnych i szkoleń; oraz
 - e) wymiana informacji i najlepszych praktyk dotyczących badań i rozwoju w zakresie bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych.

2. Wszelka wymiana informacji, doświadczeń lub najlepszych praktyk między grupą współpracy a odpowiednimi organami krajowymi Zjednoczonego Królestwa musi być dobrowolna oraz, w stosownych przypadkach, wzajemna.

ARTYKUŁ 707

Współpraca z Agencją Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA)

1. W celu promowania współpracy w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, przy jednoczesnym zapewnieniu autonomii unijnego procesu decyzyjnego, Zjednoczone Królestwo może uczestniczyć – na zaproszenie zarządu Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA), o które to zaproszenie może również zwrócić się Zjednoczone Królestwo – w następujących działaniach prowadzonych przez ENISA:

- a) budowanie zdolności;
- b) wiedza i informacje; oraz
- c) podnoszenie świadomości i edukacja.

2. Warunki uczestnictwa Zjednoczonego Królestwa w działaniach ENISA, o których mowa w ust. 1, w tym odpowiedni wkład finansowy, określa się w uzgodnieniach roboczych przyjmowanych przez zarząd ENISA, z zastrzeżeniem uprzedniego zatwierdzenia przez Komisję i uzgodnienia ze Zjednoczonym Królestwem.

3. Wymiana informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk między ENISA a Zjednoczonym Królestwem musi być dobrowolna oraz, w stosownych przypadkach, wzajemna.

CZEŚĆ PIĄTA

UDZIAŁ W PROGRAMACH UNII, NALEŻYTE ZARZĄDZANIE FINANSAMI
ORAZ POSTANOWIENIA FINANSOWE

ARTYKUŁ 708

Zakres stosowania

1. Niniejsza część ma zastosowanie do udziału Zjednoczonego Królestwa w określonych w niej programach, działaniach i usługach Unii, w odniesieniu do których Strony uzgodniły, że Zjednoczone Królestwo w nich uczestniczy.
2. Niniejsza część nie ma zastosowania do udziału Zjednoczonego Królestwa w programach dotyczących spójności w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” lub podobnych programach mających ten sam cel, który to udział odbywa się na podstawie aktów podstawowych przyjętych przez instytucję lub instytucje Unii mających zastosowanie do tych programów.

Warunki mające zastosowanie do udziału w programach, o których mowa w akapicie pierwszym, określa się w mającym zastosowanie akcie podstawowym oraz w umowie w sprawie finansowania zawartej na jego podstawie. Strony uzgadniają postanowienia mające podobny skutek co rozdział 2 dotyczące udziału Zjednoczonego Królestwa w tych programach.

ARTYKUŁ 709

Definicje

Do celów niniejszej części stosuje się następujące definicje:

- a) „akt podstawowy” oznacza:
- (i) akt przyjęty przez instytucję lub instytucje Unii ustanawiający program lub działanie, będący podstawą prawną danego działania i wykonania odpowiadających mu wydatków zapisanych w budżecie Unii lub gwarancji budżetowych mających pokrycie w budżecie Unii, w tym wszelkie zmiany i każdy odpowiedni akt przyjęty przez instytucje Unii, który uzupełnia lub wykonuje ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac; lub
 - (ii) akt przyjęty przez instytucję lub instytucje Unii ustanawiający działanie finansowane z budżetu Unii inne niż programy;
- b) „umowa o finansowaniu” oznacza umowy dotyczące programów i działań Unii na podstawie Protokołu I dotyczącego programów i działań, w których uczestniczy Zjednoczone Królestwo, wykonujące środki finansowe Unii, takie jak: umowy o udzielenie dotacji, umowy o przyznaniu wkładu, ramowe umowy o partnerstwie finansowym, umowy w sprawie finansowania i umowy w sprawie gwarancji;

- c) „inne zasady dotyczące realizacji programów i działań Unii” oznaczają zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046¹ (zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym”) mającym zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także w programie prac lub w zaproszeniach lub innych unijnych procedurach wyboru;
- d) „Unia” oznacza Unię lub Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, lub obydwie, w zależności od kontekstu;
- e) „unijna procedura wyboru” oznacza procedurę przyznawania unijnego finansowania wszczętą przez Unię lub przez osoby lub podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii;
- f) „podmiot ze Zjednoczonego Królestwa” oznacza podmiot jakiegokolwiek rodzaju – osobę fizyczną, osobę prawną lub inny podmiot – który może uczestniczyć w działaniach objętych programem lub działaniem Unii zgodnie z aktem podstawowym i który ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w Zjednoczonym Królestwie.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. UE L 193 z 30.7.2018, s. 1).

ROZDZIAŁ 1

UDZIAŁ ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA W PROGRAMACH I DZIAŁANIACH UNII

SEKCJA 1

OGÓLNE WARUNKI UDZIAŁU W PROGRAMACH I DZIAŁANIACH UNII

ARTYKUŁ 710

Ustanowienie udziału

1. Zjednoczone Królestwo uczestniczy w programach i działaniach Unii lub, w wyjątkowych przypadkach, w częściach programów lub działań Unii, otwartych na jego udział i wymienionych w Protokole w sprawie programów i działań, w których uczestniczy Zjednoczone Królestwo (zwanym dalej „Protokołem I”), a także przyczynia się do ich realizacji.
2. Protokół I zostaje uzgodniony między Stronami. Zostaje on przyjęty i może być zmieniany przez Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii.

3. Protokół I:

- a) określa programy i działania Unii lub, w wyjątkowych przypadkach, części programów lub działań Unii, w których Zjednoczone Królestwo uczestniczy;
- b) określa czas trwania udziału, który odnosi się do okresu, w którym Zjednoczone Królestwo i podmioty ze Zjednoczonego Królestwa mogą ubiegać się o unijne finansowanie lub w którym można im powierzyć wykonywanie środków finansowych Unii;
- c) określa szczególne warunki udziału Zjednoczonego Królestwa i podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa, w tym szczególne zasady wykonania warunków finansowych przewidzianych w art. 714, szczególne zasady mechanizmu korekty przewidzianego w art. 716 oraz warunki udziału w strukturach utworzonych na potrzeby realizacji tych programów lub działań Unii. Warunki te muszą być zgodne z niniejszą Umową i aktami podstawowymi oraz aktami jednej lub większej liczby instytucji Unii ustanawiającymi takie struktury;
- d) w przypadku gdy ma to zastosowanie, określa kwotę wkładu Zjednoczonego Królestwa w dany program Unii realizowany poprzez instrument finansowy lub gwarancję budżetową oraz, w stosownych przypadkach, szczególne zasady, o których mowa w art. 717.

ARTYKUŁ 711

Zgodność z zasadami programu

1. Zjednoczone Królestwo uczestniczy w programach i działaniach Unii, lub w ich częściach, wymienionych w Protokole I, zgodnie z warunkami ustanowionymi w niniejszej Umowie, aktami podstawowymi i innymi zasadami dotyczącymi realizacji programów i działań Unii.
2. Warunki, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) kwalifikowalność podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa i wszelkie inne warunki kwalifikowalności dotyczące Zjednoczonego Królestwa, w szczególności pochodzenia, miejsca prowadzenia działalności lub obywatelstwa;
 - b) warunki mające zastosowanie do składania, oceny i wyboru wniosków oraz do realizacji działań przez kwalifikujące się podmioty ze Zjednoczonego Królestwa.
3. Warunki, o których mowa w ust. 2 lit. b), muszą być równoważne z warunkami mającymi zastosowanie do kwalifikujących się podmiotów z państw członkowskich, z wyjątkiem należycie uzasadnionych wyjątkowych przypadków przewidzianych w warunkach, o których mowa w ust. 1. Każda ze Stron może zwrócić uwagę Specjalnego Komitetu ds. Udziału w Programach Unii na potrzebę poddania pod dyskusję należycie uzasadnionych wyłączeń.

ARTYKUŁ 712

Warunki udziału

1. Udział Zjednoczonego Królestwa w programie lub działaniu Unii, lub w ich częściach, o którym mowa w art. 708, uzależniony jest od:
 - a) dołożenia ze strony Zjednoczonego Królestwa wszelkich starań w ramach jego prawa krajowego w celu ułatwienia wjazdu i zamieszkania osób zaangażowanych w realizację tych programów i działań, lub ich części, w tym studentów, naukowców, stażystów lub wolontariuszy;
 - b) zapewnienia przez Zjednoczone Królestwo, w zakresie, w jakim jest to pod kontrolą organów Zjednoczonego Królestwa, aby warunki dla osób, o których mowa w lit. a), dotyczące dostępu do usług w Zjednoczonym Królestwie bezpośrednio powiązanych z realizacją programów lub działań, były takie same jak dla obywateli Zjednoczonego Królestwa, w tym w odniesieniu do wszelkich opłat;
 - c) w przypadku udziału obejmującego wymianę lub dostęp do informacji niejawnych lub szczególnie chronionych informacji jawnych – zawarcia przez Zjednoczone Królestwo odpowiednich umów zgodnie z art. 777.

2. W przypadku udziału Zjednoczonego Królestwa w programie lub działaniu Unii, lub w jego części zgodnie z art. 708, Unia i jej państwa członkowskie:
 - a) dokładają wszelkich starań, w ramach prawodawstwa Unii lub państw członkowskich, w celu ułatwienia wjazdu i zamieszkania obywateli Zjednoczonego Królestwa zaangażowanych w realizację tych programów i działań, lub ich części, w tym studentów, naukowców, stażystów lub wolontariuszy;
 - b) zapewniają, w zakresie, w jakim jest to pod kontrolą organów Unii i państw członkowskich, aby warunki dla obywateli Zjednoczonego Królestwa, o których mowa w lit. a), dotyczące dostępu do usług w Unii bezpośrednio powiązanych z realizacją programów lub działań, były takie same jak dla obywateli Unii, w tym w odniesieniu do wszelkich opłat.
3. W Protokole I można określić dodatkowe szczególne warunki odnoszące się do niniejszego artykułu, które są niezbędne do udziału Zjednoczonego Królestwa w programie lub działaniu Unii, lub w ich częściach.
4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla art. 711.
5. Niniejszy artykuł i art. 718 pozostają również bez uszczerbku dla wszelkich uzgodnień między Zjednoczonym Królestwem a Irlandią dotyczących wspólnej strefy podróżowania.

ARTYKUŁ 713

Udział Zjednoczonego Królestwa w zarządzaniu programami lub działaniami

1. Przedstawicielom lub ekspertom ze Zjednoczonego Królestwa lub ekspertom wyznaczonym przez Zjednoczone Królestwo zezwala się na uczestnictwo – w roli obserwatorów, chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich, lub w odniesieniu do programów lub działań, w których Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy – w komitetach, posiedzeniach grup ekspertów lub innych podobnych posiedzeniach, w których uczestniczą przedstawiciele lub eksperci państw członkowskich lub eksperci wyznaczeni przez państwa członkowskie, wspierających Komisję Europejską w realizacji programów, działań, lub ich części, oraz w zarządzaniu nimi, w których to programach lub działaniach uczestniczy Zjednoczone Królestwo zgodnie z art. 708, lub ustanowionych przez Komisję Europejską w odniesieniu do wdrażania prawa Unii w związku z tymi programami i działaniami lub ich częściami. Przedstawiciele lub eksperci ze Zjednoczonego Królestwa lub eksperci wyznaczeni przez Zjednoczone Królestwo nie mogą być obecni w czasie głosowania. Zjednoczone Królestwo jest informowane o wyniku głosowania.
2. W przypadku gdy eksperci lub oceniający nie są mianowani na podstawie obywatelstwa, obywatelstwo nie może być powodem, aby wykluczyć obywateli Zjednoczonego Królestwa.

3. Z zastrzeżeniem warunków przewidzianych w ust. 1, uczestnictwo przedstawicieli Zjednoczonego Królestwa w posiedzeniach, o których mowa w ust. 1, lub w innych posiedzeniach związanych z realizacją programów lub działań, odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich, w szczególności dotyczące prawa do zabierania głosu, otrzymywania informacji i dokumentacji, chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich lub w odniesieniu do programu lub działania, w których Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy, a także zwrotu kosztów podróży i utrzymania.

4. W Protokole I można określić dodatkowe zasady dotyczące uczestnictwa ekspertów, a także uczestnictwa Zjednoczonego Królestwa w radach zarządzających i strukturach utworzonych do celów realizacji programów lub działań Unii, jak określono w tym protokole.

SEKCJA 2

ZASADY FINANSOWANIA UDZIAŁU W PROGRAMACH I DZIAŁANIACH UNII

ARTYKUŁ 714

Warunki finansowe

1. Udział Zjednoczonego Królestwa lub podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa w programach i działaniach Unii, lub w ich częściach, podlega wniesieniu przez Zjednoczone Królestwo wkładu finansowego w odpowiednie finansowanie w ramach budżetu Unii.

2. Wkład finansowy ma formę sumy:
 - a) opłaty z tytułu uczestnictwa; oraz
 - b) wkładu operacyjnego.
3. Wkład finansowy ma formę rocznej płatności dokonywanej w jednej racie lub w większej ich liczbie.
4. Bez uszczerbku dla art. 733, opłata z tytułu udziału wynosi 4 % rocznego wkładu operacyjnego i nie podlega korektom ze skutkiem wstecznym z wyjątkiem korekt w związku z zawieszeniem na podstawie art. 718 ust. 7 lit. b) i zakończeniem na podstawie art. 720 ust. 6 lit. c). Od 2028 r. wysokość opłaty z tytułu udziału może zostać zmieniona przez Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii.
5. Z wkładu operacyjnego pokrywa się wydatki operacyjne i wydatki na wsparcie; ma on charakter dodatkowy, zarówno w środkach na zobowiązania, jak i środkach na płatności, względem kwot zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na programy lub działania, lub wyjątkowo na ich części, powiększonych, w stosownych przypadkach, o zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel nie pochodzące z wkładów finansowych w programy i działania Unii, przekazanych przez innych darczyńców, jak określono w Protokole I.

6. Wkład operacyjny opiera się na kluczu do ustalenia wkładu określonym jako stosunek produktu krajowego brutto (PKB) Zjednoczonego Królestwa w cenach rynkowych do PKB Unii w cenach rynkowych. Wartości PKB w cenach rynkowych, które należy zastosować, to najnowsze dostępne wartości podawane przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat) w dniu 1 stycznia roku, w którym dokonywana jest roczna płatność, gdy tylko wejdzie w życie uzgodnienie, o którym mowa w art. 730 oraz zgodnie z zasadami tego uzgodnienia. Przed rozpoczęciem stosowania tego uzgodnienia wartość PKB Zjednoczonego Królestwa to wartość określona na podstawie danych dostarczonych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

7. Wkład operacyjny opiera się na zastosowaniu klucza do ustalenia wkładu względem pierwotnych środków na zobowiązania powiększonych jak przewidziano w ust. 5, zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na dany rok na potrzeby finansowania programów lub działań, lub wyjątkowo ich części, w których uczestniczy Zjednoczone Królestwo.

8. Wkład operacyjny programu, działania, lub ich części, na rok N może zostać skorygowany w górę lub w dół ze skutkiem wstecznym w kolejnym roku lub w kolejnych latach na podstawie zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania przyznanych na ten rok, ich wykonania poprzez zobowiązania prawne oraz ich umorzenia.

Pierwszej korekty dokonuje się w roku N+1, gdy wkład pierwotny koryguje się w górę lub w dół o różnicę między wkładem pierwotnym a wkładem skorygowanym obliczaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu na rok N względem sumy:

- a) zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania zatwierdzonych w roku N na podstawie przyjętego budżetu Unii Europejskiej oraz w stosunku do środków na zobowiązania odpowiadających umorzeniom ponownie oddanym do dyspozycji; oraz
- b) w stosunku do wszelkich środków z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie pochodzą z wkładów finansowych innych darczyńców na rzecz programów i działań Unii zgodnie z Protokołem I i które były dostępne na koniec roku N.

W każdym kolejnym roku, aż do spłacenia lub umorzenia wszystkich zobowiązań budżetowych finansowanych ze środków na zobowiązania pochodzących z roku N i nie później niż trzy lata po zakończeniu programu lub po zakończeniu wieloletnich ram finansowych odpowiadających rokowi N, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej, Unia oblicza korektę wkładu na rok N, zmniejszając wkład Zjednoczonego Królestwa o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu na rok N względem umorzeń dokonywanych każdego roku wobec zobowiązań na rok N finansowanych z budżetu Unii lub z umorzeń ponownie oddanych do dyspozycji.

Jeżeli dojdzie do anulowania środków z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel nie pochodzących z wkładów finansowych innych darczyńców na rzecz programów i działań Unii określonych w Protokole I, wkład Zjednoczonego Królestwa zmniejsza się o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu na rok N względem anulowanej kwoty.

W roku N+2 lub w latach kolejnych, po wprowadzeniu korekt, o których mowa w akapicie drugim, trzecim i czwartym, wkład Zjednoczonego Królestwa na rok N zmniejsza się również o kwotę uzyskaną poprzez pomnożenie wkładu Zjednoczonego Królestwa na rok N i współczynnika:

- a) zobowiązań prawnych w roku N, finansowanych z jakichkolwiek środków na zobowiązania dostępnych w roku N i wynikających z konkurencyjnych procedur wyboru:
 - (i) z których wykluczono Zjednoczone Królestwo i podmioty ze Zjednoczonego Królestwa; lub
 - (ii) w odniesieniu do których Specjalny Komitet ds. Programu Unii postanowił, zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 715, że doszło do quasi-wykluczenia Zjednoczonego Królestwa lub podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa; lub
 - (iii) w odniesieniu do których upłynął termin na składanie wniosków w trakcie zawieszenia, o którym mowa w art. 718 lub po zakończeniu, o którym mowa w art. 720; lub
 - (iv) w odniesieniu do których udział Zjednoczonego Królestwa i podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa ograniczono zgodnie z art. 722 ust. 3; oraz
- b) całkowitą kwotę zobowiązań prawnych finansowanych w ramach jakichkolwiek środków na zobowiązania na rok N.

Tę kwotę zobowiązań prawnych oblicza się, uwzględniając wszystkie zobowiązania budżetowe podjęte w roku N i odejmując umorzenia dokonane wobec tych zobowiązań w roku N+1.

9. Na wniosek Unia przekazuje Zjednoczonemu Królestwu informacje dotyczące jego udziału finansowego określonego w informacjach dotyczących budżetu, rachunkowości, wyników i ewaluacji przekazywanych organom budżetowym Unii i jej organom udzielającym absolutorium w odniesieniu do programów i działań Unii, w których Zjednoczone Królestwo uczestniczy. Informacje te przekazuje się z należytyym uwzględnieniem przepisów Unii i Zjednoczonego Królestwa dotyczących poufności i ochrony danych oraz pozostają one bez uszczerbku dla informacji, które Zjednoczone Królestwo ma prawo otrzymać na podstawie rozdziału 2.

10. Wszystkie wkłady Zjednoczonego Królestwa lub płatności ze strony Unii oraz obliczenia kwot należnych lub kwot otrzymywanych dokonywane są w euro.

11. Z zastrzeżeniem ust. 5 i ust. 8 akapit drugi niniejszego artykułu szczegółowe postanowienia dotyczące wykonania niniejszego artykułu określone są w załączniku 47. Załącznik 47 może zostać zmieniony przez Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii.

ARTYKUŁ 715

Quasi-wykluczenie z konkurencyjnej procedury wyboru dotacji

1. Jeżeli Zjednoczone Królestwo uzna, że niektóre warunki określone w konkurencyjnej procedurze wyboru dotacji stanowią quasi-wykluczenie podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa, Zjednoczone Królestwo powiadamia o tym Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii przed upływem terminu składania wniosków w danej procedurze oraz podaje uzasadnienie.
2. W terminie trzech miesięcy od upływu terminu składania wniosków w danej procedurze wyboru, Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii bada powiadomienie, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem że współczynnik udziału podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa w danej procedurze wyboru jest o co najmniej 25 % niższy w porównaniu ze:
 - a) średnim współczynnikiem udziału podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa w podobnych konkurencyjnych procedurach wyboru, które nie zawierają takiego warunku i zostały rozpoczęte w okresie trzech lat poprzedzających powiadomienie; lub
 - b) w razie braku podobnych konkurencyjnych procedur wyboru, średnim współczynnikiem udziału podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa we wszystkich konkurencyjnych procedurach wyboru rozpoczętych w ramach programu lub, w stosownych przypadkach, poprzedniego programu, w okresie trzech lat poprzedzających powiadomienie.

3. Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii przed zakończeniem okresu, o którym mowa w ust. 2, podejmuje decyzję, czy nastąpiło quasi-wykluczenie podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa z danej procedury wyboru w świetle uzasadnienia przedłożonego przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z ust. 1 oraz współczynnika skutecznego udziału w danej procedurze wyboru.
4. Do celów ust. 2 i 3 współczynnik udziału stanowi stosunek liczby wniosków złożonych przez podmioty ze Zjednoczonego Królestwa do łącznej liczby wniosków złożonych w ramach tej samej procedury wyboru.

ARTYKUŁ 716

Programy, do których ma zastosowanie mechanizm automatycznej korekty

1. Mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie do tych programów i działań Unii, lub ich części, do których zastosowanie mechanizmu automatycznej korekty przewidziano w Protokole I. Stosowanie tego mechanizmu automatycznej korekty może zostać ograniczone do części programu lub działania określonych w Protokole I, realizowanych poprzez dotacje, w odniesieniu do których organizowane są konkurencyjne zaproszenia. Szczegółowe zasady wskazywania części programu lub działania, do których mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie lub nie ma zastosowania, można ustanowić w Protokole I.

2. Kwota automatycznej korekty dla programu lub działania, lub ich części, odpowiada różnicy między pierwotnymi kwotami zobowiązań prawnych faktycznie zaciągniętych ze Zjednoczonym Królestwem lub podmiotami ze Zjednoczonego Królestwa, finansowanymi ze środków na zobowiązania w danym roku, a odpowiednim wkładem operacyjnym wniesionym przez Zjednoczone Królestwo i skorygowanym zgodnie z art. 714 ust. 8, z wyłączeniem wydatków na wsparcie, obejmującym ten sam okres w przypadku gdy kwota ta jest dodatnia.
3. Każda kwota, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, która w każdym roku przez dwa kolejne lata przekracza 8 % odpowiedniego wkładu wniesionego przez Zjednoczone Królestwo do programu, skorygowanego zgodnie z art. 714 ust. 8, jest należna Zjednoczonemu Królestwu lub od Zjednoczonego Królestwa jako dodatkowy wkład zgodnie z mechanizmem automatycznej korekty za każdy rok z tych dwóch lat.
4. Szczegółowe zasady ustalania odpowiednich kwot zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w tym w przypadku konsorcjów, a także obliczania automatycznej korekty, mogą zostać określone w Protokole I.

ARTYKUŁ 717

Finansowanie w odniesieniu do programów realizowanych
poprzez instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe

1. W przypadku gdy Zjednoczone Królestwo uczestniczy w programie lub działaniu Unii, lub ich częściach, realizowanych przez instrument finansowy lub gwarancję budżetową, wkład Zjednoczonego Królestwa w programy realizowane przez instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe w ramach budżetu Unii wykonywane zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Unii wnoszony jest w formie środków pieniężnych. Kwota wnoszona w formie środków pieniężnych powiększa gwarancję budżetową Unii lub pulę środków finansowych instrumentu finansowego.

2. W przypadku gdy Zjednoczone Królestwo uczestniczy w programie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, i który jest realizowany przez Grupę Europejskiego Banku Inwestycyjnego, jeżeli Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego musi pokryć straty nieobjęte gwarancją z budżetu Unii, Zjednoczone Królestwo płaci Grupie Europejskiego Banku Inwestycyjnego procent tych strat równy stosunkowi produktu krajowego brutto w cenach rynkowych Zjednoczonego Królestwa do sumy produktów krajowych brutto w cenach rynkowych państw członkowskich, Zjednoczonego Królestwa i każdego innego państwa trzeciego uczestniczącego w tym programie. Wartości produktu krajowego brutto w cenach rynkowych, które należy zastosować, to najnowsze dostępne wartości podawane przez Eurostat w dniu 1 stycznia roku, w którym należy dokonać płatności, gdy tylko wejdzie w życie uzgodnienie, o którym mowa w art. 730, oraz zgodnie z zasadami tego uzgodnienia. Przed rozpoczęciem stosowania tego uzgodnienia, wartość PKB Zjednoczonego Królestwa to wartość określona na podstawie danych dostarczonych przez OECD.
3. W stosownych przypadkach zasady wykonania niniejszego artykułu, w szczególności zapewniające, aby Zjednoczone Królestwo otrzymało swoją część niewykorzystanych składek do gwarancji budżetowych i instrumentów finansowych, określa się bardziej szczegółowo w Protokole I.

SEKCJA 3

ZAWIESZENIE I ZAKOŃCZENIE UDZIAŁU W PROGRAMACH UNII

ARTYKUŁ 718

Zawieszenie udziału Zjednoczonego Królestwa w programie Unii przez Unię

1. Unia może jednostronnie zawiesić stosowanie Protokołu I w odniesieniu do jednego programu, działania Unii lub większej ich liczby, lub wyjątkowo do ich części, zgodnie z niniejszym artykułem, jeżeli Zjednoczone Królestwo nie wpłaca swojego wkładu finansowego zgodnie z sekcją 2 niniejszego rozdziału lub jeżeli Zjednoczone Królestwo wprowadza znaczące zmiany do jednego z następujących warunków, które istniały, gdy uzgadniano i włączano do zakresu Protokołu I udział Zjednoczonego Królestwa w programie, działaniu, lub wyjątkowo w ich części, a także gdy takie zmiany mają znaczący wpływ na ich realizację:
 - a) zmianie uległy warunki wjazdu do Zjednoczonego Królestwa i zamieszkania na jego terytorium osób zaangażowanych w realizację tych programów i działań, lub ich części, w tym studentów, naukowców, stażystów lub wolontariuszy. Ma to zastosowanie w szczególności w przypadku, gdy Zjednoczone Królestwo wprowadzi zmianę w swoim prawie krajowym w odniesieniu do warunków wjazdu i zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie tych osób, która stanowi dyskryminację między państwami członkowskimi;

- b) doszło do zmiany w zakresie obciążeń finansowych, w tym opłat mających zastosowanie do osób, o których mowa w lit. a), w celu umożliwienia wykonywania działań, które osoby te muszą wykonywać, aby realizować program;
- c) zmianie uległy warunki, o których mowa w art. 712 ust. 3.

2. Unia powiadamia Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii o swoim zamiarze zawieszenia udziału Zjednoczonego Królestwa w danym programie lub działaniu. Unia wskazuje zakres zawieszenia i przedstawia należyte uzasadnienie. Zawieszenie staje się skuteczne 45 dni po dniu powiadomienia dokonanego przez Unię, chyba że Unia wycofa swoje powiadomienie. Dzień, w którym zawieszenie staje się skuteczne, stanowi datę referencyjną zawieszenia do celów niniejszego artykułu.

Przed powiadomieniem i zawieszeniem, a także w okresie zawieszenia, Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii może poddawać pod dyskusję odpowiednie środki służące uniknięciu lub zniesieniu zawieszenia. W przypadku gdy Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii osiągnie porozumienie co do uniknięcia zawieszenia w okresie, o którym mowa w akapicie pierwszym, zawieszenie nie dochodzi do skutku.

W każdym przypadku Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii zbiera się w terminie 45 dni w celu poddania tej kwestii pod dyskusję.

3. Od daty referencyjnej zawieszenia Zjednoczone Królestwo nie jest traktowane jako państwo uczestniczące w programie lub działaniu Unii, lub w ich częściach, których dotyczy zawieszenie, a w szczególności Zjednoczone Królestwo lub podmioty ze Zjednoczonego Królestwa nie spełniają już warunków kwalifikowalności określonych w art. 711 i Protokole I, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru, które do tego dnia nie zostaną jeszcze zakończone. Procedura wyboru zostaje uznana za zakończoną, gdy zostaną zaciągnięte zobowiązania prawne wynikające z takiej procedury.

4. Zawieszenie nie ma wpływu na zobowiązania prawne zaciągnięte przed datą referencyjną zawieszenia. Niniejsza Umowa ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.

5. Zjednoczone Królestwo powiadamia Unię, gdy tylko uzna, że zgodność z warunkami udziału została przywrócona, i w tym celu przedstawia Unii wszelkie odpowiednie dowody.

W terminie 30 dni od tego powiadomienia Unia ocenia tę kwestię i może w tym celu zwrócić się do Zjednoczonego Królestwa o przedstawienie dodatkowych dowodów. Czasu potrzebnego na dostarczenie takich dodatkowych dowodów nie uwzględnia się w całkowitym okresie przeprowadzania oceny.

W przypadku gdy Unia stwierdzi, że zgodność z warunkami udziału została przywrócona, bez zbędnej zwłoki powiadamia Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii, że zawieszenie zostaje zniesione. Zniesienie staje się skuteczne następnego dnia po dniu powiadomienia.

W przypadku gdy Unia stwierdzi, że zgodność z warunkami udziału nie została przywrócona, zawieszenie pozostaje w mocy.

6. Zjednoczone Królestwo jest ponownie traktowane jako państwo uczestniczące w danym programie lub działaniu Unii, a w szczególności Zjednoczone Królestwo i podmioty ze Zjednoczonego Królestwa ponownie spełniają warunki kwalifikowalności określone w art. 711 i Protokole I, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru w ramach danego programu lub działania Unii uruchomionych po dniu, w którym zniesienie zawieszenia staje się skuteczne, lub przed tym dniem, i w przypadku których nie wygasł termin składania wniosków.

7. W przypadku zawieszenia udziału Zjednoczonego Królestwa w programie lub działaniu, lub ich częściach, wkład finansowy Zjednoczonego Królestwa należny w okresie zawieszenia ustala się w następujący sposób:

- a) Unia ponownie oblicza wkład operacyjny, stosując procedurę opisaną w art. 714 ust. 8 akapit piąty lit. a) ppkt (iii);
- b) opłatę z tytułu udziału koryguje się zgodnie z korektą wkładu operacyjnego.

ARTYKUŁ 719

Zakończenie udziału Zjednoczonego Królestwa w programie Unii przez Unię

1. Jeżeli w terminie roku po dacie referencyjnej, o której mowa w art. 718 ust. 2, Unia nie zniesie zawieszenia na podstawie art. 718, Unia:
 - a) ponownie ocenia warunki, na jakich może zaoferować Zjednoczonemu Królestwu dalszy udział w danych programach lub działaniach Unii, lub ich częściach, oraz przedstawia propozycję tych warunków Specjalnemu Komitetowi ds. Udziału w Programach Unii w terminie 45 dni od wygaśnięcia rocznego okresu zawieszenia w celu zmiany Protokołu I. Jeżeli Specjalny Komitet w terminie kolejnych 45 dni nie dojdzie do porozumienia sprawie tych środków, zakończenie staje się skuteczne zgodnie z lit. b) niniejszego ustępu; albo
 - b) jednostronnie kończy stosowanie Protokołu I w odniesieniu do danych programów lub działań Unii, lub ich części, zgodnie z niniejszym artykułem, z uwzględnieniem wpływu zmiany, o której mowa w art. 718, na realizację programu lub działania, lub wyjątkowo ich części, lub z uwzględnieniem kwoty niewniesionego wkładu.

2. Unia powiadamia Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii o swoim zamiarze zakończenia udziału Zjednoczonego Królestwa w jednym programie lub działaniu Unii lub większej ich liczbie zgodnie z ust. 1 lit. b). Unia wskazuje zakres zakończenia i przedstawia należyte uzasadnienie. Zakończenie staje się skuteczne 45 dni po dniu powiadomienia dokonanego przez Unię, chyba że Unia wycofa swoje powiadomienie. Dzień, w którym zakończenie staje się skuteczne, stanowi datę referencyjną zakończenia do celów niniejszego artykułu.
3. Od daty referencyjnej zakończenia Zjednoczone Królestwo nie jest traktowane jako państwo uczestniczące w danym programie lub działaniu Unii, których dotyczy zakończenie, a w szczególności Zjednoczone Królestwo lub podmioty ze Zjednoczonego Królestwa nie spełniają już warunków kwalifikowalności określonych w art. 711 i w Protokole I, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru, które do tego dnia nie zostaną jeszcze zakończone. Procedurę wyboru uznaje się za zakończoną, jeżeli w wyniku tej procedury zaciągnięto zobowiązania prawne.
4. Zakończenie nie ma wpływu na zobowiązania prawne zaciągnięte przed datą referencyjną zawieszenia, o której mowa w art. 718 ust. 2. Niniejsza Umowa ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.

5. W przypadku gdy stosowanie Protokołu I lub jego części zostaje zakończone w odniesieniu do danych programów lub działań, lub wyjątkowo ich części:
- a) wkład operacyjny pokrywający wydatki na wsparcie związane z zaciągniętymi już zobowiązaniami prawnymi jest należny do czasu wykonania tych zobowiązań prawnych lub do czasu zakończenia wieloletnich ram finansowych, na podstawie których zobowiązanie prawne zostało sfinansowane;
 - b) w kolejnych latach nie wnosi się wkładu innego niż ten, o którym mowa w lit. a).

ARTYKUŁ 720

Zakończenie udziału w programie lub działaniu w przypadku istotnych zmian w programach Unii

1. Zjednoczone Królestwo może jednostronnie zakończyć swój udział w programie lub działaniu Unii, lub ich częściach, o którym mowa w Protokole I, w przypadku gdy:
 - a) akt podstawowy tego programu lub działania Unii zostaje zmieniony w takim zakresie, że warunki udziału Zjednoczonego Królestwa lub podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa w tym programie lub działaniu Unii zostają istotnie zmienione, w szczególności w wyniku zmiany celów programu lub działania i odpowiadających im działań; lub

- b) całkowita kwota środków na zobowiązania, o których mowa w art. 714, zostaje powiększona o więcej niż 15 % w porównaniu z początkową pulą środków finansowych na ten program lub działanie, lub ich części, w których uczestniczy Zjednoczone Królestwo, oraz odpowiedni pulap wieloletnich ram finansowych został podniesiony, albo kwota zewnętrznych dochodów, o których mowa w art. 714 ust. 5, na cały okres udziału została powiększona; lub
- c) Zjednoczone Królestwo lub podmioty ze Zjednoczonego Królestwa zostają wykluczone z udziału w części programu lub działania z należycie uzasadnionych powodów i to wykluczenie dotyczy środków na zobowiązania przekraczających 10 % środków na zobowiązania w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na rok N dla danego programu lub działania.

2. W tym celu Zjednoczone Królestwo powiadamia Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii o swoim zamiarze zakończenia stosowania Protokołu I w odniesieniu do danego programu lub działania Unii najpóźniej 60 dni po opublikowaniu zmiany lub przyjętego budżetu rocznego lub zmiany do niego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Zjednoczone Królestwo wyjaśnia, z jakich powodów uznaje tę zmianę za istotną zmianę warunków udziału. Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii zbiera się w terminie 45 dni od otrzymania powiadomienia w celu poddania tej kwestii pod dyskusję.

3. Zakończenie staje się skuteczne 45 dni po dniu powiadomienia dokonanego przez Zjednoczone Królestwo, chyba że Zjednoczone Królestwo wycofa swoje powiadomienie. Dzień, w którym zakończenie staje się skuteczne, stanowi datę referencyjną do celów niniejszego artykułu.

4. Od tej daty referencyjnej Zjednoczone Królestwo nie jest traktowane jako państwo uczestniczące w programie lub działaniu Unii, którego dotyczy zakończenie, a w szczególności Zjednoczone Królestwo lub podmioty ze Zjednoczonego Królestwa nie spełniają już warunków kwalifikowalności określonych w art. 711 i w Protokole I, w odniesieniu do unijnych procedur wyboru, które do tego dnia nie zostaną jeszcze zakończone. Procedurę wyboru uznaje się za zakończoną, jeżeli w wyniku tej procedury zaciągnięto zobowiązania prawne.
5. Zakończenie nie ma wpływu na zobowiązania prawne zaciągnięte przed datą referencyjną. Niniejsza Umowa ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.
6. W przypadku zakończenia na podstawie niniejszego artykułu w odniesieniu do danych programów lub działań:
 - a) wkład operacyjny pokrywający wydatki na wsparcie związane z zaciągniętymi już zobowiązaniami prawnymi jest należny do czasu wykonania tych zobowiązań prawnych lub do czasu zakończenia wieloletnich ram finansowych, na podstawie których zobowiązanie prawne zostało sfinansowane;
 - b) Unia ponownie oblicza wkład operacyjny za rok, w którym następuje zakończenie, stosując procedurę opisaną w art. 714 ust. 8 akapit piąty lit. a) ppkt (iii). W kolejnych latach nie wnosi się wkładu innego niż ten, o którym mowa w lit. a) niniejszego artykułu;
 - c) opłatę z tytułu udziału koryguje się zgodnie z korektą wkładu operacyjnego.

SEKCJA 4

PRZEGLĄD WYKONANIA I ZWIĘKSZENIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

ARTYKUŁ 721

Przeгляд wykonania

1. W odniesieniu do części programu lub działania Unii, do których ma zastosowanie mechanizm korekty, o którym mowa w art. 716, stosuje się procedurę przeglądu wykonania zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule.
2. Zjednoczone Królestwo może zwrócić się do Specjalnego Komitetu ds. Udziału w Programach Unii z wnioskiem o rozpoczęcie procedury przeglądu wykonania, w przypadku gdy kwota obliczona zgodnie z metodą określoną w art. 716 ust. 2 jest ujemna i gdy kwota ta jest wyższa niż 12 % odpowiednich wkładów Zjednoczonego Królestwa na rzecz programu lub działania skorygowanych zgodnie z art. 714 ust. 8.
3. W terminie trzech miesięcy od dnia wystąpienia z wnioskiem, o którym mowa w ust. 2, Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii analizuje odpowiednie dane dotyczące wykonania oraz przyjmuje sprawozdanie zawierające propozycje odpowiednich środków w celu rozwiązania kwestii związanych z wykonaniem.

Środki, o których mowa w akapicie pierwszym, stosuje się przez okres dwunastu miesięcy po przyjęciu sprawozdania. W następstwie zastosowania tych środków dane dotyczące wykonania za dany okres wykorzystuje się do obliczenia różnicy między pierwotnymi kwotami należnymi z tytułu zobowiązań prawnych faktycznie zaciągniętych w danym roku kalendarzowym ze Zjednoczonym Królestwem lub podmiotami ze Zjednoczonego Królestwa a odpowiednim wkładem operacyjnym wniesionym przez Zjednoczone Królestwo na ten sam rok.

Jeżeli różnica, o której mowa w akapicie drugim, jest ujemna i przekracza 16 % odpowiedniego wkładu operacyjnego, Zjednoczone Królestwo może:

- a) powiadomić o swoim zamiarze zakończenia udziału w danym programie Unii lub jego części z zachowaniem okresu wypowiedzenia 45 dni przed planowanym terminem zakończenia udziału i może go zakończyć zgodnie z art. 720 ust. 3–6; lub
- b) zwrócić się do Specjalnego Komitetu ds. Udziału w Programach Unii z wnioskiem o przyjęcie dalszych środków mających na celu rozwiązanie problemu słabych wyników, między innymi poprzez dostosowanie się do udziału Zjednoczonego Królestwa w danym programie Unii i skorygowanie przyszłych wkładów finansowych Zjednoczonego Królestwa na rzecz tego programu.

ARTYKUŁ 722

Przegląd zwiększenia środków finansowych

1. Zjednoczone Królestwo może powiadomić Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii, że wnosi sprzeciw w odniesieniu do kwoty swojego wkładu do programu lub działania Unii, w przypadku gdy całkowita kwota środków na zobowiązania, o których mowa w art. 714, zostaje powiększona o więcej niż 5 % w porównaniu z początkową pulą środków na ten program lub działanie Unii oraz odpowiedni pułap został podniesiony albo kwota zewnętrznych dochodów, o których mowa w art. 714 ust. 5, na cały okres udziału została powiększona.
2. Powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, dokonuje się w terminie 60 dni od dnia opublikowania przyjętego budżetu rocznego lub jego zmiany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Powiadomienie pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku wniesienia przez Zjednoczone Królestwo jego wkładu oraz dla stosowania mechanizmu korekty, o którym mowa w art. 714 ust. 8.

3. Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii przygotowuje sprawozdanie, proponuje odpowiednie środki oraz podejmuje decyzję o ich przyjęciu w terminie trzech miesięcy od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. Środki te mogą obejmować ograniczenie udziału Zjednoczonego Królestwa i podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa do działań określonego rodzaju lub do określonych procedur wyboru lub, w stosownych przypadkach, zmianę Protokołu I. Ograniczenie udziału Zjednoczonego Królestwa będzie traktowane jako wykluczenie do celów mechanizmu korekty, o którym mowa w art. 714 ust. 8.
4. W przypadku gdy warunki, o których mowa w art. 720 ust. 1 lit. b), są spełnione, Zjednoczone Królestwo może zakończyć swój udział w programie lub działaniu Unii, o którym mowa w Protokole I, zgodnie z art. 720 ust. 2–6.

ROZDZIAŁ 2

NALEŻYTE ZARZĄDZANIE FINANSAMI

ARTYKUŁ 723

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do programów, działań i usług Unii w ramach programów Unii, o których mowa w Protokole I i Protokole II dotyczącym dostępu Zjednoczonego Królestwa do usług ustanowionych na podstawie niektórych programów i działań Unii, w których Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy (zwanym dalej „Protokołem II”).

SEKCJA 1

OCHRONA INTERESÓW FINANSOWYCH I ODZYSKIWANIE ŚRODKÓW

ARTYKUŁ 724

Prowadzenie działań do celów należytego zarządzania finansami

Do celów stosowania niniejszego rozdziału organy Zjednoczonego Królestwa i Unii, o których mowa w niniejszym rozdziale, ściśle współpracują zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

Wykonując swoje obowiązki na terytorium Zjednoczonego Królestwa, unijni pracownicy i organy prowadzące dochodzenie muszą działać w sposób zgodny z prawem Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 725

Kontrole i audyty

1. Unia ma prawo przeprowadzać – zgodnie z odpowiednimi umowami o finansowaniu i mającymi zastosowanie aktami jednej lub kilku instytucji Unii – przeglądy i audyty techniczne, naukowe, finansowe lub inne rodzaje kontroli i audytów w pomieszczeniach każdej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie lub podmiotu prawnego mającego siedzibę w Zjednoczonym Królestwie otrzymujących unijne finansowanie, a także każdej osoby trzeciej uczestniczącej w wykonaniu unijnego finansowania mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Zjednoczonym Królestwie. Takie kontrole i audyty mogą być przeprowadzane przez pracowników instytucji i organów Unii, w szczególności Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, lub przez inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską zgodnie z prawem Unii.
2. Pracownicy instytucji i organów Unii, w szczególności pracownicy Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, a także inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską, muszą mieć odpowiedni dostęp do miejsc, prac i dokumentów (w wersji elektronicznej, papierowej lub w obu wersjach) oraz do wszystkich informacji wymaganych do przeprowadzenia takich kontroli i audytów, o których mowa w ust. 1. Taki dostęp obejmuje prawo do uzyskania fizycznych lub elektronicznych kopii i wyciągów z wszelkich dokumentów lub treści wszelkich nośników danych będących w posiadaniu osób fizycznych lub prawnych objętych audytem lub osoby trzeciej objętej audytem.
3. Zjednoczone Królestwo nie uniemożliwia ani nie stwarza jakichkolwiek przeszkód w odniesieniu do prawa pracowników i innych osób, o których mowa w ust. 2, do wjazdu do Zjednoczonego Królestwa i dostępu do pomieszczeń osób objętych audytem, w ramach wykonywania ich obowiązków, o których mowa w niniejszym artykule.

4. Niezależnie od zawieszenia lub zakończenia udziału Zjednoczonego Królestwa w programie lub działaniu, zawieszenia części lub wszystkich postanowień niniejszej części lub Protokołu I lub wypowiedzenia niniejszej Umowy, kontrole i audyty mogą być przeprowadzane również po dniu, w którym dane zawieszenie lub zakończenie udziału stały się skuteczne, na warunkach określonych w mających zastosowanie aktach jednej lub kilku instytucji Unii oraz zgodnie z odpowiednimi umowami o finansowaniu lub umowami w odniesieniu do wszelkich zobowiązań prawnych dotyczących wykonania budżetu Unii zaciągniętych przez Unię przed dniem, w którym dane zawieszenie lub zakończenie staje się skuteczne.

ARTYKUŁ 726

Zwalczanie nieprawidłowości, nadużyć finansowych i innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii

1. Komisja Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) są upoważnione do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Komisja Europejska i OLAF działają zgodnie z aktami Unii regulującymi te kontrole, inspekcje i dochodzenia.
2. Właściwe organy Zjednoczonego Królestwa informują w rozsądnym terminie Komisję Europejską lub OLAF o wszelkich stwierdzonych przez te organy przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innej nielegalnej działalności naruszających interesy finansowe Unii lub o wszelkich podejrzeniach dotyczących takich nieprawidłowości, nadużyć lub nielegalnej działalności.

3. Kontrole na miejscu i inspekcje mogą być przeprowadzane w pomieszczeniach każdej osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie lub każdego podmiotu prawnego mającego siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, otrzymujących unijne finansowanie na podstawie umowy o finansowaniu, a także w pomieszczeniach każdej osoby trzeciej mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Zjednoczonym Królestwie uczestniczącej w wykonaniu takiego unijnego finansowania. Takie kontrole i inspekcje są przygotowywane i prowadzone przez Komisję Europejską lub OLAF w ścisłej współpracy z właściwym organem Zjednoczonego Królestwa wyznaczonym przez Zjednoczone Królestwo. Wyznaczony organ powiadamia się w rozsądnym terminie przed kontrolami i inspekcjami o przedmiocie, celu i podstawie prawnej tych kontroli i inspekcji, aby umożliwić mu udzielenie pomocy. W tym celu urzędnicy właściwych organów Zjednoczonego Królestwa mogą uczestniczyć w kontrolach na miejscu oraz inspekcjach.

4. Pracownicy Komisji Europejskiej i pracownicy OLAF muszą mieć dostęp do wszystkich informacji i dokumentów (w wersji elektronicznej, papierowej lub w obu wersjach) dotyczących działań, o których mowa w ust. 3, wymaganych do prawidłowego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji. Pracownicy Komisji Europejskiej i OLAF mogą w szczególności kopiować odpowiednie dokumenty.

5. Komisja Europejska lub OLAF oraz właściwe organy Zjednoczonego Królestwa decydują indywidualnie dla każdego przypadku, czy dane kontrole na miejscu i inspekcje mają być przeprowadzane wspólnie, w tym w przypadku gdy obie strony są właściwe do prowadzenia dochodzeń.

6. W przypadku gdy dana osoba, podmiot lub inna osoba trzecia, które podlegają kontroli na miejscu lub inspekcji, sprzeciwiają się kontroli na miejscu lub inspekcji, organy Zjednoczonego Królestwa – działając zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi – udzielają pomocy Komisji lub OLAF, aby umożliwić im wykonanie ich obowiązków w zakresie przeprowadzania kontroli na miejscu lub inspekcji. Pomoc ta obejmuje wprowadzanie odpowiednich środków zabezpieczających na podstawie prawa krajowego, w tym w celu zabezpieczenia dowodów.
7. Komisja Europejska lub OLAF informują właściwe organy Zjednoczonego Królestwa o wynikach takich kontroli i inspekcji. W szczególności Komisja Europejska lub OLAF zgłaszają jak najszybciej właściwemu organowi Zjednoczonego Królestwa wszelkie stwierdzone przez te instytucje w trakcie kontroli na miejscu lub inspekcji przypadki nieprawidłowości lub podejrzenia dotyczące takich nieprawidłowości.
8. Bez uszczerbku dla stosowania prawa Zjednoczonego Królestwa Komisja Europejska może nakładać środki i sankcje administracyjne na osoby prawne lub fizyczne uczestniczące w realizacji danego programu lub działania zgodnie z przepisami Unii.
9. Do celów właściwego wykonania niniejszego artykułu Komisja Europejska lub OLAF oraz właściwe organy Zjednoczonego Królestwa regularnie wymieniają informacje oraz, na wniosek jednej ze Stron niniejszej Umowy, konsultują się ze sobą, o ile nie zakazują tego przepisy Unii lub prawo Zjednoczonego Królestwa.
10. Aby ułatwić skuteczną współpracę i wymianę informacji z OLAF, Zjednoczone Królestwo wyznacza punkt kontaktowy.

11. Wymiana informacji między Komisją Europejską lub OLAF a właściwymi organami Zjednoczonego Królestwa musi być zgodna z mającymi zastosowanie wymogami w zakresie poufności. Dane osobowe zawarte w wymienianych informacjach muszą być chronione zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.

12. Bez uszczerbku dla stosowania art. 634, w przypadku gdy jakikolwiek obywatel Zjednoczonego Królestwa lub jakikolwiek osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie lub podmioty prawne mające siedzibę w Zjednoczonym Królestwie otrzymują finansowanie unijne w ramach programów i działań Unii wymienionych w Protokole I, bezpośrednio lub pośrednio, w tym w związku z jakimikolwiek osobami trzecimi uczestniczącymi w wykonaniu takiego finansowania unijnego, organy Zjednoczonego Królestwa współpracują z organami Unii lub organami państw członkowskich Unii odpowiedzialnymi za prowadzenie postępowań przygotowawczych, ściganie i sądenie sprawców i współsprawców przestępstw naruszających interesy finansowe Unii w związku z takim finansowaniem, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i instrumentami międzynarodowymi, aby umożliwić im wypełnianie ich obowiązków.

ARTYKUŁ 727

Zmiany w art. 708, 723, 725 i 726

Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii może wprowadzić zmiany w art. 725 i 726, w szczególności w celu uwzględnienia zmian w aktach jednej lub kilku instytucji Unii.

Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii może wprowadzić zmiany w art. 708 i art. 723 w celu rozszerzenia stosowania niniejszego rozdziału na inne programy, działania i usługi Unii.

ARTYKUŁ 728

Odzyskiwanie środków i wykonanie decyzji

1. Decyzje przyjęte przez Komisję Europejską nakładające zobowiązanie pieniężne na osoby prawne lub fizyczne inne niż państwa w odniesieniu do wszelkich roszczeń wynikających z programów, działań, działalności lub projektów Unii podlegają wykonaniu w Zjednoczonym Królestwie. Do decyzji tej dołącza się tytuł wykonawczy bez jakichkolwiek formalności innych niż weryfikacja autentyczności decyzji przez organ krajowy wyznaczony do tego celu przez Zjednoczone Królestwo. Zjednoczone Królestwo informuje Komisję i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wyznaczonym organie krajowym. Zgodnie z art. 729 Komisja Europejska jest uprawniona do powiadomienia o takich podlegających wykonaniu decyzjach bezpośrednio osoby mające miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie i podmioty prawne mające siedzibę w Zjednoczonym Królestwie. Wykonanie tych decyzji musi odbywać się zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa.
2. Wyroki i orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie lub porozumieniu dotyczącym programów lub działań Unii lub ich części zgodnie z Protokołem I podlegają wykonaniu w Zjednoczonym Królestwie w taki sam sposób jak decyzje Komisji Europejskiej, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest sądem właściwym w zakresie kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji, o których mowa w ust. 1, i wstrzymania ich wykonania. Jednakże sądy Zjednoczonego Królestwa są właściwe w zakresie rozpatrywania skarg dotyczących nieprawidłowego przebiegu wykonania.

SEKCJA 2

INNE ZASADY DOTYCZĄCE REALIZACJI PROGRAMÓW UNII

ARTYKUŁ 729

Komunikacja i wymiana informacji

Instytucje i organy Unii uczestniczące w realizacji programów lub działań Unii lub w kontrolowaniu takich programów lub działań są uprawnione do bezpośredniego komunikowania się, w tym za pośrednictwem elektronicznych systemów wymiany informacji, z każdą osobą fizyczną mającą miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie lub każdym podmiotem prawnym mającym siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, otrzymującymi unijne finansowanie, a także z każdą osobą trzecią uczestniczącą w wykonaniu unijnego finansowania mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w Zjednoczonym Królestwie. Takie osoby, podmioty i osoby trzecie mogą przedkładać bezpośrednio instytucjom i organom Unii wszelkie odpowiednie informacje i dokumenty, do których przedłożenia zobowiązane są na podstawie prawodawstwa Unii mającego zastosowanie do programu lub działania Unii lub na podstawie umów lub umów o finansowaniu zawartych w celu realizacji tego programu lub działania.

ARTYKUŁ 730

Współpraca w dziedzinie statystyki

Eurostat i Urząd Statystyczny Zjednoczonego Królestwa mogą zawrzeć porozumienie, które umożliwi współpracę w odpowiednich kwestiach statystycznych i przewiduje, że Eurostat, za zgodą Urzędu Statystycznego Zjednoczonego Królestwa, dostarcza dane statystyczne dotyczące Zjednoczonego Królestwa do celów niniejszej części, w tym w szczególności dane dotyczące PKB Zjednoczonego Królestwa.

ROZDZIAŁ 3

DOSTĘP ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA DO USŁUG W RAMACH PROGRAMÓW UNII

ARTYKUŁ 731

Zasady dotyczące dostępu do usług

1. W przypadku gdy Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w programie lub działaniu Unii zgodnie z rozdziałem 1, może jednak mieć dostęp do usług świadczonych w ramach programów i działań Unii na warunkach określonych w niniejszej Umowie, w aktach podstawowych i wszelkich innych przepisach dotyczących realizacji programów i działań Unii.

2. W stosownych przypadkach Protokół II:
 - a) określa usługi w ramach programów i działań Unii, do których Zjednoczone Królestwo i podmioty ze Zjednoczonego Królestwa mają dostęp;
 - b) ustanawia szczegółowe warunki dostępu Zjednoczonego Królestwa i podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa. Warunki te muszą być zgodne z warunkami określonymi w niniejszej Umowie oraz w aktach podstawowych;
 - c) w przypadku gdy ma to zastosowanie, określa wkład finansowy lub rzeczowy Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do usługi świadczonej w ramach takich programów i działań Unii.
3. Protokół II zostaje przyjęty i może być zmieniany przez Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii.
4. Zjednoczone Królestwo oraz publiczni i prywatni właściciele i operatorzy statków kosmicznych prowadzący działalność w Zjednoczonym Królestwie lub ze Zjednoczonego Królestwa mają dostęp do usług świadczonych na podstawie art. 5 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 541/2014/UE¹ zgodnie z art. 5 ust. 2 tej decyzji do czasu włączenia postanowień dotyczących podobnego dostępu do Protokołu II lub do dnia 31 grudnia 2021 r.

¹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 541/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiająca ramy wsparcia obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych (Dz.U. UE L 158 z 27.5.2014, s. 227).

ROZDZIAŁ 4

PRZEGLĄDY

ARTYKUŁ 732

Klauzula przeglądowa

Cztery lata po rozpoczęciu stosowania Protokołów I i II Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii dokonuje przeglądu wykonania tych Protokołów na podstawie danych dotyczących udziału podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa w pośrednich i bezpośrednich działaniach w ramach programu, części programu, działalności i usług objętych Protokołami I i II.

Na wniosek którejkolwiek ze Stron Specjalny Komitet ds. Udziału w Programach Unii poddaje pod dyskusję zmiany lub proponowane zmiany mające wpływ na warunki udziału Zjednoczonego Królestwa w programach lub częściach programów, działalności i usługach wymienionych w Protokołach I i II oraz, w razie konieczności, może zaproponować odpowiednie środki wchodzące w zakres stosowania niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 5

OPŁATY Z TYTUŁU UDZIAŁU W LATACH 2021–2026

ARTYKUŁ 733

Opłaty z tytułu udziału w latach 2021–2026

Opłaty z tytułu udziału, o których mowa w art. 714 ust. 4, mają następującą wartość w latach 2021–2026:

- w 2021 r.: 0,5 %,
- w 2022 r.: 1 %,
- w 2023 r.: 1,5 %,
- w 2024 r.: 2 %,
- w 2025 r.: 2,5 %,
- w 2026 r.: 3 %.

CZĘŚĆ SZÓSTA

ROZSTRZYGANIE SPORÓW ORAZ POSTANOWIENIA HORYZONTALNE

TYTUŁ I

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 734

Cel

Celem niniejszego tytułu jest ustanowienie skutecznego i sprawnego mechanizmu służącego unikaniu i rozstrzygnięciu sporów między Stronami dotyczących interpretacji i stosowania niniejszej Umowy i umów uzupełniających, w celu wypracowania, gdy jest to możliwe, wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 735

Zakres stosowania

1. Niniejszy tytuł, z zastrzeżeniem ust. 2, 3, 4 i 5, ma zastosowanie do sporów między Stronami dotyczących interpretacji i stosowania postanowień niniejszej Umowy lub jakichkolwiek umów uzupełniających (zwanymi dalej „postanowieniami objętymi niniejszą Umową”).

2. Postanowienia objęte niniejszą Umową obejmują wszystkie postanowienia niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających, z wyjątkiem:

- a) art. 32 ust. 1–6 i art. 36;
- b) załącznika 12;
- c) części drugiej dział pierwszy tytuł VII;
- d) części drugiej dział pierwszy tytuł X;
- e) art. 355 ust. 1, 2 i 4, art. 356 ust. 1 i 3, części drugiej dział pierwszy tytuł XI rozdział 2, art. 371 i 372, części drugiej dział pierwszy tytuł XI rozdział 5 oraz art. 411 ust. 4–9;

- f) części trzeciej, w tym w odniesieniu do sytuacji regulowanych innymi postanowieniami niniejszej Umowy;
 - g) części czwartej;
 - h) części szóstej tytuł II;
 - i) art. 782; oraz
 - j) umowy w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych.
3. Strona może zwrócić się do Rady Partnerstwa o rozstrzygnięcie sporu dotyczącego obowiązków wynikających z postanowień, o których mowa w ust. 2.
4. Art. 736 ma zastosowanie do postanowień, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu.
5. Niezależnie od ust. 1 i 2 niniejszy tytuł nie ma zastosowania do sporów dotyczących interpretacji i stosowania w indywidualnych sprawach postanowień Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub załączników do niego.

ARTYKUŁ 736

Wyłączność

Strony zobowiązują się nie poddawać sporu między nimi dotyczącego interpretacji lub stosowania postanowień niniejszej Umowy lub jakichkolwiek umów uzupełniających pod mechanizm rozstrzygnięcia sporów inny niż mechanizm przewidziany w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 737

Wybór organu w przypadku zasadniczo równoważnego obowiązku wynikającego z innej umowy międzynarodowej

1. W przypadku powstania sporu dotyczącego środka, któremu zarzuca się naruszenie obowiązku wynikającego z niniejszej Umowy lub jakichkolwiek umów uzupełniających oraz zasadniczo równoważnego obowiązku wynikającego z innej umowy międzynarodowej, której obie Strony są stronami, w tym porozumienia WTO, Strona domagająca się rekompensaty wybiera organ, który rozstrzygnie spór.
2. Po wybraniu przez Stronę organu i wszczęciu procedury rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego tytułu albo innej umowy międzynarodowej Strona nie wszczyna takiej procedury na podstawie tej innej umowy międzynarodowej w odniesieniu do określonego środka, o którym mowa w ust. 1, chyba że organ wybrany w pierwszej kolejności nie dokona ustaleń z powodów proceduralnych lub jurysdykcyjnych.

3. Do celów niniejszego artykułu:
- a) procedurę rozstrzygania sporów na podstawie niniejszego tytułu uznaje się za rozpoczętą z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie trybunału arbitrażowego na podstawie art. 739;
 - b) procedurę rozstrzygnięcia sporu na podstawie porozumienia WTO uznaje się za rozpoczętą z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego na podstawie art. 6 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów w ramach porozumienia WTO; oraz
 - c) procedurę rozstrzygania sporów na podstawie jakiegokolwiek innej umowy uznaje się za rozpoczętą, jeśli rozpoczęto ją zgodnie z odpowiednimi postanowieniami tej umowy.
4. Bez uszczerbku dla ust. 2 żadne z postanowień niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej nie wyklucza zawieszenia obowiązków przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to Organ Rozstrzygania Sporów WTO lub jeżeli możliwość taką przewidują procedury rozstrzygnięcia sporów określone w innej umowie międzynarodowej, której Strony są stroną. Nie można powoływać się na porozumienie WTO ani jakąkolwiek inną umowę międzynarodową między Stronami w celu uniemożliwienia jednej ze Stron zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszego tytułu.

ROZDZIAŁ 2

PROCEDURA

ARTYKUŁ 738

Konsultacje

1. Jeżeli jedna ze Stron (zwana dalej „Stroną skarżącą”) uzna, że druga Strona (zwana dalej „Stroną przeciwną”) naruszyła obowiązek wynikający z niniejszej Umowy lub z jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, Strony dokładają starań, aby rozstrzygnąć tę kwestię, podejmując konsultacje w dobrej wierze w celu wypracowania wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
2. Strona skarżąca może wystąpić o konsultacje w drodze pisemnego wniosku przekazanego Stronie przeciwnej. Strona skarżąca określa w swoim pisemnym wniosku powody złożenia wniosku, w tym wskazanie spornych środków i podstawy prawnej wniosku, a także postanowienia objęte niniejszą Umową, które uważa za mające zastosowanie.
3. Strona przeciwna odpowiada na wniosek niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż 10 dni po dniu jego przekazania. Konsultacje przeprowadza się w terminie 30 dni od dnia przekazania wniosku, osobiście lub za pomocą wszelkich innych środków komunikacji uzgodnionych przez Strony. Jeżeli konsultacje przeprowadza się osobiście, odbywają się one na terytorium Strony przeciwnej, chyba że Strony postanowią inaczej.

4. Konsultacje uznaje się za zakończone w terminie 30 dni od dnia przekazania wniosku, chyba że Strony postanowią je kontynuować.
5. Konsultacje w sprawach pilnych, w tym dotyczących towarów łatwo psujących się lub towarów lub usług sezonowych, przeprowadza się w terminie 20 dni od dnia przekazania wniosku. Konsultacje uznaje się za zakończone w terminie tych 20 dni, chyba że Strony postanowią je kontynuować.
6. Każda ze Stron przedstawia wystarczające informacje faktyczne, aby umożliwić pełną analizę spornego środka, w tym analizę sposobu, w jaki środek ten mógłby wpłynąć na stosowanie niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej. Każda ze Stron stara się zapewnić udział personelu swoich właściwych organów, który posiadająca wiedzę fachową w kwestiach będących przedmiotem konsultacji.
7. W przypadku wszelkich sporów dotyczących dziedziny innej niż część druga dział pierwszy tytuły I–VII, tytuł VIII rozdział 4, tytuły IX–XII lub dział szósty, na wniosek Strony skarżącej konsultacje, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, odbywają się w ramach specjalnego komitetu lub Rady Partnerstwa. Specjalny komitet może w dowolnym czasie podjąć decyzję o skierowaniu danej kwestii do Rady Partnerstwa. Rada Partnerstwa może również zająć się daną kwestią z własnej inicjatywy. Specjalny komitet lub, w zależności od przypadku, Rada Partnerstwa, może rozstrzygnąć spór w drodze decyzji. Zastosowanie mają terminy, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu. Miejsce posiedzeń ustalane jest zgodnie z regulaminem specjalnego komitetu lub, w zależności od przypadku, Rady Partnerstwa.

8. Konsultacje, w szczególności wszystkie informacje określone jako poufne oraz stanowiska, jakie Strony zajęły podczas konsultacji, są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w jakichkolwiek dalszych postępowaniach.

ARTYKUŁ 739

Postępowanie arbitrażowe

1. Strona skarżąca może złożyć wniosek o powołanie trybunału arbitrażowego, jeżeli:
 - a) Strona przeciwna nie odpowie na wniosek o konsultacje w terminie 10 dni od dnia jego przekazania;
 - b) konsultacje nie odbyły się w terminach, o których mowa w art. 738 ust. 3, 4 lub 5;
 - c) Strony postanowią nie przeprowadzać konsultacji; lub
 - d) konsultacje zakończono bez wypracowania wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
2. Wniosek o powołanie trybunału arbitrażowego składa się w drodze pisemnego wniosku przekazanego Stronie pozwanej. We wniosku Strona skarżąca wyraźnie określa sporny środek i wyjaśnia, w jaki sposób środek ten stanowi naruszenie postanowień objętych niniejszą Umową, w sposób wystarczający do jasnego przedstawienia podstawy prawnej skargi.

ARTYKUŁ 740

Powołanie trybunału arbitrażowego

1. W skład trybunału arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. Nie później niż 10 dni po dniu przekazania wniosku o powołanie trybunału arbitrażowego Strony konsultują się w celu uzgodnienia składu trybunału arbitrażowego.
3. Jeżeli Strony nie osiągną porozumienia co do składu trybunału arbitrażowego w terminie przewidzianego w ust. 2 niniejszego artykułu, każda ze Stron wyznacza arbitra spośród osób wskazanych w dotyczącej tej Strony części listy sporządzonej zgodnie z art. 752 nie później niż pięć dni po upływie terminu przewidzianego w ust. 2 niniejszego artykułu. Jeżeli Strona nie wyznaczy arbitra ze swojej części listy w tym terminie, współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej wybiera, nie później niż pięć dni po upływie tego terminu, arbitra w drodze losowania spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej arbitrów Strony, która nie wyznaczyła arbitra. Współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej może delegować taki wybór arbitra w drodze losowania.
4. Jeżeli Strony nie osiągną porozumienia co do przewodniczącego trybunału arbitrażowego w terminie przewidzianym w ust. 2 niniejszego artykułu, współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej wybiera, nie później niż pięć dni po upływie tego terminu, przewodniczącego trybunału arbitrażowego w drodze losowania spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej przewodniczących trybunału arbitrażowego sporządzonej na podstawie art. 752. Współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej może delegować taki wybór przewodniczącego trybunału arbitrażowego w drodze losowania.

5. Jeżeli czasów chwili wyboru na podstawie ust. 3 lub 4 niniejszego artykułu którakolwiek z list przewidzianych w art. 752 nie została sporządzona lub nie zawiera wystarczającej liczby nazwisk, arbitrow wybiera się w drodze losowania spośród osób formalnie zaproponowanych przez jedną Stronę lub obie Strony zgodnie z załącznikiem 48.
6. Dniem powołania trybunału arbitrażowego jest dzień, w którym ostatni z trzech arbitrow powiadomił Strony o akceptacji swojego wyznaczenia zgodnie z załącznikiem 48.

ARTYKUŁ 741

Wymogi wobec arbitrow

1. Wszyscy arbitrzy:
 - a) muszą posiadać wiedzę fachową w dziedzinie prawa i handlu międzynarodowego, w tym w konkretnych kwestiach objętych częścią drugą dział pierwszy tytuły I–VII, tytuł VIII rozdział 4, tytuł IX–XII lub częścią drugą dział szósty, lub w dziedzinie prawa i wszelkich innych kwestii objętych niniejszą Umową lub jakąkolwiek umową uzupełniającą, a w przypadku przewodniczącego muszą również mieć doświadczenie w procedurach rozstrzygania sporów;
 - b) muszą być osobami niepowiązanymi z którąkolwiek ze Stron i nie mogą przyjmować poleceń od którejkolwiek ze Stron;

- c) muszą działać w imieniu własnym i nie mogą przyjmować poleceń od jakiejkolwiek organizacji lub jakiegokolwiek rządu w kwestiach związanych ze sporem; oraz
 - d) muszą przestrzegać załącznika 49.
2. Wszyscy arbitrzy muszą być osobami o niekwestionowanej niezależności, które posiadają kwalifikacje wymagane do powołania na wysokie stanowiska w wymiarze sprawiedliwości w swoich odpowiednich krajach lub są prawnikami o uznanych kompetencjach.
3. Mając na uwadze przedmiot konkretnego sporu Strony mogą uzgodnić, że zastosują odstępstwo od wymogów wymienionych w ust. 1 lit. a).

ARTYKUŁ 742

Funkcje trybunału arbitrażowego

Trybunał arbitrażowy:

- a) dokonuje obiektywnej oceny rozpatrywanej przez siebie kwestii, w tym obiektywnej oceny okoliczności faktycznych sprawy, stosowania postanowień objętych niniejszą Umową i zgodności spornych środków z tymi postanowieniami;

- b) podaje w swoich decyzjach i orzeczeniach ustalenia faktyczne i prawne oraz uzasadnienie wszelkich dokonanych przez siebie ustaleń; oraz
- c) powinien regularnie konsultować się ze Stronami oraz zapewniać odpowiednie możliwości wypracowania wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 743

Zakres zadań

1. O ile w terminie pięciu dni od dnia powołania trybunału arbitrażowego Strony nie postanowią inaczej, zakres zadań trybunału arbitrażowego obejmuje:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień objętych niniejszą Umową lub umową uzupełniającą, kwestii, o której mowa we wniosku o powołanie trybunału arbitrażowego, podjęcie decyzji w sprawie zgodności spornego środka z postanowieniami, o których mowa w art. 735, oraz wydanie orzeczenia zgodnie z art. 745”.

2. Jeżeli Strony uzgodnią inny zakres zadań niż ten, o którym mowa w ust. 1, powiadamiają trybunał arbitrażowy o takim uzgodnionym zakresie zadań w terminie, o którym mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 744

Postępowania w trybie pilnym

1. Na wniosek jednej ze Stron trybunał arbitrażowy podejmuje decyzję, nie później niż 10 dni po dniu jego powołania, czy sprawa dotyczy kwestii pilnych.
2. W sprawach pilnych mające zastosowanie terminy określone w art. 745 wynoszą połowę czasu przewidzianego w tym artykule.

ARTYKUŁ 745

Orzekanie przez trybunał arbitrażowy

1. Trybunał arbitrażowy przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne w terminie 100 dni po dniu powołania trybunału arbitrażowego. Jeżeli trybunał arbitrażowy uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, jego przewodniczący powiadamia o tym na piśmie Strony, podając przyczyny opóźnienia i przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez trybunał arbitrażowy. Trybunał arbitrażowy nie może w żadnym przypadku przedstawić sprawozdania wstępnego później niż 130 dni po dniu powołania trybunału arbitrażowego.

2. Każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do trybunału arbitrażowego o dokonanie przeglądu konkretnych elementów sprawozdania wstępnego w terminie 14 dni od jego przedstawienia. Strona może przedstawić uwagi do wniosku drugiej Strony w terminie sześciu dni od dnia złożenia wniosku.
3. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 2, nie zostanie złożony pisemny wniosek o dokonanie przeglądu konkretnych elementów sprawozdania wstępnego, sprawozdanie wstępne staje się orzeczeniem trybunału arbitrażowego.
4. Trybunał arbitrażowy doręcza Stronom orzeczenie w terminie 130 dni od dnia powołania trybunału arbitrażowego. Jeżeli trybunał arbitrażowy uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, jego przewodniczący powiadamia Strony na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin doręczenia orzeczenia przez trybunał arbitrażowy. Trybunał arbitrażowy nie może w żadnym przypadku doręczyć orzeczenia później niż 160 dni po dniu powołania trybunału arbitrażowego.
5. Orzeczenie zawiera omówienie wszelkich pisemnych wniosków Stron dotyczących sprawozdania wstępnego i wyraźnie odnosi się do uwag Stron.
6. W celu zapewnienia większej pewności „orzeczenie” lub „orzeczenia”, o których mowa w art. 742, 743 i 753 oraz art. 754 ust. 1, 3, 4 i 6, należy rozumieć jako odnoszące się również do sprawozdania wstępnego trybunału arbitrażowego.

ROZDZIAŁ 3

WYKONANIE ORZECZENIA

ARTYKUŁ 746

Środki dotyczące wykonania orzeczenia

1. Jeżeli w swoim orzeczeniu, o którym mowa w art. 745 ust. 4, trybunał arbitrażowy stwierdza, że Strona pozwana naruszyła obowiązek wynikający z niniejszej Umowy lub z jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, Strona ta wprowadza niezbędne środki w celu natychmiastowego wykonania orzeczenia trybunału arbitrażowego, aby dostosować się do postanowień objętych niniejszą Umową.
2. Strona pozwana, nie później niż 30 dni po doręczeniu orzeczenia, powiadamia Stronę skarżącą o środkach, które podjęła lub zamierza podjąć w celu wykonania orzeczenia.

ARTYKUŁ 747

Rozsądny termin

1. Jeżeli natychmiastowe wykonanie orzeczenia nie jest możliwe, Strona pozwana, nie później niż 30 dni po doręczeniu orzeczenia, o którym mowa w art. 745 ust. 4, powiadamia Stronę skarżącą o rozsądnym terminie, jakiego będzie potrzebować na wykonanie orzeczenia, o którym mowa w art. 745 ust. 4. Strony dokładają wszelkich starań, aby uzgodnić rozsądny termin na wykonanie orzeczenia.
2. Jeżeli Strony nie uzgodniły rozsądnego terminu, Strona skarżąca może, nie wcześniej niż 20 dni po doręczeniu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, zwrócić się do trybunału arbitrażowego w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o określenie rozsądnego terminu. Trybunał arbitrażowy doręcza Stronom swoją decyzję w terminie 20 dni od dnia złożenia wniosku.
3. Strona pozwana przekazuje Stronie skarżącej pisemne powiadomienie o swoich postępach w wykonywaniu orzeczenia, o którym mowa w art. 745 ust. 4, co najmniej miesiąc przed upływem rozsądnego terminu.
4. Strony mogą uzgodnić przedłużenie rozsądnego terminu.

ARTYKUŁ 748

Przegląd wykonania orzeczenia

1. Strona pozwana, nie później niż w dniu upływu rozsądnego terminu, powiadamia Stronę skarżącą o wszelkich środkach, które wprowadziła w celu wykonania orzeczenia, o którym mowa w art. 745 ust. 4.

2. W przypadku gdy Strony nie zgadzają się co do istnienia lub zgodności jakiegokolwiek środka wprowadzonego w celu wykonania orzeczenia z postanowieniami objętymi niniejszą Umową, Strona skarżąca może złożyć pisemny wniosek do trybunału arbitrażowego w pierwotnym składzie o podjęcie decyzji w tej kwestii. We wniosku określa się wszelkie sporne środki i wyjaśnia, w jaki sposób środek ten stanowi naruszenie postanowień objętych niniejszą Umową, w sposób wystarczający do jasnego przedstawienia podstawy prawnej skargi. Trybunał arbitrażowy doręcza Stronom swoją decyzję w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku.

ARTYKUŁ 749

Tymczasowe środki zaradcze

1. Strona pozwana, na wniosek Strony skarżącej i po przeprowadzeniu z nią konsultacji, przedstawia propozycję tymczasowej rekompensaty, jeżeli:
 - a) Strona pozwana powiadomi Stronę skarżącą, że nie jest możliwe wykonanie orzeczenia, o którym mowa w art. 745 ust. 4; lub
 - b) Strona pozwana nie powiadomi o wprowadzeniu jakichkolwiek środków w celu wykonania orzeczenia w terminie, o którym mowa w art. 746, lub przed upływem rozsądnego terminu; lub
 - c) trybunał arbitrażowy stwierdzi, że nie wprowadzono żadnych środków w celu wykonania orzeczenia lub że środek wprowadzony w celu wykonania orzeczenia jest niezgodny z postanowieniami objętymi niniejszą Umową.
2. W przypadku każdego z warunków, o których mowa w ust. 1 lit. a), b) i c), Strona skarżąca może przekazać Stronie pozwanej pisemne powiadomienie o swoim zamiarze zawieszenia stosowania obowiązków wynikających z postanowień objętych niniejszą Umową, jeżeli:
 - a) Strona skarżąca postanowi nie składać wniosku na postawie ust. 1; lub

- b) Strony nie uzgodnią tymczasowej rekompensaty w terminie 20 dni po upływie rozsądnego terminu lub doręczenia orzeczenia trybunału arbitrażowego na podstawie art. 748 w przypadku złożenia wniosku na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu.

W powiadomieniu określa się poziom zamierzonego zawieszenia obowiązków.

3. Zawieszenie obowiązków podlega następującym warunkom:

- a) obowiązki wynikające z części drugiej dział czwarty, z Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub załączników do niego lub z części piątej nie mogą zostać zawieszane na podstawie niniejszego artykułu;
- b) na zasadzie odstępstwa od lit. a) obowiązki wynikające z części piątej mogą zostać zawieszane wyłącznie w przypadku, gdy orzeczenie, o którym mowa w art. 745 ust. 4, dotyczy interpretacji i wykonania części piątej;
- c) obowiązki nieobjęte częścią piątą nie mogą zostać zawieszane, jeżeli orzeczenie, o którym mowa w art. 745 ust. 4, dotyczy interpretacji i wykonania części piątej; oraz
- d) obowiązki wynikające z części drugiej dział pierwszy tytuł II w odniesieniu do usług finansowych nie mogą zostać zawieszane na podstawie niniejszego artykułu, chyba że orzeczenie, o którym mowa w art. 745 ust. 4 dotyczy interpretacji i stosowania obowiązków wynikających z części drugiej dział pierwszy tytuł II w odniesieniu do usług finansowych.

4. W przypadku gdy jedna ze Stron nadal nie wykonuje orzeczenia organu arbitrażowego powołanego na podstawie wcześniejszej umowy zawartej między Stronami, druga Strona może zawiesić obowiązki wynikające z postanowień objętych niniejszą Umową, o których mowa w art. 735. Z wyjątkiem zasady określonej w ust. 3 lit. a) niniejszego artykułu wszystkie zasady dotyczące tymczasowych środków zaradczych w przypadku niewykonania orzeczenia oraz dotyczące przeglądu wszelkich takich środków reguluje wcześniejsza umowa.
5. Zawieszenie obowiązków nie może przekraczać poziomu odpowiadającego zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu naruszeniem.
6. Jeżeli trybunał arbitrażowy stwierdził naruszenie w odniesieniu do części drugiej dział pierwszy lub dział trzeci, zawieszenie może być zastosowane w odniesieniu do innego tytułu tego samego działu co dział, w odniesieniu do którego trybunał stwierdził naruszenie, w szczególności jeżeli Strona skarżąca uważa, że takie zawieszenie jest skuteczne w celu zapewnienia wykonania orzeczenia.
7. Jeżeli trybunał arbitrażowy stwierdził naruszenie w części drugiej dział drugi:
 - a) Strona skarżąca powinna najpierw dążyć do zawieszenia obowiązków określonych w tym samym tytule co tytuł, w odniesieniu do którego trybunał arbitrażowy stwierdził naruszenie;
 - b) jeżeli Strona skarżąca uważa, że zawieszenie obowiązków w odniesieniu do tego samego tytułu co tytuł, w odniesieniu do którego trybunał stwierdził naruszenie, nie jest wykonalne lub skuteczne, może dążyć do zawieszenia obowiązków w ramach innego tytułu w ramach tego samego działu.

8. Jeżeli trybunał arbitrażowy stwierdził naruszenie w odniesieniu do części drugiej dział pierwszy, dział drugi, dział trzeci lub dział piąty, a Strona skarżąca uważa, że zawieszenie obowiązków w ramach tego samego działu co dział, w odniesieniu do którego sąd arbitrażowy stwierdził naruszenie, nie jest wykonalne lub skuteczne oraz że okoliczności są wystarczająco poważne, może ona dążyć do zawieszenia obowiązków wynikających z innych postanowień objętych niniejszą Umową.

9. W przypadku ust. 7 lit. b) i ust. 8 Strona skarżąca podaje powody swojej decyzji.

10. Strona skarżąca może zawiesić obowiązki 10 dni po dniu przekazania powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, chyba że Strona pozwana złoży wniosek na podstawie ust. 11.

11. Jeżeli Strona pozwana uważa, że zgłoszony poziom zawieszenia obowiązków przekracza poziom odpowiadający poziomowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem lub że nie zastosowano się do zasad i procedur określonych w ust. 7 lit. b), ust. 8 lub ust. 9, może ona złożyć pisemny wniosek do sądu arbitrażowego w pierwotnym składzie przed upływem 10-dniowego terminu określonego w ust. 10 w celu podjęcia decyzji w tej kwestii. Trybunał arbitrażowy doręcza Stronom swoją decyzję w sprawie poziomu zawieszenia obowiązków w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku. Zawieszenie obowiązków następuje dopiero po doręczeniu decyzji przez trybunał arbitrażowy. Zawieszenie obowiązków musi być zgodne z tą decyzją.

12. Trybunał arbitrażowy działający zgodnie z ust. 11 nie bada charakteru obowiązków, które mają zostać zawieszony, ale ustala, czy poziom takiego zawieszenia przekracza poziom odpowiadający poziomowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem. Jeżeli jednak kwestia przekazana do arbitrażu zawiera zarzut nieprzestrzegania zasad i procedur określonych w ust. 7 lit. b), ust. 8 lub ust. 9, trybunał arbitrażowy bada ten zarzut. W przypadku gdy trybunał arbitrażowy ustali, że te zasady i procedury nie były przestrzegane, Strona skarżąca stosuje je zgodnie z ust. 7 lit. b), ust. 8 i ust. 9. Strony uznają decyzję trybunału arbitrażowego za ostateczną i nie występują o drugą procedurę arbitrażową. Niniejszy ustęp nie może w żadnym wypadku opóźniać daty, od której Strona skarżąca jest uprawniona do zawieszenia obowiązków wynikających z niniejszego artykułu.

13. Zawieszenie obowiązków lub rekompensata, o której mowa w niniejszym artykule, mają charakter tymczasowy i nie mogą być stosowane po:

- a) wypracowaniu przez Strony wspólnie uzgodnionego rozwiązania zgodnie z art. 756;
- b) uzgodnieniu przez Strony, że środek wprowadzony w celu wykonania orzeczenia zapewnia dostosowanie się Strony pozwanej do postanowień objętych niniejszą Umową; lub
- c) wycofaniu lub zmianie wszelkich środków wprowadzonych w celu wykonania orzeczenia, uznanych przez trybunał arbitrażowy za niezgodne z postanowieniami objętymi niniejszą Umową, w celu dostosowania się przez Stronę pozwaną do postanowień objętych niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 750

Przegląd wszelkich środków wprowadzonych w celu wykonania orzeczenia
po przyjęciu tymczasowych środków zaradczych

1. Strona pozwana powiadamia Stronę skarżącą o każdym środku, który wprowadziła w celu wykonania orzeczenia w następstwie zawieszenia obowiązków lub zastosowania tymczasowej rekompensaty, w zależności od przypadku. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2, Strona skarżąca kończy zawieszenie obowiązków w terminie 30 dni od dnia przekazania powiadomienia. W przypadkach, w których zastosowano rekompensatę, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2, Strona pozwana może zakończyć stosowanie takiej rekompensaty w terminie 30 dni od dnia przekazania powiadomienia o tym, że wykonała orzeczenie.
2. Jeżeli Strony w terminie 30 dni od dnia przekazania powiadomienia nie osiągną porozumienia w kwestii tego, czy zgłoszony środek zapewnia dostosowanie się Strony pozwanej do postanowień objętych niniejszą Umową, Strona skarżąca składa trybunałowi arbitrażowemu w pierwotnym składzie pisemny wniosek o wydanie decyzji w tej kwestii. Trybunał arbitrażowy doręcza swoją decyzję Stronom w terminie 46 dni od dnia złożenia wniosku. Jeżeli trybunał arbitrażowy uzna, że środek wprowadzony w celu wykonania orzeczenia jest zgodny z postanowieniami objętymi niniejszą Umową, zawieszenie obowiązków lub, w zależności od przypadku, rekompensata ulega zakończeniu. W stosownych przypadkach w świetle decyzji trybunału arbitrażowego dostosowuje się poziom zawieszenia obowiązków lub rekompensaty.

ROZDZIAŁ 4

WSPÓLNE POSTANOWIENIA PROCEDURALNE

ARTYKUŁ 751

Otrzymywanie informacji

1. Na wniosek Strony lub z inicjatywy własnej trybunał arbitrażowy może starać się o uzyskanie od Stron odpowiednich informacji, które uzna za niezbędne i odpowiednie. Strony udzielają bezzwłocznej i pełnej odpowiedzi na każdy wniosek trybunału arbitrażowego o udzielenie takich informacji.
2. Na wniosek Strony lub z inicjatywy własnej trybunał arbitrażowy może starać się o uzyskanie z jakiegokolwiek źródła wszelkich informacji, które uzna za odpowiednie. Trybunał arbitrażowy może również zasięgać opinii ekspertów, jeżeli uzna to za odpowiednie oraz z zastrzeżeniem wszelkich warunków uzgodnionych przez Strony, w stosownych przypadkach.
3. Trybunał arbitrażowy rozpatruje oświadczenia *amicus curiae* złożone przez osoby fizyczne jednej ze Stron lub osoby prawne mające siedzibę na terytorium jednej ze Stron zgodnie z załącznikiem 48.
4. Wszelkie informacje otrzymane przez trybunał arbitrażowy na podstawie niniejszego artykułu udostępnia się Stronom, a Strony mogą zgłaszać uwagi do tych informacji trybunałowi arbitrażowemu.

ARTYKUŁ 752

Listy arbitrów

1. Rada Partnerstwa, nie później niż 180 dni po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy, sporządza listę osób posiadających wiedzę fachową w konkretnych sektorach objętych niniejszą Umową lub umowami uzupełniającymi niniejszą Umowę, które wyrażają chęć i są zdolne pełnić funkcję członków trybunału arbitrażowego. Lista obejmuje co najmniej 15 osób i składa się z trzech części:

- a) jednej części listy osób utworzonej na podstawie propozycji Unii;
- b) jednej części listy osób utworzonej na podstawie propozycji Zjednoczonego Królestwa; oraz
- c) jednej części listy osób niebędących obywatelami żadnej ze Stron, które pełnią funkcję przewodniczącego trybunału arbitrażowego.

Każda część listy zawiera nazwiska co najmniej pięciu osób. Rada Partnerstwa zapewnia, aby na liście znajdowała się zawsze co najmniej ta minimalna liczba osób.

2. Rada Partnerstwa może utworzyć dodatkowe listy osób posiadających wiedzę fachową w konkretnych sektorach objętych niniejszą Umową lub jakąkolwiek umową uzupełniającą. Z zastrzeżeniem zgody Stron takie dodatkowe listy mogą być wykorzystane do ukonstytuowania trybunału arbitrażowego zgodnie z procedurą określoną w art. 740 ust. 3 i 5. Dodatkowe listy składają się z dwóch części:

- a) jednej części listy osób utworzonej na podstawie propozycji Unii; oraz
- b) jednej części listy osób utworzonej na podstawie propozycji Zjednoczonego Królestwa.

3. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, nie mogą obejmować osób będących członkami, urzędnikami lub innymi pracownikami instytucji Unii, rządu państwa członkowskiego lub rządu Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 753

Zastępowanie arbitrów

Jeżeli w trakcie procedur rozstrzygania sporów na podstawie niniejszego tytułu okazuje się, że arbiter nie może w nich uczestniczyć, wycofuje się z udziału lub musi zostać zastąpiony, ponieważ nie spełnia wymogów kodeksu postępowania, zastosowanie ma procedura określona w art. 740. Termin doręczenia orzeczenia lub decyzji zostaje przedłużony o czas niezbędny do wyznaczenia nowego arbitra.

ARTYKUŁ 754

Decyzje i orzeczenia trybunału arbitrażowego

1. Obrady trybunału arbitrażowego odbywają się z zachowaniem poufności. Trybunał arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby wydawać orzeczenia i podejmować decyzje w drodze konsensusu. Jeżeli nie jest to możliwe, trybunał arbitrażowy rozstrzyga sprawę większością głosów. W żadnym razie nie ujawnia się indywidualnych opinii arbitrów.
2. Decyzje i orzeczenia trybunału arbitrażowego są wiążące dla Unii i Zjednoczonego Królestwa. Nie tworzą one jakichkolwiek praw lub obowiązków w odniesieniu do osób fizycznych lub prawnych.
3. Decyzje i orzeczenia trybunału arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać zakresu praw i obowiązków Stron wynikających z niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej.
4. W celu zapewnienia większej pewności należy wyjaśnić, że trybunał arbitrażowy nie jest właściwy w zakresie oceny zgodności z prawem środka, któremu zarzuca się naruszenie niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, zgodnie z prawem krajowym jednej ze Stron. Żadne ustalenie dokonane przez trybunał arbitrażowy przy rozstrzyganiu sporu między Stronami nie wiąże sądów ani trybunałów krajowych którejkolwiek ze Stron w odniesieniu do znaczenia, jakie należy nadać prawu krajowemu tej Strony.
5. W celu zapewnienia większej pewności należy wyjaśnić, że sądy każdej ze Stron nie są właściwe w zakresie rozstrzygania sporów między Stronami na podstawie niniejszej Umowy.

6. Każda Strona podaje orzeczenia i decyzje trybunału arbitrażowego do wiadomości publicznej, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.
7. Informacje przedłożone przez Strony trybunałowi arbitrażowemu traktuje się zgodnie z zasadami poufności określonymi w załączniku 48.

ARTYKUŁ 755

Zawieszenie i zakończenie postępowania arbitrażowego

Na wniosek obu Stron trybunał arbitrażowy w dowolnym czasie zawiesza swoje prace na uzgodniony przez Strony okres, nieprzekraczający 12 kolejnych miesięcy. Trybunał arbitrażowy wznowia swoje prace przed końcem okresu zawieszenia na pisemny wniosek obu Stron lub po zakończeniu okresu zawieszenia na pisemny wniosek którejkolwiek ze Stron. Strona występująca z wnioskiem przekazuje odpowiednio powiadomienie drugiej Stronie. Jeżeli żadna ze Stron nie wystąpi z wnioskiem o wznowienie prac trybunału arbitrażowego po upływie okresu zawieszenia, uprawnienia trybunału arbitrażowego wygasają, a procedura rozstrzygnięcia sporów zostaje zakończona. W przypadku zawieszenia prac trybunału arbitrażowego odpowiednie terminy zostają przedłużone o ten sam okres, na który zawieszono pracę trybunału arbitrażowego.

ARTYKUŁ 756

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

1. Strony mogą w dowolnym czasie wypracować wspólnie uzgodnione rozwiązanie w odniesieniu do każdego sporu, o którym mowa w art. 735.
2. Jeżeli w trakcie prac zespołu orzekającego wypracowane zostanie wspólnie uzgodnione rozwiązanie, Strony wspólnie powiadamiają przewodniczącego trybunału arbitrażowego o uzgodnionym rozwiązaniu. Po takim powiadomieniu postępowanie arbitrażowe zostaje zakończone.
3. Rozwiązanie może zostać przyjęte w drodze decyzji Rady Partnerstwa. Wspólnie uzgodnione rozwiązania podaje się do wiadomości publicznej. Wersja podana do wiadomości publicznej nie może zawierać jakichkolwiek informacji określonych przez jedną ze Stron jako poufne.
4. Każda ze Stron wprowadza środki niezbędne do wykonania wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.
5. Nie później niż w dniu, w którym upływa uzgodniony termin, Strona wykonująca informuje drugą Stronę na piśmie o wszelkich środkach zastosowanych w ten sposób w celu wykonania wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 757

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszym tytule liczy się w dniach od dnia następującego po czynności, do której się odnoszą.
2. Każdy termin, o którym mowa w niniejszym tytule, może zostać zmieniony w drodze wzajemnego porozumienia Stron.
3. Trybunał arbitrażowy może w dowolnym czasie zaproponować Stronom zmianę każdego terminu, o którym mowa w niniejszym tytule, podając uzasadnienie.

ARTYKUŁ 758

Koszty

1. Każda Strona pokrywa swoje własne wydatki wynikające z udziału w postępowaniu przed trybunałem arbitrażowym.
2. Strony dzielą między siebie i na równych zasadach wydatki wynikające z kwestii organizacyjnych, w tym koszty wynagrodzenia i wydatki członków trybunału arbitrażowego. Wynagrodzenie arbitrów musi być zgodne z załącznikiem 48.

ARTYKUŁ 759

Załączniki

1. Procedury rozstrzygania sporów określone w niniejszym tytule podlegają regulaminowi wewnętrznemu określone w załączniku 48 i są prowadzone zgodnie z załącznikiem 49.
2. Rada Partnerstwa może zmienić załączniki 48 i 49.

ROZDZIAŁ 5

SZCZEGÓLNE UZGODNIENIA DOTYCZĄCE ŚRODKÓW JEDNOSTRONNYCH

ARTYKUŁ 760

Specjalne procedury dotyczące środków zaradczych i równoważących

1. Do celów art. 374 i art. 411 ust. 2 i 3 niniejszy tytuł stosuje się ze zmianami określonymi w niniejszym artykule.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 740 i załącznika 48, jeżeli Strony nie osiągną porozumienia w sprawie składu trybunału arbitrażowego w terminie dwóch dni, współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej wybiera, nie później niż jeden dzień po upływie dwudniowego terminu, arbitra w drodze losowania spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej arbitrów każdej ze Stron oraz przewodniczącego trybunału arbitrażowego w drodze losowania spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej przewodniczących trybunału arbitrażowego sporządzonej na podstawie art. 752. Współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej może delegować taki wybór arbitra lub przewodniczącego w drodze losowania. Każda z tych osób informuje obie Strony w terminie dwóch dni od dnia poinformowania jej o jej powołaniu, czy będzie mogła pełnić obowiązki arbitra. Spotkanie organizacyjne, o którym mowa w art. 10 załącznika 48, odbywa się w terminie dwóch dni od powołania trybunału arbitrażowego.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 11 załącznika 48 Strona skarżąca składa swoje oświadczenie pisemne nie później niż siedem dni po dniu powołania trybunału arbitrażowego. Strona pozwana składa swoje oświadczenie pisemne nie później niż siedem dni po dniu doręczenia oświadczenia pisemnego Strony skarżącej. Trybunał arbitrażowy dostosowuje wszelkie inne odpowiednie terminy procedury rozstrzygnięcia sporów, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia terminowego przedstawienia sprawozdania.
4. Art. 745 nie ma zastosowania, a odesłania do orzeczeń w niniejszym tytule traktuje się jako odesłania do orzeczeń, o których mowa w art. 374 ust. 10 lub art. 411 ust. 3 lit. c).
5. Na zasadzie odstępstwa od art. 748 ust. 2 trybunał arbitrażowy doręcza swoją decyzję Stronom w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku.

ARTYKUŁ 761

Zawieszenie obowiązków do celów art. 374 ust. 12, art. 501 ust. 5 i art. 506 ust. 7

1. Poziom zawieszenia obowiązków nie może przekraczać poziomu odpowiadającego poziomowi zniweczenia lub naruszenia korzyści wynikających z niniejszej Umowy lub umowy uzupełniającej, które są bezpośrednio spowodowane środkami naprawczymi lub kompensacyjnymi od dnia wejścia w życie środków zaradczych lub kompensacyjnymi do dnia doręczenia orzeczenia arbitrażowego.
2. Poziom zawieszenia obowiązków, którego dotyczy wniosek Strony skarżącej, oraz określenie poziomu zawieszenia obowiązków przez trybunał arbitrażowy musi opierać się na faktach wykazujących, że zniweczenie lub naruszenie korzyści wynika bezpośrednio z zastosowania środka naprawczego lub kompensacyjnego i ma wpływ na konkretne towary, usługodawców, inwestorów lub inne podmioty gospodarcze, a nie jedynie na zarzutach,, przypuszczeniach lub odległej możliwości.
3. Wysokość zniweczonej lub naruszonej korzyści, której dotyczy wniosek Strony skarżącej, lub określonej przez trybunał arbitrażowy:
 - a) nie obejmuje odszkodowań, odsetek ani hipotetycznych strat zysków lub możliwości biznesowych;
 - b) obniża się o wszelkie wcześniejsze zwroty należności celnych, odszkodowanie lub inne formy rekompensaty otrzymane już przez dane podmioty gospodarcze lub daną Stronę; oraz

- c) nie obejmuje przyczynienia się do zniweczenia lub naruszenia korzyści poprzez umyślne lub wynikające z zaniedbania działania lub zaniechanie danej Strony lub jakiegokolwiek osoby lub podmiotu, w odniesieniu do których wnosi się o środki zaradcze zgodnie z zamierzonym zawieszeniem obowiązków.

ARTYKUŁ 762

Warunki dotyczące środków równoważących, naprawczych, wyrównawczych i ochronnych

W przypadku gdy Strona stosuje środek na podstawie art. 374, art. 411, art. 469, art. 501, art. 506 lub art. 773, środek ten stosuje się wyłącznie w odniesieniu do postanowień objętych niniejszą Umową w rozumieniu art. 735 i musi on być zgodny, odpowiednio, z warunkami określonymi w art. 749 ust. 3.

TYTUŁ II

PODSTAWA WSPÓLPRACY

ARTYKUŁ 763

Demokracja, praworządność i prawa człowieka

1. Strony kontynuują podtrzymywanie wspólnych wartości i zasad demokracji, praworządności i poszanowania praw człowieka, które leżą u podstaw ich polityk wewnętrznych i międzynarodowych. W tym względzie Strony potwierdzają swoje poszanowanie Powszechnej deklaracji praw człowieka i międzynarodowych traktatów dotyczących praw człowieka, których są stronami.
2. Strony promują te wspólne wartości i zasady na forach międzynarodowych. Strony współpracują na rzecz promowania tych wartości i zasad, w tym z państwami trzecimi lub w państwach trzecich.

ARTYKUŁ 764

Przeciwdziałanie zmianie klimatu

1. Strony uważają, że zmiana klimatu stanowi egzystencjalne zagrożenie dla ludzkości oraz potwierdzają swoje zobowiązanie do wzmocnienia globalnej reakcji na to zagrożenie. Przeciwdziałanie zmianie klimatu spowodowanej przez człowieka, określone w ramach procesu Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), w szczególności w porozumieniu paryskim, przyjętym przez Konferencję Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu na jej 21. Sesji (zwanym dalej „porozumieniem paryskim”), inspiruje polityki wewnętrzne i zewnętrzne Unii i Zjednoczonego Królestwa. W związku z tym każda ze Stron przestrzega porozumienia paryskiego i procesu UNFCCC oraz powstrzymuje się od działań lub zaniechań, które w istotny sposób podważałyby przedmiot i cel porozumienia paryskiego.

2. Strony działają na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu na forach międzynarodowych, w tym przez współpracę z innymi krajami i regionami w celu podniesienia ich poziomu ambicji w zakresie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

ARTYKUŁ 765

Zwalczanie rozprzestrzeniania broni masowego rażenia

1. Strony uznają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia (BMR) i systemów jej przenoszenia bez względu na to, czy jest to działalność państw, czy podmiotów niepaństwowych, stanowi jedno z największych zagrożeń dla stabilności i bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym. Strony postanawiają zatem współpracować i przyczynić się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia, poprzez pełne poszanowanie i wykonanie na poziomie krajowym istniejących obowiązków wynikających z traktatów i umów międzynarodowych dotyczących rozbrojenia i nierozprzestrzeniania, a także innych odpowiednich obowiązków międzynarodowych.
2. Strony postanawiają ponadto współpracować i przyczynić się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia poprzez:
 - a) podjęcie działań w celu podpisania, ratyfikowania lub przystąpienia, w zależności od przypadku, do wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych, oraz ich pełnego wykonania; oraz
 - b) ustanowienie skutecznego krajowego systemu kontroli wywozu, obejmującego kontrolę wywozu, a także tranzytu towarów związanych z BMR, w tym kontroli końcowego przeznaczenia technologii podwójnego zastosowania pod kątem BMR oraz przewidującego skuteczne kary w przypadku naruszenia kontroli wywozu.
3. Strony postanawiają nawiązać regularny dialog dotyczący tych kwestii.

ARTYKUŁ 766

Broń strzelecka i lekka oraz inna broń konwencjonalna

1. Strony uznają, że nielegalne wytwarzanie i transfer broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) oraz amunicji do niej, a także obrót nimi, ich nadmierne gromadzenie, złe zarządzanie nimi, ich niewłaściwie zabezpieczone składowanie i niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stanowią poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.
2. Strony postanawiają przestrzegać swoich odpowiednich obowiązków dotyczących nielegalnego handlu BSiL, w tym amunicją do niej, oraz w pełni realizować te obowiązki, w ramach istniejących umów międzynarodowych oraz rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, a także swoich odpowiednich zobowiązań w ramach innych instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie w tej dziedzinie, takich jak Program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi BSiL, zwalczania i eliminowania go we wszystkich jego aspektach.
3. Strony uznają znaczenie wewnętrznych systemów kontroli transferu broni konwencjonalnej, zgodnie z obowiązującymi standardami międzynarodowymi. Strony uznają znaczenie stosowania takich kontroli w odpowiedzialny sposób, co przyczynia się do międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności oraz zmniejszenia cierpień ludzkich, a także do zapobiegania przenikaniu broni konwencjonalnej.
4. Strony zobowiązują się w tym względzie do pełnego wykonania Traktatu o handlu bronią oraz do współpracy wzajemnej w ramach tego traktatu, w tym w ramach promowania upowszechniania i pełnego wykonania tego traktatu przez wszystkie państwa członkowskie ONZ.

5. Strony zobowiązują się zatem do współpracy w zakresie swoich starań zmierzających do uregulowania międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną lub poprawy jego funkcjonowania oraz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią, zwalczania i eliminowania go.
6. Strony postanawiają nawiązać regularny dialog dotyczący tych kwestii.

ARTYKUŁ 767

Najpoważniejsze przestępstwa wzbudzające zaniepokojenie społeczności międzynarodowej

1. Strony potwierdzają, że najpoważniejsze przestępstwa budzące niepokój całej społeczności międzynarodowej nie mogą pozostawać bezkarne i że musi zostać zapewnione ich skuteczne ściganie przez wprowadzania środków na poziomie krajowym oraz zwiększanie współpracy międzynarodowej, w tym współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym. Strony postanawiają w pełni wspierać uniwersalność i integralność Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz powiązanych instrumentów.
2. Strony postanawiają nawiązać regularny dialog dotyczący tych kwestii.

ARTYKUŁ 768

Zwalczanie terroryzmu

1. Strony współpracują na poziomie dwustronnym, regionalnym i międzynarodowym w celu zapobiegania aktom terroryzmu i ich zwalczania we wszystkich formach i przejawach zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym, w stosownych przypadkach, z umowami międzynarodowymi dotyczącymi zwalczania terroryzmu, międzynarodowym prawem humanitarnym i międzynarodowym prawem praw człowieka, a także zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.
2. Strony zwiększają współpracę w zakresie zwalczania terroryzmu, w tym zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi oraz finansowaniu terroryzmu, oraz w zakresie przeciwdziałania im, w celu realizacji ich wspólnych interesów w zakresie bezpieczeństwa, uwzględniając globalną strategię zwalczania terroryzmu przyjętą przez ONZ i odpowiednie rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ, bez uszczerbku dla współpracy w dziedzinie egzekwowania prawa i współpracy sądowej w sprawach karnych oraz wymiany danych wywiadowczych.
3. Strony postanawiają nawiązać regularny dialog dotyczący tych kwestii. Dialog ten będzie służył między innymi propagowaniu i ułatwianiu:
 - a) wymiany ocen dotyczących zagrożenia terrorystycznego;
 - b) wymiany najlepszych praktyk i wiedzy fachowej w zakresie zwalczania terroryzmu;

- c) współpracy operacyjnej i wymiany informacji; oraz
- d) wymiany informacji dotyczących współpracy w ramach organizacji wielostronnych.

ARTYKUŁ 769

Ochrona danych osobowych

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych. Strony dążą do współpracy na rzecz propagowania wysokich standardów międzynarodowych.
2. Strony uznają, że osoby fizyczne mają prawo do ochrony danych osobowych i prywatności oraz że wysokie standardy w tym zakresie przyczyniają się do wzrostu zaufania do gospodarki cyfrowej oraz do rozwoju handlu, a także są kluczowym czynnikiem umożliwiającym współpracę w zakresie skutecznego egzekwowania prawa. W tym celu Strony zobowiązują się przestrzegać, w ramach swoich odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych, zobowiązań, jakie podjęły w niniejszej Umowie w związku z tym prawem.
3. Strony współpracują na poziomie dwustronnym i wielostronnym, przy jednoczesnym poszanowaniu swoich odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych. Taka współpraca może obejmować, w stosownych przypadkach, dialog, wymianę wiedzy fachowej i współpracę w zakresie egzekwowania przepisów w odniesieniu do ochrony danych osobowych.

4. W przypadku gdy niniejsza Umowa lub jakakolwiek umowa uzupełniająca przewiduje przekazywanie danych osobowych, takie przekazywanie musi odbywać się zgodnie z przepisami dotyczącymi międzynarodowego przekazywania danych osobowych danej Strony. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla stosowania wszelkich postanowień szczegółowych niniejszej Umowy dotyczących przekazywania danych osobowych, w szczególności art. 202 i art. 525 oraz części szóstej tytuł I. W razie potrzeby każda ze Stron doloży wszelkich starań, przy jednoczesnym poszanowaniu swoich przepisów dotyczących międzynarodowego przekazywania danych osobowych, w celu ustanowienia zabezpieczeń niezbędnych do przekazywania danych osobowych, z uwzględnieniem wszelkich zaleceń Rady Partnerstwa na podstawie art. 7 ust. 4 lit. h).

ARTYKUŁ 770

Globalna współpraca w kwestiach leżących we wspólnym interesie gospodarczym, środowiskowym i społecznym

1. Strony uznają znaczenie globalnej współpracy w kwestiach leżących we wspólnym interesie gospodarczym, środowiskowym i społecznym. W przypadku gdy leży to we wspólnym interesie Stron, propagują one wielostronne rozwiązania wspólnych problemów.

2. Zachowując autonomię podejmowania decyzji oraz bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, Strony dążą do współpracy w bieżących i pojawiających się globalnych kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak pokój i bezpieczeństwo, zmiana klimatu, zrównoważony rozwój, zanieczyszczenie transgraniczne, ochrona środowiska, cyfryzacja, zdrowie publiczne i ochrona konsumentów, podatki, stabilność finansowa oraz swobodny i uczciwy handel i inwestycje. W tym celu dążą one do utrzymania stałego i skutecznego dialogu oraz do koordynowania swoich stanowisk w organizacjach i na forach wielostronnych, w których uczestniczą, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych, grupa G-7 i grupa G-20, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy i Światowa Organizacja Handlu.

ARTYKUŁ 771

Zasadnicze elementy

Art. 763 ust.1, art. 764 ust. 1 i art. 765 ust. 1 stanowią zasadnicze elementy partnerstwa ustanowionego niniejszą Umową i wszelkimi umowami uzupełniającymi.

TYTUŁ III

WYPEŁNIANIE OBOWIĄZKÓW ORAZ ŚRODKI OCHRONNE

ARTYKUŁ 772

Wypełnianie obowiązków opisanych jako zasadnicze elementy

1. Jeżeli którakolwiek ze Stron uważa, że druga Strona dopuściła się poważnego i istotnego uchybienia w zakresie wypełnienia któregoś z obowiązków opisanych jako zasadnicze elementy w art. 771, może ona podjąć decyzję o wypowiedzeniu lub zawieszeniu stosowania niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej w całości lub w części.
2. Zanim tego dokona, Strona powołująca się na stosowanie niniejszego artykułu zwraca się do Rady Partnerstwa z wnioskiem o natychmiastowe spotkanie w celu znalezienia w sposób terminowy wzajemnie akceptowalnego rozwiązania. Jeżeli w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku Radzie Partnerstwa nie zostanie znalezione wzajemnie akceptowalne rozwiązanie, Strona może wprowadzić środki, o których mowa w ust. 1.
3. Środki, o których mowa w ust. 1, muszą być w pełni zgodne z prawem międzynarodowym i proporcjonalne. Pierwszeństwo przyznaje się środkom, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających.

4. Strony uznają, że aby dana sytuacja stanowiła poważne i istotne uchybienie w zakresie wypełniania obowiązków opisanych jako zasadnicze elementy w art. 771, jej powaga i charakter musiałyby być nadzwyczajnego rodzaju, który zagraża pokojowi i bezpieczeństwu lub ma reperkusje międzynarodowe. W celu zapewnienia większej pewności należy wyjaśnić, że działanie lub zaniechanie, które w istotny sposób podważa przedmiot i cel porozumienia paryskiego, zawsze uznaje się za poważne i istotne uchybienie do celów niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 773

Środki ochronne

1. Jeżeli występują poważne trudności gospodarcze, społeczne lub środowiskowe o charakterze sektorowym lub regionalnym, w tym w zakresie działalności połowowej i zależnych od niej społeczności, które mogą się utrzymywać, zainteresowana Strona może jednostronnie wprowadzić odpowiednie środki ochronne. Takie środki ochronne muszą być, w odniesieniu do ich zakresu i czasu trwania, ograniczone do tego, co jest absolutnie niezbędne do zaradzenia sytuacji.

Pierwszeństwo przyznaje się środkom, które w najmniejszym stopniu będą zakłócać stosowanie niniejszej Umowy.

2. Zainteresowana Strona niezwłocznie powiadamia drugą Stronę za pośrednictwem Rady Partnerstwa oraz przekazuje wszystkie odpowiednie informacje. Strony natychmiast rozpoczynają konsultacje w Radzie Partnerstwa w celu znalezienia wzajemnie akceptowalnego rozwiązania.

3. Zainteresowana Strona nie może wprowadzić środków ochronnych przed upływem miesiąca od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, chyba że procedura konsultacji zgodnie z ust. 2 została zakończona przed upływem wskazanego terminu. W przypadku gdy wyjątkowe okoliczności wymagające natychmiastowego działania wykluczają wcześniejsze badanie, zainteresowana Strona może niezwłocznie zastosować środki ochronne absolutnie niezbędne do zaradzenia sytuacji.

Zainteresowana Strona bezzwłocznie powiadamia Radę Partnerstwa o wprowadzonych środkach oraz przekazuje wszystkie odpowiednie informacje.

4. Jeżeli środki ochronne wprowadzone przez zainteresowaną Stronę stwarzają nierównowagę praw i obowiązków wynikających z niniejszej Umowy lub z jakiegokolwiek umowy uzupełniającej, druga Strona może wprowadzić proporcjonalne środki równoważące, które są ściśle niezbędne do zaradzenia nierównowadze. Pierwszeństwo przyznaje się środkom, które w najmniejszym stopniu będą zakłócać stosowanie niniejszej Umowy. Ust. 2–4 stosuje się odpowiednio do takich środków równoważących.

5. Każda ze Stron może, bez uprzedniego skorzystania z konsultacji na podstawie art. 738, wszcząć postępowanie arbitrażowe, o którym mowa w art. 739, aby zakwestionować środek wprowadzony przez drugą Stronę w zastosowaniu ust. 1–5 niniejszego artykułu.

6. Środki ochronne, o których mowa w ust. 1, oraz środki równoważące, o których mowa w ust. 5, mogą być również wprowadzane w odniesieniu do umowy uzupełniającej, chyba że umowa ta stanowi inaczej.

CZĘŚĆ SIÓDMA

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 774

Terytorialny zakres stosowania

1. Niniejsza Umowa ma zastosowanie do:
 - a) terytoriów, na których mają zastosowanie TUE, TFUE oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, na warunkach określonych w tych Traktatach; oraz
 - b) terytorium Zjednoczonego Królestwa.
2. Niniejsza Umowa ma również zastosowanie do Baliwatu Guernsey, Baliwatu Jersey i wyspy Man w zakresie określonym w części drugiej dział piąty i w art. 520.
3. Niniejsza Umowa nie ma zastosowania do Gibraltaru ani nie ma jakichkolwiek skutków na tym terytorium.

4. Niniejsza umowa nie ma zastosowania do następujących terytoriów zamorskich utrzymujących szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem: Anguilla; Bermudy; Brytyjskie Terytorium Antarktyczne; Brytyjskie Terytorium Oceanu Indyjskiego; Brytyjskie Wyspy Dziewicze; Kajmany; Falklandy; Montserrat; Wyspy Pitcairn, Henderson, Ducie i Oeno; Wyspa Świętej Heleny, Wyspa Wniebowstąpienia i Tristan da Cunha; Georgia Południowa i Sandwich Południowy; oraz Turks i Caicos.

ARTYKUŁ 775

Związek z innymi umowami

Niniejsza Umowa i jakakolwiek umowa uzupełniająca mają zastosowanie bez uszczerbku dla wszelkich wcześniejszych umów dwustronnych między Zjednoczonym Królestwem, z jednej strony, a Unią i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z drugiej strony. Strony potwierdzają swoje obowiązki dotyczące wykonania wszelkich takich umów.

ARTYKUŁ 776

Przegląd

Strony wspólnie dokonują przeglądu wykonania niniejszej Umowy i umów uzupełniających oraz wszelkich kwestii z nimi związanych pięć lat po wejściu w życie niniejszej Umowy, a następnie co pięć lat.

ARTYKUŁ 777

Informacje niejawne i szczególnie chronione informacje jawne

Żadnego z postanowień niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej nie interpretuje się jako wymagającego od Strony udostępnienia informacji niejawnych.

Informacje lub materiały niejawne przekazywane lub wymieniane między Stronami na podstawie niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej muszą być traktowane i chronione zgodnie z Umową w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych oraz wszelkimi uzgodnieniami wykonawczymi zawartymi na jej podstawie.

Strony uzgadniają instrukcje postępowania w celu zapewnienia ochrony szczególnie chronionych informacji jawnych wymienianych między nimi.

ARTYKUŁ 778

Integralne części niniejszej Umowy

1. Protokoły, załączniki, dodatki i przypisy do niniejszej Umowy stanowią integralną część niniejszej Umowy.

2. Każdy z załączników do niniejszej Umowy, w tym dodatki do niej, stanowi integralną część sekcji, rozdziału, tytułu, działu lub protokołu, który odnosi się do tego załącznika lub do którego odnosi się ten załącznik. W celu zapewnienia większej pewności należy wyjaśnić, że:

- a) załącznik 1 stanowi integralną część części pierwszej tytuł III;
- b) załączniki 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 stanowią integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 2;
- c) załącznik 10 stanowi integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 3;
- d) załączniki 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 17 stanowią integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 4;
- e) załącznik 18 stanowi integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 5;
- f) załączniki 19, 20, 21, 22, 23 i 24 stanowią integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł II;
- g) załącznik 25 stanowi integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł VI;
- h) załączniki 26, 27, 28 i 29 stanowią integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł VIII;

- i) załącznik 27 stanowi integralną część części drugiej dział pierwszy tytuł XI;
- j) załącznik 30 i wszelkie załączniki przyjęte zgodnie z art. 454 stanowią integralną część części drugiej dział drugi tytuł II;
- k) załącznik 31 stanowi integralną część części drugiej dział trzeci tytuł I;
- l) załączniki 32, 33 i 34 stanowią integralną część części drugiej dział trzeci tytuł II;
- m) załączniki 35, 36, 37 i 38 stanowią integralną część części drugiej dział piąty;
- n) załącznik 39 stanowi integralną część części trzeciej tytuł II;
- o) załącznik 40 stanowi integralną część części trzeciej tytuł III;
- p) załącznik 41 stanowi integralną część części trzeciej tytuł V;
- q) załącznik 42 stanowi integralną część części trzeciej tytuł VI;
- r) załącznik 43 stanowi integralną część części trzeciej tytuł VII;
- s) załącznik 44 stanowi integralną część części trzeciej tytuł IX;
- t) załącznik 45 stanowi integralną część części trzeciej tytuł III, tytuł VII i tytuł XI;

- u) załącznik 46 stanowi integralną część części trzeciej tytuł XI;
- v) załącznik 47 stanowi integralną część części piątej rozdział 1 sekcja;
- w) załączniki 48 i 49 stanowią integralną część części szóstej tytuł I;
- x) załącznik do Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł stanowi integralną część Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł;
- y) załączniki SSC-1, SSC-2, SSC-3, SSC-4, SSC-5, SSC-6, SSC-7 i SSC-8 i dodatki do nich stanowią integralną część Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

ARTYKUŁ 779

Wypowiedzenie

Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszą Umowę poprzez pisemne powiadomienie przekazane drogą dyplomatyczną. Niniejsza Umowa i każda umowa uzupełniająca przestają obowiązywać pierwszego dnia dwunastego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.

ARTYKUŁ 780

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządza się w dwóch egzemplarzach w każdym z następujących języków: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim. Do dnia 30 kwietnia 2021 r. wszystkie wersje językowe Umowy podlegają procesowi ostatecznej weryfikacji prawno-językowej. Niezależnie od poprzedniego zdania proces ostatecznej weryfikacji prawno-językowej angielskiej wersji językowej Umowy zostaje zakończony najpóźniej do dnia, o którym mowa w art. 783 ust. 1, jeżeli dzień ten przypada wcześniej niż 30 kwietnia 2021 r.

Wersje językowe wynikające z wyżej wymienionego procesu ostatecznej weryfikacji prawno-językowej zastępują *ab initio* podpisane wersje Umowy i zostają ustanowione jako autentyczne i ostateczne w drodze wymiany not dyplomatycznych między Stronami.

ARTYKUŁ 781

Przyszłe przystąpienia do Unii

1. Unia powiadamia Zjednoczone Królestwo o każdym nowym wniosku o przystąpienie państwa trzeciego do Unii.
2. W trakcie negocjacji między Unią a państwem trzecim dotyczących przystąpienia tego państwa do Unii¹ Unia dąży do:
 - a) na wniosek Zjednoczonego Królestwa oraz, w miarę możliwości, dostarczenia wszelkich informacji dotyczących wszelkich kwestii objętych niniejszą Umową i wszelkimi umowami uzupełniającymi; oraz
 - b) uwzględnienia wszelkich zastrzeżeń wyrażonych przez Zjednoczone Królestwo.
3. Rada Partnerstwa bada wszelkie skutki przystąpienia państwa trzeciego do Unii dla niniejszej Umowy i wszelkich umów uzupełniających z odpowiednim wyprzedzeniem przed dniem takiego przystąpienia.
4. W niezbędnym zakresie Zjednoczone Królestwo i Unia przed wejściem w życie umowy w sprawie przystąpienia państwa trzeciego do Unii:
 - a) zmieniają niniejszą Umowę lub wszelkie umowy uzupełniające;

¹ W celu zapewnienia większej pewności należy wyjaśnić, że ust. 2–9 mają zastosowanie do negocjacji między Unią a państwem trzecim w sprawie przystąpienia do Unii odbywających się po wejściu w życie niniejszej Umowy, niezależnie od faktu, że wniosek o przystąpienie mógł zostać złożony przed wejściem w życie niniejszej Umowy.

- b) wprowadzają w drodze decyzji Rady Partnerstwa wszelkie inne niezbędne dostosowania lub postanowienia przejściowe dotyczące niniejszej Umowy lub wszelkich umów uzupełniających; lub
 - c) w ramach Rady Partnerstwa podejmują decyzję, czy:
 - (i) art. 492 należy stosować wobec obywateli tego państwa trzeciego; lub
 - (ii) należy ustanowić postanowienia przejściowe dotyczące art. 492 w odniesieniu do tego państwa trzeciego i jego obywateli po jego przystąpieniu do Unii.
5. W przypadku braku decyzji na podstawie ust. 4 lit. c) ppkt (i) lub (ii) niniejszego artykułu przed wejściem w życie umowy w sprawie przystąpienia danego państwa trzeciego do Unii, art. 492 nie ma zastosowania do obywateli tego państwa trzeciego.
6. W przypadku gdy Rada Partnerstwa ustanawia postanowienia przejściowe, o których mowa w ust. 4 lit. c) ppkt (ii), określa ona okres ich obowiązywania. Rada Partnerstwa może przedłużyć okres obowiązywania tych postanowień przejściowych.
7. Przed wygaśnięciem postanowień przejściowych, o których mowa w ust. 4 lit. c) ppkt (ii) niniejszego artykułu, Rada Partnerstwa podejmuje decyzję, czy należy stosować art. 492 do obywateli tego państwa trzeciego od zakończenia obowiązywania postanowień przejściowych. W przypadku braku takiej decyzji, art. 492 nie ma zastosowania do obywateli tego państwa trzeciego od zakończenia obowiązywania postanowień przejściowych.

8. Ust. 4 lit. c) oraz ust. 5–7 pozostają bez uszczerbku dla uprawnień Unii wynikających z jej przepisów wewnętrznych.
9. W celu zapewnienia większej pewności należy wyjaśnić, że – bez uszczerbku dla ust. 4 lit. c) i ust. 5–7 – niniejsza Umowa ma zastosowanie w odniesieniu do nowego państwa członkowskiego Unii od dnia przystąpienia tego nowego państwa członkowskiego do Unii.

ARTYKUŁ 782

Postanowienie przejściowe dotyczące przekazywania danych osobowych do Zjednoczonego Królestwa

1. Przez określony czas, przekazywania danych osobowych z Unii do Zjednoczonego Królestwa nie uznaje się za przekazywanie do państwa trzeciego na podstawie prawa Unii, pod warunkiem że przepisy dotyczące ochrony danych Zjednoczonego Królestwa w dniu 31 grudnia 2020 r., zapisane i włączone do prawa Zjednoczonego Królestwa Ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej z 2018 oraz zmienione Rozporządzeniem o ochronie danych, prywatności i komunikacji elektronicznej (zmiany itp.) (w związku z wystąpieniem z UE) z 2019 r. (SI 2019/419)¹ (zwane dalej „mającym zastosowanie systemem ochrony danych”) mają zastosowanie oraz pod warunkiem, że Zjednoczone Królestwo nie wykona wyznaczonych uprawnień bez zgody Unii w ramach Rady Partnerstwa.

¹ Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem o ochronie danych, prywatności i komunikacji elektronicznej (poprawki itp.) (wystąpienie z UE) z 2020 r. (SI 2020/1586).

2. Z zastrzeżeniem ust. 3–11, ust. 1 ma również zastosowanie do przekazywania danych osobowych z Islandii, Księstwa Liechtensteinu i Królestwa Norwegii do Zjednoczonego Królestwa w określonym czasie na podstawie prawa Unii stosowanego w tych państwach na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym sporządzonego w Porto w dniu 2 maja 1992 r., tak długo jak ust. 1 ma zastosowanie do przekazywania danych osobowych z Unii do Zjednoczonego Królestwa, pod warunkiem że państwa te powiadomią obie Strony na piśmie o swojej wyraźnej zgodzie na stosowanie tego postanowienia.
3. Do celów niniejszego artykułu „wyznaczone uprawnienia” oznaczają uprawnienia do:
- a) wydawania rozporządzeń na podstawie sekcji 17A, 17C i 74A Ustawy o ochronie danych w Zjednoczonym Królestwie z 2018 r. – *Data Protection Act 2018*;
 - b) wydania nowego dokumentu określającego standardowe klauzule ochrony danych zgodnie z sekcją 119A Ustawy o ochronie danych w Zjednoczonym Królestwie z 2018 r. – *Data Protection Act 2018*;
 - c) zatwierdzenia nowego projektu kodeksu postępowania zgodnie z art. 40 ust. 5 Ogólnego rozporządzenia o ochronie danych Zjednoczonego Królestwa (zwanego dalej „RODO Zjednoczonego Królestwa”), innego niż kodeks postępowania, na którym nie można opierać się w celu zapewnienia odpowiednich zabezpieczeń przy przekazywaniu danych osobowych do państwa trzeciego na podstawie art. 46 ust. 2 lit. e) RODO Zjednoczonego Królestwa;
 - d) zatwierdzania nowych mechanizmów certyfikacji zgodnie z art. 42 ust. 5 RODO Zjednoczonego Królestwa, innych niż mechanizmy certyfikacji, na których nie można opierać się w celu zapewnienia odpowiednich zabezpieczeń przy przekazywaniu danych osobowych do państwa trzeciego na podstawie art. 46 ust. 2 lit. f) RODO Zjednoczonego Królestwa;

- e) zatwierdzenia nowych wiążących reguł korporacyjnych zgodnie z art. 47 RODO Zjednoczonego Królestwa;
 - f) zezwolenia na nowe klauzule umowne, o których mowa w art. 46 ust. 3 lit. a) RODO Zjednoczonego Królestwa; lub
 - g) zezwolenia na nowe uzgodnienia administracyjne, o których mowa w art. 46 ust. 3 lit. b) RODO Zjednoczonego Królestwa.
4. „Określony czas” rozpoczyna się w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy oraz, z zastrzeżeniem ust. 5, kończy się w jednym z następujących terminów, w zależności od tego, który z nich przypada wcześniej:
- a) w dniu, w którym Komisja Europejska przyjmie decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa na podstawie art. 36 ust. 3 dyrektywy (UE) 2016/680 i art. 45 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2016/679; lub
 - b) cztery miesiące po dniu, w którym rozpoczyna się określony czas, który to okres przedłuża się o kolejne dwa miesiące, chyba że jedna ze Stron wyrazi sprzeciw.
5. Z zastrzeżeniem ust. 6 i 7, jeżeli w określonym czasie Zjednoczone Królestwo zmieni mający zastosowanie system ochrony danych lub wykona wyznaczone uprawnienia bez zgody Unii w ramach Rady Partnerstwa, określony czas kończy się w dniu wykonania uprawnień lub wejścia w życie zmiany.
6. Odniesienia do wykonywania wyznaczonych uprawnień w ust. 1 i 5 nie obejmują wykonywania takich uprawnień, których skutek jest ograniczony do dostosowania do odpowiednich unijnych przepisów o ochronie danych.

7. Wszystkiego, co w innym przypadku stanowiłoby zmianę mającego zastosowanie systemu ochrony danych:

- a) dokonaną za zgodą Unii w ramach Rady Partnerstwa; lub
- b) ograniczoną do dostosowania do odpowiednich unijnych przepisów o ochronie danych,

nie traktuje się jako zmiany mającego zastosowanie systemu ochrony danych do celów ust. 5 i traktuje się jako część mającego zastosowanie systemu ochrony danych do celów ust. 1.

8. Do celów ust. 1, 5 i 7 „zgoda Unii w ramach Rady Partnerstwa” oznacza:

- a) decyzję Rady Partnerstwa opisaną w ust. 11; lub
- b) domniemaną zgodę opisaną w ust. 10.

9. W przypadku gdy Zjednoczone Królestwo powiadomi Unię o zamiarze wykonania wyznaczonych uprawnień lub proponuje zmianę mającego zastosowanie systemu ochrony danych, każda ze Stron może w terminie pięciu dni roboczych wystąpić z wnioskiem o zwołanie posiedzenia Rady Partnerstwa, które musi się odbyć w terminie dwóch tygodni od złożenia takiego wniosku.

10. Jeżeli nie wystąpiono z wnioskiem o zwołanie takiego posiedzenia, uznaje się, że Unia wyraziła zgodę na takie wykonanie lub zmianę w określonym czasie.

11. Jeżeli zostanie złożony wniosek o zwołanie takiego posiedzenia, Rada Partnerstwa rozważa na tym posiedzeniu proponowane wykonanie lub zmianę oraz może przyjąć decyzję stwierdzającą, że zgadza się na wykonanie lub zmianę w określonym okresie.

12. Zjednoczone Królestwo powiadamia Unię, w zakresie, w jakim jest to racjonalnie możliwe, gdy w określonym czasie zawrze nowy instrument, na którym można opierać się w zakresie przekazywania w określonym czasie danych osobowych do państwa trzeciego na podstawie art. 46 ust. 2 lit. a) RODO Zjednoczonego Królestwa lub sekcji 75 ust. 1 lit. a) Ustawy o ochronie danych w Zjednoczonym Królestwie z 2018 r. – *Data Protection Act 2018*. Po powiadomieniu przez Zjednoczone Królestwo na podstawie niniejszego ustępu Unia może wystąpić z wnioskiem o zwołanie posiedzenia Rady Partnerstwa w celu poddania pod dyskusję odpowiedniego instrumentu.

13. Część szósta tytuł I nie ma zastosowania do sporów dotyczących interpretacji i stosowania niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 783

Wejście w życie i tymczasowe stosowanie

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym obie Strony powiadomiły się wzajemnie o wypełnieniu swoich odpowiednich wewnętrznych wymogów i procedur w celu uzyskania zgody na związanie się jej postanowieniami.
2. Strony zgadzają się na tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy od dnia 1 stycznia 2021 r., pod warunkiem że przed tym dniem powiadomią się wzajemnie, że ich odpowiednie wewnętrzne wymogi i procedury niezbędne do tymczasowego stosowania zostały wypełnione. Tymczasowe stosowanie ustaje w jednym z następujących terminów, w zależności od tego, który z nich jest wcześniejszy:
 - a) w dniu 28 lutego 2021 r. lub w innym dniu określonym przez Radę Partnerstwa; lub
 - b) w dniu, o którym mowa w ust. 1.
3. Poczynając od dnia, od którego niniejsza Umowa jest tymczasowo stosowana, Strony rozumieją zawarte w niej odniesienia do „daty wejścia w życie niniejszej Umowy” lub do „wejścia w życie niniejszej Umowy” jako odniesienia do daty rozpoczęcia tymczasowego stosowania niniejszej Umowy.

Съставено в Брюксел и Лондон на тридесети декември две хиляди и двадесета година.

Hecho en Bruselas y Londres, el treinta de diciembre de dos mil veinte.

V Bruselu a v Londýně dne třicátého prosince dva tisíce dvacet.

Udfærdiget i Bruxelles og London, den tredivte december to tusind og tyve.

Geschehen zu Brüssel und London am dreißigsten Dezember zweitausendzwanzig.

Kahe tuhanda kahekümnenda aasta detsembrikuu kolmekümnendal päeval Brüsselis ja Londonis.

Έγινε στις Βρυξέλλες και στο Λονδίνο, στις τριάντα Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι.

Done at Brussels and London on the thirtieth day of December in the year two thousand and twenty.

Fait à Bruxelles et à Londres, le trente décembre deux mille vingt.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil agus i Londain, an tríochadú lá de mhí na Nollag an bhliain dhá mhíle fiche.

Sastavljeno u Bruxellesu i Londonu tridesetog prosinca godine dvije tisuće dvadesete.

Fatto a Bruxelles e Londra, addì trenta dicembre duemilaventi.

Briselē un Londonā, divi tūkstoši divdesmitā gada trīsdesmitajā decembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimtų metų gruodžio trisdešimtą dieną Briuselyje ir Londone.

Kelt Brüsszelben és Londonban, a kétezer-husznadik év december havának harmincadik napján.

Magħmul fi Brussell u Londra, fit-tletin jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u għoxrin.

Gedaan te Brussel en Londen, dertig december tweeduizend twintig.

Sporządzono w Brukseli i Londynie dnia trzydziestego grudnia roku dwa tysiące dwudziestego.

Feito em Bruxelas e em Londres, em trinta de dezembro de dois mil e vinte.

Întocmit la Bruxelles și la Londra la treizeci decembrie două mii douăzeci.

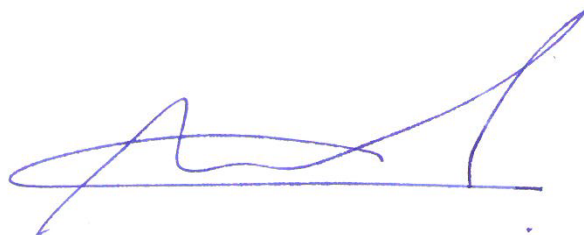
V Bruseli a Londýne tridsiateho decembra dvetisícdvadsať.

V Bruslju in Londonu, tridesetega decembra dva tisoč dvajset.

Tehty Brysselissä ja Lontoossa kolmantenakymmenentenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentä.

Som skedde i Bryssel och i London den trettionde december år tjugohundratjugo.

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Ursoles -

За Европейската общност за атомна енергия
Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
Za Evropské společenství pro atomovou energii
For Det Europæiske Atomenergifællesskab
Für die Europäische Atomgemeinschaft
Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
For the European Atomic Energy Community
Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
Thar ceann an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach
Za Europsku zajednicu za atomsku energiju
Per la Comunità europea dell'energia atomica
Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
Europos atominės energijos bendrijos vardu
Az Európai Atomenergia-közösség részéről
F'isem il-Comunità Ewropea tal-Energija Atomika
Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
För Europeiska atomenergigemenskapen

За Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия
Por el Reino Unido de Gran Bretaña e Irlanda del Norte
Za Spojené království Velké Británie a Severního Irska
For Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland
Für das Vereinigte Königreich Großbritannien und Nordirland
Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi nimel
Για το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας
For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
Pour le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord
Thar ceann Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann
Za Ujedinjenu Kraljevinu Velike Britanije i Sjeverne Irske
Per il Regno Unito di Gran Bretagna e Irlanda del Nord
Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes vārdā –
Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės vardu
Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága részéről
Għar-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq
Voor het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland
W imieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej
Pelo Reino Unido da Grã-Bretanha e da Irlanda do Norte
Pentru Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
Za Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
Za Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska
Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan puolesta
För Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'B' followed by a series of loops and a final flourish.

ZAŁĄCZNIK 1**REGULAMIN RADY PARTNERSTWA I KOMITETÓW****ARTYKUŁ 1****Przewodniczący**

1. Unia i Zjednoczone Królestwo powiadamiają się wzajemnie o imieniu i nazwisku, stanowisku oraz danych kontaktowych swoich wyznaczonych współprzewodniczących. Uznaje się, że współprzewodniczący posiada upoważnienie do reprezentowania, odpowiednio, Unii i Zjednoczonego Królestwa do dnia, w którym druga Strona zostanie powiadomiona o nowym współprzewodniczącym.
2. Współprzewodniczący przyjmują decyzje przewidziane w niniejszym regulaminie za obopólną zgodą.
3. Współprzewodniczącego może zastąpić na określonym posiedzeniu wyznaczony przedstawiciel. Współprzewodniczący lub jego wyznaczony przedstawiciel jak najwcześniej powiadamia drugiego współprzewodniczącego oraz sekretariat Rady Partnerstwa o wyznaczeniu przedstawiciela. Wszelkie odniesienia w niniejszym regulaminie do współprzewodniczących traktuje się jako odniesienia obejmujące wyznaczonego przedstawiciela.

ARTYKUŁ 2

Sekretariat

W skład sekretariatu Rady Partnerstwa (zwanego dalej „sekretariatem”) wchodzi urzędnik Unii i urzędnik rządu Zjednoczonego Królestwa. Sekretariat wykonuje zadania powierzone mu na podstawie niniejszego regulaminu.

Unia i Zjednoczone Królestwo powiadamiają się wzajemnie o imieniu i nazwisku, stanowisku oraz danych kontaktowych urzędnika będącego członkiem sekretariatu Rady Partnerstwa w imieniu, odpowiednio, Unii i Zjednoczonego Królestwa. Uznaje się, że urzędnik ten jest członkiem sekretariatu jako przedstawiciel Unii lub Zjednoczonego Królestwa do dnia, w którym Unia lub Zjednoczone Królestwo powiadomi o nowym członku.

ARTYKUŁ 3

Posiedzenia

1. Każde posiedzenie Rady Partnerstwa zwoływane jest przez sekretariat w dniu i w miejscu uzgodnionym przez współprzewodniczących. W przypadku gdy Unia lub Zjednoczone Królestwo przekazały wniosek o zwołanie posiedzenia za pośrednictwem sekretariatu, Rada Partnerstwa dołoży starań, aby posiedzenie odbyło się w terminie 30 dni od dnia przekazania takiego wniosku lub wcześniej w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie.
2. O ile współprzewodniczący nie postanowią inaczej, posiedzenia Rady Partnerstwa odbywają się na przemian w Brukseli i Londynie.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 współprzewodniczący mogą uzgodnić, że posiedzenie Rady Partnerstwa odbędzie się w formie wideokonferencji lub telekonferencji.

ARTYKUŁ 4

Udział w posiedzeniach

1. W rozsądnym terminie przed każdym posiedzeniem Unia i Zjednoczone Królestwo informują się wzajemnie za pośrednictwem sekretariatu o planowanym składzie swoich odpowiednich delegacji, wskazując imię i nazwisko oraz funkcję każdego członka delegacji.
2. W stosownych przypadkach współprzewodniczący mogą, za obopólną zgodą, zaprosić ekspertów (tj. osoby spoza administracji rządowej) do udziału w posiedzeniach Rady Partnerstwa w celu przedstawienia informacji na konkretny temat i tylko na te części posiedzenia, na których te konkretne tematy poddawane są pod dyskusję.

ARTYKUŁ 5

Dokumenty

Dokumenty w formie pisemnej, przedłożone do debaty w Radzie Partnerstwa są numerowane i przekazywane Unii i Zjednoczonemu Królestwu przez sekretariat.

ARTYKUŁ 6

Korespondencja

1. Unia i Zjednoczone Królestwo przesyłają swoją korespondencję skierowaną do Rady Partnerstwa za pośrednictwem sekretariatu. Taka korespondencja może być wysyłana w dowolnej formie pisemnej, w tym przy użyciu poczty elektronicznej.
2. Sekretariat zapewnia, aby korespondencja kierowana do Rady Partnerstwa była przekazywana współprzewodniczącym i rozsyłana, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 5.
3. Wszelką korespondencję, której nadawcą lub bezpośrednim odbiorcą są współprzewodniczący, przekazuje się do sekretariatu i rozsyła, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 5.

ARTYKUŁ 7

Porządek obrad

1. Sekretariat sporządza projekt wstępnego porządku obrad każdego posiedzenia. Projekt wstępnego porządku obrad, wraz z odpowiednimi dokumentami, przekazuje się współprzewodniczącym nie później niż na 10 dni przed datą posiedzenia.
2. Wstępny porządek obrad zawiera punkty, o których włączenie do porządku obrad wystąpiły Unia lub Zjednoczone Królestwo. Wszelkie takie wnioski, wraz ze wszystkimi odpowiednimi dokumentami, składa się w sekretariacie nie później niż 15 dni przed rozpoczęciem posiedzenia.

3. Nie później niż pięć dni przed datą posiedzenia współprzewodniczący decydują o wstępnym porządku obrad danego posiedzenia.
4. Rada Partnerstwa przyjmuje porządek obrad na początku każdego posiedzenia. Na wniosek Unii lub Zjednoczonego Królestwa punkty inne niż te ujęte we wstępnym porządku obrad mogą zostać włączone do porządku obrad w drodze konsensusu.
5. Współprzewodniczący mogą, za obopólną zgodą, skrócić lub wydłużyć terminy określone w ust. 1, 2 i 3 w celu uwzględnienia wymogów dotyczących poszczególnych przypadków.

ARTYKUŁ 8

Protokół

1. Projekt protokołu każdego posiedzenia sporządzany jest przez urzędnika będącego członkiem sekretariatu Strony, która pełni rolę gospodarza posiedzenia, w terminie 15 dni od zakończenia posiedzenia, chyba że współprzewodniczący zdecydują inaczej. Projekt protokołu przekazuje się w celu przedstawienia uwag członkowi sekretariatu drugiej Strony. Członek sekretariatu może przedstawić uwagi w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania projektu protokołu.
2. Protokół obrad zawiera co do zasady streszczenie każdego punktu ujętego w porządku obrad, a w stosownych przypadkach – informacje o:
 - a) dokumentach przedłożonych Radzie Partnerstwa;

- b) wszelkich oświadczeniach, o których włączenie do protokołu obrad wniósł jeden ze współprzewodniczących; oraz
 - c) przyjętych decyzjach, wydanych zaleceniach, uzgodnionych oświadczeniach i przyjętych wnioskach dotyczących poszczególnych punktów porządku obrad.
3. Protokół obrad zawiera w załączniku wykaz uczestników, w którym podaje się w odniesieniu do każdej z delegacji imiona i nazwiska oraz funkcje wszystkich osób biorących udział w posiedzeniu.
4. Sekretariat dostosowuje projekt protokołu na podstawie otrzymanych uwag, a współprzewodniczący zatwierdzają projekt protokołu ze zmianami w terminie 28 dni od dnia posiedzenia lub w jakimkolwiek innym terminie uzgodnionym przez współprzewodniczących. Po zatwierdzeniu protokołu członkowie sekretariatu poświadczają podpisem dwie jego wersje. Unia i Zjednoczone Królestwo otrzymują po jednej z dwóch autentycznych wersji. Współprzewodniczący mogą uzgodnić, że podpisanie i wymiana kopii w formie elektronicznej spełnia powyższy wymóg.

ARTYKUŁ 9

Decyzje i zalecenia

1. W okresie między posiedzeniami Rada Partnerstwa może przyjmować decyzje lub zalecenia w procedurze pisemnej. Współprzewodniczący przedstawia na piśmie tekst projektu decyzji lub zalecenia drugiemu współprzewodniczącemu w języku roboczym Rady Partnerstwa. Druga Strona ma miesiąc lub jakikolwiek dłuższy okres określony przez Stronę zgłaszającą wniosek na wyrażenie zgody na projekt decyzji lub zalecenia. Jeżeli druga Strona nie wyrazi swojej zgody, proponowana decyzja lub zalecenie są poddawane pod dyskusję i mogą zostać przyjęte na następnym posiedzeniu Rady Partnerstwa. Projekt decyzji lub zaleceń uznaje się za przyjęty, gdy druga Strona wyrazi zgodę, i zostaje on zapisany w protokole kolejnego posiedzenia Rady Partnerstwa zgodnie z art. 8.
2. Jeżeli Rada Partnerstwa przyjmuje decyzje lub zalecenia, w tytule takich aktów wpisuje się odpowiednio słowo „decyzja” lub „zalecenie”. Sekretariat nadaje każdej decyzji lub każdemu zaleceniu numer seryjny oraz odnotowuje datę ich przyjęcia.
3. W decyzjach przyjętych przez Radę Partnerstwa określa się dzień, w którym stają się one skuteczne.

4. Decyzje i zalecenia przyjęte przez Radę Partnerstwa sporządzane są w dwóch egzemplarzach w autentycznych wersjach językowych i podpisywane przez współprzewodniczących, a natychmiast po podpisaniu sekretariat przesyła je Unii i Zjednoczonemu Królestwu. Współprzewodniczący mogą uzgodnić, że podpisanie i wymiana kopii w formie elektronicznej spełnia powyższy wymóg dotyczący podpisu.

ARTYKUŁ 10

Przejrzystość

1. Współprzewodniczący mogą uzgodnić zwołanie posiedzenia publicznego Rady Partnerstwa.
2. Każda ze Stron może podjąć decyzję o publikacji decyzji i zaleceń Rady Partnerstwa w swoim dzienniku urzędowym lub w internecie.
3. Jeżeli Unia lub Zjednoczone Królestwo przekazują Radzie Partnerstwa informacje poufne lub chronione przed ujawnieniem na podstawie ich przepisów ustawowych i wykonawczych, druga Strona traktuje otrzymane informacje jako poufne.
4. Wstępne porządki obrad posiedzeń podaje się do wiadomości publicznej przed posiedzeniem Rady Partnerstwa. Protokoły posiedzeń podaje się do wiadomości publicznej po ich zatwierdzeniu zgodnie z art. 8.
5. Publikowanie dokumentów, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, odbywa się zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami obu Stron w zakresie ochrony danych.

ARTYKUŁ 11

Języki

1. Językami urzędowymi Rady Partnerstwa są języki urzędowe Unii i Zjednoczonego Królestwa.
2. Językiem roboczym Rady Partnerstwa jest język angielski. O ile współprzewodniczący nie postanowią inaczej, Rada Partnerstwa prowadzi obrady na podstawie dokumentów sporządzonych w języku angielskim.
3. Rada Partnerstwa przyjmuje decyzje dotyczące zmiany lub interpretacji niniejszej Umowy w językach, w których tekst niniejszej Umowy jest autentyczny. Wszystkie pozostałe decyzje Rady Partnerstwa, w tym decyzje zmieniające niniejszy regulamin, przyjmowane są w języku roboczym, o którym mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 12

Wydatki

1. Unia i Zjednoczone Królestwo pokrywają wszelkie koszty poniesione przez siebie w związku z udziałem w posiedzeniach Rady Partnerstwa.

2. Wydatki związane z organizacją posiedzeń i sporządzeniem kopii dokumentów ponosi Strona, która pełni rolę gospodarza posiedzenia.
3. Wydatki związane z tłumaczeniem ustnym na język roboczy i z języka roboczego Rady Partnerstwa w czasie posiedzeń ponosi Strona wnosząca o takie tłumaczenie ustne.
4. Każda ze Stron odpowiedzialna jest za tłumaczenie decyzji i innych dokumentów na swoje własne języki urzędowe, jeżeli jest to wymagane na podstawie postanowienia 11, oraz ponosi wydatki związane z takimi tłumaczeniami.

ARTYKUŁ 13

Komitety

1. Bez uszczerbku dla ust. 2 niniejszego artykułu, art. 1–12 stosuje się odpowiednio do komitetów.
 2. Komitety informują Radę Partnerstwa o swoim harmonogramie posiedzeń i porządku obrad z odpowiednim wyprzedzeniem oraz składają Radzie Partnerstwa sprawozdania z wyników i wniosków ze każdego ze swoich posiedzeń.
-

ZAŁĄCZNIK 2**UWAGI WPROWADZAJĄCE DO REGUŁ POCHODZENIA
DLA POSZCZEGÓLNYCH PRODUKTÓW****UWAGA 1****Zasady ogólne**

1. W niniejszym załączniku określa się ogólne postanowienia dotyczące mających zastosowanie wymogów określonych w załączniku 3, jak przewidziano w art. 39 ust. 1 lit. c) niniejszej Umowy.
2. Do celów niniejszego załącznika i załącznika 3 wymogi umożliwiające uznanie danego produktu za pochodzący zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. c) niniejszej Umowy obejmują zmianę klasyfikacji taryfowej, proces wytwarzania, maksymalną wartość lub masę materiałów niepochodzących lub wszelkie inne wymogi określone w niniejszym załączniku i w załączniku 3.
3. Odniesienie do masy w regułach pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów oznacza masę netto, która jest masą materiału lub produktu, nie wliczając masy opakowania.
4. Niniejszy załącznik i załącznik 3 opierają się na Systemie Zharmonizowanym, zmienionym w dniu 1 stycznia 2017 r.

UWAGA 2

Struktura wykazu reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów

1. Uwagi do sekcji lub działów, w stosownych przypadkach, odczytuje się w powiązaniu z regułami pochodzenia dotyczącymi poszczególnych produktów dla odpowiedniej sekcji, działu, pozycji lub podpozycji.
2. Każda reguła pochodzenia dotycząca konkretnych produktów określona w kolumnie 2 załącznika 3 ma zastosowanie do odpowiedniego produktu wskazanego w kolumnie 1 załącznika 3.
3. Jeżeli produkt podlega alternatywnym regułom pochodzenia dotyczącym konkretnych produktów, produkt ten jest pochodzący z terytorium Strony, jeżeli spełnia jeden z wymogów alternatywnych.
4. Jeżeli produkt podlega specyficznej dla danego produktu regule pochodzenia, która zawiera wiele wymogów, produkt ten jest pochodzący z terytorium Strony tylko wtedy, gdy spełnia wszystkie wymogi.
5. Do celów niniejszego załącznika 1 i załącznika 3 stosuje się następujące definicje:
 - a) „sekcja” oznacza sekcję Systemu Zharmonizowanego;
 - b) „dział” oznacza pierwsze dwie cyfry numeru klasyfikacji taryfowej w ramach Systemu Zharmonizowanego;

c) „pozycja” oznacza pierwsze cztery cyfry w numerze klasyfikacji taryfowej w ramach Systemu Zharmonizowanego; oraz

d) „podpozycja” oznacza pierwszych sześć cyfr w numerze klasyfikacji taryfowej w ramach Systemu Zharmonizowanego.

6. Do celów reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów stosuje się następujące skróty:

„CC” oznacza wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolnym działem, z wyjątkiem działu danego produktu; oznacza to, że każdy materiał nie pochodzący użyty do wytworzenia produktu musi być klasyfikowany w dziale (2-cyfrowy poziom Systemu Zharmonizowanego) innym niż dział danego produktu (tj. zmiana działu);

„CTH” oznacza wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją z wyjątkiem pozycji danego produktu; oznacza to, że każdy materiał nie pochodzący użyty do wytworzenia produktu musi być klasyfikowany w pozycji (4-cyfrowy poziom Systemu Zharmonizowanego) innej niż pozycja danego produktu (tj. zmiana pozycji);

„CTSH” oznacza wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną podpozycją, z wyjątkiem podpozycji danego produktu; oznacza to, że każdy materiał nie pochodzący użyty do wytworzenia produktu musi być klasyfikowany w podpozycji (6-cyfrowy poziom Systemu Zharmonizowanego) innej niż podpozycja danego produktu (tj. zmiana podpozycji).

UWAGA 3

Stosowanie reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów

1. Art. 39 niniejszej Umowy, dotyczący produktów, które uzyskały status pochodzących i które są używane do wytwarzania innych produktów, stosuje się niezależnie od tego, czy status ten został uzyskany w tym samym zakładzie na terytorium Strony, na którym produkty te są wykorzystywane.
2. Jeżeli reguła pochodzenia dotycząca poszczególnych produktów wyraźnie wyklucza niektóre materiały niepochodzące lub przewiduje, że wartość lub masa określonego materiału niepochodzącego nie może przekraczać określonego progu, warunki te nie mają zastosowania do materiałów niepochodzących klasyfikowanych gdzie indziej w Systemie Zharmonizowanym.

Przykład 1: Gdy reguła dotycząca spycharek (podpozycja 8429.11) wymaga: „CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących z pozycji 84.31”, użycie materiałów niepochodzących klasyfikowanych gdzie indziej niż 84.29 i 84.31, takich jak śruby (pozycja HS 73.18), druty izolowane i przewody elektryczne (pozycja 85.44) oraz różnego rodzaju elektronika (dział 85), nie jest ograniczone.

Przykład 2: Gdy reguła dla pozycji 35.05 (dekstryny i pozostałe skrobie modyfikowane; kleje oparte na skrobiach itp.) wymaga „CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących z pozycji 11.08”, wówczas użycie materiałów niepochodzących klasyfikowanych gdzie indziej niż 11.08 (skrobia, inulina), takich jak materiały objęte działem 10 (zboża), nie jest ograniczone.

3. Jeżeli reguła pochodzenia dotycząca poszczególnych produktów przewiduje, że produkt wytwarzany jest z określonego materiału, nie wyklucza to użycia innych materiałów, które z uwagi na swoje naturalne właściwości nie są w stanie spełnić tej reguły.

UWAGA 4

Obliczanie maksymalnej wartości materiałów niepochodzących

Do celów reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów stosuje się następujące definicje:

- a) „wartość celna” oznacza wartość określoną zgodnie z Porozumieniem w sprawie stosowania artykułu VII GATT 1994;
- b) „EXW” lub „cena ex-works” oznacza:
- (i) cenę produktu zapłaconą lub należną za produkt producentowi, w którego przedsiębiorstwie przeprowadzono ostatnią obróbkę lub przetwarzanie, pod warunkiem że cena ta obejmuje wartość wszystkich użytych materiałów i innych kosztów poniesionych w procesie wytwarzania produktu, pomniejszoną o wszelkie podatki wewnętrzne, które są lub mogą być zwracane z chwilą wywozu uzyskanego produktu; lub
 - (ii) jeżeli nie ma ceny zapłaconej lub należnej lub jeżeli cena faktycznie zapłacona nie odzwierciedla wszystkich kosztów związanych z wytwarzaniem produktu, które zostały faktycznie poniesione przy wytwarzaniu produktu, wartość wszystkich użytych materiałów i wszystkie inne koszty poniesione przy wytwarzaniu produktu na terytorium Strony dokonującej wywozu:

- A) obejmujących koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne oraz marżę zysku, które można racjonalnie przypisać do tego produktu; oraz
- B) z wyłączeniem kosztów frachtu, ubezpieczenia, wszystkich innych kosztów poniesionych w związku z transportem produktu oraz wszelkich podatków wewnętrznych nakładanych przez Stronę dokonującą wywozu, które są lub mogą być zwracane z chwilą wywozu uzyskanego produktu;
- (iii) do celów ppkt (i), w przypadku gdy ostatni etap produkcji został zakontraktowany z producentem, pojęcie „producent” w ppkt (i) odnosi się do osoby, która zatrudniła podwykonawcę.
- c) „MaxNOM” oznacza maksymalną wartość materiałów nie pochodzących wyrażoną jako wartość procentowa i oblicza się ją zgodnie z następującym wzorem:

$$\text{MaxNOM (\%)} = \frac{\text{VNM}}{\text{EXW}} \times 100$$

- d) „VNM” oznacza wartość materiałów nie pochodzących użytych do wytworzenia produktu, która jest jego wartością celną w momencie przywozu, obejmującą koszty frachtu, ubezpieczenia w stosownych przypadkach, pakowania oraz wszystkie inne koszty związane z transportem materiałów do portu przywozu na terytorium Strony, na którym producent produktu ma siedzibę; w przypadku gdy wartość materiałów nie pochodzących nie jest znana i nie może zostać ustalona, stosuje się pierwszą możliwą do ustalenia cenę zapłaconą za materiały nie pochodzące w Unii lub w Zjednoczonym Królestwie; wartość materiałów nie pochodzących użytych do wytworzenia produktu można obliczyć na podstawie wzoru na średnią ważoną wartości lub innej metody wyceny inwentarza zgodnie z zasadami rachunkowości, które są ogólnie przyjęte na terytorium Strony.

UWAGA 5

Definicje procesów, o których mowa w sekcjach V–VII załącznika 3

Do celów reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów stosuje się następujące definicje:

- a) „przetwarzanie biotechnologiczne” oznacza:
- (i) biologiczną lub biotechnologiczną hodowlę (w tym hodowlę komórkową), hybrydyzację lub modyfikację genetyczną mikroorganizmów (bakterii, wirusów, w tym fagów, itp.) lub komórek ludzkich, zwierzęcych lub roślinnych; oraz
 - (ii) produkcję, izolowanie lub oczyszczanie struktur komórkowych lub międzykomórkowych (takich jak wyizolowane geny, fragmenty genów i plazmidy) lub fermentację;
- b) „zmiana wielkości cząstek” oznacza zamierzoną i kontrolowaną zmianę wielkości cząstek danego produktu, inną niż poprzez proste rozdrabnianie lub prasowanie, w wyniku której uzyskuje się produkt o określonej wielkości cząstek, określonym rozkładzie wielkości cząstek lub określonej powierzchni, które są istotne dla przeznaczenia produktu końcowego, oraz o właściwościach fizycznych lub chemicznych innych niż właściwości materiałów wsadowych;

- c) „reakcja chemiczna” oznacza proces (w tym przetwarzanie biochemiczne), którego skutkiem jest cząsteczka o nowej strukturze, powstała w wyniku zerwania wiązań wewnątrzcząsteczkowych i utworzenia nowych wiązań wewnątrzcząsteczkowych lub w wyniku zmiany przestrzennego rozmieszczenia atomów w cząsteczce, z wyjątkiem następujących reakcji, których do celów niniejszej definicji nie uznaje się za reakcje chemiczne:
- (i) rozpuszczenie w wodzie lub innych rozpuszczalnikach;
 - (ii) usuwanie rozpuszczalników, w tym wody; lub
 - (iii) dodawanie lub usuwanie wody krystalizacyjnej;
- d) „destylacja” oznacza:
- (i) destylację atmosferyczną: proces separacji, w którym oleje ropy naftowej są przekształcane w kolumnie destylacyjnej na frakcje, w zależności od temperatury wrzenia, a następnie opary są skraplane na poszczególne frakcje ciekłe; produkty wytworzone w procesie destylacji ropy naftowej mogą obejmować gaz płynny, benzynę ciężką, benzynę, naftę, olej napędowy lub olej opałowy, oleje lekkie i olej smarowniczy; oraz
 - (ii) destylację próżniową: destylacja pod ciśnieniem niższym niż atmosferyczne, ale nie na tyle niskim, aby proces mógł być zakwalifikowany jako destylacja cząsteczkowa; destylacja próżniowa jest wykorzystywana do destylacji materiałów wysokowrzących i ciepłoczułych, takich jak ciężkie frakcje ropy naftowej, w celu wytworzenia lekkich i ciężkich próżniowych olejów napędowych i pozostałości;

- e) „separacja izomerów” oznacza odizolowanie lub oddzielenie izomerów z mieszaniny izomerów;
- f) „mieszanie i sporządzanie mieszanek” oznacza zamierzoną i kontrolowaną w zakresie proporcji operację mieszania lub sporządzania mieszanek materiałów (w tym ich rozpraszania) w sposób inny niż przez dodanie rozcieńczalników, zgodną z uprzednio ustalonymi specyfikacjami, która prowadzi do wytworzenia produktu posiadającego właściwości fizyczne lub chemiczne istotne z punktu widzenia celów lub zastosowań produktu i różniące się od właściwości materiałów w wsadowych;
- g) „wytwarzanie materiałów wzorcowych” (w tym roztworów wzorcowych) oznacza produkcję preparatu do celów analitycznych, pomiarowych lub referencyjnych, który posiada precyzyjnie określony stopień czystości lub proporcję składników certyfikowaną przez producenta; oraz
- h) „oczyszczanie” oznacza proces, w wyniku którego usuwa się co najmniej 80 % zawartości istniejących zanieczyszczeń lub redukuje lub eliminuje zanieczyszczenia, w wyniku czego powstaje towar odpowiedni do jednego lub większej liczby następujących zastosowań:
- (i) substancje klasy farmaceutycznej, medycznej, kosmetycznej, weterynaryjnej lub spożywczej;
 - (ii) produkty chemiczne i odczynniki do zastosowań analitycznych, diagnostycznych lub laboratoryjnych;
 - (iii) części składowe i komponenty do zastosowania w mikroelektronice;
 - (iv) specjalistyczne zastosowania optyczne;

- (v) zastosowania biotechniczne, na przykład do hodowli komórkowej, w inżynierii genetycznej lub jako katalizator;
- (vi) nośniki stosowane w procesie rozdzielania; lub
- (vii) zastosowania klasy jądrowej.

UWAGA 6

Definicje pojęć stosowanych w sekcji XI załącznika 3

Do celów reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów stosuje się następujące definicje:

- a) „włókna odcinkowe chemiczne” oznaczają włókna ciągłe syntetyczne lub sztuczne, włókna odcinkowe lub odpady, objęte pozycjami 55.01–55.07;
- b) „włókna naturalne” oznaczają włókna inne niż włókna syntetyczne lub sztuczne, których stosowanie jest ograniczone do etapów poprzedzających przędzenie, włącznie z odpadami, oraz, o ile nie określono inaczej, obejmują włókna zgrzeblone, czesane lub inaczej przetworzone, ale nieprzędzone; „włókna naturalne” obejmują włosie końskie objęte pozycją 05.11, jedwab objęty pozycjami 50.02 i 50.03, włókna wełniane oraz cienką lub grubą sierść zwierzęcą objęte pozycjami 51.01–51.05, włókna bawełniane objęte pozycjami 52.01–52.03 oraz pozostałe włókna roślinne objęte pozycjami 53.01–53.05;

- c) „drukowanie” oznacza technikę, na skutek której obiektywna cecha, taka jak kolor, wzór, lub charakterystyka techniczna, jest nadana materiałowi włókienniczemu w sposób trwały, przy użyciu sitodruku, druku na wałkach drukarskich oraz technik druku cyfrowego lub transferowego; oraz
- d) „drukowanie (jako samodzielna operacja)” oznacza technikę, na skutek której obiektywna cecha, taka jak kolor, wzór, lub charakterystyka techniczna, jest nadana materiałowi włókienniczemu w sposób trwały, przy użyciu sitodruku, druku na wałkach drukarskich i technik druku cyfrowego lub transferowego, oraz której towarzyszą przynajmniej dwie czynności przygotowawcze lub wykończeniowe (takie jak czyszczenie, wybielanie, merceryzacja, stabilizacja termiczna, drapanie, kalandrowanie, uodparnianie na kurczliwość, utrwalanie, dekatyzowanie, impregnowanie, reperowanie i robienie węzełków, cięcie, opalanie, tamblowanie, suszenie w suszarkach ramowych, spilśnianie, parowanie i obkurczanie, dekatyzowanie na mokro), pod warunkiem że wartość wszystkich użytych materiałów nie pochodzących nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.

UWAGA 7

Dopuszczalne tolerancje mające zastosowanie do produktów zawierających co najmniej dwa podstawowe materiały włókiennicze

1. Do celów niniejszej uwagi podstawowymi materiałami włókienniczymi są:
 - a) jedwab;
 - b) wełna;

- c) gruba sierść zwierzęca;
- d) cienka sierść zwierzęca;
- e) włosie końskie;
- f) bawełna;
- g) materiały do produkcji papieru i papier;
- h) len;
- i) konopie siewne;
- j) juta i pozostałe włókna tekstylne łykowe;
- k) szał lub pozostałe włókna tekstylne z rodzaju Agave;
- l) włókno kokosowe, manila, ramia i pozostałe włókna tekstylne roślinne;
- m) syntetyczne włókna ciągłe chemiczne;
- n) sztuczne włókna ciągłe chemiczne;
- o) włókna ciągłe przewodzące prąd;

- p) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z polipropylenu;
- q) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poliestru;
- r) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poliamidu;
- s) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poliakrylonitrylu;
- t) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poliimidu;
- u) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poli(tetrafluoroetyleny);
- v) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poli(siarczku fenylu);
- w) syntetyczne włókna odcinkowe chemiczne z poli(chloroku winylu);
- (x) pozostałe syntetyczne chemiczne włókna odcinkowe;
- y) sztuczne chemiczne włókna odcinkowe z wiskozy;
- z) pozostałe sztuczne chemiczne włókna odcinkowe;
- aa) przędza wykonana z poliuretanu dzielona na elastyczne segmenty z polieteru, nawet rdzeniowa;

- bb) przędza wykonana z poliuretanu dzielona na elastyczne segmenty z poliestru, nawet rdzeniowa;
 - cc) produkty objęte pozycją 56.05 (przędza metalizowana) zawierające taśmę składającą się z rdzenia z folii aluminiowej lub rdzenia z folii z tworzywa sztucznego, nawet pokrytej proszkiem aluminiowym, o szerokości nieprzekraczającej 5 mm, i przełożoną przezroczystym lub kolorowym spoiwem umieszczonym pomiędzy dwoma warstwami folii z tworzywa sztucznego;
 - dd) pozostałe produkty objęte pozycją 56.05;
 - ee) włókna szklane; oraz
 - ff) włókna metalowe.
2. W przypadku gdy odesłanie do niniejszej uwagi znajduje się w załączniku 3, wymogi określone w kolumnie 2 nie mają zastosowania, w drodze dopuszczalnej tolerancji, do nie pochodzących podstawowych materiałów włókienniczych, które są wykorzystywane do wytwarzania danego produktu, pod warunkiem, że:
- a) produkt zawiera dwa lub więcej podstawowych materiałów włókienniczych; oraz
 - b) masa całkowita nie pochodzących podstawowych materiałów włókienniczych nie przekracza 10 % masy całkowitej wszystkich użytych podstawowych materiałów włókienniczych.

Przykład: Dla tkaniny wełnianej objętej pozycją 51.12 zawierającej przędzę wełnianą objętą pozycją 51.07, przędzę syntetyczną z włókien staplowych objętą pozycją 55.09 i materiały inne niż podstawowe materiały włókiennicze, można zastosować nie pochodzącą przędzę wełnianą, która nie spełnia wymogu określonego w załączniku 3 lub nie pochodzącą przędzę syntetyczną, która nie spełnia wymogów określonych w załączniku 3, lub połączenie obu materiałów, pod warunkiem że ich całkowita masa nie przekracza 10 % masy wszystkich podstawowych materiałów włókienniczych.

3. Niezależnie od ust. 2 lit. b), w przypadku produktów zawierających „przędzę wykonaną z poliuretanu dzieloną na elastyczne segmenty z polieteru, nawet rdzeniową” maksymalna dopuszczalna tolerancja wynosi 20 %. Jednakże udział procentowy innych nie pochodzących podstawowych materiałów włókienniczych nie może przekraczać 10 %.
4. Niezależnie od ust. 2 lit. b), w przypadku produktów zawierających „taśmę składającą się z rdzenia z folii aluminiowej lub rdzenia z folii z tworzywa sztucznego, nawet pokrytej proszkiem aluminiowym, o szerokości nieprzekraczającej 5 mm, i przełożoną przezroczystym lub kolorowym spoiwem umieszczonym pomiędzy dwoma warstwami folii z tworzywa sztucznego” maksymalna dopuszczalna tolerancja wynosi 30 %. Jednakże udział procentowy innych nie pochodzących podstawowych materiałów włókienniczych nie może przekraczać 10 %.

UWAGA 8

Inne dopuszczalne tolerancje mające zastosowanie do niektórych wyrobów włókienniczych

1. W przypadku gdy odesłanie do niniejszej uwagi znajduje się w załączniku 3, nie pochodzące materiały włókiennicze (z wyjątkiem podszewek i międzypodszewek), które nie spełniają wymogów określonych w kolumnie 2 dla danego gotowego wyrobu włókienniczego, mogą być wykorzystywane, pod warunkiem że są klasyfikowane w pozycji innej niż produkt, a ich wartość nie przekracza 8 % ceny EXW produktu.
2. Materiały nie pochodzące, które nie są klasyfikowane w działach 50–63, mogą być używane bez ograniczeń w wytwarzaniu wyrobów włókienniczych klasyfikowanych w działach 50–63, niezależnie od tego, czy zawierają materiały włókiennicze.

Przykład: Jeżeli wymóg określony w załączniku 3 przewiduje, że do niektórych wyrobów włókienniczych (takich jak spodnie) stosuje się przędzę, nie wyklucza to stosowania nie pochodzących elementów metalowych (takich jak guziki), ponieważ elementy metalowe nie są klasyfikowane w działach 50–63. Z tej samej przyczyny nie uniemożliwia to używania nie pochodzących suwaków, mimo że zawierają one zwykle materiał włókienniczy.

3. W przypadku gdy wymóg określony w załączniku 3 obejmuje maksymalną wartość materiałów nie pochodzących, przy obliczaniu wartości materiałów nie pochodzących uwzględnia się wartość materiałów nie pochodzących, które nie są klasyfikowane w działach 50–63.

UWAGA 9

Produkty rolne

Produkty rolne klasyfikowane w sekcji II Systemu Zharmonizowanego i w pozycji 24.01, uprawiane lub zebrane na terytorium Strony, traktuje się jako pochodzące z terytorium tej Strony, nawet jeżeli są uprawiane z nasion, bulw, podkładek, sadzonek, zrazów, szczepów, pędów, pąków lub innych żywych części roślin przywożonych z państwa trzeciego.

ZAŁĄCZNIK 3

REGUŁY POCHODZENIA DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH PRODUKTÓW

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA I	ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO
Dział 1	Zwierzęta żywe
01.01–01.06	Wszystkie zwierzęta objęte działem 1 są całkowicie uzyskane.
Dział 2	Mięso i podroby jadalne
02.01–02.10	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 1 i 2 są całkowicie uzyskane.
Dział 3	Ryby, skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne
03.01–03.08	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 3 są całkowicie uzyskane.
Dział 4	Produkty mleczarskie; jaja ptasie; miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
04.01–04.10	Wytwarzanie, w którym: – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane, oraz – całkowita masa nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
Dział 5	Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
05.01–05.11	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA II	PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO
Dział 6	Drzewa żywe i pozostałe rośliny; bulwy, korzenie i podobne; kwiaty cięte i liście ozdobne
06.01–06.04	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 6 są całkowicie uzyskane.
Dział 7	Warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy, jadalne
07.01–07.14	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 7 są całkowicie uzyskane.
Dział 8	Owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów
08.01–08.14	Wytwarzanie, w którym: – wszystkie użyte materiały objęte działem 8 są całkowicie uzyskane, oraz – całkowita masa nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
Dział 9	Kawa, herbata, maté (herbata paragwajska) i przyprawy
09.01–09.10	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
Dział 10	Zboża
10.01–10.08	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 10 są całkowicie uzyskane.
Dział 11	Produkty przemysłu młynarskiego; sód; skrobie; inulina; gluten pszeniczny
11.01–11.09	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działami 10 i 11, pozycjami 07.01, 07.14, 23.02–23.03 lub podpozycją 0710.10 są całkowicie uzyskane.
Dział 12	Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe lub lecznicze; słoma i pasza
12.01–12.14	CTH
Dział 13	Szelak; gumy, żywice oraz pozostałe soki i ekstrakty roślinne

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
13.01–13.02	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją, w którym całkowita masa materiałów nie pochodzących objętymi pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
Dział 14	Materiały roślinne do wyplatania; produkty pochodzenia roślinnego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
14.01–14.04	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
SEKCJA III	TŁUSZCZE I OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO ORAZ PRODUKTY ICH ROZKŁADU; GOTOWE TŁUSZCZE JADALNE; WOSKI POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO
Dział 15	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produkty ich rozkładu; gotowe tłuszcze jadalne; woski pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego
15.01–15.04	CTH
15.05–15.06	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
15.07–15.08	CTSH
15.09–15.10	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały roślinne są całkowicie uzyskane.
15.11–15.15	CTSH
15.16–15.17	CTH
15.18–15.19	CTSH
15.20	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
15.21–15.22	CTSH
SEKCJA IV	GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE; NAPOJE BEZALKOHOŁOWE, ALKOHOŁOWE I OCET; TYTOŃ I PRZEMYSŁOWE NAMIASKI TYTONIU
Dział 16	Przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
1601.00–1604.18	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działami 1, 2, 3 i 16 są całkowicie uzyskane ¹ .
1604.19	CC
1604.20	
– Przetwory z surimi:	CC
– Pozostałe:	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 3 i 16 są całkowicie uzyskane ² .
1604.31–1605.69	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 3 i 16 są całkowicie uzyskane.
Dział 17	Cukry i wyroby cukiernicze
17.01	CTH
17.02	CTH, pod warunkiem że masa całkowita wykorzystanych nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 11.01–11.08, 17.01 i 17.03 nie przekracza 20 % masy produktu.
17.03	CTH

¹ Przetworzone lub zakonserwowane tuńczyki, bonito i pelamida (*Sarda* spp.), całe lub w kawałkach (z wyłączeniem mielonych) klasyfikowane w podpozycji 1604.14 mogą zostać uznane za pochodzące na podstawie alternatywnych reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów w ramach rocznego kontyngentu określonego w załączniku 4.

² Przetworzone lub zakonserwowane tuńczyki, bonito lub inne ryby z rodzaju *Euthynnus* (z wyłączeniem całych lub w kawałkach) klasyfikowane w podpozycji 1604.20 mogą zostać uznane za pochodzące na podstawie alternatywnych reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów w ramach rocznego kontyngentu określonego w załączniku 4.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
17.04	
– Biała czekolada:	CTH, pod warunkiem że: a) wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane; oraz b) (i) masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 40 % masy produktu; lub (ii) wartość użytych materiałów niepochodzących objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 30 % ceny ex-works produktu.
– Pozostałe:	CTH, pod warunkiem że: – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane; oraz – masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 40 % masy produktu.
Dział 18	Kakao i przetwory z kakao
18.01–18.05	CTH
1806.10	CTH, pod warunkiem że: – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane, oraz – masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 40 % masy produktu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
1806.20–1806.90	CTH, pod warunkiem że: a) wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane; oraz b) i) masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 40 % masy produktu; lub ii) wartość użytych materiałów niepochodzących objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 30 % ceny ex-works produktu.
Dział 19	Przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka; pieczywa cukiernicze
19.01–19.05	CTH, pod warunkiem że: – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane, – masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych działami 2, 3 i 16 nie przekracza 20 % masy produktu, – masa całkowita użytych materiałów niepochodzących objętych pozycjami 10.06 i 11.08 nie przekracza 20 % masy produktu, oraz – masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 40 % masy produktu.
Dział 20	Przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub pozostałych części roślin
20.01	CTH
20.02–20.03	Wytwarzanie, w którym wszystkie wykorzystane materiały objęte działem 7 są całkowicie uzyskane.
20.04–20.09	CTH, pod warunkiem że masa całkowita wykorzystanych niepochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 40 % masy produktu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 21	Różne przetwory spożywcze
21.01–21.02	CTH, pod warunkiem że: – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane, oraz – masa całkowita wykorzystanych nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
2103.10 2103.20 2103.90	CTH; jednakże mogą być użyte nie pochodzące mąka lub mączka z gorczycy lub gotowa musztarda.
2103.30	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
21.04–21.06	CTH, pod warunkiem że: – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane, oraz – masa całkowita wykorzystanych nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
Dział 22	Napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet
22.01–22.06	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 22.07 i 22.08, pod warunkiem że: – wszystkie użyte materiały objęte podpozycjami 0806.10, 2009.61, 2009.69 są całkowicie uzyskane, – wszystkie użyte materiały objęte działem 4 są całkowicie uzyskane, oraz – masa całkowita wykorzystanych nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
22.07	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 22.08, pod warunkiem że wszystkie użyte materiały objęte działem 10, podpozycjami 0806.10, 2009.61 i 2009.69 są całkowicie uzyskane

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
22.08–22.09	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 22.07 i 22.08, pod warunkiem że wszystkie użyte materiały objęte podpozycjami 0806.10, 2009.61 i 2009.69 są całkowicie uzyskane.
Dział 23	Pozostałości i odpady przemysłu spożywczego; gotowa karma dla zwierząt
23.01	CTH
2302.10–2303.10	CTH, pod warunkiem że masa całkowita wykorzystanych nie pochodzących materiałów objętych działem 10 nie przekracza 20 % masy produktu.
2303.20–2308.00	CTH
23.09	CTH, pod warunkiem że: – wszystkie wykorzystane materiały objęte działami 2 i 4 są całkowicie uzyskane, – całkowita masa użytych materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 10.01–10.04, 10.07–10.08, działem 11 oraz pozycjami 23.02 i 23.03 nie przekracza 20 % masy produktu, oraz – masa całkowita wykorzystanych nie pochodzących materiałów objętych pozycjami 17.01 i 17.02 nie przekracza 20 % masy produktu.
Dział 24	Tytoń i przemysłowe namiastki tytoniu
24.01	Wytwarzanie, w którym wszystkie materiały objęte pozycją 24.01 są całkowicie uzyskane.
2402.10	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją, pod warunkiem że całkowita masa użytych materiałów nie pochodzących objętych pozycją 24.01 nie przekracza 30 % masy użytych materiałów objętych działem 24.
2402.20	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją, z wyjątkiem pozycji danego produktu i tytoniu do palenia objętego podpozycją 2403.19, w których co najmniej 10 % masy wszystkich użytych materiałów objętych pozycją 24.01 jest całkowicie uzyskane.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
2402.90	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją, pod warunkiem że całkowita masa użytych materiałów nie pochodzących objętych pozycją 24.01 nie przekracza 30 % masy użytych materiałów objętych działem 24.
24.03	CTH, w którym co najmniej 10 % masy wszystkich użytych materiałów objętych pozycją 24.01 jest całkowicie uzyskane.
SEKCJA V	PRODUKTY MINERALNE Uwaga do sekcji: Definicje horyzontalnych zasad przetwarzania w ramach niniejszej sekcji – zob. uwaga 5 w załączniku 2
Dział 25	Sól; siarka; ziemie i kamienie; materiały gipsowe; wapno i cement
25.01–25.30	CTH; lub MaxNOM 70 % (EXW).
Dział 26	Rudy metali, żużel i popiół
26.01–26.21	CTH
Dział 27	Paliwa mineralne, oleje mineralne i produkty ich destylacji; substancje bitumiczne; woski mineralne
27.01–27.09	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
27.10	CTH z wyjątkiem biodiesla nie pochodzącego objętego podpozycją 3824.99 lub 3826.00; lub Stosuje się destylację lub reakcje chemiczną, pod warunkiem że użyty biodiesel (w tym hydrolafinowany olej roślinny) objęty pozycją 27.10 i podpozycjami 3824.99 i 3826.00 jest uzyskiwany w drodze estryfikacji, transestryfikacji lub hydrolafinacji.
27.11–27.15	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA VI:	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO LUB PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH Uwaga do sekcji: Definicje horyzontalnych zasad przetwarzania w ramach niniejszej sekcji – zob. uwaga 5 w załączniku 2
Dział 28	Chemikalia nieorganiczne; organiczne lub nieorganiczne związki metali szlachetnych, metali ziem rzadkich, pierwiastków promieniotwórczych lub izotopów
28.01–28.53	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 29	Chemikalia organiczne
2901.10–2905.42	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
2905.43–2905.44	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 17.02 i podpozycją 3824.60.
2905.45	CTSH, można jednakże użyć materiały nie pochodzące objęte tą samą podpozycją co produkt, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 20 % ceny ex-works produktu; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
2905.49–2942	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 30	Produkty farmaceutyczne
30.01–30.06	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 31	Nawozy
31.01–31.04	CTH, można jednakże użyć materiały niepochodzące objęte tą samą pozycją co produkt, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 20 % ceny EXW produktu; lub MaxNOM 40 % (EXW).
31.05	
– Azotan sodu – Cyjanamid wapnia – Siarczan potasu – Siarczan magnezowo-potasowy	CTH, można jednakże użyć materiały niepochodzące objęte tą samą pozycją co produkt, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 20 % ceny EXW produktu; lub MaxNOM 40 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe	CTH, można jednakże użyć materiały niepochodzące objęte tą samą pozycją co produkt, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 20 % ceny EXW produktu i w których wartość wszystkich użytych materiałów niepochodzących nie przekracza 50 % ceny EXW produktu; lub MaxNOM 40 % (EXW).
Dział 32	Ekstrakty garbników lub środków barwiących; garbniki i ich pochodne; barwniki, pigmenty i pozostałe środki barwiące; farby i lakiery; kit i pozostałe masy uszczelniające; atramenty
32.01–32.15	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 33	Olejki eteryczne i rezinoidy; preparaty perfumeryjne, kosmetyczne lub toaletowe
33.01	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
3302.10	CTH, można jednakże użyć materiały niepochodzące objęte podpozycją 3302.10, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 20 % ceny EXW produktu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
3302.90	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
33.03	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
33.04 –33.07	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 34	Mydło, organiczne środki powierzchniowo czynne, preparaty piorące, preparaty smarowe, woski syntetyczne, woski preparowane, preparaty do czyszczenia lub szorowania, świece i artykuły podobne, pasty modelarskie, „woski dentystyczne” oraz preparaty dentystyczne produkowane na bazie gipsu
34.01–34.07	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 35	Substancje białkowe; skrobie modyfikowane; kleje; enzymy
35.01–35.04	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 4.
35.05	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 11.08.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
35.06–35.07	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 36	Materiały wybuchowe; wyroby pirotechniczne; zapalki; stopy piroforyczne; niektóre materiały łatwo palne
36.01–36.06	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 37	Materiały fotograficzne lub kinematograficzne
37.01–37.07	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 38	Produkty chemiczne różne

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
38.01–38.08	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
3809.10	CTH, z wyjątkiem niepochodzących materiałów objętych pozycjami 11.08 i 35.05.
3809.91–3822.00	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
38.23	Wytwarzanie z materiałów niepochodzących objętych dowolną pozycją.
3824.10–3824.50	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
3824.60	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych podpozycjami 2905.43 i 2905.44.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
3824.71–3825.90	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
38.26	Wytwarzanie, w którym biodiesel jest uzyskiwany w drodze transestryfikacji, estyfikacji lub hydrowyafinacji.
SEKCJA VII:	TWORZYWA SZTUCZNE I ARTYKUŁY Z NICH; KAUCZUK I ARTYKUŁY Z KAUCZUKU Uwaga do sekcji: Definicje horyzontalnych zasad przetwarzania w ramach niniejszej sekcji – zob. uwaga 5 w załączniku 2
Dział 39	Tworzywa sztuczne i artykuły z nich
39.01–39.15	CTSH; Stosuje się reakcję chemiczną, oczyszczanie, mieszanie i sporządzanie mieszanek, wytwarzanie materiałów wzorcowych, zmianę wielkości cząstek, separację izomerów lub przetwarzanie biotechnologiczne; lub MaxNOM 50 % (EXW).
39.16–39.19	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
39.20	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
39.21–39.22	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
3923.10–3923.50	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
3923.90–3925.90	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
39.26	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 40	Kauczuk i artykuły z kauczuku
40.01–40.11	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
4012.11–4012.19	CTSH; lub Bieżnikowanie opon używanych.
4012.20–4017.00	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA VIII	SKÓRY I SKÓRKI SUROWE, SKÓRY WYPRAWIONE, SKÓRY FUTERKOWE I ARTYKUŁY Z NICH; WYROBY SIODLARSKIE I RYMARSKIE; ARTYKUŁY PODRÓŻNE, TOREBKI I PODOBNE POJEMNIKI; ARTYKUŁY Z JELIT ZWIERZĘCYCH (INNYCH NIŻ JELITA JEDWABNIKÓW)
Dział 41	Skóry i skórki surowe (inne niż skóry futerkowe) oraz skóry wyprawione
41.01–4104.19	CTH
4104.41–4104.49	CTSH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych podpozycjami 4104.41–4104.49.
4105.10	CTH
4105.30	CTSH
4106.21	CTH
4106.22	CTSH
4106.31	CTH
4106.32–4106.40	CTSH
4106.91	CTH
4106.92	CTSH
41.07–41.13	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych podpozycjami 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 i 4106.92. Można jednakże użyć materiały niepochodzące objęte podpozycjami 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 lub 4106.92, pod warunkiem że zostaną poddane operacji ponownego garbowania.
4114.10	CTH
4114.20	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych podpozycjami 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32, 4106.92 i 4107. Można jednakże użyć materiały niepochodzące objęte podpozycjami 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32, 4106.92 i pozycją 41.07, pod warunkiem że zostaną poddane operacji ponownego garbowania.
41.15	CTH

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 42	Artykuły ze skóry wyprawionej; wyroby siodlarskie i rymarskie; artykuły podróżne, torebki i podobne pojemniki; artykuły z jelit zwierzęcych (innych niż jelita jedwabników)
42.01–42.06	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 43	Skóry futerkowe i futra sztuczne; wyroby z nich
4301.10–4302.20	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
4302.30	CTSH
43.03–43.04	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA IX	DREWNO I ARTYKUŁY Z DREWNA; WĘGIEL DRZEWNY; KOREK I ARTYKUŁY Z KORKA; WYROBY ZE SŁOMY, Z ESPARTO LUB POZOSTAŁYCH MATERIAŁÓW DO WYPLATANIA; WYROBY KOSZYKARSKIE I WYROBY Z WIKLINY
Dział 44	Drewno i artykuły z drewna; węgiel drzewny
44.01–44.21	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 45	Korek i artykuły z korka
45.01–45.04	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 46	Wyroby ze słomy, z esparto lub pozostałych materiałów do wyplatania; wyroby koszykarskie oraz wyroby z wikliny
46.01–46.02	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA X	MASA WŁÓKNISTA Z DREWNA LUB Z POZOSTAŁEGO WŁÓKNISTEGO MATERIAŁU CELULOZOWEGO; PAPIER LUB TEKTURA Z ODZYSKU (MAKULATURA I ODPADY); PAPIER I TEKTURA ORAZ ARTYKUŁY Z NICH
Dział 47	Masa włóknista z drewna lub z pozostałego włóknistego materiału celulozowego; papier lub tektura, z odzysku (makulatura i odpady)
47.01–47.07	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 48	Papier i tektura; artykuły z masy papierniczej, papieru lub tektury
48.01–48.23	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 49	Książki, gazety, obrazki i pozostałe wyroby przemysłu poligraficznego; manuskrypty, maszynopisy i plany
49.01–49.11	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA XI	MATERIAŁY I ARTYKUŁY WŁÓKIENNICZE Uwaga do sekcji: Definicje terminów stosowanych w odniesieniu do dopuszczalnych tolerancji mających zastosowanie do niektórych wyrobów wykonanych z materiałów włókienniczych – zob. uwagi 6, 7 i 8 do załącznika 2
Dział 50	Jedwab
50.01–50.02	CTH
50.03	
zgrzebny lub czesany:	Zgrzeblenie lub czesanie odpadów jedwabiu
– Pozostałe:	CTH
50.04–50.05	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien ciągłych chemicznych połączone z przędzeniem; Wytłaczanie włókien ciągłych chemicznych połączone ze skręcaniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
50.06	
– Przędza jedwabna oraz przędza z odpadów jedwabiu:	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien ciągłych chemicznych połączone z przędzeniem; Wytłaczanie włókien ciągłych chemicznych połączone ze skręcaniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
– Jelita jedwabnika:	CTH

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
50.07	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Skręcanie lub wykonywanie dowolnych operacji mechanicznych połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
Dział 51	Wełna, cienka lub gruba sierść zwierzęca; przędza i tkanina z włosa końskiego
51.01–51.05	CTH
51.06–51.10	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
51.11–51.13	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 52	Bawełna
52.01–52.03	CTH
52.04–52.07	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
52.08–52.12	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Skręcanie lub wykonywanie dowolnych operacji mechanicznych połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem, powlekaniami lub laminowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
Dział 53	Pozostałe włókna roślinne; przędza papierowa i tkaniny z przędzy papierowej
53.01–53.05	CTH
53.06–53.08	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
53.09–53.11	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem, powlekaniami lub laminowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
Dział 54	Włókna ciągłe chemiczne; pasek i tym podobne z materiałów włókienniczych chemicznych
54.01–54.06	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
54.07–54.08	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem, powlekaniami lub laminowaniem; Skręcanie lub wykonywanie dowolnych operacji mechanicznych połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 55	Włókna odcinkowe chemiczne
55.01–55.07	Wytłaczanie włókien chemicznych.
55.08–55.11	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
55.12–55.16	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Skręcanie lub wykonywanie dowolnych operacji mechanicznych połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem, powlekaniami lub laminowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
Dział 56	Wata, filc i włókniny; przędze specjalne; szpagat, powrozy, linki i liny oraz artykuły z nich
56.01	Przędzenie lub spajanie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem lub spajaniem Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; lub Powlekanie, flokowanie, laminowanie lub metalizacja połączone z co najmniej dwiema innymi głównymi czynnościami przygotowawczymi lub wykończeniowymi (takimi jak kalandrowanie, procesy uodparniania na kurczliwość, stabilizacja termiczna, trwałe wykańczanie), pod warunkiem że wartość użytych materiałów nie pochodzących nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
56.02	
– Filc igłowany:	Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z formowaniem tkaniny; jednakże: – nie pochodzące włókno polipropylenowe ciągle objęte pozycją 54.02, – nie pochodzące włókna polipropylenowe objęte pozycją 55.03 lub 55.06, lub – nie pochodzący kabel z włókna ciągłego z polipropylenu objęty pozycją 55.01, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy ciągłej lub włókna we wszystkich przypadkach mniejszej od 9 decyteków, mogą zostać użyte, jeżeli ich całkowita wartość nie przekracza 40 % ceny EXW produktu; lub Samo formowanie tkaniny z włókniny w przypadku filcu z włókien naturalnych.
– Pozostałe:	Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z formowaniem tkaniny; lub Samo formowanie tkaniny z włókniny w przypadku innego filcu z włókien naturalnych.
5603.11–5603.14	Wytwarzanie z – ukierunkowanych lub dowolnie ułożonych włókien, lub – substancji lub polimerów o pochodzeniu naturalnym lub chemicznym, w obu przypadkach materiały te są następnie spajane we włókninę.
5603.91–5603.94	Wytwarzanie z – ukierunkowanych lub dowolnie ułożonych włókien odcinkowych, lub – ciętej przędzy, o pochodzeniu naturalnym lub chemicznym, w obu przypadkach materiały te są następnie spajane we włókninę.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
5604.10	Wytwarzanie z nici gumowej lub sznurka, niepokrytych materiałem włókienniczym.
5604.90	Przędzenie włókien naturalnych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
56.05	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; lub Skręcanie połączone z dowolną operacją mechaniczną.
56.06	Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem; Skręcanie i zwijanie przędzy rdzeniowej; Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych; lub Flokowanie połączone z barwieniem;
56.07–56.09	Przędzenie włókien naturalnych; lub Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z przędzeniem.
Dział 57	Dywany i pozostałe pokrycia podłogowe włókiennicze Uwaga do działu: W przypadku produktów objętych niniejszym działem tkanina z juty może zostać użyta jako podkład.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
57.01–57.05	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem lub pikowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem lub pikowaniem; Wytwarzanie z przędzy kokosowej, przędzy z sizalu, przędzy jutowej lub klasycznej przędzy wiskozowej obrączkowej; Pikowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Pikowanie lub tkanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z powlekaniami lub laminowaniem; Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; lub Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z technikami włókninowymi, w tym igłowaniem.
Dział 58	Tkaniny specjalne; materiały włókiennicze igłowe; koronki; tkaniny obciowe; pasmanteria; hafty
58.01–58.04	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem lub pikowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem lub pikowaniem; Tkanie połączone z barwieniem, flokowaniem, powlekaniami, laminowaniem lub metalizowaniem; Pikowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
58.05	CTH
58.06–58.09	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem lub pikowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem lub pikowaniem; Tkanie połączone z barwieniem, flokowaniem, powlekaniami, laminowaniem lub metalizowaniem; Pikowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
58.10	Haftowanie, w którym wartość materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją, z wyjątkiem pozycji danego produktu, nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
58.11	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem lub pikowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem lub pikowaniem; Tkanie połączone z barwieniem, flokowaniem, powlekaniami, laminowaniem lub metalizowaniem; Pikowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
Dział 59	Tekstyli impregnowane, powleczone, pokryte lub laminowane; artykuły włókiennicze w rodzaju nadających się do użytku przemysłowego
59.01	Tkanie połączone z barwieniem, flokowaniem, powlekaniami, laminowaniem lub metalizowaniem; lub Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem.
59.02	
– Zawierające nie więcej niż 90 % masy materiałów włókienniczych	Tkanie.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe:	Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z tkaniem.
59.03	Tkanie, dzianie lub szydelkowanie połączone z impregnowaniem, powlekaniami, pokrywaniem, laminowaniem lub metalizowaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
59.04	Kalandrowanie połączone z barwieniem, powlekaniami, laminowaniem lub metalizowaniem. Niepochodząca tkanina z juty może zostać użyta jako podkład; lub Tkanie połączone z barwieniem, powlekaniami, laminowaniem lub metalizowaniem. Niepochodząca tkanina z juty może zostać użyta jako podkład.
59.05	
– Impregnowane, powlekane, pokryte lub laminowane gumą, tworzywami sztucznymi lub innymi materiałami:	Tkanie, dzianie lub formowanie włókniny połączone z impregnowaniem, powlekaniami, pokryciem, laminowaniem lub metalizowaniem.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe:	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z tkaniem; Tkanie, dzianie lub formowanie włókniny połączone z barwieniem, powlekaniami lub laminowaniem; Tkanie połączone z drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
59.06	
– Dzianiny:	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; Dzianie lub szydełkowanie połączone z gumowaniem; lub Gumowanie połączone z co najmniej dwiema innymi głównymi czynnościami przygotowawczymi lub wykończeniowymi (takimi jak kalandrowanie, procesy uodparniania na kurczliwość, stabilizacja termiczna, trwałe wykańczanie), pod warunkiem że wartość użytych materiałów nie pochodzących nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe tkaniny wykonane z przędzy z syntetycznego włókna ciągłego, zawierające więcej niż 90 % masy materiałów włókienniczych:	Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z tkaniem.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe:	Tkanie, dzianie lub proces wytwarzania włókien połączony z barwieniem, powlekaniem lub gumowaniem; Barwienie przędzy połączone z tkaniem, dzianiem lub procesem wytwarzania włókien; lub Gumowanie połączone z co najmniej dwiema innymi głównymi czynnościami przygotowawczymi lub wykończeniowymi (takimi jak kalandrowanie, procesy uodparniania na kurczliwość, stabilizacja termiczna, trwałe wykańczanie), pod warunkiem że wartość użytych materiałów nie pochodzących nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.
59.07	Tkanie, dzianie lub formowanie włókniny połączone z barwieniem drukowaniem, powlekaniem, impregnowaniem lub pokrywaniem; Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; lub Drukowanie (jako samodzielna operacja).
59.08	
– Koszulki żarowe, impregnowane:	Wytwarzanie z workowych tkanin dzianych lub szydełkowanych
– Pozostałe:	CTH

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
59.09–59.11	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z tkaniem; Wytłaczanie włókien chemicznych połączone z tkaniem; Tkanie połączone z barwieniem, powlekaniami lub laminowaniem; lub Powlekanie, flokowanie, laminowanie lub metalizacja połączone z co najmniej dwiema innymi głównymi czynnościami przygotowawczymi lub wykończeniowymi (takimi jak kalandrowanie, procesy uodparniania na kurczliwość, stabilizacja termiczna, trwałe wykańczanie), pod warunkiem że wartość użytych materiałów nie pochodzących nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.
Dział 60	Dzianiny
60.01–60.06	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; Dzianie lub szydełkowanie połączone z barwieniem, flokowaniem, powlekaniami, laminowaniem lub drukowaniem; Flokowanie połączone z barwieniem lub drukowaniem; Barwienie przędzy połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; lub Skręcanie lub teksturowanie połączone z dzianiem lub szydełkowaniem, pod warunkiem że wartość użytej nie pochodzącej przędzy przed skręcaniem lub teksturowaniem, nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.
Dział 61	Artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, dziane

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
61.01–61.17	
– Otrzymywane przez zszywanie lub połączenie w inny sposób dwóch kawałków dzianin lub ich większej liczby, które zostały albo pocięte do kształtu, albo wykonane bezpośrednio do kształtu:	Dzianie lub szydełkowanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).
– Pozostałe:	Przędzenie włókien odcinkowych naturalnych lub chemicznych połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; Wytłaczanie przędzy z włókna ciągłego chemicznego połączone z dzianiem lub szydełkowaniem; lub Dzianie i wykańczanie, w ramach jednej operacji.
Dział 62	Artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, niedziane
62.01	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
62.02	
– Haftowane:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.03	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.04	
– Haftowane:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
62.05	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.06	
– Haftowane:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.07–62.08	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.09	
– Haftowane:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.10	
– Sprzęt ogniotrwały z tkanin pokrytych folią z aluminiowanego poliestru:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Powlekanie lub laminowanie połączone z wykańczaniem, w tym przycinaniem tkaniny, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny niepowlekanej lub nielaminowanej nie pochodzącej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.11	
– Odzież damska lub dziewczęca, haftowana:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
62.12	
– Dziane, otrzymywane przez zszycie lub połączenie w inny sposób dwóch kawałków dzianin lub ich większej liczby, które zostały albo pocięte do kształtu, albo wykonane bezpośrednio do kształtu:	Dzianie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.13–62.14	
– Haftowane:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu; lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.15	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
62.16	
– Sprzęt ogniotrwały z tkanin pokrytych folią z aluminiowanego poliestru:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Powlekanie lub laminowanie połączone z wykańczaniem, w tym przycinaniem tkaniny, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny niepowlekanej lub nielaminowanej nie pochodzącej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
62.17	
– Haftowane:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny nie pochodzącej niehaftowanej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu; lub Wykańczanie, włączając przycinanie tkanin poprzedzone drukowaniem (jako samodzielną operacją).
– Sprzęt ogniotrwały z tkanin pokrytych folią z aluminiowanego poliestru:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin); lub Powlekanie lub laminowanie połączone z wykańczaniem, w tym przycinaniem tkaniny, pod warunkiem że wartość użytej tkaniny niepowlekanej lub nielaminowanej nie pochodzącej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Międzyposzewki do kołnierzy i mankietów:	CTH, pod warunkiem że wartość wszystkich użytych materiałów nie pochodzących nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).
Dział 63	Pozostałe gotowe artykuły włókiennicze; zestawy; odzież używana i używane artykuły włókiennicze; szmaty
63.01–63.04	
– Z filcu, z włóknin:	Formowanie włókniny połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Pozostałe: -- Haftowane:	Tkanie lub dzianie lub szydełkowanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin). lub Wytwarzanie z tkanin niehaftowanych (innych niż dziane lub szydełkowane), pod warunkiem że wartość użytej tkaniny niehaftowanej niepochoǳącej nie przekracza 40 % ceny EXW produktu.
-- Pozostałe:	Tkanie lub dzianie lub szydełkowanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).
63.05	Wyłaczanie włókien chemicznych lub przędzenie włókien naturalnych lub włókien odcinkowych chemicznych, połączone z tkanieniem lub dzianiem i wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).
63.06	
– Z włókniń:	Formowanie włókniny połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).
-- Pozostałe:	Tkanie połączone z wykańczaniem (włączając przycinanie tkanin).
63.07	MaxNOM 40 % (EXW).
63.08	Kaǳda pozycja w zestawie musi odpowiadać wymogom reguły, jaka dotyczyłaby jej wtedy, gdyby nie była w zestawie; można jednak włączyć do zestawu artykuły niepochoǳące, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 15 % ceny EXW zestawu.
63.09–63.10	CTH

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, PARASOLE PRZECIWSŁONECZNE, ŁASKI, STOŁKI MYŚLIWSKIE, BICZE, SZPICRUTY I ICH CZĘŚCI; PIÓRA PREPAROWANE I ARTYKUŁY Z NICH; KWIATY SZTUCZNE; ARTYKUŁY Z WŁOSÓW LUDZKICH
Dział 64	Obuwie, getry i tym podobne; części tych artykułów
64.01–64.05	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją, z wyjątkiem nie pochodzących zespołów cholewek przymocowanych do podeszew wewnętrznych lub do innych części składowych podeszwy objętych pozycją 64.06.
64.06	CTH
Dział 65	Nakrycia głowy i ich części
65.01–65.07	CTH
Dział 66	Parasole, parasole przeciwsłoneczne, łaski, stolki myśliwskie, bicze, szpicruty i ich części
66.01–66.03	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 67	Pióra i puch, preparowane oraz artykuły wykonane z piór lub puchu; kwiaty sztuczne; artykuły z włosów ludzkich
67.01–67.04	CTH
SEKCJA XIII	ARTYKUŁY Z KAMIENIA, GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI LUB PODOBNYCH MATERIAŁÓW; WYROBY CERAMICZNE; SZKŁO I WYROBY ZE SZKŁA
Dział 68	Artykuły z kamienia, gipsu, cementu, azbestu, miki lub podobnych materiałów

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
68.01–68.15	CTH; lub MaxNOM 70 % (EXW).
Dział 69	Wyroby ceramiczne
69.01–69.14	CTH
Dział 70	Szkło i wyroby ze szkła
70.01–70.09	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
70.10	CTH
70.11	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
70.13	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 70.10.
70.14–70.20	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA XIV	PERŁY NATURALNE LUB HODOWLANE, KAMIENIE SZLACHETNE LUB PÓLSZLACHETNE, METALE SZLACHETNE, METALE PLATEROWANE METALEM SZLACHETNYM I ARTYKUŁY Z NICH; SZTUCZNA BIŻUTERIA; MONETY
Dział 71	Perły naturalne lub hodowlane, kamienie szlachetne lub półszlachetne, metale szlachetne, metale platerowane metalem szlachetnym i artykuły z nich; sztuczna biżuteria; monety

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
71.01–71.05	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
71.06	
– W stanie surowym:	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10; Oddzielanie elektrolityczne, termiczne lub chemiczne nie pochodzących metali szlachetnych objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10; lub Fuzja lub stapianie nie pochodzących metali szlachetnych objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10 między sobą lub z metalami nieszlachetnymi lub oczyszczanie.
– W stanie półproduktu lub w postaci proszku:	Wytwarzanie z nie pochodzących nieobrobionych metali szlachetnych.
71.07	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
71.08	
– W stanie surowym:	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10; Oddzielanie elektrolityczne, termiczne lub chemiczne nie pochodzących metali szlachetnych objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10; lub Fuzja lub stapianie nie pochodzących metali szlachetnych objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10 między sobą lub z metalami nieszlachetnymi lub oczyszczanie.
– W stanie półproduktu lub w postaci proszku:	Wytwarzanie z nie pochodzących nieobrobionych metali szlachetnych.
71.09	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
71.10	
– W stanie surowym:	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10; Oddzielanie elektrolityczne, termiczne lub chemiczne niepochodzących metali szlachetnych objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10; lub Fuzja lub stapianie metali niepochodzących z metali szlachetnych objętych pozycjami 71.06, 71.08 i 71.10 między sobą lub z metalami nieszlachetnymi lub oczyszczanie.
– W stanie półproduktu lub w postaci proszku:	Wytwarzanie z niepochodzących nieobrobionych metali szlachetnych.
71.11	Wytwarzanie z materiałów niepochodzących objętych dowolną pozycją.
71.12–71.18	CTH
SEKCJA XV	METALE NIESZLACHETNE I ARTYKUŁY Z METALI NIESZLACHETNYCH
Dział 72	Żeliwo i stal
72.01–72.06	CTH
72.07	CTH z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycją 72.06.
72.08–72.17	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycjami 72.08–72.17.
72.18	CTH
72.19–72.23	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycjami 72.19–72.23.
72.24	CTH
72.25–72.29	CTH, z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycjami 72.25–72.29.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 73	Artykuły z żeliwa lub stali
7301.10	CC, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 72.08–72.17.
7301.20	CTH
73.02	CC, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 72.08–72.17.
73.03	CTH
73.04–73.06	CC, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 72.13–72.17, 72.21–72.23 oraz 72.25–72.29.
73.07	
– Łączniki rur lub przewodów rurowych ze stali nierdzewnej	CTH, z wyjątkiem nie pochodzących materiałów kutych; jednakże nie pochodzące materiały kute mogą być użyte, pod warunkiem że ich wartość nie przekracza 50 % ceny EXW produktu.
– Pozostałe:	CTH
73.08	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 7301.20.
7309.00–7315.19	CTH
7315.20	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
7315.81–7326.90	CTH
Dział 74	Miedź i artykuły z miedzi
74.01–74.02	CTH
74.03	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
74.04–74.07	CTH
74.08	CTH i MaxNOM 50 % (EXW).
74.09–74.19	CTH

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 75	Nikiel i artykuły z niklu
75.01	CTH
75.02	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
75.03–75.08	CTH
Dział 76	Aluminium i artykuły z aluminium
76.01	CTH i MaxNOM 50 % (EXW); lub Obróbka termiczna lub elektrolityczna z aluminium niestopowego lub odpadów i złomu aluminium.
76.02	CTH
76.03–76.16	CTH i MaxNOM 50 % (EXW) ¹ .
Dział 78	Ołów i artykuły z ołowiu
7801.10	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
7801.91–7806.00	CTH
Dział 79	Cynk i artykuły z cynku
79.01–79.07	CTH
Dział 80	Cyna i artykuły z cyny
80.01–80.07	CTH

¹ Niektóre produkty z aluminium mogą zostać uznane za pochodzące na podstawie alternatywnych reguł pochodzenia w ramach rocznego kontyngentu określonego w załączniku 4.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
Dział 81	Pozostałe metale nieszlachetne; cermetale; artykuły z tych materiałów
81.01–81.13	Wytwarzanie z materiałów nie pochodzących objętych dowolną pozycją.
Dział 82	Narzędzia, przybory, noże, łyżki i widelce i inne sztucce z metali nieszlachetnych; ich części z metali nieszlachetnych
8201.10–8205.70	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8205.90	CTH, jednakże narzędzia nie pochodzące objęte pozycją 82.05 mogą zostać włączone do zestawu, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 15 % ceny EXW zestawu.
82.06	CTH, z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycjami 82.02–82.05; jednakże narzędzia nie pochodzące objęte pozycjami 82.02–82.05 mogą być włączone do zestawu, pod warunkiem że ich całkowita wartość nie przekracza 15 % ceny EXW zestawu.
82.07–82.15	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 83	Artykuły różne z metali nieszlachetnych
83.01–83.11	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
SEKCJA XVI	MASZYNY I URZĄDZENIA MECHANICZNE; SPRZĘT ELEKTRYCZNY; ICH CZĘŚCI; REJESTRATORY I ODTWARZACZE DŹWIĘKU, REJESTRATORY I ODTWARZACZE OBRAZU I DŹWIĘKU ORAZ CZĘŚCI I AKCESORIA DO TYCH ARTYKUŁÓW
Dział 84	Reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne; ich części
84.01–84.06	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.07–84.08	MaxNOM 50 % (EXW).
84.09–84.12	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8413.11–8415.10	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8415.20	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8415.81–8415.90	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
84.16–84.20	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.21	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.22–84.24	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.25–84.30	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 84.31; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.31–84.43	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.44–84.47	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 84.48; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.48–84.55	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.56–84.65	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 84.66; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
84.66–84.68	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.70–84.72	CTH z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycją 84.73; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.73–84.78	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8479.10–8479.40	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8479.50	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8479.60–8479.82	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8479.89	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8479.90	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
84.80	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.81	CTSH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
84.82–84.87	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 85	Maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części; rejestratory i odtwarzacze dźwięku, rejestratory i odtwarzacze obrazu i dźwięku oraz części i akcesoria do tych artykułów
85.01–85.02	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 85.03; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.03–85.06	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.07	

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Akumulatory zawierające co najmniej jedno ogniwo baterii lub moduł baterii oraz obwody łączące je między sobą, często nazywane „pakietami baterii”, w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdów objętych pozycjami 87.02, 87.03 i 87.04	CTH, z wyjątkiem niepochodzących aktywnych materiałów katodowych; lub MaxNOM 30 % (EXW) ¹ .

¹ W okresie od wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2026 r. zastosowanie mają alternatywne reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów, które określono w załączniku 5.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
– Ogniwa baterii, moduły baterii i ich części, przeznaczone do włączenia do akumulatora elektrycznego, w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdów objętych pozycjami 87.02, 87.03 i 87.04	CTH, z wyjątkiem niepochodzących aktywnych materiałów katodowych; lub MaxNOM 35 % (EXW) ¹ .
– pozostałe	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.08–85.18	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.19–85.21	CTH z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycją 85.22; lub MaxNOM 50 % (EXW).

¹ W okresie od wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2026 r. zastosowanie mają alternatywne reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów, które określono w załączniku 5.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
85.22–85.23	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.25–85.27	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 85.29; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.28–85.34	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.35–85.37	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 85.38; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8538.10–8541.90	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
8542.31–8542.39	CTH; Materiały nie pochodzące poddawane są dyfuzji; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
8542.90–8543.90	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
85.44–85.48	MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE ORAZ WSPÓLDZIAŁAJĄCE URZĄDZENIA TRANSPORTOWE
Dział 86	Lokomotywy pojazdów szynowych, tabor szynowy i jego części; osprzęt i elementy torów kolejowych lub tramwajowych, i ich części; komunikacyjne urządzenia sygnalizacyjne wszelkich typów, mechaniczne (włączając elektromechaniczne)
86.01–86.09	CTH z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycją 86.07; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 87	Pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria.
87.01	MaxNOM 45 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
87.02–87.04	
– pojazdy zarówno z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania, jak i silnikiem elektrycznym jako silnikami napędowymi, które mogą być ładowane przez podłączenie do zewnętrznego źródła energii elektrycznej („pojazd hybrydowy typu plug-in”); – pozostałe pojazdy jedynie z silnikiem elektrycznym do napędu	MaxNOM 45 % (EXW) i zestawy baterii objęte pozycją 85.07 w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdu muszą być pochodzące¹.
– pozostałe	MaxNOM 45 % (EXW) ² .
87.05–87.07	MaxNOM 45 % (EXW).
87.08–87.11	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

¹ W okresie od wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2026 r. zastosowanie mają alternatywne reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów, które określono w załączniku 5.

² W odniesieniu do pojazdów hybrydowych wyposażonych zarówno w silnik spalinowy wewnętrznego spalania, jak i silnik elektryczny jako silniki do napędu, innych niż te, które mogą być ładowane przez podłączenie do zewnętrznego źródła energii elektrycznej, w okresie od wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2026 r. stosuje się alternatywne reguły pochodzenia odnoszące się do poszczególnych produktów, które określono w załączniku 5.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
87.12	MaxNOM 45 % (EXW).
87.13–87.16	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 88	Statki powietrzne, statki kosmiczne i ich części
88.01–88.05	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 89	Statki, łodzie oraz konstrukcje pływające
89.01–89.08	CC; lub MaxNOM 40 % (EXW).
SEKCJA XVIII	PRZYRZĄDY I APARATURA, OPTYCZNE, FOTOGRAFICZNE, KINEMATOGRAFICZNE, POMIAROWE, KONTROLNE, PRECYZYJNE, MEDYCZNE LUB CHIRURGICZNE; ZEGARY I ZEGARKI; INSTRUMENTY MUZYCZNE; ICH CZĘŚCI I AKCESORIA
Dział 90	Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, kontrolne, precyzyjne, medyczne lub chirurgiczne; ich części i akcesoria
9001.10–9001.40	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
9001.50	CTH; Obróbka powierzchniowo częściowo obrobionej soczewki i wytworzenie gotowej soczewki okulistycznej z korektą optyczną przeznaczoną do zamocowania na okularach; Powleczenie soczewki za pomocą odpowiednich procesów w celu poprawy widzenia i ochrony użytkownika; lub MaxNOM 50 % (EXW).
9001.90–9033.00	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 91	Zegary i zegarki oraz ich części
91.01–91.14	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 92	Instrumenty muzyczne; części i akcesoria do takich artykułów
92.01–92.09	MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA XIX	BRÓŃ I AMUNICJA; ICH CZĘŚCI I AKCESORIA
Dział 93	Broń i amunicja; ich części i akcesoria
93.01–93.07	MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA XX	ARTYKUŁY PRZEMYSŁOWE RÓŻNE
Dział 94	Meble; pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki i podobne wypchane artykuły wyposażeniowe; lampy i oprawy oświetleniowe, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; podświetlane znaki, podświetlane tablice i tabliczki, i tym podobne; budynki prefabrykowane

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
94.01–94.06	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 95	Zabawki, gry i przybory sportowe; ich części i akcesoria
95.03–95.08	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
Dział 96	Artykuły przemysłowe różne
96.01–96.04	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
96.05	Każda pozycja w zestawie musi odpowiadać wymogom reguły, jaka dotyczyłaby jej wtedy, gdyby nie była w zestawie, pod warunkiem że artykuły nie pochodzące mogą zostać włączone i pod warunkiem że ich łączna wartość nie przekracza 15 % ceny EXW zestawu.
96.06–9608.40	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
9608.50	Każda pozycja w zestawie musi odpowiadać wymogom reguły, jaka dotyczyłaby jej wtedy, gdyby nie była w zestawie, pod warunkiem że artykuły nie pochodzące mogą zostać włączone i pod warunkiem że ich łączna wartość nie przekracza 15 % ceny EXW zestawu.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów
9608.60–96.20	CTH; lub MaxNOM 50 % (EXW).
SEKCJA XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCJONERSKIE I ANTYKI
Dział 97	Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki
97.01–97.06	CTH

ZAŁĄCZNIK 4

**KONTYNGENTY POCHODZENIA I ALTERNATYWY
DLA REGUŁ POCHODZENIA DOTYCZĄCYCH POSZCZEGÓLNYCH PRODUKTÓW,
OKREŚLONYCH W ZAŁĄCZNIKU 3**

Postanowienia wspólne

1. W odniesieniu do produktów wymienionych w tabelach poniżej odpowiednie reguły pochodzenia stanowią alternatywę do reguł określonych w załączniku 3, w granicach mającego zastosowanie kontyngentu rocznego.
2. Oświadczenie o pochodzeniu sporządzone na podstawie niniejszego załącznika musi zawierać następujące oświadczenie: „Kontyngenty pochodzenia – produkt pochodzący zgodnie z załącznikiem 4”.
3. W Unii wszelkimi ilościami, o których mowa w niniejszym załączniku, zarządza Komisja Europejska, która podejmuje wszelkie działania administracyjne, które uzna za wskazane dla skutecznego zarządzania nimi zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Unii.
4. W Zjednoczonym Królestwie wszelkimi ilościami, o których mowa w niniejszym załączniku, zarządza jego organ celny, który podejmuje wszelkie działania administracyjne, które uzna za wskazane dla skutecznego zarządzania nimi zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Zjednoczonego Królestwa.

5. Strona dokonująca przywozu zarządza kontyngentami pochodzenia na zasadzie „kto pierwszy, ten lepszy” oraz oblicza ilość produktów wprowadzonych w ramach tych kontyngentów pochodzenia na podstawie danych dotyczących przywozu tej Strony.

SEKCJA 1

Przydział rocznego kontyngentu na tuńczyka konserwowanego

Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017 r.)	Opis produktu	Alternatywna reguła pochodzenia dotycząca poszczególnych produktów	Roczny kontyngent na wywóz z Unii do Zjednoczonego Królestwa (masa netto)	Roczny kontyngent na wywóz ze Zjednoczonego Królestwa do Unii (masa netto)
1604.14	Przetworzone lub zakonserwowane tuńczyki, bonito i pelamida (<i>Sarda spp.</i>), całe lub w kawałkach (z wyłączeniem mielonych)	CC	3 000 ton	3 000 ton
1604.20	Ryby inaczej przetworzone lub zakonserwowane			
	Z tuńczyków, bonito lub pozostałych ryb z rodzaju <i>Euthynnus</i> (z wyłączeniem całych lub w kawałkach)	CC	4 000 ton	4 000 ton
	Z pozostałych ryb	–	–	–

SEKCJA 2

Przydział rocznego kontyngentu na produkty z aluminium¹

Tabela 1 – Kontyngenty mające zastosowanie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017 r.)	Opis produktu	Alternatywna reguła pochodzenia dotycząca poszczególnych produktów	Roczny kontyngent na wywóz z Unii do Zjednoczonego Królestwa (masa netto)	Roczny kontyngent na wywóz ze Zjednoczonego Królestwa do Unii (masa netto)
76.03, 76.04, 76.06, 76.08–76.16	Produkty i artykuły z aluminium (z wyłączeniem drutu aluminiowego i folii aluminiowej)	CTH	95 000 ton	95 000 ton
76.05	Drut aluminiowy	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 76.04		
76.07	Folia aluminiowa	CTH z wyjątkiem materiałów w nie pochodzących objętych pozycją 76.06		

¹ Ilości wyszczególnione w każdej tabeli w sekcji 2 stanowią całkowite dostępne ilości objęte kontyngentem (odpowiednio na wywóz z Unii do Zjednoczonego Królestwa oraz na wywóz ze Zjednoczonego Królestwa do Unii) w odniesieniu do wszystkich produktów wymienionych w tej tabeli.

Tabela 2 – Kontyngenty mające zastosowanie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.

Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017 r.)	Opis produktu	Alternatywna reguła pochodzenia dotycząca poszczególnych produktów	Roczny kontyngent na wywóz z Unii do Zjednoczonego Królestwa (masa netto)	Roczny kontyngent na wywóz ze Zjednoczonego Królestwa do Unii (masa netto)
76.03, 76.04, 76.06, 76.08–76.16	Produkty i artykuły z aluminium (z wyłączeniem drutu aluminiowego i folii aluminiowej)	CTH	72 000 ton	72 000 ton
76.05	Drut aluminiowy	CTH z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycją 76.04		
76.07	Folia aluminiowa	CTH z wyjątkiem materiałów niepochodzących objętych pozycją 76.06		

Tabela 3 – Kontyngenty mające zastosowanie od dnia 1 stycznia 2027 r.

Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017 r.)	Opis produktu	Alternatywna reguła pochodzenia dotycząca poszczególnych produktów	Roczny kontyngent na wywóz z Unii do Zjednoczonego Królestwa (masa netto)	Roczny kontyngent na wywóz ze Zjednoczonego Królestwa do Unii (masa netto)
76.04	Sztaby, pręty i kształtowniki, z aluminium	CTH	57 500 ton	57 500 ton
76.06	Blachy grube, cienkie oraz taśmy o grubości > 0,2 mm, z aluminium	CTH		
76.07	Folia aluminiowa	CTH z wyjątkiem materiałów nie pochodzących objętych pozycją 76.06		

Przegląd kontyngentów na produkty z aluminium określonych w tabeli 3 w sekcji 2

1. Nie wcześniej niż pięć lat od wejścia w życie niniejszej Umowy i nie wcześniej niż pięć lat od zakończenia jakiegokolwiek przeglądu, o którym mowa w niniejszym ustępie, Komitet Partnerstwa Handlowego na wniosek którejkolwiek ze Stron oraz przy wsparciu ze strony Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia dokonuje przeglądu kontyngentów na produkty z aluminium zawartych w tabeli 3 w sekcji 2.

2. Przeglądu, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na podstawie dostępnych informacji o warunkach rynkowych obu Stron oraz informacji o przywozie i wywozie przez nie odnośnych produktów.
 3. Na podstawie wyników przeglądu przeprowadzonego na podstawie ust. 1 Rada Partnerstwa może przyjąć decyzję o zwiększeniu lub utrzymaniu ilości, zmianie zakresu lub podziale lub zmianie jakiegokolwiek podziału między produkty kontyngentów na aluminium zawartych w tabeli 3 w sekcji 2.
-

ZAŁĄCZNIK 5

PRZEJŚCIOWE REGUŁY POCHODZENIA DLA
AKUMULATORÓW ELEKTRYCZNYCH I POJAZDÓW Z NAPĘDEM ELEKTRYCZNYM

SEKCJA 1

Przejściowe reguły pochodzenia dla poszczególnych produktów mające zastosowanie od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2023 r.

1. W odniesieniu do produktów wymienionych w kolumnie 1 poniżej regułę pochodzenia określoną w kolumnie 2 stosuje się przez okres od wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2023 r.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów mające zastosowanie od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2023 r.
85.07	
– Akumulatory zawierające co najmniej jedno ogniwo baterii lub moduł baterii oraz obwody łączące je między sobą, często nazywane „pakietami baterii”, w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdów objętych pozycjami 87.02, 87.03 i 87.04	CTSH; Montaż zestawów baterii z nie pochodzących ogniwo baterii lub modułów baterii; lub MaxNOM 70 % (EXW)

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów mające zastosowanie od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 31 grudnia 2023 r.
– Ogniwa baterii, moduły baterii i ich części, przeznaczone do włączenia do akumulatora elektrycznego, w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdów objętych pozycjami 87.02, 87.03 i 87.04	CTH; lub MaxNOM 70 % (EXW)
87.02–87.04	
– pojazdy zarówno z silnikiem spalinowym wewnętrznego spalania, jak i silnikiem elektrycznym jako silnikami napędowymi, inne niż te, które mogą być ładowane przez podłączenie do zewnętrznego źródła energii elektrycznej („pojazd hybrydowy”); – pojazdy zarówno z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania, jak i silnikiem elektrycznym jako silnikami napędowymi, które mogą być ładowane przez podłączenie do zewnętrznego źródła energii elektrycznej („pojazd hybrydowy typu plug-in”); – pozostałe pojazdy jedynie z silnikiem elektrycznym do napędu	MaxNOM 60 % (EXW)

SEKCJA 2

Przejściowe reguły pochodzenia dla poszczególnych produktów mające zastosowanie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.

1. W odniesieniu do produktów wymienionych w kolumnie 1 poniżej regułę pochodzenia określoną w kolumnie 2 stosuje się przez okres od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów mając zastosowanie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.
85.07	
– Akumulatory zawierające co najmniej jedno ogniwo baterii lub moduł baterii oraz obwody łączące je między sobą, często nazywane „pakietami baterii”, w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdów objętych pozycjami 87.02, 87.03 i 87.04	CTH, z wyjątkiem niepochodzących aktywnych materiałów katodowych; lub MaxNOM 40 % (EXW)
– Ogniwa baterii, moduły baterii i ich części, przeznaczone do włączenia do akumulatora elektrycznego, w rodzaju stosowanych jako podstawowe źródło energii elektrycznej do napędu pojazdów objętych pozycjami 87.02, 87.03 i 87.04	CTH, z wyjątkiem niepochodzących aktywnych materiałów katodowych; lub MaxNOM 50 % (EXW)

Kolumna 1 Klasyfikacja w Systemie Zharmonizowanym (2017) obejmująca szczegółowy opis	Kolumna 2 Reguły pochodzenia dotyczące poszczególnych produktów mając zastosowanie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.
87.02–87.04	
– pojazdy zarówno z silnikiem spalinowym wewnętrznego spalania, jak i silnikiem elektrycznym jako silnikami napędowymi, inne niż te, które mogą być ładowane przez podłączenie do zewnętrznego źródła energii elektrycznej („pojazd hybrydowy”); – pojazdy zarówno z silnikiem tłokowym wewnętrznego spalania, jak i silnikiem elektrycznym jako silnikami napędowymi, które mogą być ładowane przez podłączenie do zewnętrznego źródła energii elektrycznej („pojazd hybrydowy typu plug-in”); – pozostałe pojazdy jedynie z silnikiem elektrycznym do napędu	MaxNOM 55 % (EXW)

SEKCJA 3

Przegląd reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów w pozycji 85.07

1. Nie wcześniej niż cztery lata od wejścia w życie niniejszej Umowy Komitet Partnerstwa Handlowego, na wniosek którejkolwiek ze Stron oraz przy wsparciu ze strony Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia, dokonuje przeglądu reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów z pozycji 85.07, mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2027 r., zawartych w załączniku 3.
 2. Przegląd, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się na podstawie dostępnych informacji dotyczących rynków na terytorium Stron, takich jak dostępność wystarczających i odpowiednich materiałów pochodzących, równowaga między podażą a popytem oraz inne odpowiednie informacje.
 3. Na podstawie wyników przeglądu przeprowadzonego zgodnie z ust. 1 Rada Partnerstwa może przyjąć decyzję w sprawie zmiany reguł pochodzenia dotyczących poszczególnych produktów w pozycji 85.07, mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2027 r., zawartych w załączniku 3.
-

ZAŁĄCZNIK 6**DEKLARACJA DOSTAWCY**

1. Deklaracja dostawcy musi mieć treść określoną w niniejszym załączniku.
2. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w pkt 3, dostawca sporządza deklarację dostawcy dla każdej przesyłki produktów w formie przewidzianej w dodatku 6-A i załącza ją do faktury lub do jakiegokolwiek innego dokumentu opisującego dane produkty w sposób wystarczająco szczegółowy, aby umożliwić ich identyfikację.
3. W przypadku gdy dostawca regularnie zaopatruje konkretnego klienta w produkty, co do których oczekuje się, że produkcja prowadzona na terytorium Strony pozostanie przez pewien czas na stałym poziomie, dostawca ten może przedstawić pojedynczą deklarację dostawcy, obejmującą kolejne przesyłki tych produktów (zwaną dalej „długoterminową deklaracją dostawcy”). Długoterminowa deklaracja dostawcy co do zasady zachowuje ważność przez maksymalnie dwa lata od dnia jej sporządzenia. Organy celne Strony, na której terytorium zostaje sporządzona deklaracja, mogą określić warunki, zgodnie z którymi może być ona stosowana przez dłuższe okresy. Dostawca sporządza długoterminową deklarację dostawcy w formie przewidzianej w dodatku 6-B oraz opisuje w niej odpowiednie produkty w sposób wystarczająco szczegółowy, aby umożliwić ich identyfikację. Jeżeli długoterminowa deklaracja dostawcy przestaje mieć zastosowanie do dostarczanych produktów, dostawca natychmiast informuje o tym swojego klienta.

4. Dostawca sporządzający deklarację musi być przygotowany do przedłożenia w dowolnym czasie, na każde żądanie organów celnych Strony, na której terytorium sporządzono deklarację, wszystkich odpowiednich dokumentów potwierdzających prawidłowość informacji zawartych w tej deklaracji.

Dodatek 6-A

DEKLARACJA DOSTAWCY

Deklaracja dostawcy, której tekst zamieszczono poniżej, musi zostać sporządzona zgodnie z przepisami. Nie jest jednak konieczne zamieszczanie tych przepisów.

DEKLARACJA DOSTAWCY

Ja, niżej podpisany dostawca produktów wymienionych w załączonym dokumencie, oświadczam, że:

1. Następujące materiały nie pochodzące z [wskazać nazwę odpowiedniej Strony] zostały użyte w [wskazać nazwę odpowiedniej Strony] do wytworzenia następujących produktów:

Opis dostarczanych produktów ⁽¹⁾	Opis użytych materiałów nie pochodzących	Pozycja HS użytych materiałów nie pochodzących ⁽²⁾	Wartość użytych materiałów nie pochodzących ⁽²⁾⁽³⁾
Wartość ogółem			

2. Wszystkie inne materiały użyte w [wskazać nazwę odpowiedniej Strony] do wytworzenia tych produktów pochodzą z [wskazać nazwę odpowiedniej Strony]

Zobowiązuję się do udostępnienia wszelkich wymaganych dodatkowych dokumentów potwierdzających.

..... (Miejscowość i data)

.....

(Imię i nazwisko oraz stanowisko składającego deklarację, nazwa i adres przedsiębiorstwa)

..... (Podpis)⁽⁶⁾

Dodatek 6-B:**DŁUGOTERMINOWA DEKLARACJA DOSTAWCY**

Deklaracja dostawcy, której tekst zamieszczony jest poniżej, musi zostać sporządzona zgodnie z przepisami. Nie jest jednak konieczne zamieszczanie tych przepisów.

DŁUGOTERMINOWA DEKLARACJA DOSTAWCY

Ja, niżej podpisany, dostawca produktów wymienionych w załączonym dokumencie, które są regularnie dostarczane do⁽⁴⁾, oświadczam, że:

1. Następujące materiały nie pochodzące z [wskazać nazwę odpowiedniej Strony] zostały użyte w [wskazać nazwę odpowiedniej Strony] do wytworzenia następujących produktów:

Opis dostarczanych produktów ⁽¹⁾	Opis użytych materiałów nie pochodzących	Pozycja HS użytych materiałów nie pochodzących ⁽²⁾	Wartość użytych materiałów nie pochodzących ⁽²⁾⁽³⁾
Wartość ogółem			

2. Wszystkie inne materiały użyte w [wskazać nazwę odpowiedniej Strony] do wytworzenia tych produktów pochodzą z terytorium Strony [wskazać nazwę odpowiedniej Strony]

Niniejsza deklaracja jest ważna dla wszystkich kolejnych przesyłek takich produktów realizowanych

z do

.....⁽⁵⁾

Zobowiązuję się natychmiast poinformować⁽⁴⁾,

jeżeli niniejsza deklaracja straci ważność.

..... (Miejscowość i data)

.....
(Imię i nazwisko oraz stanowisko składającego deklarację, nazwa i adres przedsiębiorstwa)

..... (Podpis)⁽⁶⁾

Przypisy

- (1) Jeśli faktura lub inny dokument, do którego dołączona jest deklaracja, odnosi się do różnych typów produktów lub do produktów niezawierających takiej samej ilości materiałów niepochodzących, dostawca musi je wyraźnie rozróżnić.
- (2) Te wymagane informacje nie muszą być podane, o ile nie jest to konieczne.

Przykłady:

Jedną z reguł pochodzenia dotyczących odzieży objętej działem 62 stanowi: „Tkanie połączone z wykańczaniem, w tym przycinaniem tkaniny”. Jeżeli producent takiej odzieży na terytorium Strony wykorzystuje tkaninę przywiezioną z terytorium drugiej Strony i uzyskaną tam z przędzy niepochodzącej, wystarczy, aby w swojej deklaracji dostawca z terytorium drugiej Strony opisał w deklaracji użyty materiał niepochodzący jako przędzę, nie podając pozycji w Systemie Zharmonizowanym ani wartości takiej przędzy.

Producent drutu z żelaza, objętego pozycją w Systemie Zharmonizowanym 72.17, który wytwarza taki drut z niepochodzących sztab z żelaza, powinien w drugiej kolumnie wpisać „sztaby z żelaza”. Jeżeli drut taki ma zostać użyty do produkcji maszyny, dla której reguła pochodzenia ogranicza ilość użytych materiałów niepochodzących do określonej wartości wyrażonej w procentach, w trzeciej kolumnie należy podać wartość sztab niepochodzących.

- (3) „Wartość użytych materiałów niepochodzących” oznacza wartość materiałów niepochodzących użytych do wytworzenia produktu, która jest jego wartością celną w momencie przywozu, obejmującą koszty frachtu, ubezpieczenia w stosownych przypadkach, pakowania oraz wszystkie inne koszty związane z transportem materiałów do portu przywozu na terytorium Strony, na którym producent produktu ma siedzibę; w przypadku gdy wartość materiałów niepochodzących nie jest znana i nie może być ustalona, wykorzystuje się pierwszą możliwą do ustalenia cenę zapłaconą za materiały niepochodzące w Unii lub w Zjednoczonym Królestwie.

- (4) Imię i nazwisko lub nazwa oraz adres klienta.

 - (5) Należy podać daty.

 - (6) Pole to może zawierać, w stosownych przypadkach, podpis elektroniczny, zeskanowany obraz lub inne wizualne przedstawienie odręcznego podpisu podpisującego zamiast oryginalnych podpisów.
-

ZAŁĄCZNIK 7**TREŚĆ OŚWIADCZENIA O POCHODZENIU**

Oświadczenie o pochodzeniu, o którym mowa w art. 56 niniejszej Umowy, sporządza się przy użyciu tekstu zamieszczonego poniżej w jednej z poniższych wersji językowych oraz zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony dokonującej wywozu. Jeśli oświadczenie jest sporządzane odrębnie, sporządza się je tuszem, drukowanymi literami. Oświadczenie o pochodzeniu zostaje sporządzone zgodnie z odpowiednimi przypisami. Nie jest konieczne zamieszczanie tych przypisów.

Wersja w języku bułgarskim

Wersja w języku chorwackim

Wersja w języku czeskim

Wersja w języku duńskim

Wersja w języku niderlandzkim

Wersja w języku angielskim

Wersja w języku estońskim

Wersja w języku fińskim

Wersja w języku francuskim

Wersja w języku niemieckim

Wersja w języku greckim

Wersja w języku węgierskim

Wersja w języku włoskim

Wersja w języku łotewskim

Wersja w języku litewskim

Wersja w języku maltańskim

Wersja w języku polskim

Wersja w języku portugalskim

Wersja w języku rumuńskim

Wersja w języku słowackim

Wersja w języku słoweńskim

Wersja w języku hiszpańskim

Wersja w języku szwedzkim

(Okres: od _____ do _____ ⁽¹⁾)

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (eksporter nr ... ⁽²⁾) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... ⁽³⁾ preferencyjne pochodzenie.

..... ⁽⁴⁾

(Miejscowość i data)

.....

(Nazwa eksportera)

-
- (1) Jeżeli oświadczenie o pochodzeniu wypełniono dla wielu wysyłek identycznych produktów pochodzących w rozumieniu art. 56 ust. 4 lit. b) niniejszej Umowy, należy wskazać okres, dla którego oświadczenie o pochodzeniu będzie miało zastosowanie. Okres ten nie może przekraczać 12 miesięcy. Cały przywóz produktu musi nastąpić we wskazanym okresie. Jeżeli okres nie ma zastosowania, pole można pozostawić niewypełnione.
 - (2) Należy podać numer referencyjny, za pomocą którego eksporter jest identyfikowany. W przypadku eksportera z Unii, jest to numer nadany zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Unii. W przypadku eksportera ze Zjednoczonego Królestwa jest to numer nadany zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi mającymi zastosowanie w Zjednoczonym Królestwie. Jeżeli eksporterowi nie nadano numeru, pole można pozostawić niewypełnione.
 - (3) Należy wskazać pochodzenie produktu: Zjednoczone Królestwo lub Unia.
 - (4) Miejsce i data mogą zostać pominięte, jeżeli odpowiednie informacje są zawarte w samym dokumencie.
-

ZAŁĄCZNIK 8**WSPÓLNA DEKLARACJA DOTYCZĄCA KSIĘSTWA ANDORY**

1. Produkty pochodzące z Księstwa Andory, objęte działami 25–97 Systemu Zharmonizowanego, akceptowane są przez Zjednoczone Królestwo jako pochodzące z Unii w rozumieniu niniejszej Umowy.
 2. Ust. 1 stosuje się wyłącznie pod warunkiem, że na mocy unii celnej ustanowionej decyzją Rady 90/680/EWG z dnia 26 listopada 1990 r. w sprawie zawarcia Porozumienia w formie wymiany listów między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Księstwem Andory Księstwo Andory stosuje wobec produktów pochodzących ze Zjednoczonego Królestwa takie samo preferencyjne traktowanie taryfowe jak Unia.
 3. Do celów określenia statusu pochodzenia produktów, o których mowa w ust. 1 niniejszej wspólnej deklaracji, część drugą dział pierwszy tytuł I rozdział 2 niniejszej Umowy stosuje się odpowiednio.
-

ZALĄCZNIK 9**WSPÓLNA DEKLARACJA DOTYCZĄCA REPUBLIKI SAN MARINO**

1. Produkty pochodzące z Republiki San Marino akceptowane są przez Zjednoczone Królestwo jako pochodzące z Unii w rozumieniu niniejszej Umowy.
 2. Ust. 1 stosuje się wyłącznie pod warunkiem, że na mocy Umowy w sprawie współpracy i unii celnej między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką San Marino, podpisanej w Brukseli w dniu 16 grudnia 1991 r., Republika San Marino stosuje wobec produktów pochodzących ze Zjednoczonego Królestwa takie samo preferencyjne traktowanie taryfowe jak Unia.
 3. Do celów określenia statusu pochodzenia produktów, o których mowa w ust. 1 niniejszej wspólnej deklaracji, część drugą dział pierwszy tytuł I rozdział 2 niniejszej Umowy stosuje się odpowiednio.
-

ZALĄCZNIK 10**KRYTERIA, O KTÓRYCH MOWA W ART. 87 LIT. d)**

Kryteria, o których mowa w art. 87 lit. d) niniejszej Umowy, to:

- a) informacje udostępnione przez Stronę dokonującą wywozu w celu uzyskania zezwolenia na przywóz danego produktu do Strony dokonującej przywozu zgodnie z art. 75 niniejszej Umowy;
 - b) wynik audytów i weryfikacji przeprowadzonych przez stronę dokonującą przywozu zgodnie z art. 79 niniejszej Umowy;
 - c) częstotliwość i dotkliwość niezgodności wykrytych przez Stronę dokonującą przywozu w odniesieniu do produktów pochodzących od Strony dokonującej wywozu;
 - d) historia podmiotów dokonujących wywozu w zakresie przestrzegania przez nie wymogów Strony dokonującej przywozu; oraz
 - e) dostępne oceny naukowe i wszelkie inne istotne informacje dotyczące ryzyka związanego z produktami.
-

ZAŁĄCZNIK 11**POJAZDY SILNIKOWE ORAZ WYPOSAŻENIE I CZĘŚCI****ARTYKUŁ 1****Definicje**

1. Do celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:
 - a) „Grupa Robocza 29” oznacza Światowe Forum na rzecz Harmonizacji Przepisów Dotyczących Pojazdów w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (zwanej dalej „EKG ONZ”);
 - b) „porozumienie z 1958 r.” oznacza Porozumienie dotyczące przyjęcia zharmonizowanych regulaminów technicznych Organizacji Narodów Zjednoczonych dla pojazdów kołowych, wyposażenia i części, które mogą być montowane lub wykorzystywane w tych pojazdach, oraz wzajemnego uznawania homologacji udzielonych na podstawie tych regulaminów Organizacji Narodów Zjednoczonych, sporządzone w Genewie w dniu 20 marca 1958 r., zarządzane przez Grupę Roboczą 29, oraz wszystkie późniejsze jego zmiany i aktualizacje;

- c) „porozumienie z 1998 r.” oznacza Porozumienie dotyczące ustanowienia ogólnych przepisów technicznych dla pojazdów kołowych, wyposażenia i części, które mogą być montowane lub wykorzystywane w pojazdach kołowych, sporządzone w Genewie w dniu 25 czerwca 1998 r., zarządzane przez Grupę Roboczą 29, oraz wszystkie późniejsze jego zmiany i aktualizacje;
 - d) „regulaminy ONZ” oznaczają regulaminy przyjęte zgodnie z porozumieniem z 1958 r.;
 - e) „GTR” oznacza ogólny przepis techniczny ustanowiony i umieszczony w ogólnoświatowym rejestrze zgodnie z porozumieniem z 1998 r.;
 - f) „HS 2017” oznacza wydanie nomenklatury Systemu Zharmonizowanego z 2017 r., wydane przez Światową Organizację Celną;
 - g) „homologacja typu” oznacza procedurę, w wyniku której organ udzielający homologacji zaświadcza, że typ pojazdu, układu, komponentu lub oddzielnego zespołu technicznego jest zgodny z odpowiednimi przepisami administracyjnymi i wymogami technicznymi;
 - h) „świadectwo homologacji typu” oznacza dokument, w którym organ udzielający homologacji urzędowo zaświadcza, że udzielono homologacji typu w odniesieniu do typu pojazdu, układu, komponentu lub oddzielnego zespołu technicznego.
2. Pojęcia, o których mowa w niniejszym załączniku, mają takie samo znaczenie jak w porozumieniu z 1958 r. lub w załączniku 1 do porozumienia TBT.

ARTYKUŁ 2

Zakres produktu

Niniejszy załącznik ma zastosowanie do handlu między Stronami wszystkimi kategoriami pojazdów silnikowych, wyposażenia do nich i ich części, zgodnie z definicją zawartą w pkt 1 ujednoczonej rezolucji EKG ONZ w sprawie budowy pojazdów (R.E.3)¹, objętych między innymi rozdziałami 40, 84, 85, 87 i 94 HS 2017 (zwanymi dalej „produktami objętymi niniejszym załącznikiem”).

ARTYKUŁ 3

Cele

W odniesieniu do produktów objętych niniejszym załącznikiem cele niniejszego załącznika są następujące:

- a) usuwanie wszelkich zbędnych barier technicznych w handlu dwustronnym i zapobieganie im;
- b) propagowanie zgodności i zbliżania przepisów w oparciu o normy międzynarodowe;
- c) wspieranie uznawania zatwierdzeń w oparciu o systemy zatwierdzania stosowane na podstawie umów administrowanych przez Grupę Roboczą 29;

¹ ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.6 z dnia 11 lipca 2017 r.

- d) wzmocnienie konkurencyjnych warunków rynkowych w oparciu o zasady otwartości, niedyskryminacji i przejrzystości;
- e) propagowanie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz środowiska; oraz
- f) utrzymywanie współpracy w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w celu wspierania stałego, korzystnego dla obu stron rozwoju handlu.

ARTYKUŁ 4

Odpowiednie normy międzynarodowe

Strony uznają, że Grupa Robocza 29 jest właściwą międzynarodową jednostką normalizacyjną oraz że regulaminy ONZ i ogólne przepisy techniczne na podstawie porozumienia z 1958 r. i porozumienia z 1998 r. są odpowiednimi normami międzynarodowymi dla produktów objętych niniejszym załącznikiem.

ARTYKUŁ 5

Konwergencja regulacyjna w oparciu o odpowiednie normy międzynarodowe

1. Strony powstrzymują się od wprowadzania lub utrzymywania wewnętrznych przepisów technicznych, oznakowania lub procedur oceny zgodności odbiegających od regulaminów ONZ lub ogólnych przepisów technicznych w dziedzinach objętych takimi regulaminami lub ogólnymi przepisami technicznymi, w tym w przypadkach, gdy odpowiednie regulaminy ONZ lub ogólne przepisy techniczne nie zostały ukończone, ale ich ukończenie ma wkrótce nastąpić, chyba że istnieją uzasadnione powody, dla których dany regulamin ONZ lub ogólne przepisy techniczne są nieskutecznym lub nieodpowiednim środkiem do osiągnięcia uzasadnionych zamierzonych celów, na przykład w dziedzinie bezpieczeństwa drogowego lub ochrony środowiska lub zdrowia ludzi.
2. Strona wprowadzająca rozbieżne wewnętrzne przepisy techniczne, oznakowanie lub procedurę oceny zgodności, o których mowa w ust. 1, na wniosek drugiej Strony określa te części wewnętrznych przepisów technicznych, oznakowania lub procedury oceny zgodności, które znacznie odbiegają od odpowiednich regulaminów ONZ lub ogólnych przepisów technicznych oraz przedstawia uzasadnienie takiej rozbieżności.
3. Każda ze Stron systematycznie rozważa stosowanie regulaminów ONZ przyjętych po wejściu w życie niniejszej Umowy; Strony informują się wzajemnie o wszelkich zmianach dotyczących wdrożenia tych regulaminów ONZ w swoich odpowiednich wewnętrznych systemach prawnych, po sporządzeniu protokołu ustanowionego na podstawie porozumienia z 1958 r. oraz zgodnie z art. 8 i 9.

4. Jeżeli Strona wprowadziła lub utrzymuje wewnętrzne przepisy techniczne, oznakowania lub procedury oceny zgodności, które odbiegają od regulaminów ONZ lub ogólnych przepisów technicznych, jak dopuszczono w ust. 1, Strona ta dokonuje przeglądu tych wewnętrznych przepisów technicznych, oznakowań lub procedur oceny zgodności w regularnych odstępach czasu, najlepiej nieprzekraczających pięciu lat, w celu zwiększenia ich konwergencji z odpowiednimi regulaminami ONZ lub ogólnymi przepisami technicznymi. Dokonując przeglądu swoich wewnętrznych przepisów technicznych, oznakowań i procedur oceny zgodności, każda ze Stron rozważa, czy nadal istnieje uzasadnienie dla rozbieżności. Wyniki takich przeglądów, w tym wszelkie wykorzystane informacje naukowe i techniczne, przekazuje się drugiej Stronie na jej wniosek.

5. Każda ze Stron powstrzymuje się od wprowadzania lub utrzymywania wewnętrznych przepisów technicznych, oznakowań lub procedur oceny zgodności, których skutkiem jest zakaz przywozu, ograniczenie przywozu lub zwiększenie obciążeń w przypadku przywozu i oddawania do użytku na ich rynku wewnętrznym produktów, w przypadku których świadectwo homologacji typu wydano na podstawie regulaminów ONZ w odniesieniu do dziedzin objętych tymi regulaminami ONZ, chyba że w takich regulaminach ONZ wyraźnie przewidziano takie wewnętrzne przepisy techniczne, oznakowania lub procedury oceny zgodności.

ARTYKUŁ 6

Homologacja typu i nadzór rynku

1. Każda ze Stron akceptuje na swoim rynku produkty objęte ważnym świadectwem homologacji typu ONZ jako zgodne z jej wewnętrznymi przepisami technicznymi, oznakowaniami i procedurami oceny zgodności, nie wymagając przeprowadzania jakichkolwiek dalszych badań lub nadawania jakichkolwiek dalszych oznakowań w celu zweryfikowania lub poświadczenia zgodności z jakimkolwiek wymogiem objętym danym świadectwem homologacji typu ONZ. W przypadku homologacji pojazdu uznaje się, że uniwersalna międzynarodowa homologacja typu całego pojazdu ONZ (U-IWVTA) jest ważna w odniesieniu do wymogów objętych U-IWVTA. Świadectwa homologacji typu ONZ wydane przez Stronę mogą być uznane za ważne tylko wtedy, gdy Strona ta przystąpiła do odpowiednich regulaminów ONZ.
2. Każda ze Stron jest zobowiązana wyłącznie do akceptowania ważnych świadectw homologacji typu ONZ wydanych zgodnie z najnowszą wersją regulaminów ONZ, do których przystąpiła.
3. Do celów ust. 1 za wystarczający dowód istnienia ważnej homologacji typu ONZ uznaje się:
 - a) w przypadku całych pojazdów – ważną deklarację zgodności ONZ poświadczającą zgodność z U-IWVTA;
 - b) w przypadku wyposażenia i części – ważny znak homologacji typu ONZ umieszczony na produkcie; lub

- c) w przypadku wyposażenia i części, na których nie można umieścić znaku homologacji typu ONZ – ważne świadectwo homologacji typu ONZ.
4. Do celów prowadzenia nadzoru rynku właściwe organy Strony mogą weryfikować, czy produkty objęte niniejszym załącznikiem są zgodne, w stosownych przypadkach, z:
- a) wszystkimi wewnętrznymi przepisami technicznymi tej Strony; lub
 - b) regulaminami ONZ, zgodność z którymi została poświadczona, zgodnie z niniejszym artykułem, poprzez ważną deklarację zgodności ONZ poświadczającą zgodność z U-IWVTA w przypadku całych pojazdów lub ważnym znakiem homologacji typu ONZ umieszczonym na produkcie, lub ważnym świadectwem homologacji typu ONZ w przypadku wyposażenia i części.

Weryfikacje takie przeprowadza się w drodze losowego doboru próby na rynku oraz zgodnie z przepisami technicznymi, o których mowa w lit. a) lub b) niniejszego ustępu, w zależności od przypadku.

5. Strony dokładają wszelkich starań, aby współpracować w dziedzinie nadzoru rynku w celu wspierania identyfikacji i rozwiązywania problemu niezgodności pojazdów, układów, komponentów lub oddzielnych zespołów technicznych.

6. Strona może wprowadzić wszelkie odpowiednie środki w odniesieniu do pojazdów, układów, komponentów lub oddzielnych zespołów technicznych, które stwarzają poważne zagrożenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa osób lub zagrożenie w odniesieniu do innych aspektów ochrony interesu publicznego, lub które w inny sposób nie spełniają mających zastosowanie wymogów. Środki takie mogą obejmować zakaz lub ograniczenie udostępniania na rynku, rejestracji lub wprowadzenia do użytkowania pojazdów, układów, komponentów lub oddzielnych zespołów technicznych, lub wycofanie ich z obrotu lub z użytkowania. Strona, która przyjmuje lub utrzymuje takie środki, niezwłocznie informuje o tych środkach drugą Stronę oraz, na wniosek drugiej Strony, przedstawia uzasadnienie przyjęcia tych środków.

ARTYKUŁ 7

Produkty wyposażone w nowe technologie lub nowe funkcje

1. Żadna ze Stron nie odmawia ani nie ogranicza dostępu do swojego rynku dla produktu objętego niniejszym załącznikiem i zatwierdzonego przez Stronę dokonującą wywozu, uzasadniając to tym, że produkt ten wyposażony jest w nowe technologie lub w nowe funkcje, których Strona dokonująca przywozu jeszcze nie objęła przepisami, chyba że może wykazać, że ma uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że taka nowa technologia lub nowa funkcja stwarzają zagrożenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi lub środowiska.

2. Jeżeli Strona zdecyduje o odmowie dostępu do swojego rynku lub wymaga wycofania z obrotu na swoim rynku produktu drugiej Strony objętego niniejszym załącznikiem, uzasadniając to tym, że produkt ten wyposażony jest w nowe technologie lub w nowe funkcje stwarzające zagrożenia dla zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi lub środowiska, niezwłocznie powiadamia o tej decyzji drugą Stronę oraz zainteresowany podmiot gospodarczy lub zainteresowane podmioty gospodarcze. Powiadomienie to musi zawierać wszystkie istotne informacje naukowe i techniczne uwzględnione przy podejmowaniu decyzji.

ARTYKUŁ 8

Współpraca

1. W celu dalszego ułatwienia handlu pojazdami silnikowymi, ich częściami i wyposażeniem do nich oraz w celu zapobiegania problemom z dostępem do rynku, przy jednoczesnym zapewnieniu zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz ochrony środowiska, Strony dokładają wszelkich starań, aby współpracować i wymieniać się informacjami w stosownych przypadkach.
2. Obszary współpracy na podstawie niniejszego artykułu mogą obejmować w szczególności:
 - a) opracowanie i ustanowienie regulacji technicznych lub związanych z nimi norm;
 - b) wymianę, w możliwym zakresie, badań, informacji i wyników związanych z opracowaniem nowych regulacji w zakresie pojazdów silnikowych lub związanych z nimi norm, zaawansowanymi technologiami zmniejszania emisji i pojawiającymi się technologiami pojazdów;

- c) wymianę dostępnych informacji dotyczących identyfikowania wad związanych z bezpieczeństwem lub emisją oraz dotyczących nieprzestrzegania regulacji technicznych; oraz
- d) propagowanie większej międzynarodowej harmonizacji wymogów technicznych za pośrednictwem wielostronnych forów, takich jak porozumienie z 1958 r. i porozumienie z 1998 r., włącznie ze współpracą przy planowaniu inicjatyw wspierających taką harmonizację.

ARTYKUŁ 9

Grupa Robocza ds. Pojazdów Silnikowych oraz Części do Nich

1. Grupa Robocza ds. Pojazdów Silnikowych oraz Części do Nich wspiera Specjalny Komitet Handlowy ds. Barrier Technicznych w Handlu w monitorowaniu i przeglądzie wykonania niniejszego załącznika oraz zapewnianiu jego właściwego funkcjonowania.
2. Funkcje Grupy Roboczej ds. Pojazdów Silnikowych i Części do Nich:
 - a) prowadzenie dyskusji dotyczących wszelkich kwestii wynikających z niniejszego załącznika, na wniosek jednej ze Stron;
 - b) ułatwianie współpracy i wymiany informacji zgodnie z art. 8;

- c) prowadzenie dyskusji technicznych zgodnie z art. 97 niniejszej Umowy dotyczących kwestii wchodzących w zakres stosowania niniejszego załącznika; oraz
 - d) prowadzenie wykazu punktów kontaktowych odpowiedzialnych za kwestie wynikające z niniejszego załącznika.
-

ZALĄCZNIK 12**PRODUKTY LECZNICZE****ARTYKUŁ 1****Definicje**

Do celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- a) „organ” oznacza organ Strony wymieniony w dodatku 12-A;
- b) „dobra praktyka wytwarzania” lub „GMP” oznacza część zapewniania jakości, która zapewnia, aby produkty były stale wytwarzane i kontrolowane zgodnie z normami jakości odpowiednimi dla ich przeznaczenia, a także mającymi zastosowanie pozwoleniami na dopuszczenie do obrotu lub specyfikacjami produktu wymienionymi w dodatku 12-B;

- c) „inspekcja” oznacza ocenę zakładu wytwórczego w celu ustalenia, czy taki zakład wytwórczy działa zgodnie z dobrą praktyką wytwarzania lub zobowiązaniami podjętymi w ramach dopuszczenia produktu do obrotu, przeprowadzaną zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi danej Strony oraz obejmującą inspekcje poprzedzające wprowadzenie do obrotu i inspekcje po wprowadzeniu do obrotu;
- d) „urzędowy dokument GMP” oznacza dokument wydany przez organ Strony w następstwie inspekcji zakładu wytwórczego, obejmujący na przykład raporty z inspekcji, certyfikaty poświadczające przestrzeganie przez zakład wytwórczy GMP lub oświadczenie o nieprzestrzeganiu GMP.

ARTYKUŁ 2

Zakres stosowania

Postanowienia niniejszego załącznika stosuje się do produktów leczniczych wymienionych w dodatku 12-C.

ARTYKUŁ 3

Cele

W odniesieniu do produktów objętych niniejszym załącznikiem cele niniejszego załącznika są następujące:

- a) zwiększanie dostępności leków na terytorium każdej ze Stron;
- b) określanie warunków uznawania inspekcji oraz wymiany i akceptowania urzędowych dokumentów GMP między Stronami;
- c) propagowanie zdrowia publicznego poprzez zagwarantowanie bezpieczeństwa pacjentów oraz zdrowia i dobrostanu zwierząt, a także, w stosownych przypadkach, utrzymanie wysokiego poziomu ochrony konsumentów i środowiska poprzez propagowanie rozwiązań regulacyjnych zgodnych z odpowiednimi normami międzynarodowymi.

ARTYKUŁ 4

Normy międzynarodowe

Odpowiednie normy dotyczące produktów objętych niniejszym załącznikiem zapewniają wysoki poziom ochrony zdrowia publicznego zgodnie z normami, praktykami i wytycznymi opracowanymi przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), międzynarodową konferencję ds. harmonizacji wymagań technicznych dla rejestracji produktów leczniczych stosowanych u ludzi (ICH) oraz międzynarodową konferencję ds. harmonizacji wymagań technicznych dla rejestracji produktów leczniczych weterynaryjnych (VICH).

ARTYKUŁ 5

Uznawanie inspekcji i akceptowanie urzędowych dokumentów GMP

1. Strona uznaje inspekcje przeprowadzone przez drugą Stronę oraz akceptuje urzędowe dokumenty GMP wydane przez drugą Stronę zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz wytycznymi technicznymi wymienionymi w dodatku 12-B.
2. W szczególnych okolicznościach organ Strony może postanowić, że nie akceptuje urzędowego dokumentu GMP wydanego przez organ drugiej Strony w odniesieniu do zakładów wytwórczych znajdujących się na terytorium podlegającym danemu organowi wydającemu. Przykładami takich okoliczności mogą być między innymi wskazanie istotnych niespójności lub nieprawidłowości w raportach z inspekcji, wady jakościowe wykryte w wyniku nadzoru po wprowadzeniu do obrotu lub inne konkretne dowody skutkujące poważnymi obawami co do jakości produktu lub bezpieczeństwa pacjentów. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku gdy organ Strony zdecyduje się nie akceptować urzędowego dokumentu GMP wydanego przez organ drugiej Strony, organ ten powiadomił odpowiedni organ drugiej Strony o powodach nieakceptowania dokumentu i aby organ drugiej Strony mógł zwrócić się do tego organu o wyjaśnienia. Odnosna Strona zapewnia, aby jej organ starał się udzielić odpowiedzi na wniosek o wyjaśnienia w odpowiednim czasie.
3. Strona może akceptować urzędowe dokumenty GMP wydane przez organ drugiej Strony w odniesieniu do zakładów wytwórczych znajdujących się poza terytorium podlegającym danemu organowi wydającemu.

4. Każda ze Stron może określić warunki, na jakich akceptuje urzędowe dokumenty GMP wydane na podstawie ust. 3.

ARTYKUŁ 6

Wymiana urzędowych dokumentów GMP

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jeżeli organ jednej ze Stron zwróci się do organu drugiej Strony o urzędowy dokument GMP, organ drugiej Strony dołożył starań, aby przekazać ten dokument w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia wystąpienia z wnioskiem.
2. Każda ze Stron traktuje informacje zawarte w dokumencie otrzymanym na podstawie ust. 1 jako poufne.

ARTYKUŁ 7

Zabezpieczenia

1. Każda ze Stron ma prawo do przeprowadzania swoich własnych inspekcji zakładów wytwórczych, które otrzymały certyfikat zgodności od drugiej Strony.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby przed przeprowadzeniem inspekcji na podstawie ust. 1 organ Strony, która zamierza przeprowadzić inspekcję, powiadomił odpowiedni organ drugiej Strony o inspekcji na piśmie, podając powody przeprowadzenia swojej własnej inspekcji. Organ Strony, która zamierza przeprowadzić inspekcję, dokłada starań, aby powiadomić o tym organ drugiej Strony na piśmie co najmniej 30 dni przed proponowaną inspekcją, ale w pilnych sytuacjach może dokonać powiadomienia z mniejszym wyprzedzeniem. Organ drugiej Strony może przyłączyć się do inspekcji.

ARTYKUŁ 8

Zmiany w mających zastosowanie przepisach ustawowych i wykonawczych

1. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę co najmniej 60 dni przed przyjęciem jakichkolwiek nowych środków lub zmian w odniesieniu do dobrej praktyki wytwarzania dotyczących wszelkich odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych oraz wytycznych technicznych wymienionych w dodatku 12-B.
2. Strony wymieniają się wszystkimi niezbędnymi informacjami, w tym dotyczącymi zmian w ich odpowiednich przepisach ustawowych i wykonawczych, wytycznych technicznych oraz procedurach inspekcyjnych odnoszących się do dobrej praktyki wytwarzania, tak aby każda ze Stron mogła rozważyć, czy nadal istnieją warunki do uznawania inspekcji i akceptowania urzędowych dokumentów GMP na podstawie art. 5 ust. 1.

3. Jeżeli w wyniku wprowadzenia jakichkolwiek nowych środków lub zmian, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, Strona uzna, że nie może już uznawać inspekcji ani akceptować urzędowych dokumentów GMP wydanych przez drugą Stronę, powiadamia drugą Stronę o swoim zamiarze zastosowania art. 9 i Strony rozpoczynają konsultacje w ramach Grupy Roboczej ds. Produktów Leczniczych.
4. Wszelkich powiadomień na podstawie niniejszego artykułu dokonuje się za pośrednictwem wyznaczonych punktów kontaktowych w ramach Grupy Roboczej ds. Produktów Leczniczych.

ARTYKUŁ 9

Zawieszenie

1. Bez uszczerbku dla art. 5 ust. 2 każda ze Stron ma prawo do całkowitego lub częściowego zawieszenia uznawania inspekcji i akceptowania urzędowych dokumentów GMP drugiej Strony na podstawie art. 5 ust. 1 w odniesieniu do wszystkich lub niektórych produktów wymienionych w dodatku 12-C. Prawo to wykonuje się w sposób obiektywny i uzasadniony. Strona wykonująca takie prawo powiadamia drugą Stronę i przedstawia pisemne uzasadnienie. Strona nadal akceptuje urzędowe dokumenty GMP drugiej Strony wydane przed takim zawieszeniem, chyba że Strona postanowi inaczej ze względów dotyczących zdrowia lub bezpieczeństwa.

2. W przypadku gdy w wyniku konsultacji, o których mowa w art. 8 ust. 3, Strona mimo wszystko zawiesi uznawanie inspekcji i akceptację urzędowych dokumentów GMP na podstawie art. 5 ust. 1, może to uczynić zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu nie wcześniej niż 60 dni po rozpoczęciu konsultacji. W ciągu tego 60-dniowego okresu obie Strony nadal uznają inspekcje i akceptują urzędowe dokumenty GMP wydane przez organ drugiej Strony.
3. W przypadku zawieszenia uznawania inspekcji i akceptowania urzędowych dokumentów GMP na podstawie z art. 5 ust. 1, na wniosek jednej ze Stron Strony poddają tę kwestię pod dyskusję w ramach Grupy Roboczej ds. Produktów Leczniczych i dokładają wszelkich starań, aby rozważyć możliwe środki, które umożliwiłyby przywrócenie uznawania inspekcji i akceptowania urzędowych dokumentów GMP.

ARTYKUŁ 10

Współpraca regulacyjna

1. Strony dokładają starań, aby konsultować się ze sobą, w zakresie, w jakim zezwalają na to ich własne przepisy, w sprawie wniosków dotyczących wprowadzenia znaczących zmian w przepisach technicznych lub procedurach inspekcyjnych, w tym zmian mających wpływ na sposób uznawania dokumentów drugiej Strony zgodnie z art. 5, oraz, w stosownych przypadkach, aby umożliwić przedstawienie uwag do takich wniosków, bez uszczerbku dla art. 8.

2. Strony dokładają wszelkich starań, aby współpracować w celu wzmocnienia, rozwijania i propagowania przyjmowania i wdrażania wytycznych naukowych lub technicznych uzgodnionych na poziomie międzynarodowym, w tym, w miarę możliwości, poprzez przedstawianie wspólnych inicjatyw, wniosków i podejść w odpowiednich organizacjach i organach międzynarodowych, o których mowa w art. 4.

ARTYKUŁ 11

Zmiany w dodatkach

Rada Partnerstwa jest uprawniona do wprowadzania zmian w dodatku 12-A w celu aktualizacji wykazu organów, w dodatku 12-B w celu aktualizacji wykazu mających zastosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych oraz wytycznych technicznych oraz w dodatku 12-C w celu aktualizacji wykazu produktów objętych niniejszym załącznikiem.

ARTYKUŁ 12

Grupa Robocza ds. Produktów Leczniczych

1. Grupa Robocza ds. Produktów Leczniczych wspiera Specjalny Komitet Handlowy ds. Barier Technicznych w Handlu w monitorowaniu i przeglądzie wykonania niniejszego załącznika oraz zapewnianiu jego właściwego funkcjonowania.

2. Zadania Grupy Roboczej ds. Produktów Leczniczych obejmują:
- a) prowadzenie dyskusji dotyczących wszelkich kwestii wynikających z niniejszego załącznika, na wniosek jednej ze Stron;
 - b) ułatwianie współpracy i wymiany informacji do celów art. 8 i 10;
 - c) działanie jako forum konsultacji i dyskusji do celów art. 8 ust. 3 i art. 9 ust. 3;
 - d) prowadzenie dyskusji technicznych zgodnie z art. 97 niniejszej Umowy dotyczących kwestii wchodzących w zakres stosowania niniejszego załącznika; oraz
 - e) prowadzenie wykazu punktów kontaktowych odpowiedzialnych za kwestie wynikające z niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 13

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Część szósta tytuł I niniejszej Umowy nie ma zastosowania do sporów dotyczących interpretacji i stosowania niniejszego załącznika.

Dodatek 12-A

ORGANY STRON

1) Unia Europejska:

Państwo	W przypadku produktów leczniczych stosowanych u ludzi	W przypadku weterynaryjnych produktów leczniczych
Belgia	Federalna Agencja Leków i Produktów Zdrowotnych / Federaal Agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten/ Agence fédérale des médicaments et produits de santé	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Bułgaria	Bułgarska Agencja Leków / ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ЛЕКАРСТВАТА	Bułgarska Agencja Bezpieczeństwa Żywności / Българска агенция по безопасност на храните
Czechy	Państwowy Instytut Kontroli Leków / Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL)	Państwowy Instytut ds. Kontroli Weterynaryjnych Biologicznych Produktów Leczniczych i Leków / Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL)
Dania	Duńska Agencja Leków / Laegemiddelstyrelsen	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi

Państwo	W przypadku produktów leczniczych stosowanych u ludzi	W przypadku weterynaryjnych produktów leczniczych
Niemcy	Federalny Instytut ds. Leków i Wyrobów Medycznych / Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte (BfArM) Instytut Paula-Ehrlicha (PEI), Federalny Instytut ds. Szczepionek i Leków Biomedycznych / Paul-Ehrlich-Institut (PEI) Bundesinstitut für Impfstoffe und biomedizinische Arzneimittel Federalne Ministerstwo Zdrowia / Bundesministerium für Gesundheit (BMG) / Zentralstelle der Länder für Gesundheitsschutz bei Arzneimitteln und Medizinprodukten (ZLG) ¹	Federalny Urząd ds. Ochrony Konsumentów i Bezpieczeństwa Żywności / Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL) Federalne Ministerstwo Żywności i Rolnictwa/Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft Paul-Ehrlich-Institute (PEI), Federal Institute for Vaccines and Biomedicines / Paul-Ehrlich-Institut (PEI) Bundesinstitut für Impfstoffe und biomedizinische Arzneimittel
Estonia	Państwowa Agencja Leków / Ravimiamet	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Irlandia	Urząd Regulacji Produktów Zdrowotnych / Health Products Regulatory Authority (HPRA)	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Grecja	Krajowa Organizacja ds. Leków / Ethnikos Organismos Farmakon (EOF) - (ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ)	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi

¹ Do celów niniejszego załącznika oraz bez uszczerbku dla wewnętrznego podziału kompetencji w Niemczech w kwestiach wchodzących w zakres stosowania niniejszego załącznika określenie ZLG traktuje się jako obejmujące wszystkie właściwe organy krajów związkowych wydające dokumenty GMP i prowadzące inspekcje farmaceutyczne.

Państwo	W przypadku produktów leczniczych stosowanych u ludzi	W przypadku weterynaryjnych produktów leczniczych
Hiszpania	Hiszpańska Agencja ds. Leków i Wyrobów Medycznych / Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios ¹	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Francja	Francuska Krajowa Agencja ds. Bezpieczeństwa Leków i Produktów Zdrowotnych/Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (ANSM)	Francuska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sanitarnego Żywności, Środowiska i Pracy – Krajowa Agencja ds. Weterynaryjnych Produktów Leczniczych/ Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail-Agence Nationale du Médicament Vétérinaire (Anses-ANMV)
Chorwacja	Agencja ds. Produktów Leczniczych i Wyrobów Medycznych / Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)	Ministerstwo Rolnictwa, Dyrekcja ds. Weterynarii i Bezpieczeństwa Żywności / Ministarstvo Poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane
Włochy	Włoska Agencja Leków / Agenzia Italiana del Farmaco /	Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia Zwierząt i Weterynaryjnych Produktów Leczniczych Ministero della Salute, Direzione Generale della Sanità Animale e dei Farmaci Veterinari

¹ Do celów niniejszego załącznika oraz bez uszczerbku dla wewnętrznego podziału kompetencji w Hiszpanii w kwestiach wchodzących w zakres stosowania niniejszego załącznika określenie Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios traktuje się jako obejmujące wszystkie właściwe organy regionalne wydające urzędowe dokumenty GMP i prowadzące inspekcje farmaceutyczne.

Państwo	W przypadku produktów leczniczych stosowanych u ludzi	W przypadku weterynaryjnych produktów leczniczych
Cypr	Ministerstwo Zdrowia – Służby Farmaceutyczne / Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, Υπουργείο Υγείας	Ministerstwo Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska – Służby Weterynaryjne / Κτηνιατρικές Υπηρεσίες- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Łotwa	Państwowa Agencja Leków / Zāļu valsts aģentūra	Departament Oceny i Rejestracji Służby ds. Żywności i Weterynarii / Pārtikas un veterinārā dienesta Novērtēšanas un reģistrācijas departaments
Litwa	Państwowa Agencja Kontroli Leków / Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba	Państwowa Służba ds. Żywności i Weterynarii / Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
Luksemburg	Ministerstwo Zdrowia, Departament ds. Farmacji i Leków / Ministère de la Santé, Division de la Pharmacie et des Médicaments	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Węgry	Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet / Krajowy Instytut Farmacji i Żywienia	Krajowe Biuro ds. Bezpieczeństwa Łącucha Żywnościowego, Dyrekcja ds. Weterynaryjnych Produktów Leczniczych / Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (ÁTI)
Malta	Urząd Regulacji Leków/Medicines Regulatory Authority	Sekcja ds. Weterynaryjnych Produktów Leczniczych Państwowego Laboratorium Weterynaryjnego / Veterinary Medicines Section of the National Veterinary Laboratory (NVL) w ramach Departamentu Zdrowia i Dobrostanu Zwierząt / The Animal Health and Welfare Department(AHWD)

Państwo	W przypadku produktów leczniczych stosowanych u ludzi	W przypadku weterynaryjnych produktów leczniczych
Niderlandy	Inspektorat Opieki Zdrowotnej i Młodzieży / Inspectie Gezondheidszorg en Youth (IGJ)	Rada ds. Oceny Leków / Bureau Diergeneesmiddelen, College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG)/
Austria	Austriacka Agencja ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności / Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Polska	Główny Inspektorat Farmaceutyczny (GIF)	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Portugalia	Krajowy Urząd ds. Leków i Produktów Zdrowotnych / INFARMED, I.P Autoridade Nacional do Medicamento e Produtos de Saúde, I.P	Dyrekcja Generalna ds. Żywności i Weterynarii / DGAV - Direção Geral de Alimentação e Veterinária (PT)
Rumunia	Krajowa Agencja ds. Leków i Wyrobów Medycznych / Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale	Krajowy Urząd ds. Sanitarno-Weterynaryjnych i Bezpieczeństwa Żywności / Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor

Państwo	W przypadku produktów leczniczych stosowanych u ludzi	W przypadku weterynaryjnych produktów leczniczych
Słowenia	Agencja ds. Produktów Leczniczych i Wyrobów Medycznych Republiki Słowenii / Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP)	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Słowacja	Państwowy Instytut Kontroli Leków / Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL)	Państwowy Instytut ds. Kontroli Weterynaryjnych Biologicznych Produktów Leczniczych i Leków / Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv (ÚŠKVBL)
Finlandia	Fińska Agencja Leków / Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (FIMEA)	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi
Szwecja	Agencja ds. Produktów Medycznych / Läkemedelsverket	Zob. organ dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi

2) Zjednoczone Królestwo

Agencja Regulacji Leków i Produktów Zdrowotnych / Medicines and Healthcare Products

Regulatory Agency

Dyrekcja Leków Weterynaryjnych / Veterinary Medicines Directorate

Dodatek 12-B

WYKAZ MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE PRZEPISÓW USTAWOWYCH I
WYKONAWCZYCH ORAZ WYTYCZNYCH TECHNICZNYCH
ODNOSZĄCYCH SIĘ DO DOBREJ PRAKTYKI WYTWARZANIA

1) W odniesieniu do Unii Europejskiej:

Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi¹;

Dyrektywa 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do weterynaryjnych produktów leczniczych²;

Dyrektywa 2001/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie zbliżania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, odnoszących się do wdrożenia zasady dobrej praktyki klinicznej w prowadzeniu badań klinicznych produktów leczniczych, przeznaczonych do stosowania przez człowieka³;

Rozporządzenie (UE) nr 536/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie badań klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz uchylenia dyrektywy 2001/20/WE⁴;

¹ Dz.U. UE L 311 z 28.11.2001, s. 67.

² Dz.U. UE L 311 z 28.11.2001, s. 1.

³ Dz.U. UE L 121 z 1.5.2001, s. 34.

⁴ Dz.U. UE L 158 z 27.5.2014, s. 1.

Rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. ustanawiające wspólnotowe procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję Leków¹;

Rozporządzenie (WE) nr 1394/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie produktów leczniczych terapii zaawansowanej i zmieniające dyrektywę 2001/83/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 726/2004²;

Dyrektywa Komisji 2003/94/WE z dnia 8 października 2003 r. ustanawiająca zasady i wytyczne dobrej praktyki wytwarzania w odniesieniu do produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz badanych produktów leczniczych stosowanych u ludzi³;

Dyrektywa Komisji 91/412/EWG z dnia 23 lipca 1991 r. ustanawiająca zasady i wytyczne dobrej praktyki wytwarzania weterynaryjnych produktów leczniczych⁴;

Dyrektywa Komisji (UE) 2017/1572 z dnia 15 września 2017 r. uzupełniająca dyrektywę 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zasad i wytycznych dobrej praktyki wytwarzania produktów leczniczych stosowanych u ludzi⁵;

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1252/2014 z dnia 28 maja 2014 r. uzupełniające dyrektywę 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zasad i wytycznych dobrej praktyki wytwarzania substancji czynnych wykorzystywanych w produktach leczniczych stosowanych u ludzi⁶;

¹ Dz.U. UE L 136 z 30.4.2004, s. 1.

² Dz.U. UE L 324 z 10.12.2007, s. 121.

³ Dz.U. UE L 262 z 14.10.2003, s. 22.

⁴ Dz.U. UE L 228 z 17.8.1991, s. 70.

⁵ Dz.U. UE L 238 z 16.9.2017, s. 44.

⁶ Dz.U. UE L 337 z 25.11.2014, s. 1.

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1569 z dnia 23 maja 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 536/2014 poprzez określenie zasad i wytycznych dobrej praktyki wytwarzania w odniesieniu do badanych produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz ustaleń dotyczących prowadzenia inspekcji¹;

Obecna wersja wytycznych dotyczących dobrej praktyki wytwarzania, zawarta w tomie IV Zasad dotyczących produktów leczniczych w Unii Europejskiej i w zestawieniu procedur wspólnotowych dotyczących kontroli i wymiany informacji.

2) W odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa:

Przepisy z 2012 r. dotyczące produktów leczniczych stosowanych u ludzi / The Human Medicines Regulations 2012 (SI 2012/1916);

Przepisy z 2004 r. dotyczące produktów leczniczych stosowanych u ludzi (badania kliniczne) / The Medicines for Human Use (Clinical Trials) Regulations 2004 (SI 2004/1031);

Przepisy z 2013 r. dotyczące produktów leczniczych weterynaryjnych / The Veterinary Medicines Regulations (SI 2013/2033);

¹ Dz.U. UE L 238 z 16.9.2017, s. 12.

Przepisy dotyczące dobrej praktyki wytwarzania wydane na podstawie części B17 oraz wytyczne w sprawie dobrej praktyki wytwarzania opublikowane na podstawie części C17 przepisów z 2012 r. dotyczących produktów leczniczych stosowanych u ludzi;

Zasady i wytyczne dotyczące dobrej praktyki wytwarzania mające zastosowanie do celów wykazu 2 do przepisów z 2013 r. dotyczących produktów leczniczych weterynaryjnych.

Dodatek 12-C**PRODUKTY OBJĘTE NINIEJSZYM ZAŁĄCZNIKIEM**

Produkty lecznicze stosowane u ludzi i produkty lecznicze weterynaryjne:

- wprowadzane do obrotu produkty lecznicze stosowane u ludzi i produkty lecznicze weterynaryjne, w tym wprowadzane do obrotu produkty biologiczne i immunologiczne stosowane u ludzi i w produktach leczniczych weterynaryjnych,
- produkty lecznicze terapii zaawansowanej,
- substancje czynne przeznaczone do produktów leczniczych stosowanych u ludzi lub produktów leczniczych weterynaryjnych,
- badane produkty lecznicze.

ZALĄCZNIK 13

CHEMIKALIA

ARTYKUŁ 1

Definicje

Do celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- a) „odpowiedzialne organy” oznaczają:
 - i) w odniesieniu do Unii – Komisję Europejską;
 - ii) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – rząd Zjednoczonego Królestwa;
- b) „GHS ONZ” oznacza Globalnie Zharmonizowany System Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów Organizacji Narodów Zjednoczonych.

ARTYKUŁ 2

Zakres stosowania

Niniejszy załącznik ma zastosowanie do handlu chemikaliami, ich regulacji, przywozu i wywozu między Unią a Zjednoczonym Królestwem w odniesieniu do ich rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń, ograniczeń, zatwierdzania, klasyfikacji, oznakowania i pakowania.

ARTYKUŁ 3

Cele

1. Cele niniejszego załącznika są następujące:
 - a) ułatwianie handlu chemikaliami i związanymi z nimi produktami między Stronami;
 - b) zapewnianie wysokiego poziomu ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt;
oraz
 - c) zapewnianie współpracy między odpowiedzialnymi organami Unii i Zjednoczonego Królestwa.
2. Strony uznają, że zobowiązania podjęte na podstawie niniejszego załącznika nie uniemożliwiają którejkolwiek ze Stron ustanowienia własnych priorytetów w zakresie regulacji dotyczących chemikaliów, w tym ustanowienia jej własnych poziomów ochrony w odniesieniu do środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt.

ARTYKUŁ 4

Odpowiednie organizacje i organy międzynarodowe

Strony uznają, że organizacje i organy międzynarodowe, w szczególności OECD i Podkomitet Ekspertów ONZ ds. Globalnie Zharmonizowanego Systemu Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów (SCEGHS) Rady Gospodarczej i Społecznej Organizacji Narodów Zjednoczonych (ECOSOC), są odpowiednie do celów opracowywania wytycznych naukowych i technicznych w odniesieniu do chemikaliów.

ARTYKUŁ 5

Udział w odpowiednich organizacjach i organach międzynarodowych oraz zmiany regulacyjne

1. Strony aktywnie uczestniczą w opracowywaniu wytycznych naukowych lub technicznych, o których mowa w art. 4, w odniesieniu do oceny zagrożeń i ryzyka związanych z chemikaliami oraz formatów dokumentowania wyników takich ocen.
2. Każda ze Stron wdraża wszelkie wytyczne wydane przez organizacje i organy międzynarodowe, o których mowa w art. 4, chyba że wytyczne te byłyby nieskuteczne lub nieodpowiednie dla osiągnięcia uzasadnionych celów tej Strony.

ARTYKUŁ 6

Klasyfikacja i oznakowanie chemikaliów

1. Każda ze Stron wdraża GHS ONZ tak kompleksowo, jak uzna to za wykonalne w ramach swojego odpowiedniego systemu, w tym w odniesieniu do chemikaliów, które nie są objęte zakresem stosowania niniejszego załącznika, z wyjątkiem przypadków, w których istnieją szczególne powody, aby stosować inny system oznakowania określonych produktów chemicznych w ich stanie gotowym przeznaczonych dla użytkownika ostatecznego. Każda ze Stron okresowo aktualizuje swoje środki wdrażające w oparciu o regularnie wydawane przeglądy GHS ONZ.
2. W przypadku gdy odpowiedzialny organ Strony zamierza klasyfikować poszczególne substancje zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami i procedurami, zapewnia on odpowiedzialnemu organowi drugiej Strony możliwość wyrażenia opinii zgodnie z tymi odpowiednimi przepisami i procedurami w mających zastosowanie terminach.
3. Każda ze Stron podaje do wiadomości publicznej informacje o swoich procedurach związanych z klasyfikacją substancji zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami i procedurami. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby odpowiedzieć na uwagi otrzymane od drugiej Strony na podstawie ust. 2.
4. Żadne postanowienia niniejszego artykułu nie zobowiązują którejkolwiek ze Stron do osiągnięcia jakiegokolwiek konkretnego rezultatu w odniesieniu do wdrożenia GHS ONZ na swoim terytorium lub w odniesieniu do klasyfikacji danej substancji, lub do przyspieszenia, zawieszenia lub opóźnienia jej odpowiednich procedur i procesów decyzyjnych.

ARTYKUŁ 7

Współpraca

1. Strony uznają, że dobrowolna współpraca w zakresie regulacji dotyczących chemikaliów może ułatwić handel w sposób przynoszący korzyści konsumentom, przedsiębiorstwom i środowisku oraz przyczyniający się do poprawy ochrony zdrowia ludzi i zwierząt.
2. Strony zobowiązują się ułatwiać wymianę informacji nieobjętych klauzulą poufności między swoimi odpowiedzialnymi organami, w tym poprzez współpracę w zakresie formatów i narzędzi elektronicznych wykorzystywanych do przechowywania danych.
3. Strony w stosownych przypadkach współpracują w celu wzmocnienia, rozwijania i propagowania przyjmowania i wdrażania wytycznych naukowych lub technicznych uzgodnionych na poziomie międzynarodowym, w tym, w miarę możliwości, poprzez przedstawianie wspólnych inicjatyw, wniosków i podejść w odpowiednich organizacjach i organach międzynarodowych, w szczególności tych, o których mowa w art. 4.
4. Strony współpracują, jeżeli obie Strony uznają to za korzystne, w zakresie rozpowszechniania danych dotyczących bezpieczeństwa chemikaliów oraz udostępniają publicznie takie informacje w celu zapewnienia łatwego dostępu do tych informacji i ich zrozumiałości dla różnych grup docelowych. Na wniosek jednej ze Stron druga Strona przekazuje Stronie występującej z wnioskiem dostępne nieobjęte klauzulą poufności informacje dotyczące bezpieczeństwa chemikaliów.

5. Jeżeli jedna ze Stron wystąpi z takim wnioskiem i druga Strona wyrazi na to zgodę, Strony rozpoczynają konsultacje dotyczące informacji i danych naukowych w kontekście nowych i pojawiających się kwestii związanych z zagrożeniami lub ryzykiem stwarzanymi przez chemikalia dla zdrowia ludzi lub środowiska, w celu stworzenia wspólnej puli wiedzy oraz, w miarę możliwości i w zakresie, w jakim jest to wykonalne, propagowania wspólnego rozumienia nauki związanej z takimi kwestiami.

ARTYKUŁ 8

Wymiana informacji

Strony współpracują i wymieniają się informacjami w odniesieniu do wszelkich kwestii istotnych dla wykonania niniejszego załącznika w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Barrier Technicznych w Handlu.

ZALĄCZNIK 14**PRODUKTY EKOLOGICZNE****ARTYKUŁ 1****Cel i zakres stosowania**

1. Celem niniejszego załącznika jest określenie postanowień i procedur wspierających handel produktami ekologicznymi zgodnie z zasadami niedyskryminacji i wzajemności, poprzez uznanie przez Strony równoważności ich odpowiednich przepisów.
2. Niniejszy załącznik ma zastosowanie do produktów ekologicznych wymienionych w dodatkach 14-A i 14-B, które są zgodne z przepisami ustawowymi i wykonawczymi wymienionymi w dodatku 14-C lub 14-D. Rada Partnerstwa jest uprawniona do wprowadzania zmian w dodatkach 14-A, 14-B, 14-C i 14-D.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- a) „właściwy organ” oznacza urząd właściwy w zakresie przepisów ustawowych i wykonawczych wymienionych w dodatku 14-C lub 14-D i odpowiedzialny za wykonanie niniejszego załącznika;
- b) „organ kontroli” oznacza organ, któremu właściwy organ powierzył – w całości lub w części – swoje uprawnienie do dokonywania inspekcji i certyfikacji w zakresie produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi wymienionymi w dodatku 14-C lub 14-D;
- c) „jednostka certyfikująca” oznacza podmiot uznawany przez właściwy organ, który dokonuje inspekcji i certyfikacji w zakresie produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi wymienionymi w dodatku 14-C lub 14-D; oraz
- d) „równoważność” oznacza zdolność różnych przepisów ustawowych i wykonawczych oraz wymogów, a także systemów inspekcji i certyfikacji, do osiągnięcia tych samych celów.

ARTYKUŁ 3

Uznawanie równoważności

1. W odniesieniu do produktów wymienionych w dodatku 14-A Unia uznaje przepisy ustawowe i wykonawcze Zjednoczonego Królestwa wymienione w dodatku 14-C za równoważne z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Unii wymienionymi w dodatku 14-D.
2. W odniesieniu do produktów wymienionych w dodatku 14-B Zjednoczone Królestwo uznaje przepisy ustawowe i wykonawcze Unii wymienione w dodatku 14-D za równoważne z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Zjednoczonego Królestwa wymienionymi w dodatku 14-C.
3. Z uwagi na ustaloną na 1 stycznia 2022 r. datę rozpoczęcia stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, do dnia 31 grudnia 2023 r. każda ze Stron dokonuje ponownej oceny uznawania równoważności, o którym mowa w ust. 1 i 2. Jeżeli w wyniku tej ponownej oceny równoważność nie zostanie potwierdzona przez Stronę, uznawanie równoważności zostaje zawieszane.
4. Bez uszczerbku dla ust. 3 w przypadku zmiany, uchylecia lub zastąpienia przepisów ustawowych i wykonawczych wymienionych w dodatku 14-C lub 14-D nowe przepisy uznaje się za równoważne z przepisami drugiej Strony, chyba że druga Strona wniesie sprzeciw zgodnie z procedurą określoną w ust. 5 i 6.

5. Jeżeli po otrzymaniu od drugiej Strony dodatkowych informacji, o które zwróciła się jedna ze Stron, Strona ta uważa, że przepisy ustawowe i wykonawcze lub procedury lub praktyki administracyjne drugiej Strony przestały spełniać wymogi równoważności, Strona ta kieruje do drugiej Strony uzasadniony wniosek o zmianę odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych lub praktyk lub procedur administracyjnych oraz zapewnia drugiej Stronie odpowiedni okres, nie krótszy niż trzy miesiące, w którym należy zapewnić równoważność.
6. Jeżeli po upływie okresu, o którym mowa w ust. 5, dana Strona nadal uważa, że wymogi równoważności nie zostały spełnione, może ona podjąć decyzję o jednostronnym zawieszeniu uznawania równoważności odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych wymienionych w dodatku 14-C lub 14-D, w odniesieniu do odpowiednich produktów ekologicznych wymienionych w dodatku 14-A lub 14-B.
7. Decyzja o jednostronnym zawieszeniu uznawania równoważności przepisów ustawowych i wykonawczych wymienionych w dodatku 14-C lub 14-D, w odniesieniu do odpowiednich produktów ekologicznych wymienionych w dodatku 14-A lub 14-B, może również zostać podjęta, po upływie trzech miesięcy od powiadomienia, w przypadku gdy jedna ze Stron nie dostarczyła informacji wymaganych na podstawie art. 6 lub nie zgadza się na wzajemną ocenę na podstawie art. 7.
8. W przypadku zawieszenia uznawania równoważności zgodnie z niniejszym artykułem Strony, na wniosek jednej ze Stron, poddają tę kwestię pod dyskusję w ramach Grupy Roboczej ds. Produktów Ekologicznych oraz dokładają wszelkich starań, aby rozważyć możliwe środki, które umożliwiłyby przywrócenie uznawania równoważności.

9. W odniesieniu do produktów niewymienionych w dodatku 14-A lub 14-B równoważność poddaje się pod dyskusję w ramach Grupy Roboczej ds. Produktów Ekologicznych na wniosek jednej ze Stron.

ARTYKUŁ 4

Przywóz i wprowadzanie do obrotu

1. Unia akceptuje przywóz na swoje terytorium produktów wymienionych w dodatku 14-A oraz wprowadzanie tych produktów do obrotu jako produkty ekologiczne, pod warunkiem że produkty te są zgodne z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Zjednoczonego Królestwa wymienionymi w dodatku 14-C oraz że towarzyszy im świadectwo kontroli wydane przez jednostkę certyfikującą uznaną przez Zjednoczone Królestwo i wskazaną Unii, o której mowa w ust. 3.
2. Zjednoczone Królestwo akceptuje przywóz na swoje terytorium produktów wymienionych w dodatku 14-B oraz wprowadzanie tych produktów do obrotu jako produkty ekologiczne, pod warunkiem że produkty te są zgodne z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Unii wymienionymi w dodatku 14-D oraz że towarzyszy im świadectwo kontroli wydane przez jednostkę certyfikującą uznaną przez Unię i wskazaną Zjednoczonemu Królestwu, o której mowa w ust. 3.

3. Każda ze Stron uznaje organy kontroli i jednostki certyfikujące wskazane przez drugą Stronę jako odpowiedzialne za prowadzenie odpowiednich kontroli w odniesieniu do produktów ekologicznych objętych uznawaniem równoważności, o którym mowa w art. 3, oraz do wydawania świadectw kontroli, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, w celu ich przywozu i wprowadzania do obrotu na terytorium drugiej Strony.
4. Strona dokonująca przywozu, we współpracy z drugą Stroną, nadaje kod każdemu właściwemu organowi kontroli i właściwej jednostce certyfikującej wskazanym przez drugą Stronę.

ARTYKUŁ 5

Znakowanie

1. Produkty przywożone na terytorium Strony zgodnie z niniejszym załącznikiem muszą spełniać wymogi dotyczące znakowania określone w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony dokonującej przywozu wymienionych w dodatkach 14-C i 14-D. Produkty te mogą być opatrzone logo produkcji ekologicznej Unii, logo produkcji ekologicznej Zjednoczonego Królestwa lub obydwoma logo, określonymi w odpowiednich przepisach ustawowych i wykonawczych, pod warunkiem że produkty te spełniają wymogi dotyczące znakowania danym logo lub obydwoma logo.
2. Strony zobowiązują się unikać wszelkiego niewłaściwego stosowania pojęć odnoszących się do produkcji ekologicznej w odniesieniu do produktów ekologicznych, które są objęte uznawaniem równoważności na podstawie niniejszego załącznika.

3. Strony zobowiązują się chronić logo produkcji ekologicznej Unii i każde logo produkcji ekologicznej Zjednoczonego Królestwa określone w odpowiednich przepisach ustawowych i wykonawczych przed wszelkim ich niewłaściwym stosowaniem lub imitacją. Strony zapewniają, aby logo produkcji ekologicznej Unii i logo produkcji ekologicznej Zjednoczonego Królestwa były stosowane wyłącznie na oznakowaniu, w reklamach i dokumentach handlowych produktów ekologicznych zgodnych z przepisami ustawowymi i wykonawczymi wymienionymi w dodatkach 14-C i 14-D.

ARTYKUŁ 6

Wymiana informacji

1. Strony wymieniają między sobą wszystkie istotne informacje dotyczące wykonania i stosowania niniejszego załącznika. W szczególności, do dnia 31 marca drugiego roku po wejściu w życie niniejszej Umowy, a następnie do dnia 31 marca każdego kolejnego roku każda ze Stron przesyła drugiej Stronie:
 - a) sprawozdanie zawierające informacje dotyczące rodzajów i ilości produktów ekologicznych wywiezionych w ramach niniejszego załącznika, obejmujące okres od stycznia do grudnia poprzedniego roku;
 - b) sprawozdanie z monitorowania i nadzoru prowadzonego przez jej właściwe organy, uzyskane wyniki i wprowadzone środki naprawcze, obejmujące okres od stycznia do grudnia poprzedniego roku; oraz

- c) szczegóły zaobserwowanych nieprawidłowości i naruszeń przepisów ustawowych i wykonawczych wymienionych odpowiednio w dodatku 14-C lub 14-D.

2. Każda ze Stron informuje drugą Stronę bez zbędnej zwłoki o:

- a) wszelkich aktualizacjach wykazu swoich właściwych organów, organów kontroli i jednostek certyfikujących, w tym o odpowiednich danych kontaktowych (w szczególności adres i adres strony internetowej);
- b) wszelkich planowanych zmianach lub uchyleniu przepisów ustawowych lub wykonawczych wymienionych w dodatku 14-C lub 14-D, wszelkich wnioskach w sprawie nowych przepisów ustawowych lub wykonawczych oraz wszelkich istotnych proponowanych zmianach w procedurach i praktykach administracyjnych dotyczących produktów ekologicznych objętych niniejszym załącznikiem; oraz
- c) wszelkich dokonanych zmianach lub uchyleniu przepisów ustawowych lub wykonawczych wymienionych w dodatku 14-C lub dodatku 14-D, wszelkich nowych przepisach lub istotnych zmianach w procedurach i praktykach administracyjnych dotyczących produktów ekologicznych objętych niniejszym załącznikiem.

ARTYKUŁ 7

Wzajemne oceny

1. Po przesłaniu powiadomienia z wyprzedzeniem co najmniej sześciu miesięcy każda ze Stron zezwala urzędnikom lub ekspertom wyznaczonym przez drugą Stronę na przeprowadzenie na swoim terytorium wzajemnej oceny w celu sprawdzenia, czy odpowiednie organy kontroli i jednostki certyfikujące przeprowadzają kontrole wymagane do wykonania niniejszego załącznika.
2. Każda ze Stron współpracuje z drugą Stroną i pomaga jej, w zakresie zgodnym z mającym zastosowanie prawem, w przeprowadzaniu wzajemnej oceny, o której mowa w ust. 1, co może obejmować wizyty w siedzibach właściwych organów kontroli i jednostek certyfikujących, podmiotów zajmujących się przetwórstwem oraz zatwierdzonych podmiotów gospodarczych.

ARTYKUŁ 8

Grupa Robocza ds. Produktów Ekologicznych

1. Grupa Robocza ds. Produktów Ekologicznych wspiera Specjalny Komitet Handlowy ds. Barier Technicznych w Handlu w monitorowaniu i przeglądzie wykonania niniejszego załącznika oraz zapewnianiu jego właściwego funkcjonowania.

2. Funkcje Grupy Roboczej ds. Produktów Ekologicznych są następujące:
- a) prowadzenie dyskusji, na wniosek jednej ze Stron, dotyczących wszelkich kwestii wynikających z niniejszego załącznika, w tym każdej ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian do niniejszego załącznika lub któregokolwiek z dodatków do niego;
 - b) ułatwianie współpracy w zakresie przepisów ustawowych i wykonawczych, norm i procedur dotyczących produktów ekologicznych objętych niniejszym załącznikiem, w tym prowadzenie dyskusji dotyczących wszelkich kwestii technicznych lub regulacyjnych związanych z przepisami i systemami kontroli; oraz
 - c) prowadzenie dyskusji technicznych zgodnie z art. 97 niniejszej Umowy dotyczących kwestii wchodzących w zakres stosowania niniejszego załącznika.

Dodatek 14-A**PRODUKTY EKOLOGICZNE ZE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA,
W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH UNIA UZNAJE RÓWNOWAŻNOŚĆ**

Opis	Komentarze
Nieprzetworzone produkty roślinne	
Żywe zwierzęta lub nieprzetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego	W tym miód
Produkty akwakultury i wodorosty morskie	
Przetworzone produkty rolne przeznaczone do spożycia	
Przetworzone produkty rolne przeznaczone na paszę	
Nasiona i materiał rozmnożeniowy	

Produktami ekologicznymi wymienionymi w niniejszym dodatku są nieprzetworzone produkty rolne lub produkty akwakultury wyprodukowane w Zjednoczonym Królestwie lub przetworzone produkty rolne przeznaczone na żywność lub paszę, które zostały przetworzone w Zjednoczonym Królestwie przy użyciu składników pochodzących z upraw w Zjednoczonym Królestwie lub które zostały przywiezione do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Zjednoczonego Królestwa.

Dodatek 14-B**PRODUKTY EKOLOGICZNE Z UNII, W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO UZNAJE RÓWNOWAŻNOŚĆ**

Opis	Komentarze
Nieprzetworzone produkty roślinne	
Żywe zwierzęta lub nieprzetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego	W tym miód
Produkty akwakultury i wodorosty morskie	
Przetworzone produkty rolne przeznaczone do spożycia	
Przetworzone produkty rolne przeznaczone na paszę	
Nasiona i materiał rozmnożeniowy	

Produktami ekologicznymi wymienionymi w niniejszym dodatku są nieprzetworzone produkty rolne lub produkty akwakultury wyprodukowane w Unii lub przetworzone produkty rolne przeznaczone na żywność lub paszę, które zostały przetworzone w Unii przy użyciu składników pochodzących z upraw w Unii lub które zostały przywiezione do Unii zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Unii.

Dodatek 14-C**PRZEPISY USTAWOWE I WYKONAWCZE DOTYCZĄCE PRODUKTÓW
EKOLOGICZNYCH MAJĄCE ZASTOSOWANIE W ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWIE¹**

W Zjednoczonym Królestwie zastosowanie mają następujące przepisy ustawowe i wykonawcze:

1. Zachowane rozporządzenie (WE) nr 834/2007
2. Zachowane rozporządzenie (WE) nr 889/2008
3. Zachowane rozporządzenie (WE) nr 1235/2008
4. Przepisy z 2009 r. dotyczące produktów ekologicznych / The Organic Products Regulations 2009 (SI 2009/842)

¹ Odniesienia do zachowanego prawa Unii w niniejszym wykazie uznaje się za odniesienia do takich przepisów, zmienionych przez Zjednoczone Królestwo tak, aby miały zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa.

Dodatek 14-D**PRZEPISY USTAWOWE I WYKONAWCZE DOTYCZĄCE PRODUKTÓW
EKOLOGICZNYCH MAJĄCE ZASTOSOWANIE W UNII**

W Unii zastosowanie mają następujące przepisy ustawowe i wykonawcze:

1. Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91¹
2. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli²
3. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich³

¹ Dz.U. UE L 189 z 20.7.2007, s. 1.

² Dz.U. UE L 250 z 18.9.2008, s. 1.

³ Dz.U. UE L 334 z 12.12.2008, s. 25.

ZALĄCZNIK 15**HANDEL WINEM****ARTYKUŁ 1****Zakres stosowania i definicje**

1. Niniejszy załącznik ma zastosowanie do wina objętego pozycją 22.04 Systemu Zharmonizowanego.
2. Do celów niniejszego załącznika „wino produkowane w” oznacza świeże winogrona, moszcz winogronowy i moszcz winogronowy w trakcie fermentacji, które zostały przetworzone na wino lub dodane do wina na terytorium Strony dokonującej wywozu.

ARTYKUŁ 2**Definicje produktów, praktyki i procesy enologiczne**

1. Praktyki enologiczne w odniesieniu do wina zalecane i opublikowane przez Międzynarodową Organizację ds. Winorośli i Wina (OIV) uznaje się za odpowiednie normy międzynarodowe do celów niniejszego załącznika.

2. Każda ze Stron zezwala na przywóz i sprzedaż do spożycia wina wyprodukowanego na terytorium drugiej Strony, jeżeli wino to zostało wyprodukowane zgodnie z:
 - a) definicjami produktów zatwierdzonymi na terytorium każdej ze Stron na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych, o których mowa w dodatku 15-A;
 - b) praktykami enologicznymi ustanowionymi na terytorium każdej ze Stron na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych, o których mowa w dodatku 15-A, zgodnych z odpowiednimi normami OIV; oraz
 - c) praktykami enologicznymi i ograniczeniami ustanowionymi na terytorium każdej ze Stron, które nie są zgodne z odpowiednimi normami OIV, wymienionymi w dodatku 15-B.
3. Rada Partnerstwa jest uprawniona do zmiany dodatków, o których mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 3

Wymogi certyfikacyjne dotyczące przywozu na odpowiednie terytorium każdej ze Stron

1. W przypadku wina produkowanego na terytorium jednej ze Stron i wprowadzanego do obrotu na terytorium drugiej Strony dokumentacja i certyfikacja, które mogą być wymagane przez którąkolwiek ze Stron, ograniczają się do certyfikatu określonego w dodatku 15-C, poświadczonego zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony dokonującej wywozu.

2. Certyfikat wymagany na podstawie ust. 1 może mieć formę dokumentu elektronicznego. Każda ze Stron udziela dostępu do dokumentu elektronicznego lub danych niezbędnych do jego sporządzenia na wniosek właściwych organów drugiej Strony, na terytorium której towary mają zostać dopuszczone do swobodnego obrotu. W przypadku gdy nie ma dostępu do odpowiednich systemów elektronicznych, możliwe jest również zwrócenie się o niezbędne dane w formie papierowej.
3. Rada Partnerstwa jest uprawniona do wprowadzania zmian w dodatku 15-C.
4. Metody analizy uznawane przez OIV za metody referencyjne i opublikowane przez OIV stanowią metody referencyjne do celów określania składu analitycznego wina w kontekście działań kontrolnych.

ARTYKUŁ 4

Informacje o żywności i kody partii

1. O ile w niniejszym artykule nie określono inaczej, etykietowanie wina przywożonego i wprowadzanego do obrotu na podstawie niniejszej Umowy odbywa się zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi mającymi zastosowanie na terytorium Strony dokonującej przywozu.
2. Strona nie wymaga umieszczenia na pojemniku, etykiecie lub opakowaniu wina którejkolwiek z poniższych dat lub ich odpowiednika:

- a) data pakowania;
- b) data butelkowania;
- c) data produkcji lub wytworzenia;
- d) termin przydatności do spożycia, termin przydatności do użytku, należy użyć lub spożyć przed dniem, data upływu terminu przydatności;
- e) data minimalnej trwałości, najlepsza jakość do dnia; lub
- f) termin przydatności do sprzedaży.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego lit. e) Strona może wymagać umieszczenia daty minimalnej trwałości na produktach, które ze względu na dodanie łatwo psujących się składników mogą mieć krótszą datę minimalnej trwałości niż zwykle oczekiwałaby konsument.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby na etykiecie opakowanych produktów podany był kod umożliwiający identyfikację partii, do której należy dany produkt, zgodnie z przepisami Strony dokonującej wywozu produktu pakowanego. Kod partii musi być dobrze widoczny, czytelny i nieusuwalny. Strona nie zezwala na wprowadzanie do obrotu opakowanych produktów, które nie spełniają wymogów określonych w niniejszym ustępie.

4. Każda ze Stron zezwala na umieszczenie na dodatkowej etykiecie umieszczonej na pojemniku z winem obowiązkowych informacji, w tym tłumaczeń lub wskazania liczby standardowych kieliszków lub jednostek alkoholu, jeżeli jest to wymagane. Dodatkowe etykiety mogą być umieszczane na pojemniku z winem po przywozie, ale przed wprowadzeniem produktu do obrotu na terytorium Strony, pod warunkiem że obowiązkowe informacje są w pełni i dokładnie przedstawione.
5. Strona dokonująca przywozu nie wymaga umieszczania na etykiecie alergenów, które zostały użyte do produkcji wina, ale nie występują w produkcie końcowym.

ARTYKUŁ 5

Środki przejściowe

Wino, które w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy zostało wyprodukowane, opisane i opatrzone etykietą zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi jednej ze Stron, ale w sposób niezgodny z niniejszym załącznikiem, może być nadal etykietowane i wprowadzane do obrotu w następujący sposób:

- a) przez hurtowników lub producentów, przez okres dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy; oraz
- b) przez podmioty zajmujące się handlem detalicznym, do wyczerpania zapasów.

ARTYKUŁ 6

Wymiana informacji

Strony współpracują i wymieniają się informacjami dotyczącymi wszelkich kwestii istotnych dla wykonania niniejszego załącznika w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Barier Technicznych w Handlu.

ARTYKUŁ 7

Przegląd

Nie później niż trzy lata od wejścia w życie niniejszej Umowy Strony rozważą dalsze działania w celu ułatwienia handlu winem między Stronami.

Dodatek 15-A**PRZEPISY USTAWOWE I WYKONAWCZE STRON**

Przepisy ustawowe i wykonawcze Zjednoczonego Królestwa¹

Przepisy ustawowe i wykonawcze, o których mowa w art. 2 ust. 2, dotyczące:

a) definicji produktów:

- (i) zachowane rozporządzenie (UE) nr 1308/2013, w szczególności przepisy dotyczące produkcji w sektorze wina, zgodnie z art. 75, 81 i 91, częścią IV załącznika II i częścią II załącznika VII do tego rozporządzenia oraz przepisami wykonawczymi do tego rozporządzenia, z późniejszymi zmianami;
- (ii) zachowane rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/33, w szczególności jego art. 47, 52–54 oraz załączniki III, V i VI do tego rozporządzenia, z późniejszymi zmianami;
- (iii) zachowane rozporządzenie (UE) nr 1169/2011, z późniejszymi zmianami;

¹ Odniesienia do zachowanego prawa Unii w niniejszym wykazie uznaje się za odniesienia do takich przepisów, zmienionych przez Zjednoczone Królestwo tak, aby miały zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa.

- b) praktyk enologicznych i ograniczeń:
- (i) zachowane rozporządzenie (UE) nr 1308/2013, w szczególności praktyki enologiczne i ograniczenia, zgodnie z art. 80 i 83 oraz załącznikiem VIII do tego rozporządzenia oraz przepisami wykonawczymi do niego, z późniejszymi zmianami;
 - (ii) zachowane rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/934, z późniejszymi zmianami.

Przepisy ustawowe i wykonawcze Unii

Przepisy ustawowe i wykonawcze, o których mowa w art. 2 ust. 2, dotyczące:

- a) definicji produktów:
- (i) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013¹, w szczególności przepisy dotyczące produkcji w sektorze wina, zgodnie z art. 75, 81 i 91, częścią IV załącznika II i częścią II załącznika VII do tego rozporządzenia oraz przepisami wykonawczymi do tego rozporządzenia, z późniejszymi zmianami;

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. UE L 347 z 20.12.2013, s. 671).

- (ii) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/33¹, w szczególności jego art. 47, 52-54 oraz załączniki III, V i VI do tego rozporządzenia, z późniejszymi zmianami;
 - (iii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011², z późniejszymi zmianami;
- b) praktyk enologicznych i ograniczeń:
- (i) rozporządzenie (UE) nr 1308/2013, w szczególności praktyki enologiczne i ograniczenia, zgodnie z art. 80 i 83 oraz załącznikiem VIII do tego rozporządzenia oraz przepisami wykonawczymi do niego, z późniejszymi zmianami;

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/33 z dnia 17 października 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, ograniczeń stosowania, zmian w specyfikacji produktu, unieważnienia ochrony oraz etykietowania i prezentacji (Dz.U. UE L 9 z 11.1.2019, s. 2).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. UE L 304 z 22.11.2011, s. 18).

- (ii) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/934¹, z późniejszymi zmianami.

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/934 z dnia 12 marca 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do obszarów uprawy winorośli, w przypadku których zawartość alkoholu może być zwiększona, dozwolonych praktyk enologicznych i ograniczeń mających zastosowanie do produkcji i konserwowania produktów sektora win, minimalnej zawartości alkoholu w odniesieniu do produktów ubocznych oraz ich usuwania, a także publikacji dokumentów OIV (Dz.U. UE L 149 z 7.6.2019, s. 1).

Dodatek 15-B**DODATKOWE PRAKTYKI ENOLOGICZNE I OGRANICZENIA
AKCEPTOWANE WSPÓLNIE PRZEZ STRONY**

- 1) Zagęszczony moszcz gronowy, rektyfikowany zagęszczony moszcz gronowy i sacharoza mogą być stosowane do wzbogacania i słodzenia na szczególnych i ograniczonych warunkach określonych w części I załącznika VIII do rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 oraz w części I załącznika VIII do zachowanego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, z zastrzeżeniem wyłączenia stosowania tych produktów w formie odtworzonej w winach objętych niniejszą Umową.
- 2) Dodawanie wody w produkcji wina nie jest dozwolone, z wyjątkiem sytuacji, gdy jest to niezbędne ze względu na szczególne wymogi techniczne.
- 3) Świeży osad może być wykorzystywany w szczególnych i ograniczonych warunkach określonych w wierszu 11.2 tabeli 2 w części A załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/934 oraz w wierszu 11.2 tabeli 2 w części A załącznika I do zachowanego rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/934.

Dodatek 15-C

WZÓR ŚWIADECTWA WŁASNEGO DLA WINA PRZYWOŻONEGO Z [UNII
EUROPEJSKIEJ/ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA] DO [ZJEDNOCZONEGO
KRÓLESTWA/UNII EUROPEJSKIEJ]⁽¹⁾

1. Eksporter (nazwa i adres)	2. Numer seryjny ⁽²⁾
3. Importer (nazwa i adres)	4. Właściwy organ w miejscu wysyłki w [Unii Europejskiej/Zjednoczonym Królestwie] ⁽³⁾
5. Pieczęć celna (wyłącznie do użytku urzędowego [Unii Europejskiej/Zjednoczonego Królestwa])	
6. Środek transportu i szczegóły transportu ⁽⁴⁾	7. Miejsce rozładunku (jeśli inne niż 3)
8. Opis przywożonego produktu ⁽⁵⁾	9. Ilość w l/h/kg
	10. Liczba pojemników ⁽⁶⁾
11. Świadcstwo Opisany powyżej produkt jest przeznaczony do bezpośredniego spożycia przez ludzi i jest zgodny z definicjami i praktykami enologicznymi dozwolonymi na podstawie załącznika 15 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony. Został on wyprodukowany przez producenta podlegającego kontroli i nadzorowi następującego właściwego organu ⁽⁷⁾: Nadawca poświadczający powyższe informacje ⁽⁸⁾ Dane identyfikacyjne nadawcy ⁽⁹⁾ Miejscowość, data i podpis nadawcy	

- (1) Zgodnie z art. 3 ust. 1 załącznika 15 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony.
- (2) Należy wskazać numer identyfikacyjny przesyłki, tj. numer seryjny, który identyfikuje przesyłkę w ewidencji eksportera.
- (3) Należy podać pełną nazwę, adres i dane kontaktowe właściwego organu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub w Zjednoczonym Królestwie, z którego przesyłka jest wywożona, odpowiedzialnego za weryfikację informacji, o których mowa w niniejszym świadectwie.
- (4) Należy wskazać transport wykorzystywany do dostawy do punktu wprowadzenia do Unii Europejskiej lub Zjednoczonego Królestwa, określić rodzaj transportu (statek, samolot itp.), podać nazwę środków transportu (nazwa statku, numer lotu itp.).
- (5) Należy podać następujące informacje:
 - oznaczenie handlowe w formie, w jakiej znajduje się na etykiecie,
 - nazwa producenta,
 - obszar uprawy winorośli,
 - nazwa państwa produkcji (jedno z państw członkowskich Unii Europejskiej lub Zjednoczone Królestwo),
 - nazwa oznaczenia geograficznego, jeśli dotyczy,
 - całkowita objętościowa zawartość alkoholu,
 - barwa produktu (należy podać wyłącznie określenia: „czerwone”, „rosé”, „różowe” lub „białe”),
 - kod Nomenklatury scalonej (kod CN).

- (6) Pojemnik oznacza naczynie do wina o pojemności mniejszej niż 60 litrów. Liczba pojemników może być liczbą butelek.
- (7) Należy podać pełną nazwę, adres i dane kontaktowe odpowiedniego właściwego organu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub w Zjednoczonym Królestwie.
- (8) Należy podać pełną nazwę, adres i dane kontaktowe nadawcy.
- (9) Należy wskazać:
 - w odniesieniu do Unii Europejskiej: numer akcyzowy systemu wymiany informacji dotyczących podatku akcyzowego (SEED) lub numer VAT, w przypadku gdy nadawca nie posiada numeru SEED, lub odniesienie do numeru w wykazie lub rejestrze przewidzianym w art. 8 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2018/273¹,
 - w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa: numer akcyzowy systemu wymiany informacji dotyczących podatku akcyzowego (SEED) lub numer VAT, w przypadku gdy nadawca nie posiada numeru SEED, lub odniesienie do numeru WSB.

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/273 z dnia 11 grudnia 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do systemu zezwoleń na nasadzenia winorośli, rejestru winnic, dokumentów towarzyszących i świadectw, rejestru przychodów i rozchodów, obowiązkowych deklaracji, powiadomień i publikowania zgłoszonych informacji, oraz uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do odpowiednich kontroli i kar, zmieniające rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008, (WE) nr 606/2009 i (WE) nr 607/2009 oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 436/2009 i rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/560 (Dz.U. UE L 58 z 28.2.2018, s. 1).

ZALĄCZNIK 16

**POROZUMIENIE, O KTÓRYM MOWA W ART. 96 UST. 4,
W SPRAWIE REGULARNEJ WYMIANY INFORMACJI DOTYCZĄCYCH
BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH I ZWIĄZANYCH Z TYM
ŚRODKÓW ZAPOBIEGAWCZYCH, OGRANICZAJĄCYCH I NAPRAWCZYCH**

W niniejszym załączniku ustanawia się porozumienie w sprawie regularnej wymiany informacji między unijnym systemem wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych (RAPEX), lub systemem go zastępującym, a bazą danych Zjednoczonego Królestwa dotyczącą nadzoru rynku i bezpieczeństwa produktów ustanowioną na mocy ogólnych przepisów z 2005 r. dotyczących bezpieczeństwa produktów (General Product Safety Regulations 2005) lub przepisów je zastępujących.

Zgodnie z art. 96 ust. 8 niniejszej Umowy w porozumieniu określa się rodzaj informacji podlegających wymianie, zasady wymiany oraz stosowanie przepisów dotyczących poufności i ochrony danych osobowych.

ZAŁĄCZNIK 17

POROZUMIENIE, O KTÓRYM MOWA W ART. 96 UST. 5,
W SPRAWIE REGULARNEJ WYMIANY INFORMACJI DOTYCZĄCYCH ŚRODKÓW
WPROWADZONYCH W ODNIESIENIU DO NIEZGODNYCH Z WYMOGAMI
PRODUKTÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH,
INNYCH NIŻ TE OBJĘTE ZAKRESEM ART. 96 UST. 4

W niniejszym załączniku ustanawia się porozumienie w sprawie regularnej wymiany informacji, w tym drogą elektroniczną, dotyczących środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z wymogami produktów żywnościowych, innych niż te objęte zakresem art. 96 ust. 4 niniejszej Umowy.

Zgodnie z art. 96 ust. 8 niniejszej Umowy w porozumieniu określa się rodzaj informacji podlegających wymianie, zasady wymiany oraz stosowanie przepisów dotyczących poufności i ochrony danych osobowych.

ZALĄCZNIK 18**UPOWAŻNIENI PRZEDSIĘBIORCY****ARTYKUŁ 1****Kryteria i traktowanie upoważnionych przedsiębiorców**

1. Określone kryteria kwalifikowania się jako upoważniony przedsiębiorca (AEO), o którym mowa w art. 110 niniejszej Umowy, ustanawia się w przepisach ustawowych i wykonawczych lub procedurach Stron. Określone kryteria, które są publikowane, obejmują:
 - a) brak jakiegokolwiek poważnego naruszenia lub powtarzających się naruszeń przepisów prawa celnego i przepisów podatkowych, w tym brak skazania za poważne przestępstwo karne związane z działalnością gospodarczą wnioskodawcy;
 - b) wykazanie przez wnioskodawcę wysokiego poziomu kontroli jego operacji i przepływu towarów zapewnionego poprzez system zarządzania ewidencją handlową oraz – w stosownych przypadkach – transportową, co umożliwi przeprowadzanie właściwych kontroli celnych;
 - c) wypłacalność, którą uznaje się za udowodnioną, gdy wnioskodawca ma dobrą sytuację finansową pozwalającą mu na wypełnianie jego zobowiązań, stosownie do rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej; oraz

- d) odpowiednie standardy bezpieczeństwa i ochrony, które uznaje się za spełnione, gdy wnioskodawca wykaże, że utrzymuje odpowiednie środki mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony międzynarodowego łańcucha dostaw, w tym w obszarach ochrony integralności fizycznej i kontroli dostępu, procedur logistycznych i procesów związanych z postępowaniem z określonymi rodzajami towarów w obszarze odnoszącym się do personelu oraz w obszarze identyfikacji partnerów biznesowych.
2. Określone kryteria kwalifikowania się jako AEO nie są opracowywane ani stosowane w sposób umożliwiający lub powodujący arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację między podmiotami gospodarczymi w przypadku tych samych warunków. Kryteria te umożliwiają zakwalifikowanie małych i średnich przedsiębiorstw jako AEO.
 3. Program partnerstwa handlowego, o którym mowa w art. 110 niniejszej Umowy, obejmuje następujące traktowanie:
 - a) uwzględnienie w ocenie ryzyka statusu AEO przyznanego przez drugą Stronę w korzystny sposób w celu ograniczenia inspekcji lub kontroli oraz innych środków bezpieczeństwa i ochrony;
 - b) przyznanie pierwszeństwa kontroli przesyłek objętych wywozową lub przywózową deklaracją skróconą składaną przez AEO, jeżeli organ celny podejmie decyzję o przeprowadzeniu kontroli;
 - c) uwzględnienie statusu AEO przyznanego przez drugą Stronę w celu traktowania AEO jako pewnego i bezpiecznego partnera podczas oceny w ramach swojego własnego programu dotyczącej tego, czy wnioskodawcy spełniają wymogi związane z byciem partnerem biznesowym; oraz

- d) dążenie do stworzenia wspólnego mechanizmu ciągłości działania, aby reagować na zakłócenia przepływów handlowych spowodowane wzrostem poziomu zagrożenia, zamknięciem granic lub klęskami żywiołowymi, sytuacjami niebezpiecznymi lub innego rodzaju poważnymi zdarzeniami, co pozwoliłoby organom celnym Stron na usprawnienie i przyspieszenie w możliwym zakresie obsługi priorytetowych ładunków związanych z AEO.

ARTYKUŁ 2

Wzajemne uznawanie i odpowiedzialność za wykonanie

1. Status AEO w ramach programów partnerstwa handlowego Unii i Zjednoczonego Królestwa uznaje się za zgodny, a posiadaczy statusu AEO przyznanego w ramach każdego programu traktuje się w sposób zgodny z art. 4.
2. Odpowiednimi programami partnerstwa handlowego są:
 - a) program Unii Europejskiej dotyczący AEO (bezpieczeństwo i ochrona) (art. 38 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 952/2013);
 - b) program Zjednoczonego Królestwa dotyczący AEO (bezpieczeństwo i ochrona) (art. 38 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 952/2013, zachowanego w prawie krajowym Zjednoczonego Królestwa).
3. Organy celne, zdefiniowane w art. 512 lit. a) niniejszej Umowy (zwane dalej „organami celnymi”), są odpowiedzialne za wykonanie postanowień niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 3

Zgodność

1. Strony współpracują w celu utrzymania zgodności norm stosowanych do każdego z ich programów partnerstwa handlowego w odniesieniu do następujących kwestii:
 - a) procedury ubiegania się przez przedsiębiorców o przyznanie statusu AEO;
 - b) oceny wniosków o przyznanie statusu AEO;
 - c) przyznawania statusu AEO; oraz
 - d) zarządzania statusem AEO oraz monitorowania, zawieszania, ponownej oceny i cofnięcia statusu upoważnionego przedsiębiorcy.

Strony zapewniają, aby ich organy celne monitorowały przestrzeganie przez AEO odpowiednich warunków i kryteriów.

2. Strony realizują wspólny program prac określający minimalną liczbę wspólnych zatwierdzeń posiadaczy statusu AEO, przyznawanego w ramach poszczególnych programów partnerstwa handlowego, które muszą zostać zakończone najpóźniej do końca 2021 r.

3. Strony zapewniają, aby ich programy partnerstwa handlowego funkcjonowały zgodnie z odpowiednimi normami ram SAFE.

ARTYKUŁ 4

Traktowanie posiadaczy statusu

1. Każda ze Stron zapewnia traktowanie porównywalne z traktowaniem AEO w ramach programów partnerstwa handlowego drugiej Strony. Traktowanie to obejmuje w szczególności traktowanie określone w art. 3 ust. 1.
2. Każda ze Stron może zawiesić traktowanie, o którym mowa w art. 3 ust. 1, wobec AEO w ramach programów partnerstwa handlowego drugiej Strony na podstawie niniejszej Umowy, w przypadku gdy ten AEO przestał spełniać wymogi prawne. O takim zawieszeniu niezwłocznie informuje się organ celny drugiej Strony, w stosownych przypadkach wraz z wszelkimi dodatkowymi informacjami dotyczącymi podstawy zawieszenia.
3. W przypadku gdy którakolwiek ze Stron stwierdzi jakiegokolwiek nieprawidłowości popełnione przez AEO upoważnionego przez organ celny drugiej Strony, niezwłocznie informuje drugą Stronę, aby umożliwić mu podjęcie świadomej decyzji w sprawie możliwego cofnięcia lub zawieszenia statusu uczestnika posiadanego przez danego przedsiębiorcę.

ARTYKUŁ 5

Wymiana informacji i komunikacja

1. Strony dokładają starań, aby skutecznie porozumiewać się ze sobą przy wykonywaniu niniejszej Umowy. Strony wymieniają się informacjami i wspierają komunikację w odniesieniu do swoich programów partnerstwa handlowego, w szczególności poprzez:
 - a) dostarczanie aktualnych informacji dotyczących funkcjonowania i rozwoju ich programów partnerstwa handlowego w odpowiednim czasie;
 - b) wymianę informacji dotyczących bezpieczeństwa łańcucha dostaw, we wzajemnym interesie;
 - c) wyznaczenie punktów kontaktowych dla ich odpowiednich programów partnerstwa handlowego oraz dostarczenie drugiej Stronie danych kontaktowych tych punktów kontaktowych; oraz
 - d) ułatwianie skutecznej komunikacji między Dyрекcją Generalną ds. Podatków i Unii Celnej Komisji Europejskiej a Her Majesty's Revenue & Customs w celu poprawy praktyk zarządzania ryzykiem w zakresie bezpieczeństwa łańcucha dostaw w odniesieniu do upoważnionych przedsiębiorców w ramach ich programów partnerstwa handlowego.
2. Informacje i związane z nimi dane wymienia się systematycznie w formie elektronicznej.

3. Dane podlegające wymianie w odniesieniu do AEO obejmują:
- a) nazwę;
 - b) adres;
 - c) status uczestnika;
 - d) datę zatwierdzenia lub pozwolenia;
 - e) zawieszenia i cofnięcia;
 - f) niepowtarzalny numer pozwolenia lub niepowtarzalny numer identyfikacyjny (w formie wspólnie określonej przez organy celne); oraz
 - g) inne szczegółowe informacje, które mogą zostać wspólnie określone przez organy celne, z zastrzeżeniem – w stosownych przypadkach – wszelkich niezbędnych gwarancji.

Wymiana danych rozpoczyna się wraz z wejściem w życie niniejszej Umowy.

4. Strony dokładają wszelkich starań, aby w terminie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy zawrzeć porozumienie w sprawie w pełni zautomatyzowanej wymiany danych, o której mowa w ust. 3, a w każdym przypadku wdrażają takie porozumienie nie później niż rok po wejściu w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 6

Traktowanie danych

Wszelka wymiana informacji między Stronami na podstawie niniejszego załącznika podlega odpowiednio poufności i ochronie informacji określonym w art. 12 Protokołu o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

ARTYKUŁ 7

Konsultacje i przegląd

Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia regularnie dokonuje przeglądu wykonania postanowień niniejszego załącznika. Przegląd ten obejmuje:

- a) wspólne zatwierdzanie statusu upoważnionych AEO przez każdą ze Stron w celu określenia mocnych i słabych stron w wykonywaniu niniejszego załącznika;
- b) wymianę poglądów dotyczących danych, które mają być wymieniane, oraz traktowania przedsiębiorców.

ARTYKUŁ 8

Zawieszenie i wstrzymanie

1. W przypadku zaistnienia którejkolwiek z następujących okoliczności Strona może uruchomić procedurę określoną w ust. 2:
 - a) przed wejściem w życie niniejszej Umowy lub w ciągu trzech miesięcy od jej wejścia w życie druga Strona dokonała istotnych zmian w przepisach, o których mowa w art. 2 ust. 2, które zostały ocenione w celu stwierdzenia zgodności z programami partnerstwa handlowego, tak że ustala zgodność wymagana do uznania na podstawie art. 2 ust. 1;
 - b) postanowienia art. 5 ust. 2 nie są wykonalne.
2. W przypadku zaistnienia którejkolwiek z okoliczności określonych w ust. 1 lit. a) lub b) Strona może zawiesić uznanie przewidziane w art. 2 ust. 1 w terminie 60 dni po powiadomieniu drugiej Strony o swoim zamiarze.
3. W przypadku gdy jedna ze Stron powiadomi o swoim zamiarze zawieszenia uznania, o którym mowa w art. 2 ust. 1, zgodnie z ust. 2 tego artykułu, druga Strona może wystąpić z wnioskiem o konsultacje w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia. Konsultacje te przeprowadza się w terminie 60 dni od wystąpienia z wnioskiem.

4. Strona może uruchomić procedurę określoną w ust. 5 w przypadku zaistnienia którejkolwiek z następujących okoliczności:
 - a) druga Strona zmieni swój program dotyczący AEO lub realizację tego programu w taki sposób, że ustała zgodność wymagana do uznania zgodnie z art. 2 ust. 1;
 - b) wspólne zatwierdzenia przewidziane w art. 3 ust. 2 nie potwierdzają zgodności odpowiednich programów Stron dotyczących AEO.

 5. W przypadku zaistnienia którejkolwiek z okoliczności określonych w ust. 4 lit. a) i b), Strona może wystąpić z wnioskiem o konsultacje z drugą Stroną w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia. Konsultacje te przeprowadza się w terminie 60 dni od wystąpienia z wnioskiem. Jeżeli 90 dni po wystąpieniu z wnioskiem Strona nadal uważa, że zgodność wymagana do uznania na podstawie art. 2 ust. 1 ustała, może powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze zawieszenia uznawania jej programu. Zawieszenie staje się skuteczne 30 dni po powiadomieniu.
-

ZALĄCZNIK 19**ISTNIEJĄCE ŚRODKI**

Uwagi

1. W wykazie Zjednoczonego Królestwa i Unii określono, na podstawie art. 133, 139 i 195 niniejszej Umowy, zastrzeżenia dokonane przez Zjednoczone Królestwo i Unię w odniesieniu do istniejących środków, które nie są zgodne z obowiązkami wynikającymi z:
 - a) art. 128 lub 135 niniejszej Umowy;
 - b) art. 136 niniejszej Umowy;
 - c) art. 129 lub 137 niniejszej Umowy;
 - d) art. 130 lub 138 niniejszej Umowy;
 - e) art. 131 niniejszej Umowy;
 - f) art. 132 niniejszej Umowy; lub
 - g) art. 194 niniejszej Umowy.

2. Zastrzeżenia Strony pozostają bez uszczerbku dla praw i zobowiązań Stron wynikających z GATS.
3. Każde zastrzeżenie określa następujące elementy:
 - a) „sektor” odnosi się do ogólnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - b) „podsektor” odnosi się do konkretnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - c) „klasyfikacja gospodarcza” odnosi się, w stosownych przypadkach, do działalności objętej zastrzeżeniem zgodnie z CPC, ISIC Rev. 3.1, lub inaczej wyraźnie opisanej w tym zastrzeżeniu;
 - d) „rodzaj zastrzeżenia” określa obowiązek, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - e) „szczebel władzy” wskazuje szczebel władzy utrzymujący środek, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - f) „środki” oznaczają przepisy lub inne kwalifikujące się środki wskazane, w stosownych przypadkach, w elemencie „opis”, w odniesieniu do których dokonano zastrzeżenia. „Środek” wymieniony w elemencie „środki”:

- (i) oznacza środek zmieniony, kontynuowany lub przedłużony od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy;
 - (ii) obejmuje wszelkie podrzędne środki przyjęte lub utrzymane na mocy środka i spójne z nim; oraz
 - (iii) w odniesieniu do wykazu Unii obejmuje wszelkie przepisy lub inne środki, które wykonują dyrektywę na poziomie państw członkowskich; oraz
- g) „opis” określa niezgodne z wymogami aspekty istniejącego środka, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia.
4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że jeżeli Strona przyjmuje na szczeblu władzy nowy środek inny niż ten, w odniesieniu do którego pierwotnie dokonano zastrzeżenia, i ten nowy środek faktycznie zastępuje – na terytorium, do którego ma zastosowanie – niezgodny z wymogami aspekt pierwotnego środka wymieniony w elemencie „środki”, nowy środek uznaje się za „zmianę” pierwotnego środka w rozumieniu art. 133 ust. 1 lit. c), art. 139 ust. 1 lit. c), art. 144 lit. c) i art. 195 ust. 1 lit. c) niniejszej Umowy.
5. Dokonując interpretacji zastrzeżenia, uwzględnia się wszystkie jego elementy. Zastrzeżenie interpretuje się w świetle odpowiednich obowiązków wynikających z rozdziałów lub sekcji, w odniesieniu do których dokonuje się zastrzeżenia. Element „środki” jest nadrzędny w stosunku do wszystkich innych elementów.

6. Do celów wykazów Zjednoczonego Królestwa i Unii:
 - a) „ISIC Rev. 3.1” oznacza Międzynarodową Standardową Klasyfikację Rodzajów Działalności określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 4, ISIC Rev. 3.1, 2002;
 - b) „CPC” oznacza tymczasową Centralną Klasyfikację Produktów (dokumenty statystyczne Departamentu Spraw Gospodarczych i Społecznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, Nowy Jork, 1991).
7. Do celów wykazów Zjednoczonego Królestwa i Unii zastrzeżenia dotyczące wymogu obecności lokalnej na terytorium Unii lub Zjednoczonego Królestwa dokonuje się w odniesieniu do art. 136 niniejszej Umowy, a nie w odniesieniu do art. 135 lub 137 niniejszej Umowy. Ponadto wymogu takiego nie traktuje się jako zastrzeżenia w odniesieniu do art. 129 niniejszej Umowy.

8. Zastrzeżenie dokonane na poziomie Unii ma zastosowanie do środków Unii, do środków państwa członkowskiego na szczeblu centralnym lub do środków instytucji rządowych lub samorządowych w państwie członkowskim, chyba że dane zastrzeżenie wyklucza państwo członkowskie. Zastrzeżenie dokonane przez państwo członkowskie ma zastosowanie do środków instytucji rządowych i samorządowych na centralnym, regionalnym lub lokalnym szczeblu władzy w tym państwie członkowskim. Do celów zastrzeżeń Belgii centralny szczebel władzy obejmują rząd federalny oraz rządy regionów i wspólnot, gdyż każde z nich posiada równoważne kompetencje ustawodawcze. Do celów zastrzeżeń Unii i jej państw członkowskich regionalny szczebel władzy w Finlandii oznacza Wyspy Alandzkie. Zastrzeżenie dokonane na poziomie Zjednoczonego Królestwa ma zastosowanie do środków instytucji rządowych i samorządowych na szczeblu centralnym, regionalnym lub lokalnym.
9. Poniższy wykaz zastrzeżeń nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur dotyczących kwalifikacji, norm technicznych oraz wymogów i procedur w zakresie licencjonowania, jeżeli nie stanowią one ograniczenia w rozumieniu art. 128, 129, 135, 136, 137 lub 194 niniejszej Umowy. Środki te mogą obejmować w szczególności konieczność uzyskania licencji, spełnienia obowiązków świadczenia usługi powszechnej, posiadania uznanych kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, spełnienia wymogu przynależności do konkretnego zawodu, takiego jak wymóg członkostwa w organizacji zawodowej, posiadania lokalnego przedstawiciela na potrzeby świadczenia usługi lub utrzymywania lokalnego adresu lub spełnienia wszelkich innych niedyskryminujących wymogów, zgodnie z którymi niektóre rodzaje działalności nie mogą być prowadzone w strefach lub obszarach chronionych. Chociaż środki takie nie są wymienione, nadal mają zastosowanie.

10. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku Unii obowiązek przyznania traktowania narodowego nie pociąga za sobą wymogu rozszerzenia na osoby fizyczne lub prawne ze Zjednoczonego Królestwa traktowania przyznanego w państwie członkowskim na podstawie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jakiegokolwiek środka przyjętego na podstawie tego traktatu, w tym środków je wdrażających w państwach członkowskich, w odniesieniu do:
- (i) osób fizycznych lub rezydentów innego państwa członkowskiego; lub
 - (ii) osób prawnych utworzonych lub zorganizowanych na podstawie prawa innego państwa członkowskiego lub Unii, oraz posiadających swoją siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w Unii.
11. Traktowanie przyznawane osobom prawnym założonym przez inwestorów Strony zgodnie z prawem drugiej Strony (w tym, w przypadku Unii, prawem państwa członkowskiego) i mającym swoją siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium tej drugiej Strony pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich warunków lub obowiązków zgodnych z tytułem II rozdział 2 w części drugiej działu pierwszego niniejszej Umowy, które mogły zostać nałożone na takie osoby prawne w chwili ich zakładania na terytorium tej drugiej Strony i które nadal mają zastosowanie.
12. Wykazy mają zastosowanie wyłącznie do terytoriów Zjednoczonego Królestwa i Unii zgodnie z art. 520 ust. 2 oraz art. 774 niniejszej Umowy i mają znaczenie wyłącznie w ramach stosunków handlowych między Unią i jej państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem. Nie mają one wpływu na prawa i obowiązki państw członkowskich wynikające z prawa Unii.

13. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niedyskryminujący środek nie stanowi ograniczenia dostępu do rynku w rozumieniu art. 128, 135 lub 194 niniejszej Umowy, w przypadku każdego środka:
- a) wymagającego oddzielenia własności infrastruktury od własności towarów dostarczanych lub usług świadczonych w ramach tej infrastruktury, aby zapewnić uczciwą konkurencję, na przykład w dziedzinie energii, transportu i telekomunikacji;
 - b) ograniczającego koncentrację własności w celu zapewnienia uczciwej konkurencji;
 - c) mającego na celu zapewnienie ochrony zasobów naturalnych i środowiska, w tym ograniczenie dostępności, liczby i zakresu udzielanych koncesji, oraz ogłoszenie moratorium lub wprowadzenie zakazu;
 - d) ograniczającego liczbę udzielanych zezwoleń z powodu ograniczeń technicznych lub fizycznych, na przykład dotyczących widma i częstotliwości na potrzeby telekomunikacji; lub
 - e) wymagającego, aby określony odsetek akcjonariuszy, właścicieli, wspólników przedsiębiorstwa lub osób nim zarządzających posiadał określone kwalifikacje zawodowe lub wykonywał określony zawód, na przykład zawód prawnika lub księgowego.

14. W odniesieniu do usług finansowych: W odróżnieniu od zagranicznych jednostek zależnych oddziały ustanowione bezpośrednio w państwie członkowskim przez instytucję finansową spoza Unii Europejskiej nie podlegają, poza pewnymi ograniczonymi wyjątkami, regulacjom ostrożnościowym zharmonizowanym na poziomie Unii, które pozwalają takim jednostkom zależnym na korzystanie ze zwiększonych ułatwień przy zakładaniu nowych przedsiębiorstw oraz przy świadczeniu usług transgranicznych w całej Unii. Dlatego też takie oddziały otrzymują zezwolenie na prowadzenie działalności na terytorium państwa członkowskiego na warunkach równoważnych warunkom stosowanym wobec krajowych instytucji finansowych tego państwa członkowskiego oraz mogą zostać zobowiązane do spełnienia szeregu szczególnych wymogów ostrożnościowych, takich jak, w przypadku usług bankowych i związanych z papierami wartościowymi, oddzielna kapitalizacja i inne wymogi związane z wypłacalnością oraz wymogi w zakresie sprawozdań i publikacji rachunków lub, w przypadku ubezpieczeń, wymóg szczególnych gwarancji i depozytów, oddzielnej kapitalizacji oraz umiejscowienia w danym państwie członkowskim aktywów stanowiących rezerwy techniczne i co najmniej jednej trzeciej marginesu wypłacalności.

W poniższym wykazie zastrzeżeń stosuje się następujące skróty:

UK Zjednoczone Królestwo

UE Unia Europejska, w tym jej wszystkie państwa członkowskie

AT Austria

BE Belgia

BG Bułgaria

CY Cypr

CZ Czechy

DE Niemcy

DK Dania

EE Estonia

EL Grecja

ES Hiszpania

FI Finlandia

FR Francja

HR Chorwacja

HU Węgry

IE Irlandia

IT Włochy

LT Litwa

LU Luksemburg

LV Łotwa

MT Malta

NL Niderlandy

PL Polska

PT Portugalia

RO Rumunia

SE Szwecja

SI Słowenia

SK Republika Słowacka

Wykaz Unii

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane (z wyjątkiem zawodów związanych z opieką zdrowotną)

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane (zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów farmaceutycznych)

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi badawczo-rozwojowe

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi w zakresie nieruchomości

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw

Zastrzeżenie nr 7 – Usługi komunikacyjne

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi budowlane

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi w zakresie dystrybucji

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi w zakresie edukacji

Zastrzeżenie nr 11 – Usługi w zakresie ochrony środowiska

Zastrzeżenie nr 12 – Usługi finansowe

Zastrzeżenie nr 13 – Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi związane z turystyką i podróżami

Zastrzeżenie nr 15 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Zastrzeżenie nr 16 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Zastrzeżenie nr 17 – Usługi związane z branżą energetyczną

Zastrzeżenie nr 18 – Rolnictwo, rybołówstwo i produkcja

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Sektor: Wszystkie sektory

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Wymogi dotyczące wyników

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obowiązki dotyczące usług prawnych

Rozdział / sekcja: Liberalizacja inwestycji; handel transgraniczny usługami i ramy regulacyjne dotyczące usług prawnych

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Forma działalności gospodarczej

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

UE: Traktowania przyznanego na podstawie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej osobom prawnym utworzonym zgodnie z prawem Unii lub państwa członkowskiego i mającym siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w Unii, w tym osobom prawnym ustanowionym w Unii przez inwestorów ze Zjednoczonego Królestwa, nie przyznaje się osobom prawnym mającym siedzibę poza Unią ani oddziałom lub przedstawicielstwom takich osób prawnych, w tym oddziałom lub przedstawicielstwom osób prawnych ze Zjednoczonego Królestwa.

Traktowanie mniej korzystne może być przyznane osobom prawnym utworzonym zgodnie z prawem Unii lub państwa członkowskiego, które mają wyłącznie siedzibę statutową w Unii, chyba że możliwe jest wykazanie, że posiadają one skuteczne i trwałe powiązanie z gospodarką jednego z państw członkowskich.

Środki:

UE: Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

Zastrzeżenie to ma zastosowanie wyłącznie do usług w zakresie zdrowia, społecznych lub edukacyjnych:

UE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Sprzedając lub zbywając swoje udziały kapitałowe lub aktywa w istniejącym przedsiębiorstwie państwowym lub istniejącym podmiocie publicznym świadczącym usługi w zakresie zdrowia, społeczne i edukacyjne (CPC 93, 92), każde państwo członkowskie może wprowadzić, w odniesieniu do inwestorów Zjednoczonego Królestwa lub ich przedsiębiorstw, zakazy lub ograniczenia dotyczące własności takich udziałów lub aktywów lub ograniczyć możliwości właścicieli takich udziałów lub aktywów w zakresie kontroli wszelkich powstałych w rezultacie przedsiębiorstw. W odniesieniu do takiej sprzedaży lub zbycia w inny sposób, każde państwo członkowskie może przyjąć lub utrzymać jakikolwiek środek dotyczący obywatelstwa kadry kierowniczej wyższego szczebla lub członków rady dyrektorów, a także jakikolwiek środek ograniczający liczbę dostawców.

Do celów niniejszego zastrzeżenia:

- (i) każdy środek utrzymany lub przyjęty po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy, który w momencie sprzedaży lub zbycia w inny sposób nakłada zakazy lub ograniczenia dotyczące własności udziałów kapitałowych lub aktywów lub nakłada wymogi dotyczące obywatelstwa lub ograniczenia dotyczące liczby dostawców opisane w niniejszym zastrzeżeniu, uznaje się za istniejący środek; oraz
- (ii) „przedsiębiorstwo państwowe” oznacza przedsiębiorstwo będące własnością lub kontrolowane poprzez udziały własnościowe przez którekolwiek państwo członkowskie oraz obejmuje przedsiębiorstwo założone po wejściu w życie niniejszej Umowy wyłącznie do celów sprzedaży lub zbycia udziałów kapitałowych lub aktywów w istniejącym przedsiębiorstwie państwowym lub podmiocie publicznym.

Środki:

UE: Jak określono w elemencie „opis” wskazanym powyżej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki

AT: W przypadku prowadzenia oddziału przedsiębiorstwa spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (spoza EOG) muszą wyznaczyć przynajmniej jedną osobę mającą miejsce zamieszkania w Austrii odpowiedzialną za reprezentowanie przedsiębiorstwa.

Osoby wchodzące w skład kadry zarządzającej (dyrektorzy zarządzający, osoby fizyczne) odpowiedzialne za przestrzeganie austriackiej ustawy o handlu (*Gewerbeordnung*) muszą mieć miejsce zamieszkania w Austrii.

BG: Zagraniczne osoby prawne, z wyjątkiem osób prawnych założonych na podstawie przepisów państwa członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), mogą podejmować działalność gospodarczą i wykonywać działalność pod warunkiem, że zostały ustanowione w Republice Bułgarii w formie spółki wpisanej do rejestru handlowego. Tworzenie oddziałów wymaga zezwolenia.

Przedstawicielstwa zagranicznych przedsiębiorstw muszą zostać zarejestrowane w Bułgarskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej i nie mogą prowadzić działalności gospodarczej – mają jedynie prawo do reklamowania swojego właściciela i działania jako jego przedstawiciel lub pełnomocnik.

EE: Jeżeli miejsce zamieszkania co najmniej połowy członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjnej lub oddziału nie znajduje się w Estonii, w innym państwie członkowskim EOG lub w Konfederacji Szwajcarskiej, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna lub spółka zagraniczna wyznaczają punkt kontaktowy, którego adres estoński może być wykorzystywany do doręczania pism procesowych przedsiębiorstwa i deklaracji intencji adresowanych do przedsiębiorstwa (tj. oddziału spółki zagranicznej).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe: transgraniczny handel usługami – dostęp do rynku oraz ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

FI: Co najmniej jeden ze wspólników w spółce jawnej lub jeden ze wspólników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością musi posiadać miejsce zamieszkania w EOG lub – jeżeli wspólnik jest osobą prawną – posiadać siedzibę (nie jest dozwolona forma oddziału) w EOG. Organ rejestrujący może przyznawać zwolnienia z tego wymogu.

Do prowadzenia działalności gospodarczej jako przedsiębiorca prywatny wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.

Jeżeli zagraniczna organizacja z państwa spoza EOG zamierza prowadzić działalność gospodarczą lub handlową poprzez założenie oddziału w Finlandii, musi posiadać pozwolenie na prowadzenie działalności handlowej.

Przynajmniej jeden zwyczajny członek i jeden zastępca członka rady dyrektorów oraz dyrektor zarządzający muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Organ rejestrujący może przyznawać spółkom zwolnienia z tego wymogu.

SE: Spółka zagraniczna, która nie została założona jako osoba prawna w Szwecji lub która prowadzi działalność za pośrednictwem przedstawiciela handlowego, musi prowadzić działalność handlową za pośrednictwem oddziału zarejestrowanego w Szwecji, z niezależnym zarządem i oddzielną rachunkowością. Dyrektor zarządzający oddziału oraz wicedyrektor zarządzający, jeśli został wyznaczony, muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Osoba fizyczna niemająca zamieszkania w EOG, prowadząca działalność handlową w Szwecji, wyznacza i rejestruje przedstawiciela mającego miejsce zamieszkania w Szwecji, odpowiedzialnego za tę działalność. Dla działalności prowadzonej w Szwecji musi być prowadzona oddzielna rachunkowość. Właściwy organ może w indywidualnych przypadkach przyznać zwolnienia z wymogów dotyczących oddziału i miejsca zamieszkania. Projekty budowlane, których okres realizacji jest krótszy niż rok, realizowane przez przedsiębiorstwo z siedzibą poza EOG lub przez osobę fizyczną mającą miejsce zamieszkania poza EOG, są zwolnione z wymogów zakładania oddziału lub wyznaczenia przedstawiciela mającego miejsce zamieszkania w Szwecji.

W przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółdzielczych stowarzyszeń gospodarczych co najmniej 50 % członków rady dyrektorów, co najmniej 50 % zastępców członków rady dyrektorów, dyrektor zarządzający, wicedyrektor zarządzający i co najmniej jedna z osób upoważnionych do składania podpisów w imieniu spółki, o ile została wyznaczona, musi mieć miejsce zamieszkania w EOG. Właściwy organ może przyznać zwolnienia z tego wymogu. Jeżeli żaden z przedstawicieli spółki lub stowarzyszenia nie ma miejsca zamieszkania w Szwecji, zarząd musi wyznaczyć i zarejestrować osobę mającą miejsce zamieszkania w Szwecji, która została upoważniona do otrzymywania pism w imieniu spółki lub stowarzyszenia.

Odpowiednie warunki obowiązują dla ustanawiania wszystkich pozostałych rodzajów podmiotów prawnych.

SK: Zagraniczna osoba fizyczna, której imię i nazwisko należy wpisać do odpowiedniego rejestru (rejestru handlowego, rejestru działalności gospodarczej lub innego rejestru zawodowego) jako osoby upoważnionej do występowania w imieniu przedsiębiorcy, musi przedstawić zezwolenie na pobyt na Słowacji.

Środki:

AT: Aktiengesetz, BGBl. Nr. 98/1965, § 254 (2);

GmbH-Gesetz, RGBL. Nr. 58/1906, § 107 (2) i Gewerbeordnung, BGBl. Nr. 194/1994, § 39 (2a).

BG: Prawo handlowe, art. 17a; oraz

ustawa o wspieraniu inwestycji, art. 24.

EE: Äriseadustik (kodeks handlowy) § 63¹ (1, 2 i 4).

FI: Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (ustawa w sprawie prawa do prowadzenia działalności handlowej) (122/1919), s. 1;

Osuuskuntalaki (ustawa o spółdzielniach) 1488/2001;

Osakeyhtiölaki (ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością) (624/2006); oraz

Laki luottolaitostoiminnasta (ustawa o instytucjach kredytowych) (121/2007).

SE: Lag om utländska filialer m.m (ustawa w sprawie zagranicznych oddziałów) (1992:160);

Aktiebolagslagen (ustawa o spółkach) (2005:551);

ustawa o spółdzielczych stowarzyszeniach gospodarczych (2018:672); oraz ustawa o europejskich ugrupowaniach interesów gospodarczych (1994:1927).

SK: Ustawa 513/1991 Kodeks handlowy (art. 21); ustawa nr 455/1991 o licencjach handlowych; oraz

ustawa nr 404/2011 o pobycie cudzoziemców (art. 22 i 32).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników oraz ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

BG: Przedsiębiorstwa mające siedzibę w Bułgarii mogą zatrudniać obywateli państw trzecich wyłącznie na stanowiskach, w odniesieniu do których nie istnieje wymóg obywatelstwa bułgarskiego. Łączna liczba obywateli państw trzecich zatrudnionych przez przedsiębiorstwo mające siedzibę w Bułgarii w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie może przekraczać 20 % (35 % w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw) średniej liczby obywateli bułgarskich, obywateli innych państw członkowskich, państw, które są stronami Porozumienia o EOG, lub Konfederacji Szwajcarskiej, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Ponadto pracodawca musi wykazać, że nie ma odpowiedniego pracownika z Bułgarii, UE, EOG lub Szwajcarii na dane stanowisko, przeprowadzając test rynku pracy przed zatrudnieniem obywatela państwa trzeciego.

W przypadku pracowników wysoko wykwalifikowanych, sezonowych i delegowanych, a także osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa, naukowców i studentów, nie ma ograniczenia liczby obywateli państw trzecich pracujących dla jednego przedsiębiorstwa. W przypadku zatrudniania obywateli państw trzecich w tych kategoriach test rynku pracy nie jest wymagany.

Środki:

BG: Ustawa o migracji zarobkowej i mobilności pracowników.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

PL: Zakres działań przedstawicielstwa może obejmować wyłącznie reklamę i promocję zagranicznej spółki dominującej reprezentowanej przez to przedstawicielstwo. We wszystkich sektorach, z wyjątkiem usług prawnych, inwestorzy spoza Unii Europejskiej i ich przedsiębiorstwa mogą prowadzić działalność wyłącznie w formie spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, podczas gdy krajowi inwestorzy i krajowe przedsiębiorstwa mają dostęp również do formy spółek prawa handlowego (spółki jawnej i spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością).

Środki:

PL: Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

b) Nabywanie nieruchomości

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe:

AT (dotyczy regionalnego szczebla władzy): Nabywanie, zakup, wynajem lub dzierżawa nieruchomości przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa spoza Unii Europejskiej wymaga zezwolenia właściwych organów regionalnych (krajów związkowych). Zezwolenie wydaje się tylko jeżeli nabycie uznano za leżące w interesie publicznym (w szczególności gospodarczym, społecznym i kulturalnym).

CY: Cypryjczycy lub osoby cypryjskiego pochodzenia, a także obywatele państw członkowskich mogą nabywać nieruchomości na Cyprze bez ograniczeń. Cudzoziemiec nie może nabyć jakiegokolwiek nieruchomości bez pozwolenia Rady Ministrów inaczey niż w wyniku czynności prawnej *mortis causa*. W przypadku cudzoziemców, jeżeli nabywana nieruchomość wykracza poza zakres niezbędny do budowy lokalu przeznaczonego na dom lub na działalność gospodarczą, lub w inny sposób przekracza dwa donumy (2 676 m kw.), każde pozwolenie udzielone przez Radę Ministrów podlega warunkom, ograniczeniom i kryteriom określonym w rozporządzeniach wydanych przez Radę Ministrów i zatwierdzonych przez Izbę Reprezentantów. Cudzoziemcem jest każda osoba, która nie jest obywatelem Republiki Cypryjskiej, w tym spółki kontrolowane przez podmioty z zagranicy. Pojęcie to nie obejmuje cudzoziemców cypryjskiego pochodzenia ani niecypryjskich współmałżonków obywateli Republiki Cypryjskiej.

CZ: Do gruntu rolnego będącego własnością państwa zastosowanie mają zasady szczególne. Grunty rolne będące własnością państwa mogą być nabywane wyłącznie przez obywateli czeskich, obywateli innego państwa członkowskiego, państw, które są stronami Porozumienia o EOG, lub Konfederacji Szwajcarskiej. Osoby prawne mogą nabywać państwowe grunty rolne od państwa tylko wtedy, gdy są przedsiębiorcami rolnymi w Republice Czeskiej lub osobami o podobnym statusie w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w państwach, które są stronami Porozumienia o EOG, lub w Konfederacji Szwajcarskiej.

DK: Zgodnie z duńską ustawą o nabywaniu nieruchomości osoby fizyczne, które nie mają miejsca zamieszkania w Danii i które nie miały miejsca zamieszkania w Danii uprzednio przez łączny okres pięciu lat, muszą uzyskać pozwolenie od Ministerstwa Sprawiedliwości na nabycie tytułu do nieruchomości w Danii. Wymóg ten ma również zastosowanie do osób prawnych, które nie są zarejestrowane w Danii. W przypadku osób fizycznych pozwolenie na nabycie nieruchomości zostanie wydane, jeżeli wnioskodawca zamierza używać nieruchomości jako swojego głównego miejsca zamieszkania.

W przypadku osób prawnych, które nie są zarejestrowane w Danii, pozwolenie na nabycie nieruchomości zostanie na ogół wydane, jeżeli nabycie jest warunkiem koniecznym do prowadzenia działalności gospodarczej przez nabywcę. Pozwolenie wymagane jest również w przypadku, gdy wnioskodawca zamierza używać nieruchomości jako drugiego miejsca zamieszkania. Takie pozwolenie zostanie wydane wyłącznie w przypadku, gdy w wyniku oceny ogólnej i szczegółowej wnioskodawca zostanie uznany za mającego szczególnie silne powiązania z Danią.

Pozwolenie na podstawie ustawy o nabywaniu nieruchomości wydaje się jedynie w związku z nabyciem konkretnej nieruchomości. Nabywanie gruntów rolnych przez osoby fizyczne lub prawne regulowane jest ponadto przez duńską ustawę o nieruchomościach rolnych, która nakłada ograniczenia na wszystkie podmioty – zarówno duńskie, jak i zagraniczne – nabywające nieruchomości rolne. W związku z tym każda osoba fizyczna lub prawna, która chce nabyć nieruchomość rolną, musi spełnić wymogi określone w tej ustawie. Na ogół oznacza to, że w odniesieniu do gospodarstwa rolnego zastosowanie ma ograniczony wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania nie ma charakteru osobistego. Podmioty prawne muszą należeć do rodzajów wymienionych w § 20 i 21 ustawy i muszą być zarejestrowane w Unii (lub EOG).

EE: Osoba prawna z państwa członkowskiego OECD ma prawo do nabycia nieruchomości, która obejmuje:

- (i) mniej niż dziesięć hektarów gruntów rolnych, gruntów leśnych lub gruntów rolnych i leśnych łącznie, bez ograniczeń;
- (ii) dziesięć hektarów lub więcej gruntów rolnych, jeżeli osoba prawna przez trzy lata bezpośrednio poprzedzające rok dokonania transakcji nabycia nieruchomości zajmowała się wytwarzaniem produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i bawełny (zwanymi dalej „produktami rolnymi”);

- (iii) dziesięć hektarów lub więcej gruntów leśnych, jeżeli osoba prawna przez trzy lata bezpośrednio poprzedzające rok dokonania transakcji nabycia nieruchomości zajmowała się gospodarką leśną w rozumieniu ustawy o lasach (zwaną dalej „gospodarką leśną”) lub wytwarzaniem produktów rolnych;
- (iv) mniej niż dziesięć hektarów gruntów rolnych i mniej niż dziesięć hektarów gruntów leśnych, ale dziesięć hektarów lub więcej gruntów rolnych i leśnych łącznie, jeżeli osoba prawna przez trzy lata bezpośrednio poprzedzające rok dokonania transakcji nabycia nieruchomości zajmowała się wytwarzaniem produktów rolnych lub gospodarką leśną.

Jeżeli osoba prawna nie spełnia wymogów przewidzianych w ppkt (ii)–(iv), może ona nabyć nieruchomość, która obejmuje dziesięć hektarów lub więcej gruntów rolnych, gruntów leśnych lub gruntów rolnych i leśnych łącznie tylko za zgodą rady samorządu terytorialnego w miejscu położenia nieruchomości, która ma zostać nabyta.

Ograniczenia w nabywaniu nieruchomości mają zastosowanie na niektórych obszarach geograficznych w odniesieniu do obywateli państw nienależących do EOG.

EL: Nabywanie lub najem nieruchomości w regionach przygranicznych są zakazane w przypadku osób fizycznych lub prawnych, które są obywatelami państw innych niż państwa członkowskie i państwa należące do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu lub mają siedzibę w takich innych państwach. Zakaz może zostać zniesiony decyzją uznaniową podjętą przez komitet właściwej Administracji Zdecentralizowanej (lub Ministra Obrony Narodowej, w przypadku gdy mienie, które ma być eksploatowane, należy do Funduszu Eksploatacji Mienia Prywatnego i Publicznego).

HR: Zagraniczne spółki mogą nabywać nieruchomości w celu świadczenia usług jedynie pod warunkiem, że mają siedzibę i są zarejestrowane w Chorwacji jako osoby prawne. Zakup nieruchomości niezbędnej do świadczenia usług przez oddziały wymaga zatwierdzenia przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Grunty rolne nie mogą być nabywane przez cudzoziemców.

MT: Osoby niebędące obywatelami państwa członkowskiego nie mogą nabywać nieruchomości do celów handlowych. Spółki, w których 25 % (lub więcej) udziałów należy do podmiotów spoza Unii Europejskiej, muszą uzyskać zezwolenie właściwego organu (ministra właściwego do spraw finansów), aby móc nabyć nieruchomość do celów handlowych lub komercyjnych. Właściwy organ ustala, czy proponowane nabycie stanowi dla maltańskiej gospodarki korzyść netto.

PL: Nabycie nieruchomości przez cudzoziemca, bezpośrednio i pośrednio, wymaga zezwolenia. Zezwolenie jest wydawane, w drodze decyzji administracyjnej, przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, jeżeli sprzeciwu nie wniesie Minister Obrony Narodowej, a w przypadku nieruchomości rolnych, jeżeli sprzeciwu nie wniesie także minister właściwy do spraw rolnictwa i rozwoju wsi.

Środki:

AT: Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 25/2007;
Kärntner Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2004;
NÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. 6800;
OÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 88/1994;
Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2002;
Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 134/1993;
Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 61/1996; Vorarlberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 42/2004; oraz
Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 11/1998.

CY: ustawa o nabywaniu nieruchomości (przez cudzoziemców) (rozdział 109), z późniejszymi zmianami.

CZ: ustawa nr 503/2012, Coll. w sprawie Urzędu Gruntów Państwowych, z późniejszymi zmianami.

DK: Duńska ustawa o nabywaniu nieruchomości (akt konsolidacyjny nr 265 z dnia 21 marca 2014 r. w sprawie nabywania nieruchomości); rozporządzenie wykonawcze dotyczące nabywania nieruchomości (rozporządzenie wykonawcze nr 764 z dnia 18 września 1995 r.); oraz ustawa o nieruchomościach rolnych (akt konsolidacyjny nr 27 z dnia 4 stycznia 2017 r.).

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (ustawa o ograniczeniach w nabywaniu nieruchomości), rozdział 2 § 4, rozdział 3 § 10, 2017 r.

EL: Ustawa 1892/1990, w obecnym brzmieniu, w powiązaniu, w zakresie stosowania, z decyzją ministerialną F.110/3/330340/S.120/7-4-14 Ministra Obrony Narodowej i Ministra Ochrony Obywateli.

HR: Ustawa o prawie własności i innych prawach rzeczowych, (Dz.U. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 143/12, 152/14), art. 354–358.b; ustawa o gruntach rolnych (Dziennik Ustaw 20/18, 115/18, 98/19), art. 2; ustawa o ogólnym postępowaniu administracyjnym.

MT: Ustawa o nieruchomościach (nabywanych przez nierezydentów) (Cap. 246); oraz protokół nr 6 do traktatu o przystąpieniu do UE w sprawie nabywania „drugich domów” na Malcie.

PL: Ustawa z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz.U. 2016, poz. 1061 z późniejszymi zmianami).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HU: Zakup nieruchomości przez nierezydentów wymaga uzyskania zezwolenia odpowiedniego organu administracyjnego odpowiedzialnego za obszar geograficzny, na którym położona jest dana nieruchomość.

Środki:

HU: Dekret rządowy nr 251/2014 (X. 2.) w sprawie nabywania przez cudzoziemców nieruchomości innych niż grunty używane w rolnictwie lub leśnictwie; oraz ustawa LXXVIII z 1993 r. (ust. 1/A).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

LV: Nabywanie gruntów miejskich przez obywateli Zjednoczonego Królestwa jest dozwolone poprzez osoby prawne zarejestrowane na Łotwie lub w innych państwach członkowskich:

- (i) jeżeli ponad 50 % ich kapitału własnego należy do obywateli państw członkowskich, rządu łotewskiego lub gminy, osobno lub łącznie;
- (ii) jeżeli ponad 50 % ich kapitału własnego należy do osób fizycznych i spółek z państw trzecich, z którymi Łotwa zawarła dwustronne umowy w sprawie wspierania i wzajemnej ochrony inwestycji, zatwierdzone przez łotewski parlament przed dniem 31 grudnia 1996 r.;

- (iii) jeżeli ponad 50 % ich kapitału własnego należy do osób fizycznych i spółek z państw trzecich, z którymi Łotwa zawarła dwustronne umowy w sprawie wspierania i wzajemnej ochrony inwestycji po dniu 31 grudnia 1996 r., jeżeli w umowach tych określono prawo łotewskich osób fizycznych i spółek do nabywania gruntów w danym państwie trzecim;
- (iv) jeżeli ponad 50 % ich kapitału własnego jest we wspólnym posiadaniu osób, o których mowa w ppkt (i)–(iii); lub
- (v) będących publicznymi spółkami akcyjnymi, jeżeli ich akcje są notowane na giełdzie.

W przypadku gdy Zjednoczone Królestwo umożliwia łotewskim obywatelom i przedsiębiorstwom nabywanie nieruchomości miejskich na jego terytorium, Łotwa umożliwi obywatelom i przedsiębiorstwom Zjednoczonego Królestwa nabywanie nieruchomości miejskich na Łotwie na takich samych warunkach, jak w przypadku obywateli Łotwy.

Środki:

LV: Ustawa o reformie gruntowej w miastach Republiki Łotewskiej, sekcja 20 i 21.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

DE: W odniesieniu do nabywania nieruchomości mogą mieć zastosowanie określone warunki dotyczące wzajemności.

ES: Inwestycje zagraniczne w branżach bezpośrednio związanych z inwestycjami w nieruchomości dla placówek dyplomatycznych państw niebędących państwami członkowskimi wymagają zezwolenia administracyjnego wydawanego przez hiszpańską Radę Ministrów, chyba że istnieje wzajemna umowa w sprawie liberalizacji.

RO: Cudzoziemcy, bezpaństwowcy oraz osoby prawne (inne niż obywatele i osoby prawne państwa członkowskiego EOG) mogą nabyć prawo własności gruntów na warunkach określonych w traktatach międzynarodowych, na zasadzie wzajemności. Cudzoziemcy, bezpaństwowcy oraz osoby prawne nie mogą nabyć prawa własności gruntów na warunkach bardziej korzystnych niż warunki mające zastosowanie do osób fizycznych lub osób prawnych Unii Europejskiej.

Środki:

DE: Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (EGBGB; ustawa wprowadzająca do kodeksu cywilnego).

ES: Dekret królewski 664/1999 z dnia 23 kwietnia 1999 r. w sprawie inwestycji zagranicznych.

RO: Ustawa nr 17/2014 w sprawie niektórych środków regulujących nabywanie i zbywanie gruntów rolnych położonych poza miastem z późniejszymi zmianami; oraz ustawa nr 268/2001 w sprawie prywatyzacji przedsiębiorstw będących właścicielami gruntów w ramach własności publicznej i prywatnego zarządzania majątkiem do użytku rolnego oraz ustanowienia Agencji Majątku Publicznego, z późniejszymi zmianami.

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane (z wyjątkiem zawodów związanych z opieką zdrowotną)

Sektor – podsektor	Zawody regulowane – usługi prawne; usługi rzeczników patentowych, licencjonowanych agentów ds. własności przemysłowej i licencjonowanych agentów ds. własności intelektualnej; usługi rachunkowo-księgowe; usługi audytu, usługi w zakresie doradztwa podatkowego; usługi architektoniczne i urbanistyczne, usługi inżynieryjne i zintegrowane usługi inżynieryjne
Klasyfikacja gospodarcza:	CPC 861, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, część 879
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Klauzula najwyższego uprzywilejowania Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Obecność lokalna Obowiązki dotyczące usług prawnych
Rozdział / sekcja:	Liberalizacja inwestycji, transgraniczny handel usługami i ramy regulacyjne dotyczące usług prawnych
Szczebel władzy:	UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Usługi prawne (część CPC 861)¹

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku i ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki

UE: W każdym państwie członkowskim zastosowanie mają szczególne niedyskryminujące wymogi dotyczące formy prawnej.

¹ Do celów niniejszego zastrzeżenia:

- a) „prawo państwa przyjmującego” oznacza prawo określonego państwa członkowskiego i prawo Unii; „prawo państwa macierzystego” oznacza prawo Zjednoczonego Królestwa;
- b) „prawo międzynarodowe” oznacza prawo międzynarodowe publiczne z wyjątkiem prawa Unii Europejskiej i obejmuje prawo ustanowione na mocy traktatów międzynarodowych i konwencji, a także międzynarodowe prawo zwyczajowe;
- c) „usługi w zakresie doradztwa prawnego” obejmują doradztwo i konsultacje z klientami w sprawach, w tym transakcjach, stosunkach i sporach, dotyczących stosowania lub interpretacji prawa; uczestnictwo z klientami lub w ich imieniu w negocjacjach i innych kontaktach z osobami trzecimi w takich sprawach; oraz przygotowywanie dokumentów regulowanych w całości lub w części przepisami prawa, a także weryfikacja dokumentów wszelkiego rodzaju do celów prawa i zgodnie z wymogami prawa;
- d) „usługi w zakresie reprezentacji prawnej” obejmują sporządzanie dokumentów do przedłożenia organom administracyjnym, sądom lub innym właściwie ustanowionym trybunałom urzędowym oraz występowanie przed organami administracyjnymi, sądami lub innymi właściwie ustanowionymi sądami;
- e) „usługi prawnicze w zakresie arbitrażu, postępowania pojednawczego i mediacji” oznacza przygotowanie dokumentów do przedłożenia arbitrowi, rozjemcy lub mediatorowi oraz przygotowanie do występowania i występowanie przed tymi osobami w przypadku jakiegokolwiek sporu dotyczącego stosowania i interpretacji prawa. Nie obejmują usług w zakresie arbitrażu, postępowania pojednawczego i mediacji w sporach nie dotyczących stosowania i interpretacji prawa, które wchodzą w zakres usług związanych z usługami konsultacyjnymi w zakresie zarządzania. Nie obejmują również działania w charakterze arbitra, rozjemcy lub mediatora. Jako podkategoria usługi w zakresie międzynarodowego arbitrażu prawnego, postępowania pojednawczego lub mediacji oznaczają te same usługi, w przypadku gdy w sporze uczestniczą strony z co najmniej dwóch państw.

- (i) Wyznaczone usługi prawne świadczone na podstawie krajowego tytułu zawodowego (część CPC 861 – usługi doradztwa prawnego, arbitraż, usługi pojednawcze i mediacyjne w odniesieniu do prawa państwa macierzystego i prawa międzynarodowego regulowane w: część druga, dział pierwszy, tytuł II, rozdział 5, sekcja 7 niniejszej Umowy).

Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zgodnie z uwagami wprowadzającymi, w szczególności z pkt 9, wymogi rejestracji w organizacji zawodowej prawników mogą obejmować wymóg odbycia szkolenia pod nadzorem uprawnionego do wykonywania zawodu prawnika lub wymóg posiadania biura lub adresu pocztowego w jurysdykcji danej organizacji zawodowej prawników, aby móc ubiegać się o członkostwo w niej. Niektóre państwa członkowskie mogą nakładać, na osoby fizyczne zajmujących określone stanowiska w kancelarii prawniczej/firmie/przedsiębiorstwie lub na udziałowców, wymóg bycia uprawnionym do wykonywania zawodu prawnika prawa państwa przyjmującego.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe i transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, dostęp do rynku oraz ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

AT: Do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa państwa przyjmującego (prawa Unii i państwa członkowskiego), w tym do reprezentacji przed sądami, wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii, a także miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii. Wyłącznie prawnicy będący obywatelami państw EOG lub Szwajcarii mogą świadczyć usługi w ramach obecności handlowej. Świadczenie usług prawnych w odniesieniu do prawa publicznego międzynarodowego i prawa państwa macierzystego dozwolone jest wyłącznie w wymiarze transgranicznym.

Udział zagranicznych prawników (którzy muszą posiadać pełne uprawnienia w swoim państwie macierzystym) w kapitale własnym oraz w wynikach działalności operacyjnej kancelarii prawnej nie może przekraczać 25 %; pozostała część udziałów musi być w posiadaniu prawników posiadających pełne uprawnienia z państw EOG lub Szwajcarii i tylko oni mogą wywierać decydujący wpływ na decyzje kancelarii prawnej.

BE (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Zagraniczni prawnicy mogą wykonywać zawód doradcy prawnego. Prawnicy, którzy są członkami zagranicznych (spoza UE) organizacji zawodowych prawników i chcą prowadzić działalność w Belgii, ale nie spełniają warunków wpisu na listę posiadających pełne uprawnienia prawników, na listę UE lub na listę aplikantów adwokackich, mogą złożyć wniosek o wpis na tzw. „Listę B”. „Lista B” istnieje wyłącznie w Radzie Adwokackiej w Brukseli. Prawnik znajdujący się na liście B może świadczyć wyznaczone usługi prawne.

BG (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Do świadczenia usług mediacji wymagane jest miejsce stałego zamieszkania w Bułgarii. Mediatorem może być wyłącznie osoba wpisana do jednolitego rejestru mediatorów przy Ministrze Sprawiedliwości.

W Bułgarii pełne traktowanie narodowe w zakresie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw oraz świadczenia usług może być rozszerzone wyłącznie na przedsiębiorstwa mające siedzibę w państwach, z którymi zostały lub zostaną zawarte umowy dwustronne o wzajemnej pomocy prawnej, oraz na obywateli tych państw.

CY: Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii. Wspólnikami, udziałowcami lub członkami zarządu kancelarii prawnej na Cyprze mogą być wyłącznie adwokaci należący do organizacji zawodowej prawników.

CZ: W przypadku zagranicznych prawników wymagane jest miejsce zamieszkania (obecność handlowa).

DE: W przypadku zagranicznych prawników (posiadających uprawnienia inne niż EOG i Szwajcarii) mogą obowiązywać ograniczenia dotyczące posiadania udziałów w kancelarii prawnej świadczącej usługi prawne w zakresie prawa państwa przyjmującego.

DK: Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE powyżej, udziały kancelarii prawnej mogą być posiadane wyłącznie przez adwokatów, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej, innych pracownikach firmy lub innej kancelarii prawnej zarejestrowanej w Danii. Pozostali pracownicy kancelarii mogą łącznie posiadać tylko mniej niż 10 % udziałów i praw głosu, a aby być udziałowcami, muszą zdać egzamin z przepisów o szczególnym znaczeniu dla praktyki prawniczej.

Członkami zarządu mogą być wyłącznie adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej, inni udziałowcy i przedstawiciele pracowników. Większość członków zarządu muszą stanowić adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej. Osobą zarządzającą kancelarią prawną mogą być wyłącznie adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej, oraz inni akcjonariusze, którzy zdali wyżej wspomniany egzamin.

ES: Do świadczenia wyznaczonych usług prawnych wymagany jest adres zawodowy.

FR: Do stałego wykonywania zawodu wymagane jest miejsce zamieszkania lub prowadzenie przedsiębiorstwa w EOG. Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE powyżej: W przypadku wszystkich prawników spółka musi przyjąć jedną z następujących form prawnych dozwolonych w prawie francuskim w sposób niedyskryminujący: SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral), SEP (société en participation), SARL (société à responsabilité limitée), SAS (société par actions simplifiée), SA (société anonyme), SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice) i „association”, pod pewnymi warunkami. Akcjonariusze, osoby zarządzające i wspólnicy mogą podlegać szczególnym ograniczeniom związanym z ich działalnością zawodową.

HR: Wyłącznie prawnik, który posiada chorwacki tytuł prawnika, może założyć kancelarię prawną (kancelarie z UK mogą zakładać oddziały, które nie mogą zatrudniać chorwackich prawników).

HU: Wymagana jest umowa współpracy zawarta z węgierskim prawnikiem (ügyvéd) lub kancelarią prawną (ügyvédi iroda). Zagraniczny radca prawny nie może być członkiem węgierskiej kancelarii prawnej. Zagraniczny prawnik nie jest uprawniony do występowania jako przedstawiciel prawny przed arbitrem, rozjemcą lub mediatorem w jakimkolwiek sporze ani do sporządzania dokumentów, które mają im zostać przedłożone.

PT (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Cudzoziemcy posiadający dyplom wydany przez Wydział Prawa w Portugalii mogą zarejestrować się w portugalskiej Izbie Adwokackiej (Ordem dos Advogados) na takich samych zasadach jak obywatele Portugalii, jeżeli ich własny kraj przyznaje obywatelom Portugalii traktowanie na zasadzie wzajemności.

Inni cudzoziemcy posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych z dziedziny prawa, który został uznany przez Wydział Prawa w Portugalii, mogą zarejestrować się jako członkowie do Izby Adwokackiej, pod warunkiem że odbędą wymagane szkolenie oraz pomyślnie przejdą ostateczną ocenę i zdadzą egzamin dopuszczający do wykonywania zawodu.

Prawnicy mogą świadczyć doradztwo prawne, pod warunkiem że mają oni miejsce prowadzenia działalności zawodowej („*domiciliação*”) w PT, zdali egzamin dopuszczający do wykonywania zawodu i są zarejestrowani w organizacji zawodowej prawników.

RO: Zagraniczny prawnik nie może przedstawiać wypowiedzi ustnych ani pisemnych przed sądem ani innymi organami wymiaru sprawiedliwości, z wyjątkiem arbitrażu międzynarodowego.

SE (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE powyżej: Członek szwedzkiej Rady Adwokackiej może być zatrudniony wyłącznie przez innego członka organizacji zawodowej prawników lub spółkę prowadzącą działalność członka organizacji zawodowej prawników. Członek organizacji zawodowej prawników może być jednak zatrudniony przez zagraniczną spółkę prowadzącą działalność adwokacką, pod warunkiem że spółka ta ma siedzibę w państwie członkowskim Unii, EOG lub w Konfederacji Szwajcarskiej. Na podstawie wyłączenia przyznanego przez zarząd szwedzkiej Rady Adwokackiej członek szwedzkiej Rady Adwokackiej może być również zatrudniony przez kancelarię prawną spoza Unii Europejskiej.

Członkowie szwedzkiej Rady Adwokackiej prowadzący działalność w ramach spółki nie mogą realizować jakichkolwiek celów innych niż wykonywanie zawodu adwokata ani prowadzić jakiegokolwiek działalności innej niż wykonywanie zawodu adwokata. Współpraca z innymi kancelariami adwokackimi jest dozwolona, ale współpraca z zagranicznymi kancelariami wymaga zgody zarządu szwedzkiej Rady Adwokackiej. Wykonywać zawód adwokata, posiadać udziały w spółce lub być współnikiem w spółce, bezpośrednio lub pośrednio, lub za pośrednictwem spółki, może wyłącznie członek organizacji zawodowej prawników. Członkiem lub zastępcą członka zarządu, zastępcą dyrektora zarządzającego, osobą upoważnioną do składania podpisów lub sekretarzem spółki może być wyłącznie członek organizacji zawodowej prawników.

SI (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Zagraniczny prawnik, który ma prawo do wykonywania zawodu prawnika prawa państwa macierzystego, może świadczyć usługi prawne lub wykonywać zawód prawnika na warunkach określonych w art. 34a ustawy o adwokaturze, o ile spełniony jest warunek rzeczywistej wzajemności. Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE odnoszącego się do niedyskryminujących wymogów dotyczących formy prawnej, obecność handlowa dla adwokatów mianowanych przez słoweńską Radę Adwokacką jest ograniczona do spółek jednoosobowych, kancelarii prawnych z ograniczoną odpowiedzialnością (spółek) lub kancelarii prawnych z nieograniczoną odpowiedzialnością (spółek). Działalność kancelarii prawnych jest ograniczona do praktyki prawniczej. Wspólnikami w kancelarii prawnej mogą być wyłącznie prawnicy.

SK: W przypadku prawników spoza UE wymagane jest spełnienie warunku rzeczywistej wzajemności.

- (ii) Pozostałe usługi prawne (prawo państwa macierzystego, w tym doradztwo prawne, arbitraż, usługi pojednawcze i mediacyjne oraz usługi w zakresie reprezentacji prawnej).

Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zgodnie z uwagami wprowadzającymi, w szczególności z pkt 9, wymogi rejestracji w organizacji zawodowej prawników mogą obejmować wymóg uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych w dziedzinie prawa państwa przyjmującego lub dyplomu równoważnego, wymóg odbycia szkolenia pod nadzorem uprawnionego do wykonywania zawodu prawnika lub wymóg posiadania biura lub adresu pocztowego w jurysdykcji danej organizacji zawodowej prawników, aby móc ubiegać się o członkostwo w niej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Osoby fizyczne lub prawne mogą być reprezentowane przed Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) wyłącznie przez osobę wykonującą zawód prawnika posiadającą odpowiednie uprawnienia w jednym z państw członkowskich EOG, posiadającą miejsce prowadzenia działalności na terytorium EOG, w zakresie, w jakim jest ona uprawniona – w tym państwie członkowskim – do występowania jako pełnomocnik w sprawach dotyczących znaków towarowych lub w sprawach dotyczących własności przemysłowej, oraz przez zawodowych pełnomocników, których imiona i nazwiska znajdują się na liście prowadzonej w tym celu przez EUIPO (część CPC 861).

AT: Do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa państwa przyjmującego (prawa Unii i państwa członkowskiego), w tym do reprezentacji przed sądami, wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii. Wyłącznie prawnicy będący obywatelami EOG lub Szwajcarii mogą świadczyć usługi w ramach obecności handlowej. Świadczenie usług prawnych w odniesieniu do prawa publicznego międzynarodowego i prawa państwa macierzystego dozwolone jest wyłącznie w wymiarze transgranicznym.

Udział zagranicznych prawników (którzy muszą posiadać pełne uprawnienia w zakresie swojego prawa macierzystego) w kapitale własnym oraz w wynikach działalności operacyjnej jakiegokolwiek kancelarii prawnej nie może przekraczać 25 %; pozostała część udziałów musi być w posiadaniu prawników posiadających pełne uprawnienia z EOG lub Szwajcarii i tylko oni mogą wywierać decydujący wpływ na decyzje kancelarii prawnej.

BE (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Do uzyskania pełnego członkostwa w organizacji zawodowej prawników, w tym do reprezentacji przed sądami, wymagane jest miejsce zamieszkania w Belgii. Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania do uzyskania pełnego członkostwa w organizacji zawodowej prawników dla zagranicznego prawnika wynosi co najmniej sześć lat od dnia wniosku o rejestrację, a trzy lata przy spełnieniu określonych warunków. Wymóg posiadania wydanego przez belgijskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych świadectwa, na podstawie którego prawo krajowe lub konwencja międzynarodowa umożliwiają wzajemność (warunek wzajemności).

Zagraniczni prawnicy mogą wykonywać zawód doradcy prawnego. Prawnicy, którzy są członkami zagranicznych (spoza UE) organizacji zawodowych prawników i chcą prowadzić działalność w Belgii, ale nie spełniają warunków wpisu na listę posiadających pełne uprawnienia prawników, na listę UE lub na listę aplikantów adwokackich, mogą złożyć wniosek o wpis na tzw. „Listę B”. „Lista B” istnieje wyłącznie w Radzie Adwokackiej w Brukseli. Prawnik znajdujący się na liście B może zajmować się doradztwem. Reprezentacja przed sądem kasacyjnym (Cour de Cassation) wymaga nominacji i wpisania na specjalną listę.

BG (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Zastrzeżone dla obywateli państwa członkowskiego, innego państwa będącego stroną porozumienia EOG lub obywateli Konfederacji Szwajcarskiej, którym udzielono zezwolenia na wykonywanie zawodu prawnika zgodnie z przepisami któregośkolwiek z wyżej wymienionych krajów. Cudzoziemiec (z wyjątkiem wyżej wymienionych), któremu udzielono zezwolenia na wykonywanie zawodu prawnika zgodnie z przepisami jego kraju, może występować przed organami wymiaru sprawiedliwości Republiki Bułgarii jako obrońca lub pełnomocnik obywatela swojego kraju, działając w konkretnej sprawie, wraz z bułgarskim adwokatem, w przypadkach, w których zostało to przewidziane w umowie między państwem bułgarskim a danym obcym państwem, lub na zasadzie wzajemności, składając w tym celu wstępny wniosek do przewodniczącego Naczelnej Rady Adwokackiej. Kraje, w odniesieniu do których istnieje wzajemność, wyznacza Minister Sprawiedliwości, na wniosek przewodniczącego Naczelnej Rady Adwokackiej. Aby móc świadczyć usługi mediacji, cudzoziemiec musi posiadać zezwolenie na długoterminowy lub stały pobyt w Republice Bułgarii oraz musi zostać wpisany do jednolitego rejestru mediatorów prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości.

CY: Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii. Wspólnikami, udziałowcami lub członkami zarządu kancelarii prawnej na Cyprze mogą być wyłącznie adwokaci należący do organizacji zawodowej prawników.

CZ: W przypadku zagranicznych prawników, wymagane jest uzyskanie pełnego członkostwa w czeskiej organizacji zawodowej prawników oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w Republice Czeskiej.

DE: Członkami organizacji zawodowej prawników, uprawnionymi do świadczenia usług prawnych mogą zostać wyłącznie prawnicy posiadający uprawnienia w państwie EOG lub Szwajcarii. Do uzyskania pełnego członkostwa w organizacji zawodowej prawników wymagana jest obecność handlowa. Właściwa organizacja zawodowa prawników może przyznawać zwolnienia z tego wymogu. W przypadku zagranicznych prawników (posiadających uprawnienia inne niż EOG i Szwajcarii) mogą obowiązywać ograniczenia dotyczące posiadania udziałów w kancelarii prawnej świadczącej usługi prawne w zakresie prawa krajowego.

DK: Posługiwanie się tytułem „advokat” lub jakimkolwiek podobnym tytułem przy świadczeniu usług prawnych, a także reprezentacja przed sądami jest zastrzeżone dla adwokatów uprawnionych do wykonywania zawodu w Danii. Adwokaci z UE, EOG i Szwajcarii mogą wykonywać zawód, posługując się tytułem przyznanym im w ich państwie pochodzenia.

Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE odnoszącego się do niedyskryminujących wymogów dotyczących formy prawnej, udziały w kancelarii prawnej mogą posiadać wyłącznie adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej, inni pracownicy kancelarii lub inna kancelaria prawna zarejestrowana w Danii. Pozostali pracownicy kancelarii mogą łącznie posiadać tylko mniej niż 10 % udziałów i praw głosu, a aby być udziałowcami, muszą zdać egzamin z przepisów o szczególnym znaczeniu dla praktyki prawniczej.

Członkami zarządu mogą być wyłącznie adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej, inni udziałowcy i przedstawiciele pracowników. Większość członków zarządu muszą stanowić adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej. Osobą zarządzającą kancelarią prawną mogą być wyłącznie adwokaci, którzy aktywnie wykonują zawód prawnika w kancelarii, jej jednostce dominującej lub jej jednostce zależnej, oraz inni akcjonariusze, którzy zdali wyżej wspomniany egzamin.

EE: Wymagane jest miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w Estonii.

EL: Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii.

ES: Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii. Właściwe organy mogą przyznać zwolnienie z wymogu obywatelstwa.

FI: Do stosowania fińskiego tytułu „asianajaja” lub szwedzkiego tytułu „advokat” wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG lub Szwajcarii oraz członkostwo w organizacji zawodowej prawników. Usługi prawne mogą też być świadczone przez osoby niebędące członkami organizacji zawodowej prawników.

FR: Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE odnoszącego się do niedyskryminujących wymogów dotyczących formy prawnej, do uzyskania pełnego członkostwa w organizacji zawodowej prawników wymagane jest miejsca zamieszkania lub prowadzenie przedsiębiorstwa w EOG, niezbędne do świadczenia usług prawnych. Własność udziałów lub akcji i praw głosu w kancelarii prawnej może podlegać ograniczeniom ilościowym w odniesieniu do działalności zawodowej wspólników. Reprezentacja przed sądem kasacyjnym (Cour de cassation) i Radą Stanu (Conseil d'Etat) podlega kontyngentom i jest zastrzeżone dla obywateli FR i UE.

W przypadku wszystkich prawników spółka musi przyjąć jedną z następujących form prawnych dozwolonych w prawie francuskim w sposób niedyskryminujący: SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral), SEP (société en participation), SARL (société à responsabilité limitée), SAS (société par actions simplifiée), SA (société anonyme), SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice) i „association”, pod pewnymi warunkami. Do stałego wykonywania zawodu wymagane jest miejsce zamieszkania lub prowadzenie przedsiębiorstwa w EOG.

HR: Wymagane jest obywatelstwo Unii Europejskiej.

HU: Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii.

LT (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii.

Prawnicy z innych państw mogą występować jako adwokaci w sądach tylko na podstawie umów międzynarodowych, w tym szczególnych przepisów dotyczących występowania w roli przedstawiciela prawnego przed sądami. Wymagane jest pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników.

LU (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii. Rada organizacji zawodowej prawników może, na zasadzie wzajemności, zwolnić z wymogu obywatelstwa dla cudzoziemca.

LV (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii. Prawnicy z innych państw mogą występować jako adwokaci w sądach tylko na podstawie umów dwustronnych w sprawie wzajemnej pomocy prawnej.

W odniesieniu do adwokatów z Unii Europejskiej i zagranicznych obowiązują szczególne wymogi. Na przykład udział w postępowaniu sądowym w sprawach karnych dozwolony jest jedynie we współpracy z adwokatem należącym do Łotewskiego Kolegium Adwokackiego.

MT: Wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG lub Szwajcarii.

NL: Wyłącznie prawnicy wpisani do niderlandzkiego rejestru i lokalnie uprawnieni do wykonywania zawodu mogą posługiwać się tytułem „advocaat”. Zamiast posługiwania się pełnym tytułem „advocaat” do celów działalności w Niderlandach prawnicy zagraniczni (niewpisani do rejestru) zobowiązani są podawać nazwę organizacji zawodowej prawników swojego państwa macierzystego.

PT (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): wymagane jest miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w Portugalii. Do reprezentacji przed sądami wymagane jest pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników. Cudzoziemcy posiadający dyplom wydany przez Wydział Prawa w Portugalii mogą zarejestrować się w portugalskiej Izbie Adwokackiej (Ordem dos Advogados) na takich samych zasadach jak obywatele Portugalii, jeżeli ich własny kraj przyznaje obywatelom Portugalii traktowanie na zasadzie wzajemności.

Inni cudzoziemcy posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych z dziedziny prawa, który został uznany przez Wydział Prawa w Portugalii, mogą zarejestrować się jako członkowie do Izby Adwokackiej, pod warunkiem że odbędą wymagane szkolenie oraz pomyślnie przejdą ostateczną ocenę i zdadzą egzamin dopuszczający do wykonywania zawodu. Usługi prawne w Portugalii mogą świadczyć wyłącznie kancelarie prawne, których udziały należą wyłącznie do prawników przyjętych do portugalskiej Izby Adwokackiej.

RO: Zagraniczny prawnik nie może przedstawiać wypowiedzi ustnych ani pisemnych przed sądem ani innymi organami wymiaru sprawiedliwości, z wyjątkiem arbitrażu międzynarodowego.

SE (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Do pełnego członkostwa w organizacji zawodowej prawników, będącego warunkiem używania tytułu „advokat”, wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej. Zarząd szwedzkiej Rady Adwokackiej może przyznawać zwolnienia z tego wymogu. Członkostwo w Radzie Adwokackiej nie jest niezbędne do wykonywania zawodu prawnika w zakresie prawa szwedzkiego.

Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE odnoszącego się do niedyskryminujących wymogów dotyczących formy prawnej, członek szwedzkiej Rady Adwokackiej może być zatrudniony wyłącznie przez innego członka organizacji zawodowej prawników lub spółkę prowadzącą działalność członka organizacji zawodowej prawników. Członek organizacji zawodowej prawników może być jednak zatrudniony przez zagraniczną spółkę prowadzącą działalność adwokacką, pod warunkiem że spółka ta ma siedzibę w państwie EOG lub w Konfederacji Szwajcarskiej. Na podstawie wyłączenia przyznanego przez zarząd szwedzkiej Rady Adwokackiej członek szwedzkiej Rady Adwokackiej może być również zatrudniony przez kancelię prawną spoza Unii Europejskiej.

Członkowie organizacji zawodowej prawników prowadzący działalność w ramach spółki nie mogą realizować jakichkolwiek celów innych niż wykonywanie zawodu adwokata ani prowadzić jakiegokolwiek działalności innej niż wykonywanie zawodu adwokata. Współpraca z innymi kanceliami adwokackimi jest dozwolona, ale współpraca z zagranicznymi kanceliami wymaga zgody zarządu szwedzkiej Rady Adwokackiej. Wykonywać zawód adwokata, posiadać udziały w spółce lub być wspólnikiem w spółce, bezpośrednio lub pośrednio, lub za pośrednictwem spółki, może wyłącznie członek organizacji zawodowej prawników. Członkiem lub zastępcą członka zarządu, zastępcą dyrektora zarządzającego, osobą upoważnioną do składania podpisów lub sekretarzem spółki może być wyłącznie członek organizacji zawodowej prawników.

SI (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Reprezentowanie klientów przed sądem za wynagrodzeniem jest uzależnione od obecności handlowej w Republice Słowenii. Zagraniczny prawnik, który ma prawo do wykonywania zawodu prawnika w zakresie prawa państwa macierzystego, może świadczyć usługi prawne lub wykonywać zawód prawnika na warunkach określonych w art. 34a ustawy o adwokaturze, pod warunkiem że spełniony jest warunek rzeczywistej wzajemności.

Bez uszczerbku dla zastrzeżenia UE odnoszącego się do niedyskryminujących wymogów dotyczących formy prawnej, obecność handlowa dla adwokatów mianowanych przez słoweńską Radę Adwokacką jest ograniczona do spółek jednoosobowych, kancelarii prawnych z ograniczoną odpowiedzialnością (spółek) lub kancelarii prawnych z nieograniczoną odpowiedzialnością (spółek). Działalność kancelarii prawnych jest ograniczona do praktyki prawniczej. Wspólnikami w kancelarii prawnej mogą być wyłącznie prawnicy.

SK (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa państwa przyjmującego, w tym do reprezentacji przed sądami, wymagane jest obywatelstwo EOG oraz miejsce zamieszkania (obecność handlowa) w EOG. W przypadku prawników spoza UE wymagane jest spełnienie warunku rzeczywistej wzajemności.

Środki:

UE: Art. 120 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001¹; art. 78 rozporządzenia Rady (WE) nr 6/2002².

AT: Rechtsanwaltsordnung (ustawa o zawodach prawniczych) – RAO, RGBL. nr 96/1868, art. 1 i § 21c.

BE: Belgijski kodeks sądowy (art. 428–508); dekret królewski z dnia 24 sierpnia 1970 r.

BG: Ustawa o adwokaturze; ustawa o mediacji; oraz ustawa o notariacie i działalności notarialnej.

CY: Ustawa o adwokaturze (rozdział 2), z późniejszymi zmianami.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie znaku towarowego Unii Europejskiej (Dz.U. UE L 154 z 16.6.2017, s. 1).

² Rozporządzenie Rady (WE) NR 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz.U. UE L 3 z 5.1.2002, s. 1).

CZ: Ustawa nr 85/1996 Coll., ustawa o zawodach prawniczych.

DE: § 59e, § 59f, § 206 Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO; federalna ustawa o zawodzie prawnika);

Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG); oraz § 10 Rechtsdienstleistungsgesetz (RDG).

DK: Retsplejeloven (ustawa o wymiarze sprawiedliwości), rozdziały 12 i 13 (ustawa skonsolidowana nr 1284 z dnia 14 listopada 2018 r.).

EE: Advokatuuriseadus (ustawa o adwokaturze);

Tsiviilkohtumenetluse seadustik (kodeks postępowania cywilnego); halduskohtumenetluse seadustik (kodeks postępowania administracyjnego); kriminaalmenetluse seadustik (kodeks postępowania karnego); oraz väärteomenetluse seadustik (kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia).

EL: Nowy kodeks prawniczy nr 4194/2013.

ES: Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, art. 13.1^a.

FI: Laki asianajajista (ustawa o adwokaturze) (496/1958), s. 1 i 3; oraz Oikeudenkäymiskaari (4/1734) (kodeks postępowania sądowego).

FR: Loi 71-1130 du 31 décembre 1971, Loi 90-1259 du 31 décembre 1990, décret 91-1197 du 27 novembre 1991 ; oraz Ordonnance du 10 septembre 1817 modifiée.

HR: Ustawa o zawodach prawniczych (Dziennik Ustaw 9/94, 117/08, 75/09, 18/11).

HU: Ustawa LXXVIII z 2017 r. o działalności zawodowej radców prawnych.

LT: Ustawa o adwokaturze Republiki Litewskiej z dnia 18 marca 2004 r. – nr IX-2066, ostatnio zmieniona w dniu 12 grudnia 2017 r. ustawą nr XIII-571.

LU: Loi du 16 décembre 2011 modifiant la loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat.

LV: Kodeks postępowania karnego, s. 79; oraz łotewska ustawa o adwokaturze, s. 4.

MT: Kodeks organizacji i postępowania cywilnego (rozdział 12).

NL: Advocatenwet (ustawa o adwokaturze).

PT: Ustawa 145/2015, 9 set., alterada p/ Lei 23/2020, 6 jul. (art.º 194 substituído p/ art.º 201.º; e art.º 203.º substituído p/ art.º 213.º);
statut portugalskiej Izby Adwokackiej (Estatuto da Ordem dos Advogados); oraz dekret z mocą ustawy 229/2004, art. 5, 7–9;
dekret z mocą ustawy 88/2003, art. 77 i 102;
statut Izby Radców Prawnych (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), zmieniony ustawą 49/2004, mas alterada p/ Lei 154/2015, 14 set; ustawą 14/2006 oraz dekretem z mocą ustawy nr 226/2008 alterado p/ Lei 41/2013, 26 jun;
ustawa 78/2001, art. 31, 4 Alterada p/ Lei 54/2013, 31 jul.;
rozporządzenie w sprawie mediacji rodzinnej i mediacji z zakresu prawa pracy (zarządzenie 282/2010), alterada p/ Portaria 283/2018, 19 out;
ustawa 21/2007 w sprawie mediacji z zakresu prawa karnego, art. 12;
ustawa 22/2013, 26 fev., alterada p/ Lei 17/2017, 16 maio, alterada pelo Decreto-Lei 52/2019, 17 abril.

RO: Ustawa o adwokaturze;

ustawa o mediacji; oraz

ustawa o notariacie i działalności notarialnej.

SE: Rättegångsbalken (szwedzki kodeks postępowania sądowego) (1942:740); oraz kodeks postępowania szwedzkiej Rady Adwokackiej, przyjęty w dniu 29 sierpnia 2008 r.

SI: Zakon o odvetništvu (Neuradno prečiščeno besedilo-ZOdv-NPB8 Državnega Zbora RS z dne 7 junij 2019 (ustawa o adwokaturze), nieurzędowa wersja skonsolidowana przygotowana przez słoweński parlament z dnia 7 czerwca 2019 r.).

SK: Ustawa 586/2003 o adwokaturze, art. 2 i 12.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

PL: Zagraniczni prawnicy mogą prowadzić działalność wyłącznie w formie spółki jawnej, spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej.

Środki:

PL: Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, art. 19.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku.

IE, IT: Do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa państwa przyjmującego, w tym do reprezentacji przed sądami, wymagane jest miejsce zamieszkania (obecność handlowa).

Środki:

IE: Solicitors Acts 1954-2011.

IT: Dekret królewski 1578/1933, art. 17 ustawy o zawodach prawniczych.

b) Rzecznicy patentowi, licencjonowani agenci ds. własności przemysłowej i licencjonowani agenci ds. własności intelektualnej (część CPC 879, 861, 8613)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

AT: Do świadczenia usług rzecznika patentowego wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii; wymóg miejsca zamieszkania w EOG lub Szwajcarii.

BG i CY: Do świadczenia usług rzecznika patentowego wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii. CY: wymóg miejsca zamieszkania.

DE: Członkami organizacji zawodowej prawników, uprawnionymi do świadczenia usług rzecznika patentowego w Niemczech w odniesieniu do prawa krajowego, mogą zostać wyłącznie prawnicy specjalizujący się w prawie patentowym posiadający niemieckie uprawnienia. Zagraniczni prawnicy patentowi mogą świadczyć usługi prawne w zakresie prawa zagranicznego, o ile posiadają udowodnioną wiedzę specjalistyczną, a do świadczenia usług prawnych w Niemczech niezbędna jest rejestracja. Zagraniczni rzecznicy patentowi (posiadający uprawnienia inne niż EOG i Szwajcarii) nie mogą założyć kancelarii z krajowymi rzecznikami patentowymi.

Zagraniczni rzecznicy patentowi (inni niż z EOG i Szwajcarii) mogą mieć obecność handlową wyłącznie w formie Patentanwalts-GmbH lub Patentanwalts-AG w drodze nabycia wyłącznie udziałów mniejszościowych.

EE: Do świadczenia usług rzecznika patentowego wymagane jest obywatelstwo Estonii lub UE, a także miejsce stałego zamieszkania w Estonii lub UE.

ES i PT: Do świadczenia usług licencjonowanego agenta ds. własności przemysłowej wymagane jest obywatelstwo EOG.

FR: Do zarejestrowania w wykazie usług agentów ds. własności przemysłowej wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa lub miejsce zamieszkania w EOG. W odniesieniu do osób fizycznych obowiązuje wymóg obywatelstwa EOG. Do reprezentowania klienta przed krajowym urzędem ds. własności intelektualnej wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa w EOG. Świadczenie usług wyłącznie w ramach SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral) lub jakiegokolwiek innej formy prawnej, pod pewnymi warunkami. Niezależnie od formy prawnej ponad połowa udziałów i praw głosu musi być w posiadaniu specjalistów z EOG. Kancelarie prawne mogą być uprawnione do świadczenia usług agenta ds. własności przemysłowej (zob. zastrzeżenie dotyczące usług prawnych).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

FI i HU: Do świadczenia usług rzecznika patentowego wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.

SI: W przypadku posiadacza zarejestrowanych praw (patenty, znaki towarowe, chronione wzory) wymagane jest miejsce zamieszkania w Słowenii. W przeciwnym razie wymagany jest rzecznik patentowy lub rzecznik ds. znaków towarowych i wzorów, który jest zarejestrowany w Słowenii, głównie do celów doręczania dokumentów, powiadomień itp.

Środki:

AT: Ustawa o rzeczniku patentowym (§§ 2 i 16a).

BG: art. 4 rozporządzenia w sprawie przedstawicieli ds. własności intelektualnej.

CY: Ustawa o adwokaturze (rozdział 2), z późniejszymi zmianami.

DE: Patentanwaltsordnung (PAO).

EE: Patendivoliniku seadus (ustawa o rzecznikach patentowych) § 2 (14).

ES: Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, art. 155-157.

FI: Tavaramerkkilaki (ustawa o znakach towarowych) (7/1964);

Laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä (ustawa o zatwierdzonych specjalistach ds. własności przemysłowej) (22/2014); oraz

Laki kasvinjalostajanoikeudesta (ustawa o prawie do ochrony odmian roślin) 1279/2009;

Mallioikeuslaki (ustawa o zarejestrowanych wzorach) 221/1971.

FR: Code de la propriété intellectuelle (Kodeks własności intelektualnej).

HU: Ustawa XXXII z 1995 r. o rzecznikach patentowych.

PT: Dekret z mocą ustawy 15/95, zmieniony ustawą 17/2010, Portaria 1200/2010, art. 5; oraz Portaria 239/2013; oraz ustawa 9/2009.

SI: Zakon o industrijski lastnini (ustawa o własności przemysłowej), Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo w 100/13 i 23/20 (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 51/06 – oficjalna wersja skonsolidowana 100/13 i 23/20).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

IE: W przypadku prowadzenia przedsiębiorstwa co najmniej jedna z osób zarządzających, wspólników, kierowników lub pracowników spółki musi być zarejestrowana jako rzecznik patentowy lub specjalista ds. własności intelektualnej w Irlandii. Działalność transgraniczna wymaga obywatelstwa EOG i obecności handlowej w EOG, posiadania głównego miejsca prowadzenia działalności w państwie członkowskim EOG, kwalifikacji na podstawie prawa państwa członkowskiego EOG.

Środki:

IE: Art. 85 i 86 Trade Marks Act 1996, z późniejszymi zmianami;
art. 51, art. 51A i art. 51B Trade Marks Rules 1996, z późniejszymi zmianami; art. 106 i 107 Patent Act 1992, z późniejszymi zmianami oraz Register of Patent Agent Rules S.I. 580 z 2015 r.

c) Usługi w zakresie księgowości oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych (CPC 8621 inne niż usługi audytu, 86213, 86219, 86220)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

AT: W austriackim przedsiębiorstwie udziały kapitałowe i prawa głosu zagranicznych księgowych posiadających uprawnienia zgodnie z prawem swojego państwa macierzystego nie mogą przekraczać 25 %. Usługodawca musi posiadać biuro lub siedzibę w EOG (CPC 862).

FR: Wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa lub miejsce zamieszkania. Świadczenie usług w ramach jakiegokolwiek formy spółki z wyjątkiem SNC (Société en nom collectif) i SCS (Société en commandite simple). Szczególne warunki mają zastosowanie do SEL (sociétés d'exercice libéral), AGC (Association de gestion et comptabilité) i SPE (Société pluri-professionnelle d'exercice) (CPC 86213, 86219, 86220).

IT: Do wpisu do rejestru zawodowego, niezbędnego do świadczenia usług rachunkowo-księgowych, wymagane jest miejsce zamieszkania lub prowadzenia działalności (CPC 86213, 86219, 86220).

PT (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): Do wpisu do rejestru zawodowego Izby Biegłych Księgowych (Ordem dos Contabilistas Certificados), niezbędnego do świadczenia usług rachunkowo-księgowych, wymagane jest miejsce zamieszkania lub prowadzenia działalności, pod warunkiem że obywatele Portugalii traktowani są na zasadzie wzajemności.

Środki:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (ustawa o zawodzie biegłego rewidenta i audytora, BGBl. I Nr. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4; oraz Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG), BGBl. I Nr. 191/2013, §§ 7, 11, 28.

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945.

IT: Dekret legislacyjny 139/2005; oraz ustawa 248/2006.

PT: Dekret z mocą ustawy nr 452/99, zmieniony ustawą nr 139/2015 z dnia 7 września.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

SI: Do świadczenia usług rachunkowo-księgowych wymagana jest siedziba w Unii Europejskiej (CPC 86213, 86219, 86220).

Środki:

SI: Ustawa o usługach na rynku wewnętrznym, Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 21/10.

d) Usługi audytu (CPC – 86211, 86212 inne niż usługi w zakresie księgowości i prowadzenia ksiąg rachunkowych)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

UE: Świadczenie usług badania ustawowego wymaga zgody właściwych organów państwa członkowskiego, które mogą uznać równoważność kwalifikacji audytora będącego obywatelem Zjednoczonego Królestwa lub jakiegokolwiek państwa trzeciego z zastrzeżeniem wzajemności (CPC 8621).

Środki:

UE: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE¹; oraz dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady².

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

BG: Zastosowanie mogą mieć niedyskryminujące wymogi dotyczące formy prawnej.

Środki:

BG: Ustawa o niezależnym audycie finansowym.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. UE L 182 z 29.6.2013, s. 19).

² Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz.U. UE L 157 z 9.6.2006, s. 87).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

AT: W austriackim przedsiębiorstwie udziały kapitałowe i prawa głosu zagranicznych audytorów, posiadających uprawnienia zgodnie z prawem swojego państwa macierzystego, nie mogą przekraczać 25 %. Usługodawca musi posiadać biuro lub siedzibę w EOG.

Środki:

AT: Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (ustawa o zawodzie biegłego rewidenta i audytora, BGBl. I Nr. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DK: Świadczenie usług badania ustawowego wymaga zatwierdzenia jako biegły rewident w Danii. Do zatwierdzenia takiego wymagane jest miejsce zamieszkania w państwie członkowskim EOG. Prawa głosu w zatwierdzonych firmach audytorskich audytorów i firm audytorskich niezatwierdzonych zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonującego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w odniesieniu do badania ustawowego, nie mogą przekraczać 10 % wszystkich praw głosu.

FR (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): W przypadku badania ustawowego : wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa lub miejsce zamieszkania. Obywatele brytyjscy mogą świadczyć usługi badania ustawowego we Francji, z zastrzeżeniem wzajemności. Świadczenie usług w ramach jakiegokolwiek formy spółki, z wyjątkiem tych, w których wspólnicy uznawani są za przedsiębiorstwa handlowe („commerçants”), takich jak SNC (Société en nom collectif) i SCS (Société en commandite simple).

PL: Do świadczenia usług badania ustawowego wymagane jest siedziba w Unii Europejskiej.

Zastosowanie mają wymogi dotyczące formy prawnej.

Środki:

DK: Revisorloven (duńska ustawa o zatwierdzonych audytorach i firmach audytorskich), ustawa nr 1287 z dnia 20.11.2018 r.

FR: Code de commerce (Kodeks handlowy)

PL: Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, Dz.U. z 2017, poz. 1089.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

CY: Wymagane zezwolenie, z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: sytuacja w zakresie zatrudnienia w danym podsektorze. Stowarzyszenia zawodowe (spółki osobowe) między osobami fizycznymi są dozwolone.

SK: Wyłącznie przedsiębiorstwo, w którym przynajmniej 60 % udziałów kapitałowych lub praw głosu zarezerwowane jest dla obywateli Słowacji lub państwa członkowskiego, może zostać upoważnione do przeprowadzania audytów na Słowacji.

Środki:

CY: Ustawa o audytorach z 2017 r. (ustawa 53(I)/2017).

SK: Ustawa nr 423/2015 o badaniu ustawowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

DE: Firmy audytorskie („Wirtschaftsprüfungsgesellschaften”) mogą przyjmować tylko niektóre z form prawnych dopuszczalnych w EOG. Spółki jawne i spółki komandytowe można uznać za „Wirtschaftsprüfungsgesellschaften”, jeżeli wpisano je do rejestru handlowego jako spółki handlowe ze względu na ich działalność powierniczą, art. 27 WPO. Biegli rewidenci z państw trzecich zarejestrowani zgodnie z art. 134 WPO mogą jednak prowadzić badanie ustawowe rocznych sprawozdań finansowych lub przygotowywać skonsolidowane sprawozdania finansowe spółki z siedzibą główną poza Unią, której zbywalne papiery wartościowe znajdują się w obrocie na rynku regulowanym.

Środki:

DE: Handelsgesetzbuch (HGB; Kodeks prawa handlowego);
Gesetz über eine Berufsordnung der Wirtschaftsprüfer (Wirtschaftsprüferordnung - WPO; Ustawa o zawodzie biegłego rewidenta).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

ES: Biegli rewidenci muszą być obywatelami państwa członkowskiego. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do audytu spółek spoza Unii Europejskiej notowanych na hiszpańskim rynku regulowanym.

Środki:

ES: Ley 22/2015, de 20 de julio, de Auditoría de Cuentas (nowa ustawa o audycie: ustawa 22/2015 o usługach audytu).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

EE: Zastosowanie mają wymogi dotyczące formy prawnej. Większość głosów reprezentowanych przez udziały w firmie audytorskiej musi należeć do zaprzysiężonych audytorów podlegających nadzorowi właściwego organu państwa członkowskiego EOG, którzy uzyskali kwalifikacje w państwie członkowskim EOG, lub do firm audytorskich. Co najmniej trzy czwarte osób reprezentujących firmę audytorską na podstawie prawa musi posiadać kwalifikacje uzyskane w państwie członkowskim EOG.

Środki:

EE: Ustawa o działalności audytorów (Audiitortegevuse seadus), § 76–77

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

SI: Wymagana obecność handlowa. Jednostka audytorska z państwa trzeciego może posiadać udziały w słoweńskiej firmie audytorskiej lub tworzyć spółki osobowe pod warunkiem, że na mocy prawa kraju, w którym jednostka ta jest zarejestrowana, słoweńskie spółki audytorskie mogą posiadać udziały lub tworzyć spółki osobowe w tym kraju (wymóg wzajemności).

Środki:

SI: Ustawa o audycie (ZRev-2), Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 65/2008 (ostatnio zmieniony nr 84/18); oraz ustawa o spółkach (ZGD-1), Dziennik Urzędowy Republiki Słowenii nr 42/2006 (ostatnio zmieniony nr 22/19 – ZPosS).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

BE: Do prowadzenia działalności zawodowej, w ramach której przechowywane będą akta, dokumenty i związana z nimi korespondencja, wymagana jest siedziba w Belgii oraz aby co najmniej jeden administrator lub kierownik w danym przedsiębiorstwie był zatwierdzonym biegłym rewidentem.

FI: W fińskiej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz w spółkach, które są zobowiązane do przeprowadzenia audytu, przynajmniej jeden audytor musi posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Audytorem może być wyłącznie lokalnie uprawniony do wykonywania zawodu audytor lub lokalnie uprawniona do prowadzenia działalności firma audytorska.

HR: Usługi audytu mogą świadczyć wyłącznie osoby prawne mające siedzibę w Chorwacji lub osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania w Chorwacji.

IT: Do świadczenia usług audytu przez osoby fizyczne wymagane jest miejsce zamieszkania we Włoszech.

LT: Do świadczenia usług audytu wymagana jest siedziba w EOG.

SE: Usługi w zakresie badania ustawowego mogą świadczyć wyłącznie audytorzy zatwierdzeni w Szwecji i firmy audytorskie zarejestrowane w Szwecji. Wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG. Tytuły „zatwierdzonego audytora” i „upoważnionego audytora” mogą być wykorzystywane wyłącznie przez audytorów zatwierdzonych lub upoważnionych w Szwecji. Audytorzy spółdzielczych stowarzyszeń gospodarczych i niektórych innych przedsiębiorstw, którzy nie są certyfikowanymi lub zatwierdzonymi księgowymi, muszą mieć miejsce zamieszkania w EOG, chyba że rząd lub organ rządowy wyznaczony przez rząd w danej sprawie zdecyduje inaczej.

Środki:

BE: Ustawa z dnia 7 grudnia 2016 r. w sprawie organizacji zawodu audytorów i nadzoru publicznego nad nimi (ustawa o zawodzie audytu publicznego).

FI: Tilintarkastuslaki (ustawa o audycie) (459/2007), ustawy sektorowe wymagające korzystania z usług audytorów posiadających lokalne uprawnienia.

HR: Ustawa o audycie (Dziennik Ustaw 146/05, 139/08, 144/12), art. 3.

IT: Dekret legislacyjny 58/1998, art. 155, 158 oraz 161;
dekret Prezydenta Republiki 99/1998 oraz dekret legislacyjny 39/2010, art. 2.

LT: Ustawa o audycie z dnia 15 czerwca 1999 r. – nr VIII -1227 (nowa wersja z dnia 3 lipca 2008 r. – nr X1676).

SE: Revisorslagen (ustawa o audytorach) (2001:883);
Revisionslag (ustawa o audycie) (1999:1079);
Aktiebolagslagen (ustawa o spółkach) (2005:551);
Lag om ekonomiska föreningar (ustawa o spółdzielczych stowarzyszeniach gospodarczych) (2018:672); oraz
pozostałe, określające wymogi dotyczące korzystania z usług zatwierdzonych audytorów.

- e) Usługi doradztwa podatkowego (CPC 863, z wyjątkiem usług doradztwa prawnego i usług w zakresie reprezentacji prawnej w sprawach podatkowych, które uważa się za usługi prawne)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

AT: W austriackim przedsiębiorstwie udziały kapitałowe i prawa głosu zagranicznych doradców podatkowych, posiadających uprawnienia zgodnie z prawem swojego państwa macierzystego, nie mogą przekraczać 25 %. Usługodawca musi posiadać biuro lub siedzibę w EOG.

Środki:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (ustawa o zawodzie biegłego rewidenta i audytora, BGBl. I Nr. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

FR: Wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa lub miejsce zamieszkania. Świadczenie usług w ramach jakiegokolwiek formy spółki z wyjątkiem SNC (Société en nom collectif) i SCS (Société en commandite simple). Szczególne warunki mają zastosowanie do SEL (sociétés d'exercice libéral), AGC (Association de gestion et comptabilité) i SPE (Société pluri-professionnelle d'exercice).

Środki:

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

BG: W przypadku doradców podatkowych wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego.

Środki:

BG: Ustawa o rachunkowości;
ustawa o niezależnym audycie finansowym; ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

HU: Do świadczenia usług doradztwa podatkowego wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.

IT: Wymóg miejsca zamieszkania.

Środki:

HU: Ustawa 150 z 2017 r. w sprawie opodatkowania; dekret rządowy 2018/263: w sprawie rejestracji i szkolenia dotyczących działalności w zakresie doradztwa podatkowego.

IT: Dekret legislacyjny 139/2005; oraz ustawa 248/2006.

- f) Usługi architektoniczne, urbanistyczne, inżynieryjne i zintegrowane usługi inżynieryjne (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

FR: Architekt może prowadzić działalność we Francji tylko w celu świadczenia usług architektonicznych w jednej z następujących form prawnych (w sposób niedyskryminujący): SA et SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée), EURL (Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), SCP (en commandite par actions), SCOP (Société coopérative et participative), SELARL (société d'exercice libéral à responsabilité limitée), SELAFA (société d'exercice libéral à forme anonyme), SELAS (société d'exercice libéral) lub SAS (Société par actions simplifiée), lub indywidualnie lub jako wspólnik w firmie architektonicznej (CPC 8671).

Środki:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales; Décret 95-129 du 2 février 1995 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société en participation;

Décret 92-619 du 6 juillet 1992 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société d'exercice libéral à responsabilité limitée SELARL, société d'exercice libéral à forme anonyme SELAFA, société d'exercice libéral en commandite par actions SELCA oraz Loi 77-2 du 3 janvier 1977.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: W przypadku usług w zakresie architektury, planowania przestrzennego i inżynierii świadczonych przez osoby fizyczne wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG lub w Konfederacji Szwajcarskiej.

Środki:

BG: Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym;
ustawa o izbie budownictwa; oraz
ustawa o izbach architektów i inżynierów projektowych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

HR: Projekt lub plan opracowany przez zagranicznego architekta, inżyniera lub urbanistę musi zostać zatwierdzony przez upoważnioną osobę fizyczną lub prawną w Chorwacji pod względem zgodności z prawem chorwackim (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

Środki:

HR: Ustawa o planowaniu przestrzennym i działalności budowlanej (Dz.U. 118/18, 110/19);
ustawa o planowaniu przestrzennym (Dz.U. 153/13, 39/19).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

CY: Do świadczenia usług architektonicznych, urbanistycznych, inżynierskich i zintegrowanych usług inżynierskich (CPC 8671, 8672, 8673, 8674) wymagane jest obywatelstwo cypryjskie i miejsce zamieszkania na Cyprze.

Środki:

CY: Ustawa nr 41/1962 z późniejszymi zmianami; ustawa nr 224/1990 z późniejszymi zmianami; oraz ustawa nr 29/2001 z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.

HU: Do świadczenia następujących usług, w zakresie, w jakim usługi te są świadczone przez osobę fizyczną przebywającą na terytorium Węgier, wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG: usługi architektoniczne, inżynieryjne (ma to zastosowanie tylko absolwentów odbywających staż), zintegrowane usługi inżynieryjne i usługi w zakresie architektury krajobrazu (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

IT: Do wpisu do rejestru zawodowego, niezbędnego do świadczenia usług architektonicznych i inżynieryjnych, wymagane jest miejsce zamieszkania lub prowadzenie działalności/adres prowadzenia działalności we Włoszech (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

SK: Do rejestracji w izbie zawodowej, która jest niezbędna do świadczenia usług architektonicznych i inżynieryjnych, wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

Środki:

CZ: Ustawa nr 360/1992 Coll. o wykonywaniu zawodu licencjonowanego architekta i licencjonowanego inżyniera oraz technika pracującego w dziedzinie konstrukcji budynków.

HU: Ustawa LVIII z 1996 r. w sprawie izb zawodowych architektów i inżynierów.

IT: Dekret królewski 2537/1925 w sprawie zawodu architekta i inżyniera; ustawa 1395/1923; oraz dekret Prezydenta Republiki (D.P.R.) nr. 328/2001.

SK: Ustawa 138/1992 o architektach i inżynierach, art. 3, 15, 15a, 17a i 18a.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Świadczenie usług architektonicznych obejmuje kontrolę i wykonanie robót (CPC 8671, 8674). Zagraniczni architekci, którzy posiadają zezwolenie w ich państwie przyjmującym i chcą okazjonalnie wykonywać swój zawód w Belgii zobowiązani są do uzyskania uprzedniego zezwolenia rady Izby Architektów na obszarze geograficznym, na którym zamierzają wykonywać swoją działalność.

Środki:

BE: Ustawa z dnia 20 lutego 1939 r. w sprawie ochrony tytułu i zawodu architekta oraz ustawa z dnia 26 czerwca 1963 r. ustanawiająca Izbę Architektów, zasady etyki zawodowej z dnia 16 grudnia 1983 r. ustanowione przez radę krajową Izby Architektów (zatwierdzone art. 1 dekretu królewskiego z dnia 18 kwietnia 1985 r., M.B. z dnia 8 maja 1985 r.)

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane – zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów farmaceutycznych

Sektor – podsektor Zawody regulowane – usługi medyczne (w tym psychologów) i stomatologiczne; położne, personel pielęgniarstwa, fizjoterapeuci i personel paramedyczny; usługi weterynaryjne; sprzedaż detaliczna produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 9312, 93191, 932, 63211

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rozdział / sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

- a) Usługi medyczne, stomatologiczne, położnicze, pielęgniarstwa, fizjoterapeutyczne i paramedyczne (CPC 852, 9312, 93191)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

IT: Do świadczenia usług psychologa wymagane jest obywatelstwo Unii Europejskiej; cudzoziemcy mogą uzyskać zezwolenie na wykonywanie zawodu na zasadzie wzajemności (część CPC 9312).

Środki:

IT: Ustawa 56/1989 w sprawie zawodu psychologa.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji - dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami - dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

CY: Do świadczenia usług medycznych (w tym psychologicznych), stomatologicznych, położniczych, pielęgniarstwa, fizjoterapeutycznych i paramedycznych wymagane jest obywatelstwo cypryjskie i miejsce zamieszkania na Cyprze.

Środki:

CY: Ustawa o rejestracji lekarzy (rozdział 250) z późniejszymi zmianami;
ustawa o rejestracji stomatologów (rozdział 249) z późniejszymi zmianami;
ustawa 75(I)/2013 – podolodzy;
ustawa 33(I)/2008 z późniejszymi zmianami – fizycy medyczni;
ustawa 34(I)/2006 z późniejszymi zmianami – terapeuci zajęciowi;
ustawa 9(I)/1996 z późniejszymi zmianami – technicy dentystyczni;
ustawa 68(I)/1995 z późniejszymi zmianami – psychologodzy;
ustawa 16(I)/1992 z późniejszymi zmianami – optycy;

ustawa 23(I)/2011 z późniejszymi zmianami – radiolodzy/radioterapeuci;
ustawa 31(I)/1996 z późniejszymi zmianami – dietetycy/specjaliści do spraw żywienia;
ustawa 140/1989 z późniejszymi zmianami – fizjoterapeuci; oraz
ustawa 214/1988 z późniejszymi zmianami – pielęgniarki/pielęgniarze.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami
– dostęp do rynku, obecność lokalna:

DE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Rejestracja zawodowa może zostać objęta ograniczeniami geograficznymi, mającymi zastosowanie zarówno do obywateli, jak i do cudzoziemców.

Lekarze (w tym psychologowie, psychoterapeuci i dentyści) muszą zarejestrować się w regionalnych stowarzyszeniach ustawowego ubezpieczenia zdrowotnego lekarzy lub lekarzy dentyistów (kassenärztliche lub kassenzahnärztliche Vereinigungen), jeżeli chcą leczyć pacjentów podlegających ustawowym kasom chorych. Rejestracja ta może podlegać ograniczeniom ilościowym opartym na regionalnym rozmieszczeniu lekarzy. Ograniczenie to nie ma zastosowania do dentyistów. Rejestracja jest konieczna tylko dla lekarzy uczestniczących w publicznym systemie ubezpieczeń zdrowotnych. Możliwe jest nałożenie niedyskryminujących ograniczeń dotyczących formy prawnej wymaganej do świadczenia tych usług (§ 95 SGB V).

W przypadku usług położniczych dostęp ograniczony jest wyłącznie do osób fizycznych.

W przypadku usług medycznych i stomatologicznych dostęp możliwy jest dla osób fizycznych, licencjonowanych ośrodków opieki zdrowotnej i upoważnionych podmiotów. Zastosowanie mogą mieć wymogi dotyczące siedziby.

W odniesieniu do telemedycyny liczba usługodawców w dziedzinie ICT (technologie informacyjno-komunikacyjne) może być ograniczona w celu zagwarantowania interoperacyjności, zgodności i niezbędnych norm bezpieczeństwa. Ograniczenie to ma zastosowanie w sposób niedyskryminujący (CPC 9312, 93191).

Środki:

Bundesärzteordnung (BÄO; (federalne rozporządzenie lekarskie);
Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);
Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; ustawa w sprawie świadczenia usług psychoterapii);
Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);
Gesetz über das Studium und den Beruf von Hebammen(HebG);
Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);
Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; kodeks socjalny, księga piąta) – ustawowe ubezpieczenie zdrowotne.

Poziom regionalny:

Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg;
Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HKaG) in Bayern;
Berliner Heilberufekammergesetz (BlHKG);
Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG);
Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);
Heilberufsgesetz Mecklenburg-Vorpommern (Heilberufsgesetz M-V – HeilBerG);
Heilberufsgesetz (HeilBG NRW);
Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz);

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/ Ärztinnen, Zahnärzte/ Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/ Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/psychotherapeutinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG); Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG)and Thüringer Heilberufegesetz.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna:

FR: Inne rodzaje formy prawnej są również dostępne dla inwestorów z Unii, natomiast inwestorzy zagraniczni mogą zakładać spółki wyłącznie w formie société d'exercice libéral (SEL) i société civile professionnelle (SCP). Do świadczenia usług medycznych, dentystycznych i położniczych wymagane jest obywatelstwo francuskie. Cudzoziemcy mogą jednak uzyskać dostęp do świadczenia tych usług w ramach corocznie ustanawianych kontyngentów. W przypadku usług medycznych, dentystycznych i położniczych oraz usług świadczonych przez pielęgniarki – świadczenie za pośrednictwem SEL à forme anonyme, à responsabilité limitée par actions simplifiée ou en commandite par actions SCP, société coopérative (wyłącznie w przypadku niezależnych lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy specjalistów) lub société interprofessionnelle de soins ambulatoires (SISA) wyłącznie w przypadku wielodyscyplinarnego ośrodka zdrowia (MSP).

Środki:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; oraz Code de la Santé Publique.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

AT: Współpraca lekarzy na potrzeby publicznej opieki ambulatoryjnej, tzw. grupowa praktyka lekarska, może odbywać się wyłącznie w formie prawnej Offene Gesellschaft/OG lub Gesellschaft mit beschränkter Haftung/GmbH. Jako wspólnicy w takiej grupowej praktyce lekarskiej mogą występować wyłącznie lekarze. Muszą oni posiadać uprawnienia do prowadzenia niezależnej praktyki lekarskiej, być zarejestrowani w austriackiej izbie lekarskiej i aktywnie wykonywać zawód lekarza w ramach danej grupowej praktyki lekarskiej. Inne osoby fizyczne lub prawne nie mogą być wspólnikami w grupowej praktyce lekarskiej i nie mogą brać udziału w jej przychodach lub zyskach (część CPC 9312).

Środki:

AT: Ustawa medyczna, BGBl. I Nr. 169/1998, §§ 52a–52c;
ustawa federalna regulująca usługi medyczno-techniczne wyższego szczebla, BGBl. Nr. 460/1992;
oraz ustawa federalna regulująca zawód fizjoterapeuty niższego i wyższego szczebla, BGBl. Nr. 169/2002.

b) Usługi weterynaryjne (CPC 932)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

AT: Usługi weterynaryjne mogą świadczyć wyłącznie obywatele państwa członkowskiego EOG. Z wymogu obywatelstwa zwolnieni są obywatele państwa niebędącego członkiem EOG, w przypadku gdy istnieje umowa między Unią a tym państwem niebędącym członkiem EOG zapewniająca traktowanie narodowe w odniesieniu do inwestycji i handlu transgranicznego w zakresie usług weterynaryjnych.

ES: Warunkiem wykonywania zawodu jest członkostwo w stowarzyszeniu zawodowym, do którego wymagane jest posiadanie obywatelstwa Unii, jednak możliwe jest zwolnienie z tego wymogu na podstawie dwustronnego porozumienia zawodowego. Świadczenie usług weterynaryjnych ograniczone jest do osób fizycznych.

FR: Do świadczenia usług weterynaryjnych wymagane jest obywatelstwo EOG, jednak możliwe jest zwolnienie z tego wymogu na zasadzie wzajemności. Formy prawne dostępne dla przedsiębiorstwa świadczącego usługi weterynaryjne ograniczone są do SCP (Société civile professionnelle) i SEL (Société d'exercice liberal).

Dozwolone mogą być – pod pewnymi warunkami – inne formy prawne przedsiębiorstwa przewidziane we francuskim prawie krajowym lub w prawie innego państwa członkowskiego EOG i posiadające siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w tym państwie.

Środki:

AT: Tierärztegesetz (ustawa o weterynarii), BGBl. Nr. 16/1975, §3 (2) (3).

ES: Real Decreto 126/2013, de 22 de febrero, por el que se aprueban los Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española; art. 62 i 64.

FR: Code rural et de la pêche maritime.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

CY: Wymóg obywatelstwa i miejsca zamieszkania w odniesieniu do świadczenia usług weterynaryjnych.

EL: Do świadczenia usług weterynaryjnych wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii.

HR: Transgraniczne usługi weterynaryjne w Chorwacji mogą świadczyć wyłącznie osoby fizyczne i prawne mające siedzibę w państwie członkowskim do celów prowadzenia działalności weterynaryjnej. Praktykę weterynaryjną w Republice Chorwacji mogą prowadzić wyłącznie obywatele Unii.

HU: Do członkostwa w węgierskiej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej, niezbędnego do świadczenia usług weterynaryjnych, wymagane jest obywatelstwo EOG. Zezwolenie na założenie działalności uwarunkowane jest testem potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: sytuacja na rynku pracy w sektorze.

Środki:

CY: Ustawa nr 169/1990 z późniejszymi zmianami.

EL: Dekret prezydencki 38/2010, decyzja ministerialna 165261/IA/2010 (Dziennik Ustaw 2157/B).

HR: Ustawa o weterynarii (Dziennik Ustaw 83/13, 148/13, 115/18), art. 3 (67), art. 105 i 121.

HU: Ustawa CXXVII z 2012 r. w sprawie węgierskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej oraz w sprawie warunków świadczenia usług weterynaryjnych.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Do świadczenia usług weterynaryjnych wymagana jest fizyczna obecność na terytorium.

IT i PT: Do świadczenia usług weterynaryjnych wymagane jest miejsce zamieszkania.

PL: Do świadczenia usług weterynaryjnych w ramach wykonywania zawodu lekarza weterynarii na terytorium Polski wymagana jest fizyczna obecność na terytorium; obywatele państw niebędących członkami Unii Europejskiej muszą zdać egzamin w języku polskim organizowany przez Izby Lekarsko-Weterynaryjne.

SI: Transgraniczne usługi weterynaryjne w Słowenii mogą świadczyć wyłącznie osoby fizyczne i prawne mające siedzibę w państwie członkowskim do celów prowadzenia działalności weterynaryjnej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

SK: Do wpisu do rejestru zawodowego, niezbędnego do wykonywania zawodu, wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG. Świadczenie usług weterynaryjnych ograniczone jest do osób fizycznych.

Środki:

CZ: Ustawa nr 166/1999 Coll. (ustawa weterynaryjna), §58–63, 39; oraz ustawa nr 381/1991 Coll. (w sprawie czeskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej), pkt 4.

IT: Dekret legislacyjny C.P.S. 233/1946 art. 7–9; oraz dekret Prezydenta Republiki (DPR) 221/1950, pkt 7.

PL: Ustawa z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych.

PT: Dekret z mocą ustawy 368/91 (Statut Izby Lekarsko-Weterynaryjnej) zmieniony ustawą 125/2015, 3 set.

SI: Pravilnik o priznavanju poklicnih kvalifikacij veterinarjev (przepisy regulujące uznawanie kwalifikacji zawodowych lekarzy weterynarii), Uradni list RS, št. (Dziennik Ustaw) 71/2008, 7/2011, 59/2014 in 21/2016, ustawa o usługach na rynku wewnętrznym, Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 21/2010.

SK: Ustawa 442/2004 w sprawie prywatnych lekarzy weterynarii oraz izby lekarsko-weterynaryjnej, art. 2.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

DE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Świadczenie usług weterynaryjnych ograniczone jest do osób fizycznych. Usługi telemedycyny mogą być świadczone tylko w ramach leczenia pierwszego kontaktu obejmującego wcześniejszą fizyczną obecność weterynarza.

DK i NL: Świadczenie usług weterynaryjnych ograniczone jest do osób fizycznych.

IE: Świadczenie usług weterynaryjnych ograniczone jest do osób fizycznych lub spółek osobowych.

LV: Świadczenie usług weterynaryjnych ograniczone jest do osób fizycznych.

Środki:

DE: Bundes-Tierärzteordnung (BTÄO; Federalny kodeks w sprawie zawodu lekarza weterynarii).

Poziom regionalny:

Ustawy w sprawie izb lekarskich krajów związkowych (Heilberufs- und Kammergesetze der Länder) oraz (oparte na nich)

Badenia-Wirtembergia, Gesetz über das Berufsrecht und die Kammern der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten sowie der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HBKG);

Bawaria, Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HKaG);

Berliner Heilberufekammergesetz (BlHKG);

Brandenburgia, Heilberufsgesetz (HeilBerG);

Brema, Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);

Hamburg, Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGGH);

Hesja, Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufsgesetz);

Meklemburgia-Pomorze Przednie, Heilberufsgesetz (HeilBerG);

Dolna Saksonia, Kammergesetz für die Heilberufe (HKG);

Nadrenia Północna-Westfalia, Heilberufsgesetz NRW (HeilBerg);

Nadrenia-Palatynat, Heilberufsgesetz (HeilBG);

Kraj Saary, Gesetz Nr. 1405 über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen,

Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG);

Saksonia, Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG);

Saksonia-Anhalt, Gesetz über die Kammern für Heilberufe Sachsen-Anhalt (KGHB-LSA);

Szlezwik-Holsztyn, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit für die Heilberufe (Heilberufekammergesetz - HBKG);

Turyngia, Thüringer Heilberufegesetz (ThürHeilBG); oraz

Berufsordnungen der Kammern (kodeksy etyki zawodowej Izb Lekarsko-Weterynaryjnych).

DK: Lovbekendtgørelse nr. 40 af lov om dyrlæger af 15. januar 2020 (ustawa skonsolidowana nr 40 z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie lekarzy weterynarii).

IE: Ustawa o gabinetach weterynaryjnych z 2005 r.

LV: Ustawa o medycynie weterynaryjnej.

NL: Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 (WUD).

- c) Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów (CPC 63211)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

AT: Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i szczególnych towarów medycznych ludności może odbywać się wyłącznie w aptekach. Do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej. W odniesieniu do dzierżawców i osób kierujących apteką wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej.

Środki:

AT: Apothekengesetz (ustawa farmaceutyczna), RGeBl. nr 5/1907 z późniejszymi zmianami, §§ 3, 4, 12; Arzneimittelgesetz (ustawa o lekach), BGBl. nr 185/1983 z późniejszymi zmianami, §§ 57, 59, 59a oraz Medizinproduktegesetz (ustawa o produktach leczniczych), BGBl. nr 657/1996 z późniejszymi zmianami, § 99.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Jedyne osoby fizyczne (farmaceuci) mogą prowadzić aptekę. Obywatele innych krajów i osoby, które nie zdały niemieckiego egzaminu na farmaceutę, mogą otrzymać jedynie licencję umożliwiającą przejęcie apteki, która istnieje od co najmniej trzech lat. Całkowita liczba aptek na osobę ograniczona jest do jednej apteki oraz nie więcej niż trzech oddziałów.

FR: Do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii.

Zagraniczni farmaceuci mogą uzyskać pozwolenie na założenie działalności w ramach corocznie ustanawianych kontyngentów. Na otwarcie apteki musi być uzyskane pozwolenie, a obecność handlowa obejmująca sprzedaż detaliczną produktów leczniczych ludności na odległość za pośrednictwem usług społeczeństwa informacyjnego musi przyjąć jedną z następujących form prawnych dozwolonych na podstawie prawa krajowego w sposób niedyskryminujący: jedynie société d'exercice libéral (SEL) anonyme, par actions simplifiée, à responsabilité limitée unipersonnelle lub pluripersonnelle, en commandite par actions, société en noms collectifs (SNC) lub société à responsabilité limitée (SARL) unipersonnelle lub pluripersonnelle.

Środki:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; niemiecka ustawa farmaceutyczna);

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV)

FR: Code de la santé publique; oraz

Loi 90-1258 du 31 décembre 1990 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales oraz Loi 2015-990 du 6 août 2015.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe:

EL: Do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo Unii Europejskiej.

HU: Do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo EOG.

LV: W celu rozpoczęcia niezależnej praktyki w aptece zagraniczny farmaceuta lub asystent farmaceuty, wykształcony w państwie, które nie jest państwem członkowskim lub państwem członkowskim EOG, musi przepracować co najmniej rok w aptece w państwie członkowskim EOG pod nadzorem farmaceuty.

Środki:

EL: Ustawa 5607/1932, zmieniona ustawami 1963/1991 oraz 3918/2011.

HU: Ustawa XCVIII z 2006 r. w sprawie przepisów ogólnych dotyczących niezawodnych i wykonalnych z gospodarczego punktu widzenia dostaw produktów leczniczych i pomocy medycznej oraz w sprawie dystrybucji produktów leczniczych.

LV: Ustawa farmaceutyczna, s. 38.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

BG: Kierownikami aptek muszą być uprawnieni farmaceuci; farmaceuta może kierować tylko jedną apteką, w której sam pracuje. Liczba aptek, które może posiadać jedna osoba w Republice Bułgarii, jest ograniczona (nie więcej niż cztery).

DK: Tylko osoby fizyczne, które uzyskały licencję farmaceuty od duńskiego Urzędu ds. Zdrowia i Leków, mogą świadczyć usługi sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i szczególnych produktów medycznych ludności.

ES, HR, HU i PT: Zezwolenie na założenie działalności uwarunkowane jest testem potrzeb ekonomicznych.

Główne kryteria: liczba mieszkańców i gęstość zaludnienia na danym obszarze.

IE: Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych jest zabroniona, z wyjątkiem leków dostępnych bez recepty.

MT: Wydawanie zezwoleń na prowadzenie apteki podlega określonym ograniczeniom. Jedna osoba nie może posiadać więcej niż jednego zezwolenia wydanego na jej nazwisko w jakiegokolwiek miejscowości (rozporządzenie 5(1) w ramach rozporządzeń Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)), z wyjątkiem przypadku, gdy w odniesieniu do tej miejscowości nie złożono innych wniosków (rozporządzenie 5(2) w ramach rozporządzeń Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)).

PT: W spółkach handlowych, w których kapitał jest reprezentowany przez udziały, udziały te muszą być imienne. Jedna osoba nie może jednocześnie, bezpośrednio ani pośrednio, posiadać lub prowadzić więcej niż czterech aptek ani kierować więcej niż czterema aptekami.

SI: Sieć aptek w Słowenii składa się z publicznych punktów aptecznych będących własnością gmin oraz prywatnych aptek posiadających koncesję, których większościowym udziałowcem musi być zawodowy farmaceuta. Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych na receptę jest zakazana. Sprzedaż wysyłkowa leków bez recepty wymaga specjalnego zezwolenia państwa.

Środki:

BG: Ustawa o produktach leczniczych w leczeniu ludzi; art. 222, 224, 228.

DK: Apotekerloven (duńska ustawa farmaceutyczna) LBK nr 801 z 12.06.2018 r.

ES: Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (ustawa 16/1997 z dnia 25 kwietnia 1997 r. regulująca usługi farmaceutyczne), art. 2, 3.1; oraz Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

HR: Ustawa o opiece zdrowotnej (Dz.U. 100/18, 125/19).

HU: Ustawa XCVIII z 2006 r. w sprawie przepisów ogólnych dotyczących niezawodnych i wykonalnych z gospodarczego punktu widzenia dostaw produktów leczniczych i pomocy medycznej oraz w sprawie dystrybucji produktów leczniczych.

IE: Ustawy Irish Medicines Boards Acts z 1995 i 2006 r. (nr 29 z 1995 r. i nr 3 z 2006 r.); Medicinal Products (Prescription and Control of Supply) Regulations 2003 – przepisy dotyczące produktów leczniczych (przepisywanie i kontrola dostaw) z 2003 r., z późniejszymi zmianami (S.I. 540 z 2003 r.); Medicinal Products (Control of Placing on the Market) Regulations 2007 – przepisy dotyczące produktów leczniczych (kontrola wprowadzania do obrotu) z 2007 r., z późniejszymi zmianami (S.I. 540 z 2007 r.); Pharmacy Act 2007 (ustawa nr 20 z 2007 r.); Regulation of Retail Pharmacy Businesses Regulations 2008 – przepisy dotyczące regulacji aptecznej sprzedaży detalicznej z 2008 r., z późniejszymi zmianami (S.I. 488 z 2008 r.).

MT: Pharmacy Licence Regulations (LN279/07) wydane na podstawie ustawy Medicines Act (Cap. 458).

PT: Dekret z mocą ustawy 307/2007, art. 9, 14 i 15 Alterado p/ Lei 26/2011, 16 jun., alterada:
- p/ Acórdão TC 612/2011, 24/01/2012,
- p/ Decreto-Lei 171/2012, 1 ago.,
- p/ Lei 16/2013, 8 fev.,
- p/ Decreto-Lei 128/2013, 5 set.,
- p/ Decreto-Lei 109/2014, 10 jul.,
- p/ Lei 51/2014, 25 ago.,
- p/ Decreto-Lei 75/2016, 8 nov.; i Ordinance 1430/2007revogada p/ Portaria 352/2012, 30 out.

SI: Ustawa o usługach farmaceutycznych (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 85/2016, 77/2017, 73/2019); oraz ustawa o produktach leczniczych (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 17/2014, 66/2019).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

IT: Wykonywać zawód mogą wyłącznie osoby fizyczne wpisane do rejestru, a także osoby prawne w formie spółek osobowych, pod warunkiem że wszyscy wspólnicy w spółce są farmaceutami wpisanymi do rejestru. Wpis do rejestru zawodowego farmaceutów wymaga obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub miejsca zamieszkania i wykonywania zawodu we Włoszech. Cudzoziemcy posiadający niezbędne kwalifikacje mogą zostać wpisani do rejestru, jeżeli są obywatelami jednego z państw, z którymi Włochy zawarły specjalną umowę umożliwiającą im wykonywanie zawodu na zasadzie wzajemności (D. Lgs. CPS 233/1946 art. 7–9 oraz D.P.R. 221/1950 pkt 3 i 7). Otwarcie lub ponowne otwarcie apteki jest dozwolone po przeprowadzeniu publicznego postępowania konkursowego. W postępowaniu tym mogą uczestniczyć jedynie obywatele państwa członkowskiego Unii Europejskiej wpisani do rejestru farmaceutów („albo”).

Zezwolenie na założenie działalności uwarunkowane jest testem potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba mieszkańców i gęstość zaludnienia na danym obszarze.

Środki:

IT: Ustawa 362/1991, art. 1, 4, 7 i 9;
dekret legislacyjny CPS 233/1946, art. 7–9; oraz
dekret Prezydenta Republiki (D.P.R. 221/1950, pkt 3 i 7).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

CY: Do sprzedaży detalicznej produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych oraz do innych usług świadczonych przez farmaceutów (CPC 63211) zastosowanie ma wymóg obywatelstwa.

Środki:

CY: Ustawa w sprawie produktów farmaceutycznych i trucizn (rozdział 254), z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz usług transgranicznych – dostęp do rynku:

BG: Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i szczególnych towarów medycznych ludności może odbywać się wyłącznie w aptekach. Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych jest zakazana, z wyjątkiem leków dostępnych bez recepty.

EE: Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i szczególnych towarów medycznych ludności może odbywać się wyłącznie w aptekach. Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych oraz wysyłanie pocztą lub przesyłką kurierską produktów leczniczych zamówionych przez internet są zakazane. Zezwolenie na założenie działalności uwarunkowane jest testem potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: gęstość zaludnienia na danym obszarze.

EL: Tylko osoby fizyczne będące uprawnionymi do wykonywania zawodu farmaceutami oraz spółki założone przez osoby będące uprawnionymi do wykonywania zawodu farmaceutami mogą świadczyć usługi sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i szczególnych produktów medycznych ludności.

ES: Tylko osoby fizyczne będące uprawnionymi do wykonywania zawodu farmaceutami mogą świadczyć usługi sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i szczególnych produktów medycznych ludności. Każdy z farmaceutów nie może otrzymać więcej niż jednej licencji.

LU: Tylko osoby fizyczne mogą świadczyć usługi sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i szczególnych produktów medycznych ludności.

NL: Sprzedaż wysyłkowa leków podlega wymogom.

Środki:

BG: Ustawa o produktach leczniczych w medycynie ludzkiej, art. 219, 222, 228, 234 (5).

EE: Ravimiseadus (ustawa o produktach leczniczych), RT I 2005, 2, 4; § 29 (2) i § 41 (3); oraz Tervishoiuteenuse korraldamise seadus (ustawa o organizacji usług zdrowotnych), RT I 2001, 50, 284.

EL: Ustawa 5607/1932, zmieniona ustawami 1963/1991 oraz 3918/2011.

ES: Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (ustawa 16/1997 z dnia 25 kwietnia 1997 r. regulująca usługi farmaceutyczne), art. 2, 3.1; oraz Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

LU: Loi du 4 juillet 1973 concernant le régime de la pharmacie (załącznik a043);

Règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (załącznik a041); oraz

Règlement grand-ducal du 11 février 2002 modifiant le règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (załącznik a017).

NL: Geneesmiddelenwet, art. 67.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz usług transgranicznych – obecność lokalna:

BG: Od farmaceuty wymagane jest miejsce stałego zamieszkania.

Środki:

BG: Ustawa o produktach leczniczych w medycynie ludzkiej, art. 146, 161, 195, 222, 228.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DE, SK: Do otrzymania licencji farmaceuty lub otwarcia apteki prowadzącej sprzedaż detaliczną produktów leczniczych i niektórych produktów medycznych ludności wymagane jest miejsce zamieszkania.

Środki:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; niemiecka ustawa farmaceutyczna);

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV).

SK: Ustawa 362/2011 o produktach leczniczych i wyrobach medycznych, art. 6; oraz ustawa 578/2004 o dostawcach usług opieki zdrowotnej, pracownikach medycznych, organizacjach zawodowych w opiece zdrowotnej.

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi badawczo-rozwojowe

Sektor – podsektor Usługi badawczo-rozwojowe (B+R)

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 851, 853

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

UE: W odniesieniu do finansowanych ze środków publicznych usług badawczo-rozwojowych korzystających z funduszy zapewnianych przez Unię na poziomie Unii wyłączone prawa lub zezwolenia mogą zostać udzielone wyłącznie obywatelom państw członkowskich oraz osobom prawnym z Unii mającym swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w Unii (CPC 851, 853).

W odniesieniu do usług badawczo-rozwojowych finansowanych ze środków publicznych zapewnianych przez państwo członkowskie wyłączne prawa lub zezwolenia mogą zostać udzielone wyłącznie obywatelom danego państwa członkowskiego oraz osobom prawnym z danego państwa członkowskiego, których główna siedziba znajduje się w tym państwie członkowskim (CPC 851, 853).

Zastrzeżenie to pozostaje bez uszczerbku dla części piątej niniejszej Umowy oraz dla wyłączenia udzielania zamówień przez Stronę lub subsydiów w art. 123 ust. 6 i 7 niniejszej Umowy.

Środki:

UE: Wszystkie obecne i przyszłe programy ramowe Unii w dziedzinie badań lub innowacji, w tym regulamin uczestnictwa w programie „Horyzont 2020” dotyczący wspólnych inicjatyw technologicznych (WIT), decyzje na podstawie art. 185 oraz Europejski Instytut Innowacji i Technologii, a także istniejące i przyszłe krajowe, regionalne i lokalne programy badawcze.

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi w zakresie nieruchomości

Sektor – podsektor Usługi w zakresie nieruchomości

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 821, 822

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Obecność lokalna

Rodział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

CY: Do świadczenia usług w zakresie nieruchomości zastosowanie ma wymóg obywatelstwa i miejsca zamieszkania.

Środki:

CY: Ustawa 71(1)/2010 o agentach nieruchomości z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Do uzyskania licencji niezbędnej do świadczenia usług w zakresie nieruchomości wymagane jest, w odniesieniu do osób fizycznych, miejsce zamieszkania, a w odniesieniu do osób prawnych, prowadzenie przedsiębiorstwa w Republice Czeskiej.

HR: Do świadczenia usług w zakresie nieruchomości wymagana jest obecność handlowa w EOG.

PT: W odniesieniu do osób fizycznych wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.

W odniesieniu do osób prawnych wymagana jest siedziba statutowa w EOG.

Środki:

CZ: Ustawa o licencji handlowej.

HR: Ustawa o pośrednictwie w obrocie nieruchomościami (Dziennik Ustaw 107/07 oraz 144/12), art. 2.

PT: Dekret z mocą ustawy 211/2004 (art. 3 i 25), zmieniony i ponownie ogłoszony dekretem z mocą ustawy 69/2011.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DK: Do celów świadczenia usług w zakresie nieruchomości przez osobę fizyczną przebywającą na terytorium Danii tytułu „pośrednika w obrocie nieruchomościami” mogą używać jedynie uprawnieni pośrednicy w obrocie nieruchomościami będący osobami fizycznymi, którzy zostali wpisani do rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami Duńskiego Urzędu ds. Działalności Gospodarczej. Zgodnie z ustawą osoba ubiegająca się o wpis musi mieć miejsce zamieszkania w Danii lub w Unii, EOG lub w Konfederacji Szwajcarskiej.

Ustawa o sprzedaży nieruchomości ma zastosowanie jedynie do świadczenia usług w zakresie nieruchomości na rzecz konsumentów. Ustawa o sprzedaży nieruchomości nie ma zastosowania do dzierżawy nieruchomości (CPC 822).

Środki:

DK: Lov om formidling af fast ejendom m.v. lov. nr. 526 af 28.05.2014 (ustawa o sprzedaży nieruchomości).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

SI: W zakresie, w jakim Zjednoczone Królestwo umożliwia słoweńskim obywatelom i przedsiębiorstwom świadczenie usług pośredników w obrocie nieruchomościami, Słowenia umożliwi obywatelom Zjednoczonego Królestwa i przedsiębiorstwom świadczenie usług pośredników w obrocie nieruchomościami na takich samych warunkach, jeżeli spełniają dodatkowo następujące wymogi: posiadają uprawnienia do prowadzenia działalności jako pośrednik w obrocie nieruchomościami w państwie pochodzenia, przedłożą odpowiednie dokumenty dotyczące niekaralności oraz są wpisani do rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami we właściwym (słoweńskim) ministerstwie.

Środki:

SI: Ustawa o pośrednictwie w obrocie nieruchomościami.

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw

Sektor – podsektor	Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy bez obsługi; usługi związane z usługami konsultacyjnymi w zakresie zarządzania; usługi badań i analiz technicznych; powiązane usługi konsultacji naukowych i technicznych; usługi związane z rolnictwem; usługi ochroniarskie; usługi pośrednictwa pracy; usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych oraz inne usługi dla przedsiębiorstw
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 37, część CPC 612, część 621, część 625, 831, część 85990, 86602, 8675, 8676, 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209, 87901, 87902, 87909, 88, część 893
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Klauzula najwyższego uprzywilejowania Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Obecność lokalna
Rozdział:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami
Szczebel władzy:	UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Usługi wynajmu lub dzierżawy bez obsługi (CPC 83103, CPC 831)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

SE: W celu pływania pod szwedzką banderą w przypadku udziału podmiotów zagranicznych we własności statku musi zostać udowodniona przewaga szwedzkich podmiotów gospodarczych. Przewaga szwedzkich podmiotów gospodarczych oznacza, że statek jest obsługiwany w Szwecji oraz ponad połowę udziału w statku szwedzkiej własności albo własności osób z innego państwa EOG. Inne zagraniczne statki mogą pod pewnymi warunkami uzyskać zwolnienie od tej zasady, jeśli są najmowane lub dzierżawione przez szwedzką osobę prawną w drodze umów czarteru bez załogi (CPC 83103).

Środki:

SE: Sjölagen (prawo morskie) (1994:1009), rozdział 1, § 1.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

SE: Podmioty świadczące usługi wynajmu lub leasingu samochodów osobowych i niektórych pojazdów terenowych (terrängmotorfordon) bez kierowcy, będących przedmiotem wynajmu lub leasingu przez okres krótszy niż rok, zobowiązane są do wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za zapewnienie między innymi prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz przestrzegania przepisów bezpieczeństwa drogowego. Osoba odpowiedzialna musi mieć miejsce zamieszkania w EOG (CPC 831).

Środki:

SE: Lag (1998: 424) om biluthyrning (ustawa o wynajmie i leasingu samochodów).

b) Usługi wynajmu lub leasingu oraz inne usługi dla przedsiębiorstw związane z lotnictwem

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

UE: W przypadku wynajmu lub leasingu bez załogi statki powietrzne używane przez przewoźników lotniczych Unii podlegają mającym zastosowanie wymogom w zakresie rejestracji. Umowa leasingu bez załogi, której stroną jest przewoźnik lotniczy z Unii, podlega wymogom określonym w przepisach prawa Unii lub prawa krajowego dotyczących bezpieczeństwa lotniczego, na przykład obowiązkowi uzyskania uprzedniej zgody i innym warunkom mającym zastosowanie do używania statków powietrznych zarejestrowanych w państwach trzecich. Rejestracja może podlegać wymogowi, aby statek powietrzny stanowił własność osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa albo przedsiębiorstwa spełniającego szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału (CPC 83104).

W przypadku usług komputerowego systemu rezerwacji (KSR), w przypadku gdy dostawcy usług KSR prowadzący działalność poza Unią nie zapewniają przewoźnikom lotniczym z Unii traktowania równoważnego (tj. niedyskryminującego) traktowaniu zapewnianemu przez dostawcy usług KSR z Unii przewoźnikom powietrznym z państw trzecich w Unii, lub w przypadku gdy przewoźnicy lotniczy spoza Unii nie zapewniają dostawcom usług KSR z Unii traktowania równoważnego traktowaniu zapewnianemu przez przewoźników lotniczych w Unii dostawcom usług KSR z państwa trzeciego, można wprowadzić środki mające na celu zapewnienie równoważnego dyskryminującego traktowania, odpowiednio, przewoźników lotniczych spoza Unii przez dostawców usług KSR prowadzących działalność w Unii lub dostawców usług KSR spoza Unii przez przewoźników lotniczych z Unii.

Środki:

UE: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008¹ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 80/2009².

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe

BE: Prywatne (cywilne) statki powietrzne należące do osób fizycznych, które nie są obywatelami państwa członkowskiego EOG, mogą zostać zarejestrowane jedynie pod warunkiem, że osoby te mają miejsce zamieszkania lub pobytu stałego w Belgii nieprzerwanie przez co najmniej rok. Prywatne (cywilne) statki powietrzne należące do zagranicznych osób prawnych, nieutworzonych zgodnie z prawem państwa członkowskiego EOG, mogą zostać zarejestrowane jedynie pod warunkiem, że osoby te posiadają siedzibę operacyjną, agencję lub oddział w Belgii nieprzerwanie przez co najmniej jeden rok (CPC 83104).

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L UE 293 z 31.10.2008, s. 3).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 80/2009 z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie kodeksu postępowania dla komputerowych systemów rezerwacji i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 2299/89 (Dz.U. UE L 35 z 4.2.2009, s. 47).

Procedury udzielania zezwoleń na gaszenie pożarów z powietrza, loty szkoleniowe, opryski, dokonywanie pomiarów, tworzenie map, fotografowanie oraz inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne.

Środki:

BE: Arrêté Royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne.

- c) Usługi związane z usługami konsultacyjnymi w zakresie zarządzania – usługi arbitrażowe i pojednawcze (CPC 86602)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BG: Do świadczenia usług mediacji wymagane jest miejsce stałego lub długoterminowego zamieszkania w Bułgarii w przypadku obywateli krajów innych niż państwo członkowskie EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej.

HU: Do prowadzenia działalności w zakresie mediacji (na przykład postępowań pojednawczych) wymagane jest zgłoszenie – do celów wpisu do rejestru – do ministra odpowiedzialnego za wymiar sprawiedliwości.

Środki:

BG: Ustawa o mediacji, art. 8.

HU: Ustawa LV z 2002 r. o mediacji.

d) Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

CY: Świadczenie usług chemików i biologów wymaga obywatelstwa państwa członkowskiego.

FR: Zawód biologa jest zastrzeżony dla osób fizycznych, wymagane jest obywatelstwo EOG.

Środki:

CY: Ustawa o rejestracji chemików z 1988 r. (ustawa 157/1988), z późniejszymi zmianami.

FR: Code de la Santé Publique.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

BG: Do świadczenia usług w zakresie badań i analiz technicznych wymagana jest siedziba w Bułgarii zgodnie z bułgarską ustawą o prawie handlowym oraz wpis do rejestru handlowego.

W przypadku okresowych kontroli w celu potwierdzenia stanu technicznego pojazdów transportu drogowego dana osoba powinna być zarejestrowana zgodnie z bułgarską ustawą o prawie handlowym lub ustawą w sprawie nienastawionych na zys osób prawnych, lub zarejestrowana w innym państwie członkowskim EOG.

Badanie i analiza składu i czystości powietrza i wody mogą być prowadzone wyłącznie przez bułgarskie Ministerstwo Środowiska i Wody lub jego agencje we współpracy z Bułgarską Akademią Nauk.

Środki:

BG: Ustawa o produktowych wymogach technicznych;
ustawa pomiarowa;
ustawa w sprawie czystego powietrza atmosferycznego; oraz
ustawa wodna, zarządzenie N-32 dotyczące okresowej kontroli w celu potwierdzenia stanu technicznego pojazdów transportu drogowego.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, obecność lokalna:

IT: W przypadku biologów, analityków chemicznych, agronomów i „periti agrari” wymagane jest miejsce zamieszkania i wpis do rejestru zawodowego. Obywatele państw trzecich mogą zostać wpisani do rejestru pod warunkiem wzajemności.

Środki:

IT: Biolodzy, analitycy chemiczni: ustawa 396/1967 o zawodzie biologa oraz dekret królewski 842/1928 w sprawie zawodu analityka chemicznego.

e) Powiązane usługi konsultacji naukowych i technicznych (CPC 8675)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, obecność lokalna:

IT: Do wpisu do rejestru geologów wymagane jest miejsce zamieszkania lub prowadzenie działalności we Włoszech; wpis do tego rejestru jest niezbędny do wykonywania zawodów geodety lub geologa w celu świadczenia usług związanych z poszukiwaniem i eksploatacją kopalni itp. Wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego; cudzoziemcy mogą jednak zostać wpisani do rejestru na zasadzie wzajemności.

Środki:

IT: Geolodzy: ustawa 112/1963, art. 2 i 5; D.P.R. 1403/1965, art. 1.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BG: W przypadku osób fizycznych do wykonywania zadań związanych z geodezją, kartografią i pomiarami katastralnymi wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz miejsce zamieszkania w państwie członkowskim EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej. W przypadku osób prawnych wymagany jest wpis do rejestru handlowego na podstawie przepisów państwa członkowskiego EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej.

Środki:

BG: Ustawa o katastrze i rejestrze nieruchomości oraz ustawa geodezyjna i kartograficzna.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

CY: Do świadczenia odpowiednich usług wymagane jest obywatelstwo.

Środki:

CY: Ustawa nr 224/1990 z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

FR: Świadczenie usług kartograficznych: wyłącznie poprzez SEL (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), SCP (Société civile professionnelle), SA oraz SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée). Do świadczenia usług w zakresie eksploatacji i poszukiwań złóż wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa. Możliwe jest zwolnienie z tego wymogu w odniesieniu do naukowców, decyzją ministra badań naukowych, w porozumieniu z ministrem spraw zagranicznych.

Środki:

FR: Loi 46-942 du 7 mai 1946 oraz décret n°71-360 du 6 mai 1971.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

HR: Podstawowe usługi w zakresie konsultingu geologicznego, geodezyjnego i górniczego, a także usługi związane z konsultingiem w zakresie ochrony środowiska na terytorium Chorwacji mogą być świadczone wyłącznie wspólnie z krajowymi osobami prawnymi lub za ich pośrednictwem.

Środki:

HR: Zarządzenie w sprawie wymogów dotyczących wydawania osobom prawnym pozwoleń na działalność w zakresie ochrony środowiska (Dziennik Ustaw nr 57/10), art. 32–35.

f) Usługi związane z rolnictwem (część CPC 88)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, obecność lokalna:

IT: W przypadku biologów, analityków chemicznych, agronomów i „periti agrari” wymagane jest miejsce zamieszkania i wpis do rejestru zawodowego. Obywatele państw trzecich mogą zostać wpisani do rejestru na zasadzie wzajemności.

Środki:

IT: Biolodzy, analitycy chemiczni: ustawa 396/1967 o zawodzie biologa oraz dekret królewski 842/1928 w sprawie zawodu analityka chemicznego.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

PT: Zawody biologa, analityka chemicznego i agronoma zarezerwowane są dla osób fizycznych. W przypadku obywateli państw trzecich w odniesieniu do inżynierów i inżynierów technicznych stosuje się system wzajemności (a nie wymóg obywatelstwa). W przypadku biologów nie ma wymogu obywatelstwa ani wzajemności.

Środki:

PT: Dekret z mocą ustawy 119/92 alterado p/ Lei 123/2015, 2 set. (Ordem Engenheiros); ustawa 47/2011 alterado p/ Lei 157/2015, 17 set. (Ordem dos Engenheiros Técnicos); oraz dekret z mocą ustawy 183/98 alterado p/ Lei 159/2015, 18 set. (Ordem dos Biólogos).

g) Usługi ochroniarskie (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

IT: Do uzyskania zezwolenia niezbędnego do świadczenia usług ochrony i konwojowania przedmiotów wartościowych wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz miejsce zamieszkania w Unii Europejskiej.

PT: Transgraniczne świadczenie usług ochroniarskich przez zagranicznych usługodawców nie jest dozwolone.

W odniesieniu do pracowników wyspecjalizowanych istnieje wymóg obywatelstwa.

Środki:

IT: Ustawa o bezpieczeństwie publicznym (TULPS) 773/1931, art. 133–141; dekret królewski 635/1940, art. 257.

PT: Ustawa 34/2013 alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio; oraz Ordinance 273/2013 alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DK: Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w przypadku osób ubiegających się o zezwolenie na świadczenie usług ochroniarskich.

Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania ma zastosowanie również do menedżerów i większości członków zarządu podmiotów prawnych ubiegających się o zezwolenie na prowadzenie usług ochroniarskich. Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania nie ma jednak zastosowania do kadry kierowniczej wyższego szczebla i zarządu, jeżeli wynika to z umów międzynarodowych lub decyzji wydanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Środki:

DK: Lovbekendtgørelse 2016-01-11 nr. 112 om vagtvirksomhed.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

EE: Do świadczenia usług ochrony wymagane jest miejsce zamieszkania.

Środki:

EE: Turvaseadus (ustawa o bezpieczeństwie) § 21, § 22.

h) Usługi pośrednictwa pracy (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe (dotyczy regionalnego szczebla władzy):

BE: We wszystkich regionach w Belgii spółka, której siedziba główna znajduje się poza EOG, musi wykazać, że świadczy usługi pośrednictwa pracy w swoim państwie pochodzenia. W Regionie Walońskim, aby świadczyć usługi pośrednictwa pracy, osoba prawna musi mieć określoną formę prawną (régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique). Spółka, której siedziba główna znajduje się poza EOG, musi wykazać, że spełnia warunki określone w dekrete (na przykład dotyczące rodzaju osoby prawnej). We Wspólnocie Niemieckojęzycznej spółka, której siedziba główna znajduje się poza EOG, musi spełniać kryteria dopuszczenia określone we wspomnianym dekrete (CPC 87202).

Środki:

BE: Region Flamandzki: Art. 8, § 3, Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling.

Region Waloński: Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (dekret z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie rejestracji agencji pośrednictwa pracy), art. 7 oraz Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (decyzja rządu Walonii z dnia 10 grudnia 2009 r. wdrażająca dekret z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie rejestracji agencji pośrednictwa pracy), art. 4.

Wspólnota Niemieckojęzyczna: Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, art. 6.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

DE: Do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności jako agencja pracy tymczasowej niezbędne jest obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub obecność handlowa w Unii Europejskiej (zgodnie z sekcją 3 ust. 3–5 ustawy o agencjach pracy tymczasowej (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz). Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych może wydać rozporządzenie w sprawie usług pośrednictwa pracy i rekrutacji pracowników spoza EOG w określonych zawodach, na przykład zawodach związanych ze zdrowiem i opieką. Udzielenia licencji lub przedłużenia jej ważności odmawia się, jeżeli przedsiębiorstwa, części przedsiębiorstw lub przedsiębiorstwa pomocnicze, które nie znajdują się w EOG, mają na celu wykonywanie pracy na czas określony zgodnie z sekcją 3 ust. 2 ustawy o agencjach pracy tymczasowej (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz).

Środki:

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG); Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB III; kodeks socjalny, księga trzecia) – Promocja zatrudnienia; Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; rozporządzenie o zatrudnianiu cudzoziemców).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

ES: Przed rozpoczęciem działalności agencje pośrednictwa pracy zobowiązane są do złożenia poświadczonego oświadczenia potwierdzającego spełnienie wymogów określonych w obowiązujących przepisach (CPC 87201, 87202).

Środki:

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

i) Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BG: Do wykonywania urzędowych tłumaczeń pisemnych zagraniczne osoby fizyczne muszą posiadać pozwolenie na pobyt długoterminowy lub stały w Republice Bułgarii.

Środki:

BG: Rozporządzenie dotyczące legalizacji, poświadczania i tłumaczenia dokumentów.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Urzędowe tłumaczenia, urzędowe poświadczania tłumaczeń oraz uwierzytelnione kopie urzędowych dokumentów sporządzonych w językach obcych mogą być wydawane wyłącznie przez węgierskie Krajowe Biuro Tłumaczeń i Uwierzytelniania (OFFI).

PL: Tłumaczem przysięgłym może być wyłącznie osoba fizyczna.

Środki:

HU: Dekret Rady Ministrów nr 24/1986 w sprawie urzędowych tłumaczeń pisemnych i ustnych.

PL: Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U. 2004 nr 2019 poz. 1326).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

FI: Tłumacze przysięgli muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG.

Środki:

FI: Laki auktorisoiduista kääntäjistä (ustawa o tłumaczach przysięgłych) (1231/2007), s. 2(1))

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

CY: Do świadczenia usług urzędowych tłumaczeń pisemnych i poświadczania dokumentów wymagany jest wpis do rejestru tłumaczy. Zastosowanie ma wymóg obywatelstwa.

HR: Tłumacze przysięgli muszą posiadać obywatelstwo EOG.

Środki:

CY: Ustawa o ustanawianiu, rejestracji i regulacji działalności tłumaczy przysięgłych w Republice Cypryjskiej.

HR: Rozporządzenie w sprawie stałych tłumaczy sądowych (Dziennik Ustaw 88/2008), art. 2.

(j) Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw (część CPC 612, część 621, część 625, 87901, 87902, 88493, część 893, część 85990, 87909, ISIC 37)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

SE: Lombardy muszą mieć formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub oddziału (część CPC 87909).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Jedynie upoważnione przedsiębiorstwo zajmujące się opakowaniami może świadczyć usługi związane ze zwrotem i odzyskiem opakowań; musi być osobą prawną zarejestrowaną w formie spółki akcyjnej (CPC 88493, ISIC 37).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

NL: Do świadczenia usług cechowania wymagana jest obecność handlowa w Niderlandach. Cechowanie wyrobów z metali szlachetnych jest obecnie objęte monopolem państwowym dwóch podmiotów niderlandzkich (część CPC 893).

Środki:

CZ: Ustawa 477/2001 Coll. (ustawa opakowaniowa), pkt 16.

SE: Ustawa lombardowa (1995:1000).

NL: Waarborgwet 1986.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

PT: Do świadczenia usług agencji inkasa i usług w zakresie oceny zdolności kredytowej wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego (CPC 87901, 87902).

Środki:

PT: Ustawa 49/2004.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Usługi aukcyjne podlegają wymogowi uzyskania licencji. Aby uzyskać licencję (na organizowanie dobrowolnych aukcji publicznych), przedsiębiorstwo musi być zarejestrowane w Republice Czeskiej, a osoba fizyczna musi uzyskać pozwolenie na pobyt, oraz przedsiębiorstwo lub osoba fizyczna muszą być wpisane do rejestru handlowego w Republice Czeskiej (część CPC 612, część 621, część 625, część 85990).

Środki:

CZ: Ustawa nr 455/1991 Coll.

– ustawa o licencji handlowej; oraz

ustawa nr 26/2000 Coll. – ustawa o aukcjach publicznych.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

SE: Plan gospodarczy spółki budowlanej musi zostać poświadczony przez przynajmniej dwie osoby. Osoby te muszą być publicznie zatwierdzone przez odpowiednie organy w EOG (CPC 87909).

Środki:

SE: Ustawa o spółdzielniach budowlanych (1991:614).

Zastrzeżenie nr 7 – Usługi komunikacyjne

Sektor – podsektor Usługi komunikacyjne – usługi pocztowe i kurierskie

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 71235, część CPC 73210, część 751

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Rozdział: Liberalizacja inwestycji; transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

UE: Organizacja umieszczania skrzynek pocztowych na publicznych drogach, emitowania znaczków pocztowych i świadczenia usługi przesyłek poleconych stosowanych w procedurach sądowych lub administracyjnych może zostać ograniczona zgodnie z przepisami krajowymi. Systemy licencjonowania mogą być ustanawiane dla usług, dla których istnieje ogólny obowiązek świadczenia usługi powszechnej. Licencje te mogą być przedmiotem szczególnego obowiązku świadczenia usługi powszechnej lub wkładu finansowego na fundusz kompensacyjny.

Środki:

UE: Dyrektywa 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹

¹ Dyrektywa 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług (Dz.U. UE L 15 z 21.1.1998, s. 14).

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi budowlane

Sektor – podsektor Budownictwo i powiązane usługi inżynieryjne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 51

Rodzaj zastrzeżenia: Traktowanie narodowe

Rozdział: Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

CY: Wymóg obywatelstwa.

Środek:

Ustawa o rejestracji i kontroli wykonawców robót budowlanych i technicznych z 2001 r.
(29 (I) / 2001), art. 15 i 52.

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi w zakresie dystrybucji

Sektor – podsektor Usługi w zakresie dystrybucji – ogólne, dystrybucja tytoniu

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 3546, część 621, 6222, 631, część 632

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

- a) Usługi w zakresie dystrybucji (CPC 3546, 631, 632 z wyjątkiem 63211, 63297, 62276, część 621)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

PT: Istnieje specjalny system zezwoleń dotyczących zakładania niektórych placówek handlu detalicznego i centrów handlowych. Dotyczy on centrów handlowych, których całkowita powierzchnia pod dzierżawę jest równa lub większa niż 8 000 m², oraz placówek detalicznych o powierzchni handlowej równej lub większej niż 2 000 m², jeśli placówki takie znajdują się poza centrami handlowymi. Główne kryteria: przyczynianie się do różnorodności ofert handlowych; ocena usług oferowanych konsumentom; jakość zatrudnienia oraz społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw; integracja w środowisku miejskim; wkład w rozwijanie efektywności (CPC 631, 632 z wyjątkiem 63211, 63297).

Środki:

PT: Dekret z mocą ustawy nr 10/2015 z dnia 16 stycznia.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

CY: Istnieje wymóg obywatelstwa w odniesieniu do usług dystrybucji świadczonych przez przedstawicieli farmaceutycznych (CPC 62117).

Środki:

CY: Ustawa nr 74(I) 2020 z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

LT: Dystrybucja materiałów pirotechnicznych podlega wymogowi uzyskania licencji. Licencję mogą uzyskać wyłącznie osoby prawne Unii (CPC 3546).

Środki:

LT: Ustawa o nadzorze nad cywilnym obrotem materiałami pirotechnicznymi (z dnia 23 marca 2004 r. nr IX-2074).

b) Dystrybucja tytoniu (część CPC 6222, 62228, część 6310, 63108)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

ES: Monopol państwa na sprzedaż detaliczną wyrobów tytoniowych. Założenie przedsiębiorstwa podlega wymogowi obywatelstwa państwa członkowskiego. Działalność jako sprzedawca wyrobów tytoniowych mogą prowadzić wyłącznie osoby fizyczne. Jeden sprzedawca wyrobów tytoniowych nie może otrzymać więcej niż jedną licencję (CPC 63108).

FR: Monopol państwa na hurtową i detaliczną sprzedaż wyrobów tytoniowych. Wymóg obywatelstwa dla sprzedawców wyrobów tytoniowych (buraliste) (część CPC 6222, część CPC 6310).

Środki:

ES: Ustawa 14/2013 z dnia 27 września 2014 r.

FR: Code général des impôts.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

AT: O zezwolenie na prowadzenie działalności jako sprzedawca wyrobów tytoniowych mogą ubiegać się wyłącznie osoby fizyczne.

Pierwszeństwo mają obywatele państwa członkowskiego EOG (CPC 63108).

Środki:

AT: Ustawa o monopolu tytoniowym z 1996 r., § 5 i § 27.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

IT: Do dystrybucji i sprzedaży wyrobów tytoniowych konieczna jest licencja. Licencji udziela się w drodze procedury publicznej. Udzielenie licencji uwarunkowane jest testem potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: zaludnienie i gęstość rozmieszczenia istniejących punktów sprzedaży (część CPC 6222, część CPC 6310).

Środki:

IT: Dekret legislacyjny 184/2003;

ustawa 165/1962;

ustawa 3/2003;

ustawa 1293/1957;

ustawa 907/1942; oraz

dekret Prezydenta Republiki (D.P.R) nr. 1074/1958.

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi w zakresie edukacji

Sektor – podsektor Usługi w zakresie edukacji (finansowane ze środków prywatnych)

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 921, 922, 923, 924

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

CY: Właściciele i udziałowcy większościowi szkół finansowanych ze środków prywatnych muszą posiadać obywatelstwo państwa członkowskiego. Obywatele Zjednoczonego Królestwa mogą uzyskać zezwolenie ministra (edukacji) zgodnie z określonymi zasadami i na określonych warunkach.

Środki:

CY: Ustawa o szkolnictwie prywatnym z 2019 r. (nr 147(I)/2019).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Usługi szkolnictwa podstawowego i średniego finansowane ze środków prywatnych mogą być świadczone wyłącznie przez uprawnione bułgarskie przedsiębiorstwa (wymagana jest obecność handlowa). Bułgarskie przedszkola i szkoły posiadające udział zagraniczny mogą zostać założone lub przekształcone na wniosek stowarzyszeń lub spółek lub przedsiębiorstw bułgarskich i zagranicznych osób fizycznych lub prawnych, należycie zarejestrowanych w Bułgarii, decyzją Rady Ministrów na wniosek ministra edukacji i nauki. Przedszkola i szkoły będące własnością kapitału zagranicznego mogą zostać założone lub przekształcone na wniosek zagranicznych podmiotów prawnych zgodnie z międzynarodowymi umowami i konwencjami i na podstawie powyższych przepisów. Zagraniczne instytucje szkolnictwa wyższego nie mogą ustanawiać jednostek zależnych na terytorium Bułgarii. Zagraniczne instytucje szkolnictwa wyższego mogą otwierać wydziały, departamenty, instytuty i kolegia w Bułgarii wyłącznie w ramach struktury bułgarskich szkół wyższych oraz we współpracy z nimi (CPC 921, 922).

Środki:

BG: Ustawa o edukacji przedszkolnej i szkolnej; oraz
ustawa o szkolnictwie wyższym, pkt 4 przepisów uzupełniających.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

SI: Szkoły podstawowe finansowane ze środków prywatnych mogą być zakładane wyłącznie przez słoweńskie osoby fizyczne lub prawne. Usługodawca musi ustanowić siedzibę statutową lub oddział (CPC 921).

Środki:

SI: Ustawa w sprawie organizacji i finansowania edukacji (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 12/1996), z późniejszymi zmianami, art. 40.

W odniesieniu do usług transgranicznych – obecność lokalna:

CZ i SK: Do wystąpienia o zgodę właściwych organów na prowadzenie instytucji szkolnictwa wyższego finansowanej ze środków prywatnych wymagana jest siedziba w państwie członkowskim. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług szkolnictwa technicznego i zawodowego po ukończeniu szkoły średniej (CPC 92310).

Środki:

CZ: Ustawa nr 111/1998, Coll. (ustawa o szkolnictwie wyższym), § 39; oraz ustawa nr 561/2004 Coll. o edukacji przedszkolnej, szkolnictwie podstawowym, średnim, wyższym i zawodowym oraz pozostałych formach kształcenia (ustawa edukacyjna).

SK: Ustawa nr 131 z 2002 r. o uniwersytetach.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz usług transgranicznych: dostęp do rynku:

ES i IT: Do otwarcia szkoły wyższej finansowanej ze środków prywatnych, która wydaje uznawane dyplomy lub przyznaje uznane stopnie naukowe, wymagane jest zezwolenie. Stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: zaludnienie i gęstość rozmieszczenia istniejących placówek.

ES: Procedura obejmuje uzyskanie opinii Parlamentu.

IT: Działalność taka prowadzona jest w oparciu o trzyletni program i wyłącznie włoskie osoby prawne mogą być uprawnione do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo (CPC 923).

Środki:

ES: Ley Orgánica 6/2001, de 21 de Diciembre, de Universidades (ustawa 6 / 2001 z dnia 21 grudnia o uniwersytetach), art. 4.

IT: Dekret królewski nr 1592/1933 (ustawa o szkolnictwie średnim);
ustawa nr 243/1991 (okazjonalnie wkłady ze środków publicznych na rzecz prywatnych uczelni wyższych);
uchwała CNVSU nr 20/2003 (CNVSU – Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario); oraz
dekret Prezydenta Republiki (D.P.R) 25/1998.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

EL: Właściciele i większość członków rady dyrektorów w szkołach podstawowych i średnich finansowanych ze środków prywatnych oraz nauczyciele szkół podstawowych i średnich finansowanych ze środków prywatnych muszą posiadać obywatelstwo państwa członkowskiego (CPC 921, 922). Kształcenie na poziomie wyższym może być prowadzone wyłącznie przez samorządne instytucje będące osobami prawnymi prawa publicznego. Ustawa 3696/2008 pozwala jednak rezydentom Unii (osobom fizycznym lub prawnym) na zakładanie prywatnych instytucji szkolnictwa wyższego wydających świadectwa, które nie są uznawane za równoważne wyższemu dyplomom ukończenia studiów wyższych (CPC 923).

Środki:

EL: Ustawy 682/1977, 284/1968, 2545/1940, dekret prezydencki 211/1994 zmieniony dekretem prezydenckim 394/1997, konstytucja Grecji, art. 16 ust. 5; oraz ustawa 3549/2007.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

AT: Świadczenie usług kształcenia na poziomie wyższym finansowanych ze środków prywatnych w dziedzinie nauk stosowanych wymaga zezwolenia właściwego organu, tj. AQ Austria (Agencja ds. zapewnienia jakości i akredytacji Austria). Inwestor, który chce świadczyć takie usługi, musi prowadzić działalność, której podstawowym przedmiotem jest oferowanie studiów tego typu, oraz musi przedstawić ocenę potrzeb i badanie rynku w celu zatwierdzenia proponowanego programu studiów. Właściwe ministerstwo może odmówić wydania zgody, jeżeli decyzja organu ds. akredytacji jest niezgodna z interesem edukacyjnym kraju. Osoba starająca się o otwarcie prywatnej szkoły wyższej musi uzyskać zezwolenie właściwego organu, tj. AQ Austria (Agencja ds. zapewnienia jakości i akredytacji Austria). Właściwe ministerstwo może odmówić wydania zgody, jeżeli decyzja organu ds. akredytacji jest niezgodna z interesem edukacyjnym kraju (CPC 923).

Środki:

AT: Ustawa o kształceniu w wyższych szkołach kształcenia technicznego, BGBl I nr 340/1993, z późniejszymi zmianami, § 2; ustawa o szkolnictwie wyższym, BGBl. I nr 77/2020, § 2, 8; oraz ustawa o zapewnianiu jakości w prywatnym szkolnictwie wyższym, BGBl. nr 74/2011 z późniejszymi zmianami, § 25 ust. 3.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Do nauczania w instytucji edukacyjnej finansowanej ze środków prywatnych wymagane jest posiadanie obywatelstwa państwa członkowskiego (CPC 921, 922, 923). Obywatele Zjednoczonego Królestwa mogą jednak uzyskać zezwolenie odpowiednich właściwych organów na nauczanie w instytucjach szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego. Obywatele Zjednoczonego Królestwa mogą również uzyskać zezwolenie odpowiednich właściwych organów na założenie i prowadzenie instytucji szkolnictwa podstawowego, średniego lub wyższego. Zezwolenie takie udzielane jest w sposób uznaniowy.

Środki:

FR: Code de l'éducation.

W odniesieniu do inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

MT: Usługodawcy, którzy chcą świadczyć usługi szkolnictwa wyższego lub kształcenia dorosłych finansowane ze środków prywatnych, muszą uzyskać zezwolenie Ministerstwa Edukacji i Zatrudnienia. Decyzja o wydaniu zezwolenia może być uznaniowa (CPC 923, 924).

Środki:

MT: Informacja prawna 296 z 2012 r.

Zastrzeżenie nr 11 – Usługi w zakresie ochrony środowiska

Sektor – podsektor: Usługi w zakresie ochrony środowiska – przetwarzanie i recykling zużytych baterii i akumulatorów, starych samochodów i odpadów z urządzeń elektrycznych i elektronicznych; usługi w zakresie ochrony powietrza i klimatu, usługi oczyszczania spalin

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 9402, 9404

Rodzaj zastrzeżenia: Obecność lokalna

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

SE: Jedynie podmioty ustanowione w Szwecji lub posiadające w Szwecji siedzibę główną kwalifikują się do uzyskania akredytacji do przeprowadzania kontroli gazów spalinowych (CPC 9404).

SK: Do przetwarzania i recyklingu zużytych baterii i akumulatorów, olei odpadowych, starych samochodów i odpadów z urządzeń elektrycznych i elektronicznych wymagana jest rejestracja w EOG (wymóg siedziby) (część CPC 9402).

Środki:

SE: Ustawa o pojazdach (2002:574).

SK: Ustawa 79/2015 o odpadach.

Zastrzeżenie nr 12 – Usługi finansowe

Sektor – podsektor Usługi finansowe – ubezpieczenia i bankowość

Klasyfikacja gospodarcza: Nie dotyczy

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rodział: Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

IT: Dostęp do zawodu aktuarusza wyłącznie przez osoby fizyczne. Dozwolone są stowarzyszenia zawodowe (bez rejestracji w formie spółki) osób fizycznych. Do wykonywania zawodu aktuarusza wymagane jest obywatelstwo Unii Europejskiej, z wyjątkiem cudzoziemców, którzy mogą uzyskać zezwolenie na wykonywanie zawodu na zasadzie wzajemności.

Środki:

IT: Art. 29 kodeksu ubezpieczeń prywatnych (dekret legislacyjny nr 209 z dnia 7 września 2005 r.); oraz ustawa nr 194/1942, art. 4; ustawa 4/1999 o rejestrze.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

BG: Działalność w zakresie ubezpieczeń emerytalnych musi być prowadzona w ramach spółki akcyjnej posiadającej licencję zgodnie z kodeksem ubezpieczeń społecznych i zarejestrowanej zgodnie z ustawą o prawie handlowym lub przepisami innego państwa członkowskiego UE (nie jest dozwolona forma oddziału).

BG, ES, PL i PT: Tworzenie oddziałów bezpośrednich nie jest dozwolone w przypadku pośrednictwa ubezpieczeniowego, które zarezerwowane jest dla przedsiębiorstw utworzonych zgodnie z prawem państwa członkowskiego (obowiązek krajowej rejestracji). PL: wymóg miejsca zamieszkania lub siedziby dla pośredników ubezpieczeniowych.

Środki:

BG: Kodeks ubezpieczeń, art. 12, 56–63, 65, 66 i art. 80 ust. 4; kodeks zabezpieczenia społecznego, art. 120a–162, art. 209–253, art. 260–310.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), art. 36.

PL: Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2020 poz. 895 i 1180); ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. 2019 poz. 1881); ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2020 poz. 105); ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

PT: Art. 7 dekretu z mocą ustawy 94-B/98, uchylony dekretem z mocą ustawy nr 2/2009, 5 stycznia; oraz rozdział I sekcja VI art. 34 ust. 6, 7 dekretu z mocą ustawy 94-B/98 oraz art. 7 dekretu z mocą ustawy 144/2006, uchylony ustawą 7/2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. Art. 8 systemu prawnego regulującego działalność w zakresie dystrybucji ubezpieczeń i reasekuracji, zatwierdzonego ustawą nr 7/2019 z dnia 16 stycznia.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe:

AT: Zarząd oddziału musi składać się z co najmniej dwóch osób fizycznych mających miejsce zamieszkania w AT.

BG: Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania członków personelu zarządzającego oraz organu nadzorczego zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji oraz wszystkich osób upoważnionych do zarządzania zakładem ubezpieczeń lub reasekuracji lub reprezentowania zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji.

Prezesi zarządu, przewodniczący rady dyrektorów, dyrektorzy wykonawczy i personel zarządzający zakładów ubezpieczeń emerytalnych muszą mieć stały adres lub pozwolenie na pobyt stały w Bułgarii.

Środki:

AT: Ustawa o nadzorze ubezpieczeń z 2016 r., art. 14 ust. 1 pkt 3, austriacki Dziennik Ustaw I nr 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 3, BGBl. I Nr. 34/2015).

BG: Kodeks ubezpieczeń, art. 12, 56–63, 65, 66 i 80 ust. 4;
kodeks zabezpieczenia społecznego, art. 120a–162, art. 209–253, art. 260–310.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Przed założeniem oddziału lub agencji w celu świadczenia usług ubezpieczeniowych zagraniczny ubezpieczyciel lub reasekurator musi posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności w państwie pochodzenia w tych samych grupach ubezpieczeń, w ramach których chce świadczyć usługi w BG.

Dochód z dodatkowych, dobrowolnych funduszy emerytalnych, a także podobne przychody bezpośrednio związane z dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym, prowadzonym przez osoby zarejestrowane na podstawie przepisów innego państwa członkowskiego, które mogą, zgodnie z odpowiednimi przepisami, prowadzić działania w zakresie dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnych, nie podlegają opodatkowaniu zgodnie z procedurą ustanowioną w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

ES: Przed założeniem oddziału lub agencji w Hiszpanii w celu obsługi niektórych grup ubezpieczeń zagraniczny ubezpieczyciel musi posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności w tych samych grupach ubezpieczeń w państwie pochodzenia od przynajmniej pięciu lat.

PT: W celu założenia oddziału lub agencji zagraniczne zakłady ubezpieczeń muszą posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej, zgodnie z odpowiednim prawem krajowym, od co najmniej pięciu lat.

Środki:

BG: Kodeks ubezpieczeń, art. 12, 56–63, 65, 66 i 80 ust. 4;
kodeks zabezpieczenia społecznego, art. 120a–162, art. 209–253, art. 260–310.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), art. 36.

PT: Art. 7 dekretu z mocą ustawy 94-B/98 i rozdział I sekcja VI dekretu z mocą ustawy 94-B/98, art. 34, nr 6, 7 i art. 7 dekretu z mocą ustawy 144/2006. Art. 215 systemu prawnego regulującego podejmowanie i prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zatwierdzonego ustawą 147/2005 z dnia 9 września.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

AT: Aby otrzymać licencję na otwarcie oddziału, zagraniczni ubezpieczyciele muszą posiadać w swoim kraju pochodzenia formę prawną odpowiadającą spółce akcyjnej lub towarzystwu ubezpieczeń wzajemnych, lub porównywalną do spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

EL: Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadające siedzibę zarządu w państwach trzecich mogą prowadzić działalność w Grecji poprzez ustanowienie jednostki zależnej lub oddziału, gdzie oddział w tym przypadku nie przybiera jakiegokolwiek określonej formy prawnej, ponieważ oznacza stałą obecność na terytorium państwa członkowskiego (tj. Grecji) zakładu z siedzibą zarządu poza UE, który uzyskał zezwolenie w tym państwie członkowskim (Grecji) i które prowadzi działalność ubezpieczeniową.

Środki:

AT: Ustawa o nadzorze ubezpieczeń z 2016 r., art. 14 ust. 1 pkt 1, austriacki Dziennik Ustaw I nr 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 1, BGBl. I Nr. 34/2015).

EL: Art. 130 ustawy 4364/2016 (Dziennik Ustaw 13/ A/ 5.2.2016).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

AT: Działalność promocyjna i pośrednictwo w imieniu jednostki zależnej, która nie prowadzi działalności na terytorium Unii, lub oddziału, który nie jest zarejestrowany w AT (z wyjątkiem reasekuracji i retrocesji), są zakazane.

DK: Żadne osoby ani przedsiębiorstwa (w tym zakłady ubezpieczeń) nie mogą w celach handlowych uczestniczyć w realizacji ubezpieczeń bezpośrednich dla osób mających miejsce zamieszkania w DK, dla statków duńskich lub dla mienia w DK, inne niż zakłady ubezpieczeń posiadające zezwolenia wydane zgodnie z prawem duńskim lub upoważnione przez właściwe organy duńskie.

SE: Świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich przez zagranicznego ubezpieczyciela jest dopuszczalne wyłącznie za pośrednictwem usługodawcy świadczącego usługi ubezpieczeniowe posiadającego zezwolenie w Szwecji, pod warunkiem że zagraniczny ubezpieczyciel i szwedzki zakład ubezpieczeń należą do tej samej grupy przedsiębiorstw lub zawarły umowę o współpracy.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DE, HU i LT: Świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich przez zakłady ubezpieczeń niezarejestrowane w Unii Europejskiej wymaga utworzenia oddziału i uzyskania zezwolenia na jego prowadzenie.

SE: Świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego przez zakłady niezarejestrowane w EOG wymaga ustanowienia obecności handlowej (wymóg obecności lokalnej).

SK: Polisy ubezpieczeń w zakresie transportu lotniczego i morskiego, obejmujące statki powietrzne/morskie i odpowiedzialność mogą być gwarantowane jedynie przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w Unii lub oddziały zakładów ubezpieczeń niemających siedziby w Unii, posiadające zezwolenie w Republice Słowackiej.

Środki

AT: Ustawa o nadzorze ubezpieczeń z 2016 r., art. 13 ust. 1 i 2, austriacki Dziennik Ustaw I nr 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 13 Abs. 1 und 2, BGBl. I Nr. 34/2015).

DE: Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG) dla wszystkich usług ubezpieczeniowych; w związku z Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung (LuftVZO), wyłącznie w odniesieniu do obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej przewoźników lotniczych.

DK: Lov om finansiel virksomhed jf. lov bekendtgørelse 182 af 18. februar 2015.

HU: Ustawa LX z 2003 r.

LT: ustawa o ubezpieczeniach, 18 września 2003 r., nr IX-1737, ostatnio zmieniona 13 czerwca 2019 r. nr XIII-2232.

SE: LAG om försäkringsförmedling (ustawa o pośrednictwie ubezpieczeniowym) (rozdział 3, sekcja 3, 2018:12192005:405); oraz ustawa o ubezpieczycielach zagranicznych w Szwecji (rozdział 4, sekcja 1 i 10, 1998:293).

SK: Ustawa 39/2015 o ubezpieczeniach.

b) Usługi bankowe i inne usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

BG: Do celów prowadzenia działalności w zakresie udzielania pożyczek ze środków, które nie są pozyskiwane poprzez przyjmowanie depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi, nabywanie udziałów w instytucji kredytowej lub innej instytucji finansowej, leasing finansowy, transakcje gwarancyjne, nabywanie roszczeń z tytułu pożyczek i innych form finansowania (faktoring, skup należności terminowych itp.), instytucje finansowe niebędące bankami podlegają wymogowi rejestracji przez Narodowy Bank Bułgarii. Instytucja finansowa musi mieć swoje główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium Bułgarii.

BG: Banki spoza EOG mogą prowadzić działalność bankową w Bułgarii po uzyskaniu od Narodowego Banku Bułgarii licencji na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Bułgarii za pośrednictwem oddziału.

IT: W celu uzyskania zezwolenia na prowadzenie systemu rozrachunku papierów wartościowych lub udostępnienie centralnego depozytu papierów wartościowych z siedzibą we Włoszech, spółka musi być zarejestrowana we Włoszech (nie jest dozwolona forma oddziału).

W przypadku instytucji zbiorowego inwestowania innych niż przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) zharmonizowanych w przepisach unijnych wymaga się, aby powiernik lub depozytariusz miał siedzibę we Włoszech lub w innym państwie członkowskim i posiadał oddział we Włoszech.

Przedsiębiorstwa zarządzające funduszami inwestycyjnymi niezharmonizowane w przepisach unijnych muszą być również zarejestrowane we Włoszech (nie jest dozwolona forma oddziału).

Wyłącznie banki, zakłady ubezpieczeń, przedsiębiorstwa inwestycyjne i zharmonizowane w przepisach unijnych spółki zarządzające UCITS mające główną siedzibę w Unii oraz UCITS zarejestrowane we Włoszech mogą prowadzić działalność w zakresie zarządzania środkami funduszu emerytalnego.

Prowadząc działalność związaną ze sprzedażą bezpośrednią, pośrednicy muszą korzystać z upoważnionych sprzedawców usług finansowych, mających miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego.

Przedstawicielstwa pośredników spoza Unii Europejskiej nie mogą prowadzić działalności mającej na celu świadczenie usług inwestycyjnych, w tym transakcji z użyciem środków własnych i na zlecenie klientów, emisji i gwarantowania emisji instrumentów finansowych (wymagana jest forma oddziału).

PT: Usługi w zakresie zarządzania funduszami emerytalnymi mogą być świadczone wyłącznie przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwa zarejestrowane w PT w tym celu oraz przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w PT i upoważnione do podejmowania działalności związanej z ubezpieczeniami na życie lub przez podmioty upoważnione do zarządzania funduszami emerytalnymi w innych państwach członkowskich. Nie jest dozwolone tworzenie oddziałów bezpośrednich z państw niebędących członkami Unii Europejskiej.

Środki:

BG: Ustawa o instytucjach kredytowych, art. 2 ust. 5, art. 3a i art. 17;
kodeks ubezpieczeń społecznych, art. 121, 121b, 121f; oraz
ustawa walutowa, art. 3.

IT: Dekret legislacyjny 58/1998, art. 1, 19, 28, 30–33, 38, 69 i 80;
wspólne rozporządzenie Banku Włoch i Włoskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (CONSOB) z 22.2.1998 r., art. 3 i 41;
rozporządzenie Banku Włoch z 25.1.2005 r.;
rozporządzenie Włoskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (CONSOB) 16190 z 29.10.2007 r., tytuł V, rozdział VII, sekcja II, art. 17–21, 78–81, 91–111; oraz z zastrzeżeniem:
rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014¹.

PT: Dekret z mocą ustawy 12/2006, zmieniony dekretem z mocą ustawy 180/2007; dekret z mocą ustawy 357-A/2007; rozporządzenie 7/2007-R, zmienione rozporządzeniem 2/2008-R;
rozporządzenie 19/2008-R; rozporządzenie 8/2009. Art. 3 systemu prawnego regulujący tworzenie i funkcjonowanie funduszy emerytalnych i podmiotów nimi zarządzających, zatwierdzonego ustawą nr 27/2020 z dnia 23 lipca.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 (Dz.U. UE L 257 z 28.8.2014, s. 1).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HU: Oddziały spółek spoza EOG zarządzających funduszami inwestycyjnymi nie mogą brać udziału w zarządzaniu europejskimi funduszami inwestycyjnymi i nie mogą świadczyć usług zarządzania aktywami na rzecz prywatnych funduszy emerytalno-rentowych.

Środki:

HU: Ustawa CCXXXVII z 2013 r. o instytucjach kredytowych i przedsiębiorstwach finansowych;

oraz

ustawa CXX z 2001 r. o rynku finansowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BG: Bank musi być zarządzany i reprezentowany wspólnie przez co najmniej dwie osoby. Osoby, które zarządzają bankiem i go reprezentują, muszą być obecne osobiście pod adresem zarządu banku. Osoby prawne nie mogą być wybierane na członków zarządu ani rady dyrektorów banku.

SE: Założyciel banku oszczędnościowego musi być osobą fizyczną.

Środki:

BG: Ustawa o instytucjach kredytowych, art. 10;
kodeks ubezpieczeń społecznych, art. 121e; oraz
ustawa walutowa, art. 3.

SE: Sparbankslagen (ustawa o bankach oszczędnościowych) (1987:619), rozdział 2, § 1.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe:

HU: Rada dyrektorów instytucji kredytowej musi mieć co najmniej dwóch członków uznawanych za rezydentów zgodnie z przepisami dotyczącymi rynków walutowych i posiadających wcześniej miejsce zamieszkania w HU przez co najmniej rok.

Środki:

HU: Ustawa CCXXXVII z 2013 r. o instytucjach kredytowych i przedsiębiorstwach finansowych;
oraz
ustawa CXX z 2001 r. o rynku finansowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

RO: Uczestnikami rynku są osoby prawne utworzone jako spółki akcyjne zgodnie z przepisami prawa spółek. Alternatywnymi systemami obrotu (wielostronna platforma obrotu (MTF) zgodnie z dyrektywą MiFID II) może zarządzać operator systemu ustanowiony zgodnie z warunkami opisanymi powyżej lub przedsiębiorstwo inwestycyjne zatwierdzone przez ASF (Autoritatea de Supraveghere Financiară – Komisja Nadzoru Finansowego).

SI: Plany emerytalne mogą być oferowane przez wspólny fundusz emerytalny (który nie jest osobą prawną i w związku z tym jest zarządzany przez zakład ubezpieczeń, bank lub towarzystwo emerytalne), towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń. Ponadto plany emerytalne mogą być oferowane przez podmioty oferujące plany emerytalne założone zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie w państwie członkowskim UE.

Środki:

RO: Ustawa nr 126 z dnia 11 czerwca 2018 r. dotycząca instrumentów finansowych oraz rozporządzenie nr 1/2017 w sprawie zmiany i uzupełnienia rozporządzenia nr 2/2006 w sprawie rynków regulowanych i alternatywnych systemów obrotu, zatwierdzone zarządzeniem NSC nr 15/2006 – ASF – Autoritatea de Supraveghere Financiară – Komisja Nadzoru Finansowego.

SI: Ustawa o ubezpieczeniach emerytalno-rentowych (Dziennik Ustaw nr 102/2015 (ostatnio zmieniony nr 28/19)).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

HU: Spółki spoza EOG mogą świadczyć usługi finansowe lub prowadzić działalność pomocniczą wobec usług finansowych wyłącznie za pośrednictwem oddziału w HU.

Środki:

HU: Ustawa CCXXXVII z 2013 r. o instytucjach kredytowych i przedsiębiorstwach finansowych;
oraz
ustawa CXX z 2001 r. o rynku finansowym.

Zastrzeżenie nr 13 – Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Sektor – podsektor Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 931, 933

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

DE: (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Służby ratownicze i „usługi specjalistycznego transportu chorych” są organizowane i regulowane przez kraje związkowe. Większość krajów związkowych deleguje kompetencje w dziedzinie ratownictwa do gmin. Gminy mogą przyznać pierwszeństwo podmiotom niekomercyjnym. Odnosi się to w równym stopniu do usługodawców krajowych i zagranicznych (CPC 931, 933). Usługi ratunkowe wymagają planowania, zezwoleń i akredytacji. W odniesieniu do telemedycyny liczba usługodawców w dziedzinie ICT (technologie informacyjno-komunikacyjne) może być ograniczona w celu zapewnienia interoperacyjności, zgodności i niezbędnych norm bezpieczeństwa. Stosuje się to w sposób niedyskryminujący.

HR: Zakładanie niektórych placówek opieki społecznej finansowanych ze źródeł prywatnych może być przedmiotem ograniczeń uzależnionych od zapotrzebowania na danym obszarze geograficznym (CPC 9311, 93192, 93193, 933).

SI: Monopol państwowy na następujące usługi: zaopatrzenie w krew, preparaty z krwi, pobieranie i przechowywanie organów ludzkich do przeszczepu, usługi socjomedyczne, higieniczne, epidemiologiczne i ekozdrowotne, usługi patoanatomiczne oraz techniki wspomaganego rozrodu (CPC 931).

Środki:

DE: Bundesärzteordnung (BÄO; (federalne rozporządzenie lekarskie):

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);

Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; ustawa w sprawie świadczenia usług psychoterapii);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);

Gesetz über das Studium und den Beruf der Hebammen (HebG);

Gesetz über den Beruf der Notfallsanitäterin und des Notfallsanitäters (NotSanG);
Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);
Gesetz über die Berufe in der Physiotherapie (MPhG);
Gesetz über den Beruf des Logopäden (LogopG);
Gesetz über den Beruf des Orthoptisten und der Orthoptistin (OrthoptG);
Gesetz über den Beruf der Podologin und des Podologen (PodG);
Gesetz über den Beruf der Diätassistentin und des Diätassistenten (DiätAssG);
Gesetz über den Beruf der Ergotherapeutin und des Ergotherapeuten (ErgThg);
Bundesapothekerordnung (BapO);
Gesetz über den Beruf des pharmazeutisch-technischen Assistenten (PTAG);
Gesetz über technische Assistenten in der Medizin (MTAG);
Gesetz zur wirtschaftlichen Sicherung der Krankenhäuser und zur Regelung der
Krankenhauspflegesätze (Krankenhausfinanzierungsgesetz - KHG);
Gewerbeordnung (niemiecka ustawa o handlu i przemyśle);
Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; kodeks socjalny, księga piąta) – ustawowe ubezpieczenie
zdrowotne;
Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI; kodeks socjalny, księga szósta) – ustawowe
ubezpieczenie emerytalne;
Sozialgesetzbuch Siebtes Buch (SGB VII; kodeks socjalny, księga siódma) – ustawowe
ubezpieczenie od następstw wypadków;
Sozialgesetzbuch Neuntes Buch (SGB IX; kodeks socjalny, księga dziewiąta) – rehabilitacja
i uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami;
Sozialgesetzbuch Elftes Buch (SGB XI; kodeks socjalny, księga jedenasta) – pomoc społeczna;
Personenbeförderungsgesetz (PBefG; ustawa o transporcie publicznym).

Poziom regionalny:

Gesetz über den Rettungsdienst (Rettungsdienstgesetz - RDG) in Baden-Württemberg;
Bayerisches Rettungsdienstgesetz (BayRDG);
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Berlin (Rettungsdienstgesetz);
Gesetz über den Rettungsdienst im Land Brandenburg (BbgRettG);
Bremisches Hilfeleistungsgesetz (BremHilfeG);

Hamburgisches Rettungsdienstgesetz (HmbRDG);
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Mecklenburg-Vorpommern (RDGM-V);
Niedersächsisches Rettungsdienstgesetz (NRettDG);
Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (RettG NRW);
Landesgesetz über den Rettungsdienst sowie den Notfall- und Krankentransport (RettDG);
Saarländisches Rettungsdienstgesetz (SRettG);
Sächsisches Gesetz über den Brandschutz, Rettungsdienst und Katastrophenschutz (SächsBRKG);
Rettungsdienstgesetz des Landes Sachsen-Anhalt (RettDG LSA);
Schleswig-Holsteinisches Rettungsdienstgesetz (SHRDG);
Thüringer Rettungsdienstgesetz (ThüRettG).

Landespflegegesetze:

Gesetz zur Umsetzung der Pflegeversicherung in Baden-Württemberg (Landespflegegesetz - LPfG);
Gesetz zur Ausführung der Sozialgesetze (AGSG);
Gesetz zur Planung und Finanzierung von Pflegeeinrichtungen (Landespflegeeinrichtungsgesetz-LPflegEG);
Gesetz über die pflegerische Versorgung im Land Brandenburg (Landespflegegesetz - LPflegeG);
Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes im Lande Bremen und zur Änderung des Bremischen Ausführungsgesetzes zum Bundessozialhilfegesetz (BremAGPflegeVG);
Hamburgisches Landespflegegesetz (HmbLPG);
Hessisches Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz;
Landespflegegesetz (LPflegeG M-V);
Gesetz zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen nach dem Elften Buch Sozialgesetzbuch (Niedersächsisches Pflegegesetz - NPflegeG);
Gesetz zur Weiterentwicklung des Landespflegerechts und Sicherung einer unterstützenden Infrastruktur für ältere Menschen, pflegebedürftige Menschen und deren Angehörige (Alten- und Pflegegesetz Nordrhein-Westfalen – APG NRW);

Landesgesetz zur Sicherstellung und Weiterentwicklung der pflegerischen Angebotsstruktur (LPflegeASG) (Rheinland-Pfalz);
Gesetz Nr. 1694 zur Planung und Förderung von Angeboten für hilfe-, betreuungs- oder pflegebedürftige Menschen im Saarland (Saarländisches Pflegegesetz);
Sächsisches Pflegegesetz (SächsPflegeG);
Schleswig-Holstein: Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (Landespflegegesetz - LPflegeG);
Thüringer Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes (ThürAGPflegeVG).
Landeskrankenhausgesetz Baden-Württemberg;
Bayerisches Krankenhausgesetz (BayKrG);
Berliner Gesetz zur Neuregelung des Krankenhausrechts;
Krankenhausentwicklungsgesetz Brandenburg (BbgKHEG);
Bremisches Krankenhausgesetz (BrmKrHG);
Hamburgisches Krankenhausgesetz (HmbKHG);
Hessisches Krankenhausgesetz 2011 (HKHG 2011);
Krankenhausgesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LKHG M-V);
Niedersächsisches Krankenhausgesetz (NKHG);
Krankenhausgestaltungsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (KHGG NRW);
Landeskrankenhausgesetz Rheinland-Pfalz (LKG Rh-Pf);
Saarländisches Krankenhausgesetz (SKHG);
Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz - SächsKHG);
Krankenhausgesetz Sachsen-Anhalt (KHG LSA);
Gesetz zur Ausführung des Krankenhausfinanzierungsgesetzes (AG-KHG) in Schleswig-Holstein;
Thüringisches Krankenhausgesetz (Thür KHG).

HR: Ustawa o opiece zdrowotnej (Dziennik Ustaw 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12, 144/12).

SI: Ustawa o świadczeniach zdrowotnych, Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 23/2005, art. 1, 3 i 62–64; ustawa w sprawie leczenia niepłodności i technik wspomaganego rozrodu, Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 70/00, art. 15 i 16; oraz ustawa o dostawach krwi, Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 104/06, art. 5 i 8.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: W przypadku usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego, usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie (innych niż usługi szpitalne) oraz usług społecznych do pełnienia funkcji zarządczych wymagane jest zezwolenie. W procedurze udzielania zezwoleń bierze się pod uwagę dostępność kierowników miejscowych. Przedsiębiorstwa mogą przyjmować jakąkolwiek formę prawną z wyjątkiem form zastrzeżonych dla wolnych zawodów.

Środki:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; oraz Code de la Santé Publique.

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi związane z turystyką i podróżami

Sektor – podsektor Usługi związane z turystyką i podróżami – hotele, restauracje i catering; usługi biur podróży i organizatorów turystyki (włącznie z pilotami wycieczek); usługi przewodników turystycznych

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 641, 642, 643, 7471, 7472

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Konieczna jest rejestracja przedsiębiorstwa (nie jest dozwolona forma oddziału). Usługi organizatorów turystyki lub usługi biur podróży mogą być świadczone przez osobę mającą siedzibę w EOG, jeżeli przy zakładaniu przedsiębiorstwa na terytorium Bułgarii dana osoba przedstawi kopię dokumentu poświadczającego jej prawo do prowadzenia takiej działalności i zaświadczenie lub inny dokument wydany przez instytucję kredytową lub ubezpieczyciela, zawierające dane o istnieniu ubezpieczenia obejmującego odpowiedzialność tej osoby za szkody, które mogą wynikać wskutek zwinionego niewykonania obowiązków zawodowych. Liczba zagranicznych członków personelu zarządzającego nie może być większa niż liczba członków personelu zarządzającego będących obywatelami Bułgarii w przypadku, gdy poziom publicznego udziału (własność skarbu państwa lub samorządów) w kapitale zakładowym bułgarskiej spółki przekracza 50 %. Wymóg obywatelstwa EOG dla przewodników turystycznych (CPC 641, 642, 643, 7471, 7472).

Środki:

BG: Ustawa o turystyce, art. 61, 113 i 146.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

CY: Licencje na założenie i prowadzenie biura turystyki i podróży w postaci spółki lub przedstawicielstwa, a także przedłużenie koncesji istniejącej spółki lub przedstawicielstwa przyznaje się wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym z Unii Europejskiej. Spółka z siedzibą poza Republiką Cypryjską, z wyjątkiem spółek z siedzibą w innym państwie członkowskim, nie może prowadzić w Republice Cypryjskiej w sposób zorganizowany lub stały działalności, o której mowa w art. 3 wspomnianej wyżej ustawy, chyba że jest reprezentowana przez spółkę z siedzibą w Republice Cypryjskiej. Świadczenie usług przewodnika turystycznego oraz usług biur podróży i organizatorów turystyki wymaga obywatelstwa państwa członkowskiego (CPC 7471, 7472).

Środki:

CY: Ustawa w sprawie biur podróży i przewodników turystycznych z 1995 r. (ustawa 41(I)/1995), ze zmianami).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

EL: Aby uzyskać prawo do wykonywania zawodu, obywatele państw trzecich muszą uzyskać dyplom szkoły przewodników turystycznych greckiego ministerstwa turystyki. W drodze wyjątku, w przypadku potwierdzenia braku przewodnika turystycznego dla danego języka, prawo do wykonywania zawodu może zostać przyznane czasowo (na okres do jednego roku) obywatelom państw trzecich na pewnych wyraźnie określonych warunkach, na zasadzie odstępstwa od powyższych przepisów.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

ES (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Do świadczenia usług przewodnika turystycznego wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego (CPC 7472).

HR: Do świadczenia usług hotelarskich i gastronomicznych w gospodarstwach domowych i gospodarstwach wiejskich wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii (CPC 641, 642, 643, 7471, 7472).

Środki:

EL: Dekret prezydencki 38/2010, decyzja ministerialna 165261/IA/2010 (Dziennik Ustaw 2157/B), art. 50 ustawy 4403/2016, art. 47 ustawy 4582/2018 (Dziennik Ustaw 208/A).

ES: Andaluzja: Decreto 8/2015, de 20 de enero, Regulador de guías de turismo de Andalucía;

Aragonia: Decreto 21/2015, de 24 de febrero, Reglamento de Guías de turismo de Aragón;

Kantabria: Decreto 51/2001, de 24 de julio, Article 4, por el que se modifica el Decreto 32/1997, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turísticoinformativas privadas;

Kastylija i León: Decreto 25/2000, de 10 de febrero, por el que se modifica el Decreto 101/1995, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León;

Kastylija-La Mancha: Decreto 86/2006, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas;

Katalonia: Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, art. 88;

Wspólnota Madrytu: Decreto 84/2006, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de marzo;

Wspólnota Walencka: Decreto 90/2010, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell;

Estremadura: Decreto 37/2015, de 17 de marzo;

Galicja: Decreto 42/2001, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guías de turismo y turismo activo;

Baleary: Decreto 136/2000, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el Decreto 112/1996, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares;

Wyspy Kanaryjskie: Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, art. 5;

La Rioja: Decreto 14/2001, de 4 de marzo, Reglamento de desarrollo de la Ley de Turismo de La Rioja;

Nawarra: Decreto Foral 288/2004, de 23 de agosto. Reglamento para actividad de empresas de turismo activo y cultural de Navarra.

Księstwo Asturii: Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias; oraz

Region Murcji: Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior.

HR: Ustawa o branży hotelarskiej i gastronomicznej (Dziennik Ustaw 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20 i 42/20) oraz ustawa o świadczeniu usług turystycznych (Dziennik Ustaw 130/17, 25/19, 98/19 i 42/20).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HU: Transgraniczne świadczenie usług biur podróży, usług organizatorów turystyki oraz usług przewodników turystycznych wymaga uzyskania licencji wydawanej przez węgierski urząd ds. pozwoleń handlowych. Licencje są zarezerwowane dla obywateli EOG oraz osób prawnych posiadających siedzibę w EOG (CPC 7471, 7472).

IT (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Przewodnicy turystyczni z państw niebędących członkami Unii Europejskiej muszą uzyskać specjalną licencję danego regionu, aby wykonywać zawód zawodowego przewodnika turystycznego. Przewodnicy turystyczni z państw członkowskich mogą pracować swobodnie bez konieczności uzyskania takiej licencji. Licencję wydaje się przewodnikom turystycznym, którzy wykazują się odpowiednimi kompetencjami i wiedzą (CPC 7472).

Środki:

HU: Ustawa CLXIV z 2005 r. o handlu, dekret rządowy nr 213/1996 (XII.23.) w sprawie organizacji turystyki i działalności biur podróży.

IT: Ustawa 135/2001, art. 7 ust. 5 i 6; oraz ustawa 40/2007 (DL 7/2007).

Zastrzeżenie nr 15 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Sektor – podsektor Usługi rekreacyjne; pozostałe usługi związane ze sportem

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 962, część 96419

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Rozdział: Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

Pozostałe usługi związane ze sportem (CPC 96419)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

AT (dotyczy instytucji rządowych na regionalnym szczeblu władzy): Działalność szkół narciarskich i usługi przewodników górskich regulowane są przepisami krajów związkowych. Świadczenie tych usług może wymagać obywatelstwa państwa członkowskiego EOG. Przedsiębiorstwa mogą być zobowiązane do powołania dyrektora zarządzającego będącego obywatelem państwa członkowskiego EOG.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

CY: Wymóg obywatelstwa do celów ustanowienia szkoły tańca i wymóg obywatelstwa dla instruktorów kultury fizycznej.

Środki:

AT: Kärntner Schischulgesetz, LGBL. Nr. 53/97;
Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 25/98;
NÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 5710;
OÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 93/1997;
Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. Nr. 83/89;
Salzburger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 76/81;
Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. Nr. 58/97;
Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 53/76;
Tiroler Schischulgesetz, LGBL. Nr. 15/95;
Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. Nr. 7/98;
Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. Nr. 55/02, §4 (2)a;
Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 54/02; oraz
Wiedeń: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. Nr. 37/02.

CY: Ustawa nr 65(I) 1997 z późniejszymi zmianami; oraz
ustawa nr 17(I) 1995 z późniejszymi zmianami.

Zastrzeżenie nr 16 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Sektor – podsektor	Usługi transportowe – rybołówstwo i transport wodny – wszelka inna działalność handlowa prowadzona ze statku; usługi transportu wodnego i usługi pomocnicze w branży transportu wodnego; usługi transportu kolejowego i usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego; usługi transportu drogowego i usługi pomocnicze w branży transportu drogowego; usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 0501, 0502; CPC 5133, 5223, 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749, 7461, 7469, 83103, 86751, 86754, 8730, 882
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Klauzula najwyższego uprzywilejowania Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Obecność lokalna
Rozdział:	Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami
Szczebel władzy:	UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

- a) Usługi transportu morskiego i usługi pomocnicze w branży transportu morskiego. Każda działalność handlowa prowadzona ze statku (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502; CPC 5133, 5223, 721, część 742, 745, 74540, 74520, 74590, 882)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

UE: W odniesieniu do usług portowych podmiot zarządzający portem lub właściwy organ może ograniczyć liczbę dostawców usług portowych dla danej usługi portowej.

Środki:

UE: Art. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/352¹

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd: Transgraniczny handel usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/352 z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiające ramy w zakresie świadczenia usług portowych oraz wspólne zasady dotyczące przejrzystości finansowej portów (Dz.U. UE L 57 z 3.3.2017, s. 1).

BG: Działalność przewozowa oraz wszelka działalność związana z inżynierią wodną i podwodnymi pracami technicznymi, poszukiwaniem i wydobywaniem zasobów mineralnych i innych zasobów nieorganicznych, usługami pilotażowymi, bunkrowaniem, odbiorem odpadów, mieszaninami wodno-olejowymi itp., prowadzona przez statki na wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym Bułgarii, może być wykonywana jedynie przez statki pływające pod banderą Bułgarii lub banderą innego państwa członkowskiego.

Liczba usługodawców w danym porcie może być ograniczona w zależności od przepustowości portu, określanej przez komisję ekspercką powoływaną przez ministra transportu, technologii informacyjnych i łączności.

Wymóg obywatelstwa w odniesieniu do usług wspierających. Kapitan i starszy mechanik statku muszą być obywatelami państwa członkowskiego EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej. (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 5133, 5223, 721, 74520, 74540, 74590, 882).

Środki:

BG: Kodeks żeglugi handlowej; ustawa o wodach morskich, śródlądowych drogach wodnych i portach Republiki Bułgarii; zarządzenie w sprawie warunków i kolejności wyboru bułgarskich przewoźników do przewozu pasażerów i ładunków na mocy traktatów międzynarodowych; oraz zarządzenie 3 dotyczące serwisowania bezzałogowych statków.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BG: W przypadku usług wspierających dla transportu publicznego świadczonych w bułgarskich portach o znaczeniu krajowym prawo do świadczenia czynności wspierających przyznawane jest na podstawie umowy koncesyjnej. W portach o znaczeniu regionalnym prawo to jest przyznane na podstawie umowy z właścicielem portu (CPC 74520, 74540, 74590).

Środki:

BG: Kodeks żeglugi handlowej; ustawa o wodach morskich, śródlądowych drogach wodnych i portach Republiki Bułgarii.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DK: Podmioty świadczące usługi pilotażowe mogą prowadzić działalność w Danii tylko wówczas, gdy mają siedzibę w EOG oraz są zarejestrowane i zatwierdzone przez organy duńskie zgodnie z duńską ustawą o usługach pilotażowych (CPC 74520).

Środki:

DK: Duńska ustawa o usługach pilotażowych, § 18.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

DE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Statek, który nie należy do obywatela państwa członkowskiego, może być wykorzystywany wyłącznie do działalności innej niż usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej na niemieckich federalnych drogach wodnych po uzyskaniu specjalnego zezwolenia. Zwolnienia dla statków spoza Unii Europejskiej mogą zostać przyznane jedynie pod warunkiem, że żadne statki z Unii Europejskiej nie są dostępne lub są dostępne na bardzo niekorzystnych warunkach, lub na zasadzie wzajemności. Zwolnienia dla statków pływających pod banderą Zjednoczonego Królestwa mogą zostać przyznane na zasadzie wzajemności (§ 2 ust. 3 KüSchVO). Wszystkie działania wchodzące w zakres ustawy o pilotażu są regulowane, a akredytacja jest ograniczona do obywateli EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej. Zapewnianie i eksploatacja obiektów na potrzeby pilotażu są zastrzeżone dla organów publicznych lub wyznaczonych przez nie przedsiębiorstw.

W odniesieniu do wynajmu lub dzierżawy statków morskich z obsługą lub bez obsługi oraz wynajmu lub dzierżawy jednostek śródlądowych bez obsługi zawieranie umów dotyczących transportu towarowego przez statki pływające pod banderą innego państwa lub czarterowanie takich statków może zostać ograniczone w zależności od dostępności statków pływających pod banderą niemiecką lub pod banderą innego państwa członkowskiego.

Transakcje pomiędzy rezydentami i nierezydentami dotyczące:

- (i) wynajmu statków żeglugi śródlądowej, które nie są zarejestrowane na obszarze gospodarczym;
- (ii) transportu towarów takimi statkami żeglugi śródlądowej; lub
- (iii) usług holowania przez takie statki żeglugi śródlądowej,

na obszarze gospodarczym mogą być ograniczone (transport wodny, usługi wspierające w branży transportu wodnego, wynajem statków, dzierżawa statków bez obsługi (CPC 721, 745, 83103, 86751, 86754, 8730)).

Środki:

DE: Gesetz über das Flaggenrecht der Seeschiffe und die Flaggenführung der Binnenschiffe (Flaggenrechtsgesetz; ustawa o ochronie bandery);

Verordnung über die Küstenschifffahrt (KüSchV);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Binnenschifffahrt

(Binnenschifffahrtsaufgabengesetz - BinSchAufgG);

Verordnung über Befähigungszeugnisse in der Binnenschifffahrt (Binnenschifferpatentverordnung - BinSchPatentV);

Gesetz über das Seelotswesen (Seelotsgesetz - SeeLG);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Seeschifffahrt (Seeaufgabengesetz - SeeAufgG); oraz

Verordnung zur Eigensicherung von Seeschiffen zur Abwehr äußerer Gefahren (See-Eigensicherungsverordnung - SeeEigensichV).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Usługi wspierające w branży transportu morskiego na fińskich wodach morskich są zarezerwowane dla flot pływających pod banderą krajową, unijną lub norweską (CPC 745).

Środki:

FI: Merilaki (ustawa morską) (674/1994); oraz

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (ustawa w sprawie prawa do prowadzenia działalności handlowej) (122/1919), s. 4.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

EL: Na obszarach portowych obowiązuje monopol państwa na usługi obsługi ładunków (CPC 741).

IT: W odniesieniu do usług w zakresie obsługi ładunku przewożonego drogą morską stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy (CPC 741).

Środki:

EL: Kodeks publicznego prawa morskiego (dekret legislacyjny 187/1973).

IT: Kodeks żeglugowy;

ustawa 84/1994; oraz

dekret ministerialny 585/1995.

b) Usługi transportu kolejowego i usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego (CPC 711, 743)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Usługi transportu kolejowego i usługi wspierające transport kolejowy w Bułgarii mogą świadczyć wyłącznie obywatele państw członkowskich. Licencję na wykonywanie przewozów pasażerskich lub transportu towarowego koleją wydaje minister transportu przewoźnikom kolejowym zarejestrowanym jako przedsiębiorstwa handlowe (CPC 711, 743).

Środki:

BG: Ustawa o transporcie kolejowym, art. 37 i 48.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

LT: Prawa wyłączne do świadczenia usług tranzytu przyznaje się przedsiębiorstwom kolejowym będącym własnością państwa lub których 100 % udziałów jest własnością państwa (CPC 711).

Środki:

LT: Kodeks transportu kolejowego Republiki Litewskiej z dnia 22 kwietnia 2004 r. – nr IX-2152, zmieniony w dniu 8 czerwca 2006 r. – nr X-653.

c) Transport drogowy i usługi pomocnicze w branży transportu drogowego (CPC 712, 7121, 7122, 71222, 7123)

W odniesieniu do usług transportu drogowego nieobjętych działem trzecim w części drugiej niniejszej Umowy oraz załącznikiem 31 do niniejszej Umowy

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

AT (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): W przypadku przewozu osób i transportu towarowego wyłączne prawa lub zezwolenia mogą zostać przyznane jedynie obywatelom Umawiających się Stron EOG i osobom prawnym z Unii, których główna siedziba znajduje się w Austrii. Licencje przyznaje się w sposób niedyskryminujący, z zastrzeżeniem wzajemności (CPC 712).

Środki:

AT: Güterbeförderungsgesetz (Goods Transportation Act), BGBl. Nr. 593/1995; § 5; Gelegenheitsverkehrsgesetz (Occasional Traffic Act), BGBl. Nr. 112/1996; § 6; oraz Kraffahrliniengesetz (ustawa o regularnych usługach transportowych), BGBl. I Nr. 203/1999 ze zmianami, §§ 7 i 8.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

EL: Operatorzy usług drogowego transportu towarowego. Do prowadzenia działalności w zakresie drogowego transportu towarowego wymagana jest grecka licencja. Licencje przyznaje się w sposób niedyskryminujący, z zastrzeżeniem wzajemności (CPC 7123).

Środki:

EL: Licencje dla operatorów usług drogowego transportu towarowego: grecka ustawa 3887/2010 (Dziennik Ustaw A' 174), zmieniona art. 5 ustawy 4038/2012 (Dziennik Ustaw A' 14).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

IE: Test potrzeb ekonomicznych w odniesieniu do przewozów autobusowych między miastami. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy (CPC 7121, CPC 7122).

MT: Taksówki – obowiązują ograniczenia ilościowe dotyczące liczby licencji.

Karozzini (powozy konne) – obowiązują ograniczenia ilościowe dotyczące liczby licencji (CPC 712).

PT: Test potrzeb ekonomicznych w odniesieniu do usług przewozu limuzynami. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy (CPC 71222).

Środki:

IE: Public Transport Regulation Act 2009 (ustawa o regulacji transportu publicznego z 2009 r.).

MT: Taxi Services Regulations (przepisy dotyczące usług taksówkarskich) (SL499.59).

PT: dekret z mocą ustawy 41/80 z dnia 21 sierpnia.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Wymagana jest rejestracja w Republice Czeskiej (nie jest dozwolona forma oddziału).

Środki:

CZ: Ustawa nr 111/1994. Coll. o transporcie drogowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

SE: Do prowadzenia działalności jako przewoźnik w zakresie transportu drogowego wymagana jest szwedzka licencja. Do kryteriów otrzymania licencji taksówkarskiej należy wyznaczenie przez spółkę osoby fizycznej działającej jako kierownik ds. transportu (*de facto* wymóg w zakresie miejsca zamieszkania – zob. szwedzkie zastrzeżenie dotyczące rodzajów przedsiębiorstw).

Środki:

SE: Yrkestrafiklag (2012:210) (ustawa o transporcie zarobkowym);

Yrkestrafikförrordning (2012:237) (rozporządzenie rządu o transporcie zarobkowym);

Taxitrafiklag (2012:211) (ustawa taksówkowa); oraz

Taxitrafikförrordning (2012:238) (rozporządzenie rządu w sprawie taksówek).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

SK: Koncesję na usługi taksówkarskie i pozwolenie na działalność dyspozytora taksówek można przyznać osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Republiki Słowackiej lub innego państwa członkowskiego EOG.

Środki:

Ustawa nr 56/2012 Coll. o transporcie drogowym

d) Usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: W odniesieniu do usług obsługi naziemnej wymagana może być siedziba na terytorium Unii. Poziom otwarcia usług obsługi naziemnej jest uzależniony od rozmiarów portu lotniczego. Liczba dostawców w poszczególnych portach lotniczych może być ograniczona. W przypadku „dużych portów lotniczych” nie może wynosić mniej niż dwóch usługodawców.

Środki:

UE: Dyrektywa Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r.¹

BE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): W odniesieniu do usług obsługi naziemnej wymagana jest wzajemność.

Środki:

¹ Dyrektywa Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r. w sprawie dostępu do rynku usług obsługi naziemnej w portach lotniczych Wspólnoty (Dz.U. UE L 272 z 25.10.1996, s. 36).

BE: Arrêté Royal du 6 novembre 2010 réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale à l'aéroport de Bruxelles-National (art. 18);

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens (art. 14); oraz

Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne (art.14).

e) Usługi wspierające we wszystkich rodzajach transportu (część CPC 748)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

UE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Usługi w zakresie odprawy celnej mogą być świadczone wyłącznie przez rezydentów Unii lub osoby prawne mające siedzibę w Unii.

Środki:

UE: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013¹

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. UE L 269 z 10.10.2013, s. 1).

Zastrzeżenie nr 17 – Usługi związane z branżą energetyczną

Sektor – podsektor	Działania związane z energią – górnictwo i wydobywanie; samodzielne wytwarzanie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, gazu, pary wodnej i gorącej wody; transport paliwa rurociągami; przechowywanie i magazynowanie paliw transportowanych rurociągami oraz usługi związane z dystrybucją energii
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, 40, CPC 5115, 63297, 713, część 742, 8675, 883, 887
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Obecność lokalna
Rozdział:	Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami
Szczebel władzy:	UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Górnictwo i wydobywanie (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, CPC 5115, 7131, 8675, 883)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

NL: Poszukiwanie i wydobywanie węglowodorów w Niderlandach zawsze jest prowadzone wspólnie przez spółkę prywatną i spółkę państwową (z ograniczoną odpowiedzialnością) wyznaczoną przez Ministra Gospodarki. Zgodnie z art. 81 i 82 ustawy o górnictwie wszystkie udziały w tej wyznaczonej spółce muszą być bezpośrednio lub pośrednio własnością państwa niderlandzkiego (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).

BE: Poszukiwanie i wydobywanie zasobów mineralnych i innych zasobów nieożywionych na wodach terytorialnych oraz szelfie kontynentalnym wymaga koncesji. Koncesjonariusz musi mieć adres świadczenia usług w Belgii (ISIC Rev. 3.1:14).

IT (dotyczy także regionalnego szczebla władzy w odniesieniu do poszukiwania): Kopalnie należące do państwa podlegają szczególnym przepisom w sprawie poszukiwania i wydobywania złóż. Przed podjęciem wszelkiej działalności poszukiwawczej należy uzyskać koncesję na poszukiwanie złóż kopalin („permesso di ricerca”, art. 4 dekretu królewskiego 1447/1927). Koncesja ta ma ograniczony czas obowiązywania i dokładnie określa zakres gruntów objętych poszukiwaniem; można wydać więcej niż jedną koncesję na poszukiwanie złóż kopalin na tym samym obszarze różnym osobom lub spółkom (koncesje tego typu nie zawsze zakładają wyłączność). Do wydobywania minerałów wymagane jest zezwolenie („concessione”, art. 14) władz regionalnych (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14, CPC 8675, 883).

Środki

BE: Arrêté Royal du 1er septembre 2004 relatif aux conditions, à la délimitation géographique et à la procédure d'octroi des concessions d'exploration et d'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental.

IT: Usługi w zakresie poszukiwania złóż: dekret królewski 1447/1927; oraz dekret legislacyjny 112/1998, art. 34.

NL: Mijnbouwwet (ustawa o górnictwie).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

BG: Działalność w zakresie rozpoznawania lub poszukiwania podziemnych zasobów naturalnych na terytorium Republiki Bułgarii, na szelfie kontynentalnym i w wyłącznej strefie ekonomicznej na Morzu Czarnym wymaga uzyskania zezwolenia, a działalność w zakresie wydobywania i eksploatacji jest przedmiotem koncesji przyznawanej na podstawie ustawy o podziemnych zasobach naturalnych.

Spółki zarejestrowane w jurysdykcjach o preferencyjnym traktowaniu podatkowym (tj. w strefach off-shore) lub bezpośrednio lub pośrednio powiązane z takimi spółkami nie mogą uczestniczyć w procedurach otwartych dotyczących wydania pozwoleń lub koncesji na rozpoznawanie poszukiwanie, eksploatację lub wydobywanie zasobów naturalnych, w tym rud uranu i toru, ani korzystać z istniejących pozwoleń lub koncesji, które zostały już wydane, gdyż takie działania, w tym możliwość zarejestrowania geologicznego lub handlowego odkrycia złóż w wyniku działań poszukiwawczych, nie są dozwolone.

Górnictwo rud uranu jest zamknięte na mocy dekretu Rady Ministrów nr 163 z dnia 20 sierpnia 1992 r.

W odniesieniu do eksploatacji i górnictwa rud toru zastosowanie ma ogólny system pozwoleń i koncesji. Decyzje zezwalające na eksploatację lub górnictwo rud toru podejmuje się indywidualnie dla każdego przypadku w sposób niedyskryminujący.

Zgodnie z decyzją Zgromadzenia Narodowego Republiki Bułgarii z dnia 18 stycznia 2012 r. (zmienioną 14 czerwca 2012 r.) wszelkie wykorzystanie technologii szczelinowania hydraulicznego obejmujące intensywne szczelinowanie hydrauliczne do działań związanych z rozpoznawaniem, poszukiwaniem lub wydobyciem ropy i gazu jest zabronione.

Poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego jest zabronione (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).

Środki:

BG: Ustawa o podziemnych zasobach naturalnych;
ustawa o koncesjach;
ustawa o prywatyzacji i kontroli poprywatyzacyjnej;
ustawa o bezpiecznym wykorzystaniu energii jądrowej; decyzja Zgromadzenia Narodowego Republiki Bułgarii z dnia 18 stycznia 2012 r.; ustawa o stosunkach gospodarczych i finansowych ze spółkami zarejestrowanymi w jurysdykcjach o preferencyjnym traktowaniu podatkowym, osobami kontrolowanymi przez takie spółki i ich właścicielami rzeczywistymi; oraz ustawa o zasobach podziemnych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

CY: Rada Ministrów może odmówić wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie rozpoznawania, poszukiwania i wydobycia węglowodorów wszelkim podmiotom faktycznie kontrolowanym przez Zjednoczone Królestwo lub obywateli Zjednoczonego Królestwa. Żaden podmiot nie może po uzyskaniu zezwolenia znaleźć się pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą Zjednoczonego Królestwa lub obywatela Zjednoczonego Królestwa bez wcześniejszej zgody Rady Ministrów. Rada Ministrów może odmówić udzielenia zezwolenia podmiotowi, który jest faktycznie kontrolowany przez Zjednoczone Królestwo lub przez obywatela Zjednoczonego Królestwa, jeżeli w odniesieniu do dostępu oraz prowadzenia działalności w zakresie rozpoznawania, poszukiwania i wydobycia węglowodorów Zjednoczone Królestwo nie przyznaje podmiotom z Republiki lub podmiotom z państw członkowskich traktowania porównywalnego do tego, jakie Republika lub państwo członkowskie przyznaje podmiotom ze Zjednoczonego Królestwa (ISIC Rev 3.1 1110).

Środki:

CY: Ustawa o węglowodorach (ustawa w sprawie poszukiwania, eksploatacji i wydobycia węglowodorów) z 2007 r., (ustawa 4(I)/2007), ze zmianami.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz usług transgranicznych – obecność lokalna:

SK: W odniesieniu do górnictwa, działań związanych z górnictwem i działalności geologicznej wymagana jest rejestracja w państwie członkowskim EOG (nie jest dozwolona forma oddziału). Działania w zakresie wydobywania i poszukiwania objęte przepisami słowackiej ustawy nr 44/1988 o ochronie i eksploatacji zasobów naturalnych są regulowane w sposób niedyskryminujący, między innymi w ramach środków polityki publicznej mających na celu zapewnienie ochrony zasobów naturalnych i środowiska, takich jak zezwolenia lub zakazy dotyczące niektórych technologii wydobywania. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że środki takie obejmują zakaz stosowania metody ługowania cyankiem w przetwarzaniu lub rafinowaniu minerałów, wymóg posiadania specjalnego zezwolenia w przypadku szczelinowania hydraulicznego w działaniach poszukiwawczych, rozpoznawczych i wydobywczych związanych z wydobywaniem ropy i gazu, a także wymóg uprzedniego zatwierdzenia w drodze lokalnego referendum w przypadku jądrowych/radioaktywnych zasobów mineralnych. Nie zwiększa to niezgodnych z wymogami aspektów istniejącego środka, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14, CPC 5115, 7131, 8675 i 883).

Środki

SK: Ustawa nr 51/1988 o górnictwie, materiałach wybuchowych i państwowej administracji górniczej; oraz ustawa 569/2007 o działalności geologicznej, ustawa 44/1988 o ochronie i eksploatacji zasobów naturalnych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

FI: Poszukiwanie i wydobywanie zasobów mineralnych wymaga uzyskania licencji wydawanej przez rząd w odniesieniu do górnictwa materiałów jądrowych. Przed rozpoczęciem prac górniczych wymagane jest pozwolenie rządu. Pozwolenie może zostać udzielone osobie fizycznej mającej miejsce zamieszkania w EOG lub osobie prawnej mającą siedzibę w EOG. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych (ISIC Rev. 3.1 120, CPC 5115, 883, 8675).

IE: Spółki prowadzące poszukiwania złóż i spółki górnicze prowadzące działalność w Irlandii muszą być obecne w tym kraju. W przypadku poszukiwania minerałów istnieje wymóg, aby podczas trwania prac spółki (zarówno irlandzkie, jak i zagraniczne) korzystały z usług agenta lub zatrudniały miejscowego kierownika poszukiwań w Irlandii. W przypadku górnictwa istnieje wymóg, aby państwowe pozwolenie lub licencję posiadała spółka zarejestrowana w Irlandii. Nie ma ograniczeń co do własności takiej spółki (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 13, 3.1 14, CPC 883).

Środki

FI: Kaivoslaki (ustawa o górnictwie) (621/2011); oraz
Ydinenergi laki (ustawa o energii jądrowej) (990/1987).

IE: Minerals Development Acts 1940–2017 oraz Planning Acts and Environmental Regulations.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

SI: Poszukiwanie i eksploatacja zasobów mineralnych, w tym regulowane usługi wydobywcze, podlegają wymogowi siedziby lub obywatelstwa w EOG, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim OECD (ISIC Rev. 3.1 10, ISIC Rev. 3.1 11, ISIC Rev. 3.1 12, ISIC Rev. 3.1 13, ISIC Rev. 3.1 14, CPC 883, CPC 8675).

Środki

SI: Ustawa o górnictwie z 2014 r.

- b) Samodzielne wytwarzanie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, gazu, pary wodnej i gorącej wody; transport paliwa rurociągami; przechowywanie i magazynowanie paliw transportowanych rurociągami przechowywanie i magazynowanie paliw transportowanych rurociągami usługi związane z dystrybucją energii (ISIC Rev. 3.1 40, 3.1 401, CPC 63297, 713, część 742, 74220, 887)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

DK: Przed rozpoczęciem prac właściciel lub użytkownik zamierzający wybudować infrastrukturę gazową lub rurociąg do transportu surowej lub rafinowanej ropy naftowej i produktów naftowych oraz gazu ziemnego musi uzyskać pozwolenie organów lokalnych. Liczba wydawanych pozwoleń może być ograniczona (CPC 7131).

MT: EneMalta plc ma monopol na dostawy energii elektrycznej (ISIC Rev. 3.1 401; CPC 887).

NL: Sieć elektryczna oraz sieć gazociągów należą wyłącznie do niderlandzkiego rządu (systemy przesyłowe) i innych organów publicznych (systemy dystrybucyjne) (ISIC Rev. 3.1 040, CPC 71310).

Środki:

DK: Lov om naturgasforsyning, LBK 1127 05/09/2018, lov om varmforsyning, LBK 64 21/01/2019, lov om Energinet, LBK 997 27/06/2018. Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (zarządzenie nr 1257 z 27 listopada 2019 r. w sprawie planowania, zakładania i eksploatacji zbiorników ropy naftowej, instalacji rurociągowych i rurociągów).

MT: EneMalta Act Cap. 272 and EneMalta (Transfer of Assets, Rights, Liabilities & Obligations) Act Cap. 536.

NL: Elektriciteitswet 1998; Gaswet.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

AT: W odniesieniu do przesyłu gazu zezwolenie wydaje się wyłącznie obywatelom państwa członkowskiego EOG mającym miejsce zamieszkania w EOG. Przedsiębiorstwa i spółki muszą mieć siedzibę w EOG. Operator sieci musi powołać osobę zarządzającą i dyrektora technicznego, odpowiedzialnego za techniczną kontrolę funkcjonowania sieci, będących obywatelami państwa członkowskiego EOG.

Właściwy organ może uchylić wymogi dotyczące obywatelstwa, miejsca zamieszkania i siedziby, jeżeli działanie sieci uznaje się za leżące w interesie publicznym.

W odniesieniu do transportu towarów innych niż gaz i woda zastosowanie mają następujące zasady:

- (i) w odniesieniu do osób fizycznych zezwolenie wydaje się wyłącznie obywatelom EOG, którzy muszą mieć miejsce zamieszkania w Austrii; oraz
- (ii) przedsiębiorstwa i spółki muszą mieć siedzibę w Austrii. Stosuje się test potrzeb ekonomicznych lub badanie interesu. Rurociągi transgraniczne nie mogą naruszać interesów związanych z bezpieczeństwem Austrii oraz jej statusu jako państwa neutralnego. Przedsiębiorstwa i spółki muszą powołać dyrektora zarządzającego będącego obywatelem państwa członkowskiego EOG. Właściwy organ może uchylić wymogi dotyczące obywatelstwa, miejsca zamieszkania i siedziby, jeżeli działanie rurociągu uznaje się za leżące w krajowym interesie gospodarczym (CPC 713).

Środki:

AT: Rohrleitungsgesetz (ustawa o transporcie rurociągami), BGBl. Nr. 411/1975, § 5(1) i (2), §§ 5 (1) i (3), 15, 16; oraz

Gaswirtschaftsgesetz 2011 (ustawa gazowa), BGBl. I nr 107/2011, art. 43 i 44, art. 90 i 93.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgraniczny handel usługami – (dotyczy wyłącznie regionalnego szczebla władzy), traktowanie narodowe, obecność lokalna:

AT: W odniesieniu do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej zezwolenie wydaje się wyłącznie obywatelom państwa członkowskiego EOG mającym miejsce zamieszkania w EOG. Jeżeli operator wyznacza osobę zarządzającą lub dzierżawcę, wymóg miejsca zamieszkania uchyla się.

Osoby prawne (przedsiębiorstwa) i spółki muszą mieć siedzibę w EOG. Muszą powołać dyrektora zarządzającego lub dzierżawcę będących obywatelami państwa członkowskiego EOG mającym miejsce zamieszkania w EOG.

Właściwy organ może uchylić wymogi dotyczące miejsca zamieszkania, siedziby i obywatelstwa, jeżeli działanie sieci uznaje się za leżące w interesie publicznym (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 887).

Środki:

AT: Burgenländisches Elektrizitätswesengesetz 2006, LGBL Nr. 59/2006 z późniejszymi zmianami; Niederösterreichisches Elektrizitätswesengesetz, LGBL Nr. 7800/2005 z późniejszymi zmianami; Landesgesetz, mit dem das Oberösterreichische Elektrizitätswirtschafts- und -organisationsgesetz 2006 erlassen wird (Oö. EIWOG 2006), LGBL Nr. 1/2006 z późniejszymi zmianami; Salzburger Landeselektrizitätsgesetz 1999 (LEG), LGBL Nr. 75/1999 z późniejszymi zmianami;

Gesetz vom 16. November 2011 über die Regelung des Elektrizitätswesens in Tirol (Tiroler Elektrizitätsgesetz 2012 – TEG 2012), LGBL Nr. 134/2011;

Gesetz über die Erzeugung, Übertragung und Verteilung von elektrischer Energie (Vorarlberger Elektrizitätswirtschaftsgesetz), LGBL Nr. 59/2003 z późniejszymi zmianami;

Gesetz über die Neuregelung der Elektrizitätswirtschaft (Wiener Elektrizitätswirtschaftsgesetz 2005 – WEIWG 2005), LGBL Nr. 46/2005;

Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz (ELWOG), LGBL Nr. 70/2005; oraz

Kärntner Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz (ELWOG), LGBL Nr. 24/2006.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

CZ: Do wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej oraz obrotu energią elektryczną i innych rodzajów działalności operatora rynku energii elektrycznej, a także do wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i magazynowania gazu oraz obrotu gazem, a także do wytwarzania i dystrybucji energii cieplnej wymagane jest zezwolenie. Takie zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej posiadającej zezwolenie na pobyt lub osobie prawnej mającej siedzibę w Unii. W odniesieniu do przesyłu energii elektrycznej i gazu oraz licencji dla operatorów rynku obowiązują prawa wyłączne (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 63297, 742, 887).

LT: Zezwolenia na przesył, dystrybucję i dostarczanie energii elektrycznej oraz organizację obrotu energią elektryczną można wydawać jedynie osobom prawnym mającym siedzibę w Republice Litewskiej lub oddziałom zagranicznych osób prawnych lub innych organizacji innego państwa członkowskiego mającym siedzibę w Republice Litewskiej. Zezwolenia na wytwarzanie energii elektrycznej, rozwój zdolności do produkcji energii elektrycznej i budowę linii bezpośredniej można wydawać osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania w Republice Litewskiej lub oddziałom osób prawnych lub innych organizacji innych państw członkowskich mającym siedzibę w Republice Litewskiej. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług konsultingowych dotyczących przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej świadczonych na podstawie wynagrodzenia lub umowy (ISIC Rev. 3.1 401, CPC 887).

W przypadku paliw wymagana jest siedziba na Litwie. Licencje na przesył, dystrybucję i magazynowanie paliw oraz skraplanie gazu ziemnego można wydawać jedynie osobom prawnym mającym siedzibę w Republice Litewskiej lub oddziałom osób prawnych lub innych organizacji (jednostek zależnych) innego państwa członkowskiego mającym siedzibę w Republice Litewskiej.

Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług konsultingowych dotyczących przesyłu i dystrybucji paliw świadczonych na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 713, CPC 887).

PL: Na mocy ustawy Prawo energetyczne uzyskania koncesji wymaga wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie:

- (i) wytwarzania paliw lub energii, z wyłączeniem: wytwarzania paliw stałych lub paliw gazowych; wytwarzania energii elektrycznej w źródłach o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nieprzekraczającej 50 MW niezaliczanych do instalacji odnawialnego źródła energii; kogeneracji energii elektrycznej i ciepła w źródłach o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nieprzekraczającej 5 MW niezaliczanych do instalacji odnawialnego źródła energii; wytwarzania ciepła w źródłach o łącznej mocy zainstalowanej cieplnej nieprzekraczającej 5 MW;
- (ii) magazynowania paliw gazowych w instalacjach magazynowych, skraplania gazu ziemnego i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego w instalacjach skroplonego gazu ziemnego, a także magazynowania paliw ciekłych, z wyłączeniem: lokalnego magazynowania gazu płynnego w instalacjach o przepustowości poniżej 1 MJ/s oraz magazynowania paliw ciekłych w obrocie detalicznym;
- (iii) przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, z wyłączeniem: dystrybucji paliw gazowych w sieci o przepustowości poniżej 1 MJ/s oraz przesyłania lub dystrybucji ciepła, jeżeli łączna moc zamówiona przez odbiorców nie przekracza 5 MW;

- (iv) obrotu paliwami lub energią, z wyłączeniem: obrotu paliwami stałymi; obrotu energią elektryczną za pomocą instalacji o napięciu poniżej 1 kV będącej własnością odbiorcy; obrotu paliwami gazowymi, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 100 000 EUR; obrotu gazem płynnym, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza 10 000 EUR; oraz obrotu paliwami gazowymi i energią elektryczną dokonywanego na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych przez domy maklerskie prowadzące działalność maklerską w zakresie obrotu towarami giełdowymi, a także obrotu ciepłem, jeżeli moc zamówiona przez odbiorców nie przekracza 5 MW. Ograniczenia dotyczące obrotu nie mają zastosowania do usług w zakresie obrotu hurtowego paliwami gazowymi lub gazem płynnym lub do usług detalicznych w odniesieniu do gazu w butlach.

Właściwy organ może udzielić koncesji wyłącznie wnioskodawcy, który zarejestrował główne miejsce prowadzenia działalności lub miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej (ISIC Rev. 3.1 040, CPC 63297, 74220, CPC 887).

Środki:

CZ: Ustawa nr 458/2000 o warunkach dla przedsiębiorstw i administracji publicznej w sektorach energetycznych (ustawa energetyczna).

LT: Ustawa nr VIII-1973 z dnia 10 października 2000 r. o gazie ziemnym w Republice Litewskiej oraz ustawa w sprawie energii elektrycznej Republiki Litewskiej z dnia 20 lipca 2000 r. – nr VIII-1881.

PL: Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, art. 32 i 33.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

SI: Produkcja, handel, dostawy do odbiorców końcowych, przesył i dystrybucja energii elektrycznej i gazu ziemnego wymagają siedziby w Unii (ISIC Rev. 3.1 4010, 4020, CPC 7131, CPC 887).

Środki:

SI: Energetski zakon (ustawa energetyczna) z 2014 r., Dziennik Urzędowy Republiki Słowenii, nr 17/2014.; oraz ustawa o górnictwie z 2014 r.

Zastrzeżenie nr 18 – Rolnictwo, rybołówstwo i produkcja

Sektor – podsektor	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo; hodowla zwierząt i reniferów, rybołówstwo i rolnictwo; działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, 050, 0501, 0502, 221, 222, 323, 324, CPC 881, 882, 88442
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Klauzula najwyższego uprzywilejowania Wymogi dotyczące wyników Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Obecność lokalna
Rozdział:	Liberalizacja inwestycji; Transgraniczny handel usługami
Szczebel władzy:	UE / państwo członkowskie (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, CPC 881)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe:

IE: Ustanowienie działalności w sektorze młynarstwa przez rezydentów zagranicznych wymaga zezwolenia (ISIC Rev. 3.1 1531).

Środki:

IE: Agriculture Produce (Cereals) Act, 1933.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Jedynie obywatele państwa członkowskiego EOG mający miejsce zamieszkania na obszarze hodowli reniferów mogą być właścicielami reniferów i mogą prowadzić chów reniferów. Mogą zostać przyznane prawa wyłączne.

FR: Do członkostwa w spółdzielni rolniczej lub pełnienia funkcji osoby zarządzającej takiej spółdzielni wymagane jest uprzednie zezwolenie (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015).

SE: Właścicielami i operatorami hodowli reniferów mogą być tylko Lapończycy.

Środki:

FI: Poronhoitolaki (ustawa o hodowli reniferów) (848/1990), rozdział 1, s. 4, protokół 3 do Traktatu o przystąpieniu Finlandii.

FR: Code rural et de la pêche maritime.

SE: Ustawa o hodowli reniferów (1971:437), sekcja 1.

b) Rybołówstwo i akwakultura (ISIC Rev. 3.1 050, 0501, 0502, CPC 882)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz usługi transgraniczne: dostęp do rynku:

FR: Francuski statek pływający pod francuską banderą może uzyskać upoważnienie do połowów lub może być upoważniony do prowadzenia połowów na podstawie kwot krajowych jedynie pod warunkiem ustalenia, że istnieje rzeczywisty ekonomiczny związek na terytorium Francji, a statek jest zarządzany i kontrolowany ze stałej siedziby znajdującej się na terytorium Francji (ISIC Rev. 3.1 050, CPC 882).

Środki:

FR: Code rural et de la pêche maritime.

c) Produkcja – działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (ISIC Rev. 3.1 221, 222, 323, 324, CPC 88442)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz usługi transgraniczne: dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

LV: Jedynie osoby prawne zarejestrowane na Łotwie oraz osoby fizyczne z Łotwy mają prawo do zakładania środków masowego przekazu i publikowania w nich. Oddziały nie są dozwolone (CPC 88442).

Środki:

LV: Ustawa o prasie i innych środkach masowego przekazu, s. 8.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

DE (dotyczy także regionalnego szczebla władzy): Wszystkie publicznie rozpowszechniane lub drukowane gazety, dzienniki lub czasopisma muszą wyraźnie wskazywać „odpowiedzialnego redaktora” (pełne imię i nazwisko i adres osoby fizycznej). Odpowiedzialny redaktor musi posiadać miejsce stałego zamieszkania w Niemczech, Unii lub państwie członkowskim EOG. Federalny Minister Spraw Wewnętrznych może dopuścić wyjątki od tej zasady (ISIC Rev. 3.1 223, 224).

Środki:

DE:

Poziom regionalny:

Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW);

Bayerisches Pressegesetz (BayPrG);

Berliner Pressegesetz (BlPrG);

Brandenburgisches Landespressegesetz (BbgPG);

Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG);

Hamburgisches Pressegesetz;

Hessisches Pressegesetz (HPresseG);

Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V);

Niedersächsisches Pressegesetz (NPresseG);

Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW);

Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz;

Saarländisches Mediengesetz (SMG);

Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG);

Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt (Landespressegesetz);

Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH);

Thüringer Pressegesetz (TPG).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

IT: W zakresie, w jakim Zjednoczone Królestwo umożliwia włoskim inwestorom posiadanie ponad 49 % kapitału i praw głosu w wydawnictwie Zjednoczonego Królestwa, Włochy umożliwiają inwestorom Zjednoczonego Królestwa posiadanie ponad 49 % kapitału i praw głosu we włoskim wydawnictwie na takich samych warunkach (ISIC Rev. 3.1 221, 222).

Środki:

IT: Ustawa 416/1981, art. 1 (z późniejszymi zmianami).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

PL: Wymóg obywatelstwa dla redaktorów naczelnych gazet i czasopism (ISIC Rev. 3.1 221, 222).

Środki:

PL: Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, Dz.U. 1984 nr 5 poz. 24 z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

SE: Osoby fizyczne będące właścicielami czasopism, które są drukowane i wydawane w Szwecji, muszą mieć miejsce zamieszkania w Szwecji lub obywatelstwo państwa członkowskiego EOG. Właściciele takich czasopism będący osobami prawnymi muszą mieć siedzibę w EOG. Za czasopisma, które są drukowane i wydawane w Szwecji, oraz nagrania techniczne musi odpowiadać redaktor, który ma miejsce zamieszkania w Szwecji (ISIC Rev. 3.1 22, CPC 88442).

Środki:

SE: Ustawa o wolności prasy (1949:105);
ustawa o prawie podstawowym do wolności wypowiedzi (1991:1469) oraz
ustawa o zarządzeniach dotyczących ustawy o wolności prasy oraz o prawie podstawowym do wolności wypowiedzi (1991:1559).

Wykaz Zjednoczonego Królestwa

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane (wszystkie zawody z wyjątkiem związanych z opieką zdrowotną)

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane (usługi weterynaryjne)

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi badawczo-rozwojowe

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi komunikacyjne

Zastrzeżenie nr 7 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi związane z branżą energetyczną

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Sektor: Wszystkie sektory

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula największego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Rozdział: Liberalizacja inwestycji

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – wymogi dotyczące wyników

Zjednoczone Królestwo może egzekwować zobowiązanie lub przedsięwzięcie podjęte zgodnie z przepisami kodeksu przejęć i fuzji (City Code on Takeovers and Mergers) regulującymi zobowiązania ofertowe lub zgodnie z umowami przyrzeczonymi (Deeds of Undertaking) w odniesieniu do przejęć lub fuzji, w przypadku gdy zobowiązanie lub przedsięwzięcie nie jest nałożone lub wymagane jako warunek zatwierdzenia przejęcia lub fuzji.

Środki:

The City Code on Takeovers and Mergers (kodeks przejęć i fuzji)

Ustawa o spółkach z 2006 r.

Law of Property (Miscellaneous Provisions) Act 1989 (ustawa o prawie własności z 1989 r.)
w odniesieniu do umów przyrzeczonych w związku z przejęciami lub fuzjami

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Niniejsze zastrzeżenie ma zastosowanie wyłącznie usług w zakresie zdrowia, społecznych lub edukacyjnych.:

Sprzedając lub zbywając swoje udziały kapitałowe lub aktywa w istniejącym przedsiębiorstwie państwowym lub istniejącym podmiocie rządowym świadczącym usługi w zakresie zdrowia, społecznych lub edukacyjnych (CPC 93, 92), UK może nałożyć zakazy lub ograniczenia dotyczące własności takich udziałów lub aktywów oraz możliwości właścicieli takich udziałów lub aktywów w zakresie kontroli wszelkich powstałych w rezultacie przedsiębiorstw przez inwestorów z Unii lub ich przedsiębiorstwa. W odniesieniu do takiej sprzedaży lub zbycia w inny sposób UK może przyjąć lub utrzymać dowolny środek dotyczący obywatelstwa kadry kierowniczej wyższego szczebla lub członków zarządu, a także dowolny środek ograniczający liczbę dostawców.

Do celów niniejszego zastrzeżenia:

- (i) każdy środek utrzymany lub przyjęty po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy, który w momencie sprzedaży lub zbycia w inny sposób nakłada zakazy lub ograniczenia dotyczące własności udziałów kapitałowych lub aktywów lub nakłada wymogi dotyczące obywatelstwa lub ograniczenia dotyczące liczby dostawców opisane w niniejszym zastrzeżeniu, uznaje się za istniejący środek; oraz
- (ii) „przedsiębiorstwo państwowe” oznacza przedsiębiorstwo będące własnością UK lub kontrolowane poprzez udziały własnościowe przez UK, w tym przedsiębiorstwo założone po wejściu w życie niniejszej Umowy wyłącznie w celu sprzedaży lub zbycia udziałów kapitałowych lub aktywów istniejącego przedsiębiorstwa państwowego lub podmiotu rządowego.

Środki:

Jak określono w elemencie „opis” wskazanym powyżej.

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane (wszystkie zawody z wyjątkiem związanych z opieką zdrowotną)

Sektor – podsektor Zawody regulowane – usługi prawne; usługi audytu

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 861, CPC 862

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Usługi prawne (część CPC 861)

W celu świadczenia niektórych usług prawnych konieczne może być uzyskanie zezwolenia lub licencji od właściwego organu lub spełnienie wymogów rejestracyjnych. W zakresie, w jakim wymogi dotyczące uzyskania zezwolenia, licencji lub rejestracji są niedyskryminujące i zgodne ze zobowiązaniami nałożonymi na podstawie art. 194 niniejszej Umowy, nie są one wymienione. Mogą one na przykład obejmować wymóg uzyskania określonych kwalifikacji, ukończenia uznanego okresu kształcenia lub wymogi w ramach członkostwa dotyczące adresu urzędowego lub adresu pocztowego w jurysdykcji właściwego organu.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Do celów świadczenia niektórych usług prawnych dotyczących prawa krajowego UK odpowiedni organ regulacyjny lub zawodowy może wymagać miejsca zamieszkania (obecności handlowej). Zastosowanie mają niedyskryminujące wymogi dotyczące formy prawnej.

Do celów świadczenia niektórych usług prawnych dotyczących prawa krajowego UK związanych z imigracją odpowiedni organ regulacyjny lub zawodowy może wymagać miejsca zamieszkania.

Środki:

W odniesieniu do Anglii i Walii – Solicitors Act 1974, Administration of Justice Act 1985 i Legal Services Act 2007. W odniesieniu do Szkocji – Solicitors (Scotland) Act 1980 oraz Legal Services (Scotland) Act 2010. W odniesieniu do Irlandii Północnej – Solicitors (Northern Ireland) Order 1976. W odniesieniu do wszystkich jurysdykcji – Immigration and Asylum Act 1999. Ponadto środki stosowane w każdej jurysdykcji obejmują wszelkie wymogi określone przez organy zawodowe i regulacyjne.

b) Usługi audytu (CPC 86211, 86212 inne niż usługi rachunkowo-księgowe)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji - traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami - traktowanie narodowe:

Właściwe organy UK mogą uznać równoważność kwalifikacji audytora będącego obywatelem Unii lub jakiegokolwiek państwa trzeciego w celu zezwolenia mu na działalność w charakterze biegłego rewidenta w UK z zastrzeżeniem wzajemności (CPC 8621).

Środki:

Ustawa o spółkach z 2006 r. (The Companies Act 2006).

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane (usługi weterynaryjne)

Sektor – podsektor Zawody regulowane – usługi weterynaryjne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 932

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

Do przeprowadzania zabiegów weterynaryjnych wymagana jest fizyczna obecność. Praktykowanie zawodu lekarza weterynarii jest zarezerwowane dla wykwalifikowanych lekarzy weterynarii zarejestrowanych w izbie lekarsko-weterynaryjnej Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS).

Środki:

Ustawa o lekarzach weterynarii z 1966 r. (Veterinary Surgeons Act 1966).

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi badawczo-rozwojowe

Sektor – podsektor Usługi badawczo-rozwojowe (B+R)

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 851, 853

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W przypadku usług badawczo-rozwojowych korzystających z finansowania zapewnianego przez UK, wyłączone prawa lub zezwolenia mogą być przyznane wyłącznie obywatelom UK oraz osobom prawnym z UK posiadającym siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w UK (CPC 851, 853).

Niniejsze zastrzeżenie pozostaje bez uszczerbku dla części piątej niniejszej Umowy oraz dla wyłączenia udzielania zamówień przez Stronę lub subsydiów lub dotacji udzielanych przez Strony w art. 123 ust. 6 i 7 niniejszej Umowy.

Środki:

Wszystkie obecnie istniejące i wszystkie przyszłe programy badań lub innowacji.

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw

Sektor – podsektor Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy bez obsługi i inne usługi dla przedsiębiorstw

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 831

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Rodział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

W przypadku wynajmu lub leasingu statków powietrznych bez załogi statek powietrzny użytkowany przez przewoźnika lotniczego z UK podlega mającym zastosowanie wymogom rejestracji statków powietrznych. Umowa leasingu bez załogi, której stroną jest przewoźnik lotniczy z UK, podlega wymogom określonym w przepisach prawa krajowego dotyczących bezpieczeństwa lotniczego, na przykład obowiązkowi uzyskania uprzedniej zgody i innym warunkom mającym zastosowanie do używania statków powietrznych zarejestrowanych w państwach trzecich.

Rejestracja może podlegać wymogowi, aby statek powietrzny stanowił własność osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa albo przedsiębiorstwa spełniającego szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału (CPC 83104).

W przypadku usług komputerowego systemu rezerwacji (KSR), w przypadku gdy dostawcy usług KSR prowadzący działalność poza UK nie zapewniają przewoźnikom lotniczym z UK traktowania równoważnego (tj. niedyskryminującego) temu, jakie zapewnia się w UK, lub w przypadku gdy przewoźnicy lotniczy spoza UK nie zapewniają dostawcom usług KSR z UK traktowania równoważnego temu, jakie zapewnia się w UK, można wprowadzić środki mające na celu zapewnienie równoważnego traktowania wobec, odpowiednio, przewoźników lotniczych spoza UK ze strony dostawców usług KSR prowadzących działalność w UK lub wobec dostawców usług KSR spoza UK ze strony przewoźników lotniczych z UK.

Środki:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (wersja przekształcona) utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej z 2018 r. oraz zmienione rozporządzeniami w sprawie wykonywania przewozów lotniczych (zmiana itp.) (wystąpienie z UE) (Operation of Air Services (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations) (S.I. 2018/1392).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 80/2009 z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie kodeksu postępowania dla komputerowych systemów rezerwacji i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 2299/89, utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej z 2018 r. oraz zmienione rozporządzeniami w sprawie komputerowych systemów rezerwacji (zmiana) (wystąpienie z UE) (Computer Reservation Systems (Amendment) (EU Exit) Regulations 2018) (S.I. 2018/1080).

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi komunikacyjne

Sektor – podsektor Usługi komunikacyjne – usługi pocztowe i kurierskie

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 71235, część CPC 73210, część 751

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

Organizacja umieszczania skrzynek pocztowych na publicznych drogach, emitowania znaczków pocztowych i świadczenia usługi przesyłek poleconych stosowanych w procedurach sądowych lub administracyjnych może zostać ograniczona zgodnie z przepisami krajowymi. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że operatorzy pocztowi mogą być przedmiotem szczególnego obowiązku świadczenia usługi powszechnej lub wkładu finansowego na fundusz kompensacyjny.

Środki:

Ustawa o usługach pocztowych z 2000 r. (Postal Services Act 2000) i Ustawa o usługach pocztowych z 2011 r. (Postal Services Act 2011).

Zastrzeżenie nr 7 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Sektor – podsektor Usługi transportowe – usługi pomocnicze w branży transportu wodnego, usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego, usługi pomocnicze w branży transportu drogowego, usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 748, 749

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

a) Usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego (CPC 746)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

Poziom otwarcia usług obsługi naziemnej jest uzależniony od rozmiarów portu lotniczego. Liczba dostawców w poszczególnych portach lotniczych może być ograniczona. W przypadku „dużych portów lotniczych” nie może wynosić mniej niż dwóch usługodawców.

Środki:

The Airports (Groundhandling) Regulations 1997 (S.I. 1997/2389) (rozporządzenia o portach lotniczych – obsługa naziemna, z 1997 r.).

b) Usługi wspierające we wszystkich rodzajach transportu

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Usługi celne, w tym usługi w zakresie odprawy celnej oraz usługi związane z korzystaniem z magazynów do czasowego składowania lub składów celnych, mogą być świadczone wyłącznie przez osoby mające siedzibę w UK. Dla uniknięcia wątpliwości dotyczy to również rezydentów UK, osób posiadających stałe miejsce prowadzenia działalności w UK lub siedzibę statutową w UK.

Środki:

Taxation (Cross-Border Trade Act) 2018 (opodatkowanie – ustawa o handlu transgranicznym z 2018 r.); the Customs and Excise Management Act 1979 (ustawa o zarządzaniu cłem i akcyzą z 1979 r.); the Customs (Export) (EU Exit) Regulations 2019 (rozporządzenia celne – przywóz (wystąpienie z UE) z 2019 r.); the Customs (Import Duty) (EU Exit) Regulations 2018 (rozporządzenia celne – wywóz (wystąpienie z UE) z 2018 r.); the Customs (Special Procedures and Outward Processing) (EU Exit) Regulations 2018 (rozporządzenia celne – procedury specjalne i uszlachetnianie bierne (wystąpienie z UE) z 2018 r.); the Customs and Excise (Miscellaneous Provisions and Amendments) (EU Exit) Regulations 2019/1215 (rozporządzenia celne i akcyzowe (przepisy różne i zmiany) (wystąpienie z UE).

c) Usługi pomocnicze w branży transportu wodnego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

W odniesieniu do usług portowych podmiot zarządzający portem lub właściwy organ może ograniczyć liczbę dostawców usług portowych dla danej usługi portowej.

Środki:

Rozporządzenie (UE) 2017/352 z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiające ramy świadczenia usług portowych oraz wspólne zasady dotyczące przejrzystości finansowej portów, art. 6, utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej (European Union (Withdrawal) Act) z 2018 r. zmienioną rozporządzeniami dotyczącymi usług pilotażu i usług portowych (zmiana) (wystąpienie z UE) z 2020 r. (Pilotage and Port Services (Amendment) (EU Exit) Regulations 2020) (S.I. 2020/671);

Port Services Regulations 2019 (rozporządzenia dotyczące usług portowych z 2019 r.).

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi związane z branżą energetyczną

Sektor – podsektor Działalność związana z branżą energetyczną – górnictwo
i wydobywanie

Klasyfikacja gospodarcza: ISIC Rev. 3.1 11, 8675, 883

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Szczebel władzy: Centralny i regionalny (o ile nie określono inaczej)

Opis:

Do podjęcia działalności poszukiwawczej i wydobywczej na szelfie kontynentalnym UK (UK Continental Shelf – UKCS) oraz świadczenia usług wymagających bezpośredniego dostępu do zasobów naturalnych lub ich eksploatacji niezbędna jest licencja.

Niniejsze zastrzeżenie ma zastosowanie do licencji wydanych w odniesieniu do działalności wydobywczej na szelfie kontynentalnym UK. Aby uzyskać licencję, spółka musi posiadać miejsce prowadzenia działalności w UK. Oznacza to:

- (i) posiadanie w UK personelu;
- (ii) rejestrację w Companies House spółki w UK; albo

- (iii) rejestrację w Companies House oddziału spółki zagranicznej w UK.

Wymóg ten dotyczy każdego przedsiębiorstwa, które ubiega się o nową licencję, oraz każdego przedsiębiorstwa, które chce przystąpić do istniejącej licencji poprzez przeniesienie. Ma on zastosowanie do wszystkich licencji oraz do wszystkich przedsiębiorstw, bez względu na to, czy dane przedsiębiorstwo prowadzi działalność operacyjną. Aby być stroną licencji obejmującej obszar wydobywania, spółka musi: a) być zarejestrowana w Companies House jako spółka z UK; lub b) prowadzić działalność za pośrednictwem stałego miejsca prowadzenia działalności w UK zgodnie z sekcją 148 ustawy Finance Act 2003 (co zazwyczaj wymaga posiadania w UK personelu) (ISIC Rev. 3.1 11, CPC 883, 8675).

Środki:

Petroleum Act 1998 (ustawa o ropie naftowej).

ZALĄCZNIK 20**PRZYSZŁE ŚRODKI**

Uwagi

1. W wykazie Zjednoczonego Królestwa i Unii określono, na podstawie art. 133, 139 i 195 niniejszej Umowy, zastrzeżenia dokonane przez Zjednoczone Królestwo i Unię w odniesieniu do istniejących środków, które nie są zgodne z obowiązkami wynikającymi z:
 - a) art. 128 lub 135 niniejszej Umowy;
 - b) art. 136 niniejszej Umowy;
 - c) art. 129 lub 137 niniejszej Umowy;
 - d) art. 130 lub 138 niniejszej Umowy;
 - e) art. 131 niniejszej Umowy;
 - f) art. 132 niniejszej Umowy;
 - g) art. 194 niniejszej Umowy.

2. Zastrzeżenia Strony pozostają bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z GATS.
3. Każde zastrzeżenie określa następujące elementy:
 - a) „sektor” odnosi się do ogólnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - b) „podsektor” odnosi się do konkretnego sektora, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - c) „klasyfikacja gospodarcza” odnosi się, w stosownych przypadkach, do działalności objętej zastrzeżeniem zgodnie z CPC, ISIC rev 3.1, lub inaczej jak wyraźnie opisano w zastrzeżeniu Strony;
 - d) „rodzaj zastrzeżenia” określa obowiązek, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do którego dokonano zastrzeżenia;
 - e) „opis” określa zakres sektorów, podsektorów lub działalności objętych zastrzeżeniem; oraz
 - f) „istniejące środki” oznaczają, do celów przejrzystości, istniejące środki mające zastosowanie do sektora, podsektora lub działalności objętych zastrzeżeniem.
4. Dokonując interpretacji zastrzeżenia, uwzględnia się wszystkie jego elementy. Element „opis” jest nadrzędny w stosunku do wszystkich innych elementów.

5. Do celów wykazów Zjednoczonego Królestwa i Unii Europejskiej:
 - a) „ISIC Rev. 3.1” oznacza Międzynarodową Standardową Klasyfikację Rodzajów Działalności określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 4, ISIC Rev. 3.1, 2002;
 - b) „CPC” oznacza tymczasową Centralną Klasyfikację Produktów (dokumenty statystyczne Departamentu Spraw Gospodarczych i Społecznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, Nowy Jork, 1991).
6. Do celów wykazów Zjednoczonego Królestwa i Unii zastrzeżenia dotyczącego wymogu obecności lokalnej na terytorium Unii lub Zjednoczonego Królestwa dokonuje się w odniesieniu do art. 136 niniejszej Umowy, a nie w odniesieniu do art. 135 lub 137 niniejszej Umowy. Ponadto wymóg taki nie jest traktowany jako zastrzeżenie wobec art. 129 niniejszej Umowy.
7. Zastrzeżenie dokonane na poziomie Unii stosuje się do środków Unii, do środków państwa członkowskiego na szczeblu centralnym lub do środków instytucji rządowych lub samorządowych w państwie członkowskim, chyba że dane zastrzeżenie wyklucza państwo członkowskie. Zastrzeżenie dokonane przez państwo członkowskie stosuje się do środków na centralnym, regionalnym lub lokalnym szczeblu władzy w tym państwie członkowskim. Do celów zastrzeżeń Belgii centralny szczebel władzy obejmuje rząd federalny oraz rządy regionów i wspólnot, gdyż każde z nich posiada równoważne kompetencje ustawodawcze. Do celów zastrzeżeń Unii i jej państw członkowskich regionalny szczebel władzy w Finlandii oznacza Wyspy Alandzkie. Zastrzeżenie dokonane na szczeblu Zjednoczonego Królestwa stosuje się do środków na centralnym, regionalnym lub lokalnym szczeblu władzy.

8. Poniższy wykaz zastrzeżeń nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur dotyczących kwalifikacji, norm technicznych oraz wymogów i procedur w zakresie licencjonowania, w przypadku gdy nie stanowią one ograniczenia dostępu do rynku lub traktowania narodowego w rozumieniu art. 128, 129, 135, 136, 137 lub 194 niniejszej Umowy. Środki te mogą obejmować w szczególności konieczność uzyskania licencji, spełnienia obowiązków świadczenia usługi powszechnej, posiadania uznanych kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, spełnienia wymogu przynależności do konkretnego zawodu, takiego jak wymóg członkostwa w organizacji zawodowej, posiadania lokalnego przedstawiciela na potrzeby świadczenia usługi lub utrzymywania lokalnego adresu lub spełnienia wszelkich innych niedyskryminujących wymogów, zgodnie z którymi pewne rodzaje działalności nie mogą być prowadzone w strefach lub obszarach chronionych. Chociaż środki takie nie są wymienione, nadal mają zastosowanie.

9. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku Unii obowiązek przyznania traktowania narodowego nie pociąga za sobą wymogu rozszerzenia na osoby fizyczne lub prawne ze Zjednoczonego Królestwa traktowania przyznanego w państwie członkowskim na mocy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jakiegokolwiek środka przyjętego na podstawie tego traktatu, w tym środków je wdrażających w państwach członkowskich, w odniesieniu do:
 - a) osób fizycznych lub rezydentów innego państwa członkowskiego; lub

- b) osób prawnych utworzonych lub zorganizowanych na podstawie prawa innego państwa członkowskiego lub Unii, oraz posiadających swoją siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w Unii.
10. Traktowanie przyznawane osobom prawnym założonym przez inwestorów Strony zgodnie z prawem drugiej Strony (w tym, w przypadku Unii, prawem państwa członkowskiego) i mającym swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium tej drugiej Strony pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich warunków lub obowiązków zgodnych z tytułem II rozdział 2 w części drugiej działu pierwszego niniejszej Umowy, które mogły zostać nałożone na takie osoby prawne w chwili zakładania działalności na terytorium tej drugiej Strony i które nadal mają zastosowanie.
11. Wykazy mają zastosowanie wyłącznie do terytoriów Zjednoczonego Królestwa i Unii Europejskiej zgodnie z art. 520 ust. 2 oraz art. 774 niniejszej Umowy i mają znaczenie wyłącznie w ramach stosunków handlowych między Unią i jej państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem. Nie mają one wpływu na prawa i obowiązki państw członkowskich wynikające z prawa Unii.
12. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niedyskryminujący środek nie stanowi ograniczenia dostępu do rynku w rozumieniu art. 128, 135 lub 194 niniejszej Umowy, w przypadku każdego środka:

- a) wymagającego oddzielenia własności infrastruktury od własności towarów dostarczanych lub usług świadczonych w ramach tej infrastruktury, aby zapewnić uczciwą konkurencję, na przykład w dziedzinie energii, transportu i telekomunikacji;
- b) ograniczającego koncentrację własności w celu zapewnienia uczciwej konkurencji;
- c) mającego na celu zapewnienie ochrony zasobów naturalnych i środowiska, w tym ograniczenie dostępności, liczby i zakresu udzielanych koncesji, oraz ogłoszenie moratorium lub wprowadzenie zakazu;
- d) ograniczającego liczbę udzielanych zezwoleń z powodu ograniczeń technicznych lub fizycznych na przykład dotyczących widma i częstotliwości na potrzeby telekomunikacji; lub
- e) wymagającego, aby określony odsetek akcjonariuszy, właścicieli, wspólników przedsiębiorstwa lub osób nim zarządzających posiadał określone kwalifikacje zawodowe lub wykonywał określony zawód, na przykład zawód prawnika lub księgowego.

13. W odniesieniu do usług finansowych: W odróżnieniu od zagranicznych jednostek zależnych oddziały ustanowione bezpośrednio w państwie członkowskim przez instytucję finansową spoza Unii Europejskiej nie podlegają, poza pewnymi ograniczonymi wyjątkami, regulacjom ostrożnościowym zharmonizowanym na poziomie Unii Europejskiej, które pozwalają takim jednostkom zależnym na korzystanie ze zwiększonych ułatwień przy zakładaniu nowych przedsiębiorstw oraz przy świadczeniu usług transgranicznych w całej Unii. Dlatego też takie oddziały otrzymują zezwolenie na prowadzenie działalności na terytorium państwa członkowskiego na warunkach równoważnych warunkom stosowanym wobec krajowych instytucji finansowych tego państwa członkowskiego oraz mogą zostać zobowiązane do spełnienia pewnych konkretnych wymogów ostrożnościowych, takich jak, w przypadku usług bankowych i związanych z papierami wartościowymi, oddzielna kapitalizacja i inne wymogi związane z wypłacalnością oraz wymogi w zakresie sprawozdań i publikacji rachunków lub, w przypadku ubezpieczeń, wymóg konkretnych gwarancji i depozytów, oddzielnej kapitalizacji oraz umiejscowienia w danym państwie członkowskim aktywów stanowiących rezerwy techniczne i co najmniej jednej trzeciej marginesu wypłacalności.

W poniższym wykazie zastrzeżeń stosuje się następujące skróty:

UK Zjednoczone Królestwo

UE Unia Europejska, w tym jej wszystkie państwa członkowskie

AT Austria

BE Belgia

BG Bułgaria

CY Cypr

CZ Czechy

DE Niemcy

DK Dania

EE Estonia

EL Grecja

ES Hiszpania

FI Finlandia

FR Francja

HR Chorwacja

HU Węgry

IE Irlandia

IT Włochy

LT Litwa

LU Luksemburg

LV Łotwa

MT Malta

NL Niderlandy

PL Polska

PT Portugalia

RO Rumunia

SE Szwecja

SI Słowenia

SK Słowacja

Wykaz Unii

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane – inne niż zawody związane z opieką zdrowotną

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane – zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów leczniczych

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi badawczo-rozwojowe

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi w zakresie nieruchomości

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy

Zastrzeżenie nr 7 – Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw – usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi ochroniarskie i detektywistyczne

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw

Zastrzeżenie nr 11 – Telekomunikacja

Zastrzeżenie nr 12 – Sektor budowlany

Zastrzeżenie nr 13 – Usługi w zakresie dystrybucji

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi w zakresie edukacji

Zastrzeżenie nr 15 – Usługi w zakresie ochrony środowiska naturalnego

Zastrzeżenie nr 16 – Usługi finansowe

Zastrzeżenie nr 17 – Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Zastrzeżenie nr 18 – Usługi związane z turystyką i podróżami

Zastrzeżenie nr 19 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Zastrzeżenie nr 20 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Zastrzeżenie nr 21 – Rolnictwo, rybołówstwo i woda

Zastrzeżenie nr 22 – Usługi związane z branżą energetyczną

Zastrzeżenie nr 23 – Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Sektor: Wszystkie sektory

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Obowiązki dotyczące usług prawnych

Rozdział / sekcja: Liberalizacja inwestycji, transgraniczny handel usługami i ramy regulacyjne dotyczące usług prawnych

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Zakładanie przedsiębiorstw

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

UE: Usługi uważane za usługi użyteczności publicznej na poziomie krajowym lub lokalnym mogą być przedmiotem monopoli publicznych lub praw wyłącznych przyznanych prywatnym podmiotom gospodarczym.

Usługi użyteczności publicznej istnieją w sektorach takich jak usługi konsultingu naukowego i technicznego, usługi związane z badaniami i rozwojem w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, usługi w zakresie badań i analiz technicznych, usługi w zakresie ochrony środowiska, usługi w zakresie zdrowia, usługi transportowe i usługi pomocnicze dla wszystkich środków transportu. Prawa wyłączne do świadczenia takich usług są często udzielane prywatnym podmiotom gospodarczym, na przykład podmiotom gospodarczym mającym koncesje od organów publicznych, podlegającym szczególnym obowiązkom w zakresie świadczenia usług. Mając na uwadze, że usługi użyteczności publicznej często istnieją również poniżej szczebla centralnego, szczegółowe i wyczerpujące wykazy dla poszczególnych sektorów nie są uzasadnione z praktycznego punktu widzenia. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług telekomunikacyjnych i informatycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe; transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

FI: Ograniczenia dla osób fizycznych, które nie mają regionalnego obywatelstwa Wysp Alandzkich, oraz dla osób prawnych w odniesieniu do prawa nabywania i posiadania nieruchomości na Wyspach Alandzkich bez uzyskania zgody właściwych organów Wysp Alandzkich.

Ograniczenia prawa przedsiębiorczości i prawa prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, które nie mają regionalnego obywatelstwa Wysp Alandzkich, lub przez wszelkie przedsiębiorstwa, bez uzyskania zgody właściwych organów Wysp Alandzkich.

Istniejące środki:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (ustawa o nabywaniu gruntów na Wyspach Alandzkich) (3/1975), s. 2; oraz Ahvenanmaan maanhankintalaki (ustawa o autonomii Wysp Alandzkich) (1144/1991), s. 11.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd; ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

FR: Zgodnie z art. L151-1 i 151-1 kodeksu finansowego i monetarnego inwestycje zagraniczne we Francji w sektorach wymienionych w art. R.151-3 kodeksu finansowego i walutowego wymagają uprzedniej zgody Ministra Gospodarki.

Istniejące środki:

FR: Jak określono w elemencie „opis” wskazanym powyżej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

FR: Ograniczenie udziału zagranicznego w nowo sprivatyzowanych przedsiębiorstwach do zmiennej kwoty kapitału w ofercie publicznej, ustalonej przez rząd Francji na podstawie analizy każdego przypadku. Do prowadzenia działalności w niektórych branżach handlowych, przemysłowych lub rzemieślniczych wymagane jest specjalne zezwolenie, jeżeli dyrektor zarządzający nie ma pozwolenia na pobyt stały.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku i ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

HU: Przedsiębiorstwo powinno przyjmować formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjnej lub przedstawicielstwa. Rozpoczęcie działalności w formie oddziału nie jest dozwolone, z wyjątkiem usług finansowych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Niektóre rodzaje działalności gospodarczej związane z eksploatacją lub użytkowaniem własności państwowej wymagają zezwolenia na podstawie przepisów ustawy o koncesjach.

W przedsiębiorstwach handlowych, w których państwo lub gmina posiada udział kapitałowy przekraczający 50 %, wszelkie transakcje dotyczące rozporządzania aktywami trwałymi przedsiębiorstwa, zawierania umów dotyczących zakupu udziałów kapitałowych, najmu, wspólnych działań, kredytów lub zabezpieczenia wierzytelności, a także zaciąganie jakichkolwiek zobowiązań wynikających z weksli, podlegają wymogowi uzyskania zezwolenia od Agencji Prywatyzacji lub innych organów krajowych lub regionalnych, zależnie od tego, który organ jest właściwy. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do górnictwa i kopalnictwa, które są przedmiotem odrębnego zastrzeżenia zawartego w wykazie Unii w załączniku 19 do niniejszej Umowy.

IT: Rząd może korzystać z pewnych specjalnych uprawnień w przedsiębiorstwach działających w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa narodowego i w niektórych obszarach o strategicznym znaczeniu w dziedzinie energetyki, transportu i komunikacji. Ma to zastosowanie do wszystkich osób prawnych prowadzących działalność o strategicznym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa narodowego, nie tylko sprywatyzowanych przedsiębiorstw.

W przypadku groźby poważnej szkody dla istotnych interesów obrony i bezpieczeństwa narodowego rządowi przysługują szczególne uprawnienia do:

- a) nakładania szczególnych warunków zakupu udziałów lub akcji;
- b) wetowania przyjęcia uchwał dotyczących specjalnych operacji, takich jak transfery, fuzje, podziały i zmiany w działalności; lub
- c) niewyrażania zgody na nabycie udziałów lub akcji, w sytuacji gdy nabywca dąży do posiadania wielkości udziałów w kapitale, która może zaszkodzić interesom obrony i bezpieczeństwa narodowego.

Zainteresowane przedsiębiorstwo powiadamia urząd premiera o każdej uchwale, działaniu i transakcji (takiej jak transfer, fuzja, podział, zmiana w działalności lub zakończenie działalności), które dotyczą strategicznych aktywów w obszarze energii, transportu i komunikacji.

W szczególności zgłasza się transakcje nabycia przez osobę fizyczną lub prawną spoza Unii Europejskiej, które dają takiej osobie kontrolę nad przedsiębiorstwem.

Premier może wykonywać szczególne uprawnienia do:

- a) wetowania przyjęcia każdej uchwały, działania i transakcji, które stanowią wyjątkową groźbę poważnej szkody dla interesu publicznego w zakresie bezpieczeństwa oraz funkcjonowania sieci i dostaw;
- b) nakładania szczególnych warunków w celu zagwarantowania interesu publicznego; lub
- c) niewyrażania zgody na transakcje nabycia w wyjątkowych przypadkach istnienia groźby dla istotnych interesów państwa.

Kryteria oceny realnej lub wyjątkowej groźby, a także warunków i procedur w odniesieniu do wykonywania szczególnych uprawnień określone są w przepisach prawa.

Istniejące środki:

IT: Ustawa nr 56/2012 w sprawie szczególnych uprawnień w przedsiębiorstwach działających w obszarze obrony i bezpieczeństwa narodowego, energii, transportu i komunikacji; oraz dekret Prezesa Rady Ministrów nr DPCM 253 z dnia 30 listopada 2012 r. określający działania mające strategiczne znaczenie dla obrony i bezpieczeństwa narodowego.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

LT: Przedsiębiorstwa, sektory i obiekty o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa narodowego.

Istniejące środki:

LT: Ustawa nr IX-1132 z dnia 10 października 2002 r. o ochronie obiektów mających znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego w Republice Litewskiej (ostatnio zmieniona dnia 12 stycznia 2018 r. ustawą nr XIII-992).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

SE: Dyskryminujące wymogi w odniesieniu do założycieli, kadry kierowniczej wyższego szczebla i zarządu, gdy do szwedzkiego prawa wprowadzane są nowe formy stowarzyszenia prawnego.

b) Nabywanie nieruchomości

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

HU: Nabywanie nieruchomości będących własnością skarbu państwa.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HU: Nabywanie gruntów ornych przez zagraniczne osoby prawne i osoby fizyczne niebędące rezydentami.

Istniejące środki:

HU: Ustawa CXXII z 2013 r. o obrocie gruntami rolnymi i leśnymi (rozdział II (pkt 6–36) i rozdział IV (pkt 38–59)); oraz
ustawa CCXII z 2013 r. o środkach przejściowych i niektórych przepisach związanych z ustawą CXXII z 2013 r. o obrocie gruntami rolnymi i leśnymi (rozdział IV (pkt 8–20)).

LV: Nabywanie gruntów rolnych przez obywateli Zjednoczonego Królestwa lub państwa trzeciego.

Istniejące środki:

LV: Ustawa o prywatyzacji gruntów na obszarach wiejskich, s. 28, 29, 30.

SK: Spółki zagraniczne i osoby fizyczne nie mogą nabywać gruntów rolnych i leśnych poza granicami terenu zabudowanego należącego do gminy i niektórych innych rodzajów gruntu (na przykład zasobów naturalnych, jezior, rzek, dróg publicznych itp.).

Istniejące środki:

SK: Ustawa nr 44/1988 o ochronie i eksploatacji zasobów naturalnych;
ustawa nr 229/1991 o regulacji własności gruntów i innych nieruchomości rolnych;
ustawa nr 460/1992 konstytucja Republiki Słowackiej;
ustawa nr 180/1995 o niektórych środkach dotyczących regulacji własności gruntów;
ustawa nr 202/1995 o wymianie walut;
ustawa nr 503/2003 o przywracaniu praw własności do gruntów;
ustawa 326/2005 o lasach; oraz
ustawa nr 140/2014 o nabywaniu praw własności do gruntów.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

BG: Zagraniczne osoby fizyczne i prawne nie mogą nabywać gruntów. Bułgarskie osoby prawne z udziałem zagranicznym nie mogą nabywać gruntów rolnych. Zagraniczne osoby prawne i zagraniczne osoby fizyczne mające miejsce stałego zamieszkania za granicą mogą nabywać budynki i prawa do nieruchomości (prawo do użytkowania, prawo do budowy, prawo do nadbudowy i służebności). Zagraniczne osoby fizyczne mające miejsce stałego zamieszkania za granicą, zagraniczne osoby prawne, w których udział zagraniczny zapewnia większość w podejmowaniu decyzji lub blokuje podejmowanie decyzji, mogą nabywać prawa własności nieruchomości w określonych regionach geograficznych wskazanych przez Radę Ministrów, pod warunkiem uzyskania zezwolenia.

BG: Konstytucja Republiki Bułgarii, art. 22; ustawa o własności i wykorzystaniu gruntów rolnych, art. 3; oraz ustawa o lasach, art. 10.

EE: Zagraniczne osoby fizyczne lub prawne, które nie pochodzą z EOG lub z państw członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, mogą nabywać nieruchomości obejmujące grunty rolne lub leśne wyłącznie za zgodą gubernatora okręgu i po uzyskaniu zezwolenia od rady gminy i muszą być w stanie udowodnić w sposób przewidziany przez prawo, że nabywana nieruchomość będzie wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem, w sposób efektywny, zrównoważony i celowy.

Istniejące środki:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (ustawa o ograniczeniach w nabywaniu nieruchomości), rozdział 2 i 3.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

LT: Każdy środek, który jest zgodny ze zobowiązaniami podjętymi przez Unię Europejską i mającymi zastosowanie na Litwie w ramach GATS w odniesieniu do nabywania gruntów. Procedura, warunki, a także ograniczenia dotyczące nabywania działek określa się w prawie konstytucyjnym, ustawie o gruntach i ustawie o nabywaniu gruntów rolnych.

Jednakże samorządy terytorialne (gminy) i inne podmioty krajowe członków Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego prowadzące na Litwie działalność gospodarczą określoną w prawie konstytucyjnym zgodnie z kryteriami Unii Europejskiej i innych form integracji, w które zaangażowała się Litwa, mają prawo nabywać na własność działki nierolnicze potrzebne do budowy i eksploatacji budynków i obiektów niezbędnych do prowadzenia ich bezpośredniej działalności.

Istniejące środki:

LT: Konstytucja Republiki Litewskiej;

ustawa konstytucyjna Republiki Litewskiej w sprawie wdrożenia art. 47 ust. 3 Konstytucji Republiki Litewskiej z dnia 20 czerwca 1996 r., nr I-1392 ze zm. z dnia 20 marca 2003 r., nr IX-1381;

ustawa o gruntach z dnia 27 stycznia 2004 r., nr IX-1983; oraz

ustawa nr XII-854 z dnia 24 kwietnia 2014 r. o nabywaniu gruntów rolnych.

c) Uznawanie

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

UE: Dyrektywy Unii w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów i innych kwalifikacji zawodowych mają zastosowanie wyłącznie do obywateli Unii. Prawo do wykonywania wolnego zawodu objętego regulacjami w jednym państwie członkowskim nie przyznaje prawa do wykonywania tego zawodu w innym państwie członkowskim.

d) Klauzula najwyższego uprzywilejowania

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania i ram regulacyjnych dotyczących usług prawnych – obowiązki:

UE: Przyznawanie państwom trzecim zróżnicowanego traktowania na podstawie jakichkolwiek międzynarodowych traktatów inwestycyjnych lub innej umowy handlowej obowiązujących lub podpisanych przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy.

UE: Przyznawanie państwom trzecim zróżnicowanego traktowania na podstawie jakiegokolwiek istniejącej lub przyszłej umowy dwustronnej lub wielostronnej, która:

- (i) przewiduje utworzenie wewnętrznego rynku usług i inwestycji;
- (ii) przyznaje swobodę przedsiębiorczości; lub
- (iii) wymaga zbliżenia przepisów w odniesieniu do jednego lub większej liczby sektorów gospodarki.

Wewnętrzny rynek usług i inwestycji oznacza obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewniony jest swobodny przepływ osób, usług i kapitału.

Swoboda przedsiębiorczości oznacza obowiązek zniesienia zasadniczo wszystkich barier dla przedsiębiorczości między stronami umowy dwustronnej lub wielostronnej z chwilą wejścia w życie tej umowy. Swoboda przedsiębiorczości obejmuje prawo obywateli państw będących Stronami umowy dwustronnej lub wielostronnej do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw na tych samych warunkach przewidzianych dla obywateli zgodnie z prawem Strony, w której prowadzone jest takie przedsiębiorstwo.

Zbliżenie przepisów oznacza:

- (i) zbliżenie przepisów jednej lub większej liczby Stron umowy dwustronnej lub wielostronnej z przepisami drugiej Strony lub Stron tej umowy; lub
- (ii) wprowadzenie wspólnych przepisów do prawa Stron umowy dwustronnej lub wielostronnej.

Takie zbliżenie lub wprowadzenie przepisów ma miejsce i uznaje się, że miało miejsce tylko wówczas, gdy przepisy zostały wprowadzone do prawa Strony lub Stron umowy dwustronnej lub wielostronnej.

Istniejące środki:

UE: Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
układy o stabilizacji;
porozumienia dwustronne między UE i Konfederacją Szwajcarską; oraz
pogłębione i kompleksowe umowy o wolnym handlu.

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania w odniesieniu do swobody przedsiębiorczości obywatelom lub przedsiębiorstwom na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych między następującymi państwami członkowskimi: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT a którymkolwiek z poniższych państw lub księstw: Andora, Monako, Państwo Watykańskie i San Marino.

DK, FI, SE: Środki wprowadzane przez Danię, Szwecję i Finlandię w celu propagowania współpracy skandynawskiej, takie jak:

- a) wsparcie finansowe projektów badawczo-rozwojowych (Nordic Industrial Fund);
- b) finansowanie studiów wykonalności projektów międzynarodowych (Nordic Fund for Project Exports); oraz
- c) pomoc finansowa dla przedsiębiorstw stosujących technologie środowiskowe (Nordic Environment Finance Corporation). Celem Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO) jest propagowanie inwestycji w interesie środowiska w krajach nordyckich, ze szczególnym uwzględnieniem Europy Wschodniej.

Niniejsze zastrzeżenie pozostaje bez uszczerbku dla wyłączenia udzielania zamówień przez Stronę lub subsydiów w art. 123 ust. 6 i 7 niniejszej Umowy.

PL: Preferencyjne warunki prowadzenia przedsiębiorstwa lub transgranicznego świadczenia usług, które mogą obejmować zniesienie lub zmianę niektórych ograniczeń zawartych w wykazie zastrzeżeń mających zastosowanie w Polsce, mogą zostać przedłużone w drodze traktatów dotyczących handlu i żeglugi.

PT: Zniesienie wymogu obywatelstwa w przypadku wykonywania określonych rodzajów działalności i zawodów przez osoby fizyczne świadczące usługi na rzecz państw, w których portugalski jest językiem urzędowym (Angola, Brazylia, Republika Zielonego Przylądka, Gwinea-Bissau, Gwinea Równikowa, Mozambik, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca oraz Timor Wschodni).

e) Broń, amunicja i materiały wojenne

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla, wymogi dotyczące wyników i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, obecność lokalna:

UE: Produkcja lub dystrybucja broni, amunicji i materiałów wojennych lub handel nimi. Materiały wojenne ograniczone są do wszelkiego rodzaju produktów przeznaczonych i wytwarzanych wyłącznie na potrzeby wojska w związku z prowadzeniem działań wojennych lub obronnych.

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane – inne niż zawody związane z opieką zdrowotną

Sektor: Zawody regulowane – usługi prawne: usługi notariuszy i komorników sądowych; usługi rachunkowo-księgowe; usługi audytu, usługi w zakresie doradztwa podatkowego, usługi architektoniczne i urbanistyczne, usługi inżynieryjne i zintegrowane usługi inżynieryjne

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 861, część 87902, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, część 879

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi prawne

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem SE: Usługi w zakresie doradztwa prawnego oraz zezwoleń, dokumentacji i świadectw prawnych, świadczone przez przedstawicieli zawodów prawniczych pełniących funkcje publiczne, takich jak notariusze, komornicy sądowi (huissiers de justice) lub inni urzędnicy państwowi (officiers publics et ministériels), a także w odniesieniu do usług świadczonych przez komorników sądowych wyznaczonych decyzją administracyjną (część CPC 861, część 87902).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

BG: Pełne traktowanie narodowe w zakresie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw, a także świadczenia usług może być rozszerzone wyłącznie na przedsiębiorstwa mające siedzibę w państwach, z którymi zostały lub zostaną zawarte porozumienia preferencyjne, oraz na obywateli tych państw (część CPC 861).

LT: Adwokaci z innych państw mogą występować jako adwokaci w sądach tylko zgodnie z umowami międzynarodowymi (część CPC 861), w tym szczególnych postanowień dotyczących reprezentacji przed sądami.

b) Usługi w zakresie księgowości oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych (CPC 8621 inne niż usługi audytu, 86213, 86219, 86220)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Działalność transgraniczna w zakresie księgowości oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Istniejące środki:

HU: Ustawa C z 2000 r.; oraz ustawa LXXV z 2007 r.

- c) Usługi audytu (CPC – 86211, 86212 inne niż usługi w zakresie księgowości i prowadzenia ksiąg rachunkowych)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

BG: Niezależny audyt finansowy wykonują biegli rewidenty, którzy są członkami instytutu biegłych rewidentów. Z zastrzeżeniem zasady wzajemności instytut biegłych rewidentów rejestruje jednostkę audytorską Zjednoczonego Królestwa lub państwa trzeciego po dostarczeniu przez tę jednostkę dowodu na to, że:

- a) trzy czwarte członków organów zarządzających i biegłych rewidentów wykonujących audyt w imieniu danej jednostki spełnia wymogi równoważne wymogom nałożonym na bułgarskich audytorów i pomyślnie zdało odpowiednie egzaminy;
- b) jednostka audytorska przeprowadza niezależny audyt finansowy zgodnie z wymogami niezależności i obiektywizmu; oraz

- c) jednostka audytorska publikuje na swojej stronie internetowej roczne sprawozdanie dotyczące przejrzystości lub spełnia inne równorzędne wymogi dotyczące ujawniania informacji w przypadku, gdy prowadzi audyt w jednostkach interesu publicznego.

Istniejące środki:

BG: Ustawa o niezależnym audycie finansowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

CZ: Do prowadzenia audytów w Republice Czeskiej uprawnione są wyłącznie osoby prawne, w których co najmniej 60 % udziałów kapitałowych i praw głosu jest zarezerwowanych dla obywateli Republiki Czeskiej lub obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej.

Istniejące środki:

CZ: Ustawa o audytorach z dnia 14 kwietnia 2009 r., nr 93/2009 Coll.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Transgraniczne świadczenie usług audytu.

Istniejące środki:

HU: Ustawa C z 2000 r.; oraz ustawa LXXV z 2007 r.

PT: Transgraniczne świadczenie usług audytu.

d) Usługi architektoniczne i urbanistyczne (CPC 8674)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HR: Transgraniczne świadczenie usług urbanistycznych.

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane – zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów leczniczych

Sektor: Usługi świadczone w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną oraz sprzedaż detaliczna towarów farmaceutycznych, medycznych i ortopedycznych, inne usługi świadczone przez farmaceutów

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi medyczne i stomatologiczne; usługi świadczone przez personel położniczy, pielęgniarzy, fizjoterapeutów, psychologów i personel paramedyczny (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, CPC 932)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku i traktowanie narodowe:

FI: Świadczenie wszelkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, finansowanych ze środków prywatnych lub publicznych, w tym usług medycznych i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne, fizjoterapeutów, personel paramedyczny i psychologów, z wyłączeniem usług świadczonych przez pielęgniarzy lub pielęgniarki (CPC 9312, 9319).

Istniejące środki:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (ustawa o prywatnej opiece zdrowotnej) (152/1990).

BG: Świadczenie wszelkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, finansowanych ze środków prywatnych lub publicznych, w tym usług medycznych i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne, pielęgniarzy lub pielęgniarki, fizjoterapeutów, personel paramedyczny i psychologów (CPC 9312, część 9319).

Istniejące środki:

BG: Ustawa o działalności w dziedzinie usług medycznych, ustawa o organizacji zawodowej pielęgniarzy i pielęgniarek medycznych, położnych i o stowarzyszeniu specjalistów w dziedzinie medycyny.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku i traktowanie narodowe:

CZ, MT: Świadczenie wszystkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, finansowanych ze środków prywatnych lub publicznych, w tym przez przedstawicieli zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny, psychologowie, a także innych powiązanych usług (CPC 9312, część 9319).

Istniejące środki:

CZ: Ustawa nr 296/2008 Coll. o gwarantowaniu jakości i bezpieczeństwa tkanek i komórek ludzkich do zastosowania w leczeniu ludzi („ustawa o tkankach i komórkach ludzkich”);
ustawa nr 378/2007 Coll. o produktach leczniczych i poprawkach do niektórych odnośnych ustaw (ustawa o produktach leczniczych);
ustawa nr 268/2014 Coll. o wyrobach medycznych i zmieniająca ustawę nr 634/2004 Coll. o opłatach administracyjnych, z późniejszymi zmianami;
ustawa nr 285/2002 Coll. o dawstwie, pobieraniu i przeszczepianiu tkanek i narządów i o poprawkach do niektórych ustaw (ustawa transplantacyjna);
ustawa nr 372/2011 Coll. o usługach opieki zdrowotnej i warunkach ich świadczenia;
ustawa nr 373/2011 Coll. o szczególnych usługach opieki zdrowotnej.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem NL i SE: Świadczenie wszystkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, finansowanych ze środków prywatnych lub publicznych, w tym przez przedstawicieli zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, podlega wymogowi miejsca zamieszkania. Usługi te mogą być świadczone wyłącznie przez osoby fizyczne obecne na terytorium Unii Europejskiej (CPC 9312, część 93191).

BE: Transgraniczne świadczenie wszelkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, finansowanych ze środków prywatnych lub publicznych, w tym usług medycznych i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne oraz usług świadczonych przez pielęgniarki, fizjoterapeutów, psychologów i personel paramedyczny (część CPC 85201, 9312, część 93191).

PT (również w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania): W przypadku zawodów fizjoterapeutów, personelu paramedycznego i podiatrów zagraniczni specjaliści mogą zostać dopuszczeni do wykonywania zawodu na zasadzie wzajemności.

b) Usługi weterynaryjne (CPC 932)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BG: Gabinet weterynaryjny może założyć osoba fizyczna lub prawna.

Praktykowanie weterynarii jest dozwolone jedynie w przypadku obywateli EOG oraz stałych rezydentów (fizyczna obecność jest wymagana w przypadku stałych rezydentów).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE, LV: Transgraniczne świadczenie usług weterynaryjnych.

- c) Sprzedaż detaliczna towarów farmaceutycznych, medycznych i ortopedycznych oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów (CPC 63211)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem EL, IE, LU, LT i NL: Ograniczenie liczby dostawców uprawnionych do świadczenia konkretnej usługi w określonej strefie lokalnej lub określonym obszarze lokalnym z zachowaniem zasady niedyskryminacji. W związku z powyższym zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych uwzględniający takie czynniki jak: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia lub rozproszenie geograficzne.

UE, z wyjątkiem BE, BG, EE, ES, IE i IT: Sprzedaż wysyłkowa jest możliwa wyłącznie z państw członkowskich należących do EOG, dlatego we wszystkich tych państwach wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa do celów sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i określonych towarów medycznych kierowanych do ogółu ludności w Unii.

CZ: Sprzedaż detaliczna jest możliwa wyłącznie z państw członkowskich.

BE: Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i szczególnych towarów medycznych może odbywać się wyłącznie w aptekach mających siedzibę w Belgii.

BG, EE, ES, IT i LT: Transgraniczna sprzedaż detaliczna produktów leczniczych.

IE i LT: Transgraniczna sprzedaż detaliczna produktów leczniczych na receptę.

PL: Pośrednicy w obrocie produktami leczniczymi muszą być zarejestrowani i mieć miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

SE: Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i dostarczanie produktów leczniczych ogółowi ludności.

Istniejące środki:

AT: Arzneimittelgesetz (ustawa medyczna), BGBl. Nr 185/1983 ze zmianami, §§ 57, 59 59a; oraz Medizinproduktegesetz (ustawa o produktach leczniczych), BGBl. nr 657/1996 z późniejszymi zmianami, § 99.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens ; oraz Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

CZ: Ustawa nr 378/2007 Coll. o produktach leczniczych, z późniejszymi zmianami; oraz ustawa nr 372/2011 Coll. o usługach opieki zdrowotnej, z późniejszymi zmianami.

FI: Lääkelaki (ustawa medyczna) (395/1987).

PL: Ustawa – Prawo farmaceutyczne, art. 73a (Dz.U. 2020 poz. 944, 1493).

SE: Ustawa o handlu produktami leczniczymi (2009:336);
rozporządzenie o handlu produktami leczniczymi (2009:659); oraz
kolejne rozporządzenia przyjęte przez szwedzką agencję ds. produktów medycznych – szczegółowe informacje są dostępne na stronie (LVFS 2009:9).

Zastrzeżenie nr 4 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi badawczo-rozwojowe

Sektor: Usługi badawczo-rozwojowe

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 851, 852, 853

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

RO: Transgraniczne świadczenie usług badawczo-rozwojowych.

Istniejące środki:

RO: Rozporządzenie rządowe nr 6 / 2011;
rozporządzenie Ministra Edukacji i Badań Naukowych nr 3548 / 2006; oraz decyzja rządu nr 134 / 2011.

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi w zakresie nieruchomości

Sektor: Usługi w zakresie nieruchomości

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 821, 822

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

CZ i HU: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie nieruchomości.

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi wynajmu lub dzierżawy

Sektor: Usługi wynajmu lub dzierżawy bez obsługi

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 832

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

BE i FR: Transgraniczne świadczenie usług dzierżawy lub najmu bez obsługi dotyczących artykułów użytku osobistego i domowego.

Zastrzeżenie nr 7 – Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw – usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej

Sektor: Usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87901, 87902

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

UE, z wyjątkiem ES, LV i SE: W odniesieniu do usług agencji inkasa i usług w zakresie oceny zdolności kredytowej.

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy

Sektor – podsektor Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rodział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem HU i SE: Świadczenie usług w zakresie pośrednictwa pracy w odniesieniu do pracowników świadczących pomoc domową, innych pracowników handlowych lub przemysłowych, personelu pielęgniarskiego i innego (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: Usługi wyszukiwania osób na stanowiska kierownicze (CPC 87201).

AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI i SK: Prowadzenie działalności w dziedzinie usług pośrednictwa pracy w odniesieniu do biurowego personelu pomocniczego i innych pracowników (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: Usługi pozyskiwania biurowego personelu pomocniczego (CPC 87203).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE z wyjątkiem BE, HU i SE: Transgraniczne świadczenie usług pośrednictwa pracy w odniesieniu do biurowego personelu pomocniczego i innych pracowników (CPC 87202).

IE: Transgraniczne świadczenie usług wyszukiwania osób na stanowiska kierownicze (CPC 87201).

FR, IE, IT i NL: Transgraniczne świadczenie usług personelu biurowego (CPC 87203).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku

DE: Ograniczanie liczby dostawców usług pośrednictwa pracy.

ES: Ograniczanie liczby dostawców usług wyszukiwania osób na stanowiska kierownicze oraz usług pośrednictwa pracy (CPC 87201, 87202).

FR: Usługi te mogą podlegać monopolowi państwa (CPC 87202).

IT: Ograniczanie liczby dostawców usług pozyskiwania personelu biurowego (CPC 87203).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych może wydać rozporządzenie w sprawie pośrednictwa pracy i rekrutacji spoza Unii Europejskiej i EOG w określonych zawodach (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209).

Istniejące środki:

AT: §§97 i 135 austriackiej ustawy o handlu (Gewerbeordnung), austriacki Dziennik Ustaw nr 194/1994, z późniejszymi zmianami; oraz
ustawa o pracy tymczasowej (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG), austriacki Dziennik Ustaw nr 196/1988 ze zmianami.

BG: Ustawa o promocji zatrudnienia, art. 26, 27, 27a i 28.

CY: Ustawa o prywatnym pośrednictwie pracy N. 126(I)/2012 z późniejszymi zmianami.

CZ: Ustawa o zatrudnieniu (435/2004).

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG);

Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB III; kodeks socjalny, księga trzecia) – Promocja zatrudnienia;
Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; rozporządzenie o zatrudnianiu cudzoziemców).

DK: §§ 8a–8f dekretu z mocą ustawy nr 73 z dnia 17 stycznia 2014 r. i szczególne przepisy wprowadzone dekretem nr 228 z dnia 7 marca 2013 r. (zatrudnienie marynarzy); oraz ustawa o pozwoleniu na pracę z 2006 r. S1(2) i (3).

EL: Ustawa 4052/2012 (Dziennik Ustaw 41 A) częściowo zmieniona ustawą N.4093/2012 (Dziennik Ustaw 222 A).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia, artículo 117 (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

FI: Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (ustawa o publicznych służbach zatrudnienia i usługach biznesowych) (916/2012).

HR: Ustawa o rynku pracy (Dziennik Ustaw 118/18, 32/20);
ustawa o prawie pracy (Dziennik Ustaw 93/14, 127/17, 98/19);
ustawa o cudzoziemcach (OG 130/11m, 74/13, 67/17, 46/18, 53/20).

IE: Ustawa o pozwoleniu na pracę z 2006 r. S1(2) i (3).

IT: Dekret legislacyjny 276/2003, art. 4 i 5.

LT: Kodeks pracy Republiki Litewskiej zatwierdzony ustawą Republiki Litewskiej nr XII-2603 z dnia 14 września 2016 r.;
ustawa o statusie prawnym cudzoziemców Republiki Litewskiej z dnia 29 kwietnia 2004 r. nr IX-2206 ostatnio zmieniona 3.12.2019 r. nr XIII-2582.

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi (ustawa z dnia 18 stycznia 2012 r. dotycząca utworzenia agencji rozwoju zatrudnienia – ADEM).

MT: Ustawa o usługach związanych z zatrudnieniem i szkoleniem (rozdział 343) (art. 23–25); oraz przepisy dotyczące agencji pośrednictwa pracy (S.L. 343.24).

PL: Art. 18 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2015 poz. 149, z późn. zm.).

PT: Dekret z mocą ustawy nr 260/2009 z dnia 25 września, zmieniony ustawą nr 5/2014 z dnia 12 lutego (dostęp do usług agencji pośrednictwa pracy i świadczenie tych usług).

RO: Ustawa nr 156/2000 o ochronie obywateli Rumunii pracujących za granicą, ponownie opublikowana, oraz decyzja rządu nr 384/2001 zatwierdzająca normy metodologiczne stosowania ustawy nr 156/2000, z późniejszymi zmianami;
rozporządzenie rządu nr 277/2002 zmienione rozporządzeniem rządu nr 790/2004 oraz rozporządzeniem rządu nr 1122/2010; oraz
ustawa nr 53/2003 – Kodeks pracy, ponownie opublikowana, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami oraz decyzja rządu nr 1256/2011 w sprawie warunków operacyjnych i procedury wydawania zezwoleń dla agencji pracy tymczasowej.

SI: Ustawa o świadczeniach zdrowotnych (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 80/2010, 21/2013, 63/2013, 55/2017); oraz ustawa o zatrudnieniu, samozatrudnieniu i pracy cudzoziemców – ZZSDT (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 47/2015), ZZSDT-UPB2 (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii nr 1 /2018).

SK: Ustawa nr 5/2004 o służbach zatrudnienia oraz ustawa nr 455/1991 o licencjach handlowych.

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi dla przedsiębiorstw – usługi ochroniarskie i detektywistyczne

Sektor – podsektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi ochroniarskie i detektywistyczne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi ochroniarskie (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: Świadczenie usług ochroniarskich.

DK, HR i HU: Świadczenie usług w następujących podsektorach: usługi strażników (87305) w HR i HU, usługi konsultingu w dziedzinie bezpieczeństwa (87302) w HR, usługi dozoru lotnisk (część 87305) w DK oraz usługi związane z transportem pojazdami opancerzonymi (87304) w HU.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BE: W przypadku członków zarządów przedsiębiorstw i osób prawnych świadczących usługi dozoru i usługi ochroniarskie (87305), a także usługi w zakresie konsultacji i szkoleń dotyczących usług ochroniarskich (87302) istnieje wymóg obywatelstwa państwa członkowskiego. Członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla przedsiębiorstw świadczących usługi dozoru i usługi konsultingu w dziedzinie bezpieczeństwa muszą być obywatelami państwa członkowskiego mający miejsce zamieszkania w tym państwie.

FI: Licencje na świadczenie usług ochroniarskich mogą być udzielane wyłącznie osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania w EOG lub osobom prawnym mającym siedzibę w EOG.

ES: Transgraniczne świadczenie usług ochroniarskich. W przypadku prywatnych pracowników ochrony istnieje wymóg obywatelstwa.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE, FI, FR i PT: Transgraniczne świadczenie usług ochroniarskich przez zagranicznego usługodawcę nie jest dozwolone. Istnieje wymóg obywatelstwa w odniesieniu do pracowników wyspecjalizowanych w PT oraz dyrektorów zarządzających i osób zarządzających w FR.

Istniejące środki:

BE: Loi réglementant la sécurité privée et particulière, 2 Octobre 2017.

BG: Ustawa o prywatnych usługach ochroniarskich.

CZ: Ustawa o licencji handlowej.

DK: Uregulowania dotyczące bezpieczeństwa lotniczego.

FI: Laki yksityisistä turvallisuukspalveluista 282/2002 (ustawa o prywatnych usługach ochroniarskich).

LT: Ustawa nr IX-2327 z dnia 8 lipca 2004 r. o bezpieczeństwie osób i mienia.

LV: Ustawa o działalności agentów ochrony (art. 6, 7, 14).

PL: Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. 2016 poz. 1432 z późn. zm.).

PT: Ustawa 34/2013 alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio; oraz Ordinance 273/2013 alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (ustawa o prywatnych usługach ochroniarskich).

b) Usługi detektywistyczne (CPC 87301)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem AT i SE: Świadczenie usług detektywistycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

LT i PT: Państwo posiada monopol na usługi detektywistyczne.

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw

Sektor – podsektor: Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw
(usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych, usługi powielania, usługi związane z dystrybucją energii i usługi związane z produkcją)

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87905, 87904, 884, 887

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HR: Transgraniczne świadczenie usług tłumaczeń ustnych i tłumaczeń pisemnych dokumentów urzędowych.

b) Usługi powielania (CPC 87904)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

HU: Transgraniczne świadczenie usług powielania.

c) Usługi związane z dystrybucją energii i usługi związane z produkcją (część CPC 884, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

HU: Usługi związane z dystrybucją energii i transgraniczne świadczenie usług związanych z produkcją, z wyjątkiem usług w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszących się do tych sektorów.

d) Obsługa techniczna i naprawa statków, sprzętu transportu kolejowego i statków powietrznych oraz ich części (część CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem DE, EE i HU: Transgraniczne świadczenie usług konserwacji i naprawy środków transportu kolejowego.

UE, z wyjątkiem CZ, EE, HU, LU i SK: Transgraniczne świadczenie usług konserwacji i naprawy statków żeglugi śródlądowej.

UE, z wyjątkiem EE, HU i LV: Transgraniczne świadczenie usług konserwacji i naprawy statków morskich.

UE, z wyjątkiem AT, EE, HU, LV i PL: Transgraniczne świadczenie usług konserwacji i naprawy statków powietrznych oraz ich części (część CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868).

UE: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie regulaminowych przeglądów i certyfikacji statków.

Istniejące środki:

UE: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009¹

e) Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw związane z branżą lotniczą

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach (Dz.U. UE L 131 z 28.5.2009, s. 11).

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwom trzecim na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych dotyczących następujących usług:

- a) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
- b) usługi związane z komputerowym systemem rezerwacji (KSR);
- c) konserwacja i naprawa statków powietrznych i ich części;
- d) usługi wynajmu lub dzierżawy statków powietrznych bez załogi.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

DE, FR: Gaszenie pożarów z powietrza, loty szkoleniowe, opryski, dokonywanie pomiarów, tworzenie map, fotografowanie oraz inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne.

FI, SE: Gaszenie pożarów z powietrza.

Zastrzeżenie nr 11 – Telekomunikacja

Sektor: Usługi transmisji drogą satelitarną

Klasyfikacja gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

BE: Usługi transmisji drogą satelitarną.

Zastrzeżenie nr 12 – Sektor budowlany

Sektor: Usługi budowlane

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 51

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

LT: Prawo do sporządzania dokumentacji projektowej związanej z pracami budowlanymi o wyjątkowym znaczeniu jest udzielane wyłącznie przedsiębiorstwom projektowym zarejestrowanym na Litwie lub zagranicznym przedsiębiorstwom projektowym, które zostały zatwierdzone przez instytucję upoważnioną przez rząd do prowadzenia takiej działalności. Prawo do prowadzenia działalności technicznej w głównych obszarach budowlanych może zostać przyznane osobie nieposiadającej litewskiego obywatelstwa, która została zatwierdzona przez instytucję upoważnioną przez rząd litewski.

Zastrzeżenie nr 13 – Usługi w zakresie dystrybucji

Sektor: Usługi w zakresie dystrybucji

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 62117, 62251, 8929, część 62112, 62226, część 631

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Dystrybucja produktów leczniczych

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Transgraniczna dystrybucja hurtowa produktów leczniczych (CPC 62251).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Dystrybucja produktów farmaceutycznych (CPC 62117, 62251, 8929).

Istniejące środki:

BG: Ustawa o produktach leczniczych w leczeniu człowieka; ustawa o wyrobach medycznych.

FI: Lääkelaki (ustawa medyczna) (395/1987).

b) Dystrybucja napojów alkoholowych

FI: Dystrybucja napojów alkoholowych (część CPC 62112, 62226, 63107, 8929).

Istniejące środki:

FI: Alkoholilaki (ustawa o alkoholu) (1102/2017).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

SE: Nałożony monopol na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, wina i piwa (z wyjątkiem piwa bezalkoholowego). Obecnie Systembolaget AB ma taki państwowy monopol na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, wina i piwa (z wyjątkiem piwa bezalkoholowego). Napoje alkoholowe to napoje o objętościowej zawartości alkoholu powyżej 2,25 %. W przypadku piwa limit objętościowej zawartości alkoholu wynosi 3,5 % (część CPC 631).

Istniejące środki:

SE: Ustawa alkoholowa (2010:1622).

- c) Pozostałe usługi dystrybucji (część CPC 621, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, część CPC 62272, CPC 62276, CPC 63108, część CPC 6329)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Dystrybucja hurtowa produktów chemicznych, metali i kamieni szlachetnych, substancji i produktów leczniczych oraz przedmiotów do użytku medycznego, tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych.

Bulgaria zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług świadczonych przez pośredników w obrocie towarowym.

Istniejące środki:

BG: Ustawa o produktach leczniczych w leczeniu człowieka;

ustawa o wyrobach medycznych;

ustawa o działalności weterynaryjnej;

ustawa o zakazie broni chemicznej i o kontroli nad toksycznymi substancjami chemicznymi i ich prekursorami;

ustawa o tytoniu i wyrobach tytoniowych; ustawa o podatku akcyzowym i składach podatkowych oraz ustawa o winach i napojach spirytusowych.

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi w zakresie edukacji

Sektor: Usługi w zakresie edukacji

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 92

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Usługi w zakresie edukacji, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w jakiegokolwiek formie. W przypadku gdy dozwolone jest świadczenie finansowanych ze środków prywatnych usług w zakresie edukacji przez zagranicznego usługodawcę, udział prywatnych podmiotów gospodarczych w systemie edukacji może podlegać wymogowi posiadania koncesji udzielanej na zasadzie niedyskryminacji.

UE, z wyjątkiem CZ, NL, SE i SK: Świadczenie usług w zakresie innych form kształcenia finansowanych ze środków prywatnych, tj. innych niż te sklasyfikowane jako usługi szkolnictwa podstawowego, średniego, wyższego oraz kształcenia dorosłych (CPC 929).

CY, FI, MT i RO: Świadczenie usług szkolnictwa podstawowego, średniego oraz kształcenia dorosłych finansowanych ze środków prywatnych (CPC 921, 922, 924).

AT, BG, CY, FI, MT i RO: Świadczenie usług szkolnictwa wyższego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 923).

CZ i SK: Większość członków zarządu przedsiębiorstwa świadczącego usługi w zakresie edukacji finansowane ze środków prywatnych musi być obywatelami tego kraju (CPC 921, 922, 923 dla SK z wyjątkiem 92310, 924).

SI: Szkoły podstawowe finansowane ze środków prywatnych mogą być zakładane wyłącznie przez słoweńskie osoby fizyczne lub prawne. Usługodawca musi ustanowić siedzibę statutową lub oddział. Większość członków zarządu przedsiębiorstwa świadczącego usługi szkolnictwa średniego lub wyższego finansowane ze środków prywatnych musi być obywatelami Słowenii (CPC 922, 923).

SE: Dostawcy usług w zakresie edukacji, którzy uzyskali zgodę organów publicznych na świadczenie takich usług. Niniejsze zastrzeżenie ma zastosowanie do dostawców usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków prywatnych, przy pewnej formie wsparcia ze strony państwa, między innymi uznanych przez państwo dostawców usług w zakresie edukacji, dostawców usług w zakresie edukacji będących pod państwowym nadzorem lub do edukacji upoważniającej do otrzymania stypendium (CPC 92).

SK: W odniesieniu do dostawców wszystkich usług w zakresie szkolnictwa finansowanych ze środków prywatnych innych niż usługi w zakresie edukacji technicznej i zawodowej na poziomie po ukończeniu szkoły średniej wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych, a samorząd terytorialny może ograniczać liczbę zakładanych placówek szkolnych (CPC 921, 922, 923 inne niż 92310, 924).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BG, IT i SI: Ograniczanie transgranicznego świadczenia usług szkolnictwa podstawowego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 921).

BG i IT: Ograniczanie transgranicznego świadczenia usług szkolnictwa średniego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 922).

AT: Ograniczenie transgranicznego świadczenia finansowanych ze środków prywatnych usług kształcenia dorosłych za pośrednictwem przekazu radiowego lub telewizyjnego (CPC 924).

Istniejące środki:

BG: Ustawa o edukacji publicznej, art. 12;

ustawa o szkolnictwie wyższym, pkt 4 przepisów uzupełniających oraz ustawa o kształceniu i szkoleniu zawodowym, art. 22.

FI: Perusopetuslaki (ustawa o edukacji podstawowej) (628/1998);

Lukiolaki (ustawa ogólna o szkołach średnich II stopnia) (629/1998);

Laki ammatillisesta koulutuksesta (ustawa o kształceniu i szkoleniu zawodowym) (630/1998);

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (ustawa o kształceniu zawodowym dorosłych) (631/1998);

Ammattikorkeakoululaki (ustawa o politechnikach) (351/2003) oraz Yliopistolaki (ustawa o uczelniach wyższych) (558/2009).

IT: Dekret królewski nr 1592/1933 (ustawa o szkolnictwie średnim);

ustawa nr 243/1991 (okazjonalnie wkłady ze środków publicznych na rzecz prywatnych uczelni wyższych);

uchwała CNVSU nr 20/2003 (CNVSU – Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario); oraz

dekret Prezydenta Republiki (D.P.R) 25/1998.

SK: Ustawa 245/2008 o szkolnictwie;

ustawa 131/2002 o uniwersytetach; oraz

ustawa 596/2003 o administracji państwowej w szkolnictwie i samorządowaniu szkół.

Zastrzeżenie nr 15 – Usługi w zakresie ochrony środowiska

Sektor – podsektor: Usługi ekosystemowe - gospodarowanie odpadami i glebą

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 9401, 9402, 9403, 94060

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

DE: Świadczenie usług gospodarowania odpadami innych niż usługi doradcze oraz usług dotyczących ochrony gleby i gospodarowania zanieczyszczoną glebą, innych niż usługi doradcze.

Zastrzeżenie nr 16 – Usługi finansowe

Sektor: Usługi finansowe

Klasyfikacja gospodarcza: Nie dotyczy

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Wszystkie usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku

UE: Prawo do wymagania od usługodawcy finansowego innego niż oddział, na zasadzie niedyskryminacji, określonej formy prawnej przy zakładaniu działalności w państwie członkowskim.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna

UE: Prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do transgranicznego świadczenia wszystkich usług finansowych oprócz:

UE (z wyjątkiem BE, CY, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI):

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;

- (iv) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz
- (v) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

BE:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w transzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;

- (iv) dostarczania i przekazywania informacji finansowych oraz przetwarzania danych finansowych i dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych;

CY:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) pośrednictwa ubezpieczeniowego;
- (iii) reasekuracji i retrocesji;
- (iv) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
- (v) obrotu zbywalnymi papierami wartościowymi z użyciem środków własnych lub klientów, dokonywanego na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób;

- (vi) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz
- (vii) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

EE:

- (i) ubezpieczeń bezpośrednich (w tym koasekuracji);
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
- (iii) pośrednictwa ubezpieczeniowego;
- (iv) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
- (v) przyjmowania depozytów;
- (vi) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
- (vii) leasingu finansowego;
- (viii) usług dokonywania wszelkich płatności i przekazu pieniędzy; gwarancji i zobowiązań;

- (ix) transakcji z użyciem środków własnych lub klientów, dokonywanych na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób;
- (x) udziału w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych lub prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenia usług z tym związanych;
- (xi) pośrednictwa na rynku pieniężnym;
- (xii) zarządzania aktywami, takiego jak zarządzanie płynnością lub portfelem aktywów, wszelkich form zarządzania inwestycjami zbiorowymi, usług w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;
- (xiii) usług rozliczeniowych i rozrachunkowych dotyczących aktywów finansowych, w tym papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów zbywalnych;
- (xiv) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych i udostępniania związaneego z nimi oprogramowania; oraz
- (xv) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

LT:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:

- a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
 - (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
 - (iv) przyjmowania depozytów;
 - (v) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
 - (vi) leasingu finansowego;
 - (vii) usług dokonywania wszelkich płatności i przekazu pieniędzy; gwarancji i zobowiązań;
 - (viii) transakcji z użyciem środków własnych lub klientów, dokonywanych na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób;
 - (ix) udziału w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych lub prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenia usług z tym związanych;

- (x) pośrednictwa na rynku pieniężnym;
- (xi) zarządzania aktywami, takiego jak zarządzanie płynnością lub portfelem aktywów, wszelkich form zarządzania inwestycjami zbiorowymi, usług w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;
- (xii) usług rozliczeniowych i rozrachunkowych dotyczących aktywów finansowych, w tym papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów zbywalnych;
- (xiii) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych i udostępniania związanego z nimi oprogramowania; oraz
- (xiv) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tą literą.

LV:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;

- (ii) reasekuracji i retrocesji;
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
- (iv) udziału w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych i prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenia usług z tym związanych;
- (v) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz
- (vi) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

MT:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz

- b) towarów w transzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
- (iv) przyjmowania depozytów;
- (v) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
- (vi) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz
- (vii) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

PL:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do towarów w międzynarodowym obrocie;
- (ii) reasekuracji i retrocesji ryzyka dotyczącego towarów w międzynarodowym obrocie;

- (iii) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją i retrocesją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (iv) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz
- (v) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

RO:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:

- a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
 - (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
 - (iv) przyjmowania depozytów;
 - (v) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
 - (vi) gwarancji i zobowiązań;
 - (vii) pośrednictwa na rynku pieniężnym;
 - (viii) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów; oraz

- (ix) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

SI:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - a) transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz
 - b) towarów w tranzycie międzynarodowym;
- (ii) reasekuracji i retrocesji;
- (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami;
- (iv) udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów;
- (v) przyjmowania gwarancji i zobowiązań ze strony zagranicznych instytucji kredytowych przez krajowe osoby prawne i wyłącznych właścicieli;

- (vi) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz
- (ix) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

b) Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Ubezpieczenie transportowe obejmujące towary, ubezpieczenie pojazdów jako takich oraz ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie ryzyka zlokalizowanego w Bułgarii nie może być gwarantowane bezpośrednio przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń.

DE: Jeżeli zagraniczny zakład ubezpieczeń utworzył oddział w Niemczech, może on zawierać w Niemczech umowy ubezpieczeniowe odnoszące się do transportu międzynarodowego wyłącznie za pośrednictwem tego oddziału mającego siedzibę w Niemczech.

Istniejące środki:

DE: Luftverkehrsgesetz (LuftVG); oraz
Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

ES: Do wykonywania zawodu aktuarusza wymagane jest miejsce zamieszkania lub, alternatywnie, dwuletnie doświadczenie.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

FI: Świadczenie usług brokerów ubezpieczeniowych podlega wymogowi stałego miejsca prowadzenia działalności w UE.

Wyłącznie ubezpieczyciele mający siedzibę główną w Unii Europejskiej lub oddział w Finlandii mogą oferować bezpośrednie usługi ubezpieczeniowe, w tym koasekurację.

Istniejące środki:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (ustawa o zagranicznych zakładach ubezpieczeń) (398/1995);

Vakuutusyhtiölaki (ustawa o zakładach ubezpieczeń) (521/2008);

Laki vakuutusten tarjoamisesta (ustawa o dystrybucji ubezpieczeń) (234/2018).

FR: Ubezpieczenie od ryzyka związanego z transportem lądowym może być gwarantowane wyłącznie przez towarzystwa ubezpieczeniowe mające siedzibę w Unii Europejskiej.

Istniejące środki:

FR: Code des assurances.

HU: Wyłącznie osoby prawne z UE i oddziały zarejestrowane na Węgrzech mogą świadczyć bezpośrednio usługi ubezpieczeniowe.

Istniejące środki:

HU: Ustawa LX z 2003 r.

IT: Ubezpieczenie transportu towarów, ubezpieczenie pojazdów i ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w odniesieniu do ryzyka na terytorium Włoch może być gwarantowane wyłącznie przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w Unii Europejskiej, z wyjątkiem transportu międzynarodowego obejmującego przywóz do Włoch.

Transgraniczne świadczenie usług aktuarialnych.

Istniejące środki:

IT: Art. 29 kodeksu ubezpieczeń prywatnych (dekret legislacyjny nr 209 z dnia 7 września 2005 r.); ustawa nr 194/1942 o zawodzie aktuarusza.

PT: Polisy ubezpieczeń w zakresie transportu lotniczego i morskiego, obejmujące towary, statki powietrzne, kadłuby i odpowiedzialność cywilną, mogą być gwarantowane jedynie przez przedsiębiorstwa będące osobami prawnymi Unii Europejskiej. Jedynie osoby fizyczne Unii Europejskiej lub przedsiębiorstwa mające w niej siedzibę mogą działać w charakterze pośredników w zakresie takiej działalności ubezpieczeniowej w Portugalii.

Istniejący środek:

PT: Art. 3 ustawy nr 147/2015, art. 8 ustawy nr 7/2019.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

SK: Cudzoziemcy mogą założyć zakład ubezpieczeń w formie spółki akcyjnej lub prowadzić działalność ubezpieczeniową za pośrednictwem oddziałów mających siedzibę statutową w Republice Słowackiej. W obu przypadkach zezwolenie podlega ocenie dokonywanej przez organy nadzorcze.

Istniejące środki:

SK: Ustawa 39/2015 o ubezpieczeniach.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

FI: Przynajmniej połowa członków zarządu i rady nadzorczej oraz dyrektor zarządzający zakładem ubezpieczeń świadczącego ustawowe ubezpieczenia emerytalne muszą mieć miejsce zamieszkania w EOG, chyba że właściwe organy udzieliły zwolnienia. Zagraniczni ubezpieczyciele nie mogą uzyskać licencji w Finlandii jako oddział do prowadzenia ustawowych ubezpieczeń emerytalnych. Co najmniej jeden audytor musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG.

W przypadku innych zakładów ubezpieczeń wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG w odniesieniu do co najmniej jednego członka zarządu, rady nadzorczej i dyrektora zarządzającego. Co najmniej jeden audytor musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG. Agent zakładu ubezpieczeń ze Zjednoczonego Królestwa musi posiadać miejsce zamieszkania w Finlandii, chyba że zakład ubezpieczeń ma główną siedzibę w Unii Europejskiej.

Istniejące środki:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (ustawa o zagranicznych zakładach ubezpieczeń) (398/1995); Vakuutusyhtiölaki (ustawa o zakładach ubezpieczeń) (521/2008); Laki vakuutusedustuksesta (ustawa o pośrednictwie ubezpieczeniowym) (570/2005); Laki vakuutusten tarjoamisesta (ustawa o dystrybucji ubezpieczeń) (234/2018); oraz Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (ustawa o zakładach ubezpieczeniowych oferujących ustawowe ubezpieczenie emerytalne) (354/1997).

c) Usługi bankowe i inne usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

UE: Wyłącznie osoby prawne posiadające siedzibę statutową w Unii mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy inwestycyjnych. W celu wykonywania czynności związanych z zarządzaniem wspólnymi funduszami, w tym funduszami powierniczymi oraz – o ile zezwala na to prawo krajowe – przedsiębiorstwami inwestycyjnymi, wymagane jest założenie wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa zarządzającego posiadającego siedzibę zarządu i siedzibę statutową w tym samym państwie członkowskim.

Istniejące środki:

UE: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE¹); oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE².

EE: Przy przyjmowaniu depozytów istnieje wymóg uzyskania zezwolenia od Komisji Nadzoru Finansowego w Estonii oraz rejestracji działalności jako spółki akcyjnej, jednostki zależnej lub oddziału zgodnie z prawem estońskim.

Istniejące środki:

EE: Krediidiasutuste seadus (ustawa o instytucjach kredytowych) § 206 i § 21.

SK: Usługi inwestycyjne mogą być świadczone wyłącznie przez spółki zarządzające w formie spółki akcyjnej o kapitale akcyjnym przewidzianym w prawie.

Istniejące środki:

SK: Ustawa 566/2001 o papierach wartościowych i usługach inwestycyjnych; oraz ustawa 483/2001 o bankach.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. UE L 302 z 17.11.2009, s. 32).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz.U. UE L 174 z 1.7.2011, s. 1).

FI: Co najmniej jeden z założycieli, członków zarządu, rady nadzorczej, dyrektor zarządzający dostawców usług bankowych i osoba uprawniona do składania podpisu w imieniu instytucji kredytowej muszą mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG. Co najmniej jeden audytor musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG.

Istniejące środki:

FI: Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (ustawa o bankach komercyjnych

i innych instytucjach kredytowych będących spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością) (1501/2001);

Säästöpankkilaki (1502/2001) (ustawa o bankach oszczędnościowych);

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001) (ustawa o bankach spółdzielczych i innych instytucjach kredytowych będących bankami spółdzielczymi);

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978) (ustawa o stowarzyszeniach hipotecznych);

Maksulaitoslaki (297/2010) (ustawa o instytucjach płatniczych);

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010) (ustawa o działaniu zagranicznej instytucji płatniczej w Finlandii); oraz

Laki luottolaitostoiminnasta (ustawa o instytucjach kredytowych) (121/2007).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

IT: Usługi „consulenti finanziari” (konsultantów finansowych). Prowadząc działalność związaną ze sprzedażą bezpośrednią, pośrednicy muszą korzystać z uprawnionych sprzedawców usług finansowych, mających miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego.

Istniejące środki:

IT: Art. 91–111 rozporządzenia Włoskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (CONSOB) w sprawie pośredników (nr 16190 z dnia 29 października 2007 r.).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

LT: Wyłącznie banki posiadające siedzibę statutową lub oddział na Litwie i upoważnione do świadczenia usług inwestycyjnych w EOG mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy emerytalnych. Co najmniej jeden kierownik administracji bankowej musi znać język litewski.

Istniejące środki:

LT: Ustawa nr IX-2085 z dnia 30 marca 2004 r. o bankach w Republice Litewskiej, zmieniona ustawą nr XIII-729 z dnia 16 listopada 2017 r.;

Ustawa nr IX-1709 z dnia 4 lipca 2003 r. o przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania w Republice Litewskiej, zmieniona ustawą nr XIII-1872 z dnia 20 grudnia 2018 r.;

Ustawa nr VIII-1212 z dnia 3 czerwca 1999 r. o dodatkowym dobrowolnym programie oszczędzania na emeryturę w Republice Litewskiej (zmieniona ustawą nr XII-70 z dnia 20 grudnia 2012 r.);

ustawa nr IX-1596 z dnia 5 czerwca 2003 r. o płatnościach w Republice Litewskiej, ostatnio zmieniona ustawą nr XIII-2488 z dnia 17 października 2019 r.;

ustawa nr XI-549 z dnia 10 grudnia 2009 r. o instytucjach płatniczych w Republice Litewskiej (nowa wersja ustawy nr XIII-1093 z dnia 17 kwietnia 2018 r.).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

FI: W przypadku usług płatniczych może być wymagane miejsce zamieszkania lub siedziba w Finlandii.

Zastrzeżenie nr 17 – Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Sektor: Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 93, 931, inne niż 9312, część 93191, 9311, 93192, 93193, 93199

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi w zakresie zdrowia – usługi szpitalne, usługi pogotowia ratunkowego, usługi placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie (CPC 93, 931 z wyjątkiem 9312, część 93191, 9311, 93192, 93193, 93199)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

UE: W odniesieniu do świadczenia wszelkich usług w zakresie zdrowia, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w jakiegokolwiek formie.

UE: Świadczenie wszystkich finansowanych ze środków prywatnych usług w zakresie zdrowia innych niż finansowane ze środków prywatnych usługi szpitalne, usługi pogotowia ratunkowego i usługi placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne. Udział prywatnych podmiotów gospodarczych w finansowanej ze środków prywatnych sieci świadczeń zdrowotnych może podlegać wymogowi posiadania koncesji na zasadzie niedyskryminacji. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i tworzenie nowych miejsc pracy.

Niniejsze zastrzeżenie nie odnosi się do świadczenia wszystkich usług w ramach zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, które są objęte innymi zastrzeżeniami (CPC 931 inne niż 9312, część 93191).

AT, PL i SI: Świadczenie usług pogotowia ratunkowego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 93192).

BE: Prowadzenie przedsiębiorstwa w zakresie finansowanych ze środków prywatnych usług pogotowia ratunkowego i usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne (CPC 93192, 93193).

BG, CY, CZ, FI, MT i SK: Świadczenie finansowanych ze środków prywatnych usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego i usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne (CPC 9311, 93192, 93193).

FI: Świadczenie innych usług w zakresie zdrowia ludzkiego (CPC 93199).

Istniejące środki:

CZ: Ustawa nr 372/2011 Sb. o usługach opieki zdrowotnej i warunkach ich świadczenia.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (ustawa o prywatnej opiece zdrowotnej) (152/1990).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników:

DE: Prowadzenie systemu zabezpieczenia społecznego w Niemczech, w ramach którego usługi mogą być świadczone przez różne przedsiębiorstwa lub podmioty i obejmują konkurencyjne elementy, które tym samym nie są „usługami świadczonymi wyłącznie w związku z wykonywaniem władzy publicznej”. Przyznawanie lepszego traktowania w kontekście dwustronnej umowy handlowej w odniesieniu do świadczenia usług w zakresie zdrowia i usług społecznych (CPC 93).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Własność szpitali prowadzonych przez niemieckie siły zbrojne.

Nacjonalizacja innych kluczowych szpitali finansowanych ze środków prywatnych (CPC 93110).

FR: Świadczenie usług w zakresie analiz i badań laboratoryjnych finansowanych ze środków prywatnych.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Świadczenie usług w zakresie analiz i badań laboratoryjnych finansowanych ze środków prywatnych (część CPC 9311).

Istniejące środki:

FR: Code de la Santé Publique

(b) Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne, w tym ubezpieczenia emerytalno-rentowe

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem HU: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie zdrowia, transgraniczne świadczenie usług społecznych oraz działalność lub usługi będące częścią powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego. Niniejsze zastrzeżenie nie odnosi się do świadczenia wszystkich usług w ramach zawodów związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, które są objęte innymi zastrzeżeniami (CPC 931 inne niż 9312, część 93191).

HU: Transgraniczne świadczenie wszystkich finansowanych ze środków publicznych usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego i usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne (CPC 9311, 93192, 93193).

c) Usługi społeczne, w tym ubezpieczenia emerytalno-rentowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników:

UE: Świadczenie wszystkich usług społecznych, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w jakiegokolwiek formie oraz działalność lub usługi będące częścią powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego. Udział prywatnych podmiotów gospodarczych w finansowanej ze środków prywatnych sieci usług społecznych może podlegać wymogowi posiadania koncesji na zasadzie niedyskryminacji. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących zakładów i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i tworzenie nowych miejsc pracy.

BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT i PT: Świadczenie usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych innych niż usługi związane z domami rekonwalescencji i opieki społecznej oraz domami spokojnej starości.

CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK i SI: Świadczenie usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych.

DE: System zabezpieczenia społecznego w Niemczech, którego usługi są świadczone przez różne przedsiębiorstwa lub podmioty i obejmują konkurencyjne elementy i dlatego mogą nie wchodzić w zakres definicji „usług świadczonych wyłącznie w związku z wykonywaniem władzy publicznej”.

Istniejące środki:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (ustawa o prywatnych usługach społecznych) (922/2011).

IE: Health Act 2004 (S. 39); oraz
Health Act 1970 (ze zmianami – S.61A).

IT: Ustawa nr 833/1978 w sprawie instytucji publicznego systemu opieki zdrowotnej;
dekret legislacyjny nr 502/1992 w sprawie organizacji i dyscypliny w dziedzinie zdrowia; oraz
ustawa nr 328/2000 o reformie usług społecznych.

Zastrzeżenie nr 18 – Usługi związane z turystyką i podróżami

Sektor: Usługi przewodników turystycznych, usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 7472

Rodzaj zastrzeżenia: Traktowanie narodowe

Rozdział: Klauzula najwyższego uprzywilejowania
Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

FR: Wymóg obywatelstwa państwa członkowskiego w przypadku świadczenia usług przewodników turystycznych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

LT: W zakresie, w jakim Zjednoczone Królestwo umożliwia obywatelom Litwy świadczenie usług przewodników turystycznych, Litwa umożliwia obywatelom Zjednoczonego Królestwa świadczenie usług przewodników turystycznych na takich samych warunkach.

Zastrzeżenie nr 19 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Sektor: Usługi w zakresie rekreacji, kultury i sportu

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 962, 963, 9619, 964

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi bibliotek, archiwów i muzeów oraz inne usługi w zakresie kultury (CPC 963)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE, z wyjątkiem AT oraz, w przypadku liberalizacji inwestycji, LT: Świadczenie usług bibliotek, archiwów i muzeów oraz innych usług w zakresie kultury.

AT i LT: Do prowadzenia przedsiębiorstwa może być wymagana licencja lub zezwolenie.

b) Usługi rozrywkowe, teatr, koncerty na żywo i cyrk (CPC 9619, 964 inne niż 96492)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE, z wyjątkiem AT i SE: Transgraniczne świadczenie usług rozrywkowych, w tym teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI i SK: Świadczenie usług rozrywkowych, w tym teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki.

BG: Świadczenie następujących usług rozrywkowych: cyrk, parki rozrywki i usługi w zakresie podobnych atrakcji, sale balowe, dyskoteki i nauka tańca oraz inne usługi rozrywkowe.

EE: Świadczenie innych usług rozrywkowych z wyjątkiem usług kinowych.

LT i LV: Świadczenie wszystkich usług rozrywkowych innych niż prowadzenie kina.

CY, CZ, LV, PL, RO i SK: Transgraniczne świadczenie usług sportowych oraz innych usług rekreacyjnych.

c) Usługi agencji informacyjnych i prasowych (CPC 962)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Udział zagraniczny w istniejących przedsiębiorstwach wydawniczych publikujących w języku francuskim nie może przekraczać 20 % kapitału lub praw głosu w spółce. Prowadzenie agencji prasowych Zjednoczonego Królestwa podlega warunkom określonym w uregulowaniach krajowych. Prowadzenie agencji prasowych przez inwestorów zagranicznych podlega zasadzie wzajemności.

Istniejące środki:

FR: Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse; oraz Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Świadczenie usług agencji informacyjnych i prasowych.

d) Usługi gier hazardowych i zakładów (CPC 96492)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Prowadzenie działalności hazardowej, która obejmuje obstawianie stawek mających wartość pieniężną w grach losowych, w tym w szczególności loterie, losy ze „zdrapkami”, usługi hazardowe oferowane w kasynach, salonach gier lub lokalach posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności, zakłady sportowe, usługi w salonach bingo oraz usługi w zakresie gier hazardowych świadczone przez organizacje charytatywne lub organizacje nienastawione na zysk i na korzyść tych organizacji.

Zastrzeżenie nr 20 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Sektor: Usługi transportowe

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Transport morski – wszelka inna działalność handlowa prowadzona ze statku

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

UE: Obywatelstwo załogi na statku morskim lub śródlądowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

UE, z wyjątkiem LV i MT: Wyłącznie osoba fizyczna lub prawna z UE może dokonać rejestracji statku i obsługiwać flotę pod banderą narodową państwa siedziby (ma to zastosowanie do wszelkiej handlowej działalności morskiej prowadzonej ze statku morskiego, w tym rybołówstwa, akwakultury i usług związanych z rybołówstwem; międzynarodowego transportu osobowego i towarowego (CPC 721) oraz usług pomocniczych w branży transportu morskiego).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

MT: Istnieją prawa wyłączne dla połączenia morskiego Malty z Europą kontynentalną przez Włochy (CPC 7213, 7214, część 742, 745, część 749).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

SK: Aby móc złożyć wniosek o licencję na świadczenie usług, inwestor zagraniczny musi posiadać główne miejsce prowadzenia działalności w Republice Słowackiej (CPC 722).

b) Usługi pomocnicze w branży transportu morskiego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Świadczenie usług pilotażowych i usług cumowniczych. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niezależnie od kryteriów, które mogą mieć zastosowanie do rejestracji statków w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Unia Europejska zastrzega sobie prawo do stosowania wymogu, aby wyłącznie statki zarejestrowane w krajowych rejestrach państw członkowskich Unii Europejskiej mogły świadczyć usługi pilotażowe i usługi cumownicze (CPC 7452).

UE, z wyjątkiem LT i LV: Wyłącznie statki pływające pod banderą państwa członkowskiego Unii Europejskiej mogą świadczyć usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7214).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

LT: Usługi pilotażowe i usługi cumownicze mogą świadczyć wyłącznie osoby prawne z Litwy lub osoby prawne z państwa członkowskiego

Unii Europejskiej z oddziałami na Litwie, które posiadają świadectwo wydane przez Litewski Urząd Bezpieczeństwa Morskiego (CPC 7214, 7452).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BE: Usługi przeładunku towarów mogą być świadczone wyłącznie przez akredytowanych pracowników uprawnionych do pracy w obszarach portowych wyznaczonych dekretem królewskim (CPC 741).

Istniejące środki:

BE: Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire;

Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence;

Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers);

Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand);

Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge);

Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende); oraz

Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

c) Usługi pomocnicze w branży transportu wodnego śródlądowego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

UE: Usługi pomocnicze w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi.

d) Usługi transportu kolejowego i usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Osobowy transport kolejowy (CPC 7111).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna:

UE: Towarowy transport kolejowy (CPC 7112).

LT: Państwo posiada monopol na usługi konserwacji i naprawy środków transportu kolejowego (CPC 86764, 86769, część 8868).

SE (wyłącznie w odniesieniu do dostępu do rynku): Usługi konserwacji i naprawy środków transportu kolejowego podlegają testowi potrzeb ekonomicznych, gdy inwestor zamierza utworzyć własną infrastrukturę związaną z obsługą terminalu. Główne kryteria: ograniczenia związane z przestrzenią i wydajnością (CPC 86764, 86769, część 8868).

Istniejące środki:

UE: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE¹.

SE: Ustawa o planowaniu i budownictwie (2010:900).

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego (Dz.U. UE L 343 z 14.12.2012, s. 32).

- e) Transport drogowy (przewóz osób, transport towarowy, usługi w zakresie międzynarodowego transportu ciężarowego) i usługi pomocnicze w branży transportu drogowego

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: W odniesieniu do usług transportu drogowego objętych działem trzecim w części drugiej niniejszej Umowy oraz załącznikiem 31 do niniejszej Umowy.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

UE: W odniesieniu do usług transportu drogowego objętych działem trzecim w części drugiej niniejszej Umowy oraz załącznikiem 31 do niniejszej Umowy:

ograniczanie świadczenia usług kabotażu w państwie członkowskim przez zagranicznych inwestorów mających siedzibę w innym państwie członkowskim (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: W odniesieniu do usług transportu drogowego nieobjętych działem trzecim w części drugiej niniejszej Umowy oraz załącznikiem 31 do niniejszej Umowy:

- (i) wymóg prowadzenia przedsiębiorstwa i ograniczanie transgranicznego świadczenia usług transportu drogowego (CPC 712);
- (ii) ograniczanie świadczenia usług kabotażu w państwie członkowskim przez zagranicznych inwestorów mających siedzibę w innym państwie członkowskim (CPC 712).
- (iii) w odniesieniu do usług taksówkarskich w Unii zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych, na podstawie którego ustala się ograniczenie liczby usługodawców. Główne kryteria: lokalny popyt zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami (CPC 71221).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

BE: Maksymalna liczba licencji może być prawnie regulowana (CPC 71221).

IT: Do usług w zakresie przewozu limuzynami stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy.

Do usług w zakresie przewozów autobusowych między miastami stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy.

Do świadczenia usług transportu towarowego stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: lokalny popyt (CPC 712).

BG, DE: W przypadku przewozu osób i transportu towarowego wyłączne prawa lub zezwolenia mogą zostać przyznane jedynie osobom fizycznym Unii i osobom prawnym Unii, których siedziba główna znajduje się w Unii. (CPC 712).

MT: Usługi publicznego transportu autobusowego: cała sieć podlega wymogowi uzyskania koncesji, która obejmuje porozumienie dotyczące obowiązku użyteczności publicznej w sprawie świadczenia usług na rzecz określonych grup społecznych (na przykład studentów i osób starszych) (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Do świadczenia usług transportu drogowego wymagane jest zezwolenie, ale nie obejmuje ono pojazdów zarejestrowanych za granicą (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Świadczenie usług przewozów autobusowych między miastami (CPC 712).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

ES: W przypadku przewozu osób do usług świadczonych w ramach klasyfikacji gospodarczej CPC 7122 stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: lokalny popyt. Do usług w zakresie przewozów autobusowych między miastami stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących przedsiębiorstw i wpływ na nie, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne, wpływ na warunki ruchu drogowego i kryterium tworzenia nowych miejsc pracy.

SE: Usługi konserwacji i naprawy środków transportu drogowego podlegają testowi potrzeb ekonomicznych, gdy usługodawca zamierza utworzyć własną infrastrukturę związaną z obsługą terminalu. Główne kryteria: ograniczenia związane z przestrzenią i wydajnością (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, część 8867).

SK: W przypadku transportu towarowego stosuje się test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: lokalny popyt (CPC 712).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

BG: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa w odniesieniu do usług wspierających w branży transportu drogowego (CPC 744).

Istniejące środki:

UE: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009¹; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009²; oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009³.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE (Dz.U. UE L 300 z 14.11.2009, s. 51).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych (Dz.U. UE L 300 z 14.11.2009, s. 72).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009 z dnia 21 października 2009 r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 (Dz.U. UE L 300 z 14.11.2009, s. 88).

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (ustawa o komercyjnym transporcie drogowym) 693/2006. Laki liikenteen palveluista (ustawa o usługach transportowych) 320/2017; Ajoneuvolaki (ustawa o pojazdach) 1090/2002.

IT: Art. 85 dekretu legislacyjnego nr 285/1992 (kodeks drogowy ze zm.); art. 8 dekretu legislacyjnego nr 395/2000 (drogowy przewóz osób); ustawa nr 21/1992 (przepisy ramowe w sprawie nieregularnego publicznego transportu drogowego osób); art. 1 ustawy nr 218/2003 (przewóz osób wynajętymi autobusami z kierowcą); oraz ustawa nr 151/1981 (przepisy ramowe w sprawie lokalnego transportu publicznego).

SE: Ustawa o planowaniu i budownictwie (2010:900).

f) Transport kosmiczny i wynajem statków kosmicznych

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Świadczenie usług transportu w przestrzeni kosmicznej i usług wynajmu statków kosmicznych (CPC 733, część 734).

g) Wyjątki od klauzuli największego uprzywilejowania

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

- Transport (kabotażowy) inny niż transport morski

FI: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych zwalniających statki zarejestrowane pod obcą banderą określonego innego państwa lub pojazdy zarejestrowane za granicą z ogólnego zakazu świadczenia usług transportu kabotażowego (w tym w zakresie transportu kombinowanego, drogowego i kolejowego) w Finlandii na zasadzie wzajemności (część CPC 711, część 712, część 722).

- Usługi wspierające w branży transportu morskiego

BG: W zakresie, w jakim Zjednoczone Królestwo zezwala usługodawcom z Bułgarii na świadczenie usług przeładunku towarów oraz usług w zakresie przechowywania i magazynowania w portach morskich i rzecznych, w tym usług dotyczących kontenerów i towarów w kontenerach, Bułgaria zezwoli usługodawcom ze Zjednoczonego Królestwa na świadczenie usług przeładunku towarów oraz usług w zakresie przechowywania i magazynowania w portach morskich i rzecznych, w tym usług dotyczących kontenerów i towarów w kontenerach, na tych samych warunkach (część CPC 741, część CPC 742).

- Wynajem lub dzierżawa statków

DE: Czarterowanie zagranicznych statków przez konsumentów mających miejsce zamieszkania w Niemczech może podlegać warunkowi wzajemności (CPC 7213, 7223, 83103).

– Transport drogowy i kolejowy

UE: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych w sprawie międzynarodowego transportu drogowego towarów (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego) i przewozu osób, zawartych między Unią lub państwami członkowskimi a państwem trzecim (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123).

W ramach takiego traktowania można:

- a) zastrzegać lub ograniczać świadczenie odpowiednich usług transportowych pomiędzy umawiającymi się Stronami lub na terytorium umawiających się Stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym państwie będącym umawiającą się Stroną¹; lub
- b) zapewnić zwolnienia podatkowe dla takich pojazdów.

– Transport drogowy

BG: Środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów, zastrzegające lub ograniczające świadczenie tego rodzaju usług transportowych oraz określające zasady i warunki takiej działalności, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, na terytorium Bułgarii lub przez granice Bułgarii (CPC 7121, 7122, 7123).

¹ W odniesieniu do Austrii część wyłączenia z klauzuli najwyższego uprzywilejowania dotycząca praw przewozowych obejmuje wszystkie państwa, z którymi zawarto umowy dwustronne w sprawie transportu drogowego lub inne porozumienia dotyczące transportu drogowego lub z którymi takie umowy lub porozumienia mogą zostać zawarte w przyszłości.

CZ: Środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów, zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki prowadzenia działalności przewozowej, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do transportu do Republiki Czeskiej, przez jej terytorium oraz z Republiki Czeskiej na terytorium umawiających się Stron (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: Zezwolenia na ustanowienie obecności handlowej w Hiszpanii można odmówić usługodawcom pochodzącym z państw, które nie przyznają faktycznego dostępu do rynku usługodawcom z Hiszpanii (CPC 7123).

Istniejące środki:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

HR: Środki stosowane na podstawie istniejących lub przyszłych umów w sprawie międzynarodowego transportu drogowego, zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki działalności, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do usług transportu do Chorwacji, przez jej terytorium oraz z Chorwacji na terytorium umawiających się Stron (CPC 7121, 7122, 7123).

LT: Środki wprowadzane na podstawie umów dwustronnych, określające przepisy dotyczące usług transportowych i warunków prowadzenia działalności, w tym tranzytu dwustronnego i innych pozwoleń na transport na Litwę, przez jej terytorium oraz z Litwy na terytorium umawiających się Stron, a także podatków drogowych i innych opłat (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: Środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów, zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki prowadzenia działalności przewozowej, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do transportu do Republiki Słowackiej, przez jej terytorium oraz z Republiki Słowackiej na terytorium umawiających się Stron (CPC 7121, 7122, 7123).

- Transport kolejowy

BG, CZ i SK: W odniesieniu do istniejących lub przyszłych umów regulujących prawa przewozowe i warunki prowadzenia działalności oraz świadczenie usług transportowych na terytorium Bułgarii, Republiki Czeskiej i Słowacji oraz pomiędzy tymi państwami. (CPC 7111, 7112).

- Transport lotniczy – usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego

UE: Przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwom trzecim na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych dotyczących usług obsługi naziemnej.

- Transport drogowy i kolejowy

EE: Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych w sprawie międzynarodowego transportu drogowego (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego), polegającego na zastrzeganiu lub ograniczaniu świadczenia usług transportowych do Estonii, przez jej terytorium oraz z Estonii na terytorium umawiających się Stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym z państw będących umawiającą się Stroną i przewidywaniu zwolnienia z podatku w przypadku takich pojazdów (część CPC 711, część 712, część 721).

- Wszystkie usługi w zakresie przewozu osób i transportu towarowego inne niż usługi transportu morskiego i lotniczego

PL: W zakresie, w jakim Zjednoczone Królestwo zezwala na świadczenie usług transportowych do Zjednoczonego Królestwa i przez jego terytorium przez dostawców usług przewozu osób i transportu towarowego z Polski, Polska zezwoli na świadczenie usług transportowych do Polski i przez swoje terytorium przez dostawców usług przewozu osób i transportu towarowego ze Zjednoczonego Królestwa na tych samych warunkach.

Zastrzeżenie nr 21 – Rolnictwo, rybołówstwo i woda

Sektor:	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo; rybołówstwo, akwakultura, usługi związane z rybołówstwem; pobór, uzdatnianie i dystrybucja wody
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 011, ISIC Rev. 3.1 012, ISIC Rev. 3.1 013, ISIC Rev. 3.1 014, ISIC Rev. 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu; ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku Traktowanie narodowe Klauzula najwyższego uprzywilejowania Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd Wymogi dotyczące wyników Obecność lokalna
Rozdział:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami
Opis:	

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

HR: Działalność rolnicza i łowiecka.

HU: Działalność rolnicza (ISIC Rev. 3.1 011, 3.1 012, 3.1 013, 3.1 014, 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 inna niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

Istniejące środki:

HR: Ustawa o gruntach rolnych (Dziennik Ustaw 20/18, 115/18, 98/19).

b) Rybołówstwo, akwakultura i usługi związane z rybołówstwem (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, obecność lokalna:

UE:

1. W szczególności w ramach wspólnej polityki rybołówstwa oraz umów połowowych z państwem trzecim, eksploatacja i dostęp do zasobów biologicznych i łowisk znajdujących się na wodach morskich podlegających suwerenności lub jurysdykcji państw członkowskich, lub uprawnienia do prowadzenia połowów na podstawie licencji połowowej państwa członkowskiego, w tym:
 - a) regulowanie wyładunku połowów dokonywanych przez statki pływające pod banderą Zjednoczonego Królestwa lub państwa trzeciego w odniesieniu do przyznanych im kwot lub - wyłącznie w odniesieniu do statków pływających pod banderą państwa członkowskiego - wymóg, aby część całkowitych połowów była wyładowywana w portach Unii;
 - b) określanie minimalnej wielkości przedsiębiorstwa, aby zachować statki stosowane w rybołówstwie tradycyjnym i przybrzeżnym;
 - c) przyznawanie zróżnicowanego traktowania na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych dotyczących rybołówstwa; oraz
 - d) wymóg, aby załogę statku pływającego pod banderą państwa członkowskiego stanowili obywatele państw członkowskich.
2. Uprawnienie statku rybackiego do pływania pod banderą państwa członkowskiego tylko wówczas, gdy:
 - a) w całości stanowi własność:

- (i) przedsiębiorstw zarejestrowanych w Unii; lub
 - (ii) obywateli państw członkowskich;
 - b) jego bieżące operacje są kierowane i kontrolowane z terytorium Unii; oraz
 - c) każdy czarterujący, zarządzający lub armator statku jest spółką zarejestrowaną w Unii lub obywatelem państwa członkowskiego.
3. Licencja połowowa uprawniająca do połowów komercyjnych na wodach terytorialnych państwa członkowskiego może zostać udzielona wyłącznie statkom pływającym pod banderą państwa członkowskiego.
4. Zakładanie obiektów akwakultury morskiej i śródlądowej.
5. Ust. 1 lit. a), b), c) (inne niż w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania) i d); ust. 2 lit. a) ppkt (i), lit. (b) i (c) oraz ust. 3 mają zastosowanie wyłącznie do środków, które mają zastosowanie do statków lub przedsiębiorstw bez względu na obywatelstwo lub przynależność państwową ich beneficjentów rzeczywistych.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

FR: Obywatele państw niebędących członkami Unii Europejskiej nie mogą korzystać z morskich terenów należących do państwa francuskiego w celu hodowli ryb, skorupiaków, mięczaków lub alg.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Przejmowanie zasobów mórz i rzek przez statki na wewnętrznych wodach morskich i na morzu terytorialnym Bułgarii dokonywane jest przez statki pływające pod banderą bułgarską. Zagraniczny statek nie może prowadzić połowów komercyjnych w wyłącznej strefie ekonomicznej, chyba że na podstawie umowy między Bułgarią i państwem bandery. Przekraczając wyłączną strefę ekonomiczną, zagraniczne statki połowowe nie mogą mieć swoich narzędzi połowowych w trybie operacyjnym.

c) Pobór, uzdatnianie i dystrybucja wody

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Działalność obejmująca między innymi usługi w zakresie poboru, uzdatniania i dystrybucji wody do gospodarstw domowych, odbiorców przemysłowych, komercyjnych lub innych, w tym dostarczanie wody pitnej, oraz gospodarkę wodną.

Zastrzeżenie nr 22 – Usługi związane z branżą energetyczną

Sektor: Wytwarzanie energii elektrycznej i powiązane usługi

Klasyfikacja gospodarcza: ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, część 4030, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, część 88, 887.

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi energetyczne – ogólne (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, część 403, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu))

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: W przypadku gdy państwo członkowskie zezwala na zagraniczną własność systemu przesyłu gazu lub energii elektrycznej lub systemu transportu rurociągowego ropy i gazu, w odniesieniu do przedsiębiorstw Zjednoczonego Królestwa kontrolowanych przez osoby fizyczne lub prawne z państwa trzeciego, które odpowiada za ponad 5 % przywozu ropy, gazu ziemnego lub energii elektrycznej do Unii, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii Unii jako całości lub poszczególnych państw członkowskich. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług w zakresie doradztwa i konsultingu świadczonych w ramach usług związanych z dystrybucją energii.

Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do HR, HU i LT (w przypadku LT tylko CPC 7131) w odniesieniu do transportu rurociągowego paliw, ani do LV w odniesieniu do usług związanych z dystrybucją energii, ani do SI w odniesieniu do usług związanych z dystrybucją gazu (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

CY: Wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej w zakresie, w jakim inwestor jest kontrolowany przez osobę fizyczną lub prawną państwa trzeciego, które odpowiada za ponad 5 % przywozu ropy lub gazu ziemnego do Unii, a także wytwarzanie gazu, samodzielna dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym, produkcja, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, transport paliwa rurociągami, usługi związane z dystrybucją energii elektrycznej i gazu ziemnego inne niż usługi doradcze i konsultingowe, usługi sprzedaży hurtowej energii elektrycznej, usługi sprzedaży detalicznej paliwa silnikowego, energii elektrycznej i gazu innego niż w butlach. Wymóg obywatelstwa i statusu rezydenta w odniesieniu do usług związanych z energią elektryczną. (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 i 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

FI: Sieci i systemy przesyłu i dystrybucji energii, pary i gorącej wody.

FI: Ograniczenia ilościowe w postaci monopoli lub praw wyłącznych dotyczących przywozu gazu ziemnego oraz produkcji i dystrybucji pary i gorącej wody. Obecnie istnieją naturalne monopole i prawa wyłączne (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

FR: Systemy przesyłu energii elektrycznej i gazu oraz transportu rurociągowego ropy i gazu (CPC 7131).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BE: Usługi dystrybucji energii i usługi związane z dystrybucją energii (CPC 887 inne niż usługi w zakresie konsultingu).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe, obecność lokalna:

BE: Usługi przesyłu energii, w odniesieniu do rodzajów podmiotów prawnych i traktowania podmiotów publicznych lub prywatnych, którym BE nadała prawa wyłączne. Wymagana jest siedziba w Unii (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

BG: Usługi związane z dystrybucją energii (część CPC 88).

PT: Wytwarzanie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie gazu, transport paliwa rurociągami, sprzedaż hurtowa energii elektrycznej, sprzedaż detaliczna energii elektrycznej i gazu innego niż w butlach, a także usługi związane z dystrybucją energii elektrycznej i gazu ziemnego. Koncesje w sektorach energii elektrycznej i gazu są przyznawane wyłącznie ograniczonej liczbie przedsiębiorstw, które mają siedzibę główną i faktyczny zarząd w PT (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).

SK: W przypadku usług wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania gazu i dystrybucji paliw gazowych, wytwarzania i dystrybucji pary wodnej i gorącej wody, transportu paliwa rurociągami, sprzedaży hurtowej i detalicznej energii elektrycznej, pary wodnej i gorącej wody oraz usług związanych z dystrybucją energii, w tym usług w dziedzinie zapewniania efektywności energetycznej, oszczędności energii i audytu energetycznego, wymagane jest zezwolenie. Stosuje się test potrzeb ekonomicznych, a wniosek może zostać odrzucony tylko w przypadku nasycenia rynku. W odniesieniu do wszystkich tych rodzajów działalności zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej posiadającej miejsce stałego zamieszkania w EOG lub osobie prawnej EOG.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Z wyjątkiem górnictwa rud metali oraz innych usług górnictwa i kopalnictwa przedsiębiorstwa kontrolowane przez osoby fizyczne lub prawne państwa trzeciego, które odpowiada za ponad 5 % przywozu ropy lub gazu ziemnego do Unii Europejskiej, mogą być objęte zakazem uzyskania kontroli nad daną działalnością. Wymagana rejestracja (nie jest dozwolona forma oddziału) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, część 4010, część 4020, część 4030).

Istniejące środki:

UE: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944¹; oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE².

BG: Ustawa energetyczna.

CY: Ustawy regulujące rynek energii elektrycznej z 2003 r., ustawa nr 122(I)/2003 z późniejszymi zmianami;

ustawy regulujące rynek gazu z 2004 r., ustawa nr 183(I)/2004 z późniejszymi zmianami;

ustawa o rurociągach naftowych, rozdział 273;

ustawa o ropie naftowej, rozdział 272, z późniejszymi zmianami; oraz

ustawy o specyfikacjach technicznych ropy naftowej i paliwa z 2003 r., ustawa nr 148(I)/2003 z późniejszymi zmianami.

FI: Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (508/2000) oraz Sähkömarkkinalaki (ustawa o rynku energii elektrycznej) (386/1995); Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (587/2017).

FR: Code de l'énergie.

PT: Dekret z mocą ustawy nr 230/2012 i dekret z mocą ustawy nr 231/2012 z dnia 26 października – w sprawie gazu ziemnego; dekret z mocą ustawy nr 215-A/2012 i dekret z mocą ustawy nr 215-B/2012 z dnia 8 października – w sprawie energii elektrycznej; oraz dekret z mocą ustawy nr 31/2006 z dnia 15 lutego – w sprawie ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. UE L 158 z 14.6.2019, s. 125).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. UE L 211 z 14.8.2009, s. 94).

SK: Ustawa nr 51/1988 o górnictwie, materiałach wybuchowych i państwowej administracji górniczej;

ustawa nr 569/2007 o działalności geologicznej;

ustawa nr 251/2012 o energii elektrycznej; oraz ustawa nr 657/2004 o energii termalnej.

b) Energia elektryczna (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu))

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Import energii elektrycznej. W odniesieniu do transgranicznej sprzedaży hurtowej i detalicznej energii elektrycznej.

FR: Wyłącznie przedsiębiorstwa, w których 100 % kapitału należy do państwa francuskiego, do innej organizacji sektora publicznego lub do Electricité de France (EDF), mogą posiadać na własność i prowadzić przesył energii elektrycznej lub systemy dystrybucji.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BG: Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła.

PT: Działalność związana z przesyłem i dystrybucją energii elektrycznej jest prowadzona na podstawie wyłącznych koncesji na usługi publiczne.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Indywidualne zezwolenie na wytwarzanie energii elektrycznej o mocy 25 MW lub większej wymaga prowadzenia przedsiębiorstwa w Unii lub w innym kraju, który posiada system podobny do systemu wprowadzonego w życie dyrektywą 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹ i w którym przedsiębiorstwo ma skuteczne i trwałe powiązanie z gospodarką.

Wytwarzanie energii elektrycznej na obszarach morskich BE podlega wymogowi uzyskania koncesji i obowiązku prowadzenia spółki joint venture z osobą prawną państwa członkowskiego Unii lub z osobą prawną kraju posiadającego system podobny do systemu wprowadzonego w życie dyrektywą 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady², w szczególności w odniesieniu do warunków dotyczących zezwoleń i wyboru.

Ponadto osoba prawna powinna mieć główne miejsce prowadzenia działalności lub siedzibę główną w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub kraju spełniającym powyższe kryteria, w którym ma skuteczne i trwałe powiązanie z gospodarką.

Budowa linii elektrycznych, które łączą produkcję na obszarach morskich z siecią przesyłową Elia wymaga zezwolenia, a przedsiębiorstwo musi spełnić wyżej określone warunki, z wyjątkiem wymogu dotyczącego spółki joint venture.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – traktowanie narodowe:

¹ Dyrektywa 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. UE L 27 z 30.1.1997, s. 20).

² Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE (Dz.U. UE L 176 z 15.7.2003, s. 37).

BE: Zezwolenie jest niezbędne w przypadku dostaw energii elektrycznej przez pośrednika, którego klienci mają siedzibę w BE i są połączeni z krajowym systemem sieci lub z linią bezpośrednią, której napięcie znamionowe przekracza 70 000 voltów. Takie zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej lub prawnej EOG.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

FR: Wytwarzanie energii elektrycznej.

Istniejące środki:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes;

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer; oraz Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge.

Arrêté royal relatif aux autorisations de fourniture d'électricité par des intermédiaires et aux règles de conduite applicables à ceux-ci.

Arrêté royal du 12 juin 2001 relatif aux conditions générales de fourniture de gaz naturel et aux conditions d'octroi des autorisations de fourniture de gaz naturel.

FI: Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (508/2000) oraz Sähkömarkkinalaki (ustawa o rynku energii elektrycznej) (588/2013); Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (587/2017).

FR: Code de l'énergie.

PT: Dekret z mocą ustawy nr 215-A/2012; oraz dekret z mocą ustawy nr 215-B/2012 z dnia 8 października – w sprawie energii elektrycznej.

c) Paliwa, gaz, ropa naftowa i produkty ropopochodne (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, część 88, 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu))

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Zapobieganie sprawowaniu kontroli nad terminalem skroplonego gazu ziemnego (LNG) lub posiadaniu go na własność (w tym części terminalu stosowanych do przechowywania lub ponownego zgazowania LNG) przez zagraniczne osoby fizyczne lub prawne z powodów bezpieczeństwa energetycznego.

FR: Z powodów krajowego bezpieczeństwa energetycznego wyłącznie przedsiębiorstwa, w których 100 % kapitału należy do państwa francuskiego, do innej organizacji sektora publicznego lub do ENGIE, mogą posiadać na własność i prowadzić przesył gazu lub systemy dystrybucji.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Usługi przechowywania luzem gazów, w odniesieniu do rodzajów podmiotów prawnych i traktowania podmiotów publicznych lub prywatnych, którym Belgia nadała prawa wyłączne. Do świadczenia usług przechowywania luzem gazów wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa w Unii (część CPC 742).

BG: Transport rurociągowy, przechowywanie i magazynowanie ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym przesył tranzytem (CPC 71310, część CPC 742).

PT: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie przechowywania i magazynowania paliw transportowanych rurociągami (gazu ziemnego). Ponadto koncesje na przesył, dystrybucję i składowanie podziemne gazu ziemnego oraz odbiór, przechowywanie i prowadzenie terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego są przyznawane na podstawie umów koncesyjnych w wyniku publicznych zaproszeń do składania ofert (CPC 7131, CPC 7422).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

BE: Transport rurociągami gazu ziemnego i innych paliw podlega wymogowi uzyskania zezwolenia. Zezwolenie może zostać przyznane wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym mającym siedzibę w państwie członkowskim (zgodnie z art. 3 AR z dnia 14 maja 2002 r.).

W przypadku gdy o zezwolenie wnosi przedsiębiorstwo:

- a) przedsiębiorstwo to musi być ustanowione zgodnie z prawem belgijskim lub prawem innego państwa członkowskiego lub prawem państwa trzeciego, które zobowiązało się do utrzymania ram regulacyjnych podobnych do wspólnych wymogów określonych w dyrektywie 98/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r.¹; oraz
- b) siedziba administracyjna przedsiębiorstwa, jego główne miejsce prowadzenia działalności lub siedziba główna musi znajdować się w państwie członkowskim lub państwie trzecim, które zobowiązało się do utrzymania ram regulacyjnych podobnych do wspólnych wymogów określonych w dyrektywie 98/30/WE, pod warunkiem że działalność tego przedsiębiorstwa lub siedziby głównej ma skuteczne i trwałe powiązanie z gospodarką danego państwa (CPC 7131).

BE: na ogół, dostawa gazu ziemnego na rzecz klientów (tj. spółek dystrybucyjnych i odbiorców, których ogólny łączny poziom zużycia gazu pochodzącego ze wszystkich punktów dostaw wynosi co najmniej milion metrów sześciennych w skali roku) prowadzących przedsiębiorstwo w Belgii podlega wymogowi uzyskania indywidualnego zezwolenia od ministra, z wyjątkiem sytuacji, w której dostawcą jest spółka dystrybucyjna korzystająca z własnej sieci dystrybucji. Takie zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie osobie fizycznej lub prawnej Unii Europejskiej.

CY: Transgraniczne świadczenie usług w zakresie przechowywania i składowania paliw transportowanych rurociągami oraz sprzedaż detaliczna oleju opałowego i gazu w butlach inna niż sprzedaż wysyłkowa (CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742).

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 98/30/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. dotycząca wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. UE L 204 z 21.7.1998, s. 1).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

HU: Świadczenie usług w zakresie transportu rurociągami podlega wymogowi prowadzenia przedsiębiorstwa. Usługi można świadczyć na podstawie umowy koncesyjnej wydawanej przez organy państwowe lub lokalne. Świadczenie tych usług reguluje węgierska ustawa o koncesjach (CPC 7131).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

LT: Usługi związane z transportem rurociągowym paliw i usługi pomocnicze związane z transportem rurociągowym towarów innych niż paliwo.

Istniejące środki:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations; oraz

Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (article 8.2).

BG: Ustawa energetyczna.

CY: Ustawa regulująca rynek energii elektrycznej z 2003 r., ustawa nr 122(I)/2003 z późniejszymi zmianami;

ustawy regulujące rynek gazu z 2004 r., ustawa nr 183(I)/2004 z późniejszymi zmianami;

ustawa o rurociągach naftowych, rozdział 273;

ustawa o ropie naftowej, rozdział 272, z późniejszymi zmianami; oraz

ustawy o specyfikacjach technicznych ropy naftowej i paliwa z 2003 r., ustawa nr 148(I)/2003 z późniejszymi zmianami.

FI: Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (508/2000); oraz
Maakaasumarkkinalaki (ustawa o rynku gazu ziemnego) (587/2017).

FR: Code de l'énergie.

HU: Ustawa nr XVI z 1991 r. o koncesjach.

LT: Ustawa nr VIII-1973 z dnia 10 października 2000 r. o gazie ziemnym w Republice Litewskiej.

PT: Uekret z mocą ustawy nr 230/2012 i dekret z mocą ustawy nr 231/2012 z dnia 26 października – w sprawie gazu ziemnego; dekret z mocą ustawy nr 215-A/2012 i dekret z mocą ustawy nr 215-B/2012 z dnia 8 października – w sprawie energii elektrycznej oraz dekret z mocą ustawy nr 31/2006 z dnia 15 lutego – w sprawie ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

d) Technologie jądrowe (ISIC Rev. 3.1 12, 3.1 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, część 4010, CPC 887)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

DE: Produkcja, przetwarzanie lub transport materiałów jądrowych i wytwarzanie lub dystrybucja energii jądrowej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

AT i FI: Produkcja, przetwarzanie, dystrybucja lub transport materiałów jądrowych i wytwarzanie lub dystrybucja energii jądrowej.

BE: Produkcja, przetwarzanie lub transport materiałów jądrowych i wytwarzanie lub dystrybucja energii jądrowej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników:

HU i SE: Przetwarzanie paliw jądrowych i wytwarzanie energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii jądrowej.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

BG: Przetwarzanie materiałów rozszczepialnych i paliworodnych lub materiałów, z których takie materiały pochodzą, a także handel nimi, konserwacja i naprawa sprzętu i systemów w zakładach wytwarzających energię jądrową, transport takich materiałów oraz odpadów z ich przetwarzania, wykorzystywanie promieniowania jonizującego, a także wszelkie inne usługi związane z wykorzystywaniem energii jądrowej do celów pokojowych (w tym usługi inżynierskie i doradcze oraz usługi związane z oprogramowaniem itp.).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FR: Działalność taka musi odbywać się zgodnie z obowiązkami wynikającymi z umowy Euratom.

Istniejące środki:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (ustawa zasadnicza na rzecz Austrii wolnej od elektrowni jądrowych), BGBl. I Nr. 149/1999.

BG: Ustawa o bezpiecznym wykorzystaniu energii jądrowej.

FI: Ydinenergiälaki (ustawa o energii jądrowej) (990/1987).

HU: Ustawa CXVI z 1996 r. o energii jądrowej; oraz dekret rządowy nr 72/2000 w sprawie energii jądrowej.

SE: Szwedzki kodeks ochrony środowiska (1998:808) oraz ustawa o działalności w zakresie technologii jądrowej (1984:3).

Zastrzeżenie nr 23 – Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Sektor: Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 9703, część CPC 612, część CPC 621, część CPC 625, część 85990

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi pogrzebowe, usługi w zakresie kremacji zwłok i usługi przedsiębiorstw pogrzebowych (CPC 9703)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe:

FI: Usługi kremacji oraz prowadzenia/utrzymania cmentarzy i miejsc pochówku mogą być świadczone wyłącznie przez państwo, gminy, parafie, wspólnoty wyznaniowe lub fundacje lub stowarzyszenia nienastawione na zysk.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

DE: Cmentarz mogą prowadzić wyłącznie osoby prawne prawa publicznego. Zakładanie i prowadzenie cmentarzy oraz świadczenie usług pogrzebowych.

PT: Do świadczenia usług pogrzebowych i usług przedsiębiorstw pogrzebowych wymagana jest obecność handlowa. Pełnienie funkcji kierownika technicznego w podmiotach świadczących usługi pogrzebowe i w zakładach pogrzebowych wymaga obywatelstwa EOG.

SE: Monopol Kościoła Szwecji lub organów lokalnych na usługi kremacji i usługi pogrzebowe.

CY, SI: Usługi pogrzebowe, usługi w zakresie kremacji zwłok i usługi przedsiębiorstw pogrzebowych.

Istniejące środki:

FI: Hautaustoimilaki (ustawa o usługach pogrzebowych) (457/2003).

PT: Dekret z mocą ustawy 10/2015 z dnia 16 stycznia, alterado p/ Lei 15/2018, 27 março.

SE: Begravningslag (1990:1144) (ustawa o pogrzebach); Begravningsförrdningen (1990:1147) (rozporządzenie w sprawie pogrzebów).

b) Pozostałe usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku:

FI: Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa w Finlandii lub w innym państwie EOG do celów świadczenia usług identyfikacji elektronicznej.

Istniejące środki:

FI: Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisestä luottamuspalveluista 617/2009 (ustawa o rygorystycznej identyfikacji elektronicznej i podpisach elektronicznych 617/2009).

c) Nowe rodzaje usług

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgraniczny handel usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

UE: Świadczenie nowych usług, niesklasyfikowanych w Centralnej Klasyfikacji Produktów Organizacji Narodów Zjednoczonych (CPC) z 1991 r.

Wykaz Zjednoczonego Królestwa

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane (wszystkie zawody z wyjątkiem związanych z opieką zdrowotną)

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane (zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów farmaceutycznych)

Zastrzeżenie nr 4 – Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw (usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej)

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw (usługi pośrednictwa pracy)

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw (usługi detektywistyczne)

Zastrzeżenie nr 7 – Usługi dla przedsiębiorstw (pozostałe usługi dla przedsiębiorstw)

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi w zakresie edukacji

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi finansowe

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Zastrzeżenie nr 11 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Zastrzeżenie nr 12 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Zastrzeżenie nr 13 – Rybołówstwo i woda

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi związane z branżą energetyczną

Zastrzeżenie nr 15 – Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Zastrzeżenie nr 1 – Wszystkie sektory

Sektor: Wszystkie sektory

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Obowiązki dotyczące usług prawnych

Rozdział/Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami oraz ramy regulacyjne dotyczące usług prawnych

Opis:

Zjednoczone Królestwo zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Obecność handlowa

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

Usługi uważane za usługi użyteczności publicznej na poziomie krajowym lub lokalnym mogą być przedmiotem monopoli publicznych lub praw wyłącznych przyznanych prywatnym podmiotom gospodarczym.

Usługi użyteczności publicznej istnieją w sektorach takich jak usługi konsultingu naukowego i technicznego, usługi związane z badaniami i rozwojem w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, usługi w zakresie badań i analiz technicznych, usługi w zakresie ochrony środowiska, usługi w zakresie zdrowia, usługi transportowe i usługi pomocnicze dla wszystkich środków transportu. Prawa wyłączne do świadczenia takich usług są często udzielane prywatnym podmiotom gospodarczym, na przykład podmiotom gospodarczym mającym koncesje od organów publicznych, podlegającym szczególnym obowiązkom w zakresie świadczenia usług. Mając na uwadze, że usługi użyteczności publicznej często istnieją również poniżej szczebla centralnego, szczegółowe i wyczerpujące wykazy dla poszczególnych sektorów nie są uzasadnione z praktycznego punktu widzenia. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług telekomunikacyjnych i informatycznych.

b) Klauzula najwyższego uprzywilejowania

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania i ramy regulacyjne dotyczące usług prawnych – obowiązki:

Przyznawanie zróżnicowanego traktowania na podstawie jakichkolwiek międzynarodowych traktatów inwestycyjnych lub innej umowy handlowej obowiązujących lub podpisanych przed wejściem w życie niniejszej Umowy.

Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie jakiegokolwiek istniejącej lub przyszłej umowy dwustronnej lub wielostronnej, która:

- (i) przewiduje utworzenie wewnętrznego rynku usług i inwestycji;
- (ii) przyznaje swobodę przedsiębiorczości; lub
- (iii) wymaga zbliżenia przepisów w odniesieniu do jednego lub większej liczby sektorów gospodarki.

Wewnętrzny rynek usług i prowadzenia przedsiębiorstw oznacza obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewniony jest swobodny przepływ osób, usług i kapitału.

Swoboda przedsiębiorczości oznacza obowiązek do zniesienia zasadniczo wszystkich barier dla przedsiębiorczości między Stronami umowy w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z chwilą wejścia w życie tej umowy. Swoboda przedsiębiorczości obejmuje prawo obywateli państw będących Stronami umowy w sprawie regionalnej integracji gospodarczej do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw na tych samych warunkach przewidzianych dla obywateli zgodnie z prawem kraju, w którym prowadzone jest takie przedsiębiorstwo.

Zbliżenie przepisów oznacza:

- (i) zbliżenie przepisów jednej lub większej liczby Stron umowy w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z przepisami drugiej Strony lub Stron tej umowy; lub
- (ii) wprowadzenie wspólnych przepisów do prawa Stron umowy w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Takie zbliżenie lub wprowadzenie przepisów ma miejsce i uznaje się, że miało miejsce tylko wówczas, gdy przepisy zostały wprowadzone do prawa Strony lub Stron umowy w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Przyznawanie zróżnicowanego traktowania w odniesieniu do swobody przedsiębiorczości obywatelom lub przedsiębiorstwom na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych między Zjednoczonym Królestwem a którymkolwiek z poniższych państw lub księstw: Andora, Monako, Państwo Watykańskie i San Marino.

c) Broń, amunicja i materiały wojenne

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

Produkcja lub dystrybucja broni, amunicji i materiałów wojennych lub handel nimi. Materiały wojenne ograniczone są do wszelkiego rodzaju produktów przeznaczonych i wytwarzanych wyłącznie na potrzeby wojska w związku z prowadzeniem działań wojennych lub obronnych.

Zastrzeżenie nr 2 – Zawody regulowane (wszystkie zawody z wyjątkiem związanych z opieką zdrowotną)

Sektor – podsektor: Zawody regulowane – usługi prawne, usługi audytu

Klasyfikacja gospodarcza: Część CPC 861, część CPC 87902, część 862

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Obowiązki dotyczące usług prawnych

Rozdział/Sekcja: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami oraz ramy regulacyjne dotyczące usług prawnych

Opis:

a) Usługi prawne

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, traktowanie narodowe, oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe i ramy regulacyjne – dotyczące usług prawnych – obowiązki:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług w zakresie doradztwa prawnego oraz zezwoleń, dokumentacji i świadectw prawnych, świadczonych przez przedstawicieli zawodów prawniczych pełniących funkcje publiczne, takich jak notariusze, a także w odniesieniu do usług świadczonych przez komorników sądowych (część CPC 861, część 87902).

b) Usługi audytu (CPC 86211, 86212 inne niż usługi rachunkowo-księgowo)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do transgranicznego świadczenia usług audytu.

Istniejące środki:

Ustawa o spółkach z 2006 r. (Companies Act 2006).

Zastrzeżenie nr 3 – Zawody regulowane – zawody związane z opieką zdrowotną i sprzedażą detaliczną produktów farmaceutycznych

Sektor: Usługi świadczone w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną oraz sprzedaż detaliczna produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych, inne usługi świadczone przez farmaceutów

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi medyczne i stomatologiczne; usługi świadczone przez personel położniczy, pielęgniarstwa, fizjoterapeutów, psychologów i personel paramedyczny (CPC 63211, 85201, 9312, 9319)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

Działalność gospodarcza lekarzy w ramach Krajowej Służby Zdrowia (National Health Service) podlega planowaniu w zakresie zasobów ludzkich w zawodzie lekarskim (CPC 93121, 93122).

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Świadczenie wszelkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli wolnych zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, podlega wymogowi miejsca zamieszkania. Usługi te mogą być świadczone wyłącznie przez osoby fizyczne obecne na terytorium UK (CPC 9312, część 93191).

Transgraniczne świadczenie usług medycznych, stomatologicznych, usług świadczonych przez położne oraz usług świadczonych przez pielęgniarki, fizjoterapeutów, psychologów i personel paramedyczny (część CPC 85201, 9312, część 93191).

W odniesieniu do usługodawców, którzy nie są fizycznie obecni na terytorium UK (część CPC 85201, 9312, część 93191).

b) Sprzedaż detaliczna produktów leczniczych, medycznych i ortopedycznych oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów (CPC 63211)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna:

Sprzedaż wysyłkowa jest możliwa wyłącznie z UK, dlatego wymagane jest prowadzenie przedsiębiorstwa w UK do celów sprzedaży detalicznej produktów leczniczych i określonych towarów medycznych ogółowi ludności w UK.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Transgraniczna sprzedaż detaliczna produktów leczniczych oraz towarów medycznych i ortopedycznych oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów.

Zastrzeżenie nr 4 – Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw (usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej)

Sektor – podsektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi świadczone przez agencje inkasa i usługi w zakresie oceny zdolności kredytowej

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87901, 87902

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Obecność lokalna

Rozdział: Transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług świadczonych przez agencje inkasa i usług w zakresie oceny zdolności kredytowej.

Zastrzeżenie nr 5 – Usługi dla przedsiębiorstw (usługi pośrednictwa pracy)

Sektor – podsektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi pośrednictwa pracy

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87202, 87204, 87205, 87206, 87209

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

Świadczenie usług w zakresie pośrednictwa pracy w odniesieniu do pracowników świadczących pomoc domową, innych pracowników handlowych lub przemysłowych, personelu pielęgniarstwa i innego (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa i zakaz transgranicznego świadczenia usług pośrednictwa pracy w odniesieniu do biurowego personelu pomocniczego i innych pracowników.

Zastrzeżenie nr 6 – Usługi dla przedsiębiorstw (usługi detektywistyczne)

Sektor – podsektor: Usługi dla przedsiębiorstw – usługi detektywistyczne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 87301

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług detektywistycznych (CPC 87301).

Zastrzeżenie nr 7 – Usługi dla przedsiębiorstw (pozostałe usługi dla przedsiębiorstw)

Sektor – podsektor: Usługi dla przedsiębiorstw – pozostałe usługi dla przedsiębiorstw

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 86764, 86769, 8868, część 8790

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula największego uprzywilejowania

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Obsługa techniczna i naprawa statków, sprzętu transportu kolejowego i statków powietrznych oraz ich części (część CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868)

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jego terytorium oraz zakaz transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy środków transportu spoza jego terytorium.

Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium oraz zakaz transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy statków przeznaczonych do żeglugi śródlądowej spoza jej terytorium.

Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium oraz zakaz transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy statków morskich spoza jej terytorium.

Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jej terytorium oraz zakaz transgranicznego świadczenia usług w zakresie konserwacji i naprawy statków powietrznych i ich części spoza jej terytorium (część CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868).

Jedynie uznane organizacje upoważnione przez UK mogą przeprowadzać w imieniu UK regulaminowe przeglądy i certyfikację statków. Może być wymagane prowadzenie przedsiębiorstwa.

Istniejące środki:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach, zatrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej (European Union (Withdrawal) Act) z 2018 r. zmienioną rozporządzeniami dotyczącymi uznanych organizacji żeglugi handlowej (zmiana) (wystąpienie z UE) z 2019 r. (Merchant Shipping (Recognised Organisations) (Amendment) (EU Exit) Regulations 2019).

b) Pozostałe usługi dla przedsiębiorstw związane z branżą lotniczą

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

Przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwom trzecim na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych dotyczących następujących usług:

- (i) usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statków powietrznych;
- (ii) usługi wynajmu lub dzierżawy statków powietrznych bez załogi;
- (iii) usługi związane z komputerowym systemem rezerwacji (KSR);
- (iv) następujące usługi świadczone z wykorzystaniem załogowych statków powietrznych, z zastrzeżeniem zgodności z odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron dotyczącymi dopuszczania statków powietrznych na ich terytorium, opuszczania przez nie terytorium i prowadzenia działalności na ich terytorium: gaszenie pożarów z powietrza, loty szkoleniowe, opryski, miernictwo, tworzenie map, fotografowanie, a także inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne; oraz
- (v) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego.

Zastrzeżenie nr 8 – Usługi w zakresie edukacji

Sektor: Usługi w zakresie edukacji

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 92

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rodział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

Wszystkie usługi w zakresie edukacji, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w jakiegokolwiek formie, i dlatego nie są uznawane za usługi finansowane ze środków prywatnych. W przypadku gdy dozwolone jest świadczenie finansowanych ze środków prywatnych usług w zakresie edukacji przez zagranicznego usługodawcę, udział prywatnych podmiotów gospodarczych w systemie edukacji może podlegać wymogowi przyznania koncesji udzielanej na zasadzie niedyskryminacji.

Świadczenie usług w zakresie pozostałych form kształcenia finansowanych ze środków prywatnych, tj. innych niż te sklasyfikowane jako usługi szkolnictwa podstawowego, średniego, wyższego oraz kształcenia dorosłych (CPC 929).

Zastrzeżenie nr 9 – Usługi finansowe

Sektor: Usługi finansowe

Klasyfikacja gospodarcza:

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Wszystkie usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku:

Stosowanie wymogu od usługodawcy finansowego innego niż oddział, na zasadzie niedyskryminacji, określonej formy prawnej przy zakładaniu działalności w Zjednoczonym Królestwie.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

Przyznawanie zróżnicowanego traktowania inwestorom lub dostawcom usług finansowych z państwa trzeciego na podstawie każdej dwustronnej lub wielostronnej międzynarodowej umowy inwestycyjnej lub innej umowy handlowej.

b) Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

Do celów świadczenia usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, z wyjątkiem:

- (i) bezpośrednich usług ubezpieczeniowych (włącznie z koasekuracją) i usług pośrednictwa w zakresie bezpośrednich usług ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do:
 - transportu morskiego i lotnictwa zarobkowego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając w to satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje którekolwiek lub wszystkie z poniższych: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz

- towarów w transzycie międzynarodowym;
 - (ii) reasekuracji i retrocesji; oraz
 - (iii) usług pomocniczych związanych z ubezpieczeniami.
- c) Usługi bankowe i inne usługi finansowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – obecność lokalna:

Wyłącznie przedsiębiorstwa posiadające siedzibę statutową w UK mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy inwestycyjnych. W celu wykonywania czynności związanych z zarządzaniem wspólnymi funduszami, w tym funduszami powierniczymi i – o ile zezwala na to prawo krajowe – przedsiębiorstwami inwestycyjnymi, wymagane jest założenie wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa zarządzającego posiadającego siedzibę zarządu i siedzibę statutową w UK.

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

Świadczenie usług bankowych i innych usług finansowych, z wyjątkiem:

- (i) dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz dostarczania oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz

- (ii) doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych odnoszących się do usług bankowych i innych usług finansowych, jak opisano w pkt L) definicji usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) zawartej w art. 183 lit. a) ppkt (ii) niniejszej Umowy, ale z wyłączeniem pośrednictwa rozumianego zgodnie z tym podpunktem.

Zastrzeżenie nr 10 – Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Sektor: Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 931 inne niż 9312, część 93191

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Usługi w zakresie zdrowia – usługi szpitalne, usługi pogotowia ratunkowego i usługi placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie (CPC 931, z wyjątkiem 9312, część 93191)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

Świadczenie wszystkich usług w zakresie zdrowia, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w jakiegokolwiek formie, i dlatego nie są uznawane za usługi finansowane ze środków prywatnych.

Wszystkie finansowane ze środków prywatnych usługi w zakresie zdrowia inne niż usługi szpitalne. Udział prywatnych podmiotów gospodarczych w finansowanej ze środków prywatnych sieci świadczeń zdrowotnych może podlegać wymogowi posiadania koncesji na zasadzie niedyskryminacji. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących zakładów i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i tworzenie nowych miejsc pracy.

Niniejsze zastrzeżenie nie odnosi się do świadczenia wszystkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarzki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologowie, które są objęte innymi zastrzeżeniami (CPC 931 inne niż 9312, część 93191).

b) Usługi w zakresie zdrowia i usługi społeczne, w tym ubezpieczenia emerytalno-rentowe

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa lub fizycznej obecności na jego terytorium dostawców oraz ograniczanie transgranicznego świadczenia usług w zakresie zdrowia spoza jego terytorium, transgranicznego świadczenia usług społecznych spoza jego terytorium, a także działalności lub usług będących częścią powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego. Niniejsze zastrzeżenie nie odnosi się do świadczenia wszystkich usług w ramach zawodów regulowanych związanych z opieką zdrowotną, w tym przez przedstawicieli zawodów takich jak lekarze, stomatolodzy, położne, pielęgniarze lub pielęgniarki, fizjoterapeuci, personel paramedyczny i psychologzy, które są objęte innymi zastrzeżeniami (CPC 931 inne niż 9312, część 93191).

c) Usługi społeczne, w tym ubezpieczenia emerytalno-rentowe

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników:

Świadczenie wszystkich usług społecznych, które finansowane są ze środków publicznych lub otrzymują wsparcie państwa w jakiegokolwiek formie i dlatego nie są uznawane za usługi finansowane ze środków prywatnych, oraz działalność lub usługi będące częścią powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego. Udział prywatnych podmiotów gospodarczych w finansowanej ze środków prywatnych sieci usług społecznych może podlegać wymogowi posiadania koncesji na zasadzie niedyskryminacji. Zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: liczba istniejących zakładów i wpływ na nie, infrastruktura transportowa, gęstość zaludnienia, rozproszenie geograficzne i tworzenie nowych miejsc pracy.

Świadczenie usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych innych niż usługi związane z domami rekonwalescencji i opieki społecznej oraz domami spokojnej starości.

Zastrzeżenie nr 11 – Usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem

Sektor: Usługi w zakresie rekreacji, kultury i sportu

Klasyfikacja gospodarcza: CPC 963, 9619, 964

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Biblioteki, archiwa, muzea oraz inne usługi w zakresie kultury (CPC 963)

Świadczenie usług bibliotek, archiwów i muzeów oraz innych usług w zakresie kultury.

b) Usługi rozrywkowe, teatr, koncerty na żywo i cyrk (CPC 9619, 964 inne niż 96492)

Transgraniczne świadczenie usług rozrywkowych, w tym teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki.

c) Usługi gier hazardowych i zakładów (CPC 96492)

Prowadzenie działalności hazardowej, która obejmuje obstawianie stawek mających wartość pieniężną w grach losowych, w tym w szczególności loterie, losy ze „zdrapkami”, usługi hazardowe oferowane w kasynach, salonach gier lub lokalach posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności, zakłady sportowe, usługi w salonach bingo oraz usługi w zakresie gier hazardowych świadczone przez organizacje charytatywne lub organizacje nienastawione na zysk i na korzyść tych organizacji.

Zastrzeżenie nr 12 – Usługi transportowe i usługi pomocnicze w branży transportowej

Sektor: Usługi transportowe

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula największego uprzywilejowania

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

a) Transport morski – wszelka inna działalność handlowa prowadzona ze statku

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Obywatelstwo załogi na statku morskim lub śródlądowym.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd:

Do celów rejestracji statku i obsługi floty pod banderą UK (wszelka handlowa działalność morska prowadzona ze statku morskiego, w tym rybołówstwo, akwakultura i usługi związane z rybołówstwem; międzynarodowy transport osobowy i towarowy (CPC 721) oraz usługi pomocnicze w branży transportu morskiego). Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do osób prawnych zarejestrowanych w UK i mających skuteczne i trwałe powiązania z jego gospodarką.

b) Usługi pomocnicze w branży transportu morskiego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Świadczenie usług pilotażowych i usług cumowniczych. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niezależnie od kryteriów, które mogą mieć zastosowanie do rejestracji statków w UK, UK zastrzega sobie prawo do stosowania wymogu, aby wyłącznie statki zarejestrowane w krajowych rejestrach UK mogły świadczyć usługi pilotażowe i usługi cumownicze (CPC 7452).

Wyłącznie statki pływające pod banderą UK mogą świadczyć usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7214).

c) Usługi pomocnicze w branży transportu wodnego śródlądowego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

Usługi pomocnicze w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi.

d) Usługi transportu kolejowego i usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Osobowy transport kolejowy (CPC 7111).

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna:

Towarowy transport kolejowy (CPC 7112).

- e) Transport drogowy (przewóz osób, transport towarowy, usługi w zakresie międzynarodowego transportu ciężarowego) i usługi pomocnicze w branży transportu drogowego

W odniesieniu do transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna:

W odniesieniu do usług transportu drogowego objętych działem trzecim w części drugiej niniejszej Umowy oraz załącznikiem 31 do niniejszej Umowy.

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

W odniesieniu do usług transportu drogowego nieobjętych działem trzecim w części drugiej niniejszej Umowy oraz załącznikiem 31 do niniejszej Umowy:

- (i) stosowanie wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa oraz ograniczanie transgranicznego świadczenia usług transportu drogowego (CPC 712);

- (ii) w odniesieniu do usług taksówkarskich w Zjednoczonym Królestwie zastosowanie może mieć test potrzeb ekonomicznych, na podstawie którego ustala się ograniczenie liczby usługodawców. Główne kryteria: lokalny popyt zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami (CPC 71221).

Istniejące środki:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE, utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej (European Union (Withdrawal) Act) z 2018 r. i zmienione rozporządzeniami w sprawie licencji dla operatorów i międzynarodowego transportu drogowego towarów (zmiana) (wystąpienie z UE) (Licensing of Operators and International Road Haulage (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations) z 2019 r.;

rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych, utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej (European Union (Withdrawal) Act) z 2018 r. i zmienione rozporządzeniami w sprawie licencji dla operatorów i międzynarodowego transportu drogowego towarów (zmiana) (wystąpienie z UE) (Licensing of Operators and International Road Haulage (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations) z 2019 r.; oraz

rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009 z dnia 21 października 2009 r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006, utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa ustawą o wystąpieniu z Unii Europejskiej (European Union (Withdrawal) Act) z 2018 r. i zmienione rozporządzeniami w sprawie wspólnych zasady dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych (zmiana) (wystąpienie z UE) Common Rules for Access to the International Market for Coach and Bus Services (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations) z 2019 r.

f) Transport kosmiczny i wynajem statków kosmicznych

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, wymogi dotyczące wyników, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Usługi transportu w przestrzeni kosmicznej i wynajmu statków kosmicznych (CPC 733, część 734).

g) Wyjątki od klauzuli największego uprzywilejowania

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – klauzula najwyższego uprzywilejowania:

(i) Transport drogowy i kolejowy

Przyznawanie państwom zróżnicowanego traktowania na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych w sprawie międzynarodowego transportu drogowego towarów (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego) i przewozu osób, zawartych między Zjednoczonym Królestwem a państwem trzecim (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). W ramach takiego traktowania można:

- zastrzegać lub ograniczać świadczenie odpowiednich usług transportowych pomiędzy umawiającymi się Stronami lub na terytorium umawiających się Stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym państwie będącym umawiającą się Stroną; lub
- zapewnić zwolnienia podatkowe dla takich pojazdów.

- (ii) Transport lotniczy – usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego

Przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwom trzecim na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych dotyczących usług obsługi naziemnej.

Zastrzeżenie nr 13 – Rybołówstwo i woda

Sektor: Rybołówstwo, akwakultura, usługi związane z rybołówstwem;
pobór, uzdatnianie i dystrybucja wody

Klasyfikacja gospodarcza: ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882, ISIC Rev. 3.1 41

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Klauzula najwyższego uprzywilejowania
Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) Rybołówstwo, akwakultura i usługi związane z rybołówstwem (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd, wymogi dotyczące wyników, klauzula najwyższego uprzywilejowania oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, traktowanie narodowe, obecność lokalna, klauzula najwyższego uprzywilejowania:

1. W szczególności w ramach polityki rybołówstwa Zjednoczonego Królestwa i umów połowowych z państwem trzecim, eksploatacja i dostęp do zasobów biologicznych i łowisk znajdujących się na wodach morskich podlegających suwerenności lub jurysdykcji Zjednoczonego Królestwa, lub uprawnienia połowowe na podstawie licencji połowowej Zjednoczonego Królestwa, w tym:
 - a) regulowanie wyładunku połowów dokonywanych przez statki pływające pod banderą państwa członkowskiego lub państwa trzeciego w odniesieniu do przyznanych im kwot lub - wyłącznie w odniesieniu do statków pływających pod banderą Zjednoczonego Królestwa - wymóg, aby część całkowitych połowów była wyładowywana w portach Zjednoczonego Królestwa;
 - b) określanie minimalnej wielkości przedsiębiorstwa, aby zachować statki stosowane w rybołówstwie tradycyjnym i przybrzeżnym;
 - c) przyznawanie zróżnicowanego traktowania na podstawie istniejących lub przyszłych umów dwustronnych w sprawie rybołówstwa; oraz

- d) wymóg, aby załogę statku pływającego pod banderą Zjednoczonego Królestwa stanowili obywatele Zjednoczonego Królestwa.
2. Uprawnienie statku rybackiego do pływania pod banderą Zjednoczonego Królestwa tylko wówczas, gdy:
 - a) w całości stanowi własność:
 - (i) przedsiębiorstw zarejestrowanych w Zjednoczonym Królestwie; lub
 - (ii) obywateli Zjednoczonego Królestwa;
 - b) bieżące operacje są kierowane i kontrolowane z terytorium Zjednoczonego Królestwa; oraz
 - c) każdy czarterujący, zarządzający lub armator statku jest spółką zarejestrowaną w Zjednoczonym Królestwie lub obywatelem Zjednoczonego Królestwa.
 3. Licencja połowowa uprawniająca do połowów komercyjnych na wodach terytorialnych Zjednoczonego Królestwa może zostać udzielona wyłącznie statkom pływającym pod banderą Zjednoczonego Królestwa.
 4. Zakładanie obiektów akwakultury morskiej i śródlądowej.
 5. Ust. 1 lit. a), b), c) (inne niż w odniesieniu do klauzuli najwyższego uprzywilejowania) i d), ust. 2 lit. a) ppkt (i), lit. b) i c) oraz ust. 3 mają zastosowanie wyłącznie do środków, które stosuje się do statków lub przedsiębiorstw bez względu na obywatelstwo lub przynależność państwową ich beneficjentów rzeczywistych.

b) Pobór, uzdatnianie i dystrybucja wody

W odniesieniu do liberalizacji inwestycji – dostęp do rynku, traktowanie narodowe oraz transgranicznego handlu usługami – dostęp do rynku, obecność lokalna, traktowanie narodowe:

Działalność obejmująca między innymi usługi w zakresie poboru, uzdatniania i dystrybucji wody do gospodarstw domowych, odbiorców przemysłowych, komercyjnych lub innych, w tym dostarczanie wody pitnej, oraz gospodarkę wodną.

Zastrzeżenie nr 14 – Usługi związane z branżą energetyczną

Sektor:	Wytwarzanie energii elektrycznej i powiązane usługi
Klasyfikacja gospodarcza:	ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, CPC 887 (inne niż usługi w zakresie doradztwa i konsultingu).
Rodzaj zastrzeżenia:	Dostęp do rynku
	Traktowanie narodowe
	Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd
	Wymogi dotyczące wyników
	Obecność lokalna
Rozdział:	Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka – w przypadku gdy UK zezwała podmiotom zagranicznym na posiadanie systemu przesyłu gazu lub energii elektrycznej, lub systemu przesyłu rurociągowego ropy i gazu – w odniesieniu do przedsiębiorstw Unii kontrolowanych przez osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa z państwa trzeciego, które odpowiadają za ponad 5 % importu ropy, gazu ziemnego lub energii elektrycznej do UK, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii do UK. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług w zakresie doradztwa i konsultingu świadczonych w ramach usług związanych z dystrybucją energii.

Zastrzeżenie nr 15 – Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Sektor: Pozostałe usługi, gdzie indziej niesklasyfikowane

Rodzaj zastrzeżenia: Dostęp do rynku

Traktowanie narodowe

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Wymogi dotyczące wyników

Obecność lokalna

Rozdział: Liberalizacja inwestycji i transgraniczny handel usługami

Opis:

UK zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia nowych innych usług, niesklasyfikowanych w Centralnej Klasyfikacji Produktów Organizacji Narodów Zjednoczonych (CPC) z 1991 r.

ZALĄCZNIK 21**OSOBY ODBYWAJĄCE WIZYTY SŁUŻBOWE DO CELÓW PROWADZENIA
PRZEDSIĘBIORSTWA, OSOBY PRZENOSZONE WEWNĄTRZ PRZEDSIĘBIORSTWA
I OSOBY ODBYWAJĄCE KRÓTKOTERMINOWE WIZYTY SŁUŻBOWE**

1. Środek wymieniony w niniejszym załączniku może być utrzymany, kontynuowany, niezwłocznie odnowiony lub zmieniony, pod warunkiem że zmiana ta nie zmniejsza istniejącej bezpośrednio przed nią zgodności środka z art. 141 i 142 niniejszej Umowy, w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przed tą zmianą.
2. Art. 141 i 142 niniejszej Umowy nie mają zastosowania do jakichkolwiek istniejących środków niespełniających wymogów, wymienionych w niniejszym załączniku, w zakresie, w jakim środki te są niezgodne.
3. Wykazy w ust. 6, 7 i 8 mają zastosowanie wyłącznie do terytoriów Zjednoczonego Królestwa i Unii zgodnie z art. 520 ust. 2 oraz art. 774 niniejszej Umowy i mają znaczenie wyłącznie w ramach stosunków handlowych między Unią i jej państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem. Nie mają one wpływu na prawa i obowiązki państw członkowskich wynikające z prawa Unii.

4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku Unii obowiązek przyznania traktowania narodowego nie pociąga za sobą wymogu rozszerzenia na osoby fizyczne lub prawne ze Zjednoczonego Królestwa traktowania przyznanego w państwie członkowskim w zastosowaniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jakiegokolwiek środka przyjętego na podstawie tego traktatu, w tym środków je wdrażających w państwach członkowskich, w odniesieniu do:
- (i) osób fizycznych lub rezydentów innego państwa członkowskiego; lub
 - (ii) osób prawnych utworzonych lub zorganizowanych na podstawie prawa innego państwa członkowskiego lub Unii, oraz posiadających swoją siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w Unii.
5. W poniższych ustępach stosuje się następujące skróty:

AT Austria

BE Belgia

BG Bułgaria

CY Cypr

CZ Czechy

DE Niemcy

DK Dania

EE Estonia

EL Grecja

ES Hiszpania

UE Unia Europejska, w tym wszystkie jej państwa członkowskie

FI Finlandia

FR Francja

HR Chorwacja

HU Węgry

IE Irlandia

IT Włochy

LT Litwa

LU Luksemburg

LV Łotwa

MT Malta

NL Niderlandy

PL Polska

PT Portugalia

RO Rumunia

SE Szwecja

SI Słowenia

SK Słowacja

6. Niespełniające wymogów środki Unii są następujące:

Osoby odbywające wizyty służbowe do celów prowadzenia przedsiębiorstwa

Wszystkie sektory	AT, CZ: Osoba odbywająca wizytę służbową do celów prowadzenia przedsiębiorstwa musi pracować dla przedsiębiorstwa innego niż organizacja nienastawiona na zysk, w przeciwnym razie: bez zobowiązań. SK: Osoba odbywająca wizytę służbową do celów prowadzenia przedsiębiorstwa musi pracować dla przedsiębiorstwa innego niż organizacja nienastawiona na zysk, w przeciwnym razie: bez zobowiązań. Wymagane zezwolenie na pracę, włącznie ze spełnieniem wymogów testu potrzeb ekonomicznych. CY: Dopuszczalny czas pobytu: do 90 dni w każdym okresie dwunastu miesięcy. Osoba odbywająca wizytę służbową do celów prowadzenia przedsiębiorstwa musi pracować dla przedsiębiorstwa innego niż organizacja nienastawiona na zysk, w przeciwnym razie: bez zobowiązań.

Osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa

Wszystkie sektory	UE: Do dnia 31 grudnia 2022 r. wszelkie opłaty, należności lub podatki nakładane przez Stronę (inne niż opłaty związane z rozpatrywaniem wniosku o wizę, pozwolenie na pracę, pozwolenie na pobyt lub przedłużenie pozwolenia) w związku z zezwoleniem na wykonywanie działalności lub na zatrudnienie osoby, która może wykonywać taką działalność na terytorium jednej ze Stron, chyba że jest to wymóg zgodny z art. 140 ust. 3 niniejszej Umowy lub opłata zdrowotna zgodnie z przepisami krajowymi w związku z wnioskiem o pozwolenie na wjazd, pobyt, pracę lub zamieszkanie na terytorium Strony. AT, CZ, SK: Osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa muszą być zatrudnione przez przedsiębiorstwo inne niż organizacja nienastawiona na zysk, w przeciwnym razie: bez zobowiązań. FI: Kadra wyższego szczebla musi być zatrudniona przez przedsiębiorstwo inne niż organizacja nienastawiona na zysk. HU: Osoby fizyczne, które są współnikami w przedsiębiorstwie, nie kwalifikują się do przeniesienia jako osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa.

Osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe

Wszystkie działalności gospodarcze, o których mowa w pkt 8:	CY, DK, HR: Zezwolenie na pracę, włącznie ze spełnieniem wymogów testu potrzeb ekonomicznych, wymagane w przypadku, gdy osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową świadczy usługę. LV: Zezwolenie na pracę wymagane w przypadku operacji/działalności wykonywanych na podstawie umowy. MT: Wymaga się zezwolenia na pracę. Test potrzeb ekonomicznych nie jest przeprowadzany. SI: Jedno zezwolenie na pobyt i na pracę jest wymagane w przypadku usług, których świadczenie przekracza jednorazowo 14 dni, oraz dla niektórych rodzajów działalności (badania i projekty; seminaria szkoleniowe; zakupy; transakcje handlowe; tłumaczenia pisemne i ustne). Test potrzeb ekonomicznych nie jest wymagany. SK: W przypadku świadczenia usługi na terytorium Słowacji wymagane jest zezwolenie na pracę, włącznie ze spełnieniem wymogów testu potrzeb ekonomicznych, dla rodzajów działalności, których wykonywanie trwa ponad siedem dni w miesiącu lub 30 dni w roku kalendarzowym.
Badania i projekty	AT: Wymagane zezwolenie na pracę, włącznie ze spełnieniem wymogów testu potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem działalności badawczej osób prowadzących badania naukowe i statystyczne.

Badanie rynku	AT: Wymagane zezwolenie na pracę, wymogów tym test potrzeb ekonomicznych. Test potrzeb ekonomicznych nie jest konieczny w przypadku działalności badawczej i analitycznej trwającej do siedmiu dni w miesiącu lub do 30 dni w roku kalendarzowym. Wymagane wyższe wykształcenie. CY: Wymagane zezwolenie na pracę, włącznie ze spełnieniem wymogów testu potrzeb ekonomicznych.
Targi i wystawy handlowe	AT, CY: Wymagane jest zezwolenie na pracę, wymogów tym test potrzeb ekonomicznych, dla rodzajów działalności, których wykonywanie trwa ponad siedem dni w miesiącu lub 30 dni w roku kalendarzowym.
Usługi posprzedażowe lub poleasingowe	AT: Wymagane zezwolenie na pracę, w tym test potrzeb ekonomicznych. Testu potrzeb ekonomicznych nie jest konieczny w przypadku osób fizycznych szkolących pracowników w zakresie świadczenia usług i posiadających specjalistyczną wiedzę. CY, CZ: Wymagane jest zezwolenie na pracę, przy przekroczeniu siedmiu dni w miesiącu lub 30 dni w roku kalendarzowym. ES: Instalatorzy, osoby dokonujące napraw i konserwacji powinni być zatrudniani jako tacy przez osobę prawną dostarczającą towary lub świadczącą usługi lub przez przedsiębiorstwo będące członkiem tej samej grupy co osoba prawna, z której pochodzą, przez co najmniej trzy miesiące bezpośrednio poprzedzające datę złożenia wniosku o wjazd oraz w stosownych przypadkach powinni posiadać co najmniej trzyletnie odpowiednie doświadczenie zawodowe zdobyte po osiągnięciu pełnoletności. FI: W zależności od rodzaju działalności wymagane może być zezwolenie na pobyt. SE: Wymagane jest zezwolenie na pracę, z wyjątkiem (i) osób fizycznych uczestniczących w szkoleniach, badaniach, przygotowaniach lub kompletowaniu dostaw, lub w podobnych rodzajach działalności w ramach transakcji handlowych; lub (ii) instalatorów lub instruktorów technicznych zajmujących się pilnymi instalacjami lub naprawami maszyn, w okresie trwającym do dwóch miesięcy i w sytuacjach wyjątkowych. Test potrzeb ekonomicznych nie jest wymagany.
Transakcje handlowe	AT, CY: Wymagane jest zezwolenie na pracę, wymogów tym test potrzeb ekonomicznych, dla rodzajów działalności, których wykonywanie trwa ponad siedem dni w miesiącu lub 30 dni w roku kalendarzowym. FI: Osoba fizyczna musi świadczyć usługi jako pracownik osoby prawnej drugiej Strony.

Personel sektora turystyki	CY, ES, PL: Bez zobowiązań. FI: Osoba fizyczna musi świadczyć usługi jako pracownik osoby prawnej drugiej Strony. SE: Wymagane jest zezwolenie na pracę, z wyjątkiem kierowców i personelu autobusów turystycznych. Test potrzeb ekonomicznych nie jest wymagany.
Tłumaczenia pisemne i ustne	AT: Wymagane zezwolenie na pracę, wymogów tym test potrzeb ekonomicznych. CY, PL: Bez zobowiązań.

7. Niespełniające wymogów środki Zjednoczonego Królestwa są następujące:

Osoby odbywające wizyty służbowe do celów prowadzenia przedsiębiorstwa

Wszystkie sektory	Osoba odbywająca wizytę służbową do celów prowadzenia przedsiębiorstwa musi pracować dla przedsiębiorstwa innego niż organizacja nienastawiona na zysk, w przeciwnym razie: bez zobowiązań.

Osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa

Wszystkie sektory	Osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa muszą być zatrudnione przez przedsiębiorstwo inne niż organizacja nienastawiona na zysk, w przeciwnym razie: bez zobowiązań. Do dnia 31 grudnia 2022 r. wszelkie opłaty, należności lub podatki nakładane przez Stronę (inne niż opłaty związane z rozpatrywaniem wniosku o wizę, pozwolenie na pracę, pozwolenie na pobyt lub przedłużenie pozwolenia) w związku z zezwoleniem na wykonywanie działalności lub na zatrudnienie osoby, która może wykonywać taką działalność na terytorium jednej ze Stron, chyba że jest to wymóg zgodny z art. 140 ust. 3 niniejszej Umowy lub opłata zdrowotna zgodnie z przepisami krajowymi w związku z wnioskiem o pozwolenie na wjazd, pobyt, pracę lub zamieszkanie na terytorium Strony.

Osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe

Wszystkie działalności gospodarcze, o których mowa w pkt 8:	Bez ograniczeń

8. Osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe mogą uczestniczyć w:

- a) spotkaniach i konsultacjach: osoby fizyczne uczestniczące w spotkaniach lub konferencjach lub zaangażowane w konsultacje ze współnikami;
- b) badaniach i projektach: osoby prowadzące niezależne badania techniczne, naukowe i statystyczne lub prowadzące tego rodzaju badania dla osoby prawnej Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną;
- c) badaniach marketingowych: osoby prowadzące badania rynku i analitycy prowadzący badania lub analizy dla osoby prawnej Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną;
- d) seminariach szkoleniowych: personel przedsiębiorstwa, który wjeżdża na terytorium odwiedzane przez osobę odbywającą krótkoterminową wizytę służbową w celu uczestnictwa w szkoleniach w zakresie technik i praktyk związanych z pracą, które są stosowane przez przedsiębiorstwa lub organizacje zlokalizowane na terytorium odwiedzanym przez osobę odbywającą krótkoterminową wizytę służbową, pod warunkiem że szkolenie jest ograniczone wyłącznie do obserwacji, zaznajomienia się i nauczania stacjonarnego;
- e) targach i wystawach handlowych: personel uczestniczący w targach handlowych w celu promowania przedsiębiorstwa lub jego produktów lub usług;

- f) sprzedaży: przedstawiciele dostawcy usług lub towarów przyjmujący zamówienia lub negocjujący sprzedaż usług lub towarów lub zawierający umowy na sprzedaż usług lub towarów dla tego dostawcy, ale nie dostarczający towarów ani nie świadczący usług. Osoby odbywające krótkoterminowe wizyty służbowe nie mogą prowadzić sprzedaży bezpośredniej ogółowi ludności;
- g) kupnie: kupujący nabywający towary lub usługi dla przedsiębiorstwa lub personel zarządzający lub nadzorujący, zaangażowany w transakcje handlowe prowadzone na terytorium Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną;
- h) usługach posprzedażowych lub poleasingowych: instalatorzy, osoby dokonujące napraw i konserwacji oraz nadzorcy, posiadający specjalistyczną wiedzę niezbędną do wypełnienia zobowiązań umownych sprzedawcy, świadczący usługi lub prowadzący szkolenia dla pracowników świadczących usługi, na podstawie gwarancji lub innej umowy o świadczenie usługi związanej ze sprzedażą lub leasingiem wyposażenia lub maszyn handlowych lub przemysłowych, w tym oprogramowania, zakupionych lub będących przedmiotem leasingu od osoby prawnej Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną, w całym okresie gwarancji lub umowy o świadczenie usług;
- i) transakcjach handlowych: personel zarządzający lub nadzorujący oraz personel świadczący usługi finansowe (włącznie z ubezpieczycielami, bankowcami i brokerami inwestycyjnymi) zaangażowany w transakcje handlowe dla osoby prawnej Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną;

- j) działaniach personelu sektora turystyki: agenci turystyczni, przewodnicy, piloci wycieczek lub organizatorzy turystyki uczestniczący w kongresach lub prowadzący wycieczkę, która rozpoczęła się na terytorium Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną; oraz
 - k) tłumaczeniu pisemnym i ustnym: tłumacze pisemni i ustni świadczący usługi jako pracownicy osoby prawnej Strony, której osoba odbywająca krótkoterminową wizytę służbową jest osobą fizyczną.
-

ZALĄCZNIK 22**OSOBY ŚWIADCZĄCE USŁUGI KONTRAKTOWE
ORAZ OSOBY WYKONUJĄCE WOLNY ZAWÓD**

1. Każda ze Stron zezwala na świadczenie na swoim terytorium usług przez osoby świadczące usługi kontraktowe lub osoby wykonujące wolny zawód pochodzące z terytorium drugiej Strony poprzez obecność osób fizycznych, zgodnie z art. 143 niniejszej Umowy, w odniesieniu do sektorów wymienionych w niniejszym załączniku oraz z zastrzeżeniem odpowiednich ograniczeń.
2. Poniższy wykaz składa się z następujących elementów:
 - a) pierwszej kolumny wskazującej sektor lub podsektor, w którym kategoria osób świadczących usługi kontraktowe i osób wykonujących wolny zawód została objęta liberalizacją; oraz
 - b) drugiej kolumny opisującej mające zastosowanie ograniczenia.

3. Oprócz wykazu zastrzeżeń zawartego w niniejszym załączniku, każda ze Stron może przyjąć lub utrzymać środki odnoszące się do wymogów dotyczących kwalifikacji, procedur kwalifikacyjnych, standardów technicznych, wymogów oraz procedur licencyjnych, które nie stanowią ograniczenia w rozumieniu art. 143 niniejszej Umowy. Środki te, które obejmują wymogi uzyskania licencji, uznania kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, nawet jeśli nie są wymienione w niniejszym załączniku, w każdym wypadku mają zastosowanie do osób świadczących usługi kontraktowe lub osób wykonujących wolne zawody pochodzących z terytorium Stron.
4. Strony nie podejmują jakichkolwiek zobowiązań dotyczących osób świadczących usługi kontraktowe i osób wykonujących wolny zawód w odniesieniu do rodzajów działalności gospodarczej, które nie są wymienione w wykazie.
5. Przy identyfikacji poszczególnych sektorów lub podsektorów: CPC oznacza Centralną Klasyfikację Produktów określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, CPC prov, 1991.
6. W sektorach, w których stosuje się testy potrzeb ekonomicznych, ich głównym kryterium będzie ocena:
 - a) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – odpowiedniej sytuacji rynkowej w Zjednoczonym Królestwie; oraz
 - b) w odniesieniu do Unii – odpowiedniej sytuacji rynkowej w państwie członkowskim lub w regionie, gdzie ma być świadczona usługa, w tym w odniesieniu do liczby istniejących usługodawców, którzy już świadczą usługę w chwili przeprowadzania oceny, i wpływu na ich sytuację.

7. Wykazy w ust. 10–13 mają zastosowanie wyłącznie do terytoriów Zjednoczonego Królestwa i Unii zgodnie z art. 520 ust. 2 oraz art. 774 niniejszej Umowy i mają znaczenie wyłącznie w ramach stosunków handlowych między Unią i jej państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem. Nie mają one wpływu na prawa i obowiązki państw członkowskich wynikające z prawa Unii.
8. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku Unii obowiązek przyznania traktowania narodowego nie pociąga za sobą wymogu rozszerzenia na osoby fizyczne lub prawne ze Zjednoczonego Królestwa traktowania przyznanego w państwie członkowskim w zastosowaniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jakiegokolwiek środka przyjętego na podstawie tego traktatu, w tym środków je wdrażających w państwach członkowskich, w odniesieniu do:
- (i) osób fizycznych lub rezydentów innego państwa członkowskiego; lub
 - (ii) osób prawnych utworzonych lub zorganizowanych na podstawie prawa innego państwa członkowskiego lub Unii, oraz posiadających swoją siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w Unii.
9. W poniższych wykazach stosuje się następujące skróty:
- AT Austria
- BE Belgia
- BG Bułgaria
- CY Cypr

CZ	Czechy
DE	Niemcy
DK	Dania
EE	Estonia
EL	Grecja
ES	Hiszpania
UE	Unia Europejska, w tym jej wszystkie państwa członkowskie
FI	Finlandia
FR	Francja
HR	Chorwacja
HU	Węgry
IE	Irlandia
IT	Włochy
LT	Litwa
LU	Luksemburg

LV Łotwa

MT Malta

NL Niderlandy

PL Polska

PT Portugalia

RO Rumunia

SE Szwecja

SI Słowenia

SK Słowacja

CSS Osoby świadczące usługi kontraktowe

IP Osoby wykonujące wolny zawód

Osoby świadczące usługi kontraktowe

10. Z zastrzeżeniem wykazu zastrzeżeń zawartego w pkt 12 i 13, Strony podejmują zobowiązania zgodnie z art. 143 niniejszej Umowy w odniesieniu do kategorii osób świadczących usługi kontraktowe w trybie 4 w następujących sektorach lub podsektorach:
- a) usługi doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa państwa macierzystego;
 - b) usługi rachunkowo-księgowe;
 - c) usługi w zakresie doradztwa podatkowego;
 - d) usługi architektoniczne oraz usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu;
 - e) usługi inżynierskie oraz zintegrowane usługi inżynierskie;
 - f) usługi medyczne i stomatologiczne;
 - g) usługi weterynaryjne;
 - h) usługi położnicze;
 - i) usługi świadczone przez pielęgniarzy lub pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny;
 - j) usługi informatyczne;

- k) usługi badawcze i rozwojowe;
- l) usługi reklamowe;
- m) usługi w zakresie badania rynku i opinii publicznej;
- n) usługi konsultingowe w zakresie zarządzania;
- o) usługi związane z doradztwem w zakresie zarządzania;
- p) usługi w zakresie badań i analiz technicznych;
- q) powiązane usługi doradztwa naukowego i technicznego;
- r) górnictwo;
- s) konserwacja i naprawa statków;
- t) konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego;
- u) konserwacja i naprawa pojazdów silnikowych, motocykli, skuterów śnieżnych oraz sprzętu transportu drogowego;
- v) konserwacja i naprawa statków powietrznych i ich części;

- w) konserwacja i naprawa wyrobów metalowych, urządzeń (nie biurowych), sprzętu (nie transportowego i nie biurowego) oraz artykułów użytku osobistego i domowego;
- x) usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych;
- y) usługi telekomunikacyjne;
- z) usługi pocztowe i kurierskie;
- aa) budownictwo i pokrewne usługi inżynierskie;
- bb) usługi w zakresie badania terenu pod budowę;
- cc) usługi szkolnictwa wyższego;
- dd) usługi związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem;
- ee) usługi w zakresie ochrony środowiska;
- ff) usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami usługi w zakresie doradztwa i konsultingu;
- gg) pozostałe finansowe usługi w zakresie doradztwa i konsultingu;
- hh) usługi w zakresie doradztwa i konsultingu w dziedzinie transportu;

- ii) usługi agencji turystycznych i biur podróży;
- jj) usługi przewodników turystycznych;
- kk) usługi w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszące się do produkcji.

Osoby wykonujące wolny zawód

11. Z zastrzeżeniem wykazu zastrzeżeń zawartego w ust. 12 i 13, Strony podejmują zobowiązania zgodnie z art. 143 niniejszej Umowy w odniesieniu do kategorii osób wykonujących wolny zawód świadczących usługi w trybie 4 w następujących sektorach lub podsektorach:
- a) usługi doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa państwa macierzystego;
 - b) usługi architektoniczne oraz usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu;
 - c) usługi inżynieryjne oraz zintegrowane usługi inżynieryjne;
 - d) usługi informatyczne;
 - e) usługi badawcze i rozwojowe;
 - f) usługi w zakresie badania rynku i opinii publicznej;

- g) usługi konsultingowe w zakresie zarządzania;
- h) usługi związane z doradztwem w zakresie zarządzania;
- i) górnictwo;
- j) usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych;
- k) usługi telekomunikacyjne;
- l) usługi pocztowe i kurierskie;
- m) usługi szkolnictwa wyższego;
- n) usługi w zakresie doradztwa i konsultingu związane z ubezpieczeniami;
- o) pozostałe finansowe usługi w zakresie doradztwa i konsultingu;
- p) usługi w zakresie doradztwa i konsultingu w dziedzinie transportu;
- q) usługi w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszące się do produkcji.

12. Zastrzeżenia Unii są następujące:

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Wszystkie sektory	CSS i IP: AT: Maksymalna długość pobytu nie może przekraczać łącznie sześciu miesięcy w każdym dwunastomiesięcznym okresie lub okresu trwania umowy, w zależności od tego, który okres jest krótszy. CZ: Maksymalna długość pobytu nie może przekraczać 12 kolejnych miesięcy lub okresu trwania umowy, w zależności od tego, który okres jest krótszy.
Usługi doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa państwa macierzystego (część CPC 861)	CSS: AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE: Bez ograniczeń. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE: Bez ograniczeń. BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: Test potrzeb ekonomicznych.
Usługi rachunkowo-księgowe (CPC 86212 inne niż „usługi audytu”, 86213, 86219 oraz 86220)	CSS: AT, BE, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. BG, CZ, CY, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi w zakresie doradztwa podatkowego (CPC 863) ¹	CSS: AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Bez ograniczeń. BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. PT: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań.
Usługi architektoniczne oraz usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8671 i 8674)	CSS: BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. FI: Bez ograniczeń, z wyjątkiem: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. AT: Wyłącznie dla usług w zakresie planowania, dla których: test potrzeb ekonomicznych. IP: CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. FI: Bez ograniczeń, z wyjątkiem: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. AT: Wyłącznie dla usług w zakresie planowania, dla których: test potrzeb ekonomicznych.

¹ Nie obejmują doradztwa prawnego i usług w zakresie reprezentacji prawnej w sprawach podatkowych, które znajdują się w pozycji „Usługi w zakresie doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa państwa macierzystego”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi inżynierskie oraz zintegrowane usługi inżynierskie (CPC 8672 i 8673)	CSS: BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. FI: Bez ograniczeń, z wyjątkiem: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. AT: Wyłącznie dla usług w zakresie planowania, dla których: test potrzeb ekonomicznych. IP: CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. FI: Bez ograniczeń, z wyjątkiem: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. AT: Wyłącznie dla usług w zakresie planowania, dla których: test potrzeb ekonomicznych.
Usługi medyczne (w tym usługi świadczone przez psychologów) i stomatologiczne (CPC 9312 oraz część 85201)	CSS: SE: Bez ograniczeń. CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Test potrzeb ekonomicznych. FR: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług świadczonych przez psychologów, dla których: bez zobowiązań. AT: Bez zobowiązań, z wyjątkiem usług świadczonych przez psychologów oraz usług stomatologicznych, dla których: test potrzeb ekonomicznych. BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi weterynaryjne (CPC 932)	CSS: SE: Bez ograniczeń. CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Test potrzeb ekonomicznych. AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań.
Usługi położnicze (część CPC 93191)	CSS: IE, SE: Bez ograniczeń. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Test potrzeb ekonomicznych. BE, BG, FI, HR, HU, SK: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań.
Usługi świadczone przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny (część CPC 93191)	CSS: IE, SE: Bez ograniczeń. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Test potrzeb ekonomicznych. BE, BG, FI, HR, HU, SK: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi informatyczne (CPC 84)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. FI: Bez ograniczeń, z wyjątkiem: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. FI: Bez ograniczeń, z wyjątkiem: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. HR: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi badawcze i rozwojowe (CPC 851, 852, z wyjątkiem usług świadczonych przez psychologów ¹ , i 853)	CSS: UE z wyjątkiem NL, SE: Wymagana jest umowa o przyjęciu podpisana z zatwierdzoną organizacją badawczą². UE z wyjątkiem CZ, DK, SK: Bez ograniczeń. CZ, DK, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE z wyjątkiem NL, SE: Wymagana jest umowa o przyjęciu podpisana z zatwierdzoną organizacją badawczą³. UE z wyjątkiem BE, CZ, DK, IT, SK: Bez ograniczeń. BE, CZ, DK, IT, SK: Test potrzeb ekonomicznych.
Usługi reklamowe (CPC 871)	CSS: BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.

¹ Część CPC 85201, która znajduje się w pozycji „Usługi medyczne i stomatologiczne”.

² Dla wszystkich państw członkowskich, z wyjątkiem DK, zatwierdzenie organizacji badawczej oraz umowa o przyjęciu muszą spełniać warunki określone zgodnie z dyrektywą unijną 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r.

³ Dla wszystkich państw członkowskich, z wyjątkiem DK, zatwierdzenie organizacji badawczej oraz umowa o przyjęciu muszą spełniać warunki określone zgodnie z dyrektywą unijną 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi w zakresie badania rynku i opinii publicznej (CPC 864)	CSS: BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: Test potrzeb ekonomicznych. PT: Bez ograniczeń, z wyjątkiem usług badania opinii publicznej (CPC 86402), dla których: bez zobowiązań. HU, LT: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług badania opinii publicznej (CPC 86402), dla których: bez zobowiązań. IP: DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: Test potrzeb ekonomicznych. PT: Bez ograniczeń, z wyjątkiem usług badania opinii publicznej (CPC 86402), dla których: bez zobowiązań. HU, LT: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług badania opinii publicznej (CPC 86402), dla których: bez zobowiązań.
Usługi konsultingowe w zakresie zarządzania (CPC 865)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi związane z doradztwem w zakresie zarządzania (CPC 866)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. HU: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług arbitrażowych i polubownych (CPC 86602), dla których: bez zobowiązań. IP: CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. HU: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług arbitrażowych i polubownych (CPC 86602), dla których: bez zobowiązań.
Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Powiązane usługi doradztwa naukowego i technicznego (CPC 8675)	CSS: BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, CZ,CY, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DE: Bez ograniczeń, z wyjątkiem geodetów wyznaczanych przez organy publiczne, dla których: bez zobowiązań. FR: Bez ograniczeń, z wyjątkiem świadczenia usług geodezyjnych związanych z ustanawianiem praw własności i prawem ziemskim, dla których: bez zobowiązań. BG: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.
Górnictwo (CPC 883, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ,CY, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Konserwacja i naprawa statków (część CPC 8868)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.
Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (część CPC 8868)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.
Konserwacja i naprawa pojazdów silnikowych, motocykli, skuterów śnieżnych oraz sprzętu transportu drogowego (CPC 6112, 6122, część 8867 oraz część 8868)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Konserwacja i naprawa statków powietrznych i ich części (część CPC 8868)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.
Konserwacja i naprawa wyrobów metalowych, urządzeń (nie biurowych), sprzętu (nie transportowego i nie biurowego) oraz artykułów użytku osobistego i domowego¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 i 8866)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. FI: Bez zobowiązań, z wyjątkiem umowy dotyczącej usługi posprzedażowej lub poleasingowej; w przypadku naprawy artykułów użytku osobistego i domowego (CPC 633): test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.

¹ Usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami (CPC 845) znajdują się w pozycji „Usługi informatyczne”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905, z wyjątkiem tłumaczeń urzędowych lub przysięgłych)	CSS: BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. HR: Bez zobowiązań.
Usługi telekomunikacyjne (CPC 7544, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi pocztowe i kurierskie (CPC 751, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych.
Budownictwo i pokrewne usługi inżynieryjne (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 i 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 i 517)	CSS: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem BE, CZ, DK, ES, NL i SE. BE, DK, ES, NL, SE: Bez ograniczeń. CZ: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem NL. NL: Bez ograniczeń.
Usługi w zakresie badania terenu pod budowę (CPC 5111)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: UE: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi szkolnictwa wyższego (CPC 923)	CSS: UE z wyjątkiem LU, SE: Bez zobowiązań. LU: Bez zobowiązań, z wyjątkiem profesorów uniwersyteckich, w przypadku których: bez ograniczeń. SE: Bez ograniczeń, z wyjątkiem dostawców usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków publicznych i prywatnych, z pewnego rodzaju wsparciem państwa, dla których: bez zobowiązań. IP: UE, z wyjątkiem SE: Bez zobowiązań. SE: Bez ograniczeń, z wyjątkiem dostawców usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków publicznych i prywatnych, z pewnego rodzaju wsparciem państwa, dla których: bez zobowiązań.
Usługi związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (CPC 881, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: UE, z wyjątkiem BE, DE, DK, ES, FI, HR i SE: Bez zobowiązań. BE, DE, ES, HR, SE: Bez ograniczeń. DK: Test potrzeb ekonomicznych. FI: Bez zobowiązań, z wyjątkiem usług w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszących się do leśnictwa, dla których: bez ograniczeń. IP: UE: Bez zobowiązań.
Usługi w zakresie ochrony środowiska (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, część 94060, 9405, część 9406 oraz 9409)	CSS: BE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. IP: UE: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami (wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. HU: Bez zobowiązań. IP: DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. HU: Bez zobowiązań.
Pozostałe usługi finansowe (wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: BE, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. HU: Bez zobowiązań. IP: DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. HU: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Transport (CPC 71, 72, 73 i 74, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. BE: Bez zobowiązań. IP: CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. PL: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług transportu lotniczego, dla których: bez ograniczeń. BE: Bez zobowiązań.
Usługi biur podróży i organizatorów turystyki (włącznie z pilotami wycieczek ¹) (CPC 7471)	CSS: AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Bez ograniczeń. BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. BE, IE: Bez zobowiązań, z wyjątkiem pilotów wycieczek, dla których: bez ograniczeń. IP: UE: Bez zobowiązań.

¹ Usługodawcy, których zadaniem jest towarzyszenie grupie wycieczkowej składającej się przynajmniej z 10 osób fizycznych, bez występowania w charakterze przewodników w określonych miejscach.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi przewodników turystycznych (CPC 7472)	CSS: NL, PT, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, RO, SK, SI: Test potrzeb ekonomicznych. ES, HR, LT, PL: Bez zobowiązań. IP: UE: Bez zobowiązań.
Produkcja (CPC 884 i 885, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych. DK: Test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem przypadku CSS, których pobyt nie przekracza trzech miesięcy. IP: DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Bez ograniczeń. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Test potrzeb ekonomicznych.

13. Zastrzeżenia Zjednoczonego Królestwa są następujące:

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Wszystkie sektory	Bez ograniczeń
Usługi doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa państwa macierzystego (część CPC 861)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi rachunkowo-księgowo (CPC 86212 inne niż „usługi audytu”, 86213, 86219 oraz 86220)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Usługi w zakresie doradztwa podatkowego (CPC 863) ¹	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Usługi architektoniczne oraz usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8671 i 8674)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.

¹ Nie obejmują doradztwa prawnego i usług w zakresie reprezentacji prawnej w sprawach podatkowych, które znajdują się w pozycji „Usługi w zakresie doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa państwa macierzystego”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi inżynierskie oraz zintegrowane usługi inżynierskie (CPC 8672 i 8673)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi medyczne (w tym usługi świadczone przez psychologów) i stomatologiczne (CPC 9312 oraz część 85201)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.
Usługi weterynaryjne (CPC 932)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.
Usługi położnicze (część CPC 93191)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.
Usługi świadczone przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny (część CPC 93191)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi informatyczne (CPC 84)	CSS: UK: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi badawcze i rozwojowe (CPC 851, 852, z wyjątkiem usług świadczonych przez psychologów ¹ , i 853)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi reklamowe (CPC 871)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Usługi w zakresie badania rynku i opinii publicznej (CPC 864)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi konsultingowe w zakresie zarządzania (CPC 865)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.

¹ Część CPC 85201, która znajduje się w pozycji „Usługi medyczne i stomatologiczne”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi związane z doradztwem w zakresie zarządzania (CPC 866)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Powiązane usługi doradztwa naukowego i technicznego (CPC 8675)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Górnictwo (CPC 883, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Konserwacja i naprawa statków (część CPC 8868)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (część CPC 8868)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa pojazdów silnikowych, motocykli, skuterów śnieżnych oraz sprzętu transportu drogowego (CPC 6112, 6122, część 8867 oraz część 8868)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa statków powietrznych i ich części (część CPC 8868)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa wyrobów metalowych, urządzeń (nie biurowych), sprzętu (nie transportowego i nie biurowego) oraz artykułów użytku osobistego i domowego ¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 i 8866)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.

¹ Usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami (CPC 845) znajdują się w pozycji „Usługi informatyczne”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905, z wyjątkiem tłumaczeń urzędowych lub przysięgłych)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi telekomunikacyjne (CPC 7544, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi pocztowe i kurierskie (CPC 751, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Budownictwo i pokrewne usługi inżynierskie (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 i 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 i 517)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.
Usługi w zakresie badania terenu pod budowę (CPC 5111)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi szkolnictwa wyższego (CPC 923)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.
Usługi związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (CPC 881, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez zobowiązań. IP: Bez zobowiązań.
Usługi w zakresie ochrony środowiska (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, część 94060, 9405, część 9406 oraz 9409)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami (wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Pozostałe usługi finansowe (wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Transport (CPC 71, 72, 73 i 74, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.
Usługi biur podróży i organizatorów turystyki (włącznie z pilotami wycieczek ¹) (CPC 7471)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Usługi przewodników turystycznych (CPC 7472)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez zobowiązań.
Produkcja (CPC 884 i 885, wyłącznie usługi w zakresie doradztwa i konsultingu)	CSS: Bez ograniczeń. IP: Bez ograniczeń.

¹ Usługodawcy, których zadaniem jest towarzyszenie grupie wycieczkowej składającej się przynajmniej z 10 osób fizycznych, bez występowania w charakterze przewodników w określonych miejscach.

ZAŁĄCZNIK 23**PRZEPIYW OSÓB FIZYCZNYCH****ARTYKUŁ 1****Zobowiązania proceduralne związane z wjazdem i pobytem czasowym**

Strony dążą do zapewnienia, aby rozpatrywanie wniosków o wjazd i pobyt czasowy na podstawie ich odpowiednich zobowiązań w Umowie było zgodne z dobrą praktyką administracyjną:

- a) każda ze Stron zapewnia, aby opłaty pobierane przez właściwe organy za rozpatrzenie wniosków o wjazd i pobyt czasowy nie utrudniały nadmiernie ani nie opóźniały handlu usługami na podstawie niniejszej Umowy;
- b) z zastrzeżeniem swobody uznania przez właściwe organy każdej ze Stron, dokumenty wymagane od wnioskodawcy w przypadku wniosków o przyznanie prawa do wjazdu i pobytu czasowego dla osób odbywających krótkoterminowe wizyty służbowe powinny mieć charakter wspólny do celu, w jakim są one gromadzone;
- c) kompletne wnioski o przyznanie pozwolenia na wjazd i pobyt czasowy są rozpatrywane przez właściwe organy każdej ze Stron najszybciej jak to możliwe;

- d) właściwe organy każdej ze Stron starają się przekazywać, bez zbędnych opóźnień, informacje w odpowiedzi na uzasadnione wnioski od wnioskodawcy dotyczące stanu rozpatrzenia wniosku;
- e) jeżeli właściwe organy Strony wymagają od wnioskodawcy dodatkowych informacji w celu rozpatrzenia wniosku, dokładają starań, aby niezwłocznie powiadomić o tym wnioskodawcę;
- f) właściwe organy każdej ze Stron powiadamiają wnioskodawcę o wyniku rozpatrzenia wniosku niezwłocznie po podjęciu decyzji;
- g) jeżeli wniosek jest zatwierdzony, właściwe organy każdej ze Stron powiadamiają wnioskodawcę o okresie pobytu i innych odpowiednich warunkach;
- h) jeżeli wniosek jest odrzucony, właściwe organy każdej ze Stron udostępniają wnioskodawcy, na jego wniosek lub z własnej inicjatywy, informacje o wszelkich dostępnych procedurach kontroli i odwołania; oraz
- i) każda ze Stron dąży do przyjmowania i rozpatrywania wniosków w formacie elektronicznym.

ARTYKUŁ 2

Dodatkowe zobowiązania proceduralne mające zastosowanie do osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa i ich partnera, dzieci i członków rodziny¹

1. Właściwe organy każdej ze Stron podejmują decyzję w sprawie wniosku o wjazd lub pobyt czasowy osoby przenoszonej wewnątrz przedsiębiorstwa lub o jego przedłużenie i powiadamiają wnioskodawcę na piśmie, zgodnie z procedurami powiadamiania na podstawie prawa krajowego, jak najszybciej, ale nie później niż 90 dni po dniu złożenia kompletnego wniosku.
2. W przypadku gdy informacje lub dokumentacja dostarczone na poparcie wniosku są niekompletne, zainteresowane właściwe organy dokładają starań, aby w rozsądnym terminie powiadomić wnioskodawcę o dodatkowych informacjach, które są wymagane, oraz wyznaczają rozsądny termin ich dostarczenia. Bieg terminu, o którym mowa w ust. 1, ulega zawieszeniu do czasu otrzymania przez właściwe organy wymaganych dodatkowych informacji.
3. Unia rozszerza na członków rodziny osób fizycznych ze Zjednoczonego Królestwa, którzy są osobami przenoszonymi wewnątrz przedsiębiorstwa do Unii, prawo do czasowego wjazdu i pobytu przyznane członkom rodziny osoby przenoszonej wewnątrz przedsiębiorstwa na podstawie art. 19 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/66/UE².

¹ Ust. 1, 2 i 3 nie mają zastosowania do państw członkowskich, które nie podlegają stosowaniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/66/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (Dz.U. UE L 157 z 27.5.2014, s. 1) (dyrektywa w sprawie osób przeniesionych wewnątrz przedsiębiorstwa).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/66/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (Dz.U. UE L 157 z 27.5.2014, s. 1).

4. Zjednoczone Królestwo zezwala na wjazd i pobyt czasowy partnerów i dzieci pozostających na utrzymaniu osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa, zgodnie z przepisami imigracyjnymi Zjednoczonego Królestwa.
 5. Zjednoczone Królestwo zezwala partnerom i dzieciom pozostającym na utrzymaniu osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 4, na pracę przez okres ważności ich wizy, w charakterze pracownika najemnego lub na własny rachunek, oraz nie wymaga od nich uzyskania zezwolenia na pracę.
-

ZAŁĄCZNIK 24**WYTYCZNE DOTYCZĄCE POROZUMIEŃ
W ZAKRESIE UZNAWANIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH****SEKCJA A****POSTANOWIENIA OGÓLNE****Wprowadzenie**

1. Niniejszy załącznik zawiera wytyczne dotyczące porozumień w kwestii warunków uznawania kwalifikacji zawodowych (zwanym dalej „porozumieniami”) przewidzianych w art. 158 niniejszej Umowy.
2. Zgodnie z art. 158 niniejszej Umowy, wytyczne te są brane pod uwagę przy opracowywaniu wspólnych zaleceń organizacji lub organów zawodowych Stron (zwanym dalej „wspólnymi zaleceniami”).
3. Wytyczne te nie są wiążące ani wyczerpujące oraz nie zmieniają praw i obowiązków ani nie mają wpływu na prawa i obowiązki Stron wynikające z niniejszej Umowy. Określają one typową treść porozumień oraz zawierają ogólne wskazówki co do wartości ekonomicznej danego porozumienia oraz zgodności odpowiednich systemów kwalifikacji zawodowych.

4. Nie wszystkie elementy niniejszych wytycznych będą istotne we wszystkich przypadkach, a organizacje i organy zawodowe mogą włączyć do swoich wspólnych zaleceń wszelkie inne elementy, które uznają za właściwe na potrzeby porozumień dotyczących danego zawodu i danej działalności zawodowej, zgodne z niniejszą Umową.
5. Wytyczne te powinny być brane pod uwagę przez Radę Partnerstwa przy podejmowaniu decyzji, czy należy opracować i przyjąć porozumienia. Pozostają one bez uszczerbku dla przeglądu spójności wspólnych zaleceń z częścią drugą, dział pierwszy, tytuł II niniejszej Umowy i jej swobody uznania w zakresie uwzględniania elementów, które uznaje ona za istotne, w tym elementów zawartych we wspólnych zaleceniach.

SEKCJA B

FORMA I TREŚĆ POROZUMIENIA

6. W niniejszej części określono typową treść porozumienia, która w części nie wchodzi w zakres kompetencji organizacji lub organów zawodowych opracowujących wspólne zalecenia. Aspekty te stanowią jednak użyteczne informacje, które należy uwzględnić przy opracowywaniu wspólnych zaleceń, tak aby były one lepiej dostosowane do możliwego zakresu porozumienia.

7. Przedmiotem wspólnych zaleceń nie powinny być kwestie określone w niniejszej Umowie, które mają zastosowanie do porozumień (takie jak zakres geograficzny porozumienia, jego interakcje z planowymi środkami niespełniającymi wymogów, system rozstrzygania sporów, mechanizmy odwoławcze, mechanizmy monitorowania i przeglądu porozumienia).
8. W porozumieniu można określić różne mechanizmy uznawania kwalifikacji zawodowych na terytorium Strony. Może ono być także ograniczone, choć niekoniecznie, do określenia zakresu porozumienia, przepisów proceduralnych, skutków uznania oraz dodatkowych wymogów, a także porozumień administracyjnych.
9. Porozumienie przyjęte przez Radę Partnerstwa powinno odzwierciedlać zakres swobody, którym mają dysponować właściwe organy rozstrzygające w kwestii uznania kwalifikacji.

Zakres porozumienia

10. W porozumieniu należy określić:
 - a) konkretne zawody regulowane, odpowiednie tytuły zawodowe oraz działalność lub grupę działalności objętych zakresem wykonywania zawodu regulowanego na terytorium obydwu Stron (zwane dalej „zakresem wykonywania zawodu”); oraz
 - b) czy obejmuje ono uznawanie kwalifikacji zawodowych na potrzeby dostępu do działalności zawodowej na czas określony czy nieokreślony.

Warunki uznawania kwalifikacji

11. Porozumienie może określać w szczególności:

- a) kwalifikacje zawodowe niezbędne do uznania kwalifikacji w ramach porozumienia (na przykład dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji, doświadczenie zawodowe lub inne poświadczenie kompetencji);
- b) stopień swobody uznania, jakim dysponują organy odpowiedzialne za uznawanie, gdy oceniają wnioski o uznanie tych kwalifikacji; oraz
- c) procedury postępowania z różnicami i rozbieżnościami między kwalifikacjami zawodowymi a środkami służącymi zniwelowaniu różnic, w tym możliwości zastosowania środków wyrównawczych lub wszelkie inne istotne warunki i ograniczenia.

Przepisy proceduralne

12. W porozumieniu można określić:

- a) wymagane dokumenty oraz formę, w jakiej powinny być przedkładane (na przykład przekazanie drogą elektroniczną lub inną, konieczność przedłożenia tłumaczeń lub poświadczenia autentyczności itd.);
- b) etapy i procedury procesu uznawania, w tym te związane z ewentualnymi środkami wyrównawczymi, odpowiednie obowiązki i terminy; oraz
- c) dostępność informacji istotnych dla wszystkich aspektów procesów i wymogów uznawania.

Skutki uznawania i wymogi dodatkowe

13. W porozumieniu można określić skutki uznawania (w stosownych przypadkach również w odniesieniu do różnych sposobów świadczenia usług).
14. W porozumieniu można opisać wszelkie dodatkowe wymogi dotyczące skutecznego wykonywania zawodu regulowanego na terytorium Strony przyjmującej. Wymogi te mogą obejmować:
 - a) wymóg dokonania rejestracji w organach lokalnych;
 - b) odpowiednią znajomość języka;
 - c) okazanie dokumentu potwierdzającego nieskazitелny charakter;
 - d) zapewnienie zgodności z wymogami Strony przyjmującej dotyczącymi stosowania wykorzystania nazw handlowych lub firm;
 - e) zapewnienie zgodności z zasadami etyki, niezależności i wymogami postępowania w danym zawodzie obowiązującymi na terytorium Strony przyjmującej;
 - f) konieczność uzyskania ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej;
 - g) przepisy dotyczące postępowania dyscyplinarnego, odpowiedzialności finansowej i odpowiedzialności zawodowej; oraz
 - h) wymogi dotyczące ciągłego doskonalenia zawodowego.

Administrowanie porozumieniem

15. W porozumieniu należy określić warunki, na jakich można je poddać przeglądowi lub uchylić, jak również skutki przeglądu lub uchylecia. Można również rozważyć włączenie przepisów dotyczących skutków uprzedniego uznania.

SEKCJA C

WARTOŚĆ EKONOMICZNA PRZEWIDYWANEGO POROZUMIENIA

16. Zgodnie z art. 158 ust. 2 niniejszej Umowy wspólnym zaleceniom towarzyszy oparta na dowodach ocena wartości ekonomicznej przewidywanego porozumienia. Może ona obejmować ocenę korzyści ekonomicznych, jakie porozumienie ma przynieść gospodarkom obydwu Stron. Taka ocena może pomóc Radzie Partnerstwa w opracowaniu i przyjęciu porozumienia.
17. Użyteczne elementy stanowiłyby aspekty takie jak obecny poziom otwartości rynku, potrzeby branży, tendencje i zmiany rynkowe, oczekiwania i wymagania klientów oraz możliwości biznesowe.
18. Ocena nie musi być pełną ani szczegółową analizą ekonomiczną, ale powinna zawierać wyjaśnienie interesu zawodu i spodziewanych korzyści dla Stron, wynikających z przyjęcia porozumienia.

SEKCJA D

ZGODNOŚĆ ODPOWIEDNIH SYSTEMÓW KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

19. Zgodnie z art. 158 ust. 2 niniejszej Umowy wspólnym zaleceniom towarzyszy oparta na dowodach ocena zgodności odpowiednich systemów kwalifikacji zawodowych. Ocena ta może pomóc Radzie Partnerstwa w opracowaniu i przyjęciu porozumienia.
20. Poniższy proces służy ukierunkowaniu organizacji i organów zawodowych w ocenie zgodności odpowiednich systemów kwalifikacji zawodowych i działalności zawodowej z myślą o uproszczeniu i ułatwieniu uznawania kwalifikacji zawodowych.

Krok pierwszy: Ocena zakresu wykonywania zawodu i kwalifikacji zawodowych wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego na terytorium każdej ze Stron.

21. Ocena zakresu wykonywania zawodu i kwalifikacji zawodowych wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego na terytorium każdej ze Stron powinna opierać się na wszystkich istotnych informacjach.
22. Należy określić następujące elementy:
 - a) działalność lub grupa działalności objęte uprawnieniami dotyczącymi zakresu wykonywania zawodu regulowanego na terytorium każdej ze Stron; oraz

- b) kwalifikacje zawodowe wymagane na terytorium każdej ze Stron do wykonywania zawodu regulowanego, które mogą obejmować którykolwiek z następujących elementów:
- (i) minimalny wymagany poziom wykształcenia, na przykład wymogi dotyczące warunków dostępu do zawodu, poziomu wykształcenia, długości studiów i zakresu studiów;
 - (ii) minimalne wymagane doświadczenie zawodowe, na przykład miejsce, długość i warunki szkolenia praktycznego lub nadzorowanego wykonywania zawodu przed rejestracją, uzyskaniem uprawnień lub równoważnym zdarzeniem;
 - (iii) zdane egzaminy, w szczególności egzaminy z kompetencji zawodowych; oraz
 - (iv) uzyskanie uprawnień lub równoważne zdarzenie, poświadczające, między innymi, spełnienie wymogów dotyczących kwalifikacji zawodowych niezbędnych do wykonywania zawodu.

Krok drugi: Ocena rozbieżności zakresu wykonywania zawodu i kwalifikacji zawodowych wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego na terytorium każdej ze Stron.

23. Ocena rozbieżności w zakresie wykonywania zawodu lub kwalifikacji zawodowych wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego na terytorium każdej ze Stron powinna w szczególności wskazywać na rozbieżności o znacznym charakterze.

24. Znaczne rozbieżności w zakresie wykonywania zawodu mogą wystąpić wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:
- a) co najmniej jedna działalność objęta zawodem regulowanym na terytorium Strony przyjmującej nie jest objęta odpowiednim zawodem na terytorium Strony pochodzenia;
 - b) działalność taka jest przedmiotem specjalnego kształcenia na terytorium Strony przyjmującej;
 - c) kształcenie na potrzeby prowadzenia takiej działalności na terytorium Strony przyjmującej obejmuje zagadnienia w znacznym stopniu odmienne od zagadnień objętych kwalifikacjami wnioskodawcy.
25. Znaczne rozbieżności w kwalifikacjach zawodowych wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego mogą występować, jeżeli istnieją rozbieżności w wymogach Stron w odniesieniu do poziomu, czasu trwania lub treści kształcenia wymaganego do wykonywania działalności objętej zawodem regulowanym.

Krok trzeci: Mechanizmy uznawania

26. W zależności od okoliczności możliwe jest istnienie różnych mechanizmów uznawania kwalifikacji zawodowych. Na terytorium danej Strony mogą istnieć różne mechanizmy.
27. Jeżeli nie występują znaczne rozbieżności w zakresie wykonywania zawodu i kwalifikacji zawodowych wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego, porozumienie może przewidywać prostszy i sprawniejszy proces uznawania kwalifikacji niż w przypadku znacznych rozbieżności.

28. W przypadku wystąpienia znacznych rozbieżności w porozumieniu można przewidzieć środki wyrównawcze, które są wystarczające do zaradzenia takim rozbieżnościom.
29. W przypadku gdy środki wyrównawcze są stosowane w celu zmniejszenia znacznych rozbieżności, powinny być one proporcjonalne względem rozbieżności, których dotyczą. W ramach oceny zakresu niezbędnych środków wyrównawczych można wziąć pod uwagę wszelkie praktyczne doświadczenie zawodowe lub oficjalnie potwierdzone kształcenie.
30. Niezależnie od stopnia rozbieżności porozumienie może uwzględniać zakres swobody, którym mają dysponować właściwe organy rozstrzygające wniosek o uznanie kwalifikacji.
31. Środki wyrównawcze mogą przybierać różne formy, w tym:
 - a) okres nadzorowanego wykonywania zawodu regulowanego na terytorium Strony przyjmującej, któremu w miarę możliwości towarzyszy dalsze kształcenie, odbywany pod nadzorem osoby posiadającej kwalifikacje i podlegający uregulowanej ocenie;
 - b) egzamin przeprowadzany lub uznawany przez właściwe organy Strony przyjmującej w celu dokonania oceny zdolności wnioskodawcy do wykonywania zawodu regulowanego na terytorium tej Strony; lub
 - c) czasowe ograniczenie zakresu wykonywania zawodu; lub dowolne połączenie powyższych.

32. W porozumieniu można przewidzieć, że wnioskodawcom będzie przysługiwać wybór między różnymi środkami wyrównawczymi, jeżeli mogłoby to ograniczyć obciążenie administracyjne wnioskodawców, a środki takie są równoważne.
-

ZALĄCZNIK 25**ZAMÓWIENIA PUBLICZNE****SEKCJA A****ODPOWIEDNIE POSTANOWIENIA GPA:**

Artykuły I–III, IV.1.a, IV.2–IV.7, VI–XV, XVI.1–XVI.3, XVII i XVIII.

SEKCJA B:**ZOBOWIĄZANIA DOTYCZĄCE DOSTĘPU DO RYNKU**

Do celów niniejszej sekcji „CPC” oznacza tymczasową Centralną Klasyfikację Produktów (dokumenty statystyczne Departamentu Spraw Gospodarczych i Społecznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, Nowy Jork, 1991).

PODSEKCJA B1:

Unia Europejska

Zgodnie z art. 227 ust. 2 i 3, tytuł VI działu pierwszego części drugiej niniejszej Umowy stosuje się do zamówień objętych niniejszą podsekcją, w uzupełnieniu do zamówień objętych załącznikami Unii Europejskiej do dodatku I do GPA.

Uwagi zawarte w załącznikach 1–7 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA mają również zastosowanie do zamówień objętych niniejszą podsekcją, o ile niniejsza podsekcja nie stanowi inaczej.

Zamówienia objęte niniejszą podsekcją

1. Dodatkowe podmioty zamawiające

Zamówienia na towary i usługi, określone w załącznikach 4–6 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA oraz w ust. 2 niniejszej podsekcji, udzielane są przez następujące podmioty zamawiające z państw członkowskich:

- a) wszystkie podmioty zamawiające, których zamówienia objęte są dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE¹ (dyrektywa sektorowa UE), które są instytucjami zamawiającymi (na przykład te objęte załącznikiem 1 i załącznikiem 2 do dodatku I do GPA) lub przedsiębiorstwami publicznymi², dla których jest to jeden z rodzajów działalności:
- (i) udostępnianie lub eksploatacja stałych sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w związku z produkcją, transportem lub dystrybucją gazu lub energii cieplnej, lub dostarczanie gazu lub energii cieplnej do takich sieci; lub
 - (ii) dowolne połączenia takiej działalności z działaniami, o których mowa w załączniku 3 do dodatku I do GPA;
- b) podmioty zamawiające będące własnością prywatną, których jednym z rodzajów działalności jest działalność, o której mowa w lit. a) niniejszego ustępu, w pkt 1 załącznika 3 do dodatku I do GPA, lub dowolne ich połączenie, i które działają na podstawie praw specjalnych lub wyłącznych przyznanych przez właściwy organ państwa członkowskiego;

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. UE L 94 z 28.3.2014, s. 243).

² Zgodnie z dyrektywą sektorową Unii Europejskiej przedsiębiorstwo publiczne to każde przedsiębiorstwo, na które instytucje zamawiające mogą wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ z racji bycia jego właścicielem, posiadania w nim wkładu finansowego lub zasad, które nim rządzą.
Domniemywa się istnienie dominującego wpływu instytucji zamawiających, jeżeli instytucje te, bezpośrednio lub pośrednio, w stosunku do przedsiębiorstwa:

- (i) posiadają większość kapitału subskrybowanego przedsiębiorstwa;
- (ii) kontrolują większość głosów związanych z akcjami wyemitowanymi przez przedsiębiorstwo; lub
- (iii) mogą powołać więcej niż połowę organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego przedsiębiorstwa.

w odniesieniu do zamówień o wartości równej następującym progom lub od nich wyższej:

- 400 000 SDR w przypadku zamówień na towary i usługi,
- 5 000 000 SDR w przypadku zamówień na usługi budowlane (CPC 51).

2. Usługi dodatkowe

Zamówienia na następujące usługi, oprócz usług wymienionych w załączniku 5 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA, dla podmiotów objętych załącznikami 1–3 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA lub na podstawie ust.1 niniejszej podsekcji:

- Usługi hotelarskie i restauracyjne (CPC 641);
- Usługi podawania posiłków (CPC 642);
- Usługi podawania napojów (CPC 643);
- Usługi telekomunikacyjne i usługi z nimi związane (CPC 754);
- Usługi związane z obsługą rynku nieruchomości na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 8220);
- Pozostałe usługi biznesowe (CPC 87901, 87903, 87905–87907);
- Usługi edukacyjne (CPC 92).

Uwagi:

1. Zamówienia na usługi hotelarskie i restauracyjne (CPC 641), usługi podawania posiłków (CPC 642), usługi podawania napojów (CPC 643) i usługi w zakresie edukacji (CPC 92) objęte są krajowym systemem traktowania dostawców, w tym usługodawców ze Zjednoczonego Królestwa, pod warunkiem że ich wartość jest równa lub przekracza 750 000 EUR, jeżeli udzielane są przez podmioty zamawiające objęte załącznikiem 1 i 2 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA oraz ich wartość wynosi co najmniej 1 000 000 EUR, jeżeli udzielane są przez podmioty zamawiające objęte załącznikiem 3 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA lub przez podmioty zamawiające objęte pkt 1 niniejszej podsekcji.
2. Dostawy gazu lub energii ciepłej do sieci zapewniających obsługę odbiorców publicznych przez podmiot zamawiający inny niż instytucja zamawiająca nie są uważane za działalność w rozumieniu niniejszej podsekcji, w przypadku gdy:
 - a) produkcja gazu lub energii ciepłej przez dany podmiot ma miejsce, ponieważ jej zużycie jest niezbędne do prowadzenia działalności innej niż ta, o której mowa w niniejszej podsekcji lub w lit. a)–f) załącznika 3 Unii Europejskiej do dodatku I do GPA; oraz
 - b) dostawy do publicznej sieci mają na celu wyłącznie ekonomiczną eksploatację tej produkcji i stanowią nie więcej niż 20 % obrotów podmiotu na podstawie średniej z trzech poprzednich lat, w tym roku bieżącego.

3. Część druga, dział pierwszy tytuł VI niniejszej Umowy i niniejszy załącznik nie obejmują zamówień na następujące usługi:
- a) Usługi w zakresie zdrowia ludzkiego (CPC 931);
 - b) Usługi administracyjne w zakresie opieki zdrowotnej (CPC 91122); oraz
 - c) Usługi w zakresie pozyskiwania personelu pielęgniarskiego i usługi w zakresie pozyskiwania personelu medycznego (CPC 87206 i CPC 87209).

PODSEKCJA B2:

Zjednoczone Królestwo

Zgodnie z art. 227 ust. 2 i 3 niniejszej Umowy, tytuł VI działu pierwszego części drugiej niniejszej Umowy stosuje się do zamówień objętych niniejszą podsekcją, w uzupełnieniu do zamówień objętych art. II GPA.

Uwagi w załącznikach 1–7 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA mają również zastosowanie do zamówień objętych niniejszą podsekcją, o ile nie przewidziano inaczej w niniejszej podsekcji.

Zamówienia objęte niniejszą podsekcją

1. Dodatkowe podmioty zamawiające

Zamówienia na towary i usługi, określone w załącznikach 4–6 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA oraz w ust. 2 niniejszej podsekcji, udzielane są przez następujące podmioty zamawiające Zjednoczonego Królestwa:

- a) wszystkie podmioty zamawiające, których zamówienia objęte są rozporządzeniami w sprawie zamówień sektorowych (Utilities Contracts Regulation) z 2016 r. i szkockimi rozporządzeniami w sprawie zamówień sektorowych (Utilities Contracts (Scotland) Regulations) z 2016 r., które są instytucjami zamawiającymi (na przykład te objęte załącznikiem 1 i załącznikiem 2 do dodatku I do GPA) lub przedsiębiorstwami publicznymi (patrz uwaga 1), dla których jest to jeden z rodzajów działalności:
 - (i) udostępnianie lub eksploatacja stałych sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w związku z produkcją, transportem lub dystrybucją gazu lub energii cieplnej, lub dostarczanie gazu lub energii cieplnej do takich sieci; lub
 - (ii) dowolne połączenia takiej działalności z działaniami, o których mowa w załączniku 3 do dodatku I do GPA;
- b) podmioty zamawiające będące własnością prywatną, których jednym z rodzajów działalności jest działalność, o której mowa w lit. a) niniejszego ustępu, w pkt 1 załącznika 3 do dodatku I do GPA, lub dowolne ich połączenie, i które działają na podstawie praw specjalnych lub wyłącznych przyznanych przez właściwy organ Zjednoczonego Królestwa;

w odniesieniu do zamówień o wartości równej następującym progom lub od nich wyższej:

- 400 000 SDR w przypadku zamówień na towary i usługi,
- 5 000 000 SDR w przypadku zamówień na usługi budowlane (CPC 51).

Uwagi do ust. 1:

1. Zgodnie z rozporządzeniami w sprawie zamówień sektorowych (Utilities Contracts Regulations) z 2016 r., „przedsiębiorstwo publiczne” to każde przedsiębiorstwo, na które instytucje zamawiające mogą wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ z racji:
 - a) bycia właścicielem tego przedsiębiorstwa;
 - b) posiadania wkładu finansowego w tym przedsiębiorstwie; lub
 - c) zasad, które rządzą tym przedsiębiorstwem.
2. Zgodnie ze szkockimi rozporządzeniami w sprawie zamówień sektorowych (Utilities Contracts (Scotland) Regulations) z 2016 r., „przedsiębiorstwo publiczne” to każda osoba, na którą instytucje zamawiające mogą wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ z jednego lub większej liczby poniższych względów:
 - a) bycia właścicielem tej osoby;
 - b) posiadania wkładu finansowego w tej osobie;

- c) praw przyznanych jej w drodze zasad, które rządzą tą osobą.
3. Zgodnie z Utilities Contracts Regulations 2016 oraz Utilities Contracts (Scotland) Regulations 2016, zakłada się dominujący wpływ instytucji zamawiających w każdym z poniższych przypadków, w których instytucje te, bezpośrednio lub pośrednio:
- a) posiadają większość kapitału subskrybowanego przedsiębiorstwa;
 - b) kontrolują większość głosów związanych z akcjami wyemitowanymi przez przedsiębiorstwo;
 - c) mogą powołać więcej niż połowę organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego przedsiębiorstwa.
2. Usługi dodatkowe

Zamówienia na następujące usługi, oprócz usług wymienionych w załączniku 5 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA, dla podmiotów objętych załącznikami 1–3 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA lub na podstawie ust.1 niniejszej podsekcji:

- Usługi hotelarskie i restauracyjne (CPC 641);
- Usługi podawania posiłków (CPC 642);
- Usługi podawania napojów (CPC 643);

- Usługi telekomunikacyjne i usługi z nimi związane (CPC 754);
- Usługi związane z obsługą rynku nieruchomości na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 8220);
- Pozostałe usługi biznesowe (CPC 87901, 87903, 87905–87907);
- Usługi edukacyjne (CPC 92)

Uwagi:

1. Zamówienia na usługi hotelarskie i restauracyjne (CPC 641), usługi podawania posiłków (CPC 642), usługi podawania napojów (CPC 643) i usługi w zakresie edukacji (CPC 92) objęte są krajowym systemem traktowania dostawców, w tym usługodawców z Unii Europejskiej, pod warunkiem że ich wartość jest równa lub przekracza 663 540 GBP, jeżeli udzielane są przez podmioty zamawiające objęte załącznikiem 1 i 2 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA oraz ich wartość wynosi co najmniej 884 720 GBP, jeżeli udzielane są przez podmioty zamawiające objęte załącznikiem 3 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA lub przez podmioty zamawiające objęte pkt 1 niniejszej sekcji.
2. Dostawy gazu lub energii cieplnej do sieci zapewniających obsługę odbiorców publicznych przez podmiot zamawiający inny niż instytucja zamawiająca nie są uważane za działalność w rozumieniu niniejszej sekcji, w przypadku gdy:

- a) produkcja gazu lub energii cieplnej przez dany podmiot ma miejsce, ponieważ jej zużycie jest niezbędne do prowadzenia działalności innej niż ta, o której mowa w niniejszej sekcji lub w lit. a)–f) załącznika 3 Zjednoczonego Królestwa do dodatku I do GPA; oraz
 - b) dostawy do publicznej sieci mają na celu wyłącznie ekonomiczną eksploatację tej produkcji i stanowią nie więcej niż 20 % obrotów podmiotu na podstawie średniej z trzech poprzednich lat, w tym roku bieżącego.
3. Część druga, dział pierwszy tytuł VI niniejszej Umowy i niniejszy załącznik nie obejmują zamówień na następujące usługi:
- a) Usługi w zakresie zdrowia ludzkiego (CPC 931);
 - b) Usługi administracyjne w zakresie opieki zdrowotnej (CPC 91122); oraz
 - c) Usługi w zakresie pozyskiwania personelu pielęgniarskiego i usługi w zakresie pozyskiwania personelu medycznego (CPC 87206 i CPC 87209).
-

ZAŁĄCZNIK 26

WYKAZ TOWARÓW ENERGETYCZNYCH, WĘGLOWODORÓW I SUROWCÓW

WYKAZ TOWARÓW ENERGETYCZNYCH WEDŁUG KODU HS

- Gaz ziemny, w tym skroplony gaz ziemny, gaz płynny (LPG) (kod HS 27.11)
- Energia elektryczna (kod HS 27.16)
- Ropa naftowa i produkty ropopochodne (kod HS 27.09–27.10, 27.13–27.15)
- Paliwa stałe (kod HS 27.01, kod HS 27.02, kod HS 27.04)
- Drewno opałowe i węgiel drzewny (kod HS 44.01 i kod HS 44.02 towary wykorzystywane do produkcji energii)
- Biogaz (kod HS 38.25)

WYKAZ WĘGLOWODORÓW WEDŁUG KODU HS

- Ropa naftowa (kod HS 27.09)
- Gaz ziemny (kod HS 27.11)

WYKAZ SUROWCÓW WEDŁUG DZIAŁÓW HS

Dział	Pozycja
25	Sól; siarka; ziemie i kamienie; materiały gipsowe; wapno i cement
26	Rudy metali, żużel i popiół, inne niż rudy uranu i toru oraz ich koncentraty (kod HS 26.12)
27	Paliwa mineralne, oleje mineralne i produkty ich destylacji; substancje bitumiczne; woski mineralne
28	Chemikalia nieorganiczne; organiczne lub nieorganiczne związki metali szlachetnych, metali ziem rzadkich; pierwiastków promieniotwórczych lub izotopów, z wyjątkiem chemicznych pierwiastków promieniotwórczych i izotopów promieniotwórczych (w tym rozszczepialnych lub paliworodnych pierwiastków chemicznych i izotopów) oraz ich związków; mieszaniny i pozostałości zawierające te produkty (kod HS 28.44); i izotopy, inne niż te objęte pozycją nr 28.44; związki nieorganiczne lub organiczne takich izotopów, nawet niezdefiniowane chemicznie (kod HS 28.45)
29.	Chemikalia organiczne
31	Nawozy
71	Perły naturalne lub hodowlane, kamienie szlachetne lub półszlachetne, metale szlachetne, metale platerowane metalem szlachetnym i artykuły z nich, z wyjątkiem pereł, naturalnych lub hodowlanych, nawet nieobrobionych lub sortowanych, ale nie nawleczonych, oprawionych lub obsadzonych; perły naturalne lub hodowlane, sortowane i tymczasowo nawlezione dla ułatwienia transportu (kod HS 7101)
72	Żeliwo i stal
74	Miedź i artykuły z miedzi
75	Nikiel i artykuły z niklu
76	Aluminium i artykuły z aluminium
78	Ołów i artykuły z ołowiu
79	Cynk i artykuły z cynku
80	Cyna i artykuły z cyny
81	Pozostałe metale nieszlachetne; cermetale; artykuły z tych materiałów

ZALĄCZNIK 27**SUBSYDIA DOTYCZĄCE ENERGII I ŚRODOWISKA**

Jako część zasad określonych w art. 367 ust. 14 niniejszej Umowy:

- 1) Subsydia na wystarczalność mocy wytwórczych energii elektrycznej, odnawialne źródła energii i kogenerację nie mogą zagrażać zdolności jednej ze Stron do wypełnienia jej obowiązków wynikających z art. 304 niniejszej Umowy, nie mogą wpływać niekorzystnie na efektywne wykorzystanie połączeń międzysystemowych przewidzianych w art. 311 niniejszej Umowy, oraz, bez uszczerbku dla art. 304 ust. 3 niniejszej Umowy, ustala się je w drodze przejrzystego, niedyskryminującego i skutecznego procesu konkurencyjnego; oraz
 - a) subsydia na wystarczalność mocy wytwórczych energii elektrycznej stanowią zachętę dla dostawców zdolności wytwórczych, aby zapewnić ich dostępność w czasie przewidywanego obciążenia systemu, a ich udzielanie można ograniczyć do instalacji nieprzekraczających określonych granicznych wielkości emisji dwutlenku węgla; oraz
 - b) subsydia na odnawialne źródła energii i kogenerację nie mogą wpływać na obowiązki lub możliwości beneficjentów w zakresie uczestniczenia w rynkach energii elektrycznej.

- 2) Niezależnie od pkt 1, o ile wprowadzono odpowiednie środki zapobiegające nadmiernej rekompensacie, w celu udzielenia subsydiów na rzecz odnawialnych źródeł energii i kogeneracji można zastosować procedury niekonkurencyjne; jeżeli potencjalne dostawy są niewystarczające do zapewnienia procesu konkurencyjnego, mało prawdopodobne jest, aby kwalifikująca się zdolność miała istotny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami, lub subsydiów udziela się na projekty demonstracyjne.
- 3) W przypadku wprowadzenia częściowego zwolnienia z opłat i podatków¹ związanych z energią na korzyść odbiorców energochłonnych, zwolnienia te nie mogą przekraczać łącznej kwoty opłaty lub podatku.
- 4) Jeżeli odbiorcom energochłonnym przyznaje się rekompensatę w przypadku wzrostu kosztu energii wynikającego z instrumentów polityki klimatycznej, ogranicza się ją do sektorów o znaczącym ryzyku ucieczki emisji w wyniku wzrostu kosztów.
- 5) Subsydia na rzecz obniżenia emisji związanych z własną działalnością przemysłową muszą prowadzić do osiągnięcia ogólnego zmniejszenia emisji dwutlenku węgla. Subsydia muszą zmniejszać emisje wynikające bezpośrednio z działalności przemysłowej. Subsydia na rzecz poprawy efektywności energetycznej własnej działalności przemysłowej muszą zwiększać efektywność energetyczną, zmniejszając zużycie energii bezpośrednio lub na jednostkę produkcji.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że opłaty te nie obejmują opłat sieciowych lub taryf.

ZALĄCZNIK 28**NIESTOSOWANIE DOSTĘPU STRON TRZECICH
I ROZDZIAŁU WŁASNOŚCIOWEGO DO INFRASTRUKTURY**

Strona może podjąć decyzję o niestosowaniu art. 306 i 307 niniejszej Umowy do nowej infrastruktury lub do znacznej rozbudowy istniejącej infrastruktury, w przypadku gdy:

- a) ryzyko związane z inwestycją w nową infrastrukturę jest takie, że inwestycja ta nie zostałaby zrealizowana, gdyby nie udzielono zwolnienia;
 - b) inwestycja zwiększa konkurencję lub bezpieczeństwo dostaw;
 - c) infrastruktura jest własnością osoby fizycznej lub prawnej, odrębnej – przynajmniej w zakresie formy prawnej – od operatorów systemów, w których systemach ta infrastruktura ma zostać zbudowana;
 - d) przed udzieleniem zwolnienia Strona podejmuje decyzję w sprawie zasad i mechanizmów zarządzania i alokacji przepustowości.
-

ZAŁĄCZNIK 29**ALOKACJA ZDOLNOŚCI PRZESYŁOWYCH ELEKTROENERGETYCZNYCH POŁĄCZEŃ
MIĘDZYSYSTEMOWYCH W PRZEDZIALE CZASOWYM RYNKU DNIA NASTĘPNEGO****CZĘŚĆ 1**

1. Nowa procedura alokacji zdolności przesyłowych na elektroenergetycznych połączeniach międzysystemowych w przedziale czasowym rynku dnia następnego opiera się na koncepcji „wieloregionalnego luźnego łączenia wolumenów”.

Ogólnym celem nowej procedury jest maksymalizacja korzyści z handlu.

Jako pierwszy krok w kierunku opracowania nowej procedury Strony zapewniają, aby operatorzy systemu przesyłowego przygotowywali ogólne propozycje oraz ocenę kosztów i korzyści.

2. Wieloregionalne luźne łączenie wolumenów obejmuje rozwijanie funkcji łączenia rynków w celu ustalenia pozycji energii netto (alokacja typu implicit) pomiędzy:
 - a) obszarami rynkowymi ustanowionymi zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943, które mają bezpośrednie międzysystemowe połączenie elektroenergetyczne ze Zjednoczonym Królestwem; oraz
 - b) Zjednoczonym Królestwem.

3. Pozycje energii netto na połączeniach wzajemnych energii elektrycznej oblicza się w ramach procesu alokacji typu implicit poprzez zastosowanie specjalnego algorytmu do:
- a) ofert kupna i sprzedaży dla przedziału czasowego rynku dnia następnego z obszarów rynkowych ustanowionych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943, które mają bezpośrednie międzysystemowe połączenie elektroenergetyczne ze Zjednoczonym Królestwem;
 - b) ofert kupna i sprzedaży dla przedziału czasowego rynku dnia następnego z odpowiednich rynków dnia następnego w Zjednoczonym Królestwie;
 - c) danych dotyczących przepustowości sieci i zdolności systemu określonych zgodnie z procedurami uzgodnionymi pomiędzy operatorami systemu przesyłowego; oraz
 - d) danych dotyczących oczekiwanych handlowych przepływów międzysystemowych połączeń sieci elektroenergetycznych między obszarami rynkowymi połączonymi ze Zjednoczonym Królestwem a innymi obszarami rynkowymi w Unii, określone przez operatorów systemów przesyłowych Unii przy użyciu solidnych metod.

Proces ten musi być zgodny ze szczególnymi właściwościami połączeń wzajemnych prądu stałego, w tym z wymogami dotyczącymi strat i narastania.

4. Funkcja łączenia rynków:

- a) zapewnia uzyskanie wyników z odpowiednim wyprzedzeniem przed funkcjonowaniem odpowiednich rynków dnia następnego Stron (dla Unii jest to jednolite łączenie rynków dnia następnego ustanowione zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1222¹), tak aby wyniki te mogły być wykorzystywane jako dane wejściowe w procesach, które określają wyniki na tych rynkach;
 - b) generuje wyniki, które są wiarygodne i powtarzalne;
 - c) stanowi szczególny proces łączący niezależne i odrębne rynki dnia następnego w Unii i w Zjednoczonym Królestwie; w szczególności oznacza to, że konkretny algorytm musi być niezależny i odrębny od algorytmu stosowanego w jednolitym łączeniu rynków dnia następnego ustanowionym zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/1222 oraz, w odniesieniu do ofert handlowych i ofert Unii, mieć dostęp tylko do tych ofert z obszarów rynkowych, które są bezpośrednio połączone ze Zjednoczonym Królestwem za pomocą międzysystemowego połączenia elektroenergetycznego.
5. Obliczone pozycje energetyczne netto publikuje się po zatwierdzeniu i weryfikacji. Jeżeli działanie funkcji łączenia rynków jest niemożliwe lub funkcja nie jest w stanie wygenerować wyniku, zdolność elektroenergetycznych połączeń wzajemnych alokuje się w drodze procesu awaryjnego, a uczestnicy rynku są powiadamiani o zastosowaniu procesu awaryjnego.
6. Koszty opracowania i wdrożenia procedur technicznych dzielone są po równo pomiędzy odpowiednimi operatorami systemu przesyłowego w Zjednoczonym Królestwie, z jednej strony, a odpowiednimi unijnymi operatorami systemu przesyłowego lub innymi podmiotami, z drugiej strony, o ile Specjalny Komitet ds. Energii nie zadecyduje inaczej.

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiające wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi (Dz.U. UE L 197 z 25.7.2015, s. 24).

CZEŚĆ 2

Od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy termin wykonania niniejszego załącznika ustala się następująco:

- a) w ciągu trzech miesięcy – analiza kosztów i korzyści oraz zarys wniosków dotyczących procedur technicznych;
 - b) w ciągu 10 miesięcy – wniosek dotyczący procedur technicznych;
 - c) w ciągu 15 miesięcy – wejście w życie procedur technicznych.
-

ZALĄCZNIK 30**CERTYFIKACJA ZDATNOŚCI DO LOTU ORAZ CERTYFIKACJA ŚRODOWISKOWA****SEKCJA A****POSTANOWIENIA OGÓLNE****ARTYKUŁ 1****Cel i zakres**

1. Niniejszy załącznik ma na celu wdrożenie współpracy w następujących obszarach, zgodnie z art. 445 ust. 2 niniejszej Umowy, z opisaniem zasad, warunków i metod wzajemnej akceptacji ustaleń dotyczących zgodności i certyfikatów:
 - a) świadectwa zdatności do lotu i monitorowanie wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, o których mowa w art. 445 ust. 1 lit. a) niniejszej Umowy;

- b) certyfikaty środowiskowe i testowanie wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, o których mowa w art. 445 ust. 1 lit. b) niniejszej Umowy; oraz
 - c) certyfikaty projektu i produkcji oraz monitorowanie organizacji projektujących i produkujących, o których mowa w art. 445 ust. 1 lit. c) niniejszej Umowy.
2. Niezależnie od ust. 1, używane wyroby lotnicze stosowane w lotnictwie cywilnym, inne niż używane statki powietrzne, są wyłączone z zakresu stosowania niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- a) „akceptacja” oznacza uznawanie certyfikatów, zatwierdzeń, zmian, napraw, dokumentów i danych jednej Strony przez drugą Stronę bez czynności walidacyjnych i bez wydawania odpowiedniego certyfikatu przez drugą Stronę;
- b) „autoryzowane poświadczenie produkcji” oznacza świadectwo wydane przez właściwy organ lub zatwierdzoną organizację Strony dokonującej wywozu, będące formą potwierdzenia, że nowy wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym, inny niż statek powietrzny, jest zgodny z projektem zatwierdzonym przez Stronę dokonującą wywozu i że jego stan zapewnia bezpieczną eksploatację;
- c) „kategoria wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym” oznacza zestaw wyrobów o wspólnych cechach, zgrupowanych w technicznych procedurach wykonawczych, na podstawie specyfikacji certyfikacyjnych EASA i UK CAA;

- d) „organ certyfikujący” oznacza wyspecjalizowaną agencję Strony dokonującej wywozu, która wydaje certyfikat projektu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, jako organ wykonujący obowiązki państwa projektu określone w załączniku 8 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym. W przypadku gdy certyfikat projektu jest wydawany przez zatwierdzoną organizację Strony dokonującej wywozu, za organ certyfikujący uważa się wyspecjalizowaną agencję Strony dokonującej wywozu;
- e) „certyfikat projektu” oznacza formę uznania przez wyspecjalizowaną agencję lub zatwierdzoną organizację Strony, że projekt lub zmiana projektu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym spełnia wymogi w zakresie zdolności do lotu, stosownie do przypadku, oraz wymogi w zakresie ochrony środowiska, w szczególności w odniesieniu do wpływu na środowisko określonego w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych tej Strony;
- f) „wymogi eksploatacyjne związane z projektem” oznaczają wymogi eksploatacyjne, w tym dotyczące ochrony środowiska, mające wpływ na cechy konstrukcyjne wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym lub na dane konstrukcyjne związane z eksploatacją lub obsługą techniczną tego wyrobu, które kwalifikują wyrób do określonego rodzaju przeznaczenia;
- g) „wywóz” oznacza procedurę, w ramach której wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym przechodzi z systemu regulacyjnego w zakresie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego jednej Strony do systemu regulacyjnego drugiej Strony;
- h) „eksportowe świadectwo zdolności do lotu” oznacza świadectwo wydane przez właściwy organ Strony dokonującej wywozu lub – w odniesieniu do używanych statków powietrznych – przez właściwy organ państwa rejestracji, z którego dany wyrób jest wywożony, będące formą potwierdzenia, że statek powietrzny spełnia mające zastosowanie wymogi dotyczące zdolności do lotu i wymogi w zakresie ochrony środowiska przekazane przez Stronę dokonującą przywozu;

- i) „Strona dokonująca wywozu” oznacza Stronę, z której systemu regulacyjnego w zakresie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym jest dopuszczony;
- j) „przywóz” oznacza procedurę, w ramach której wywożony wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym jest wprowadzany z systemu regulacyjnego w zakresie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego jednej Strony do systemu regulacyjnego drugiej Strony;
- k) „Strona dokonująca przywozu” oznacza Stronę, do której systemu regulacyjnego w zakresie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym jest wprowadzany;
- l) „poważna zmiana” oznacza wszystkie zmiany w projekcie typu inne niż „drobna zmiana”;
- m) „drobna zmiana” oznacza zmianę w projekcie typu, która nie ma znaczącego wpływu na masę, wyważenie, wytrzymałość konstrukcji, niezawodność, właściwości eksploatacyjne, wpływ na środowisko lub inne właściwości mające wpływ na zdolność do lotu danego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym;
- n) „dane dotyczące zgodności operacyjnej” oznaczają zestaw danych wymagany do uzasadnienia i dopuszczenia specyficznych dla danego typu aspektów operacyjnych niektórych typów statków powietrznych, regulowanych w ramach systemu regulacyjnego dotyczącego bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego Unii lub Zjednoczonego Królestwa. Musi on być opracowany przez wnioskodawcę lub posiadacza certyfikatu typu dla statku powietrznego i musi stanowić część certyfikatu typu. W ramach systemu regulacyjnego Unii lub Zjednoczonego Królestwa dotyczącego bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego wstępny wniosek o wydanie certyfikatu typu lub ograniczonego certyfikatu typu zawiera wniosek o zatwierdzenie danych dotyczących zgodności operacyjnej mających zastosowanie do danego typu statku powietrznego lub jest uzupełniany takim wnioskiem;

- o) „zatwierdzenie produkcyjne” oznacza certyfikat wydany przez właściwy organ Strony producentowi, który produkuje wyroby lotnicze stosowane w lotnictwie cywilnym, będący formą potwierdzenia, że producent spełnia mające zastosowanie wymogi określone w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych tej Strony w odniesieniu do produkcji określonych wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym;
- p) „techniczne procedury wykonawcze” oznaczają procedury wykonawcze do niniejszego załącznika, opracowane przez wyspecjalizowane agencje Stron zgodnie z art. 445 ust. 5 niniejszej Umowy;
- q) „organ dokonujący walidacji” oznacza wyspecjalizowaną agencję Strony dokonującą przywozu, która akceptuje lub waliduje, jak określono w niniejszym załączniku, certyfikat projektu wydany przez organ certyfikujący.

SEKCJA B

RADA ds. NADZORU CERTYFIKACJI

ARTYKUŁ 3

Ustanowienie i skład

1. Niniejszym ustanawia się Radę ds. Nadzoru Certyfikacji, odpowiedzialną przed Specjalnym Komitetem ds. Bezpieczeństwa Lotniczego i pod współprzewodnictwem wyspecjalizowanych agencji Stron, jako techniczny organ koordynujący odpowiedzialny za skuteczne wykonanie niniejszego załącznika. Rada ds. Nadzoru Certyfikacji składa się z przedstawicieli wyspecjalizowanych agencji każdej ze Stron i może zapraszać dodatkowych uczestników, aby ułatwić realizację swojego mandatu.
2. Rada ds. Nadzoru Certyfikacji spotyka się w regularnych odstępach czasu na wniosek którejkolwiek wyspecjalizowanej agencji oraz podejmuje decyzje i formułuje zalecenia w drodze konsensusu. Rada ds. Nadzoru Certyfikacji opracowuje i przyjmuje swój regulamin.

ARTYKUŁ 4

Mandat

Mandat Rady ds. Nadzoru Certyfikacji obejmuje w szczególności:

- a) opracowywanie, przyjmowanie i przegląd technicznych procedur wykonawczych, o których mowa w art. 6;
- b) wymianę informacji dotyczących najważniejszych problemów bezpieczeństwa oraz, w stosownych przypadkach, opracowywanie planów działania w celu rozwiązywania tych problemów;
- c) rozwiązywanie kwestii technicznych należących do zakresu zadań właściwych organów i mających wpływ na wykonanie niniejszego załącznika;
- d) w stosownych przypadkach, opracowywanie skutecznych sposobów współpracy, wsparcia technicznego i wymiany informacji dotyczących wymogów w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska, systemów certyfikacji oraz systemów zarządzania jakością i systemów standaryzacji;
- e) przeprowadzanie okresowych przeglądów warunków walidacji lub akceptacji certyfikatów projektu określonych w art. 10 i 13;
- f) proponowanie Specjalnemu Komitetowi ds. Bezpieczeństwa Lotniczego zmian niniejszego załącznika;
- g) zgodnie z art. 29, określenie procedur mających na celu zapewnienie stałego zaufania każdej ze Stron do wiarygodności procesów drugiej Strony w zakresie ustaleń dotyczących zgodności;
- h) analizowanie i podejmowanie działań w zakresie wdrażania procedur, o których mowa w lit. g); oraz

- i) zgłaszanie nierozstrzygniętych kwestii Specjalnemu Komitetowi ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zapewnienie wykonania decyzji podjętych przez Specjalny Komitet ds. Bezpieczeństwa Lotniczego w odniesieniu do niniejszego załącznika.

SEKCJA C

WYKONANIE

ARTYKUŁ 5

Właściwe organy w zakresie certyfikacji projektów,
certyfikacji produkcji i świadectw eksportowych

1. Właściwymi organami w zakresie certyfikacji projektów są:
 - a) w odniesieniu do Unii: Agencja Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego; oraz
 - b) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – Urząd Lotnictwa Cywilnego Zjednoczonego Królestwa.
2. Organami właściwymi w zakresie certyfikacji produkcji i świadectw eksportowych są:

- a) w odniesieniu do Unii: Agencja Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz właściwe organy państw członkowskich. W odniesieniu do świadectw eksportowych używanych statków powietrznych właściwym organem jest organ państwa rejestracji statku powietrznego, z którego dany statek powietrzny jest wywożony; oraz
- b) w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa – Urząd Lotnictwa Cywilnego Zjednoczonego Królestwa.

ARTYKUŁ 6

Techniczne procedury wykonawcze

1. Wspecjalizowane agencje Stron opracowują techniczne procedury wykonawcze za pośrednictwem Rady ds. Nadzoru Certyfikacji w celu ustanowienia szczegółowych procedur ułatwiających wykonanie niniejszego załącznika, poprzez określenie procedur komunikacji między właściwymi organami Stron.
2. Techniczne procedury wykonawcze uwzględniają również różnice między normami, zasadami, praktykami, procedurami i systemami Stron w zakresie lotnictwa cywilnego, związanymi z wykonaniem niniejszego załącznika, jak przewidziano w art. 445 ust. 5 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 7

Wymiana i ochrona informacji poufnych oraz zastrzeżonych danych i informacji

1. Dane i informacje wymieniane w ramach wykonywania niniejszego załącznika podlegają art. 453 niniejszej Umowy.
2. Dane i informacje wymieniane podczas procedury walidacji ogranicza się pod względem charakteru i treści do tego, co jest niezbędne do celów wykazania zgodności z mającymi zastosowanie wymogami technicznymi, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.
3. Wszelkie spory dotyczące wymiany danych i informacji między właściwymi organami rozpatruje się w sposób określony w technicznych procedurach wykonawczych. Każda ze Stron zachowuje prawo do przekazania sporu do rozstrzygnięcia Radzie ds. Nadzoru Certyfikacji.

SEKCJA D

CERTYFIKACJA PROJEKTÓW

ARTYKUŁ 8

Zasady ogólne

1. Niniejsza sekcja dotyczy wszystkich – objętych zakresem stosowania niniejszego załącznika –certyfikatów projektu i wprowadzanych w nich zmian, w stosownych przypadkach, a w szczególności:
 - a) certyfikatów typu, w tym ograniczonych certyfikatów typu;
 - b) uzupełniających certyfikatów typu;
 - c) zatwierdzeń projektów naprawy; oraz
 - d) autoryzacji norm technicznych.
2. Mając na uwadze poziom zaangażowania, o którym mowa w art. 12, organ dokonujący walidacji waliduje albo akceptuje certyfikat projektu lub zmianę, wydaną lub zatwierdzoną przez organ certyfikujący lub będącą w toku wydawania lub zatwierdzania przez organ certyfikujący, zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w niniejszym załączniku i jak określono w technicznych procedurach wykonawczych, w tym w warunkach akceptacji i walidacji certyfikatów.

3. W celu wykonania niniejszego załącznika każda ze Stron zapewnia, aby w jej systemie regulacyjnym dotyczącym bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego zdolność każdej organizacji projektującej do wywiązywania się ze swoich obowiązków była w wystarczającym stopniu kontrolowana poprzez system certyfikacji organizacji projektujących.

ARTYKUŁ 9

Procedura walidacji

1. Wniosek o walidację certyfikatu projektu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym składa się do organu dokonującego walidacji za pośrednictwem organu certyfikującego, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.
2. Organ certyfikujący zapewnia, aby organ dokonujący walidacji otrzymał wszystkie odpowiednie dane i informacje niezbędne do walidacji certyfikatu projektu, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.
3. Po otrzymaniu wniosku o walidację certyfikatu projektu organ dokonujący walidacji określa podstawę certyfikacji do celów walidacji zgodnie z art. 11, a także poziom zaangażowania organu dokonującego walidacji w ramach procedury walidacji zgodnie z art. 12.

4. Jak określono w technicznych procedurach wykonawczych, organ dokonujący walidacji w jak największym zakresie opiera walidację na ocenach technicznych, testach, inspekcjach i ustaleniach dotyczących zgodności dokonanych przez organ certyfikujący.
5. Po przeanalizowaniu odpowiednich danych i informacji dostarczonych przez organ certyfikujący, organ dokonujący walidacji wydaje certyfikat projektu zwalidowanego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym (zwany dalej „zwalidowanym certyfikatem projektu”), gdy:
 - a) potwierdzono, że organ certyfikujący wydał swój własny certyfikat projektu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym;
 - b) organ certyfikujący stwierdził, że wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym jest zgodny z podstawą certyfikacji, o której mowa w art. 11;
 - c) rozwiązano wszystkie kwestie podniesione w trakcie procedury walidacji przeprowadzonej przez organ dokonujący walidacji, oraz
 - d) wnioskodawca spełnił dodatkowe wymogi administracyjne, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.

6. W celu uzyskania i utrzymania zwalidowanego certyfikatu projektu, każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca posiadał i zachowywał do dyspozycji organu certyfikującego wszystkie odpowiednie informacje projektowe, rysunki i sprawozdania z testów, w tym zapisy inspekcyjne dotyczące certyfikowanego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, aby zapewnić dostęp do informacji niezbędnych do zapewnienia ciągłej zdolności do lotu i zgodności z wymogami w zakresie ochrony środowiska mającymi zastosowanie do wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym.

ARTYKUŁ 10

Warunki walidacji certyfikatów projektów

1. Certyfikaty typu wydane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ certyfikujący są walidowane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ dokujący walidacji. Następujące dane podlegają akceptacji:
 - a) instrukcja instalacyjna silnika (w przypadku certyfikatu typu silnika);
 - b) podręcznik napraw konstrukcyjnych;
 - c) instrukcja zapewnienia ciągłej zdolności do lotu systemów przewodów instalacji elektrycznych; oraz
 - d) podręcznik dotyczący masy i wyważenia.

W drodze technicznych procedur wykonawczych można określić szczegóły proceduralne w odniesieniu do akceptacji odpowiednich danych. Żadne takie szczegóły proceduralne nie mogą mieć wpływu na wymóg akceptacji ustanowiony w akapicie pierwszym.

2. Znaczące uzupełniające certyfikaty typu i zatwierdzenia znaczących poważnych zmian wydane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ certyfikujący są walidowane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ dokonujący walidacji. Co do zasady stosuje się uproszczoną procedurę walidacji, ograniczoną do zaznajomienia się z kwestiami technicznymi bez angażowania organu dokonującego walidacji w działania związane z wykazywaniem przez wnioskującego zgodności, chyba że wyspecjalizowane agencje indywidualnie dla każdego przypadku zdecydują inaczej.
3. Certyfikaty typu wydane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ certyfikujący są walidowane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ dokonujący walidacji.
4. Uzupełniające certyfikaty typu, zatwierdzenia poważnych zmian, poważnych napraw, autoryzacji norm technicznych, wydane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ certyfikujący lub przez zatwierdzoną organizację na podstawie prawa Zjednoczonego Królestwa są walidowane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ dokonujący walidacji. Uproszczona procedura walidacji ograniczona do zaznajomienia się z kwestiami technicznymi bez angażowania organu dokonującego walidacji w działania związane z wykazywaniem przez wnioskującego zgodności może być stosowana, gdy wyspecjalizowane agencje zdecydują o tym indywidualnie dla każdego przypadku.

ARTYKUŁ 11

Podstawa certyfikacji do celów walidacji

1. Na potrzeby walidacji certyfikatu projektu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym przy określaniu podstawy certyfikacji organ dokonujący walidacji odnosi się do następujących wymogów określonych w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych swojej Strony:
 - a) wymogi w zakresie zdolności do lotu podobnego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, które obowiązywały w dniu złożenia wniosku, ustanowione przez organ certyfikujący i uzupełnione w stosownych przypadkach o dodatkowe wymogi techniczne, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych; oraz
 - b) wymogi w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, które obowiązywały w dniu złożenia wniosku o walidację do organu dokonującego walidacji.
2. Organ dokonujący walidacji określa, w stosownych przypadkach, wszelkie:
 - a) zwolnienia z przestrzegania mających zastosowanie wymogów;
 - b) odstępstwa od mających zastosowanie wymogów; lub

- c) czynniki kompensacyjne, które zapewniają równoważny poziom bezpieczeństwa, gdy mające zastosowanie wymogi nie są przestrzegane.
3. Oprócz wymogów określonych w ust. 1 i 2 organ dokonujący walidacji określa wszelkie warunki szczególne, które należy stosować, jeżeli odpowiednie przepisy w zakresie zdolności do lotu oraz przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne nie zawierają adekwatnych lub odpowiednich wymogów w zakresie bezpieczeństwa w odniesieniu do danego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, ponieważ:
- a) cechy konstrukcyjne wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym są nowatorskie lub nietypowe dla praktyk projektowych, w oparciu o które opracowano mające zastosowanie przepisy w zakresie zdolności do lotu oraz przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne;
- b) wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym jest przeznaczony do niekonwencjonalnego wykorzystania; lub
- c) doświadczenie uzyskane w odniesieniu do podobnych wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym lub wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym posiadających podobne cechy konstrukcyjne wskazuje, że mogą zaistnieć niebezpieczne sytuacje.
4. Określając zwolnienia, odstępstwa, czynniki kompensacyjne lub warunki szczególne, organ dokonujący walidacji w należyty sposób uwzględnia zwolnienia, odstępstwa, czynniki kompensacyjne lub warunki szczególne stosowane przez organ certyfikujący i nie stosuje do walidowanych wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym bardziej rygorystycznych wymogów niż do swoich własnych podobnych wyrobów. Organ dokonujący walidacji powiadamia organ certyfikujący o wszelkich takich zwolnieniach, odstępstwach, czynnikach kompensacyjnych lub warunkach szczególnych.

ARTYKUŁ 12

Poziom zaangażowania organu dokonującego walidacji

1. Poziom zaangażowania danego organu dokonującego walidacji danej Strony podczas procedur walidacji, o których mowa w art. 9, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych, zależy głównie od:
 - a) doświadczenia i rejestrów właściwego organu drugiej Strony jako organu certyfikującego;
 - b) doświadczenia uzyskanego już przez ten organ dokonujący walidacji w trakcie poprzednich postępowań walidacyjnych z udziałem właściwego organu drugiej Strony;
 - c) charakteru projektu, który ma być walidowany;
 - d) skuteczności działania i doświadczeń wnioskodawcy w relacji z organem dokonującym walidacji; oraz
 - e) wyniku ocen wymogów w zakresie kwalifikacji, o których mowa w art. 28 i 29 .

2. Organ dokonujący walidacji przeprowadza specjalne procedury i kontrole, w szczególności w odniesieniu do procesów i metod stosowanych przez organ certyfikujący, podczas pierwszej walidacji każdego certyfikatu, w przypadku gdy organ certyfikujący nie wydał wcześniej certyfikatu dla danej kategorii wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, po dniu 30 września 2004 r. Procedury i kryteria, które mają być stosowane, określa się szczegółowo w technicznych procedurach wykonawczych.
3. Skuteczne wdrożenie zasad określonych w ust. 1 i 2 jest regularnie mierzone, monitorowane i weryfikowane przez Radę ds. Nadzoru Certyfikacji, z wykorzystaniem wskaźników określonych w technicznych procedurach wykonawczych.

ARTYKUŁ 13

Akceptacja

1. W odniesieniu do certyfikatu projektu podlegającego akceptacji organ dokonujący walidacji akceptuje certyfikat projektu wydany przez organ certyfikujący bez jakichkolwiek czynności walidacyjnych. W takim przypadku certyfikat projektu jest uznawany przez organ dokonujący walidacji za równoważny z certyfikatem wydanym zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi Strony tego organu dokonującego walidacji i nie wydaje on równoległe swojego odpowiedniego certyfikatu.

2. Inne niż znaczące uzupełniające certyfikaty typu, inne niż znaczące zatwierdzenia poważnych zmian i autoryzacji norm technicznych, wydane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ certyfikujący lub przez zatwierdzoną organizację na podstawie prawa Unii są akceptowane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ dokonujący walidacji.
3. Drobne zmiany i naprawy zatwierdzone przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ certyfikujący lub przez zatwierdzoną organizację na podstawie prawa Unii są akceptowane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ dokonujący walidacji.
4. Drobne zmiany i drobne naprawy zatwierdzone przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ certyfikujący lub przez zatwierdzoną organizację na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych Zjednoczonego Królestwa są akceptowane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ dokonujący walidacji.

ARTYKUŁ 14

Postanowienia wykonawcze do art. 10 i 13

1. Klasyfikowanie zmian jako drobnych zmian lub poważnych zmian jest dokonywane przez organ certyfikujący zgodnie z definicjami określonymi w niniejszym załączniku oraz interpretowane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami i procedurami organu certyfikującego.

2. Przy ustalaniu, czy dany uzupełniający certyfikat typu lub poważną zmianę należy zaklasyfikować jako znaczące czy jako inne niż znaczące, organ certyfikujący analizuje daną zmianę w kontekście wszystkich wcześniejszych odpowiednich zmian projektu i wszystkich powiązanych zmian mających zastosowanie specyfikacji certyfikacyjnych uwzględnionych w certyfikacie typu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym. Zmiany spełniające którekolwiek z poniższych kryteriów automatycznie uznaje się za znaczące:
- a) nie zachowano ogólnej konfiguracji lub zasad budowy; lub
 - b) założenia przyjęte w ramach certyfikacji wyrobu, który ma zostać zmieniony, utraciły swoją podstawę.

ARTYKUŁ 15

Istniejące certyfikaty projektu

Do celów niniejszego załącznika stosuje się co następuje:

- a) certyfikaty typu, uzupełniające certyfikaty typu, zatwierdzenia zmian i napraw, a także autoryzacje norm technicznych i ich zmiany wydane przez wyspecjalizowaną agencję Unii wnioskodawcom ze Zjednoczonego Królestwa lub przez zatwierdzoną organizację projektującą z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie na podstawie prawa Unii i ważne w dniu 31 grudnia 2020 r. uznaje się za wydane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ certyfikujący lub przez zatwierdzoną organizację na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych Zjednoczonego Królestwa oraz za zaakceptowane przez wyspecjalizowaną agencję Unii jako organ dokonujący walidacji zgodnie z art. 13 ust. 1;

- b) certyfikaty typu, uzupełniające certyfikaty typu, zatwierdzenia zmian i napraw, a także autoryzacje norm technicznych i zmian w nich, wydane przez wyspecjalizowaną agencję Unii wnioskodawcom z Unii lub przez organizację projektującą z siedzibą w Unii na podstawie prawa Unii i ważne w dniu 31 grudnia 2020 r. uznaje się za zaakceptowane przez wyspecjalizowaną agencję Zjednoczonego Królestwa jako organ dokonujący walidacji zgodnie z art. 13 ust. 1.

ARTYKUŁ 16

Przeniesienie certyfikatu projektu

W przypadku gdy certyfikat projektu zostaje przeniesiony na inną jednostkę, organ certyfikujący odpowiedzialny za certyfikat projektu niezwłocznie powiadamia o tym przeniesieniu organ dokonujący walidacji i stosuje procedurę odnoszącą się do przenoszenia certyfikatów projektu, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.

ARTYKUŁ 17

Wymogi eksploatacyjne związane z projektem

1. W razie konieczności wyspecjalizowane agencje zapewniają w trakcie procedury walidacji wymianę danych i informacji dotyczących wymogów eksploatacyjnych związanych z projektem.
2. Z zastrzeżeniem decyzji wyspecjalizowanych agencji w odniesieniu do niektórych wymogów eksploatacyjnych związanych z projektem, organ dokonujący walidacji może akceptować oświadczenia o zgodności wydane przez organ certyfikujący w drodze procedury walidacji.

ARTYKUŁ 18

Dokumenty i dane eksploatacyjne odnoszące się do typu

1. Niektóre specyficzne dla danego typu zestawy dokumentów i danych eksploatacyjnych, w tym dane dotyczące zgodności operacyjnej w systemie Unii oraz równoważne dane w systemie Zjednoczonego Królestwa, dostarczane przez posiadacza certyfikatu typu, są zatwierdzane lub akceptowane przez organ certyfikujący i w razie konieczności wymieniane podczas procedury walidacji.
2. Dokumenty i dane eksploatacyjne, o których mowa w ust. 1, mogą być akceptowane albo walidowane przez organ dokonujący walidacji, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.

ARTYKUŁ 19

Równoległa walidacja

Jeżeli wnioskodawca oraz wyspecjalizowane agencje tak zadecydują, w stosownych przypadkach można stosować procedurę równoległej certyfikacji i walidacji, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.

ARTYKUŁ 20

Ciągła zdolność do lotu

1. Właściwe organy podejmują działania służące wyeliminowaniu niebezpiecznych sytuacji dotyczących wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, w odniesieniu do których są organem certyfikującym.
2. Na wniosek, właściwy organ jednej ze Stron pomaga – w odniesieniu do wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym zaprojektowanych lub wyprodukowanych w ramach jej systemu regulacyjnego – właściwemu organowi drugiej Strony w określeniu wszelkich działań uznanych za niezbędne do zapewnienia ciągłej zdolności do lotu wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym.

3. Jeżeli problemy eksploatacyjne lub inne potencjalne problemy związane z bezpieczeństwem, które mają wpływ na wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym objęty zakresem stosowania niniejszego załącznika, prowadzą do wszczęcia dochodzenia przeprowadzanego przez wyspecjalizowaną agencję Strony, która jest organem certyfikującym w odniesieniu do danego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, wyspecjalizowana agencja drugiej Strony wspiera na wniosek takie dochodzenie, w tym przekazuje odpowiednie informacje dostarczone jej przez jej odpowiednie podmioty dotyczące awarii, niesprawności, wad i innych zdarzeń mających wpływ na ten wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym .
4. Uznaje się, że obowiązki sprawozdawcze posiadaczy certyfikatu projektu wobec organu certyfikującego oraz mechanizm wymiany informacji ustanowiony na podstawie niniejszego załącznika wypełniają spoczywający na każdym posiadaczu certyfikatu projektu obowiązek zgłaszania organowi dokonującemu walidacji awarii, niesprawności, wad i innych zdarzeń mających wpływ na ten wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym.
5. Działania mające na celu wyeliminowanie niebezpiecznych sytuacji oraz wymianę informacji dotyczących bezpieczeństwa, o których mowa w ust. 1–4, określa się w technicznych procedurach wykonawczych.
6. Wyspecjalizowana agencja jednej Strony na bieżąco informuje wyspecjalizowaną agencję drugiej Strony o wszystkich obowiązkowych informacjach dotyczących ciągłej zdatności do lotu w odniesieniu do wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, zaprojektowanych lub wyprodukowanych w ramach jej systemu nadzoru oraz objętych zakresem stosowania niniejszego załącznika.
7. Wszelkie zmiany statusu zdatności do lotu określonego w świadectwie wydanym przez wyspecjalizowaną agencję jednej ze Stron przekazuje się w odpowiednim czasie wyspecjalizowanej agencji drugiej Strony.

SEKCJA E

CERTYFIKACJA PRODUKCJI

ARTYKUŁ 21

Uznawanie certyfikacji produkcji i systemów nadzoru produkcji

1. Strona dokonująca przywozu uznaje system certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Strony dokonującej wywozu, ponieważ system ten uznaje się za wystarczająco równoważny z systemem Strony dokonującej przywozu objętym zakresem stosowania niniejszego załącznika, z zastrzeżeniem postanowień niniejszego artykułu.
2. Uznawanie przez Unię systemu certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Zjednoczonego Królestwa ogranicza się do uznawania produkcji kategorii wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, które były już objęte tym systemem w dniu 31 grudnia 2020 r., jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.

3. W przypadku dodania nowej kategorii wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym do systemu certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji, właściwy organ Strony dokonującej wywozu powiadamia o tym wyspecjalizowaną agencję Strony przywozu. Przed rozszerzeniem uznawania systemu certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji na nową kategorię wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym wyspecjalizowana agencja Strony dokonującej przywozu może podjąć decyzję o przeprowadzeniu oceny w celu potwierdzenia, że system certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Strony dokonującej wywozu dla tej kategorii wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym jest wystarczająco równoważny z systemem certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Strony dokonującej przywozu. Ocenę tę przeprowadza się zgodnie z technicznymi procedurami wykonawczymi i może ona obejmować ocenę posiadacza zatwierdzenia produkcyjnego pod nadzorem właściwego organu Strony dokonującej wywozu. Proces rozszerzenia uznania systemu certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Strony dokonującej wywozu na nową kategorię wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym przez Stronę dokonującą przywozu jest szczegółowo opisany w technicznych procedurach wykonawczych.
4. Uznanie systemu certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Strony dokonującej wywozu przez Stronę dokonującą przywozu zależy od poziomu bezpieczeństwa zapewnianego przez system certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji Strony dokonującej wywozu, który pozostaje wystarczająco równoważny poziomowi bezpieczeństwa zapewnianego przez system Strony dokonującej przywozu. Równoważność systemu certyfikacji produkcji i nadzoru produkcji jest stale monitorowana za pomocą procedur określonych w art. 29.

5. Ust. 1–3 mają również zastosowanie do produkcji wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym, w odniesieniu do których obowiązki państwa projektu wykonuje państwo inne niż Strona dokonująca wywozu produktu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, pod warunkiem że właściwy organ Strony dokonującej wywozu ustanowił i wdrożył z odpowiednim organem państwa projektu procedury niezbędne do kontroli interakcji między posiadaczem certyfikatu projektu a posiadaczem zatwierdzenia produkcyjnego tego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym.

ARTYKUŁ 22

Rozszerzenie zatwierdzenia produkcyjnego

1. Zatwierdzenie produkcyjne wydane przez właściwy organ Strony dokonującej wywozu producentowi znajdującemu się głównie na terytorium tej Strony dokonującej wywozu i uznane na podstawie art. 21 ust. 1 może zostać rozszerzone na zakłady i instalacje produkcyjne producenta znajdujące się na terytorium drugiej Strony lub na terytorium państwa trzeciego, niezależnie od statusu prawnego tych zakładów i instalacji produkcyjnych oraz niezależnie od rodzaju wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym produkowanego w tych zakładach i instalacjach. W tym przypadku właściwy organ Strony dokonującej wywozu pozostaje odpowiedzialny za nadzór nad tymi zakładami i instalacjami produkcyjnymi, a właściwy organ Strony dokonującej przywozu nie wydaje tym zakładom i instalacjom produkcyjnym swojego własnego zatwierdzenia produkcyjnego w odniesieniu do tego samego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym.

2. Jeżeli instalacje produkcyjne i zakłady producenta znajdujące się głównie na terytorium Strony dokonującej wywozu znajdują się na terytorium drugiej Strony, właściwe organy obu Stron współpracują ze sobą w ramach art. 32, aby Strona dokonująca przywozu uczestniczyła w działaniach nadzorczych Strony dokonującej wywozu w odniesieniu do tych instalacji.

Artykuł 23

Interakcje między posiadaczem zatwierdzenia produkcyjnego a posiadaczem certyfikatu projektu

1. W przypadku gdy posiadacz zatwierdzenia produkcyjnego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym podlega regulacji ze strony właściwego organu jednej Strony, a posiadacz certyfikatu projektu tego samego wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym podlega regulacji ze strony właściwego organu drugiej Strony, właściwe organy Stron ustanawiają procedury określenia obowiązków każdej ze Stron w zakresie kontroli interakcji między posiadaczem zatwierdzenia produkcyjnego a posiadaczem certyfikatu projektu.
2. Do celów wywozu wyrobów lotniczych stosowanych w lotnictwie cywilnym w ramach niniejszego załącznika, w przypadku gdy posiadacz certyfikatu projektu i posiadacz zatwierdzenia produkcyjnego nie są tym samym podmiotem prawnym, właściwe organy Stron zapewniają, aby posiadacz certyfikatu projektu ustalił z posiadaczem zatwierdzenia produkcyjnego właściwe mechanizmy zapewniające wystarczającą koordynację między projektowaniem i produkcją oraz właściwe wsparcie ciągłej zdolności do lotu wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym.

SEKCJA F

ŚWIADECTWA EKSPORTOWE

ARTYKUŁ 24

Formularze

Formularze Strony dokonującej wywozu to:

- a) w przypadku gdy Stroną wywozu jest Zjednoczone Królestwo, formularz 52 CAA dla nowych statków powietrznych, eksportowe świadectwo zdolności do lotu dla używanych statków powietrznych oraz formularz 1 CAA dla innych nowych wyrobów; oraz
- b) w przypadku gdy Stroną wywozu jest Unia, formularz 52 EASA dla nowych statków powietrznych, eksportowe świadectwo zdolności do lotu dla używanych statków powietrznych oraz formularz 1 EASA dla innych nowych wyrobów.

ARTYKUŁ 25

Wydawanie świadectw eksportowych

1. Wydając świadectwo eksportowe, właściwy organ lub posiadacz zatwierdzenia produkcyjnego Strony dokonującej wywozu zapewnia, aby taki wyrób lotniczy stosowany w lotnictwie cywilnym:

- a) był zgodny z projektem automatycznie zaakceptowanym lub zwalidowanym lub certyfikowanym przez Stronę dokonującą przywozu zgodnie z niniejszym załącznikiem i jak określono w technicznych procedurach wykonawczych;
 - b) był w stanie zapewniającym bezpieczną eksploatację;
 - c) spełniał wszystkie dodatkowe wymogi zgłoszone przez Stronę dokonującą przywozu;
oraz
 - d) w odniesieniu do cywilnych statków powietrznych, silników statków powietrznych oraz śmigieł statków powietrznych – spełniał wymogi w zakresie mających zastosowanie obowiązkowych informacji dotyczących ciągłej zdatości do lotu, w tym dyrektyw zdatości do lotu wydanych przez Stronę dokonującą przywozu, zgłoszone przez tę Stronę.
2. Wydając eksportowe świadectwo zdatości do lotu używanego statku powietrznego zarejestrowanego na terytorium Strony dokonującej wywozu, oprócz wymogów, o których mowa w ust. 1 lit. a)–d), właściwy organ Strony dokonującej wywozu zapewnia, aby takie statki powietrzne miały właściwą obsługę techniczną przy użyciu zatwierdzonych procedur i metod Strony dokonującej wywozu w okresie ich użytkowania, co mają poświadczać dzienniki obsługi technicznej i dokumentacja obsługi technicznej.

ARTYKUŁ 26

Akceptacja świadectwa eksportowego nowego wyrobu lotniczego
stosowanego w lotnictwie cywilnym

Właściwy organ Strony dokonującej przywozu akceptuje świadectwo eksportowe wydane przez właściwy organ lub posiadacza zatwierdzenia produkcyjnego Strony dokonującej wywozu w odniesieniu do wyrobu lotniczego stosowanego w lotnictwie cywilnym, zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym załączniku i jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.

ARTYKUŁ 27

Akceptacja eksportowego świadectwa zdolności do lotu używanego statku powietrznego

1. Właściwy organ Strony dokonującej przywozu akceptuje eksportowe świadectwo zdolności do lotu wydane przez właściwy organ Strony dokonującej wywozu w odniesieniu do używanych statków powietrznych, zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w niniejszym załączniku i technicznych procedurach wykonawczych, jedynie w przypadku istnienia posiadacza certyfikatu typu albo ograniczonego certyfikatu typu używanego statku powietrznego, który wspierałby ciągłą zdolność do lotu tego typu statku powietrznego.
2. W odniesieniu do eksportowego świadectwa zdolności do lotu używanego statku powietrznego wyprodukowanego pod nadzorem produkcji Strony dokonującej wywozu, które ma być zaakceptowane zgodnie z ust. 1, właściwy organ Strony dokonującej wywozu pomaga, na wniosek, właściwemu organowi Strony dokonującej przywozu w uzyskaniu danych i informacji dotyczących:

- a) konfiguracji statku powietrznego w momencie wysyłki od producenta; oraz
 - b) późniejszych zmian i napraw statku powietrznego, które zatwierdził.
3. Strona dokonująca przywozu może zażądać protokołów z kontroli i konserwacji technicznej, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych.
4. Jeżeli w trakcie oceny stanu zdolności do lotu używanego statku powietrznego przeznaczonego do wywozu właściwy organ Strony dokonującej wywozu nie jest w stanie spełnić wszystkich wymogów określonych w art. 25 ust. 2 oraz w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, organ ten:
- a) powiadamia właściwy organ Strony dokonującej przywozu;
 - b) koordynuje z właściwym organem Strony dokonującej przywozu, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych, kwestię akceptacji lub odrzucenia wyjątków od mających zastosowanie wymogów; oraz
 - c) rejestruje wszelkie zaakceptowane podczas wywozu wyjątki.

SEKCJA G

KWALIFIKACJA WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

ARTYKUŁ 28

Wymogi dotyczące kwalifikacji na potrzeby akceptacji
ustaleń dotyczących zgodności i certyfikatów

1. Każda ze Stron utrzymuje ustrukturyzowany i skuteczny system certyfikacji i nadzoru na potrzeby wykonania niniejszego załącznika, w tym:
 - a) ramy regulacyjne i prawne, zapewniające w szczególności uprawnienia regulacyjne w stosunku do podmiotów regulowanych w ramach regulacyjnego systemu ochrony lotnictwa cywilnego danej Strony;
 - b) strukturę organizacyjną wraz z jasnym opisem obowiązków;
 - c) wystarczające zasoby, w tym odpowiednio wykwalifikowany personel posiadający wystarczającą wiedzę, doświadczenie i przeszkolenie;
 - d) odpowiednie udokumentowane procesy w ramach polityk i procedur;
 - e) dokumentację i rejestry; oraz

- f) ustanowiony program inspekcji zapewniający jednolity poziom wdrożenia ram prawnych i regulacyjnych w poszczególnych komponentach systemu nadzoru.

ARTYKUŁ 29

Ciągła kwalifikacja właściwych organów

1. Aby utrzymać wzajemne zaufanie do swoich systemów regulacyjnych dotyczących wykonania niniejszego załącznika, tak aby zapewniały one wystarczająco równoważny poziom bezpieczeństwa, wyspecjalizowana agencja każdej ze Stron regularnie ocenia spełnianie przez właściwe organy drugiej Strony wymogów dotyczących kwalifikacji, o których mowa w art. 28. Zasady przeprowadzania tego rodzaju ciągłych wzajemnych ocen określa się w technicznych procedurach wykonawczych.
2. Właściwy organ Strony współpracuje z właściwym organem drugiej Strony za każdym razem, gdy takie oceny są wymagane, oraz zapewnia, aby podmioty regulowane podlegające jego nadzorowi zapewniały dostęp do wyspecjalizowanych agencji Stron.

3. Jeżeli wyspecjalizowana agencja którejkolwiek ze Stron uważa, że kompetencje techniczne właściwego organu drugiej Strony nie są już adekwatne lub że należy zawiesić akceptację ustaleń dotyczących zgodności lub certyfikatów wydawanych przez ten właściwy organ, ponieważ systemy drugiej Strony dotyczące wykonania niniejszego załącznika nie zapewniają już wystarczająco równoważnego poziomu bezpieczeństwa pozwalającego na wzajemną akceptację, wyspecjalizowane agencje Stron konsultują się w celu określenia działań zaradczych.
4. Jeżeli wzajemne zaufanie nie zostanie odbudowane w drodze wzajemnie akceptowalnych środków, wyspecjalizowana agencja każdej ze Stron może przekazać kwestię, o której mowa w ust. 3, Radzie ds. Nadzoru Certyfikacji.
5. Jeżeli kwestia nie zostanie rozstrzygnięta przez Radę ds. Nadzoru Certyfikacji, każda ze Stron może przekazać kwestię, o której mowa w ust. 3, do Specjalnego Komitetu ds. Bezpieczeństwa Lotniczego.

SEKCJA H

KOMUNIKACJA, KONSULTACJE I WSPARCIE

ARTYKUŁ 30

Komunikacja

Z zastrzeżeniem wyjątków, o których decydują wyspecjalizowane agencje Stron indywidualnie dla każdego przypadku, wszelka komunikacja między właściwymi organami Stron, w tym dokumentacja, jak określono w technicznych procedurach wykonawczych, prowadzona jest w języku angielskim.

ARTYKUŁ 31

Konsultacje techniczne

1. Kwestie dotyczące wykonania niniejszego załącznika rozstrzygają w drodze konsultacji wyspecjalizowane agencje Stron.
2. Jeżeli wzajemnie akceptowalne rozwiązanie nie zostanie osiągnięte w drodze konsultacji zgodnie z ust. 1, wyspecjalizowana agencja każdej ze Stron może przekazać kwestię, o której mowa w ust. 1, do Rady ds. Nadzoru Certyfikacji.

3. Jeżeli kwestia nie zostanie rozstrzygnięta przez Radę ds. Nadzoru Certyfikacji, każda ze Stron może przekazać kwestię, o której mowa w ust. 1, do Specjalnego Komitetu ds. Bezpieczeństwa Lotniczego.

ARTYKUŁ 32

Wsparcie działań w zakresie nadzoru nad certyfikacją i ciągłą zdolnością do lotu

Na wniosek, za obopólnym porozumieniem oraz w miarę dostępności zasobów, właściwy organ Strony może zapewniać właściwemu organowi drugiej Strony wsparcie techniczne, dane i informacje w ramach działań w zakresie nadzoru nad certyfikacją i ciągłą zdolnością do lotu związanych z projektem, produkcją i ochroną środowiska. Wsparcie, jakie ma być udzielone, oraz procedurę udzielania takiego wsparcia określa się w technicznych procedurach wykonawczych.

ZAŁĄCZNIK 31**TRANSPORT DROGOWY TOWARÓW****CZEŚĆ A****WYMOGI DOTYCZĄCE PRZEWOŹNIKÓW DROGOWYCH TOWARÓW
ZGODNIE Z ART. 463 NINIEJSZEJ UMOWY****SEKCJA 1****DOSTĘP DO ZAWODU PRZEWOŹNIKA DROGOWEGO TOWARÓW
I WYKONYWANIE TEGO ZAWODU****ARTYKUŁ 1****Zakres stosowania**

Niniejsza sekcja dotyczy dostępu do zawodu przewoźnika drogowego towarów i wykonywania tego zawodu oraz ma zastosowanie do wszystkich przewoźników drogowych towarów Strony wykonujących przewozy towarów objętych zakresem stosowania art. 462 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje::

- a) „zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów” oznacza decyzję administracyjną, która upoważnia osobę fizyczną lub prawną, spełniającą warunki przewidziane w niniejszej sekcji, do wykonywania zawodu przewoźnika drogowego towarów;
- b) „właściwy organ” oznacza organ Strony na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, który w celu wydawania zezwoleń na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów sprawdza, czy osoba fizyczna lub prawna spełnia warunki przewidziane w niniejszej sekcji, oraz jest uprawniony do wydawania, zawieszania lub cofania zezwoleń na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów; oraz
- c) „miejsce stałego zamieszkania” oznacza miejsce, w którym dana osoba zwykle mieszka, to znaczy przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym, ze względu na więzi osobiste, które wskazują na istnienie ścisłych związków pomiędzy tą osobą a miejscem, w którym mieszka.

ARTYKUŁ 3

Wymogi dotyczące wykonywania zawodu przewoźnika drogowego towarów

Osoby fizyczne lub prawne wykonujące zawód przewoźnika drogowego towarów muszą:

- a) posiadać rzeczywistą i stałą siedzibę na terytorium Strony zgodnie z art. 5 niniejszej sekcji;
- b) posiadać dobrą reputację zgodnie z art. 6 niniejszej sekcji;
- c) posiadać odpowiednią zdolność finansową zgodnie z art. 7 niniejszej sekcji; oraz
- d) posiadać wymagane kwalifikacjami zawodowe zgodnie z art. 8 niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 4

Zarządzający transportem

1. Przewoźnik drogowy towarów wyznacza co najmniej jedną osobę fizyczną, zarządzającego transportem, która w sposób skuteczny i ciągły zarządza jego działalnością transportową oraz spełnia wymogi określone w art. 3 lit. b) i d) i która:
 - a) ma rzeczywisty związek z przewoźnikiem drogowym towarów, na przykład jest pracownikiem, dyrektorem, właścicielem lub udziałowcem, osobą zarządzającą lub jest tą osobą; oraz

- b) ma miejsce zamieszkania na terytorium Strony, na terytorium której przewoźnik drogowy towarów ma siedzibę.
2. Jeżeli osoba fizyczna lub prawna nie spełnia wymogu kompetencji zawodowych, właściwy organ może zezwolić osobie fizycznej lub prawnej na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów bez wyznaczenia zarządzającego transportem zgodnie z ust. 1, pod warunkiem że:
- a) osoba fizyczna lub prawna wyznacza osobę fizyczną mającą miejsce zamieszkania na terytorium Strony siedziby przewoźnika drogowego towarów, która spełnia wymogi określone w art. 3 lit. b) i d) i która jest uprawniona na podstawie umowy do pełnienia funkcji zarządzającego transportem w imieniu przedsiębiorstwa;
- b) umowa wiążąca osobę fizyczną lub prawną z osobą, o której mowa w lit. a), precyzuje zadania, które ma ona wykonywać w sposób rzeczywisty i ciągły, oraz określa zakres obowiązków tej osoby związanych z funkcją zarządzającego transportem. Zadania, które należy sprecyzować, obejmują w szczególności zarządzanie konserwacją pojazdów, sprawdzanie umów i dokumentów przewozowych, podstawową księgowość, przydzielanie ładunków lub usług kierowcom i pojazdom oraz sprawdzanie procedur związanych z bezpieczeństwem;
- c) w charakterze zarządzającego transportem osoba, o której mowa w lit. a), może kierować działalnością transportową nie więcej niż czterech różnych przewoźników drogowych towarów, prowadzoną za pomocą połączonej floty, liczącej ogółem nie więcej niż 50 pojazdów; oraz
- d) osoba, o której mowa w lit. a), wykonuje określone zadania wyłącznie w interesie osoby fizycznej lub prawnej, a swoje obowiązki wykonuje niezależnie od wszelkich osób fizycznych lub prawnych, na rzecz których wykonuje ona operacje transportowe.

3. Strona może podjąć decyzję, że zarządzający transportem wyznaczony zgodnie z ust. 1 nie może być dodatkowo wyznaczony zgodnie z ust. 2 lub że może być wyznaczony jedynie w odniesieniu do ograniczonej liczby osób fizycznych lub prawnych lub floty pojazdów mniejszej niż ta, o której mowa w ust. 2 lit. c).
4. Osoba fizyczna lub prawna powiadamia właściwy organ o wyznaczeniu zarządzającego transportem lub zarządzających transportem.

ARTYKUŁ 5

Warunki związane z wymogiem posiadania siedziby

Aby spełnić wymóg rzeczywistej i stałej siedziby na terytorium Strony siedziby, osoba fizyczna lub prawna musi:

- a) posiadać pomieszczenia, w których ma dostęp do oryginałów dokumentów dotyczących głównej działalności – w formie elektronicznej lub w jakiegokolwiek innej formie – w szczególności do umów przewozowych, dokumentów dotyczących pojazdów, którymi dysponuje osoba fizyczna lub prawna, dokumentów księgowych, akt dotyczących pracowników, umów o pracę, dokumentów dotyczących zabezpieczenia społecznego, dokumentów zawierających dane dotyczące przydziału zleceń dla kierowców i ich delegowania, dokumentów zawierających dane dotyczące podróży, czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku oraz do wszelkich innych dokumentów, do których właściwy organ musi mieć dostęp, w celu sprawdzenia spełniania warunków przewidzianych w niniejszej sekcji;
- b) być zarejestrowana w rejestrze spółek handlowych tej Strony lub w podobnym rejestrze, gdy wymaga tego prawo krajowe;

- c) podlegać podatkowi od dochodów oraz, gdy wymaga tego prawo krajowe, posiadać przypisany numer identyfikacyjny VAT;
- d) po wydaniu zezwolenia – dysponować co najmniej jednym pojazdem, który został zarejestrowany lub wprowadzony do ruchu i dopuszczony do użytkowania zgodnie z przepisami tej Strony, niezależnie od tego, czy jest pełnoprawnym właścicielem tego pojazdu czy posiadaczem z innego tytułu, na przykład na podstawie umowy najmu z opcją zakupu, umowy najmu lub umowy leasingu;
- e) skutecznie i w sposób ciągły prowadzić działalność administracyjną i handlową przy użyciu odpowiedniego sprzętu i odpowiednich urządzeń w pomieszczeniu, o którym mowa w lit. a), znajdującym się na terytorium tej Strony oraz w sposób rzeczywisty i ciągły zarządzać operacjami transportowymi z wykorzystaniem pojazdów, o których mowa w lit. f), przy użyciu odpowiedniego sprzętu technicznego znajdującego się na terytorium tej Strony; oraz
- f) na bieżąco i w sposób regularny dysponować liczbą pojazdów spełniających warunki określone w lit. d) i kierowcami, dla których zwyczajową bazą jest centrum operacyjne na terytorium tej Strony, proporcjonalnie do wielkości wykonywanych przez przedsiębiorcę operacji transportowych.

ARTYKUŁ 6

Warunki związane z wymogiem dobrej reputacji

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, Strony określają warunki, które osoby fizyczne lub prawne i zarządzający transportem muszą spełniać, aby zapewnić zgodność z wymogiem dobrej reputacji.

Przy ustalaniu, czy osoba fizyczna lub prawna spełniła ten wymóg, Strony biorą pod uwagę postępowanie osoby fizycznej lub prawnej, zarządzających transportem, dyrektorów wykonawczych i wszelkich innych odpowiednich osób określonych przez Stronę. Każde odniesienie w niniejszym artykule do wyroków skazujących, sankcji lub naruszeń obejmuje wyroki skazujące, sankcje lub naruszenia samej osoby fizycznej lub prawnej, jej zarządzających transportem, dyrektorów wykonawczych oraz innych odpowiednich osób określonych przez Stronę.

Warunki, o których mowa w niniejszym ustępie, obejmują przynajmniej następujące warunki:

- a) dobrej reputacji zarządzającego transportem lub przewoźnika drogowego towarów nie poddają w wątpliwość żadne poważne zarzuty, takie jak wyroki skazujące lub sankcje za popełnienie poważnego naruszenia obowiązujących przepisów krajowych w następujących dziedzinach:
 - (i) prawo handlowe;
 - (ii) prawo upadłościowe;
 - (iii) płace i warunki zatrudnienia w zawodzie;
 - (iv) prawo o ruchu drogowym;
 - (v) odpowiedzialność zawodowa;
 - (vi) handel ludźmi lub narkotykami;
 - (vii) prawo podatkowe; oraz

- b) zarządzający transportem lub przewoźnik drogowy towarów na terytorium jednej lub obu Stron nie zostali skazani za poważne przestępstwo ani nie nałożono na nich sankcji za poważne naruszenie postanowień tytułu I działu trzeciego części drugiej niniejszej Umowy lub przepisów krajowych odnoszących się w szczególności do:
- (i) czasu prowadzenia pojazdu i odpoczynku kierowców, czasu pracy oraz instalacji i używania urządzeń rejestrujących;
 - (ii) maksymalnej masy i wymiarów pojazdów użytkowych używanych w ruchu międzynarodowym;
 - (iii) kwalifikacji wstępnej i ustawicznego kształcenia kierowców;
 - (iv) zdolności do ruchu drogowego pojazdów użytkowych, w tym obowiązkowych badań technicznych pojazdów silnikowych;
 - (v) dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych;
 - (vi) bezpieczeństwa w drogowym przewozie towarów niebezpiecznych;
 - (vii) instalacji i używania ograniczników prędkości w niektórych rodzajach pojazdów;
 - (viii) praw jazdy;
 - (ix) dostępu do zawodu;

- (x) transportu zwierząt;
 - (xi) delegowania pracowników w transporcie drogowym;
 - (xii) prawa mającego zastosowanie do zobowiązań umownych; oraz
 - (xiii) przejazdów, których punkty załadunku i rozładunku znajdują się na terytorium drugiej Strony.
2. Do celów ust. 1 akapit trzeci lit. b) niniejszego artykułu, w przypadku gdy zarządzający transportem lub przewoźnik drogowy towarów został skazany za popełnienie poważnego przestępstwa lub nałożono na niego sankcje za jedno z najpoważniejszych naruszeń określonych w dodatku 31-A-1-1, na terytorium jednej lub obu Stron, właściwy organ Strony siedziby w odpowiedni i terminowy sposób przeprowadza i kończy postępowanie administracyjne obejmujące w stosownych przypadkach kontrolę na miejscu w pomieszczeniach danej osoby fizycznej lub prawnej.

W toku postępowania administracyjnego właściwy organ ocenia, czy w danych okolicznościach utrata dobrej reputacji stanowiłaby nieproporcjonalną reakcję. W ramach tej oceny właściwy organ bierze pod uwagę liczbę poważnych naruszeń przepisów, o których mowa w ust. 1 akapit trzeci niniejszego artykułu, a także liczbę najpoważniejszych naruszeń określonych w dodatku 31-A-1-1, w odniesieniu do których zarządzający transportem lub przewoźnik drogowy towarów zostali skazani lub nałożono na nich sankcje. Każde takie ustalenie musi być należycie umotywowane i uzasadnione.

Jeżeli właściwy organ uzna, że utrata dobrej reputacji byłaby nieproporcjonalna, decyduje on, że dobra reputacja danej osoby fizycznej lub prawnej pozostaje nienaruszona. W przypadku gdy właściwy organ nie uzna, że utrata dobrej reputacji byłaby nieproporcjonalna, wyrok skazujący lub sankcja skutkują utratą dobrej reputacji.

3. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego sporządza wykaz kategorii, rodzajów i wagi poważnych naruszeń przepisów, które – poza naruszeniami określonymi w dodatku 31-A-1-1 – mogą doprowadzić do utraty dobrej reputacji.
4. Wymóg dobrej reputacji nie jest spełniony do czasu zastosowania środka rehabilitacyjnego lub innych środków o skutku równoważnym na podstawie odpowiednich przepisów prawa krajowego Stron.

ARTYKUŁ 7

Warunki związane z wymogiem zdolności finansowej

1. W celu spełnienia wymogu zdolności finansowej osoba fizyczna lub prawna musi być w stanie stale wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych w trakcie danego rocznego roku obrachunkowego. Osoba fizyczna lub prawna wykazuje na podstawie rocznych sprawozdań finansowych poświadczonych przez biegłego rewidenta lub odpowiednio upoważnioną osobę, że co roku dysponuje kapitałem i rezerwami:
 - a) w łącznej wysokości co najmniej 9 000 EUR / 8 000 GBP, gdy wykorzystywany jest tylko jeden pojazd silnikowy, 5 000 EUR / 4 500 GBP na każdy dodatkowy używany pojazd silnikowy lub zespół pojazdów, których dopuszczalna masa całkowita przekracza 3,5 tony, oraz 900 EUR / 800 GBP na każdy dodatkowy pojazd silnikowy lub zespół pojazdów, których dopuszczalna masa całkowita przekracza 2,5 tony, ale nie przekracza 3,5 tony;

- b) osoby fizyczne lub prawne wykonujące zawód przewoźnika drogowego towarów wyłącznie z wykorzystaniem pojazdów silnikowych lub zespołów pojazdów, których dopuszczalna masa całkowita przekracza 2,5 tony, ale nie przekracza 3,5 tony, wykazują na podstawie rocznych sprawozdań finansowych poświadczonych przez biegłego rewidenta lub odpowiednio upoważnioną osobę, że co roku dysponują kapitałem i rezerwami w łącznej wysokości co najmniej 1 800 EUR / 1 600 GBP, gdy wykorzystywany jest tylko jeden pojazd, i 900 EUR / 800 GBP na każdy dodatkowy wykorzystywany pojazd.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 właściwy organ może zgodzić się lub wymagać, aby przedsiębiorca wykazał swoją zdolność finansową za pomocą poświadczenia określonego przez właściwy organ, takiego jak gwarancja bankowa lub polisa ubezpieczeniowa, w tym polisa ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej z jednego lub większej liczby banków lub innych instytucji finansowych, w tym przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, lub inny wiążący dokument, stanowiące solidarną gwarancję za przedsiębiorstwa na kwoty określone w ust. 1 lit. a).
 3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 w przypadku braku poświadczonego rocznego sprawozdania finansowego za rok rejestracji przedsiębiorcy właściwy organ zgadza się, aby przedsiębiorca wykazał zdolność finansową za pomocą poświadczenia, takiego jak gwarancja bankowa, dokument udzielający przedsiębiorcy dostępu do kredytu, wydany przez instytucję finansową, lub inny, określony przez właściwy organ, wiążący dokument potwierdzający, że przedsiębiorstwo ma do dyspozycji kwoty określone w ust. 1 lit. a).
 4. Sprawdzeniu podlegają roczne sprawozdania finansowe, o których mowa w ust. 1, oraz gwarancja, o której mowa w ust. 2, jednostki gospodarczej mającej siedzibę na terytorium Strony, na którym został złożony wniosek o zezwolenie, a nie jakiegokolwiek innej jednostki mającej siedzibę na terytorium drugiej Strony.

ARTYKUŁ 8

Warunki związane z wymogiem kompetencji zawodowych

1. W celu spełnienia wymogu kompetencji zawodowych dana osoba lub dane osoby muszą posiadać wiedzę na poziomie przewidzianym w części I dodatku 31-A-1-2 w wymienionych tam dziedzinach. Wiedzę tę wykazuje się w trakcie obowiązkowego egzaminu pisemnego, który – jeśli tak zadecyduje Strona – może zostać uzupełniony egzaminem ustnym. Egzaminy te organizuje się zgodnie z częścią II dodatku 31-A-1-2. W tym celu Strona może zdecydować o obowiązku udziału w szkoleniu przed egzaminem.
2. Zainteresowane osoby przystępują do egzaminu na terytorium Strony, na terytorium której mają miejsce stałego zamieszkania.
3. Wyłącznie organy lub podmioty należycie upoważnione do tego celu przez Stronę, zgodnie z określonymi przez nią kryteriami, mogą organizować egzaminy pisemne i ustne, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, i wydawać odpowiednie certyfikaty. Strony regularnie sprawdzają, czy warunki organizowania egzaminów przez te organy lub podmioty są zgodne z dodatkiem 31-A-1-2.
4. Strona może zwolnić posiadaczy wydanych na terytorium tej Strony określonych dyplomów potwierdzających wykształcenie wyższe lub techniczne, obejmujące wiedzę we wszystkich dziedzinach wymienionych w dodatku 31-A-1-2, które zostały wyraźnie wskazane w tym celu; zwolnienie dotyczy tylko dziedzin objętych dyplomami. Zwolnienie ma jedynie zastosowanie do tych sekcji części I dodatku 31-A-1-2, w przypadku których dyplom obejmuje wszystkie dziedziny wymienione w nagłówku każdej sekcji.

Strona może zwolnić z poszczególnych części egzaminu posiadaczy certyfikatów kompetencji zawodowych ważnych w odniesieniu do krajowych operacji transportowych tej Strony.

ARTYKUŁ 9

Zwolnienie z egzaminu

Na potrzeby przyznania licencji przewoźnikowi drogowemu towarów zajmującemu się przewozem drogowym towarów wyłącznie z wykorzystaniem pojazdów silnikowych lub zespołów pojazdów, których dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 3,5 tony, Strona może zadecydować o zwolnieniu z egzaminów, o których mowa w art. 8 ust. 1, osób, które wykazały, że przed dniem 20 sierpnia 2020 r. nieprzerwanie przez okres dziesięciu lat zarządzały osobą fizyczną lub prawną tego samego typu.

ARTYKUŁ 10

Procedura zawieszenia lub cofnięcia zezwolenia

1. W przypadku gdy właściwy organ stwierdzi, że istnieje ryzyko zaprzestania spełniania przez osobę fizyczną lub prawną wymogów określonych w art. 3, powiadamia o tym daną osobę fizyczną lub prawną. W przypadku gdy właściwy organ stwierdzi, że jeden lub większa liczba tych wymogów nie jest już spełniana, może określić jeden z następujących terminów na uregulowanie tej sytuacji przez daną osobę fizyczną lub prawną:
 - a) termin nieprzekraczający sześciu miesięcy – który może zostać przedłużony o trzy miesiące w przypadku śmierci zarządzającego transportem lub jego niedyspozycji fizycznej – na zatrudnienie osoby, która zastąpi zarządzającego transportem, jeżeli zarządzający transportem przestał spełniać wymogi dobrej reputacji lub kompetencji zawodowych;

- b) termin nieprzekraczający sześciu miesięcy – w przypadku gdy uregulowanie sytuacji wymaga od osoby fizycznej lub prawnej wykazania, że osoba fizyczna lub prawna posiada rzeczywistą i stałą siedzibę; lub
 - c) termin nieprzekraczający sześciu miesięcy – w przypadku gdy wymóg zdolności finansowej nie jest spełniony, aby wykazać, że wymóg ten jest ponownie spełniany w sposób ciągły.
2. Właściwy organ może wymagać od osoby fizycznej lub prawnej, których zezwolenie zostało zawieszono lub cofnięte, aby przed zastosowaniem jakichkolwiek środków rehabilitujących ich zarządzający transportem zdali egzaminy, o których mowa w art. 8 ust. 1.
 3. Jeżeli właściwy organ stwierdzi, że osoba fizyczna lub prawna nie spełnia już jednego lub większej liczby wymogów określonych w art. 3, zawiesza lub cofa zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów w terminach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 11

Stwierdzenie niezdolności zarządzającego transportem

1. W przypadku gdy zarządzający transportem utraci dobrą reputację zgodnie z art. 6, właściwy organ stwierdza, że zarządzający transportem jest niezdolny do kierowania działalnością transportową przewoźnika drogowego towarów.

Właściwy organ potwierdza odzyskanie dobrej reputacji przez zarządzającego transportem nie wcześniej niż w terminie roku od dnia utraty dobrej reputacji i po wykazaniu przez zarządzającego transportem, że odbył odpowiednie szkolenie trwające co najmniej trzy miesiące lub zdał egzamin obejmujący dziedziny wymienione w części I dodatku 31-A-1-2.

2. W przypadku gdy zarządzający transportem traci dobrą reputację zgodnie z art. 6, wniosek o rehabilitację można złożyć po upływie co najmniej roku od dnia utraty dobrej reputacji.

ARTYKUŁ 12

Rozpatrywanie i rejestracja wniosków

1. Właściwe organy każdej ze Stron rejestrują w krajowych rejestrach elektronicznych, o których mowa w art. 13 ust. 1, dane dotyczące przedsiębiorstw, którym udzielają zezwolenia.
2. Oceniając dobrą reputację przedsiębiorstwa, właściwe organy sprawdzają, czy w momencie składania wniosku wyznaczony zarządzający transportem lub wyznaczeni zarządzający transportem zostali uznani na terytorium jednej ze Stron za niezdolnych do zarządzania działalnością transportową przedsiębiorstwa zgodnie z art. 11.
3. Właściwe organy regularnie monitorują, czy przedsiębiorcy, którym udzieliły zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów, nadal spełniają wymogi, o których mowa w art. 3. W tym celu właściwe organy przeprowadzają kontrole – w tym, w stosownych przypadkach, kontrole na miejscu w pomieszczeniach danego przedsiębiorcy – w tych przedsiębiorstwach, które zostały sklasyfikowane jako przedsiębiorstwa podwyższonego ryzyka.

ARTYKUŁ 13

Krajowe rejestry elektroniczne

1. Właściwe organy prowadzą krajowy rejestr elektroniczny przedsiębiorców transportu drogowego, którzy uzyskali zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego towarów.
2. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego ustala rodzaj danych zawartych w krajowych rejestrach przedsiębiorców transportu drogowego oraz warunki dostępu do tych danych.

ARTYKUŁ 14

Współpraca administracyjna między właściwymi organami

1. Właściwe organy każdej ze Stron wyznaczają krajowy punkt kontaktowy odpowiedzialny za wymianę informacji z właściwymi organami drugiej Strony w odniesieniu do stosowania niniejszej sekcji.
2. Właściwe organy każdej ze Stron ściśle ze sobą współpracują i niezwłocznie udzielają sobie wzajemnie pomocy oraz wszelkich innych odpowiednich informacji, aby ułatwić wykonanie i egzekwowanie niniejszej sekcji.

3. Właściwe organy każdej ze Stron przeprowadzają indywidualne kontrole w celu sprawdzenia, czy przedsiębiorstwo spełnia warunki dostępu do zawodu przewoźnika drogowego towarów na wniosek właściwego organu drugiej Strony w należycie uzasadnionych przypadkach. Właściwy organ jednej ze Stron informuje właściwy organ drugiej Strony o wynikach takich kontroli oraz o wprowadzonych środkach, jeżeli zostanie ustalone, że przedsiębiorstwo przestało spełniać wymogi określone w niniejszej sekcji.
4. Właściwe organy każdej ze Stron wymieniają informacje dotyczące wyroków skazujących i sankcji związanych z wszelkimi poważnymi naruszeniami, o których mowa w art. 6 ust. 2.
5. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego ustanawia szczegółowe zasady dotyczące zasad wymiany informacji, o których mowa w ust. 3 i 4.

Dodatek 31-A-1-1**NAJPOWAŻNIEJSZE NARUSZENIA DO CELÓW
ART. 6 UST. 2 SEKCJI 1 CZĘŚCI A ZAŁĄCZNIKA 31**

1. Przekroczenie następujących terminów:
 - a) przekroczenie maksymalnych sześć- lub dwutygodniowych okresów prowadzenia pojazdu o 25 % lub więcej;
 - b) przekroczenie, w rozliczeniu dziennym, maksymalnego dziennego czasu prowadzenia pojazdu o 50 % lub więcej.
2. Brak tachografu lub ogranicznika prędkości, lub posiadanie w pojeździe lub korzystanie z nielegalnego urządzenia, które może zmieniać zapisy w urządzeniach rejestrujących lub ograniczniku prędkości, lub fałszowanie wykresówek lub danych pobranych z tachografu lub karty kierowcy.
3. Prowadzenie pojazdu bez ważnego świadectwa zdatności do ruchu drogowego lub prowadzenie pojazdu z bardzo poważnymi usterkami między innymi układu hamulcowego, układu kierowniczego, kół/opon, zawieszenia lub podwozia, mogącymi wywołać bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego, które prowadzi do decyzji o unieruchomieniu pojazdu.

4. Transport towarów niebezpiecznych, których transport jest zakazany lub które są przewożone w sposób zakazany lub bez zezwolenia, lub bez oznaczenia ich w pojeździe jako towarów niebezpiecznych, i tym samym powodowanie zagrożenia życia lub środowiska w takim stopniu, że prowadzi to do podjęcia decyzji o unieruchomieniu pojazdu.
5. Przewóz towarów bez ważnego prawa jazdy lub przewóz przez przedsiębiorstwo nieposiadające ważnej licencji przewoźnika, o której mowa w art. 463 niniejszej Umowy.
6. Posługiwanie się przez kierowcę sfalszowaną kartą kierowcy, kartą, której nie jest posiadaczem lub którą otrzymał na podstawie fałszywych oświadczeń lub sfalszowanych dokumentów.
7. Przewóz towarów przekraczających o 20 % lub więcej maksymalną dopuszczalną masę całkowitą w przypadku pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 12 ton oraz przekraczających o 25 % lub więcej – w przypadku pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 12 ton.

Dodatek 31-A-1-2

CZĘŚĆ I

WYKAZ DZIEDZIN, O KTÓRYCH MOWA W ART. 8 SEKCJI 1
CZĘŚCI A ZAŁĄCZNIKA 31

Wiedza, którą należy brać pod uwagę dla oficjalnego uznawania kwalifikacji zawodowych przez Strony, musi obejmować co najmniej dziedziny wymienione poniżej. W odniesieniu do tych dziedzin wnioskujący przewoźnicy drogowi towarów muszą posiadać poziom wiedzy i umiejętności praktycznych niezbędny do zarządzania przedsiębiorstwem transportowym.

Minimalny poziom wiedzy, jak wskazano poniżej, musi odpowiadać co najmniej poziomowi wiedzy uzyskanej w trakcie kształcenia obowiązkowego, uzupełnionego kształceniem zawodowym i dodatkowym szkoleniem technicznym lub kształceniem średnim albo innym szkoleniem technicznym.

A. Prawo cywilne

Wnioskodawca musi w szczególności:

- a) znać rodzaje umów zawieranych najczęściej w transporcie drogowym oraz wynikające z nich prawa i obowiązki;

- b) umieć negocjować prawnie wiążące umowy transportowe, zwłaszcza w odniesieniu do warunków przewozu;
- c) być w stanie rozpatrywać roszczenia wnioskodawcy dotyczące odszkodowań z tytułu poniesionych strat lub uszkodzenia towarów podczas transportu lub z tytułu opóźnienia w dostawie oraz rozumieć, w jaki sposób takie roszczenie wpływa na odpowiedzialność umowną wnioskodawcy; oraz
- d) znać zasady i obowiązki wynikające z Konwencji CMR o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów zawartej w Genewie w dniu 19 maja 1956 r.

B. Prawo handlowe

Wnioskodawca musi w szczególności:

- a) znać warunki i formalności dotyczące prowadzenia działalności na rynku, znać ogólne obowiązki spoczywające na przewoźnikach (rejestracja, prowadzenie rachunkowości itd.) oraz konsekwencje upadłości przedsiębiorstwa; oraz
- b) posiadać odpowiednią wiedzę o różnych formach spółek handlowych oraz o zasadach ich zakładania i funkcjonowania.

C. Prawo socjalne

Wnioskodawca musi w szczególności znać:

- a) rolę i funkcje różnych instytucji społecznych związanych z transportem drogowym (związki zawodowe, rady pracownicze, przedstawiciele pracowników, inspektorzy pracy itd.);

- b) obowiązki pracodawców w zakresie zabezpieczenia społecznego pracowników;
- c) przepisy regulujące umowy o pracę dla różnych kategorii pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach transportu drogowego (formy umów, obowiązki stron, warunki i czas pracy, płatne urlopy, wynagrodzenie, naruszenie umowy itd.);
- d) przepisy mające zastosowanie do czasu prowadzenia pojazdu, okresów odpoczynku i czasu pracy oraz praktyczne środki dotyczące stosowania tych przepisów; oraz
- e) zasady mające zastosowanie do wstępnej kwalifikacji i szkolenia ustawicznego kierowców określone w sekcji I część B niniejszego załącznika.

D. Prawo podatkowe

Wnioskodawca musi w szczególności znać przepisy regulujące:

- a) podatek od wartości dodanej (VAT) od usług transportowych;
- b) podatek od pojazdów silnikowych;
- c) podatki od niektórych pojazdów użytkowanych w drogowym transporcie towarów, opłaty drogowe i opłaty za korzystanie z infrastruktury; oraz
- d) podatek dochodowy.

E. Działalność gospodarcza i zarządzanie finansami

Wnioskodawca musi w szczególności:

- a) znać przepisy i praktyki związane z posługiwaniem się czekami, weksłami, weksłami własnymi, kartami kredytowymi oraz innymi środkami płatniczymi lub sposobami płatności;
- b) znać różne formy udzielanych kredytów (kredyt bankowy, akredytywa dokumentowa, depozyt gwarancyjny, kredyt hipoteczny, leasing, najem, faktoring itd.) oraz wynikające z nich opłaty i obowiązki;
- c) wiedzieć, czym jest bilans, jak sporządzany jest bilans i jak go interpretować;
- d) być w stanie odczytać i zinterpretować rachunek zysków i strat;
- e) być w stanie ocenić rentowność przedsiębiorstwa i jego sytuację finansową, w szczególności na podstawie wskaźników finansowych;
- f) być w stanie opracować budżet;
- g) znać składniki kosztowe przedsiębiorstwa (koszty stałe, koszty zmienne, kapitał obrotowy, amortyzacja itd.) oraz być w stanie wyliczyć koszt przypadający na pojazd, na kilometr, na przejazd lub na tonę;
- h) być w stanie sporządzić całościowy organizacyjny schemat zatrudnienia w przedsiębiorstwie oraz zaplanować wykonywanie pracy itd.;

- i) znać zasady marketingu, reklamy i public relations, a także promocji sprzedaży usług transportowych oraz sporządzania akt klientów itd.;
- j) znać różne formy ubezpieczeń dotyczących transportu drogowego (odpowiedzialność cywilna, ubezpieczenia wypadkowe lub na życie, ubezpieczenia inne niż na życie i ubezpieczenia bagażu) oraz gwarancje i wynikające z nich obowiązki;
- k) znać oprogramowanie do elektronicznego przesyłania danych w transporcie drogowym;
- l) być w stanie stosować przepisy dotyczące fakturowania usług w zakresie drogowego transportu towarów oraz znać międzynarodowe reguły handlowe (Incoterms) oraz ich zastosowanie; oraz
- m) znać różne kategorie pomocniczej działalności transportowej, ich rolę, funkcje oraz – w stosownych przypadkach – ich status.

F. Dostęp do rynku

Wnioskodawca musi w szczególności znać:

- a) przepisy regulujące transport drogowy, wynajem pojazdów przemysłowych i podwykonawstwo, a w szczególności przepisy dotyczące oficjalnej organizacji zawodu, dostępu do zawodu, zezwoleń na wykonywanie operacji transportu drogowego, kontroli oraz sankcji;
- b) przepisy dotyczące zakładania przedsiębiorstwa transportu drogowego;

- c) dokumentację wymaganą do świadczenia usług transportu drogowego oraz wprowadzanie procedur kontrolnych w celu zapewnienia, aby zatwierdzone dokumenty związane z każdą operacją transportową, w szczególności te, które dotyczą pojazdu, kierowcy, towarów i bagażu, znajdowały się zarówno w pojeździe, jak i w pomieszczeniach przedsiębiorstwa;
 - d) przepisy dotyczące organizacji rynku usług drogowego transportu towarów, a także przeładunku i logistyki; oraz
 - e) formalności graniczne, rolę i zakres dokumentów T i karnetów TIR oraz obowiązki i odpowiedzialność, jakie wynikają z posługiwania się nimi.
- G. Normy techniczne oraz techniczne aspekty działalności

Wnioskodawca musi w szczególności:

- a) znać przepisy dotyczące masy i wymiarów pojazdów na terytoriach Stron oraz procedury, stosowane w przypadku niestandardowych ładunków, które stanowią wyjątki od tych przepisów;
- b) być w stanie dokonywać doboru pojazdów i ich elementów (podwozia, silnika, układu transmisyjnego, systemu hamulcowego itd.) zgodnie z potrzebami przedsiębiorstwa;
- c) znać formalności związane z homologacją typu, rejestracją oraz przeglądem technicznym tych pojazdów;
- d) rozumieć, jakie należy wprowadzić środki w celu zmniejszenia hałasu i zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza pochodzącego z emisji spalin;

- e) być w stanie sporządzać okresowe plany konserwacji pojazdów i ich wyposażenia;
- f) znać różne typy urządzeń do transportu i rozładunku (skrzynie ładunkowe, kontenery, palety itd.) oraz być w stanie wprowadzać procedury i wydawać wskazówki co do załadunku i rozładunku towarów (rozmieszczania towaru, układania w stosy, sztauowania, blokowania i klinowania itd.);
- g) znać różne techniki transportu kombinowanego piggy-back oraz techniki przeładunku poziomego;
- h) być w stanie wdrożyć procedury zapewniające zgodność z przepisami dotyczącymi przewozu towarów niebezpiecznych i odpadów;
- i) być w stanie wdrożyć procedury zapewniające zgodność z przepisami dotyczącymi przewozu szybko psujących się artykułów żywnościowych, w szczególności tych wynikających z Umowy o międzynarodowych przewozach szybko psujących się artykułów żywnościowych i o specjalnych środkach transportu przeznaczonych do tych przewozów (ATP); oraz
- j) być w stanie wdrożyć procedury zapewniające zgodność z przepisami dotyczącymi transportu żywych zwierząt.

H. Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Wnioskodawca musi w szczególności:

- a) wiedzieć, jakie kwalifikacje są wymagane do wykonywania zawodu kierowcy (prawo jazdy, zaświadczenia zdrowotne, zaświadczenia o zdolności itd.);

- b) być w stanie podjąć niezbędne działania w celu zapewnienia, aby kierowcy przestrzegali przepisów ruchu drogowego, zakazów i ograniczeń obowiązujących na terytorium Stron (ograniczeń prędkości, pierwszeństwa, ograniczeń postojowych, używania świateł, znaków drogowych itd.);
- c) być w stanie sporządzać instrukcje dla kierowców w celu kontrolowania przestrzegania przez nich wymogów bezpieczeństwa w zakresie stanu technicznego pojazdów, ich wyposażenia i ładunku, oraz w zakresie środków zapobiegawczych;
- d) być w stanie ustanawiać procedury stosowane w razie wypadku i wdrażać odpowiednie procedury w celu zapobiegania powtarzaniu się wypadków lub poważnych wykroczeń drogowych; oraz
- e) być w stanie wdrożyć procedury dotyczące bezpiecznego mocowania towarów i znać odpowiednie techniki.

CZĘŚĆ II

ORGANIZACJA EGZAMINU

1. Strony będą organizować obowiązkowy egzamin pisemny, który mogą uzupełnić fakultatywnym egzaminem ustnym w celu ustalenia, czy wnioskujący przewoźnicy drogowi towarów osiągnęli wymagany poziom wiedzy w dziedzinach wymienionych w części I, w szczególności, aby ocenić ich umiejętność stosowania instrumentów i technik z zakresu tych dziedzin oraz zdolności do wypełniania przez nich odpowiednich obowiązków wykonawczych i koordynacyjnych.

- a) Obowiązkowy egzamin pisemny będzie składał się z dwóch testów, a mianowicie:
- (i) pytań pisemnych w postaci pytań wielokrotnego wyboru (z czterema możliwymi odpowiedziami na każde z pytań) lub pytań wymagających bezpośredniej odpowiedzi lub kombinacji obu rodzajów pytań; oraz
 - (ii) ćwiczeń pisemnych/analiz przypadków.

Minimalny czas trwania każdego testu będzie wynosił dwie godziny.

- b) W przypadku organizowania egzaminu ustnego Strony mogą zastrzec, że przystąpienie do egzaminu ustnego uzależnione jest od zdania egzaminu pisemnego.

2. W przypadku gdy Strony organizują również egzamin ustny, muszą one, w odniesieniu do każdego z trzech testów, zapewnić wazenie punktów w wysokości od minimalnie 25 % do maksymalnie 40 % całkowitej liczby punktów.

W przypadku gdy Strony organizują jedynie egzamin pisemny, muszą one, w odniesieniu do każdego z trzech testów, zapewnić wazenie punktów w wysokości od minimalnie 40 % do maksymalnie 60 % całkowitej liczby punktów.

3. Kandydat musi uzyskać ze wszystkich testów średnią wynoszącą przynajmniej 60 % całkowitej liczby punktów, przy czym z każdej części testu musi uzyskać nie mniej niż 50 % wszystkich możliwych do otrzymania punktów. W przypadku tylko jednego testu Strona może obniżyć ten próg z 50 % do 40 %.

Dodatek 31-A-1-3

CZEŚĆ A

WZÓR LICENCJI DLA UNII

WSPÓLNOTA EUROPEJSKA

a)

(Papier celulozowy w kolorze jasnoniebieskim Pantone 290 lub kolorze jak najbardziej zbliżonym do tego koloru, o formacie DIN A4, 100 g/m² lub więcej)

(Pierwsza strona licencji)

(Tekst w języku(-ach) urzędowym(-ych) lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego wydającego licencję)

Znak wyróżniający państwa członkowskiego ⁽¹⁾ wydającego licencję

Nazwa właściwego organu lub podmiotu

LICENCJA nr...
lub

UWIERZYTELNIONY ODPIS nr...

na wykonywanie międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego rzeczy

Niniejsza licencja uprawnia⁽²⁾
.....
.....

do wykonywania międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na wszelkich trasach, dla przewozów lub części przewozów realizowanych zarobkowo na terytorium Wspólnoty , jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. (Dz.U. UE L 300 z 14.11.2009, s. 72) w sprawie wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych oraz zgodnie z postanowieniami ogólnymi niniejszej licencji.

Uwagi szczególne:	
Niniejsza licencja jest ważna od	do
Wydano w,	dnia
⁽³⁾	

(1) Znaki wyróżniające państw członkowskich: (B) Belgia, (BG) Bułgaria, (CZ) Czechy, (DK) Dania, (D) Niemcy, (EST) Estonia, (IRL) Irlandia, (GR) Grecja, (E) Hiszpania, (F) Francja, (HR) Chorwacja, (I) Włochy, (CY) Cypr, (LV) Łotwa, (LT) Litwa, (L) Luksemburg, (H) Węgry, (MT) Malta, (NL) Holandia, (A) Austria, (PL) Polska, (P) Portugalia, (RO) Rumunia, (SLO) Słowenia, (SK) Słowacja, (FIN) Finlandia, (S) Szwecja.

(2) Imię i nazwisko lub nazwa oraz pełny adres przewoźnika.

(3) Podpis i pieczęć właściwego organu lub podmiotu wydającego dokument.

b)

(Druga strona licencji)

(Tekst w języku(-ach) urzędowym(-ych) lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego wydającego licencję)

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Niniejsza licencja została wydana na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1072/2009.

Licencja uprawnia jej posiadacza do prowadzenia międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na wszystkich trasach, dla przewozów lub części przewozów realizowanych na terytorium Wspólnoty, w stosownych przypadkach z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszej licencji:

- w przypadku gdy miejsce wyjazdu i miejsce przyjazdu znajdują się w dwóch różnych państwach członkowskich, z tranzytem przez jedno lub większą liczbę państw członkowskich lub państw trzecich, albo bez takiego tranzytu,
- z państwa członkowskiego do państwa trzeciego lub w odwrotnym kierunku, z tranzytem przez jedno lub większą liczbę państw członkowskich lub państw trzecich, albo bez takiego tranzytu,
- między państwami trzecimi z tranzytem przez terytorium jednego lub większej liczby państw członkowskich,

przejazdy bez załadunku w związku z takim przewozem.

W przypadku przewozu z państwa członkowskiego do państwa trzeciego lub w odwrotnym kierunku, niniejsza licencja jest ważna na część przejazdu realizowaną na terytorium Wspólnoty. Ważna jest w państwie członkowskim załadunku lub rozładunku, wyłącznie po zawarciu niezbędnej umowy między Wspólnotą a zainteresowanym państwem trzecim, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1072/2009.

Licencja jest wydawana na imię i nazwisko lub nazwę i nie może być przenoszona na osobę trzecią. Licencja może zostać cofnięta przez właściwy organ państwa członkowskiego, które ją wydało, w szczególności w przypadku gdy jej posiadacz:

- nie spełnia wszystkich warunków dotyczących korzystania z licencji,
- podał nieprawidłowe informacje w odniesieniu do danych wymaganych do wydania lub przedłużenia ważności licencji.

Oryginał licencji musi być przechowywany przez przedsiębiorstwo przewozowe.

Uwierzytelniony odpis licencji przechowuje się w pojeździe⁽¹⁾. W przypadku pojazdów stanowiących zestaw drogowy przechowuje się go w pojeździe silnikowym. Obejmuje on zestaw pojazdów, nawet w przypadku gdy przyczepa lub naczepa nie jest zarejestrowana lub nie posiada zezwolenia na korzystanie z dróg w imieniu posiadacza licencji lub gdy jest zarejestrowana lub posiada zezwolenie na korzystanie z dróg w innym państwie.

Licencja musi być okazywana na każde żądanie upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych. Na terytorium każdego z państw członkowskich posiadacz licencji musi przestrzegać przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych obowiązujących w tym państwie, w szczególności dotyczących transportu i ruchu drogowego.

(1) „Pojazd” oznacza pojazd silnikowy zarejestrowany w państwie członkowskim, lub zespół pojazdów, spośród których przynajmniej pojazd silnikowy jest zarejestrowany w państwie członkowskim, wykorzystywany wyłącznie do przewozu towarów.

CZĘŚĆ B

Wzór licencji dla Zjednoczonego Królestwa

Licencja Zjednoczonego Królestwa dla Wspólnoty

a)

(Papier celulozowy w kolorze jasnoniebieskim Pantone, o formacie DIN A4, 100g/m² lub więcej)

(Pierwsza strona licencji)

(Tekst w języku angielskim lub walijskim)

UK	NAZWA WŁAŚCIWEGO ORGANU W ZJEDNOCZONYM KRÓLESTW (1)

LICENCJA nr:

lub

UWIERZYTELNIONY ODPIS nr:

na wykonywanie międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego rzeczy

Niniejsza licencja
uprawnia⁽²⁾

do wykonywania międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na wszelkich trasach, dla przewozów lub części przewozów realizowanych zarobkowo na terytorium państwa członkowskiego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1072/2009⁽³⁾.

Uwagi szczególne:	
Niniejsza licencja jest ważna od	do
Wydano w	dnia

(1) Właściwy organ dla danego regionu, dla którego świadectwo zostało wydane.

(2) Imię i nazwisko lub nazwa oraz pełny adres przewoźnika.

(3) Rozporządzenie (WE) nr 1072/2009 utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa w sekcji 3 ustawy o wystąpieniu z Unii Europejskiej (*European Union (Withdrawal) Act*) z 2018 r. i zmienione rozporządzeniami wydanymi na podstawie sekcji 8 tej ustawy.

b)

(Druga strona licencji)

(Tekst w języku angielskim lub walijskim)

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Niniejsza licencja jest wydawana na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1072/2009⁽¹⁾.

Licencja uprawnia posiadacza do wykonywania międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego rzecz wszystkich trasach, dla przewozów lub części przewozów realizowanych na terytorium państwa członkowskie dozwolonych na podstawie wszelkich umów międzynarodowych między Zjednoczonym Królestwem a Unią Europejską lub państwem członkowskim.

W przypadku przewozu ze Zjednoczonego Królestwa do państwa trzeciego lub w odwrotnym kierunku, niniejsza licencja jest ważna na część przejazdu realizowaną na terytorium któregośkolwiek państwa członkowskiego.

Licencja jest wydawana na imię i nazwisko lub nazwę i nie może być przenoszona na osobę trzecią.

Licencja może zostać cofnięta przez komisarza ds. ruchu drogowego lub Departament for Infrastructure (Irlandia Północna), na przykład w przypadku gdy jej posiadacz:

- nie spełnia wszystkich warunków dotyczących korzystania z licencji,
- podał nieprawidłowe informacje w odniesieniu do danych wymaganych do wydania lub przedłużenia ważności licencji.

Oryginał licencji musi być przechowywany przez przedsiębiorstwo przewozowe.

Uwierzytelniony odpis licencji przechowuje się w pojeździe⁽²⁾. W przypadku pojazdów stanowiących zestaw drogowy przechowuje się go w pojeździe silnikowym. Obejmuje on zestaw pojazdów, nawet w przypadku gdy przyczepa lub naczepa nie jest zarejestrowana lub nie posiada zezwolenia na korzystanie z dróg w imieniu posiadacza licencji lub gdy jest zarejestrowana lub posiada zezwolenie na korzystanie z dróg w innym państwie

Licencja musi być okazywana na każde żądanie upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych.

Na terytorium Zjednoczonego Królestwa posiadacz licencji musi przestrzegać przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych obowiązujących w tym państwie, w szczególności dotyczących transportu i ruchu drogowego.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1072/2009 utrzymane w prawie Zjednoczonego Królestwa w sekcji 3 ustawy o wystąpieniu z Unii Europejskiej (*European Union (Withdrawal) Act*) z 2018 r. i zmienione rozporządzeniami wydanymi na podstawie sekcji 8 tej ustawy.

⁽²⁾ „Pojazd” oznacza pojazd silnikowy zarejestrowany w Zjednoczonym Królestwie lub w państwie członkowskie lub zespół pojazdów, spośród których przynajmniej pojazd silnikowy jest zarejestrowany w Zjednoczonym Królestwie lub w państwie członkowskim, wykorzystywany wyłącznie do przewozu towarów.

Dodatek 31-A-1-4**ZABEZPIECZENIA LICENCJI**

Licencja musi mieć przynajmniej dwa spośród następujących zabezpieczeń:

- hologram,
- specjalne włókna w papierze, które stają się widoczne w świetle ultrafioletowym,
- co najmniej jedną linię mikrodruku (litery widoczne tylko przy użyciu szkła powiększającego i niemożliwe do odtworzenia przez fotokopiarki),
- dotykowe znaki, symbole lub wzory,
- podwójną numerację: numer seryjny licencji, jej uwierzytelnionego odpisu, a także – w każdym przypadku – numer wydania,
- zabezpieczający wzór tła z drukowanym drobnym giloszem i drukiem irysowym.

SEKCJA 2

DELEGOWANIE KIEROWCÓW

ARTYKUŁ 1

Przedmiot

W niniejszej sekcji ustanawia się wymogi dla przewoźników drogowych towarów mających siedzibę na terytorium jednej ze Stron, którzy w ramach transportu towarów delegują kierowców na terytorium drugiej Strony zgodnie z art. 3 niniejszej sekcji.

Niniejsza sekcja nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulujących wjazd lub pobyt czasowy osób fizycznych na jej terytorium, w tym środków niezbędnych do ochrony integralności jej granic i zapewnienia zorganizowanego przemieszczania się osób fizycznych przez jej granice, pod warunkiem że środki takie nie są stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści przypadające drugiej Stronie na podstawie postanowień niniejszej sekcji. Samego faktu wymagania wizy od osób fizycznych pochodzących tylko z niektórych państw nie uznaje się za niweczący lub naruszający korzyści wynikające z niniejszej sekcji.

Niniejsza sekcja nie ma wpływu na stosowanie na terytorium Unii przepisów Unii dotyczących delegowania kierowców w transporcie drogowym do unijnych przewoźników drogowych towarów.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszej sekcji „kierowca delegowany” oznacza kierowcę, który przez ograniczony czas wykonuje pracę na terytorium Strony innej niż Strona, na terytorium której kierowca zazwyczaj pracuje.

ARTYKUŁ 3

Zasady

1. Postanowienia niniejszej sekcji stosuje się w zakresie, w jakim przewoźnik drogowy towarów deleguje kierowców na terytorium drugiej Strony na swój rachunek i pod jego kierownictwem na podstawie umowy zawartej między przewoźnikiem drogowym towarów dokonującym delegowania a stroną, dla której planowane są przewozy, i kierowcy ci działają na terytorium tej Strony, pod warunkiem że istnieje stosunek pracy między przewoźnikiem drogowym towarów dokonującym delegowania a kierowcą w okresie delegowania.
2. Do celów ust. 1 uznaje się, że delegowanie rozpoczyna się w momencie wjazdu kierowcy na terytorium drugiej Strony w celu załadunku lub rozładunku towarów i kończy się, gdy kierowca opuści terytorium tej Strony.

Do celów ust. 1 w przypadku delegowania w Unii uznaje się, że delegowanie rozpoczyna się w momencie wjazdu kierowcy na terytorium państwa członkowskiego w celu załadunku lub rozładunku towarów w tym państwie członkowskim i kończy się, gdy kierowca opuści terytorium tego państwa członkowskiego.

3. Niezależnie od ust. 1 i 2 kierowcy nie uznaje się za delegowanego podczas wykonywania operacji transportowych na podstawie umowy przewozu, jak określono w art. 462 ust. 1 lit. a). niniejszej Umowy.
4. Kierowcy nie uważa się za delegowanego w przypadku tranzytu przez terytorium Zjednoczonego Królestwa bez załadunku lub rozładunku towarów. W przypadku Unii kierowcy nie uważa się za delegowanego w państwie członkowskim, jeżeli przemieszcza się przez terytorium tego państwa członkowskiego bez załadunku lub rozładunku towarów.

ARTYKUŁ 4

Warunki zatrudnienia

1. Każda ze Stron zapewnia, bez względu na to, jakie prawo ma zastosowanie do stosunku pracy, aby przewoźnicy drogowi towaru gwarantowali, na zasadzie równego traktowania, kierowcom delegowanym na jej terytorium warunki zatrudnienia obejmujące następujące kwestie, które na terytorium Strony lub, w przypadku Unii, w państwie członkowskim, w którym wykonywana jest praca, są określone:
 - przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi, lub

- przez porozumienia zbiorowe lub orzeczenia arbitrażowe uznane za powszechnie stosowane lub które mają zastosowanie w inny sposób zgodnie z ust. 4:
 - a) maksymalne okresy pracy i minimalne okresy wypoczynku;
 - b) minimalny wymiar płatnego corocznego urlopu wypoczynkowego;
 - c) wynagrodzenie wraz ze stawką za nadgodziny; niniejsza litera nie ma zastosowania do uzupełniających pracowniczych programów emerytalnych;
 - d) zdrowie, bezpieczeństwo i higiena w miejscu pracy;
 - e) środki ochronne w zakresie warunków zatrudnienia kobiet ciężarnych lub kobiet bezpośrednio po urodzeniu dziecka, dzieci i młodzieży; oraz
 - f) równość traktowania mężczyzn i kobiet, a także inne przepisy w zakresie niedyskryminacji.

- 2. Do celów niniejszej sekcji pojęcie wynagrodzenia określone jest przez prawo krajowe lub praktykę Strony, a w przypadku Unii, przez prawo krajowe lub praktykę państwa członkowskiego, na którego terytorium kierowca jest delegowany, i oznacza wszystkie elementy składowe wynagrodzenia uznane za obowiązkowe na podstawie krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, lub porozumień zbiorowych lub orzeczeń arbitrażowych, które na terytorium tej Strony lub w tym państwie członkowskim zostały uznane za powszechnie stosowane lub mają zastosowanie w inny sposób zgodnie z ust. 4.

3. Dodatki właściwe dla delegowania uznaje się za część wynagrodzenia, chyba że są wypłacane z tytułu zwrotu wydatków faktycznie poniesionych w związku z delegowaniem, takich jak: koszty podróży, wyżywienia i zakwaterowania. Przewoźnik drogowy towarów zwraca delegowanemu kierowcy takie wydatki zgodnie z prawem lub praktyką mającą zastosowanie do stosunku pracy.

W przypadku gdy warunki zatrudnienia mające zastosowanie do stosunku pracy nie określają, które składniki dodatku z tytułu delegowania są wypłacane w formie zwrotu wydatków faktycznie poniesionych w związku z delegowaniem, i które są częścią wynagrodzenia, uznaje się, że cały dodatek jest wypłacany w formie zwrotu wydatków.

4. Do celów niniejszej sekcji określenie „porozumienia zbiorowe lub orzeczenia arbitrażowe uznane za powszechnie stosowane” oznacza porozumienia zbiorowe lub orzeczenia arbitrażowe, które muszą być przestrzegane przez wszystkie przedsiębiorstwa na danym obszarze geograficznym, w danym zawodzie lub danej branży.

W przypadku braku systemu uznawania porozumień zbiorowych lub orzeczeń arbitrażowych za powszechnie stosowane w rozumieniu akapitu pierwszego, lub w uzupełnieniu do nich, każda ze Stron lub każde z państw członkowskich w przypadku Unii mogą, jeżeli tak zdecydują, oprzeć się na:

- porozumieniach zbiorowych lub orzeczeniach arbitrażowych, które są ogólnie stosowane do wszystkich podobnych przedsiębiorstw na danym obszarze geograficznym, w danym zawodzie lub danej branży, lub

- porozumieniach zbiorowych, które zostały zawarte przez najbardziej reprezentatywne w skali kraju organizacje pracodawców i pracowników oraz są stosowane na terytorium całego kraju.

W rozumieniu ust. 1 uznaje się, że równość traktowania ma miejsce wówczas, gdy przedsiębiorstwa krajowe w podobnej sytuacji:

- (i) podlegają w danym miejscu lub w danym sektorze tym samym obowiązkom co przedsiębiorstwa delegujące w odniesieniu do dziedzin wymienionych w akapicie pierwszym ust. 1; oraz
- (ii) zobowiązane są do spełnienia takich obowiązków z tym samym skutkiem.

ARTYKUŁ 5

Poprawa dostępu do informacji

1. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich publikuje informacje dotyczące warunków zatrudnienia, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, bez zbędnej zwłoki i w przejrzysty sposób, na jednej oficjalnej krajowej stronie internetowej, w tym dotyczące elementów składowych wynagrodzenia, o których mowa w art. 4 ust. 2, oraz wszystkich warunków zatrudnienia zgodnie z art. 4 ust. 1.

Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich zapewnia, aby informacje podane na jednej oficjalnej krajowej stronie internetowej były dokładne i aktualne.

2. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich wprowadza odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby informacje, o których mowa w ust. 1, były ogólnie i nieodpłatnie dostępne oraz zredagowane w jasny, przejrzysty, pełny i łatwo dostępny sposób na odległość i za pomocą środków elektronicznych, w odpowiednich formatach i zgodnie ze standardami dostępności sieci zapewniającymi dostęp osobom z niepełnosprawnościami oraz w celu zapewnienia, aby właściwe organy krajowe były w stanie skutecznie wykonywać swoje zadania.
3. W przypadkach, w których zgodnie z krajowym prawem, tradycjami i praktykami – w tym przy poszanowaniu autonomii partnerów społecznych – warunki zatrudnienia, o których mowa w art. 4, są określone w porozumieniach zbiorowych zgodnie z art. 4 ust. 1, każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich zapewnia, aby warunki te były udostępniane w dostępnym i w przejrzystym sposób usługodawcom drugiej Strony oraz kierowcom delegowanym, a także dążą do zaangażowania partnerów społecznych w tym zakresie. Odpowiednie informacje powinny w szczególności dotyczyć różnych minimalnych stawek płacy oraz ich elementów składowych, metody stosowanej do wyliczania należnego wynagrodzenia oraz, w stosownych przypadkach, kryteriów klasyfikacji do różnych kategorii płacowych.
4. W przypadku gdy informacje na jednej oficjalnej krajowej stronie internetowej nie wskazują, z naruszeniem ust. 1, które warunki zatrudnienia mają być stosowane, okoliczność tę bierze się pod uwagę, zgodnie z krajowym prawem lub praktykami, przy określaniu sankcji w przypadku naruszeń niniejszej sekcji, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia proporcjonalności tych sankcji.
5. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich wskazuje podmioty i organy, do których kierowcy i przewoźnicy drogowi towarów mogą zwracać się o udostępnienie ogólnych informacji dotyczących krajowego prawa i praktyk mających do nich zastosowanie, dotyczących ich praw i obowiązków na ich terytorium.

ARTYKUŁ 6

Wymogi administracyjne, kontrola i egzekwowanie przepisów

1. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich może wprowadzić jedynie następujące wymogi administracyjne i środki kontroli w odniesieniu do delegowania kierowców:
 - a) obowiązek przewoźnika mającego siedzibę na terytorium drugiej Strony do złożenia zgłoszenia delegowania właściwym organom krajowym Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, do którego kierowca jest delegowany, najpóźniej w momencie rozpoczęcia delegowania, z wykorzystaniem od dnia 2 lutego 2022 r. wielojęzycznego standardowego formularza interfejsu publicznego połączonego z systemem wymiany informacji na rynku wewnętrznym UE¹ na potrzeby współpracy administracyjnej (IMI); zgłoszenie delegowania zawiera następujące informacje:
 - (i) tożsamość przewoźnika – co najmniej w postaci numeru ważnej licencji, w przypadku gdy numer ten jest dostępny;
 - (ii) dane kontaktowe zarządzającego transportem lub innej osoby wyznaczonej do kontaktów na terytorium Strony siedziby lub, w przypadku Unii, w państwie członkowskim siedziby w celu nawiązania kontaktu z właściwymi organami Strony przyjmującej lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, w którym świadczone są usługi, oraz w celu wysyłania i otrzymywania dokumentów lub zawiadomień;

¹ Ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i uchylające decyzję Komisji 2008/49/WE (rozporządzenie w sprawie IMI) (Dz.U. UE L 316 z 14.11.2012, s. 1).

- (iii) tożsamość, adres zamieszkania oraz numer prawa jazdy kierowcy;
 - (iv) data rozpoczęcia obowiązywania umowy o pracę kierowcy oraz prawo mające do niej zastosowanie;
 - (v) przewidywane daty rozpoczęcia i zakończenia delegowania; oraz
 - (vi) numery rejestracyjne pojazdów silnikowych;
- b) obowiązek zapewnienia przez przewoźnika, aby kierowca dysponował – w postaci papierowej lub elektronicznej – poniższymi dokumentami oraz obowiązek przechowywania przez kierowcę i udostępniania przez niego na żądanie podczas kontroli drogowej poniższych dokumentów:
- (i) kopii zgłoszenia delegowania, złożonego za pośrednictwem IMI od dnia 2 lutego 2022 r.;
 - (ii) dowodów operacji transportowych odbywających się na terytorium Strony przyjmującej, takich jak elektroniczny list przewozowy (e-CMR); oraz
 - (iii) zapisów tachografu, a w szczególności symboli kraju Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, w którym kierowca przebywał podczas wykonywania operacji transportowych, zgodnie z wymogami dotyczącymi rejestracji i prowadzenia rejestrów na podstawie sekcji 2 części B i sekcji 4 części B;

- c) obowiązek przesyłania przez przewoźnika, od dnia 2 lutego 2022 r. za pośrednictwem interfejsu publicznego połączonego z systemem IMI, po okresie delegowania, na bezpośredni wniosek właściwych organów drugiej Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, w którym nastąpiło delegowanie, kopii dokumentów, o których mowa w lit. b) ppkt (ii) oraz (iii) niniejszego ustępu, a także dokumentacji dotyczącej wynagrodzenia kierowcy w odniesieniu do okresu delegowania, umowy o pracę lub równoważnego dokumentu, ewidencji czasu pracy kierowcy oraz dowodów zapłaty.

Od dnia 2 lutego 2022 r. przewoźnik przesyła dokumentację za pośrednictwem interfejsu publicznego podłączonego do systemu IMI nie później niż osiem tygodni od dnia wniosku. Jeżeli przewoźnik nie przedłoży wymaganej dokumentacji w tym terminie, właściwe organy Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, w którym nastąpiło delegowanie, mogą zwrócić się, od dnia 2 lutego 2022 r., za pośrednictwem systemu IMI, o pomoc do właściwych organów Strony siedziby lub, w przypadku Unii, do państwa członkowskiego siedziby. W przypadku złożenia takiego wniosku o wzajemną pomoc właściwe organy Strony siedziby lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego siedziby przewoźnika muszą mieć dostęp do zgłoszenia delegowania i innych odpowiednich informacji przedłożonych przez przewoźnika od dnia 2 lutego 2022 r. za pośrednictwem interfejsu publicznego połączonego z systemem IMI.

Właściwe organy Strony siedziby lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego siedziby zapewniają, aby od dnia 2 lutego 2022 r. za pośrednictwem systemu IMI, w terminie 25 dni roboczych od dnia złożenia wniosku o wzajemną pomoc, dostarczyły one wymagane dokumenty właściwym organom Strony lub, w przypadku Unii, właściwym organom państwa członkowskiego, w którym delegowanie miało miejsce.

Każda ze Stron zapewnia, aby informacje wymieniane przez właściwe organy krajowe lub przekazywane im były wykorzystywane wyłącznie w odniesieniu do kwestii lub spraw, w których się o nie zwrócono.

Wzajemna współpraca i pomoc administracyjna są nieodpłatne.

Wniosek o udzielenie informacji nie uniemożliwia właściwym organom wprowadzania środków w celu zbadania domniemyanych naruszeń niniejszej sekcji i zapobiegania im.

3. Do celów ustalenia, czy kierowca nie może być uważany za delegowanego zgodnie z art. 1, każda ze Stron może jedynie nałożyć na kierowcę jako środek kontroli obowiązek przechowywania i udostępniania, na żądanie podczas kontroli drogowej, w formie papierowej lub elektronicznej, dowodów dotyczących odpowiednich operacji transportowych, takich jak elektroniczny list przewozowy (e-CMR) i zapisy tachografu, o których mowa w ust. 2 lit. b) ppkt (iii) niniejszego artykułu.
4. Do celów kontroli przewoźnik aktualizuje zgłoszenia delegowania, o których mowa w ust. 2 lit. a), od dnia 2 lutego 2022 r. w interfejsie publicznym podłączonym do systemu IMI.
5. Informacje zawarte w zgłoszeniach delegowania przechowuje się, od dnia 2 lutego 2022 r., w repozytorium IMI do celów kontroli przez okres 24 miesięcy.
6. Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie, na którego terytorium kierowca jest delegowany, oraz Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie, z którego kierowca jest delegowany, są odpowiedzialne za monitorowanie, kontrolę i egzekwowanie obowiązków określonych w niniejszej sekcji oraz wprowadzają odpowiednie środki w przypadku nieprzestrzegania niniejszej sekcji.

7. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie zapewniają, aby inspekcje i kontrole zgodności na podstawie niniejszego artykułu nie były dyskryminujące lub nieproporcjonalne, z uwzględnieniem odpowiednich postanowień niniejszej sekcji.
8. W celu egzekwowania obowiązków wynikających z niniejszej sekcji każda ze Stron lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie zapewniają skuteczne mechanizmy umożliwiające delegowanym kierowcom składanie skarg bezpośrednio przeciwko ich pracodawcom, a także prawo do wszczęcia postępowania sądowego lub administracyjnego, również na terytorium Strony, na której terytorium kierowcy zostali oddelegowani, w przypadku gdy kierowcy ci uważają, że ponieśli straty lub szkody w wyniku niestosowania mających zastosowanie przepisów, nawet po ustaniu stosunku, w którym przypuszczalnie doszło do uchybienia.
9. Ust. 8 stosuje się bez uszczerbku dla jurysdykcji sądów każdej ze Stron lub, w przypadku Unii, państw członkowskich, określonej w szczególności w odpowiednich aktach prawa Unii lub konwencjach międzynarodowych.
10. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą sekcją i wprowadzają wszystkie środki niezbędne do zapewnienia ich wdrożenia i przestrzegania. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o tych przepisach do dnia 30 czerwca 2021 r. Bezzwłocznie informują one o wszelkich późniejszych zmianach tych przepisów.

ARTYKUŁ 7

Korzystanie z systemu IMI

1. Od dnia 2 lutego 2022 r. informacje, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 6, wymienia się i przetwarza w systemie IMI, o ile spełnione są następujące warunki:
 - a) Strony zapewniają gwarancje, że dane przetwarzane w systemie IMI są wykorzystywane wyłącznie do celów, w których zostały pierwotnie wymienione;
 - b) wszelkie przekazywanie danych osobowych do Zjednoczonego Królestwa na podstawie niniejszego artykułu może mieć miejsce wyłącznie zgodnie z art. 23 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012¹; oraz
 - c) wszelkie przekazywanie danych osobowych do Unii na podstawie niniejszego artykułu może odbywać się wyłącznie zgodnie z przepisami o ochronie danych dotyczącymi międzynarodowego przekazywania danych Zjednoczonego Królestwa.
2. Właściwe organy każdej ze Stron przyznają i cofają odpowiednie prawa dostępu użytkownikom IMI.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i uchylające decyzję Komisji 2008/49/WE (rozporządzenie w sprawie IMI) (Dz.U. UE L 316 z 14.11.2012, s. 1).

3. Użytkownicy IMI mogą uzyskać dostęp do danych osobowych przetwarzanych w systemie IMI wyłącznie w oparciu o zasadę ograniczonego dostępu i wyłącznie w celu wykonania i egzekwowania niniejszej sekcji.
4. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich, może zezwolić właściwemu organowi na przekazywanie krajowym partnerom społecznym w inny sposób niż poprzez system IMI odpowiednich informacji dostępnych w systemie IMI w zakresie niezbędnym do sprawdzenia zgodności z przepisami dotyczącymi delegowania oraz zgodnie z krajowymi przepisami i praktykami, pod warunkiem że:
 - a) informacje dotyczą delegowania na terytorium Strony lub, w przypadku Unii, danego państwa członkowskiego; oraz
 - b) informacje są wykorzystywane wyłącznie do celów egzekwowania przepisów dotyczących delegowania.
5. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego określa techniczne i proceduralne specyfikacje dotyczące korzystania z systemu IMI przez Zjednoczone Królestwo.
6. Każda ze Stron uczestniczy w kosztach operacyjnych IMI. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego określa koszty ponoszone przez każdą ze Stron.

CZĘŚĆ B

WYMOGI DOTYCZĄCE KIEROWCÓW
UCZESTNICZĄCYCH W TRANSPORCIE TOWARÓW
ZGODNIE Z ART. 465 NINIEJSZEJ UMOWY

SEKCJA 1

ŚWIADECTWO KWALIFIKACJI ZAWODOWEJ

ARTYKUŁ 1

Zakres stosowania

Niniejsza sekcja ma zastosowanie do działalności polegającej na prowadzeniu pojazdu przez każdą osobę zatrudnioną lub używaną przez przewoźnika drogowego towarów Strony, wykonującą przejazdy, o których mowa w art. 462 niniejszej Umowy, korzystając z pojazdów, dla których wymagane jest prawo jazdy kategorii C1, C1 + E, C lub C + E, lub prawo jazdy uznane przez Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego za równorzędne.

ARTYKUŁ 2

Wyłączenia

Świadectwo kwalifikacji zawodowej (ŚKZ) nie jest wymagane w przypadku kierowców pojazdów:

- a) o maksymalnej dopuszczalnej prędkości nieprzekraczającej 45 km/h;
- b) używanych lub kontrolowanych przez siły zbrojne, obronę cywilną, służby przeciwpożarowe, siły odpowiedzialne za utrzymanie porządku publicznego oraz służby ratownictwa medycznego, gdy przewóz wykonywany jest w związku z zadaniami powierzonymi tym służbom;
- c) poddawanych testom drogowym do celów rozwoju technicznego, naprawy lub konserwacji, lub kierowców pojazdów nowych lub odremontowanych, które nie zostały jeszcze wprowadzone do ruchu;
- d) używanych w sytuacjach zagrożenia lub przeznaczonych do akcji ratunkowych;
- e) do przewozu materiałów, urządzeń lub sprzętu niezbędnych kierowcom do ich pracy, pod warunkiem że prowadzenie pojazdu nie jest głównym zajęciem kierowcy; lub
- f) używanych lub wynajmowanych bez kierowcy przez przedsiębiorstwa rolnicze, ogrodnicze, leśne, gospodarstwa rolne lub rybackie do przewozu towarów w ramach ich własnej działalności gospodarczej, z wyjątkiem sytuacji, gdy prowadzenie pojazdu stanowi część głównej działalności kierowcy lub gdy prowadzenie pojazdu przekracza określoną w prawie krajowym odległość od bazy przedsiębiorstwa, które jest właścicielem pojazdu lub które wynajmuje go lub użytkuje w ramach leasingu.

ARTYKUŁ 3

Kwalifikacja i szkolenia

1. Działalność w zakresie kierowania pojazdem określona w art. 1 podlega obowiązkowej kwalifikacji wstępnej i obowiązkowemu szkoleniu okresowemu. W tym celu Strony zapewniają:

a) system wstępnej kwalifikacji odpowiadający jednej z następujących dwóch opcji:

(i) opcja połączenia uczestnictwa w kursie i teście

Zgodnie z sekcją 2 pkt 2.1 dodatku 31-B-1-1 ten rodzaj kwalifikacji wstępnej obejmuje obowiązkowe uczestnictwo w kursie przez określony czas. Kończy się testem. Po zdaniu testu kwalifikacyjnego kwalifikacje są poświadczane poprzez wydanie ŚKZ, jak przewidziano w art. 6 ust. 1 lit. a);

(ii) opcja obejmująca tylko testy

Zgodnie z sekcją 2 pkt 2.2 dodatku 31-B-1-1 ten rodzaj kwalifikacji wstępnej nie obejmuje obowiązkowego uczestnictwa w kursie, lecz jedynie testy z teorii i egzaminy praktyczne. Po zdaniu testów kwalifikacje są poświadczane poprzez wydanie ŚKZ, jak przewidziano w art. 6 ust. 1 lit. b).

Strona może jednak zezwolić kierowcy na prowadzenie pojazdu na jej terytorium przed uzyskaniem ŚKZ, jeżeli weźmie on udział w krajowym kursie kształcenia zawodowego, trwającym przynajmniej sześć miesięcy, przez okres nieprzekraczający trzech lat. W kontekście tego kursu kształcenia zawodowego testy, o których mowa w ppkt (i) i (ii) niniejszej litery, można zdawać etapowo;

b) system okresowego szkolenia

Zgodnie z sekcją 4 dodatku 31-B-1-1 szkolenie okresowe obejmuje obowiązkowy udział w kursie. Poświadcza się je poprzez wydanie ŚKZ, jak przewidziano w art. 8 ust. 1.

2. Strona może również ustanowić system przyspieszonej kwalifikacji wstępnej, tak aby kierowca mógł prowadzić pojazd w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 2 lit. a) ppkt (ii) i lit. b).

Zgodnie z sekcją 3 dodatku 31-B-1-1 przyspieszona kwalifikacja wstępna wiąże się z obowiązkowym uczestnictwem w kursie. Kończy się testem. Po zdaniu testu kwalifikacje poświadcza się za pomocą ŚKZ przewidzianego w art. 6 ust. 2.

3. Strona może zwolnić kierowców, którzy otrzymali świadectwo kwalifikacji zawodowej przewidziane w art. 8 sekcji 1 części A, z testów, o których mowa w ust. 1 lit. a) ppkt (i) i (ii) i w ust. 2 niniejszego artykułu, w odniesieniu do tematów objętych testem przewidzianym w tej części niniejszego załącznika oraz, w stosownych przypadkach, z uczestnictwa w odpowiadającej im części kursu.

ARTYKUŁ 4

Prawa nabyte

Kierowcy posiadający prawo jazdy kategorii C1, C1 + E, C lub C + E, lub prawo jazdy uznane za równoważne przez Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego, wydane nie później niż w dniu 10 września 2009 r., zwolnieni są z wymogu uzyskania kwalifikacji wstępnej.

ARTYKUŁ 5

Kwalifikacja wstępna

1. Dostęp do kwalifikacji wstępnej nie podlega obowiązkowi uprzedniego uzyskania odpowiedniego prawa jazdy.
2. Kierowcy pojazdu przeznaczonego do przewozu towarów mogą prowadzić:
 - a) od 18. roku życia:
 - (i) pojazd, dla którego wymaga się prawa jazdy kategorii C i C + E, pod warunkiem że posiadają ŚKZ, o którym mowa w art. 6 ust. 1; oraz
 - (ii) pojazd, dla którego wymaga się prawa jazdy kategorii C1 i C1 + E; pod warunkiem że posiadają ŚKZ, o którym mowa w art. 6 ust. 2;

- b) od 21. roku życia pojazd, dla którego wymaga się prawa jazdy kategorii C i C + E, pod warunkiem że posiadają ŚKZ, o którym mowa w art. 6 ust. 2;
3. Bez uszczerbku dla limitów wiekowych określonych w ust. 2, kierowców podejmujących się przewozu towarów, którzy posiadają ŚKZ, jak przewidziano w art. 6 dla jednej z kategorii przewidzianych w ust. 2 niniejszego artykułu, zwalnia się z obowiązku uzyskania takiego ŚKZ dla każdej innej kategorii pojazdów określonych w tym ustępie.
4. Od kierowców podejmujących się przewozu towarów, którzy rozszerzają lub zmieniają działalność z zamiarem przewozu osób, lub odwrotnie, posiadających ŚKZ, jak przewidziano w art. 6, nie wymaga się powtarzania wspólnych części kwalifikacji wstępnej, lecz wymaga się elementów właściwych dla nowej kwalifikacji.

ARTYKUŁ 6

ŚKZ poświadczające wstępną kwalifikację

1. ŚKZ poświadczające wstępną kwalifikację
- a) ŚKZ przyznane na podstawie uczestnictwa w kursie i testu

Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (i) Strony zobowiązują szkolących się kierowców do uczestnictwa w kursach prowadzonych w ośrodku szkoleniowym zatwierdzonym przez właściwe organy zgodnie z sekcją 5 dodatku 31-B-1-1, zwanym dalej „zatwierdzonym ośrodkiem szkoleniowym”. Kursy te obejmują wszystkie tematy, o których mowa w sekcji 1 dodatku 31-B-1-1.

Szkolenie to kończy się zdaniem testu przewidzianego w ppkt 2.1 sekcji 2 dodatku 31-B-1-1. Test ten organizowany jest przez właściwe organy Stron lub wyznaczony przez nie podmiot i służy sprawdzeniu, czy w odniesieniu do wyżej wymienionych tematów szkolący się kierowca posiada poziom wiedzy wymagany w sekcji 1 dodatku 31-B-1-1. Wspomniane organy lub podmioty nadzorują test i po jego zdaniu wydają ŚKZ poświadczające uzyskanie wstępnej kwalifikacji.

b) ŚKZ przyznawane na podstawie testów

Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) Strony wymagają od szkolących się kierowców zdania testów z teorii i egzaminów praktycznych, o których mowa w ppkt 2.2 sekcji 2 dodatku 31-B-1-1. Te testy i egzaminy organizowane są przez właściwe organy Strony lub przez wyznaczony przez nie podmiot i służą sprawdzeniu, czy w odniesieniu do wszystkich wyżej wymienionych tematów szkolący się kierowca posiada poziom wiedzy wymagany w sekcji 1 dodatku 31-B-1-1. Wspomniane organy lub podmioty nadzorują testy i po ich zdaniu wydają ŚKZ poświadczające uzyskanie wstępnej kwalifikacji.

2. ŚKZ poświadczające uzyskanie przyspieszonej wstępnej kwalifikacji

Zgodnie z art. 3 ust. 2 Strony wymagają od szkolących się kierowców uczestnictwa w kursach prowadzonych w zatwierdzonym ośrodku szkoleniowym. Kursy te obejmują wszystkie tematy, o których mowa w sekcji 1 dodatku 31-B-1-1.

Szkolenie to kończy się testem przewidzianym w sekcji 3 dodatku 31-B-1-1. Test ten organizowany jest przez właściwe organy Stron lub wyznaczony przez nie podmiot i służy sprawdzeniu, czy w odniesieniu do wyżej wymienionych tematów szkolący się kierowca posiada poziom wiedzy wymagany w sekcji 1 dodatku 31-B-1-1. Wspomniane organy lub jednostki nadzorują test i po jego zdaniu wydają ŚKZ poświadczające uzyskanie przyspieszonej wstępnej kwalifikacji.

ARTYKUŁ 7

Szkolenie okresowe

Szkolenie okresowe polega na szkoleniu mającym umożliwić posiadaczom ŚKZ uaktualnienie wiedzy mającej istotne znaczenie w wykonywanej przez nich pracy, ze szczególnym podkreśleniem bezpieczeństwa drogowego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zmniejszenia wpływu kierowania pojazdem na środowisko.

Szkolenie to organizowane jest przez zatwierdzony ośrodek szkoleniowy zgodnie z sekcją 5 dodatku 31-B-1-1. Szkolenie obejmuje nauczanie w klasie, szkolenie praktyczne oraz, jeżeli jest dostępne, szkolenie za pomocą narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych lub na symulatorach najwyższej klasy. Jeżeli kierowca przejdzie do innego przedsiębiorstwa, szkolenie okresowe, które już odbył, musi zostać mu zaliczone.

Szkolenie okresowe ma na celu rozszerzenie i powtórzenie niektórych tematów, o których mowa w sekcji 1 dodatku 31-B-1-1. Obejmuje ono różne dziedziny i zawsze obejmuje co najmniej jeden temat związany z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Tematy szkolenia uwzględniają zmiany odpowiednich przepisów i rozwój technologii oraz w najszerszym możliwym zakresie uwzględniają szczególne potrzeby szkoleniowe danego kierowcy.

ARTYKUŁ 8

ŚKZ poświadczające ukończenie szkolenia okresowego

1. Po ukończeniu przez kierowcę szkolenia okresowego, o którym mowa w art. 7, właściwe organy Stron lub zatwierdzony ośrodek szkoleniowy wydają mu ŚKZ poświadczające ukończenie szkolenia okresowego.
2. Następujący kierowcy muszą uczestniczyć w pierwszym kursie szkolenia okresowego:
 - a) posiadacze ŚKZ, o którym mowa w art. 6, w terminie pięciu lat od wystawienia tego ŚKZ; oraz
 - b) kierowcy, o których mowa w art. 4, w terminie pięciu lat od dnia 10 września 2009 r.

Strona może skrócić lub przedłużyć terminy, o których mowa w lit. a) lub b), o maksymalnie dwa lata.
3. Kierowca, który ukończył pierwszy kurs szkolenia okresowego, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, musi uczestniczyć w okresowym szkoleniu co pięć lat, przed wygaśnięciem ważności ŚKZ poświadczającego ukończenie okresowego szkolenia.
4. Posiadacze ŚKZ, o którym mowa w art. 6, lub ŚKZ, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kierowcy, o których mowa w art. 4, którzy zaprzestali wykonywania zawodu i nie spełniają wymogów ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, przed ponownym przystąpieniem do wykonywania zawodu muszą uczestniczyć w kursie okresowego szkolenia.

5. Kierowcy podejmujący się transportu drogowego towarów, którzy ukończyli kursy szkolenia okresowego w odniesieniu do jednej z kategorii prawa jazdy przewidzianych w art. 5 ust. 2, zwolnieni są z obowiązku uczestnictwa w dalszym szkoleniu okresowym dla innych kategorii przewidzianych w tym ustępie.

ARTYKUŁ 9

Egzekwowanie przepisów

Właściwe organy Strony umieszczają bezpośrednio na pozwoleniu na kierowanie (prawie jazdy) kierowcy, obok odpowiednich kategorii praw jazdy, znak wyróżniający potwierdzający posiadanie ŚKZ i wskazujący datę wygaśnięcia, albo wprowadzają specjalną kartę kwalifikacji kierowcy, która powinna być sporządzona zgodnie ze wzorem zamieszczonym w dodatku 31-B-1-2. Każdy inny wzór może być dopuszczalny, pod warunkiem że zostanie uznany za równoważny przez Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego. Karta kwalifikacji kierowcy lub jakikolwiek inny równoważny dokument określony powyżej, wydany przez właściwe organy Strony, uznawany jest przez drugą Stronę do celów niniejszej sekcji.

Kierowcy muszą być w stanie okazać, na żądanie każdego upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych, pozwolenie na kierowanie (prawo jazdy) lub specjalną kartę kwalifikacji kierowcy lub równoważny dokument zawierający znak wyróżniający potwierdzający posiadanie ŚKZ.

Dodatek 31-B-1-1**MINIMALNE WYMOGI W ZAKRESIE KWALIFIKACJI I SZKOLENIA**

Aby zapewnić jak największą harmonizację przepisów regulujących drogowy transport towarów objętych częścią drugą działu trzeciego tytułu I niniejszej Umowy, w sekcjach 1–5 niniejszego dodatku określono minimalne wymagania w zakresie kwalifikacji i szkolenia kierowców, a także zatwierdzania ośrodków szkoleniowych. Każde inne treści w odniesieniu do kwalifikacji lub szkolenia mogą być dopuszczalne, pod warunkiem że zostaną uznane za równoważne przez Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego.

SEKCJA 1**WYKAZ TEMATÓW**

Wiedza, jaką Strony powinny uwzględnić przy określaniu wstępnej kwalifikacji kierowcy i szkolenia okresowego, musi obejmować przynajmniej tematy zamieszczone w niniejszym wykazie. Szkolący się kierowcy muszą osiągnąć poziom wiedzy i praktyczne kwalifikacje niezbędne do bezpiecznego kierowania pojazdami objętymi poszczególnymi kategoriami prawa jazdy. Minimalny poziom wiedzy nie może być niższy niż poziom wykształcenia obowiązkowego, uzupełniony szkoleniem zawodowym.

1. Kształcenie zawodowe w zakresie racjonalnego kierowania pojazdem w oparciu o przepisy bezpieczeństwa

- 1.1 Cel: znajomość właściwości układu przeniesienia napędu, pozwalająca na jego optymalne wykorzystanie:

krzywe momentu obrotowego, krzywe mocy, krzywe jednostkowego zużycia paliwa przez silnik, optymalny zakres użytkowy obrotomierza, optymalny zakres prędkości obrotowej dla zmiany biegów.

- 1.2 Cel: znajomość charakterystyki technicznej i zasad działania elementów bezpieczeństwa pozwalająca na panowanie nad pojazdem, utrzymanie stopnia zużycia na możliwie niskim poziomie i zapobieganie wadliwemu działaniu:

granice zastosowania układów hamulcowych i zwalniaczy, mieszane stosowanie układu hamulcowego i zwalniacza, lepsze wykorzystanie relacji między prędkością a przełożeniem skrzyni biegów, wykorzystanie nośności pojazdu, zastosowanie układów hamulcowych na pochyłościach, postępowanie w przypadku awarii, wykorzystanie urządzeń elektronicznych i mechanicznych, takich jak elektroniczny program stabilizacji (ESP), zaawansowane systemy hamowania awaryjnego (AEBS), układ przeciwdziałający blokowaniu kół podczas hamowania (ABS), systemy kontroli trakcji (TCS) i systemy monitoringu w pojeździe (IVMS) oraz inne zatwierdzone do użytku urządzenia wspomagania kierowcy lub układy automatyki.

- 1.3 Cel: umiejętność optymalizacji zużycia paliwa:

optymalizacja zużycia paliwa z zastosowaniem know-how w zakresie ppkt 1.1 i 1.2, znaczenie przewidywania zachowania uczestników w ruchu drogowym, zachowanie odpowiedniej odległości od innych pojazdów i wykorzystanie dynamiki pojazdu, stała prędkość, płynna jazda i odpowiednie ciśnienie w oponach, a także znajomość inteligentnych systemów transportu, które poprawiają efektywność prowadzenia pojazdu oraz umożliwiają lepsze planowanie trasy.

- 1.4 Cel: umiejętność przewidywania i oceny zagrożeń w ruchu oraz dostosowania się do nich:

świadomość różnych warunków na drodze, w ruchu i warunków pogodowych oraz dostosowanie się do nich; umiejętność przygotowania i planowania podróży podczas anomalii pogodowych; wiedza w zakresie użytkowania powiązanego wyposażenia bezpieczeństwa, a także rozeznanie, kiedy daną podróż należy przełożyć lub odwołać ze względu na ekstremalne warunki pogodowe; dostosowanie się do zagrożeń związanych z ruchem, w tym niebezpiecznych zachowań w ruchu drogowym lub nieuważnej jazdy (spowodowanej korzystaniem z urządzeń elektronicznych, jedzeniem, piciem itp.); identyfikacja niebezpiecznych sytuacji i dostosowanie się do nich oraz radzenie sobie ze stresem z nich wynikającym, w szczególności w odniesieniu do wielkości i masy pojazdów i szczególnie zagrożonych użytkowników dróg, takich jak piesi, rowerzyści i motocykliści;

identyfikacja możliwych sytuacji niebezpiecznych i prawidłowa interpretacja tego, w jaki sposób te potencjalnie niebezpieczne sytuacje mogą przekształcić się w sytuacje, w których nie da się już zapobiec zderzeniu, oraz dobór i zastosowanie działań, które zwiększają margines bezpieczeństwa w taki sposób, że można jeszcze uniknąć zderzenia, w przypadku gdy wystąpią potencjalne zagrożenia.

- 1.5 Cel: umiejętność zapewnienia bezpieczeństwa załadunku przy należyтым uwzględnieniu przepisów bezpieczeństwa i właściwym wykorzystaniu pojazdu:

siły działające na pojazd podczas jazdy, zastosowanie przełożenia skrzyni biegów odpowiadającego obciążeniu pojazdu oraz profilowi jezdni, korzystanie z automatycznych skrzyń biegów, obliczenie obciążenia użytkowego pojazdu lub zastawu pojazdu, obliczenie objętości użytkowej, rozłożenie ładunku, skutki oddziaływania przekraczającego nośność ładunku na oś, stabilność pojazdu i środek ciężkości, rodzaje opakowań i palet;

główne kategorie towarów, które wymagają zabezpieczenia ładunku, techniki mocowania, również za pomocą lin i łańcuchów, zastosowanie taśm mocujących, sprawdzenie urządzeń mocujących, zastosowanie urządzeń transportu bliskiego, zakładanie plandeki i jej zdejmowanie.

2. Zastosowanie przepisów

2.1 Cel: znajomość otoczenia społecznego transportu drogowego i przepisów, które je regulują:

maksymalny okres pracy właściwy dla branży transportowej; zasady, stosowanie i konsekwencje przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku oraz przepisów dotyczących tachografu; sankcje za nieużywanie tachografu, jego nieprawidłowe używanie i manipulowanie nim; znajomość otoczenia społecznego transportu drogowego: prawa i obowiązki kierowców w zakresie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia.

2.2 Cel: znajomość przepisów regulujących przewóz towarów:

licencje na działalność przewozową, wymagane dokumenty w pojeździe, zakaz jazdy po niektórych drogach, opłaty za korzystanie z dróg, obowiązki wynikające ze standardowych umów na przewóz towarów, sporządzanie dokumentów składających się na umowę przewozową, zezwolenia na transport międzynarodowy, obowiązki wynikające z Konwencji CMR o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów zawartej w Genewie w dniu 19 maja 1956 r., sporządzanie międzynarodowego listu przewozowego, przekraczanie granic, spedytorzy, specjalne dokumenty towarzyszące towarom.

3. Zdrowie, bezpieczeństwo drogowe i bezpieczeństwo środowiska, obsługa i logistyka

3.1 Cel: uświadomienie kierowcom zagrożeń na drogach i wypadków przy pracy:

rodzaje wypadków przy pracy w sektorze transportu, statystyka wypadków drogowych, udział samochodów ciężarowych/autokarów, skutki w odniesieniu do ludzi, skutki materialne i finansowe.

3.2 Cel: umiejętność zapobiegania przestępczości i handlowi nielegalnymi imigrantami:

ogólne informacje, konsekwencje dla kierowców, środki zapobiegawcze, lista kontrolna, przepisy dotyczące odpowiedzialności przewoźników drogowych.

3.3 Cel: umiejętność zapobiegania zagrożeniom fizycznym:

zasady ergonomii; ruchy i postawy stanowiące zagrożenie, kondycja fizyczna, ćwiczenia w zakresie postępowania z ciężarami, ochrona osobista.

3.4 Cel: świadomość znaczenia dobrej kondycji fizycznej i psychicznej:

zasady zdrowego, regularnego odżywiania, wpływ alkoholu, narkotyków lub innych substancji mogących mieć wpływ na zachowanie, objawy, przyczyny, skutki zmęczenia i stresu, zasadnicza rola podstawowego cyklu pracy/odpoczynku.

3.5 Cel: umiejętność oceny sytuacji krytycznych:

zachowanie w sytuacjach krytycznych: ocena sytuacji, unikanie powikłań w razie wypadku, wezwanie pomocy, pomoc ofiarom i udzielenie pierwszej pomocy, reakcja w przypadku pożaru, ewakuacja osób przebywających w samochodzie ciężarowym, reakcja w przypadku agresji; podstawowe zasady sporządzania raportu z wypadku.

3.6 Cel: zdolność zachowania sprzyjającego lepszemu wizerunkowi firmy:

zachowanie kierowcy i wizerunek firmy: znaczenie poziomu usług świadczonych przez kierowcę dla firmy, rola kierowcy, osoby, z którymi kierowca będzie miał styczność, konserwacja pojazdu, organizacja pracy, handlowe i finansowe skutki sporu.

3.7 Cel: znajomość otoczenia gospodarczego drogowego transportu towarów i organizacji rynku:

transport drogowy w stosunku do innych rodzajów transportu (konkurencja, spedytorzy), różne rodzaje działalności w zakresie transportu drogowego (transport najemny lub za wynagrodzeniem, na własny rachunek, pomocnicza działalność transportowa), organizacja głównych rodzajów firm przewozowych i pomocniczej działalności transportowej, różne specjalizacje w zakresie transportu (cysterna, kontrolowana temperatura, towary niebezpieczne, transport zwierząt itd.), zmiany w branży (zróżnicowanie świadczonych usług, transport kolejowo-drogowy, podzlecenie itd.).

SEKCJA 2

OBOWIĄZKOWA KWALIFIKACJA WSTĘPNA PRZEWDZIANA
W ART. 3 UST. 1 LIT. A) SEKCJI 1 CZĘŚCI B

Strona może zaliczyć specjalne inne szkolenia związane z transportem drogowym towarów wymagane na podstawie jej przepisów do szkolenia na podstawie niniejszej sekcji i na podstawie sekcji 3 niniejszego dodatku.

2.1. Opcja połączenia uczestnictwa w kursie i teście

Kwalifikacja wstępna musi obejmować nauczanie w zakresie wszystkich dziedzin wymienionych w sekcji 1 niniejszego dodatku. Czas trwania wstępnej kwalifikacji musi wynosić 280 godzin.

Każdy szkolący się kierowca musi prowadzić indywidualnie przez co najmniej 20 godzin pojazd danej kategorii, który spełnia co najmniej wymogi dotyczące pojazdów egzaminacyjnych.

Podczas jazdy indywidualnej szkolącemu się kierowcy musi towarzyszyć instruktor zatrudniony przez zatwierdzony ośrodek szkoleniowy. Każdy szkolący się kierowca, przez maksymalnie osiem z 20 godzin jazdy, może kierować pojazdem po szczególnym terenie lub na wysokiej klasy symulatorze, celem oceny jego wyszkolenia w zakresie racjonalnego kierowania pojazdem w oparciu o przepisy bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie panowania nad pojazdem w różnych warunkach drogowych i w przypadku ich zmiany związanej ze zmianą warunków pogodowych, w zależności od pory dnia lub nocy, oraz w zakresie umiejętności optymalizacji zużycia paliwa.

Strona oraz, w przypadku Unii, państwo członkowskie, może zezwolić, aby część szkolenia była realizowana przez zatwierdzony ośrodek szkoleniowy za pomocą narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych, takich jak e-learning, przy jednoczesnym zapewnieniu utrzymania wysokiej jakości i skuteczności szkolenia oraz poprzez wybór dziedzin, w przypadku których narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych można wykorzystywać najskuteczniej. W tym przypadku wymagana jest rzetelna identyfikacja użytkowników i odpowiednie środki kontroli.

W przypadku kierowców, o których mowa w art. 5 ust. 4 sekcji 1 części B, kwalifikacja wstępna musi obejmować 70 godzin, w tym pięć godzin jazdy indywidualnej.

Na zakończenie szkolenia właściwe organy Stron lub podmiot wyznaczony przez nie, poddają kierowcę testowi pisemnemu lub ustnemu. Test musi zawierać przynajmniej jedno pytanie z zakresu każdego celu wymienionego w wykazie tematów w sekcji 1 niniejszego dodatku.

2.2 Opcja testu

Właściwe organy na terytorium Stron lub wyznaczony przez nie podmiot organizują wyżej wymienione testy z teorii i egzaminy praktyczne w celu sprawdzenia, czy szkolący się kierowca posiada poziom wiedzy wymagany w sekcji 1 niniejszego dodatku w odniesieniu do wymienionych tam tematów i celów.

- a) Test z teorii składa się przynajmniej z dwóch części:
 - (i) z pytań obejmujących pytania wielokrotnego wyboru, pytań wymagających bezpośredniej odpowiedzi lub z kombinacji obu rodzajów pytań; oraz

- (ii) z analiz przypadków.

Test z teorii musi trwać przynajmniej cztery godziny.

- b) Egzamin praktyczny składa się z dwóch części:

- (i) z egzaminu z jazdy, który ma na celu ocenę wyszkolenia w zakresie racjonalnego kierowania pojazdem w oparciu o przepisy bezpieczeństwa. Zawsze, gdy jest to możliwe, egzamin musi odbywać się na drogach w terenie niezabudowanym, na drogach szybkiego ruchu i autostradach (lub podobnych drogach) oraz na wszystkich rodzajach dróg miejskich o różnym stopniu trudności, z jakimi kierowca może mieć do czynienia. Byłoby pożądane, aby egzamin ten odbywał się w różnych warunkach natężenia ruchu. Czas prowadzenia pojazdu na drodze musi być w optymalny sposób wykorzystany, w celu oceny zachowania kandydata na kierowcę we wszystkich rodzajach ruchu drogowego, z jakim może mieć do czynienia. Egzamin ten musi trwać przynajmniej 90 minut;
- (ii) egzamin praktyczny obejmujący przynajmniej ppkt 1.5, 3.2, 3.3 i 3.5 sekcji 1 niniejszego dodatku.

Egzamin ten musi trwać przynajmniej 30 minut.

Pojazd użyty do egzaminu praktycznego musi spełniać co najmniej wymogi dotyczące pojazdów egzaminacyjnych.

Egzamin praktyczny można uzupełnić trzecim egzaminem, odbywającym się w szczególnym terenie lub na wysokiej klasy symulatorze, celem oceny wyszkolenia w zakresie racjonalnego kierowania pojazdem w oparciu o przepisy bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie panowania nad pojazdem w różnych warunkach drogowych oraz w przypadku ich zmiany związanej ze zmianą warunków pogodowych i w zależności od pory dnia lub nocy.

Czas trwania tego nieobowiązkowego egzaminu nie jest określony. W przypadku poddania kierowcy takiemu egzaminowi jego czas trwania można odjąć od 90 minut egzaminu z jazdy, o którym mowa w ppkt (i), lecz odjęty czas nie może przekraczać 30 minut.

W przypadku kierowców, o których mowa w art. 5 ust. 4 sekcji 1 części B, test z teorii musi ograniczać się do dziedzin wymienionych w sekcji 1 niniejszego dodatku, odpowiednich dla pojazdów, do których odnosi się nowa kwalifikacja wstępna. Kierowcy tacy muszą jednak zdać cały egzamin praktyczny.

SEKCJA 3

PRZYSPIESZONA KWALIFIKACJA WSTĘPNA PRZEWIDZIANA W ART. 3 UST. 2 SEKCJI 1 CZĘŚCI B ZAŁĄCZNIKA 31

Przyspieszona kwalifikacja wstępna musi obejmować nauczanie w zakresie wszystkich tematów wymienionych w sekcji 1 niniejszego dodatku. Musi ona trwać 140 godzin.

Każdy szkolący się kierowca musi prowadzić indywidualnie przez co najmniej 10 godzin pojazd danej kategorii, który spełnia co najmniej wymogi dotyczące pojazdów egzaminacyjnych.

Podczas jazdy indywidualnej szkolącemu się kierowcy musi towarzyszyć instruktor zatrudniony przez zatwierdzony ośrodek szkoleniowy. Każdy szkolący się kierowca, przez maksymalnie cztery z 10 godzin jazdy, może kierować pojazdem po szczególnym terenie lub na wysokiej klasy symulatorze, celem oceny jego wyszkolenia w zakresie racjonalnego kierowania pojazdem w oparciu o przepisy bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie panowania nad pojazdem w różnych warunkach drogowych i w przypadku zmiany tych warunków drogowych związanej ze zmianą warunków pogodowych, w zależności od pory dnia lub nocy, oraz w zakresie umiejętności optymalizacji zużycia paliwa.

Do przyspieszonej kwalifikacji wstępnej stosuje się również postanowienia akapitu czwartego pkt 2.1 sekcji 2 niniejszego dodatku.

W przypadku kierowców, o których mowa w art. 5 ust. 4 sekcji 1 części B, czas trwania przyspieszonej kwalifikacji wstępnej musi wynosić 35 godzin, w tym dwie i pół godziny jazdy indywidualnej.

Na zakończenie szkolenia właściwe organy Stron lub podmiot wyznaczony przez nie, poddają kierowcę testowi pisemnemu lub ustnemu. Test musi zawierać przynajmniej jedno pytanie z zakresu każdego celu wymienionego w wykazie tematów w sekcji 1 niniejszego dodatku.

Strona może zaliczyć specjalne inne szkolenia związane z transportem drogowym towarów wymagane na podstawie jej przepisów do szkolenia na podstawie niniejszej sekcji.

SEKCJA 4

OBOWIĄZKOWE SZKOLENIE OKRESOWE PRZEWIDZIANE
W ART. 3 UST. 1 LIT. B) SEKCJI 1 CZĘŚCI B ZAŁĄCZNIKA 31

Obowiązkowe szkolenie okresowe musi zostać zorganizowane przez zatwierdzony ośrodek szkoleniowy. Jego czas trwania wynosi 35 godzin co pięć lat, w cyklach trwających przynajmniej siedem godzin, które można podzielić na dwa następujące po sobie dni. W przypadku e-learningu zatwierdzony ośrodek szkoleniowy zapewnia utrzymanie właściwej jakości szkolenia, w tym poprzez wybór tematów, w przypadku których narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych można wykorzystywać najskuteczniej. Strony wymagają w szczególności rzetelnej identyfikacji użytkowników i odpowiednich środków kontroli. Maksymalny okres szkolenia w trybie e-learningu nie może przekroczyć 12 godzin. Co najmniej jeden z cykli szkolenia obejmuje temat związany z bezpieczeństwem drogowym. Treść szkolenia uwzględnia specyficzne potrzeby szkoleniowe w zakresie operacji transportowych wykonywanych przez kierowcę oraz odpowiednie zmiany prawne i technologiczne, a także powinna w najszerszym możliwym zakresie uwzględniać szczególne potrzeby szkoleniowe danego kierowcy. W ciągu 35 godzin szkolenie obejmuje szereg różnych tematów, w tym powtórzenie szkolenia w przypadkach, w których zostanie wykazane, że dany kierowca wymaga ponownego specjalnego przeszkolenia w określonym zakresie szkolenia.

Strona oraz, w przypadku Unii, państwo członkowskie mogą zaliczyć specjalne inne szkolenia związane z transportem drogowym towarów wymagane na podstawie ich przepisów do szkolenia na podstawie niniejszej sekcji.

SEKCJA 5

ZATWIERDZENIE WSTĘPNEJ KWALIFIKACJI I OKRESOWEGO SZKOLENIA

- 5.1. Ośrodki szkoleniowe biorące udział we wstępnej kwalifikacji i okresowym szkoleniu muszą zostać zatwierdzone przez właściwe organy Stron. Zatwierdzenie można wydać wyłącznie na pisemny wniosek. Do wniosku dołącza się dokumenty obejmujące:
 - 5.1.1. odpowiedni program kwalifikacji i szkolenia, z wyszczególnieniem objętych nauczaniem tematów i określający proponowany plan wdrażania i metody nauczania;
 - 5.1.2. kwalifikacje instruktorów i dziedziny działalności;
 - 5.1.3. informacje dotyczące pomieszczeń, w których odbywają się kursy, materiałów edukacyjnych, zasobów do szkolenia praktycznego oraz wykorzystywanej floty pojazdów;
 - 5.1.4. warunki dotyczące uczestnictwa w kursach (liczba uczestników).
- 5.2. Właściwy organ musi wydać zatwierdzenie na piśmie, z zastrzeżeniem następujących warunków:
 - 5.2.1. szkolenie musi być prowadzone zgodnie z dokumentacją dołączoną do wniosku;

5.2.2. właściwy organ musi być upoważniony do wysłania uprawnionych osób w celu pomocy w kursach szkoleniowych prowadzonych przez zatwierdzone ośrodki oraz musi być upoważniony do kontrolowania takich ośrodków, w zakresie wykorzystywanych przez nie zasobów i prawidłowego prowadzenia kursów szkoleniowych i testów;

5.2.3. w przypadku gdy warunki zatwierdzenia nie są spełniane, zatwierdzenie może zostać wycofane lub zawieszona.

Zatwierdzony ośrodek musi zagwarantować, aby instruktorzy posiadali gruntowną wiedzę w zakresie aktualnych przepisów i wymogów w zakresie szkolenia. W ramach szczególnej procedury doboru instruktorzy muszą przedstawić świadectwo potwierdzające znajomość nauczanych tematów i metod nauczania. W odniesieniu do praktycznej części szkolenia instruktorzy muszą przedstawić świadectwo potwierdzające doświadczenie w charakterze zawodowego kierowcy lub podobne doświadczenie w zakresie kierowania pojazdami, na przykład świadectwo instruktora nauki uprawniająca do szkolenia ciężkimi pojazdami.

Program nauczania musi być zgodny z zatwierdzeniem i musi obejmować tematy wymienione w wykazie w sekcji 1.

Dodatek 31-B-1-2

**WZÓR KARTY KWALIFIKACJI KIEROWCY,
O KTÓREJ MOWA W ART. 9 SEKCJI 1 CZĘŚCI B NINIEJSZEGO ZAŁĄCZNIKA**

Side 1

DRIVER QUALIFICATION CARD (MEMBER STATE/UK)	
6. PHOTO	1. 2. 3. 4a. 4b. 4c. (4d.) 5a. 5b. 7. (8.)
9.	

Side 2

11.																			
1. Surname 2. First name 3. Date and place of birth 4a. Date of issue 4b. Administrative expiry date 4c. Issued by 5a. Licence No 5b. Serial No 10. Union code ¹	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">9.</th> <th style="width: 70%;">10.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>C1</td><td></td></tr> <tr><td>C</td><td></td></tr> <tr><td>D1</td><td></td></tr> <tr><td>D</td><td></td></tr> <tr><td>C1E</td><td></td></tr> <tr><td>CE</td><td></td></tr> <tr><td>D1E</td><td></td></tr> <tr><td>DE</td><td></td></tr> </tbody> </table>	9.	10.	C1		C		D1		D		C1E		CE		D1E		DE	
9.	10.																		
C1																			
C																			
D1																			
D																			
C1E																			
CE																			
D1E																			
DE																			

¹ If applicable

SEKCJA 2

CZAS PROWADZENIA POJAZDU, PRZERWY I CZAS ODPOCZYNKU

ARTYKUŁ 1

Zakres stosowania

1. Niniejsza sekcja ustanawia zasady dotyczące czasu prowadzenia pojazdu, przerw i czasu odpoczynku kierowców, o których mowa w art. 465 ust. 1 lit. b) niniejszej Umowy, którzy wykonują przejazdy, o których mowa w art. 462 niniejszej Umowy.
2. W przypadku gdy kierowca wykonuje przejazd, o którym mowa w art. 462 niniejszej Umowy, zasady niniejszej sekcji mają zastosowanie do wszelkich operacji transportu drogowego wykonywanych przez tego kierowcę między terytoriami Stron oraz między państwami członkowskimi.
3. Niniejszą sekcję stosuje się:
 - a) w przypadku gdy dopuszczalna masa całkowita pojazdu, łącznie z każdą przyczepą lub naczepą, przekracza 3,5 tony; lub
 - b) od dnia 1 lipca 2026 r., w przypadku gdy dopuszczalna masa całkowita pojazdu, łącznie z każdą przyczepą lub naczepą, przekracza 2,5 tony.

4. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do transportu wykonywanego:

- a) pojazdami lub zespołami pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 7,5 tony używanymi do:
 - (i) przewozu materiałów, sprzętu lub urządzeń do użytku kierowcy w trakcie pracy;
lub
 - (ii) dostawy towarów wyprodukowanych metodami rzemieślniczymi,

wyłącznie w promieniu 100 km od bazy przedsiębiorstwa oraz pod warunkiem że prowadzenie takich pojazdów nie stanowi głównego zajęcia kierowcy, a transport nie ma charakteru zarobkowego;
- b) pojazdami o maksymalnej dopuszczalnej prędkości nieprzekraczającej 40 km/h;
- c) pojazdami będącymi własnością sił zbrojnych, służb obrony cywilnej, straży pożarnej i sił odpowiedzialnych za utrzymanie porządku publicznego, lub wynajmowanych przez nie bez kierowcy, gdy przewóz wykonywany jest w związku z zadaniami powierzonymi tym służbom i pozostaje pod ich kontrolą;
- d) pojazdami używanymi w sytuacjach nadzwyczajnych lub przeznaczonymi do zadań ratownictwa;
- e) pojazdami specjalistycznymi używanymi do celów medycznych;
- f) pojazdami specjalistycznymi pomocy drogowej poruszającymi się w promieniu 100 km od ich bazy;

- g) pojazdami poddawanych próbom drogowym do celów rozwoju technicznego lub w ramach napraw lub konserwacji oraz pojazdami nowymi lub przebudowanymi, które nie zostały jeszcze wprowadzone do ruchu;
- h) pojazdami o dopuszczalnej masie całkowitej – wraz z przyczepą lub naczepą – przekraczającej 2,5 tony, ale nieprzekraczającej 3,5 tony, używanymi do transportu towarów, w przypadku gdy przewóz nie ma charakteru zarobkowego i jest wykonywany na potrzeby własne przedsiębiorstwa lub kierowcy, a prowadzenie pojazdu nie stanowi głównego zajęcia osoby prowadzącej pojazd;
- i) pojazdami użytkowymi o statusie pojazdów zabytkowych zgodnie z przepisami państwa członkowskiego, w którym są używane, wykorzystywanymi do niehandlowego transportu towarów.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- a) „transport drogowy” oznacza każdy przejazd wykonywany w całości lub części po drogach publicznych przez pojazd, z ładunkiem lub bez;
- b) „przerwa” oznacza każdy okres, w którym kierowca nie może prowadzić pojazdu ani wykonywać żadnej innej pracy i który jest wykorzystywany wyłącznie do wypoczynku;

- c) „inna praca” oznacza wszystkie czynności zdefiniowane jako czas pracy w art. 2 ust. 1 lit. a) sekcji 3 części B, z wyjątkiem „prowadzenia pojazdu”, włącznie z wszelką pracą dla tego samego lub innego pracodawcy, w sektorze transportowym lub poza nim;
- d) „odpoczynek” oznacza każdy nieprzerwany okres, w którym kierowca może swobodnie dysponować swoim czasem;
- e) „dzienny okres odpoczynku” oznacza dzienny okres, w którym kierowca może swobodnie dysponować swoim czasem i obejmuje „regularny dzienny okres odpoczynku” i „skrócony dzienny okres odpoczynku”:
- (i) „regularny dzienny okres odpoczynku” oznacza każdy okres odpoczynku trwający co najmniej 11 godzin, który można wykorzystać w dwóch częściach, z których pierwsza musi trwać nieprzerwanie co najmniej trzy godziny, a druga musi trwać nieprzerwanie co najmniej dziewięć godzin; oraz
 - (ii) „skrócony dzienny okres odpoczynku” oznacza każdy okres odpoczynku trwający co najmniej dziewięć godzin, ale krócej niż 11 godzin;
- f) „tygodniowy okres odpoczynku” oznacza tygodniowy okres, w którym kierowca może swobodnie dysponować swoim czasem i obejmuje „regularny tygodniowy okres odpoczynku” i „skrócony tygodniowy okres odpoczynku”:
- (i) „regularny tygodniowy okres odpoczynku” oznacza każdy okres odpoczynku trwający co najmniej 45 godzin; oraz
 - (ii) „skrócony tygodniowy okres odpoczynku” oznacza każdy okres odpoczynku trwający krócej niż 45 godzin, który można, na warunkach ustalonych w art. 6 ust. 6 i 7, skrócić do nie mniej niż 24 kolejnych godzin;

- g) „tydzień” oznacza okres od godz. 00.00 w poniedziałek do godz. 24.00 w niedzielę;
- h) „czas prowadzenia pojazdu” oznacza czas trwania czynności prowadzenia pojazdu zarejestrowany:
 - (i) automatycznie lub półautomatycznie przez tachograf zdefiniowany w części B sekcja 4 art. 2 lit. e), f), g) i h) niniejszego załącznika; lub
 - (ii) ręcznie, zgodnie z wymogami art. 9 ust. 2 i art. 11 części B sekcja 4 niniejszego załącznika;
- i) „dzienny czas prowadzenia pojazdu” oznacza łączny czas prowadzenia pojazdu od zakończenia jednego dziennego okresu odpoczynku do rozpoczęcia następnego dziennego okresu odpoczynku lub pomiędzy dziennym okresem odpoczynku a tygodniowym okresem odpoczynku;
- j) „tygodniowy czas prowadzenia pojazdu” oznacza łączny czas prowadzenia pojazdu w ciągu tygodnia;
- k) „dopuszczalna masa całkowita” oznacza maksymalną dopuszczalną roboczą masę pojazdu z pełnym ładunkiem;
- l) „załoga kilkusobowa” oznacza sytuację, w której w trakcie każdego okresu prowadzenia pojazdu pomiędzy dwoma kolejnymi dziennymi okresami odpoczynku lub pomiędzy dziennym okresem odpoczynku a tygodniowym okresem odpoczynku, w pojeździe przebywa co najmniej dwóch kierowców w celu prowadzenia pojazdu; przez pierwszą godzinę jazdy w załodze kilkusobowej obecność drugiego kierowcy lub większej liczby kierowców jest nieobowiązkowa, ale przez pozostałą część tego okresu jest obowiązkowa;

- m) „okres prowadzenia pojazdu” oznacza łączny czas prowadzenia pojazdu od chwili rozpoczęcia przez kierowcę prowadzenia pojazdu po okresie odpoczynku lub przerwie do momentu rozpoczęcia przez kierowcę okresu odpoczynku lub przerwy; okres prowadzenia pojazdu może być ciągły lub przerywany.

ARTYKUŁ 3

Wymogi dotyczące pomocników kierowców

Minimalny wiek pomocników kierowców wynosi 18 lat. Każda ze Stron, a w przypadku Unii, państwo członkowskie może jednak obniżyć minimalny wiek dla pomocników kierowców do 16 lat, pod warunkiem że obniżenie to ma na celu kształcenie zawodowe i jest zgodne z limitami nałożonymi przez Zjednoczone Królestwo oraz, w przypadku Unii, z krajowymi przepisami danego państwa członkowskiego w dziedzinie zatrudnienia.

ARTYKUŁ 4

Czas prowadzenia pojazdu

1. Dzienny czas prowadzenia pojazdu nie może przekroczyć dziewięciu godzin.

Jednakże dzienny czas prowadzenia pojazdu może zostać przedłużony do nie więcej niż 10 godzin nie częściej niż dwa razy w tygodniu.

2. Tygodniowy czas prowadzenia pojazdu nie może przekraczać 56 godzin i nie może powodować przekroczenia maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy wynoszącego 60 godzin.

3. Łączny czas prowadzenia pojazdu w ciągu każdych dwóch kolejnych tygodni nie może przekroczyć 90 godzin.
4. Dzienny i tygodniowy czas prowadzenia pojazdu obejmuje cały czas prowadzenia pojazdu na terytorium Stron.
5. Kierowca rejestruje jako inną pracę każdy czas spędzony zgodnie z opisem w art. 2 lit. c) niniejszej sekcji, a także każdy czas spędzony na prowadzeniu pojazdu wykorzystywanego do operacji zarobkowych, które nie są objęte zakresem niniejszej sekcji, oraz rejestruje wszelkie okresy gotowości określone w art. 2 ust. 2 sekcji 3 części B, zgodnie z art. 6 ust. 5 lit. b) ppkt (iii) sekcji 4 części B. Zapisu tego dokonuje się ręcznie na wykresówce lub na wydruku albo przy użyciu funkcji ręcznego wprowadzania danych do urządzenia rejestrującego.

ARTYKUŁ 5

Przerwy

Po okresie prowadzenia pojazdu trwającym cztery i pół godziny kierowca wykorzystuje przerwę trwającą nieprzerwanie co najmniej 45 minut, chyba że kierowca rozpoczyna okres odpoczynku.

Przerwę tę może zastąpić przerwa długości co najmniej 15 minut, po której nastąpi przerwa długości co najmniej 30 minut, rozłożone w czasie w taki sposób, aby zachować zgodność z postanowieniami akapitu pierwszego.

W przypadku pracy w załodze kilkuosobowej kierowca może wykorzystać przerwę trwającą 45 minut w pojeździe kierowanym przez innego kierowcę, pod warunkiem że kierowca, który ma przerwę, nie jest zaangażowany w pomoc kierowcy prowadzącemu pojazd.

ARTYKUŁ 6

Odpoczynek

1. Kierowca wykorzystujeienne i tygodniowe okresy odpoczynku.
2. W każdym 24-godzinnym okresie po upływie poprzedniego dziennego okresu odpoczynku lub tygodniowego okresu odpoczynku kierowca musi wykorzystać kolejny dzienny okres odpoczynku.

Jeżeli część dziennego okresu odpoczynku zawarta w 24-godzinnym okresie wynosi co najmniej dziewięć godzin, ale mniej niż 11 godzin, wówczas dany dzienny okres odpoczynku uznaje się za skrócony dzienny okres odpoczynku.

3. Dzienny okres odpoczynku może zostać przedłużony do rozmiarów regularnego lub skróconego tygodniowego okresu odpoczynku.
4. Kierowca może mieć najwyżej trzy skrócone dzienne okresy odpoczynku pomiędzy każdymi dwoma tygodniowymi okresami odpoczynku.
5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, w ciągu 30 godzin od zakończenia dziennego lub tygodniowego okresu odpoczynku, kierowca pracujący w załodze kilkuosobowej musi skorzystać z kolejnego dziennego okresu odpoczynku trwającego co najmniej dziewięć godzin.

6. W ciągu każdych kolejnych dwóch tygodni kierowca wykorzystuje co najmniej:
- a) dwa regularne tygodniowe okresy odpoczynku; lub
 - b) jeden regularny tygodniowy okres odpoczynku i jeden skrócony tygodniowy okres odpoczynku trwający co najmniej 24 godziny.

Tygodniowy okres odpoczynku rozpoczyna się nie później niż po zakończeniu sześciu okresów 24-godzinnych, licząc od końca poprzedniego tygodniowego okresu odpoczynku.

7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6 kierowca wykonujący międzynarodowy transport towarów może, poza terytorium Strony przewoźnika drogowego towarów lub, w przypadku kierowców przewoźników drogowych towarów z Unii, poza terytorium państwa członkowskiego przewoźnika drogowego towarów, skorzystać z dwóch następujących po sobie skróconych tygodniowych okresów odpoczynku, pod warunkiem że kierowca w ciągu każdych czterech kolejnych tygodni wykorzystuje co najmniej cztery tygodniowe okresy odpoczynku, z których co najmniej dwa są regularnymi tygodniowymi okresami odpoczynku.

Do celów niniejszego ustępu uznaje się, że kierowca wykonuje przewozy międzynarodowe w przypadku gdy rozpoczyna dwa następujące po sobie skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza terytorium Strony przewoźnika drogowego towarów i poza terytorium Strony miejsca zamieszkania kierowców lub, w przypadku Unii, poza terytorium państwa członkowskiego przewoźnika drogowego towarów i państwa miejsca zamieszkania kierowców.

Każde skrócenie tygodniowego okresu odpoczynku rekompensuje się równoważnym okresem odpoczynku wykorzystywanym jednorazowo przed końcem trzeciego tygodnia następującego po danym tygodniu.

W przypadku gdy wykorzystano dwa kolejne skrócone tygodniowe okresy odpoczynku zgodnie z akapitem trzecim, następny okres tygodniowego odpoczynku musi być poprzedzony okresem odpoczynku wykorzystywanym jako rekompensata za te dwa skrócone tygodniowe okresy odpoczynku.

8. Każdy odpoczynek wykorzystywany jako rekompensata za skrócony tygodniowy okres odpoczynku wykorzystuje się łącznie z innym okresem odpoczynku trwającym co najmniej dziewięć godzin.
9. Regularne tygodniowe okresy odpoczynku oraz każdy tygodniowy okres odpoczynku trwający ponad 45 godzin wykorzystywany jako rekompensata za wcześniejsze skrócone tygodniowe okresy odpoczynku nie mogą być wykorzystywane w pojeździe. Muszą one być wykorzystane w odpowiednim dla każdej płci miejscu zakwaterowania wyposażonym w odpowiednią infrastrukturę noclegową i sanitarną.

Wszelkie koszty zakwaterowania poza pojazdem pokrywa pracodawca.

10. Przedsiębiorstwa transportowe organizują pracę kierowców w taki sposób, aby umożliwić im powrót do centrum operacyjnego pracodawcy, które jest zwyczajową bazą dla danego kierowcy i w którym rozpoczyna się tygodniowy okres odpoczynku kierowcy, w Zjednoczonym Królestwie, a w przypadku Unii – w państwie członkowskim siedziby pracodawcy, lub powrót do miejsca zamieszkania kierowców, w każdym okresie czterech kolejnych tygodni, w celu spędzenia co najmniej jednego regularnego tygodniowego okresu odpoczynku lub tygodniowego okresu odpoczynku trwającego dłużej niż 45 godzin wykorzystywanego jako rekompensata za skrócony tygodniowy okres odpoczynku .

Jednakże w przypadku gdy kierowca wykorzystał dwa kolejne skrócone tygodniowe okresy odpoczynku zgodnie z ust. 7, przedsiębiorstwo transportowe organizuje pracę tego kierowcy w taki sposób, aby mógł on wrócić przed rozpoczęciem regularnego tygodniowego okresu odpoczynku trwającego ponad 45 godzin wykorzystywanego jako rekompensata.

Przedsiębiorstwo dokumentuje, w jaki sposób wypełnia ten obowiązek, oraz przechowuje tę dokumentację w swoich pomieszczeniach w celu przedstawienia jej na żądanie organów kontrolnych.

11. Tygodniowy okres odpoczynku, który przypada na dwa tygodnie, można zaliczyć do któregośkolwiek z nich, ale nie obu.
12. Na zasadzie odstępstwa, w przypadku gdy kierowca towarzyszy pojazdowi transportowanemu promem lub pociągiem i wykorzystuje regularny dzienny okres odpoczynku lub skrócony tygodniowy okres odpoczynku, okres ten można przerwać nie więcej niż dwukrotnie innymi czynnościami trwającymi łącznie nie dłużej niż godzinę. Podczas tego regularnego dziennego okresu odpoczynku lub skróconego tygodniowego okresu odpoczynku kierowca musi mieć do dyspozycji kabinę sypialną, koję lub kuszetkę.

W odniesieniu do regularnych tygodniowych okresów odpoczynku odstępstwo to ma zastosowanie wyłącznie do podróży promem lub pociągiem, jeżeli:

- a) podróż jest zaplanowana na przynajmniej osiem godzin; oraz
 - b) kierowca ma do dyspozycji kabinę sypialną na promie lub w pociągu.
13. Każdy czas spędzony na dojeździe do miejsca postoju pojazdu objętego zakresem stosowania niniejszej sekcji lub powrotu z tego miejsca, jeżeli pojazd nie znajduje się w miejscu zamieszkania kierowcy ani w centrum operacyjnym pracodawcy, które jest zwyczajową bazą danego kierowcy, nie jest liczony jako odpoczynek lub przerwa, chyba że kierowca znajduje się na promie lub w pociągu i ma do dyspozycji kabinę sypialną, koję lub kuszetkę.

14. Czas spędzony przez kierowcę kierującego pojazdem nieobjętym zakresem stosowania niniejszej sekcji do lub z pojazdu objętego zakresem stosowania niniejszej sekcji, który nie znajduje się w miejscu zamieszkania kierowcy ani w centrum operacyjnym pracodawcy, które jest zwyczajową bazą dla danego kierowcy, traktuje się jako „inną pracę”.

ARTYKUŁ 7

Odpowiedzialność przewoźników drogowych towarów

1. Przewoźnik drogowy towarów nie może wypłacać kierowcom zatrudnionym lub pozostającym w jego dyspozycji jakichkolwiek składników wynagrodzenia, nawet w formie premii lub dodatku do wynagrodzenia, uzależnionych od przebytej odległości, szybkości dostawy lub ilości przewożonych towarów, jeżeli ich wypłacanie może zagrażać bezpieczeństwu ruchu drogowego lub zachęcać do naruszeń niniejszej sekcji.
2. Przewoźnik drogowy towarów Strony organizuje operacje transportu drogowego i odpowiednio instruuje członków załogi, tak aby mogli oni przestrzegać postanowień niniejszej sekcji.
3. Przewoźnik drogowy towarów Strony odpowiada za naruszenia popełnione przez kierowców przewoźnika, nawet jeżeli naruszenie zostało popełnione na terytorium drugiej Strony.

Bez uszczerbku dla prawa Stron do pociągnięcia przewoźników drogowych towarów do pełnej odpowiedzialności, Strony mogą uzależnić tę odpowiedzialność od naruszenia przez przewoźnika ust. 1 i 2. Strony mogą uwzględnić wszelkie dowody na to, że przewoźnik drogowy towarów nie może być racjonalnie pociągnięty do odpowiedzialności za popełnione naruszenie.

4. Przewoźnicy drogowi towarów, spedytorzy, nadawcy ładunku, główni wykonawcy, podwykonawcy oraz agencje zatrudniania kierowców zapewnią, aby uzgodnione umownie harmonogramy transportu były zgodne z niniejszą sekcją.
5. Przewoźnik drogowy towarów, który wykorzystuje pojazdy wyposażone w urządzenie rejestrujące zgodne z art. 2 lit. f), g) lub h) sekcji 4 części B i które są objęte zakresem stosowania niniejszej sekcji:
 - (i) zapewnia pobieranie wszystkich danych z przyrządu rejestrującego oraz karty kierowcy z częstotliwością określoną przez Stronę oraz pobieranie odpowiednich danych części, tak aby zapewnić pobieranie wszystkich danych dotyczących działań podejmowanych przez tego przewoźnika drogowego towarów lub dla niego; oraz
 - (ii) zapewnia, aby wszystkie dane pobrane zarówno z przyrządu rejestrującego, jak i z karty kierowcy, były przechowywane przez co najmniej 12 miesięcy po ich zarejestrowaniu oraz, na żądanie funkcjonariusza służb kontrolnych, były dostępne, bezpośrednio albo na odległość, w pomieszczeniach przewoźnika drogowego towarów.

Do celów niniejszego ustępu pojęcie „pobrane” lub „pobieranie” interpretuje się zgodnie z definicją określoną w art. 2 ust. 2 lit. h) sekcji 2 części C.

Maksymalny okres pobierania odpowiednich danych zgodnie z ppkt (i) niniejszego ustępu wynosi 90 dni w przypadku danych z przyrządu rejestrującego i 28 dni w przypadku danych z karty kierowcy.

ARTYKUŁ 8

Wyjątki

1. Pod warunkiem że nie zagraża to bezpieczeństwu drogowemu oraz umożliwia osiągnięcie przez pojazd odpowiedniego miejsca postoju, kierowca może odstąpić od art. 4, 5 i 6 w zakresie niezbędnym do zapewnienia bezpieczeństwa osób, pojazdu lub ładunku. Kierowca wskazuje powody takiego odstępstwa odrębnie na wykresówce urządzenia rejestrującego, na wydruku z urządzenia rejestrującego lub na planie pracy, najpóźniej po przybyciu do odpowiedniego miejsca postoju.
2. Pod warunkiem że nie zagraża to bezpieczeństwu ruchu drogowego, w wyjątkowych okolicznościach kierowca może także odstąpić od art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 2, przekraczając dzienny i tygodniowy czas prowadzenia pojazdu o maksymalnie jedną godzinę, aby dotrzeć do centrum operacyjnego pracodawcy lub swojego miejsca zamieszkania w celu wykorzystania tygodniowego okresu odpoczynku.

Na tych samych warunkach kierowca może przekroczyć dzienny i tygodniowy czas prowadzenia pojazdu o maksymalnie dwie godziny, pod warunkiem że bezpośrednio przed dodatkowym prowadzeniem pojazdu wykorzystał przerwę trwającą nieprzerwanie 30 minut w celu dotarcia do centrum operacyjnego pracodawcy lub swojego miejsca zamieszkania w celu wykorzystania regularnego tygodniowego okresu odpoczynku.

Kierowca wskazuje powody takiego odstępstwa odrębnie na wykresówce urządzenia rejestrującego, na wydruku z urządzenia rejestrującego lub na planie pracy, najpóźniej po przybyciu do miejsca docelowego lub odpowiedniego miejsca postoju.

Każdy wydłużony okres pracy musi zostać zrekompensowany jakimkolwiek równoważnym okresem odpoczynku wykorzystywanym jednorazowo przed końcem trzeciego tygodnia następującego po danym tygodniu.

3. Pod warunkiem że nie zagraża to bezpieczeństwu drogowemu, każda ze Stron, a w przypadku Unii, państwo członkowskie, może przyznać wyjątki od art. 3–6 oraz uzależnić takie wyjątki od indywidualnych warunków na swoim terytorium lub, za zgodą drugiej Strony, na terytorium drugiej Strony, mające zastosowanie do przewozu:
 - a) pojazdami będącymi własnością organów publicznych, lub wynajmowanymi przez nie bez kierowcy, w celu wykonania transportu drogowego, które nie stanowią konkurencji dla prywatnych przewoźników drogowych towarów;
 - b) pojazdami używanymi lub wynajmowanymi bez kierowcy przez przedsiębiorstwa rolnicze, ogrodnicze, leśne, gospodarstwa rolne lub rybackie do przewozu towarów w ramach ich własnej działalności gospodarczej w promieniu do 100 km od bazy przedsiębiorstwa;
 - c) ciągnikami rolniczymi i leśnymi używanymi w działalności rolniczej lub leśnej, w promieniu do 100 km od bazy przedsiębiorstwa, które jest właścicielem takiego pojazdu lub które wynajmuje go lub użytkuje w ramach leasingu;
 - d) pojazdami lub zespołami pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 7,5 tony, używanymi przez przewoźników świadczących usługę powszechną do dostarczania przedmiotów w ramach usługi powszechnej. Pojazdów takich używa się wyłącznie w promieniu 100 km od bazy przedsiębiorstwa oraz pod warunkiem że prowadzenie pojazdów nie stanowi głównego zajęcia kierowcy;

- e) pojazdami poruszającymi się wyłącznie po wyspach o powierzchni nieprzekraczającej 2 300 km kw. w strefach, które nie są połączone z resztą terytorium kraju mostem, brodem lub tunelem przeznaczonym dla pojazdów silnikowych;
- f) pojazdami używanymi do transportu towarów w promieniu 100 km od bazy przedsiębiorstwa, z napędem na gaz ziemny lub ciekły lub z napędem elektrycznym, o dopuszczalnej masie całkowitej, łącznie z przyczepami lub naczepami, nieprzekraczającej 7,5 tony;
- g) pojazdami używanymi w związku z odprowadzaniem ścieków, ochroną przeciwpowodziową, konserwacją urządzeń zaopatrujących w wodę, gaz i elektryczność, konserwacją i kontrolą dróg, zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych i ich wywozem, usługami telegraficznymi i telefonicznymi, nadawaniem programów radiowych i telewizyjnych oraz wykrywaniem nadajników lub odbiorników radiowych lub telewizyjnych;
- h) specjalistycznymi pojazdami do przewozu wyposażenia cyrków i wesołych miasteczek;
- i) specjalnie wyposażonymi pojazdami szczególnego zastosowania, które w podstawowym zakresie służą celom edukacyjnym w czasie postoju;
- j) pojazdami używanymi do odbioru mleka z gospodarstw rolnych lub do odwożenia do nich pojemników na mleko lub produktów mlecznych przeznaczonych na paszę;
- k) specjalistycznymi pojazdami do przewozu pieniędzy lub przedmiotów wartościowych;
- l) pojazdami używanymi do przewozu odpadów lub tusz zwierzęcych nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;

- m) pojazdami używanymi wyłącznie na drogach wewnątrz obiektów, takich jak porty, obszary międzyportowe oraz terminale kolejowe;
 - n) pojazdami wykorzystywanymi do przewozu żywych zwierząt z gospodarstw na miejscowe targowiska i z powrotem lub z targowisk do miejscowych rzeźni w promieniu do 100 km;
 - o) pojazdami lub zespołami pojazdów wykorzystywanymi przez przedsiębiorstwo budowlane do przewozu maszyn budowlanych w promieniu do 100 km od bazy przedsiębiorstwa oraz pod warunkiem że prowadzenie pojazdów nie stanowi głównego zajęcia kierowcy; oraz
 - p) pojazdami wykorzystywanymi do dostarczania betonu towarowego.
4. Pod warunkiem że warunki pracy kierowców i bezpieczeństwo ruchu drogowego nie są przez to zagrożone oraz że przestrzegane są limity określone w art. 3 sekcji 3 części B, Strona, a w przypadku Unii, państwo członkowskie, może przyznać tymczasowe wyjątki od stosowania art. 4, 5 i 6 niniejszej sekcji w odniesieniu do operacji transportowych wykonywanych w wyjątkowych okolicznościach, zgodnie z procedurą mającą zastosowanie na terytorium danej Strony.

Tymczasowe wyjątki muszą być należycie uzasadniane i natychmiast zgłaszane drugiej Stronie. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego określa zasady tego powiadamiania. Każda ze Stron natychmiast publikuje te informacje na publicznej stronie internetowej oraz zapewnia, aby jej działania w zakresie egzekwowania przepisów uwzględniały wyjątek przyznany przez drugą Stronę.

SEKCJA 3

CZAS PRACY PRACOWNIKÓW
WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI ZWIĄZANE Z PRZEWOZEM

ARTYKUŁ 1

Zakres stosowania

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pracowników wykonujących czynności związane z przewozem, zatrudnionych przez przewoźników drogowych towarów Stron, wykonujących przejazdy, o których mowa w art. 462 niniejszej Umowy.

Niniejsza sekcja ma również zastosowanie do kierowców prowadzących działalność na własny rachunek.
2. W zakresie, w jakim niniejsza sekcja zawiera bardziej szczegółowe postanowienia dotyczące pracowników wykonujących czynności związane z przewozem, ma ona pierwszeństwo przed odpowiednimi postanowieniami art. 387 niniejszej Umowy.
3. Niniejsza sekcja uzupełnia postanowienia sekcji 2 części B, które mają pierwszeństwo przed postanowieniami niniejszej sekcji.
4. Strona może odstąpić od stosowania niniejszej sekcji w odniesieniu do pracowników wykonujących czynności związane z przewozem i kierowców prowadzących działalność na własny rachunek, wykonujących nie więcej niż dwa przejazdy w obie strony zgodnie z art. 462 niniejszej Umowy w ciągu miesiąca kalendarzowego.
5. Jeżeli Strona odstępuje od stosowania niniejszej sekcji zgodnie z ust. 4, Strona ta powiadamia o tym drugą Stronę.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- 1) „czas pracy” oznacza:
 - a) w przypadku pracowników wykonujących czynności związane z przewozem: czas od rozpoczęcia do zakończenia pracy, w którym pracownik wykonujący czynności związane z przewozem znajduje się na swoim stanowisku pracy, jest w dyspozycji pracodawcy i wykonuje swoje funkcje lub czynności, to znaczy:
 - czas poświęcony na wszystkie działania w zakresie transportu drogowego, w szczególności:
 - (i) prowadzenie pojazdu;
 - (ii) załadunek i rozładunek;
 - (iii) pomaganie pasażerom we wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu;
 - (iv) sprzątanie i konserwację techniczną; oraz
 - (v) każdą inną pracę zmierzającą do zapewnienia bezpieczeństwa pojazdu i jego ładunku lub do wypełnienia obowiązków ustawowych lub wykonawczych bezpośrednio związanych z konkretną trwającą operacją transportową, włącznie z nadzorowaniem załadunku i rozładunku, formalnościami administracyjnymi z policją, urzędem celnym, urzędnikami imigracyjnymi itd.,

- okresy, w których kierowca nie może swobodnie dysponować swoim czasem i zobowiązany jest pozostawać na swoim stanowisku pracy, w gotowości do podjęcia zwykłej pracy, wraz z niektórymi zadaniami związanymi z dyżurowaniem, w szczególności podczas okresów oczekiwania na załadunek lub rozładunek, w przypadku gdy przewidywany czas ich trwania nie jest z góry znany, to znaczy przed odjazdem albo tuż przed rozpoczęciem danego okresu lub na mocy ogólnych warunków wynegocjowanych przez partnerów społecznych lub na warunkach wynikających z przepisów Stron;
- b) w przypadku kierowców prowadzących działalność na własny rachunek ta sama definicja ma zastosowanie do czasu od rozpoczęcia do zakończenia pracy, podczas którego kierowca prowadzący działalność na własny rachunek znajduje się na stanowisku pracy, pozostaje do dyspozycji klienta i wykonuje swoje funkcje lub czynności inne niż ogólne prace administracyjne, które nie są bezpośrednio związane z konkretną trwającą operacją transportową.

Przerwy, o których mowa w art. 4, okresy odpoczynku, o których mowa w art. 5, oraz – bez uszczerbku dla przepisów Stron lub porozumień między partnerami społecznymi, stanowiących, że takie okresy powinny podlegać rekompensacie lub ograniczeniu – okresy gotowości, o których mowa w pkt 2 niniejszego artykułu, są wyłączone z czasu pracy;

2) „okresy gotowości” oznaczają:

- okresy inne niż te odnoszące się do przerw i czasu odpoczynku, podczas których pracownik wykonujący czynności związane z przewozem nie musi pozostawać na swoim stanowisku pracy, ale musi być w stanie odpowiedzieć na wszelkie wezwania do rozpoczęcia lub wznowienia prowadzenia pojazdu lub do wykonania innej pracy. W szczególności do takich okresów gotowości należą okresy, w których pracownik wykonujący czynności związane z przewozem towarzyszy pojazdowi transportowanemu promem lub koleją, a także okresy oczekiwania na granicy lub wynikające z zakazu ruchu,

- okresy te i ich przewidywany czas trwania muszą być z góry znane pracownikowi wykonującemu czynności związane z przewozem, to znaczy przed odjazdem albo tuż przed właściwym rozpoczęciem danego okresu lub na mocy ogólnych warunków wynegocjowanych przez partnerów społecznych, lub na warunkach wynikających z przepisów Stron,
 - dla pracowników wykonujących czynności związane z przewozem jadących w zespole czas spędzony na siedzeniu obok kierowcy lub na kuszecie, gdy pojazd jest w ruchu;
- 3) „stanowisko pracy” oznacza:
- lokalizację głównego miejsca prowadzenia działalności przez przewoźnika drogowego towarów, dla którego obowiązki wypełnia osoba wykonująca czynności związane z transportem drogowym, wraz z różnymi zależnymi miejscami prowadzenia działalności, niezależnie od tego, czy znajdują się one w tym samym miejscu, co siedziba główna lub główne miejsce prowadzenia działalności,
 - pojazd używany przez osobę wykonującą czynności związane z transportem drogowym podczas wykonywania obowiązków, oraz
 - każde inne miejsce, w którym prowadzone są czynności związane z transportem;
- 4) „pracownik wykonujący czynności związane z przewozem” oznacza – do celów niniejszej sekcji – każdego pracownika wchodzącego w skład personelu podróżującego, w tym stażystę i praktykanta, który pracuje dla przedsiębiorstwa wykonującego drogowe usługi transportowe pasażerskie lub towarowe na terytorium drugiej Strony;

- 5) „kierowca prowadzący działalność na własny rachunek” oznacza każdą osobę, której głównym zajęciem jest zarobkowy transport drogowy towarów, która jest uprawniona do pracy dla siebie i która nie jest związana z pracodawcą umową o pracę lub jakimkolwiek innym hierarchicznym stosunkiem pracy, która może swobodnie organizować daną działalność zawodową, której dochody zależą bezpośrednio od osiągniętych zysków i która ma swobodę, indywidualnie lub w drodze współpracy między kierowcami prowadzącymi działalność na własny rachunek, utrzymywania stosunków handlowych z wieloma klientami.

Do celów niniejszej sekcji kierowcy, którzy nie spełniają tych kryteriów, podlegają tym samym obowiązkom i korzystają z takich samych praw, jak te przewidziane dla pracowników wykonujących czynności związane z przewozem drogowym w niniejszej sekcji;

- 6) „osoba wykonująca czynności związane z transportem drogowym” oznacza każdego pracownika wykonującego czynności związane z przewozem lub kierowcę prowadzącego działalność na własny rachunek wykonującego takie czynności;
- 7) „tydzień” oznacza okres między godziną 00.00 w poniedziałek i godziną 24.00 w niedzielę;
- 8) „pora nocna” oznacza okres co najmniej czterech godzin, określony w prawie krajowym, między godziną 00.00 i godziną 07.00; oraz
- 9) „praca w porze nocnej” oznacza każdą pracę wykonywaną w porze nocnej.

ARTYKUŁ 3

Maksymalny tygodniowy wymiar czasu pracy

1. Każda ze Stron wprowadza niezbędne środki w celu zapewnienia, aby średni tygodniowy wymiar czasu pracy nie przekraczał 48 godzin. Maksymalny tygodniowy czas pracy może być przedłużony do 60 godzin jedynie wówczas, gdy w ciągu czterech miesięcy nie została przekroczona średnia 48 godzin na tydzień.
2. Każda ze Stron wprowadza środki niezbędne do zapewnienia, aby czas pracy dla różnych pracodawców był sumą godzin pracy. Pracodawca zwraca się na piśmie do danego pracownika wykonującego czynności związane z przewozem o wykaz czasu przepracowanego dla innego pracodawcy. Pracownik wykonujący czynności związane z przewozem dostarcza taką informację na piśmie.

ARTYKUŁ 4

Przerwy

Każda ze Stron wprowadza środki niezbędne do zapewnienia, aby – bez uszczerbku dla postanowień sekcji 2 części B niniejszego załącznika – osoby wykonujące czynności związane z transportem drogowym w żadnym wypadku nie pracowały dłużej niż sześć kolejnych godzin bez przerwy. Czas pracy rozdziela się przerwą co najmniej trzydziestominutową, jeśli liczba godzin pracy wynosi od sześciu do dziewięciu, i co najmniej czterdziestopięciminutową, jeśli liczba godzin pracy wynosi co najmniej dziewięć godzin.

Przerwy mogą być dzielone dalej na okresy co najmniej piętnastominutowe.

ARTYKUŁ 5

Okresy odpoczynku

Do celów niniejszej sekcji praktykanci i stażyści, którzy pracują dla przedsiębiorstwa wykonującego drogowe usługi transportowe pasażerskie lub towarowe na terytorium drugiej Strony, objęci są tymi samymi przepisami dotyczącymi czasu odpoczynku, co inni pracownicy wykonujący czynności związane z przewozem zgodnie z sekcją 2 części B niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 6

Praca w porze nocnej

Każda ze Stron wprowadza niezbędne środki w celu zapewnienia, aby:

- a) jeśli wykonywana jest praca w porze nocnej, dobowy czas pracy nie przekraczał dziesięciu godzin w każdym dwudziestoczegogodzinnym okresie; oraz
- b) rekompensata za pracę w porze nocnej przyznawana była zgodnie z krajowymi środkami ustawodawczymi, porozumieniami zbiorowymi, porozumieniami między obiema stronami branży lub krajową praktyką, pod warunkiem że taka rekompensata nie zagraża bezpieczeństwu drogowemu.

ARTYKUŁ 7

Odstępstwa

1. Odstępstwa od art. 3 i 6 mogą, z przyczyn obiektywnych lub technicznych lub z przyczyn związanych z organizacją pracy, być przyjęte w drodze porozumień zbiorowych, porozumień między przedstawicielami pracodawców i pracowników lub, jeśli jest to niemożliwe, przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, pod warunkiem odbycia konsultacji z przedstawicielami danych pracodawców i pracowników oraz dokonania starań w celu zachęcenia do wszelkich odpowiednich form dialogu społecznego.
2. Możliwość odstąpienia od art. 3 nie może skutkować ustanowieniem dłuższego okresu referencyjnego niż sześć miesięcy dla obliczania średniego tygodniowego czasu pracy wynoszącego czterdzieści osiem godzin.
3. Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego informowany jest o odstępstwach stosowanych przez Stronę zgodnie z ust. 1.

ARTYKUŁ 8

Informacja i rejestry

Każda ze Stron zapewnia, aby:

- a) pracownicy wykonujący czynności związane z przewozem byli informowani o odpowiednich wymogach krajowych, przepisach wewnętrznych przewoźnika drogowego towarów i porozumieniach między partnerami społecznymi, w szczególności o porozumieniach zbiorowych i wszelkich porozumieniach przedsiębiorstw, zawartych na podstawie niniejszej sekcji; oraz
- b) czas pracy osób wykonujących czynności związane z transportem drogowym był rejestrowany. Rejestry przechowywane są przez co najmniej dwa lata po zakończeniu objętego nimi okresu. Pracodawcy są odpowiedzialni za rejestrowanie czasu pracy pracowników wykonujących czynności związane z przewozem. Na wniosek pracownika wykonującego czynności związane z przewozem pracodawca dostarczy mu kopie rejestrów przepracowanych godzin.

ARTYKUŁ 9

Korzystniejsze postanowienia

Niniejsza sekcja nie ma wpływu na prawo każdej ze Stron do wprowadzenia przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych korzystniejszych dla ochrony zdrowia i bezpieczeństwa osób wykonujących czynności związane z transportem drogowym ani na prawa tych osób do ułatwiania lub zezwalania na stosowanie porozumień zbiorowych lub innych porozumień między dwiema stronami branży, które są korzystniejsze dla ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników wykonujących czynności związane z przewozem. Zasady te stosuje się w sposób niedyskryminujący.

SEKCJA 4

UŻYTKOWANIE TACHOGRAFÓW PRZEZ KIEROWCÓW

ARTYKUŁ 1

Przedmiot i zasady

Niniejsza sekcja ustanawia wymogi dotyczące pojazdów objętych zakresem stosowania sekcji 2 części B w odniesieniu do użytkowania tachografów, o których mowa w art. 465 ust. 1 lit. b) niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2

Definicje

1. Do celów niniejszej sekcji stosuje się definicje zawarte w art. 2 sekcji 2 części B.
2. Poza definicjami, o których mowa w ust. 1, do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- a) „tachograf” lub „urządzenie rejestrujące” oznacza urządzenie przeznaczone do instalowania w pojazdach w celu automatycznego lub półautomatycznego wyświetlania, rejestrowania, drukowania, przechowywania i wysyłania szczegółowych danych dotyczących ruchu, w tym prędkości, takich pojazdów, oraz o niektórych okresach aktywności osób kierujących tymi pojazdami;
- b) „wykresówka” oznacza kartę wkładaną do tachografu analogowego, przeznaczoną do zapisywania i przechowywania zarejestrowanych danych, na której urządzenia znakujące tachografu analogowego zapisują w sposób ciągły informacje, które mają być rejestrowane;
- c) „karta do tachografu” oznacza inteligentną kartę przeznaczoną do użytku w tachografie umożliwiającą identyfikację przez tachograf roli posiadacza karty oraz przesyłanie i przechowywanie danych;
- d) „karta kierowcy” oznacza kartę do tachografu, która identyfikuje kierowcę i umożliwia przechowywanie danych dotyczących czynności kierowcy, wydaną konkretnemu kierowcy przez organ właściwy Strony;
- e) „tachograf analogowy” oznacza tachograf zgodny ze specyfikacjami zawartymi w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014¹, dostosowanym przez dodatek 31-B-4-1;

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego (Dz.U. UE L 60 z 28.2.2014, s. 1).

- f) „tachograf cyfrowy” oznacza tachograf zgodny z jednym z następujących zestawów specyfikacji, dostosowanym zgodnie z dodatkiem 31-B-4-2:
- załącznik IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 mający zastosowanie do dnia 30 września 2011 r.;
 - załącznik IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 mający zastosowanie od dnia 1 października 2011 r.; lub
 - załącznik IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 mający zastosowanie od dnia 1 października 2012 r.;
- g) „inteligentny tachograf 1” oznacza tachograf zgodny z załącznikiem IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799¹ mającym zastosowanie od dnia 15 czerwca 2019 r., dostosowanym dodatkiem 31-B-4-3;
- h) „inteligentny tachograf 2” oznacza tachograf spełniający następujące wymogi:
- automatyczne rejestrowanie przekroczenia granicy,
 - rejestrowanie czynności załadunku i rozładunku,
 - rejestrowanie, czy pojazd jest używany do przewozu towarów czy osób, oraz

¹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/799 z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 ustanawiającego wymogi dotyczące budowy, sprawdzania, instalacji, użytkowania i naprawy tachografów oraz ich elementów składowych (Dz.U. UE L 139 z 26.5.2016, s. 1).

- specyfikacje, które mają zostać określone w aktach wykonawczych, o których mowa w art. 11 akapit pierwszy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014¹, dostosowane decyzją Specjalnego Komitetu ds. Transportu Drogowego;
- i) „zdarzenie” oznacza odbiegające od normy działanie wykryte przez tachograf, które może być spowodowane próbą oszustwa;
- j) „karta nieważna” oznacza kartę wykrytą jako wadliwa lub kartę, której wstępne uwierzytelnienie nie jest możliwe lub której okres ważności jeszcze się nie rozpoczął lub już upłynął;

ARTYKUŁ 3

Użytkowanie kart kierowcy

1. Karta kierowcy jest imienna.
2. Kierowca może posiadać nie więcej niż jedną ważną kartę kierowcy i jest uprawniony do użytkowania jedynie swojej własnej spersonalizowanej karty kierowcy. Kierowca nie może użytkować karty uszkodzonej lub karty, której okres ważności upłynął.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego (Dz.U. UE L 60 z 28.2.2014, s. 1).

ARTYKUŁ 4

Wydawanie kart kierowcy

1. Karty kierowcy wydawane są na wniosek kierowcy przez właściwy organ Strony, na terytorium której znajduje się miejsce stałego zamieszkania kierowcy.
2. Do celów niniejszego artykułu „miejsce stałego zamieszkania” oznacza miejsce, w którym dana osoba zwykle mieszka, to znaczy przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym, ze względu na więzi osobiste i zawodowe, a w przypadku osoby niezwiązanej z danym miejscem zawodowo, ze względu na więzi osobiste, które wskazują na istnienie ścisłych związków pomiędzy tą osobą a miejscem, w którym mieszka.

Jednakże za miejsce stałego zamieszkania osoby, której więzi zawodowe znajdują się w miejscu innym niż jej więzi osobiste i która w związku z tym mieszka na przemian w różnych miejscach położonych na terytorium obu Stron, uważa się miejsce, w którym posiada ona więzi osobiste, pod warunkiem że osoba ta powraca tam regularnie. Ten ostatni warunek nie musi być spełniony w przypadku, gdy dana osoba mieszka na terytorium Strony w celu wykonania umowy o pracę na czas określony.

3. Kierowcy potwierdzają swoje miejsce stałego zamieszkania za pomocą wszelkich odpowiednich środków, takich jak ich dowód tożsamości lub jakiegokolwiek inny ważny dokument.

ARTYKUŁ 5

Przedłużanie ważności kart kierowcy

W przypadku gdy kierowca zamierza przedłużyć ważność swojej karty kierowcy, składa wniosek do właściwych organów Strony swojego miejsca stałego zamieszkania nie później niż 15 dni roboczych przed upływem okresu ważności karty.

ARTYKUŁ 6

Użytkowanie kart kierowcy i wykresówek

1. Kierowcy użytkują wykresówki lub karty kierowcy w każdym dniu, w którym prowadzą pojazd, począwszy od przejścia pojazdu. Wykresówki ani karty kierowcy nie wyjmuje się z urządzenia rejestrującego przed zakończeniem dziennego okresu pracy, chyba że jej wyjęcie jest dopuszczalne z innych powodów lub jest niezbędne do wprowadzenia symbolu państwa po przekroczeniu granicy. Wykresówka lub karta kierowcy nie może być używana przez okres dłuższy niż ten, na który jest przeznaczona.
2. Kierowcy odpowiednio chronią wykresówki lub karty kierowcy i nie używają zabrudzonych lub uszkodzonych wykresówek lub kart kierowcy. Kierowca zapewnia, biorąc pod uwagę długość okresu pracy, możliwość prawidłowego drukowania danych z tachografu na żądanie funkcjonariusza służb kontrolnych w przypadku kontroli.

3. Jeżeli w wyniku oddalenia się od pojazdu kierowca nie jest w stanie używać tachografu zainstalowanego w pojeździe, okresy, o których mowa w ust. 5 lit. b) ppkt (ii), (iii) oraz (iv):
- a) jeśli pojazd wyposażony jest w tachograf analogowy – wprowadza się na wykresówkę ręcznie, w drodze automatycznej rejestracji lub innym sposobem, czytelnie i nie brudząc wykresówki; lub
 - b) jeśli pojazd wyposażony jest w tachograf cyfrowy, tachograf inteligentny 1 lub tachograf inteligentny 2 – wprowadza się na kartę kierowcy przy użyciu urządzenia do manualnego wprowadzania danych, w jakie wyposażony jest tachograf.

Każda ze Stron nie nakłada na kierowców obowiązku przedkładania formularzy potwierdzających ich czynności w trakcie oddalenia się od pojazdu.

4. W przypadku gdy w pojeździe wyposażonym w tachograf cyfrowy, tachograf inteligentny 1 lub tachograf inteligentny 2 znajduje się więcej niż jeden kierowca, każdy z kierowców zapewnia, aby ich karty kierowcy zostały włożone we właściwe czytniki tachografu.

W przypadku gdy w pojeździe wyposażonym w tachograf analogowy znajduje się więcej niż jeden kierowca, kierowcy zmieniają odpowiednio wykresówki, aby właściwe informacje były zapisywane na wykresówce kierowcy faktycznie prowadzącego pojazd.

5. Kierowcy:

- a) zapewniają zgodność czasu zapisywanego na wykresówce z czasem urzędowym kraju rejestracji pojazdu;
- b) obsługują przełączniki umożliwiające osobną i wyraźną rejestrację następujących okresów:
- (i) pod symbolem : czas prowadzenia pojazdu;
 - (ii) pod symbolem : „inna praca”, która oznacza wszelkie czynności inne niż prowadzenie pojazdu, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a) części B sekcja 3, a także wszelkie prace wykonywane dla tego samego lub innego pracodawcy w sektorze transportowym lub poza nim;
 - (iii) pod symbolem : „dostępność”, zgodnie z definicją w art. 2 lit. b) sekcji 3 części B,
 - (iv) pod symbolem : przerwy, odpoczynek, urlop wypoczynkowy lub zwolnienie lekarskie; oraz
 - (v) pod symbolem „prom/pociąg”: dodatkowo oprócz symbolu : okres odpoczynku spędzany na promie lub w pociągu zgodnie z wymogami art. 6 ust. 12 sekcji 2 części B.

6. Każdy z kierowców pojazdu wyposażonego w analogowy tachograf wprowadza do swojej wykresówki następujące informacje:
- a) na początku używania wykresówki – nazwisko i imię kierowcy;
 - b) datę i miejsce rozpoczęcia używania wykresówki oraz datę i miejsce zakończenia jej używania;
 - c) numer rejestracyjny każdego pojazdu, do którego został przydzielony kierowca, zarówno na początku pierwszej jazdy zapisanej na wykresówce, jak i następnych, w przypadku zmiany pojazdu, w czasie używania danej wykresówki;
 - d) wskazania licznika długości drogi:
 - (i) przy rozpoczęciu pierwszej jazdy zarejestrowanej na wykresówce;
 - (ii) przy zakończeniu ostatniej jazdy zarejestrowanej na wykresówce;
 - (iii) w przypadku zmiany pojazdu w ciągu dnia pracy – wskazanie licznika w pierwszym pojeździe, do którego kierowca był przydzielony oraz wskazanie licznika w kolejnym pojeździe;
 - e) czas, kiedy miała miejsce każda zmiana pojazdu; oraz

- f) symbole państw, w których rozpoczyna i kończy dzienny okres pracy. Kierowca wprowadza również symbol państwa, do którego wjechał po przekroczeniu granicy państwa członkowskiego UE i Zjednoczonego Królestwa, na początku pierwszego postoju kierowcy w tym państwie członkowskim lub w Zjednoczonym Królestwie. Pierwszy postój odbywa się w najbliższym możliwym miejscu postoju na granicy lub zaraz po jej przekroczeniu. Jeżeli przekroczenie granicy odbywa się promem lub pociągiem, kierowca wpisuje symbol państwa w porcie lub stacji przybycia.
7. Kierowca wprowadza w tachografie cyfrowym symbole państw, w których rozpoczyna i kończy dzienny okres pracy.

Od dnia 2 lutego 2022 r. kierowca wprowadza również symbol państwa, do którego wjechał po przekroczeniu granicy państwa członkowskiego i Zjednoczonego Królestwa, na początku pierwszego postoju kierowcy w tym państwie członkowskim lub w Zjednoczonym Królestwie. Pierwszy postój odbywa się w najbliższym możliwym miejscu postoju na granicy lub zaraz po jej przekroczeniu. Jeżeli przekroczenie granicy odbywa się promem lub pociągiem, kierowca wpisuje symbol państwa w porcie lub stacji przybycia.

Państwo członkowskie lub Zjednoczone Królestwo może wymagać od kierowców pojazdów używanych w operacjach transportowych wykonywanych na ich terytorium dodania bardziej szczegółowych danych geograficznych do symbolu państwa, pod warunkiem że każda ze Stron powiadomi z wyprzedzeniem drugą Stronę o tych szczegółowych specyfikacjach geograficznych.

Kierowcy nie muszą wprowadzać informacji, o których mowa w pierwszym zdaniu akapitu pierwszego, jeśli tachograf rejestruje automatycznie dane dotyczące lokalizacji.

ARTYKUŁ 7

Właściwe użytkowanie tachografów

1. Przedsiębiorstwa transportowe oraz kierowcy zapewniają prawidłowe funkcjonowanie i właściwe użytkowanie tachografów i kart kierowcy. Przedsiębiorstwa transportowe oraz kierowcy stosujący tachografy analogowe zapewniają ich prawidłowe funkcjonowanie i właściwe użytkowanie wykresówek.
2. Zakazuje się fałszowania, ukrywania, usuwania lub niszczenia danych zarejestrowanych na wykresówkach lub przechowywanych w tachografie lub na karcie kierowcy, lub zarejestrowanych na wydrukach z tachografu. Każda forma manipulowania tachografem, wykresówką lub kartą kierowcy, która mogłaby spowodować sfałszowanie, usunięcie lub zniszczenie danych lub informacji wydrukowanych, jest zakazana. W pojeździe nie może znajdować się jakiegokolwiek urządzenie, które mogłoby zostać użyte w tym celu.

ARTYKUŁ 8

Skradzione, zagubione lub wadliwe karty kierowcy

1. Organy wydające Stron prowadzą rejestr kart wydanych, skradzionych, zagubionych lub uszkodzonych w okresie odpowiadającym przynajmniej okresowi ich ważności.
2. W przypadku gdy karta kierowcy zostanie uszkodzona lub działa wadliwie, kierowca zwraca ją do właściwego organu w kraju swojego miejsca stałego zamieszkania. Kradzież karty kierowcy zgłasza się formalnie właściwemu organowi państwa, w którym nastąpiła kradzież.

3. Każde zaginięcie karty kierowcy zgłasza się w drodze formalnego zawiadomienia właściwych organów Strony wydającej oraz właściwych organów Strony, na której terytorium kierowca ma miejsce stałego zamieszkania, o ile są one różne.
4. W przypadku gdy karta kierowcy została uszkodzona, działa wadliwie, została zagubiona lub skradziona, kierowca w terminie siedmiu dni występuje o kartę zastępczą do właściwych organów Strony, na której terytorium kierowca ma miejsce stałego zamieszkania.
5. W sytuacjach określonych w ust. 4 kierowca może kontynuować jazdę bez karty kierowcy przez maksymalnie 15 dni lub przez dłuższy okres, jeśli niezbędny jest powrót pojazdu do bazy, pod warunkiem że kierowca może wykazać brak możliwości przedstawienia lub użycia karty podczas tego okresu.

ARTYKUŁ 9

Uszkodzone karty kierowcy i wykresówki

1. W przypadku uszkodzenia wykresówki zawierającej zapisy lub karty kierowcy, kierowcy przechowują uszkodzoną wykresówkę lub kartę kierowcy wraz z zapasową wykresówką użytą w celu jej zastąpienia.
2. W przypadku uszkodzenia karty kierowcy, jej wadliwego działania, zagubienia lub kradzieży kierowca:
 - a) na początku swojej trasy drukuje dane prowadzonego przez siebie pojazdu i wpisuje na tym wydruku:

- (i) dane umożliwiające identyfikację kierowcy (imię i nazwisko, numer karty kierowcy lub prawa jazdy), wraz ze swoim podpisem; oraz
 - (ii) okresy, o których mowa w art. 6 ust. 5 lit. b) ppkt (ii), (iii) oraz (iv);
- b) na końcu trasy drukuje informacje odnoszące się do okresów zarejestrowanych przez tachograf, zapisuje wszelkie okresy innej pracy, okresy gotowości i odpoczynku, od sporządzenia wydruku na początku trasy, które nie zostały zarejestrowane przez tachograf, oraz zaznacza na tym dokumencie dane umożliwiające identyfikację kierowcy (imię i nazwisko, numer karty kierowcy lub prawa jazdy), wraz ze swoim podpisem.

ARTYKUŁ 10

Zapisy przechowywane przez kierowcę

1. W przypadku gdy kierowca prowadzi pojazd wyposażony w tachograf analogowy, musi być on w stanie okazać, na każde żądanie upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych:
 - (i) wykresówki z bieżącego dnia i z poprzednich 28 dni;
 - (ii) kartę kierowcy, jeśli ją posiada; oraz
 - (iii) wszelkie zapisy odręczne i wydruki sporządzone w ciągu bieżącego dnia i poprzednich 28 dni.

2. W przypadku gdy kierowca prowadzi pojazd wyposażony w tachograf cyfrowy, tachograf inteligentny 1 lub tachograf inteligentny 2, musi być w stanie okazać, na każde żądanie upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych:
- (i) swoją kartę kierowcy;
 - (ii) wszelkie zapisy odręczne i wydruki sporządzone w ciągu bieżącego dnia i poprzednich 28 dni; oraz
 - (iii) wykresówki odpowiadające okresowi, o którym mowa w ppkt (ii), w trakcie którego prowadził on pojazd wyposażony w tachograf analogowy.
- Od dnia 31 grudnia 2024 r. okres 28 dni, o którym mowa w ust. 1 ppkt (i) oraz (iii) i w ust. 2 ppkt (ii) niniejszego artykułu, zastępuje się okresem 56 dni.
3. Upoważniony funkcjonariusz służb kontrolnych może sprawdzić przestrzeganie sekcji 2 części B poprzez analizę wykresówek, wyświetlonych, wydrukowanych lub pobranych danych zapisanych przez tachograf lub na karcie kierowcy, lub, w przypadku ich braku, wszelkich innych dokumentów pomocniczych, uzasadniających nieprzestrzeganie postanowień tej sekcji.

ARTYKUŁ 11

Procedury dla kierowców w przypadku wadliwego działania urządzeń

W czasie gdy tachograf nie działa lub działa wadliwie, kierowca zaznacza dane umożliwiające jego identyfikację (imię i nazwisko, numer karty kierowcy lub numer prawa jazdy) wraz ze swoim podpisem, a także informacje dotyczące różnych okresów, które nie były prawidłowo rejestrowane lub drukowane przez tachograf:

- a) na wykresówce lub wykresówkach; lub
- b) na tymczasowej wykresówce, którą należy dołączyć do wykresówki, lub którą należy przechowywać wraz z kartą kierowcy.

ARTYKUŁ 12

Środki egzekwowania przepisów

1. Każda ze Stron wprowadza wszystkie odpowiednie środki w celu zapewnienia przestrzegania postanowień sekcji 2,3 i 4 części B niniejszego załącznika, w szczególności poprzez zapewnienie co roku odpowiedniego poziomu kontroli drogowych i kontroli przeprowadzanych w pomieszczeniach przedsiębiorstw obejmujących szeroki i reprezentatywny przekrój pracowników wykonujących czynności związane z przewozem, kierowców, przedsiębiorstw i pojazdów wszystkich kategorii transportu objętych zakresem stosowania tych sekcji.

Właściwe organy każdej ze Stron organizują kontrole w taki sposób, aby:

- (i) w każdym roku kalendarzowym kontrolowano co najmniej 3 % dni przepracowanych przez kierowców pojazdów objętych zakresem stosowania sekcji 2 części B; oraz
- (ii) co najmniej 30 % całkowitej liczby skontrolowanych dni roboczych podlegało kontroli drogowej, a co najmniej 50 % odbywało się w pomieszczeniach przedsiębiorstw.

Elementy kontroli drogowych obejmują:

- (i) dzienne i tygodniowe okresy prowadzenia pojazdu, przerwy oraz dzienne i tygodniowe okresy odpoczynku;
- (ii) wykresówki z dni poprzednich, które muszą znajdować się w pojeździe, lub dane przechowywane przez ten sam okres na karcie kierowcy lub w pamięci tachografu lub na wydrukach, gdy jest to wymagane; oraz
- (iii) prawidłowe funkcjonowanie tachografu.

Kontrole te przeprowadza się bez dyskryminacji między pojazdami, przedsiębiorstwami i kierowcami, niezależnie od tego, czy są rezydentami, czy nie, oraz niezależnie od miejsca rozpoczęcia lub przeznaczenia podróży lub rodzaju tachografu.

Oprócz elementów podlegających kontrolom drogowym elementy kontroli w pomieszczeniach przedsiębiorstw obejmują:

- (i) tygodniowe okresy odpoczynku oraz okresy prowadzenia pojazdu między tymi okresami odpoczynku;

- (ii) dwutygodniowe okresy prowadzenia pojazdu;
 - (iii) rekompensatę za skrócone tygodniowe okresy odpoczynku zgodnie z art. 6 ust. 6 i 7 sekcji 2 części B; oraz
 - (iv) używanie wykresówek lub przyrządów rejestrujących oraz danych karty kierowcy i wydruków lub organizacji czasu pracy kierowców.
2. Jeżeli wyniki kontroli drogowej przeprowadzonej w stosunku do kierowcy pojazdu zarejestrowanego na terytorium drugiej Strony dają podstawy, by sądzić, że miały miejsce naruszenia, które nie mogą być wykryte podczas kontroli z powodu braku niezbędnych danych, właściwe organy każdej ze Stron udzielają sobie wzajemnej pomocy w celu wyjaśnienia sytuacji. W przypadkach gdy w tym celu właściwe organy Strony przeprowadzają kontrolę w pomieszczeniach przedsiębiorstwa, wyniki tej kontroli przekazywane są właściwym organom drugiej Strony.
 3. Właściwe organy Stron współpracują ze sobą przy organizacji skoordynowanych kontroli drogowych.
 4. Każda ze Stron wprowadza system oceny ryzyka dla przedsiębiorstw w oparciu o względną liczbę i wagę wszelkich naruszeń określonych w dodatku 31-A-1-1 oraz wszelkich naruszeń zawartych w wykazie sporządzonym przez Specjalny Komitet ds. Transportu Drogowego zgodnie z art. 6 ust. 3 sekcji 1 część A, których dopuściło się dane przedsiębiorstwo.
 5. Przedsiębiorstwa o wysokim stopniu ryzyka kontroluje się dokładniej i częściej.

6. Każda ze Stron, a w przypadku Unii każde z państw członkowskich, umożliwia swoim właściwym organom nałożenie sankcji na przewoźnika drogowego towarów lub kierowcę za naruszenie mających zastosowanie przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdu, przerw i okresów odpoczynku wykrytych na jego terytorium i w odniesieniu do których nie nałożono jeszcze sankcji, nawet jeżeli naruszenie to zostało popełnione na terytorium drugiej Strony lub, w przypadku Unii, na terytorium państwa członkowskiego lub państwa trzeciego.

Dodatek 31-B-4-1**DOSTOSOWANIA DO SPECYFIKACJI TECHNICZNYCH
TACHOGRAFU ANALOGOWEGO**

Załącznik I do rozporządzenia ((UE) nr 165/2014 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- a) w sekcji III (Wymagania dotyczące konstrukcji urządzenia rejestrującego) w podsekcji c) pkt 4.1 (Instrumenty rejestrujące) wyrażenie „art. 34 ust. 5 lit. b) ppkt (ii), (iii) i (iv) niniejszego rozporządzenia” zastępuje się wyrażeniem „art. 6 ust. 5 lit. b) ppkt (ii), (iii) oraz (iv) sekcji 4 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”;
- b) w sekcji III (Wymagania dotyczące konstrukcji urządzenia rejestrującego) w podsekcji c) pkt 4.2 (Instrumenty rejestrujące) wyrażenie „art. 34 niniejszego rozporządzenia” zastępuje się wyrażeniem „art. 6 ust. 5 sekcji 4 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”;
- c) w sekcji IV (Wykresówki) w podsekcji a) (Punkty ogólne) ust. 1 akapit trzeci wyrażenie „art. 34 niniejszego rozporządzenia” zastępuje się wyrażeniem „art. 6 ust. 6 sekcji 4 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”;

- d) w sekcji V (Instalacja urządzenia rejestrującego) w ust. 5 akapit pierwszy wyrażenie „niniejsze rozporządzenie” zastępuje się wyrażeniem „sekcja 4 części B i sekcja 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- e) w sekcji V (Instalacja urządzenia rejestrującego) w ust. 5 akapit trzeci wyrażenie „część A załącznika II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/46/WE” zastępuje się wyrażeniem „ujednolicona rezolucja w sprawie budowy pojazdów (R.E.3)”, a wyrażenie „niniejsze rozporządzenie” zastępuje się wyrażeniem „sekcja 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- f) w sekcji VI (Kontrole i inspekcje) w tekście przed ust. 1 po wyrazach „państwa członkowskie” dodaje się wyrazy „i Zjednoczone Królestwo”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- g) w sekcji VI (Sprawdzenia i przeglądy), w ust. 1 akapit drugi (Certyfikacja nowych lub naprawionych przyrządów), po wyrazach „państwa członkowskie” dodaje się wyrazy „i Zjednoczone Królestwo”, a wyrażenie „niniejsze rozporządzenie” zastępuje się wyrażeniem „sekcja 4 części B i sekcja 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- h) w sekcji VI (Sprawdzenia i przeglądy) w ust. 3 lit. b) (Kontrole okresowe) po wyrazach „państwa członkowskiego” dodaje się wyrazy „i Zjednoczonego Królestwa”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Dodatek 31-B-4-2**DOSTOSOWANIA DO SPECYFIKACJI TECHNICZNYCH
TACHOGRAFU CYFROWEGO**

Załącznik IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 wraz z dodatkami do niego, wprowadzony rozporządzeniem Rady (WE) nr 2135/98¹, dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 1) w przypadku Zjednoczonego Królestwa odniesienia do „państwa członkowskiego” zastępuje się odniesieniami do „Strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych, z wyjątkiem odniesień w podsekcji IV (Wymagania dotyczące budowy i funkcjonalne dla kart do tachografów), pkt 174 i podsekcji VII (Wydawanie kart), pkt 268a;
- 2) wyrażenie „rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85” i „rozporządzenie (WE) nr 561/2006” zastępuje się wyrażeniem „sekcja 2 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Sekcję I (Definicje) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2135/98 z dnia 24 września 1998 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz dyrektywę 88/599/EWG dotyczącą stosowania rozporządzeń (EWG) nr 3820/85 i (EWG) nr 3821/85 (Dz.U. UE L 274 z 9.10.1998, s. 1).

3) lit. u) otrzymuje brzmienie:

„u) »skuteczny obwód kół« oznacza wartość średnią długości drogi przebytej przez każde z kół (napędowych) poruszającego się pojazdu podczas jednego pełnego obrotu. Pomiar tych długości drogi jest wykonywany w normalnych warunkach testowych zgodnie z definicją w wymaganiu 414 i wyrażony jest w postaci »l = ... mm«. Producenci pojazdów mogą zastąpić pomiar tych odległości obliczeniem teoretycznym, które uwzględnia rozkład ciężaru na osie, pojazd nieobciążony w normalnym stanie gotowym do jazdy, mianowicie z płynem chłodzącym, smarami, paliwem, narzędziami, kołem zapasowym i kierowcą. Metody takich teoretycznych obliczeń podlegają zatwierdzeniu przez właściwy organ Strony i mogą mieć miejsce wyłącznie przed aktywacją tachografu;”;

4) w lit. bb) odniesienie do „dyrektywy Rady 92/6/EWG” zastępuje się odniesieniem do „mającego zastosowanie prawa każdej ze Stron”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

5) lit. ii) otrzymuje brzmienie:

„»świadczenie zabezpieczenia« oznacza: procedurę polegającą na potwierdzeniu przez jednostkę certyfikującą wspólnych kryteriów, że badane urządzenie rejestrujące (lub jego element składowy) lub karta do tachografu spełniają wymogi bezpieczeństwa określone w dodatku 10 (Ogólne cele zabezpieczenia);”;

6) w lit. mm) odniesienie do „dyrektywy 92/23/EWG” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 54”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

- 7) w lit. nn) przypis 17 otrzymuje brzmienie:

„»Numer identyfikacyjny pojazdu« oznacza ustaloną kombinację znaków przypisanych do każdego pojazdu przez producenta, składającą się z dwóch sekcji: pierwszy, składający się z nie więcej niż sześciu znaków (liter lub cyfr), określających ogólne cechy pojazdu, w szczególności typ i model; drugiej, składającej się z ośmiu znaków, z których pierwsze cztery mogą być literami lub cyframi, a pozostałe cztery tylko cyframi, umożliwiającej w połączeniu z pierwszą sekcją jednoznaczną identyfikację danego pojazdu.”;

- 8) lit. rr) tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:

„- zainstalowana i stosowana wyłącznie w pojazdach kategorii M1 i N1 zgodnie z definicją z ujednoliconej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3);”;

Sekcję II (Ogólne cechy i funkcje urządzenia rejestrującego) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 9) w pkt 004 skreśla się ostatni akapit.

Sekcję III (Wymagania dotyczące konstrukcji i funkcjonalności urządzeń rejestrujących) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 10) w pkt 065 odniesienie do „dyrektywy 2007/46/WE” zastępuje się odniesieniem do „skonsolidowanej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3)”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

- 11) w pkt 162 odniesienie do „dyrektywy Komisji 95/54/WE z dnia 31 października 1995 r. dostosowującej do postępu technicznego dyrektywę Rady 72/245/EWG” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Sekcję IV (Wymagania budowlane i funkcjonalne dotyczące kart do tachografów) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 12) w pkt 174 wyrażenie „UK: Zjednoczone Królestwo” zastępuje się wyrażeniem „W przypadku Zjednoczonego Królestwa znakiem wyróżniającym jest UK”;
- 13) w pkt 185 odniesienie do „terytorium Wspólnoty” zastępuje się odniesieniem do „terytorium Unii i Zjednoczonego Królestwa”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- 14) w pkt 188 odniesienie do „dyrektywy Komisji 95/54/WE z dnia 31 października 1995 r.” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- 15) w pkt 189 skreśla się ostatni akapit.

Sekcję V (Instalacja urządzeń rejestrujących) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 16) w pkt 250a odniesienie do „rozporządzenia (WE) nr 68/2009” zastępuje się odniesieniem do „dodatku 12 do niniejszego załącznika”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Sekcję VI (Kontrole, inspekcje i naprawy) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

17) zdanie wprowadzające otrzymuje brzmienie:

„Wymogi dotyczące okoliczności, w jakich można usunąć zamknięcia, o których mowa w art. 5 ust. 5 sekcji 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, określone są w rozdziale V pkt 3 niniejszego załącznika”;

18) w podsekcji 1 (Zatwierdzenie instalatorów lub warsztatów) odniesienie do „art. 12 ust. 1 niniejszego rozporządzenia” zastępuje się odniesieniem do „art. 5 ust. 1 i art. 8 sekcji 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”.

Sekcję VII (Wydawanie kart) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

19) w pkt 268a po wyrazach „państwa członkowskie”, gdziekolwiek występuje, dodaje się wyrazy „i Zjednoczone Królestwo”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Sekcję VIII (homologacja typu urządzeń rejestrujących i kart do tachografów) załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

20) w pkt 271 pomija się wyrażenie „zgodnie z art. 5 niniejszego rozporządzenia”.

Dodatek 1 (Słownik danych) do załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

21) w pkt 2.111 odniesienie do „dyrektywy 92/23 (EWG) 31.3.1992, Dz.U. L 129, s. 95” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 54”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Dodatek 9 (Wykaz homologacji typu minimalnych wymaganych badań) do załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

22) w ppkt 5.1 sekcji 2 (Badania funkcjonalności jednostki pojazdu) odniesienie do „dyrektywy 95/54/WE” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

23) w ppkt 5.1 sekcji 3 (Badania funkcjonalne czujnika ruchu) odniesienie do „dyrektywy 95/54/WE” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Dodatek 12 (Adaptor dla pojazdów kategorii M1 i N1) do załącznika IB do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

24) w sekcji 4 (Wymagania dotyczące budowy i funkcjonalności adaptera) w pkt 4.5 (Charakterystyka wydajności) ADA_023, wyrażenie „dyrektywa Komisji 2006/28/WE dostosowująca do postępu technicznego dyrektywę Rady 72/245/EWG” zastępuje się wyrażeniem „regulamin EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

- 25) w pkt 5.1 tabeli w podsekcji 7.2 (Świadectwo funkcjonalne) wyrażenie „dyrektywa 2006/28/WE” zastępuje się wyrażeniem „regulamin EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Dodatek 31-B-4-3**DOSTOSOWANIA DO SPECYFIKACJI TECHNICZNYCH
INTELIGENTNEGO TACHOGRAFU**

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/799 wraz z załącznikami i dodatkami do niego dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 1) w przypadku Zjednoczonego Królestwa odniesienia do „państwa członkowskiego” zastępuje się odniesieniami do „Strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych, z wyjątkiem odniesień w podsekcji 4.1 pkt 229 i w sekcji 7 pkt 424;
- 2) wyrazy „rozporządzenie (EWG) nr 3820/85” i „rozporządzenie (WE) nr 561/2006” zastępuje się wyrazami „sekcja 2 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- 3) wyrazy „rozporządzenie (UE) nr 165/2014” zastępuje się wyrazami „sekcja 4 części B i sekcja 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, z wyjątkiem odniesień w podsekcji 5.3 pkt 402 i w sekcji 7 pkt 424”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;
- 4) wyrazy „dyrektywa (UE) 2015/719” i „dyrektywa Rady 96/53/WE” zastępuje się wyrazami „sekcja 1 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Sekcję 1 (Definicje) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

5) lit. u) otrzymuje brzmienie:

„u) »obwód toczny kół« oznacza:

wartość średnią długości drogi przebytej przez każde z kół (napędowych) poruszającego się pojazdu podczas jednego pełnego obrotu. Pomiar tych długości drogi jest wykonywany w normalnych warunkach testowych zgodnie z definicją w wymaganiu 414 i wyrażony jest w postaci »l = ... mm«. Producenci pojazdów mogą zastąpić pomiar tych odległości obliczeniem teoretycznym, które uwzględnia rozkład ciężaru na osie, pojazd nieobciążony w normalnym stanie gotowym do jazdy, mianowicie z płynem chłodzącym, smarami, paliwem, narzędziami, kołem zapasowym i kierowcą. Metody takich teoretycznych obliczeń podlegają zatwierdzeniu przez właściwy organ Strony i mogą mieć miejsce wyłącznie przed aktywacją tachografu;”;

6) w lit. hh) odniesienie do „dyrektywy Rady 92/6/EWG” zastępuje się odniesieniem do „mającego zastosowanie prawa każdej ze Stron”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

7) w lit. uu) odniesienie do „dyrektywy Rady 92/23/EWG” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 54”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

- 8) w lit. vv) przypis 9 otrzymuje brzmienie:

„»Numer identyfikacyjny pojazdu« oznacza ustaloną kombinację znaków przypisanych do każdego pojazdu przez producenta, składającą się z dwóch sekcji: pierwszy, składający się z nie więcej niż sześciu znaków (liter lub cyfr), określających ogólne cechy pojazdu, w szczególności typ i model; drugiej, składającej się z ośmiu znaków, z których pierwsze cztery mogą być literami lub cyframi, a pozostałe cztery tylko cyframi, umożliwiające w połączeniu z pierwszą sekcją jednoznaczną identyfikację danego pojazdu.”;

- 9) w lit. yy) tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:

„– zainstalowana i stosowana wyłącznie w pojazdach kategorii M1 i N1 zgodnie z definicją z ujednoliconej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3);”;

- 10) skreśla się lit. aaa);

- 11) w lit. ccc) akapit pierwszy zastępuje się datą „15 czerwca 2019 r.”.

Sekcję 2 (Charakterystyka ogólna i funkcje urządzenia rejestrującego) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 12) w podsekcji 2.1 skreśla się ust. 7 ostatni akapit.

Sekcję 3 (Wymagania dotyczące konstrukcji i funkcjonalności urządzeń rejestrujących) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 13) w podsekcji 3.20 pkt 200 skreśla się drugie zdanie akapitu trzeciego;
- 14) podsekcja 3.20 pkt 201 otrzymuje brzmienie:

„Przyrząd rejestrujący może umożliwiać też wyprowadzanie następujących danych poprzez odpowiednie, specjalne łącze szeregowo niezależnie od opcjonalnego przyłączenia szyny CAN (norma ISO 11898 Pojazdy drogowe — Wymiana cyfrowych informacji — Szybka sieć obszaru kontroli CAN), aby umożliwić innym urządzeniom elektrycznym zainstalowanym w pojeździe przetwarzanie następujących danych:

- aktualnej daty i godziny UTC,
- prędkości pojazdu,
- całkowitej drogi przebytej przez pojazd (licznik kilometrów),
- bieżąco wybranej czynności kierowcy i współkierowcy,
- informacji, czy w szczelinach karty kierowcy i współkierowcy jest aktualnie włożona karta do tachografu, i (w stosownych przypadkach) informacji identyfikacyjnych odpowiednich kart (numer karty i państwo wydające kartę).

Poza tym wykazem minimalnym mogą być również inne dane wyjściowe.

Po włączeniu zapłonu pojazdu dane te muszą być na stałe nadawane. Przy wyłączonym zapłonie pojazdu na odpowiednich wyjściach generowane są dane przynajmniej przy każdej zmianie czynności kierowcy lub współkierowcy lub włożeniu lub wyjęciu karty do tachografu. W przypadku gdy przy wyłączonym zapłonie wyprowadzanie danych jest zablokowane, dane te zostają udostępnione ponownie z chwilą włączenia zapłonu pojazdu.

W przypadku gdy przekazywane są dane osobowe, wymagana jest zgoda kierowcy.”.

Sekcję 4 (Wymagania dotyczące konstrukcji i funkcjonalności kart do tachografów) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

15) w podsekcji 4.1 pkt 229 dodaje się akapit w brzmieniu:

„W przypadku Zjednoczonego Królestwa znakiem wyróżniającym jest UK.”;

16) w pkt 237 wyrazy „art. 26.4 rozporządzenia (UE) nr 165/2014” zastępuje się wyrazami „art. 9 ust. 2 sekcji 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”;

17) w rozdziale 4 podsekcja 4.4 pkt 241 niniejszego załącznika wyrazy „terytorium Wspólnoty” zastępuje się wyrazami „terytorium Unii i Zjednoczonego Królestwa”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych;

18) skreśla się pkt 246 w podsekcji 4.5.

Sekcję 5 (Instalacja urządzenia rejestrującego) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

19) podsekcja 5.2 pkt 397 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„397) Drugiej, dodatkowej tabliczki można użyć tylko w pojazdach M1 i N1, w których zainstalowany jest adapter zgodnie z dodatkiem 16 do niniejszego załącznika, oraz gdy nie ma możliwości zamieszczenia wszystkich niezbędnych informacji opisanych w wymaganiu 396. W takich przypadkach ta dodatkowa tabliczka zawiera co najmniej cztery ostatnie tiret opisane w wymaganiu 396.”;

20) w pkt 402 podsekcji 5.3 wyrazy „art. 22 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 165/2014” zastępuje się wyrazami „art. 5 ust. 3 sekcji 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”.

Sekcję 6 (Kontrole, inspekcje i naprawy) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

21) zdanie wprowadzające otrzymuje brzmienie:

„Wymogi dotyczące okoliczności, w jakich można usunąć plomby, określono w rozdziale 5.3 niniejszego załącznika.”.

Sekcję 7 (Wydawanie kart) załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 22) w pkt 424, po odniesieniu do „państw członkowskich” dodaje się „i Zjednoczonego Królestwa”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych, a odniesienie do „art. 31 rozporządzenia (UE) nr 165/2014” zastępuje się odniesieniem do „art. 13 sekcji 2 części C załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”.

Dodatek 1 (Słownik danych) do załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 23) w pkt 2.163 wyrażenie „dyrektywa 92/23/EWG” zastępuje się wyrażeniem „regulamin EKG ONZ nr 54”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Dodatek 11 (Wspólne mechanizmy zabezpieczenia) do załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 24) w pkt 9.1.4 (Poziom wyposażenia: Przyrządy rejestrujące), w pierwszej uwadze poniżej CSM_78 wyrazy „rozporządzenie (UE) nr 581/2010” zastępuje się wyrazami „art. 7 ust. 5 sekcji 2 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”;

- 25) w pkt 9.1.5 (Poziom wyposażenia: Karty do tachografów), w uwadze poniżej CSM_89, wyrazy „rozporządzenie (UE) nr 581/2010” zastępuje się wyrazami „art. 7 ust. 5 sekcji 2 części B załącznika 31 do Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony”.

Dodatek 12 (Pozycja oparta na globalnym systemie nawigacji satelitarnej (GNSS)) do załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 26) w sekcji 1 (Wprowadzenie) skreśla się akapit drugi;
- 27) w sekcji 2 (Specyfikacja odbiornika GNSS) odniesienie do „zgodności z usługami świadczonymi w ramach programów Galileo i europejskiego systemu wspomagania satelitarnego (EGNOS) określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1285/2013” zastępuje się odniesieniem do „zgodności z satelitarnymi systemami wspomagającymi (SBAS)”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

Dodatek 16 (Adaptor dla pojazdów kategorii M1 i N1) do załącznika IC do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/799 dostosowuje się do celów niniejszej sekcji w następujący sposób:

- 28) w pkt 5.1 tabeli w sekcji 7 (homologacja typu urządzenia rejestrującego w przypadku stosowania adaptera) odniesienie do „dyrektywy 2006/28/WE” zastępuje się odniesieniem do „regulaminu EKG ONZ nr 10”, z odpowiednim dostosowaniem form gramatycznych.

CZĘŚĆ C

WYMOGI DOTYCZĄCE POJAZDÓW WYKORZYSTYWANYCH
DO TRANSPORTU TOWARÓW ZGODNIE Z ART. 466 NINIEJSZEJ UMOWY

SEKCJA 1

MASA I WYMIARY

ARTYKUŁ 1

Przedmiot i zasady

Maksymalna masa i maksymalne wymiary pojazdów, które mogą być wykorzystywane do przejazdów, o których mowa w art. 462 niniejszej Umowy, określone są w dodatku 31-C-1-1.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

- a) „pojazd silnikowy” oznacza każdy pojazd z silnikiem napędowym, który porusza się po drogach dzięki własnemu napędowi;

- b) „pryczepa” oznacza każdy pojazd przeznaczony do doczepienia do pojazdu silnikowego, z wyjątkiem naczep, oraz skonstruowany i wyposażony do przewozu towarów;
- c) „naczepa” oznacza każdy pojazd, który jest przeznaczony do doczepienia do pojazdu silnikowego w ten sposób, że częściowo spoczywa na pojeździe silnikowym oraz znaczna część jego ciężaru i ciężaru jego ładunku jest przenoszona przez pojazd silnikowy, oraz skonstruowany i wyposażony do przewozu towarów;
- d) „zespół pojazdów” oznacza:
- pociąg drogowy składający się z pojazdu silnikowego i przyczepy, lub
 - pojazd przegubowy składający się z pojazdu silnikowego i naczepy;
- e) „pojazd chłodnia” oznacza każdy pojazd, którego trwale lub odłączalne części są specjalnie przystosowane do przewozu towarów w określonej temperaturze i którego ściany boczne włącznie z izolacją termiczną mają grubość co najmniej 45 mm;
- f) „maksymalne dopuszczalne wymiary” oznaczają maksymalne wymiary do używania pojazdu;
- g) „maksymalna dopuszczalna masa” oznacza maksymalną masę do używania załadowanego pojazdu;
- h) „maksymalny dopuszczalny nacisk osi” oznacza maksymalną masę do używania jednej obciążonej osi lub zestawu osi;

- i) „tona” oznacza ciężar spowodowany obciążeniem jednej tony, który odpowiada 9,8 kiloniutonom (kN);
- j) „ładunek niepodzielny” oznacza ładunek, który do celów przewozu drogą nie może być podzielony na dwa lub większą liczbę mniejszych ładunków bez niewspółmiernie wysokich kosztów lub ryzyka powstania szkody i który z powodu wymiarów lub masy nie może zostać przewieziony przez pojazd silnikowy, przyczepę, pociąg drogowy lub pojazd przegubowy pod każdym względem odpowiadający wymogom niniejszej sekcji;
- k) „paliwa alternatywne” oznaczają paliwa lub źródła energii, które służą, przynajmniej częściowo, jako substytut dla pochodzących z surowej ropy naftowej źródeł energii w transporcie i które mogą potencjalnie przyczynić się do dekarbonizacji transportu i zwiększenia efektywności środowiskowej sektora transportu, obejmujące:
- (i) energię elektryczną zużytą we wszystkich rodzajach pojazdów elektrycznych;
 - (ii) wodór;
 - (iii) gaz ziemny, w tym biometan, w postaci gazowej (sprężony gaz ziemny – CNG) i w postaci ciekłej (skroplony gaz ziemny – LNG);
 - (iv) skroplony gaz ropopochodny (LPG);
 - (v) energię mechaniczną z przechowywania paliwa na pokładzie/ze źródeł pokładowych, w tym ciepło odpadowe;
- l) „pojazd napędzany paliwem alternatywnym” oznacza pojazd silnikowy napędzany w całości lub częściowo paliwem alternatywnym;

- m) „pojazd bezemisyjny” oznacza pojazd ciężarowy bez silnika spalinowego wewnętrznego spalania lub z silnikiem spalinowym wewnętrznego spalania, który emituje mniej niż 1 g CO₂/kWh; oraz
- n) „operacja transportu intermodalnego” oznacza przewóz jednego lub większej liczby kontenerów lub nadwozi wymiennych o długości nie większej niż 45 stóp, w którym samochód ciężarowy, przyczepa, naczepa (z jednostką ciągnącą lub bez), nadwozie wymienne lub kontener korzysta z drogi na początkowym lub końcowym odcinku przewozu, a na innym odcinku z usług kolei, żeglugi śródlądowej lub transportu morskiego.

ARTYKUŁ 3

Zezwolenia specjalne

Pojazd lub zespół pojazdów, który przekracza maksymalną masę lub maksymalne wymiary określone w dodatku 31-C-1-1, może zostać dopuszczony do ruchu wyłącznie na podstawie specjalnego zezwolenia, które wydawane jest przez właściwe organy w sposób niedyskryminujący lub na podstawie podobnych niedyskryminujących uzgodnień, dokonywanych indywidualnie dla każdego przypadku z tymi organami, w przypadku gdy te pojazdy lub zespoły pojazdów przewożą ładunki niepodzielne lub przeznaczone są do ich przewożenia.

ARTYKUŁ 4

Ograniczenia lokalne

Niniejsza sekcja nie uniemożliwia niedyskryminującego stosowania przepisów ruchu drogowego obowiązujących na terytorium każdej ze Stron i pozwalających na ograniczenie masy lub wymiarów pojazdów na niektórych drogach lub obiektach inżynierii lądowej.

Obejmuje to również możliwość nakładania lokalnych ograniczeń na maksymalne dopuszczalne wymiary lub masy pojazdów, które mogą być używane, w przypadku gdy infrastruktura nie jest przystosowana do długich i ciężkich pojazdów, na określonych obszarach lub na określonych drogach, takich jak centra miast, małe wsie lub miejsca o szczególnym znaczeniu przyrodniczym.

ARTYKUŁ 5

Urządzenia aerodynamiczne montowane z tyłu pojazdów lub zespołów pojazdów

1. Pojazdy lub zespoły pojazdów wyposażone w urządzenia aerodynamiczne mogą przekraczać maksymalne długości przewidziane w dodatku 31-C-1-1 pkt 1.1, aby umożliwić instalację takich urządzeń w tylnej części pojazdów lub zespołów pojazdów. Pojazdy lub zespoły pojazdów wyposażone w takie urządzenia muszą spełniać wymogi dodatku 31-C-1-1 pkt 1.5, a jakiegokolwiek przekroczenie maksymalnych długości nie może powodować wzrostu długości ładowania tych pojazdów lub zespołów pojazdów.

2. Urządzenia aerodynamiczne, o których mowa w ust. 1, muszą spełniać następujące wymogi operacyjne:
- a) w okolicznościach, w których narażone jest bezpieczeństwo innych użytkowników drogi lub kierowcy, urządzenia te muszą być złożone, schowane lub zdjęte przez kierowcę;
 - b) jeżeli urządzenia i wyposażenie aerodynamiczne mają w pozycji użytkowej ponad 500 mm długości, muszą być chowane lub składane;
 - c) w używaniu ich w infrastrukturze drogowej na obszarach miejskich i na trasach międzymiastowych uwzględnia się specyfikę obszarów, na których maksymalna dopuszczalna prędkość nie przekracza 50 km/h i na których mogą być obecni szczególnie zagrożeni użytkownicy drogi; oraz
 - d) gdy są schowane/złożone, nie mogą przekraczać maksymalnej dozwolonej długości o więcej niż 20 cm.

ARTYKUŁ 6

Kabiny aerodynamiczne

Pojazdy lub zespoły pojazdów mogą przekraczać maksymalne długości określone w dodatku 31-C-1-1 pkt 1.1, pod warunkiem że ich kabiny zapewniają lepsze własności aerodynamiczne, większą efektywność energetyczną i większe bezpieczeństwo. Pojazdy lub zespoły pojazdów wyposażone w takie kabiny muszą spełniać wymogi dodatku 31-C-1-1 pkt 1.5, a przekroczenie jakichkolwiek maksymalnych długości nie może powodować wzrostu ładowności tych pojazdów.

ARTYKUŁ 7

Operacje transportu intermodalnego

1. Maksymalne długości określone w dodatku 31-C-1-1 pkt 1.1, w stosownych przypadkach z zastrzeżeniem art. 6, oraz maksymalną odległość określoną w dodatku 31-C-1-1 pkt 1.6, można przekroczyć o 15 cm w przypadku pojazdów lub zespołów pojazdów przewożących kontenery o długości 45 stóp lub nadwozia wymienne o długości 45 stóp, puste lub z ładunkiem, pod warunkiem że transport drogowy danego kontenera lub nadwozia wymiennego odbywa się w ramach operacji transportu intermodalnego przeprowadzanej zgodnie z warunkami określonymi przez każdą ze Stron.
2. W operacjach transportu intermodalnego maksymalną dopuszczalną masę pojazdów przegubowych o pięciu lub sześciu osiach można przekroczyć o dwie tony w przypadku zespołu określonego w dodatku 31-C-1-1 pkt 2.2.2 lit. a) i o cztery tony w przypadku zespołu określonego w dodatku 31-C-1-1 pkt 2.2.2 lit. b). Maksymalna dopuszczalna masa tych pojazdów nie może przekraczać 44 ton.

ARTYKUŁ 8

Dowód zgodności

1. Na dowód zgodności z niniejszą sekcją pojazdy objęte tą sekcją muszą posiadać jeden z następujących dowodów:

- a) kombinacja następujących dwóch tabliczek:
- tabliczki znamionowej producenta, która jest tabliczką lub etykietą umieszczoną przez producenta na pojeździe, zawierającą główne parametry techniczne niezbędne do identyfikacji pojazdu i dostarczającą właściwym organom odpowiednie informacje dotyczące maksymalnych dopuszczalnych mas całkowitych; oraz
 - tabliczki odnoszącej się do wymiarów, umieszczonej w miarę możliwości obok tabliczki znamionowej producenta i zawierającej następujące informacje:
 - (i) nazwę producenta;
 - (ii) numer identyfikacyjny pojazdu;
 - (iii) długość (L) pojazdu silnikowego, przyczepy lub naczepy;
 - (iv) szerokość (W) pojazdu silnikowego, przyczepy lub naczepy; oraz
 - (v) dane dotyczące pomiarów długości zespołów pojazdów:
 - odległość (a) między przodem pojazdu silnikowego a środkowym punktem urządzenia sprzęgającego (haka sprzęgającego lub siodła); w przypadku siodła z kilkoma punktami sprzęgu muszą zostać podane wartości minimalne i maksymalne (a_{\min} i a_{\max});

- odległość (b) między środkowym punktem urządzenia sprzęgającego przyczepy (połączenie siodłowe) lub naczepy (sworzeń) a tyłem przyczepy lub naczepy; w przypadku urządzenia z kilkoma punktami sprzęgu muszą zostać podane wartości minimalne i maksymalne (b_{\min} i b_{\max}).

Długość zespołu pojazdów jest długością pojazdu silnikowego i przyczepy lub naczepy umieszczonych w linii prostej jedno za drugim;

- b) jedna tabliczka zawierająca informacje znajdujące się na dwóch tabliczkach, o których mowa w lit. a); lub
 - c) jeden dokument wydany przez właściwe organy Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, w którym dany pojazd jest zarejestrowany lub dopuszczony do ruchu, zawierający te same informacje co tabliczki, o których mowa w lit. a). Musi być umieszczony w miejscu łatwo dostępnym dla kontroli i odpowiednio zabezpieczonym.
2. Jeżeli parametry pojazdu nie odpowiadają już parametrom podanym w dowodzie zgodności, Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie, w którym dany pojazd jest zarejestrowany lub dopuszczony do ruchu, podejmuje niezbędne działania w celu zapewnienia, aby dowód zgodności został zmieniony.
 3. Strony uznają tabliczki i dokumenty, o których mowa w ust. 1, za dowód zgodności pojazdu przewidziany w niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 9

Egzekwowanie przepisów

1. Każda ze Stron wprowadza szczególne środki w celu zidentyfikowania pojazdów lub zespołów pojazdów będących w ruchu, które najprawdopodobniej przekroczyły maksymalną dopuszczalną masę i muszą zatem zostać poddane kontroli przez właściwe organy Stron, aby zapewnić zgodność z wymogami niniejszej sekcji. Można tego dokonać za pomocą automatycznych systemów instalowanych w ramach infrastruktury drogowej lub za pomocą pokładowych urządzeń ważących instalowanych w pojazdach. Takie pokładowe urządzenia ważące muszą być precyzyjne, niezawodne, w pełni interoperacyjne i kompatybilne ze wszystkimi typami pojazdów.
2. Strona nie może wymagać instalacji pokładowych urządzeń ważących w pojazdach ani zespołach pojazdów zarejestrowanych na terytorium drugiej Strony.
3. W przypadku gdy do stwierdzenia naruszeń niniejszej sekcji i do nakładania sankcji używane są systemy automatyczne, systemy te muszą mieć certyfikację. Certyfikacja nie jest wymagana, w przypadku gdy systemy automatyczne używane są wyłącznie do identyfikacji.
4. Strony zapewniają, zgodnie z częścią A sekcja 1 art. 14, aby ich właściwe organy wymieniały się informacjami o naruszeniach i sankcjach związanych z niniejszym artykułem.

Dodatek 31-C-1-1**MAKSYMALNE MASY I WYMIARY
ORAZ POWIĄZANE PARAMETRY POJAZDÓW**

1. Maksymalne dopuszczalne wymiary pojazdów (w metrach; „m”)

1.1 Maksymalna długość:

– pojazd silnikowy	12,00 m
– przyczepy	12,00 m
– pojazd przegubowy	16,50 m
– pociąg drogowy	18,75 m

1.2 Maksymalna szerokość:

a) wszystkie pojazdy z wyjątkiem pojazdów, o których mowa w lit. b)	2,55 m
b) nadbudówki pojazdów chłodni lub kontenerów chłodniczych lub nadwozia wymienne transportowane pojazdami	2,60 m

1.3 Maksymalna wysokość (wszelkich pojazdów)	4,00 m

- 1.4 Wymiary usuwalnych nadbudówek i standardowych ładunków, takich jak kontenery, określono w pkt 1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.7, 1.8 i 4.4.
- 1.5 Każdy poruszający się pojazd silnikowy lub zespół pojazdów musi być w stanie wykonać skręt, mieszcząc się w obrębie drogi utworzonej przez dwa współśrodkowe okręgi o promieniu zewnętrznym 12,50 m oraz promieniu wewnętrznym 5,30 m
- 1.6 Maksymalna odległość między osiami sworznia zawieszenia piątego koła a tyłem naczepy 12,00 m
- 1.7 Maksymalna odległość mierzona równoległe do osi podłużnej pociągu drogowego od skrajnego punktu części ładunkowej za kabiną do najdalszego zewnętrznego punktu przyczepy zestawu, minus odległość między tyłem pojazdu ciągnącego a przodem przyczepy 15,65 m
- 1.8 Maksymalna odległość mierzona równoległe do osi podłużnej pociągu drogowego od skrajnego punktu części ładunkowej za kabiną do najdalszego zewnętrznego punktu przyczepy zestawu 16,40 m
2. Maksymalna dopuszczalna masa pojazdu (w tonach)
- 2.1 Pojazdy będące częścią zespołu pojazdów
- 2.1.1. Przyczepa dwuosiowa 18 ton
- 2.1.2. Przyczepa trzyosiowa 24 tony

2.2 Zespoły pojazdów

W przypadku zespołów pojazdów, w tym pojazdów napędzanych paliwem alternatywnym lub pojazdów bezemisyjnych, maksymalne dopuszczalne masy przewidziane w niniejszej sekcji zwiększa się odpowiednio o dodatkową masę z racji technologii paliwa alternatywnego lub technologii bezemisyjnej, wynoszącą odpowiednio maksymalnie 1 tonę i maksymalnie 2 tony.

2.2.1. Pociągi drogowe o pięciu lub sześciu osiach

a) dwuosiove pojazdy silnikowe z przyczepami trzyosiowymi	40 ton
b) trzyosiowe pojazdy silnikowe z przyczepami dwu- lub trzyosiowymi	40 ton

2.2.2. Pojazdy przegubowe o pięciu lub sześciu osiach

a) dwuosiove pojazdy silnikowe z naczepami trzyosiowymi	40 ton
b) trzyosiowe pojazdy silnikowe z naczepami dwu- lub trzyosiowymi	40 ton

2.2.3. Pociągi drogowe o czterech osiach składające się z dwuosiovego pojazdu silnikowego i przyczepy dwuosiovej

36 ton

2.2.4. Pojazdy przegubowe czteroosiowe składające się z dwuosiowego pojazdu silnikowego i naczepy dwuosiowej, jeżeli odległość między osiami naczepy:

- wynosi 1,3 m lub więcej, ale nie przekracza 1,8 m 36 ton
- jest większa niż 1,8 m 36 ton
(+ margines 2 ton, jeżeli zachowana jest maksymalna dopuszczalna masa (MAW) pojazdu silnikowego (18 ton) i przestrzegana jest MAW osi podwójnej naczepy (20 ton), a oś napędowa jest wyposażona w podwójne opony i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne zawieszenie)

2.3 Pojazdy silnikowe

W przypadku pojazdów silnikowych napędzanych paliwem alternatywnym lub pojazdów bezemisyjnych maksymalne dopuszczalne masy przewidziane w podsekcjach 2.3.1 i 2.3.2 zwiększa się odpowiednio o dodatkową masę z racji technologii paliwa alternatywnego lub technologii bezemisyjnej, wynoszącą odpowiednio maksymalnie 1 tonę i maksymalnie 2 tony.

2.3.1. Dwuosiowe pojazdy silnikowe 18 ton

2.3.2. Trójosiowe pojazdy silnikowe

25 ton (26 ton, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w podwójne opony i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne zawieszenie lub jeżeli każda z osi napędowych jest wyposażona w podwójne opony, a maksymalny nacisk każdej osi nie przekracza 9,5 tony)

2.3.3. Czterosiowe pojazdy silnikowe z dwiema osiami kierowanymi

32 tony, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w podwójne opony i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne zawieszenie lub jeżeli każda z osi napędowych jest wyposażona w podwójne opony, a maksymalny nacisk każdej osi nie przekracza 9,5 tony

3. Maksymalny dopuszczalny nacisk osi pojazdów (w tonach)

3.1 Osie pojedyncze

Pojedyncza oś nienapędowa 10 ton

3.2 Osie tandem w przyczepach i naczepach

Suma nacisków osi przypadająca na oś podwójną nie może przekraczać, jeżeli odległość (d) między osiami wynosi:

- mniej niż 1 m ($d < 1,0$) 11 ton
- między 1,0 m a mniej niż 1,3 m ($1,0 \leq d < 1,3$) 16 ton
- między 1,3 m a mniej niż 1,8 m ($1,3 \leq d < 1,8$) 18 ton
- 1,8 m lub więcej ($1,8 \leq d$) 20 ton

3.3 Trzyosiowe przyczepy i naczepy

Suma ciężaru na oś przypadająca na oś potrójną nie może przekraczać, jeżeli odległość między (d) między osiami wynosi:

- 1,3 m lub mniej ($d \leq 1,3$) 21 ton
- ponad 1,3 m i do 1,4 m ($1,3 < d \leq 1,4$) 24 tony

3.4 Oś napędzana

Oś napędowa pojazdów określonych w ppkt 2.2 i 2.3 11,5 tony

3.5 Osie podwójne pojazdów silnikowych

Suma nacisków osi przypadająca na oś podwójną nie może przekraczać, jeżeli odległość (d) między osiami wynosi:

- mniej niż 1 m ($d < 1,0$) 11,5 tony
- 1,0 m lub więcej, ale mniej niż 1,3 m ($1,0 \leq d < 1,3$) 16 ton
- 1,3 m lub więcej, ale mniej niż 1,8 m ($1,3 \leq d < 1,8$) 18 ton (19 ton, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w podwójne opony i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne zawieszenie lub jeżeli każda z osi napędowych jest wyposażona w podwójne opony, a maksymalny nacisk każdej osi nie przekracza 9,5 tony)

4. Inne parametry pojazdów

4.1 Wszystkie pojazdy

Ciężar wywierany przez oś napędzaną lub osie napędzane pojazdu lub zespołu pojazdów nie może być mniejszy niż 25 % całkowitej masy całkowitej pojazdu lub zespołu pojazdów.

4.2 Pociągi drogowe

Odległość między tylną osią pojazdu silnikowego a przednią osią przyczepy nie może być mniejsza niż 3,00 m.

4.3 Maksymalna dopuszczalna masa w zależności od rozstawu osi

Maksymalna dopuszczalna masa w tonach czteroosiowego pojazdu silnikowego nie może przekraczać pięciokrotnej odległości w metrach między osiami najbardziej wysuniętych do przodu i najbardziej wysuniętych do tyłu osi pojazdu.

4.4 Naczepy

Odległość mierzona poziomo między osią sworznia siodła a jakimkolwiek punktem z przodu naczepy nie może przekraczać 2,04 m.

SEKCJA 2

WYMOGI DOTYCZĄCE TACHOGRAFÓW,
KART KIEROWCY I KART WARSZTATOWYCH

ARTYKUŁ 1

Przedmiot i zasady

W niniejszej sekcji określone są wymagania dotyczące pojazdów objętych zakresem stosowania części B sekcji 2 niniejszego załącznika w odniesieniu do instalacji, sprawdzania i kontrolowania tachografów, o których mowa w art. 466 ust. 2 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2

Definicje

1. Do celów niniejszej sekcji stosuje się definicje zawarte w części B sekcja 2 art. 2 oraz sekcja 4 art. 2 niniejszego załącznika.

2. Poza definicjami, o których mowa w ust. 1, do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:
- a) „przyrząd rejestrujący” oznacza tachograf z wyłączeniem czujnika ruchu i przewodów do przyłączenia czujnika ruchu. Przyrząd rejestrujący może być pojedynczą jednostką lub szeregiem jednostek rozmieszczonych w pojeździe, pod warunkiem że spełnia wymogi bezpieczeństwa określone w niniejszej sekcji; przyrząd rejestrujący składa się między innymi z jednostki przetwarzającej, pamięci danych, funkcji pomiaru czasu, dwóch czytników kart inteligentnych dla kierowcy i współkierowcy, drukarki, wyświetlacza, złącz i urządzeń do wprowadzania danych przez użytkownika;
 - b) „czujnik ruchu” oznacza część tachografu dostarczającą sygnał odzwierciedlający prędkość pojazdu lub przebytą drogę;
 - c) „karta kontrolna” oznacza kartę do tachografu wydaną krajowemu właściwemu organowi kontrolnemu przez organy Strony, która identyfikuje podmiot kontrolny i fakultatywnie funkcjonariusza służb kontrolnych oraz umożliwia dostęp do danych zapisanych w pamięci danych lub na kartach kierowcy i fakultatywnie na kartach warsztatowych w celu odczytu, wydruku lub pobrania danych;
 - d) „karta warsztatowa” oznacza kartę do tachografu wydaną przez organy Strony wyznaczonemu personelowi producenta tachografu, instalatorowi, producentowi pojazdu lub warsztatowi zatwierdzonemu przez tę Stronę, która identyfikuje posiadacza karty oraz umożliwia sprawdzanie, kalibrację i aktywację tachografów lub pobieranie z nich danych;

- e) „aktywacja” oznacza fazę, w której tachograf uzyskuje pełną funkcjonalność i uruchamia wszystkie funkcje, łącznie z funkcjami zabezpieczającymi, z wykorzystaniem karty warsztatowej;
- f) „kalibracja” w odniesieniu do tachografu cyfrowego oznacza aktualizację lub potwierdzenie parametrów pojazdu, w tym identyfikacji pojazdu i charakterystyki pojazdu, które mają być przechowywane w pamięci danych, z wykorzystaniem karty warsztatowej;
- g) „pobieranie danych” z tachografu cyfrowego lub inteligentnego oznacza kopiowanie, wraz z podpisem cyfrowym, części lub kompletnego zestawu plików danych zapisanych w pamięci danych przyrządu rejestrującego lub w pamięci karty do tachografu, pod warunkiem że w procesie tym nie są zmieniane ani usuwane jakiegokolwiek przechowywane dane;
- h) „usterka” oznacza odbiegające od normy działanie wykryte przez tachograf cyfrowy, które może być spowodowane wadliwym działaniem lub awarią;
- i) „instalacja” oznacza montaż tachografu w pojeździe;
- j) „przegląd okresowy” oznacza zespół czynności wykonywanych w celu sprawdzenia, czy tachograf pracuje prawidłowo, czy jego ustawienia odpowiadają parametrom pojazdu i czy do tachografu nie podłączono urządzeń manipulacyjnych;
- k) „naprawa” oznacza każdą naprawę czujnika ruchu lub przyrządu rejestrującego, wymagającą odłączenia zasilania lub odłączenia od innych elementów tachografu, lub otwarcia czujnika ruchu lub przyrządu rejestrującego;

- l) „interoperacyjność” oznacza zdolność systemów oraz będących ich podstawą procesów do wymiany danych oraz do wymiany informacji;
- m) „interfejs” oznacza połączenie między systemami zapewniające mechanizmy, za których pośrednictwem systemy te mogą się łączyć i wchodzić w interakcję;
- n) „pomiar czasu” oznacza trwały cyfrowy zapis uniwersalnej daty koordynowanej i uniwersalnego czasu koordynowanego (UTC); oraz
- o) „system informacyjny Tachonet” oznacza system informacyjny zgodny ze specyfikacjami technicznymi określonymi w załącznikach I–VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/68¹.

ARTYKUŁ 3

Instalacja

1. Tachografy, o których mowa w ust. 2, instaluje się w pojazdach:
 - a) gdy dopuszczalna masa całkowita pojazdu łącznie z przyczepą lub naczepą przekracza 3,5 tony; lub

¹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/68 z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie wspólnych procedur i specyfikacji technicznych koniecznych do wzajemnego połączenia elektronicznych rejestrów kart kierowcy (Dz.U. UE L 15 z 22.1.2016, s. 51).

- b) od dnia 1 lipca 2026 r., gdy dopuszczalna masa całkowita pojazdu łącznie z przyczepą lub naczepą przekracza 2,5 tony.

2. Tachografy to:

- a) w przypadku pojazdów wprowadzonych do ruchu po raz pierwszy przed dniem 1 maja 2006 r. – tachograf analogowy;
- b) w przypadku pojazdów wprowadzonych do ruchu po raz pierwszy w okresie od dnia 1 maja 2006 r. do dnia 30 września 2011 r. – pierwsza wersja tachografu cyfrowego;
- c) w przypadku pojazdów wprowadzonych do ruchu po raz pierwszy w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 30 września 2012 r. – druga wersja tachografu cyfrowego;
- d) w przypadku pojazdów wprowadzonych do ruchu po raz pierwszy w okresie od dnia 1 października 2012 r. do dnia 14 czerwca 2019 r. – trzecia wersja tachografu cyfrowego;
- e) w przypadku pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy od dnia 15 czerwca 2019 r. do dwóch lat po wejściu w życie szczegółowych specyfikacji, o których mowa w części B sekcja 4 art. 2 ust. 2 lit. g) – inteligentny tachograf 1; oraz
- f) w przypadku pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy ponad dwa lata po wejściu w życie szczegółowych specyfikacji, o których mowa w części B sekcja 4 art. 2 ust. 2 lit. h) – inteligentny tachograf 2.

3. Każda ze Stron może wyłączyć z zakresu stosowania niniejszej sekcji pojazdy, o których mowa w części B sekcja 2 art. 8 ust. 3 niniejszego załącznika.
4. Każda ze Stron może wyłączyć z zakresu stosowania niniejszej sekcji pojazdy używane do operacji transportowych podlegających wyjątkom zgodnie z częścią B sekcja 2 art. 8 ust. 4 niniejszego załącznika. Każda ze Stron natychmiast powiadamia drugą Stronę o skorzystaniu z niniejszego ustępu.
5. Nie później niż trzy lata od końca roku wejścia w życie szczegółowych specyfikacji technicznych dotyczących inteligentnego tachografu 2 pojazdy, o których mowa w ust. 1 lit. a), i które są wyposażone w tachograf analogowy lub tachograf cyfrowy, muszą zostać wyposażone w inteligentny tachograf 2, gdy są użytkowane na terytorium Strony innej niż ta, w której są zarejestrowane.
6. Nie później niż cztery lata po wejściu w życie szczegółowych specyfikacji technicznych dotyczących inteligentnego tachografu 2 pojazdy, o których mowa w ust. 1 lit. a), i które są wyposażone w inteligentny tachograf 1, muszą zostać wyposażone w inteligentny tachograf 2, gdy są użytkowane na terytorium Strony innej niż ta, w której są zarejestrowane.
7. Od dnia 1 lipca 2026 r. pojazdy, o których mowa w ust. 1 lit. b), muszą być wyposażone w inteligentny tachograf 2, gdy są użytkowane na terytorium Strony innej niż ta, w której są zarejestrowane.
8. Żadne z postanowień niniejszej sekcji nie ma wpływu na stosowanie na terytorium Unii przepisów unijnych dotyczących urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym w odniesieniu do unijnych przewoźników drogowych towarów.

ARTYKUŁ 4

Ochrona danych

1. Każda ze Stron zapewnia, aby przetwarzanie danych osobowych w kontekście niniejszej sekcji odbywało się wyłącznie do celów weryfikacji zgodności z niniejszą sekcją.
2. Każda ze Stron zapewnia w szczególności ochronę danych osobowych przed wykorzystaniem w sposób inny niż ściśle określony w ust. 1 w odniesieniu do:
 - a) korzystania z globalnego systemu nawigacji satelitarnej (GNSS) do rejestrowania danych dotyczących lokalizacji, o czym mowa w specyfikacji technicznej inteligentnego tachografu 1 i inteligentnego tachografu 2;
 - b) elektronicznej wymiany informacji dotyczących kart kierowcy, o czym mowa w art. 13, w szczególności wszelkiej transgranicznej wymiany takich informacji ze stronami trzecimi; oraz
 - c) przechowywania zapisów przez przewoźników drogowych towarów, o czym mowa w art. 15.
3. Tachografy cyfrowe projektuje się tak, aby zapewnić prywatność. Przetwarzane mogą być wyłącznie dane niezbędne do celów, o których mowa w ust. 1.
4. Właściciele pojazdów, przewoźnicy drogowi towarów oraz wszelkie inne zainteresowane podmioty muszą przestrzegać odpowiednich przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

ARTYKUŁ 5

Instalacja i naprawa

1. Instalacji i napraw tachografów mogą dokonywać wyłącznie instalatorzy, warsztaty lub producenci pojazdów zatwierdzeni do tego celu przez właściwe organy Strony zgodnie z art. 7.
2. Zatwierdzeni instalatorzy, warsztaty lub producenci pojazdów plombują tachograf po zweryfikowaniu prawidłowości jego działania i w szczególności w sposób zapewniający, aby żadne urządzenie manipulacyjne nie mogło naruszyć lub zmienić zarejestrowanych danych.
3. Zatwierdzony instalator, warsztat lub producent pojazdu umieszcza specjalny znak na zakładanych przez siebie plombach i dodatkowo wprowadza do tachografu cyfrowego oraz inteligentnych tachografów 1 i 2 elektroniczne dane zabezpieczające w celu uwierzytelnienia wykonanego sprawdzenia. Każda ze Stron prowadzi i publikuje rejestr użytych znaków oraz elektronicznych danych zabezpieczających oraz niezbędne informacje dotyczące wykorzystanych elektronicznych danych zabezpieczających.
4. W celu poświadczenia, że instalację tachografu wykonano zgodnie z wymogami niniejszej sekcji, przytwierdza się tabliczkę instalacyjną w sposób zapewniający jej wyraźną widoczność i dostępność.
5. Elementy tachografu zostają zaplombowane. Wszelkie połączenia z tachografem, które są potencjalnie narażone na ingerencje, w tym połączenie między czujnikiem ruchu a skrzynią biegów, a także w stosownych przypadkach tabliczka instalacyjna, zostają zaplombowane.

Płomba może być usunięta lub naruszona wyłącznie:

- przez instalatorów lub warsztaty zatwierdzone przez właściwe organy zgodnie z art. 7 do celów naprawy, konserwacji lub powtórnej kalibracji tachografu lub przez funkcjonariuszy służb kontrolnych odpowiednio przeszkolonych oraz upoważnionych, gdy jest to wymagane, do celów kontroli, lub
- do celów naprawy lub modyfikacji pojazdu, która narusza plombę. W takich przypadkach w pojeździe przechowuje się pisemne oświadczenie określające datę i godzinę naruszenia plomby i podające przyczyny usunięcia plomby.

Zdjęte lub zerwane plomby zastępowane są przez zatwierdzonego instalatora lub zatwierdzonego warsztat bez zbędnej zwłoki, a najpóźniej w ciągu siedmiu dni od ich zdjęcia lub zerwania. Gdy plomby zostały zdjęte lub zerwane do celów kontroli, mogą zostać bez zbędnej zwłoki zastąpione przez funkcjonariusza służb kontrolnych wyposażonego w urządzenie do plombowania oraz niepowtarzalny specjalny znak.

W przypadku zdjęcia plomby przez funkcjonariusza służb kontrolnych do tachografu wprowadza się kartę kontrolną na czas od zdjęcia plomby do zakończenia kontroli, w tym w przypadku zakładania nowej plomby. Funkcjonariusz służb kontrolnych wydaje pisemne oświadczenie zawierające co najmniej następujące informacje:

- numer identyfikacyjny pojazdu,
- imię i nazwisko funkcjonariusza,
- organ kontrolny i państwo,

- numer karty kontrolnej,
- numer zdjętej plomby,
- datę i godzinę zdjęcia plomby, oraz
- numer nowej plomby, w przypadku gdy funkcjonariusz służb kontrolnych założył nową plombę.

Przed ponownym założeniem plomb zatwierdzony warsztat sprawdza i kalibruje tachograf, z wyjątkiem przypadku, gdy plomba została zdjęta lub zerwana do celów kontroli i została wymieniona przez funkcjonariusza służb kontrolnych.

ARTYKUŁ 6

Przeglądy tachografów

1. Tachografy poddaje się regularnym przeglądom wykonywanym przez zatwierdzone warsztaty. Regularne przeglądy przeprowadza się przynajmniej raz na dwa lata.
2. Zakres przeglądów, o których mowa w ust. 1, obejmuje co najmniej sprawdzenie:
 - czy tachograf jest prawidłowo zainstalowany i czy jest odpowiedni dla danego pojazdu,
 - czy tachograf działa prawidłowo,

- czy tachograf jest opatrzony znakiem homologacji typu,
 - czy zamocowana jest tabliczka instalacyjna,
 - czy wszystkie plomby są nienaruszone i spełniają swoją funkcję,
 - czy do tachografu nie są podłączone urządzenia manipulacyjne lub czy nie ma śladów używania takich urządzeń, oraz
 - rozmiaru opon i faktycznego obwodu tocznego opon.
3. Warsztaty sporządzają protokół przeglądu, w przypadkach gdy konieczne było usunięcie nieprawidłowości w działaniu tachografu, bez względu na to, czy nastąpiło to w wyniku przeglądu okresowego czy przeglądu przeprowadzonego na specjalne żądanie właściwego organu krajowego. Prowadzą one wykaz wszystkich sporządzonych protokołów przeglądu.
4. Protokoły przeglądu przechowuje się co najmniej przez dwa lata od czasu sporządzenia protokołu. Każda ze Stron decyduje, czy protokoły przeglądu mają być w tym okresie przechowywane, czy przesyłane właściwemu organowi. W przypadku gdy warsztat, który sporządził protokoły, przechowuje takie protokoły przeglądu, na żądanie właściwego organu udostępnia protokoły przeglądu i kalibracji wykonanych w tym okresie.

ARTYKUŁ 7

Zatwierdzanie instalatorów, warsztatów i producentów pojazdów

1. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państw członkowskich zatwierdza, regularnie kontroluje i certyfikuje instalatorów, warszaty i producentów pojazdów, którzy mogą dokonywać instalacji, sprawdzeń, przeglądów i napraw tachografów.
2. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, każde z państwo członkowskich zapewnia kompetentność i rzetelność instalatorów, warsztatów i producentów pojazdów. W tym celu ustanawia i publikuje zestaw jasnych procedur krajowych oraz zapewnia spełnienie następujących minimalnych kryteriów:
 - a) właściwe przeszkolenie pracowników;
 - b) dostępność urządzeń niezbędnych do przeprowadzenia odpowiednich badań i wykonywania odpowiednich zadań; oraz
 - c) dobra reputacja instalatorów, warsztatów i producentów pojazdów.
3. Audyty zatwierdzonych instalatorów lub warsztatów przeprowadza się w następujący sposób:
 - a) zatwierdzeni instalatorzy lub zatwierdzone warszaty podlegają co najmniej raz na dwa lata audytowi procedur stosowanych przy obsłudze tachografów. Audyt koncentruje się w szczególności na środkach bezpieczeństwa i posługiwaniu się kartami warsztatowymi. Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie mogą przeprowadzać te audyty bez dokonywania wizyt na miejscu; oraz

- b) odbywają się również niezapowiedziane audyty techniczne zatwierdzonych instalatorów lub warsztatów w celu skontrolowania wykonywanych kalibracji, przeglądów i instalacji. Audyty te obejmują rocznie co najmniej 10 % zatwierdzonych instalatorów i warsztatów.
4. Każda ze Stron i jej właściwe organy wprowadzają odpowiednie środki w celu zapobiegania konfliktom interesów pomiędzy instalatorami lub warsztatami a przewoźnikami drogowymi towarów. W szczególności w przypadku poważnego ryzyka konfliktu interesów wprowadza się szczególne dodatkowe środki w celu zapewnienia przestrzegania niniejszej sekcji przez instalatora lub warsztat.
5. Właściwe organy każdej ze Stron cofają zatwierdzenia, czasowo albo na stałe, instalatorom, warszatom oraz producentom pojazdów niewykonującym swoich obowiązków wynikających z niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 8

Karty warsztatowe

1. Okres ważności kart warsztatowych nie może przekraczać roku. Przy przedłużaniu ważności karty warsztatowej właściwy organ zapewnia spełnianie przez instalatora, warsztat lub producenta pojazdów kryteriów wymienionych w art. 7 ust. 2.
2. Właściwy organ przedłuża ważność karty warsztatowej w terminie 15 dni roboczych po otrzymaniu ważnego wniosku o przedłużenie ważności i całej niezbędnej dokumentacji. Jeżeli karta warsztatowa została uszkodzona, działa wadliwie lub została zagubiona lub skradziona, właściwy organ wydaje kartę zastępczą w terminie pięciu dni roboczych od dnia otrzymania szczegółowego wniosku o jej wydanie. Właściwe organy prowadzą rejestr kart zagubionych, skradzionych lub uszkodzonych.

3. Jeżeli Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie cofa upoważnienie dla instalatora, warsztatu lub producenta pojazdu zgodnie z art. 7, cofa również wydane im karty warsztatowe.
4. Każda ze Stron wprowadza wszystkie niezbędne środki, aby zapobiegać fałszowaniu kart warsztatowych przekazywanych zatwierdzonym instalatorom, warszatom oraz producentom pojazdów.

ARTYKUŁ 9

Wydawanie kart kierowcy

1. Karty kierowcy wydawane są na wniosek kierowcy przez właściwy organ Strony, na której terytorium kierowca ma miejsce stałego zamieszkania. W przypadku gdy właściwe organy Strony wydające kartę kierowcy mają wątpliwości co do ważności oświadczenia dotyczącego miejsca stałego zamieszkania lub do celów niektórych szczególnych kontroli, mogą zażądać od kierowcy wszelkich dodatkowych informacji i dowodów.

Do celów niniejszego artykułu „miejsce stałego zamieszkania” oznacza miejsce, w którym dana osoba zwykle mieszka, to znaczy przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym, ze względu na więzi osobiste i zawodowe, a w przypadku osoby niezwiązanej z danym miejscem zawodowo, ze względu na więzi osobiste, które wskazują na istnienie ścisłych związków pomiędzy tą osobą a miejscem, w którym mieszka.

Jednakże za miejsce stałego zamieszkania osoby, której więzi zawodowe znajdują się w miejscu innym niż jej więzi osobiste i która w związku z tym mieszka na przemian w różnych miejscach położonych na terytorium obu Stron, uważa się miejsce, w którym posiada ona więzi osobiste, pod warunkiem że osoba ta powraca tam regularnie. Ten ostatni warunek nie musi być spełniony w przypadku, gdy dana osoba mieszka na terytorium Strony w celu wykonania umowy zawartej na czas określony.

2. W należycie uzasadnionych i wyjątkowych przypadkach każda ze Stron lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie może wydać czasową i nieodnawialną kartę kierowcy ważną przez okres nieprzekraczający 185 dni kierowcy, który nie ma miejsca stałego zamieszkania na terytorium Strony, pod warunkiem że kierowcę takiego łączy stosunek pracy z przedsiębiorstwem mającym siedzibę na terytorium Strony wydającej kartę oraz o ile kierowca przedstawi świadectwo kierowcy, gdy jest to wymagane.
3. Właściwe organy Strony wydającej kartę wprowadzają odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby wnioskodawca nie posiadał już ważnej karty kierowcy, oraz dokonują personalizacji karty kierowcy, zapewniając, aby zawarte na niej dane były widoczne i bezpieczne.
4. Okres ważności karty kierowcy nie może przekraczać pięciu lat.

5. Karty kierowcy nie można w okresie jej ważności cofnąć ani zawiesić, chyba że właściwe organy Strony uznają ją za sfałszowaną lub gdy kierowca korzysta z karty, której nie jest posiadaczem, lub gdy karta, w której posiadaniu jest kierowca, została wydana na podstawie fałszywych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów. Jeżeli takiego zawieszenia lub cofnięcia karty dokonała Strona inna niż Strona wydająca lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie inne niż państwo członkowskie wydające kartę, Strona lub państwo, które zawiesiły lub cofnęły kartę, jak najszybciej zwracają ją organom Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, które wydały kartę, oraz wskazują powody cofnięcia lub zawieszenia. Jeżeli zwrot karty ma nastąpić w okresie dłuższym niż dwa tygodnie, Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie, które zawiesiły lub cofnęły kartę, informują w ciągu tych dwóch tygodni Stronę lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie, które wydały kartę, o powodach tego zawieszenia lub cofnięcia.
6. Właściwy organ Strony wydającej może zobowiązać kierowcę do wymiany karty kierowcy na nową, jeżeli jest to niezbędne w celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi specyfikacjami technicznymi.
7. Każda ze Stron wprowadza wszystkie niezbędne środki, aby zapobiec fałszowaniu kart kierowcy.
8. Niniejszy artykuł nie uniemożliwia Stronie lub, w przypadku Unii, państwu członkowskiemu wydania karty kierowcy, który ma miejsce stałego zamieszkania w części terytorium tej Strony, do której nie ma zastosowania niniejszy załącznik, pod warunkiem że w takich przypadkach stosowane są odpowiednie postanowienia niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 10

Przedłużanie ważności kart kierowcy

1. Jeżeli w przypadku przedłużania ważności Strona, na której terytorium kierowca ma miejsce stałego zamieszkania, jest inna niż Strona, która wydała jego aktualną kartę, oraz w przypadku gdy organy tej pierwszej Strony otrzymały wniosek o przedłużenie ważności karty kierowcy, informują one organy, które wydały poprzednią kartę, o powodach przedłużenia jej ważności.
2. W przypadku złożenia wniosku o przedłużenie ważności karty, która wkrótce utraci ważność, właściwy organ wydaje nową kartę przed dniem upływu okresu ważności, pod warunkiem że wniosek został przesłany w terminie określonym w części B sekcja 4 art. 5.

ARTYKUŁ 11

Kradzież, zagubienie lub uszkodzenie kart kierowcy

1. Organy wydające prowadzą rejestr kart wydanych, skradzionych, zagubionych lub uszkodzonych w okresie odpowiadającym przynajmniej okresowi ich ważności.
2. W przypadku gdy karta kierowcy jest uszkodzona, działa wadliwie, została zgubiona lub skradziona, właściwe organy Strony, na której terytorium kierowca ma miejsce stałego zamieszkania, wydają kartę zastępczą w terminie ośmiu dni roboczych po otrzymaniu szczegółowego wniosku o jej wydanie.

ARTYKUŁ 12

Wzajemna akceptacja kart kierowcy

1. Każda ze Stron akceptuje karty kierowcy wydane przez drugą Stronę.
2. W przypadku gdy posiadacz ważnej karty kierowcy wydanej przez Stronę ma miejsce stałego zamieszkania na terytorium drugiej Strony i ubiega się o wymianę swojej karty kierowcy na jej odpowiednik, Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie, które dokonują wymiany, ponoszą odpowiedzialność za sprawdzenie, czy przedstawiona karta jest nadal ważna.
3. Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie dokonujące wymiany zwracają starą kartę organom Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskiego, które wydały kartę, oraz wskazują powody tego zwrotu.
4. W przypadku gdy Strona lub, w przypadku Unii, państwo członkowskie dokonuje zastąpienia lub wymiany karty kierowcy, zastąpienie lub wymiana oraz wszelkie inne dalsze zastąpienia lub wymiany rejestruje się w tej Stronie lub, w przypadku Unii, w tym państwie członkowskim.

ARTYKUŁ 13

Elektroniczna wymiana informacji dotyczących kart kierowcy

1. W celu upewnienia się, że wnioskodawca już nie posiada ważnej karty kierowcy, Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie prowadzą krajowe elektroniczne rejestry zawierające następujące informacje dotyczące kart kierowcy w okresie odpowiadającym przynajmniej okresowi ważności tych kart:
 - nazwisko i imię kierowcy,
 - data oraz – jeśli informacja ta jest dostępna – miejsce urodzenia kierowcy,
 - numer ważnego prawa jazdy i kraj wydający prawo jazdy (w stosownych przypadkach),
 - status karty kierowcy, oraz
 - numer karty kierowcy.
2. Rejestry elektroniczne Stron lub, w przypadku Unii, państw członkowskich muszą być wzajemnie połączone i dostępne na całym terytorium Stron przy użyciu systemu informacyjnego TACHOnet lub systemu kompatybilnego. W przypadku stosowania systemu kompatybilnego wymiana danych elektronicznych z drugą Stroną musi być możliwa za pośrednictwem systemu informacyjnego TACHOnet.

3. Przy wydawaniu, wymianie lub, w razie konieczności, przedłużaniu ważności karty kierowcy Strony lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie sprawdzają przy pomocy elektronicznej wymiany danych, czy kierowca nie posiada już innej ważnej karty kierowcy. Przekazywane dane ograniczają się do danych niezbędnych na potrzeby takiej weryfikacji.
4. Funkcjonariusze służb kontrolnych mogą mieć dostęp do rejestru elektronicznego w celu sprawdzenia statusu karty kierowcy.

ARTYKUŁ 14

Ustawienia tachografów

1. Tachografy cyfrowe nie mogą być ustawione w sposób powodujący automatyczne przełączanie się na konkretną kategorię czynności po wyłączeniu silnika lub zapłonu pojazdu, chyba że kierowca ma w dalszym ciągu możliwość ręcznego wyboru odpowiedniej kategorii czynności.
2. W pojazdach nie instaluje się więcej niż jednego tachografu, chyba że do celów badań eksploatacyjnych.
3. Każda ze Stron zabrania produkcji, dystrybucji, reklamy lub sprzedaży urządzeń wykonanych lub przeznaczonych do celów manipulowania tachografami.

ARTYKUŁ 15

Odpowiedzialność przewoźników drogowych towarów

1. Przewoźnicy drogowi towarów są odpowiedzialni za zapewnienie, aby ich kierowcy byli właściwie wyszkoleni i poinstruowani w zakresie prawidłowego funkcjonowania tachografów, cyfrowych, inteligentnych lub analogowych, przeprowadzają regularne kontrole, aby zapewnić właściwe używanie tachografów przez swoich kierowców i nie udzielają kierowcom jakichkolwiek bezpośrednich ani pośrednich zachęt, które mogłyby skłaniać ich do niewłaściwego używania tachografów.

Przewoźnicy drogowi towarów wydają wystarczającą liczbę wykresówek kierowcom pojazdów wyposażonych w tachografy analogowe, mając na uwadze indywidualny charakter wykresówki, długość okresu pracy i możliwość zaistnienia konieczności ich wymiany, w przypadku gdy zostaną zniszczone lub zatrzymane przez upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych. Przewoźnicy drogowi towarów wydają kierowcom wyłącznie wykresówki zgodne z zatwierdzonym wzorem i odpowiednie do użycia w urządzeniu zainstalowanym w pojeździe.

Przewoźnik drogowy towarów zapewnia, biorąc pod uwagę długość okresu pracy, by drukowanie danych z tachografu na żądanie funkcjonariusza służb kontrolnych mogło być prawidłowo przeprowadzone w razie kontroli.

2. Przewoźnicy drogowi towarów przechowują wykresówki i wydruki w każdym przypadku sporządzenia wydruków zgodnie z częścią B sekcja 4 art. 9 niniejszego załącznika, w porządku chronologicznym oraz w czytelnej formie, przez co najmniej rok po ich użyciu oraz wydają ich kopie zainteresowanym kierowcom na ich wniosek. Przewoźnicy drogowi towarów wydają także zainteresowanym kierowcom na ich wniosek kopie danych pobranych z kart kierowcy oraz ich wydruki na papierze. Wykresówki, wydruki oraz pobrane dane okazuje się lub przekazuje na żądanie każdego upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych.
3. Przewoźnicy drogowi towarów są odpowiedzialni za naruszenia niniejszej sekcji oraz części B sekcja 4 niniejszego załącznika popełnione przez swoich kierowców lub kierowców będących w ich dyspozycji. Każda ze Stron może jednak uzależnić taką odpowiedzialność od naruszenia przez przewoźnika drogowego towarów ust. 1 akapit pierwszy niniejszego artykułu oraz części B sekcja 2 art. 7 ust. 1 i 2 niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 16

Procedury stosowane przez przewoźników drogowych towarów w przypadku wadliwego działania urządzeń

1. W razie awarii lub wadliwego działania tachografu przewoźnik drogowy towarów naprawia go u zatwierzonego instalatora lub w zatwierdzonym warsztacie tak szybko, jak pozwalają na to okoliczności.
2. Jeżeli nie jest możliwe sprowadzenie pojazdu do bazy przewoźnika drogowego towarów w ciągu tygodnia, licząc od dnia awarii lub wykrycia wadliwego działania, naprawy dokonuje się w drodze.

3. Każda ze Stron lub, w przypadku Unii, państwa członkowskie upoważniają właściwe organy do zakazania używania pojazdu w przypadku, gdy awaria lub wadliwe działanie nie zostały usunięte zgodnie z ust. 1 i 2, w zakresie, w jakim jest to zgodne z przepisami krajowymi danej Strony.

ARTYKUŁ 17

Procedura wydawania kart do tachografów

Komisja Europejska przekazuje właściwym organom Zjednoczonego Królestwa materiał kryptograficzny służący do wydawania kierowcom, warsztatom i organom kontrolnym kart do tachografów, zgodnie z polityką certyfikacji europejskiego głównego urzędu certyfikacji (ERCA) oraz polityką certyfikacji Zjednoczonego Królestwa.

ZALĄCZNIK 32

WZÓR ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE MIĘDZYNARODOWEJ USŁUGI
REGULARNEJ
I USŁUGI REGULARNEJ SPECJALNEJ

(Pierwsza strona zezwolenia)

(Papier pomarańczowy – DIN A4)

(Do sporządzenia w języku(-ach) urzędowym(-ch) lub jednym z języków urzędowych Strony,
na której terytorium złożono wniosek)

Zezwolenie

Zgodnie z tytułem II działu trzeciego części drugiej Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony,

PAŃSTWO WYDAJĄCE:

.....

Organ wydający zezwolenie:

.....

Znak wyróżniający państwa wydającego: (1)

ZEZWOLENIE nr: na wykonywanie usługi regularnej (2)
na wykonywanie usługi regularnej specjalnej (2)

autokarami i autobusami między Stronami Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony,

do:

.....
.....
.....
.....

Nazwisko i imię lub nazwa handlowa przewoźnika lub przewoźnika zarządzającego w przypadku grupy przedsiębiorstw lub w przypadku partnerstwa:

Adres:

.....
.....
.....
.....

1 Austria (A), Belgia (B), Bułgaria (BG), Cypr (CY), Chorwacja (HR), Republika Czeska (CZ), Dania (DK), Estonia (EST), Finlandia (FIN), Francja (F), Niemcy (D), Grecja (GR), Węgry (H), Irlandia (IRL), Włochy (I), Łotwa (LV), Litwa (LT), Luksemburg (L), Malta (MT), Niderlandy (NL), Polska (PL), Portugalia (P), Rumunia (RO), Słowacja (SK), Słowenia (SLO), Hiszpania (E), Szwecja (S), Wielka Brytania (UK), do uzupełnienia.
2 Zaznaczyć lub wypełnić odpowiednie pola.

Numery telefonu i faksu lub e-mail:

.....
.....
.....
.....

(Druga strona zezwolenia)

Nazwa, adres oraz numery telefonu i faksu lub e-mail przewoźnika lub, w przypadku grupy przewoźników lub partnerstwa, nazwy wszystkich przewoźników grupy lub partnerstwa; dodatkowo nazwy wszelkich podwykonawców, oznaczonych jako takich:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

Wykaz załączony w stosownych przypadkach

Okres ważności zezwolenia: od: do:

Miejsce i data wystawienia:

Podpis i pieczęć organu wydającego lub instytucji wydającej:

1. Trasa:

a) Miejsce początkowe usługi:

b) Miejsce docelowe usługi:

Główna trasa, z podkreśleniem miejsc, z których pasażerowie są zabierani i w których są wysadzani:

2. Rozkład jazdy:

.....
(załączony do niniejszego zezwolenia)

3. Usługi regularne specjalne:

a) Kategoria pasażerów:

.....

.....

.....

4. Inne warunki lub szczególne punkty

.....

.....

.....

.....

.....

Pieczęć organu wydającego zezwolenie

Ważna uwaga:

- 1) Niniejsze zezwolenie jest ważne na całą podróż.
- 2) Zezwolenie lub odpis zezwolenia uwierzytelniony przez organ, który wydał to zezwolenie, przechowuje się w pojeździe przez cały okres podróży i okazuje na żądanie funkcjonariuszom organów ścigania.
- 3) Miejsce początkowe usługi lub jej miejsce docelowe muszą znajdować się na terytorium Strony, w której przewoźnik ma swoją siedzibę, a autokary i autobusy są zarejestrowane.

(Trzecia strona zezwolenia)

WSKAZANIA OGÓLNE

- 1) Przewoźnik drogowy osób rozpoczyna świadczenie danej usługi transportowej w terminie określonym w decyzji organu, który udzielił zezwolenia.
- 2) Z wyjątkiem przypadku wystąpienia siły wyższej przewoźnik wykonujący międzynarodową usługę regularną lub usługę regularną specjalną zobowiązany jest do wprowadzenia wszystkich środków w celu zagwarantowania usługi transportowej spełniającej warunki określone w zezwoleniu.
- 3) Przewoźnik podaje do wiadomości publicznej informacje dotyczące trasy, przystanki, rozkład jazdy, wysokość opłat i warunki przewozu.
- 4) Bez uszczerbku dla dokumentów odnoszących się do pojazdu i kierowcy (takich jak dowód rejestracyjny pojazdu i prawo jazdy), następujące dokumenty służą jako dokumenty kontrolne wymagane na podstawie art. 477 Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, i są przechowywane w pojeździe oraz okazywane na żądanie każdego upoważnionego funkcjonariusza służb kontrolnych:
 - zezwolenie lub uwierzytelniony odpis zezwolenia na wykonywanie międzynarodowych usług regularnych lub usług regularnych specjalnych,
 - licencja przewoźnika na międzynarodowy drogowy przewóz osób przewidziana zgodnie z przepisami Zjednoczonego Królestwa lub Unii lub uwierzytelniony odpis takiej licencji,
 - w przypadku wykonywania międzynarodowych usług regularnych specjalnych – umowa między organizatorem a przewoźnikiem lub jej uwierzytelniony odpis, a także dokument poświadczający, że pasażerowie stanowią specjalną kategorię, z wyłączeniem innych pasażerów, do celów usług regularnych specjalnych,
 - jeżeli przewoźnik wykonujący usługi regularne lub usługi regularne specjalne korzysta z dodatkowych pojazdów w celu sprostania sytuacjom tymczasowym i wyjątkowym, oprócz odpowiednich dokumentów wymienionych powyżej – odpis umowy między przewoźnikiem wykonującym dane międzynarodowe usługi regularne lub usługi regularne specjalne a przedsiębiorstwem, które dostarczyło dodatkowe pojazdy, lub równoważny dokument.

(Czwarta strona zezwolenia)

WSKAZANIA OGÓLNE (c.d.)

- 5) Przewoźnicy wykonujący międzynarodową usługę regularną, z wyłączeniem usługi regularnej specjalnej, wystawiają bilety na przewóz potwierdzające prawa pasażera do korzystania z transportu i służące jako dokument kontrolny poświadczający zawarcie umowy przewozu między pasażerem a przewoźnikiem, indywidualnej albo zbiorowej. Na biletach tych, które mogą mieć również formę elektroniczną, musi znajdować się:
- a) nazwa przewoźnika;
 - b) miejsce początkowe i miejsce docelowe przewozu, oraz, w stosownych przypadkach, podróż powrotna;
 - c) okres ważności biletu oraz, w stosownych przypadkach, data i czas rozpoczęcia podróży;
 - d) cena za przewóz.

Pasażer okazuje bilet na przewóz na żądanie każdemu upoważnionemu funkcjonariuszowi służb kontrolnych.

- 6) Przewoźnicy wykonujący międzynarodowe usługi regularne lub usługi regularne specjalne przewozu osób umożliwiają przeprowadzenie wszelkich kontroli służących zapewnieniu prawidłowego wykonywania przewozów, w szczególności w odniesieniu do czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego i emisji.
-

ZALĄCZNIK 33

**WZÓR WNIOSKU O ZEZWOLENIE NA WYKONYWANIE
MIĘDZYNARODOWEJ USŁUGI REGULARNEJ I USŁUGI REGULARNEJ SPECJALNEJ**

(Papier biały – DIN A4)

(Do sporządzenia w języku(-ach) urzędowym(-ch) lub jednym z języków urzędowych Strony,
na której terytorium złożono wniosek)

**FORMULARZ WNIOSKU O ZEZWOLENIE LUB PRZEDŁUŻENIE WAŻNOŚCI
ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE MIĘDZYNARODOWEJ USŁUGI REGULARNEJ LUB
MIĘDZYNARODOWEJ USŁUGI REGULARNEJ SPECJALNEJ⁽¹⁾**

- O rozpoczęcie usługi regularnej
- O rozpoczęcie usługi regularnej specjalnej
- O przedłużenie zezwolenia na usługi
- O zmianę warunków zezwolenia na usługi

przewozu autokarami i autobusami między Stronami zgodnie z Umową o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony,

.....
.....

(Organ wydający zezwolenie)

1. Nazwisko i imię lub nazwa handlowa wnioskującego przewoźnika; w przypadku wniosku złożonego przez grupę przewoźników lub przez partnerstwo – nazwa przewoźnika upoważnionego przez pozostałych przewoźników do złożenia wniosku:

.....
.....
.....
.....

2. Usługi, które mają być świadczone⁽¹⁾
przez przewoźnika przez grupę przewoźników przez partnerstwo przez podwykonawcę

3. Nazwy i adresy przewoźnika lub, w przypadku grupy przewoźników lub partnerstwa, nazwy wszystkich przewoźników grupy lub partnerstwa; ponadto każdy podwykonawca musi być zidentyfikowany z nazwy ⁽²⁾

3.1 tel.
.....

3.2 tel.
.....

¹ Zaznaczyć lub wypełnić odpowiednie pola.
² W stosownych przypadkach należy załączyć wykaz.

3.3 tel.
.....

3.4 tel.
.....

(Druga strona wniosku o zezwolenie lub przedłużenie ważności zezwolenia)

4 W przypadku usługi regularnej specjalnej:

4.1 Kategoria pasażerów: ⁽¹⁾ pracownicy uczniowie/studenci inna

5 Okres obowiązywania wnioskowanego zezwolenia lub data zakończenia świadczenia usługi:

.....

6 Główna trasa usługi (podkreślić miejsca, z których pasażerowie są zabierani i na których są wysadzani, oraz podać pełne adresy tych miejsc):⁽²⁾

.....

.....

.....

7 Okres świadczenia usług:

.....

.....

8 Częstotliwość (codziennie, raz w tygodniu itp.):

.....

9 Opłaty za przewóz Podano w załączniku.

10 Należy załączyć harmonogram kursów kierowców, aby umożliwić weryfikację zgodności z międzynarodowymi przepisami dotyczącymi czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku.

11 Liczba wnioskowanych zezwoleń lub uwierzytelnionych odpisów zezwoleń:⁽³⁾

.....

12 Dodatkowe informacje:

.....

.....

(Miejscowość i data) (Podpis wnioskodawcy)

.....

Zwraca się uwagę wnioskodawcy na fakt, że – ze względu na obowiązek przechowywania zezwolenia lub uwierzytelnionego odpisu zezwolenia w pojeździe – liczba zezwoleń lub ich uwierzytelnionych odpisów, wydanych przez organ wydający zezwolenie, które wnioskodawca musi posiadać, powinna odpowiadać liczbie pojazdów potrzebnych w tym samym czasie do świadczenia wnioskowanych usług.

Ważna uwaga

Do wniosku muszą zostać załączone w szczególności:

- 1 Zaznaczyć lub wypełnić odpowiednie pola.
- 2 Organ wydający zezwolenie może zażądać przedłożenia pełnego wykazu miejsc, z których pasażerowie są zabierani i w których są wysadzani, wraz z dokładnymi adresami załączonymi oddzielnie do formularza wniosku.
- 3 Wypełnić stosownie do przypadku

- a) rozkład jazdy, z podaniem przedziałów czasowych na kontrole na odpowiednich przejściach granicznych;
 - b) uwierzytelniony odpis licencji przewoźnika (lub przewoźników) na międzynarodowe drogowe przewozy osób przewidzianej zgodnie z przepisami krajowymi lub unijnymi;
 - c) mapę w odpowiedniej skali, na której zaznaczono trasę i przystanki, z których pasażerowie będą zabierani lub na które będą dowożeni;
 - d) harmonogram kursów kierowców, aby umożliwić weryfikację zgodności z międzynarodowymi przepisami dotyczącymi czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku;
 - e) wszelkie odpowiednie informacje dotyczące terminali autokarowych i autobusowych.
-

ZALĄCZNIK 34

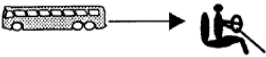

WZÓR FORMULARZA PODRÓŻY DLA USŁUG OKAZJONALNYCH

FORMULARZ PODRÓŻY nr..... Książki nr.....

(papier niepowlekany w kolorze Pantone 358 (jasnozielony) lub w kolorze jak najbardziej do niego zbliżonym, o formacie DIN A4)

USŁUGI OKAZJONALNE Z KABOTAŻEM ORAZ USŁUGI OKAZJONALNE Z TRANZYTEM

(Wszystkie pozycje można w razie konieczności uzupełnić na oddzielnym arkuszu)

1	Numer rejestracyjny autobusu	Miejsce, data i podpis przewoźnika			
2	Przewoźnik oraz, w stosownych przypadkach, podwykonawca lub grupa przewoźników	1. 2. 3.			
3	Imię i nazwisko kierowcy/kierowców	1. 2. 3.			
4	Organizacja lub osoba odpowiedzialna za usługę okazjonalną	1. 2. 3. 4.			
5	Rodzaj usługi	☐ Usługa okazjonalna z kabotażem ☐ Usługa okazjonalna z tranzytem			
6	Miejsce początkowe usługi: Kraj: Miejsce docelowe usługi: Kraj:				
7	Podróż	Trasa/dzienne etapy lub miejsca, z których zabiera się lub do których dowozi się pasażerów	Liczba	Pusty	Planowana liczba km

	Daty	z	→	Do	pasażerów	(oznaczyć X)	
8	Ewentualne punkty połączeń z innym przewoźnikiem należącym do tej samej grupy	Liczba dowiezionych pasażerów		Miejsce docelowe dowiezionych pasażerów		Przewoźnik zabierający pasażerów	
9	Nieprzewidziane zmiany						

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026 i kolejne lata	
				UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK
9	BLI/24-	molwa niebieska (Morze Północne)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 2; wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 4	73,1 9 1	26,8 1 9	73,1 9 1	26,8 1 9	73,1 9 1	26,8 1 9	73,1 9 1	26,8 1 9	73,1 9 1	26,8 1 9	73,1 9 1	26,8 1 9
10	BLI/5B67-	molwa niebieska (wody zachodnie)	6 i 7; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5	77,3 1 9	22,6 9 3	76,7 3 7	23,2 7 6	76,1 6 4	23,8 4 4	75,4 6 4	24,5 4 0	75,0 0 0	25,0 0 0	75,0 0 0	25,0 0 0
11	BOR/678-	kaprosz (wody zachodnie)	6, 7 i 8	93,6 5	6,36 5	93,6 5	6,36 5	93,6 5	6,36 5	93,6 5	6,36 5	93,6 5	6,36 5	93,6 5	6,36 5
12	BSF/56712-	pałasz czarny (wody zachodnie)	6 i 7; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5; wody międzynarodowe obszaru 12	94,3 1	5,69 1	94,3 1	5,69 1	94,3 1	5,69 1	94,3 1	5,69 1	94,3 1	5,69 1	94,3 1	5,69 1
13	COD/07A.	dorsz atlantycki (Morze Irlandzkie)	7a	56,0 5	43,9 5	55,8 4	44,1 6	55,6 3	44,3 7	55,3 7	44,6 3	55,2 0	44,8 0	55,2 0	44,8 0
14	COD/07D.	dorsz atlantycki (wschodnia część kanału La Manche)	7d	90,7 5	9,25 5	90,7 5	9,25 5	90,7 5	9,25 5	90,7 5	9,25 5	90,7 5	9,25 5	90,7 5	9,25 5
15	COD/5BE6 A	dorsz atlantycki (na zachód od Szkocji)	6a; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5b na wschód od 12° 00' W	30,2 3	69,7 7	27,3 7	72,6 3	24,5 1	75,4 9	21,0 8	78,9 2	18,7 9	81,2 1	18,7 9	81,2 1
16	COD/5W6- 14	dorsz atlantycki (Rockall)	6b; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5b na zachód od 12° 00' W oraz obszarów 12 i 14	33,9 5	66,0 5	31,7 1	68,2 9	29,4 7	70,5 3	26,7 8	73,2 2	24,9 9	75,0 1	24,9 9	75,0 1
17	COD/7XAD 34	dorsz atlantycki (Morze Celtyckie)	7b, 7c, 7e-k, 8, 9 i 10; wody Unii obszaru CEECAF 34.1.1	90,7 0	9,30 7	90,4 7	9,53 7	90,2 3	9,77 3	89,9 5	10,0 5	89,7 6	10,2 4	89,7 6	10,2 4

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026 i kolejne lata	
				UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK
6 6	SPR/2AC4- C	szprot (Morze Północne)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	96,1 8	3,82	96,1 8	3,82	96,1 8	3,82	96,1 8	3,82	96,1 8	3,82	96,1 8	3,82
6 7	SPR/7DE.	szprot (kanał La Manche)	7d i 7e	28,6 0	71,4 0	25,4 5	74,5 5	22,3 0	77,7 0	18,5 2	81,4 8	16,0 0	84,0 0	16,0 0	84,0 0
6 8	SRX/07D.	rajowate (wschodnia część kanału La Manche)	7d	84,5 1	15,4 9	84,4 4	15,5 6	84,3 6	15,6 4	84,2 7	15,7 3	84,2 1	15,7 9	84,2 1	15,7 9
6 9	SRX/2AC4- C	rajowate (Morze Północne)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	32,7 3	67,2 7	32,2 9	67,7 1	31,8 6	68,1 4	31,3 5	68,6 5	31,0 0	69,0 0	31,0 0	69,0 0
7 0	SRX/67AK XD	rajowate (wody zachodnie)	wody Zjednoczonego Królestwa i Unii obszarów 6a, 6b, 7a-c i 7e-k	71,0 6	28,9 4	70,5 4	29,4 6	70,0 2	29,9 8	69,4 0	30,6 0	68,9 1	31,0 9	68,9 1	31,0 1
7 1	T/B/2AC4-C	turbot i nagład (Morze Północne)*	wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	81,8 2	18,1 8	81,3 7	18,6 3	80,9 1	19,0 9	80,3 6	19,6 4	80,0 0	20,0 0	80,0 0	20,0 0
7 2	USK/04-C.	brosna (Morze Północne)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 4	59,4 6	40,5 4	59,4 6	40,5 4	59,4 6	40,5 4	59,4 6	40,5 4	59,4 6	40,5 4	59,4 6	40,5 4
7 3	USK/567EI.	brosna (wody zachodnie)	6 i 7; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5	70,7 3	29,2 7	70,5 5	29,4 5	70,3 7	29,6 3	70,1 5	29,8 5	70,0 0	30,0 0	70,0 0	30,0 0
7 4	WHG/07A.	witlinek (Morze Irlandzkie)	7a	42,2 7	57,7 3	41,4 5	58,5 5	40,6 3	59,3 7	39,6 5	60,3 5	39,0 0	61,0 0	39,0 0	61,0 0
7 5	WHG/56-14	witlinek (na zachód od Szkocji)	6; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5b; wody międzynarodowe obszarów 12 i 14	37,5 3	62,4 7	36,6 7	63,3 3	35,8 1	64,1 9	34,7 8	65,2 2	34,0 9	65,9 1	34,0 9	65,9 1

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026 i kolejne lata	
				UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK
7 6	WHG/7X7A -C	witlinek (Morze Celtyckie)*	7b, 7c, 7d, 7e, 7f, 7g, 7h, 7j i 7k	88,9 5	11,0 5	88,8 9	11,1 1	88,8 4	11,1 6	88,7 7	11,2 3	88,7 3	11,2 7	88,7 3	11,2 7

ZALĄCZNIK 36

A. Stada trójstronne Zjednoczone Królestwo – UE – Norwegia

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026 i kolejne lata	
				UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK
7 7	COD/2A3A X4	dorsz atlantycki (Morze Północne)	4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a; część obszaru 3a poza cieśninami Skagerrak i Kattegat	47,0 3	52,9 7	46,0 2	53,9 8	45,0 2	54,9 9	43,8 1	56,1 9	43,0 0	57,0 0	43,0 0	57,0 0
7 8	HAD/2AC4	plamiak (Morze Północne)	4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	18,4 5	81,5 5	17,8 0	82,2 0	17,1 4	82,8 6	16,3 5	83,6 5	15,8 3	84,1 7	15,8 3	84,1 7
7 9	HER/2A47 DX	śledź atlantycki (przyłowy w Morzu Północnym)	4 i 7d; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	98,1 8	1,82 8	98,1 8	1,82 8	98,1 8	1,82 8	98,1 8	1,82 8	98,1 8	1,82 8	98,1 8	1,82 8
8 0	HER/4AB.	śledź atlantycki (Morze Północne)	wody Zjednoczonego Królestwa, wody Unii i wody Norwegii obszaru 4 na północ od 53° 30' N	71,3 3	28,6 7	70,4 2	29,5 8	69,5 0	30,5 0	68,4 1	31,5 9	67,6 8	32,3 2	67,6 8	32,3 2
8 1	HER/4CXB 7D	śledź atlantycki (południowa część Morza Północnego i wschodnia część kanału La Manche)	4c, 7d z wyłączeniem Blackwater	88,7 6	11,2 4	88,4 8	11,5 2	88,2 1	11,7 9	87,8 7	12,1 3	87,6 5	12,3 5	87,6 5	12,3 5
8 2	PLE/2A3A X4	gładzica (Morze Północne)	4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a; część obszaru 3a poza cieśninami Skagerrak i Kattegat	71,5 4	28,4 6	71,5 4	28,4 6	71,5 4	28,4 6	71,5 4	28,4 6	71,5 4	28,4 6	71,5 4	28,4 6
8 3	POK/2C3A 4	czarniak (Morze Północne)	3a i 4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	77,7 1	22,2 9	76,7 8	23,2 2	75,8 5	24,1 5	74,7 4	25,2 6	74,0 0	26,0 0	74,0 0	26,0 0
8 4	WHG/2AC 4.	witlinek (Morze Północne)	4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a	34,7 8	65,2 2	32,7 1	67,2 9	30,6 3	69,3 7	28,1 3	71,8 7	26,4 7	73,5 3	26,4 7	73,5 3

B. Stada państw nadbrzeżnych

#	Kod	Nazwa zwoyczejowa	Obszary ICES	Udziały											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026 i kolejne lata	
				UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK	UE	UK
8 5	MAC/2A34.	makrela (Morze Północne)	3a i 4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a; wody Unii obszarów 3b, 3c oraz podrejon 22–32	93,9 1	6,09	93,7 8	6,22	93,6 5	6,35	93,5 0	6,50	93,4 0	6,60	93,4 0	6,60
8 6	MAC/2CX1 4-	makrela (wody zachodnie)	6, 7, 8a, 8b, 8d i 8e; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5b; wody międzynarodowe obszarów 2a, 12 i 14	35,1 5	64,8 5	34,0 6	65,9 4	32,9 8	67,0 2	31,6 7	68,3 3	30,8 0	69,2 0	30,8 0	69,2 0
8 7	WHB/1X14	ślękiek (wody północne)	wody Zjednoczonego Królestwa, wody Unii i wody międzynarodowe obszarów 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8a, 8b, 8d, 8e, 12 i 14	79,4 7	20,5 3	79,3 5	20,6 5	79,2 4	20,7 6	79,0 9	20,9 1	79,0 0	21,0 0	79,0 0	21,0 0

C. Stada ICCAT

#	Kod	Nazwa zwoyczejowa	Obszar	Udziały	
				UE	UK
88	ALB/AN05 N	tuńczyk biały (północna część Atlantyku)	Ocean Atlantycki, na północ od 5° N	98,48	1,52
89	BFT/AE45 WM	tuńczyk błękitnopłetwy (północno-wschodnia część Atlantyku)	Ocean Atlantycki na wschód od 45° W oraz Morze Śródziemne	99,75	0,25
90	BSH/AN05 N	żarłacz błękitny (północna część Atlantyku)	Ocean Atlantycki, na północ od 5° N	99,90	0,10
91	SWO/AN05 N	włócznik (północna część Atlantyku)	Ocean Atlantycki, na północ od 5° N	99,99	0,01

D. Stada NAFO

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszar	Udziały	
				UE	UK
92	COD/N3M.	dorsz atlantycki (NAFO 3M)	NAFO 3M	83,6 6	16,34

E. Szczególne przypadki

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały	
				UE	UK
93	COD/1/2B.	dorsz atlantycki (Svalbard)	1 i 2b	75,0 0	25,00

F. Stada, które występują tylko w wodach jednej Strony

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały	
				UE	UK
94	GHL/2A C46	halibut niebieski (Morze Północne i na zachód od Szkocji)	6; wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 4; wody Zjednoczonego Królestwa obszaru 2a; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5b	27,3 5	72,65

#	Kod	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES	Udziały	
				UE	UK
95	HER/06ACL	śledź atlantycki (Clyde)	6 Clyde	0,00	100,00
96	HER/1/2-	śledź atlantycki (ASH)	wody Zjednoczonego Królestwa, wody wysp Owczych, wody Norwegii i wody międzynarodowe obszarów 1 i 2	70,00	30,00
97	LIN/05EI.	molwa (5)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5	81,48	18,52
98	LIN/1/2.	molwa (1, 2)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszarów 1 i 2	77,78	22,22
99	NEP/5BC6.	homarzec (na zachód od Szkocji)	6; wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5b	2,36	97,64
100	RED/51214D	karmazyny [głębokowodne zasoby pelagiczne] (5, 12, 14)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5; wody międzynarodowe obszarów 12 i 14	98,00	2,00
101	RED/51214S	karmazyny [płytkowodne zasoby pelagiczne] (5, 12, 14)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszaru 5; wody międzynarodowe obszarów 12 i 14	98,00	2,00
102	SBR/10-	morlesz bogar (Azory)	wody Unii i wody międzynarodowe obszaru 10	99,12	0,88
103	SRX/89-C.	rajowate (8, 9)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody Unii obszaru 8, wody Unii obszaru 9	99,78	0,22
104	USK/1214EI	brośma (1, 2, 14)	wody Zjednoczonego Królestwa i wody międzynarodowe obszarów 1, 2 i 14	71,43	28,57

ZAŁĄCZNIK 37

#	Kod stada	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES
105	ANF/8ABDE.	żabnica (8)	8a, 8b, 8d i 8e
106	BLI/03A-	molwa niebieska (3a)	wody Unii obszaru 3a
107	BSF/8910-	pałasz czarny (8, 9, 10)	8, 9 i 10
108	COD/03AN.	dorsz atlantycki (cieśnina Skagerrak)	cieśnina Skagerrak
109	HAD/03A.	Plamiak (3a)	3a
110	HER/03A.	śledź atlantycki (3a)	3a
111	HER/03A-BC	śledź atlantycki (przyłowy, 3a)	3a
112	HER/6AS7BC	śledź atlantycki (na zachód od Irlandii)	6aS, 7b i 7c
113	HKE/03A.	morszczuk europejski (3a)	3a
114	HKE/8ABDE.	morszczuk europejski (8)	8a, 8b, 8d i 8e

#	Kod stada	Nazwa zwyczajowa	Obszary ICES
115	JAX/08C.	ostroboki (8c)	8c
116	LEZ/8ABDE.	smuklice (8)	8a, 8b, 8d i 8e
117	MAC/2A4A-N	makreła (przydział Danii w wodach Norwegii)	Wody Norwegii obszarów 2a i 4a
118	MAC/8C3411	makreła (komponent południowy)	8c, 9 i 10; wody Unii obszaru CECAF 34.1.1
119	PLE/03AN.	gładzica (cieśnina Skagerrak)	cieśnina Skagerrak
120	SPR/03A.	szprot (3a)	3a
121	SRX/03A-C.	rajowate (3a)	wody Unii obszaru 3a
122	USK/03A.	brosna (3a)	3a
123	WHB/8C3411	blękitek (komponent południowy)	8c, 9 i 10; wody Unii obszaru CECAF 34.1.1

ZAŁĄCZNIK 38**PROTOKÓŁ
W SPRAWIE DOSTĘPU DO WÓD**

Zjednoczone Królestwo i Unia,

POTWIERDZAJĄC suwerenne prawa i obowiązki niezależnych państw nadbrzeżnych wykonywane przez Strony;

PODKREŚLAJĄC, że prawo każdej ze Stron do przyznawania statkom drugiej Strony dostępu do połowów na jej wodach jest zwykle wykonywane w ramach corocznych konsultacji po ustaleniu TAC na dany rok w ramach corocznych konsultacji;

ODNOTOWUJĄC korzyści społeczne i gospodarcze wynikające z kolejnego okresu stabilności, podczas którego rybacy mieliby nadal do dnia 30 czerwca 2026 r. dostęp do wód drugiej Strony, tak jak przed wejściem w życie niniejszej Umowy;

UZGADNIAJĄ, co następuje:

ARTYKUŁ 1

Niniejszym ustanawia się okres dostosowawczy. Okres dostosowawczy trwa od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.

ARTYKUŁ 2

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 500 ust. 1, 3, 4, 5, 6 i 7 niniejszej Umowy podczas okresu dostosowawczego każda ze Stron przyznaje statkom drugiej Strony pełen dostęp do połowów na jej wodach:
 - a) stada wymienione w załączniku 35 i w tabelach A, B i F w załączniku 36 na poziomie rozsądnie współmiernym względem odpowiednich udziałów Stron w uprawnieniach do połowów;
 - b) stada nieobjęte kwotami na poziomie odpowiadającym średniemu tonażowi połowu dokonywanego przez daną Stronę na wodach drugiej Strony w latach 2012–2016;
 - c) dla kwalifikujących się statków do strefy na wodach stron w odległości od sześciu do dwunastu mil morskich od linii podstawowych w rejonach ICES 4c i 7d-g w zakresie, w jakim kwalifikujące się statki każdej ze Stron miały dostęp do tej strefy w dniu 31 grudnia 2020 r.

Do celów lit. c) „statek kwalifikujący się” oznacza statek Strony, który dokonywał połowów w strefie, o której mowa w poprzednim zdaniu, w okresie co najmniej czterech lat między 2012 r. a 2016 r., lub bezpośrednio go zastępował.
 2. Strony powiadamiają drugą Stronę o wszelkich zmianach poziomu i warunków dostępu do wód, które będą miały zastosowanie od dnia 1 lipca 2026 r.
 3. Art. 501 niniejszej Umowy stosuje się odpowiednio w odniesieniu do wszelkich zmian na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu w odniesieniu do okresu od dnia 1 lipca 2026 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.
-

ZAŁĄCZNIK 39**WYMIANA DANYCH DNA, ODCISKÓW PALCÓW
I DANYCH REJESTRACYJNYCH POJAZDÓW****ROZDZIAŁ 0****POSTANOWIENIA OGÓLNE****ARTYKUŁ 1****Cel**

Celem niniejszego załącznika jest ustanowienie niezbędnych postanowień w zakresie ochrony danych, administracyjnych i technicznych na potrzeby wykonania części trzeciej tytułu II niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2**Specyfikacje techniczne**

Państwa stosują wspólne specyfikacje techniczne przy wszystkich wnioskach i odpowiedziach związanych z przeszukaniem i porównaniem profili DNA, danych daktyloskopijnych i danych rejestracyjnych pojazdów. Te specyfikacje techniczne określone są w rozdziałach 1–3.

ARTYKUŁ 3

Sieć łączności

Elektroniczna wymiana danych DNA, danych daktyloskopijnych oraz danych rejestracyjnych pojazdów między państwami odbywa się z wykorzystaniem transeuropejskiej sieci teleinformatycznej do wymiany danych pomiędzy jednostkami administracyjnymi (TESTA II) oraz jej kolejnych wersji.

ARTYKUŁ 4

Dostępność zautomatyzowanej wymiany danych

Państwa wprowadzają wszystkie niezbędne środki w celu zapewnienia, aby zautomatyzowane przeszukiwanie lub porównanie danych DNA, danych daktyloskopijnych i danych rejestracyjnych pojazdów było możliwe przez całą dobę i cały tydzień. W przypadku awarii technicznej krajowe punkty kontaktowe państw natychmiast informują się o tym nawzajem oraz uzgadniają tymczasowe sposoby wymiany danych zgodne z mającymi zastosowanie przepisami. Zautomatyzowaną wymianę danych przywraca się możliwie jak najszybciej.

ARTYKUŁ 5

Oznaczenia referencyjne danych DNA i danych daktyloskopijnych

Oznaczenia referencyjne, o których mowa w art. 529 i 533 niniejszej Umowy, składają się z połączenia następujących oznaczeń:

- a) kodu, który w przypadku stwierdzenia zgodności umożliwi państwom pozyskanie danych osobowych i innych informacji znajdujących się w ich bazach danych oraz przekazanie ich do jednego państwa, większej ich liczby lub wszystkich państw zgodnie z art. 536 niniejszej Umowy;
- b) kodu oznaczającego pochodzenie krajowe profilu DNA lub danych daktyloskopijnych; oraz
- c) w odniesieniu do danych DNA, kodu oznaczającego rodzaj profilu DNA.

ARTYKUŁ 6

Zasady wymiany danych DNA

1. Państwa korzystają z istniejących norm wymiany danych DNA, takich jak europejski standardowy zestaw loci (ESS) lub standardowy zestaw loci Interpolu (ISSOL).
2. W przypadku zautomatyzowanego przeszukania i porównania profili DNA procedura transmisji odbywa się w ramach struktury zdecentralizowanej.

3. Wprowadza się odpowiednie środki w celu zapewnienia poufności i integralności danych przekazywanych innym państwom, w tym szyfrowanie danych.
4. Państwa wprowadzają środki niezbędne do zagwarantowania integralności profili DNA udostępnianych lub przesyłanych do innych państw celem porównania oraz zapewniają zgodność tych środków z normami międzynarodowymi, takimi jak ISO 17025.
5. Państwa stosują kody państw zgodnie z normą ISO 3166-1 alfa-2.

ARTYKUŁ 7

Zasady dotyczące wniosków i odpowiedzi związanych z danymi DNA

1. Zapytanie dotyczące zautomatyzowanego przeszukania lub porównania, o których mowa w art. 530 lub 531 niniejszej Umowy, zawiera jedynie następujące informacje:
 - a) kod państwa wzywającego;
 - b) datę, godzinę i numer wniosku;
 - c) profile DNA i ich oznaczenia referencyjne;
 - d) rodzaje przekazywanych profili DNA (niezidentyfikowane lub referencyjne profile DNA); oraz

- e) informacje wymagane do kontrolowania systemów baz danych i kontroli jakości automatycznego procesu przeszukiwania.
2. Odpowiedź na wniosek (wynik zgodności), o którym mowa w ust. 1, zawiera jedynie następujące informacje:
- a) wskazanie, czy stwierdzono zgodność danych (trafienia – HIT) lub nie (brak trafień – No-HIT);
 - b) datę, godzinę i numer wniosku;
 - c) datę, godzinę i numer odpowiedzi;
 - d) kody państw wzywającego i wezwanego;
 - e) oznaczenia referencyjne państw wzywającego i wezwanego;
 - f) rodzaje przekazywanych profili DNA (niezidentyfikowane lub referencyjne profile DNA);
 - g) żądane i zgodne profile DNA; oraz
 - h) informacje wymagane do kontrolowania systemów baz danych i kontroli jakości automatycznego procesu przeszukiwania.

3. Zautomatyzowane powiadomienie o zgodności przekazywane jest jedynie wtedy, gdy wynikiem zautomatyzowanego przeszukania lub porównania jest zgodność minimalnej liczby loci. Ta minimalna liczba określona jest w rozdziale 1.
4. Państwa członkowskie zapewniają zgodność swoich wniosków z oświadczeniami wydanymi na podstawie art. 529 ust. 3 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 8

Procedura transmisji przy zautomatyzowanym przeszukaniu niezidentyfikowanych profili DNA zgodnie z art. 530

1. Jeżeli w trakcie przeszukania nie stwierdzono zgodności niezidentyfikowanego profilu DNA z informacjami znajdującymi się w krajowej bazie danych lub stwierdzono zgodność z niezidentyfikowanym profilem DNA, ten niezidentyfikowany profil DNA można następnie przekazać do wszystkich baz danych innych państw, a jeżeli w trakcie tego przeszukania stwierdzono zgodność tego niezidentyfikowanego profilu DNA z referencyjnymi lub niezidentyfikowanymi profilami DNA znajdującymi się w bazach danych innych państw, automatycznie powiadamia się o zgodności państwo wzywające i przekazuje mu się dane referencyjne DNA; jeżeli nie stwierdzono zgodności z informacjami znajdującymi się w bazach danych innych państw, automatycznie powiadamia się o tym państwo wzywające.
2. Jeżeli w trakcie przeszukania stwierdzono zgodność niezidentyfikowanego profilu DNA z informacjami znajdującymi się w bazach danych innych państw, każde z zainteresowanych państw może wprowadzić odpowiednią notatkę do swojej krajowej bazy danych.

ARTYKUŁ 9

Procedura transmisji przy zautomatyzowanym przeszukaniu
referencyjnych profili DNA zgodnie z art. 530

Jeżeli w trakcie przeszukania nie stwierdzono zgodności referencyjnego profilu DNA z informacjami znajdującymi się w krajowej bazie danych lub jeżeli stwierdzono zgodność z niezidentyfikowanym profilem DNA, ten referencyjny profil DNA można następnie przekazać do wszystkich baz danych innych państw, a jeżeli w trakcie przeszukania stwierdzono zgodność referencyjnego profilu DNA z referencyjnymi lub niezidentyfikowanymi profilami DNA znajdującymi się w bazach danych innych państw, automatycznie powiadamia się o zgodności państwo wzywające i przekazuje mu się dane referencyjne DNA; jeżeli nie stwierdzono zgodności z informacjami znajdującymi się w bazach danych innych państw, automatycznie powiadamia się o tym państwo wzywające.

ARTYKUŁ 10

Procedura transmisji przy zautomatyzowanym porównaniu
niezidentyfikowanych profili DNA zgodnie z art. 531

1. Jeżeli w trakcie porównania stwierdzono zgodność niezidentyfikowanych profili DNA z referencyjnymi lub niezidentyfikowanymi profilami DNA znajdującymi się w bazach danych innych państw, automatycznie powiadamia się o zgodności państwo wzywające i przekazuje mu się dane referencyjne DNA.

2. Jeżeli w trakcie porównania stwierdzono zgodność niezidentyfikowanych profili DNA z niezidentyfikowanymi lub referencyjnymi profilami DNA znajdującymi się w bazach danych innych państw, każde z zainteresowanych Państw może wprowadzić odpowiednią notatkę do swojej krajowej bazy danych.

ARTYKUŁ 11

Zasady wymiany danych daktyloskopijnych

1. Przekształcenie danych daktyloskopijnych w formę cyfrową i ich przekazanie do innych państw przeprowadza się zgodnie z ujednoczonym formatem danych określonym w rozdziale 2.
2. Każde z państw zapewnia odpowiednią jakość przekazywanych przez siebie danych daktyloskopijnych, umożliwiającą ich porównanie za pomocą systemu automatycznej identyfikacji daktyloskopijnej (AFIS).
3. Procedura transmisji danych przy wymianie danych daktyloskopijnych odbywa się w ramach struktury zdecentralizowanej.
4. W celu zapewnienia poufności i integralności danych daktyloskopijnych przekazywanych innym państwom wprowadza się odpowiednie środki, w tym szyfrowanie danych.
5. Państwa stosują kody państw zgodnie z normą ISO 3166-1 alfa-2.

ARTYKUŁ 12

Możliwości przeszukania danych daktyloskopijnych

1. Każde z państw zapewnia, aby jego wnioski dotyczące przeszukania nie przekraczały możliwości przeszukania określonych przez państwo wezwane. Zjednoczone Królestwo deklaruje swoje maksymalne dzienne możliwości przeszukania danych daktyloskopijnych osób zidentyfikowanych i dotychczas niezidentyfikowanych.
2. Maksymalna liczba osób, których dane można jednocześnie przekazać do weryfikacji, określona jest w rozdziale 2.

ARTYKUŁ 13

Zasady dotyczące wniosków i odpowiedzi związanych z danymi daktyloskopijnymi

1. Państwo wezwane bezzwłocznie sprawdza w sposób w pełni zautomatyzowany jakość przekazanych danych daktyloskopijnych. Jeśli dane nie nadają się do zautomatyzowanego porównania, państwo wezwane bezzwłocznie informuje o tym państwo wzywające.
2. Państwo wezwane prowadzi przeszukania w takiej kolejności, w jakiej otrzymuje wnioski. Wnioski przetwarza się w sposób w pełni zautomatyzowany w ciągu 24 godzin. Państwo wzywające może zwrócić się o zastosowanie przyspieszonego trybu przetwarzania jego wniosków, jeżeli jest to przewidziane w prawie krajowym, a państwo wezwane bezzwłocznie przeprowadza przeszukania. Jeżeli terminów nie można dotrzymać z racji siły wyższej, porównanie przeprowadza się bezzwłocznie, gdy tylko przeszkody zostaną usunięte.

ARTYKUŁ 14

Zasady zautomatyzowanego przeszukania danych rejestracyjnych pojazdów

1. Do zautomatyzowanego przeszukania danych rejestracyjnych pojazdów państwa wykorzystują wersję oprogramowania europejskiego systemu informacji o pojazdach i prawach jazdy (EUCARIS) specjalnie zaprojektowaną do celów art. 537 niniejszej Umowy oraz zmienione wersje tego oprogramowania.
2. Zautomatyzowane przeszukanie danych rejestracyjnych pojazdów odbywa się w ramach struktury zdecentralizowanej.
3. Informacje wymieniane za pośrednictwem systemu EUCARIS przekazuje się w formie zaszyfrowanej.
4. Elementy danych rejestracyjnych pojazdów podlegające wymianie określone są w rozdziale 3.
5. Przy wykonywaniu art. 537 niniejszej Umowy państwa członkowskie mogą nadać priorytet przeszukiwaniom związanym ze zwalczaniem poważnej przestępczości.

ARTYKUŁ 15

Koszty

Każde państwo ponosi koszty powstałe w wyniku administrowania, użytkowania i utrzymania oprogramowania EUCARIS, o którym mowa w art. 14 ust. 1.

ARTYKUŁ 16

Cel

1. Przetwarzanie danych osobowych przez państwo otrzymujące dopuszczalne jest wyłącznie w celach, do których dane te zostały dostarczone zgodnie z tytułem II części trzeciej niniejszej Umowy. Przetwarzanie w innych celach dopuszczalne jest wyłącznie za uprzednią zgodą państwa, które administruje zbiorem danych, oraz podlega wyłącznie prawu krajowemu państwa otrzymującego. Zgody takiej można udzielić, pod warunkiem że przetwarzanie danych w tych innych celach jest dopuszczalne zgodnie z prawem krajowym państwa, które administruje zbiorem danych.
2. Przetwarzanie danych dostarczonych zgodnie z art. 530, 531 i 534 niniejszej Umowy przez państwo przeszukujące lub porównujące dane dopuszczalne jest wyłącznie w celu:
 - a) stwierdzenia zgodności porównywanych profili DNA lub danych daktyloskopijnych;
 - b) w przypadku zgodności tych danych – przygotowania i złożenia wniosku policyjnego lub sądowego o pomoc prawną zgodnie z prawem krajowym;
 - c) sporządzenia protokołu w rozumieniu art. 19 niniejszego rozdziału.
3. Państwo, które administruje zbiorem danych, może przetwarzać dane dostarczone zgodnie z art. 530, 531 i 534 niniejszej Umowy wyłącznie w przypadku, gdy jest to niezbędne do ich porównania, uzyskania wyników ich zautomatyzowanego przeszukania lub sporządzenia protokołu, o którym mowa w art. 19 niniejszego rozdziału. Po porównaniu danych lub po uzyskaniu wyników ich zautomatyzowanego przeszukania dostarczone dane natychmiast usuwa się, chyba że niezbędne jest dalsze ich przetworzenie do celów określonych w ust. 2 lit. b) i c) niniejszego artykułu.

4. Państwo, które administruje zbiorem danych, może wykorzystywać dane dostarczone zgodnie z art. 537 niniejszej Umowy wyłącznie w przypadku, gdy jest to niezbędne do uzyskania wyników ich zautomatyzowanego przeszukania lub sporządzenia protokołu, o którym mowa w art. 19 niniejszego rozdziału. Po uzyskaniu wyników zautomatyzowanego przeszukania dostarczone dane natychmiast usuwa się, chyba że niezbędne jest dalsze ich przetworzenie w celu sporządzenia protokołu zgodnie z art. 19 niniejszego rozdziału. Państwo członkowskie może wykorzystać dane otrzymane w odpowiedzi wyłącznie w ramach procedury, do celów której przeszukano dane.

ARTYKUŁ 17

Ścisłość, aktualność i okres przechowywania danych

1. Państwa zapewniają dokładność i aktualność danych osobowych. Państwo otrzymujące jest niezwłocznie powiadamiane, jeżeli z urzędu lub dzięki informacji otrzymanej od osoby, której dane dotyczą, okaże się, że dostarczono danych nieprawidłowych lub danych, których nie należało dostarczać. Zainteresowane państwo lub państwa zobowiązane są skorygować lub usunąć dane. Ponadto dostarczone dane osobowe koryguje się, jeżeli okaże się, że są one nieprawidłowe. Jeżeli podmiot otrzymujący ma podstawy, by sądzić, że otrzymane dane są nieprawidłowe lub powinny zostać usunięte, niezwłocznie informuje podmiot dostarczający.
2. Dane, których dokładność kwestionuje osoba, której dane dotyczą, i których dokładność lub nieprawidłowość nie może zostać stwierdzona, zostają zgodnie z prawem krajowym państw opatrzone znacznikiem na wniosek osoby, której dane dotyczą. Wprowadzony znacznik może zostać usunięty zgodnie z prawem krajowym państw jedynie za zgodą osoby, której dane dotyczą, lub na podstawie decyzji właściwego sądu lub niezależnego organu ochrony danych.

3. Dostarczone dane osobowe, których nie należało dostarczać lub przyjmować, usuwa się. Dane dostarczone i przyjęte zgodnie z prawem usuwa się:
 - a) jeżeli nie są lub przestały być niezbędne do celu, w którym zostały dostarczone; jeżeli dostarczono danych osobowych, o które nie wnioskowano, podmiot otrzymujący natychmiast sprawdza, czy są one niezbędne do celów, w których zostały dostarczone;
 - b) po upływie maksymalnego okresu przechowywania danych określonego w prawie krajowym państwa dostarczającego, w przypadku gdy w chwili dostarczania danych podmiot dostarczający poinformował podmiot otrzymujący o takim maksymalnym okresie.
4. W przypadku gdy są podstawy, by sądzić, że usunięcie danych spowodowałoby uszczerbek dla interesów osoby, której dane dotyczą, dane nie są usuwane, ale blokowane zgodnie z prawem krajowym. Danych zablokowanych można dostarczać lub używać jedynie do celu, który uniemożliwił ich usunięcie.

ARTYKUŁ 18

Środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę i bezpieczeństwo danych

1. Podmioty dostarczające i otrzymujące dane podejmują działania mające na celu zapewnienie skutecznej ochrony danych osobowych przed nieumyślnym lub niedozwolonym usunięciem, przypadkową utratą, niedozwolonym dostępem, niedozwolonym lub przypadkowym modyfikowaniem oraz niedozwolonym ujawnianiem.

2. Szczegóły specyfikacji technicznej zautomatyzowanej procedury przeszukania określone są w środkach wykonawczych, o których mowa w art. 539 niniejszej Umowy oraz gwarantują one:
 - a) zastosowanie najnowszych środków technicznych, aby zapewnić ochronę i bezpieczeństwo danych, w szczególności ich poufność i integralność;
 - b) stosowanie uznanych przez właściwe organy procedur szyfrowania i autoryzacji podczas korzystania z ogólnie dostępnych sieci; oraz
 - c) możliwość sprawdzenia dopuszczalności przeszukania danych zgodnie z art. 19 ust. 2, 5 i 6 niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 19

Rejestrowanie czynności i sporządzanie protokołów: postanowienia szczególne dotyczące zautomatyzowanego i niezautomatyzowanego dostarczania danych

1. Każde z państw gwarantuje, aby każdy przypadek niezautomatyzowanego dostarczenia i każdy przypadek niezautomatyzowanego otrzymania danych osobowych przez podmiot, który administruje zbiorem danych, i przez podmiot przeszukający był rejestrowany w celu weryfikacji dopuszczalności dostarczenia danych. Rejestracji podlegają następujące informacje:
 - a) powód dostarczenia danych;

- b) dostarczone dane;
 - c) data dostarczenia danych; oraz
 - d) nazwa lub kod referencyjny podmiotu przeszukującego oraz podmiotu, który administruje zbiorem danych.
2. Do zautomatyzowanego przeszukania danych zgodnie z art. 530, 534 i 537 niniejszej Umowy oraz do ich zautomatyzowanego porównania zgodnie z art. 531 niniejszej Umowy stosuje się następujące zasady:
- a) zautomatyzowanego przeszukania lub porównania danych mogą dokonywać jedynie specjalnie upoważnieni funkcjonariusze krajowych punktów kontaktowych; wykaz funkcjonariuszy upoważnionych do dokonywania zautomatyzowanego przeszukania lub porównania danych udostępniany jest na wniosek organom nadzorczym, o których mowa w ust. 6, oraz pozostałym państwom;
 - b) każde z państw zapewnia, aby z każdego dostarczenia i z każdego otrzymania danych osobowych podmiot, który administruje zbiorem danych, i podmiot przeszukający sporządziły protokół, zawierający wskazanie, czy system zidentyfikował dane; protokół zawiera następujące informacje:
 - (i) dostarczone dane;
 - (ii) data i dokładna godzina ich dostarczenia; oraz
 - (iii) nazwa lub kod referencyjny podmiotu przeszukującego oraz podmiotu, który administruje zbiorem danych.

3. Ponadto podmiot przeszukujący podaje w protokole powód, dla którego dane zostały przeszukane lub dostarczone, a także oznaczenia identyfikujące funkcjonariusza, który dane przeszukał, i funkcjonariusza, który zlecił ich przeszukanie lub dostarczenie.
4. Podmiot sporządzający protokół natychmiast przekazuje zawarte w nim dane na wniosek właściwym organom ochrony danych właściwego państwa, najpóźniej w terminie czterech tygodni od otrzymania wniosku; dane zawarte w protokole mogą być wykorzystywane wyłącznie w następujących celach:
 - a) kontrola ochrony danych;
 - b) zapewnienie bezpieczeństwa danych.
5. Dane zawarte w protokole chronione są za pomocą odpowiednich środków przed niewłaściwym wykorzystaniem i innymi formami niewłaściwego użycia oraz przechowywane przez dwa lata. Po upływie okresu przechowywania dane te natychmiast usuwa się.
6. Za kontrolę prawną nad dostarczaniem lub otrzymywaniem danych osobowych odpowiadają niezależne organy ochrony danych lub, w stosownych przypadkach, organy sądowe odpowiednich państw. Zgodnie z prawem krajowym każdy może wystąpić do tych organów z wnioskiem o skontrolowanie, czy dotyczące go dane przetwarzane są zgodnie z prawem. Niezależnie od takich wniosków, organy te oraz podmioty odpowiedzialne za sporządzanie protokołów przeprowadzają wyrywkowe kontrole służące sprawdzeniu zgodności z prawem dostarczania danych, w oparciu o odnośne zbiory danych.

7. Wyniki takich kontroli przechowuje się przez 18 miesięcy do celów inspekcji przeprowadzanej przez niezależne organy ochrony danych. Po upływie tego okresu natychmiast usuwa się je. Każdy organ ochrony danych może zostać wezwany przez niezależny organ ochrony danych innego państwa do wykonywania swoich uprawnień zgodnie z prawem krajowym. Niezależne organy ochrony danych w państwach przeprowadzają działania kontrolne niezbędne do celów wzajemnej współpracy, w szczególności poprzez wymianę odpowiednich informacji.

ARTYKUŁ 20

Prawa osoby, której dane dotyczą, do odszkodowania

W przypadku gdy podmiot jednego państwa dostarczył dane osobowe na podstawie tytułu II części trzeciej niniejszej Umowy, podmiot otrzymujący innego państwa nie może wykorzystać nieprawidłowości dostarczonych danych jako podstawy do uchylenia się od odpowiedzialności wobec poszkodowanego wynikającej z prawa krajowego. Jeżeli przyznano odszkodowanie od podmiotu otrzymującego w związku z wykorzystaniem przez niego przekazanych nieprawidłowych danych, podmiot dostarczający dane zwraca podmiotowi otrzymującemu całą kwotę wypłaconego odszkodowania.

ARTYKUŁ 21

Informacje udzielane na wniosek państw

Państwo otrzymujące informuje państwo dostarczające na jego wniosek o przetwarzaniu dostarczonych danych i o uzyskanych wynikach.

ARTYKUŁ 22

Oświadczenia i oznaczenia

1. Zjednoczone Królestwo przekazuje swoje oświadczenia złożone na podstawie art. 529 ust. 3 niniejszej Umowy oraz art. 12 ust. 1 niniejszego rozdziału, a także swoje oznaczenia zgodnie z art. 535 ust. 1 i art. 537 ust. 3 niniejszej Umowy Specjalnemu Komitetowi ds. Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości w Sprawach Karnych.
2. Informacje faktyczne przekazywane przez Zjednoczone Królestwo w tych oświadczeniach i oznaczeniach oraz przez państwa członkowskie zgodnie z art. 539 ust. 3 niniejszej Umowy zawarte są w podręczniku, o którym mowa w art. 18 ust. 2 decyzji 2008/616/WSiSW.
3. Państwa mogą w dowolnym czasie zmienić oświadczenia i oznaczenia przekazane zgodnie z ust. 1 w drodze powiadomienia przekazanego Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości przekazuje wszelkie otrzymane oświadczenia Sekretariatowi Generalnemu Rady.
4. Sekretariat Generalny Rady informuje Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o wszelkich zmianach w podręczniku, o którym mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 23

Przygotowanie decyzji, o których mowa
w art. 540

1. Rada podejmuje decyzję, o której mowa w art. 540 niniejszej Umowy, na podstawie sprawozdania z oceny opartego na kwestionariuszu.
2. W odniesieniu do zautomatyzowanej wymiany danych zgodnie z częścią trzecią tytuł II niniejszej Umowy sprawozdanie z oceny opiera się również na wynikach wizyty ewaluacyjnej oraz operacji pilotażowej, które przeprowadza się wówczas, gdy Zjednoczone Królestwo poinformuje Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości, że wypełniło obowiązki nałożone na nie na podstawie części trzeciej tytuł II niniejszej Umowy oraz złoży oświadczenia przewidziane w art. 22 niniejszego rozdziału. Dalsze szczegóły procedury określone są w rozdziale 4 niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 24

Dane statystyczne i sprawozdanie

1. Przeprowadza się regularną ocenę aspektów administracyjnych, technicznych i finansowych stosowania wymiany danych na podstawie części trzeciej tytuł II niniejszej Umowy. Ocenę tę przeprowadza się w odniesieniu do tych kategorii danych, których wymianę rozpoczęto między zainteresowanymi państwami. Ocena ta opiera się na sprawozdaniach odpowiednich państw.

2. Każde państwo zbiera dane statystyczne dotyczące wyników zautomatyzowanej wymiany danych. W celu zapewnienia porównywalności odpowiednia grupa robocza Rady opracuje model statystyczny. Te dane statystyczne będą corocznie przekazywane Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości.
3. Ponadto państwa będą regularnie, nie częściej jednak niż raz w roku, wzywane do udzielenia dalszych informacji dotyczących administracyjnych, technicznych i finansowych aspektów wdrażania zautomatyzowanej wymiany danych, w miarę potrzeby, w celu analizowania i ulepszania tej procedury.
4. W odniesieniu do niniejszego artykułu zastosowanie mają dane statystyczne i sprawozdania sporządzane przez państwa członkowskie zgodnie z decyzjami 2008/615/WSiSW i 2008/616/WSiSW.

ROZDZIAŁ 1

WYMIANA DANYCH DNA

1. Kwestie z dziedziny medycyny sądowej związane z DNA, zasady i algorytmy zgodności
 - 1.1. Właściwości profili DNA

Profil DNA może zawierać 24 pary liczb reprezentujących allele 24 loci, które to liczby są także wykorzystywane przez Interpol w procedurach związanych z DNA. Nazwy loci przedstawiono w tabeli poniżej:

VWA	TH01	D21S11	FGA	D8S1179	D3S1358	D18S51	Amelogenina
TPOX	CSF1P0	D13S317	D7S820	D5S818	D16S539	D2S1338	D19S433
Penta D	Penta E	FES	F13A1	F13B	SE33	CD4	GABA

Siedem loci na szarym tle w górnym rzędzie stanowią obecny ESS i ISSOL.

Zasady włączania:

Profile DNA udostępniane przez państwa do przeszukania i porównania, a także profile DNA wysyłane do przeszukania i porównania zawierają co najmniej 6 pełnych wyznaczonych loci¹ i mogą zawierać dodatkowe loci lub puste miejsca, zależnie od dostępności loci. Referencyjne profile DNA zawierają co najmniej sześć z siedmiu loci ESS. W celu zwiększenia dokładności trafień wszystkie dostępne allele przechowywane są w opatrzonej indeksem bazie danych profili DNA i wykorzystywane do przeszukania i porównania. Każde z państw powinno możliwie jak najszybciej wdrożyć nowy europejski standardowy zestaw loci przyjęty przez UE.

Profile mieszane nie są dozwolone, zatem wartości alleli każdego locus będą składały się tylko z dwóch liczb, które mogą być takie same w przypadku homozygotyczności danego locus.

¹ „Pełnych wyznaczonych” oznacza przypisanie wartości również dla rzadkich alleli.

Symbole wieloznaczne i mikrowarianty należy traktować z zastosowaniem następujących zasad:

- Wszelkie wartości nienumeryczne, z wyjątkiem amelogeniny, zawarte w profilu (na przykład „o”, „f”, „r”, „na”, „nr” lub „un”) muszą być automatycznie przekształcone w celu wyeksportowania do symbolu wieloznacznego (*) i przeszukiwane w porównaniu do wszystkich.
- Wartości numeryczne „0”, „1” lub „99” zawarte w profilu muszą być automatycznie przekształcone w celu wyeksportowania do symbolu wieloznacznego (*) i przeszukiwane w porównaniu do wszystkich.
- Jeżeli na jeden locus przypadają trzy allele, pierwszy allel zostanie zaakceptowany, a pozostałe dwa allele muszą być automatycznie przekształcone w celu wyeksportowania do symbolu wieloznacznego (*) i przeszukiwane w porównaniu do wszystkich.
- Gdy na allel 1 lub 2 lub obydwa przypadają wartości symbolu wieloznacznego, przeszukane zostaną obydwie wersje wartości numerycznej podanej na dany locus (na przykład 12, * mogą zgadzać się z 12, 14 lub 9, 12).
- Zgodność mikrowariantów pentanukleotydów (Penta D, Penta E 5 CD4) zostanie ustalona według następujących wzorów:

$$x.1 = x, x.1, x.2$$

$$x.2 = x.1, x.2, x.3$$

$$x.3 = x.2, x.3, x.4$$

$$x.4 = x.3, x.4, x + 1.$$

- Zgodność mikrowariantów tetranukleotydów (pozostałe loci to tetranukleotydy) zostanie ustalona według następujących wzorów:

$$x.1 = x, x.1, x.2$$

$$x.2 = x.1, x.2, x.3$$

$$x.3 = x.2, x.3, x + 1.$$

1.2. Zasady ustalania zgodności

Porównanie dwóch profili DNA będzie prowadzone na podstawie loci, dla których w obydwu profilach DNA dostępna jest para wartości alleli. Między obydwoma profilami DNA musi istnieć zgodność w co najmniej sześciu pełnych wyznaczonych loci (z wyłączeniem amelogeniny), aby otrzymana wiadomość oznaczała trafienie.

Pełną zgodność (jakość 1) definiuje się jako zgodność, w której takie same są wszystkie wartości alleli w porównywanych loci zawartych w żądanych profilach DNA oraz w porównywanych profilach DNA. Bliską zgodność definiuje się jako zgodność, w której wartość tylko jednego z porównywanych alleli różni się w dwóch porównywanych profilach DNA (jakość 2, 3 i 4). Bliska zgodność jest akceptowana jedynie wtedy, gdy w dwóch porównywanych profilach DNA zgodnych jest co najmniej sześć pełnych wyznaczonych loci.

Przyczyną bliskiej zgodności może być:

- błąd w pisowni popełniony przez człowieka w chwili wpisywania jednego z profili DNA we wniosku o przeszukanie lub w bazie danych DNA,

- błąd w ustalaniu i typowaniu alleli w trakcie procedury generowania profilu DNA.

1.3. Zasady sprawozdawczości

Zgłaszane będą przypadki pełnej zgodności, bliskiej zgodności oraz „brak trafień”.

Zgłoszenie zgodności będzie przesyłane do wzywającego krajowego punktu kontaktowego i zostanie także udostępnione wezwanemu krajowemu punktowi kontaktowemu (w celu umożliwienia mu oszacowania charakteru i liczby możliwych kolejnych wniosków o dalsze dostępne dane osobowe i inne informacje związane z profilem DNA odpowiadającym trafieniu zgodnie z art. 536 niniejszej Umowy.

2. Tabela kodów państw

Zgodnie z częścią trzecią tytuł II niniejszej Umowy do ustalania nazw domen i innych parametrów konfiguracyjnych wymaganych na podstawie decyzji z Prüm w oprogramowaniu do wymiany danych DNA w sieci zamkniętej wykorzystuje się kody ISO 3166-1 alfa-2.

Kody 3166-1 alfa-2 to następujące dwuliterowe kody państw:

Nazwy państw	Kod	Nazwy państw	Kod
Belgia	BE	Litwa	LT
Bułgaria	BG	Luksemburg	LU
Republika Czeska	CZ	Węgry	HU
Dania	DK	Malta	MT
Niemcy	DE	Niderlandy	NL
Estonia	EE	Austria	AT
Irlandia	IE	Polska	PL
Grecja	EL	Portugalia	PT
Hiszpania	ES	Rumunia	RO
Francja	FR	Słowacja	SK
Chorwacja	HR	Słowenia	SI
Włochy	IT	Finlandia	FI
Cypr	CY	Szwecja	SE
Łotwa	LV	Zjednoczone Królestwo	UK

3. Analiza funkcjonalna

3.1. Dostępność systemu

Wnioski na podstawie art. 530 niniejszej Umowy powinny docierać do docelowej bazy danych w porządku chronologicznym, w jakim każdy wniosek został wysłany; odpowiedzi natomiast powinny być wysyłane do państwa wzywającego w ciągu 15 minut od dotarcia wniosku.

3.2. Drugi krok

Gdy państwo otrzyma zgłoszenie o zgodności, jego krajowy punkt kontaktowy odpowiedzialny jest za porównanie wartości profilu przedłożonego w formie zapytania i wartości profilu (profilu) otrzymanych jako odpowiedź w celu zatwierdzenia i sprawdzenia wartości dowodowej profilu. Krajowe punkty kontaktowe mogą się wzajemnie kontaktować do celów zatwierdzenia.

Procedury pomocy prawnej rozpoczynają się po zatwierdzeniu istniejącej zgodności dwóch profili, na podstawie „pełnej zgodności” lub „bliskiej zgodności” uzyskanej w fazie automatycznej konsultacji.

4. Dokument kontroli interfejsu DNA

4.1. Wstęp

4.1.1. Cele

Niniejszy rozdział określa wymogi wymiany informacji o profilach DNA między systemami baz danych DNA wszystkich państw. Pola nagłzków są definiowane specjalnie do celów wymiany danych DNA na podstawie decyzji z Prüm, część dotycząca danych jest oparta na części schematu XML zdefiniowanego dla stosowanego przez Interpol pomostu wymiany danych dotyczących DNA.

Dane wymieniane są z wykorzystaniem protokołu SMTP i innych najnowocześniejszych technologii, wykorzystując centralny serwer poczty udostępniony przez dostawcę sieci. Plik XML jest przesyłany jako treść wiadomości.

4.1.2. Zakres

Ten dokument kontroli interfejsu określa wyłącznie treść wiadomości (lub wiadomości pocztowej). Wszystkie tematy odnoszące się do konkretnej sieci i poczty są określane jednolicie w celu umożliwienia zastosowania wspólnej bazy technicznej do wymiany danych DNA.

Obejmuje to:

- format pola tematu w wiadomości w celu umożliwienia zautomatyzowanego przetwarzania wiadomości,
- kwestię konieczności szyfrowania treści, a jeśli tak, to określenie metod, które należy wybrać,
- maksymalną długość wiadomości.

4.1.3. Struktura i zasady formatu XML

Struktura wiadomości XML składa się z następujących części:

- nagłówka zawierającego informacje o przekazie, oraz
- części z danymi zawierającej informacje o profilu oraz sam profil.

Ten sam schemat XML zostaje wykorzystany do wniosku i odpowiedzi.

Do celów całościowej weryfikacji niezidentyfikowanych profili DNA, zgodnie z art. 531 niniejszej Umowy, możliwe jest przesłanie partii profili w jednej wiadomości. Musi zostać określona maksymalna liczba profili w jednej wiadomości. Liczba ta zależy od maksymalnej dopuszczalnej wielkości wiadomości i określana jest po wyborze serwera poczty.

Przykład XML:

```
<?version="1.0" standalone="yes"?>
```

```
<PRUEMDNAX xmlns:msxsl="urn:schemas-microsoft-com:xslt"
```

```
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
```

```
<header>
```

```
(...)
```

```
</header>
```

```
<datas>
```

```
(...)
```

```
</datas>
```

[<datas> struktura danych powtórzona, jeżeli wiele profili przesłano (...) w jednej wiadomości SMTP; dozwolone tylko w przypadkach art. 531 niniejszej Umowy

</datas>]

</PRUEMDNA>

4.2. Definicja struktury XML

Następujące definicje są przeznaczone do celów dokumentacji i lepszej czytelności; prawdziwe, wiążące informacje są przekazane w pliku w schemacie XML (PRUEM DNA.xsd).

4.2.1. Schemat PRUEMDNAX

Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
header	PRUEM_header	Występuje: 1
datas	PRUEM_datas	Występuje: 1 ... 500

4.2.2. Treść struktury nagłówka

4.2.2.1. Nagłówek PRUEM

Poniżej znajduje się struktura opisująca nagłówek pliku XML. Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
direction	PRUEM_header_dir	Kierunek przepływu wiadomości
ref	String	Oznaczenie pliku XML
generator	String	Generujący plik XML
schema_version	String	Numer wersji schematu do wykorzystania
requesting	PRUEM_header_info	Informacje o państwie wzywającym
requested	PRUEM_header_info	Informacje o państwie wezwanym

4.2.2.2. PRUEM_header_dir

Typ danych zawartych w wiadomości; wartość może być następująca:

Wartość	Opis
R	Wniosek
A	Odpowiedź

4.2.2.3. Informacje o nagłówku PRUEM

Struktura do opisu państwa oraz daty/godziny wiadomości. Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
source_isocode	String	Kod ISO 3166-2 państwa wzywającego
destination_isocode	String	Kod ISO 3166-2 państwa wezwanego
request_id	String	Niepowtarzalny identyfikator wniosku
date	Data	Data utworzenia wiadomości
time	Time	Godzina utworzenia wiadomości

4.2.3. Treść danych profilu PRUEM

4.2.3.1. PRUEM_datas

Poniżej znajduje się struktura opisująca część danych XML dotyczącą profilu. Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
reqtype	PRUEM request type	Rodzaj wniosku (art. 530 lub 531)
date	Data	Data zachowania profilu
type	PRUEM_datas_type	Rodzaj profilu
result	PRUEM_datas_result	Wynik wniosku
agency	String	Nazwa odpowiedniej jednostki odpowiedzialnej za profil
profile_ident	String	Niepowtarzalny identyfikator państwa profilu
message	String	Komunikat o błędzie, jeżeli wynik = E
profile	IPSG_DNA_profile	Jeżeli kierunek = A (odpowiedź) ORAZ wynik ≠ H (trafienie) pusty
match_id	String	W przypadku trafienia (HIT) wartość PROFILE_ID żadanego profilu
quality	PRUEM_hitquality_type	Jakość trafienia
hitcount	Integer	Liczba zgodnych alleli
rescount	Integer	Liczba zgodnych profili. Jeżeli kierunek = R (zapytanie), to puste. Jeżeli jakość! = 0 (pierwotny porównywany profil), to puste.

4.2.3.2. PRUEM_request_type

Typ danych zawartych w wiadomości; wartość może być następująca:

Wartość	Opis
3	Wnioski zgodnie z art. 530
4	Wnioski zgodnie z art. 531

4.2.3.3. PRUEM_hitquality_type

Wartość	Opis
0	W odniesieniu do pierwotnego żadanego profilu: „No Hit” („brak trafienia”): wyłącznie odesłanie pierwotnego żadanego profilu; „Hit” („trafienie”): odesłanie pierwotnego żadanego profilu oraz zgodnych profili.
1	Identyczny pod względem wszystkich dostępnych alleli bez symboli wieloznacznych
2	Identyczny pod względem wszystkich dostępnych alleli z symbolami wieloznacznymi
3	Trafienie z odchyleniem (mikrowariant)
4	Trafienie z niedokładną zgodnością

4.2.3.4. PRUEM_data_type

Typ danych zawartych w wiadomości; wartość może być następująca:

Wartość	Opis
P	Profil osoby
S	Wymaz

4.2.3.5. PRUEM_data_result

Typ danych zawartych w wiadomości; wartość może być następująca:

Wartość	Opis
U	Nieokreślony, jeżeli kierunek = R (wniosek)
H	HIT
N	Brak trafienia
E	Błąd

4.2.3.6. IPSTG_DNA_profile

Struktura opisująca profil DNA. Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
ess_issol	IPSTG_DNA_ISSOL	Grupa loci odpowiadająca ISSOL (standardowemu zestawowi loci Interpolu)
additional_loci	IPSTG_DNA_additional_loci	Pozostałe loci
marker	String	Metoda generowania DNA
profile_id	String	Niepowtarzalny identyfikator profilu DNA

4.2.3.7. IPST_DNA_ISSOL

Struktura zawierająca loci z ISSOL (standardowego zestawu loci Interpolu). Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
vwa	IPST_DNA_locus	Locus vwa
th01	IPST_DNA_locus	Locus th01
d21s11	IPST_DNA_locus	Locus d21s11
fga	IPST_DNA_locus	Locus fga
d8s1179	IPST_DNA_locus	Locus d8s1179
d3s1358	IPST_DNA_locus	Locus d3s1358
d18s51	IPST_DNA_locus	Locus d18s51
amelogenin	IPST_DNA_locus	Locus amelogeniny

4.2.3.8. IPSG_DNA_additional_loci

Struktura zawierająca pozostałe loci. Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
tpox	IPSG_DNA_locus	Locus tpox
csflpo	IPSG_DNA_locus	Locus csflpo
d13s317	IPSG_DNA_locus	Locus d13s317
d7s820	IPSG_DNA_locus	Locus d7s820
d5s818	IPSG_DNA_locus	Locus d5s818
d16s539	IPSG_DNA_locus	Locus d16s539
d2s1338	IPSG_DNA_locus	Locus d2s1338
d19s433	IPSG_DNA_locus	Locus d19s433
penta_d	IPSG_DNA_locus	Locus penta_d
penta_e	IPSG_DNA_locus	Locus penta_e
fes	IPSG_DNA_locus	Locus fes
fl3a1	IPSG_DNA_locus	Locus fl3a1
fl3b	IPSG_DNA_locus	Locus fl3b
se33	IPSG_DNA_locus	Locus se33
cd4	IPSG_DNA_locus	Locus cd4
gaba	IPSG_DNA_locus	Locus gaba

4.2.3.9. IPSTG_DNA_locus

Struktura opisująca locus. Zawiera następujące pola:

Pole	Typ	Opis
low_allele	String	Najniższa wartość allele
high_allele	String	Najwyższa wartość allele

5. Struktura zastosowania, bezpieczeństwa i komunikacji

5.1. Zarys

Przy wdrażaniu oprogramowania do wymiany danych DNA w ramach części trzeciej tytuł II niniejszej Umowy wykorzystuje się wspólną sieć łączności, która będzie zamknięta logicznie między państwami. W celu skuteczniejszego wykorzystywania tej wspólnej infrastruktury komunikacyjnej polegającej na wysyłaniu wniosków i otrzymywaniu odpowiedzi przyjmuje się asynchroniczny mechanizm przekazywania wniosków o dane DNA i daktyloskopijne w wiadomości mailowej SMTP. W celu uwzględnienia kwestii bezpieczeństwa wykorzystywany będzie mechanizm sMIME jako rozszerzenie funkcjonalności SMTP w celu utworzenia w sieci faktycznie bezpiecznego tunelu end-to-end.

System operacyjny TESTA (Trans European Services for Telematics between Administrations – transeuropejska sieć telematyczna do wymiany danych między jednostkami administracyjnymi) jest wykorzystywany jako sieć łączności do wymiany danych między państwami. Za system TESTA jest odpowiedzialna Komisja Europejska. Uwzględniając fakt, że krajowe bazy danych DNA oraz obecne krajowe punkty dostępu do systemu TESTA mogą znajdować się w państwach w różnych miejscach, dostęp do systemu TESTA może być utworzony przez:

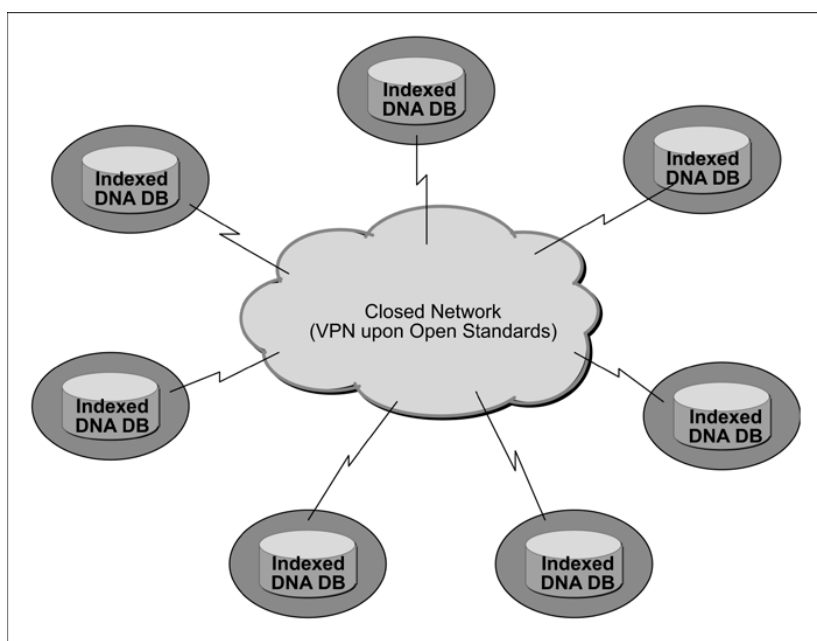
- 1) wykorzystanie obecnego krajowego punktu dostępu lub utworzenie nowego krajowego punktu dostępu do systemu TESTA; albo
- 2) utworzenie bezpiecznego lokalnego łącza ze strony, na której znajduje się baza danych DNA zarządzana przez właściwą agencję krajową, do obecnego punktu dostępu do systemu TESTA.

Protokoły i standardy używane przy wykonywaniu części trzeciej tytuł II niniejszej Umowy są zgodne ze standardami otwartymi i spełniają wymogi nakładane przez krajowych decydentów z zakresu polityki bezpieczeństwa w państwach.

5.2. Architektura górnego poziomu

W zakresie stosowania części trzeciej tytuł II niniejszej Umowy każde z państw będzie udostępniać swoje dane DNA do wymiany z innymi państwami lub przeszukania przez nie zgodnie z ustandaryzowanym wspólnym formatem danych. Architektura ta oparta jest na modelu łączności „każdy z każdym”. Nie istnieje centralny serwer komputerowy ani scentralizowana baza danych zawierająca profile DNA.

Rysunek 1: Topologia wymiany danych DNA

Oprócz spełniania krajowych wymogów prawnych dotyczących stron należących do państw każde z państw może zdecydować, jaki rodzaj sprzętu i oprogramowania zostanie użyty do konfiguracji na jego stronach, tak aby spełnić wymogi określone w części trzeciej tytuł II niniejszej Umowy.

5.3. Normy bezpieczeństwa i ochrona danych

Uwzględniono i wdrożono trzy poziomy bezpieczeństwa.

5.3.1. Poziom danych

Dane o profilu DNA przekazane przez każde z państw muszą być przygotowane zgodnie ze wspólną normą ochrony danych, tak aby państwo wzywające otrzymało odpowiedź przede wszystkim oznaczającą HIT (trafienie) lub NO-HIT (brak trafienia) wraz z numerem identyfikacyjnym w przypadku trafienia, ale niezawierającą jakichkolwiek danych osobowych. Dalsze postępowanie po powiadomieniu o trafieniu będzie prowadzone w sposób dwustronny zgodnie z istniejącymi krajowymi przepisami i zasadami organizacyjnymi odnoszącymi się do stron odpowiednich państw.

5.3.2. Poziom łączności

Wiadomości zawierające informacje o profilu DNA (wnioski i odpowiedzi) będą szyfrowane z wykorzystaniem najnowocześniejszego mechanizmu zgodnego ze standardami otwartymi, takimi jak sMIME, przed przekazaniem ich na strony innych państw.

5.3.3. Poziom transmisji

Wszystkie zaszyfrowane wiadomości zawierające informacje o profilu DNA będą przekazywane na strony innych państw przez wirtualny niepubliczny system tunelowania administrowany na poziomie międzynarodowym przez zaufanego dostawcę sieci oraz przez zabezpieczone połączenia do tego systemu, za które odpowiadają poszczególne państwa. Ten wirtualny niepubliczny system tunelowania nie ma punktu połączenia z otwartym Internetem.

5.4. Protokoły i standardy, które mają być wykorzystywane do szyfrowania: sMIME i związane z nim pakiety

Do szyfrowania wiadomości zawierających informacje o profilu DNA będzie wykorzystywany otwarty standard sMIME jako rozszerzenie standardu SMTP będącego *de facto* standardem wiadomości mailowych. Protokół s/MIME (V3) dopuszcza przekazywanie podpisanych potwierżeń otrzymania, etykiet bezpieczeństwa i zabezpieczonych list mailingowych i jest nałożony na Cryptographic Message Syntax (CMS), specyfikację Internet Engineering Task Force (IETF) dotyczącą wiadomości zabezpieczanych szyfrem. Można go używać do cyfrowego podpisywania, przetwarzania, zatwierdzania lub szyfrowania każdej formy danych cyfrowych.

Bazowy certyfikat wykorzystywany przez mechanizm s/MIME musi być zgodny ze standardem X.509. W celu zapewnienia wykorzystywania standardów i procedur wspólnych z innymi programami Prüm zasady przetwarzania mające zastosowanie do operacji szyfrowania w s/MIME lub w ramach różnych środowisk COTS (ogólnodostępne produkty komercyjne) są następujące:

- kolejność operacji: najpierw szyfrowanie, następnie podpis,
- algorytm szyfrowania AES (*Advanced Encryption Standard* – zaawansowany standard szyfrowania) o długości klucza 256 bitów i RSA o długości klucza 1024 bitów są stosowane odpowiednio do szyfrowania symetrycznego i asymetrycznego,
- stosuje się algorytm skrótu SHA-1.

Funkcjonalność sMIME jest wbudowana w przeważającą większość współczesnych pakietów oprogramowania poczty elektronicznej, takich jak Outlook, Mozilla Mail oraz Netscape Communicator 4.x i działa między wszystkimi głównymi pakietami oprogramowania poczty elektronicznej.

Z racji tego, że sMIME łatwo wprowadza się do krajowych infrastruktur informatycznych na wszystkich stronach państw, jest on wybierany jako sprawny mechanizm wprowadzania zabezpieczenia komunikacji. Aby sprawniej osiągnąć cel, jakim jest „Słuszność koncepcji”, i obniżyć koszty, do prototypowania wymiany danych DNA wyznaczony jest jednak otwarty standard JavaMail API. Standard ten zakłada proste szyfrowanie i rozszyfrowywanie wiadomości mailowych, wykorzystując sMIME lub OpenPGP. Celem jest tutaj zapewnienie prostego, łatwego w użytkowaniu API dla klientów poczty, którzy chcą wysyłać i otrzymywać szyfrowane wiadomości pocztowe w jednym z dwóch najpopularniejszych formatów szyfrowania poczty. Tak więc wszelkie najnowocześniejsze implementacje JavaMail API – takie jak produkt Bouncy Castle JCE (Java Cryptographic Extension – rozszerzenie kryptograficzne Java), który będzie wykorzystywany do wdrożenia sMIME do prototypowania wymiany danych DNA między wszystkimi państwami – będą wystarczające do spełnienia wymogów tytułu II części trzeciej niniejszej Umowy.

5.5. Architektura aplikacji

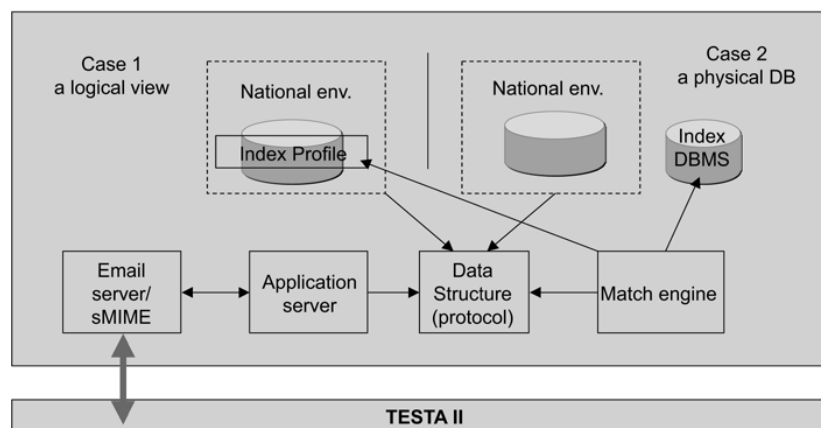
Każde z państw udostępni pozostałym państwom zestaw standardowych danych profilu DNA zgodnych z obecnym wspólnym ICD. Można tego dokonać przez udostępnienie wglądu do poszczególnych krajowych baz danych albo przez utworzenie fizycznej eksportowanej bazy danych (indeksowana baza danych).

Cztery główne komponenty: serwer poczty/sMIME, serwer aplikacji, obszar struktury danych do pozyskiwania/wprowadzania danych i rejestrowania przychodzących/wychodzących wiadomości oraz funkcja ustalania zgodności (*Match Engine*) wdrażająca logikę całej aplikacji w sposób niezależny od konkretnego produktu.

Aby umożliwić wszystkim państwom łatwe wprowadzenie tych komponentów na ich odpowiednie strony krajowe, określona wspólna funkcjonalność została wdrożona za pomocą opartych na otwartym kodzie komponentów, które każde z państw może wybrać w zależności od swojej krajowej polityki informatycznej i przepisów. Z powodu niezależnych elementów, które należy wdrożyć, aby mieć dostęp do indeksowanych baz danych zawierających profile DNA objętych tytułem II części trzeciej niniejszej Umowy, każde z państw może swobodnie wybierać podstawowy sprzęt i oprogramowanie, w tym bazę danych i systemy operacyjne.

Opracowano i z powodzeniem przetestowano na obecnej wspólnej sieci prototyp wymiany danych DNA. Wersja 1.0 została wprowadzona do środowiska produkcyjnego i jest używana do codziennych operacji. Państwa mogą korzystać ze wspólnie opracowanego produktu, ale mogą także opracować swoje własne produkty. Komponenty wspólnego produktu będą utrzymywane, indywidualnie dostosowywane i dalej rozwijane zgodnie ze zmieniającymi się wymogami policji w zakresie technologii informatycznych, medycyny sądowej lub funkcjonalnymi.

Rysunek 2: Zarys topologii aplikacji

5.6. Zasady i standardy, które mają być wykorzystywane w architekturze aplikacji

5.6.1. XML

Wymiana danych DNA będzie korzystała w całości ze schematu XML jako załącznika do wiadomości pocztowych w formacie SMTP. Format XML (*Extensible Markup Language*) jest zalecanym przez W3C językiem znaczników ogólnego zastosowania służącym do tworzenia języków znaczników szczegółowego zastosowania, mogących służyć do opisywania wielu rodzajów danych. Opis profilu DNA odpowiedniego do wymiany między wszystkimi państwami został dokonany z wykorzystaniem języka i schematu XML w dokumencie ICD.

5.6.2. ODBC

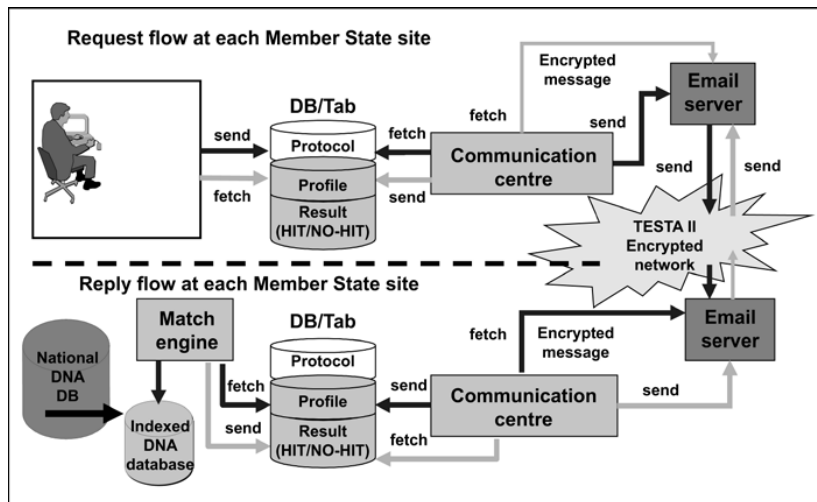
Standard ODBC udostępnia standardową programową metodę API do uzyskiwania dostępu do systemów zarządzania bazami danych i uniezależnia ją od języków oprogramowania, systemów baz danych i systemów operacyjnych. Standard ODBC ma jednak pewne wady. Administrowanie dużą liczbą urządzeń klienckich może pociągać za sobą korzystanie z różnorodnych sterowników i plików DLL. Ta złożoność może zwiększać koszty administrowania systemem.

5.6.3. JDBC

Standard JDBC (*Java DataBase Connectivity*) jest interfejsem programowania dla języka programowania Java określającym sposób, w jaki klient może uzyskać dostęp do bazy danych. W przeciwieństwie do ODBC JDBC nie wymaga korzystania z konkretnego zestawu lokalnych plików DLL na danym komputerze.

Logika biznesowa przetwarzania wniosków o profile DNA i odpowiedzi na nie na stronie każdego z państw jest opisana na poniższym rysunku. Przepływy wniosków i odpowiedzi oddziałują z neutralnym obszarem danych obejmującym różne pule danych mające wspólną strukturę.

Rysunek 3: Schemat działania oprogramowania na stronie każdego z państw

5.7. Środowisko komunikacyjne

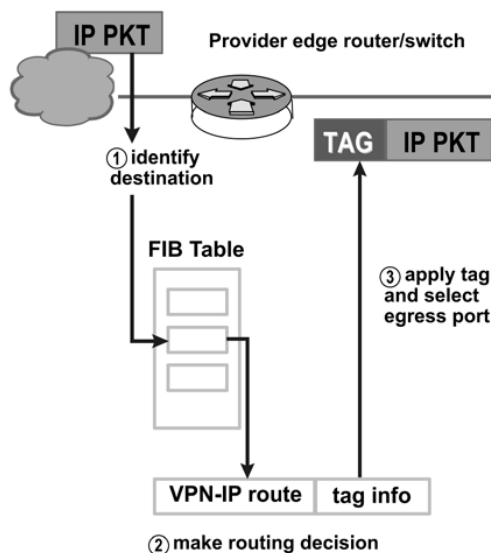
5.7.1. Wspólna sieć komunikacyjna: TESTA i infrastruktura poboczna

Aplikacja wymiany danych DNA będzie wykorzystywała pocztę elektroniczną – mechanizm asynchroniczny – do wysyłania wniosków i otrzymywania odpowiedzi między państwami. Ponieważ wszystkie państwa posiadają co najmniej jeden krajowy punkt dostępu do sieci TESTA, wymiana danych DNA będzie prowadzona w tej sieci. TESTA, poprzez swoją funkcję przekazywania poczty, zapewnia liczne dodatkowe usługi. Oprócz utrzymywania skrzynek pocztowych sieci TESTA infrastruktura ta może wprowadzać listy dystrybucyjne poczty elektronicznej i polityki routingu. TESTA może być tym sposobem wykorzystywana jako punkt pośredni dla wiadomości adresowanych do administracji podłączonych do domen w całej UE. Można także wprowadzić oprogramowanie antywirusowe.

Przełącznik poczty sieci TESTA jest skonstruowany na platformie sprzętowej o dużej dostępności, zlokalizowanej w centralnym obiekcie TESTA i chronionej przez zaporę ogniową. Usługa DNS (Domain Name Services) TESTA będzie przypisywała adresy zasobów do adresów IP i ukrywała kwestie adresowania przed użytkownikami i aplikacjami.

5.7.2. Względy bezpieczeństwa

Koncepcja sieci wirtualnej sieci prywatnej (Virtual Private Network – VPN) została wdrożona w ramach sieci TESTA. Technologia Tag Switching wykorzystywana do skonstruowania sieci VPN będzie ewoluować, tak aby wspierać standard technologii MPLS opracowanej przez organizację IETF.

MPLS jest technologią w standardzie IETF, która przyspiesza przepływ komunikacji w sieci przez pomijanie analizy pakietowej przez routery pośrednie. Jest to dokonywane na podstawie tzw. etykiet, które dołączane są do pakietów przez routery brzegowe sieci szkieletowej na podstawie informacji przechowywanych w bazie informacji przekazywanych (FIB). Etykiety są także wykorzystywane do wprowadzania VPN.

Technologia MPLS łączy w sobie korzyści routingu warstwy 3. z zaletami przełączania warstwy 2. Ponieważ adresy IP nie są oceniane podczas przekazywania przez sieć, MPLS nie nakłada żadnych ograniczeń na adresy IP.

Ponadto wiadomości pocztowe przesyłane przez sieć TESTA będą chronione przez mechanizm szyfrujący oparty na standardzie s/MIME. Nikt, kto nie zna klucza i nie posiada odpowiedniego certyfikatu, nie może rozszyfrować wiadomości przesyłanych przez sieć.

5.7.3. Protokoły i standardy, które mają być wykorzystywane w sieci łączności

5.7.3.1. SMTP

Protokół SMTP jest de facto standardem przesyłania poczty elektronicznej w internecie. Jest to stosunkowo prosty, oparty na tekście protokół, w ramach którego określony jest co najmniej jeden odbiorca wiadomości, po czym tekst wiadomości jest transmitowany. SMTP korzysta z portu 25 protokołu TCP (*Transmission Control Protocol* – protokół kontroli transmisji) według specyfikacji IETF. Aby ustalić serwer SMTP dla danej nazwy domeny, wykorzystuje się rekord MX (wymiany poczty) systemu DNS.

Ponieważ protokół ten początkowo był oparty wyłącznie na kodzie ASCII, nie radził sobie dobrze z plikami binarnymi. Standardy takie jak MIME zostały opracowane w celu kodowania plików binarnych do transmisji przez protokół SMTP. Obecnie większość serwerów SMTP rozpoznaje rozszerzenia 8-bitowe MIME i sMIME, umożliwiając przesyłanie plików binarnych prawie tak łatwo jak zwykłego tekstu. Zasady przetwarzania dla operacji s/MIME są opisane w sekcji dotyczącej s/MIME (zob. sekcja 5.4).

SMTP jest protokołem typu *push*, który nie pozwala na „wyciąganie” (*pull*) wiadomości ze zdalnego serwera na żądanie. Aby tego dokonać, klient korzysta z protokołu POP3 lub IMAP. W ramach wprowadzania wymiany danych DNA postanowiono korzystać z protokołu POP3.

5.7.3.2. POP

Lokalni użytkownicy poczty elektronicznej używają protokołu pocztowego w wersji 3 (POP3) – standardowego protokołu internetowego warstwy aplikacji – do ściągania wiadomości pocztowych ze zdalnego serwera za pośrednictwem połączenia TCP/IP. Wykorzystując profil SMTP Submit zawarty w protokole SMTP, użytkownicy poczty przesyłają wiadomości przez Internet lub przez sieć firmową. MIME stanowi standard dla załączników i tekstu w standardzie innym niż ASCII znajdujących się w wiadomościach pocztowych. Wprawdzie ani protokół POP3, ani SMTP nie wymagają, aby wiadomości poczty elektronicznej były sformatowane w standardzie MIME, jednak ogólnie internetowa poczta elektroniczna jest sformatowana w tym standardzie, zatem klienci protokołu POP muszą także rozumieć standard MIME i z niego korzystać. Całe środowisko łączności tytułu II części trzeciej niniejszej Umowy będzie zatem obejmowało komponenty standardu POP.

5.7.4. Przydzielanie adresu sieciowego

Środowisko operacyjne

Europejski Urząd ds. Rejestracji Adresów IP (RIPE) przydzielił niedawno sieci TESTA specjalny blok podsieci stanowiący połowę klasy B. W Europie przydzielanie adresów IP państwom jest oparte na schemacie geograficznym. Wymiana danych między państwami w ramach tytułu II części trzeciej niniejszej Umowy odbywa się w ogólnoeuropejskiej zamkniętej logicznie sieci IP.

Środowisko testowe

Aby zapewnić środowisko umożliwiające niezakłócone codzienne działanie sieci między wszystkimi połączonymi państwami, niezbędne jest utworzenie dla nowych państw przygotowujących się do przystąpienia do działań w sieci środowiska testowego w zamkniętej sieci. Określono arkusz parametrów, obejmujący adresy IP, ustawienia sieciowe, domeny poczty elektronicznej oraz konta użytkowników aplikacji i powinien on być zainstalowany na stronie odpowiedniego państwa. Ponadto do celów testowych skonstruowano zestaw fikcyjnych profili DNA.

5.7.5. Parametry konfiguracji

Bezpieczny system poczty elektronicznej jest utworzony z wykorzystaniem domeny eu-admin.net. Domena ta, wraz z powiązаныmi z nią adresami, nie będzie dostępna z lokalizacji spoza obejmującej UE domeny TESTA, ponieważ nazwy te znane są jedynie na centralnym serwerze DNS sieci TESTA, która jest odseparowana od internetu.

Mapowania adresów stron sieci TESTA (nazw hostów) na ich adresy IP dokonuje usługa DNS sieci TESTA. Dla każdej domeny lokalnej do tego centralnego serwera DNS sieci TESTA zostanie dodany wpis pocztowy, który wszystkie wiadomości pocztowe przesyłane do domen lokalnych sieci TESTA przekazuje do centralnego przekaźnika poczty sieci TESTA. Przekaznik ten będzie następnie przysyłał te wiadomości do konkretnego serwera domeny lokalnej, wykorzystując adres poczty elektronicznej w domenie lokalnej. Przy takim sposobie przekazywania poczty krytyczne informacje zawarte w wiadomościach pocztowych będą przechodziły wyłącznie przez ogólnoeuropejską zamkniętą infrastrukturę sieciową, nie zaś przez niezabezpieczony internet.

Niezbędne jest utworzenie poddomen (oznaczonych pogrubioną czcionką i kursywą) na stronach wszystkich państw, o następującej składni:

„*application-type.State-code.pruem.testa.eu*”, gdzie:

„*State-code*” (kod państwa) przyjmuje wartość dwuliterowego kodu danego państwa (tj. AT, BE itd.),

„*application-type*” (rodzaj aplikacji) przyjmuje jedną z wartości: DNA, FP i CAR.

Zgodnie z powyższą składnią, poddomeny dla poszczególnych państw wskazano w poniższej tabeli:

Składnia poddomen państw

Państwo	Poddomena	Uwagi
BE	dna.be.pruem.testa.eu	
	fp.be.pruem.testa.eu	
	car.be.pruem.testa.eu	
	test.dna.be.pruem.testa.eu	
	test.fp.be.pruem.testa.eu	
	test.car.be.pruem.testa.eu	
BG	dna.bg.pruem.testa.eu	
	fp.bg.pruem.testa.eu	
	car.bg.pruem.testa.eu	
	test.dna.bg.pruem.testa.eu	
	test.fp.bg.pruem.testa.eu	
	test.car.bg.pruem.testa.eu	
CZ	dna.cz.pruem.testa.eu	
	fp.cz.pruem.testa.eu	
	car.cz.pruem.testa.eu	
	test.dna.cz.pruem.testa.eu	
	test.fp.cz.pruem.testa.eu	
	test.car.cz.pruem.testa.eu	
DK	dna.dk.pruem.testa.eu	
	fp.dk.pruem.testa.eu	
	car.dk.pruem.testa.eu	
	test.dna.dk.pruem.testa.eu	
	test.fp.dk.pruem.testa.eu	
	test.car.dk.pruem.testa.eu	

Państwo	Poddomena	Uwagi
DE	dna.de.pruem.testa.eu	
	fp.de.pruem.testa.eu	
	car.de.pruem.testa.eu	
	test.dna.de.pruem.testa.eu	
	test.fp.de.pruem.testa.eu	
	test.car.de.pruem.testa.eu	
EE	dna.ee.pruem.testa.eu	
	fp.ee.pruem.testa.eu	
	car.ee.pruem.testa.eu	
	test.dna.ee.pruem.testa.eu	
	test.fp.ee.pruem.testa.eu	
	test.car.ee.pruem.testa.eu	
IE	dna.ie.pruem.testa.eu	
	fp.ie.pruem.testa.eu	
	car.ie.pruem.testa.eu	
	test.dna.ie.pruem.testa.eu	
	test.fp.ie.pruem.testa.eu	
	test.car.ie.pruem.testa.eu	
EL	dna.el.pruem.testa.eu	
	fp.el.pruem.testa.eu	
	car.el.pruem.testa.eu	
	test.dna.el.pruem.testa.eu	
	test.fp.el.pruem.testa.eu	
	test.car.el.pruem.testa.eu	

Państwo	Poddomena	Uwagi
ES	dna.es.pruem.testa.eu	
	fp.es.pruem.testa.eu	
	car.es.pruem.testa.eu	
	test.dna.es.pruem.testa.eu	
	test.fp.es.pruem.testa.eu	
	test.car.es.pruem.testa.eu	
FR	dna.fr.pruem.testa.eu	
	fp.fr.pruem.testa.eu	
	car.fr.pruem.testa.eu	
	test.dna.fr.pruem.testa.eu	
	test.fp.fr.pruem.testa.eu	
	test.car.fr.pruem.testa.eu	
HR	dna.hr.pruem.testa.eu	
	fp.hr.pruem.testa.eu	
	car.hr.pruem.testa.eu	
	test.dna.hr.pruem.testa.eu	
	test.fp.hr.pruem.testa.eu	
	test.car.hr.pruem.testa.eu	
IT	dna.it.pruem.testa.eu	
	fp.it.pruem.testa.eu	
	car.it.pruem.testa.eu	
	test.dna.it.pruem.testa.eu	
	test.fp.it.pruem.testa.eu	
	test.car.it.pruem.testa.eu	

Państwo	Poddomena	Uwagi
CY	dna.cy.pruem.testa.eu	
	fp.cy.pruem.testa.eu	
	car.cy.pruem.testa.eu	
	test.dna.cy.pruem.testa.eu	
	test.fp.cy.pruem.testa.eu	
	test.car.cy.pruem.testa.eu	
LV	dna.lv.pruem.testa.eu	
	fp.lv.pruem.testa.eu	
	car.lv.pruem.testa.eu	
	test.dna.lv.pruem.testa.eu	
	test.fp.lv.pruem.testa.eu	
	test.car.lv.pruem.testa.eu	
LT	dna.lt.pruem.testa.eu	
	fp.lt.pruem.testa.eu	
	car.lt.pruem.testa.eu	
	test.dna.lt.pruem.testa.eu	
	test.fp.lt.pruem.testa.eu	
	test.car.lt.pruem.testa.eu	
LU	dna.lu.pruem.testa.eu	
	fp.lu.pruem.testa.eu	
	car.lu.pruem.testa.eu	
	test.dna.lu.pruem.testa.eu	
	test.fp.lu.pruem.testa.eu	
	test.car.lu.pruem.testa.eu	

Państwo	Poddomena	Uwagi
HU	dna.hu.pruem.testa.eu	
	fp.hu.pruem.testa.eu	
	car.hu.pruem.testa.eu	
	test.dna.hu.pruem.testa.eu	
	test.fp.hu.pruem.testa.eu	
	test.car.hu.pruem.testa.eu	
MT	dna.mt.pruem.testa.eu	
	fp.mt.pruem.testa.eu	
	car.mt.pruem.testa.eu	
	test.dna.mt.pruem.testa.eu	
	test.fp.mt.pruem.testa.eu	
	test.car.mt.pruem.testa.eu	
NL	dna.nl.pruem.nl.testa.eu	
	fp.nl.pruem.testa.eu	
	car.nl.pruem.testa.eu	
	test.dna.nl.pruem.testa.eu	
	test.fp.nl.pruem.testa.eu	
	test.car.nl.pruem.testa.eu	
AT	dna.at.pruem.testa.eu	
	fp.at.pruem.testa.eu	
	car.at.pruem.testa.eu	
	test.dna.at.pruem.testa.eu	
	test.fp.at.pruem.testa.eu	
	test.car.at.pruem.testa.eu	

Państwo	Poddomena	Uwagi
PL	dna.pl.pruem.testa.eu	
	fp.pl.pruem.testa.eu	
	car.pl.pruem.testa.eu	
	test.dna.pl.pruem.testa.eu	
	test.fp.pl.pruem.testa.eu	
	test.car.pl.pruem.testa.eu	
PT	dna.pt.pruem.testa.eu	
	fp.pt.pruem.testa.eu	
	car.pt.pruem.testa.eu	
	test.dna.pt.pruem.testa.eu	
	test.fp.pt.pruem.testa.eu	
	test.car.pt.pruem.testa.eu	
RO	dna.ro.pruem.testa.eu	
	fp.ro.pruem.testa.eu	
	car.ro.pruem.testa.eu	
	test.dna.ro.pruem.testa.eu	
	test.fp.ro.pruem.testa.eu	
	test.car.ro.pruem.testa.eu	
SI	dna.si.pruem.testa.eu	
	fp.si.pruem.testa.eu	
	car.si.pruem.testa.eu	
	test.dna.si.pruem.testa.eu	
	test.fp.si.pruem.testa.eu	
	test.car.si.pruem.testa.eu	

Państwo	Poddomena	Uwagi
SK	dna.sk.pruem.testa.eu	
	fp.sk.pruem.testa.eu	
	car.sk.pruem.testa.eu	
	test.dna.sk.pruem.testa.eu	
	test.fp.sk.pruem.testa.eu	
	test.car.sk.pruem.testa.eu	
FI	dna.fi.pruem.testa.eu	
	fp.fi.pruem.testa.eu	
	car.fi.pruem.testa.eu	
	test.dna.fi.pruem.testa.eu	
	test.fp.fi.pruem.testa.eu	
	test.car.fi.pruem.testa.eu	
SE	dna.se.pruem.testa.eu	
	fp.se.pruem.testa.eu	
	car.se.pruem.testa.eu	
	test.dna.se.pruem.testa.eu	
	test.fp.se.pruem.testa.eu	
	test.car.se.pruem.testa.eu	
UK	dna.uk.pruem.testa.eu	
	fp.uk.pruem.testa.eu	
	car.uk.pruem.testa.eu	
	test.dna.uk.pruem.testa.eu	
	test.fp.uk.pruem.testa.eu	
	test.car.uk.pruem.testa.eu	

ROZDZIAŁ 2

WYMIANA DANYCH DAKTYLOSKOPIJNYCH (DOKUMENT KONTROLI INTERFEJSU)

Celem następującego dokumentu kontroli interfejsu jest określenie wymogów wymiany informacji daktyloskopijnych między systemami automatycznej identyfikacji daktyloskopijnej (AFIS) państw. Dokument ten oparty jest na wdrożonej przez Interpol normie ANSI/NIST-ITL 1-2000 (INT-I, wersja 4.22b).

Wersja ta obejmuje wszystkie podstawowe definicje dla rekordów logicznych typu 1, typu 2, typu 4, typu 9, typu 13 i typu 15 wymaganych do przetwarzania daktyloskopijnego na podstawie obrazów i minucji.

1. Zawartość pliku w zarysie

Plik daktyloskopijny składa się z kilku rekordów logicznych. Istnieje szesnaście typów rekordów określonych w oryginalnym standardzie ANSI/NIST-ITL 1-2000. Między każdym rekordem a polami i subpolami w obrębie rekordów używane są odpowiednie separatory ASCII.

Do wymiany informacji między agencją pierwotną a agencją przeznaczenia wykorzystuje się tylko 6 typów rekordów:

typ 1	→	informacje transakcyjne,
typ 2	→	alfanumeryczne dane osób/sprawy,
typ 4	→	wysokorozdzielcze obrazy daktyloskopijne w skali szarości,
typ 9	→	zapis minucji
typ 13	→	zapis obrazu śladu, o zmiennej rozdzielczości,
typ 15	→	zapis obrazu linii papilarnych dłoni, o zmiennej rozdzielczości.

1.1. Typ 1 – nagłówek pliku

Rekord ten zawiera informacje routinguowe oraz informacje określające strukturę pozostałej części pliku. Ten typ rekordu określa także rodzaje transakcji mieszczące się w następujących ogólnych kategoriach:

1.2. Typ 2 – tekst opisu

Rekord ten zawiera informacje tekstowe przeznaczone dla agencji wysyłających i odbierających.

1.3. Typ 4 – wysokorozdzielcze obrazy daktyloskopijne w skali szarości

Rekord ten jest wykorzystywany do wymiany wysokorozdzielczych (ośmiobitowych) obrazów daktyloskopijnych ustalonych na 500 pikseli na cal. Obrazy daktyloskopijne są kompresowane z zastosowaniem algorytmu kompresji obrazów WSQ w proporcji nie większej niż 15:1. Nie stosuje się innych algorytmów kompresji ani obrazów nieskompresowanych.

1.4. Typ 9 – zapis minucji

Rekordy typu 9 są wykorzystywane do wymiany danych dotyczących cech charakterystycznych linii papilarnych lub minucji. Ich celem jest przede wszystkim unikanie dublowania procesów szyfrowania AFIS oraz, częściowo, umożliwienie transmitowania szyfrów AFIS, zawierających mniej danych niż odpowiadające im obrazy.

1.5. Typ 13 – zapis obrazu śladu, o zmiennej rozdzielczości

Rekord ten używany jest do wymiany zmiennorodzielczych obrazów śladów palców i dłoni wraz z alfanumeryczną informacją tekstową. Rozdzielczość skanowania obrazów wynosi 500 pikseli/cal przy 256 poziomach szarości. Jeżeli jakość obrazu śladu jest dostateczna, jest on kompresowany z zastosowaniem algorytmu WSQ. W razie konieczności rozdzielczość obrazów można rozszerzyć do wartości ponad 500 pikseli/cal i ponad 256 poziomów szarości w drodze porozumienia dwustronnego. W tym przypadku stanowczo zaleca się używanie JPEG 2000 (zob. dodatek 39-7).

1.6. Zapis obrazu dłoni, o zmiennej rozdzielczości

Zapisy obrazów w oznaczonych polach typu 15 używane są do wymiany obrazów odbitek linii papilarnych dłoni o zmiennej rozdzielczości wraz z alfanumeryczną informacją tekstową. Rozdzielczość skanowania obrazów wynosi 500 pikseli/cal przy 256 poziomach szarości. W celu zminimalizowania ilości danych wszystkie obrazy odbitek dłoni są kompresowane z zastosowaniem algorytmu WSQ. W razie konieczności rozdzielczość obrazów można rozszerzyć do wartości ponad 500 pikseli/cal i ponad 256 poziomów szarości w drodze porozumienia dwustronnego. W tym przypadku stanowczo zaleca się używanie JPEG 2000 (zob. dodatek 39-7).

2. Format rekordu

Plik transakcji składa się z jednego lub większej liczby rekordów logicznych. Dla każdego rekordu logicznego zawartego w pliku istnieje kilka pól informacyjnych właściwych dla danego typu rekordu. Każde pole informacyjne może zawierać jeden lub większą liczbę podstawowych jednowartościowych elementów informacji. Razem elementy te służą przekazywaniu różnych aspektów danych zawartych w tym polu. Pole informacyjne może również składać się z jednego lub większej liczby elementów informacji zgrupowanych i wielokrotnie powtórzonych w obrębie pola. Taka grupa informacji jest określana jako subpole. Pole informacyjne może zatem składać się z jednego lub większej liczby subpól zawierających elementy informacji.

2.1. Separatory informacji

W rekordach logicznych oznaczonych pól mechanizmy wydzielające informacje są wprowadzane przez zastosowanie czterech separatorów informacji ASCII. Wydzielonymi informacjami mogą być elementy w polu lub subpolu, pola w obrębie rekordu logicznego lub wielokrotne występowanie subpól. Separatory informacji są zdefiniowane w standardzie ANSI X3.4. Znaki te są wykorzystywane do rozdzielania i modyfikacji informacji w sensie logicznym. W strukturze hierarchicznej znak separatora pliku „FS” jest najszerszy, po nim następuje separator grupy „GS”, separator rekordów „RS” i separator jednostki „US”. Tabela 1 zawiera wykaz tych separatorów ASCII oraz opis ich zastosowania w ramach tego standardu.

Separatory informacji należy postrzegać praktycznie jako wskazanie typu danych, które następnie się pojawiają. Znak „US” rozdziela poszczególne elementy informacji w polu lub subpolu. Oznacza to, że następny element informacji to dane do tego pola lub subpola. Wiele subpól w jednym polu, oddzielonych znakiem „RS”, oznacza początek następnej grupy powtórzonych elementów informacji. Separator „GS” wstawiony między pola informacji oznacza początek nowego pola poprzedzającego numer identyfikacyjny pola, który się pojawi. Podobnie, początek nowego rekordu logicznego jest oznaczony przez pojawienie się znaku „FS”.

Te cztery znaki mają znaczenie jedynie wtedy, gdy są wykorzystywane jako separatory elementów danych w polach rekordów tekstowych ASCII. Występowanie tych znaków w binarnych rekordach obrazów i polach binarnych nie ma konkretnego znaczenia – znaki te są częścią wymienianych danych.

Normalnie nie powinno być pustych pól ani elementów informacji, zatem między dwoma elementami danych powinien widnieć tylko jeden separator. Wyjątek od tej reguły występuje wtedy, gdy dane w polach lub elementy informacji w transakcji są niedostępne, brakuje ich lub są nieobowiązkowe, a przetwarzanie tej transakcji nie zależy od obecności tych konkretnych danych. W tych przypadkach separatory mnogie i przyległe widnieją razem, nie wymagając wprowadzenia danych fikcyjnych pomiędzy separatory.

Aby określić pole składające się z trzech elementów informacji, stosuje się, co następuje. Jeżeli brakuje informacji do drugiego elementu, dwa przyległe separatory informacji „US” wystąpią między pierwszym i trzecim elementem informacji. Jeżeli brakuje zarówno drugiego, jak i trzeciego elementu informacji, należy stosować trzy separatory – dwa znaki „US” oraz separator kończący pole lub subpole. Na ogół, jeżeli w polu lub subpolu co najmniej jeden obowiązkowy lub nieobowiązkowy element informacji nie jest dostępny, należy wprowadzić odpowiednią liczbę separatorów.

Możliwe są kombinacje położonych obok siebie dwóch lub więcej z czterech dostępnych separatorów. Gdy dane do elementów informacji, subpól lub pól są niedostępne lub brakuje ich, musi być o jeden separator mniej niż liczba wymaganych elementów danych, subpól lub pól.

Code	Type	Description	Hexadecimal Value	Decimal Value
US	Unit Separator	Separates information items	1F	31
RS	Record Separator	Separates subfields	1E	30
GS	Group Separator	Separates fields	1D	29
FS	File Separator	Separates logical records	1C	28

2.2. Układ rekordów

W przypadku rekordów logicznych pól oznaczonych każde wykorzystywane pole informacji jest numerowane zgodnie z tym standardem. Format dla każdego pola składa się z numeru rekordu logicznego, po którym następuje kropka „.”, numer pola, po którym następuje dwukropek „:”, a następnie informacje właściwe dla tego pola. Numer pola oznaczonego może być numerem składającym się z jednej do dziewięciu cyfr, umieszczonym między kropką „.” a dwukropkiem „:”. Interpretuje się go jako numer pola o wartości całkowitej bez znaku. Oznacza to, że numer pola „2.123:” jest równy numerowi pola „2.000000123:” i interpretuje się go w ten sam sposób.

Do celów ilustracji w całym niniejszym dokumencie stosuje się trzycyfrowy numer do numerowania pól zawartych w każdym rekordzie logicznym pól oznaczonych opisanym w tym dokumencie. Numery pól mają formę „TT.xxx:”, gdzie „TT” oznacza typ rekordu zaznaczony jednym lub dwoma znakami, po których następuje kropka. Następne trzy znaki oznaczają odpowiedni numer pola, po którym następuje dwukropek. Po dwukropku znajdują się informacje opisowe ASCII lub dane obrazów.

Rekordy logiczne typu 1 i 2 zawierają wyłącznie tekstowe pola danych ASCII. W przypadku każdego z tych dwóch typów cała długość rekordu (łącznie z numerami pól, dwukropkami i separatorami) zostaje zapisana jako pierwsze pole ASCII. Separator kontrolny pliku „FS” ASCII (oznaczający koniec rekordu logicznego lub transakcji) następuje po ostatnim bajcie informacji ASCII i jest włączony do długości rekordu.

W przeciwieństwie do koncepcji pola oznaczonego rekord typu 4 zawiera wyłącznie dane binarne zapisane jako uporządkowane pola binarne o ustalonej długości. Cała długość rekordu jest zapisywana w pierwszym czterobajtowym polu binarnym każdego rekordu. W przypadku tego rekordu binarnego nie zapisuje się numeru rekordu z kropką ani numeru identyfikacyjnego pola z dwukropkiem. Ponadto ponieważ wszystkie długości pól tego rekordu są stałe albo określone, żadnego z czterech separatorów („US”, „RS”, „GS” lub „FS”) nie interpretuje się inaczej niż jako dane binarne. Do celów rekordu binarnego znak „FS” nie jest używany jako separator ani jako znak kończący transakcję.

3. Rekord logiczny typu 1: nagłówek pliku

Rekord ten opisuje strukturę pliku, typ pliku i inne ważne informacje. Zestaw znaków używany w polach typu 1 zawiera tylko 7-bitowy szyfr ANSI do wymiany informacji.

3.1. Pola dla rekordu logicznego typu 1

3.1.1. Pole 1.001: długość rekordu logicznego (*Logical Record Length – LEN*)

Pole to zawiera całkowitą liczbę bajtów w całym rekordzie logicznym typu 1. Pole zaczyna się od oznaczenia „1.001:”, po którym następuje całkowita długość rekordu obejmująca każdy znak w każdym polu oraz separatorzy informacji.

3.1.2. Pole 1.002: numer wersji (*Version Number* – VER)

W celu zapewnienia, aby użytkownicy wiedzieli, która wersja standardu ANSI/NIST jest stosowana, to czterobajtowe pole określa numer wersji standardu wdrażanego przez oprogramowanie lub system tworzący plik. Pierwsze dwa bajty wyszczególniają główny numer referencyjny wersji, a następne dwa – drugorzędny numer rewizji. Na przykład, pierwotny standard z roku 1986 byłby uważany za wersję pierwszą i oznaczony numerem „0100”, natomiast obecna wersja ANSI/NIST-ITL 1-2000 ma numer „0300”.

3.1.3. Pole 1.003: zawartość pliku (*File Content* – CNT)

Pole to wyszczególnia każdy z rekordów w pliku według typu i porządku, w jakim rekordy występują w pliku logicznym. Składa się ono z jednego lub większej liczby subpól, z których każde z kolei zawiera dwa elementy informacji określające jeden rekord logiczny znajdujący się w bieżącym pliku. Subpola są wprowadzane w tej samej kolejności, w jakiej rekordy są zapisywane i transmitowane.

Pierwszy element informacji w pierwszym subpolu jest oznaczony „1”, odnosząc się do rekordu typu 1. Następuje po nim drugi element informacji, który zawiera liczbę pozostałych rekordów znajdujących się w pliku. Numer ten jest także równy liczbie pozostałych subpól pola 1.003.

Każde z pozostałych subpól jest związane z jednym rekordem w pliku, a kolejność subpól odpowiada kolejności rekordów. Każde subpole zawiera dwa elementy informacji. Pierwszy służy określeniu typu rekordu. Drugi jest identyfikatorem rekordu (IDC). Znak „US” jest stosowany do rozdzielenia obu elementów informacji.

3.1.4. Pole 1.004: Typ transakcji (*Type of Transaction – TOT*)

Pole to zawiera trzyliterowy skrót mnemoniczny oznaczający typ transakcji. Kody te mogą różnić się od używanych przez inne wdrożenia standardu ANSI/NIST.

CPS: przeszukanie karta-karta (*Criminal Print-to-Print Search*). Transakcja ta jest wnioskiem o wyszukanie rekordu dotyczącego przestępstwa w bazie kart daktyloskopijnych. Odbitki linii papilarnych danej osoby są dołączane w pliku jako skompresowany obraz WSQ.

W przypadku braku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2.

W przypadku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2,

- 1–14 rekordów typu 4.

Typy transakcji CPS są podsumowane w tabeli A.6.1 (dodatek 39-6).

PMS: przeszukanie karta-śląd (*Print-to-Latent Search*). Transakcja ta jest stosowana przy wyszukiwaniu obrazów odbitek linii papilarnych z karty daktyloskopijnej w kryminalnej bazie obrazów niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych (śladów NN). Odpowiedź będzie zawierała decyzję o trafieniu lub braku trafienia wynikającą z przeszukania AFIS w miejscu docelowym. Jeżeli istnieje wiele niezidentyfikowanych śladów, zostanie zwróconych wiele transakcji SRE, zawierających po jednym śladzie w każdej. Odbitki linii papilarnych danej osoby muszą być dołączone w pliku jako skompresowany obraz WSQ.

W przypadku braku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2.

W przypadku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2,
- 1 rekord typu 13.

Typy transakcji PMS są podsumowane w tabeli A.6.1 (dodatek 39-6).

MPS: przeszukanie ślad-karta (*Latent-to-Print Search*). Transakcja ta jest prośbą o wyszukanie obrazu śladu w kryminalnej bazie kart daktyloskopijnych. Informacje o minucjach śladu oraz obraz (skompresowany z zastosowaniem WSQ) muszą być zawarte w pliku.

W przypadku braku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2.

W przypadku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2,
- 1 rekord typu 4 lub typu 15.

Typy transakcji MPS są podsumowane w tabeli A.6.4 (dodatek 39-6).

MMS: przeszukanie ślad-ślad (*Latent-to-Latent Search*). W tej transakcji plik zawiera obraz śladu, który należy wyszukać w kryminalnej bazie obrazów niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych (śladów NN) w celu ustalenia powiązań między różnymi miejscami przestępstw. Informacje o minucjach śladu oraz obraz (skompresowany z zastosowaniem WSQ) muszą być zawarte w pliku.

W przypadku braku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2.

W przypadku trafienia zwrócone zostaną następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2,
- 1 rekord typu 13.

Typy transakcji MMS są podsumowane w tabeli A.6.4 (dodatek 39-6).

SRE: ta transakcja jest zwracana przez agencję docelową w odpowiedzi na przekazane zapytania daktyloskopijne. Odpowiedź będzie zawierała decyzję o trafieniu lub braku trafienia wynikającą z przeszukania AFIS w miejscu docelowym. Jeżeli istnieje wiele potencjalnych wyników, zostanie przesłanych wiele transakcji SRE, każda zawierająca jeden wynik (jednego kandydata).

Typy transakcji SRE są podsumowane w tabeli A.6.2 (dodatek 39-6).

ERR: transakcja ta jest przesyłana przez docelowy system AFIS w celu wskazania błędu transakcji. Zawiera pole wiadomości (ERM) określające wykryty błąd. Zostaną zwrócone następujące rekordy logiczne:

- 1 rekord typu 1,
- 1 rekord typu 2.

Typy transakcji ERR są podsumowane w tabeli A.6.3 (dodatek 39-6).

Transaction Type	Logical Record Type					
	1	2	4	9	13	15
CPS	M	M	M	—	—	—
SRE	M	M	C	— (C in case of latent hits)	C	C
MPS	M	M	—	M (1*)	M	—
MMS	M	M	—	M (1*)	M	—
PMS	M	M	M*	—	—	M*
ERR	M	M	—	—	—	—

Klucz:

M	=	obowiązkowe
M*	=	można wprowadzić tylko jeden z obu typów rekordów
O	=	nieobowiązkowe
C	=	zależne od dostępności danych
—	=	niedozwolone
1*	=	zależne od systemów dotychczasowych

3.1.5. Pole 1.005: data transakcji (DAT)

Pole to oznacza datę rozpoczęcia transakcji i musi ono być zgodne z normą zapisu ISO: YYYYMMDD,

gdzie YYYY oznacza rok, MM – miesiąc, a DD – dzień miesiąca. Przy liczbach jednocyfrowych stosuje się początkowe zera. Na przykład zapis „19931004” oznacza 4 października 1993 r.

3.1.6. Pole 1.006: priorytet (PRY)

To nieobowiązkowe pole określa priorytet wniosku w skali od 1 do 9. „1” jest najwyższym priorytetem, a „9” – najniższym. Transakcje oznaczone priorytetem „1” są przetwarzane natychmiast.

3.1.7. Pole 1.007: identyfikator agencji docelowej (*Destination Agency Identifier* – DAI)

Pole to określa docelową agencję dla danej transakcji.

Składa się ono z dwóch elementów informacji w następującym formacie: CC/agency (kod państwa/agencja).

Pierwszy element informacji zawiera kod państwa określony w normie ISO 3166, składający się z dwóch znaków alfanumerycznych. Drugi element – agency (agencja) – jest tekstowym identyfikatorem agencji, o maksymalnej długości 32 znaków alfanumerycznych.

3.1.8. Pole 1.008: identyfikator agencji inicjującej (*Originating Agency Identifier* – ORI)

To pole określa autora pliku i ma ten sam format co DAI (pole 1.007).

3.1.9. Pole 1.009: numer kontrolny transakcji (*Transaction Control Number – TCN*)

Jest to numer kontrolny do celów referencyjnych. Powinien go wygenerować komputer i powinien on mieć następujący format: YYSSSSSSSSA,

gdzie YY oznacza rok transakcji, SSSSSSSS oznacza ośmiocyfrowy numer seryjny, a A jest znakiem kontrolnym tworzonym w wyniku stosowania procedury określonej w dodatku 39-2.

Gdy TCN nie jest dostępny, pole YYSSSSSSSS zawiera zera oraz znak kontrolny wygenerowany jak wyżej.

3.1.10. Pole 1.010: odpowiedź na transakcję (*Transaction Control Response – TCR*)

W przypadku gdy został wysłany wniosek, na który jest to odpowiedź, to nieobowiązkowe pole zawiera numer kontrolny transakcji wiadomości wysłanej. Ma ono zatem ten sam format co TCN (pole 1.009).

3.1.11. Pole 1.011: pierwotna rozdzielczość skanowania (*Native Scanning Resolution – NSR*)

To pole określa normalną rozdzielczość skanowania systemu stosowanego przez inicjatora transakcji. Rozdzielczość jest określana jako dwie cyfry, po których następuje przecinek dziesiętny, a następnie dwie dalsze cyfry.

W odniesieniu do wszystkich transakcji zgodnie z art. 533 i 534 niniejszej Umowy częstotliwość próbkowania wynosi 500 pikseli/cal lub 19,68 pikseli/mm.

3.1.12. Pole 1.012: nominalna rozdzielczość transmisji (*Nominal Transmitting Resolution – NTR*)

To pięciobajtowe pole określa nominalną rozdzielczość transmisji dla transmitowanych obrazów. Rozdzielczość jest wyrażona w pikselach/mm w tym samym formacie jak NSR (pole 1.011).

3.1.13. Pole 1.013: nazwa domeny (*Domain Name – DOM*)

Obowiązkowe pole określa nazwę domeny dla rekordu logicznego typu 2 zdefiniowanego przez użytkownika. Składa się ono z dwóch elementów informacji i jest przedstawione w postaci „INT-I{} {US}}4.22{} {GS}}”.

3.1.14. Pole 1.014: czas uniwersalny Greenwich (GMT)

To obowiązkowe pole przedstawia sposób wyrażania daty i godziny w kategoriach uniwersalnych jednostek czasu uniwersalnego Greenwich (GMT). Pole GMT – gdy jest użytkowane – zawiera uniwersalną datę, oprócz daty lokalnej zawartej w polu 1.005 (DAT). Wykorzystywanie pola GMT eliminuje nieścisłości czasu lokalnego występujące, w przypadku gdy transakcja i odpowiedź na nią są przekazywane między dwoma miejscami oddzielnymi kilkoma strefami czasowymi. GMT zapewnia uniwersalne oznaczenie daty i godziny w formacie 24-godzinnym niezależnie od stref czasowych. Przedstawiany jest jako „CCYYMMDDHHMMSSZ” – sekwencja 15 znaków będąca łańcuchowym połączeniem daty z czasem uniwersalnym Greenwich i kończąca się znakiem „Z”. Znaki „CCYY” oznaczają rok transakcji, znaki „MM” oznaczają wartości dziesiętkowe i jednostkowe miesiąca, znaki „DD” oznaczają wartości dziesiętkowe i jednostkowe dnia miesiąca, znaki „HH” oznaczają godzinę, znaki „MM” oznaczają minuty, a znaki „SS” – sekundy. Kompletna data nie przekracza daty bieżącej.

4. Rekord logiczny typu 2: tekst opisu

Struktura większości tego rekordu nie jest określona przez pierwotny standard ANSI/NIST. Rekord zawiera informacje mające konkretne znaczenie dla agencji wysyłających lub otrzymujących plik. W celu zapewnienia zgodności komunikujących się systemów daktyloskopijnych wymagane jest, aby w rekordzie tym znajdowały się tylko pola wyszczególnione poniżej. Ten dokument określa, które pola są obowiązkowe, a które nieobowiązkowe, oraz określa strukturę poszczególnych pól.

4.1. Pola dla rekordu logicznego typu 2

4.1.1. Pole 2.001: długość rekordu logicznego (*Logical Record Length – LEN*)

To obowiązkowe pole zawiera długość rekordu typu 2 i określa całkowitą liczbę bajtów, w tym każdy znak w każdym polu w rekordzie oraz separatory informacji.

4.1.2. Pole 2.002: oznaczenie obrazu (*Image Designation Character – IDC*)

Oznaczenie IDC zawarte w tym obowiązkowym polu jest przedstawione w ASCII i określone w polu zawartości pliku (CNT) rekordu typu 1 (pole 1.003).

4.1.3. Pole 2.003: informacja systemowa (*System Information – SYS*)

Pole to jest obowiązkowe i zawiera cztery bajty oznaczające wersję INT-I, z którą jest zgodny dany rekord typu 2.

Pierwsze dwa bajty określają numer wersji głównej, drugie dwa – drugorzędny numer rewizji. Na przykład obecne oprogramowanie jest oparte na INT-I wersja 4 rewizja 22, zatem jest określone jako „0422”.

4.1.4. Pole 2.007: numer sprawy (*Case Number* – CNO)

Jest to numer, który lokalne biuro daktyloskopijne przyznaje zbiorowi obrazów śladów znalezionych na miejscu przestępstwa. Ma on następujący format: *CC/number* (kod państwa/numer),

gdzie *CC* oznacza kod państwa Interpolu składający się z dwóch znaków alfanumerycznych, a numer jest zgodny z odpowiednimi wytycznymi lokalnymi i może mieć długość do 32 znaków alfanumerycznych.

Pole to umożliwia systemowi rozpoznanie obrazów śladów związanych z konkretnym przestępstwem.

4.1.5. Pole 2.008: numer sekwencji (*Sequence Number* – SQN)

Pole to określa każdą sekwencję obrazów śladów w danej sprawie. Może ono mieć długość do czterech znaków numerycznych. Sekwencja jest to ślad lub seria śladów zgrupowanych w celu umieszczenia ich w pliku lub przeszukania. Definicja ta oznacza, że nawet pojedynczym śladom musi zostać przypisany numer sekwencji.

Pole to wraz z polem MID (pole 2.009) może być dołączone w celu rozpoznania danego śladu w sekwencji.

4.1.6. Pole 2.009: identyfikator śladów (*Latent Identifier – MID*)

Pole to określa ten indywidualny ślad w sekwencji. Przedstawiany jest on jako pojedyncza litera lub dwie litery, przy czym do pierwszego śladu jest przypisana litera A, do drugiego – B i tak dalej do oznaczenia ZZ. To pole wykorzystuje się w sposób analogiczny do numeru sekwencji śladów przedstawionego w opisie SQN (pole 2.008).

4.1.7. Pole 2.010: numer krajowego rejestru karnego (*Criminal Reference Number – CRN*)

Jest to niepowtarzalny numer referencyjny przypisany przez krajową agencję osobie po raz pierwszy oskarżonej o popełnienie przestępstwa. W danym kraju żadna osoba nigdy nie może mieć więcej niż jednego numeru CRN, ten sam numer nie może także zostać przypisany więcej niż jednej osobie. Ta sama osoba może jednak mieć numery krajowego rejestru karnego w wielu krajach, które to numery będzie można rozróżnić za pomocą kodu państwa.

Pole CRN posiada następujący format: *CC/number* (kod państwa/numer),

gdzie *CC* oznacza kod państwa określony w normie ISO 3166 składający się z dwóch znaków alfanumerycznych, a numer jest zgodny z odpowiednimi wytycznymi krajowymi obowiązującymi agencję wydającą i może mieć długość do 32 znaków alfanumerycznych.

W odniesieniu do transakcji zgodnych z art. 533 i 534 niniejszej Umowy to pole będzie wykorzystywane do wprowadzenia krajowego numeru rejestru karnego agencji inicjującej, powiązanego z obrazami w rekordach typu 4 lub typu 15.

4.1.8. Pole 2.012: inny numer identyfikacyjny (*Miscellaneous Identification Number – MN1*)

To pole zawiera numer CRN (pole 2.010) przekazany w drodze transakcji CPS lub PMS bez kodu państwa prowadzącego.

4.1.9. Pole 2.013: inny numer identyfikacyjny (*Miscellaneous Identification Number – MN2*)

To pole zawiera numer CNO (pole 2.007) przekazany na drodze transakcji MPS lub MMS bez kodu państwa prowadzącego.

4.1.10. Pole 2.014: inny numer identyfikacyjny (*Miscellaneous Identification Number – MN3*)

To pole zawiera numer SQN (pole 2.008) przekazany na drodze transakcji MPS lub MMS.

4.1.11. Pole 2.015: inny numer identyfikacyjny (*Miscellaneous Identification Number – MN4*)

To pole zawiera numer MID (pole 2.009) przekazany na drodze transakcji MPS lub MMS.

4.1.12. Pole 2.063: informacja dodatkowa (*Additional Information – INF*)

W przypadku transakcji SRE w odpowiedzi na wniosek PMS to pole przekazuje informacje o palcu, którego obraz skutkował możliwym trafieniem. Format pola jest następujący:

NN, gdzie NN oznacza kod pozycji palca określony w tabeli 5, składający się z dwóch cyfr.

We wszystkich pozostałych przypadkach pole to jest nieobowiązkowe. Składa się z maksymalnie 32 znaków alfanumerycznych i może dostarczać dodatkowych informacji o wniosku.

4.1.13. Pole 2.064: wykaz respondentów (*Respondents List* – RLS)

To pole zawiera co najmniej dwa subpole. Pierwsze subpole opisuje rodzaj przeprowadzonego przeszukania, wykorzystując trzyliterowe skróty mnemoniczne określające rodzaj transakcji w TOT (pole 1.004). Drugie subpole zawiera jeden znak. „I” stosuje się do zaznaczenia trafienia (HIT), a „N” stosuje się do zaznaczenia, że nie znaleziono pasujących przypadków (NOHIT). Trzecie subpole zawiera identyfikator sekwencji potencjalnego wyniku (kandydata) i całkowitą liczbę potencjalnych wyników (kandydatów) oddzieloną ukośnikiem. Jeżeli istnieje wiele potencjalnych trafień, zostanie wysłanych kilka wiadomości.

W przypadku potencjalnego trafienia czwarte subpole zawiera wynik liczący maksymalnie sześć cyfr. Jeżeli trafienie zostało zweryfikowane, wartość tego subpole określa się na „999999”.

Przykład: „CPS{{RS}}I{{RS}}001/001{{RS}}999999{{GS}}”

Jeżeli zdalny system AFIS nie przydzieli numerów, to w odpowiednim punkcie należy stosować wartość zero.

4.1.14. Pole 2.074: pole komunikatu o stanie/błędzie (*Status/Error Message Field* – ERM)

To pole zawiera komunikaty o błędach, które wystąpiły podczas transakcji, które to komunikaty zostaną odesłane wysyłającemu wniosek jako część błędnej transakcji.

Tabela 3: Komunikaty o błędach	
Numeric code (1-3)	Meaning (5-128)
003	ERROR: UNAUTHORISED ACCESS
101	Mandatory field missing
102	Invalid record type
103	Undefined field
104	Exceed the maximum occurrence
105	Invalid number of subfields
106	Field length too short
107	Field length too long
108	Field is not a number as expected
109	Field number value too small
110	Field number value too big
111	Invalid character
112	Invalid date
115	Invalid item value
116	Invalid type of transaction
117	Invalid record data
201	ERROR: INVALID TCN
501	ERROR: INSUFFICIENT FINGERPRINT QUALITY
502	ERROR: MISSING FINGERPRINTS
503	ERROR: FINGERPRINT SEQUENCE CHECK FAILED
999	ERROR: ANY OTHER ERROR. FOR FURTHER DETAILS CALL DESTINATION AGENCY.

Komunikaty o błędach w zakresie między 100 a 199:

są one związane z zatwierdzaniem rekordów ANSI/NIST i określane jako:

<error_code 1>: IDC <idc_number 1> FIELD <field_id 1> <dynamic text 1> LF

<error_code 2>: IDC <idc_number 2> FIELD <field_id 2> <dynamic text 2>...

gdzie:

- error_code jest kodem związanym wyłącznie z konkretną przyczyną (zob. tabela 3),
- field_id jest numerem nieprawidłowego pola w standardzie ANSI/NIST (np. 1.001, 2.001, ...) w formacie <record_type>.<field_id>.<sub_field_id>,
- tekst dynamiczny jest bardziej szczegółowym, dynamicznym opisem błędu,
- LF jest to kodowanie końca linii (*Line Feed*) oddzielające błędy, jeśli napotkano więcej niż jeden błąd,
- dla rekordów typu 1 ICD jest określony jako „-1”.

Przykład:

201: IDC - 1 FIELD 1.009 WRONG CONTROL CHARACTER {} {LF}} 115: IDC 0 FIELD 2.003
INVALID SYSTEM INFORMATION

To pole jest obowiązkowe dla transakcji informujących o błędzie.

4.1.15. Pole 2.320: spodziewana liczba kandydatów (*Expected Number of Candidates* – ENC)

To pole zawiera maksymalną liczbę kandydatów (potencjalnych trafień) do weryfikacji oczekiwanych przez agencję wnioskującą. Wartość ENC nie może przekraczać wartości określonych w tabeli 11.

5. Rekord logiczny typu 4: obraz o wysokiej rozdzielczości w skali szarości

Należy odnotować, że rekordy logiczne typu 4 mają charakter binarny, nie zaś ASCII. Każde pole ma zatem konkretne miejsce przypisane mu w rekordzie, co oznacza, że wszystkie pola są obowiązkowe.

Standard dopuszcza określenie w rekordzie zarówno wielkości obrazu, jak i jego rozdzielczości. Wymaga, aby rekordy logiczne typu 4 zawierały dane obrazów daktyloskopijnych, które są przekazywane z nominalną gęstością pikseli wynoszącą 500–520 pikseli/cal. Gęstość preferowana dla nowych projektów wynosi 500 pikseli/cal lub 19,68 pikseli/mm. System INT-I określa gęstość 500 pikseli/cal, ale podobne systemy mogą komunikować się ze sobą, stosując gęstość inną niż preferowana w granicach 500–520 pikseli/cal.

5.1. Pola dla rekordu logicznego typu 4

5.1.1. Pole 4.001: długość rekordu logicznego (*Logical Record Length – LEN*)

To czterobajtowe pole zawiera długość rekordu typu 4 i określa całkowitą liczbę bajtów, w tym każdy bajt w każdym polu w rekordzie.

5.1.2. Pole 4.002: oznaczenie obrazu (*Image Designation Character – IDC*)

Jest to jednobajtowe binarne przedstawienie numeru IDC podanego w pliku głównym.

5.1.3. Pole 4.003: rodzaj obrazu (*Impression Type – IMP*)

Jest to jednobajtowe pole umiejscowione na szóstym bajcie rekordu.

Code	Description
0	Live-scan of plain fingerprint
1	Live-scan of rolled fingerprint
2	Non-live scan impression of plain fingerprint captured from paper
3	Non-live scan impression of rolled fingerprint captured from paper
4	Latent impression captured directly
5	Latent tracing
6	Latent photo
7	Latent lift
8	Swipe
9	Unknown

5.1.4. Pole 4.004: pozycja palca (*Finger Position* – FGP)

To sześciobajtowe pole o stałej długości jest umiejscowione od siódmej do dwunastej pozycji bajtu rekordu typu 4. Zawiera ono możliwe pozycje palców, zaczynając od bajtu z lewej strony (bajt siódmy rekordu). Znana lub najbardziej prawdopodobna pozycja palca jest pobierana z tabeli 5. Można umieścić odniesienia do maksymalnie pięciu dodatkowych palców, wprowadzając alternatywne pozycje palców w pozostałych pięciu bajtach, wykorzystując ten sam format. Jeżeli ma być wykorzystanych mniej niż pięć odniesień do pozycji palców, niewykorzystane bajty należy wypełnić binarnym 255. W celu wskazania wszystkich pozycji palców stosuje się kod 0 oznaczający pozycję nieznaną.

Tabela 5: Kod pozycji palców i maksymalna wielkość			
Finger position	Finger code	Width (mm)	Length (mm)
Unknown	0	40,0	40,0
Right thumb	1	45,0	40,0
Right index finger	2	40,0	40,0
Right middle finger	3	40,0	40,0
Right ring finger	4	40,0	40,0
Right little finger	5	33,0	40,0
Left thumb	6	45,0	40,0
Left index finger	7	40,0	40,0
Left middle finger	8	40,0	40,0
Left ring finger	9	40,0	40,0
Left little finger	10	33,0	40,0
Plain right thumb	11	30,0	55,0
Plain left thumb	12	30,0	55,0
Plain right four fingers	13	70,0	65,0
Plain left four fingers	14	70,0	65,0

Do śladów na miejscu przestępstwa należy stosować tylko kody od 0 do 10.

5.1.5. Pole 4.005: rozdzielczość skanowania obrazu (*Image Scanning Resolution – ISR*)

To jednobajtowe pole znajduje się na 13. bajcie rekordu typu 4. Jeżeli zawiera symbol „0”, to obraz został pobrany w preferowanej rozdzielczości 19,68 pikseli/mm (500 pikseli/cal). Jeżeli zawiera ono symbol „1”, oznacza to, że obraz został pobrany w innej rozdzielczości określonej w rekordzie typu 1.

5.1.6. Pole 4.006: długość linii poziomej (*Horizontal Line Length – HLL*)

To pole jest umiejscowione w bajtach 14 i 15 w rekordzie typu 4. Określa ono liczbę pikseli zawartych w każdej linii skanu. Najbardziej znaczący będzie pierwszy bajt.

5.1.7. Pole 4.007: długość linii pionowej (*Vertical Line Length – VLL*)

To pole zawiera, w bajtach 16 i 17, liczbę linii skanowania w obrazie. Najbardziej znaczący jest pierwszy bajt.

5.1.8. Pole 4.008: algorytm kompresji obrazu w skali szarości (*Grayscale Compression Algorithm – GCA*)

To jednobajtowe pole określa algorytm kompresji w skali szarości stosowany do kodowania danych obrazu. Do tego wdrożenia kod binarny 1 oznacza, że wykorzystano program kompresji WSQ (dodatek 39-7).

5.1.9. Pole 4.009: obraz

To pole zawiera strumień bajtów reprezentujący obraz. Jego struktura będzie naturalnie zależna od zastosowanego algorytmu kompresji.

6. Rekord logiczny typu 9: zapis minucji

Rekordy typu 9 zawierają tekst w kodzie ASCII opisujący minucje i związane z nimi informacje pochodzące od śladu. Do celów transakcji przeszukania obrazów śladów nie ma ograniczeń dla liczby rekordów typu 9 w pliku; każdy rekord dotyczy innego obrazu lub śladu.

6.1. Wyciąg minucji

6.1.1. Identyfikacja rodzaju minucji

Ta norma określa trzy numery identyfikatora stosowane do opisanego rodzaju minucji. Są one wymienione w tabeli 6. Zakończenie linii papilarnej jest oznaczone jako typ 1. Rozwidlenie jest oznaczone jako typ 2. Jeżeli dana minucja nie może być wyraźnie skategoryzowana jako jeden z wyżej wymienionych typów, jest oznaczana jako „inna” – typ 0.

Type	Description
0	Other
1	Ridge ending
2	Bifurcation

6.1.2. Umiejscowienie i rodzaj minucji

Aby szablony odpowiadały sekcji 5 normy ANSI INCITS 378-2004, do ustalania umiejscowienia (lokalizacji i kierunku kąta) poszczególnych minucji będzie stosowana następująca metoda, ulepszająca obecną normę INCITS 378-2004.

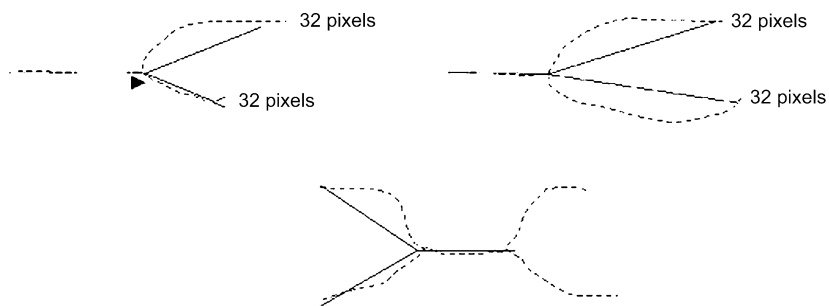
Pozycją lub lokalizacją minucji przedstawiającej koniec linii papilarnej jest punkt rozwidlenia grzbietu bruzdy bezpośrednio przed zakończeniem linii papilarnej. Jeżeli trzy odnogi bruzdy zostały zredukowane do struktury o szerokości jednego piksela, punkt przecięcia jest lokalizacją minucji. Podobnie lokalizacją minucji rozwidlenia jest punkt rozwidlenia grzbietu linii papilarnej. Jeżeli każda z trzech odnóg linii została zredukowana do szerokości jednego piksela, punkt przecięcia trzech odnóg jest lokalizacją minucji.

Po przekształceniu wszystkich końców linii papilarnych w rozwidlenia wszystkie minucje obrazu daktyloskopijnego są przedstawiane jako rozwidlenia. Współrzędne pikseli X i Y przecięcia trzech odnóg każdej minucji mogą być formatowane bezpośrednio. Ustalenie kierunku minucji może być dokonane na podstawie każdego rozwidlenia grzbietu. Bada się trzy odnogi każdego rozwidlenia grzbietu i ustala punkt zakończenia każdej odnogi. Rysunek 6.1.2 ilustruje trzy metody stosowane do ustalenia punktu zakończenia odnogi, które są oparte na rozdzielczości skanowania 500 pikseli/cal.

Zakończenie ustala się według zdarzenia, które występuje najpierw. Wyliczenie pikseli jest oparte na rozdzielczości skanowania wynoszącej 500 pikseli/cal. Różne rozdzielczości oznaczają różne wyliczenia pikseli.

- odległość wynosząca 0,064" (32. piksel),
- koniec odnogi grzbietu występujący między odległością 0,02" a 0,064" (od 10. do 32. piksela); krótsze odnogi nie są wykorzystywane,
- drugie rozwidlenie występuje w obrębie odległości 0,064" (przed 32. pikselem).

Rysunek 4

Kąt minucji jest ustalany przez utworzenie trzech wirtualnych promieni rozpoczynających się w punkcie rozwidlenia i sięgających do końca każdej odnogi. W celu wyznaczenia kierunku minucji wyznacza się dwusieczną najmniejszego z trzech kątów utworzonych przez promienie.

6.1.3. Układ współrzędnych

Układ współrzędnych stosowany do wyrażenia minucji obrazu odbitki linii papilarnych palca jest układem współrzędnych kartezjańskich. Pozycje minucji są wyrażane przez ich współrzędne x i y . Początkiem układu współrzędnych jest górny lewy róg pierwotnego obrazu, przy czym wartości x rosną w prawo, a wartości y rosną w dół. Współrzędne x i y danej minucji są wyrażane w jednostkach pikseli od początku. Należy odnotować, że umiejscowienie początku i jednostek miary nie jest zgodne z normą stosowaną przy określaniu rekordów typu 9 w ramach ANSI/NIST-ITL 1-2000.

6.1.4. Kierunek minucji

Kąty są wyrażane w standardowym formacie matematycznym – zero stopni po prawej stronie i zwiększające się kąty w kierunku przeciwnym do wskazówek zegara. Zapisane kąty wskazują kierunek wsteczny wzdłuż linii papilarnej do jej końca, a przy rozwidleniu – w stronę środka bruzdy. Konwencja ta jest przeciwna o 180 stopni wobec konwencji zapisu kątów określonej w definicjach typu 9 w normie ANSI/NIST-ITL 1-2000.

6.2. Pola do rekordu logicznego typu 9 w formacie INCITS-378

Wszystkie pola rekordów typu 9 są zapisywane jako tekst w formacie ASCII. W tym rekordzie pola oznaczonego nie są dopuszczalne pola binarne.

6.2.1. Pole 9.001: długość rekordu logicznego (*Logical record length – LEN*)

To obowiązkowe pole w formacie ASCII zawiera długość rekordu i określa całkowitą liczbę bajtów, w tym każdy znak w każdym polu w rekordzie.

6.2.2. Pole 9.002: oznaczenie obrazu (*Image designation character – IDC*)

To obowiązkowe dwubajtowe pole jest stosowane do identyfikacji i lokalizacji danych minucji. IDC zawarte w tym polu jest zgodne z IDC znajdującym się w polu zawartości pliku rekordu typu 1.

6.2.3. Pole 9.003: rodzaj obrazu (*Impression type – IMP*)

To obowiązkowe jednobajtowe pole opisuje sposób uzyskania informacji o obrazie daktyloskopijnym. W celu oznaczenia rodzaju obrazu do pola wprowadza się wartość ASCII właściwego kodu wybranego z tabeli 4.

6.2.4. Pole 9.004: format minucji (*Minutiae Format – FMT*)

To pole zawiera symbol „U” oznaczający, że minucje są sformatowane w kategoriach M1-378. Nawet jeżeli informacje są kodowane zgodnie z normą M1-378, wszystkie pola danych w rekordzie typu 9 muszą pozostać w formie pól tekstowych ASCII.

6.2.5. Pole 9.126: informacje o CBEFF (*Common Biometric Exchange File Format* – wspólnym formacie pliku wymiany danych biometrycznych)

To pole zawiera trzy elementy informacji. Pierwszy z nich zawiera wartość „27” (0x1B). Jest to identyfikacja posiadacza formatu CBEFF przyznana przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Branży Biometrycznej (IBIA) komitetowi technicznemu INCITS M1. Znak <US> oddziela ten element od typu formatu CBEFF mającego wartość „513” (0x0201) oznaczającą, że ten rekord zawiera tylko dane o miejscu i kierunku kąta bez informacji dotyczących rozszerzonego bloku danych. Znak <US> oddziela ten element od identyfikatora produktu CBEFF określającego „posiadacza” sprzętu kodującego. Tę wartość ustala sprzedający. Można ją uzyskać na stronie internetowej IBIA (www.ibia.org), jeżeli jest tam podana.

6.2.6. Pole 9.127: rozpoznanie sprzętu do pozyskiwania

To pole zawiera dwa elementy informacji oddzielone znakiem <US>. Pierwszy zawiera „APPF”, jeżeli sprzęt pierwotnie wykorzystany do pozyskania obrazu miał zaświadczenie o zgodności z dodatkiem F (Specyfikacja jakości obrazu IAFIS, 29 stycznia 1999 r.) do dok. CJIS-RS-0010 – specyfikacji elektronicznej transmisji obrazów palców FBI. Jeżeli sprzęt nie był zgodny ze wspomnianą specyfikacją, pole będzie zawierało oznaczenie „NONE”. Drugi element informacji zawiera identyfikator sprzętu do pozyskiwania, który jest numerem produktu przyznawanym przez jego sprzedawcę. Wartość „0” oznacza, że identyfikator sprzętu nie jest wyszczególniony.

6.2.7. Pole 9.128: długość linii poziomej (*Horizontal line length* – HLL)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę pikseli znajdujących się na pojedynczej linii poziomej transmitowanego obrazu. Maksymalna wielkość pozioma jest ograniczona do 65534 pikseli.

6.2.8. Pole 9.129: długość linii pionowej (*Vertical line length – VLL*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę linii poziomych transmitowanego obrazu. Maksymalna wielkość pionowa jest ograniczona do 65534 pikseli.

6.2.9. Pole 9.130: jednostki skali (*Scale units – SLC*)

To obowiązkowe pole ASCII określa jednostki używane do opisanie częstotliwości próbkowania (gęstości pikseli). „1” w tym polu oznacza ilość pikseli na cal, a „2” oznacza ilość pikseli na centymetr. „0” w tym polu oznacza brak podanej skali. W tym wypadku iloraz HPS/VPS daje współczynnik proporcji piksela.

6.2.10. Pole 9.131: skala pikseli w poziomie (*Horizontal pixel scale – HPS*)

To obowiązkowe pole ASCII określa wyrażoną w liczbach całkowitych gęstość pikseli w kierunku poziomym, o ile pole SLC zawiera symbol „1” lub „2”. W innych przypadkach oznacza ono poziomy składnik współczynnika proporcji piksela.

6.2.11. Pole 9.132: skala pikseli w pionie (*Vertical pixel scale – VPS*)

To obowiązkowe pole ASCII określa wyrażoną w liczbach całkowitych gęstość pikseli w kierunku pionowym, o ile pole SLC zawiera symbol „1” lub „2”. W innych przypadkach oznacza ono pionowy składnik współczynnika proporcji piksela.

6.2.12. Pole 9.133: widok palca

To obowiązkowe pole zawiera numer palca związanego z danymi w tym rekordzie. Numer zaczyna się od 0 i zwiększa się o 1 do 15.

6.2.13. Pole 9.134: pozycja palca (*Finger Position* – FGP)

To pole zawiera kod oznaczający pozycję palca, która wygenerowała informacje w tym rekordzie typu 9. Do oznaczania pozycji palca lub dłoni stosowany jest kod od 1 do 10 znajdujący się w tabeli 5 lub odpowiedni kod dłoni z tabeli 10.

6.2.14. Pole 9.135: jakość palca

To pole zawiera informacje o jakości ogólnych danych o minucjach palca i oznaczone jest liczbami od 0 do 100. Liczba ta jest ogólnym oznaczeniem jakości zapisu palca i oznacza jakość pierwotnego obrazu, ekstrakcji minucji i wszelkie działania dodatkowe mające ewentualny wpływ na zapis minucji.

6.2.15. Pole 9.136: liczba minucji

To obowiązkowe pole zawiera liczbę minucji zapisanych w tym rekordzie logicznym.

6.2.16. Pole 9.137: dane o minucjach palca

To obowiązkowe pole zawiera sześć elementów informacji oddzielonych znakiem <US>. Składa się ono z kilku subpól, z których każde zawiera dane pojedynczej minucji. Całkowita liczba subpól minucji musi zgadzać się z liczbą znajdującą się w polu 136. Pierwszy element informacji to numer indeksu minucji, zaczynający się od „1” i zwiększający się o „1” dla każdej kolejnej minucji w odbicie palca. Drugi i trzeci element informacji to współrzędne x i y minucji wyrażone w jednostkach pikseli. Czwarty element informacji to kąt minucji zapisany w jednostkach dwóch stopni. Wartość ta jest nieujemna i wynosi od 0 do 179. Piąty element informacji to rodzaj minucji. Wartość „0” reprezentuje minucje typu „OTHER” (INNE), „1” – koniec linii papilarnej, a „2” – rozwidlenie. Szósty element informacji oznacza jakość każdej minucji. Wartość ta znajduje się w zakresie od 1 jako minimum do 100 jako maksimum. Wartość „0” oznacza brak dostępnego oznaczenia jakości. Każde subpole jest oddzielone od następnego separatorem <RS>.

6.2.17. Pole 9.138: informacje o liczbie linii papilarnych

To pole składa się z serii subpól, z których każde zawiera trzy elementy informacji. Pierwszy element informacji w pierwszym subpolu oznacza metodę wyliczania liczby linii papilarnych. Wartość „0” oznacza, że nie dokonuje się założeń co do metody stosowanej do wyliczania linii papilarnych ani ich kolejności w rekordzie. Wartość „1” oznacza, że dla każdej minucji środkowej dane o liczbie linii zostały uzyskane z dokładnością do najbliższej przyległej minucji w czterech kwadrantach, a wyliczenia linii dla każdej minucji są przedstawione razem. Wartość „2” oznacza, że dla każdej minucji środkowej dane o liczbie linii zostały uzyskane z dokładnością do najbliższej przyległej minucji w ośmiu oktantach, a wyliczenia linii dla każdej minucji są przedstawione razem. Pozostałe dwa elementy informacji w pierwszym subpolu zawierają „0”. Elementy informacji są rozdzielone separatorem <US>. Kolejne subpola będą zawierać numer indeksu minucji środkowych jako pierwszy element informacji, numer indeksu przyległych minucji jako drugi element informacji oraz liczbę przeciętych linii jako trzeci element. Subpola są rozdzielone separatorem <RS>.

6.2.18. Pole 9.139: informacje podstawowe

To pole będzie się składało z jednego subpola na każdą informację podstawową obecną w pierwotnym obrazie. Każde subpole składa się z trzech elementów informacji. Pierwsze dwa elementy zawierają współrzędne x i y pozycji wyrażone w jednostkach pikseli. Trzeci element informacji zawiera kąt zapisany w jednostkach 2 stopni. Wartość jest nieujemna i wynosi od 0 do 179. Informacje mnogie są rozdzielone separatorem <RS>.

6.2.19. Pole 9.140: informacje o delcie

To pole będzie się składało z jednego subpola na każdą informację o delcie obecną w pierwotnym obrazie. Każde subpole składa się z trzech elementów informacji. Pierwsze dwa elementy zawierają współrzędne x i y pozycji wyrażone w jednostkach pikseli. Trzeci element informacji zawiera kąt delta zapisany w jednostkach 2 stopni. Wartość jest nieujemna i wynosi od 0 do 179. Informacje mnogie są rozdzielone separatorem <RS>.

7. Rekord typu 13: obraz śladu, o zmiennej rozdzielczości

Rekord logiczny typu 13 o oznaczonym polu zawiera dane obrazu pozyskane z obrazów śladów. Obrazy te mają być przekazane agencjom, które automatycznie pozyskają lub spowodują interwencję osób i przetwarzanie w celu pozyskania z obrazów informacji o żądanych cechach.

Informacje dotyczące zastosowanej rozdzielczości skanowania, wielkości obrazu i innych parametrów wymaganych do przetworzenia obrazu są zapisane w rekordzie jako oznaczone pola.

Tabela 7: Wygląd rekordu typu 13: obraz śladu, o zmiennej rozdzielczości									
Ident	Cond. code	Field Number	Field name	Char type	Field size per occurrence		Occur count		Max byte count
					min.	max.	min	max	
LEN	M	13.001	LOGICAL RECORD LENGTH	N	4	8	1	1	15
IDC	M	13.002	IMAGE DESIGNATION CHARACTER	N	2	5	1	1	12
IMP	M	13.003	IMPRESSION TYPE	A	2	2	1	1	9
SRC	M	13.004	SOURCE AGENCY/ORI	AN	6	35	1	1	42
LCD	M	13.005	LATENT CAPTURE DATE	N	9	9	1	1	16
HLL	M	13.006	HORIZONTAL LINE LENGTH	N	4	5	1	1	12
VLL	M	13.007	VERTICAL LINE LENGTH	N	4	5	1	1	12
SLC	M	13.008	SCALE UNITS	N	2	2	1	1	9
HPS	M	13.009	HORIZONTAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
VPS	M	13.010	VERTICAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12

Tabela 7: Wygląd rekordu typu 13: obraz śladu, o zmiennej rozdzielczości									
Ident	Cond. code	Field Number	Field name	Char type	Field size per occurrence		Occur count		Max byte count
					min.	max.	min	max	
CGA	M	13.011	COMPRESSION ALGORITHM	A	5	7	1	1	14
BPX	M	13.012	BITS PER PIXEL	N	2	3	1	1	10
FGP	M	13.013	FINGER POSITION	N	2	3	1	6	25
RSV		13.014 13.019	RESERVED FOR FUTURE DEFINITION	—	—	—	—	—	—
COM	O	13.020	COMMENT	A	2	128	0	1	135
RSV		13.021 13.199	RESERVED FOR FUTURE DEFINITION	—	—	—	—	—	—
UDF	O	13.200 13.998	USER-DEFINED FIELDS	—	—	—	—	—	—
DAT	M	13.999	IMAGE DATA	B	2	—	1	1	—

Klucz do znaków: N = numeryczne; A = alfabetyczne; AN = alfanumeryczne; B = binarne.

7.1. Pola dla rekordu logicznego typu 13

Następujące akapity opisują dane zawarte w każdym polu rekordu logicznego typu 13.

W rekordzie logicznym typu 13 wpisy znajdują się w numerowanych polach. Wymagane jest, aby pierwsze dwa pola w rekordzie były uporządkowane, a pole zawierające dane obrazu było ostatnim fizycznym polem w rekordzie. Dla każdego pola rekordu typu 13 w tabeli 7 wyszczególniono „kod warunkowy” jako „M” – obowiązkowy lub „O” – nieobowiązkowy, numer pola, rodzaj znaków, wielkość pola i granice występowania. W oparciu o trzycyfrowy numer pola w ostatniej kolumnie podane jest wyliczenie maksymalnej liczby bajtów dla danego pola. Ponieważ do wyrażenia numeru pola stosuje się więcej cyfr, maksymalne wyliczenie bajtów także się zwiększy. Dwa wpisy w rubryce „rozmiar pola w każdym przypadku występowania” (*field size per occurrence*) obejmują wszystkie separatory zastosowane w danym polu. „Maksymalna liczba bajtów” (*maximum byte count*) obejmuje numer pola, informacje i separatory, w tym znak „GS”.

7.1.1. Pole 13.001: długość rekordu logicznego (*Logical record length – LEN*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera całkowite wyliczenie liczby bajtów w rekordzie logicznym typu 13. Pole 13.001 określa długość rekordu, w tym każdy znak każdego pola znajdującego się w rekordzie oraz separatory informacji.

7.1.2. Pole 13.002: oznaczenie obrazu (*Image designation character – IDC*)

To obowiązkowe pole ASCII jest wykorzystywane do rozpoznania danych obrazu śladu zawartych w rekordzie. IDC jest zgodny z IDC znajdującym się w polu zawartości pliku (CNT) rekordu typu 1.

7.1.3. Pole 13.003: rodzaj obrazu (Impression type – IMP)

To obowiązkowe jedno- lub dwubajtowe pole ASCII oznacza sposób uzyskania informacji o obrazie śladu. W polu tym wprowadza się odpowiedni kod śladów wybrany z tabeli 4 (palce) lub tabeli 9 (dłonie).

7.1.4. Pole 13.004: agencja inicjująca/ORI (SRC)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera identyfikację administracji lub organizacji, która pierwotnie pozyskała obraz znajdujący się w rekordzie. Normalnie identyfikator agencji inicjującej (ORI), która pozyskała obraz będzie zawarty w tym polu. Składa się ono z dwóch elementów informacji w następującym formacie: CC/*agency* (kod państwa/agencja).

Pierwszy element informacji zawiera kod państwa określony przez Interpol składający się z dwóch znaków alfanumerycznych. Drugi element – *agency* (agencja) – jest tekstowym identyfikatorem agencji, o maksymalnej długości 32 znaków alfanumerycznych.

7.1.5. Pole 13.005: data pozyskania obrazu śladu (*Latent Capture Date* – LCD)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera datę pozyskania obrazu odblaski dłoni. Data widnieje jako osiem cyfr w formacie CCYYMMDD. Znaki CCYY oznaczają rok pozyskania obrazu; znaki MM oznaczają wartości dziesiątkowe i jednostkowe miesiąca; znaki DD oznaczają wartości dziesiątkowe i jednostkowe dnia miesiąca. Na przykład zapis „20000229” oznacza 29 lutego 2000 r. Kompletna data jest prawdziwą datą.

7.1.6. Pole 13.006: długość linii poziomej (*Horizontal line length – HLL*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę pikseli znajdujących się na pojedynczej linii poziomej transmitowanego obrazu.

7.1.7. Pole 13.007: długość linii pionowej (*Vertical line length – VLL*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę linii poziomych transmitowanego obrazu.

7.1.8. Pole 13.008: jednostki skali (*Scale units – SLC*)

To obowiązkowe pole ASCII określa jednostki używane do opisanie częstotliwości próbkowania (gęstości pikseli). „1” w tym polu oznacza ilość pikseli na cal, a „2” oznacza ilość pikseli na centymetr. „0” w tym polu oznacza brak podanej skali. W tym wypadku iloraz HPS/VPS daje współczynnik proporcji piksela.

7.1.9. Pole 13.009: skala pikseli w poziomie (*Horizontal pixel scale – HPS*)

To obowiązkowe pole ASCII określa wyrażoną w liczbach całkowitych gęstość pikseli w kierunku poziomym, o ile pole SLC zawiera symbol „1” lub „2”. W innych przypadkach oznacza ono poziomy składnik współczynnika proporcji piksela.

7.1.10. Pole 13.010: skala pikseli w pionie (*Vertical pixel scale – VPS*)

To obowiązkowe pole ASCII określa wyrażoną w liczbach całkowitych gęstość pikseli w kierunku pionowym, o ile pole SLC zawiera symbol „1” lub „2”. W innych przypadkach oznacza ono pionowy składnik współczynnika proporcji piksela.

7.1.11. Pole 13.011: algorytm kompresji (*Compression algorithm – CGA*)

To obowiązkowe pole ASCII określa algorytm stosowany do kompresji obrazów w skali szarości. Zob. dodatek 39-7, w którym znajdują się kody kompresji.

7.1.12. Pole 13.012: ilość bitów na piksel (*Bits per pixel – BPX*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę bitów wykorzystanych do przedstawienia jednego piksela. To pole zawiera wpis „8” dla normalnych wartości w skali szarości wynoszących od 0 do 255. Wszelkie wpisy większe niż „8” w tym polu reprezentują piksel w skali szarości z większą precyzją.

7.1.13. Pole 13.013: pozycja palca/dłoni (*Finger/palm position – FGP*)

To obowiązkowe pole oznaczone zawiera co najmniej jedną możliwą pozycję palca lub dłoni, która może być zgodna z obrazem śladu. Numer kodu w systemie dziesiętkowym odpowiadający znanej lub najbardziej prawdopodobnej pozycji palca jest pobrany z tabeli 5 lub odpowiadający najbardziej prawdopodobnej pozycji dłoni – z tabeli 10 i wprowadzony jako jedno- lub dwuznakowe subpole ASCII. Dodatkowe pozycje palców lub dłoni mogą być zaznaczone przez wprowadzenie alternatywnych kodów pozycji jako subpól oddzielonych separatorem „RS”. Kod „0” oznaczający „nieznany palec” stosuje się do zaznaczenia każdej pozycji palca od jednego do dziesięciu. Kod „20” oznaczający „nieznaną dłoń” stosuje się do zaznaczenia każdej wymienionej pozycji dłoni.

7.1.14. Pola 13.014–019: zarezerwowane do określenia w przyszłości (*Reserved for future definition* – RSV)

Te pola są zarezerwowane, aby można było w przyszłości wprowadzić zmiany tego standardu. Na obecnym poziomie nie należy wykorzystywać żadnego z tych pól. Jeżeli którekolwiek z nich są obecne, należy je ignorować.

7.1.15. Pole 13.020: uwaga (*Comment* – COM)

To nieobowiązkowe pole można wykorzystać do wprowadzania uwag lub innych informacji tekstowych w kodzie ASCII wraz z danymi obrazu śladu.

7.1.16. Pola 13.021–199: zarezerwowane do określenia w przyszłości (*Reserved for future definition* – RSV)

Te pola są zarezerwowane, aby można było w przyszłości wprowadzić zmiany tego standardu. Na obecnym poziomie nie należy wykorzystywać żadnego z tych pól. Jeżeli którekolwiek z nich są obecne, należy je ignorować.

7.1.17. Pola 13.200–998: pola zdefiniowane przez użytkownika (*User-defined fields* – UDF)

Pola te mogą zostać zdefiniowane przez użytkownika i będą używane do przyszłych wymogów. Ich wielkość i zawartość są definiowane przez użytkownika i są zgodne z agencją otrzymującą. Jeżeli występują, zawierają informacje tekstowe w kodzie ASCII.

7.1.18. Pole 13.999: dane obrazu (*Image data* – DAT)

To pole zawiera wszystkie dane z pozyskanego obrazu śladu. Zawsze ma numer pola 999 i musi być ostatnim polem fizycznym w rekordzie. Na przykład po „13.999:” następują dane obrazu w reprezentacji binarnej.

Każdy piksel nieskompresowanych danych w skali szarości zwykle jest wyrażany jako osiem bitów (256 poziomów szarości) zawartych w jednym bajcie. Jeżeli wpis w polu BPX 13.012 jest większy lub mniejszy niż 8, to liczba bajtów wymaganych do zawarcia piksela będzie inna. Jeżeli stosuje się kompresję, dane pikseli są skompresowane zgodnie z techniką określoną w polu GCA.

7.2. Koniec rekordu typu 13: obraz śladu, o zmiennej rozdzielczości

Do celów spójności separator „FS” jest stosowany bezpośrednio po ostatnim bajcie danych z pola 13.999 w celu oddzielenia go od ostatniego rekordu logicznego. Separator ten musi być zawarty w polu długości rekordu typu 13.

8. Rekord typu 15: obraz odbitki dłoni, o zmiennej rozdzielczości

Rekord logiczny o polu oznaczonym typu 15 zawiera dane obrazu odbitki linii papilarnych dłoni i służy do ich wymiany, a także stałe i określone przez użytkownika informacje tekstowe mające znaczenie dla cyfrowego obrazu. Informacje o zastosowanej rozdzielczości skanu, wielkości obrazu i inne parametry lub uwagi wymagane do przetworzenia obrazu są zapisane jako oznaczone pola w rekordzie. Obrazy odbitek linii papilarnych dłoni przekazane innym agencjom będą przetwarzane przez agencje otrzymujące w celu uzyskania pożądaných informacji potrzebnych do stwierdzenia zgodności.

Dane obrazów są pozyskiwane bezpośrednio od danej osoby z zastosowaniem urządzenia skanującego na żywo, lub z karty daktyloskopijnej zawierającej odbitki dłoni lub innych nośników zawierających obrazy odbitek dłoni danej osoby.

Wszelkie metody stosowane do pozyskania obrazów odbitek dłoni są zdolne do pozyskania zestawu obrazów dla każdej ręki. Zestaw ten obejmuje dłoń jako jeden zeskanowany obraz oraz całą dłoń od nadgarstka do końców palców jako jeden lub dwa zeskanowane obrazy. Jeżeli do przedstawienia całej dłoni wykorzystane są dwa obrazy, to dolny obraz obejmuje dłoń od nadgarstka do górnej części między palcami (trzeciego stawu palca) i obszaru kłębu kciuka i poniżej. Górny obraz rozciąga się od części między palcami do końców palców. Umożliwia to odpowiednie nałożenie na siebie części obrazu na obszarze dłoni między palcami. Uzgadniając strukturę linii papilarnych i szczegółów znajdujących się w tej wspólnej części, analityk może stwierdzić, że obydwa obrazy pochodzą od tej samej dłoni.

Ponieważ transakcja obrazu dłoni może być wykorzystana do różnych celów, może ona zawierać różne obszary obrazów pobranych z dłoni lub ręki. Kompletny zestaw obrazów dłoni jednej osoby zwykle zawiera jego dłoń i obraz(-y) całej dłoni obydwu rąk. Jako że rekord logiczny o oznaczonym polu może zawierać tylko jedno pole binarne, jeden rekord typu 15 będzie potrzebny dla każdej dłoni i jeden lub dwa takie rekordy dla każdego obrazu całej dłoni. Zatem cztery do sześciu rekordów typu 15 będzie potrzebnych do przedstawienia obrazów odbitek dłoni danej osoby w normalnej transakcji obrazów dłoni.

8.1. Pola dla rekordu logicznego typu 15

Następujące akapity opisują dane zawarte w każdym polu rekordu logicznego typu 15.

W rekordzie logicznym typu 15 wpisy znajdują się w numerowanych polach. Wymagane jest, by pierwsze dwa pola w rekordzie były uporządkowane, a pole zawierające dane obrazu było ostatnim fizycznym polem w rekordzie. Dla każdego pola rekordu typu 15 w tabeli 8 wyszczególniono „kod warunkowy” jako „M” – obowiązkowy lub „O” – nieobowiązkowy, numer pola, rodzaj znaków, wielkość pola i granice występowania. W oparciu o trzycyfrowy numer pola w ostatniej kolumnie podane jest wyliczenie maksymalnej liczby bajtów dla danego pola. Ponieważ do wyrażenia numeru pola stosuje się więcej cyfr, maksymalne wyliczenie bajtów także się zwiększy. Dwa wpisy w rubryce „rozmiar pola w każdym przypadku występowania” (*field size per occurrence*) obejmują wszystkie separatory zastosowane w danym polu. „Maksymalna liczba bajtów” (*maximum byte count*) obejmuje numer pola, informacje i separatory, w tym znak „GS”.

8.1.1. Pole 15.001: długość rekordu logicznego (*Logical record length – LEN*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera całkowite wyliczenie liczby bajtów w rekordzie logicznym typu 15. Pole 15.001 określa długość rekordu, w tym każdy znak każdego pola znajdującego się w rekordzie oraz separatory informacji.

8.1.2. Pole 15.002: oznaczenie obrazu (*Image designation character – IDC*)

To obowiązkowe pole ASCII jest wykorzystywane do rozpoznania obrazu odbitki dłoni zawartych w rekordzie. IDC jest zgodny z IDC znajdującym się w polu zawartości pliku (CNT) rekordu typu 1.

8.1.3. Pole 15.003: rodzaj obrazu (*Impression type – IMP*)

To obowiązkowe jednobajtowe pole ASCII oznacza sposób pozyskania informacji o obrazie odbitki dłoni. W tym polu wprowadza się odpowiedni kod wybrany z tabeli 9.

8.1.4. Pole 15.004: agencja inicjująca/ORI (SRC)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera identyfikację administracji lub organizacji, która pierwotnie pozyskała obraz znajdujący się w rekordzie. Normalnie identyfikator agencji inicjującej (ORI), która pozyskała obraz będzie zawarty w tym polu. Składa się ono z dwóch elementów informacji w następującym formacie: *CC/agency* (kod państwa/agencja).

Pierwszy element informacji zawiera kod państwa określony przez Interpol składający się z dwóch znaków alfanumerycznych. Drugi element – *agency* (agencja) – jest tekstowym identyfikatorem agencji, o maksymalnej długości 32 znaków alfanumerycznych.

8.1.5. Pole 15.005: data pozyskania obrazu dłoni (*Palmprint Capture Date* – PCD)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera datę pozyskania obrazu odbitki dłoni. Data widnieje jako osiem cyfr w formacie CCYYMMDD. Znaki CCYY oznaczają rok pozyskania obrazu; znaki MM oznaczają wartości dziesiątkowe i jednostkowe miesiąca; znaki DD oznaczają wartości dziesiątkowe i jednostkowe dnia miesiąca. Na przykład zapis „20000229” oznacza 29 lutego 2000 r. Kompletna data jest prawdziwą datą.

8.1.6. Pole 15.006: długość linii poziomej (*Horizontal line length* – HLL)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę pikseli znajdujących się na pojedynczej linii poziomej transmitowanego obrazu.

8.1.7. Pole 15.007: długość linii pionowej (*Vertical line length – VLL*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę linii poziomych transmitowanego obrazu.

8.1.8. Pole 15.008: jednostki skali (*Scale units – SLC*)

To obowiązkowe pole ASCII określa jednostki używane do opisanie częstotliwości próbkowania (gęstości pikseli). „1” w tym polu oznacza ilość pikseli na cal, a „2” oznacza ilość pikseli na centymetr. „0” w tym polu oznacza brak podanej skali. W tym wypadku iloraz HPS/VPS daje współczynnik proporcji piksela.

8.1.9. Pole 15.009: skala pikseli w poziomie (*Horizontal pixel scale – HPS*)

To obowiązkowe pole ASCII określa wyrażoną w liczbach całkowitych gęstość pikseli w kierunku poziomym, o ile pole SLC zawiera symbol „1” lub „2”. W innych przypadkach oznacza ono poziomy składnik współczynnika proporcji piksela.

8.1.10. Pole 15.010: skala pikseli w pionie (*Vertical pixel scale – VPS*)

To obowiązkowe pole ASCII określa wyrażoną w liczbach całkowitych gęstość pikseli w kierunku pionowym, o ile pole SLC zawiera symbol „1” lub „2”. W innych przypadkach oznacza ono pionowy składnik współczynnika proporcji piksela.

Tabela 8: Rekord obrazu odblaski dłoni o zmiennej rozdzielczości typu 15									
Ident	Cond. code	Field number	Field name	Char type	Field size per occurrence		Occur count		Max byte count
					min.	max.	min	max	
LEN	M	15.001	LOGICAL RECORD LENGTH	N	4	8	1	1	15
IDC	M	15.002	IMAGE DESIGNATION CHARACTER	N	2	5	1	1	12
IMP	M	15.003	IMPRESSION TYPE	N	2	2	1	1	9
SRC	M	15.004	SOURCE AGENCY/ORI	AN	6	35	1	1	42
PCD	M	15.005	PALMPRINT CAPTURE DATE	N	9	9	1	1	16
HLL	M	15.006	HORIZONTAL LINE LENGTH	N	4	5	1	1	12
VLL	M	15.007	VERTICAL LINE LENGTH	N	4	5	1	1	12
SLC	M	15.008	SCALE UNITS	N	2	2	1	1	9
HPS	M	15.009	HORIZONTAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
VPS	M	15.010	VERTICAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
CGA	M	15.011	COMPRESSION ALGORITHM	AN	5	7	1	1	14

Tabela 8: Rekord obrazu odbitki dłoni o zmiennej rozdzielczości typu 15									
Ident	Cond. code	Field number	Field name	Char type	Field size per occurrence		Occur count		Max byte count
					min.	max.	min	max	
BPX	M	15.012	BITS PER PIXEL	N	2	3	1	1	10
PLP	M	15.013	PALMPRINT POSITION	N	2	3	1	1	10
RSV		15.014 15.019	RESERVED FOR FUTURE INCLUSION	—	—	—	—	—	—
COM	O	15.020	COMMENT	AN	2	128	0	1	128
RSV		15.021 15.199	RESERVED FOR FUTURE INCLUSION	—	—	—	—	—	—
UDF	O	15.200 15.998	USER-DEFINED FIELDS	—	—	—	—	—	—
DAT	M	15.999	IMAGE DATA	B	2	—	1	1	—

Tabela 9: Rodzaj obrazu dłoni	
Description	Code
Live-scan palm	10
Nonlive-scan palm	11
Latent palm impression	12
Latent palm tracing	13
Latent palm photo	14
Latent palm lift	15

8.1.11. Pole 15.011: algorytm kompresji (*Compression algorithm – CGA*)

To obowiązkowe pole ASCII określa algorytm stosowany do kompresji obrazów w skali szarości. Wpis „NONE” (brak) w tym polu oznacza, że dane zawarte w tym rekordzie są nieskompresowane. W przypadku obrazów, które mają być skompresowane, to pole zawiera preferowaną metodę kompresji obrazów odbitek palców zawartych na karcie daktyloskopijnej. Obowiązujące kody kompresji są określone w dodatku 39-7.

8.1.12. Pole 15.012: ilość bitów na piksel (*Bits per pixel – BPX*)

To obowiązkowe pole ASCII zawiera liczbę bitów wykorzystanych do przedstawienia jednego piksela. To pole zawiera wpis „8” dla normalnych wartości w skali szarości wynoszących od 0 do 255. Wszelkie wpisy większe lub mniejsze niż „8” w tym polu reprezentują piksel w skali szarości z – odpowiednio – większą lub mniejszą precyzją.

Palm Position	Palm code	Image area (mm ²)	Width (mm)	Height (mm)
Unknown Palm	20	28 387	139,7	203,2
Right Full Palm	21	28 387	139,7	203,2
Right Writer s Palm	22	5 645	44,5	127,0
Left Full Palm	23	28 387	139,7	203,2
Left Writer s Palm	24	5 645	44,5	127,0
Right Lower Palm	25	19 516	139,7	139,7
Right Upper Palm	26	19 516	139,7	139,7
Left Lower Palm	27	19 516	139,7	139,7
Left Upper Palm	28	19 516	139,7	139,7
Right Other	29	28 387	139,7	203,2
Left Other	30	28 387	139,7	203,2

8.1.13. Pole 15.013: pozycja obrazu dłoni (*Palmprint Position – PLP*)

To obowiązkowe oznaczone pole zawiera pozycję obrazu dłoni odpowiadającą obrazowi odbitki. Numer kodu w systemie dziesiętkowym odpowiadający znanej lub najbardziej prawdopodobnej pozycji obrazu dłoni jest pobierany z tabeli 10 i wprowadzany jako dwuznakowe subpole ASCII. Tabela 10 także wyszczególnia maksymalne obszary obrazu i wymiary dla każdej możliwej pozycji obrazu dłoni.

8.1.14. Pola 15.014–019: zarezerwowane do określenia w przyszłości (*Reserved for future definition – RSV*)

Te pola są zarezerwowane, aby można było w przyszłości wprowadzić zmiany tego standardu. Na obecnym poziomie nie należy wykorzystywać żadnego z tych pól. Jeżeli którekolwiek z nich są obecne, należy je ignorować.

8.1.15. Pole 15.020: uwaga (*Comment – COM*)

To nieobowiązkowe pole można wykorzystać do wprowadzania uwag lub innych informacji tekstowych w kodzie ASCII wraz z danymi obrazu odbitki dłoni.

8.1.16. Pola 15.021–199: zarezerwowane do określenia w przyszłości (*Reserved for future definition – RSV*)

Te pola są zarezerwowane, aby można było w przyszłości wprowadzić zmiany tego standardu. Na obecnym poziomie nie należy wykorzystywać żadnego z tych pól. Jeżeli którekolwiek z nich są obecne, należy je ignorować.

8.1.17. Pola 15.200–998: pola zdefiniowane przez użytkownika (*User-defined fields – UDF*)

Pola te mogą zostać zdefiniowane przez użytkownika i będą używane do przyszłych wymogów. Ich wielkość i zawartość są definiowane przez użytkownika i są zgodne z agencją otrzymującą. Jeżeli występują, zawierają informacje tekstowe w kodzie ASCII.

8.1.18. Pole 15.999: dane obrazu (*Image data – DAT*)

To pole zawiera wszystkie dane z pozyskanego obrazu śladu. Zawsze ma numer pola 999 i musi być ostatnim polem fizycznym w rekordzie. Na przykład po „15.999:” następują dane obrazu w reprezentacji binarnej. Każdy piksel nieskompresowanych danych w skali szarości zwykle jest wyrażany jako osiem bitów (256 poziomów szarości) zawartych w jednym bajcie. Jeżeli wpis w polu BPX 15.012 jest większy lub mniejszy niż 8, liczba bajtów potrzebnych do zawarcia piksela będzie się różnić. Jeżeli zastosowano kompresję, dane pikseli są skompresowane zgodnie z techniką określoną w polu CGA.

8.2. Koniec rekordu typu 15: obraz odbitki dłoni, o zmiennej rozdzielczości

Do celów spójności separator „FS” jest stosowany bezpośrednio po ostatnim bajcie danych z pola 15.999 w celu oddzielenia go od ostatniego rekordu logicznego. Separator ten musi być włączony w pole długości rekordu typu 15.

8.3. Dodatkowe rekordy typu 15: obraz odbitki dłoni, o zmiennej rozdzielczości

W tym pliku można zawrzeć dodatkowe rekordy typu 15. Dla każdego dodatkowego obrazu odbitki dłoni wymagany jest kompletny rekord logiczny typu 15 wraz z separatorem „FS”.

Tabela 11: Maksymalna liczba pozycji przyjętych do weryfikacji od transmisji							
Type of AFIS Search	TP/TP	LT/TP	LP/PP	TP/UL	LT/UL	PP/ULP	LP/ULP
Maximum Number of Candidates	1	10	5	5	5	5	5

Rodzaje przeszukań:

TP/TP: karta daktyloskopijna – karta daktyloskopijna,

LT/TP: ślad palca – karta daktyloskopijna,

LP/PP: ślad dłoni – dłoń,

TP/UL: karta daktyloskopijna – ślad NN palca,

LT/UL: ślad palca – ślad NN palca,

PP/ULP: dłoń – ślad NN dłoni,

LP/ULP: ślad dłoni – ślad NN dłoni.

9. Dodatki do rozdziału 2 (wymiana danych daktyloskopijnych)

9.1. Dodatek 39-1: Kody separatora ASCII

ASCII	Position ¹	Description
LF	1/10	Separates error codes in Field 2.074
FS	1/12	Separates logical records of a file
GS	1/13	Separates fields of a logical record
RS	1/14	Separates the subfields of a record field
US	1/15	Separates individual information items of the field or subfield

¹ Pozycja określona w standardzie ASCII.

9.2. Dodatek 39-2: Obliczanie kontrolnych znaków alfa-numerycznych

Dla TCN i TCR (pola 1.09 i 1.10):

Liczba odpowiadająca znakowi kontrolnemu jest generowana z zastosowaniem następującego wzoru:

$$(YY * 10^8 + SSSSSSSS) \text{ Modulo } 23$$

Gdzie YY i SSSSSSSS są wartościami numerycznymi, odpowiednio, ostatnich dwóch cyfr roku i numeru seryjnego.

Znak kontrolny jest wtedy generowany z tabeli podanej poniżej.

Dla CRO (pole 2.010):

Liczba odpowiadająca znakowi kontrolnemu jest generowana z zastosowaniem następującego wzoru:

$$(YY * 10^6 + NNNNNN) \text{ Modulo } 23$$

Gdzie YY i NNNNNN są wartościami numerycznymi, odpowiednio, ostatnich dwóch cyfr roku i numeru seryjnego.

Znak kontrolny jest wtedy generowany z tabeli podanej poniżej.

Tabela znaków kontrolnych		
1-A	9-J	17-T
2-B	10-K	18-U
3-C	11-L	19-V
4-D	12-M	20-W
5-E	13-N	21-X
6-F	14-P	22-Y
7-G	15-Q	0-Z
8-H	16-R	

9.3. Dodatek 39-3: Kody znaków

7-bitowy kod ANSI do wymiany informacji										
ASCII Character Set										
+	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
30				!	'	#	\$	%	&	'
40	(	)	*	+	,	-	.	/	0	1
50	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;
60	<	=	>	?	@	A	B	C	D	E
70	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
80	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y
90	Z	[	\	]	^	_	`	a	b	c
100	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
110	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w
120	x	y	z	{		}	~			

9.4. Dodatek 39-4: Streszczenie transakcji

Rekord typu 1 (obowiązkowy)					
Identifier	Field number	Field name	CPS/PMS	SRE	ERR
LEN	1.001	Logical Record Length	M	M	M
VER	1.002	Version Number	M	M	M
CNT	1.003	File Content	M	M	M
TOT	1.004	Type of Transaction	M	M	M
DAT	1.005	Data	M	M	M
PRY	1.006	Priority	M	M	M
DAI	1.007	Destination Agency	M	M	M
ORI	1.008	Originating Agency	M	M	M
TCN	1.009	Transaction Control Number	M	M	M
TCR	1.010	Transaction Control Reference	C	M	M
NSR	1.011	Native Scanning Resolution	M	M	M
NTR	1.012	Nominal Transmitting Resolution	M	M	M
DOM	1.013	Domain name	M	M	M
GMT	1.014	Greenwich mean time	M	M	M

W kolumnie „Stan”:

O = nieobowiązkowy; M = obowiązkowy; C = warunkowy, jeżeli transakcja jest odpowiedzią dla agencji inicjującej.

Rekord typu 2 (obowiązkowy)						
Identifier	Field number	Field name	CPS/PMS	MPS/MMS	SRE	ERR
LEN	2.001	Logical Record Length	M	M	M	M
IDC	2.002	Image Designation Character	M	M	M	M
SYS	2.003	System Information	M	M	M	M
CNO	2.007	Case Number	—	M	C	—
SQN	2.008	Sequence Number	—	C	C	—
MID	2.009	Latent Identifier	—	C	C	—
CRN	2.010	Criminal Reference Number	M	—	C	—
MN1	2.012	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
MN2	2.013	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
MN3	2.014	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
MN4	2.015	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
INF	2.063	Additional Information	O	O	O	O
RLS	2.064	Respondents List	—	—	M	—
ERM	2,074	Status/Error Message Field	—	—	—	M
ENC	2.320	Expected Number of Candidates	M	M	—	—

W kolumnie „Stan”:

O = nieobowiązkowy; M = obowiązkowy; C = warunkowy, jeżeli dane są dostępne

*	=	jeżeli transmisja danych jest zgodna z prawem krajowym (nieobjęta art. 533 i 534 niniejszej Umowy).

9.5. Dodatek 39-5: Definicje rekordów typu 1

Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	1.001	Logical Record Length	N	1.001:230 {} {GS}}
VER	M	1.002	Version Number	N	1.002:0300 {} {GS}}
CNT	M	1.003	File Content	N	1.003:1 {} {US}}15 {} {RS}}2 {} {US}}00 {} {RS}}4 {} {US}}01 {} {RS}}4 {} {US}}02 {} {RS}}4 {} {US}}03 {} {RS}}4 {} {US}}04 {} {RS}}4 {} {US}}05 {} {RS}}4 {} {US}}06 {} {RS}}4 {} {US}}07 {} {RS}}4 {} {US}}08 {} {RS}}4 {} {US}}09 {} {RS}}4 {} {US}}10 {} {RS}}4 {} {US}}11 {} {RS}}4 {} {US}}12 {} {RS}}4 {} {US}}13 {} {RS}}4 {} {US}}14 {} {GS}}
TOT	M	1.004	Type of Transaction	A	1.004:CPS {} {GS}}

Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
DAT	M	1.005	Data	N	1.005:20050101 {{GS}}
PRY	M	1.006	Priority	N	1.006:4 {{GS}}
DAI	M	1.007	Destination Agency	1*	1.007:DE/BKA {{GS}}
ORI	M	1.008	Originating Agency	1*	1.008:NL/NAFIS {{GS}}
TCN	M	1.009	Transaction Control Number	AN	1.009:0200000004F {{GS}}
TCR	C	1.010	Transaction Control Reference	AN	1.010:0200000004F {{GS}}
NSR	M	1.011	Native Scanning Resolution	AN	1.011:19.68 {{GS}}
NTR	M	1.012	Nominal Transmitting Resolution	AN	1.012:19,68 {{GS}}
DOM	M	1.013	Domain Name	AN	1.013: INT-I {{US}} 4,22 {{GS}}
GMT	M	1.014	Greenwich Mean Time	AN	1.014:20050101125959Z

W kolumnie „Stan”: O = nieobowiązkowy; M = obowiązkowy; C = warunkowy.

W kolumnie „Rodzaj znaku” (*Character Type*): A = alfa; N = numeryczny; B = binarny.

1* dopuszczalne znaki dla nazwy agencji to [„0..9”, „A..Z”, „a..z”, „_”, „.”, „-”]

9.6. Dodatek 39-6: Definicje rekordów typu 2

Tabela A.6.1: Transakcje CPS i PMS					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909 {} {GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00 {} {GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422 {} {GS}}
CRN	M	2.010	Criminal Reference Number	AN	2.010:DE/E999999999 {} {GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123 {} {GS}}
ENC	M	2.320	Expected Number of Candidates	N	2.320:1 {} {GS}}

Tabela A.6.2: Transakcje SRE					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909 {} {GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00 {} {GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422 {} {GS}}
CRN	C	2.010	Criminal Reference Number	AN	2.010:NL/2222222222 {} {GS}}
MN1	C	2.012	Miscellaneous Identification Number	AN	2.012:E999999999 {} {GS}}
MN2	C	2.013	Miscellaneous Identification Number	AN	2.013:E999999999 {} {GS}}
MN3	C	2.014	Miscellaneous Identification Number	N	2.014:0001 {} {GS}}
MN4	C	2.015	Miscellaneous Identification Number	A	2.015:A {} {GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123 {} {GS}}
RLS	M	2.064	Respondents List	AN	2.064:CPS {} {RS}} I {} {RS}} 001/001 {} {RS}} 999999 {} {GS}}

Tabela A.6.3: Transakcje ERR					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909 {} {GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00 {} {GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422 {} {GS}}
MN1	M	2.012	Miscellaneous Identification Number	AN	2.012:E999999999 {} {GS}}
MN2	C	2.013	Miscellaneous Identification Number	AN	2.013:E999999999 {} {GS}}
MN3	C	2.014	Miscellaneous Identification Number	N	2.014:0001 {} {GS}}
MN4	C	2.015	Miscellaneous Identification Number	A	2.015:A {} {GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123 {} {GS}}
ERM	M	2.074	Status/Error Message Field	AN	2.074: 201: IDC - 1 FIELD 1.009 WRONG CONTROL CHARACTER {} {LF}} 115: IDC 0 FIELD 2.003 INVALID SYSTEM INFORMATION {} {GS}}

Tabela A.6.4: Transakcje MPS i MMS					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909 {} {GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00 {} {GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422 {} {GS}}
CNO	M	2.007	Case Number	AN	2.007:E999999999 {} {GS}}
SQN	C	2.008	Sequence Number	N	2.008:0001 {} {GS}}
MID	C	2,009	Latent Identifier	A	2.009:A {} {GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123 {} {GS}}
ENC	M	2.320	Expected Number of Candidates	N	2.320:1 {} {GS}}

W kolumnie „Stan”: O = nieobowiązkowy; M = obowiązkowy; C = warunkowy.

W kolumnie „Rodzaj znaku” (*Character Type*): A = alfa; N = numeryczny; B = binarny.

1* dopuszczalne znaki to [„0..9”, „A..Z”, „a..z”, „_”, „ ”, „ ”, „ ”, „-”, „ ”]

9.7. Dodatek 39-7: Kody kompresji odcieni szarości

Kody kompresji

Compression	Value	Remarks
Wavelet Scalar Quantisation Greyscale Fingerprint Image Compression Specification IAFIS-IC-0010(V3), dated 19 December 1997	WSQ	Algorithm to be used for the compression of greyscale images in Type-4, Type-7 and Type-13 to Type-15 records. Shall not be used for resolutions > 500dpi.
JPEG 2000 [ISO 15444/ITU T.800]	J2K	To be used for lossy and losslessly compression of greyscale images in Type-13 to Type-15 records. Strongly recommended for resolutions > 500 dpi

9.8. Dodatek 39-8: Specyfikacja poczty

W celu polepszenia obiegu wewnętrznego temat wiadomości pocztowej transakcji PRUEM musi zawierać kod państwa (CC), które wysłało wiadomość, i typ transakcji (TOT pole 1.004).

Format: Kod państwa/typ transakcji

Przykład: „DE/CPS”

Treść wiadomości może być pusta.

ROZDZIAŁ 3

WYMIANA DANYCH REJESTRACYJNYCH POJAZDÓW

1. Wspólny zestaw danych do zautomatyzowanego przeszukania danych rejestracyjnych pojazdów

- 1.1. Definicje

Definicje obowiązkowych i nieobowiązkowych elementów danych określone w art. 14 ust. 4 w rozdziale 0 są następujące:

Obowiązkowe (M – *Mandatory*):

Element danych musi być przekazany, gdy informacje są dostępne w rejestrze krajowym danego państwa. Istnieje zatem obowiązek wymiany informacji, gdy są one dostępne.

Nieobowiązkowe (O – *Optional*):

Element danych może być przekazany, gdy informacje są dostępne w rejestrze krajowym danego państwa. Nie ma zatem obowiązku wymiany informacji, nawet gdy są one dostępne.

Każdy element w zestawie danych, który jest wyraźnie uznany za ważny w związku z art. 537 niniejszej Umowy, jest opatrzony oznaczeniem (Y).

1.2. Wyszukiwanie pojazdu/jego właściciela/posiadacza

1.2.1. Warunki wyszukiwania

Istnieją dwa sposoby wyszukiwania informacji określonej w następnym akapicie:

- według numeru podwozia VIN, daty i godziny odniesienia (nieobowiązkowe),
- według numeru rejestracyjnego, numeru podwozia (nieobowiązkowy), daty i godziny odniesienia (nieobowiązkowe).

Przy użyciu tych kryteriów przeszukania można przekazać informacje związane z jednym lub niekiedy większą liczbą pojazdów. Jeżeli przekazuje się informacje dotyczące tylko jednego pojazdu, wszystkie pozycje są przesyłane w jednej odpowiedzi. Jeżeli zostanie odnaleziony więcej niż jeden pojazd, państwo wezwane może samo ustalić, które informacje przekazać – wszystkie, czy tylko jedną pozycję w celu zawężenia poszukiwania (na przykład z powodów prywatności lub skuteczności działania).

Pozycje niezbędne do zawężenia przeszukania są przedstawione w pkt 1.2.2.1. W pkt 1.2.2.2 opisane są informacje w całości.

Gdy przeszukiwanie odbywa się według numeru podwozia, daty i godziny odniesienia, można je przeprowadzić w jednym państwie lub we wszystkich państwach uczestniczących.

Gdy przeszukiwanie odbywa się według numeru rejestracyjnego, daty i godziny odniesienia, musi ono być przeprowadzone w jednym konkretnym państwie.

Zwykle do przeszukania wykorzystuje się aktualną datę i godzinę, jest jednak możliwe przeprowadzanie przeszukania, wykorzystując datę i godzinę odniesienia z przeszłości. Gdy przeszukiwanie jest przeprowadzane z wykorzystaniem daty i godziny odniesienia z przeszłości, a informacje historyczne nie są dostępne w rejestrze danego państwa, ponieważ takie informacje nie są w ogóle zarejestrowane, aktualne informacje mogą być zwrócone z zaznaczeniem, że są to aktualne informacje.

1.2.2. Zestaw danych

1.2.2.1. Pozycje, które należy przekazać i które są niezbędne do zawężenia przeszukania

Pozycja	M/O ¹	Uwagi	Prům Y/N ²
Dane pojazdów			
Numer rejestracyjny	M		Y
Numer nadwozia, podwozia, rami, VIN	M		Y
Kraj rejestracji	M		Y
Marka	M	(D.1 ³) na przykład Ford, Opel, Renault itd.	Y
Nazwa handlowa pojazdu	M	(D.3) na przykład Focus, Astra, Megane	Y
Kod kategorii UE	M	(J) motorynki, motorowery, samochody itd.	Y

¹ M = obowiązkowo, jeśli znajduje się w krajowym rejestrze, O = nieobowiązkowo.

² Wszystkie atrybuty przypisane indywidualnie przez państwa oznaczono symbolem Y.

³ Zharmonizowany skrót dokumentu, zob. dyrektywa Rady 1999/37/WE z dnia 29 kwietnia 1999 r.

1.2.2.2. Kompletny zestaw danych

Pozycja	M/O ¹	Uwagi	Prüm Y/N
Dane związane z posiadaczem pojazdu		(C.1 ²) Dane związane z posiadaczem konkretnego świadectwa rejestracji	
Nazwisko (firma) posiadacza dowodu rejestracyjnego	M	(C.1.1.) osobne pola na nazwisko, tytuły itd. oraz podane zostanie nazwisko w formacie do wydruku	Y
Imię	M	(C.1.2) osobne pola na imię (imiona) i inicjały oraz podane zostanie nazwisko w formacie do wydruku	Y
Adres	M	(C.1.3) osobne pola na ulicę, numer domu i aneks, kod pocztowy, miejsce pobytu, kraj pobytu itd. oraz zostanie podany adres w formacie do wydruku	Y
Płeć	M	Mężczyzna, kobieta	Y
Data urodzenia	M		Y
Forma prawna	M	Osoba fizyczna, stowarzyszenie, spółka, firma itd.	Y

¹ M = obowiązkowo, jeśli znajduje się w krajowym rejestrze, O = nieobowiązkowo.

² Zharmonizowany skrót dokumentu, zob. dyrektywa Rady 1999/37/WE z dnia 29 kwietnia 1999 r.

Pozycja	M/O ¹	Uwagi	Prüm Y/N
Miejsce urodzenia	O		Y
Numer identyfikacyjny	O	Identyfikuje jednoznacznie osobę lub firmę	N
Rodzaj i numer dokumentu tożsamości	O	Rodzaj i numer dokumentu tożsamości (np. nr paszportu)	N
Data, od kiedy jest posiadaczem	O	Data, od kiedy jest posiadaczem pojazdu. Data będzie zwykle pokrywać się z datą wydrukowaną pod (I) na dokumencie rejestracyjnym pojazdu.	N
Data, do kiedy był posiadaczem	O	Data, do kiedy był posiadaczem pojazdu	N
Rodzaj posiadacza	O	Jeśli brak posiadacza pojazdu (C.2), odniesienie do faktu, że posiadacz dokumentu rejestracyjnego: – jest właścicielem pojazdu, – nie jest właścicielem pojazdu, – nie jest określony w dokumencie rejestracyjnym jako właściciel pojazdu.	N
Dane związane z właścicielami pojazdu		(C.2)	
Nazwisko (firma) właścicieli	M	(C.2.1)	Y
Imię	M	(C.2.2)	Y
Adres	M	(C.2.3)	Y
Płeć	M	Mężczyzna, kobieta	Y
Data urodzenia	M		Y

Pozycja	M/O ¹	Uwagi	Prüm Y/N
Forma prawna	M	Osoba fizyczna, stowarzyszenie, spółka, firma itd.	Y
Miejsce urodzenia	O		Y
Numer identyfikacyjny	O	Identyfikuje jednoznacznie osobę lub firmę	N
Rodzaj i numer dokumentu tożsamości	O	Rodzaj i numer dokumentu tożsamości (na przykład nr paszportu)	N
Data, od której jest właścicielem	O	Data, od której jest właścicielem pojazdu	N
Data, do której był właścicielem	O	Data, do której był właścicielem pojazdu	N
Dane pojazdów			
Numer rejestracyjny	M		Y
Numer nadwozia, podwozia, ramy, VIN	M		Y
Kraj rejestracji	M		Y
Marka	M	(D.1) na przykład Ford, Opel, Renault itd.	Y
Nazwa handlowa pojazdu	M	(D.3) na przykład Focus, Astra, Megane	Y
Rodzaj pojazdu/kod kategorii UE	M	(J) motorynki, motorowery, samochody itd.	Y
Data pierwszej rejestracji	M	(B) Data pierwszej rejestracji gdziekolwiek na świecie	Y
Data początkowa (aktualnej) rejestracji	M	(I) Data rejestracji, do której odnosi się konkretny dokument rejestracyjny pojazdu	Y

Pozycja	M/O ¹	Uwagi	Prüm Y/N
Data końcowa rejestracji	M	Data końcowa rejestracji, do której odnosi się konkretny dokument rejestracyjny pojazdu. Możliwe, że ta data oznacza okres ważności, tak jak wydrukowano na dokumencie, jeśli nie jest on nieograniczony (skrót na dokumencie = H).	Y
Status	M	Zezłomowany, skradziony, wywieziony z kraju itd.	Y
Data początkowa statusu	M		Y
Data końcowa statusu	O		N
kW	O	(P.2)	Y
Pojemność	O	(P.1)	Y
Rodzaj tablicy rejestracyjnej	O	Stała, tymczasowa itd.	Y
Dokument identyfikacyjny pojazdu 1	O	Numer identyfikacyjny pierwszego dokumentu identyfikacyjnego wydrukowany na dokumencie pojazdu	Y
Dokument identyfikacyjny pojazdu 2 ¹	O	Drugi numer identyfikacyjny pierwszego dokumentu identyfikacyjnego wydrukowany na dokumencie pojazdu	Y
Dane związane z ubezpieczeniem			
Nazwa zakładu ubezpieczeń	O		Y
Data rozpoczęcia ubezpieczenia	O		Y
Data zakończenia ubezpieczenia	O		Y
Adres	O		Y
Numer ubezpieczenia	O		Y
Numer identyfikacyjny	O	Identyfikator, który w sposób jednoznaczny identyfikuje firmę	N
Rodzaj numeru identyfikacyjnego	O	Rodzaj numeru identyfikacyjnego (na przykład numer izby przemysłowo-handlowej)	N

¹ W Luksemburgu używa się dwóch oddzielnych numerów identyfikacyjnych dokumentu rejestracyjnego pojazdu.

2. Bezpieczeństwo danych

2.1. Zarys

Oprogramowanie EUCARIS służy do prowadzenia bezpiecznej łączności między państwami i przekazuje informacje do dotychczasowych systemów państw z wykorzystaniem protokołu XML. Państwa wymieniają wiadomości przez wysyłanie ich bezpośrednio do odbiorcy. Ośrodek danych danego państwa jest podłączony do sieci TESTA.

Wiadomości XML przesyłane przez sieć są szyfrowane. Technika szyfrowania wiadomości to SSL. Wiadomości XML wysyłane do terminala końcowego mają postać jawnego tekstu, ponieważ połączenie między oprogramowaniem a procesorem końcowym jest w środowisku chronionym. Przewidziana jest aplikacja kliencka, którą można wykorzystywać w danym państwie do wystosowywania zapytań do rejestrów własnych lub do rejestrów innych państw. Klienci będą identyfikowani za pomocą ID użytkownika/hasła lub certyfikatu klienta. Połączenie z użytkownikiem może być zaszyfrowane, ale za szyfrowanie odpowiadają poszczególne państwa.

2.2. Aspekty bezpieczeństwa dotyczące wymiany wiadomości

Bezpieczeństwo opiera się na połączeniu protokołu HTTPS i podpisu XML. Rozwiązanie to wykorzystuje podpis XML do podpisywania wszystkich wiadomości przesyłanych na serwer i umożliwia uwierzytelnienie nadawcy wiadomości przez sprawdzenie podpisu. Jednostronny SSL (tylko certyfikat serwera) jest używany w celu ochrony poufności i integralności przesyłanej wiadomości i daje ochronę przed atakami typu skreślenie/powtórzenie i wstawienie. Zamiast opracowywania oprogramowania na specjalne zamówienie w celu wdrożenia dwustronnego SSL, wprowadza się podpis XML. Korzystanie z tego podpisu jest bardziej zgodne z planem rozwoju usług sieciowych niż dwustronny SSL i wobec tego ma większe znaczenie strategiczne.

Podpis XML można wprowadzić kilkoma sposobami, ale wybranym tu sposobem jest wykorzystywanie podpisu XML jako elementu zapewniania bezpieczeństwa usług sieciowych (WSS). WSS precyzuje sposób korzystania z podpisu XML. Ponieważ WSS opiera się na standardzie SOAP, logiczne jest możliwie jak najściślej stosowanie się do tego standardu.

2.3. Aspekty bezpieczeństwa niedotyczące wymiany wiadomości

2.3.1. Zatwierdzanie użytkowników

Użytkownicy oprogramowania sieciowego EUCARIS uwierzytelniają się przez nazwę użytkownika i hasło. Ponieważ wykorzystywane jest standardowe uwierzytelnienie z systemu Windows, państwa mogą podwyższyć standard uwierzytelnienia w razie potrzeby przez zastosowanie certyfikatów klientów.

2.3.2. Role użytkowników

Oprogramowanie EUCARIS wspomaga różne role użytkowników. Każdy klaster usług ma własną autoryzację. Na przykład (wyłącznie) użytkownicy funkcji „Traktat EUCARIS” nie mogą korzystać z funkcji „Prüm”. Funkcje administratorów są oddzielone od regularnych funkcji użytkowników końcowych.

2.3.3. Rejestrowanie i śledzenie wymiany wiadomości

Oprogramowanie EUCARIS ułatwia rejestrowanie wszystkich rodzajów wiadomości. Funkcja administratora umożliwia administratorowi krajowemu ustalenie, które wiadomości są zarejestrowane – wnioski od użytkowników końcowych, wnioski przychodzące od innych państw, informacje przekazywane z rejestrów krajowych itp.

Oprogramowanie można skonfigurować, tak aby wykorzystywało do tej rejestracji wewnętrzną bazę danych lub bazę zewnętrzną (Oracle). Decyzja o tym, jakie wiadomości mają być rejestrowane, zależy wyraźnie od możliwości rejestracji w innych częściach dotychczasowych systemów i połączonych z nimi aplikacji klientów.

Nagłówek każdej wiadomości zawiera informacje o państwie wzywającym, organizacji wnioskującej oraz o użytkowniku. Zaznaczona jest także przyczyna złożenia wniosku.

Przez połączoną rejestrację w państwie wzywającym i państwie odpowiadającym możliwe jest dokładne śledzenie każdej wiadomości (na przykład wniosku od obywatela).

Rejestracja jest konfigurowana przez system klienta sieciowego EUCARIS (menu Administracja, konfiguracja rejestracji). Funkcję rejestracji wykonuje System Centralny. Gdy rejestrowanie jest uruchomione, w jednym zapisie dotyczącym rejestracji przechowywana jest cała wiadomość (nagłówek i treść). Poziom rejestracji można ustalić według określonej usługi i według rodzaju wiadomości przechodzącej przez system główny.

Poziomy rejestracji

Możliwe są następujące poziomy rejestracji:

Prywatny – wiadomość jest zarejestrowana: rejestracja NIE jest dostępna dla usługi *extract logging*, ale jest dostępna jedynie na poziomie krajowym do celów audytu i rozwiązywania problemów.

Brak – wiadomość nie jest w ogóle rejestrowana.

Rodzaje wiadomości

Wymiana informacji między państwami składa się z szeregu wiadomości, których schematy przedstawione są na rysunku 5 poniżej.

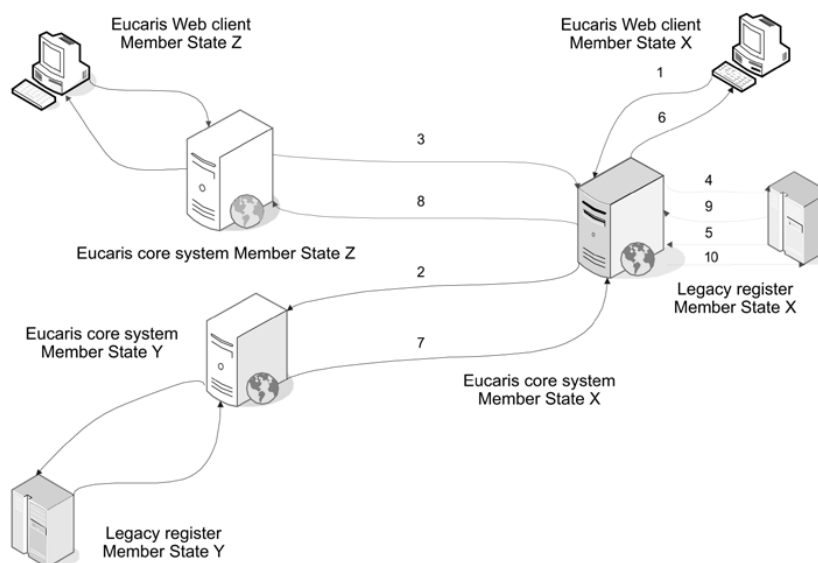
Możliwe są następujące rodzaje wiadomości są (na rysunku 5 dotyczą systemu podstawowego EUCARIS w państwie X):

1. Wniosek skierowany do głównego systemu_wniosek od klienta;
2. Wniosek skierowany do innego państwa_wniosek o wiadomość od systemu głównego tego państwa;
3. Wniosek do systemu głównego tego państwa_wniosek o wiadomość z systemu głównego innego państwa;
4. Wniosek do dotychczasowego rejestru_wniosek o wiadomość z systemu głównego;
5. Wniosek skierowany do głównego systemu_wniosek o wiadomość z dotychczasowego rejestru;
6. Odpowiedź z głównego systemu_wniosek klienta o wiadomość;
7. Odpowiedź innego państwa_wniosek o wiadomość z systemu głównego tego państwa;
8. Odpowiedź od systemu głównego tego państwa_wniosek o wiadomość z innego państwa;
9. Wniosek od dotychczasowego rejestru_wniosek o wiadomość z systemu głównego;
10. Odpowiedź z głównego systemu_wniosek o wiadomość z dotychczasowego rejestru.

Na rysunku 5 przedstawiono następujące ścieżki wymiany informacji:

- wniosek o informacje od państwa X do państwa Y – niebieskie strzałki. Wniosek ten i odpowiedź na niego składają się, odpowiednio, z wiadomości typu 1, 2, 7 i 6,
- wniosek o informacje od państwa Z do państwa X – czerwone strzałki. Wniosek ten i odpowiedź na niego składają się, odpowiednio, z wiadomości typu 3, 4, 9 i 8,
- wniosek o informacje z dotychczasowego rejestru do jego systemu głównego (ścieżka ta obejmuje także wniosek od klienta korzystającego z dotychczasowego systemu) – zielone strzałki. Na ten rodzaj wniosku składają się wiadomości typu 5 i 10.

Rysunek 5: Typy rejestrowanych wiadomości

2.3.4. Sprzętowy moduł bezpieczeństwa

Nie stosuje się sprzętowego modułu bezpieczeństwa.

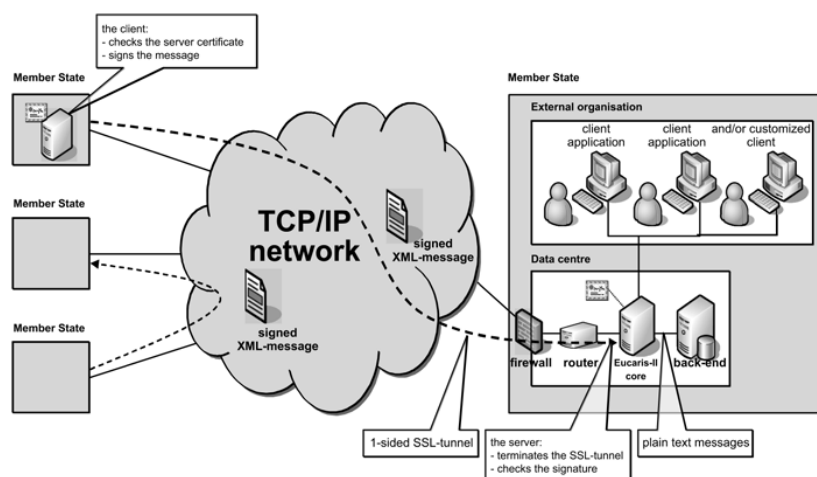
Sprzętowy moduł bezpieczeństwa daje dobrą ochronę klucza stosowanego do podpisywania wiadomości oraz do identyfikacji serwerów. Podwyższa to ogólny poziom bezpieczeństwa, lecz moduł taki jest kosztowny w zakupie/utrzymaniu, a nie ma wymogów stosowania FIPS 140-2 poziom 2 lub modułu na poziomie 3. Ponieważ wykorzystywana jest zamknięta sieć, która skutecznie ogranicza zagrożenia, postanowiono nie stosować początkowo sprzętowego modułu bezpieczeństwa. Jeżeli sprzętowy moduł bezpieczeństwa jest niezbędny na przykład do uzyskania akredytacji, można włączyć go do architektury systemu.

3. Warunki techniczne wymiany danych

3.1. Ogólny opis oprogramowania EUCARIS

3.1.1. Zarys

Oprogramowanie EUCARIS łączy wszystkie uczestniczące państwa w sieć, w której każde z państw komunikuje się bezpośrednio z innymi. Nie ma centralnego komponentu, który byłby potrzebny do nawiązania łączności. Oprogramowanie EUCARIS prowadzi bezpieczną łączność z innymi państwami i przekazuje wiadomości do procesora końcowego dotychczasowych systemów państw, wykorzystując XML. Architekturę tę pokazuje poniższy rysunek.

Państwa wymieniają wiadomości przez wysyłanie ich bezpośrednio do odbiorcy. Ośrodek danych danego państwa jest podłączony do sieci wykorzystywanej do wymiany wiadomości (TESTA). Aby dostać się do sieci TESTA, państwa podłączają się do niej przez krajowy węzeł sieci. Do podłączenia do sieci wykorzystywana jest zaporą ogniową, a oprogramowanie EUCARIS jest podłączone do tego zabezpieczenia przez router. W zależności od rozwiązania wybranego do ochrony wiadomości certyfikat jest stosowany przez router albo przez oprogramowanie EUCARIS.

Przewidziana jest aplikacja kliencka, którą można wykorzystywać w danym państwie do wystosowywania zapytań do rejestrów własnych lub do rejestrów innych państw. Aplikacja ta jest podłączona do EUCARIS. Klienci będą identyfikowani za pomocą ID użytkownika/hasła lub certyfikatu klienta. Połączenie z użytkownikiem z organizacji zewnętrznej (na przykład policji) może być zaszyfrowane, ale za szyfrowanie odpowiadają poszczególne państwa.

3.1.2. Zakres systemu

Zakres zastosowania systemu EUCARIS ogranicza się do procesów zaangażowanych w wymianę informacji między organami rejestracyjnymi w państwach oraz do podstawowej prezentacji tych informacji. Procedury oraz zautomatyzowane procesy, w których należy zastosować te informacje, znajdują się poza zakresem systemu.

Państwa mogą wybrać stosowanie funkcji klienta EUCARIS albo utworzenie własnej aplikacji klienckiej. W tabeli poniżej opisano te aspekty systemu EUCARIS, z których korzystanie jest obowiązkowe lub zalecane, oraz te, z których korzystanie nie jest obowiązkowe lub może być określone przez państwa.

Aspekty EUCARIS	M/O ¹	Uwagi
Koncepcja sieci	M	Koncepcja zakłada łączność „każdego z każdym”
Sieć fizyczna	M	TESTA
Oprogramowanie podstawowe	M	Oprogramowanie podstawowe EUCARIS musi być stosowane do połączenia z pozostałymi państwami. Oferuje ono następującą funkcjonalność: – szyfrowanie i podpisywanie wiadomości, – sprawdzanie tożsamości nadawcy, – uprawnienia przyznane państwom i użytkownikom lokalnym, – routing wiadomości, – tworzenie kolejek wiadomości asynchronicznych, jeżeli odbiorca jest chwilowo niedostępny, – funkcja kierowania zapytań do wielu krajów, – rejestracja wymiany wiadomości, – przechowywanie wiadomości przychodzących.

¹ M = obowiązkowe korzystanie lub zgodność; O = nieobowiązkowe korzystanie lub zgodność.

Aspekty EUCARIS	M/O ¹	Uwagi
Oprogramowanie klienta	O	Oprócz oprogramowania podstawowego państwo może wykorzystywać oprogramowanie klienta EUCARIS II. W miarę potrzeby oprogramowania podstawowe i klienta są modyfikowane pod kontrolą organizacji EUCARIS.
Koncepcja bezpieczeństwa	M	Koncepcja opiera się na podpisach XML za pomocą certyfikatów klientów i na szyfrowaniu w trybie SSL za pomocą certyfikatów obsługi.
Specyfikacja wiadomości	M	Każde państwo musi stosować się do specyfikacji wiadomości ustalonych przez organizację EUCARIS i niniejszy rozdział. Specyfikacje może zmienić wyłącznie organizacja EUCARIS w porozumieniu z państwami.
Obsługa i wsparcie	M	Przyjęcie nowych państw lub nowej funkcji leży w gestii organizacji EUCARIS. Funkcje bieżącego nadzoru i pomocy są centralnie zarządzane przez wyznaczone do tego państwo.

3.2. Wymogi funkcjonalne i pozafunkcjonalne

3.2.1. Funkcje ogólne

W niniejszej sekcji w ogólny sposób opisano główne funkcje ogólne.

Nr	Opis
1.	System umożliwia organom rejestracyjnym państw wymianę wiadomości – wniosków i odpowiedzi – w sposób interaktywny.
2.	System zawiera aplikację kliencką umożliwiającą użytkownikom końcowym przesyłanie wniosków i przedstawianie odpowiedzi do przetwarzania ręcznego.
3.	System ułatwia „transmitowanie”, umożliwiając w ten sposób danemu państwu przesyłanie wniosku do wszystkich pozostałych państw. Oprogramowanie podstawowe konsoliduje odpowiedzi przychodzące w jedną wiadomość przekazywaną do aplikacji klienckiej (funkcja ta ma nazwę „Zapytanie do wielu krajów”).

Nr	Opis
4.	System jest w stanie obsługiwać różne rodzaje wiadomości. Role użytkowników, autoryzacja, routing, podpisywanie i rejestrowanie są zdefiniowane według konkretnej usługi.
5.	System umożliwia państwu wymianę partii wiadomości lub wiadomości zawierających dużą liczbę wniosków lub odpowiedzi. Wiadomości te są obsługiwane w sposób asynchroniczny.
6.	System ustawia wiadomości asynchroniczne w kolejce, jeżeli państwo będące odbiorcą jest chwilowo niedostępne, i gwarantuje dostarczenie wiadomości, gdy tylko odbiorca jest ponownie dostępny.
7.	System przechowuje przychodzące wiadomości asynchroniczne do czasu, kiedy mogą one być przetworzone.
8.	System udostępnia tylko programy EUCARIS należące do innych państw, nie zaś do indywidualnych organizacji znajdujących się w tych państwach, tj. każdy organ rejestracyjny stanowi jedyny pomost między krajowymi użytkownikami końcowymi a odpowiednimi organami w innych państwach.
9.	Możliwe jest określenie użytkowników z różnych państw na serwerze EUCARIS i ich autoryzacja zgodnie z prawami tego państwa.
10.	Wiadomości zawierają informacje o państwie wzywającym, organizacji wnioskującej oraz użytkownika końcowym.
11.	System ułatwia rejestrację wymiany wiadomości między różnymi państwami i między oprogramowaniem podstawowym a krajowymi systemami rejestracji.
12.	System umożliwia organizacji lub państwu wyznaczonym <i>explicite</i> do tego zadania gromadzenie zarejestrowanych informacji dotyczących wiadomości wysłanych/otrzymanych przez wszystkie uczestniczące państwa do celów sporządzania sprawozdań statystycznych.
13.	Każde z państw samo zaznacza, jakie zarejestrowane informacje są udostępniane wyznaczonemu organowi, a jakie są „prywatne”.
14.	System umożliwia administratorom krajowym każdego z państw sporządzanie wyciągów użytecznych danych statystycznych.
15.	System umożliwia dodanie nowych państw w drodze prostych procedur administracyjnych.

3.2.2. Użyteczność

Nr	Opis
16.	System zapewnia interfejs do zautomatyzowanego przetwarzania wiadomości przez systemy procesorów końcowych/systemy dotychczasowe i umożliwia wprowadzenie interfejsu użytkownika do tych systemów (indywidualnie dostosowany interfejs użytkownika).
17.	Obsługi systemu można się łatwo nauczyć, system jest jasny i zawiera teksty pomocy.
18.	System posiada dokumentację wspomagającą państwa w działaniach integrujących, operacyjnych i przyszłej konserwacji (na przykład instrukcje, dokumentacja funkcjonalna i techniczna, instrukcja operacyjna...).
19.	Interfejs użytkownika jest wielojęzyczny i oferuje użytkownikowi końcowemu możliwość wybrania języka.
20.	Interfejs użytkownika zawiera udogodnienia dla administratora lokalnego umożliwiające przetłumaczenie pozycji na ekranie i kodowanych informacji na język danego kraju.

3.2.3. Niezawodność

Nr	Opis
21.	System jest zaprojektowany jako solidny i niezawodny system operacyjny, odporny na błędy obsługujących i zdolny do bezproblemowej regeneracji po przerwach w dostawie prądu i innych zdarzeniach. Ponowne uruchomienie systemu bez utraty danych lub z minimalną utratą musi być możliwe.
22.	System musi dawać stabilne i możliwe do odtworzenia rezultaty.
23.	System został zaprojektowany do niezawodnego funkcjonowania. Można go wdrożyć w konfiguracji gwarantującej 98-procentową dostępność (przez redundancję, wykorzystanie serwerów zapasowych itd.) w każdym przypadku komunikacji dwustronnej.
24.	Możliwe jest użytkowanie części systemu, nawet podczas awarii niektórych komponentów (jeżeli państwo C ma awarię, państwa A i B nadal mogą się komunikować). Należy zminimalizować liczbę pojedynczych punktów awarii w łańcuchu informacji.
25.	Czas powrotu do sprawności systemu po poważnej awarii powinien wynosić mniej niż jeden dzień. Powinna istnieć możliwość zminimalizowania czasu wyłączenia z pracy, wykorzystując możliwość zdalnej pomocy, na przykład z centralnego biura obsługi.

3.2.4. Wydajność

Nr	Opis
26.	System może być używany 24 h na dobę 7 dni w tygodniu. Ramy czasowe są wtedy także wymagane od dotychczasowych systemów w państwach.
27.	System szybko reaguje na wnioski użytkowników bez względu na inne zadania wykonywane w tym samym czasie. Jest to także wymagane od dotychczasowych systemów stron w celu zapewnienia odpowiedniego czasu reakcji. Dopuszczalny jest ogólny czas reakcji wynoszący maksymalnie 10 sekund dla pojedynczego wniosku.
28.	System został zaprojektowany dla wielu użytkowników i w taki sposób, aby zadania w tle mogły być wykonywane, podczas gdy użytkownik wykonuje zadania bieżące.
29.	System został zaprojektowany tak, aby można było go rozszerzyć w przypadku zwiększenia liczby wiadomości w następstwie wprowadzenia nowej funkcjonalności lub dołączenia nowych organizacji lub nowych państw.

3.2.5. Bezpieczeństwo

Nr	Opis
30.	System nadaje się (na przykład w zakresie środków bezpieczeństwa) do wymiany informacji zawierających dane osobowe wymagające szczególnej ochrony (na przykład dane właściciela/posiadacza samochodu), opatrzone klauzulą <i>UE restricted</i> .
31.	System jest utrzymywany tak, że uniemożliwiony jest nieupoważniony dostęp do danych.
32.	System zawiera moduł umożliwiający bieżący nadzór nad prawami i zezwoleniami krajowych użytkowników końcowych.
33.	Państwa mogą sprawdzić tożsamość nadawcy (na poziomie państwa) przez podpisy XML.
34.	Państwa muszą wyraźnie upoważnić inne państwa do żądania konkretnych informacji.

Nr	Opis
35.	Na poziomie oprogramowania system zapewnia całościowy zestaw zabezpieczeń i szyfrów zgodny z poziomem bezpieczeństwa wymaganym w takich sytuacjach. Wyłączność i integralność informacji gwarantuje podpis XML i szyfrowanie drogą tunelowania SSL.
36.	Wszelka wymiana wiadomości może być prześlędzona przez rejestrację.
37.	Zapewniona jest ochrona przed atakami polegającymi na usuwaniu wiadomości (wiadomość usuwana jest przez stronę trzecią) i atakami polegającymi na powtarzaniu lub wprowadzaniu wiadomości (wiadomość jest powtarzana lub wprowadzana przez stronę trzecią).
38.	System wykorzystuje certyfikaty zaufanej strony trzeciej (<i>trusted third party</i> – TTP).
39.	System może obsługiwać różne certyfikaty pochodzące z jednego państwa, w zależności od typu wiadomości lub usługi.
40.	Środki bezpieczeństwa na poziomie oprogramowania są wystarczające do tego, aby można było korzystać z sieci nieakredytowanych.
41.	System jest w stanie wykorzystywać nowe technologie zabezpieczeń, takie jak zaporą ogniową XML.

3.2.6. Możliwość dostosowania

Nr	Opis
42.	System daje możliwość rozszerzenia go o nowe rodzaje wiadomości i nową funkcjonalność. Koszty adaptacji są minimalne. Wynika to ze scentralizowanego opracowywania komponentów oprogramowania.
43.	Państwa mają możliwość określenia nowych rodzajów wiadomości do użytku dwustronnego. Nie wszystkie państwa muszą uwzględniać wszystkie rodzaje wiadomości.

3.2.7. Wsparcie i konserwacja

Nr	Opis
44.	System zapewnia możliwość bieżącego nadzoru centralnemu punktowi obsługi lub operatorom w odniesieniu do sieci i serwerów w różnych państwach.
45.	System umożliwia zdalne wspomaganie przez centralny punkt obsługi.
46.	System umożliwia analizowanie problemów.
47.	System można rozszerzyć na nowe państwa.
48.	Oprogramowanie może być łatwo zainstalowane przez personel mający minimalną wiedzę i doświadczenie w dziedzinie technologii informacyjnych. Procedura instalacji jest w jak największym stopniu zautomatyzowana.
49.	System zapewnia stałe środowisko testowe i akceptacyjne.
50.	Roczne koszty konserwacji i wsparcia zostały zminimalizowane dzięki przestrzeganiu norm rynkowych i utworzeniu programu w taki sposób, aby wymagał możliwie jak najmniejszego wsparcia ze strony centralnego punktu obsługi.

3.2.8. Wymogi projektowe

Nr	Opis
51.	System jest zaprojektowany i posiada dokumentację z założeniem wieloletniego okresu użytkowania.
52.	System został tak zaprojektowany, aby był niezależny od dostawcy sieci.
53.	System jest zgodny z aktualnym sprzętem i oprogramowaniem wykorzystywanymi w państwach, gdyż współpracuje z tymi systemami rejestracji, wykorzystując standardową otwartą technologię usług sieciowych (XML, XSD, SOAP, WSDL, HTTP(s), <i>Web services</i> , WSS, X.509 itd.).

3.2.9. Stosowne normy

Nr	Opis
54.	System jest zgodny z wymogami ochrony danych określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 (art. 21, 22 i 23) i dyrektywie 95/46/WE.
55.	System jest zgodny z normami wymiany danych pomiędzy administracjami (IDA).
56.	System wspiera UTF8.

ROZDZIAŁ 4

PROCEDURA OCENY,
O KTÓREJ MOWA W ART. 540

ARTYKUŁ 1

Kwestionariusz

1. Odpowiednia Grupa Robocza Rady Unii Europejskiej (zwana dalej „grupą roboczą Rady”) opracowuje kwestionariusz dotyczący każdej z zautomatyzowanych metod wymiany danych określonych w art. 527–539 niniejszej Umowy.
2. Gdy tylko Zjednoczone Królestwo uzna, że spełnia warunki wstępne dotyczące wymiany danych w odpowiedniej kategorii danych, wypełnia odpowiedni kwestionariusz.

ARTYKUŁ 2

Operacja pilotażowa

1. Jeśli będzie to wymagane oraz w celu dokonania oceny wyników kwestionariusza, Zjednoczone Królestwo przeprowadza operację pilotażową wraz z jednym lub większą liczbą państw członkowskich, które już prowadzą wymianę danych w ramach decyzji Rady 2008/615/WSiSW. Operacja pilotażowa odbywa się niedługo przed wizytą ewaluacyjną lub wkrótce po niej.
2. Warunki i ustalenia dotyczące operacji pilotażowej określa odpowiednia grupa robocza Rady i opierają się one na uprzednim indywidualnym porozumieniu ze Zjednoczonym Królestwem. Państwa biorące udział w operacji pilotażowej uzgadniają szczegóły praktyczne.

ARTYKUŁ 3

Wizyta ewaluacyjna

1. W celu dokonania oceny wyników kwestionariusza przeprowadza się wizyta ewaluacyjna.
2. Warunki i ustalenia dotyczące tej wizyty określa odpowiednia grupa robocza Rady i opierają się one na uprzednim indywidualnym porozumieniu między Zjednoczonym Królestwem a zespołem ewaluacyjnym. Zjednoczone Królestwo umożliwia zespołowi ewaluacyjnemu sprawdzenie zautomatyzowanej wymiany danych w kategorii lub kategoriach danych, które mają być poddane ocenie, w szczególności poprzez opracowanie harmonogramu ewaluacji uwzględniającego wnioski zespołu ewaluacyjnego.

3. W ciągu miesiąca od wizyty zespół ewaluacyjny sporządza sprawozdanie z wizyty ewaluacyjnej i przekazuje je Zjednoczonemu Królestwu w celu przedstawienia uwag. W stosownych przypadkach sprawozdanie może zostać zmienione przez zespół ewaluacyjny na podstawie uwag Zjednoczonego Królestwa.
4. W skład zespołu ewaluacyjnego wchodzi nie mniej niż trzech ekspertów, wyznaczonych przez państwa członkowskie biorące udział w zautomatyzowanej wymianie danych w kategoriach danych podlegających ocenie, mający doświadczenie w odniesieniu do danej kategorii danych, posiadający odpowiednie krajowe poświadczenie bezpieczeństwa osobowego umożliwiające zajmowanie się tymi sprawami i wyrażający chęć udziału w co najmniej jednej wizycie ewaluacyjnej w innym państwie. W skład zespołu ewaluacyjnego wchodzi również przedstawiciel Komisji.
5. Członkowie zespołu ewaluacyjnego przestrzegają poufności informacji, które uzyskają przy wykonywaniu swoich zadań.

ARTYKUŁ 4

Oceny przeprowadzane
na podstawie decyzji Rady 2008/615/WSiSW i 2008/616/WSiSW

Przeprowadzając procedurę oceny, o której mowa w art. 540 niniejszej Umowy oraz w niniejszym rozdziale, Rada, za pośrednictwem odpowiedniej grupy roboczej Rady, uwzględni wyniki procedur oceny przeprowadzonych w ramach przyjęcia decyzji wykonawczych Rady (UE) 2019/968¹ i (UE) 2020/1188². Odpowiednia grupa robocza Rady zadecyduje o konieczności przeprowadzenia operacji pilotażowej, o której mowa w art. 540 ust. 1 niniejszej Umowy, w art. 23 ust. 2 rozdziału 0 niniejszego załącznika oraz w art. 2 niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 5

Sprawozdanie dla Rady

Zgodnie z art. 540 niniejszej Umowy Radzie przedstawia się, w celu podjęcia decyzji, sprawozdanie z oceny ogólnej podsumowujące wyniki kwestionariuszy, wizyty ewaluacyjnej oraz, w stosownych przypadkach, operacji pilotażowej.

¹ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2019/968 z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie uruchomienia w Zjednoczonym Królestwie zautomatyzowanej wymiany danych w odniesieniu do danych DNA (Dz.U. UE L 156 z 13.6.2019, s. 8).

² Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2020/1188 z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie uruchomienia w Zjednoczonym Królestwie zautomatyzowanej wymiany danych w odniesieniu do danych daktyloskopijnych (Dz.U. UE L 265 z 12.8.2020, s. 1).

ZALĄCZNIK 40**DANE DOTYCZĄCE PRZELOTU PASAŻERA**

Elementy danych dotyczących przelotu pasażera (zbierane przez przewoźników lotniczych)

1. Kod identyfikacyjny danych PNR
2. Data rezerwacji / wystawienia biletu
3. Data lub daty planowanej podróży
4. Imię i nazwisko lub imiona i nazwiska
5. Adres, numer telefonu i elektroniczne dane kontaktowe pasażera, osób, które dokonały rezerwacji lotu dla pasażera, osób, za pośrednictwem których można kontaktować się z pasażerem lotniczym, oraz osób, które należy poinformować w nagłych przypadkach
6. Wszystkie dostępne informacje dotyczące płatności/fakturowania (obejmujące wyłącznie informacje dotyczące sposobów płatności i wystawiania faktury za bilet lotniczy, z wyłączeniem wszelkich innych informacji niezwiązanych bezpośrednio z lotem)
7. Kompletna trasa podróży dla szczególnych danych PNR

8. Informacje o programach lojalnościowych (oznaczenie linii lotniczej lub sprzedawcy, który zarządza programem, numer podróznego w programie lojalnościowym, poziom członkostwa, opis segmentu i kod sojuszu)
9. Biuro podróży / agencja turystyczna
10. Dane o statusie podróży pasażera, w tym potwierdzenia, stan odprawy biletowo-bagażowej, dane typu: pasażer nie stawił się lub pasażer nabył bilet w czasie odprawy bez wcześniejszej rezerwacji
11. Informacje o podzieleniu/rozdzieleniu danych PNR
12. Inne informacje dodatkowe (OSI), informacje o usługach specjalnych (SSI) i o prośbach o usługi specjalne (SSR)
13. Informacje o wystawieniu biletu, w tym numer biletu, data wystawienia biletu i bilety w jedną stronę, informacja o automatycznie skalkulowanej taryfie
14. Informacje o miejscu, w tym numer miejsca na pokładzie
15. Informacje o dzieleniu oznaczeń linii
16. Wszystkie informacje o bagażu
17. Imiona i nazwiska innych pasażerów wymienionych w PNR oraz liczba pasażerów wymienionych w PNR podróżujących razem

18. Wszelkie zebrane dane pasażera przekazane przed podróżą (dane API) (rodzaj, numer, kraj wydania i data ważności dokumentu tożsamości, obywatelstwo, nazwisko, imię, płeć, data urodzenia, linia lotnicza, numer lotu, data odlotu, data przylotu, port lotniczy odlotu, port lotniczy przylotu, godzina odlotu i godzina przylotu)
 19. Wszystkie dotychczasowe zmiany danych PNR wymienionych w pkt 1–18.
-

ZALĄCZNIK 41**RODZAJE PRZESTĘPSTW, W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH EUROPOL JEST WŁAŚCIWY**

- Terroryzm
- Przepępczość zorganizowana
- Handel narkotykami
- Działalność związana z praniem pieniędzy
- Przestępstwa związane z substancjami jądrowymi i promieniotwórczymi
- Przemyt imigrantów
- Handel ludźmi
- Przestępstwa związane z pojazdami silnikowymi
- Zabójstwo oraz poważne uszkodzenie ciała

- Nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi
- Urowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników
- Rasizm i ksenofobia
- Rozbój i kradzież rozbójnicza
- Nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki
- Oszustwa i nadużycia finansowe
- Przepstwa przeciwko interesom finansowym Unii
- Wykorzystywanie informacji wewnętrznych i manipulacja na rynku finansowym
- Wymuszenie rozbójnicze
- Podrabianie i piractwo produktów
- Fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi
- Fałszowanie pieniądza i środków płatniczych

- Przeprowadzanie przestępstwa komputerowego
 - Korupcja
 - Nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi
 - Nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt
 - Nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin
 - Przeprowadzanie przestępstwa przeciwko środowisku, w tym zanieczyszczenia pochodzące ze statków
 - Nielegalny obrót hormonami i innymi środkami pobudzającymi wzrost
 - Niegodziwe traktowanie w celach seksualnych i wykorzystywanie seksualne, w tym materiały przedstawiające niegodziwe traktowanie dzieci, oraz nagabywanie dzieci w celach seksualnych
 - Ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości oraz zbrodnie wojenne.
-

ZALĄCZNIK 42**RODZAJE POWAŻNYCH PRZESTĘPSTW,
W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH EUROJUST JEST WŁAŚCIWY**

- Terroryzm
- Przestępczość zorganizowana
- Handel narkotykami
- Działalność związana z praniem pieniędzy
- Przestępstwa związane z substancjami jądrowymi i promieniotwórczymi
- Przemyt imigrantów
- Handel ludźmi
- Przestępstwa związane z pojazdami silnikowymi
- Zabójstwo oraz poważne uszkodzenie ciała
- Nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi
- Urowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników

- Rasizm i ksenofobia
- Rozbój i kradzież rozbójnicza
- Nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki
- Oszustwa i nadużycia finansowe
- Przepięstwa przeciwko interesom finansowym Unii
- Wykorzystywanie informacji wewnętrznych i manipulacja na rynku finansowym
- Wymuszenie rozbójnicze
- Podrabianie i piractwo produktów
- Fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi
- Fałszowanie pieniądza i środków płatniczych
- Przepięczność komputerowa
- Korupcja
- Nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi

- Nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt
 - Nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin
 - Przepięstwa przeciwko środowisku, w tym zanieczyszczenia pochodzące ze statków
 - Nielegalny obrót hormonami i innymi środkami pobudzającymi wzrost
 - Niegodziwe traktowanie w celach seksualnych i wykorzystywanie seksualne, w tym materiały przedstawiające niegodziwe traktowanie dzieci, oraz nagabywanie dzieci w celach seksualnych
 - Ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości oraz zbrodnie wojenne.
-

ZAŁĄCZNIK 43

NAKAZ ARESZTOWANIA

Niniejszy nakaz został wydany przez właściwy organ sądowy. Zwracam się o aresztowanie i przekazanie wymienionej niżej osoby w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego¹.

a) Informacja o osobie, której dotyczy wniosek:

Nazwisko:

Imię (imiona):

Nazwisko rodowe, jeśli dotyczy:

Pseudonimy, jeśli dotyczy:

Płeć:

Obywatelstwo:

Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Miejsce zamieszkania lub znany adres:

Język (języki) rozumiany (rozumiane) przez osobę, której dotyczy wniosek (jeśli wiadomo):

Znaki szczególne / rysopis osoby, której dotyczy wniosek:

Zdjęcie i odciski palców osoby, której dotyczy wniosek, jeśli są dostępne i mogą zostać przekazane, lub dane dotyczące osoby, z którą można kontaktować się w celu uzyskania takich informacji, lub profil DNA (w przypadku gdy takie dokumenty można dostarczyć, choć nie zostały załączone).

¹ Niniejszy nakaz musi zostać sporządzony w jednym z języków urzędowych państwa wykonującego nakaz, jeżeli państwo to jest znane, lub na ten język przetłumaczony, lub sporządzony w jakimkolwiek języku zatwierdzonym przez to państwo, lub na ten język przetłumaczony.

b) Decyzja, na podstawie której sporządzono nakaz:

1. Nakaz aresztowania lub decyzja sądowa mające ten sam skutek:

Rodzaj:

2. Podlegające wykonaniu orzeczenie:

Numer akt:

c) Wskazania co do długości orzeczonej kary:

1. Maksymalna długość kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego, jaką można zastosować za określone przestępstwo(-a):

2. Zastosowana długość kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego :

Pozostała do odbycia część wyroku:

d) Proszę wskazać, czy osoba ta stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie:

1. Tak, osoba ta stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie.

2. Nie, osoba ta nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie.

3. Jeżeli zaznaczono odpowiedź w pkt 2, proszę wskazać, w stosownych przypadkach, która z poniższych okoliczności ma miejsce:

- 3.1a. osoba ta została wezwana osobiście w dniu ... (dzień/miesiąc/rok) i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się ona na rozprawie;

LUB

- 3.1b. osoba ta nie została wezwana osobiście, lecz inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie, w sposób pozwalający jednoznacznie stwierdzić, że osoba ta wiedziała o wyznaczonej rozprawie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

LUB

- 3.2. wiedząc o wyznaczonej rozprawie, osoba ta udzieliła upoważnienia obrońcy, który został wyznaczony przez tę osobę lub przez państwo, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten rzeczywiście bronił ją na rozprawie;

LUB

- 3.3. osobie tej doręczono orzeczenie w dniu ... (dzień/miesiąc/rok) i wyraźnie pouczone ją o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach osoba ta ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym na uwzględnienie nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia; oraz

- osoba ta wyraźnie oświadczyła, że nie wnosi sprzeciwu od orzeczenia;

LUB

- osoba ta w ustawowym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;

LUB

- 3.4. osobie tej orzeczenie nie zostało doręczone osobiście, ale
 - orzeczenie zostanie jej bezzwłocznie doręczone osobiście po jej przekazaniu; oraz
 - wraz z doręczeniem orzeczenia osoba ta zostanie wyraźnie pouczona o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach osoba ta ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym na uwzględnienie nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia; oraz
 - osoba ta zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, i który wynosi ... dni.

4. Jeżeli zaznaczono odpowiedź wskazaną w pkt 3.1b, 3.2 lub 3.3 powyżej, proszę podać, w jaki sposób odpowiedni warunek został spełniony:

.....
.....

- przestępstwa przeciwko środowisku, w tym nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt oraz zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin
- ułatwianie nielegalnego wjazdu i pobytu
- zabójstwo, spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu
- nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi
- uprowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników
- rasizm i ksenofobia
- kradzież zorganizowana i rozbój przy użyciu broni
- nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki
- sprzeniewierzenie cudzego mienia
- wymuszenie rozbójnicze
- podrabianie i piractwo produktów
- fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi
- fałszowanie środków płatniczych
- nielegalny obrót hormonami i innymi środkami pobudzającymi wzrost
- nielegalny handel materiałami jądrowymi lub promieniotwórczymi
- handel skradzionymi pojazdami
- zgwałcenie
- podpalenie
- przestępstwa podlegające jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego
- bezprawne zawładnięcie statkiem powietrznym, wodnym lub kosmicznym
- sabotaż.

II. Pełne opisy przestępstwa (przestępstw) nieobjętych sekcją I powyżej:

f) Inne okoliczności istotne dla sprawy (informacja nieobowiązkowa):
(Uwaga: Może obejmować uwagi dotyczące eksterytorialności, wstrzymania biegu przedawnienia i innych konsekwencji przestępstwa)

g) Niniejszy nakaz odnosi się także do zajęcia i przekazania mienia, które może być potrzebne jako dowód:

Niniejszy nakaz odnosi się również do zajęcia i przekazania mienia nabytego w wyniku przestępstwa przez osobę, której dotyczy wniosek:

Opis mienia (i jego umiejscowienia) (jeżeli jest znane):

h) Przestępstwo (przestępstwa) stanowiące podstawę wydania niniejszego nakazu jest (są) zagrożone

karą dożywotniego pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym:

państwo wydające nakaz na wniosek państwa wykonującego udzieli zapewnienia, że:

- ponownie zbada wymierzoną karę lub środek – na wniosek lub co najmniej po 20 latach,
lub
- zachęci do zastosowania prawa łaski, o co osoba ta ma prawo się ubiegać na mocy prawa lub praktyki obowiązujących w państwie wydającym nakaz, w celu niewykonywania tej kary lub środka.

i) Organ sądowy, który wydał nakaz:

Nazwa oficjalna:

Imię i nazwisko jego
przedstawiciela:¹

Zajmowane stanowisko
(tytuł/stanowisko służbowe):

Numer akt:

Adres:

Telefon: (numer kierunkowy
kraju) (numer kierunkowy strefy
lub miasta)

Faks (numer kierunkowy kraju)
(numer kierunkowy
strefy/miasta)

E-mail:

Dane kontaktowe osoby, z którą
można się kontaktować w celu
dokonywania niezbędnych
uzgodnień praktycznych
dotyczących przekazania:

W przypadku gdy organ centralny jest odpowiedzialny za przekazywanie i urzędowy odbiór nakazów aresztowania:

Nazwa organu centralnego:

Osoba kontaktowa, jeżeli dotyczy
(tytuł/stanowisko służbowe oraz
imię i nazwisko):

Adres:

Telefon: (numer kierunkowy
kraju) (numer kierunkowy strefy
lub miasta)

Faks (numer kierunkowy kraju)
(numer kierunkowy
strefy/miasta)

E-mail:

¹ W innych wersjach językowych znajdzie się odniesienie do „osoby upoważnionej” (ang. „holder”) organu sądowego.

Podpis wydającego nakaz organu
sądowego lub jego
przedstawiciela:

Nazwisko:

Zajmowane stanowisko
(tytuł/stanowisko służbowe):

Data:

Pieczeń urzędowa (jeżeli dostępna):

ZALĄCZNIK 44**WYMIANA INFORMACJI Z REJESTRÓW KARNYCH –
SPECYFIKACJE TECHNICZNE I PROCEDURALNE****ROZDZIAŁ 1****POSTANOWIENIA OGÓLNE****ARTYKUŁ 1****Cel**

Celem niniejszego załącznika jest ustanowienie niezbędnych przepisów proceduralnych i technicznych na potrzeby wykonywania części trzeciej tytuł IX niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2**Sieć łączności**

1. Elektroniczna wymiana informacji pochodzących z rejestru karnego między państwem członkowskim, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem, z drugiej strony, odbywa się przy użyciu wspólnej infrastruktury komunikacyjnej zapewniającej szyfrowaną łączność.

2. Wspólną infrastrukturę komunikacyjną stanowi transeuropejska telematyczna sieć komunikacyjna między administracjami (TESTA). Wszelkie kolejne wersje tej sieci lub wszelkie inne alternatywne zabezpieczone sieci muszą zapewniać dalsze spełnianie przez wspólną infrastrukturę komunikacyjną wymogów w zakresie bezpieczeństwa odpowiednich do wymiany informacji z rejestru karnego.

ARTYKUŁ 3

Oprogramowanie wzajemnego połączenia

1. Państwa korzystają ze znormalizowanego oprogramowania wzajemnego połączenia umożliwiającego połączenie ich organów centralnych ze wspólną infrastrukturą komunikacyjną w celu elektronicznej wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego z innymi państwami zgodnie z postanowieniami części trzeciej rozdział IX niniejszej Umowy oraz niniejszego załącznika.
2. W przypadku państw członkowskich oprogramowaniem wzajemnego połączenia jest oprogramowanie wzorcowe ECRIS lub ich krajowe oprogramowanie ECRIS, w razie konieczności dostosowane do celów wymiany informacji ze Zjednoczonym Królestwem określonej w niniejszej Umowie.
3. Zjednoczone Królestwo jest odpowiedzialne za rozwój i obsługę swojego własnego oprogramowania wzajemnego połączenia. W tym celu najpóźniej przed wejściem w życie niniejszej Umowy Zjednoczone Królestwo zapewnia, aby jego krajowe oprogramowanie wzajemnego połączenia funkcjonowało zgodnie z protokołami i specyfikacjami technicznymi ustanowionymi w odniesieniu do oprogramowania wzorcowego ECRIS oraz z wszelkimi dalszymi wymogami technicznymi ustanowionymi przez eu-LISA.

4. Zjednoczone Królestwo zapewnia również wdrażanie bez zbędnej zwłoki w swoim krajowym oprogramowaniu wzajemnego połączenia wszelkich późniejszych dostosowań technicznych niezbędnych ze względu na jakiegokolwiek zmiany w specyfikacjach technicznych ustanowionych w odniesieniu do oprogramowania wzorcowego ECRIS lub zmiany w jakichkolwiek dalszych wymogach technicznych ustanowionych przez eu-LISA. W tym celu Unia zapewnia, aby Zjednoczone Królestwo było informowane bez zbędnej zwłoki o wszelkich planowanych zmianach specyfikacji lub wymogów technicznych oraz aby otrzymywało wszelkie informacje niezbędne Zjednoczonemu Królestwu do wypełnienia jego obowiązków wynikających z niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 4

Informacje przekazywane w powiadomieniach, wnioskach i odpowiedziach

1. Wszystkie powiadomienia, o których mowa w art. 646 niniejszej Umowy, zawierają następujące informacje obowiązkowe:
 - a) informacje o osobie, której dotyczy wyrok skazujący (imię i nazwisko, data urodzenia, miejsce urodzenia (miejscowość i państwo), płeć, obywatelstwo oraz – w stosownych przypadkach – poprzednie imiona i nazwiska);
 - b) informacje dotyczące wyroku skazującego (data wydania wyroku skazującego, nazwa sądu, data uprawomocnienia się wyroku);
 - c) informacje dotyczące przestępstwa będącego podstawą wyroku skazującego (data popełnienia przestępstwa, w związku z którym wydano wyrok skazujący oraz nazwa lub kwalifikacja prawna przestępstwa, a także mające zastosowanie przepisy); oraz

- d) informacje dotyczące treści wyroku skazującego (w szczególności kar, a także wszelkich dodatkowych kar, środków zabezpieczających i późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary).
2. Następujące informacje nieobowiązkowe przekazuje się w powiadomieniach, jeśli informacje te zostały wpisane do rejestru karnego (lit. a)–d)) lub jeśli są dostępne dla organu centralnego (lit. e)–h)):
- a) imiona i nazwiska rodziców osoby skazanej;
 - b) sygnatura wyroku skazującego;
 - c) miejsce popełnienia przestępstwa;
 - d) informacje o pozbawieniu praw na podstawie wyroku skazującego;
 - e) numer identyfikacyjny osoby skazanej lub rodzaj i numer jej dokumentu tożsamości;
 - f) odciski palców pobrane od osoby skazanej;
 - g) w stosownych przypadkach przydomek lub pseudonim lub pseudonimy;
 - h) wizerunek twarzy.

Ponadto można przekazywać wszelkie inne wpisane do rejestru karnego informacje dotyczące wyroków skazujących.

3. Wszystkie wnioski o udzielenie informacji, o których mowa w art. 648 niniejszej Umowy, przekazuje się w znormalizowanym formacie elektronicznym zgodnie ze wzorem formularza określonym w rozdziale 2 niniejszego załącznika, w jednym z języków urzędowych państwa wezwanego.
4. Wszystkie odpowiedzi na wnioski, o których mowa w art. 649 niniejszej Umowy, przesyła się w znormalizowanym formacie elektronicznym zgodnie ze wzorem formularza określonym w rozdziale 2 niniejszego załącznika i dołącza do nich wykaz wyroków skazujących zgodnie z prawem krajowym. Państwo wezwane udziela odpowiedzi w jednym ze swoich języków urzędowych albo w jakimkolwiek innym języku, na którego użycie obie Strony wyrażają zgodę. Zjednoczone Królestwo, z jednej strony, oraz Unia, w imieniu któregośkolwiek z jej państw członkowskich, z drugiej strony, mogą powiadomić Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości o języku lub językach, na których użycie wyrażają zgodę oprócz języków urzędowych danego państwa.
5. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości przyjmuje wszelkie niezbędne zmiany w formularzach określonych w rozdziale 2 niniejszego załącznika, o których mowa w ust. 3 i 4.

ARTYKUŁ 5

Format przekazywanych informacji

1. Przy przekazywaniu informacji zgodnie z art. 646 i 649 niniejszej Umowy dotyczących nazwy lub klasyfikacji prawnej przestępstwa oraz mających zastosowanie przepisów państwa stosują kod odpowiadający każdemu z przestępstw, o których mowa w przekazywanej informacji, zgodnie z tabelą przestępstw w rozdziale 3 niniejszego załącznika. Na zasadzie wyjątku, w przypadku gdy dane przestępstwo nie odpowiada żadnej konkretnej podkategorii, w odniesieniu do tego konkretnego przestępstwa stosuje się kod „kategoria otwarta” odnoszący się do odpowiedniej lub najbardziej zbliżonej kategorii przestępstw lub – w przypadku braku takiej kategorii – kod „pozostałe przestępstwa”.
2. Państwa mogą także przekazywać dostępne informacje dotyczące stadium popełnienia przestępstwa oraz stopnia udziału w przestępstwie oraz, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące wystąpienia okoliczności wyłączających całkowicie lub częściowo odpowiedzialność karną, lub recydywy.
3. Przy przekazywaniu informacji zgodnie z art. 646 i 649 niniejszej Umowy dotyczących treści wyroku skazującego, w szczególności orzeczonej kary, a także wszelkich dodatkowych kar, środków zabezpieczających i późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary, państwa stosują kod odpowiadający każdej karze i każdemu środkowi, o których mowa w przekazywanej informacji, zgodnie z tabelą kar i środków w rozdziale 3 niniejszego załącznika. Na zasadzie wyjątku, w przypadku gdy kara lub środek nie odpowiadają żadnej konkretnej podkategorii, do tej konkretnej kary lub środka stosuje się kod „kategoria otwarta” odnoszący się do odpowiedniej lub najbardziej zbliżonej kategorii kar i środków lub – w przypadku braku takiej kategorii – kod „pozostałe kary i środki”.

4. Państwa przekazują również, w stosownych przypadkach, dostępne informacje związane z naturą nałożonej kary lub nałożonego środka lub warunkami ich wykonania, zgodnie z parametrami zawartymi w rozdziale 3 niniejszego załącznika. Parametr „orzeczenie inne niż wydane w sprawie karnej” wskazuje się jedynie w przypadkach, gdy informacje o takim orzeczeniu są przekazywane dobrowolnie w odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji o wyrokach skazujących przez państwo, którego obywatelem jest dana osoba.
5. Państwa przekazują Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości następujące informacje, w szczególności w celu upowszechnienia tych informacji wśród innych państw:
 - a) wykaz przestępstw krajowych wchodzących w zakres poszczególnych kategorii, o których mowa w tabeli przestępstw w rozdziale 3 niniejszego załącznika. Wykaz zawiera nazwę lub klasyfikację prawną przestępstwa oraz odniesienie do mających zastosowanie przepisów. Wykaz może zawierać również krótki opis znamion przestępstwa;
 - b) wykaz rodzajów wyroków skazujących, możliwych kar dodatkowych i środków zabezpieczających oraz ewentualnych późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary określonych w prawie krajowym, w każdej z kategorii, o których mowa w tabeli kar i środków w rozdziale 3 niniejszego załącznika. Wykaz może zawierać również krótki opis konkretnej kary lub środka.
6. Państwa regularnie aktualizują wykazy i opisy, o których mowa w ust. 5. Zaktualizowane informacje przesyłane są do Specjalnego Komitetu ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości.

7. Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości przyjmuje wszelkie niezbędne zmiany w tabelach zawartych w rozdziale 3 niniejszego załącznika, o których mowa w ust. 1–4.

ARTYKUŁ 6

Ciągłość przekazywania informacji

Jeżeli sposób przekazywania informacji drogą elektroniczną jest czasowo niedostępny, przez cały okres takiej niedostępności państwa przekazują informacje, wykorzystując do tego celu wszelkie środki umożliwiające uzyskanie dokumentu w formie pisemnej i umożliwiające organowi centralnemu państwa wezwanego stwierdzenie ich autentyczności.

ARTYKUŁ 7

Dane statystyczne i sprawozdanie

1. Regularnie przeprowadza się ocenę elektronicznej wymiany informacji pochodzących z rejestrów karnych zgodnie z częścią trzecią tytuł IX niniejszej Umowy. Ocena ta opiera się na danych statystycznych i sprawozdaniach odpowiednich państw.
2. Każde państwo zestawia dane statystyczne dotyczące wymiany wygenerowane przez oprogramowanie wzajemnego połączenia i przesyła je co miesiąc Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości oraz eu-LISA. Państwa przekazują również Specjalnemu Komitetowi ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości oraz eu-LISA dane statystyczne dotyczące liczby obywateli innych państw skazanych na ich terytorium oraz liczby takich wyroków skazujących.

ARTYKUŁ 8

Specyfikacje techniczne

Wykonując niniejszą Umowę, państwa przestrzegają zapewnionych przez eu-LISA wspólnych specyfikacji technicznych dotyczących elektronicznej wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego i w stosownych przypadkach bez zbędnej zwłoki dostosowują swoje systemy.

ROZDZIAŁ 2

FORMULARZE

Wniosek o udzielenie informacji pochodzących z rejestru karnego

a) Informacje dotyczące państwa wzywającego:

Państwo:

Organ(-y) centralny(-e):

Osoba, z którą należy się kontaktować:

Telefon (wraz z numerami kierunkowymi):

Faks (wraz z numerami kierunkowymi):

Adres poczty elektronicznej:

Adres do korespondencji:

Sygnatura akt, jeżeli jest znana:

b) Informacje o tożsamości osoby, której dotyczy wniosek⁽¹⁾:

Imię i nazwisko (imiona i wszystkie nazwiska):

Poprzednio używane imiona i nazwiska:

Przydomek lub pseudonim, jeżeli dotyczy:

Płeć: M F

Obywatelstwo:

Data urodzenia (cyframi: dd/mm/rrrr):

Miejsce urodzenia (miejscowość i państwo):

Imię i nazwisko ojca:

Imię i nazwisko matki:

Miejsce zamieszkania lub znany adres:

Numer identyfikacyjny osoby lub rodzaj i numer jej dokumentu tożsamości:

Odciski palców:

Wizerunek twarzy:

Inne dostępne dane identyfikacyjne:

c) Cel wniosku:

Należy zaznaczyć właściwe pole

- (1) postępowanie karne (należy wskazać organ prowadzący postępowanie oraz sygnaturę akt sprawy, jeżeli jest dostępna) ...
...
- (2) wniosek niezwiązany z postępowaniem karnym (zaznaczając właściwe pole, należy wskazać organ prowadzący postępowanie oraz sygnaturę akt sprawy, jeżeli jest dostępna):
- (i) wniosek pochodzący od organu sądowego ...
...

- (ii) wniosek pochodzący od właściwego organu administracyjnego ...
...
- (iii) wniosek pochodzący od osoby ubiegającej się o dotyczące jej dane z rejestru karnego ...
...

Cel, jakiemu mają służyć informacje:

Organ wnioskujący:

- dana osoba nie wyraziła zgody na ujawnienie informacji (jeśli do tej osoby na podstawie prawa państwa wzywającego zwrócono się o wydanie zgody).

Osoba, z którą można się kontaktować, gdyby potrzebne były dodatkowe informacje:

Imię i nazwisko:

Telefon:

Adres poczty elektronicznej:

Inne informacje (na przykład jak pilny jest wniosek):

Odpowiedź na wniosek

Informacje o osobie, której dotyczy wniosek

Należy zaznaczyć właściwe pole

Niżej podpisany organ poświadcza, że:

- rejestr karny nie zawiera żadnych informacji o wyrokach skazujących wobec danej osoby
- rejestr karny zawiera informacje o wyrokach skazujących wobec danej osoby; wykaz wyroków skazujących załączony jest do niniejszej odpowiedzi
- rejestr karny zawiera inne informacje dotyczące danej osoby; informacje te załączone są do niniejszej odpowiedzi (opcjonalnie)
- rejestr karny zawiera informacje o wyrokach skazujących wobec danej osoby, ale skazujące państwo zastrzegło, że informacje dotyczące tych wyroków nie mogą być przekazywane dalej do jakichkolwiek innych celów niż na potrzeby postępowania karnego. Wniosek o udzielenie dalszych informacji można skierować bezpośrednio do ... (należy wskazać państwo skazujące)
- zgodnie z prawem krajowym państwa wezwanego nie można udzielić odpowiedzi na wniosek niezwiązany z postępowaniem karnym.

Osoba, z którą można się kontaktować, gdyby potrzebne były dodatkowe informacje:

Imię i nazwisko:

Telefon:

Adres poczty elektronicznej:

Inne informacje (ograniczenia korzystania z danych w przypadku wniosków niezwiązanych z postępowaniem karnym):

Należy wskazać liczbę stron załączonych do formularza odpowiedzi:

Sporządzono w

dnia

Podpis i pieczęć urzędowa (w stosownych przypadkach):

Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe / organizacja:

W stosownych przypadkach należy załączyć wykaz wyroków skazujących i przesłać całość dokumentów państwu wzywającemu. Nie jest konieczne tłumaczenie formularza ani wykazu wyroków skazujących na język państwa wzywającego.

(1) Aby ułatwić ustalenie tożsamości danej osoby, należy podać jak najwięcej informacji.

ROZDZIAŁ 3

ZNORMALIZOWANY FORMAT PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Wspólna tabela kategorii przestępstw, wraz z tabelą parametrów,
o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 w rozdziale 1

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
0100 00 kategoria otwarta	Zbrodnie należące do jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego
0101 00	Ludobójstwo
0102 00	Zbrodnie przeciwko ludzkości
0103 00	Zbrodnie wojenne
0200 00 kategoria otwarta	Udział w organizacji przestępczej
0201 00	Kierowanie organizacją przestępczą
0202 00	Świadomy udział w przestępczej działalności organizacji przestępczej
0203 00	Świadomy udział w nieprzestępczej działalności organizacji przestępczej
0300 00 kategoria otwarta	Terroryzm
0301 00	Kierowanie grupą terrorystyczną
0302 00	Świadomy udział w działalności grupy terrorystycznej
0303 00	Finansowanie terroryzmu
0304 00	Publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa terrorystycznego
0305 00	Rekrutacja na potrzeby terroryzmu lub szkolenie terrorystyczne

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
0400 00 kategoria otwarta	Handel ludźmi
0401 00	Handel ludźmi w celu wycisku związanego z pracą lub świadczeniem usług
0402 00	Handel ludźmi w celu wycisku związanego z prostytutką lub innymi formami wykorzystywania seksualnego
0403 00	Handel ludźmi w celu pobrania ludzkich organów lub tkanek
0404 00	Handel ludźmi w celu niewolnictwa, praktyk podobnych do niewolnictwa lub pracy przymusowej
0405 00	Handel małoletnimi w celu wycisku związanego z pracą lub świadczeniem usług
0406 00	Handel małoletnimi w celu wycisku osób związanego z prostytutką lub innymi formami wykorzystywania seksualnego
0407 00	Handel małoletnimi w celu pobrania ludzkich organów lub tkanek
0408 00	Handel małoletnimi w celu niewolnictwa, praktyk podobnych do niewolnictwa lub pracy przymusowej
0500 00 kategoria otwarta	Nielegalny handel ⁽¹⁾ i inne przestępstwa związane z bronią, bronią palną, częściami i elementami tej broni, amunicją i materiałami wybuchowymi
0501 00	Nielegalny wyrób broni, broni palnej, części i elementów tej broni, amunicji i materiałów wybuchowych
0502 00	Nielegalny handel na poziomie krajowym bronią, bronią palną, częściami i elementami tej broni, amunicją i materiałami wybuchowymi ⁽²⁾
0503 00	Nielegalny wywóz lub przywóz broni, broni palnej, części i elementów tej broni, amunicji i materiałów wybuchowych
0504 00	Posiadanie lub używanie bez zezwolenia broni, broni palnej, części i elementów tej broni, amunicji i materiałów wybuchowych

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
0600 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko środowisku
0601 00	Niszczzenie lub uszkodzanie chronionych gatunków fauny i flory
0602 00	Bezprawne zanieczyszczenie powietrza, gleby lub wody substancjami lub promieniowaniami jonizującymi
0603 00	Przestępstwa związane z odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi
0604 00	Przestępstwa związane z nielegalnym obrotem ⁽¹⁾ zwierzętami lub roślinami pozostającymi pod ochroną gatunkową lub częściami tych zwierząt lub roślin
0605 00	Nieumyślne przestępstwa przeciwko środowisku
0700 00 kategoria otwarta	Przestępstwa związane z narkotykami lub prekursorami oraz inne przestępstwa przeciwko zdrowiu publicznemu
0701 00	Przestępstwa związane z nielegalnym obrotem ⁽²⁾ środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami nieprzeznaczonymi wyłącznie na użytek własny
0702 00	Nielegalne zażywanie narkotyków oraz ich nabywanie, posiadanie, wytwarzanie lub produkcja wyłącznie na użytek własny
0703 00	Pomaganie w nielegalnym używaniu środków odurzających lub substancji psychotropowych lub nakłanianie do takiego używania
0704 00	Wyrób lub produkcja środków odurzających nieprzeznaczonych wyłącznie na użytek własny
0800 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu
0801 00	Zabójstwo
0802 00	Zabójstwo – typy kwalifikowane ⁽⁴⁾
0803 00	Nieumyślne spowodowanie śmierci
0804 00	Zabójstwo noworodka przez matkę
0805 00	Nielegalne przerwanie ciąży
0806 00	Nielegalna eutanazja

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
0807 00	Przestępstwa związane z popełnieniem samobójstwa
0808 00	Akt przemocy skutkujący śmiercią
0809 00	Spowodowanie ciężkiego uszkodzenia lub zniekształcenia ciała lub trwałego kalectwa
0810 00	Nieumyślne spowodowanie poważnego uszkodzenia lub zniekształcenia ciała lub trwałego kalectwa
0811 00	Spowodowanie łżejszego uszkodzenia ciała
0812 00	Nieumyślne spowodowanie łżejszego uszkodzenia ciała
0813 00	Narażenie na niebezpieczeństwo utraty życia lub poważnego uszkodzenia ciała
0814 00	Tortury
0815 00	Nieudzielenie pomocy
0816 00	Przestępstwa związane z pobieraniem organów lub tkanek ludzkich bez zezwolenia lub zgody
0817 00	Przestępstwa związane z nielegalnym handlem ⁽³⁾ ludzkimi organami lub tkankami
0818 00	Przemoc domowa lub groźby
0900 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko wolności osobistej, godności osobistej lub innym chronionym dobrom, w tym rasizm i ksenofobia
0901 00	Porwanie, porwanie dla okupu, bezprawne przetrzymywanie
0902 00	Bezprawne zatrzymanie lub pozbawienie wolności przez organ publiczny
0903 00	Wzięcie zakładnika
0904 00	Porwanie statku powietrznego lub wodnego
0905 00	Znieważenie i zniesławienie
0906 00	Groźby karalne
0907 00	Przymus, wywieranie nacisku, nękanie, molestowanie lub agresja psychiczna lub emocjonalna
0908 00	Wymuszenie
0909 00	Wymuszenie – typ kwalifikowany
0910 00	Nielegalne wkroczenie na teren prywatny

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
0911 00	Naruszenie prywatności inne niż nielegalne wkroczenie na teren prywatny
0912 00	Przestępstwa przeciwko ochronie danych osobowych
0913 00	Nielegalne przechwytywanie danych lub przekazywanych informacji
0914 00	Dyskryminacja z powodu płci, rasy, orientacji seksualnej, wyznania lub pochodzenia etnicznego
0915 00	Publiczne nawoływanie do dyskryminacji rasowej
0916 00	Publiczne nawoływanie do nienawiści na tle różnic rasowych
0917 00	Szantaż
1000 00 kategoria otwarta	Przestępstwa seksualne
1001 00	Zgwałcenie
1002 00	Zgwałcenie – typ kwalifikowany ⁽⁵⁾ , inny niż zgwałcenie małoletniego
1003 00	Napaść na tle seksualnym
1004 00	Doprowadzenie do uprawiania prostytucji lub do czynności seksualnej
1005 00	Nieobyczajne obnażanie się
1006 00	Molestowanie seksualne
1007 00	Nakłanianie przez prostytutkę do czynu nierządnego
1008 00	Seksalne wykorzystywanie dzieci
1009 00	Przestępstwa związane z pornografią dziecięcą lub nieobyczajnymi wizerunkami małoletnich
1010 00	Zgwałcenie małoletniego
1011 00	Napaść na tle seksualnym na małoletniego
1100 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko prawu rodzinnemu
1101 00	Nielegalne stosunki seksualne bliskich członków rodziny
1102 00	Poligamia

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
1103 00	Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego
1104 00	Zaniedbywanie lub porzucenie małoletniego lub osoby niepełnosprawnej
1105 00	Niepodporządkowanie się nakazowi wydania małoletniego lub uprowadzenie małoletniego
1200 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko państwu, porządkowi publicznemu, wymiarowi sprawiedliwości lub funkcjonariuszom publicznym
1201 00	Szpiegostwo
1202 00	Zdrada stanu
1203 00	Przestępstwa dotyczące wyborów i referendum
1204 00	Zamach na życie lub zdrowie głowy państwa
1205 00	Znieważenie państwa, narodu lub symboli państwowych
1206 00	Znieważenie funkcjonariusza publicznego lub opór wobec niego
1207 00	Zmuszenie funkcjonariusza publicznego do określonego zachowania lub wywieranie na niego nacisku
1208 00	Czynna napaść na funkcjonariusza publicznego lub groźenie funkcjonariuszowi publicznemu
1209 00	Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu, zakłócanie spokoju publicznego
1210 00	Przemoc podczas imprez sportowych
1211 00	Kradzież dokumentów publicznych lub administracyjnych
1212 00	Zakłócanie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości lub nadużywanie prawa, składanie fałszywych zawiadomień o przestępstwie lub zeznań w toku postępowania karnego lub sądowego, krzywoprzysięstwo
1213 00	Bezprawne podawanie się za inną osobę lub funkcjonariusza publicznego
1214 00	Ucieczka z aresztu lub więzienia
1300 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko własności publicznej lub interesom publicznym
1301 00	Nadużycia finansowe dotyczące świadczeń publicznych, z zabezpieczenia społecznego lub rodzinnych

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
1302 00	Nadużycia finansowe dotyczące świadczeń, subwencji lub dotacji europejskich
1303 00	Przestępstwa związane z nielegalnym hazardem
1304 00	Udaremnianie lub utrudnianie przetargów publicznych
1305 00	Łapownictwo czynne lub bierne urzędnika publicznego, osoby pełniącej funkcję publiczną lub organu publicznego
1306 00	Przywłaszczenie, sprzeniewierzenie lub inne bezprawne użycie majątku przez funkcjonariusza publicznego
1307 00	Nadużycie stanowiska przez urzędnika publicznego
1400 00 kategoria otwarta	Przestępstwa podatkowe i celne
1401 00	Przestępstwa podatkowe
1402 00	Przestępstwa celne
1500 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i handlowemu
1501 00	Doprowadzenie do upadłości lub niewypłacalności lub pozorna niewypłacalność
1502 00	Nadużycia księgowe, przywłaszczenie, ukrywanie aktywów lub niezgodne z prawem zwiększenie wartości pasywów firmy
1503 00	Naruszenie zasad konkurencji
1504 00	Pranie dochodów pochodzących z przestępstwa
1505 00	Łapownictwo czynne i bierne w sektorze prywatnym
1506 00	Ujawnienie tajemnicy lub naruszenie obowiązku zachowania tajemnicy
1507 00	Bezprawne wykorzystanie poufnych informacji w obrocie papierami wartościowymi
1600 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko mieniu lub niszczenie mienia
1601 00	Przywłaszczenie

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
1602 00	Przywłaszczenie lub kradzież energii
1603 00	Oszustwo, w tym wyłudzenie
1604 00	Paserstwo
1605 00	Nielegalny handel ⁽⁶⁾ dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki
1606 00	Umyślne uszkodzenie lub zniszczenie mienia
1607 00	Nieumyślne uszkodzenie lub zniszczenie mienia
1608 00	Sabotaż
1609 00	Przestępstwa przeciwko własności przemysłowej lub intelektualnej
1610 00	Podpalenie
1611 00	Podpalenie skutkujące śmiercią lub uszkodzeniem ciała
1612 00	Podpalenie lasu
1700 00 kategoria otwarta	Przestępstwa związane z kradzieżą
1701 00	Kradzież
1702 00	Kradzież po nielegalnym wkroczeniu na teren prywatny
1703 00	Kradzież z użyciem przemocy lub broni lub z posłużeniem się groźbą użycia przemocy lub broni przeciwko osobie
1704 00	Kradzież kwalifikowana bez użycia przemocy lub broni lub bez posłużenia się groźbą użycia przemocy lub broni przeciwko osobie
1800 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko systemom informatycznym i inne przestępstwa komputerowe
1801 00	Nielegalne uzyskanie dostępu do systemów informatycznych
1802 00	Nielegalna ingerencja w system informatyczny
1803 00	Nielegalna ingerencja w dane
1804 00	Wytwarzanie, posiadanie lub rozpowszechnianie urządzeń komputerowych lub danych umożliwiających popełnianie przestępstw komputerowych lub handel takimi urządzeniami lub danymi

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
1900 00 kategoria otwarta	Falszerstwo środków płatniczych
1901 00	Podrabianie lub przerabianie pieniądza
1902 00	Podrabianie bezgotówkowych środków płatniczych
1903 00	Podrabianie lub przerabianie publicznych papierów wartościowych
1904 00	Wprowadzanie do obiegu / używanie podrobionych lub przerobionych: pieniądza, bezgotówkowych środków płatniczych lub publicznych papierów wartościowych
1905 00	Posiadanie urządzenia do podrabiania lub przerabiania pieniądza lub publicznych papierów wartościowych
2000 00 kategoria otwarta	Falszerstwo dokumentów
2001 00	Falszerstwo dokumentu publicznego lub administracyjnego przez osobę prywatną
2002 00	Falszerstwo dokumentu przez urzędnika lub funkcjonariusza publicznego
2003 00	Dostarczanie lub nabywanie sfałszowanych dokumentów publicznych lub administracyjnych; dostarczanie lub nabywanie sfałszowanych dokumentów przez urzędnika lub funkcjonariusza publicznego
2004 00	Używanie sfałszowanych dokumentów publicznych lub administracyjnych
2005 00	Posiadanie urządzenia do fałszowania dokumentów publicznych lub administracyjnych
2006 00	Falszerstwo dokumentów prywatnych przez osobę prywatną
2100 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko zasadom bezpieczeństwa ruchu
2101 00	Niebezpieczne prowadzenie pojazdu
2102 00	Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających
2103 00	Prowadzenie pojazdu bez prawa jazdy lub w okresie pozbawienia uprawnień do kierowania pojazdami
2104 00	Ucieczka z miejsca wypadku drogowego
2105 00	Uchylenie się od kontroli drogowej
2106 00	Przestępstwa związane z transportem drogowym

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków
2200 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko prawu pracy
2201 00	Nielegalne zatrudnienie
2202 00	Przestępstwa dotyczące wynagrodzenia, w tym składek na zabezpieczenie społeczne
2203 00	Przestępstwa dotyczące warunków pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy
2204 00	Przestępstwa dotyczące dostępu do działalności zawodowej i jej wykonywania
2205 00	Przestępstwa dotyczące czasu pracy i wypoczynku
2300 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko prawu migracyjnemu
2301 00	Nielegalny wjazd lub pobyt
2302 00	Ułatwienie nielegalnego wjazdu i pobytu
2400 00 kategoria otwarta	Przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej
2500 00 kategoria otwarta	Przestępstwa związane z substancjami hormonalnymi i innymi stymulatorami wzrostu
2501 00	Nielegalny przywóz, wywóz lub dostarczanie substancji hormonalnych i innych stymulatorów wzrostu
2600 00 kategoria otwarta	Przestępstwa związane z materiałami jądrowymi lub innymi niebezpiecznymi substancjami promieniotwórczymi
2601 00	Nielegalny przywóz, wywóz, dostarczanie lub nabywanie materiałów jądrowych lub promieniotwórczych
2700 00 kategoria otwarta	Pozostałe przestępstwa
2701 00	Inne przestępstwa umyślne
2702 00	Inne przestępstwa nieumyślne

- (1) O ile nie określono inaczej w tej kategorii, „handel” oznacza przywóz, wywóz, nabywanie, sprzedaż, dostarczanie, przemieszczanie lub transfer.
- (2) Do celów tej podkategorii handel obejmuje nabywanie, sprzedaż, dostarczanie, przemieszczanie lub transfer.
- (3) Do celów tej podkategorii nielegalny handel obejmuje przywóz, wywóz, nabywanie, sprzedaż, dostarczanie, przemieszczanie lub transfer.
- (4) Na przykład: szczególnie obciążające okoliczności.
- (5) Na przykład: zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem.
- (6) Handel obejmuje przywóz, wywóz, nabywanie, sprzedaż, dostarczanie, przemieszczanie lub transfer.

Parametry		
Stadium popełnienia przestępstwa:	Dokonanie czynu	C
	Usiłowanie lub przygotowywanie	A
	Dane nieprzekazywane	Ø
Stopień udziału:	Sprawca	M
	Pomocnictwo lub podżeganie/organizacja, spiskowanie	H
	Dane nieprzekazywane	Ø
Wyłączenie odpowiedzialności karnej:	Niepoczytalność lub ograniczona poczytalność	S
Recydywa		R

Wspólna tabela kategorii kar i środków, wraz z tabelą parametrów,
o której mowa w art. 5 ust. 3 i 4 w rozdziale 1

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków kategoria otwarta
1000 kategoria otwarta	Kara pozbawienia wolności
1001	Kara pozbawienia wolności
1002	Kara dożywotniego pozbawienia wolności
2000 kategoria otwarta	Ograniczenie wolności osobistej
2001	Zakaz odwiedzania określonych miejsc
2002	Ograniczenie wyjazdów za granicę
2003	Zakaz przebywania w określonych miejscach
2004	Zakaz wstępu na imprezę masową
2005	Zakaz kontaktowania się z określonymi osobami, w jakikolwiek sposób
2006	Poddanie dozorowi elektronicznemu ⁽¹⁾
2007	Nakaz stawiania się w określonym czasie przed określonym organem
2008	Nakaz przebywania/mieszkania w określonym miejscu
2009	Nakaz przebywania w miejscu zamieszkania w określonym czasie
2010	Nakaz przestrzegania środków związanych z próbą nałożoną przez sąd wraz z nadzorem
3000 kategoria otwarta	Pozbawienie określonego prawa
3001	Pozbawienie stanowiska

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków kategoria otwarta
3002	Utrata/zawieszenie prawa do pełnienia funkcji publicznej lub otrzymania tej funkcji
3003	Utrata/zawieszenie czynnego lub biernego prawa wyborczego
3004	Zakaz ubiegania się o zamówienie publiczne
3005	Zakaz korzystania z dotacji publicznych
3006	Unieważnienie prawa jazdy ⁽²⁾
3007	Zawieszenie ważności prawa jazdy
3008	Zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju
3009	Utrata/zawieszenie władzy rodzicielskiej
3010	Utrata/zawieszenie prawa do pełnienia funkcji biegłego w postępowaniu sądowym/składania zeznań ze złożeniem przyrzeczenia/pełnienia funkcji ławnika
3011	Utrata/zawieszenie prawa do pełnienia funkcji opiekuna prawnego ⁽³⁾
3012	Utrata/zawieszenie prawa do orderów i odznaczeń oraz tytułów honorowych
3013	Zakaz wykonywania działalności zawodowej, handlowej lub społecznej
3014	Zakaz pracy lub wykonywania innej działalności z małoletnimi
3015	Obowiązek likwidacji przedsiębiorstwa
3016	Zakaz posiadania lub noszenia broni
3017	Cofnięcie zezwolenia na polowanie/połów ryb
3018	Zakaz wystawiania czeków lub korzystania z kart płatniczych/kredytowych
3019	Zakaz hodowli zwierząt
3020	Zakaz posiadania lub używania określonych przedmiotów innych niż broń
3021	Zakaz grania w pewne gry/uprawiania określonych sportów
4000 kategoria otwarta	Zakaz przebywania na terytorium lub wydalenie z terytorium
4001	Zakaz przebywania na terytorium państwa
4002	Wydalenie z terytorium państwa

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków kategoria otwarta
5000 kategoria otwarta	Obowiązki osobiste
5001	Poddanie się leczeniu lub innym formom terapii
5002	Poddanie się programowi społeczno-edukacyjnemu
5003	Obowiązek przebywania pod opieką/kontrolą rodziny
5004	Środki wychowawcze
5005	Probacja sądowo-społeczna
5006	Obowiązek odbycia szkolenia / wykonywania pracy
5007	Obowiązek przekazywania organom sądowym określonych informacji
5008	Obowiązek opublikowania wyroku
5009	Obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej w związku z popełnieniem przestępstwa
6000 kategoria otwarta	Kary dotyczące własności prywatnej
6001	Konfiskata
6002	Rozbiórka
6003	Przywrócenie do stanu poprzedniego
7000 kategoria otwarta	Umieszczenie w instytucji
7001	Umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym
7002	Umieszczenie w ośrodku detoksykacyjnym
7003	Umieszczenie w placówce wychowawczej

Kod	Kategorie i podkategorie kar i środków kategoria otwarta
8000 kategoria otwarta	Kary finansowe
8001	Grzywna
8002	Grzywna w stawkach dziennych ⁽⁴⁾
8003	Nawiązka na rzecz określonego beneficjenta ⁽⁵⁾
9000 kategoria otwarta	Kary polegające na świadczeniu pracy
9001	Praca społecznie użyteczna
9002	Praca społecznie użyteczna lub praca wraz z innymi środkami ograniczającymi
10000 kategoria otwarta	Kary wojskowe
10001	Degradacja ⁽⁶⁾
10002	Wydalenie z zawodowej służby wojskowej
10003	Pozbawienie wolności w więzieniu wojskowym
11000 kategoria otwarta	Odstąpienie od wydania wyroku lub wymierzenia kary lub ich odroczenie; ostrzeżenie
12000 kategoria otwarta	Pozostałe kary i środki

Parametry (do określenia w stosownych przypadkach)	
ø	Kara
m	Środek
a	Zawieszenie wykonania kary/środka
b	Częściowe zawieszenie wykonania kary/środka
c	Zawieszenie wykonania kary/środka z poddaniem probacji/dozorowi
d	Częściowe zawieszenie wykonania kary/środka z poddaniem probacji/dozorowi
e	Zamiana kary/środka
f	Kara zastępcza/środek zastępczy nakładane jako kara główna
g	Kara zastępcza/środek zastępczy nakładane w przypadku niepodporządkowania się karze głównej
h	Wykonanie zawieszanej kary/zawieszanego środka
i	Wydanie wyroku łącznego
j	Przerwanie wykonywania/odroczenie kary/środka ⁽⁷⁾
k	Darowanie kary
l	Darowanie zawieszanej kary
n	Zakończenie kary
o	Ułaskawienie
p	Amnestia
q	Warunkowe zwolnienie (zwolnienie osoby przed zakończeniem wykonywania kary na określonych warunkach)
r	Rehabilitacja (z wykreśleniem kary z rejestru karnego lub bez takiego wykreślenia)
s	Kary lub środki przewidziane specjalnie dla małoletnich
t	Orzeczenie inne niż wydane w sprawie karnej ⁽⁸⁾

- (1) Urządzenie przytwierdzone na stałe lub mobilne.
- (2) Niezbędne jest ponowne ubieganie się o wydanie prawa jazdy.
- (3) Opiekun prawny dla osoby ubezwłasnowolnionej lub małoletniego.
- (4) Grzywna wyrażona w stawkach dziennych.
- (5) Na przykład na rzecz instytucji, stowarzyszenia, fundacji lub pokrzywdzonego.
- (6) Obniżenie stopnia wojskowego.
- (7) Nie prowadzi do uniknięcia wykonania kary.
- (8) Parametr ten zostanie wskazany jedynie w przypadku, gdy informacje te są przekazywane w odpowiedzi na wniosek otrzymany przez państwo, którego obywatelem jest dana osoba.

ZAŁĄCZNIK 45**DEFINICJA TERRORYZMU****1. Zakres stosowania**

Do celów części trzeciej tytuł IX art. 599 ust. 3 lit. b), art. 599 ust. 4, art. 602 ust. 2 lit. c) oraz art. 670 ust. 2 lit. a) niniejszej Umowy oraz załączników 43 i 46 „terroryzm” oznacza przestępstwa określone w pkt 3–14 niniejszego załącznika.

2. Definicje grupy terrorystycznej i grupy zorganizowanej

2.1 „Grupa terrorystyczna” oznacza grupę zorganizowaną złożoną z więcej niż dwóch osób, utworzoną na pewien czas i działającą w uzgodniony sposób w celu popełniania przestępstw terrorystycznych.

2.2 „Grupa zorganizowana” oznacza grupę, która nie jest przypadkowo sformowana w celu natychmiastowego popełnienia przestępstwa oraz w której nie ma potrzeby formalnego określenia ról członków grupy, ciągłości członkostwa lub rozwiniętej struktury.

3. Przestępstwa terrorystyczne

- 3.1 Czyny umyślne, określone w prawie krajowym jako przestępstwa, które ze względu na swój charakter lub kontekst mogą wyrządzić poważne szkody państwu lub organizacji międzynarodowej, jeżeli zostają popełnione w jednym z celów wymienionych w pkt 3.2:
- a) ataki na życie ludzkie, które mogą powodować śmierć;
 - b) ataki na integralność cielesną osoby;
 - c) porwania lub branie zakładników;
 - d) spowodowanie rozległych zniszczeń obiektów publicznych lub obiektów użyteczności publicznej, systemu transportowego, infrastruktury, w tym systemu informacyjnego, stałych platform umieszczonych na szelfie kontynentalnym, miejsca publicznego lub mienia prywatnego – jeżeli zniszczenia te mogą zagrozić życiu ludzkiemu lub spowodować poważne straty gospodarcze;
 - e) zajęcie statku powietrznego, statku wodnego lub innego środka transportu publicznego lub transportu towarów;
 - f) wytwarzanie, posiadanie, nabywanie, przewożenie, dostarczanie lub używanie materiałów wybuchowych lub broni, w tym broni chemicznej, biologicznej, radiologicznej lub jądrowej, a także badania nad bronią chemiczną, biologiczną, radiologiczną lub jądrową i rozwój takiej broni;
 - g) uwalnianie substancji niebezpiecznych lub powodowanie pożarów, powodzi lub wybuchów, czego skutkiem jest zagrożenie życia ludzkiego;
 - h) zakłócanie lub przerywanie dostaw wody, energii elektrycznej lub wszelkich innych podstawowych zasobów naturalnych, czego skutkiem jest zagrożenie życia ludzkiego;

- i) umyślne i bezprawne poważne utrudnienie lub zakłócenie funkcjonowania systemu informatycznego poprzez wprowadzenie, przekazywanie, uszkodzenie, usuwanie, pogarszanie, zmienianie lub eliminowanie danych komputerowych lub czynienie ich niedostępnymi, w przypadkach gdy:
 - (i) działaniem przy wykorzystaniu narzędzia zaprojektowanego lub dostosowanego głównie do tego celu dotknięta została znacząca liczba systemów informatycznych;
 - (ii) przestępstwo powoduje poważne szkody;
 - (iii) przestępstwo popełniono przeciwko systemowi informatycznemu o charakterze infrastruktury krytycznej;
- j) umyślne i bezprawne usuwanie, uszkodzenie, pogarszanie, zmienianie lub eliminowanie danych komputerowych w systemie informatycznym lub czynienie ich niedostępnymi, w przypadkach gdy przestępstwo popełniono przeciwko systemowi informatycznemu o charakterze infrastruktury krytycznej;
- k) zagrożenie popełnieniem któregośkolwiek z czynów wymienionych w lit. a)–j).

3.2 Cele, o których mowa w pkt 3.1, obejmują:

- a) poważne zastraszenie ludności;
- b) bezprawne zmuszenie rządu lub organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania jakiegokolwiek działania;

- c) poważną destabilizację lub zniszczenie podstawowych struktur politycznych, konstytucyjnych, gospodarczych lub społecznych państwa lub organizacji międzynarodowej.

4. Przepęstwa odnoszące się do grupy terrorystycznej

Następnące czyny umyślne:

- a) kierowanie grupą terrorystyczną;
- b) uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej, w tym poprzez dostarczanie informacji lub zasobów materialnych lub poprzez wszelkiego rodzaju finansowanie działalności takiej grupy, ze świadomością, że takie uczestnictwo będzie stanowiło wkład w działalność przestępczą grupy terrorystycznej.

5. Publiczne nawoływanie do popełnienia przestęstwa terrorystycznego

Rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – w jakikolwiek sposób, w internecie lub poza nim, przekazu do publicznej wiadomości z zamiarem podżegania do popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3.1 lit. a)–j), w przypadku gdy takie działanie, bezpośrednio lub pośrednio, na przykład poprzez pochwalanie aktów terrorystycznych, popiera popełnianie przestępstw terrorystycznych i tym samym stwarza niebezpieczeństwo popełnienia jednego lub większej liczby takich przestępstw.

6. Rekrutacja na potrzeby terroryzmu

Nakłanianie innej osoby – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – do popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3.1 lit. a)–j) lub w pkt 4.

7. Prowadzenie szkolenia na potrzeby terroryzmu

Udzielanie instruktażu – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – w zakresie wytwarzania lub stosowania materiałów wybuchowych, broni palnej lub innych rodzajów broni lub trujących lub niebezpiecznych substancji, lub innych szczególnych metod lub technik, w celu popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3.1 lit. a)–j), ze świadomością, że przekazywane umiejętności mają zostać wykorzystane w tym celu.

8. Odbywanie szkolenia na potrzeby terroryzmu

Otrzymywanie instruktażu – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – w zakresie wytwarzania lub użycia materiałów wybuchowych, broni palnej lub innych rodzajów broni lub trujących lub niebezpiecznych substancji, lub innych szczególnych metod lub technik, w celu popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3.1 lit. a)–j).

9. Podróżowanie w celach terrorystycznych

- 9.1 Podróżowanie – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – do państwa innego niż to państwo w celu popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia jednego z przestępstw terrorystycznych, o których mowa w pkt 3, w celu uczestniczenia w działaniach grupy terrorystycznej ze świadomością, że takie uczestnictwo będzie stanowiło wkład w działalność przestępczą takiej grupy, o której mowa w pkt 4, lub w celu prowadzenia lub odbycia szkolenia na potrzeby terroryzmu, o czym mowa w pkt 7 i 8.

9.2 Ponadto następujące czyny, jeżeli zostały popełnione umyślnie:

- a) podróżowanie do tego państwa w celu popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia jednego z przestępstw terrorystycznych, o których mowa w pkt 3, w celu uczestniczenia w działaniach grupy terrorystycznej ze świadomością, że takie uczestnictwo będzie stanowiło wkład w działalność przestępczą takiej grupy, o której mowa w pkt 4, lub w celu prowadzenia lub odbycia szkolenia na potrzeby terroryzmu, o czym mowa w pkt 7 i 8; lub
- b) działania przygotowawcze podejmowane przez osobę, która dostaje się na terytorium tego państwa z zamiarem popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia jednego z przestępstw terrorystycznych, o których mowa w pkt 3.1.

10. Organizowanie lub ułatwianie w inny sposób podróżowania w celach terrorystycznych

Każdy czyn polegający na organizowaniu lub ułatwianiu – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – który pomaga jakiegokolwiek osobie w podróżowaniu w celach terrorystycznych, o czym mowa w pkt 9.1 i pkt 9.2 lit. a), ze świadomością, że udzielona w ten sposób pomoc jest przeznaczona do tego celu.

11. Finansowanie terroryzmu

11.1 Działania polegające na dostarczaniu lub gromadzeniu funduszy – jeżeli czyn ten popełniono umyślnie – w jakiegokolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio, z zamiarem ich wykorzystania lub ze świadomością, że mają zostać wykorzystane, w całości lub w części, do popełnienia lub do przyczynienia się do popełnienia któregoś z przestępstw, o których mowa w pkt 3–10.

11.2 W przypadku gdy finansowanie terroryzmu, o którym mowa w pkt 11.1, dotyczy któregośkolwiek z przestępstw wymienionych w pkt 3, 4 i 9, nie jest konieczne, aby doszło do faktycznego wykorzystania tych funduszy, w całości lub części, do popełnienia lub do przyczynienia się do popełnienia któregośkolwiek z tych przestępstw, ani nie jest konieczne, aby sprawca wiedział, na potrzeby którego konkretnego przestępstwa lub przestępstw fundusze te mają być wykorzystane.

12. Inne przestępstwa związane z działalnością terrorystyczną

Następujące czyny umyślne:

- a) kradzież kwalifikowana dokonana w celu popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3;
- b) wymuszenie dokonane z zamiarem popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3;
- c) sporządzanie lub korzystanie z fałszywych dokumentów urzędowych dokonane w celu popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w pkt 3.1 lit. a)–j), w pkt 4 lit. b) oraz w pkt 9.

13. Związek z przestępstwami terrorystycznymi

Aby przestępstwo, o którym mowa w pkt 4–12, można było uznać za terroryzm, o którym mowa w pkt 1, nie jest konieczne, aby akt terrorystyczny został rzeczywiście popełniony, ani nie jest konieczne, w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w pkt 5–10 i 12, ustalenie istnienia związku z innym konkretnym przestępstwem określonym w niniejszym załączniku.

14. Pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie

Następujące czyny:

- a) pomocnictwo w popełnieniu jednego z przestępstw, o których mowa w pkt 3–8, 11 i 12;
 - b) podżeganie do popełnienia jednego z przestępstw, o których mowa w pkt 3–12; oraz
 - c) usiłowanie popełnienia jednego z przestępstw, o których mowa w pkt 3, 6 i 7, pkt 9.1 i pkt 9.2 lit. a) oraz pkt 11 i 12, z wyjątkiem posiadania, jak przewidziano w pkt 3.1 lit. f), oraz przestępstwa, o którym mowa w pkt 3.1 lit. k).
-

ZALĄCZNIK 46**ZABEZPIECZENIE I KONFISKATA**

Formularz wniosku
o zabezpieczenie / o zastosowanie środków tymczasowych

SEKCJA A   Państwo wzywające: Państwo wezwane:
SEKCJA B: Tryb pilny   Podstawa zastosowania trybu pilnego lub wniosek o wykonanie w konkretnym terminie: Terminy wykonania wniosku o zabezpieczenie określono w art. 663 niniejszej Umowy. Jeżeli jednak konieczny jest krótszy lub określony termin, należy go podać i wyjaśnić powody:
SEKCJA C: Osoby, których dotyczy wniosek   Należy podać wszystkie informacje, o ile są znane, dotyczące tożsamości (1) osoby fizycznej lub (2) osoby prawnej, której dotyczy wniosek o zabezpieczenie, lub osoby będącej właścicielem mienia objętego wnioskiem o zabezpieczenie (jeśli wniosek dotyczy więcej niż jednej osoby, należy podać informacje o każdej z nich):

1. Osoba fizyczna:

Nazwisko:

Imię (imiona):

Inne nazwiska (jeżeli dotyczy):

Pseudonimy (jeżeli dotyczy):

Płeć:

Obywatelstwo:

Numer identyfikacyjny lub numer ubezpieczenia społecznego:

Rodzaj i numer dokumentu(-ów) tożsamości (dowodu osobistego lub paszportu) (jeżeli są dostępne):

Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Miejsce zamieszkania lub znany adres (jeżeli aktualny adres nie jest znany, należy podać ostatni znany adres):

Języki zrozumiałe dla danej osoby:

Należy wskazać, czy wniosek o zabezpieczenie wydano wobec danej osoby, czy osoba ta jest właścicielem mienia objętego wnioskiem o zabezpieczenie:

2. Osoba prawna:

Nazwa:

Forma prawna:

Nazwa skrócona, nazwa powszechnie używana lub nazwa handlowa (jeżeli dotyczy):

Siedziba statutowa:

Numer nadany przy rejestracji:

Adres osoby prawnej:

Imię i nazwisko przedstawiciela osoby prawnej:

Należy wskazać, czy wniosek o zabezpieczenie wydano wobec danej osoby prawnej, czy osoba ta jest właścicielem mienia objętego wnioskiem o zabezpieczenie:

Należy podać adres miejsca, w którym ma być wykonane zabezpieczenie, jeżeli jest inny od adresu podanego powyżej:

3. Osoby trzecie:

- (i) Osoby trzecie, których prawa względem mienia objętego wnioskiem o zabezpieczenie bezpośrednio narusza ten wniosek (tożsamość i podstawy), jeżeli dotyczy:
- (ii) W przypadku gdy osoby trzecie miały możliwość dochodzenia praw, należy załączyć potwierdzające to dokumenty.

4. Należy podać wszelkie inne informacje, którą pomogą wykonać wniosek o zabezpieczenie:

SEKCJA D: Mienie, którego dotyczy wniosek

Należy podać wszystkie znane informacje dotyczące mienia objętego wnioskiem o zabezpieczenie. W stosownych przypadkach należy przedstawić szczegółowe informacje dotyczące całości mienia i poszczególnych składników mienia:

1. Jeżeli wniosek dotyczy kwoty pieniężnej:
 - (i) Podstawy, by sądzić, że dana osoba posiada mienie/uzyskuje dochody w państwie wezwanym
 - (ii) Opis i lokalizacja mienia/źródła dochodów danej osoby
 - (iii) Dokładna lokalizacja mienia/źródła dochodów danej osoby
 - (iv) Dane rachunku bankowego danej osoby (jeżeli są znane)
2. Jeżeli wniosek o zabezpieczenie dotyczy określonego składnika lub określonych składników mienia (lub mienia o wartości równoważnej takim składnikom):
 - (i) Podstawy, by sądzić, że określony składnik lub określone składniki mienia znajdują się w państwie wezwanym
 - (ii) Opis i lokalizacja określonego składnika lub określonych składników mienia
 - (iii) Inne istotne informacje
3. Całkowita kwota objęta wnioskiem o zabezpieczenie lub egzekucję w państwie wezwanym (liczbowo i słownie, ze wskazaniem waluty):

SEKCJA E: Podstawy wystąpienia z wnioskiem o zabezpieczenie lub wydania nakazu zabezpieczenia

Streszczenie faktów:

1. Należy podać powody wystąpienia z wnioskiem o zabezpieczenie lub wydania nakazu, w tym streszczenie odpowiednich faktów i podstaw zabezpieczenia, opis zarzucanych przestępstw objętych postępowaniem przygotowawczym lub postępowaniem, etap postępowania przygotowawczego lub postępowania, przesłanki wszelkich czynników ryzyka oraz wszelkie inne istotne informacje.

2. Charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa lub przestępstw, w związku z którymi wystąpiono z wnioskiem o zabezpieczenie lub wydano nakaz zabezpieczenia, oraz mające zastosowanie przepisy.

3. Poniższe ma zastosowanie wyłącznie w przypadkach, w których zarówno państwo wzywające, jak i państwo wezwane dokonały powiadomienia na podstawie art. 670 ust. 2 Umowy: jeżeli dotyczy, zaznaczyć jedno lub większą liczbę następujących przestępstw, określonych w prawie państwa wzywającego i zagrożonych w tym państwie karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym w wymiarze maksymalnie trzech lat. W przypadku gdy wniosek o zabezpieczenie lub nakaz zabezpieczenia dotyczy większej liczby przestępstw, należy oznaczyć je w poniższym wykazie numerami (odpowiadającymi numerom przestępstw opisanych w pkt 1 i 2 powyżej):
- udział w organizacji przestępczej
 - terroryzm zdefiniowany w załączniku 45
 - handel ludźmi
 - wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografia dziecięca
 - nielegalny handel środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;
 - nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi;
 - korupcja, w tym łapownictwo
 - nadużycia finansowe, w tym naruszające interesy finansowe Zjednoczonego Królestwa, państwa członkowskiego lub Unii
 - pranie dochodów z przestępstwa
 - fałszowanie pieniędzy
 - przestępczość komputerowa
 - przestępstwa przeciwko środowisku, w tym nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt oraz zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin;
 - ułatwianie nielegalnego wjazdu i pobytu,
 - zabójstwo
 - spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu

- nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi
- uprowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników
- rasizm i ksenofobia
- kradzież zorganizowana i rozbój przy użyciu broni
- nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki
- sprzeniewierzenie cudzego mienia
- wymuszenie rozbójnicze
- podrabianie i piractwo produktów
- fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi
- fałszowanie środków płatniczych
- nielegalny obrót hormonami i innymi środkami pobudzającymi wzrost
- nielegalny handel materiałami jądrowymi lub promieniotwórczymi
- handel skradzionymi pojazdami
- zgwałcenie
- podpalenie
- przestępstwa podlegające jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego
- bezprawne zawładnięcie statkiem powietrznym, wodnym lub kosmicznym
- sabotaż.

4. Inne istotne informacje (na przykład związek między mieniem a przestępstwem):

SEKCJA F: Poufność

- Konieczność zachowania poufnego charakteru informacji zawartych we wniosku po jego wykonaniu:
- Konieczność dokonania konkretnych formalności w momencie wykonania wniosku:

SEKCJA G: Wnioski skierowane do więcej niż jednego państwa

Jeżeli wniosek o zabezpieczenie przekazano więcej niż jednemu państwu, należy podać następujące informacje:

1. Wniosek o zabezpieczenie przekazano następującym innym państwom (państwo i organ):
2. Należy wskazać powody przekazania wniosku o zabezpieczenie wielu państwom:
3. Wartość mienia (jeżeli jest znana) w każdym z państw wezwanych:
4. Należy wskazać wszelkie inne szczególne potrzeby:

CZEŚĆ H: Związek z wcześniejszymi wnioskami o zabezpieczenie lub nakazami zabezpieczenia

W stosownym przypadku należy podać odpowiednie informacje pozwalające zidentyfikować poprzednie lub powiązane wnioski o zabezpieczenie:

1. Data wniosku lub data wydania i przekazania nakazu:
2. Organ, któremu został przekazany:
3. Sygnatura nadana przez organ wydający i organ wykonujący:

SEKCJA I: Konfiskata

Do wniosku o zabezpieczenie dołączony jest nakaz konfiskaty wydany w państwie wzywającym (sygnatura nakazu konfiskaty):

- Tak, sygnatura:
- Nr

Mienie ma pozostać zabezpieczone w państwie wezwanym do czasu przekazania i wykonania nakazu konfiskaty (szacowany termin przekazania nakazu konfiskaty, jeżeli to możliwe):

SEKCJA J: Środki zaskarżenia (jeżeli dotyczy)

Należy wskazać, czy przeciwko wydaniu wniosku o zabezpieczenie/nakazu zabezpieczenia można wnieść środek zaskarżenia w państwie wzywającym, a jeżeli tak, podać bardziej szczegółowe informacje (opis środka zaskarżenia, w tym czynności, jakie należy podjąć, i terminy, których należy przestrzegać):

SEKCJA K: Organ wydający

Jeżeli w państwie wzywającym istnieje nakaz zabezpieczenia, na którym oparty jest niniejszy wniosek o zabezpieczenie, należy podać następujące informacje:

1. Rodzaj organu wydającego:

- sędzia, sąd, prokurator
- inny właściwy organ wyznaczony przez państwo wzywające

2. Dane kontaktowe:

Nazwa oficjalna organu wydającego:

Imię i nazwisko jego przedstawiciela:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Sygnatura sprawy:

Adres:

Nr telefonu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

Numer faksu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

E-mail:

Języki, w których można kontaktować się z organem wydającym:

Podpis organu wydającego lub jego przedstawiciela potwierdzający dokładność i poprawność treści formularza wniosku o zabezpieczenie /o zastosowanie środków tymczasowych:

Imię i nazwisko:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Data:

Pieczczę urzędowa (jeżeli dostępna):

SEKCJA L: Organ dokonujący walidacji

Należy wskazać rodzaj organu, który dokonał walidacji formularza wniosku o zabezpieczenie /o zastosowanie środków tymczasowych (jeżeli dotyczy):

- sędzia, sąd, prokurator
- inny właściwy organ wyznaczony przez państwo wzywające

Nazwa oficjalna organu dokonującego walidacji:

Imię i nazwisko jego przedstawiciela:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Sygnatura sprawy:

Adres:

Nr telefonu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

Numer faksu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

E-mail:

Języki, w których można kontaktować się z właściwym organem:

SEKCJA M: Organ centralny

Należy wskazać organ centralny odpowiedzialny za administracyjne przekazywanie i przyjmowanie wniosków o zabezpieczenie w państwie wzywającym:

Nazwa oficjalna organu centralnego:

Imię i nazwisko jego przedstawiciela:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Sygnatura sprawy:

Adres:

Nr telefonu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

Numer faksu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

E-mail:

Języki, w których można kontaktować się z właściwym organem:

SEKCJA N: Dalsze informacje

1. Należy wskazać, który z poniższych organów jest głównym punktem kontaktowym w państwie wzywającym:
 - organ wydający
 - właściwy organ
 - organ centralny

2. Należy podać dane kontaktowe osób, z którymi można się kontaktować, aby uzyskać dodatkowe informacje dotyczące niniejszego wniosku o zabezpieczenie, jeżeli są inne od wskazanych wyżej:

Imię i nazwisko/tytuł/organizacja:

Adres:

E-mail/numer telefonu:

SEKCJA O: Załączniki

Jeżeli w państwie wzywającym wydano nakaz zabezpieczenia, formularzowi wniosku o zabezpieczenie / o zastosowanie środków tymczasowych musi towarzyszyć oryginalny nakaz zabezpieczenia lub jego należycie uwierzytelniony odpis.

Formularz wniosku o konfiskatę

SEKCJA A

Państwo wzywające:

Państwo wezwane:

SEKCJA B: Nakaz konfiskaty

Data wydania:

Nakaz konfiskaty stał się prawomocny dnia:

Sygnatura:

Całkowita kwota objęta nakazem (liczbowo i słownie), ze wskazaniem waluty

Kwota, o której egzekucję wnioskuje się w państwie wezwanym, lub w przypadku gdy nakaz konfiskaty dotyczy określonych składników mienia, opis i lokalizacja mienia

Należy podać szczegółowe informacje dotyczące ustaleń sądu w odniesieniu do nakazu konfiskaty:

- mienie stanowi korzyści pochodzące z przestępstwa lub ich pełną lub częściową równowartość
- mienie stanowi narzędzia służące do popełnienia takiego przestępstwa
- mienie podlega konfiskacie rozszerzonej
- mienie podlega konfiskacie na podstawie innych przepisów dotyczących uprawnień do konfiskaty, w tym konfiskaty bez prawomocnego wyroku skazującego, na podstawie prawa państwa wzywającego, po przeprowadzeniu postępowania w związku z popełnieniem przestępstwa

SEKCJA C: Osoby, których dotyczy wnioski o konfiskatę

Należy podać wszelkie informacje, o ile są znane, dotyczące tożsamości (1) osoby fizycznej lub (2) osoby prawnej, której dotyczy wnioski o konfiskatę (jeśli wniosek dotyczy więcej niż jednej osoby, należy podać informacje o każdej z nich):

1. Osoba fizyczna:

Nazwisko:

Imię (imiona):

Inne nazwiska (jeżeli dotyczy):

Pseudonimy (jeżeli dotyczy):

Płeć:

Obywatelstwo:

Numer identyfikacyjny lub numer ubezpieczenia społecznego:

Rodzaj i numer dokumentu(-ów) tożsamości (dowodu osobistego lub paszportu) (jeżeli są dostępne):

Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Miejsce zamieszkania lub znany adres (jeżeli aktualny adres nie jest znany, należy podać ostatni znany adres):

Języki rozumiane przez daną osobę:

Należy wskazać, czy wniosek o konfiskatę wydano wobec danej osoby, czy osoba ta jest właścicielem mienia objętego wnioskiem o konfiskatę:

2. Osoba prawna:

Nazwa:

Forma prawna:

Nazwa skrócona, nazwa powszechnie używana lub nazwa handlowa (jeżeli dotyczy):

Siedziba statutowa:

Numer nadany przy rejestracji:

Adres osoby prawnej:

Imię i nazwisko przedstawiciela osoby prawnej:

Należy podać adres miejsca, w którym ma być wykonany wniosek o konfiskatę, jeżeli jest inny od adresu podanego powyżej:

3. Osoby trzecie:

(i) Osoby trzecie, których prawa względem mienia objętego wnioskiem o konfiskatę bezpośrednio narusza ten wniosek (tożsamość i podstawy), jeżeli są znane/jeżeli dotyczy:

(ii) W przypadku gdy osoby trzecie miały możliwość dochodzenia praw, należy załączyć potwierdzające to dokumenty.

4. Należy podać wszelkie inne informacje, którą pomogą wykonać wniosek o konfiskatę:

SEKCJA D: Mienie, którego dotyczy wniosek o konfiskatę

Należy podać wszystkie znane informacje dotyczące mienia podlegającego konfiskacie.
W stosownych przypadkach należy przedstawić szczegółowe informacje dotyczące całości mienia i poszczególnych składników mienia:

1. Jeżeli wniosek dotyczy kwoty pieniężnej:
 - (i) Podstawy, by sądzić, że dana osoba posiada mienie / uzyskuje dochody w państwie wezwanym
 - (ii) Opis i lokalizacja mienia / źródła dochodów:
2. Jeżeli wniosek dotyczy określonego składnika lub określonych składników mienia:
 - (i) Podstawy, by sądzić, że określony składnik lub określone składniki mienia znajdują się w państwie wezwanym:
 - (ii) Opis i lokalizacja określonego składnika lub określonych składników mienia:
3. Wartość mienia:
 - (i) Całkowita kwota, której dotyczy wniosek (w przybliżeniu):
 - (ii) Całkowita kwota, o której egzekucję wnioskuje się w państwie wezwanym (w przybliżeniu):
 - (iii) W przypadku gdy wniosek dotyczy określonych składników mienia, opis i lokalizacja mienia:

3. Poniższe ma zastosowanie wyłącznie w przypadkach, w których zarówno państwo wzywające, jak i państwo wezwane dokonały powiadomienia na podstawie art. 670 ust. 2 Umowy: jeżeli dotyczy, zaznaczyć jedno lub większą liczbę następujących przestępstw, określonych w prawie państwa wzywającego i zagrożonych w tym państwie karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym w wymiarze maksymalnie trzech lat. W przypadku gdy nakaz konfiskaty dotyczy większej liczby przestępstw, należy oznaczyć je w poniższym wykazie numerami odpowiadającymi numerom przestępstw opisanych w pkt 1 i 2 powyżej:
- udział w organizacji przestępczej
 - terroryzm zdefiniowany w załączniku 45
 - handel ludźmi
 - wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografia dziecięca
 - nielegalny handel środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;
 - nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi
 - korupcja, w tym łapownictwo
 - nadużycia finansowe, w tym naruszające interesy finansowe Zjednoczonego Królestwa, państwa członkowskiego lub Unii;
 - pranie dochodów z przestępstwa
 - fałszowanie pieniędzy
 - przestępczość komputerowa
 - przestępstwa przeciwko środowisku, w tym nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt oraz zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin;
 - ułatwianie nielegalnego wjazdu i pobytu,
 - zabójstwo
 - spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu

- nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi
 - uprowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników
 - rasizm i ksenofobia
 - kradzież zorganizowana i rozbój przy użyciu broni
 - nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki
 - sprzeniewierzenie cudzego mienia
 - wymuszenie rozbójnicze
 - podrabianie i piractwo produktów
 - fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi
 - fałszowanie środków płatniczych
 - nielegalny obrót hormonami i innymi środkami pobudzającymi wzrost
 - nielegalny handel materiałami jądrowymi lub promieniotwórczymi
 - handel skradzionymi pojazdami
 - zgwałcenie
 - podpalenie
 - przestępstwa podlegające jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego
 - bezprawne zawładnięcie statkiem powietrznym, wodnym lub kosmicznym
 - sabotaż.
4. Inne istotne informacje (na przykład związek między mieniem a przestępstwem):

SEKCJA F: Poufność

- Konieczność zachowania poufnego charakteru informacji zawartych we wniosku lub części tych informacji

Należy wskazać wszelkie istotne informacje:

SEKCJA G: Wnioski skierowane do więcej niż jednego państwa

Jeżeli wniosek o konfiskatę przekazano więcej niż jednemu państwu, należy podać następujące informacje:

1. Wniosek o konfiskatę przekazano następującym innym państwom (państwo i organ):
2. Powody przekazania wniosku o konfiskatę wielu państwom (należy wybrać właściwe powody):
 - (i) Jeżeli wniosek dotyczy określonych składników mienia:
 - Istnieje przypuszczenie, że poszczególne składniki mienia objęte wnioskiem znajdują się w różnych państwach
 - Wniosek o konfiskatę dotyczy określonego składnika mienia i wymaga podjęcia działań w więcej niż jednym państwie

- (ii) Jeżeli wniosek o konfiskatę dotyczy kwoty pieniężnej:
- Szacowana wartość mienia, które może zostać skonfiskowane w państwie wzywającym oraz w którymkolwiek z państw wezwanych, prawdopodobnie nie jest wystarczająca do pokrycia całej kwoty określonej w nakazie
 - Inne szczególne potrzeby:
3. Wartość mienia (jeżeli jest znana) w każdym z państw wezwanych:
4. Jeżeli konfiskata określonego składnika lub określonych składników mienia wymaga podjęcia działań w więcej niż jednym państwie, należy opisać działania wymagane w państwie wezwanym:

CZEŚĆ H: Konwersja i przekazanie mienia

1. Jeżeli nakaz dotyczy określonego składnika mienia, należy potwierdzić, czy państwo wzywające zezwala na przeprowadzenie konfiskaty w państwie wezwanym w formie wezwania do zapłaty kwoty pieniężnej odpowiadającej wartości mienia.
 - Tak
 - Nr

2. Jeżeli konfiskata dotyczy kwoty pieniężnej, należy określić, czy mienie inne niż środki pieniężne uzyskane w wyniku wykonania nakazu konfiskaty może zostać przekazane państwu wzywającemu:
 - Tak
 - Nr

SEKCJA I: Zastępcza kara pozbawienia wolności lub inne środki ograniczające wolność osoby

Należy wskazać, czy państwo wzywające zezwala na zastosowanie przez państwo wezwane zastępczej kary pozbawienia wolności lub innych środków ograniczających wolność osoby, jeżeli niemożliwe jest wykonanie wniosku o konfiskatę w całości lub w części:

- Tak
- Nr

SEKCJA J: Zwrot mienia ofierze przestępstwa lub odszkodowanie dla ofiary przestępstwa

1. Należy wskazać (jeżeli dotyczy):

- Organ wydający lub inny właściwy organ państwa wzywającego wydał decyzję o odszkodowaniu dla ofiary przestępstwa w następującej kwocie lub o zwrocie na rzecz ofiary następującej kwoty pieniężnej:

- Organ wydający lub inny właściwy organ państwa wzywającego wydał decyzję o zwrocie ofierze przestępstwa następującego mienia innego niż środki pieniężne:

2. Informacje o decyzji o zwrocie mienia ofierze przestępstwa lub o odszkodowaniu dla ofiary przestępstwa:

Organ wydający (nazwa oficjalna)

Data wydania decyzji:

Sygnatura decyzji (jeżeli jest dostępna):

Opis mienia, które należy zwrócić, lub kwota odszkodowania:

Imię i nazwisko (nazwa) ofiary przestępstwa:

Adres ofiary przestępstwa:

SEKCJA K: Środki zaskarżenia

Należy wskazać, czy przeciwko wydaniu nakazu konfiskaty wniesiono już środek zaskarżenia, a jeżeli tak, podać bardziej szczegółowe informacje (opis środka zaskarżenia, w tym czynności, jakie należy podjąć, i terminy, których należy przestrzegać):

SEKCJA L: Organ wydający

Należy podać informacje dotyczące organu, który wydał wniosek o konfiskatę w państwie wzywającym.

1. Rodzaj organu wydającego:

- sędzia, sąd, prokurator

- inny właściwy organ wyznaczony przez państwo wzywające

2. Dane kontaktowe:

Nazwa oficjalna organu wydającego:

Imię i nazwisko jego przedstawiciela:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Sygnatura sprawy:

Adres:

Nr telefonu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

Numer faksu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

E-mail:

Języki, w których można się porozumiewać z organem wydającym:

Podpis organu wydającego lub jego przedstawiciela potwierdzający dokładność i poprawność treści formularza wniosku o konfiskatę:

Imię i nazwisko:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Data:

Pieczczę urzędowa (jeżeli dostępna):

SEKCJA M: Organ dokonujący walidacji

Należy wskazać rodzaj organu, który dokonał walidacji formularza wniosku o konfiskatę (jeżeli dotyczy):

- sędzia, sąd, prokurator
- inny właściwy organ wyznaczony przez państwo wydające

Nazwa oficjalna organu dokonującego walidacji:

Imię i nazwisko jego przedstawiciela:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Sygnatura sprawy:

Adres:

Nr telefonu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

Numer faksu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

E-mail:

Języki, w których można się porozumiewać z właściwym organem:

SEKCJA N: Organ centralny

Należy wskazać organ centralny odpowiedzialny za administracyjne przekazywanie i przyjmowanie formularzy wniosku o konfiskatę w państwie wzywającym:

Nazwa oficjalna organu centralnego:

Imię i nazwisko jego przedstawiciela:

Zajmowane stanowisko (tytuł/stanowisko służbowe):

Sygnatura sprawy:

Adres:

Nr telefonu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

Numer faksu: (numer kierunkowy kraju) (numer kierunkowy strefy lub miasta)

E-mail:

Języki, w których można się porozumiewać z właściwym organem:

SEKCJA O: Dalsze informacje

1. Należy wskazać, który z poniższych organów jest głównym punktem kontaktowym w państwie wzywającym:
 - organ wydający
 - właściwy organ
 - organ centralny

2. Należy podać dane kontaktowe osób, z którymi można się kontaktować, by uzyskać dodatkowe informacje dotyczące niniejszego formularza wniosku o konfiskatę, jeżeli są inne od wskazanych wyżej:

Imię i nazwisko/tytuł/organizacja:

Adres:

E-mail/numer telefonu:

SEKCJA P: Załączniki

Formularzowi wniosku o konfiskatę musi towarzyszyć oryginalny nakaz konfiskaty lub jego należyte uwierzytelniony odpis.

ZALĄCZNIK 47**REALIZACJA WARUNKÓW FINANSOWYCH**

1. Komisja przekazuje Zjednoczonemu Królestwu, najszybciej jak to możliwe i najpóźniej w dniu 16 kwietnia roku budżetowego, następujące informacje dotyczące każdego unijnego programu, działania lub jego części, w których uczestniczy Zjednoczone Królestwo:
 - a) kwoty środków na zobowiązania w budżecie Unii ostatecznie przyjęte w odniesieniu do danego roku dla linii budżetowych obejmujących udział Zjednoczonego Królestwa zgodnie z protokołem, o którym mowa w art. 710 niniejszej Umowy oraz, w stosownych przypadkach, zewnętrzne środki z dochodów przeznaczone na określony cel, które nie wynikają z wkładu finansowego innych darczyńców w ramach tych linii budżetowych;
 - b) kwoty opłaty z tytułu udziału, o której mowa w art. 714 ust. 4 niniejszej Umowy;
 - c) z roku N+1 realizacji programu ujętego w Protokole, o którym mowa w art. 710 niniejszej Umowy – realizacja środków na zobowiązania odpowiadających rokowi budżetowemu N i poziom umorzeń;

- d) w odniesieniu do programów, do których zastosowanie ma art. 716 niniejszej Umowy, w odniesieniu do tych części programów, w których informacje tego rodzaju są niezbędne do obliczenia automatycznej korekty, poziom zobowiązań zaciągniętych na rzecz podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa w podziale na odpowiedni rok środków budżetowych oraz powiązany poziom zobowiązań ogółem.

Komisja przedstawia szacunkowe informacje określone w lit. a) i b) na podstawie projektu budżetu najszybciej jak to możliwe, a najpóźniej do dnia 1 września roku budżetowego.

2. Najpóźniej w dniu 16 kwietnia i 16 lipca każdego roku budżetowego Komisja wydaje Zjednoczonemu Królestwu wezwanie do wpłaty środków w kwocie odpowiadającej wkładowi z tytułu niniejszej Umowy w odniesieniu do każdego programu i działania lub ich części, w których uczestniczy Zjednoczone Królestwo.
3. Zjednoczone Królestwo dokonuje płatności kwoty wskazanej w wezwaniu do wpłaty środków najpóźniej 60 dni po wydaniu wezwania do wpłaty. Zjednoczone Królestwo może dokonywać oddzielnych płatności na poszczególne programy i działania.

4. Na zasadzie odstępstwa od pkt 2 i 3 w odniesieniu do roku 2021, w którym zawarto protokół, o którym mowa w art. 710 niniejszej Umowy, Komisja wydaje wezwanie do wpłaty środków najpóźniej w dniu 16 kwietnia 2021 r., jeżeli Protokół podpisano w dniu lub przed dniem 31 marca 2021 r., lub najpóźniej 16. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podpisano Protokół, jeżeli podpisanie nastąpiło po dniu 31 marca 2021 r. Jeżeli wezwanie do wpłaty środków zostało wydane po dniu 16 lipca danego roku, w danym roku wydaje się jedno wezwanie do wpłaty środków. Zjednoczone Królestwo dokonuje płatności kwoty wskazanej w wezwaniu do wpłaty środków najpóźniej 60 dni po wydaniu wezwania do wpłaty. Zjednoczone Królestwo może dokonywać oddzielnych płatności na poszczególne programy i działania.
5. Wezwanie do wpłaty środków na dany rok ma wartość ustaloną poprzez podzielenie rocznej kwoty wynikającej ze stosowania art. 714 niniejszej Umowy, w tym wszelkich korekt dokonanych na podstawie art. 714 ust. 8, art. 716 lub 717 niniejszej Umowy, przez liczbę wezwań do wpłaty środków na ten rok wydanych na podstawie pkt 2 i 4 niniejszego załącznika.
6. Na zasadzie odstępstwa od pkt 5, w przypadku wkładu w program „Horyzont Europa” w wieloletnich ramach finansowych 2021–2027 wezwanie do wpłaty środków na dany rok N ma wartość ustaloną poprzez podzielenie:
 - a) rocznej kwoty wynikającej ze stosowania
 - (i) poniższego harmonogramu płatności, jeśli rok N to:
 - 2021: 50 % zapłaconych w 2021 r., 50 % zapłaconych w 2026 r.
 - 2022: 50 % zapłaconych w 2022 r., 50 % zapłaconych w 2027 r.

- (ii) w odniesieniu do kwoty wynikającej ze stosowania art. 714 i 716 niniejszej Umowy, z uwzględnieniem wszelkich korekt dokonanych na podstawie art 714 ust. 8 lub art. 716 niniejszej Umowy na ten rok N;
- b) przez liczbę wezwań do wpłaty środków na ten rok N wydanych na podstawie ust. 2 i 4.

Stosowanie niniejszego punktu nie ma wpływu na ustalenie obliczenia automatycznej korekty na podstawie art. 716 i 721. Przy wszystkich obliczeniach innych kwot związanych z częścią V Umowy roczny wkład Zjednoczonego Królestwa uwzględnia niniejszy punkt.

7. W przypadku gdy udział Zjednoczonego Królestwa w programie zostanie zakończony zgodnie z art. 719 lub 720 niniejszej Umowy, wszelkie płatności w odniesieniu do okresu poprzedzającego zakończenie udziału, które zostały odroczone zgodnie z pkt 6 niniejszego załącznika, stają się wymagalne. Komisja wydaje wezwanie do wpłaty środków w odniesieniu do tej należnej kwoty najpóźniej w terminie miesiąca od dnia zakończenia uczestnictwa. Zjednoczone Królestwo dokonuje płatności tej należnej kwoty w terminie 60 dni od dnia wezwania do wpłaty środków.
8. Do zarządzania środkami zastosowanie ma rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046¹ (zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”) mające zastosowanie do budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. UE 193 z 30.7.2018, s. 1).

9. W przypadku niedokonania przez Zjednoczone Królestwo płatności w wyznaczonym terminie Komisja wysłała oficjalne wezwanie do zapłaty.

Każde opóźnienie we wniesieniu wkładu stanowi podstawę do zapłaty przez Zjednoczone Królestwo odsetek za zwłokę od należnej kwoty, wyliczanych za okres od terminu płatności do dnia, w którym należna kwota zostanie wpłacona w całości.

W odniesieniu do należności niezapłaconych w terminie stosuje się stopę odsetek równą stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego głównych operacji refinansowych, publikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C, obowiązującej pierwszego dnia miesiąca, w którym przypada termin płatności, lub stopie 0 %, w zależności od tego, która z wymienionych jest wyższa, powiększonej o trzy i pół punktu procentowego.

ZALĄCZNIK 48**REGULAMIN DOTYCZĄCY ROZSTRZYGANIA SPORÓW****I. Definicje**

1. Do celów części szóstej tytuł I niniejszej Umowy oraz niniejszego regulaminu stosuje się następujące definicje:
 - a) „pracownicy administracyjni”, w stosunku do arbitra, oznaczają osoby, którymi kieruje i które nadzoruje arbiter, inne niż asystenci;
 - b) „doradca” oznacza osobę wybraną przez Stronę w celu doradzania lub pomocy tej Stronie w związku z postępowaniem arbitrażowym;
 - c) „trybunał arbitrażowy” oznacza trybunał powołany zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy;
 - d) „arbiter” oznacza członka trybunału arbitrażowego;
 - e) „asystent” oznacza osobę, która zgodnie z warunkami powołania arbitra oraz pod jego kierownictwem i nadzorem prowadzi badania lub pomaga temu arbitrowi;

- f) „Strona skarżąca” oznacza którąkolwiek ze Stron wnoszącą o powołanie trybunału arbitrażowego zgodnie z art. 739 niniejszej Umowy;
- g) „sekretariat” oznacza podmiot zewnętrzny dysponujący odpowiednią wiedzą fachową powołany przez Strony w celu zapewnienia wsparcia administracyjnego w związku z postępowaniem;
- h) „Strona pozwana” oznacza Stronę, której zarzuca się naruszenie postanowień objętych niniejszą Umową; oraz
- i) „przedstawiciel Strony” oznacza pracownika lub każdą inną osobę powołaną przez departament lub agencję rządową lub jakiegokolwiek inny podmiot publiczny Strony, którzy reprezentują Stronę na potrzeby sporu w ramach niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek umowy uzupełniającej.

II. Powiadomienia

- 2. W zależności od przypadku wszelkie wnioski, zawiadomienia, oświadczenia pisemne i inne dokumenty:
 - a) trybunału arbitrażowego – przesyła się równocześnie obu Stronom;
 - b) Strony, skierowane do trybunału arbitrażowego – przesyła się równocześnie do wiadomości drugiej Strony; oraz
 - c) Strony, skierowane do drugiej Strony – przesyła się równocześnie do wiadomości trybunału arbitrażowego, stosownie do przypadku.

3. Wszelkich powiadomień, o których mowa w postanowieniu 2, dokonuje się pocztą elektroniczną lub, w stosownych przypadkach, za pomocą jakichkolwiek innych środków łączności, które zapewniają rejestrację wysłania powiadomienia. Powiadomienie uznaje się za doręczone w dniu jego wysłania, chyba że zostanie udowodnione, że było inaczej.
4. Wszelkie powiadomienia przekazuje się, odpowiednio, do służby prawnej Komisji Europejskiej i do doradcy prawnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Wspólnoty Narodów i Rozwoju Zjednoczonego Królestwa.
5. Niewielkie błędy pisarskie we wniosku, zawiadomieniu, oświadczeniu pisemnym lub innym dokumencie związanym z postępowaniem przed trybunałem arbitrażowym można poprawić, składając nowy dokument, w którym wyraźnie zaznaczono zmiany.
6. Jeżeli ostatni dzień na złożenie dokumentu przypada w dniu wolnym od pracy dla instytucji Unii lub rządu Zjednoczonego Królestwa, termin na złożenie dokumentu upływa pierwszego następnego dnia roboczego.

III. Wyznaczanie arbitrów

7. Jeżeli zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy arbitra wybiera się w drodze losowania, współprzewodniczący Rady Partnerstwa Strony skarżącej niezwłocznie informuje współprzewodniczącego Strony pozwanej o dniu, godzinie i miejscu losowania. Strona pozwana może, jeżeli tak zdecyduje, być obecna podczas losowania. W każdym przypadku losowanie przeprowadza się z udziałem Strony lub Stron, które są obecne.

8. Współprzewodniczący Strony skarżącej powiadamia na piśmie każdą osobę wybraną do pełnienia funkcji arbitra o jej powołaniu. Każda z tych osób informuje obie Strony w terminie pięciu dni od dnia powiadomienia o jej powołaniu, czy będzie mogła pełnić obowiązki arbitra.
9. Współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony skarżącej wybiera w drodze losowania arbitra lub przewodniczącego w ciągu pięciu dni od upływu terminu, o którym mowa w art. 740 ust. 2 niniejszej Umowy, jeżeli którakolwiek z części listy, o których mowa w art. 752 ust. 1 niniejszej Umowy:
 - a) nie została sporządzona – spośród osób formalnie zaproponowanych przez jedną lub obie Strony na potrzeby sporządzenia tej konkretnej części listy; lub
 - b) nie zawiera już co najmniej pięciu osób – spośród osób, które pozostają na tej konkretnej części listy.
10. Strony mogą ustanowić rejestr w celu zapewnienia pomocy w organizacji i prowadzeniu określonych procedur rozstrzygania sporów na podstawie uzgodnień *ad hoc* lub na podstawie uzgodnień przyjętych przez Radę Partnerstwa zgodnie z art. 759 niniejszej Umowy. W tym celu Rada Partnerstwa, nie później niż 180 dni po wejściu w życie niniejszej Umowy, rozważa wszelkie ewentualne niezbędne zmiany niniejszego regulaminu.

IV. Spotkanie organizacyjne

11. O ile Strony nie postanowią inaczej, spotykają się one z trybunałem arbitrażowym w ciągu siedmiu dni od jego powołania w celu ustalenia kwestii, które Strony lub trybunał arbitrażowy uznają za stosowne, w tym:
- a) jeśli nie zostało to ustalone wcześniej – wynagrodzenia i zwrotów wydatków wypłacanych arbitrom, które w każdym przypadku muszą być zgodne ze standardami WTO;
 - b) wynagrodzenia wypłacanego asystantom; łączna wysokość wynagrodzenia asystenta lub asystentów arbitra nie może przekraczać 50 % wynagrodzenia tego arbitra;
 - c) harmonogramu postępowania arbitrażowego; oraz
 - d) procedur *ad hoc* służących ochronie informacji poufnych.

Arbitrzy i przedstawiciele Stron mogą brać udział w tym spotkaniu za pośrednictwem telefonu lub wideokonferencji.

V. Oświadczenia pisemne

12. Strona skarżąca składa swoje oświadczenie pisemne nie później niż 20 dni od dnia powołania trybunału arbitrażowego. Strona pozwana składa oświadczenie pisemne nie później niż 20 dni od dnia złożenia oświadczenia pisemnego Strony skarżącej.

VI. Funkcjonowanie trybunału arbitrażowego

13. Wszystkim posiedzeniom trybunału arbitrażowego przewodniczy jego przewodniczący. Trybunał arbitrażowy może przekazać przewodniczącemu uprawnienie do podejmowania decyzji administracyjnych i proceduralnych.
14. O ile część szósta tytuł I niniejszej Umowy lub niniejszy regulamin nie stanowią inaczej, trybunał arbitrażowy może wykonywać swoje działania przy użyciu wszelkich środków, włącznie z telefonem, telefaksem lub łączami komputerowymi.
15. W obradach trybunału arbitrażowego mogą brać udział wyłącznie arbitrzy, lecz trybunał arbitrażowy może zezwolić na obecność asystentów arbitrów podczas jego obrad.
16. Za sporządzenie wszelkich orzeczeń, decyzji i sprawozdań odpowiada wyłącznie trybunał arbitrażowy; ich sporządzenie nie może być delegowane.
17. W przypadku pojawienia się kwestii proceduralnych, których nie obejmują postanowienia części szóstej tytuł I niniejszej Umowy i załączników do niego, trybunał arbitrażowy, po konsultacji ze Stronami, może przyjąć odpowiednią procedurę, która jest zgodna z tymi postanowieniami.
18. Jeżeli trybunał arbitrażowy uzna, że w ramach postępowania niezbędna jest zmiana jakiegokolwiek terminu innego niż terminy określone w części szóstej tytuł I niniejszej Umowy lub dokonanie innych dostosowań proceduralnych lub administracyjnych, informuje Stronę, na piśmie i po konsultacji ze Stronami, o powodach takich zmian lub dostosowań, wskazując termin lub konieczne dostosowanie.

VII. Zastąpienie arbitra

19. Jeżeli Strona uzna, że arbiter nie spełnia wymogów określonych w załączniku 49 i w związku z tym powinien zostać zastąpiony, Strona ta powiadamia o tym drugą Stronę w terminie 15 dni od uzyskania wystarczających dowodów na zarzucane niespełnianie przez arbitra wymogów określonych w tym załączniku.
20. Strony konsultują się w terminie 15 dni od powiadomienia, o którym mowa w postanowieniu 19. Strony informują arbitra o zarzucie niespełnienia przez niego wymogów i mogą zwrócić się do niego o podjęcie działań w celu usunięcia zarzucanego braku zgodności z wymogami. Mogą również, jeśli tak postanowią, odwołać arbitra i wybrać nowego arbitra zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy.
21. Jeśli Strony nie dojdą do porozumienia co do konieczności zastąpienia arbitra, który nie jest przewodniczącym trybunału arbitrażowego, każda ze Stron może wystąpić o przekazanie sprawy przewodniczącemu trybunału arbitrażowego, którego decyzja jest ostateczna.

Jeżeli przewodniczący trybunału arbitrażowego uzna, że arbiter nie spełnia wymogów określonych w załączniku 49, nowego arbitra wybiera się zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy.

22. Jeśli Strony nie dojdą do porozumienia co do konieczności zastąpienia przewodniczącego, każda ze Stron może wystąpić z wnioskiem o przekazanie sprawy jednej z pozostałych osób z części listy osób wybranych do pełnienia funkcji przewodniczącego trybunału arbitrażowego ustanowionej zgodnie z art. 752 niniejszej Umowy. Osobę tę wybiera w drodze losowania współprzewodniczący Rady Partnerstwa ze Strony wnioskującej lub osoba przez niego delegowana. Decyzja wybranej osoby dotycząca konieczności zastąpienia przewodniczącego jest ostateczna.

Jeżeli osoba ta uzna, że przewodniczący nie spełnia wymogów określonych w załączniku 49, nowego przewodniczącego wybiera się zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy.

VIII. Rozprawy

23. Na podstawie harmonogramu ustalonego zgodnie z postanowieniem 11 oraz po konsultacji ze Stronami i pozostałymi arbitrami przewodniczący trybunału arbitrażowego powiadamia Stronę o dniu, godzinie i miejscu rozprawy. Strona, na której terytorium odbywa się rozprawa, podaje te informacje do wiadomości publicznej, chyba że rozprawa odbywa się z wyłączeniem jawności.
24. O ile Strony nie postanowią inaczej, rozprawa odbywa się w Londynie, gdy Stroną skarżącą jest Unia, i w Brukseli, gdy Stroną skarżącą jest Zjednoczone Królestwo. Strona pozwana ponosi koszty wynikające z logistycznego zorganizowania rozprawy.
25. Trybunał arbitrażowy może zwoływać dodatkowe rozprawy, jeżeli Strony tak postanowią.
26. Wszyscy arbitrzy muszą być obecni przez cały czas trwania rozprawy.
27. O ile Strony nie postanowią inaczej, na rozprawie mogą być obecne następujące osoby, niezależnie od tego, czy rozprawa ma charakter jawny:
 - a) przedstawiciele Strony;
 - b) doradcy;

- c) asystenci i pracownicy administracyjni;
 - d) tłumacze ustni i pisemni oraz sprawozdawcy sądowi trybunału arbitrażowego; oraz
 - e) biegli, zgodnie z decyzją trybunału arbitrażowego na podstawie art. 751 ust. 2 niniejszej Umowy.
28. Każda ze Stron nie później niż pięć dni przed dniem rozprawy składa trybunałowi arbitrażowemu i drugiej Stronie wykaz osób, które na rozprawie przedstawią argumenty ustne lub oświadczenia w imieniu tej Strony, oraz wykaz innych przedstawicieli lub doradców, którzy będą obecni na rozprawie.
29. Trybunał arbitrażowy prowadzi rozprawę w następujący sposób, zapewniając przyznanie równej ilości czasu Stronie skarżącej i Stronie pozwanej na przedstawienie zarówno argumentów, jak i kontrargumentów:

Argumenty

- a) argument Strony skarżącej;
- b) argument Strony pozwanej.

Kontrargument

- a) odpowiedź Strony skarżącej;

b) replika Strony pozwanej.

30. Trybunał arbitrażowy może kierować pytania do każdej ze Stron w dowolnym momencie rozprawy.
31. Trybunał arbitrażowy zapewnia przygotowanie transkrypcji rozprawy i doręczenie jej Stronom możliwie jak najszybciej po rozprawie. Strony mogą zgłaszać uwagi dotyczące transkrypcji, a trybunał arbitrażowy może te uwagi uwzględnić.
32. W terminie 10 dni po dniu rozprawy każda ze Stron może złożyć dodatkowe oświadczenie pisemne dotyczące wszelkich kwestii, które pojawią się w trakcie rozprawy.

IX. Pytania pisemne

33. Trybunał arbitrażowy może w dowolnym momencie postępowania zwracać się z pytaniami pisemnymi do jednej lub obu Stron. Wszelkie pytania skierowane do jednej ze Stron przekazuje się do wiadomości drugiej Strony.
34. Każda ze Stron przekazuje drugiej Stronie kopię swoich odpowiedzi na pytania trybunału arbitrażowego. Druga Strona ma możliwość przedstawienia pisemnych uwag w odniesieniu do odpowiedzi Strony w terminie pięciu dni po złożeniu takiej kopii.

X. Poufność

35. Każda ze Stron i trybunał arbitrażowy traktują jako poufne wszelkie informacje przedłożone przez drugą Stronę trybunałowi arbitrażowemu i określone przez nią jako poufne. Przedkładając trybunałowi arbitrażowemu oświadczenie pisemne zawierające informacje poufne, Strona przekazuje również, w terminie 15 dni, oświadczenie pisemne niezawierające informacji poufnych, które podaje się do wiadomości publicznej.
36. Żadne z postanowień niniejszego regulaminu nie wyklucza możliwości publicznego ujawniania przez Stronę jej własnych stanowisk, w zakresie, w jakim, odnosząc się do informacji przedstawionych przez drugą Stronę, Strona ta nie ujawnia jakichkolwiek informacji, które druga Strona określiła jako poufne.
37. Trybunał arbitrażowy zbiera się przy drzwiach zamkniętych, gdy oświadczenia lub argumenty Strony w odpowiedniej części zawierają informacje poufne. Strony zachowują poufność rozpraw trybunału arbitrażowego, gdy odbywają się one przy drzwiach zamkniętych.

XI. Kontakty *ex parte*

38. Trybunał arbitrażowy nie spotyka się ani nie kontaktuje się z którąkolwiek ze Stron pod nieobecność drugiej Strony.
39. Arbitr nie poddaje pod dyskusję jakichkolwiek aspektów związanych z przedmiotem postępowania z którąkolwiek ze Stron ani z obiema Stronami pod nieobecność innych arbitrów.

XII. Oświadczenia *amicus curiae*

40. O ile Strony nie postanowiły inaczej w terminie pięciu dni od dnia powołania trybunału arbitrażowego, trybunał arbitrażowy może otrzymać dobrowolne oświadczenia pisemne od osób fizycznych lub prawnych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Strony, niezależnych od rządów Stron, pod warunkiem że:
- a) trybunał arbitrażowy otrzyma je w terminie 10 dni od dnia swojego powołania;
 - b) są związane i w żadnym przypadku, wraz z jakimikolwiek załącznikami, nie przekraczają 15 stron maszynopisu z podwójnymi odstępami między wierszami,
 - c) dotyczą bezpośrednio kwestii faktycznej lub prawnej rozpatrywanej przez trybunał arbitrażowy;
 - d) zawierają informacje dotyczące osoby składającej oświadczenie, w tym w przypadku osoby fizycznej jej obywatelstwo, a w przypadku osoby prawnej jej siedzibę, charakter działalności, status prawny, ogólne cele i jej źródła finansowania;
 - e) określają, jaki dana osoba ma interes w danym postępowaniu arbitrażowym; oraz
 - f) są sporządzone w języku angielskim.

41. Oświadczenia takie doręcza się Stronom, które mogą przedstawić swoje uwagi. Strony mogą przedłożyć trybunałowi arbitrażowemu swoje uwagi w terminie 10 dni od dnia doręczenia.
42. Trybunał arbitrażowy wymienia w swoim sprawozdaniu wszystkie oświadczenia, które otrzymał zgodnie z postanowieniem 40. Trybunał arbitrażowy nie jest zobowiązany odnosić się w swoim sprawozdaniu do argumentów przedstawionych w tych oświadczeniach, jeżeli jednak odniesie się nich, uwzględni również wszelkie uwagi przedstawione przez Strony zgodnie z postanowieniem 41.

XIII. Sprawy pilne

43. W sprawach pilnych, o których mowa w art. 744 niniejszej Umowy, trybunał arbitrażowy – po konsultacji ze Stronami – dostosowuje odpowiednio terminy, o których mowa w niniejszym regulaminie. Trybunał arbitrażowy powiadamia Strony o tych dostosowaniach.

XIV. Tłumaczenia pisemne i ustne

44. Językiem postępowania przed trybunałem arbitrażowym jest język angielski. Orzeczenia, sprawozdania i decyzje trybunału arbitrażowego wydawane są w języku angielskim.
45. Każda ze Stron ponosi swoje własne koszty tłumaczenia wszelkich dokumentów przedłożonych trybunałowi arbitrażowemu, które sporządzono pierwotnie w innym języku niż angielski, a także wszelkie koszty tłumaczenia ustnego podczas rozprawy na potrzeby jej przedstawicieli lub doradców.

XV. Inne procedury

46. Terminy określone w niniejszym regulaminie dostosowuje się do szczególnych terminów przewidzianych w odniesieniu do przyjmowania sprawozdań lub decyzji trybunału arbitrażowego w ramach postępowań przewidzianych w art. 747–750 niniejszej Umowy.
-

ZALĄCZNIK 49**KODEKS POSTĘPOWANIA ARBITRÓW****I. Definicje**

1. Do celów stosowania kodeksu postępowania stosuje się następujące definicje:
 - a) „pracownicy administracyjni” oznaczają, w stosunku do arbitra, osoby, którymi kieruje i które nadzoruje arbiter, inne niż asystenci;
 - b) „arbiter” oznacza członka trybunału arbitrażowego;
 - c) „asystent” oznacza osobę, która zgodnie z warunkami powołania arbitra prowadzi badanie lub pomaga temu arbitrowi; oraz
 - d) „kandydat” oznacza osobę, której imię i nazwisko znajduje się na liście arbitrow, o której mowa w art. 752 niniejszej Umowy, lub którą bierze się pod uwagę przy wyborze arbitra zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy.

II. Podstawowe zasady

2. W celu zachowania rzetelności i bezstronności mechanizmu rozstrzygania sporów każdy kandydat i arbiter:
 - a) zapoznaje się z niniejszym kodeksem postępowania;
 - b) musi być niezależny i bezstronny;
 - c) unika bezpośrednich lub pośrednich konfliktów interesów;
 - d) unika niewłaściwego zachowania lub stwarzania wrażenia niewłaściwego zachowania lub stronniczości;
 - e) przestrzega wysokich standardów postępowania; oraz
 - f) nie ulega wpływom własnych interesów, naciskom zewnętrznym, wpływom politycznym, żądaniom społecznym, lojalności wobec Strony ani obawom przed krytyką.
3. Arbiter nie podejmuje w sposób bezpośredni lub pośredni jakichkolwiek zobowiązań ani nie przyjmuje jakichkolwiek korzyści, które mogłyby w jakikolwiek sposób zakłócić właściwe wykonywanie jego obowiązków lub stworzyć wrażenie zakłócenia ich właściwego wykonywania.
4. Arbiter nie wykorzystuje swojego stanowiska w trybunale arbitrażowym do realizacji jakichkolwiek osobistych lub prywatnych interesów. Arbiter unika podejmowania działań, które mogą sprawiać wrażenie, że inne osoby mają możliwość wywierania na niego wpływu.

5. Arbiter nie pozwala na to, aby przeszłe lub obecne związki lub zobowiązania finansowe, handlowe, zawodowe, osobiste lub społeczne miały wpływ na jego postępowanie lub osąd.
6. Arbiter unika nawiązywania jakichkolwiek kontaktów lub uzyskiwania korzyści finansowych, które mogą mieć wpływ na jego bezstronność lub mogłyby wywołać uzasadnione wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości.

III. Obowiązek ujawnienia informacji

7. Przed wyrażeniem zgody na powołanie jako arbitra zgodnie z art. 740 niniejszej Umowy kandydat, któremu zaproponowano pełnienie funkcji arbitra, ujawnia wszelkie interesy, związki lub kwestie, które mogą mieć wpływ na jego niezależność lub bezstronność lub które mogłyby wywołać uzasadnione wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości w trakcie postępowania. W tym celu kandydat podejmuje wszelkie rozsądne starania, aby rozpoznać takie interesy, związki i kwestie, w tym interesy finansowe, zawodowe lub interesy pracownicze lub rodzinne.
8. Obowiązek ujawnienia informacji określony w pkt 7 ma charakter ciągły, co oznacza, że arbiter zobowiązany jest ujawniać wszelkie tego rodzaju interesy, związki lub kwestie, które mogą wyniknąć na jakimkolwiek etapie postępowania.
9. Kandydat lub arbiter informuje Radę Partnerstwa o wszelkich kwestiach dotyczących faktycznego lub potencjalnego naruszenia niniejszego kodeksu postępowania jak najszybciej po otrzymaniu informacji o nich; kwestie te rozpatrywane są przez Strony.

IV. Obowiązki arbitrów

10. Po wyrażeniu zgody na powołanie arbiter pozostaje do dyspozycji i wykonuje swoje obowiązki w sposób sumienny i sprawny w trakcie całego postępowania, przestrzegając przy tym zasad uczciwości i staranności.
11. Arbiter rozważa jedynie kwestie podnoszone w trakcie postępowania i niezbędne do wydania decyzji oraz nie zleca wykonania tego obowiązku jakiegokolwiek innej osobie.
12. Arbiter podejmuje wszelkie odpowiednie działania w celu zapewnienia, aby jego asystenci i pracownicy administracyjni byli świadomi obowiązków nałożonych na arbitrów zgodnie z częściami II, III, IV i VI niniejszego kodeksu postępowania oraz aby je wypełniali.

V. Obowiązki byłych arbitrów

13. Wszyscy byli arbitrzy unikają działań mogących stwarzać wrażenie, że wykonując swoje obowiązki byli stronniczy lub odnosili korzyści z decyzji trybunału arbitrażowego.
14. Wszyscy byli arbitrzy wypełniają obowiązki określone w części VI niniejszego kodeksu postępowania.

VI. Poufność

15. Arbiter w żadnym momencie nie ujawnia jakichkolwiek informacji poufnych dotyczących postępowania lub uzyskanych w trakcie postępowania, w odniesieniu do którego został powołany. Arbiter w żadnym przypadku nie ujawnia ani nie wykorzystuje takich informacji w celu uzyskania osobistych korzyści lub korzyści na rzecz innej osoby lub w celu zaszkodzenia interesom innych osób.

16. Arbiter nie ujawnia decyzji trybunału arbitrażowego ani części takich decyzji przed ich publikacją zgodnie z częścią szóstą tytuł I niniejszej Umowy.
17. Arbiter w żadnym momencie nie ujawnia przebiegu obrad trybunału arbitrażowego ani jakichkolwiek opinii arbitrów, ani nie składa jakichkolwiek oświadczeń dotyczących postępowania, w odniesieniu do którego został powołany, ani dotyczących kwestii będących przedmiotem sporu w postępowaniu.

VII. Wydatki

18. Każdy arbiter dokonuje rejestracji i przedstawia końcowe rozliczenie czasu poświęconego postępowaniu oraz swoich wydatków, a także czasu i wydatków swoich asystentów i pracowników administracyjnych.
-

PROTOKÓŁ
W SPRAWIE WSPÓŁPRACY ADMINISTRACYJNEJ I ZWALCZANIA OSZUSTW
W DZIEDZINIE PODATKU OD WARTOŚCI DODANEJ
ORAZ W SPRAWIE WZAJEMNEJ POMOCY PRZY ODZYSKIWANIU WIERZYTELNOŚCI
DOTYCZĄCYCH PODATKÓW I CEŁ

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ PVAT.1

Cel

Celem niniejszego Protokołu jest ustanowienie ram współpracy administracyjnej między państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem, aby umożliwić ich organom udzielanie sobie wzajemnej pomocy w zapewnianiu przestrzegania przepisów dotyczących VAT oraz w ochronie dochodów z VAT, a także w odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel.

ARTYKUŁ PVAT.2

Zakres stosowania

1. W niniejszym Protokole określa się zasady i procedury współpracy:

- a) w celu wymiany wszelkich informacji, które mogą pomóc w ustalaniu właściwego wymiaru VAT, monitorowaniu prawidłowego stosowania VAT oraz zwalczaniu oszustw związanych z VAT; oraz
 - b) przy odzyskiwaniu:
 - (i) wierzytelności dotyczących VAT, należności celnych i akcyzy, pobieranych przez państwo lub w jego imieniu, lub przez jego jednostki podziału terytorialnego lub administracyjnego lub w imieniu tych jednostek, z wyłączeniem organów lokalnych, lub w imieniu Unii;
 - (ii) kar administracyjnych, grzywien, opłat i dopłat administracyjnych związanych z wierzytelnościami, o których mowa w ppkt (i), nałożonych przez organy administracyjne właściwe w zakresie pobierania danych podatków lub ceł lub w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących tych podatków lub ceł, lub potwierdzonych przez organy administracyjne lub sądowe na wniosek tych organów administracyjnych; oraz
 - (iii) odsetek i kosztów związanych z wierzytelnościami, o których mowa w ppkt (i) oraz (ii).
2. Niniejszy Protokół nie ma wpływu na stosowanie zasad dotyczących współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie VAT oraz dotyczących pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności między państwami członkowskimi.
3. Niniejszy Protokół nie ma wpływu na stosowanie zasad dotyczących wzajemnej pomocy w sprawach karnych.

ARTYKUŁ PVAT.3

Definicje

Do celów niniejszego Protokołu stosuje się następujące definicje:

- a) „postępowanie administracyjne” oznacza wszystkie kontrole, weryfikacje oraz inne działania podejmowane przez Państwa w wykonywaniu ich funkcji w celu zapewnienia właściwego stosowania przepisów dotyczących VAT;
- b) „organ wnioskujący” oznacza centralne biuro łącznikowe lub łącznikowy organ administracyjny Państwa, który występuje z wnioskiem na podstawie tytułu III;
- c) „automatyczna wymiana” oznacza systematyczne przekazywanie określonych z góry informacji innemu Państwu, bez uprzedniego wniosku;
- d) „drogą elektroniczną” oznacza przy użyciu sprzętu elektronicznego do przetwarzania (w tym kompresji cyfrowej) oraz przechowywania danych, z wykorzystaniem transmisji kablowej, radiowej, technologii optycznych lub innych środków elektromagnetycznych;
- e) „sieć CCN/CSI” oznacza wspólną platformę opartą na wspólnej sieci łączności (CCN) oraz wspólnym systemie połączeń (CSI), opracowaną przez Unię w celu zapewnienia wszystkich transmisji drogą elektroniczną między właściwymi organami w obszarze podatków;
- f) „centralne biuro łącznikowe” oznacza biuro wyznaczone na podstawie art. PVAT.4 ust. 2, na którym spoczywa główna odpowiedzialność za kontakty na potrzeby stosowania tytułu II lub III;

- g) „właściwy organ” oznacza organ wyznaczony na podstawie art. PVAT.4 ust. 1;
- h) „właściwy urzędnik” oznacza każdego urzędnika wyznaczonego na podstawie art. PVAT.4 ust. 4, który może bezpośrednio wymieniać informacje na podstawie tytułu II;
- i) „należności celne” oznaczają cło lub wszelkiego rodzaju należności nałożone na przywóz lub wywóz towarów do lub z obszaru celnego każdej ze Stron zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa celnego każdej ze Stron;
- j) „akcyza” oznacza podatki i opłaty zdefiniowane jako takie w przepisach krajowych Państwa, w którym znajduje się organ wnioskujący;
- k) „łącznikowy organ administracyjny” oznacza każde biuro inne niż centralne biuro łącznikowe, wyznaczone jako takie na podstawie art. PVAT.4 ust. 3 do występowania z wnioskami o wzajemną pomoc lub do jej udzielania na podstawie tytułu II lub III;
- l) „osoba” oznacza każdą osobę zdefiniowaną w art. 512 lit. m) niniejszej Umowy¹;
- m) „organ współpracujący” oznacza centralne biuro łącznikowe, łącznikowy organ administracyjny lub – w przypadku współpracy na podstawie tytułu II – właściwego urzędnika, którzy otrzymują wniosek o udzielenie pomocy od organu występującego z wnioskiem lub organu wnioskującego;

¹ Dla większej pewności, a w szczególności do celów niniejszego Protokołu, pojęcie „osoba” traktuje się jako obejmujące wszelkie stowarzyszenia osób nieposiadające statusu prawnego osoby prawnej, lecz uznane na podstawie mającego zastosowanie prawa za mające zdolność do czynności prawnych. Powyższe obejmuje również wszelkie inne konstrukcje prawne dowolnego rodzaju i formy, posiadające osobowość prawną lub jej nieposiadające, realizujące transakcje, które podlegają VAT, lub zobowiązane do zapłaty wierzycelności, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu;

- n) „organ występujący z wnioskiem” oznacza centralne biuro łącznikowe, łącznikowy organ administracyjny lub właściwego urzędnika, którzy w imieniu właściwego organu występują z wnioskiem o udzielenie pomocy na podstawie tytułu II;
- o) „kontrola jednoczesna” oznacza skoordynowaną kontrolę sytuacji podatkowej podatnika lub dwóch lub większą liczbę powiązanych podatników, organizowaną przez dwa Państwa posiadające wspólne lub uzupełniające się interesy lub większą ich liczbę;
- p) „Specjalny Komitet” oznacza Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Administracyjnej w dziedzinie VAT oraz Odzyskiwania Podatków i Cel;
- q) „spontaniczna wymiana” oznacza nieregularne przekazywanie informacji innemu Państwu, w dowolnym momencie i bez uprzedniego wniosku;
- r) „Państwo” oznacza państwo członkowskie lub Zjednoczone Królestwo, w zależności od kontekstu;
- s) „państwo trzecie” oznacza państwo inne niż państwo członkowskie lub Zjednoczone Królestwo;
- t) „VAT” oznacza, w odniesieniu do Unii, podatek od wartości dodanej zgodnie z dyrektywą Rady 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, oraz, w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa, podatek od wartości dodanej zgodnie z Value Added Tax Act 1994 (ustawą z 1994 r. o podatku VAT).

ARTYKUŁ PVAT.4

Organizacja

1. Każde z Państw wyznacza właściwy organ odpowiedzialny za stosowanie niniejszego Protokołu.

2. Każde z Państw wyznacza:
 - a) jedno centralne biuro łącznikowe, na którym spoczywa główna odpowiedzialność za stosowanie tytułu II niniejszego Protokołu; oraz
 - b) jedno centralne biuro łącznikowe, na którym spoczywa główna odpowiedzialność za stosowanie tytułu III niniejszego Protokołu.
3. Każdy właściwy organ może wyznaczyć, bezpośrednio lub w drodze delegacji:
 - a) łącznikowe organy administracyjne, które bezpośrednio dokonują wymiany informacji na podstawie tytułu II niniejszego Protokołu;
 - b) łącznikowe organy administracyjne, które zwracają się o wzajemną pomoc lub jej udzielają na podstawie tytułu III niniejszego Protokołu, w związku ze swoją szczególną właściwością terytorialną lub operacyjną.
4. Każdy właściwy organ może wyznaczyć, bezpośrednio lub w drodze delegacji, właściwych urzędników, którzy mogą dokonywać bezpośredniej wymiany informacji na podstawie tytułu II niniejszego Protokołu.
5. Każde z centralnych biur łącznikowych aktualizuje wykaz łącznikowych organów administracyjnych i właściwych urzędników oraz udostępnia go pozostałym centralnym biurom łącznikowym.
6. W przypadku gdy łącznikowy organ administracyjny lub właściwy urzędnik wysłał lub otrzymuje wniosek o udzielenie pomocy na podstawie niniejszego Protokołu, informuje o tym swoje centralne biuro łącznikowe.

7. W przypadku gdy centralne biuro łącznikowe, łącznikowy organ administracyjny lub właściwy urzędnik otrzymuje wniosek o wzajemną pomoc wymagający działania poza jego właściwością, bezzwłocznie przesyła taki wniosek do właściwego centralnego biura łącznikowego lub łącznikowego organu administracyjnego oraz informuje o tym organ występujący z wnioskiem lub organ wnioskujący. W takim przypadku okres określony w art. PVAT.8 rozpoczyna się z dniem następującym po dniu, w którym wniosek o udzielenie pomocy został przekazany do właściwego centralnego biura łącznikowego lub właściwego łącznikowego organu administracyjnego.

8. Każda ze Stron przekazuje Specjalnemu Komitetowi informacje dotyczące właściwych organów do celów niniejszego Protokołu w terminie miesiąca od podpisania niniejszej Umowy, a następnie bezzwłocznie przekazuje mu informacje o wszelkich zmianach w tym zakresie. Specjalny Komitet aktualizuje wykaz właściwych organów.

ARTYKUŁ PVAT.5

Umowa o gwarantowanym poziomie usług

Umowę o gwarantowanym poziomie usług zapewniającą odpowiednią jakość techniczną i liczbę usług na potrzeby funkcjonowania systemów przekazywania i wymiany informacji zawiera się zgodnie z procedurą określoną przez Specjalny Komitet.

ARTYKUŁ PVAT.6

Poufność

1. Wszelkie informacje uzyskane przez Państwo na podstawie niniejszego Protokołu traktowane są jako informacje poufne i chronione w taki sam sposób jak informacje uzyskane na podstawie jego prawa krajowego.
2. Informacje te można ujawniać osobom lub organom (w tym sądom i organom administracyjnym lub nadzorczym) zajmującym się stosowaniem przepisów dotyczących VAT oraz do celów ustalenia właściwego wymiaru VAT, a także do celów zastosowania środków egzekucyjnych, w tym odzyskania wierzytelności lub zastosowania środków zabezpieczających w odniesieniu do wierzytelności, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. b).
3. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być również wykorzystywane do obliczania innych podatków oraz do obliczania i egzekucji, w tym odzyskania wierzytelności lub zastosowania środków zabezpieczających, w odniesieniu do wierzytelności dotyczących obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne. Jeżeli wymieniane informacje pozwalają stwierdzić lub udowodnić istnienie naruszeń prawa podatkowego, można je także wykorzystać do nałożenia kar administracyjnych lub sankcji karnych. Z informacji korzystać mogą jedynie osoby lub organy, o których mowa w ust. 2, i wyłącznie do celów określonych w poprzednich zdaniach tego ustępu. Mogą one ujawniać te informacje w postępowaniu sądowym lub w orzeczeniach sądowych.
4. Niezależnie od ust. 1 i 2 Państwo udzielające informacji, na podstawie uzasadnionego wniosku, zezwala na ich wykorzystanie do celów innych niż cele, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1, przez Państwo, które otrzymuje informacje, jeżeli zgodnie z przepisami Państwa udzielającego informacji dane informacje mogą być wykorzystywane do podobnych celów. Organ współpracujący udziela pozytywnej lub odmownej odpowiedzi na każdy taki wniosek w terminie miesiąca.

5. Sprawozdania, oświadczenia oraz wszelkie inne dokumenty lub uwierzytelnione kopie dokumentów lub wyciągi z nich, otrzymane przez Państwo w ramach pomocy przewidzianej w niniejszym Protokole, mogą zostać użyte jako dowody w tym Państwie na takiej samej podstawie, jak podobne dokumenty przekazane przez inny organ w tym Państwie.
6. Informacje przekazane przez jedno Państwo drugiemu Państwu mogą być przez to ostatnie przekazywane innemu Państwu pod warunkiem uzyskania wcześniejszej zgody właściwego organu, od którego dane informacje pochodzą. Państwo, z którego pochodzą informacje, może sprzeciwić się takiemu przekazaniu w terminie dziesięciu dni roboczych od dnia otrzymania informacji od Państwa, które chce przekazać dane informacje.
7. Państwa mogą przekazywać informacje otrzymane zgodnie z niniejszym Protokołem państwom trzecim z zastrzeżeniem następujących warunków:
- a) właściwy organ, od którego pochodzą informacje, wyraził zgodę na ich przekazanie; oraz
 - b) przekazanie jest dozwolone na podstawie porozumień o wzajemnej pomocy między Państwem przekazującym informacje a tym konkretnym państwem trzecim.
8. Jeżeli jedno z Państw otrzymuje informacje od państwa trzeciego, Państwa mogą wymieniać te informacje w zakresie, w jakim dopuszczają to porozumienia o wzajemnej pomocy z tym konkretnym państwem trzecim.
9. Każde z Państw niezwłocznie powiadamia pozostałe zainteresowane Państwa o każdym naruszeniu poufności oraz o wszelkich nałożonych w związku z tym karach i podjętych działaniach naprawczych.

10. Osoby należące akredytowane przez organ ds. akredytacji bezpieczeństwa Komisji Europejskiej mogą mieć dostęp do takich informacji jedynie w zakresie niezbędnym do utrzymania, konserwacji oraz rozwijania systemów elektronicznych prowadzonych przez Komisję i wykorzystywanych przez Państwa do wykonywania niniejszego Protokołu.

TYTUŁ II

WSPÓLPRACA ADMINISTRACYJNA I ZWALCZANIE OSZUSTW ZWIĄZANYCH Z VAT

ROZDZIAŁ 1

WYMIANA INFORMACJI NA WNIOSEK

ARTYKUŁ PVAT.7

Wymiana informacji i postępowanie administracyjne

1. Na wniosek organu występującego z wnioskiem organ współpracujący przekazuje informacje, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. a), wraz z wszelkimi informacjami dotyczącymi konkretnego przypadku lub przypadków.
2. Do celów przesyłania informacji, o których mowa w ust. 1, organ współpracujący organizuje przeprowadzenie każdego postępowania administracyjnego niezbędnego do uzyskania takich informacji.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może zawierać uzasadniony wniosek o przeprowadzenie szczególnego postępowania administracyjnego. Organ współpracujący wszczyna postępowanie administracyjne, w razie potrzeby w porozumieniu z organem występującym z wnioskiem. Jeżeli organ współpracujący uważa, że postępowanie administracyjne nie jest niezbędne, natychmiast informuje organ występujący z wnioskiem o przyczynach swojej decyzji.

4. W przypadku gdy organ współpracujący odmawia wszczęcia postępowania administracyjnego dotyczącego kwot, które zostały lub które powinny być zostać zadeklarowane przez podatnika mającego siedzibę w Państwie organu współpracującego w związku z dostawami towarów lub świadczeniem usług oraz przywozem towarów dokonywanymi przez tego podatnika oraz podlegającymi opodatkowaniu w Państwie organu występującego z wnioskiem, organ współpracujący przekazuje organowi występującemu z wnioskiem co najmniej daty i wartości wszelkich odnośnych dostaw towarów lub świadczenia usług oraz przywozów zrealizowanych w ciągu ostatnich dwóch lat przez podatnika w Państwie organu występującego z wnioskiem, chyba że organ współpracujący nie posiada i nie jest zobowiązany do posiadania tych informacji zgodnie z przepisami krajowymi.

5. W celu uzyskania poszukiwanych informacji lub przeprowadzenia wymaganego postępowania administracyjnego organ współpracujący lub organ administracyjny, do którego organ ten może się zwrócić, postępuje tak, jak gdyby działał we własnym imieniu lub na wniosek innego organu w swoim Państwie.

6. Na wniosek organu występującego z wnioskiem organ współpracujący przekazuje mu wszelkie stosowne informacje, które otrzymał lub posiada, a także wyniki postępowań administracyjnych, w formie sprawozdań, oświadczeń i wszelkich innych dokumentów lub uwierzytelnionych kopii dokumentów lub wyciągów z nich.

7. Oryginały przekazuje się jedynie wtedy, gdy nie jest to sprzeczne z przepisami obowiązującymi w Państwie organu współpracującego.

ARTYKUŁ PVAT.8

Termin udzielenia informacji

1. Organ współpracujący udziela informacji, o których mowa w art. PVAT.7, najszybciej jak to możliwe i nie później niż w ciągu 90 dni od dnia otrzymania wniosku. Jednakże w przypadku gdy organ współpracujący posiada już te informacje, termin ich udzielenia ulega skróceniu do maksymalnie 30 dni.
2. W niektórych szczególnych kategoriach przypadków organ występujący z wnioskiem i organ współpracujący mogą uzgodnić inne terminy niż te, które są przewidziane w ust. 1.
3. W przypadku gdy organ współpracujący nie jest w stanie odpowiedzieć na wniosek w terminach, o których mowa w ust. 1 i 2, niezwłocznie informuje na piśmie organ występujący z wnioskiem o przyczynach niemożności dotrzymania terminu oraz o przewidywanym terminie udzielenia odpowiedzi.

ROZDZIAŁ 2

WYMIANA INFORMACJI BEZ UPZEDNIEGO WNIOSKU

ARTYKUŁ PVAT.9

Rodzaje wymiany informacji

Wymiana informacji bez uprzedniego wniosku odbywa się jako spontaniczna wymiana, zgodnie z art. PVAT.10, lub jako automatyczna wymiana, zgodnie z art. PVAT.11.

ARTYKUŁ PVAT.10

Spontaniczna wymiana informacji

Właściwy organ Państwa przesyła, bez uprzedniego wniosku, właściwemu organowi innego Państwa informacje, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. a), które nie zostały przekazane w drodze automatycznej wymiany, o której mowa w art. PVAT.11, i które są mu znane, w następujących przypadkach:

- a) w przypadku gdy uznano, że opodatkowanie ma miejsce w innym Państwie, a informacje są niezbędne dla skuteczności systemu kontroli tego Państwa;
- b) w przypadku gdy Państwo ma podstawy, by sądzić, że w innym Państwie zostały lub mogły zostać naruszone przepisy dotyczące VAT;

- c) w przypadku gdy istnieje ryzyko strat podatkowych w innym Państwie.

ARTYKUŁ PVAT.11

Automatyczna wymiana informacji

1. Kategorie informacji podlegających automatycznej wymianie określa Specjalny Komitet zgodnie z art. PVAT.39.
2. Państwo może powstrzymać się od uczestniczenia w automatycznej wymianie informacji w odniesieniu do jednej lub większej liczby kategorii informacji, o których mowa w ust. 1, w przypadku gdy zgromadzenie informacji w celu takiej wymiany wymagałoby nałożenia nowych obowiązków na osoby podlegające VAT lub nakładałoby nieproporcjonalne obciążenia administracyjne na to Państwo.
3. Każde z Państw powiadamia Specjalny Komitet na piśmie o swojej decyzji podjętej zgodnie z poprzednim ustępem.

ROZDZIAŁ 3

INNE FORMY WSPÓŁPRACY

ARTYKUŁ PVAT.12

Powiadomienie administracyjne

1. Na żądanie organu występującego z wnioskiem oraz zgodnie z zasadami regulującymi powiadamianie o podobnych instrumentach i decyzjach w Państwie organu współpracującego, organ współpracujący powiadamia adresata o wszystkich instrumentach i decyzjach, które zostały wysłane przez organy występujące z wnioskiem i które odnoszą się do stosowania przepisów dotyczących VAT w Państwie organu występującego z wnioskiem.
2. Wnioski o powiadomienie, zawierające informację o przedmiocie instrumentu lub decyzji objętych powiadomieniem, wskazują imię i nazwisko lub nazwę, adres oraz wszelkie inne odpowiednie informacje przydatne do identyfikacji adresata.
3. Organ współpracujący natychmiast informuje organ występujący z wnioskiem o swojej odpowiedzi na wniosek o powiadomienie oraz powiadamia go w szczególności o dacie powiadomienia adresata o decyzji lub instrumencie.

ARTYKUŁ PVAT.13

Obecność w urzędach administracyjnych oraz uczestnictwo w postępowaniach administracyjnych

1. Na podstawie porozumienia między organem występującym z wnioskiem a organem współpracującym oraz zgodnie z ustaleniami określonymi przez organ współpracujący, organ ten może zezwolić urzędnikom upoważnionym przez organ występujący z wnioskiem na obecność w biurach organu współpracującego lub w każdym innym miejscu, w którym organy te wykonują swoje obowiązki, w celu wymiany informacji, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. a).

W przypadku gdy informacja, której dotyczy wniosek, zawarta jest w dokumentach, do których mają dostęp urzędnicy organu współpracującego, urzędnicy organu występującego z wnioskiem otrzymują kopie tych dokumentów na wniosek.

2. Na podstawie porozumienia między organem występującym z wnioskiem a organem współpracującym oraz zgodnie z ustaleniami określonymi przez organ współpracujący organ ten może zezwolić urzędnikom upoważnionym przez organ występujący z wnioskiem na obecność podczas postępowań administracyjnych prowadzonych na terytorium Państwa organu współpracującego w celu wymiany informacji, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. a). Takie postępowania administracyjne prowadzone są wyłącznie przez urzędników organu współpracującego. Urzędnicy organu występującego z wnioskiem nie wykonują uprawnień kontrolnych przysługujących urzędnikom organu współpracującego. Mogą oni jednak uzyskać dostęp do tych samych pomieszczeń i dokumentów, co urzędnicy organu współpracującego, za pośrednictwem urzędników organu współpracującego oraz wyłącznie do celów prowadzenia postępowania administracyjnego.

3. Na podstawie porozumienia między organami występującymi z wnioskiem a organem współpracującym oraz zgodnie z ustaleniami określonymi przez organ współpracujący urzędnicy upoważnieni przez organy występujące z wnioskiem mogą uczestniczyć w postępowaniach administracyjnych prowadzonych na terytorium Państwa współpracującego w celu gromadzenia i wymiany informacji, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. a). Takie postępowania administracyjne są prowadzone wspólnie przez urzędników organów występujących z wnioskiem i organu współpracującego oraz pod kierunkiem Państwa współpracującego i zgodnie z przepisami tego Państwa. Urzędnicy organów występujących z wnioskiem mają dostęp do tych samych pomieszczeń i dokumentów co urzędnicy organu współpracującego oraz – w zakresie, w jakim przepisy Państwa dopuszczają przesłuchiwanie podatników przez jego urzędników – mogą przesłuchiwać podatników.

W przypadku gdy dopuszczają to przepisy Państwa współpracującego, urzędnicy Państw występujących z wnioskiem mają takie same uprawnienia kontrolne, jak te przyznane urzędnikom Państwa współpracującego.

Uprawnienia kontrolne urzędników organów występujących z wnioskiem wykonywane są wyłącznie w celu prowadzenia danego postępowania administracyjnego.

Na podstawie porozumienia między organami występującymi z wnioskiem a organem współpracującym oraz zgodnie z ustaleniami określonymi przez organ współpracujący organy uczestniczące w postępowaniu mogą sporządzić wspólne sprawozdanie z postępowania.

4. Urzędnicy organu występującego z wnioskiem obecni w innym Państwie zgodnie z ust. 1, 2 i 3 muszą być w stanie w każdej chwili przedstawić pisemne upoważnienie potwierdzające ich tożsamość oraz pełnią funkcję urzędową.

ARTYKUŁ PVAT.14

Kontrole jednoczesne

1. Państwa mogą uzgodnić prowadzenie kontroli jednoczesnych w każdym przypadku, gdy uznają, że takie kontrole są skuteczniejsze niż kontrole prowadzone przez tylko jedno Państwo.
2. Państwo samo wskazuje podatników, w odniesieniu do których zamierza zaproponować przeprowadzenie kontroli jednoczesnej. Właściwy organ tego Państwa powiadamia właściwe organy drugiego zainteresowanego Państwa o przypadkach, w których proponuje się przeprowadzić kontrolę jednoczesną. Podaje przy tym przyczyny swojego wyboru, w najszerszym możliwym zakresie, przekazując informacje leżące u podstaw takiej decyzji. Wskazuje również okres, podczas którego takie kontrole powinny zostać przeprowadzone.
3. Właściwy organ, który otrzymuje propozycję przeprowadzenia kontroli jednoczesnej, potwierdza swoją zgodę lub przekazuje uzasadnioną odmowę swojemu odpowiednikowi, co do zasady w terminie dwóch tygodni od otrzymania propozycji, ale nie później niż w terminie miesiąca od jej otrzymania.
4. Każdy zainteresowany właściwy organ wyznacza przedstawiciela odpowiedzialnego za nadzór nad działaniami kontrolnymi i ich koordynację.

ROZDZIAŁ 4

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ PVAT.15

Warunki regulujące wymianę informacji

1. Organ współpracujący udziela organowi występującemu z wnioskiem informacji, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. a), lub dokonuje powiadomienia administracyjnego, o którym mowa w art. PVAT.12, pod warunkiem że:
 - a) liczba oraz charakter wniosków o udzielenie informacji lub o powiadomienie administracyjne złożonych przez organ występujący z wnioskiem nie nakłada nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych na ten organ współpracujący; oraz
 - b) organ występujący z wnioskiem wyczerpał zwykłe źródła informacji, których mógł użyć w danych okolicznościach, aby uzyskać informacje, których dotyczy wnioski, lub środki, które w sposób racjonalny mógł przedsięwziąć w celu dokonania powiadomienia administracyjnego, którego dotyczy wnioski, bez zagrożenia osiągnięcia pożądanego celu.
2. Niniejszy Protokół nie nakłada obowiązku przeprowadzenia postępowania lub udzielenia informacji w konkretnym przypadku, jeżeli przepisy lub praktyki administracyjne Państwa, które miałyby dostarczyć informacji, nie upoważnia tego Państwa do przeprowadzenia takiego postępowania lub gromadzenia lub wykorzystywania takich informacji dla swoich własnych celów.

3. Organ współpracujący może odmówić udzielenia informacji, w przypadku gdy organ występujący z wnioskiem nie jest w stanie, z przyczyn prawnych, udzielić podobnych informacji. Organ współpracujący informuje Specjalny Komitet o przyczynach odmowy.
4. Można odmówić udzielenia informacji, w przypadku gdy prowadziłoby to do ujawnienia tajemnicy handlowej, przemysłowej lub zawodowej, lub procesu produkcyjnego lub informacji, której ujawnienie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym.
5. Ust. 2, 3 i 4 nie powinno się w żadnym przypadku interpretować jako upoważniających organ współpracujący do odmowy udzielenia informacji z tego tylko względu, że informacje te znajdują się w posiadaniu banku, innej instytucji finansowej, pełnomocnika lub osoby działającej w charakterze agenta lub powiernika, ani też dlatego, że dotyczą one udziałów własnościowych w jakiegokolwiek osobie prawnej.
6. Organ współpracujący informuje organ występujący z wnioskiem o przyczynach udzielenia odmownej odpowiedzi na wniosek o udzielenie pomocy.

ARTYKUŁ PVAT.16

Informacje zwrotne

W przypadku gdy właściwy organ przekazuje informacje na podstawie art. PVAT.7 lub art. PVAT.10, może zwrócić się do właściwego organu, który otrzymał informacje, o przesłanie informacji zwrotnych na ich temat. Jeżeli zwrócono się z takim wnioskiem, właściwy organ, który otrzymuje informacje – bez uszczerbku dla przepisów dotyczących tajemnicy podatkowej i ochrony danych mających zastosowanie w jego Państwie – przesyła najszybciej jak to możliwe informacje zwrotne, pod warunkiem że nie nałoży to na niego nieproporcjonalnego obciążenia administracyjnego.

ARTYKUŁ PVAT.17

Język

Wnioski o udzielenie pomocy, w tym wnioski o powiadomienie oraz dołączone dokumenty, sporządza się w języku uzgodnionym przez organ współpracujący i organ występujący z wnioskiem.

ARTYKUŁ PVAT.18

Dane statystyczne

1. Do dnia 30 czerwca każdego roku Strony przekazują Specjalnemu Komitetowi drogą elektroniczną dane statystyczne dotyczące stosowania niniejszego tytułu.
2. Treść i format danych statystycznych, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1, określa Specjalny Komitet.

ARTYKUŁ PVAT.19

Standardowe formularze i środki komunikacji

1. Wszelkie informacje przekazywane na podstawie art. PVAT.7, art. PVAT.10, art. PVAT.11, art. PVAT.12 i art. PVAT.16 oraz dane statystyczne przekazywane na podstawie art. PVAT.18 przekazuje się przy użyciu standardowego formularza, o którym mowa w art. PVAT.39 ust. 2 lit. d), z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. PVAT.6 ust. 7 i 8, lub szczególnych przypadków, gdy odpowiednie właściwe organy uznają inne bezpieczne środki za odpowiedniejsze i zgodzą się na stosowanie takich innych środków.

2. Standardowe formularze przesyła się, w zakresie, w jakim jest to możliwe, drogą elektroniczną.
3. W przypadku gdy wniosek nie został złożony w całości za pośrednictwem systemów elektronicznych, organ współpracujący potwierdza otrzymanie wniosku drogą elektroniczną bezzwłocznie, a w każdym razie nie później niż pięć dni roboczych po jego otrzymaniu.
4. W przypadku gdy organ otrzymał wniosek lub informacje, które nie były do niego skierowane, przesyła nadawcy wiadomość drogą elektroniczną bezzwłocznie, a w każdym razie nie później niż pięć dni roboczych po ich otrzymaniu.
5. W oczekiwaniu na przyjęcie przez Specjalny Komitet decyzji, o których mowa w art. PVAT.39 ust. 2, właściwe organy korzystają z zasad określonych w załączniku do niniejszego Protokołu, w tym ze standardowych formularzy.

TYTUŁ III

POMOC PRZY ODZYSKIWANIU WIERZYTELNOŚCI

ROZDZIAŁ 1

WYMIANA INFORMACJI

ARTYKUŁ PVAT.20

Wniosek o udzielenie informacji

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący udziela wszelkich informacji, które w sposób dający się przewidzieć są istotne dla organu wnioskującego przy odzyskiwaniu jego wierzytelności, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. b). Wniosek o udzielenie informacji obejmuje, jeżeli są dostępne, imiona i nazwiska lub nazwy danych osób oraz wszelkie inne istotne dane pozwalające je zidentyfikować.

Do celów udzielania tych informacji organ współpracujący zapewnia przeprowadzenie wszelkich postępowań administracyjnych niezbędnych do ich uzyskania.

2. Organ współpracujący nie jest zobowiązany do dostarczenia informacji:

a) których nie mógłby otrzymać do celów odzyskiwania podobnych wierzytelności we własnym imieniu;

- b) które ujawniałyby jakiegokolwiek tajemnice handlowe, przemysłowe lub zawodowe; lub
 - c) których ujawnienie mogłoby zagrażać bezpieczeństwu lub być sprzeczne z porządkiem publicznym Państwa organu współpracującego.
3. Ust. 2 w żadnym wypadku nie interpretuje się jako umożliwiającego organowi współpracującemu na odmowę udzielenia informacji z tego tylko względu, że informacje te znajdują się w posiadaniu banku, innej instytucji finansowej, pełnomocnika lub osoby działającej w charakterze agenta lub powiernika, ani też dlatego, że dotyczą one udziałów własnościowych w jakiegokolwiek osobie prawnej.
4. Organ współpracujący informuje organ wnioskujący o przyczynach udzielenia odmownej odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji.

ARTYKUŁ PVAT.21

Wymiana informacji bez uprzedniego wniosku

W przypadku gdy zwrot podatków lub ceł dotyczy osoby mającej siedzibę lub miejsce zamieszkania w innym Państwie, Państwo, z którego ma pochodzić zwrot, może poinformować Państwo siedziby lub miejsca zamieszkania o przewidywanym zwrocie.

ARTYKUŁ PVAT.22

Obecność w urzędach administracyjnych oraz uczestnictwo w postępowaniu administracyjnym

1. Na podstawie porozumienia między organem wnioskującym a organem współpracującym oraz zgodnie z ustaleniami określonymi przez organ współpracujący urzędnicy upoważnieni przez organ wnioskujący mogą, w celu wspierania wzajemnej pomocy przewidzianej w niniejszym tytule:
 - a) być obecni w biurach, w których urzędnicy Państwa współpracującego wykonują swoje obowiązki;
 - b) być obecni podczas postępowań administracyjnych prowadzonych na terytorium Państwa współpracującego; oraz
 - c) asystować właściwym urzędnikom Państwa współpracującego w trakcie postępowań sądowych w tym Państwie.
2. W zakresie, w jakim jest to dopuszczalne na podstawie mających zastosowanie przepisów w Państwie współpracującym, porozumienie, o którym mowa w ust. 1 lit. b), może przewidywać, że urzędnicy organu wnioskującego mogą przesłuchiwać osoby fizyczne i analizować dokumentację.
3. Urzędnicy upoważnieni przez organ wnioskujący, którzy korzystają z możliwości przewidzianej w ust. 1 i 2, muszą być w stanie w każdej chwili przedstawić pisemne upoważnienie potwierdzające ich tożsamość oraz pełnioną funkcję urzędową.

ROZDZIAŁ 2

POMOC NA POTRZEBY POWIADOMIENIA O DOKUMENTACH

ARTYKUŁ PVAT.23

Wniosek o powiadomienie o określonych dokumentach dotyczących wierzytelności

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący powiadamia adresata o wszystkich dokumentach, w tym dokumentach o charakterze sądowym, wysłanych z Państwa organu wnioskującego i odnoszących się do wierzytelności, o której mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. b), lub do odzyskania tej wierzytelności.

Wnioskowi o powiadomienie towarzyszy standardowy formularz zawierający co najmniej następujące informacje:

- a) imię i nazwisko lub nazwę, adres i inne dane istotne do celów zidentyfikowania adresata;
- b) cel powiadomienia i termin, w którym powiadomienie powinno zostać dokonane;
- c) opis dołączonego dokumentu oraz charakter i kwotę danej wierzytelności; oraz
- d) nazwę, adres i inne dane kontaktowe:
 - (i) urzędu odpowiedzialnego w odniesieniu do dołączonego dokumentu; oraz

- (ii) jeżeli jest to inny urząd – urzędu, w którym można uzyskać dalsze informacje dotyczące dokumentu będącego przedmiotem powiadomienia lub dotyczące możliwości zaskarżenia obowiązku zapłaty.

2. Organ wnioskujący składa wniosek o powiadomienie na podstawie niniejszego artykułu wyłącznie wtedy, gdy nie jest w stanie dokonać powiadomienia zgodnie z zasadami regulującymi powiadamianie o danym dokumencie w swoim Państwie, lub gdy takie powiadomienie spowodowałoby nieproporcjonalne trudności.

3. Organ współpracujący niezwłocznie informuje organ wnioskujący o wszelkich działaniach podjętych w związku z wnioskiem o powiadomienie, w szczególności o dacie powiadomienia adresata o dokumencie.

ARTYKUŁ PVAT.24

Sposoby powiadamiania

1. Organ współpracujący zapewnia, aby powiadomienie w Państwie współpracującym zostało dokonane zgodnie z mającymi zastosowanie krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi i praktykami administracyjnymi.

2. Ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla każdej innej formy powiadomienia przez właściwy organ Państwa wnioskującego zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym Państwie.

Właściwy organ mający siedzibę w Państwie wnioskującym może powiadomić o wszelkich dokumentach bezpośrednio listem poleconym lub drogą elektroniczną osobę na terytorium innego Państwa.

ROZDZIAŁ 3

ŚRODKI ODZYSKIWANIA WIERZYTELNOŚCI LUB ŚRODKI ZABEZPIEZAJĄCE

ARTYKUŁ PVAT.25

Wniosek o odzyskanie wierzytelności

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący odzyskuje wierzytelności objęte tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję w Państwie organu wnioskującego.
2. Gdy tylko organ wnioskujący otrzyma jakiegokolwiek istotne informacje odnoszące się do sprawy, której dotyczy wniosek o odzyskanie wierzytelności, przekazuje te informacje organowi współpracującemu.

ARTYKUŁ PVAT.26

Warunki dotyczące wniosku o odzyskanie wierzytelności

1. Organ wnioskujący nie może wystąpić z wnioskiem o odzyskanie wierzytelności, jeżeli i tak długo jak wierzytelność lub tytuł wykonawczy umożliwiający jej egzekucję są zaskarżone w Państwie organu wnioskującego, z wyjątkiem przypadków, w których zastosowanie ma art. PVAT.29 ust. 4 akapit trzeci.

2. Zanim organ wnioskujący wystąpi z wnioskiem o odzyskanie wierzytelności, stosuje się odpowiednie procedury odzyskiwania wierzytelności dostępne w Państwie organu wnioskującego, z wyjątkiem następujących sytuacji:

- a) w przypadku gdy jest oczywiste, że w tym Państwie nie ma żadnych aktywów do odzyskania lub że takie procedury nie doprowadzą do zapłaty znacznej kwoty, a organ wnioskujący posiada konkretne informacje wskazujące na to, że dana osoba dysponuje aktywami w Państwie organu współpracującego;
- b) w przypadku gdy zastosowanie takich procedur w Państwie organu wnioskującego spowodowałoby nieproporcjonalne trudności.

ARTYKUŁ PVAT.27

Tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie organu współpracującego
oraz inne dokumenty towarzyszące

1. Wszystkim wnioskom o odzyskanie wierzytelności towarzyszy jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie organu współpracującego.

Ten jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję odzwierciedla merytoryczną zawartość pierwotnego tytułu wykonawczego w Państwie organu wnioskującego i stanowi on jedyną podstawę do podjęcia środków odzyskiwania wierzytelności i zastosowania środków zabezpieczających w Państwie organu współpracującego. W Państwie tym nie wymaga się jakiegokolwiek zatwierdzenia, uzupełnienia ani zastąpienia.

Jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję zawiera co najmniej następujące informacje:

- a) informacje istotne do celów zidentyfikowania pierwotnego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję, opis wierzytelności, w tym jej charakter, okres objęty wierzytelnością, wszelkie daty istotne dla procedury egzekucji, a także kwotę wierzytelności i jej poszczególne elementy składowe, takie jak kwota główna, narosłe odsetki itp.;
 - b) imię i nazwisko lub nazwę oraz inne dane istotne do celów zidentyfikowania dłużnika; oraz
 - c) nazwę, adres i inne dane kontaktowe:
 - (i) urzędu odpowiedzialnego za określenie wysokości wierzytelności; oraz
 - (ii) jeżeli jest to inny urząd – urzędu, w którym można uzyskać dalsze informacje dotyczące wierzytelności lub możliwości zaskarżenia obowiązku zapłaty.
2. Wnioskowi o odzyskanie wierzytelności mogą towarzyszyć inne dokumenty dotyczące wierzytelności wydane w Państwie organu wnioskującego.

ARTYKUŁ PVAT.28

Wykonanie wniosku o odzyskanie wierzytelności

1. Do celów odzyskania wierzytelności w Państwie organu współpracującego wszelkie wierzytelności będące przedmiotem wniosku o odzyskanie wierzytelności traktuje się jak wierzytelności tego Państwa, chyba że niniejszy Protokół stanowi inaczej. Organ współpracujący korzysta z uprawnień i procedur przewidzianych na podstawie przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych tego Państwa, mających zastosowanie do jego wierzytelności, chyba że niniejszy Protokół stanowi inaczej.

Państwo organu współpracującego nie jest zobowiązane do traktowania wierzytelności, których odzyskanie jest przedmiotem wniosku, w sposób uprzywilejowany, w jaki traktuje podobne wierzytelności powstałe w Państwie organu współpracującego, chyba że uzgodniono inaczej lub prawo tego Państwa stanowi inaczej.

Państwo organu współpracującego odzyskuje wierzytelności w swojej walucie.

2. Organ współpracujący z należytą starannością informuje organ wnioskujący o wszelkich czynnościach podjętych w sprawie wniosku o odzyskanie wierzytelności.

3. Od dnia otrzymania wniosku o odzyskanie wierzytelności organ współpracujący nalicza odsetki za zwłokę w płatności zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi mającymi zastosowanie do jego własnych wierzytelności.

4. Organ współpracujący może, w przypadku gdy pozwalają na to mające zastosowanie przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne, odroczyć dłużnikowi spłatę lub zezwolić na spłatę wierzytelności w ratach oraz może naliczyć w związku z tym odsetki. Organ współpracujący informuje o każdej takiej decyzji organ wnioskujący.

5. Bez uszczerbku dla art. PVAT.35 ust. 1, organ współpracujący przekazuje organowi wnioskującemu kwoty odzyskane w odniesieniu do wierzytelności i odsetek, o których mowa w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ PVAT.29

Wierzytelności sporne i środki egzekucyjne

1. Spory dotyczące wierzytelności, pierwotnego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie organu wnioskującego lub jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie organu współpracującego oraz spory dotyczące ważności powiadomienia dokonanego przez organ wnioskujący podlegają kompetencjom odpowiednich organów Państwa organu wnioskującego. Jeżeli w trakcie procedury odzyskiwania wierzytelności wierzytelność, pierwotny tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie organu wnioskującego lub jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie organu współpracującego zostają zaskarżone przez zainteresowaną stronę, organ współpracujący informuje taką zainteresowaną stronę, że środek zaskarżenia musi zostać przez nią wniesiony do właściwego podmiotu Państwa organu wnioskującego zgodnie z obowiązującymi tam przepisami.
2. Spory dotyczące środków egzekucyjnych podjętych w Państwie organu współpracującego lub dotyczące ważności powiadomienia dokonanego przez organ Państwa współpracującego kieruje się do właściwego podmiotu tego Państwa zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
3. W przypadku gdy środek zaskarżenia, o którym mowa w ust. 1, został wniesiony, organ wnioskujący informuje o tym organ współpracujący oraz wskazuje, w jakim zakresie wierzytelność nie została zaskarżona.

4. Gdy tylko organ współpracujący otrzyma od organu wnioskującego albo od zainteresowanej strony informację, o której mowa w ust. 3, zawiesza postępowanie egzekucyjne w odniesieniu do zaskarżonej części wierzytelności, do momentu podjęcia decyzji w tej sprawie przez właściwy podmiot, chyba że organ wnioskujący zażąda inaczej, zgodnie z akapitem trzecim niniejszego ustępu.

Na wniosek organu wnioskującego lub w innych przypadkach, gdy organ współpracujący uważa to za konieczne, oraz bez uszczerbku dla art. PVAT.31, organ współpracujący może zastosować środki zabezpieczające w celu zagwarantowania odzyskania wierzytelności, o ile zezwalają na to mające zastosowanie przepisy ustawowe lub wykonawcze.

Organ wnioskujący może, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i praktykami administracyjnymi obowiązującymi w swoim Państwie, zwrócić się do organu współpracującego o odzyskanie zaskarżonej wierzytelności lub zaskarżonej części wierzytelności, o ile zezwalają na to przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w Państwie organu współpracującego. Każdy taki wniosek uzasadnia się. Jeżeli w wyniku zaskarżenia sprawa zostanie następnie rozstrzygnięta na korzyść dłużnika, organ wnioskujący jest zobowiązany do zwrotu wszelkich odzyskanych kwot, wraz z wszelkim należnym odszkodowaniem, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie organu współpracującego.

Jeżeli Państwa organu wnioskującego i organu współpracującego wszczęły procedurę wzajemnego porozumienia, a wynik tej procedury może mieć wpływ na wierzytelność, która jest przedmiotem wniosku o udzielenie pomocy, środki odzyskiwania wierzytelności zostają zawieszane lub wstrzymane do czasu zakończenia tej procedury, chyba że z uwagi na oszustwo lub niewypłacalność są to przypadki pilne. Jeżeli zawieszono lub wstrzymano środki odzyskiwania wierzytelności, zastosowanie ma akapit drugi.

ARTYKUŁ PVAT.30

Zmiana lub wycofanie wniosku o udzielenie pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności

1. Organ wnioskujący natychmiast informuje organ współpracujący o wszelkich późniejszych zmianach we wniosku o odzyskanie wierzytelności lub o wycofaniu wniosku, podając przyczyny zmiany lub wycofania.

2. Jeżeli zmiana we wniosku jest spowodowana decyzją właściwego podmiotu, o którym mowa w art. PVAT.29 ust. 1, organ wnioskujący przekazuje tę decyzję wraz ze zmienionym jednolitym tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję w Państwie organu współpracującego. Organ współpracujący przystępuje wówczas do wykonania dalszych środków odzyskiwania wierzytelności na podstawie zmienionego tytułu wykonawczego.

Środki odzyskiwania wierzytelności lub środki zabezpieczające podjęte lub zastosowane już na podstawie pierwotnego jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie organu współpracującego mogą być kontynuowane na podstawie zmienionego tytułu wykonawczego, chyba że zmiana we wniosku jest spowodowana nieważnością pierwotnego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie organu wnioskującego lub pierwotnego jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie organu współpracującego.

Art. PVAT.27 i PVAT.29 stosuje się w odniesieniu do zmienionego tytułu wykonawczego.

ARTYKUŁ PVAT.31

Wniosek o zastosowanie środków zabezpieczających

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący stosuje środki zabezpieczające, jeżeli zezwalają na to jego przepisy krajowe i jest to zgodne z jego praktykami administracyjnymi, w celu zapewnienia odzyskania wierzytelności, w przypadku gdy wierzytelność lub tytuł wykonawczy umożliwiające egzekucję w Państwie organu wnioskującego zostały zaskarżone w chwili występowania z wnioskiem lub w przypadku gdy wierzytelność nie jest jeszcze przedmiotem tytułu wykonawczego umożliwiające egzekucję w Państwie organu wnioskującego, o ile środki zabezpieczające są również możliwe w podobnej sytuacji na podstawie prawa i praktyk administracyjnych Państwa organu wnioskującego.

Dokument umożliwiający zastosowanie środków zabezpieczających w Państwie organu wnioskującego i dotyczący wierzytelności będącej przedmiotem wniosku o udzielenie wzajemnej pomocy, jeżeli taki istnieje, dołącza się do wniosku o zastosowanie środków zabezpieczających w Państwie organu współpracującego. Dokument ten nie podlega jakimkolwiek zatwierdzeniu, uzupełnieniu ani zastąpieniu w Państwie organu współpracującego.

2. Wnioskowi o zastosowanie środków zabezpieczających mogą towarzyszyć inne dokumenty dotyczące wierzytelności.

ARTYKUŁ PVAT.32

Zasady dotyczące wniosku o zastosowanie środków zabezpieczających

W celu nadania skuteczności art. PVAT.31, do wniosków na podstawie art. PVAT.31 stosuje się odpowiednio art. PVAT.25, art. PVAT.28 ust. 1 i 2, art. PVAT.29 i art. PVAT.30.

ARTYKUŁ PVAT.33

Ograniczenia obowiązków organu współpracującego

1. Organ współpracujący nie jest zobowiązany do udzielenia pomocy przewidzianej w art. PVAT.25–art. PVAT.31, jeżeli odzyskanie wierzytelności spowodowałoby – z uwagi na sytuację dłużnika – poważne trudności gospodarcze lub społeczne w Państwie organu współpracującego, o ile przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w tym Państwie dopuszczają taki wyjątek w przypadku wierzytelności krajowych.
2. Organ współpracujący nie jest zobowiązany do udzielenia pomocy przewidzianej w art. PVAT.25–art. PVAT.31, jeżeli koszty lub obciążenia administracyjne Państwa współpracującego byłyby wyraźnie nieproporcjonalne z punktu widzenia korzyści finansowej przysporzonej Państwu wnioskującemu.
3. Organ współpracujący nie jest zobowiązany do udzielenia pomocy przewidzianej w art. PVAT.20 i art. PVAT.22–art. PVAT.31, jeżeli pierwotny wniosek o udzielenie pomocy na podstawie art. PVAT.20, PVAT.22, PVAT.23, PVAT.25 lub PVAT.31 został złożony w odniesieniu do wierzytelności, które mają ponad pięć lat, licząc od terminu wymagalności wierzytelności w Państwie organu wnioskującego do daty pierwotnego wniosku o udzielenie pomocy.

W przypadku gdy wierzytelność lub pierwotny tytuł wykonawczy umożliwiające egzekucję w Państwie organu wnioskującego zostają zaskarżone, uznaje się, że ten pięcioletni okres rozpoczyna się w momencie, gdy w Państwie organu wnioskującego zostanie ustalone, że wierzytelność lub tytuł wykonawczy umożliwiające egzekucję nie mogą być już zaskarżone.

Ponadto w przypadku gdy Państwo organu wnioskującego wyraziło zgodę na odroczenie płatności lub na spłatę w ratach, uznaje się, że ten pięcioletni okres rozpoczyna się w momencie, gdy cały przedłużony termin płatności dobiegł końca.

Jednakże w tych przypadkach organ współpracujący nie jest zobowiązany do udzielenia pomocy w odniesieniu do wierzytelności, które mają ponad dziesięć lat, licząc od terminu wymagalności wierzytelności w Państwie organu wnioskującego.

4. Państwo nie jest zobowiązane do udzielenia pomocy, w przypadku gdy całkowita kwota, w odniesieniu do której występuje się z wnioskiem o udzielenie pomocy, wynosi mniej niż 5 000 GBP.

5. Organ współpracujący informuje organ wnioskujący o powodach udzielenia odmownej odpowiedzi na wniosek o udzielenie pomocy.

ARTYKUŁ PVAT.34

Kwestie dotyczące terminu przedawnienia

1. Kwestie dotyczące terminów przedawnienia regulowane są wyłącznie przepisami obowiązującymi w Państwie organu wnioskującego.

2. W odniesieniu do zawieszenia, przerwania biegu lub przedłużenia terminów przedawnienia wszelkie czynności mające na celu odzyskanie wierzytelności podjęte przez organ współpracujący lub w jego imieniu, stosownie do wniosku o udzielenie pomocy, które skutkują zawieszeniem, przerwaniem biegu lub przedłużeniem terminu przedawnienia zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie organu współpracującego, mają ten sam skutek w Państwie organu wnioskującego, pod warunkiem że odpowiadający im skutek przewidziano w przepisach obowiązujących w Państwie organu wnioskującego.

Jeżeli zawieszenie, przerwanie biegu lub przedłużenie terminu przedawnienia nie jest możliwe na podstawie przepisów obowiązujących w Państwie organu współpracującego, wszelkie czynności mające na celu odzyskanie wierzytelności podjęte przez organ współpracujący lub w jego imieniu, stosownie do wniosku o udzielenie pomocy, które, jeżeli zostałyby wykonane przez organ wnioskujący lub w imieniu tego organu w jego własnym Państwie, skutkowałyby zawieszeniem, przerwaniem biegu lub przedłużeniem terminu przedawnienia zgodnie z przepisami tego Państwa, uznaje się, jeśli chodzi o ten skutek, za podjęte w Państwie organu wnioskującego.

Akapity pierwszy i drugi nie mają wpływu na prawo Państwa organu wnioskującego do zastosowania środków, które skutkują zawieszeniem, przerwaniem biegu lub przedłużeniem terminu przedawnienia zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym Państwie.

3. Organ wnioskujący i organ współpracujący informują się wzajemnie o wszelkich działaniach, które skutkują przerwaniem, zawieszeniem biegu lub przedłużeniem terminu przedawnienia wierzytelności będącej przedmiotem wniosku o podjęcie środków odzyskiwania wierzytelności lub zastosowanie środków zabezpieczających, lub środków, które mogą mieć ten skutek.

ARTYKUŁ PVAT.35

Koszty

1. Oprócz kwot, o których mowa w art. PVAT.28 ust. 5, organ współpracujący dąży do odzyskania od danych osób i zatrzymania kwoty kosztów poniesionych w związku z odzyskiwaniem wierzytelności zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi swojego Państwa. Państwa zrzekają się wszystkich wzajemnych roszczeń o zwrot kosztów wynikających z wszelkiej wzajemnej pomocy, której Państwa te udzielają sobie nawzajem na podstawie niniejszego Protokołu.
2. Jednakże w przypadku gdy odzyskanie wierzytelności stwarza szczególne problemy, wiąże się z bardzo wysokimi kosztami lub dotyczy przestępczości zorganizowanej, organ wnioskujący i organ współpracujący mogą uzgodnić zwrot kosztów odpowiedni dla danego przypadku.
3. Niezależnie od ust. 2 Państwo organu wnioskującego jest zobowiązane wobec Państwa organu współpracującego do zwrotu wszelkich kosztów i wyrównania wszelkich strat poniesionych w wyniku czynności uznanych za nieuzasadnione, ze względu na istotę wierzytelności albo ważność tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję lub środki zabezpieczające, wydanego przez organ wnioskujący.

ROZDZIAŁ 4

ZASADY OGÓLNE REGULUJĄCE WSZYSTKIE RODZAJE WNIOSKÓW
O UDZIELENIE POMOCY PRZY ODZYSKIWANIU WIERZYTELNOŚCI

ARTYKUŁ PVAT.36

Stosowanie języków

1. Wszystkie wnioski o udzielenie pomocy, standardowe formularze dotyczące powiadomienia i jednolite tytuły wykonawcze umożliwiające egzekucję w Państwie organu współpracującego przesyła się w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych Państwa organu współpracującego lub dokumentom tym towarzyszy tłumaczenie. Fakt, że niektóre elementy tych dokumentów zostały napisane w języku innym niż język urzędowy lub jeden z języków urzędowych tego Państwa, nie ma wpływu na ich ważność ani na ważność procedury, o ile ten inny język został uzgodniony między zainteresowanymi Państwami.
2. Dokumenty, które są przedmiotem wniosku o powiadomienie na podstawie art. PVAT.23, mogą zostać przesłane do organu współpracującego w języku urzędowym Państwa organu wnioskującego.
3. W przypadku gdy wnioskowi towarzyszą dokumenty inne niż te, o których mowa w ust. 1 i 2, organ współpracujący może, w razie konieczności, zwrócić się do organu wnioskującego o tłumaczenie takich dokumentów na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych Państwa organu współpracującego, lub też na jakikolwiek inny język uzgodniony między zainteresowanymi Państwami.

ARTYKUŁ PVAT.37

Dane statystyczne dotyczące odzyskiwania wierzytelności

1. Do dnia 30 czerwca każdego roku Strony przekazują Specjalnemu Komitetowi drogą elektroniczną dane statystyczne dotyczące stosowania niniejszego tytułu.
2. Treść i format danych statystycznych, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1, określa Specjalny Komitet.

ARTYKUŁ PVAT.38

Standardowe formularze i środki komunikacji dotyczące odzyskiwania należności

1. Wnioski o udzielenie informacji na podstawie art. PVAT.20 ust. 1, wnioski o powiadomienie na podstawie art. PVAT.23 ust. 1, wnioski o odzyskanie wierzytelności na podstawie art. PVAT.25 ust. 1 lub wnioski o zastosowanie środków zabezpieczających na podstawie art. PVAT.31 ust. 1 oraz dane statystyczne przekazywane na podstawie art. PVAT.37, przesyła się drogą elektroniczną z wykorzystaniem standardowego formularza, chyba że jest to niemożliwe z przyczyn technicznych. W miarę możliwości formularze te wykorzystuje się również do wszelkiej dalszej komunikacji związanej z wnioskiem.

Jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie organu współpracującego, dokument umożliwiający zastosowanie środków zabezpieczających w Państwie organu wnioskującego oraz inne dokumenty, o których mowa w art. PVAT.27 i art. PVAT.31, przesyła się również drogą elektroniczną, chyba że jest to niemożliwe z przyczyn technicznych.

W stosownych przypadkach standardowym formularzom mogą towarzyszyć sprawozdania, oświadczenia oraz wszelkie inne dokumenty, ich uwierzytelnione kopie lub wyciągi z nich, które również przesyła się drogą elektroniczną, chyba że jest to niemożliwe z przyczyn technicznych.

Standardowe formularze i komunikacja drogą elektroniczną mogą być również wykorzystywane do celów wymiany informacji na podstawie art. PVAT.21.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do informacji i dokumentów otrzymanych w wyniku obecności urzędników w urzędach administracyjnych w innym Państwie lub w wyniku udziału w postępowaniu administracyjnym w innym Państwie zgodnie z art. PVAT.22.

3. Jeżeli komunikacja nie odbywa się drogą elektroniczną lub z wykorzystaniem standardowych formularzy, nie wpływa to na ważność otrzymywanych informacji ani środków podejmowanych w ramach wykonywania wniosku o udzielenie pomocy.

4. Elektroniczna sieć łączności i standardowe formularze przyjęte na potrzeby wykonywania niniejszego Protokołu mogą być również wykorzystywane na potrzeby pomocy przy odzyskiwaniu innych wierzytelności niż te, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 lit. b), jeżeli taka pomoc przy odzyskiwaniu jest możliwa na podstawie innych dwustronnych lub wielostronnych prawnie wiążących instrumentów dotyczących współpracy administracyjnej między Państwami.

5. W oczekiwaniu na przyjęcie przez Specjalny Komitet decyzji, o których mowa w art. PVAT.39 ust. 2, właściwe organy korzystają z zasad określonych w załączniku do niniejszego Protokołu, w tym ze standardowych formularzy.

6. Państwo organu współpracującego stosuje swoją oficjalną walutę przy przekazywaniu odzyskanych kwot Państwu organu wnioskującego, chyba że zainteresowane Państwa uzgodniły inaczej.

TYTUŁ IV

WYKONYWANIE I STOSOWANIE

ARTYKUŁ PVAT.39

Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Administracyjnej
w dziedzinie VAT oraz Odzyskiwania Podatków i Cel

1. Specjalny Komitet:
 - a) przeprowadza regularne konsultacje; oraz
 - b) dokonuje przeglądu funkcjonowania i skuteczności niniejszego Protokołu przynajmniej co pięć lat.
2. Specjalny Komitet przyjmuje decyzje lub zalecenia, aby:
 - a) określić częstotliwość, praktyczne zasady oraz dokładne kategorie informacji podlegających automatycznej wymianie, o której mowa w art. PVAT.11;
 - b) dokonać przeglądu wyników automatycznej wymiany informacji w odniesieniu do każdej z kategorii określonych zgodnie z lit. a), tak aby zapewnić tego rodzaju wymianę jedynie w sytuacjach, gdy jest ona najskuteczniejszym sposobem wymiany informacji;
 - c) ustanowić nowe kategorie informacji podlegających wymianie na podstawie art. PVAT.11, gdyby automatyczna wymiana informacji była najskuteczniejszym sposobem współpracy;

- d) określić standardowe formularze do celów komunikacji zgodnie z art. PVAT.19 ust. 1 i art. PVAT.38 ust. 1;
- e) dokonać przeglądu dostępności, zbierania i przetwarzania danych statystycznych, o których mowa w art. PVAT.18 i PVAT.37, tak aby upewnić się, że obowiązki przewidziane w tych artykułach nie nakładają nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych na Strony;
- f) określić, jakie informacje należy przysyłać za pomocą sieci CCN/CSI lub innymi metodami;
- g) ustalić kwoty i sposoby wniesienia przez Zjednoczone Królestwo wkładu finansowego do budżetu ogólnego Unii w związku z kosztami, jakie będą wynikać z udziału Zjednoczonego Królestwa w europejskich systemach informatycznych, z uwzględnieniem decyzji, o których mowa w lit. d) i f);
- h) ustanowić przepisy wykonawcze w odniesieniu do praktycznych uzgodnień w zakresie organizacji kontaktów między centralnymi biurami łącznikowymi i łącznikowymi organami administracyjnymi, o których mowa w art. PVAT.4 ust. 2 i 3;
- i) określić praktyczne uzgodnienia między centralnymi biurami łącznikowymi dotyczące wykonywania art. PVAT.4 ust. 5;
- j) ustanowić przepisy wykonawcze do tytułu III, w tym w zakresie przeliczania kwot, które mają zostać odzyskane, oraz przekazywania odzyskanych kwot; oraz
- k) ustanowić procedurę dotyczącą zawarcia umowy o gwarantowanym poziomie usług, o której mowa w art. PVAT.5, a także zawrzeć umowę o gwarantowanym poziomie usług.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ PVAT.40

Wykonywanie wniosków w toku

1. W przypadku gdy wnioski o udzielenie informacji oraz o przeprowadzenie postępowań administracyjnych przesłane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 904/2010 w związku z transakcjami objętymi art. 99 ust. 1 umowy o wystąpieniu nie zostaną jeszcze zamknięte w ciągu czterech lat po zakończeniu okresu przejściowego, Państwo współpracujące zapewnia wykonanie tych wniosków zgodnie z zasadami niniejszego Protokołu.

2. W przypadku gdy wnioski o udzielenie pomocy dotyczące podatków i ceł objęte zakresem stosowania art. PVAT.2 niniejszego Protokołu przesłane zgodnie z dyrektywą 2010/24/UE w związku z wierzytelnościami, o których mowa w art. 100 ust. 1 umowy o wystąpieniu, nie zostaną zamknięte w ciągu pięciu lat po zakończeniu okresu przejściowego, Państwo współpracujące zapewnia wykonanie tych wniosków o udzielenie pomocy zgodnie z zasadami niniejszego Protokołu. Jednolity standardowy formularz dotyczący powiadomienia lub tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym ustanowiony zgodnie z przepisami, o których mowa w niniejszym ustępie, zachowuje ważność do celów takiego wykonania. Po upływie tego pięcioletniego okresu może zostać ustanowiony zmieniony jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym w związku z wierzytelnościami, w odniesieniu do których wystąpiono o pomoc przed tym terminem. W takim zmienionym jednolitym tytule wykonawczym podaje się podstawę prawną zastosowaną do pierwotnego wniosku o udzielenie pomocy.

ARTYKUŁ PVAT.41

Związek z innymi umowami lub porozumieniami

Niniejszy Protokół ma pierwszeństwo przed postanowieniami wszelkich dwustronnych lub wielostronnych umów lub porozumień w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie VAT lub pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności objętych niniejszym Protokołem, jakie zostały zawarte między państwami członkowskimi a Zjednoczonym Królestwem, w zakresie, w jakim ich postanowienia są niezgodne z postanowieniami niniejszego Protokołu.

ZAŁĄCZNIK

DO PROTOKOŁU W SPRAWIE WSPÓŁPRACY ADMINISTRACYJNEJ
I ZWALCZANIA OSZUSTW W DZIEDZINIE PODATKU OD WARTOŚCI DODANEJ
ORAZ W SPRAWIE WZAJEMNEJ POMOCY PRZY ODZYSKIWANIU
WIERZYTELNOŚCI DOTYCZĄCYCH PODATKÓW I CEŁ

SEKCJA 1

W oczekiwaniu na przyjęcie przez Specjalny Komitet decyzji, o których mowa w art. PVAT.39 ust. 2 niniejszego Protokołu, stosuje się następujące zasady i standardowe formularze.

SEKCJA 2

ORGANIZACJA KONTAKTÓW

2.1. Centralnymi biurami łącznikowymi, na których spoczywa główna odpowiedzialność za stosowanie tytułu II niniejszego Protokołu, aż do odwołania są:

- a) w przypadku Zjednoczonego Królestwa: urząd podatkowy i celny Jej Królewskiej Mości (Her Majesty's Revenue and Customs), centralne biuro łącznikowe Zjednoczonego Królestwa ds. VAT – UK VAT Central Liaison Office;
- b) w przypadku państw członkowskich: centralne biura łącznikowe wyznaczone do celów współpracy administracyjnej między państwami członkowskimi w dziedzinie VAT.

- 2.2. Centralnymi biurami łącznikowymi, na których spoczywa główna odpowiedzialność za stosowanie tytułu III niniejszego Protokołu, aż do odwołania są:
- a) w przypadku Zjednoczonego Królestwa: Urząd Skarbowy i Celny Jej Królewskiej Mości, Zarządzanie Długiem (Her Majesty's Revenue and Customs, Debt Management);
 - b) w przypadku państw członkowskich: centralne biura łącznikowe wyznaczone do celów pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności między państwami członkowskimi.

SEKCJA 3

WSPÓŁPRACA ADMINISTRACYJNA ORAZ ZWALCZANIE OSZUSTW W DZIEDZINIE PODATKU OD WARTOŚCI DODANEJ

3.1. Komunikacja

Przekazywanie informacji na podstawie tytułu II niniejszego Protokołu odbywa się, w zakresie, w jakim jest to możliwe, drogą elektroniczną oraz za pośrednictwem wspólnej sieci komunikacyjnej (CCN) pomiędzy odpowiednimi adresami skrzynek pocztowych Państw przeznaczonych do wymiany informacji w zakresie współpracy administracyjnej lub skrzynek pocztowych przeznaczonych do wymiany informacji w celu zwalczania oszustw w dziedzinie VAT.

3.2. Standardowy formularz

Do celów wymiany informacji na podstawie tytułu II niniejszego Protokołu Państwa stosują następujący wzór:

Standardowy formularz wniosków o udzielenie informacji, spontaniczną wymianę informacji oraz o udzielenie informacji zwrotnej między państwami członkowskimi UE a Zjednoczonym Królestwem na podstawie Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie VAT

Oznaczenie referencyjne wymiany informacji:

A) PODSTAWOWE INFORMACJE	
A1	
Państwo występujące z wnioskiem:	Państwo współpracujące:
Organ występujący z wnioskiem:	Organ współpracujący:
A2	
Urzędnik zajmujący się wnioskiem / wymianą informacji w organie występującym z wnioskiem:	Urzędnik zajmujący się wnioskiem / wymianą informacji w organie współpracującym:
Imię i nazwisko:	Imię i nazwisko:
E-mail:	E-mail:
Telefon:	Telefon:
Język:	Język:
A3	
Oznaczenie referencyjne krajowe organu występującego z wnioskiem:	Oznaczenie referencyjne krajowe organu współpracującego:
Miejsce zarezerwowane dla organu występującego z wnioskiem:	Miejsce zarezerwowane dla organu współpracującego:
A4	
Data przekazania wniosku / wymiany informacji:	Data przekazania odpowiedzi:

A5	
Liczba załączników do wniosku / wymiany informacji:	Liczba załączników do odpowiedzi:
A6	A7
○ Ogólny wniosek / wymiana informacji	☐ W imieniu organu współpracującego nie będę w stanie udzielić odpowiedzi w następujących terminach:
○ Wniosek o udzielenie informacji	○ 3 miesiące
○ Spontaniczna wymiana informacji	○ 1 miesiąc w przypadku informacji, które są już w moim posiadaniu
☐ Wnosi się o informację zwrotną dotyczącą spontanicznej wymiany informacji	Powód opóźnienia:
○ Wniosek o udzielenie informacji / spontaniczną wymianę informacji w związku ze zwalczaniem oszustw	
○ Wniosek o udzielenie informacji	
○ Oszustwo typu „znikający podmiot gospodarczy” – Kontrola rejestracji / Działalność gospodarcza	
○ Spontaniczne udzielenie informacji	
☐ Wnosi się o informację zwrotną dotyczącą spontanicznego dostarczenia informacji	
	☐ Spodziewany czas odpowiedzi:
	☐ Organ współpracujący Państwa zezwala na przekazanie informacji innemu państwu (art. PVAT.6 ust. 6 Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł)
	☐ Wnosi się o informację zwrotną dotyczącą odpowiedzi

Zgodnie z art. PVAT.6 ust. 4 Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel Państwo udzielające informacji, na podstawie uzasadnionego wniosku, zezwala na ich wykorzystanie do celów innych niż cele, o których mowa w art. PVAT.2 ust. 1 tego Protokołu.

B) WNIOSEK O UDZIELENIE INFORMACJI OGÓLNYCH

Organ występujący z wnioskiem	Organ współpracujący	Organ współpracujący ¹
B1 numer identyfikacyjny VAT (w razie jego braku, numer identyfikacji podatkowej) Numer VAT:	B1 numer identyfikacyjny VAT (w razie jego braku, numer identyfikacji podatkowej) ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić Numer VAT:	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam Numer VAT:
☐ numer VAT niedostępny	☐ numer VAT niedostępny	☐ numer VAT niedostępny
Numer identyfikacji podatkowej:	Numer identyfikacji podatkowej:	Numer identyfikacji podatkowej:
B2 Imię i nazwisko:	B2 Imię i nazwisko: ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam Imię i nazwisko:
B3 Nazwa handlowa	B3 Nazwa handlowa: ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam Nazwa handlowa:

¹ W trzeciej kolumnie organ współpracujący wpisuje informacje, o które zwrócił się organ występujący z wnioskiem (pole „proszę wypełnić” zaznaczone w drugiej kolumnie), albo potwierdza prawdziwość informacji przekazanych przez organ występujący z wnioskiem (pole „proszę potwierdzić” zaznaczone oraz informacje zawarte w drugiej kolumnie).

B4 Adres	B4 Adres ○ Proszę wypełnić ○ Proszę potwierdzić	○ Potwierdzam ○ Nie potwierdzam Adres:
B5 następujące daty w formacie (RRRR/MM/DD):	B5 następujące daty w formacie (RRRR/MM/DD): ○ Proszę wypełnić ○ Proszę potwierdzić	○ Potwierdzam ○ Nie potwierdzam
a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej
b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej
c) zarejestrowanie	c) zarejestrowanie	c) zarejestrowanie
B6 Data rozpoczęcia działalności	B6 Data rozpoczęcia działalności ○ Proszę wypełnić ○ Proszę potwierdzić Data rozpoczęcia działalności	○ Potwierdzam ○ Nie potwierdzam Data rozpoczęcia działalności

B7 Data zaprzestania działalności	B7 Data zaprzestania działalności ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić Data zaprzestania działalności	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam Data zaprzestania działalności
B8 Imiona i nazwiska kierowników/dyrektorów	B8 Imiona i nazwiska kierowników/dyrektorów ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam
B9 Imiona i nazwiska właścicieli, współpracowników, wspólników, pełnomocników, zainteresowanych stron lub osób posiadających inne prawa w przedsiębiorstwie	B9 Imiona i nazwiska właścicieli, współpracowników, wspólników, pełnomocników, zainteresowanych stron lub osób posiadających inne prawa w przedsiębiorstwie ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam
B10 Charakter działalności	B10 Charakter działalności ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam
a) Status prawny przedsiębiorstwa	a) Status prawny przedsiębiorstwa	a) Status prawny przedsiębiorstwa
b) Rzeczywista działalność podstawowa ¹	b) Rzeczywista działalność podstawowa	b) Rzeczywista działalność podstawowa

¹ Rzeczywista działalność podstawowa oznacza rzeczywistą główną działalność prowadzoną przez przedsiębiorstwo (w przeciwieństwie do innej ewentualnie deklarowanej).

B11 Charakter transakcji	Charakter transakcji B11 Towary/usługi, których dotyczyła ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	Charakter transakcji B11 Towary/usługi, których dotyczyła ☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam
Okres i kwota będące przedmiotem wniosku o udzielenie informacji / wymianę informacji B12 Dostawa towarów z jednego kraju do drugiego		
Od	Okres	Okres
Do	Kwota	Kwota
Źródła: ☐ System wymiany informacji o VAT (VIES) ☐ Inne		
B13 Świadczenie usług z jednego kraju do drugiego		
Od	Okres	Okres
Do	Kwota	Kwota
Źródła: ☐ VIES ☐ Inne		

C) INFORMACJE DODATKOWE
Rejestracja
☐ C1 Podatnik w Państwie współpracującym (□) / podatnik w Państwie występującym z wnioskiem (□) obecnie nie jest zidentyfikowany do celów VAT.   Zgodnie z VIES lub innymi źródłami dostawy realizowano po dniu zaprzestania działalności. Proszę wyjaśnić.   ☐ C2 Podatnik w Państwie współpracującym (□) / podatnik w Państwie występującym z wnioskiem (□) nie jest zidentyfikowany do celów VAT.   Zgodnie z VIES lub innymi źródłami dostawy realizowano przed dniem rejestracji. Proszę wyjaśnić.
Transakcje dotyczące towarów/usług
Towary
☐ C3 Zgodnie z VIES lub innymi źródłami podatnik w Państwie współpracującym realizował dostawy towarów, ale podatnik w Państwie występującym z wnioskiem: ☐ nie zadeklarował zakupu towarów;☐ zaprzecza, że otrzymał towary;☐ zadeklarował zakup na inną kwotę, a zadeklarowana kwota to: Proszę zbadać i wyjaśnić. ☐ Załączam kopie dokumentów będących w moim posiadaniu.   ☐ C4 Zakup zadeklarowany przez podatnika w Państwie występującym z wnioskiem nie odpowiada informacjom z VIES lub innych źródeł. Proszę zbadać i wyjaśnić.   ☐ C5 Proszę podać adresy dostaw towarów.

Adresy:
☐ C6 Podatnik w Państwie występującym z wnioskiem twierdzi, że dokonał dostawy na rzecz osoby w państwie współpracującym. Proszę potwierdzić, że towary zostały otrzymane i czy zostały: ☐ uwzględnione: ☐ Tak ☐ Nie   ☐ zadeklarowane/zapłacone przez podatnika w Państwie współpracującym ☐ Tak ☐ Nie   Nazwa lub numer identyfikacyjny VAT podatnika w Państwie współpracującym.
Wcześniejszy/dalszy przepływ towarów   ☐ C7 Od kogo zostały zakupione towary? Proszę podać imiona i nazwiska lub nazwy, nazwy handlowe i numery VAT w polu C41.   ☐ C8 Komu sprzedano towary? Proszę podać imiona i nazwiska lub nazwy, nazwy handlowe i numery VAT w polu C41.
Usługi   ☐ C9 Zgodnie z VIES lub innymi źródłami podatnik w Państwie współpracującym świadczył usługi opodatkowane w Państwie występującym z wnioskiem, ale podatnik w Państwie występującym z wnioskiem: ☐ nie zadeklarował usługi;☐ zaprzecza otrzymaniu usługi;☐ zadeklarował otrzymanie usługi na inną kwotę, a zadeklarowana kwota to: Proszę zbadać i wyjaśnić. ☐ Załączam kopie dokumentów będących w moim posiadaniu.   ☐ C10 Zakup zadeklarowany przez podatnika w Państwie występującym z wnioskiem nie odpowiada informacjom z VIES lub innych źródeł. Proszę zbadać i wyjaśnić.   ☐ C11 Proszę podać adresy świadczenia usług.

Adresy:
☐ C12 Podatnik w Państwie występującym z wnioskiem twierdzi, że dokonał świadczenia usług na rzecz osoby w Państwie współpracującym. Proszę potwierdzić, że usługi były świadczone i czy zostały: ☐ uwzględnione: ☐ Tak ☐ Nie ☐ zadeklarowane/zapłacone przez podatnika w Państwie współpracującym ☐ Tak ☐ Nie Nazwa lub numer identyfikacyjny VAT podatnika w Państwie współpracującym.
Transport towarów
☐ C13 Proszę podać imię i nazwisko lub nazwę / numer identyfikacyjny VAT oraz adres przewoźnika.
Imię i nazwisko lub nazwa lub numer identyfikacyjny VAT oraz adres:
☐ C14 Kto zamówił i opłacił transport towarów?
Imię i nazwisko lub nazwa lub numer identyfikacyjny VAT oraz adres:
☐ C15 Kto jest właścicielem wykorzystywanego środka transportu?
Imię i nazwisko lub nazwa lub numer identyfikacyjny VAT oraz adres:
Faktury
☐ C16 Proszę podać zafakturowaną kwotę i walutę.

Płatność   ☐ C17 Proszę podać zapłaconą kwotę i walutę.
☐ C18 Proszę podać imię i nazwisko lub nazwę posiadacza rachunku bankowego oraz numer rachunku, z którego lub na który dokonano płatności.
Od: Imię i nazwisko lub nazwa posiadacza rachunku: Numer IBAN lub numer rachunku: Bank: Do: Imię i nazwisko lub nazwa posiadacza rachunku: Numer IBAN lub numer rachunku: Bank:
☐ C19 Proszę podać następujące dane, w przypadku gdy płatności dokonano gotówką: ☐ Kto przekazał pieniądze, komu, gdzie i kiedy?   ☐ Jaki dokument (paragon itp.) został wydany jako potwierdzenie dokonania płatności?   ☐ C20 Czy istnieją dowody płatności dokonywanych przez osoby trzecie? Jeśli tak, proszę podać dodatkowe informacje w polu C41 ☐ Tak ☐ Nie
Składanie zamówienia   ☐ C21 Proszę podać wszystkie dostępne dane dotyczące osoby składającej zamówienie, sposobu złożenia zamówienia oraz sposobu nawiązania kontaktu pomiędzy dostawcą a klientem.

Towary objęte procedurami szczególnymi

Proszę zaznaczyć odpowiednie pole i wpisać swoje pytanie w polu C40

- C22 Transakcje trójstronne.
- C23 Procedura marży.
- C24 Sprzedaż towarów na odległość
 - objętych procedurą unijną
 - objętych procedurą importu
- C25 Nowe środki transportu sprzedawane osobom niebędącym podatnikami.
- C26 Zwolnienie w ramach procedury celnej 42XX / 63XX.
- C27 Gaz i energia elektryczna.
- C28 Procedura magazynu konsygnacyjnego
- C29 Inne:

Usługi objęte przepisami szczególnymi

Proszę zaznaczyć odpowiednie pole i wpisać swoje pytanie w polu C40

- C30 Świadczenie usług przez pośrednika.
- C31 Świadczenie usług związanych z nieruchomościami.
- C32 Świadczenie usług związanych z przewozem osób.
- C33 Świadczenie usług związanych z transportem towarów.
- C34 Świadczenie usług związanych z działalnością kulturalną, artystyczną, sportową, naukową, edukacyjną, rozrywkową i podobną, usług pomocniczych do usług transportu, wycena rzeczowego majątku ruchomego i prace na majątku tego rodzaju.
- C35 Świadczenie usług restauracyjnych i cateringowych, innych niż przewidziane w C37.
- C36 Świadczenie usług związanych z transportem najemnym.
- C37 Świadczenie usług restauracyjnych i cateringowych przeznaczonych do konsumpcji na pokładach statków, statków powietrznych lub pociągów.
- C38 Świadczenie usług
 - objętych procedurą nieunijną
 - objętych procedurą unijną
- C39 Usługi, do których stosuje się zasady faktycznego użytkowania i wykorzystania.
- C40 Podstawowe informacje i dalsze pytania

C41 Pole tekstowe do odpowiedzi na pytania otwarte		
D) WNIOSEK O PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW		
Proszę przekazać kopie następujących dokumentów (w stosownych przypadkach zob. kwota i okres w części B12 i B13)		
☐ D1 Faktury	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D2 Umowy	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D3 Zamówienia	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D4 Dowody zapłaty	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D5 Dokumentacja transportu	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D6 Księga wierzyciela dla podatnika w Państwie współpracującym	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D7 Księga dłużnika dla podatnika w Państwie współpracującym	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D8 Rejestry dotyczące magazynu konsygnacyjnego Od _____ Do _____	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D9 Dane dotyczące punktów kompleksowej obsługi / punktów kompleksowej obsługi importu Od _____ Do _____	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D10 Wyciągi z rachunku bankowego Od _____ Do _____	☐ Przekazane	☐ Niedostępne
☐ D11 Inne	☐ Przekazane	☐ Niedostępne

E) SPONTANICZNE DOSTARCZANIE INFORMACJI (OGÓLNE)

- E1 Z ewidencji podatnika w Państwie wysyłającym wynika, że powinien on być zarejestrowany w Państwie otrzymującym.
- E2 Według ewidencji podatnika w Państwie wysyłającym towary/ usługi zostały im dostarczone przez podatnika w Państwie otrzymującym, ale brak dostępnych informacji za pośrednictwem VIES/Customs lub innych źródeł danych.
- E3 Według ewidencji podatnika w Państwie wysyłającym, VAT należy zapłacić od towarów dostarczonych do Państwa otrzymującego, ale żadne dane nie zostały wprowadzone do systemu VIES/Customs ani do innych źródeł danych.
- E4 Zgodnie z VIES/Customs lub innymi źródłami danych podatek w Państwie otrzymującym świadczył usługi na rzecz podatnika w Państwie wysyłającym, ale ten drugi podatek:
 - nie zadeklarował zakupu towarów / odbioru usług;
 - zaprzecza zakupowi towarów / odbioru usług.
- E5 Według ewidencji podatnika w Państwie wysyłającym, VAT należy zapłacić od usług świadczonych w Państwie otrzymującym.
- E6 Informacje podstawowe i dodatkowe:
- E7 Załączam kopie dokumentów będących w moim posiadaniu.

F) OSZUSTWO TYPU „ZNIKAJĄCY PODMIOT GOSPODARCZY: KONTROLA REJESTRACYJNA / DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA		
(A) Identyfikacja przedsiębiorstwa		
Organ występujący z wnioskiem	Organ współpracujący	Organ współpracujący ¹
F1 numer identyfikacyjny VAT (w razie jego braku, numer identyfikacji podatkowej) Numer VAT:	F1 numer identyfikacyjny VAT (w razie jego braku, numer identyfikacji podatkowej) ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić Numer VAT:	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam Numer VAT:
☐ numer VAT niedostępny	☐ numer VAT niedostępny	☐ numer VAT niedostępny
Numer identyfikacji podatkowej:	Numer identyfikacji podatkowej:	Numer identyfikacji podatkowej:
F2 Imię i nazwisko lub nazwa:	F2 Imię i nazwisko lub nazwa: ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Potwierdzam ☐ Nie potwierdzam Imię i nazwisko:
F3 Adres	F3 Adres ☐ Proszę wypełnić ☐ Proszę potwierdzić	☐ Proszę potwierdzić ☐ Nie potwierdzam Adres:

¹ W trzeciej kolumnie organ współpracujący wpisuje informacje, o które zwrócił się organ występujący z wnioskiem (pole „proszę wypełnić” zaznaczone w drugiej kolumnie) albo potwierdza prawdziwość informacji przekazanych przez organ występujący z wnioskiem (pole „proszę potwierdzić” zaznaczone oraz informacje zawarte w drugiej kolumnie).

F4 Następujące daty w formacie (RRRR/MM/DD):	F4 Następujące daty w formacie (RRRR/MM/DD): ○ Proszę wypełnić ○ Proszę potwierdzić	○ Potwierdzam ○ Nie potwierdzam
a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej
b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej
c) zarejestrowanie	c) zarejestrowanie	c) zarejestrowanie
F5 Właściciele, współpracownicy, wspólnicy, pełnomocnicy, zainteresowane strony lub osoby posiadające inne prawa w przedsiębiorstwie	F5 Właściciele, współpracownicy, wspólnicy, pełnomocnicy, zainteresowane strony lub osoby posiadające inne prawa w przedsiębiorstwie ○ Proszę wypełnić ○ Proszę potwierdzić	○ Potwierdzam ○ Nie potwierdzam
a) Imię i nazwisko	a) Imię i nazwisko	a) Imię i nazwisko
b) Adres	b) Adres	b) Adres
c) Data urodzenia	c) Data urodzenia	c) Data urodzenia
d) Obywatelstwo	d) Obywatelstwo	d) Obywatelstwo
F6 Kierownicy/dyrektorzy	F6 Kierownicy/dyrektorzy ○ Proszę wypełnić ○ Proszę potwierdzić	○ Potwierdzam ○ Nie potwierdzam
a) Imię i nazwisko	a) Imię i nazwisko	a) Imię i nazwisko

b) Adres	b) Adres	b) Adres
c) Data urodzenia	c) Data urodzenia	c) Data urodzenia
d) Obywatelstwo	d) Obywatelstwo	d) Obywatelstwo
B) Informacje, których dotyczy wniosek		
☐ F7 Czy osoby, o których mowa w F5 i F6 (z datą urodzenia, jeżeli jest znana), znajdują się w którejkolwiek z Państwa baz danych?	☐ Tak ☐ Nie	
☐ F8 Czy osoby, o których mowa w F5 i F6, są wpisane do finansowego rejestru karnego?	☐ Informacje te nie mogą być podane ze względów prawnych. ☐ Tak ☐ Nie	
☐ F9 Czy osoby, o których mowa w F5 i F6 w przeszłości uczestniczyły w oszustwie typu „znikający podmiot gospodarczy” lub oszustwie innego typu?	☐ Informacje te nie mogą być podane ze względów prawnych. ☐ Tak ☐ Nie	
☐ F10 Czy osoby, o których mowa w F5 i F6, zamieszkują pod podanym adresem lub mają z nim związek?	☐ Tak ☐ Nie	
☐ F11 Czy podany adres jest adresem zamieszkania / przedsiębiorstwa / tymczasowego zamieszkania / księgowego / innym?	☐ Tak ☐ Nie	
☐ F12 Jaki jest charakter działalności gospodarczej?		
☐ F13 Czy przedsiębiorstwo jest podejrzane o nieprzestrzeganie przepisów prawa podatkowego?	☐ Tak ☐ Nie	

☐ F14 Jaki jest powód unieważnienia numeru VAT?	
☐ F15 Proszę poinformować o wszelkich powiązanych przedsiębiorstwach ¹ , w tym o ich numerach identyfikacyjnych VAT oraz o wszelkich opiniach dotyczących ich wiarygodności.	
☐ F16 Proszę podać szczegóły dotyczące znanych rachunków bankowych przedsiębiorstwa w Państwie współpracującym oraz wszelkich powiązanych z nim przedsiębiorstw.	
☐ F17 Proszę podać dane z informacji podsumowujących lub ze zgłoszeń celnych dotyczących dostaw / zakupów towarów / usług za rok (lata):	
☐ F18 Proszę podać informacje z deklaracji VAT / dotyczące płatności za rok (lata):	
☐ F19 Wszelkie dodatkowe uwagi:	
G) SPONTANICZNE DOSTARCZENIE INFORMACJI (OSZUSTWO TYPU „ZNIKAJĄCY PODMIOT GOSPODARCZY”):	
Organ udzielający informacji	Organ otrzymujący informacje
Identyfikacja przedsiębiorstwa G1 numer identyfikacyjny VAT (w razie jego braku, numer identyfikacji podatkowej)	Identyfikacja przedsiębiorstwa G1 numer identyfikacyjny VAT (w razie jego braku, numer identyfikacji podatkowej)
Numer VAT:	Numer VAT:
☐ numer VAT niedostępny	☐ numer VAT niedostępny
Numer identyfikacji podatkowej:	Numer identyfikacji podatkowej:

¹ Jest to każde przedsiębiorstwo mające wspólnych dyrektorów lub inne powiązania prawne, gospodarcze lub finansowe z przedsiębiorstwem, o którym mowa w pozycji A.

G2 Imię i nazwisko lub nazwa:	G2 Imię i nazwisko lub nazwa:
G3 Adres	G3 Adres
G4 następujące daty w formacie (RRRR/MM/DD):	G4 następujące daty w formacie (RRRR/MM/DD):
a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	a) wydanie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej
b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej	b) unieważnienie numeru VAT / numeru identyfikacji podatkowej
c) zarejestrowanie	c) zarejestrowanie
G5 Właściciele, współpracownicy, wspólnicy, pełnomocnicy, zainteresowane strony lub osoby posiadające inne prawa w przedsiębiorstwie	G5 Właściciele, współpracownicy, wspólnicy, pełnomocnicy, zainteresowane strony lub osoby posiadające inne prawa w przedsiębiorstwie
a) Imię i nazwisko	a) Imię i nazwisko
b) Adres	b) Adres
c) Data urodzenia	c) Data urodzenia
d) Obywatelstwo	d) Obywatelstwo
G6 Kierownicy/dyrektorzy	G6 Kierownicy/dyrektorzy
a) Imię i nazwisko	a) Imię i nazwisko

b) Adres	b) Adres
c) Data urodzenia	c) Data urodzenia
d) Obywatelstwo	d) Obywatelstwo
Wszelkie dodatkowe uwagi	
H) INFORMACJE ZWROTNE ¹	
Wyniki związane z przekazanymi informacjami:	
1) Przekazane informacje:	
☐ Skutkowało ustaleniem dodatkowego wymiaru VAT lub innych podatków. Proszę podać szczegółowe informacje dotyczące rodzaju i kwoty ustalonego wymiaru podatku:	
Rodzaj podatku:	
Dodatkowy wymiar:	
Kara:	
☐ Skutkowało rejestracją VAT.	
☐ Skutkowało wyrejestrowaniem z VAT.	
☐ Skutkowało unieważnieniem numeru VAT w VIES lub w bazie danych podatników zarejestrowanych do celów VAT.	
☐ Skutkowało korektą deklaracji VAT.	

¹ Do przekazania przez właściwy organ, który otrzymuje informacje.

- Skutkowała zbadaniem dokumentów.
- Doprowadziła do wszczęcia nowej procedury audytu lub została uwzględniona w trwającym audycie.
- Skutkowała wszczęciem postępowania w sprawie oszustwa.
- Skutkowała wnioskiem o udzielenie informacji.
- Doprowadziła do obecności w urzędzie administracyjnym lub uczestnictwa w postępowaniu administracyjnym.
- Doprowadziła do kontroli wielostronnej.
- Skutkowała podjęciem innych działań:

- Nie skutkowała podjęciem jakichkolwiek istotnych działań.

2) Inne uwagi:

Data przekazania:

SEKCJA 4

POMOC PRZY ODZYSKIWANIU WIERZYTELNOŚCI

ARTYKUŁ 4.1

Komunikacja

Wniosek przesłany drogą elektroniczną w celu stosowania tytułu III niniejszego Protokołu przesyła się między skrzynkami pocztowymi CCN skonfigurowanymi dla rodzaju podatku lub cła, którego dotyczy wniosek, chyba że centralne biura łącznikowe Państwa wnioskującego i Państwa współpracującego zgadzają się na używanie jednej ze skrzynek pocztowych na potrzeby wniosków dotyczących różnych rodzajów podatków lub ceł.

Jeżeli jednak wniosek o powiadomienie o dokumentach dotyczy więcej niż jednego rodzaju podatku lub cła, organ wnioskujący przesyła ten wniosek na skrzynkę pocztową skonfigurowaną dla co najmniej jednego z rodzajów wierzytelności, o których mowa w dokumentach będących przedmiotem powiadomienia.

ARTYKUŁ 4.2

Przepisy wykonawcze dotyczące jednolitego tytułu wykonawczego
umożliwiającego egzekucję w Państwie współpracującym

1. Kary administracyjne, grzywny, opłaty i dopłaty administracyjne oraz odsetki i koszty, o których mowa w art. PVAT.1 ust. 2 lit. b) niniejszego Protokołu, i które zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie wnioskującym mogą być należne od daty pierwotnego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję do daty przed dniem, w którym przesłano wniosek o odzyskanie wierzytelności, mogą być dodane do jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie współpracującym.
2. Jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym może zostać wydany w odniesieniu do większej liczby wierzytelności i większej liczby osób, zgodnie z pierwotnym tytułem wykonawczym lub pierwotnymi tytułami wykonawczymi umożliwiającymi egzekucję w Państwie wnioskującym.
3. Jeżeli pierwotne tytuły wykonawcze umożliwiające egzekucję większej liczby wierzytelności w Państwie wnioskującym zostały już zastąpione globalnym tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję tych wszystkich wierzytelności w tym Państwie, jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym może opierać się na pierwotnych tytułach wykonawczych umożliwiających egzekucję w Państwie wnioskującym lub na tym globalnym tytule wykonawczym zawierającym te pierwotne instrumenty w Państwie wnioskującym.
4. W przypadku gdy pierwotny tytuł wykonawczy, o którym mowa w ust. 2, lub globalny tytuł, o którym mowa w ust. 3, obejmuje większą liczbę wierzytelności, z których co najmniej jedna została już pobrana lub odzyskana, jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym odnosi się jedynie do tych wierzytelności, w odniesieniu do których wnioskuje się o pomoc w ich odzyskaniu.

5. W przypadku gdy pierwotny tytuł wykonawczy, o którym mowa w ust. 2, lub globalny tytuł, o którym mowa w ust. 3, obejmuje większą liczbę wierzytelności, organ wnioskujący może sporządzić wykaz tych wierzytelności w różnych jednolitych tytułach wykonawczych umożliwiających egzekucję w Państwie współpracującym zgodnie z podziałem kompetencji według rodzajów podatku odpowiednich biur w Państwie współpracującym odpowiedzialnych za odzyskiwanie wierzytelności.
6. Jeżeli wniosek nie może zostać przesłany przez sieć CCN i jest przesyłany pocztą, jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym podpisuje należycie upoważniony urzędnik organu wnioskującego.

ARTYKUŁ 4.3

Przeliczanie kwot, które mają zostać odzyskane

1. Organ wnioskujący podaje kwotę wierzytelności do odzyskania w walucie Państwa wnioskującego oraz w walucie Państwa współpracującego.
2. W przypadku wniosków wysyłanych do Zjednoczonego Królestwa kursem wymiany, który należy zastosować do celów pomocy w zakresie odzyskiwania wierzytelności, jest kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny w dniu poprzedzającym dzień wysłania wniosku. Jeżeli taki kurs wymiany nie jest dostępny w tym dniu, zastosowanym kursem wymiany jest ostatni kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny przed dniem wysłania wniosku.

W przypadku wniosków wysyłanych do państwa członkowskiego kursem wymiany, który należy zastosować do celów pomocy w zakresie odzyskiwania wierzytelności, jest kurs wymiany opublikowany przez Bank Anglii w dniu poprzedzającym dzień wysłania wniosku. Jeżeli taki kurs wymiany nie jest dostępny w tym dniu, zastosowanym kursem wymiany jest ostatni kurs wymiany opublikowany przez Bank Anglii przed dniem wysłania wniosku.

3. W celu przeliczenia kwoty wierzytelności będącej wynikiem zmiany, o której mowa w art. PVAT.30 ust. 2 niniejszego Protokołu, na walutę Państwa organu współpracującego, organ wnioskujący stosuje kurs wymiany zastosowany w jego pierwotnym wniosku.

ARTYKUŁ 4.4

Przekazanie odzyskanych kwot

1. Przekazanie odzyskanych kwot następuje w terminie dwóch miesięcy od dnia zakończenia procedury odzyskiwania wierzytelności, o ile Państwa nie uzgodniły inaczej.
2. Jeżeli jednak środki odzyskiwania wierzytelności podjęte przez organ współpracujący zostają zaskarżone z powodu, który nie jest objęty zakresem odpowiedzialności Państwa wnioskującego, organ współpracujący może wstrzymać się z przekazaniem jakichkolwiek kwot odzyskanych w związku z wierzytelnością Państwa wnioskującego do czasu rozstrzygnięcia sporu, jeżeli spełnione są równocześnie następujące warunki:
 - a) organ współpracujący uważa, że wynik zaskarżenia będzie prawdopodobnie korzystny dla danej strony; oraz

- b) organ wnioskujący nie zadeklarował, że dokona zwrotu kwot już przekazanych, jeżeli wynik zaskarżenia będzie korzystny dla danej strony.
3. Jeżeli organ wnioskujący oświadczył, że dokona zwrotu zgodnie z ust.2 lit. b), zwraca on odzyskane kwoty przekazane już przez organ współpracujący w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku o zwrot. Wszelkie inne należne odszkodowania pokrywa w tym przypadku wyłącznie organ współpracujący.

ARTYKUŁ 4.5

Zwrot odzyskanych kwot

Organ współpracujący powiadamia organ wnioskujący o wszelkich działaniach podjętych w państwie współpracującym dotyczących zwrotu odzyskanych kwot lub odszkodowania w związku z odzyskaniem zakwestionowanych wierzytelności natychmiast po uzyskaniu przez organ współpracujący informacji o takim działaniu.

W zakresie, w jakim jest to możliwe, organ współpracujący angażuje organ wnioskujący w procedury ustalania kwoty do zwrotu i należnego odszkodowania. Po otrzymaniu uzasadnionego wniosku organu współpracującego organ wnioskujący przekazuje zwrócone kwoty i wypłacone odszkodowanie w terminie dwóch miesięcy od otrzymania tego wniosku.

ARTYKUŁ 4.6

Standardowe formularze

1. Państwa stosują formularz ustalony zgodnie z wzorem A jako jednolity formularz powiadomienia towarzyszący wnioskowi o powiadomienie, o którym mowa w art. PVAT.23 niniejszego Protokołu.
2. W przypadku jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie współpracującym, o którym mowa w art. PVAT.27 niniejszego Protokołu, towarzyszącego wnioskowi o odzyskanie wierzytelności lub wnioskowi o zastosowanie środków zabezpieczających, lub zmienionego jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w Państwie współpracującym, o którym mowa w art. PVAT.30 ust. 2 niniejszego Protokołu, Państwa stosują formularz ustalony zgodnie z wzorem B.
3. Państwa stosują formularz ustalony zgodnie z wzorem C w przypadku wniosku o udzielenie informacji, o którym mowa w art. PVAT.20 niniejszego Protokołu.
4. Państwa stosują formularz ustalony zgodnie z wzorem D w przypadku wniosku o powiadomienie, o którym mowa w art. PVAT.23 niniejszego Protokołu.
5. Państwa stosują formularz ustalony zgodnie z wzorem E w przypadku wniosku o odzyskanie wierzytelności lub wniosku o zastosowanie środków zabezpieczających, o których mowa w art. PVAT.25 i art. PVAT.31 niniejszego Protokołu.

6. W przypadku przesyłania formularzy drogą elektroniczną ich struktura i układ mogą być dostosowane do wymogów i możliwości systemu łączności elektronicznej, pod warunkiem że zestaw danych i informacji w nich zawartych nie ulegnie zasadniczym zmianom w porównaniu ze wzorami przedstawionymi poniżej.

Wzór A

Jednolity formularz powiadomienia zawierający informacje
dotyczące dokumentu(-ów) będącego(-ych) przedmiotem powiadomienia

(przekazywany adresatowi powiadomienia)⁽¹⁾

Niniejszy dokument towarzyszy dokumentowi(-om), o którym(-ych) niniejszym powiadamia właściwy organ następującego Państwa: [nazwa Państwa współpracującego].

Niniejsze powiadomienie dotyczy dokumentów właściwych organów następującego Państwa: [nazwa Państwa wnioskującego], które zwróciły się o pomoc przy powiadomieniu zgodnie z art. PVAT.23 Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem.

A. ADRESAT POWIADOMIENIA

- *Imię i nazwisko lub nazwa*
- *Adres (znany lub domniemany)*
- *Inne dane istotne do celów zidentyfikowania adresata*

B. CEL POWIADOMIENIA

Niniejsze powiadomienie ma na celu:

- poinformowanie adresata o dokumencie (dokumentach), do którego(-ych) dołączony jest niniejszy dokument*
- przerwanie biegu terminu przedawnienia w odniesieniu do wierzytelności wymienionej(-ych) w dokumencie (dokumentach) będącym(-ych) przedmiotem powiadomienia*
- potwierdzenie adresatowi jego/jej zobowiązania do zapłaty kwot wymienionych w pkt D.*

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku niedokonania płatności organy mogą zastosować środki egzekucyjne lub zabezpieczające w celu zapewnienia odzyskania wierzytelności. Może to spowodować powstanie dodatkowych kosztów dla adresata.

Jest Pan/i adresatem niniejszego powiadomienia, ponieważ uważa się, że jest Pan/i:

- dłużnikiem głównym*
- dłużnikiem solidarnym*
- osobą inną niż dłużnik (solidarny), odpowiedzialną za zapłatę podatków, cel i innych obciążeń, lub odpowiedzialną za inne wierzytelności związane z tymi podatkami, celami i innymi obciążeniami zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie wnioskującym*
- osobą inną niż dłużnik (solidarny) będącą w posiadaniu aktywów należących do dłużnika (solidarnego) lub innej odpowiedzialnej osoby, lub mającą w stosunku do nich dług*
- stroną trzecią, której mogą dotyczyć środki egzekucyjne podjęte w stosunku do innych osób*

(Poniższą informację podaje się, jeżeli adresat powiadomienia jest osobą inną niż dłużnik (solidarny), będącą w posiadaniu aktywów należących do dłużnika (solidarnego) lub innej odpowiedzialnej osoby, lub mającą w stosunku do nich dług, lub stroną trzecią, której mogą dotyczyć środki egzekucyjne podjęte w stosunku do innych osób:

Dokumenty będące przedmiotem powiadomienia dotyczą wierzytelności związanych z podatkami i należnościami, za które odpowiedzialna(-e) jest (są) następująca(-e) osoba(-y) jako:

- dłużnik główny: [imię i nazwisko lub nazwa oraz adres (znany lub domniemany)]*
- dłużnik solidarny: [imię i nazwisko lub nazwa oraz adres (znany lub domniemany)]*
- osoba inna niż dłużnik (solidarny), odpowiedzialna za zapłatę podatków, cel i innych obciążeń, lub odpowiedzialna za inne wierzytelności związane z tymi podatkami, cłami i innymi obciążeniami zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie wnioskującym: [imię i nazwisko lub nazwa oraz adres (znany lub domniemany)]*

Organ wnioskujący Państwa wnioskującego [nazwa Państwa wnioskującego] zwrócił się do właściwych organów Państwa współpracującego [nazwa Państwa współpracującego] o dokonanie niniejszego powiadomienia przed dniem [data]. Należy zwrócić uwagę, że niniejsza data nie odnosi się konkretnie do jakiegokolwiek terminu przedawnienia.

C. URZĄD(URZĘDY) ODPOWIEDZIALNY(-E) ZA DOKUMENT(-Y) BĘDĄCY(-E) PRZEDMIOTEM POWIADOMIENIA

Urząd odpowiedzialny w odniesieniu do dołączonego(-ych) dokumentu(-ów):

- Nazwa:
- Adres:
- Inne dane kontaktowe:
- Język(i), w którym(-ch) można nawiązać kontakt z urzędem:

Dodatkowe informacje dotyczące: dokumentu(-ów) będącego(-ych) przedmiotem powiadomienia

lub możliwości zaskarżenia zobowiązań można uzyskać:

- w powyższym urzędzie odpowiedzialnym w odniesieniu do dołączonego(-ych) dokumentu(-ów), lub
- w następującym urzędzie:
 - Nazwa:
 - Adres:
 - Inne dane kontaktowe:
 - Język(i), w którym(-ch) można nawiązać kontakt z urzędem:

D. OPIS DOKUMENTU(-ÓW) BĘDĄCEGO(-YCH) PRZEDMIOTEM POWIADOMIENIA

Dokument [numer]

- Sygnatura:
- Data sporządzenia dokumentu:
- Rodzaj dokumentu będącego przedmiotem powiadomienia:
 - Wymiar podatku*
 - Nakaz zapłaty*
 - Decyzja podjęta w wyniku odwołania administracyjnego*
 - Inny dokument administracyjny:*
 - Wyrok lub nakaz (nazwa sądu):*
 - Inny dokument sądowy:*
- Nazwa (-ych) wierzytelności (w języku Państwa wnioskującego):
- Rodzaj wierzytelności:
- *Kwota wierzytelności:*
 - Kwota główna:*
 - Kary administracyjne i grzywny:*
 - Odsetki do [data]:*
 - Koszty do [data]:*
 - Oplaty za zaświadczenia i podobne dokumenty wydawane w związku z procedurami administracyjnymi dotyczącymi wierzytelności, o której mowa w pkt [x]:*
 - Całkowita kwota wierzytelności:*

- *Kwotę podaną w pkt [x] należy wpłacić:*
 - przed dniem:*
 - w terminie [liczba] dni kalendarzowych od dnia niniejszego powiadomienia*
 - bez jakiegokolwiek dalszej zwłoki*

- *Wpłaty należy dokonać na następujący rachunek bankowy:*
 - *Posiadacz rachunku bankowego:*
 - *Międzynarodowy numer rachunku bankowego (IBAN):*
 - *Kod identyfikacyjny banku (BIC):*
 - *Nazwa banku:*

- *Dane referencyjne, które należy podać, dokonując płatności:*

- *Adresat może odpowiedzieć na dokument(-y), który(-e) jest (są) przedmiotem niniejszego powiadomienia.*
 - Ostatni dzień na odpowiedź:*
 - Termin na odpowiedź:*

- *Nazwa i adres organu, do którego można wysłać odpowiedź:*

- *Możliwość zaskarżenia:*
 - Termin na zaskarżenie wierzytelności lub dokumentu(-ów) będącego(-ych) przedmiotem powiadomienia upłynął.*
 - Ostatni dzień na zaskarżenie wierzytelności:*
 - Termin na zaskarżenie wierzytelności: [liczba dni] od*
 - dnia niniejszego powiadomienia.*
 - dnia sporządzenia dokumentu(-ów) będącego(-ych) przedmiotem powiadomienia*
 - innej daty:*

- *Nazwa i adres organu, do którego trzeba wnieść zaskarżenie:*

Należy zwrócić uwagę, że spory dotyczące wierzytelności, tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję lub wszelkich innych dokumentów pochodzących od organów Państwa wnioskującego [nazwa Państwa wnioskującego] podlegają kompetencjom odpowiednich organów Państwa wnioskującego [nazwa Państwa wnioskującego], zgodnie z art. 29 wspomnianego powyżej Protokołu między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem.

Każdy taki spór jest regulowany przepisami proceduralnymi i przepisami dotyczącymi użycia języków mającymi zastosowanie w Państwie wnioskującym [nazwa Państwa wnioskującego].

- *Należy zwrócić uwagę, że odzyskiwanie wierzytelności może się rozpocząć przed upływem terminu zaskarżenia wierzytelności.*

– *Inne informacje:*

(¹) Elementy pisane kursywą są nieobowiązkowe.

Wzór B

Jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie wnioskującym objęty art. PVAT.27 Protokołu w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem⁽¹⁾

JEDNOLITY TYTUŁ WYKONAWCZY UMOŻLIWIAJĄCY EGZEKUCJĘ WIERZYTELNOŚCI

– *Data wystawienia:*

– *Sygnatura:*

ZMIENIONY TYTUŁ WYKONAWCZY UMOŻLIWIAJĄCY EGZEKUCJĘ WIERZYTELNOŚCI

– *Data wystawienia pierwotnego jednolitego tytułu wykonawczego:*

– *Data aktualizacji:*

– *Uzasadnienie zmiany:*

wyrok lub nakaz [nazwa sądu] z [data]

decyzja administracyjna z [data]

– *Sygnatura:*

Państwo, w którym wystawiono niniejszy dokument: [nazwa państwa wnioskującego]

Środki odzyskiwania wierzytelności podjęte przez państwo współpracujące opierają się na:

- *jednolitym tytule wykonawczym umożliwiającym egzekucję, zgodnie z art. PVAT.27 wspomnianego powyżej Protokołu.*
- *zmienionym jednolitym tytule wykonawczym umożliwiającym egzekucję, zgodnie z art. PVAT.30 wspomnianego powyżej Protokołu (z uwzględnieniem decyzji właściwego podmiotu, o którym mowa w art. PVAT.29 ust. 1 tego Protokołu).*

Niniejszy dokument jest jednolitym tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję (w tym środków zabezpieczających). Dotyczy on wierzytelności wymienionej(-ych) poniżej, która(-e) pozostaje (-ą) niezapłacona(-e) w Państwie wnioskującym [nazwa Państwa wnioskującego]. Pierwotny tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję tej (tych) wierzytelności był przedmiotem powiadomienia, o ile jest ono wymagane na podstawie prawa krajowego Państwa wnioskującego [nazwa Państwa wnioskującego].

Spory dotyczące wierzytelności podlegają wyłącznym kompetencjom właściwych podmiotów Państwa wnioskującego [nazwa Państwa wnioskującego], zgodnie z art. PVAT.29 wspomnianego powyżej Protokołu. Wszelkie środki zaskarżenia wnosi się do tych właściwych podmiotów zgodnie z przepisami proceduralnymi i przepisami dotyczącymi użycia języków obowiązującymi w Państwie wnioskującym [nazwa Państwa wnioskującego].

OPIS WIERZYTELNOŚCI i OSOBY(-ÓB), KTÓREJ(-YCH) DOTYCZY WNIOSEK

Identyfikacja wierzytelności [numer]

1. Sygnatura:
2. Rodzaj wierzytelności:
3. Nazwa podatku/należności, której dotyczy niniejszy wniosek:
4. Okres lub data, której dotyczy niniejszy wniosek:
5. Data ustalenia wierzytelności:

6. Termin, w którym egzekucja stanie się możliwa:
7. Kwota wierzytelności pozostająca do zapłaty:
 - kwota główna:
 - kary administracyjne i grzywny:
 - kwota odsetek na dzień poprzedzający wysłanie wniosku:
 - kwota kosztów na dzień poprzedzający wysłanie wniosku:

 - całkowita kwota wierzytelności:
8. Data powiadomienia o pierwotnym tytule wykonawczym umożliwiającym egzekucję w Państwie wnioskującym: [nazwa Państwa wnioskującego]:
 - Data:
 - Brak daty
9. Urząd odpowiedzialny za określenie wysokości wierzytelności:
 - Nazwa:
 - Adres:
 - Inne dane kontaktowe:
 - Język(i), w którym(-ch) można nawiązać kontakt z urzędem:
10. Dalsze informacje dotyczące wierzytelności lub możliwości zaskarżenia obowiązku zapłaty można uzyskać w następujących urzędach:
 - urząd wskazany powyżej
 - następujący urząd odpowiedzialny za jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję:
 - Nazwa:
 - Adres:
 - Inne dane kontaktowe:
 - Język(i), w którym(-ch) można nawiązać kontakt z urzędem:

Identyfikacja osoby lub osób, których dotyczy(-ą) krajowy(-e) tytuł(-y) wykonawczy(-e) umożliwiający(-e) egzekucję

a) W krajowym(-ych) tytule(-lach) wykonawczym(-ych) umożliwiającym(-ych) egzekucję wskazano następującą osobę

- osoba fizyczna*
- inna*
 - Imię i nazwisko lub nazwa
 - *Adres (znany lub domniemany)*
 - *Inne dane istotne do celów zidentyfikowania adresata*
- Przedstawiciel prawny*
 - Imię i nazwisko lub nazwa
 - *Adres (znany lub domniemany)*
 - *Inne dane istotne do celów zidentyfikowania adresata*

Przyczyna odpowiedzialności:

- dłużnik główny*
- dłużnik solidarny*
- osoba inna niż dłużnik (solidarny), odpowiedzialna za zapłatę podatków, cel i innych obciążeń, lub odpowiedzialna za inne wierzytelności związane z tymi podatkami, cłami i innymi obciążeniami zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie wnioskującym:*

b) w krajowym(-ych) tytule(-lach) wykonawczym(-ych) umożliwiającym(-ych) egzekucję wskazano również następującą(-e) osobę(-y):

- osoba fizyczna*
- inna*
 - *Imię i nazwisko lub nazwa:*
 - *Adres (znany lub domniemany):*
 - *Inne dane istotne do celów zidentyfikowania adresata:*

- *Przedstawiciel prawny*
 - *Imię i nazwisko lub nazwa:*
 - *Adres (znany lub domniemany):*
 - *Inne dane istotne do celów zidentyfikowania adresata:*

Przyczyna odpowiedzialności:

- *dłużnik główny*
- *dłużnik solidarny*
- *osoba inna niż dłużnik (solidarny), odpowiedzialna za zapłatę podatków, ceł i innych obciążeń, lub odpowiedzialna za inne wierzytelności związane z tymi podatkami, cłami i innymi obciążeniami zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie wnioskującym:*

Inne informacje

Całkowita łączna kwota wierzytelności

- w walucie Państwa wnioskującego:
- w walucie Państwa współpracującego:

(¹) Elementy pisane kursywą są nieobowiązkowe.

Wzór C – wniosek o udzielenie informacji

WNIOSEK O UDZIELENIE INFORMACJI

Zgodnie z art. 20 Protokołu o współpracy administracyjnej oraz zwalczaniu oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz o wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem
 Numer referencyjny: AA_RA_aaaaaaaaaa_rrrrrrrrrrr_20YYMMDD_xxxxxxx_RI

Rodzaj wierzytelności:

1. PAŃSTWO ORGANU WNOSKUJĄCEGO	
A. Organ wnioskujący Kraj: Nazwa: Telefon: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem: Znajomość języków	B. Urząd występujący z wnioskiem Nazwa: Adres: Kod pocztowy: Miejscowość: Telefon: E-mail: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:

2. PAŃSTWO ORGANU WSPÓLPRACUJĄCEGO	
A. Organ współpracujący Kraj: Nazwa: Telefon: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem: Znajomość języków	B. Urząd rozpatrujący wniosek Nazwa: Adres: Kod pocztowy: Miejscowość: Telefon: E-mail: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:

3. INFORMACJE DOTYCZĄCE WNIOSKU
☐ W imieniu organu wnioskującego zwracam się do organu współpracującego o nieinformowanie osoby(-ób), której(-ych) dotyczy wniosek, o niniejszym wniosku.   ☐ W imieniu organu wnioskującego potwierdzam, że otrzymane informacje będą objęte tajemnicą zgodnie z przepisami ww. podstawy prawnej.

4. INFORMACJE O OSOBIE, KTÓREJ DOTYCZY WNIOSEK
A. Informacje, których dotyczy wniosek: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię (imiona):   Nazwisko: Nazwisko panieńskie (nazwisko rodowe):   Data urodzenia:

Miejsce urodzenia:

Numer VAT:

Numer identyfikacji podatkowej:

Inne dane identyfikacyjne:

Adres osoby fizycznej: znany — domniemany

– Ulica i numer domu:

– Szczegółowe dane adresowe:

– Kod pocztowy i miejscowość:

– Kraj:

Lub w przypadku osób prawnych:

Nazwa przedsiębiorstwa:

Status prawny:

Numer VAT:

Numer identyfikacji podatkowej:

Inne dane identyfikacyjne:

Adres osoby prawnej: znany — domniemany

– Ulica i numer domu:

– Szczegółowe dane adresowe:

– Kod pocztowy i miejscowość:

– Kraj:

Przedstawiciel prawny

Imię i nazwisko lub nazwa:

Adres przedstawiciela prawnego: znany — domniemany

– Ulica i numer domu:

– Szczegółowe dane adresowe:

– Kod pocztowy i miejscowość:

– Kraj:

B. Zobowiązanie: osoba, której dotyczy wniosek, jest: ☐ dłużnikiem głównym☐ dłużnikiem solidarnym☐ osobą inną niż dłużnik (solidarny), odpowiedzialną za zapłatę podatków, ceł i innych obciążeń, lub odpowiedzialną za inne wierzytelności związane z tymi podatkami, cłami i innymi obciążeniami zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie wnioskującym☐ osobą inną niż dłużnik (solidarny) będącą w posiadaniu aktywów należących do dłużnika (solidarnego) lub innej odpowiedzialnej osoby, lub mającą w stosunku do nich dług☐ stroną trzecią, której mogą dotyczyć środki egzekucyjne podjęte w stosunku do innych osób.
C. Inne istotne informacje dotyczące powyższych osób: ☐ Numer(-y) rachunku(-ów) bankowego(-ych): – Numer rachunku bankowego (IBAN):– Kod identyfikacyjny banku (BIC):– Nazwa banku:☐ Informacje dotyczące samochodu z dnia 20RR/MM/DD – numer tablicy rejestracyjnej samochodu:– marka samochodu:– kolor samochodu:☐ Szacunkowa lub wstępna lub ☐ dokładna kwota wierzytelności:☐ Inne:

5. INFORMACJE, KTÓRYCH DOTYCZY WNIOSEK
☐ Informacje dotyczące tożsamości osoby, której dotyczy wniosek (dla osób fizycznych: imię i nazwisko, data oraz miejsce urodzenia; dla osób prawnych: nazwa przedsiębiorstwa i status prawny)
☐ Informacje dotyczące adresu
☐ Informacje dotyczące dochodu oraz aktywów, które mają posłużyć do odzyskania wierzytelności
☐ Informacje dotyczące spadkobierców lub następców prawnych
☐ Inne:

6. ROZPATRZENIE WNIOSKU O UDZIELENIE INFORMACJI				
Data	Nr	Wiadomość	Organ wnioskujący	Organ współpracujący
data	1	☐	W imieniu organu współpracującego potwierdzam otrzymanie wniosku.	
data ☐ Łączy się z potwierdzeniem	2	☐	W imieniu organu współpracującego zwracam się do organu wnioskującego o uzupełnienie wniosku o następujące informacje dodatkowe:	
data	3	☐	W imieniu organu współpracującego oświadczam, że nie otrzymałem(-am) wymaganych dodatkowych informacji. Jeżeli informacje te nie wpłyną do dnia 20RR/MM/DD, będę zmuszony(-a) zakończyć postępowanie w sprawie wniosku.	
data	4	☐	W imieniu organu wnioskującego ☐ a dostarczam na wniosek organu współpracującego następujące informacje dodatkowe: ☐ b oświadczam, że nie jestem w stanie dostarczyć informacji dodatkowych, których dotyczy wniosek, (ponieważ:)	
data	5	☐	W imieniu organu współpracującego potwierdzam otrzymanie informacji dodatkowych oraz możliwość wszczęcia postępowania.	
data	6	☐	W imieniu organu współpracującego oświadczam, że organ nie może udzielić pomocy i kończy postępowanie, ponieważ: ☐ a nie posiada uprawnień do rozpatrywania spraw związanych z wierzytelnościami, których dotyczy wnioski. ☐ b wierzytelność(-ci) jest (są) starsza(-e) niż przewidziano w Protokole. ☐ c kwota wierzytelności jest poniżej określonego progu. ☐ d nie jest w stanie uzyskać tego typu informacji w celu odzyskania podobnych wierzytelności krajowych. ☐ e informacje te ujawniałyby tajemnice handlowe, przemysłowe lub zawodowe. ☐ f ujawnienie tych informacji mogłoby prowadzić do zagrożenia bezpieczeństwa lub być sprzeczne z porządkiem publicznym Państwa. ☐ g organ wnioskujący nie dostarczył wszystkich wymaganych dodatkowych informacji. ☐ h inny powód:	

data	7	W imieniu organu wnioskującego zwracam się o informacje dotyczące aktualnego statusu mojego wniosku. ☐
data	8	W imieniu organu współpracującego informuję, że nie mogę obecnie dostarczyć informacji, ponieważ: ☐ wystąpiłem(-am) o informacje do innych organów publicznych. ☐ wystąpiłem(-am) o informacje do osoby trzeciej. ☐ wystosowałem(-am) zaproszenie na rozmowę. ☐ inny powód:
data	9	Informacje, których dotyczy wniosek, nie mogą zostać uzyskane, ponieważ: ☐ a osoba, której dotyczy wniosek, jest nieznana. ☐ b brakuje wystarczających danych do identyfikacji osoby, której dotyczy wniosek. ☐ c osoba, której dotyczy wniosek, wyprowadziła się; adres nieznanym. ☐ d informacje, których dotyczy wniosek, nie są dostępne. ☐ e inny powód:
data	10	W imieniu organu współpracującego przekazuję następującą część informacji, których dotyczy wniosek: ☐
data	11	W imieniu organu współpracującego przekazuję całość (lub ostatnią część) informacji, których dotyczy wniosek: ☐ a Potwierdzenie tożsamości ☐ b Potwierdzenie adresu ☐ c Następujące dane dotyczące tożsamości osoby, której dotyczy wniosek, uległy zmianie (lub zostały dodane): W przypadku osób fizycznych: ☐ Imię (imiona): ☐ Nazwisko: ☐ Nazwisko panieńskie: ☐ Data urodzenia: ☐ Miejsce urodzenia:

W przypadku osób prawnych:

- Status prawny:
- Nazwa przedsiębiorstwa:
- d Następujące dane adresowe uległy zmianie (lub zostały dodane):
 - Ulica i numer domu:
 - Szczegółowe dane adresowe:
 - Kod pocztowy i miejscowość:
 - Kraj:
 - Telefon:
 - Faks:
 - E-mail:
- e Sytuacja finansowa:
 - Znany(-e) rachunek(-ki) bankowy(-e):
Numer rachunku bankowego (IBAN): ...
Kod identyfikacyjny banku (BIC): ...
Nazwa banku: ...
 - Szczegółowe informacje dotyczące zatrudnienia: Pracownik — Własna działalność gospodarcza — Bezrobotny
 - Wydaje się, że osoba, której dotyczy wniosek, nie posiada środków do spłacenia długu / nie posiada aktywów do pokrycia wierzytelności
 - Osoba, której dotyczy wniosek, znajduje się w stanie upadłości / jest niewypłacalna:
 - Data sądowego stwierdzenia upadłości:
 - Data publikacji informacji o upadłości:
 - Szczegółowe dane likwidatora:
Nazwa:
Ulica i numer domu:
Szczegółowe dane adresowe:
Kod pocztowy i miejscowość:
Kraj:

	☐ Wydaje się, że osoba, której dotyczy wniosek, posiada: ☐ ograniczone środki do częściowej spłaty długu ☐ wystarczające środki/aktywa do pokrycia wierzytelności ☐ Uwagi:
	☐ f Dług sporny ☐ osoba, której dotyczy wniosek, otrzymała poradę, aby zaskarżyć wierzytelność w Państwie organu wnioskującego ☐ oznaczenie referencyjne sporu, jeśli są dostępne: ☐ dalsze szczegółowe informacje znajdują się w załączniku.
	☐ g Dłużnik zmarł w dniu RRRR/MM/DD
	☐ h Imiona i nazwiska oraz adres spadkobierców / wykonawcy testamentu:
	☐ i Inne uwagi:
	☐ j Zalecam wszczęcie procedury odzyskania wierzytelności
	☐ k Zalecam nie wszczynać procedury odzyskania wierzytelności
data	12 W imieniu organu wnioskującego wycofuję wniosek o udzielenie informacji.
data	13 ☐ Inne: uwagi o organu wnioskującego lub o organu współpracującego:

Wzór formularza D – wniosek o powiadomienie

WNIOSEK O POWIADOMIENIE

Zgodnie z art. PVAT.23 Protokołu o współpracy administracyjnej oraz zwalczaniu oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz o wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem
 Numer referencyjny: AA_RA_aaaaaaaaaa_rrrrrrrrrrr_20YYMMDD_XXXXXX_RN

Rodzaj wierzytelności:

1. PAŃSTWO ORGANU WNIOSKUJĄCEGO	
A. Organ wnioskujący Kraj: Nazwa: Telefon: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem: Znajomość języków:	B. Urząd występujący z wnioskiem Nazwa: Adres: Kod pocztowy: Miejscowość: Telefon: E-mail: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:

2. PAŃSTWO ORGANU WSPÓLPRACUJĄCEGO	
A. Organ współpracujący	B. Urząd rozpatrujący wniosek
Kraj:	Nazwa:
Nazwa:	Adres:
Telefon:	Kod pocztowy:
Numer referencyjny sprawy:	Miejscowość:
Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:	Telefon:
Znajomość języków:	E-mail:
	Numer referencyjny sprawy:
	Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:

3. INFORMACJE DOTYCZĄCE WNIOSKU
☐ Ostateczny termin powiadomienia o tych dokumentach, aby uniknąć problemów związanych z terminem przedawnienia (w razie konieczności): 20RR/MM/DD
☐ Inne uwagi:

4. IDENTYFIKACJA ADRESATA POWIADOMIENIA
A. Powiadomienie należy skierować do: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię (imiona): Nazwisko: Nazwisko panieńskie (nazwisko rodowe): Data urodzenia: Miejsce urodzenia:

Numer VAT:

Numer identyfikacji podatkowej:

Inne dane identyfikacyjne:

Adres osoby fizycznej: znany — domniemany

Ulica i numer domu:

Szczegółowe dane adresowe:

Kod pocztowy i miejscowość:

Kraj:

- Lub w przypadku osób prawnych:

Nazwa przedsiębiorstwa:

Status prawny:

Numer VAT:

Numer identyfikacji podatkowej:

Inne dane identyfikacyjne:

Adres osoby prawnej: znany — domniemany

Ulica i numer domu:

Szczegółowe dane adresowe:

Kod pocztowy i miejscowość:

Kraj:

- Przedstawiciel prawny

Imię i nazwisko lub nazwa:

Adres przedstawiciela prawnego: znany — domniemany

Ulica i numer domu:

Szczegółowe dane adresowe:

Kod pocztowy i miejscowość:

Kraj:

B. Inne istotne informacje dotyczące powyższych osób:

5 CEL POWIADOMIENIA: zob. dołączony jednolity formularz powiadomienia.

6 OPIS DOKUMENTU(-ÓW) BĘDĄCEGO(-YCH) PRZEDMIOTEM POWIADOMIENIA:
zob. dołączony jednolity formularz powiadomienia.

7. ROZPATRZENIE WNIOSKU O POWIADOMIENIE

Data	Nr	Wiadomość	Organ wnioskujący	Organ współpracujący
data	1	☐ W imieniu organu współpracującego potwierdzam otrzymanie wniosku.		
data	2	☐ W imieniu organu współpracującego zwracam się do organu wnioskującego o uzupełnienie wniosku o następujące informacje dodatkowe:		
data	3	☐ W imieniu organu współpracującego oświadczam, że nie otrzymałem(-am) wymaganych dodatkowych informacji. Jeżeli informacje te nie wpłyną do dnia 20RR/MM/DD, będę zmuszony(-a) zakończyć postępowanie w sprawie wniosku.		
data	4	☐ a dostarczam na wniosek organu współpracującego następujące informacje dodatkowe: ☐ b oświadczam, że nie jestem w stanie dostarczyć wymaganych informacji dodatkowych (ponieważ:)		
data	5	☐ W imieniu organu współpracującego potwierdzam otrzymanie informacji dodatkowych oraz możliwość wszczęcia postępowania.		

data	6	W imieniu organu współpracującego oświadczam, że organ nie może udzielić pomocy i kończy postępowanie, ponieważ: ☐ a nie posiada uprawnień do rozpatrywania spraw związanych z podatkami, których dotyczy wnioski.☐ b wiarytelność(-ci) jest (są) starsza(-e) niż przewidziano w Protokole.☐ c kwota wiarytelności jest poniżej określonego progu.☐ d organ wnioskujący nie dostarczył wszystkich wymaganych dodatkowych informacji.☐ e Inny powód:
data	7	W imieniu organu wnioskującego zwracam się o informacje dotyczące ☐ aktualnego statusu mojego wniosku.
data	8	W imieniu organu współpracującego poświadczam: ☐ a że powyższy(-e) dokument(-y) został(-y) przekazany(-e) w formie powiadomienia adresatowi ze skutkiem prawnym zgodnie z przepisami krajowymi Państwa organu współpracującego w dniu 20RR/MM/DD. Powiadomienie zostało dokonane w następujący sposób: ☐ adresatowi osobiście☐ listownie☐ pocztą elektroniczną☐ listem poleconym☐ za pośrednictwem komornika☐ w inny sposób

	☐ b powyższy(-e) dokument(-y) nie został(-y) przekazany(-e) osobie, której dotyczy(-ą), z następujących powodów: ☐ adresat nieznany (adresaci nieznani) ☐ adresat zmarł (adresaci zmarli) ☐ adresat (adresaci) opuścił (opuścili) Państwo. Nowy adres: ☐ Inne:
data	9 ☐ W imieniu organu wnioskującego wycofuję wniosek o powiadomienie.
data	10 Inne: uwagi ☐ organu wnioskującego lub ☐ organu współpracującego: ☐

Wzór formularza E – wniosek o podjęcie środków odzyskiwania wierzytelności
lub zastosowanie środków zabezpieczających

WNIOSEK O PODJĘCIE ŚRODKÓW ODZYSKIWANIA WIERZYTELNOŚCI

Zgodnie z art. PVAT.25 Protokołu o współpracy administracyjnej oraz zwalczaniu oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz o wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem

LUB WNIOSEK O ZASTOSOWANIE ŚRODKÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH

Zgodnie z art. PVAT.31 Protokołu o współpracy administracyjnej oraz zwalczaniu oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz o wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem

Numer referencyjny: AA_RA_aaaaaaaaa_rrrrrrrrrr_20YYMMDD_xxxxxxx_RR(RP)

Rodzaj wierzytelności:

1. PAŃSTWO ORGANU WNIOSKUJĄCEGO	
A. Organ wnioskujący Kraj: Nazwa: Telefon: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem: Znajomość języków:	B. Urząd występujący z wnioskiem Nazwa: Adres: Kod pocztowy: Miejscowość: Telefon: E-mail: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:

2. PAŃSTWO ORGANU WSPÓLPRACUJĄCEGO	
A. Organ współpracujący Kraj: Nazwa: Telefon: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem: Znajomość języków:	B. Urząd rozpatrujący wniosek Nazwa: Adres: Kod pocztowy: Miejscowość: Telefon: E-mail: Numer referencyjny sprawy: Imię i nazwisko urzędnika zajmującego się wnioskiem:

3. INFORMACJE O WNIOSKU
☐ Wierzytelność(-ci) jest (są) objęta(-e) tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję w państwie wnioskującym.   ☐ Wierzytelność(-ci) nie jest (są) jeszcze objęta(-e) tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję w państwie wnioskującym.   ☐ Wierzytelność(-ci) nie jest (są) zaskarżona(-e).   ☐ Wierzytelność(-ci) nie może (mogą) być już zaskarżona(-e) w trybie odwołania się od decyzji administracyjnej / odwołania się do sądu.   ☐ Wierzytelność(-ci) jest (są) zaskarżona(-e), ale przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w Państwie organu wnioskującego umożliwiają odzyskanie zaskarżonej wierzytelności.
☐ Całkowita kwota wierzytelności, w odniesieniu do których występuje się z wnioskiem o udzielenie pomocy, wynosi nie mniej niż 5 000 GBP.   ☐ Niniejszy wniosek dotyczy wierzytelności spełniających wymóg czasowy postępowania mający zastosowanie zgodnie z Protokołem.

☐	Wniosek o zastosowanie środków zabezpieczających opiera się na podstawach opisanych w dołączonym(-ych) dokumencie(-tach).
☐	Do wniosku dołączono tytuł wykonawczy umożliwiający zastosowanie środków zabezpieczających w Państwie wnioskującym.
☐	Proszę nie informować dłużnika / innej zainteresowanej osoby przed zastosowaniem środków zabezpieczających.
☐	Proszę o kontakt, jeżeli wystąpią następujące szczególne okoliczności (należy w tym celu wypełnić pole tekstowe na końcu formularza wniosku):
☐	W imieniu organu wnioskującego dokonam zwrotu kwot już przekazanych, jeżeli wynik zaskarżenia będzie korzystny dla danej strony.
☐	Przypadek wymagający szczególnej uwagi:

4. INSTRUKCJE DOTYCZĄCE PŁATNOŚCI
A. Uprzejmie proszę o przesłanie odzyskanej kwoty wierzytelności na: – Numer rachunku bankowego (IBAN):– Kod identyfikacyjny banku (BIC):– Nazwa banku:– Nazwa posiadacza rachunku:– Adres posiadacza rachunku:– Dane referencyjne płatności, które należy podać, dokonując przelewu:
B. Płatność w ratach jest: ☐ dopuszczalna bez dodatkowych konsultacji☐ dopuszczalna jedynie po konsultacji (prosimy o wykorzystanie pola 7 w pkt 20 w celu konsultacji)☐ niedopuszczalna

5. INFORMACJE O OSOBE, KTÓREJ DOTYCZY WNIOSEK

- A Wniosek dotyczy podjęcia środków odzyskiwania wierzytelności / zastosowania środków zabezpieczających w odniesieniu do:
- W przypadku osób fizycznych:
 - Imię (imiona):
 - Nazwisko:
 - Nazwisko panieńskie (nazwisko rodowe):
 - Data urodzenia:
 - Miejsce urodzenia:
 - Numer VAT:
 - Numer identyfikacji podatkowej:
 - Inne dane identyfikacyjne:
 - Adres osoby fizycznej/prawnej: znany — domniemany
 - Ulica i numer domu:
 - Szczegółowe dane adresowe:
 - Kod pocztowy i miejscowość:
 - Lub w przypadku osób prawnych:
 - Status prawny:
 - Nazwa przedsiębiorstwa:
 - Numer VAT:
 - Numer identyfikacji podatkowej:
 - Inne dane identyfikacyjne:
 - Adres osoby fizycznej/prawnej: znany — domniemany
 - Ulica i numer domu:
 - Szczegółowe dane adresowe:
 - Kod pocztowy i miejscowość:
- inne informacje dotyczące tej osoby:

	- ☐ Przedstawiciel prawny Imię i nazwisko lub nazwa: Szczegółowe dane adresowe: ☐ znany — ☐ domniemany Ulica i numer domu: Kod pocztowy i miejscowość: Kraj:		
B	Inne istotne informacje dotyczące tego wniosku lub osoby		
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="284 600 343 1662">1</td> <td data-bbox="343 600 1423 1662"> ☐ Następująca(-e) osoba(-y) jest (są) dłużnikiem(-ami) solidarnym(-i): [Powinno być możliwe dodanie więcej niż jednego imienia i nazwiska takich osób] - Tożsamość tej osoby: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię i nazwisko: Data urodzenia: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: ☐ Lub w przypadku osób prawnych: Status prawny: Nazwa przedsiębiorstwa: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: - inne informacje dotyczące tego (tych) dłużnika(-ów) solidarnego(-ych): </td> </tr> </table>	1	☐ Następująca(-e) osoba(-y) jest (są) dłużnikiem(-ami) solidarnym(-i): [Powinno być możliwe dodanie więcej niż jednego imienia i nazwiska takich osób] - Tożsamość tej osoby: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię i nazwisko: Data urodzenia: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: ☐ Lub w przypadku osób prawnych: Status prawny: Nazwa przedsiębiorstwa: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: - inne informacje dotyczące tego (tych) dłużnika(-ów) solidarnego(-ych):
1	☐ Następująca(-e) osoba(-y) jest (są) dłużnikiem(-ami) solidarnym(-i): [Powinno być możliwe dodanie więcej niż jednego imienia i nazwiska takich osób] - Tożsamość tej osoby: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię i nazwisko: Data urodzenia: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: ☐ Lub w przypadku osób prawnych: Status prawny: Nazwa przedsiębiorstwa: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: - inne informacje dotyczące tego (tych) dłużnika(-ów) solidarnego(-ych):		

2 ☐	Następująca(-e) osoba(-y) jest (są) w posiadaniu aktywów należących do osoby, której dotyczy niniejszy wniosek: [Powinno być możliwe dodanie więcej niż jednego imienia i nazwiska takich osób] - Tożsamość tej osoby: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię i nazwisko: Data urodzenia: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość:☐ Lub w przypadku osób prawnych: Status prawny: Nazwa przedsiębiorstwa: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość:- aktywa będące w posiadaniu tej innej osoby:
3 ☐	Następująca(-e) osoba(-y) ma(ją) długi w stosunku do osoby, której dotyczy niniejszy wniosek: [Powinno być możliwe dodanie więcej niż jednego imienia i nazwiska takich osób] - Tożsamość tej osoby: ☐ W przypadku osób fizycznych: Imię i nazwisko: Data urodzenia: Numer VAT:

		Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: ☐ Lub w przypadku osób prawnych: Status prawny: Nazwa przedsiębiorstwa: Numer VAT Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: – (przyszłe) długi tej innej osoby:
4	☐	Istnieje(-ją) osoba(-y) inna(-e) niż osoba, której dotyczy niniejszy wniosek, odpowiedzialna(-e) za zapłatę podatków, ceł i innych obciążeń, lub odpowiedzialna za inne wierzytelności związane z tymi podatkami, cłami i innymi obciążeniami zgodnie z przepisami w Państwie wnioskującym. [Powinno być możliwe dodanie więcej niż jednego imienia i nazwiska takich osób] – Tożsamość tej osoby: ☐ W przypadku osób fizycznych: Nazwa: Data urodzenia: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość:

		☐ Lub w przypadku osób prawnych: Status prawny: Nazwa przedsiębiorstwa: Numer VAT: Numer identyfikacji podatkowej: Ulica i numer domu: Szczegółowe dane adresowe: Kod pocztowy i miejscowość: – Powód powstania zobowiązania lub charakter zobowiązania tej innej osoby:

6. OPIS WIERZYTELNOŚCI: zob. dołączony jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję w Państwie współpracującym.

7. ROZPATRZENIE WNIOSKU	Organ wnioskujący	Organ współpracujący
data	1	☐ W imieniu organu współpracującego potwierdzam otrzymanie wniosku.
data ☐ Łączy się z potwierdzeniem	2	☐ W imieniu organu współpracującego zwracam się do organu wnioskującego o uzupełnienie wniosku o następujące informacje dodatkowe:
data	3	☐ W imieniu organu współpracującego oświadczam, że nie otrzymałem(-am) wymaganych dodatkowych informacji. Jeżeli informacje te nie wpłyną do dnia 20RR/MM/DD, będę zmuszony(-a) zakończyć postępowanie w sprawie wniosku.

data	4	W imieniu organu wnioskującego ☐ a dostarczam na wniosek organu współpracującego następujące informacje dodatkowe: ☐ b oświadczam, że nie jestem w stanie dostarczyć wymaganych informacji dodatkowych (ponieważ:)
data	5	W imieniu organu współpracującego potwierdzam otrzymanie informacji dodatkowych oraz możliwość wszczęcia postępowania. ☐
data	6	W imieniu organu współpracującego oświadczam, że organ nie może udzielić pomocy i kończy postępowanie, ponieważ: ☐ a nie posiada uprawnień w odniesieniu do wierzytelności, których dotyczy wniosek. ☐ b nie posiada uprawnień w odniesieniu do następujących wierzytelności, których dotyczy wniosek: ☐ c wierzytelność(-ci) jest (są) starsza(-e) niż przewidziano w Protokole. ☐ d całkowita kwota jest niższa od progu przewidzianego w Protokole. ☐ e organ wnioskujący nie dostarczył wszystkich wymaganych dodatkowych informacji. ☐ f inny powód:
data	7	W imieniu organu wnioskującego zwracam się o informacje dotyczące aktualnego statusu mojego wniosku. ☐
data	8	W imieniu organu współpracującego odmawiam podjęcia działania (działań), którego(-ych) dotyczy wniosek, z następujących powodów: ☐ a prawo krajowe i praktyka nie pozwalają na podjęcie środków odzyskiwania w przypadku wierzytelności, które zostały zaskarżone. ☐ b prawo krajowe i praktyka nie pozwalają na zastosowanie środków zabezpieczających w przypadku wierzytelności, które zostały zaskarżone.
data data data	9	W imieniu organu współpracującego oświadczam, że przeprowadzono następujące procedury w celu podjęcia środków odzyskiwania wierzytelności lub zastosowania środków zabezpieczających: ☐ a Nawiązano kontakt z dłużnikiem i wystąpiono z żądaniem zapłaty w dniu 20RR/MM/DD. ☐ b Prowadzone są negocjacje w sprawie płatności w ratach. ☐ c Wszczęto postępowanie egzekucyjne w dniu 20RR/MM/DD. Podjęto następujące działania:

	☐ d Zastosowano środki zabezpieczające w dniu 20RR/MM/DD. Podjęto następujące działania: ☐ e W imieniu organu współpracującego informuję organ wnioskujący, że zastosowane przez organ współpracujący środki (opisane w lit. c) lub d) powyżej) mają następujący wpływ na termin przedawnienia: ☐ zawieszenie ☐ przerwanie biegu ☐ przedłużenie ☐ do dnia 20RR/MM/DD – ☐ o xx lat/miesiący/tygodni/dni Państwo wnioskujące proszone jest o poinformowanie Państwa współpracującego, jeżeli w przepisach prawnych obowiązujących w Państwie wnioskującym nie jest przewidziany taki sam skutek. ☐ f W imieniu organu współpracującego informuję organ wnioskujący, że zawieszenie, przerwanie biegu lub przedłużenie terminu przedawnienia nie jest możliwe na podstawie przepisów Państwa współpracującego. Państwo wnioskujące proszone jest o potwierdzenie, czy środki, które zostały podjęte przez organ współpracujący (opisane w lit. c) lub d) powyżej) przerwały, zawiesiły bieg terminu lub przedłużyły termin przedawnienia wierzytelności, a jeśli tak, jaki jest nowy termin przedawnienia.
data	10 ☐ Postępowanie jest w toku. W imieniu organu współpracującego przekażę organowi wnioskującemu informację o zmianach, gdy te nastąpią.
data	11 W imieniu organu wnioskującego potwierdzam, że: ☐ a w wyniku działania, o którym mowa w pkt 9, zmienił się termin przedawnienia wierzytelności. Nowy termin to: ... ☐ b Przepisy krajowe nie przewidują zawieszenia, przerwania ani przedłużenia terminu przedawnienia.
data	12 ☐ a należność została wyegzekwowana w całości w dniu 20RR/MM/DD – z czego wierzytelności wskazanej we wniosku odpowiada następująca kwota (prosimy podać kwotę w walucie Państwa organu współpracującego):

data	– z czego odsetkom naliczonym zgodnie z prawem Państwa organu współpracującego odpowiada następująca kwota: ☐ b wierzytelność została wyegzekwowana częściowo w dniu 20RR/MM/DD, – w kwocie (prosimy podać kwotę w walucie Państwa organu współpracującego): – z czego wierzytelności wskazanej we wniosku odpowiada następująca kwota: – z czego odsetkom naliczonym zgodnie z prawem Państwa organu współpracującego odpowiada następująca kwota: ☐ Dalsze działania nie zostaną podjęte. ☐ Postępowanie egzekucyjne będzie kontynuowane.
data	☐ c zastosowano środki zabezpieczające. (Uprasza się organ współpracujący o podanie rodzaju środków:)
data	☐ d uzgodniono następującą płatność w ratach:
data	13 W imieniu organu współpracującego oświadczam, że całość lub część wierzytelności nie mogła zostać odzyskana / że środki zabezpieczające nie zostaną zastosowane, oraz że postępowanie zostanie zakończone, ponieważ: ☐ a osoba, której dotyczy wniosek, jest nieznaną. ☐ b osoba, której dotyczy wniosek, jest znana, lecz przeprowadziła się pod następujący adres: ☐ c osoba, której dotyczy wniosek, jest znana, lecz przeprowadziła się pod nieznaną adres. ☐ d osoba, której dotyczy wniosek, zmarła w dniu RRRR/MM/DD. ☐ e dłużnik / dłużnik solidarny jest niewypłacalny. ☐ f dłużnik / dłużnik solidarny znajduje się w stanie upadłości i wierzytelność została zgłoszona do masy upadłościowej. Data sądowego stwierdzenia upadłości: ... --- Data publikacji informacji o upadłości: ... ☐ g Dłużnik / dłużnik solidarny jest w stanie upadłości / odzyskanie wierzytelności nie jest możliwe ☐ h Inne:
data	14 W imieniu organu wnioskującego potwierdzam, że postępowanie została zakończone.

data	15	W imieniu organu współpracującego informuję organ wnioskujący o otrzymaniu powiadomienia, że wniesiono środek zaskarżenia w odniesieniu do wierzytelności lub tytułu wykonawczego umożliwiającego jej egzekucję i że środek ten powoduje zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Ponadto ☐ a informuję, że zastosowano środki zabezpieczające w celu zapewnienia odzyskanie wierzytelności w dniu ...☐ b zwracam się do organu wnioskującego o poinformowanie, czy organ współpracujący powinien odzyskać wierzytelność.☐ c informuję organ wnioskujący, że przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w Państwie, w którym znajduje się organ współpracujący, nie pozwalają na (dalsze) odzyskiwanie wierzytelności, dopóki jest ona zaskarżona.
data	16	W imieniu organu wnioskującego, po uzyskaniu informacji o wniesieniu środka zaskarżenia w odniesieniu do wierzytelności lub tytułu wykonawczego umożliwiającego jej egzekucję, ☐ a zwracam się do organu współpracującego o zawieszenie podjętych działań.☐ b zwracam się do organu współpracującego o zastosowanie środków zabezpieczających w celu zapewnienia odzyskania wierzytelności.☐ c zwracam się do organu współpracującego o (dalsze) odzyskiwanie wierzytelności.
data	17	W imieniu organu współpracującego informuję organ wnioskujący, że przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w Państwie, w którym znajduje się organ współpracujący, nie pozwalają na podjęcie działania wnioskowanego: ☐ w pkt 16 lit b).☐ w pkt 16 lit. c).
data	18	W imieniu organu wnioskującego ☐ a zmieniam wniosek o podjęcie środków odzyskiwania wierzytelności / zastosowanie środków zabezpieczających ☐ zgodnie z decyzją dotyczącą zaskarżenia wierzytelności [informacja o decyzji zostanie umieszczona w polu 6A]☐ ponieważ część wierzytelności została zapłacona bezpośrednio organowi wnioskującemu☐ z innego powodu:

	☐	b zwracam się do organu współpracującego o wznowienie postępowania egzekucyjnego, ponieważ wynik zaskarżenia nie był korzystny dla dłużnika (decyzja organu właściwego w tej sprawie z dnia ...).
data	19	W imieniu organu wnioskującego wycofuję niniejszy wniosek o podjęcie środków odzyskiwania wierzytelności / zastosowanie środków zabezpieczających, ponieważ: ☐ a kwota została zapłacona bezpośrednio organowi wnioskującemu. ☐ b upłynął termin na podjęcie działania służącego odzyskaniu wierzytelności. ☐ c wierzytelność(-ci) została(-y) umorzona(-e) przez sąd krajowy lub organ administracyjny. ☐ d tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję został unieważniony. ☐ e inny powód: ...
data	20	Inne: uwagi ☐ organu wnioskującego lub ☐ organu współpracującego: ☐ (prosimy o zamieszczanie daty na początku każdej uwagi)

PROTOKÓŁ
DOTYCZĄCY WZAJEMNEJ POMOCY ADMINISTRACYJNEJ
W SPRAWACH CELNYCH

ARTYKUŁ PCUST.1

Definicje

1. Do celów niniejszego Protokołu:
 - a) „organ wnioskujący” oznacza właściwy organ administracyjny, wyznaczony w tym celu przez Stronę, który występuje z wnioskiem o udzielenie pomocy na podstawie niniejszego Protokołu;
 - b) „czyny naruszające przepisy prawa celnego” oznaczają wszelkie naruszenia przepisów prawa celnego lub usiłowanie zmierzające do naruszenia przepisów prawa celnego;
 - c) „organ współpracujący” oznacza właściwy organ administracyjny, wyznaczony w tym celu przez Stronę, który otrzymuje wniosek o udzielenie pomocy na podstawie niniejszego Protokołu.
2. O ile niniejszy protokół nie stanowi inaczej, definicje zawarte w części drugiej dział pierwszy tytuł I rozdział 5 niniejszej Umowy stosuje się również do niniejszego Protokołu.

ARTYKUŁ PCUST.2

Zakres

1. Strony pomagają sobie nawzajem w zakresie swoich uprawnień, w sposób i na warunkach określonych w niniejszym Protokole, aby zapewnić prawidłowe stosowanie przepisów celnych, w szczególności przez zapobieganie czynom naruszającym takie przepisy, prowadzenie postępowań dotyczących takich czynów i zwalczanie tych czynów.
2. Postanowienia dotyczące pomocy w sprawach celnych przewidziane w niniejszym Protokole mają zastosowanie do każdego organu administracyjnego każdej ze Stron, który jest właściwy w zakresie stosowania niniejszego Protokołu. Pomoc ta pozostaje bez uszczerbku dla postanowień regulujących wzajemną pomoc w sprawach karnych ani też nie obejmuje informacji otrzymanych w ramach wykonywanych uprawnień na wniosek organu sądowego, chyba że organ ten zezwala na przekazywanie takich informacji.
3. Pomoc w odzyskiwaniu należności celnych, skarbowych lub grzywien objęta jest Protokołem w sprawie współpracy administracyjnej i zwalczania oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej oraz w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i cel.

ARTYKUŁ PCUST.3

Pomoc udzielana na wniosek

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący dostarcza organowi wnioskującemu wszystkich odpowiednich informacji pozwalających organowi wnioskującemu zapewnić prawidłowe stosowanie przepisów prawa celnego, w tym informacji dotyczących zauważonych lub planowanych działań, które stanowią lub mogłyby stanowić czyny naruszające przepisy prawa celnego.

2. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący informuje organ wnioskujący o tym:

- a) czy towary wywiezione z terytorium jednej ze Stron zostały właściwie przywiezione na terytorium drugiej Strony, określając, w stosownych przypadkach, procedurę celną zastosowaną wobec towarów;
- b) czy towary przywiezione na terytorium jednej ze Stron zostały prawidłowo wywiezione z terytorium drugiej Strony, określając, w stosownych przypadkach, procedurę celną zastosowaną wobec towarów.

3. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący podejmuje, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi, działania niezbędne do zapewnienia specjalnego nadzoru i udzielania organowi wnioskującemu informacji dotyczących:

- a) osób fizycznych lub prawnych, wobec których istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że uczestniczą lub uczestniczyły w popełnieniu czynów naruszających przepisy prawa celnego;
- b) towarów, które są lub mogą być transportowane w taki sposób, że istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że towary te były lub mają być wykorzystywane w celu popełnienia czynów naruszających przepisy prawa celnego;
- c) miejsc, w których są lub mogą być przechowywane lub gromadzone zapasy towarów w taki sposób, że istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że towary te były lub mają być wykorzystywane w celu popełnienia czynów naruszających przepisy prawa celnego;

- d) środków transportu, które są lub mogą być wykorzystywane w taki sposób, że istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że mają być wykorzystywane w celu popełnienia czynów naruszających przepisy prawa celnego; oraz
- e) pomieszczeń, co do których organ wnioskujący podejrzewa, że są wykorzystywane w celu popełnienia czynów naruszających przepisy prawa celnego.

ARTYKUŁ PCUST.4

Pomoc spontaniczna

W miarę możliwości Strony pomagają sobie wzajemnie z własnej inicjatywy zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi poprzez przekazywanie informacji odnoszących się do zakończonych, planowanych lub trwających czynów naruszających przepisy prawa celnego lub co do których istnieje takie podejrzenie, i które mogą zainteresować drugą Stronę. Informacje te dotyczą w szczególności:

- a) towarów, o których wiadomo, że są przedmiotem czynów naruszających przepisy prawa celnego;
- b) osób, wobec których istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że uczestniczą lub uczestniczyły w czynach naruszających przepisy prawa celnego;
- c) środków transportu, wobec których istnieje uzasadnione podejrzenie, że były, są lub mogą być wykorzystane w celu popełnienia czynów naruszających przepisy prawa celnego; oraz
- d) nowych środków lub metod wykorzystywanych do popełnienia czynów naruszających przepisy prawa celnego.

ARTYKUŁ PCUST.5

Forma i treść wniosków o udzielenie pomocy

1. Wnioski składane na podstawie niniejszego Protokołu sporządza się na piśmie w formie drukowanej albo elektronicznej. Wnioskom towarzyszą dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku. W pilnych przypadkach organ współpracujący może zaakceptować wnioski w formie ustnej, lecz wnioski takie muszą zostać niezwłocznie potwierdzone przez organ wnioskujący na piśmie.
2. Wnioski składane na podstawie ust. 1 zawierają następujące informacje:
 - a) organ wnioskujący i urzędnik występujący z wnioskiem;
 - b) informacje lub rodzaj pomocy będące przedmiotem wniosku;
 - c) przedmiot oraz powód wniosku;
 - d) przepisy ustawowe i wykonawcze oraz inne aspekty prawne mające związek z wnioskiem;
 - e) możliwie dokładne i pełne informacje dotyczące towarów lub osób, których dotyczy postępowanie;
 - f) podsumowanie istotnych faktów oraz już przeprowadzonych postępowań; oraz
 - g) wszelkie dostępne szczegółowe informacje dodatkowe niezbędne organowi współpracującemu do rozpatrzenia wniosku.

3. Wnioski przedkłada się w języku urzędowym organu współpracującego lub w języku akceptowanym przez ten organ, przy czym język angielski zawsze jest językiem akceptowanym. Wymóg ten nie ma zastosowania do wszelkich dokumentów towarzyszących wnioskowi na podstawie w ust. 1.

4. Jeżeli wniosek nie spełnia wymogów formalnych określonych w niniejszym artykule, organ współpracujący może zwrócić się o poprawienie lub uzupełnienie wniosku; w oczekiwaniu na takie poprawienie lub uzupełnienie wniosku, mogą zostać zastosowane środki zabezpieczające.

ARTYKUŁ PCUST.6

Wykonanie wniosków

1. W celu rozpatrzenia wniosku o udzielenie pomocy organ współpracujący niezwłocznie podejmuje czynności, w granicach swoich kompetencji, tak jak gdyby działał na własny rachunek lub na wniosek innego organu tej samej Strony, dostarczając informacje, które już posiada, prowadząc odpowiednie postępowania lub organizując warunki przeprowadzenia tych postępowań. Niniejsze postanowienie ma także zastosowanie do wszelkich innych organów, którym wniosek został przekazany przez organ współpracujący, jeżeli organ ten nie może działać samodzielnie. Udzielając wszelkiej takiej pomocy, organ współpracujący odpowiednio uwzględnia pilny charakter wniosku.

2. Wnioski o udzielenie pomocy wykonuje się zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony współpracującej.

ARTYKUŁ PCUST.7

Forma przekazywania informacji

1. Organ współpracujący przekazuje organowi wnioskującemu, na piśmie, wyniki postępowań przeprowadzonych na podstawie wniosku złożonego zgodnie z niniejszym Protokołem wraz z odpowiednimi dokumentami, uwierzytelnionymi odpisami dokumentów lub innymi elementami. Informacje te mogą być przekazywane w formie elektronicznej.
2. Oryginały dokumentów przekazuje się zgodnie z ograniczeniami prawnymi każdej ze Stron, wyłącznie na wniosek organu wnioskującego, w przypadkach gdy uwierzytelnione odpisy byłyby niewystarczające. Organ wnioskujący zwraca oryginały w najwcześniejszym możliwym terminie.
3. Zgodnie z przepisami, o których mowa w ust. 2, organ współpracujący przekazuje organowi wnioskującemu wszelkie informacje dotyczące autentyczności dokumentów wydanych lub poświadczonych przez agencje urzędowe na swoim terytorium przy zgłoszeniu towaru.

ARTYKUŁ PCUST.8

Obecność urzędników jednej Strony na terytorium drugiej Strony

1. Należycie upoważnieni urzędnicy jednej ze Stron mogą, za zgodą drugiej Strony oraz z zastrzeżeniem określonych przez nią warunków, być obecni w biurach organu współpracującego lub wszelkich innych organów, których to dotyczy, zgodnie z art. PCUST.6 ust. 1, w celu uzyskania informacji o działaniach, które stanowią lub mogłyby stanowić czyny naruszające przepisy prawa celnego, których organ wnioskujący potrzebuje do celów niniejszego Protokołu.

2. Za zgodą Strony współpracującej oraz z zastrzeżeniem warunków przez nią określonych, należycie upoważnieni urzędnicy drugiej Strony mogą być obecni przy postępowaniach prowadzonych na terytorium Strony współpracującej.

ARTYKUŁ PCUST.9

Przekazywanie i powiadamianie

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący podejmuje, zgodnie ze swoimi mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi, wszystkie środki niezbędne do przekazania adresatowi zamieszkującemu lub mającemu swoją siedzibę na terytorium organu współpracującego wszelkich dokumentów lub powiadomienia takiego adresata o wszelkich decyzjach organu wnioskującego, objętych zakresem stosowania niniejszego Protokołu.

2. Takie wnioski o przekazanie dokumentów lub powiadomienie o decyzji przedkłada się na piśmie w języku urzędowym organu współpracującego lub w języku akceptowanym przez ten organ.

ARTYKUŁ PCUST.10

Automatyczna wymiana informacji

1. W drodze wzajemnego porozumienia zgodnie z art. PCUST.15 niniejszego Protokołu Strony mogą:

a) dokonywać automatycznej wymiany wszelkich informacji objętych niniejszym Protokołem;

b) dokonywać wymiany określonych informacji przed przybyciem przesyłek na terytorium drugiej Strony.

2. W celu dokonywania wymiany, o której mowa w ust. 1 lit. a) i b), Strony mogą przyjąć uzgodnienia dotyczące rodzaju informacji, które chcą wymieniać, oraz formatu i częstotliwości przekazywania informacji.

ARTYKUŁ PCUST.11

Wyjątki od obowiązku udzielenia pomocy

1. Można odmówić udzielenia pomocy na podstawie niniejszego Protokołu lub uzależnić jej udzielenie od spełnienia określonych warunków lub wymogów, w przypadku gdy Strona uzna, że udzielenie takiej pomocy:

- a) groziłoby naruszeniem suwerenności Zjednoczonego Królestwa lub państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek o udzielenie pomocy zgodnie z niniejszym Protokołem;
- b) groziłoby naruszeniem porządku publicznego, bezpieczeństwa lub innych podstawowych interesów; lub
- c) naruszałoby tajemnice przemysłowe, handlowe lub zawodowe.

2. Organ współpracujący może odroczyć udzielenie pomocy, jeżeli kolidowałoby to z trwającymi dochodzeniami, śledztwami lub postępowaniami. W takim przypadku organ współpracujący konsultuje się z organem wnioskującym, aby ustalić, czy pomocy można udzielić z zastrzeżeniem warunków wymaganych przez organ współpracujący.

3. W przypadku gdy organ wnioskujący ubiega się o pomoc, której sam nie byłby w stanie udzielić, gdyby o to do niego wystąpiono, zwraca na ten fakt uwagę w swoim wniosku. Decyzja co do sposobu rozpatrzenia takiego wniosku należy wówczas do organu współpracującego.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, decyzję organu współpracującego oraz jej uzasadnienie bezzwłocznie przekazuje się organowi wnioskującemu.

ARTYKUŁ PCUST.12

Wymiana informacji i poufność

1. Informacje otrzymane na podstawie niniejszego Protokołu wykorzystuje się wyłącznie do określonych w nim celów.
2. Wykorzystanie informacji uzyskanych na podstawie niniejszego Protokołu w postępowaniu administracyjnym lub sądowym wszczętym w związku z czynami naruszającymi przepisy prawa celnego uznaje się za służące osiągnięciu celów niniejszego Protokołu. W związku z tym Strony mogą wykorzystywać uzyskane informacje i dokumenty, z którymi zapoznały się zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu, jako dowód w swoich aktach dowodowych, sprawozdaniach i zeznaniach oraz w postępowaniach i sprawach przed sądami. Organ współpracujący może uzależnić dostarczenie informacji lub udzielenie dostępu do dokumentów od spełnienia warunku powiadomienia go o takim wykorzystaniu.
3. W przypadku gdy jedna ze Stron chce wykorzystać te informacje do innych celów, musi wcześniej uzyskać na to pisemną zgodę organu, który je przekazał. Wykorzystanie informacji w ten sposób podlega wówczas wszelkim ograniczeniom określonym przez ten organ.

4. Wszelkie informacje przekazane w jakiegokolwiek formie zgodnie z niniejszym Protokołem uznaje się za mające charakter poufny lub zastrzeżony, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi mającymi zastosowanie w każdej ze Stron. Informacje te są objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy urzędowej i korzystają z ochrony przyznanej podobnym informacjom na podstawie odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, która je otrzymała, chyba że Strona, która je przekazała, wyrazi uprzednią zgodę na ujawnienie takich informacji. Strony przekazują sobie wzajemnie informacje dotyczące swoich mających zastosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych.

ARTYKUŁ PCUST.13

Biegli i świadkowie

Organ współpracujący może upoważnić swoich urzędników do stawienia się, w granicach przyznanego upoważnienia, jako biegli lub świadkowie w postępowaniu sądowym lub administracyjnym w sprawach objętych niniejszym Protokołem oraz przedstawienia potrzebnych do celów tych postępowań przedmiotów, dokumentów lub ich poufnych lub uwierzytelnionych odpisów. Wniosek o stawienie się musi wskazywać dokładnie, przed jakim organem sądowym lub administracyjnym urzędnik będzie musiał się stawić, w jakiej sprawie oraz na jakiej podstawie lub w jakim charakterze urzędnik ten zostanie przesłuchany.

ARTYKUŁ PCUST.14

Wydatki związane z udzieleniem pomocy

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 Strony zrzekają się wszelkich wzajemnych roszczeń dotyczących zwrotu wydatków poniesionych w związku z wykonaniem niniejszego Protokołu.

2. Koszty i należności wypłacane biegłym, świadkom oraz tłumaczom ustnym i pisemnym, innym niż pracownicy służb publicznych, ponosi odpowiednio Strona wnioskująca.
3. W przypadku gdy do wykonania wniosku konieczne jest lub będzie poniesienie znacznych lub nadzwyczajnych wydatków, Strony konsultują się w celu ustalenia warunków, na jakich wniosek zostanie wykonany, oraz sposobu pokrycia kosztów.

ARTYKUŁ PCUST.15

Wykonanie

1. Wykonanie niniejszego Protokołu powierza się, z jednej strony, organom celnym Zjednoczonego Królestwa, a z drugiej strony – odpowiednio – właściwym służbom Komisji Europejskiej i organom celnym państw członkowskich Unii. Decydują one w sprawach związanych ze wszystkimi środkami praktycznymi i uzgodnieniami niezbędnymi do wykonania niniejszego Protokołu, z uwzględnieniem ich odpowiednich mających zastosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych, w szczególności dotyczących ochrony danych osobowych.
2. Każda ze Stron na bieżąco informuje drugą Stronę o szczegółowych środkach wykonawczych, które przyjmuje zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu, w szczególności w odniesieniu do należycie upoważnionych służb i urzędników wyznaczonych jako podmioty właściwe do przesyłania i otrzymywania informacji przewidzianych w niniejszym Protokole.

3. W Unii postanowienia niniejszego Protokołu nie mają wpływu na przekazywanie jakichkolwiek informacji otrzymanych na podstawie niniejszego Protokołu między właściwymi służbami Komisji Europejskiej i organami celnymi państw członkowskich.

ARTYKUŁ PCUST.16

Inne umowy

Postanowienia niniejszego Protokołu mają pierwszeństwo przed postanowieniami wszelkich dwustronnych umów o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, które zostały lub mogą zostać zawarte między poszczególnymi państwami członkowskimi Unii a Zjednoczonym Królestwem, w zakresie, w jakim postanowienia tych umów dwustronnych są niezgodne z postanowieniami niniejszego Protokołu.

ARTYKUŁ PCUST.17

Konsultacje

W sprawach związanych z interpretacją i wykonaniem niniejszego Protokołu Strony konsultują się wzajemnie w celu rozstrzygnięcia kwestii w ramach Specjalnego Komitetu Handlowego ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia.

ARTYKUŁ PCUST.18

Klauzula ewolucyjna

W celu uzupełnienia poziomów wzajemnej pomocy przewidzianych w niniejszym Protokole, Specjalny Komitet Handlowy ds. Współpracy Celnej i Reguł Pochodzenia może przyjąć decyzję o rozszerzeniu zakresu stosowania niniejszego Protokołu poprzez przyjęcie uzgodnień dotyczących konkretnych sektorów lub kwestii zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa celnego Stron.

PROTOKÓŁ
W SPRAWIE KOORDYNACJI SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ SSC.1

Definicje

Do celów niniejszego Protokołu stosuje się następujące definicje:

- a) „praca najemna” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taka do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego Państwa, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce;
- b) „praca na własny rachunek” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taka do celów ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego Państwa, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce;
- c) „usługi wspomaganej rozrodczości” oznaczają wszelkie usługi medyczne, chirurgiczne lub położnicze świadczone w celu udzielenia osobie pomocy w zajściu w ciążę;

- d) „świadczenia rzeczowe” oznaczają:
- (i) do celów tytułu III rozdział 1 – świadczenia rzeczowe przewidziane w ustawodawstwie Państwa, które służą zapewnieniu, udostępnieniu, bezpośredniemu opłaceniu lub zwrotowi kosztów opieki medycznej oraz produktów i usług stanowiących element dodatkowy takiej opieki;
 - (ii) do celów tytułu III rozdział 2 – wszystkie świadczenia rzeczowe w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych zdefiniowanych w ppkt (i) i przewidziane w systemach Państw w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- e) „okres przeznaczony na wychowywanie dziecka” odnosi się do każdego okresu, który zostaje zaliczony zgodnie z ustawodawstwem Państwa dotyczącym emerytur i rent lub który powoduje wypłacanie dodatku do emerytury lub renty wyraźnie z tego powodu, że dana osoba wychowywała dziecko, niezależnie od metody stosowanej do wyliczenia tych okresów ani od tego, czy są one zaliczane na bieżąco w trakcie wychowywania dziecka, czy też z mocą wsteczną;
- f) „urzędnik służby cywilnej” oznacza osobę uważaną za taką lub traktowaną jako taka przez Państwo, któremu podlega zatrudniająca go administracja;
- g) „właściwa władza” oznacza, w odniesieniu do każdego z Państw, ministra, ministrów lub inną równoważną władzę odpowiedzialną na całym terytorium danego Państwa lub jakiegokolwiek jego części za systemy zabezpieczenia społecznego;
- h) „właściwa instytucja” oznacza:
- (i) instytucję, w której osoba zainteresowana jest ubezpieczona w chwili składania wniosku o świadczenie; lub

- (ii) instytucję, od której osoba zainteresowana ma prawo uzyskać świadczenia lub miałaby prawo do uzyskania świadczeń, gdyby ona sama lub członkowie jego rodziny zamieszkiwali w państwie, w którym znajduje się ta instytucja; lub
 - (iii) instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę danego Państwa; lub
 - (iv) w przypadku systemu dotyczącego obowiązków pracodawcy w zakresie świadczeń określonych w art. SSC.3 ust. 1, danego pracodawcę lub ubezpieczyciela albo, w przypadku ich braku, organ lub władzę określone przez właściwą władzę danego Państwa;
- i) „właściwe Państwo” oznacza Państwo, w którym znajduje się właściwa instytucja;
 - j) „świadczenie z tytułu śmierci” oznacza każde świadczenie wypłacone jednorazowo w razie śmierci, z wyłączeniem świadczeń zryczałtowanych, o których mowa w lit. w);
 - k) „świadczenie rodzinne” oznacza wszystkie świadczenia rzeczowe lub pieniężne przeznaczone na pokrycie wydatków rodzinnych;
 - l) „pracownik przygraniczny” oznacza każdą osobą wykonującą pracę najemną lub pracę na własny rachunek w jednym Państwie, która zamieszkuje w innym Państwie, gdzie co do zasady powraca każdego dnia lub co najmniej raz w tygodniu;
 - m) „port macierzysty” oznacza miejsce, z którego członek załogi normalnie rozpoczyna i w którym kończy okres służby lub serię okresów służby i w którym w zwykłych warunkach operator / przedsiębiorstwo lotnicze nie odpowiada za zakwaterowanie danego członka załogi;

- n) „instytucja” oznacza, w odniesieniu do każdego z Państw, organ lub władzę odpowiedzialną za stosowanie całości lub części ustawodawstwa;
- o) „instytucja miejsca zamieszkania” oraz „instytucja miejsca pobytu” oznaczają, odpowiednio, instytucję właściwą do udzielania świadczeń w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej oraz instytucję właściwą do udzielania świadczeń w miejscu pobytu osoby zainteresowanej, zgodnie ze stosowanym przez nie ustawodawstwem lub – jeżeli taka instytucja nie istnieje – instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę danego Państwa;
- p) „ubezpieczony”, w odniesieniu do działów zabezpieczenia społecznego objętych tytułem III rozdziały 1 i 3, oznacza każdą osobę spełniającą warunki wymagane przez ustawodawstwo Państwa właściwego na podstawie tytułu II w celu uzyskania prawa do świadczeń, z uwzględnieniem postanowień niniejszego Protokołu;
- q) „ustawodawstwo” oznacza, w odniesieniu do każdego Państwa, przepisy ustawowe, wykonawcze i inne przepisy rangi ustawowej oraz wszystkie inne środki wykonawcze odnoszące się do działów systemu zabezpieczenia społecznego objętych art. SSC.3 ust. 1, lecz nie obejmuje postanowień umownych innych niż te, które służą wykonaniu zobowiązania ubezpieczeniowego wynikającego z przepisów ustawowych i wykonawczych, o których mowa w niniejszej literze, lub które były przedmiotem decyzji władz publicznych zobowiązującej do ich stosowania lub rozszerzającej ich zakres, pod warunkiem że dane Państwo złoży odpowiednie oświadczenie w tym celu, zgłoszone Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego. Unia Europejska publikuje takie oświadczenie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;

- r) „świadczenia z tytułu długotrwałej opieki” oznacza świadczenie rzeczowe lub pieniężne, którego celem jest zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki nad osobą, która ze względu na upośledzenie wymaga przez dłuższy czas znacznej pomocy, w tym między innymi pomocy innej osoby lub osób w wykonywaniu podstawowych codziennych czynności w celu wspierania jej samodzielności; obejmuje to świadczenia przyznawane w tym samym celu osobie udzielającej takiej pomocy;
- s) „członek rodziny” oznacza:
- (i) (A) każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo, na podstawie którego przyznawane są świadczenia;
 - (B) w odniesieniu do świadczeń rzeczowych zgodnie z tytułem III rozdział 1, każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo Państwa, w którym osoba ta zamieszkuje;
 - (ii) jeżeli ustawodawstwo Państwa, które ma zastosowanie zgodnie z ppkt (i), nie dokonuje rozróżnienia pomiędzy członkami rodziny a innymi osobami, do których ma one zastosowanie, to za członków rodziny uznaje się małżonków, małoletnie dzieci i dzieci pozostające na utrzymaniu, które osiągnęły pełnoletniość;
 - (iii) jeżeli, na podstawie ustawodawstwa, które ma zastosowanie zgodnie z ppkt (i) oraz (ii), dana osoba jest uznawana za członka rodziny lub członka gospodarstwa domowego tylko wtedy, gdy mieszka ona w tym samym gospodarstwie co ubezpieczony albo emeryt lub rencista, to warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli osoba ta pozostaje głównie na utrzymaniu ubezpieczonego albo emeryta lub rencisty;

- t) „okres zatrudnienia” lub „okres pracy na własny rachunek” oznaczają okresy zdefiniowane lub uznane za takie przez ustawodawstwo, zgodnie z którym zostały ukończone oraz wszystkie okresy traktowane jako takie, w przypadku gdy są one uznane przez to ustawodawstwo za równoważne z okresami zatrudnienia lub okresami pracy na własny rachunek;
- u) „okres ubezpieczenia” oznacza okresy składowe, okresy pracy najmniej lub pracy na własny rachunek, zdefiniowane lub uznane za okresy ubezpieczenia przez ustawodawstwo, zgodnie z którym zostały ukończone lub zostały uznane za ukończone, oraz wszystkie okresy traktowane jako takie, w przypadku gdy są uznane przez to ustawodawstwo za równoważne z okresami ubezpieczenia;
- v) „okres zamieszkania” oznacza okresy zdefiniowane lub uznane za takie przez ustawodawstwo, zgodnie z którym zostały one ukończone lub uważane są za ukończone;
- w) „emerytura lub renta” obejmuje nie tylko emerytury lub renty, ale też świadczenia zryczałtowane, które mogą zastąpić emerytury lub renty oraz wypłaty z tytułu zwrotu składek, a także, z zastrzeżeniem postanowień tytułu III, podwyżki rewaloryzacyjne lub zasiłki uzupełniające;
- x) „świadczenie przedemerytalne” oznaczają wszystkie świadczenia pieniężne, inne niż zasiłek dla bezrobotnych lub wcześniejsze świadczenie z tytułu starości, udzielane od określonego wieku pracownikom, którzy ograniczyli, zaprzestali lub zawiesili swą dającą wynagrodzenie pracę, do wieku, w którym kwalifikują się do emerytury lub do wcześniejszej emerytury, a których otrzymywanie nie jest uzależnione od tego, czy zainteresowana osoba pozostaje w dyspozycji służb zatrudnienia właściwego Państwa; „wcześniejsze świadczenie z tytułu starości” oznacza świadczenie udzielane przed osiągnięciem zwykłego wieku emerytalnego, które jest nadal przyznawane po osiągnięciu wspomnianego wieku albo jest zastępowane innym świadczeniem z tytułu starości;

- y) „uchodźca” ma znaczenie nadane mu w art. 1 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, podpisanej w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r.;
- z) „siedziba lub miejsce prowadzenia działalności” oznacza siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności, w których podejmowane są zasadnicze decyzje dotyczące przedsiębiorstwa i wykonywane są funkcje jego administracji centralnej;
- aa) „zamieszkanie” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle zamieszkuje;
- bb) „specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne” oznaczają nieskładkowe świadczenia pieniężne, które:
 - (i) mają na celu zapewnienie:
 - (A) uzupełniającej, zastępczej lub dodatkowej ochrony na wypadek ryzyk objętych działami zabezpieczenia społecznego, o których mowa w art. SSC.3 ust. 1, a które gwarantują zainteresowanym osobom minimum środków utrzymania, z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej i społecznej danego Państwa; albo
 - (B) wyłącznie szczególnej ochrony niepełnosprawnym, ściśle powiązanej z otoczeniem społecznym takiej osoby w danym Państwie; oraz
 - (ii) w przypadkach, w których finansowanie wynika wyłącznie z obowiązkowego opodatkowania mającego pokrywać ogólne wydatki publiczne, a warunki udzielania i wylczania świadczeń nie zależą od jakiegokolwiek składki w odniesieniu do beneficjenta. Jednakże świadczeń udzielanych w celu uzupełnienia świadczenia składkowego nie uważa się za świadczenia składkowe wyłącznie z tego powodu;

- cc) „system specjalny dla urzędników służby cywilnej” oznacza każdy system zabezpieczenia społecznego, który jest różny od ogólnego systemu zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osób zatrudnionych w danym Państwie, i któremu podlegają bezpośrednio wszyscy urzędnicy służby cywilnej lub pewne grupy takich urzędników;
- dd) „bezpieśtwowiec” ma znaczenie nadane mu w art. 1 Konwencji dotyczącej statusu bezpieczeństwa, podpisanej w Nowym Jorku w dniu 28 września 1954 r.;
- ee) „pobyt” oznacza zamieszkanie czasowe.

ARTYKUŁ SSC.2

Podmiotowy zakres stosowania

Niniejszy Protokół stosuje się do osób, które podlegają lub podlegały ustawodawstwu jednego lub większej liczby Państw, w tym do bezpieczeństwa i uchodźców, oraz do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci.

ARTYKUŁ SSC.3

Kwestie objęte Protokołem

1. Niniejszy Protokół stosuje się do następujących działów zabezpieczenia społecznego:
 - a) świadczenia z tytułu choroby;

- b) świadczenia z tytułu macierzyństwa i równoważne świadczenia dla ojca;
- c) świadczenia z tytułu inwalidztwa;
- d) świadczenia z tytułu starości;
- e) renty rodzinne;
- f) świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i choroby zawodowej;
- g) świadczenia z tytułu śmierci;
- h) świadczenia dla bezrobotnych;
- i) świadczenia przedemerytalne.

2. O ile załącznik SSC-6 nie stanowi inaczej, niniejszy Protokół stosuje się do ogólnych i specjalnych systemów zabezpieczenia społecznego, bez względu na to, czy są one składkowe, czy nieskładkowe, oraz do systemów związanych z obowiązkiem pracodawcy lub armatora.

3. Postanowienia tytułu III nie mają jednak wpływu na przepisy prawa któregośkolwiek Państwa w zakresie obowiązków armatora.

4. Niniejszego Protokołu nie stosuje się do:

- a) specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych wymienionych w części 1 załącznika SSC-1;

- b) pomocy społecznej i medycznej;
- c) świadczeń, w związku z którymi Państwo przejmuje odpowiedzialność za szkody wyrządzone osobom i zapewnia odszkodowanie, takich jak: świadczenia dla ofiar wojny i działań wojennych lub ich skutków; ofiar zbrodni, zabójstw lub aktów terroryzmu; ofiar szkód spowodowanych przez funkcjonariuszy państwa podczas wykonywania ich obowiązków; lub ofiar, które znalazły się w niekorzystnej sytuacji ze względów politycznych lub religijnych lub też ze względu na pochodzenie;
- d) świadczeń z tytułu długotrwałej opieki wymienionych w części 2 załącznika SSC-1;
- e) usług wspomaganej rozrodczości;
- f) płatności, które są związane z działem zabezpieczenia społecznego wymienionym w ust. 1 i które są:
 - (i) uiszczane w celu pokrycia wydatków na ogrzewanie przy niskich temperaturach; oraz
 - (ii) wymienione w części 3 załącznika SSC-1;
- g) świadczeń rodzinnych.

ARTYKUŁ SSC.4

Niedyskryminacja między państwami członkowskimi

1. Uzgodnienia dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ustanowione w niniejszym Protokole opierają się na zasadzie niedyskryminacji między państwami członkowskimi.
2. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich uzgodnień między Zjednoczonym Królestwem a Irlandią dotyczących wspólnej strefy podróżowania.

ARTYKUŁ SSC.5

Zasada równego traktowania

1. O ile niniejszy Protokół nie stanowi inaczej, w odniesieniu do działów zabezpieczenia społecznego objętych art. SSC.3 ust. 1, osoby, do których stosuje się niniejszy Protokół, korzystają z tych samych świadczeń i podlegają tym samym obowiązkom na podstawie ustawodawstwa każdego z Państw, co jego obywatele.
2. Niniejsze postanowienie nie ma zastosowania do kwestii, o których mowa w art. SSC.3 ust. 4.

ARTYKUŁ SSC.6

Równe traktowanie świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń

O ile niniejszy Protokół nie stanowi inaczej, Państwa zapewniają stosowanie zasady równego traktowania świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń w następujący sposób:

- a) w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego Państwa otrzymywanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego i inny dochód ma określone skutki prawne, odpowiednie przepisy tego ustawodawstwa mają zastosowanie także do otrzymywanych świadczeń równoważnych nabytych na podstawie ustawodawstwa innego Państwa lub dochodów osiągniętych w innym Państwie;
- b) w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego Państwa zaistnieniu pewnych okoliczności lub zdarzeń przypisywane są określone skutki prawne, to Państwo uwzględnia podobne okoliczności lub zdarzenia zaistniałe w każdym innym Państwie tak, jak gdyby miały one miejsce na jego własnym terytorium.

ARTYKUŁ SSC.7

Sumowanie okresów

O ile niniejszy Protokół nie stanowi inaczej, właściwa instytucja Państwa uwzględni – w niezbędnym zakresie – okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania ukończone zgodnie z ustawodawstwem każdego innego Państwa tak, jak gdyby były to okresy ukończone na podstawie obowiązującego ją ustawodawstwa, w przypadku gdy jej ustawodawstwo uzależnia od ukończenia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania:

- a) nabyć, zachować, przysługiwać lub odzyskać prawa do świadczeń;
- b) objęcie przez ustawodawstwo; lub
- c) dostęp do lub zwolnienie z ubezpieczenia obowiązkowego, fakultatywnego kontynuowanego lub dobrowolnego.

ARTYKUŁ SSC.8

Zniesienie zasad dotyczących zamieszkania

Państwa zapewniają stosowanie zasady eksportu świadczeń pieniężnych zgodnie z lit. a) i b):

- a) Świadczenia pieniężne należne na podstawie ustawodawstwa Państwa lub na podstawie niniejszego Protokołu nie podlegają jakimkolwiek obniżkom, zmianom, zawieszaniu, wstrzymaniu lub konfiskacie z powodu tego, że beneficjent lub członkowie jego rodziny zamieszkują w innym Państwie niż to, w którym znajduje się instytucja odpowiedzialna za udzielanie świadczeń.
- b) Lit. a) nie ma zastosowania do świadczeń pieniężnych objętych art. SSC.3 ust. 1 lit. c) i h).

ARTYKUŁ SSC.9

Zapobieganie kumulacji świadczeń

O ile nie określono inaczej, w niniejszym Protokole nie przyznaje ani nie utrzymuje się prawa do kilku świadczeń tego samego rodzaju za jeden i ten sam okres ubezpieczenia obowiązkowego.

TYTUŁ II

OKREŚLANIE MAJĄCEGO ZASTOSOWANIE USTAWODAWSTWA

ARTYKUŁ SSC.10

Zasady ogólne

1. Osoby, do których stosuje się niniejszy Protokół, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa. Ustawodawstwo takie określa się zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu.

2. Do celów stosowania postanowień niniejszego tytułu osoby otrzymujące świadczenia pieniężne z powodu lub w konsekwencji pracy najemnej lub pracy na własny rachunek uważane są za wykonujące wspomnianą pracę. Nie ma to zastosowania do świadczeń z tytułu inwalidztwa, świadczeń z tytułu starości ani rent rodzinnych, ani do rent z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych lub świadczeń pieniężnych z tytułu choroby obejmujących leczenie przez czas nieokreślony.

3. Z zastrzeżeniem art. SSC.11, SSC.12 i SSC.13:

- a) osoba wykonująca w Państwie pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa;
- b) urzędnik służby cywilnej podlega ustawodawstwu Państwa, któremu podlega zatrudniająca go administracja;
- c) każda inna osoba, do której nie mają zastosowania lit. a) i b) podlega ustawodawstwu Państwa zamieszkania, bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszego Protokołu, gwarantujących jej świadczenia na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby innych Państw.

4. Do celów stosowania niniejszego tytułu, praca najemna lub praca na własny rachunek wykonywana normalnie na pokładzie statku na morzu pływającego pod banderą Państwa uważana jest za pracę wykonywaną w tym Państwie. Jednakże osoba zatrudniona na pokładzie statku pływającego pod banderą Państwa, a otrzymująca wynagrodzenie za taką pracę od przedsiębiorstwa lub osoby, których siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajdują się w innym Państwie, podlega ustawodawstwu tego drugiego Państwa, jeżeli zamieszkuje w tym Państwie. Do celów stosowania tego ustawodawstwa przedsiębiorstwo lub osoba wypłacająca wynagrodzenie uważane są za pracodawcę.

5. Praca w charakterze członka załogi lotniczej lub personelu pokładowego, wykonywana w przewozach lotniczych pasażerów lub towarów, jest uznawana za pracę wykonywaną w Państwie, w którym znajduje się port macierzysty.

ARTYKUŁ SSC.11

Pracownicy delegowani

1. Na zasadzie odstępstwa od art. SSC.10 ust. 3 oraz jako środek przejściowy w odniesieniu do sytuacji, która istniała przed wejściem w życie niniejszej Umowy, między państwami członkowskimi wymienionymi w kategorii A załącznika SSC-8 a Zjednoczonym Królestwem stosuje się następujące zasady w odniesieniu do mającego zastosowanie ustawodawstwa:

- a) osoba, która wykonuje pracę najemną w Państwie na rzecz pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego Państwa do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa, pod warunkiem że:
 - (i) czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy; oraz
 - (ii) osoba ta nie jest wysłana, aby zastąpić innego pracownika delegowanego;
- b) osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w jednym Państwie, a która udaje się, aby wykonywać podobną pracę w innym Państwie, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy.

2. Do dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Unia powiadomi Zjednoczone Królestwo, do której z następujących kategorii należy każde z państw członkowskich:
 - a) Kategoria A: Państwo członkowskie powiadomiło Unię, że zamierza odstąpić od stosowania art. SSC.10 zgodnie z niniejszym artykułem;
 - b) Kategoria B: Państwo członkowskie powiadomiło Unię, że nie zamierza stosować odstępstw od artykułu SSC.10; lub
 - c) Kategoria C: Państwo członkowskie nie wskazało, czy zamierza odstąpić od stosowania art. SSC.10.
3. Dokument, o którym mowa w ust. 2, staje się treścią załącznika SSC-8 w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.
4. W odniesieniu do państw członkowskich, które w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy są wymienione w kategorii A, stosuje się ust. 1 lit. a) i b).
5. W odniesieniu do państw członkowskich, które w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy są wymienione w kategorii C, stosuje się ust. 1 lit. a) i b), tak jak gdyby dane państwo członkowskie było wymienione w kategorii A przez okres miesiąca po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczeń Społecznych przenosi państwo członkowskie z kategorii C do kategorii A, jeżeli Unia powiadomi Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczeń Społecznych, że dane państwo członkowskie wyraża wolę takiego przeniesienia.

6. Miesiąc po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy kategorii B i C przestają istnieć. Następnie Strony najszybciej, jak to możliwe publikują zaktualizowany załącznik SSC-8. Do celów ust. 1 uznaje się, że od dnia tej publikacji załącznik SSC-8 obejmuje wyłącznie państwa członkowskie kategorii A.
7. W przypadku gdy osoba znajduje się w sytuacji, o której mowa w ust. 1, obejmującej państwo członkowskie należące do kategorii C przed opublikowaniem zaktualizowanego załącznika SSC-8 zgodnie z ust. 6, ust. 1 ma nadal zastosowanie do tej osoby przez czas trwania jej pracy na podstawie ust. 1.
8. Unia powiadamia Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczeń Społecznych, jeżeli państwo członkowskie chce zostać usunięte z kategorii A załącznika SSC-8, a Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczeń Społecznych, na wniosek Unii, usuwa to państwo członkowskie z kategorii A załącznika SSC-8. Strony publikują zaktualizowany załącznik SSC-8, który stosuje się od pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po otrzymaniu wniosku przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczeń Społecznych.
9. W przypadku gdy osoba znajduje się w sytuacji, o której mowa w ust. 1, przed opublikowaniem zaktualizowanego załącznika SSC-8 zgodnie z ust. 8, ust. 1 ma nadal zastosowanie do tej osoby przez czas trwania jej pracy na podstawie ust. 1.

ARTYKUŁ SSC.12

Wykonywanie pracy w dwóch lub większej liczbie Państw

1. Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w jednym lub większej liczbie państw członkowskich, a także w Zjednoczonym Królestwie, podlega:
 - a) ustawodawstwu Państwa zamieszkania, jeżeli osoba ta wykonuje znaczną część swojej pracy w tym Państwie; lub
 - b) jeżeli osoba ta nie wykonuje znacznej części swojej pracy w Państwie zamieszkania:
 - (i) ustawodawstwu Państwa, w którym znajduje się siedziba lub miejsce prowadzenia działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli osoba ta jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub
 - (ii) ustawodawstwu Państwa, w którym znajduje się siedziba lub miejsce prowadzenia działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli osoba ta jest zatrudniona przez dwa lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, których siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajduje się w tylko jednym Państwie; lub
 - (iii) ustawodawstwu Państwa, w którym znajduje się siedziba lub miejsce prowadzenia działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż Państwo zamieszkania, jeżeli osoba ta jest zatrudniona przez dwa lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, których siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajduje się w państwie członkowskim i Zjednoczonym Królestwie, z których jedno jest Państwem zamieszkania; lub

- (iv) ustawodawstwu Państwa zamieszkania tej osoby, jeżeli osoba ta jest ona zatrudniona przez dwa lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, a co najmniej dwa z tych podmiotów mają siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności w różnych Państwach innych niż Państwo zamieszkania.
2. Osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w jednym lub większej liczbie państw członkowskich, a także w Zjednoczonym Królestwie, podlega:
- a) ustawodawstwu Państwa zamieszkania, jeżeli osoba ta wykonuje znaczną część swojej pracy w tym Państwie; lub
 - b) ustawodawstwu Państwa, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z Państw, w których wykonuje znaczną część swojej pracy.
3. Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w dwóch lub większej liczbie Państw, podlega ustawodawstwu Państwa, w którym wykonuje pracę najemną, lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub większej liczbie Państw, ustawodawstwu określönemu zgodnie z ust. 1.
4. Osoba, która jest zatrudniona jako urzędnik służby cywilnej przez Państwo i która wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w jednym lub większej liczbie Państw, podlega ustawodawstwu Państwa, któremu podlega zatrudniająca ją administracja.

5. Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub większej liczbie państw członkowskich (i nie w Zjednoczonym Królestwie), podlega ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa, jeżeli osoba ta nie wykonuje znacznej części tej pracy w Państwie zamieszkania, oraz osoba ta:

- a) jest zatrudniona przez jedno lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, z których wszyscy mają siedziby lub miejsca prowadzenia działalności w Zjednoczonym Królestwie;
- b) zamieszkuje w państwie członkowskim i jest zatrudniona przez dwa lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, z których wszyscy mają siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności w Zjednoczonym Królestwie i w państwie członkowskim zamieszkania;
- c) zamieszkuje w Zjednoczonym Królestwie i jest zatrudniona przez dwa lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, z których co najmniej dwa mają siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności w różnych państwach członkowskich; lub
- d) zamieszkuje w Zjednoczonym Królestwie i jest zatrudniona przez jedno lub większą liczbę przedsiębiorstw lub pracodawców, z których żadne nie ma siedziby ani miejsca prowadzenia działalności w innym Państwie.

6. Osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub większej liczbie państw członkowskich (i nie w Zjednoczonym Królestwie), nie wykonując znacznej części tej pracy w Państwie zamieszkania, podlega ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa, jeżeli centrum zainteresowania dla jej działalności znajduje się w Zjednoczonym Królestwie.

7. Ust. 6 nie ma zastosowania w przypadku osoby, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w dwóch lub większej liczbie państw członkowskich.

8. Osoby, o których mowa w ust. 1–6, traktowane są, do celów ustawodawstwa określonego zgodnie z tymi postanowieniami, tak, jak gdyby wykonywały całą swoją pracę najemną lub pracę na własny rachunek i jakby uzyskiwały cały swój dochód w danym Państwie.

ARTYKUŁ SSC.13

Ubezpieczenie dobrowolne lub fakultatywne kontynuowane

1. Art. SSC.10, art. SSC.11 i art. SSC.12 nie mają zastosowania do ubezpieczenia dobrowolnego ani do ubezpieczenia fakultatywnego kontynuowanego, chyba że – w odniesieniu do jednego z działów, o których mowa w art. SSC.3 – w danym Państwie istnieje tylko system dobrowolny.

2. W przypadku gdy na podstawie ustawodawstwa Państwa zainteresowana osoba podlega ubezpieczeniu obowiązkowemu w tym Państwie, nie może ona podlegać systemowi ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych w innym Państwie. We wszystkich innych przypadkach, w których dla danego działu istnieje wybór pomiędzy większą liczbą systemów ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych, zainteresowana osoba przystępuje tylko do wybranego przez siebie systemu.

3. Jednakże w odniesieniu do świadczeń z tytułu inwalidztwa, z tytułu starości i rent rodzinnych zainteresowana osoba może przystąpić do systemu ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych danego Państwa, nawet jeżeli z obowiązku podlega ustawodawstwu innego Państwa, pod warunkiem że na pewnym etapie swojej pracy zawodowej podlegała ustawodawstwu pierwszego Państwa z powodu lub w wyniku pracy najemnej lub pracy na własny rachunek oraz jeżeli takie nakładanie się jest w sposób wyraźny lub dorozumiany dozwolone na podstawie ustawodawstwa pierwszego Państwa.

4. W przypadku gdy ustawodawstwo Państwa uzależnia przyjęcie do ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego od zamieszkania w tym Państwie lub od wykonywania wcześniej pracy najemnej lub pracy na własny rachunek, art. SSC.6 lit. b) stosuje się tylko do osób, które podlegały na jakimś wcześniejszym etapie ustawodawstwu tego Państwa na podstawie pracy najemnej lub pracy na własny rachunek.

Artykuł SSC.14

Obowiązki pracodawcy

1. Pracodawca, którego siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajdują się poza terytorium właściwego Państwa, wypełnia wszystkie obowiązki wynikające z ustawodawstwa mającego zastosowanie do jego pracowników, w szczególności obowiązku opłacania składek przewidzianych w tym ustawodawstwie, tak jakby jego siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajdowały się we właściwym Państwie.

2. Pracodawca niemający miejsca prowadzenia działalności w Państwie, którego ustawodawstwo ma zastosowanie, może uzgodnić z pracownikiem, że spoczywający na pracodawcy obowiązek opłacania składek może być wypełniany w jego imieniu przez pracownika, bez uszczerbku dla podstawowych obowiązków pracodawcy. Pracodawca powiadamia właściwą instytucję tego Państwa o takich dokonanych uzgodnieniach.

TYTUŁ III

POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE
POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII ŚWIADCZEŃ

ROZDZIAŁ 1

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU CHOROBY, MACIERZYŃSTWA
I RÓWNOWAŻNE ŚWIADCZENIA DLA OJCA

SEKCJA 1

UBEZPIECZENI I CZŁONKOWIE ICH RODZIN,
Z WYJĄTKIEM EMERYTÓW LUB RENCISTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN

ARTYKUŁ SSC.15

Zamieszkanie w Państwie innym niż właściwe Państwo

Ubezpieczony lub członkowie jego rodziny, którzy zamieszkują w innym Państwie niż właściwe Państwo, otrzymują w Państwie zamieszkania świadczenia rzeczowe udzielane, w imieniu właściwej instytucji, przez instytucję miejsca zamieszkania, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem tak, jak gdyby zainteresowane osoby były ubezpieczone na podstawie tego ustawodawstwa.

ARTYKUŁ SSC.16

Pobyt we właściwym Państwie w przypadku zamieszkania w innym Państwie
– zasady szczególne w odniesieniu do członków rodzin pracowników przygranicznych

1. O ile ust. 2 nie stanowi inaczej, ubezpieczony i członkowie jego rodziny, o których mowa w art. SSC.15, są również uprawnieni do świadczeń rzeczowych w czasie pobytu we właściwym Państwie. Świadczenia rzeczowe udzielane są przez właściwą instytucję i na jej własny koszt, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem tak, jak gdyby zainteresowane osoby zamieszkiwały w tym Państwie.
2. Członkowie rodziny pracownika przygranicznego są uprawnieni do świadczeń rzeczowych w czasie ich pobytu we właściwym Państwie.

Jednakże w przypadku gdy właściwe Państwo jest wymienione w załączniku SSC-2, członkowie rodziny pracownika przygranicznego, zamieszkujący w tym samym Państwie co pracownik przygraniczny, są uprawnieni do świadczeń rzeczowych we właściwym Państwie wyłącznie zgodnie z warunkami określonymi w art. SSC.17 ust. 1.

ARTYKUŁ SSC.17

Pobyt poza właściwym Państwem

1. O ile ust. 2 nie stanowi inaczej, ubezpieczony i członkowie jego rodziny przebywający w Państwie innym niż właściwe Państwo są uprawnieni do świadczeń rzeczowych udzielanych w imieniu właściwej instytucji, przez instytucję miejsca pobytu zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem tak, jak gdyby zainteresowane osoby były ubezpieczone na podstawie tego ustawodawstwa, w przypadku gdy:

- a) świadczenia rzeczowe stają się niezbędne ze wskazań medycznych w czasie ich pobytu, w opinii świadczeniodawcy świadczeń rzeczowych, z uwzględnieniem charakteru tych świadczeń i przewidywanego czasu pobytu;
- b) osoba nie udała się do tego Państwa w celu uzyskania świadczeń rzeczowych, chyba że jest pasażerem lub członkiem załogi statku lub samolotu podróżującego do tego Państwa, a świadczenia rzeczowe stały się niezbędne ze wskazań medycznych podczas podróży lub lotu; oraz
- c) okazano ważny dokument potwierdzający uprawnienia zgodnie z art. SSCI.22 ust. 1 załącznika SSC-7.

2. W dodatku SSCI-2 do załącznika SSC-7 zawarto wykaz świadczeń rzeczowych, które, aby mogły być udzielone w czasie pobytu w innym Państwie, wymagają, z przyczyn praktycznych, wcześniejszego porozumienia między zainteresowaną osobą a instytucją zapewniającą opiekę.

ARTYKUŁ SSC.18

Udanie się w celu uzyskania świadczeń rzeczowych

– zezwolenie na odpowiednie leczenie poza Państwem zamieszkania

1. O ile niniejszy Protokół nie stanowi inaczej, ubezpieczony udający się do innego Państwa w celu uzyskania świadczeń rzeczowych w czasie tego pobytu ubiega się o zezwolenie właściwej instytucji.
2. Ubezpieczony, który uzyskał zezwolenie właściwej instytucji na udanie się do innego Państwa w celu poddania się leczeniu odpowiedniemu do jego stanu, otrzymuje świadczenia rzeczowe udzielane, w imieniu właściwej instytucji, przez instytucję miejsca pobytu, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem tak, jak gdyby był on ubezpieczony na podstawie tego ustawodawstwa. Zezwolenie zostaje wydane, jeżeli dane leczenie należy do świadczeń przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa, w którym zainteresowana osoba zamieszkuje, oraz jeżeli nie może ona uzyskać takiego leczenia w terminie uzasadnionym z medycznego punktu widzenia, z uwzględnieniem jej aktualnego stanu zdrowia oraz prawdopodobnego przebiegu choroby.
3. Ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do członków rodziny ubezpieczonego.
4. Jeżeli członkowie rodziny ubezpieczonego zamieszkują w innym Państwie niż Państwo, w którym zamieszkuje ubezpieczony, a to Państwo wybrało zwrot na podstawie kwot zryczałtowanych, koszt świadczeń rzeczowych, o których mowa w ust. 2, ponosi instytucja miejsca zamieszkania członków rodziny. W tym przypadku, do celów stosowania ust. 1, instytucja miejsca zamieszkania członków rodziny uważana jest za właściwą instytucję.

ARTYKUŁ SSC.19

Świadczenia pieniężne

1. Ubezpieczony i członkowie jego rodziny zamieszkujący lub przebywający w Państwie innym niż właściwe Państwo, są uprawnieni do świadczeń pieniężnych wypłacanych przez właściwą instytucję zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. W drodze umowy między właściwą instytucją a instytucją miejsca zamieszkania lub pobytu, świadczenia takie mogą jednak być wypłacane przez instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu na koszt właściwej instytucji zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa.
2. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych opiera się na średnim dochodzie lub na średniej stawce składki, określa taki średni dochód lub średnią stawkę składki wyłącznie przez odniesienie do dochodów potwierdzonych jako wypłacone lub zastosowanych stawek składki, w okresach ukończonych na podstawie tego ustawodawstwa.
3. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych opiera się na dochodzie standardowym, uwzględnia wyłącznie dochód standardowy lub, w stosownych przypadkach, średnią dochodów standardowych dla okresów ukończonych na podstawie tego ustawodawstwa.
4. Ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do przypadków, w których ustawodawstwo stosowane przez właściwą instytucję określa szczególny okres odniesienia, który odpowiada w danym przypadku w całości lub w części okresom, które zainteresowana osoba ukończyła na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby innych Państw.

ARTYKUŁ SSC.20

Osoby ubiegające się o emeryturę lub rentę

1. Ubezpieczony, który, w chwili składania lub w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie emerytury lub renty, traci prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa, które było ostatnio właściwe, zachowuje prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa, w którym zamieszkuje, pod warunkiem że spełnia on wymogi dotyczące ubezpieczenia zawarte w ustawodawstwie Państwa, o którym mowa w ust. 2. Prawo do świadczeń rzeczowych w Państwie zamieszkania stosuje się także do członków rodziny osoby ubiegającej się o emeryturę lub rentę.
2. Świadczenia rzeczowe obciążają instytucję Państwa, które, w przypadku przyznania emerytury lub renty, stałoby się właściwe na podstawie art. SSC.21, art. SSC.22 oraz art. SSC.23.

SEKCJA 2

POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE
EMERYTÓW LUB RENCISTÓW ORAZ CZŁONKÓW ICH RODZIN

ARTYKUŁ SSC.21

Prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa zamieszkania

Osoba, która otrzymuje emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa dwóch lub większej liczby Państw, z których jedno jest Państwem zamieszkania, i która jest uprawniona do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa tego Państwa, otrzymuje, jak i członkowie jej rodziny, takie świadczenia rzeczowe od instytucji miejsca zamieszkania i na rachunek tej instytucji, tak jak gdyby była osobą uprawnioną do emerytury lub renty należnej jedynie na podstawie ustawodawstwa tego Państwa.

ARTYKUŁ SSC.22

Brak prawa do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa zamieszkania

1. Osoba, która:
 - a) zamieszkuje w danym Państwie;
 - b) pobiera emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw; oraz

- c) nie jest uprawniona do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa zamieszkania,

otrzymuje niemniej takie świadczenia dla siebie i członków swojej rodziny, o ile emeryt lub rencista byłby do nich uprawniony na podstawie ustawodawstwa Państwa właściwego w odniesieniu do jego emerytury lub renty lub co najmniej jednego z Państw właściwych, jeżeli osoba ta zamieszkiwałaby w tym Państwie. Świadczenia rzeczowe udzielane są na rachunek instytucji, o której mowa w ust. 2, przez instytucję miejsca zamieszkania, tak jak gdyby zainteresowana osoba była uprawniona do emerytury lub renty i świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa tego Państwa.

2. W przypadkach objętych ust. 1 ciężar kosztów świadczeń rzeczowych spoczywa na instytucji określonej zgodnie z następującymi zasadami:

- a) w przypadku gdy emeryt lub rencista jest traktowany tak, jak gdyby był uprawniony do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa jednego Państwa, koszty tych świadczeń ponosi właściwa instytucja tego Państwa;
- b) jeżeli emeryt lub rencista jest traktowany tak, jakby miał prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa dwóch lub większej liczby Państw, koszty tych świadczeń ponoszone są przez właściwą instytucję Państwa, którego ustawodawstwu uprawniony podlegał najdłużej;
- c) w przypadku gdy stosowanie zasady przewidzianej w lit. b) spowodowałoby nałożenie ciężaru świadczeń na większą liczbę instytucji, koszty te są ponoszone przez właściwą instytucję Państwa, którego ustawodawstwu uprawniony podlegał ostatnio.

ARTYKUŁ SSC.23

Emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw innych niż Państwo zamieszkania, w przypadkach gdy istnieje prawo do świadczeń rzeczowych w tym ostatnim Państwie

W przypadku gdy osoba otrzymująca emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw zamieszkuje w Państwie, na podstawie ustawodawstwa którego prawo do otrzymywania świadczeń rzeczowych nie jest uzależnione od warunków ubezpieczenia ani warunków pracy najemnej lub pracy na własny rachunek, a osoba ta nie otrzymuje emerytury lub renty od Państwa zamieszkania, koszty świadczeń rzeczowych udzielonych takiej osobie i członkom jej rodziny ponosi instytucja jednego z Państw właściwych w odniesieniu do emerytur lub rent tej osoby, określona zgodnie z art. SSC.22 ust. 2 w zakresie, w jakim taka osoba i członkowie jej rodziny byłiby uprawnieni do takich świadczeń, gdyby zamieszkiwali w tym Państwie.

ARTYKUŁ SSC.24

Zamieszkanie członków rodziny w Państwie innym niż to,
w którym zamieszkuje emeryt lub rencista

W przypadku gdy osoba:

- a) pobiera emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw; oraz

b) zamieszkuje w Państwie innym niż to, w którym zamieszkują członkowie jej rodziny,

członkowie rodziny tej osoby są uprawnieni do otrzymywania świadczeń rzeczowych od instytucji ich miejsca zamieszkania zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, o ile emeryt lub rencista jest uprawniony do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa danego Państwa. Koszty ponosi właściwa instytucja odpowiedzialna za koszty świadczeń rzeczowych udzielonych emerytowi lub renciście w jego Państwie zamieszkania.

ARTYKUŁ SSC.25

Pobyt emeryta lub rencisty lub członków jego rodziny
w Państwie innym niż Państwo zamieszkania – pobyt we właściwym Państwie
– zgoda na odpowiednie leczenie poza Państwem miejsca zamieszkania

1. Art. SSC.17 stosuje się odpowiednio do:

a) osoby otrzymującej emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw i uprawnionej do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa jednego z Państw, które wypłacają jej emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty;

b) członków jej rodziny,

którzy przebywają w Państwie innym niż to, w którym zamieszkują.

2. Art. SSC.16 ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób określonych w ust. 1, gdy przebywają one w Państwie, w którym znajduje się właściwa instytucja odpowiedzialna za koszt świadczeń rzeczowych udzielanych emerytowi lub renciście w jego Państwie zamieszkania, a Państwo tak wybrało i jest wymienione w załączniku SSC-3.
3. Art. SSC.18 stosuje się odpowiednio do emeryta lub rencisty lub członków jego rodziny, którzy przebywają w Państwie innym niż Państwo, w którym zamieszkują, w celu poddania się w tym Państwie leczeniu odpowiedniemu do ich stanu.
4. O ile ust. 5 nie stanowi inaczej, koszty świadczeń rzeczowych, o których mowa w ust. 1–3, ponosi właściwa instytucja odpowiedzialna za koszty świadczeń rzeczowych udzielonych emerytowi lub renciście w Państwie zamieszkania.
5. Koszt świadczeń rzeczowych, o których mowa w ust. 3, ponosi instytucja miejsca zamieszkania emeryta lub rencisty lub członków jego rodziny, jeżeli osoby te zamieszkują w Państwie, które wybrało zwrot na podstawie kwot zryczałtowanych. W tych przypadkach, do celów ust. 3, za właściwą instytucję uznaje się instytucję miejsca zamieszkania emeryta lub rencisty lub członków jego rodziny.

ARTYKUŁ SSC.26

Świadczenia pieniężne dla emerytów lub rencistów

1. Świadczenia pieniężne wypłacane są osobie otrzymującej emeryturę lub rentę albo emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw przez właściwą instytucję Państwa, w którym znajduje się właściwa instytucja odpowiedzialna za koszt świadczeń rzeczowych udzielanych emerytowi lub renciście w jego Państwie zamieszkania. Art. SSC.19 stosuje się odpowiednio.
2. Ust. 1 ma także zastosowanie do członków rodziny emeryta lub rencisty.

ARTYKUŁ SSC.27

Składki obciążające emerytów lub rencistów

1. Instytucja Państwa, która jest zobowiązana na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa do potrącania składek od emerytów lub rencistów z tytułu świadczeń z tytułu choroby, świadczeń macierzyńskich i równoważnych świadczeń dla ojca może żądać takich potrąceń i odzyskiwać takie potrącenia, których wysokość ustalana jest zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jedynie w zakresie, w jakim koszt świadczeń udzielanych zgodnie z art. SSC.21–art. SSC.24 ponoszony jest przez instytucję tego Państwa.
2. Jeżeli, w przypadkach, o których mowa w art. SSC.23, uzyskanie świadczeń z tytułu choroby, macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca jest uwarunkowane opłaceniem składek lub podobnych wpłat na podstawie ustawodawstwa Państwa, w którym zamieszkuje dany emeryt lub rencista, składki te nie są należne z tytułu takiego zamieszkania.

SEKCJA 3

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

ARTYKUŁ SSC.28

Postanowienia ogólne

Art. SSC.21–art. SSC.27 nie mają zastosowania do emeryta lub rencisty ani do członków jego rodziny, którzy mają prawo do świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa z tytułu pracy najemnej lub pracy na własny rachunek. W takim przypadku zainteresowana osoba podlega, do celów niniejszego rozdziału, art. SSC.15–art. SSC.19.

ARTYKUŁ SSC.29

Pierwszeństwo prawa do świadczeń rzeczowych

– zasada szczególna dotycząca prawa członków rodziny do świadczeń w Państwie zamieszkania

1. O ile ust. 2 i 3 nie stanowią inaczej, w przypadku gdy członek rodziny ma niezależne prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa lub na podstawie niniejszego rozdziału, prawo to ma pierwszeństwo przed pochodnym prawem do świadczeń rzeczowych dla członków rodziny.
2. O ile ust. 3 nie stanowi inaczej, w przypadku gdy niezależne prawo w Państwie zamieszkania istnieje bezpośrednio i wyłącznie na podstawie miejsca zamieszkania zainteresowanej osoby w tym Państwie, pochodne prawo do świadczeń rzeczowych ma pierwszeństwo przed prawem niezależnym.

3. Niezależnie od ust. 1 i 2, świadczenia rzeczowe są udzielane członkom rodziny ubezpieczonego na koszt właściwej instytucji w Państwie, w którym zamieszkują, w przypadku gdy:
- a) wspomniani członkowie rodziny zamieszkują w Państwie, w którego ustawodawstwie prawo do otrzymywania świadczeń rzeczowych nie jest uzależnione od spełnienia warunków ubezpieczenia lub warunków wykonywania pracy najemnej lub pracy na własny rachunek; oraz
 - b) współmałżonek lub osoba sprawująca opiekę nad dziećmi ubezpieczonego wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w tym Państwie lub otrzymuje emeryturę lub rentę z tego Państwa na podstawie pracy najemnej lub pracy na własny rachunek.

ARTYKUŁ SSC.30

Zwroty między instytucjami

1. Świadczenia rzeczowe udzielane przez instytucję jednego Państwa w imieniu instytucji innego Państwa na podstawie niniejszego rozdziału podlegają pełnemu zwrotowi.
2. Zwroty, o których mowa w ust. 1, określane i dokonywane są zgodnie z ustaleniami przewidzianymi w załączniku SSC-7 na podstawie dowodów rzeczywiście poniesionych wydatków albo na podstawie kwot zryczałtowanych w przypadku Państw, których struktury prawne lub administracyjne są takie, że zwrot na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków nie jest odpowiedni.

3. Państwa oraz ich właściwe władze mogą przewidzieć inne sposoby dokonywania zwrotów lub też mogą odstąpić od dokonywania jakichkolwiek zwrotów między instytucjami podlegającymi ich kompetencji.

ROZDZIAŁ 2

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH

ARTYKUŁ SSC.31

Prawo do świadczeń rzeczowych i pieniężnych

1. Bez uszczerbku dla wszelkich bardziej korzystnych postanowień ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, art. SSC.15, art. SSC.16 ust. 1, art. SSC.17 ust. 1 oraz art. SSC.18 ust. 1 mają również zastosowanie do świadczeń związanych z wypadkami przy pracy lub chorobami zawodowymi.
2. Osoba, która uległa wypadkowi przy pracy lub która zapadła na chorobę zawodową, a która zamieszkuje lub przebywa w innym Państwie niż właściwe Państwo, jest uprawniona do szczególnych świadczeń rzeczowych w ramach systemu obejmującego wypadki przy pracy i choroby zawodowe udzielanych, w imieniu właściwej instytucji, przez instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, tak jak gdyby była ona ubezpieczona na podstawie tego ustawodawstwa.

3. Właściwa instytucja nie może odmówić wydania zezwolenia przewidzianego w art. SSC.18 ust. 1 osobie, która uległa wypadkowi przy pracy lub zapadła na chorobę zawodową, a która ma prawo do świadczeń udzielanych na rachunek tej instytucji, w przypadku gdy nie może ona otrzymać leczenia odpowiedniego do jej stanu w Państwie, w którym osoba ta zamieszkuje, w terminie uzasadnionym z medycznego punktu widzenia, z uwzględnieniem jej aktualnego stanu zdrowia i prawdopodobnego przebiegu choroby.

4. Art. SSC.19 ma także zastosowanie do świadczeń objętych zakresem stosowania niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ SSC.32

Koszty przewozu

1. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo przewiduje ponoszenie kosztów przewozu osoby, która uległa wypadkowi przy pracy, lub która zapadła na chorobę zawodową, do miejsca zamieszkania albo do szpitala, ponosi koszty przewozu do odpowiedniego miejsca w Państwie, w którym osoba zamieszkuje, pod warunkiem że instytucja ta wyraziła wcześniejszą zgodę na taki przewóz, należycie uwzględniając uzasadniające go powody. Zgoda ta nie jest wymagana w przypadku, gdy chodzi o pracownika przygranicznego.

2. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo przewiduje ponoszenie kosztów przewozu zwłok osoby zabitej w wypadku przy pracy do miejsca pochówku, ponosi – zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem – koszty przewozu do odpowiedniego miejsca w Państwie, w którym osoba ta zamieszkiwała w chwili wypadku.

ARTYKUŁ SSC.33

Świadczenia z tytułu choroby zawodowej w przypadku gdy zainteresowana osoba narażona była na takie samo ryzyko w większej liczbie Państw

Jeżeli osoba, która zapadła na chorobę zawodową, wykonywała – na podstawie ustawodawstwa dwóch lub większej liczby Państw – pracę, która poprzez swój charakter mogła spowodować tę chorobę, świadczenia, o które ta osoba lub osoby pozostałe przy życiu po jej śmierci mogą się ubiegać, przyznawane są wyłącznie na podstawie ustawodawstwa ostatniego z tych Państw, którego warunki są spełnione.

ARTYKUŁ SSC.34

Pogłębienie się choroby zawodowej

W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej, z powodu której osoba na nią cierpiąca otrzymała lub otrzymuje świadczenia na podstawie ustawodawstwa Państwa, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli zainteresowana osoba, od czasu, gdy korzysta ze świadczeń, nie wykonywała na podstawie ustawodawstwa innego Państwa pracy najemnej lub pracy na własny rachunek, mogącej spowodować lub pogłębić daną chorobę, właściwa instytucja pierwszego Państwa ponosi koszty świadczeń, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, z uwzględnieniem pogłębienia się choroby zawodowej;

- b) jeżeli zainteresowana osoba, od czasu gdy korzysta ze świadczeń, wykonywała taką pracę na podstawie ustawodawstwa innego Państwa, właściwa instytucja pierwszego Państwa ponosi koszty świadczeń, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej. Właściwa instytucja drugiego Państwa przyznaje zainteresowanej osobie dodatek, którego wysokość jest równa różnicy między wysokością świadczeń należnych po pogłębieniu się choroby zawodowej a kwotą świadczeń, które byłyby należne przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli dana choroba wystąpiłaby na podstawie ustawodawstwa tego Państwa;
- c) nie można powoływać się na zasady dotyczące obniżania, zawieszania lub wstrzymywania określone przez ustawodawstwo Państwa wobec osób otrzymujących świadczenia udzielane przez instytucje dwóch Państw zgodnie z lit. b).

ARTYKUŁ SSC.35

Zasady dotyczące uwzględniania specyfiki danego ustawodawstwa

1. Jeżeli w Państwie, w którym zamieszkuje lub przebywa zainteresowana osoba, nie istnieje ubezpieczenie od wypadków przy pracy lub od chorób zawodowych, lub jeżeli takie ubezpieczenie istnieje, ale nie przewiduje instytucji odpowiedzialnej za udzielanie świadczeń rzeczowych, świadczenia te udzielane są przez instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu, odpowiedzialną za udzielanie świadczeń rzeczowych w przypadku choroby.

2. Jeżeli we właściwym Państwie nie istnieje ubezpieczenie od wypadków przy pracy lub od chorób zawodowych, postanowienia niniejszego rozdziału dotyczące świadczeń rzeczowych mają jednak zastosowanie do osoby, która jest uprawniona do tych świadczeń w przypadku choroby, macierzyństwa lub do równoważnych świadczeń dla ojca na podstawie ustawodawstwa tego Państwa, jeżeli osoba ta uległa wypadkowi przy pracy lub zapadła na chorobę zawodową w czasie zamieszkania lub pobytu w innym Państwie. Koszty ponosi instytucja właściwa dla świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa właściwego Państwa.

3. Art. SSC.6 ma zastosowanie do właściwej instytucji w Państwie w odniesieniu do równoważności wypadków przy pracy i chorób zawodowych, które wystąpiły albo zostały stwierdzone w późniejszym czasie na podstawie ustawodawstwa innego Państwa przy ocenie stopnia niezdolności, prawa do świadczeń lub ich kwoty, pod warunkiem że:

- a) odszkodowanie nie jest należne w odniesieniu do wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, które wystąpiły lub zostały stwierdzone uprzednio na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa; oraz
- b) odszkodowanie nie jest należne w odniesieniu do wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, które wystąpiły lub następnie zostały stwierdzone na podstawie ustawodawstwa drugiego Państwa, na podstawie którego wypadek przy pracy lub choroba zawodowa wystąpiły lub zostały stwierdzone.

ARTYKUŁ SSC.36

Zwroty między instytucjami

1. Art. SSC.30 ma także zastosowanie do świadczeń, o których mowa w niniejszym rozdziale, a zwrot dokonywany jest na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów.

2. Państwa lub ich właściwe władze mogą przewidzieć inne sposoby dokonywania zwrotów lub też mogą odstąpić od dokonywania jakichkolwiek zwrotów między instytucjami podlegającymi ich kompetencji.

ROZDZIAŁ 3

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU ŚMIERCI

ARTYKUŁ SSC.37

Prawo do świadczeń w przypadku gdy śmierć nastąpiła,
lub gdy uprawniony zamieszkuje, w Państwie innym niż właściwe Państwo

1. Jeżeli ubezpieczony lub członek jego rodziny umrze w Państwie innym niż właściwe Państwo, uważa się, że śmierć nastąpiła we właściwym Państwie.
2. Właściwa instytucja zobowiązana jest do przyznania świadczeń z tytułu śmierci należnych na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, nawet jeżeli osoba uprawniona zamieszkuje w Państwie innego niż właściwe Państwo.
3. Ust. 1 i 2 stosuje się również w przypadku, gdy śmierć nastąpiła z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

ARTYKUŁ SSC.38

Udzielanie świadczeń w przypadku śmierci emeryta lub rencisty

1. W przypadku śmierci emeryta lub rencisty, który był uprawniony do emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa jednego Państwa lub do emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa dwóch lub większej liczby Państw, jeżeli emeryt lub rencista zamieszkiwał w Państwie innym niż Państwo instytucji odpowiedzialnej za koszt świadczeń rzeczowych udzielanych na podstawie art. SSC.22 i art. SSC.23, świadczenia z tytułu śmierci należne na podstawie ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję są udzielane na jej własny koszt, tak jak gdyby emeryt lub rencista w chwili śmierci zamieszkiwał w Państwie, w którym znajduje się ta instytucja.
2. Ust. 1 stosuje się odpowiednio do członków rodziny emeryta lub rencisty.

ROZDZIAŁ 4

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU INWALIDZTWA

ARTYKUŁ SSC.39

Wyliczenie wysokości świadczeń z tytułu inwalidztwa

Bez uszczerbku dla art. SSC.7, w przypadku gdy na podstawie ustawodawstwa właściwego Państwa zgodnie z tytułem II niniejszego Protokołu, wysokość świadczeń z tytułu inwalidztwa zależy od długości okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania, właściwe Państwo nie jest zobowiązane do uwzględniania takich okresów ukończonych na podstawie ustawodawstwa innego Państwa w celu wyliczenia należnej kwoty świadczenia z tytułu inwalidztwa.

ARTYKUŁ SSC.40

Postanowienia szczególne dotyczące sumowania okresów

Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia lub zamieszkania stosuje, w razie konieczności, odpowiednio art. SSC.46.

ARTYKUŁ SSC.41

Pogłębienie się stanu inwalidztwa

W przypadku pogłębienia się stanu inwalidztwa, z powodu którego osoba otrzymuje świadczenia na podstawie ustawodawstwa Państwa zgodnie z niniejszym Protokołem, świadczenie jest nadal udzielane zgodnie z niniejszym rozdziałem, z uwzględnieniem pogłębienia się stanu inwalidztwa.

ARTYKUŁ SSC.42

Przekształcenie świadczeń z tytułu inwalidztwa w świadczenia z tytułu starości

1. W przypadku gdy jest to przewidziane w ustawodawstwie Państwa wypłacającego świadczenie z tytułu inwalidztwa zgodnie z niniejszym Protokołem, świadczenia z tytułu inwalidztwa przekształca się w świadczenia z tytułu starości na warunkach określonych w ustawodawstwie, na podstawie którego są udzielane, oraz zgodnie z tytułem III rozdział 5.

2. W przypadku gdy osoba pobierająca świadczenia z tytułu inwalidztwa uprawniona jest do ubiegania się o przyznanie świadczenia z tytułu starości na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby innych Państw, zgodnie z art. SSC.45, każda instytucja zobowiązana do udzielania świadczeń z tytułu inwalidztwa na podstawie ustawodawstwa Państwa kontynuuje wypłacanie takiej osobie świadczeń z tytułu inwalidztwa, do których jest uprawniona na podstawie stosowanego przez tę instytucję ustawodawstwa, aż do chwili, gdy ust. 1 zacznie mieć zastosowanie do tej instytucji lub tak długo, jak zainteresowana osoba spełnia warunki uzyskiwania takich świadczeń.

ARTYKUŁ SSC.43

Postanowienia szczególne dotyczące urzędników służby cywilnej

Art. SSC.7, art. SSC.39, art. SSC.41, art. SSC.42 oraz art. SSC.55 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do osób objętych systemem specjalnym dla urzędników służby cywilnej.

ROZDZIAŁ 5

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU STAROŚCI I RENTY RODZINNE

ARTYKUŁ SSC.44

Uwzględnianie okresów przeznaczonych na wychowywanie dziecka

1. W przypadku gdy w ustawodawstwie Państwa, które jest państwem właściwym na podstawie tytułu II, nie uwzględnia się okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka, instytucją odpowiedzialną za uwzględnienie tego okresu jako okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka na podstawie stosowanego przez siebie ustawodawstwa – tak jakby dziecko było wychowywane na terytorium danego Państwa – pozostaje instytucja Państwa, którego ustawodawstwu zainteresowana osoba podlegała zgodnie z tytułem II ze względu na pracę najemną lub pracę na własny rachunek w dniu, w którym na podstawie tego ustawodawstwa zaczęto uwzględniać okres przeznaczony na wychowywanie danego dziecka.
2. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli zainteresowana osoba podlega lub zacznie podlegać ustawodawstwu innego Państwa w związku z wykonywaniem pracy najemnej lub pracy na własny rachunek.

ARTYKUŁ SSC.45

Postanowienia ogólne

1. Wszystkie właściwe instytucje określają uprawnienie do świadczeń na podstawie wszystkich ustawodawstw Państw, którym podlegała zainteresowana osoba, gdy złożony zostaje wniosek o przyznanie świadczenia, o ile zainteresowana osoba w sposób wyraźny nie ubiega się o odroczenie przyznania świadczeń z tytułu starości na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw.

2. Jeżeli w danym momencie zainteresowana osoba nie spełnia lub już nie spełnia warunków określonych przez wszystkie ustawodawstwa Państw, którym podlegała, instytucje stosujące ustawodawstwo, którego warunki zostały spełnione, nie uwzględniają, dokonując wyliczeń zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit a) lub b), okresów ukończonych na podstawie ustawodawstw, których warunki nie zostały spełnione lub nie są już spełniane, w przypadkach kiedy powoduje to niższą kwotę świadczenia.

3. Ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy zainteresowana osoba w sposób wyraźny ubiega się o odroczenie przyznania świadczeń z tytułu starości.

4. Nowych wyliczeń dokonuje się automatycznie, gdy spełnione są warunki, które mają być spełnione na podstawie innych ustawodawstw, lub gdy dana osoba wnioskuje o przyznanie świadczenia z tytułu starości odroczonego zgodnie z ust. 1, chyba że okresy ukończone zgodnie z innymi ustawodawstwami zostały już uwzględnione na podstawie ust. 2 lub 3.

ARTYKUŁ SSC.46

Postanowienia szczególne dotyczące sumowania okresów

1. W przypadku gdy ustawodawstwo Państwa uzależnia przyznanie pewnych świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia wyłącznie w odniesieniu do określonej pracy najemnej lub pracy na własny rachunek lub w zawodzie, który podlega szczególnemu systemowi dotyczącemu osób wykonujących pracę najemną lub pracę na własny rachunek, właściwa instytucja tego Państwa uwzględnia okresy ukończone na podstawie ustawodawstwa innych Państw tylko wtedy, gdy zostały one ukończone na podstawie odpowiadającego systemu lub, w przeciwnym razie, w tym samym zawodzie lub, w stosownych przypadkach, przy tej samej pracy najemnej lub tej samej pracy na własny rachunek.

Jeżeli, przy uwzględnieniu tak ukończonych okresów, zainteresowana osoba nie spełnia warunków do otrzymania świadczeń w ramach szczególnego systemu, okresy te są uwzględniane w celu udzielenia świadczeń w ramach systemu ogólnego lub, w przeciwnym razie, systemu mającego zastosowanie do pracowników fizycznych lub umysłowych, w zależności od przypadku, pod warunkiem że zainteresowana osoba przystąpiła do jednego z tych systemów.

2. Okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie szczególnego systemu Państwa są uwzględniane w celu udzielenia świadczeń w ramach systemu ogólnego lub, w przeciwnym razie, systemu mającego zastosowanie do pracowników fizycznych lub umysłowych, w zależności od przypadku, innego Państwa, pod warunkiem że zainteresowana osoba przystąpiła do jednego z tych systemów, nawet jeżeli okresy te zostały już uwzględnione w tym ostatnim Państwie na podstawie systemu szczególnego.

3. W przypadkach, w których ustawodawstwo lub szczególny system Państwa uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń od tego, czy zainteresowana osoba była ubezpieczona w czasie realizacji ryzyka, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli osoba ta była wcześniej ubezpieczona na podstawie ustawodawstwa lub szczególnego systemu tego Państwa, a w chwili realizacji ryzyka jest ubezpieczona od tego samego ryzyka na podstawie ustawodawstwa innego Państwa lub – jeżeli nie jest – należy jej się świadczenie z tytułu tego samego ryzyka na podstawie ustawodawstwa innego Państwa. Ostatni z warunków uważa się jednakże za spełniony w przypadkach, o których mowa w art. SSC.52.

ARTYKUŁ SSC.47

Przyznawanie świadczeń

1. Właściwa instytucja ustala wysokość świadczeń, jakie byłyby należne:
 - a) zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje, jedynie w przypadku gdy warunki uprawniające do świadczeń zostały spełnione wyłącznie na podstawie prawa krajowego (świadczenie niezależne);
 - b) poprzez ustalenie teoretycznej kwoty świadczenia, a następnie kwoty rzeczywistej (świadczenie proporcjonalne), w następujący sposób:
 - (i) teoretyczna kwota świadczenia jest równa świadczeniu, o które zainteresowana osoba mogłaby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw innych Państw, zostały ukończone na podstawie ustawodawstwa, które stosuje w dniu przyznania świadczenia. Jeżeli, zgodnie z tym ustawodawstwem, kwota świadczenia nie zależy od długości ukończonych okresów ubezpieczenia, kwota ta zostaje uznana za kwotę teoretyczną;

- (ii) właściwa instytucja ustala następnie rzeczywistą kwotę świadczenia proporcjonalnego, stosując do kwoty teoretycznej stosunek długości okresów ubezpieczenia ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, do całkowitej długości okresów ubezpieczenia ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie ustawodawstw wszystkich zainteresowanych Państw.
2. W stosownych przypadkach właściwa instytucja stosuje do kwoty ustalonej zgodnie z ust. 1 lit. a) i b) wszystkie zasady dotyczące obniżania, zawieszania lub wstrzymywania, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, w granicach przewidzianych w art. SSC.48, art. SSC.49 oraz art. SSC.50.
3. Zainteresowana osoba jest uprawniona do otrzymywania od właściwej instytucji każdego z Państw wyższej z kwot ustalonych zgodnie z ust. 1 lit. a) i b).
4. W przypadku gdy wyliczenie zgodnie z ust. 1 lit. a) w jednym Państwie nieodmiennie wiąże się z tym, że świadczenie niezależne jest równe świadczeniu proporcjonalnemu ustalonymu zgodnie z ust. 1 lit. b) lub od niego wyższe, właściwa instytucja odstępuje od wyliczenia proporcjonalnego, pod warunkiem że:
- a) sytuacja taka jest określona w części 1 załącznika SSC-4;
 - b) nie ma zastosowania żadne ustawodawstwo zawierające zasady przeciwdziałania kumulacji, o których mowa w art. SSC.49 oraz art. SSC.50, chyba że spełnione są warunki określone w art. SSC.50 ust. 2; oraz
 - c) w szczególnych okolicznościach danego przypadku art. SSC.52 nie ma zastosowania do okresów ukończonych na podstawie ustawodawstwa innego Państwa.

5. Niezależnie od ust. 1, 2 oraz 3 wyliczenie proporcjonalne nie ma zastosowania do systemów, które zapewniają świadczenia, w odniesieniu do których okresy nie mają znaczenia dla ich wyliczenia – o ile systemy te wymienione są w części 2 załącznika SSC-4. W takich przypadkach zainteresowana osoba jest uprawniona do świadczenia, którego wysokość ustalana jest zgodnie z ustawodawstwem danego Państwa.

ARTYKUŁ SSC.48

Zasady przeciwdziałania kumulacji

1. Jakakolwiek kumulacja świadczeń z tytułu starości i rent rodzinnych ustalanych lub udzielanych na podstawie okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych przez tę samą osobę uważana jest za kumulację świadczeń tego samego rodzaju.
2. Kumulacja świadczeń, które nie mogą być uważane za świadczenia tego samego rodzaju w rozumieniu ust. 1, uważana jest za kumulację świadczeń różnego rodzaju.
3. Następujące postanowienia mają zastosowanie do celów stosowania zasad przeciwdziałania kumulacji określonych przez ustawodawstwo Państwa w przypadku zbiegu świadczenia z tytułu starości lub renty rodzinnej ze świadczeniem tego samego rodzaju lub ze świadczeniem innego rodzaju lub z innym dochodem:
 - a) właściwa instytucja uwzględnia świadczenia lub dochody uzyskane w innym Państwie wyłącznie wtedy, gdy stosowane przez nią ustawodawstwo przewiduje uwzględnianie świadczeń lub dochodów uzyskanych za granicą;

- b) właściwa instytucja uwzględni wysokość świadczeń, jakie mają być wypłacane przez inne Państwo przed potrąceniem podatku, składek z tytułu ubezpieczenia społecznego oraz innych opłat i potrąceń indywidualnych, chyba że stosowane przez nią ustawodawstwo przewiduje stosowanie zasad przeciwdziałania kumulacji po takich potrąceniach, zgodnie z warunkami i z procedurami określonymi w załączniku SSC-7;
- c) właściwa instytucja nie uwzględni wysokości świadczeń uzyskanych zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa na podstawie ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego;
- d) jeżeli jedno Państwo stosuje zasady przeciwdziałania kumulacji, ponieważ zainteresowana osoba otrzymuje świadczenia tego samego rodzaju lub innego rodzaju na podstawie ustawodawstwa innych Państw lub dochód uzyskany w innych Państwach, należne świadczenie może być obniżone wyłącznie o kwotę takich świadczeń lub takiego dochodu.

ARTYKUŁ SSC.49

Kumulacja świadczeń tego samego rodzaju

1. W przypadkach, w których świadczenia tego samego rodzaju należne na podstawie ustawodawstwa dwóch lub większej liczby Państw kumulują się, zasady przeciwdziałania kumulacji określone przez ustawodawstwo Państwa nie mają zastosowania do świadczenia proporcjonalnego.

2. Zasady przeciwdziałania kumulacji mają zastosowanie do świadczenia niezależnego wyłącznie wtedy, gdy dane świadczenie jest:
- a) świadczeniem, którego kwota nie zależy od długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania; lub
 - b) świadczeniem, którego kwota ustalana jest na podstawie zaliczonego okresu uważanego za ukończone pomiędzy dniem realizacji ryzyka a dniem późniejszym, kumulującym się ze:
 - (i) świadczeniem tego samego typu, z wyjątkiem przypadków, w których dwa lub większa liczba Państw zawarły umowę o unikaniu wielokrotnego uwzględniania tego samego zaliczonego okresu; lub
 - (ii) świadczeniem, o którym mowa w lit. a).

Świadczenia i umowy, o których mowa w lit. a) i b), wymienione są w załączniku SSC-5.

ARTYKUŁ SSC.50

Kumulacja świadczeń różnego rodzaju

1. Jeżeli otrzymanie świadczeń różnego rodzaju lub innego dochodu wymaga zastosowania zasad przeciwdziałania kumulacji przewidzianych przez ustawodawstwo zainteresowanych Państw w odniesieniu do:
- a) dwóch lub większej liczby niezależnych świadczeń, to właściwe instytucje dzielą kwoty świadczenia lub świadczeń lub innych dochodów, które zostały uwzględnione, przez liczbę świadczeń podlegających wspomnianym zasadom;

jednakże zastosowanie niniejszej litery nie może pozbawiać zainteresowanej osoby jej statusu emeryta lub rencisty do celów stosowania innych rozdziałów niniejszego tytułu zgodnie z warunkami i z procedurami określonymi w załączniku SSC-7;

- b) jednego lub większej liczby świadczeń proporcjonalnych, to właściwe instytucje uwzględniają świadczenie lub świadczenia lub inne dochody i wszystkie składniki przewidziane do celów stosowania zasad przeciwdziałania kumulacji jako funkcję stosunku okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ustalonych do wyliczeń, o których mowa w art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (ii);
- c) jednego lub większej liczby świadczeń niezależnych oraz jednego lub większej liczby świadczeń proporcjonalnych, to właściwe instytucje stosują odpowiednio lit. a) w odniesieniu do świadczeń niezależnych oraz lit. b) w odniesieniu do świadczeń proporcjonalnych.

2. Właściwa instytucja nie stosuje podanego podziału w odniesieniu do świadczeń niezależnych, jeżeli stosowane przez nią ustawodawstwo przewiduje uwzględnianie świadczeń różnego rodzaju lub innych dochodów oraz wszystkich innych składników w ustalaniu części ich kwoty określonej jako funkcja stosunku okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, o których mowa w art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (ii).

3. Ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadkach, w których ustawodawstwo jednego lub większej liczby Państw przewiduje, że prawo do świadczenia nie może być nabyte w przypadku gdy zainteresowana osoba otrzymuje świadczenie innego rodzaju, należne na podstawie ustawodawstwa innego Państwa, lub inny dochód.

ARTYKUŁ SSC.51

Postanowienia dodatkowe dotyczące ustalania wysokości świadczeń

1. Do celu wyliczenia kwot teoretycznych i proporcjonalnych, o których mowa w art. SSC.47 ust. 1 lit. b), zastosowanie mają następujące zasady:
 - a) w przypadku gdy całkowita długość okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie ustawodawstw wszystkich zainteresowanych Państw jest większa od maksymalnego okresu wymaganego przez ustawodawstwo jednego z tych Państw do otrzymania pełnego świadczenia, właściwa instytucja tego Państwa uwzględnia ten okres maksymalny zamiast całkowitej długości ukończonych okresów; ta metoda wyliczania nie może skutkować obciążeniem tej instytucji kosztem świadczenia większego od pełnego świadczenia przewidzianego na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa. Niniejsze postanowienie nie ma zastosowania do świadczeń, których wysokość nie zależy od długości ubezpieczenia;
 - b) procedura uwzględniania nakładających się okresów określona została w załączniku SSC-7;
 - c) jeżeli ustawodawstwo Państwa stanowi, że świadczenia mają być wyliczane na podstawie dochodów, składek, podstaw składek, podwyżek, zarobków, innych kwot lub kombinacji więcej niż jednej z nich (średnich, proporcjonalnych, zryczałtowanych lub zaliczonych), właściwa instytucja:
 - (i) określa podstawę ustalania świadczeń wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia ukończonych na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa;

- (ii) wykorzystuje, w celu określenia kwoty ustalanej na podstawie okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych zgodnie z ustawodawstwem innych Państw, te same składniki określone lub odnotowywane dla okresów ubezpieczenia ukończonych na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa;

w razie konieczności zgodnie z procedurami określonymi w załączniku SSC-6 w odniesieniu do danego Państwa;

- d) w przypadku gdy lit. c) nie ma zastosowania, ponieważ ustawodawstwo Państwa stanowią, że świadczenie ma być wyliczane na podstawie elementów innych niż okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, które nie są związane z czasem, właściwa instytucja uwzględnia – w odniesieniu do każdego z okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych na podstawie ustawodawstwa jakiegokolwiek innego Państwa – kwotę zgromadzonego kapitału, kapitału uznawanego za zgromadzony lub jakikolwiek inny element służący do wyliczania zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, podzielone przez jednostki okresów odpowiadające im w danym systemie emerytalno-rentowym.

2. Przepisy ustawodawstwa Państwa dotyczące rewaloryzacji elementów uwzględnianych w celu wyliczenia świadczeń stosuje się, w odpowiednim przypadku, do elementów, jakie uwzględnia właściwa instytucja tego Państwa, zgodnie z ust. 1, z tytułu okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych na podstawie ustawodawstwa innych Państw.

ARTYKUŁ SSC.52

Okresy ubezpieczenia lub zamieszkania krótsze niż rok

1. Bez uszczerbku dla art. SSC.47 ust. 1 lit. b), instytucja Państwa nie jest zobowiązana do przyznania świadczeń z tytułu okresów ukończonych na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, które są uwzględniane w chwili realizacji ryzyka, jeżeli:

- a) długość wspomnianych okresów jest krótsza niż rok; oraz
- b) uwzględniając wyłącznie te okresy, żadne prawo do świadczeń nie zostało nabyte na podstawie tego ustawodawstwa.

Do celów stosowania niniejszego artykułu pojęcie „okresy” oznacza wszystkie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub pracy na własny rachunek lub zamieszkania, które kwalifikują się do tego świadczenia albo bezpośrednio je zwiększają.

2. Właściwa instytucja każdego zainteresowanego Państwa uwzględnia okresy, o których mowa w ust. 1, do celów stosowania art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (i).

3. W przypadku gdy stosowanie ust. 1 spowodowałoby zwolnienie ze zobowiązań wszystkich instytucji zainteresowanych Państw, świadczenia przyznaje się wyłącznie na podstawie ustawodawstwa ostatniego z tych Państw, którego warunki są spełnione, tak jakby wszystkie okresy ubezpieczenia i zamieszkania ukończone i uwzględniane zgodnie z art. SSC.7 i art. SSC.46 ust. 1 i 2 zostały ukończone na podstawie ustawodawstwa tego Państwa.

4. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do systemów wymienionych w części 2 załącznika SSC-4.

ARTYKUŁ SSC.53

Przyznawanie dodatków

1. Świadczeniobiorca, do którego stosuje się niniejszy rozdział, nie może, w Państwie zamieszkania i na podstawie ustawodawstwa którego należne jest świadczenie, otrzymać świadczenia, które jest niższe od świadczenia minimalnego ustalonego przez to ustawodawstwo za okres ubezpieczenia lub zamieszkania równy wszystkim okresom uwzględnianym do wypłaty zgodnie z niniejszym rozdziałem.
2. Właściwa instytucja tego Państwa wypłaca uprawnionemu przez okres jego zamieszkania na terytorium tego Państwa dodatek równy różnicy między całkowitą wysokością świadczeń należnych na podstawie niniejszego rozdziału a kwotą świadczenia minimalnego.

ARTYKUŁ SSC.54

Ponowne wyliczenie i rewaloryzacja świadczeń

1. Jeżeli metoda ustalania wysokości świadczeń lub zasady wyliczania świadczeń ulegają zmianie na podstawie ustawodawstwa Państwa lub jeżeli sytuacja osobista zainteresowanej osoby ulega istotnej zmianie, która – na podstawie tego ustawodawstwa, – prowadzi do dostosowania kwoty świadczenia, to zgodnie z art. SSC.47 dokonuje się ponownego jej wyliczenia.
2. Natomiast jeżeli z powodu wzrostu kosztów utrzymania, wahań w poziomie dochodu lub innych czynników stanowiących podstawę dostosowań, świadczenia należne od danego Państwa ulegają określonej zmianie procentowej lub kwotowej, to tę kwotę procentową lub taką zryczałtowaną kwotę stosuje się bezpośrednio do świadczeń ustalonych zgodnie z art. SSC.47, bez potrzeby ponownego wyliczenia.

ARTYKUŁ SSC.55

Postanowienia szczególne dotyczące urzędników służby cywilnej

1. Art. SSC.7 i art. SSC.45, art. SSC.46 ust. 3 i art. SSC.47–art. SSC.54 stosuje się odpowiednio do osób objętych systemem specjalnym dla urzędników służby cywilnej.

2. Jednakże jeśli ustawodawstwo właściwego Państwa uzależnia nabywanie, zniesienie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń na podstawie systemu specjalnego dla urzędników służby cywilnej od tego, czy wszystkie okresy ubezpieczenia zostały ukończone na podstawie jednego lub większej liczby systemów specjalnych dla urzędników służby cywilnej w tym Państwie lub czy są uważane przez ustawodawstwo tego Państwa za równoważne z tymi okresami, właściwa instytucja tego Państwa uwzględnia tylko okresy, które mogą być uznane na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa.

Jeżeli, z uwzględnieniem tak ukończonych okresów, zainteresowana osoba nie spełnia warunków do otrzymania tych świadczeń, okresy te uwzględniane są w celu przyznania świadczeń na podstawie systemu ogólnego lub, w przeciwnym razie, programu mającego zastosowanie do pracowników fizycznych lub umysłowych, w zależności od przypadku.

3. W przypadku gdy, na podstawie ustawodawstwa Państwa, świadczenia wynikające z systemu specjalnego dla urzędników służby cywilnej wyliczane są na podstawie ostatniego wynagrodzenia lub ostatnich wynagrodzeń otrzymywanych w okresie odniesienia, właściwa instytucja tego Państwa uwzględnia, do celów wyliczania, tylko te wynagrodzenia, należycie zrewaloryzowane, które otrzymywane były w okresie lub w okresach, w których zainteresowana osoba podlegała temu ustawodawstwu.

ROZDZIAŁ 6

ŚWIADCZENIA DLA BEZROBOTNYCH

ARTYKUŁ SSC.56

Postanowienia szczególne dotyczące sumowania okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub pracy na własny rachunek

1. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie, odzyskanie lub kontynuację prawa do świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub pracy na własny rachunek ukończone na podstawie ustawodawstwa innego Państwa, tak jak gdyby były one ukończone na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa.

Jednakże w przypadku gdy mające zastosowanie ustawodawstwo uzależnia prawo do świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia, okresy ubezpieczenia, okresy zatrudnienia lub pracy na własny rachunek ukończone na podstawie ustawodawstwa innego Państwa nie są uwzględniane, chyba że byłyby one uznawane za okresy ubezpieczenia, gdyby zostały ukończone zgodnie z mającym zastosowanie ustawodawstwem.

2. Zastosowanie ust. 1 niniejszego artykułu uzależnione jest od ukończenia ostatnio przez zainteresowaną osobę, zgodnie z ustawodawstwem, na podstawie którego ubiega się ona o świadczenia:

a) okresów ubezpieczenia, jeżeli ustawodawstwo to wymaga okresów ubezpieczenia;

- b) okresów zatrudnienia, jeżeli ustawodawstwo to wymaga okresów zatrudnienia; lub
- c) okresów pracy na własny rachunek, jeżeli ustawodawstwo to wymaga okresów pracy na własny rachunek.

ARTYKUŁ SSC.57

Wyliczanie wysokości świadczeń dla bezrobotnych

1. W przypadku gdy wysokość świadczeń dla bezrobotnych jest wyliczana na podstawie kwoty wcześniejszego wynagrodzenia lub dochodu zawodowego zainteresowanej osoby, właściwe Państwo uwzględnia wynagrodzenie lub dochód zawodowy uzyskany przez zainteresowaną osobę wyłącznie w oparciu o jej ostatnią pracę w charakterze pracownika najemnego lub osoby wykonującej pracę na własny rachunek zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa.

2. W przypadku gdy ustawodawstwo stosowane przez właściwe Państwo przewidują szczególny okres odniesienia w celu ustalenia wynagrodzenia lub dochodu zawodowego stosowanego do wyliczenia wysokości świadczenia, a zainteresowana osoba podlegała ustawodawstwu innego Państwa przez cały okres odniesienia lub jego część, właściwe Państwo uwzględnia jedynie wynagrodzenie lub dochód zawodowy uzyskany w trakcie ostatniej pracy w charakterze pracownika najemnego lub osoby wykonującej pracę na własny rachunek zgodnie z tym ustawodawstwem.

ROZDZIAŁ 7

ŚWIADCZENIA PRZEDEMERYTALNE

ARTYKUŁ SSC.58

Świadczenia

W przypadku gdy mające zastosowanie ustawodawstwo uzależnia prawo do świadczeń przedemerytalnych od ukończenia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, nie stosuje się art. SSC.7.

TYTUŁ IV

POSTANOWIENIA RÓŻNE

ARTYKUŁ SSC.59

Współpraca

1. Właściwe władze Państw powiadamiają Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego o wszelkich zmianach w ich ustawodawstwie dotyczących działań zabezpieczenia społecznego objętych art. SSC.3, które są istotne dla wykonania niniejszego Protokołu lub mogą mieć wpływ na jego wykonanie.

2. O ile niniejszy Protokół nie wymaga, aby takie informacje były przekazywane Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego, właściwe władze Państw informują się wzajemnie o środkach wprowadzonych w celu wykonania niniejszego Protokołu, które nie zostały przekazane na podstawie ust. 1 i które są istotne dla wykonania niniejszego Protokołu.
3. Do celów niniejszego Protokołu władze i instytucje Państw świadczą sobie wzajemnie pomoc i działają tak, jak gdyby wykonywały swoje własne ustawodawstwo. Pomoc administracyjna udzielana przez te władze i instytucje jest, co do zasady, nieodpłatna. Jednakże Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego określa charakter kosztów podlegających zwrotowi oraz limity, ponad które należy jest ich zwrot.
4. Do celów niniejszego Protokołu władze i instytucje Państw mogą porozumiewać się bezpośrednio między sobą oraz z zainteresowanymi osobami lub z ich przedstawicielami.
5. Instytucje i osoby objęte niniejszym Protokołem mają obowiązek wzajemnego informowania i współpracy w celu zapewnienia właściwego wykonania niniejszego Protokołu.

Instytucje, zgodnie z zasadą dobrej administracji, odpowiadają na wszystkie zapytania w odpowiednim czasie i w związku z tym udzielają zainteresowanym osobom wszelkich informacji wymaganych do wykonywania praw przyznanych im na podstawie niniejszego Protokołu.

Zainteresowane osoby muszą poinformować instytucje właściwego Państwa oraz Państwa zamieszkania tak szybko, jak to jest możliwe, o wszelkich ewentualnych zmianach w ich sytuacji osobistej lub rodzinnej, które mają wpływ na ich prawo do świadczeń na podstawie niniejszego Protokołu.

6. Nieprzestrzeganie obowiązku informowania, o którym mowa w ust. 5 akapit trzeci, może skutkować zastosowaniem proporcjonalnych środków zgodnie z prawem krajowym. Środki te muszą być jednak równoważne środkom mającym zastosowanie w podobnych sytuacjach zgodnie z prawem krajowym oraz nie mogą uniemożliwiać lub nadmiernie utrudniać w praktyce wykonywanie przez dla wnioskodawców praw przyznanych im na podstawie niniejszego Protokołu.

7. W przypadku trudności w interpretacji lub stosowaniu niniejszego Protokołu, które mogłyby zagrozić prawom osób objętych niniejszym Protokołem instytucja właściwego Państwa lub Państwa zamieszkania zainteresowanej osoby kontaktuje się z instytucją lub instytucjami zainteresowanego Państwa lub zainteresowanych Państw. Jeżeli nie uda się znaleźć rozwiązania w rozsądnym terminie Strona może zwrócić się o przeprowadzenie konsultacji w ramach Specjalnego Komitetu ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego.

8. Władze, instytucje i sądy jednego Państwa nie mogą odrzucić wniosków lub innych dokumentów, które zostały im przedłożone, z tego powodu, że są sporządzone w jednym z języków urzędowych Unii, w tym w języku angielskim.

ARTYKUŁ SSC.60

Przetwarzanie danych

1. Państwa stopniowo wykorzystują nowe technologie do wymiany, dostępu do i przetwarzania danych wymaganych do stosowania niniejszego Protokołu.
2. Każde z Państw odpowiada za zarządzanie swoją częścią usług przetwarzania danych.

3. Władze lub instytucje Państwa nie mogą odrzucić dokumentów elektronicznych wysłanych lub wystawionych przez instytucję innego Państwa zgodnie z niniejszym Protokołem oraz załącznikiem SSC-7 z tego powodu, że zostały otrzymane drogą elektroniczną, jeżeli instytucja otrzymująca oświadczyła, że może przyjmować dokumenty elektroniczne. Domniemywa się, że kopie i zapisy takich dokumentów są poprawną i dokładną kopią oryginału lub odzwierciedleniem informacji, do jakich dokument się odnosi, o ile nie istnieją dowody przeciwnie.

4. Dokument elektroniczny uważa się za ważny, jeżeli system komputerowy, w którym zapisany jest dokument, zawiera zabezpieczenia niezbędne w celu przeciwdziałania wszelkim zmianom, ujawnieniom lub nieuprawnionemu dostępowi do tego zapisu. Odtworzenie zapisanych informacji w postaci gotowej do odczytu musi być możliwe w dowolnym czasie.

ARTYKUŁ SSC.61

Zwolnienia

1. Zwolnienie z podatków, opłat skarbowych, taksy notarialnej lub opłat rejestracyjnych, przewidzianych przez ustawodawstwo jednego Państwa, lub ich obniżenie, w odniesieniu do zaświadczeń lub dokumentów, które należy przedstawić w zastosowaniu ustawodawstwa tego Państwa, rozciąga się na podobne zaświadczenia lub dokumenty, które należy przedstawić w zastosowaniu ustawodawstwa innego Państwa lub niniejszego Protokołu.

2. Wszystkie oświadczenia, dokumenty i zaświadczenia dowolnego rodzaju, które należy przedstawić do celów stosowania niniejszego Protokołu, zwolnione są z obowiązku uwierzytelniania przez władze dyplomatyczne lub konsularne.

ARTYKUŁ SSC.62

Wnioski, oświadczenia lub odwołania

Wszelkie wnioski, oświadczenia lub odwołania, które zgodnie z ustawodawstwem jednego Państwa należało złożyć lub wnieść w określonym terminie do władzy, instytucji lub sądu tego Państwa, są dopuszczalne, jeżeli zostaną złożone lub wniesione w tym samym terminie do odpowiedniej władzy, instytucji lub sądu innego Państwa. W takim przypadku władza, instytucja lub sąd, do których wnioski, oświadczenia lub odwołania zostały złożone lub wniesione, przekazuje je bezzwłocznie właściwej władzy, instytucji lub sądowi tego pierwszego Państwa bezpośrednio albo za pośrednictwem właściwych władz zainteresowanych Państw. Datę złożenia lub wniesienia takich wniosków, oświadczeń lub odwołań do władzy, instytucji lub sądu drugiego Państwa uznaje się za datę złożenia lub wniesienia takich wniosków, oświadczeń lub odwołań do właściwej władzy, instytucji lub sądu.

ARTYKUŁ SSC.63

Badania lekarskie

1. Badania lekarskie przewidziane przez ustawodawstwo jednego Państwa mogą być przeprowadzane na wniosek właściwej instytucji na terytorium innego Państwa przez instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania osoby uprawnionej do świadczeń, na warunkach określonych w załączniku SSC-7 lub w sposób uzgodniony przez właściwe władze zainteresowanych Państw.
2. Badania lekarskie przeprowadzone na warunkach określonych w ust. 1 uważa się za przeprowadzone na terytorium właściwego Państwa.

ARTYKUŁ SSC.64

Ściąganie składek i odzyskiwanie świadczeń

1. Ściąganie składek należnych instytucji jednego Państwa oraz odzyskiwanie świadczeń udzielonych przez instytucję jednego Państwa, ale nienależnych, może nastąpić w innym Państwie zgodnie z procedurą oraz z zachowaniem gwarancji i przywilejów mających zastosowanie do ściągania składek należnych odpowiedniej instytucji tego ostatniego Państwa oraz odzyskiwania świadczeń przez nią udzielonych, ale nienależnych.
2. Decyzje wykonawcze władz sądowych i administracyjnych dotyczące ściągania składek, odsetek i wszelkich innych opłat lub odzyskiwania świadczeń udzielonych, ale nienależnych na podstawie ustawodawstwa jednego Państwa są uznawane i wykonywane na wniosek właściwej instytucji w innym Państwie w granicach i zgodnie z procedurami określonymi przez ustawodawstwo oraz ze wszelkimi innymi procedurami mającymi zastosowanie do podobnych decyzji tego ostatniego Państwa. Decyzje takie uznaje się jako podlegające wykonaniu w tym Państwie w zakresie wymaganym przez ustawodawstwo i wszelkie inne procedury tego Państwa.
3. Roszczenia instytucji jednego Państwa mają w postępowaniu egzekucyjnym, upadłościowym lub układowym w innym Państwie takie same przywileje, jakie ustawodawstwo tego ostatniego Państwa przyznaje roszczeniom tego samego rodzaju.
4. Procedurę dotyczącą wykonania niniejszego artykułu, łącznie ze zwrotem kosztów, reguluje załącznik SSC-7 lub, w razie konieczności i jako środek uzupełniający, umowa między Państwami.

ARTYKUŁ SSC.65

Prawa instytucji

1. Jeżeli osoba otrzymuje na podstawie ustawodawstwa Państwa świadczenia z tytułu szkody powstałej na skutek zdarzeń zaistniałych na terytorium innego Państwa, wszelkie prawa instytucji odpowiedzialnej za świadczenie w stosunku do osoby trzeciej, zobowiązanej do wynagrodzenia szkody, uregulowane są następująco:

- a) w przypadku gdy instytucja odpowiedzialna za udzielenie świadczenia wstąpiła, na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, w prawa, jakie przysługują beneficjentowi w stosunku do osób trzecich, wstąpienie takie jest uznawane przez każde z Państw;
- b) w przypadku gdy instytucja odpowiedzialna za udzielenie świadczenia ma bezpośrednie roszczenie wobec osoby trzeciej, roszczenie takie jest uznawane przez każde z Państw.

2. Jeżeli osoba otrzymuje na podstawie ustawodawstwa Państwa świadczenia z tytułu szkody powstałej na skutek zdarzeń zaistniałych na terytorium innego Państwa, ustawodawstwo określające przypadki, w których wyłączona jest odpowiedzialność cywilna pracodawców lub ich pracowników, stosuje się wobec tej osoby lub właściwej instytucji.

Ust. 1 stosuje się również do wszelkich praw instytucji odpowiedzialnej za udzielenie świadczeń w stosunku do pracodawców lub ich pracowników w przypadkach, gdy ich odpowiedzialność nie jest wyłączona.

3. W przypadku gdy, zgodnie z art. SSC.30 ust. 3 lub art. SSC.36 ust. 2, dwa lub większa liczba Państw lub ich właściwe władze zawarły umowę o rezygnacji ze dokonywania zwrotów między instytucjami podlegającymi ich jurysdykcji lub gdy zwrot nie zależy od kwoty rzeczywiście wypłaconych świadczeń, wszelkie prawa w stosunku do osób trzecich ponoszących odpowiedzialność podlegają następującym zasadom:

- a) w przypadku gdy instytucja Państwa zamieszkania lub pobytu przyznaje świadczenie osobie z tytułu szkody powstałej na jego terytorium, instytucja ta, zgodnie z przepisami stosowanego przez nią ustawodawstwa, wykonuje prawo do subrogacji lub roszczenia bezpośredniego w stosunku do stron trzecich ponoszących odpowiedzialność za naprawienie szkody;
- b) do celów stosowania lit. a):
 - (i) osobę otrzymującą świadczenia uznaje się za ubezpieczoną w instytucji miejsca zamieszkania lub pobytu; oraz
 - (ii) instytucję tę uznaje się za instytucję odpowiedzialną za udzielenie świadczeń;
- c) ust. 1 i 2 nadal mają zastosowanie w odniesieniu do wszelkich świadczeń nieobjętych umową o rezygnacji lub zwrotów, które nie zależą od wysokości rzeczywiście wypłaconych świadczeń.

ARTYKUŁ SSC.66

Wykonywanie ustawodawstwa

Postanowienia szczególne dotyczące wykonywania ustawodawstwa określonego Państwa wymienione są w załączniku SSC-6 do Protokołu.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ SSC.67

Ochrona praw indywidualnych

1. Strony zapewniają, zgodnie ze swoim wewnętrznym porządkiem prawnym, aby postanowienia Protokołu w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego miały moc prawną, bezpośrednio albo poprzez ustawodawstwo krajowe nadające skuteczność tym postanowieniom, tak aby osoby prawne lub fizyczne mogły powoływać się na te postanowienia przed krajowymi sądami i władzami administracyjnymi.
2. Strony zapewniają osobom prawnym i fizycznym środki skutecznej ochrony ich praw wynikających z niniejszego Protokołu, takie jak możliwość kierowania skarg do organów administracyjnych lub wnoszenia sprawy do właściwego sądu lub trybunału w ramach odpowiedniej procedury sądowej, w celu odpowiedniego i terminowego dochodzenia ich praw.

ARTYKUŁ SSC.68

Zmiany

Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego może wprowadzać zmiany w załącznikach i dodatkach do niniejszego Protokołu.

ARTYKUŁ SSC.69

Wypowiedzenie niniejszego Protokołu

Bez uszczerbku dla art. 779 niniejszej Umowy, każda ze Stron może w dowolnym momencie wypowiedzieć niniejszy Protokół w drodze pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. W takim przypadku niniejszy Protokół przestaje obowiązywać pierwszego dnia dziewiątego miesiąca następującego po dniu powiadomienia.

ARTYKUŁ SSC.70

Klauzula wygaśnięcia

1. Niniejszy Protokół przestaje obowiązywać piętnaście lat po wejściu w życie niniejszej Umowy.
2. Nie później niż 12 miesięcy przed zakończeniem obowiązywania niniejszego Protokołu zgodnie z ust. 1 każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o swoim zamiarze rozpoczęcia negocjacji w celu zawarcia zaktualizowanego Protokołu.

Artykuł SSC.71

Ustalenia po zakończeniu obowiązywania niniejszego Protokołu

W przypadku gdy niniejszy Protokół przestaje obowiązywać zgodnie z art. SSC.69, art. SSC.70 lub art. 779 niniejszej Umowy, prawa ubezpieczonych dotyczące uprawnień opartych na ukończonych okresach lub okolicznościach lub zdarzeniach, które wystąpiły przed zakończeniem obowiązywania niniejszego Protokołu, zostają zachowane. Rada Partnerstwa może dokonać dodatkowych ustaleń zawierających odpowiednie ustalenia następcze i przejściowe w odpowiednim czasie przed zakończeniem obowiązywania niniejszego Protokołu.

ZALĄCZNIK SSC-1**NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE,
DO KTÓRYCH NINIEJSZY PROTOKÓŁ NIE MA ZASTOSOWANIA****CZĘŚĆ 1****SPECJALNE NIESKŁADKOWE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE**

(art. SSC.3 ust. 4 lit. a) niniejszego Protokołu)

- (i) ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO
 - a) Państwowy kredyt emerytalno-rentowy (ustawa z 2002 r. o państwowym kredycie emerytalno-rentowym i ustawa z 2002 r. o państwowym kredycie emerytalno-rentowym (Irlandia Północna));
 - b) Zasiłki dla osób poszukujących pracy uzależnione od wysokości dochodu (ustawa z 1995 r. o osobach poszukujących pracy i rozporządzenie z 1995 r. o osobach poszukujących pracy (Irlandia Północna));
 - c) Zasiłek dla osób niepełnosprawnych – część dotycząca przemieszczania się (ustawa z 1992 r. o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia oraz ustawa z 1992 r. o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia (Irlandia Północna));
 - d) Osobiste świadczenie niezależne – część dotycząca przemieszczania się (ustawa o reformie systemu opieki społecznej z 2012 r. (część 4) oraz rozporządzenie o reformie systemu opieki społecznej (Irlandia Północna) z 2015 r. (część 5));

- e) Uzależniony od wysokości dochodu zasiłek dochodowy dla osób niepracujących (ustawa o reformie systemu opieki społecznej z 2007 r. i ustawa o reformie systemu opieki społecznej dla Irlandii Północnej z 2007 r.);
- f) Przepisy dotyczące dopłaty do żywności na lepszy start (Welfare Foods (Best Start Foods) (Szkocja) z 2019 r. (SSI 2019/193));
- g) Przepisy dotyczące zasiłków na lepszy start (zasiłku dla kobiet w ciąży i dzieci, zasiłku na wczesną naukę, stypendium edukacyjnego) (The Early Years Assistance (Best Start Grants) (Szkocja) z 2018 r. (SSI 2018/370));
- h) Przepisy w sprawie świadczeń pogrzebowych (Funeral Expense Assistance (Szkocja) z 2019 r. (SSI 2019/292)).

(ii) PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

AUSTRIA

Dodatek wyrównawczy (ustawa federalna z dnia 9 września 1955 r. o powszechnym ubezpieczeniu społecznym – ASVG, ustawa federalna z dnia 11 października 1978 r. o ubezpieczeniu społecznym dla przedsiębiorców prowadzących działalność handlową – GSVG oraz ustawa federalna z dnia 11 października 1978 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – BSVG).

BELGIA

- a) Zasiłek zastępujący dochód (ustawa z dnia 27 lutego 1987 r.)
- b) Dochód gwarantowany dla osób starszych (ustawa z dnia 22 marca 2001 r.).

BULGARIA

Emerytura lub renta socjalna dla osób starszych (art. 89 kodeksu zabezpieczenia społecznego).

CYPR

- a) Emerytura lub renta socjalna (ustawa o emeryturach i rentach socjalnych z 1995 r. (ustawa 25(I)/95) z późniejszymi zmianami);
- b) Zasiłek dla osób niepełnosprawnych z poważnym uszkodzeniem narządu ruchu (decyzja Rady Ministrów nr 38210 z dnia 16 października 1992 r., nr 41370 z dnia 1 sierpnia 1994 r., nr 46183 z dnia 11 czerwca 1997 r. i nr 53675 z dnia 16 maja 2001 r.);
- c) Specjalny zasiłek dla osób niewidomych (ustawa o zasiłkach specjalnych z 1996 r. (ustawa 77(I)/96) z późniejszymi zmianami).

REPUBLIKA CZESKA

Zasiłek socjalny (ustawa o państwowej pomocy społecznej nr 117/1995 Sb.).

DANIA

Zasiłek na koszty zakwaterowania dla emerytów i rencistów (ustawa o indywidualnej pomocy dotyczącej zakwaterowania, tekst jednolity w ustawie nr 204 z dnia 29 marca 1995 r.).

ESTONIA

- a) Zasiłek dla niepełnosprawnych osób dorosłych (ustawa z dnia 27 stycznia 1999 r. o świadczeniach socjalnych dla osób niepełnosprawnych);

- b) Państwowy zasiłek dla bezrobotnych (ustawa z dnia 29 września 2005 r. o usługach służących zwiększaniu zatrudnienia i o wsparciu rynku pracy).

FINLANDIA

- a) Zasiłek mieszkaniowy dla emerytów i rencistów (ustawa w sprawie zasiłku mieszkaniowego dla emerytów i rencistów, 571/2007);
- b) Świadczenie wspierające wejście na rynek pracy (ustawa o zasiłkach dla bezrobotnych 1290/2002);
- c) Specjalna pomoc dla imigrantów (ustawa o specjalnej pomocy dla imigrantów, 1192/2002).

FRANCJA

- a) Dodatkowe zasiłki wypłacane:
 - (i) ze specjalnego funduszu inwalidzkiego; oraz
 - (ii) z funduszu solidarności z osobami starszymi w odniesieniu do praw nabytych

(ustawa z dnia 30 czerwca 1956 r., skodyfikowana w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego);
- b) Zasiłek dla niepełnosprawnych osób dorosłych (ustawa z dnia 30 czerwca 1975 r., skodyfikowana w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego);
- c) Zasiłek specjalny (ustawa z dnia 10 lipca 1952 r., skodyfikowana w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego) w odniesieniu do praw nabytych;

- d) Zasiłek przyznawany w ramach solidarności z osobami starszymi (rozporządzenie z dnia 24 czerwca 2004 r., skodyfikowane w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego) od dnia 1 stycznia 2006 r.

NIEMCY

- a) Dochód zapewniający podstawowe utrzymanie dla osób starszych i osób o ograniczonych możliwościach zarobkowania, przyznawany na podstawie rozdziału 4 księgi XII kodeksu socjalnego;
- b) Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania w ramach podstawowego zabezpieczenia dla osób poszukujących pracy, chyba że w odniesieniu do tych świadczeń spełnione są warunki kwalifikacji do czasowego dodatku po otrzymaniu zasiłku dla bezrobotnych (art. 24 ust. 1 księgi II kodeksu socjalnego).

GRECJA

Specjalne świadczenia dla osób starszych (ustawa nr 1296/82).

WĘGRY

- a) Roczne świadczenie z tytułu inwalidztwa (dekret Rady Ministrów nr 83/1987 (XII 27) o rocznym świadczeniu z tytułu inwalidztwa);
- b) Nieskładkowy zasiłek dla osób starszych (ustawa III z 1993 r. o administracji socjalnej i świadczeniach socjalnych);
- c) Zasiłek transportowy (dekret rządowy nr 164/1995 (XII 27) o zasiłkach transportowych dla osób ze znacznym upośledzeniem fizycznym).

IRLANDIA

- a) Zasiłek dla osób poszukujących pracy (ujednolicona ustawa o ochronie socjalnej z 2005 r., część 3, rozdział 2);
- b) Emerytura lub renta państwowa (nieskładkowa) (ujednolicona ustawa o ochronie socjalnej z 2005 r., część 3, rozdział 4);
- c) Renta wdowia (nieskładkowa) i renta na rzecz wdowców (nieskładkowa) (ujednolicona ustawa o ochronie socjalnej z 2005 r., część 3, rozdział 6);
- d) Zasiłek z tytułu niepełnosprawności (ujednolicona ustawa o ochronie socjalnej z 2005 r., część 3, rozdział 10);
- e) Zasiłek z tytułu mobilności (ustawa o opiece zdrowotnej z 1970 r., dział 61);
- f) Renta dla osób niewidomych (ujednolicona ustawa o ochronie socjalnej z 2005 r., część 3, rozdział 5).

WŁOCHY

- a) Renty socjalne dla osób bez środków do życia (ustawa nr 153 z dnia 30 kwietnia 1969 r.);
- b) Renty i zasiłki dla niepełnosprawnych lub inwalidów cywilnych (ustawa nr 118 z dnia 30 marca 1971 r., nr 18 z dnia 11 lutego 1980 r. i nr 508 z dnia 21 listopada 1988 r.);
- c) Renty i zasiłki dla głuchoniemych (ustawa nr 381 z dnia 26 maja 1970 r. i nr 508 z dnia 21 listopada 1988 r.);

- d) Renty i zasiłki dla niewidomych osób cywilnych (ustawa nr 382 z dnia 27 maja 1970 r. i nr 508 z dnia 21 listopada 1988 r.);
- e) Świadczenia uzupełniające minimalne emerytury i renty (ustawa nr 218 z dnia 4 kwietnia 1952 r., nr 638 z dnia 11 listopada 1983 r. i nr 407 z dnia 29 grudnia 1990 r.);
- f) Świadczenia uzupełniające zasiłki dla niepełnosprawnych (ustawa nr 222 z dnia 12 czerwca 1984 r.);
- g) Zasiłek socjalny (ustawa nr 335 z dnia 8 sierpnia 1995 r.);
- h) Dodatek socjalny (art. 1 ust. 1 i 12 ustawy nr 544 z dnia 29 grudnia 1988 r. z późniejszymi zmianami).

ŁOTWA

- a) Państwowe świadczenie z zabezpieczenia społecznego (ustawa o państwowych świadczeniach socjalnych z dnia 1 stycznia 2003 r.);
- b) Zasiłek na pokrycie kosztów transportu dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej (ustawa o państwowych świadczeniach socjalnych z dnia 1 stycznia 2003 r.).

LITWA

- a) Renta socjalna (ustawa z 2005 r. o państwowych świadczeniach socjalnych, art. 5);
- b) Zasiłek wyrównawczy (ustawa z 2005 r. o państwowych świadczeniach socjalnych, art. 15);

- c) Pokrycie kosztów transportu dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej (ustawa z 2000 r. o pokrywaniu kosztów transportu, art. 7).

LUKSEMBURG

Dochód dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2003 r.), z wyjątkiem osób uznanych za pracowników niepełnosprawnych i zatrudnionych na zwykłym rynku pracy lub w zakładach pracy chronionej.

MALTA

- a) Zasiłek uzupełniający (sekcja 73 ustawy z 1987 r. o zabezpieczeniu społecznym (rozdz. 318));
- b) Świadczenie z tytułu starości (ustawa z 1987 r. o zabezpieczeniu społecznym (rozdz. 318)).

NIDERLANDY

- a) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o wspieraniu pracy i zatrudnienia młodych osób niepełnosprawnych (Wet Wajong);
- b) Ustawa z dnia 6 listopada 1986 r. o świadczeniach uzupełniających (TW).

POLSKA

Renta socjalna (ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej).

PORTUGALIA

- a) Nieskładkowe państwowe świadczenia z tytułu starości i inwalidztwa (dekret z mocą ustawy nr 464/80 z dnia 13 października 1980 r.);
- b) Nieskładkowa renta wdowia (dekret wykonawczy nr 52/81 z dnia 11 listopada 1981 r.);
- c) Dodatek przyznawany w ramach solidarności z osobami starszymi (dekret z mocą ustawy nr 232/2005 z dnia 29 grudnia 2005 r. zmieniony dekretem z mocą ustawy nr 236/2006 z dnia 11 grudnia 2006 r.).

SŁOWACJA

- a) Wyrównanie przyznane przed dniem 1 stycznia 2004 r. w przypadku emerytur lub rent stanowiących jedyne źródło dochodu;
- b) Emerytura lub renta socjalna przyznana przed dniem 1 stycznia 2004 r.

SŁOWENIA

- a) Emerytura lub renta państwowa (ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym i ubezpieczeniu z tytułu niepełnosprawności);
- b) Dodatek do dochodu emerytów lub rencistów (ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym i ubezpieczeniu z tytułu niepełnosprawności);
- c) Zasilek na pokrycie kosztów utrzymania (ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym i ubezpieczeniu z tytułu niepełnosprawności).

HISZPANIA

- a) Gwarancja dochodu minimalnego (ustawa nr 13/82 z dnia 7 kwietnia 1982 r.);
- b) Świadczenia pieniężne w ramach pomocy osobom starszym i inwalidom niezdolnym do pracy (dekret królewski nr 2620/81 z dnia 24 lipca 1981 r.):
 - (i) nieskładkowe świadczenia z tytułu inwalidztwa oraz emerytury określone w tytule VI rozdział II tekstu jednolitego ustawy ogólnej w sprawie zabezpieczenia społecznego, zatwierdzonej królewskim dekretem ustawodawczym nr 8/2015 z dnia 30 października 2015 r.; oraz
 - (ii) świadczenia, które uzupełniają wyżej wymienione renty i emerytury, zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w Comunidades Autónomas, jeżeli takie uzupełniające świadczenia gwarantują minimalny dochód zapewniający utrzymanie z uwzględnieniem sytuacji społeczno-gospodarczej w danych Comunidades Autónomas;
- c) Zasiłki służące wspieraniu mobilności i pokryciu kosztów transportu (ustawa nr 13/1982 z dnia 7 kwietnia 1982 r.).

SZWECJA

- a) Dodatki mieszkaniowe dla osób otrzymujących emerytury lub renty (ustawa 2001:761);
- b) Pomoc finansowa dla osób starszych (ustawa 2001:853).

CZĘŚĆ 2

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU DŁUGOTRWALEJ OPIEKI

(art. SSC.3 ust. 4 lit. d) niniejszego Protokołu)

- (i) ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO
 - a) Zasiłek pielęgnacyjny (ustawa o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tytułu zabezpieczenia społecznego z 1992 r., przepisy z 1991 r. dotyczące zabezpieczenia społecznego (zasiłek pielęgnacyjny), ustawa o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach (Irlandia Północna) z 1992 r. oraz przepisy z 1992 r. dotyczące zabezpieczenia społecznego (zasiłek pielęgnacyjny) (Irlandia Północna);
 - b) Zasiłek opiekuńczy (ustawa o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia z 1992 r., przepisy z 1976 r. o zabezpieczeniu społecznym (zasiłek pielęgnacyjny za opiekę nad osobą niepełnosprawną), ustawa z 1992 r. o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia (Irlandia Północna) oraz przepisy z 1976 r. o zabezpieczeniu społecznym (zasiłek pielęgnacyjny za opiekę nad osobą niepełnosprawną) (Irlandia Północna);
 - c) Zasiłek opiekuńczy dla osób niepełnosprawnych wymagających opieki (ustawa o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tytułu zabezpieczenia społecznego z 1992 r., przepisy z 1991 r. w sprawie zabezpieczenia społecznego (zasiłek opiekuńczy), ustawa o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tytułu zabezpieczenia społecznego (Irlandia Północna) z 1992 r. i przepisy z 1992 r. w sprawie zabezpieczenia społecznego (zasiłek opiekuńczy dla osób niepełnosprawnych) (Irlandia Północna));

- d) Zasiłek z tytułu niepełnosprawności, część dotycząca kosztów utrzymania (ustawa o reformie systemu opieki społecznej z 2012 r. (część 4)), przepisy z 2013 r. dotyczące zabezpieczenia społecznego (świadczenie z tytułu niepełnosprawności), przepisy z 2013 r. dotyczące świadczenia z tytułu niepełnosprawności (przepisy przejściowe), przepisy z 2019 r. dotyczące świadczenia z tytułu niepełnosprawności (przepisy przejściowe) (ze zmianami), przepisy z 2015 r. dotyczące reformy systemu opieki społecznej (Irlandia Północna) (część 5), przepisy z 2016 r. dotyczące świadczenia z tytułu niepełnosprawności (Irlandia Północna), przepisy z 2016 r. dotyczące świadczenia z tytułu niepełnosprawności (przepisy przejściowe) (Irlandia Północna) oraz przepisy z 2019 r. dotyczące świadczenia z tytułu niepełnosprawności (przepisy przejściowe) (ze zmianami) (Irlandia Północna);
- e) Dodatek dla opiekunów (ustawa z 2018 r. o zabezpieczeniu społecznym (Szkocja));
- f) Przepisy z 2020 r. w sprawie zasiłku dla młodych opiekunów (pomoc opiekuna (zasiłki dla młodych opiekunów) (Szkocja) (z późniejszymi zmianami)).

(ii) PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

AUSTRIA

- a) Ustawa federalna o zasiłkach na opiekę długoterminową (Bundespflegegeldgesetz, BPGG), wersja oryginalna BGBl. nr 110/1993, ostatnia zmiana BGBl- I nr. 100/2016
- b) Rozporządzenie w sprawie ustalania wysokości federalnego zasiłku na opiekę długoterminową (Einstufungsverordnung zum Bundespflegegeldgesetz (EinstV)):

- c) Rozporządzenie Ministra Pracy, Spraw Społecznych i Ochrony Konsumentów w sprawie oceny potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi i młodzieżą zgodnie z ustawą federalną o opiece pielęgnacyjnej. (Bundespflegegeldgesetz, Kinder-EinstV)
- d) Liczne obowiązujące podstawy ustawowe, np. porozumienie między rządem federalnym a krajami związkowymi (Länder) w sprawie wspólnych działań na rzecz osób wymagających opieki. Ustawy krajów związkowych (Länder) o pomocy społecznej i ustawy o osobach niepełnosprawnych
- e) Ustawa o Funduszu Opieki (Pflegefondsgesetz, PFG), wersja oryginalna: Dziennik Urzędowy (BGBl. I) No. 57/2011
- f) Rozporządzenie z 2012 r. w sprawie statystyk usług opiekuńczych (Pflegedienstleistungsstatistik-Verordnung 2012);
- g) Pomoc dla opieki całodobowej: Federalna ustawa o zasiłkach na opiekę długoterminową (Bundespflegegeldgesetz, BPGG):
- h) Wytyczne dotyczące wspierania opieki całodobowej (§ 21b federalnej ustawy o zasiłkach na opiekę długoterminową (Bundespflegegeldgesetz))
- i) Wytyczne dotyczące przyznawania zasiłków na utrzymanie członków rodziny sprawujących opiekę (§ 21a federalnej ustawy o zasiłkach na opiekę długoterminową (Bundespflegegeldgesetz))
- j) Zakaz odwoływania się do opieki

- k) Ustawa federalna o specjalnym dodatku w związku ze zniesieniem dostępu do funduszy w przypadku osób przebywających w placówkach opieki medycznej
- l) Ustawa federalna o specjalnym dodatku w związku ze zniesieniem dostępu do funduszy w przypadku osób przebywających w placówkach opieki medycznej w latach 2019 i 2020, BGBl. I nr 95/2019.

BELGIA

- a) Ustawa o obowiązkowym ubezpieczeniu zdrowotnym i zasiłku chorobowym (Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités / Wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen), uzgodniona dnia 14 lipca 1994 r.
- b) Ustawa z dnia 27 lutego 1987 r. o świadczeniach dla osób niepełnosprawnych (Loi relative aux allocations aux personnes handicapées / Wet betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten)
- c) Flamandzka ochrona socjalna (Vlaamse sociale bescherming): Dekret parlamentu flamandzkiego z dnia 18 maja 2018 r. w sprawie organizacji flamandzkiej ochrony socjalnej (Decreet houdende Vlaamse sociale bescherming) oraz zarządzenia rządu flamandzkiego z dnia 30 listopada 2018 r.
- d) Waloński kodeks działania socjalnego i zdrowia (Code wallon de l'action sociale et de la Santé), część odnosząca się do dekretów. Część 1, księga IIIter, ustanowiona dekretem z dnia 8 listopada 2018 r.
- e) Waloński kodeks regulacyjny dotyczący działań socjalnych i zdrowia, część I/1, ustanowiony na podstawie dekretu rządu walońskiego z dnia 21 grudnia 2018 r.

- f) Dekret z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie ofert dla osób starszych lub pozostających na utrzymaniu oraz w sprawie opieki paliatywnej (Dekret über die Angebote für Senioren und Personen mit Unterstützungsbedarf sowie über die Palliativpflege)
- g) Dekret z dnia 4 czerwca 2007 r. w sprawie psychiatrycznych domów opieki (Dekret über die psychiatrischen Pflegewohnheime)
- h) Rozporządzenie rządu z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie pomocy na rzecz mobilności (Erlass über die Mobilitätshilfen)
- i) Dekret z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie utworzenia niemieckiego urzędu ds. samodzielnego decydowania o życiu (Dekret zur Schaffung einer Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für selbstbestimmtes Leben)
- j) Dekret królewski z dnia 5 marca 1990 r. w sprawie dodatku na opiekę nad osobami starszymi (Arrêté royal du 5 mars 1990 relatif à l'allocation pour l'aide aux personnes âgées)
- k) Dekret rządowy z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie przepisów przejściowych dotyczących procedury uzyskania uprzedniego zezwolenia lub zgody na pokrycie lub podział kosztów długoterminowej rehabilitacji za granicą (Erlass der Regierung zur übergangsweisen Regelung des Verfahrens zur Erlangung einer Vorabgenehmigung oder Zustimmung zwecks Kostenübernahme oder Kostenbeteiligung für eine Langzeitrehabilitation im Ausland)
- l) Rozporządzenie z dnia 21 grudnia 2018 r. dotyczące brukselskich zakładów ubezpieczeń zdrowotnych w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy osobom (Ordonnance du 21 décembre 2018 relative aux organismes assureurs bruxellois dans le domaine des soins de santé et de l'aide aux personnes)

- m) Współpraca pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład federacji:
- n) Umowa o współpracy z dnia 31 grudnia 2018 r. między Wspólnotą Flamandzką, Regionem Walońskim, Komisją Wspólnotową Francuską, Wspólną Komisją Wspólnotową oraz Wspólnotą Niemieckojęzyczną dotycząca pomocy w zakresie mobilności
- o) Umowa o współpracy z dnia 31 grudnia 2018 r. między Wspólnotą Flamandzką, Regionem Walońskim, Wspólnotą Francuską, Wspólną Komisją Wspólnotową, Komisją Wspólnoty Francuskiej oraz Wspólnotą Niemieckojęzyczną dotycząca finansowania opieki w przypadku korzystania z instytucji opiekuńczych znajdujących się poza granicami podmiotu wchodzącego w skład federacji.

BULGARIA

- a) Kodeks ubezpieczenia społecznego z 1999 r. (Кодекс за социално осигуряване), tytuł zmieniony w 2003 r.
- b) Ustawa z 1998 r. o pomocy społecznej (Закон за социално подпомагане)
- c) Rozporządzenie z 1998 r. w sprawie wykonania ustawy o pomocy społecznej (Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане)
- d) Ustawa z 2019 r. o integracji osób niepełnosprawnych (Закон за хората с увреждания)
- e) Ustawa z 2019 r. o pomocy osobistej (Закон за личната помощ), która weszła w życie dnia 1 września 2019 r.
- f) Rozporządzenie z 2004 r. w sprawie wykonania ustawy o integracji osób niepełnosprawnych (Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания)

- g) Rozporządzenie z 2010 r. w sprawie specjalistycznej wiedzy medycznej (Наредба за медицинската експертиза)
- h) Cennik opłat za usługi społeczne finansowane z budżetu państwa (Тарифа за таксите за социални услуги, финансирани от държавния бюджет), 2003 r.

CHORWACJA

- a) Ustawa z 2013 r. o opiece społecznej (Zakon o socijalnoj skrbi), Dz.U. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17 i 98/19)
- b) Ustawa o rodzinach zastępczych (Zakon o udomiteljstvu) Dz.U. 90/11 i 78/12, z późniejszymi zmianami
- c) Rozporządzenie z 2014 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących świadczenia usług socjalnych (Pravilnik o minimnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga), Dz.U. nr 40/14 i 66/15
- d) Rozporządzenie z 1998 r. w sprawie udziału i sposobu płatności beneficjentów w kosztach utrzymania zakwaterowania poza rodziną (Pravilnik o sudjelovanju i načinu plaćanja korisnika I drugih obveznika uzdržavanja u troškovima smještaja izvan vlastite obitelji), Dz.U. nr 112/98 i 05/02, z późniejszymi zmianami
- e) Rozporządzenie z 2015 r. w sprawie treści i sposobu prowadzenia ewidencji osób zawodowo zajmujących się świadczeniem usług socjalnych (Pravilnik o sadržaju I načinu vođenja evidencije fizičkih osoba koje profesionalno pružaju socijalne usluge), Dz.U. 66/15

CYPR

- a) Usługi opieki społecznej (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας):
- b) Przepisy i dekrety dotyczące gwarantowanego dochodu minimalnego oraz ogólnie dotyczące świadczeń socjalnych (na wypadek nagłych potrzeb i potrzeby w zakresie opieki) z późniejszymi zmianami lub zastąpieniami. Ustawy o domach opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych (Οι περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Αναπήρους Νόμοι) z lat 1991-2011 [L. 222/91 i L. 65(I)/2011]
- c) Ustawy o ośrodkach dziennej opieki dla osób dorosłych (Οι περί Κέντρων Ενηλίκων Νόμοι) (L. 38(I)/1997 i L. 64(I)/2011).
- d) Program pomocy państwa na podstawie rozporządzenia nr 360/2012 w zakresie świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym (De minimis) [Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων Ησσονος Σημασίας, βάση του Κανονισμού 360/2012 για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος]
- e) Organ administracji ds. świadczeń socjalnych (Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας):
- f) Ustawa z 2014 r. o gwarantowanym dochodzie minimalnym i ogólnie o świadczeniach z tytułu opieki społecznej z późniejszymi zmianami lub uzupełnieniami
- g) Przepisy i dekrety dotyczące gwarantowanego dochodu minimalnego i ogólnie świadczeń z tytułu opieki społecznej z późniejszymi zmianami lub zastąpieniami.

REPUBLIKA CZESKA

- a) ustawa nr 108/2006 o usługach społecznych (Zákon o sociálních službách)
- b) Ustawa nr 372/2011 o służbie zdrowia (Zákon o zdravotních službách)
- c) Ustawa nr 48/1997 o publicznym ubezpieczeniu zdrowotnym (Zákon o veřejném zdravotním pojištění).

DANIA

- a) Ustawa skonsolidowana nr 988 z dnia 17 sierpnia 2017 r. o usługach społecznych (om social service)
- b) Ustawa skonsolidowana nr 119 z dnia 1 lutego 2019 r. w sprawie mieszkalnictwa socjalnego (om almene boliger).

ESTONIA

Ustawa z 2016 r. o opiece społecznej (Sotsiaalhoolekande seadus).

FINLANDIA

- a) Ustawa z dnia 3 kwietnia 1987 r. o świadczeniach i pomocy dla osób niepełnosprawnych (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista)
- b) Ustawa z dnia 28 grudnia 2012 r. o wspieraniu zdolności funkcjonalnych osób starszych oraz o świadczeniach opieki społecznej i zdrowotnej dla osób starszych (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista)

- c) Ustawa z dnia 30 grudnia 2014 r. o opiece społecznej (Sosiaalihuoltolaki)
- d) Ustawa z dnia 30 grudnia 2010 r. o opiece zdrowotnej (Terveydenhuoltolaki)
- e) Ustawa z dnia 28 stycznia 1972 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Kansanterveyslaki)
- f) Ustawa o wsparciu nieformalnej opieki zdrowotnej (Laki omaishoidon tuesta) z dnia 2 grudnia 2005 r.
- g) Ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o opiece rodzinnej (Perhehoitolaki).

FRANCJA

- a) Dodatek dla osoby trzeciej (majoration pour tierce personne, MTP): Art. L. 341-4 i L. 355-1 kodeksu zabezpieczenia społecznego (Code de la sécurité sociale)
- b) Świadczenie dodatkowe z tytułu korzystania z pomocy osoby trzeciej (prestation complémentaire pour recours a tierce personne, MTP): art. L. 434-2 kodeksu zabezpieczenia społecznego
- c) Specjalny zasiłek edukacyjny dla dziecka niepełnosprawnego (complément d'allocation d'éducation de l'enfant handicapé): art. L. 541-1 kodeksu zabezpieczenia społecznego
- d) Dodatek z tytułu niepełnosprawności (prestation de compensation de l'enfant handicapé, PCH): art. L. 245-1 do art. L. 245-14 Kodeksu postępowania w sprawach społecznych i rodzinnych (Code de l'action sociale et des familles).

- e) Dodatek z tytułu utraty samodzielności (allocation personnalisée d'autonomie, APA): art. L. 232-1 do art. L. 232-28 Kodeksu postępowania w sprawach społecznych i rodzinnych (Code de l'action sociale et des familles).

NIEMCY

- a) Ubezpieczenie opieki długoterminowej (Pflegeversicherung):
- b) Społeczne ubezpieczenie pielęgnacyjne dla osób ubezpieczonych w ramach ustawowego ubezpieczenia na wypadek choroby oraz prywatne obowiązkowe ubezpieczenie pielęgnacyjne dla osób ubezpieczonych w ramach prywatnego ubezpieczenia na wypadek choroby: Kodeks socjalny – Sozialgesetzbuch, księga XI (SGB XI), ostatnio zmieniony art. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2019 r. (BGBl. I s. 2913).

GRECJA

- a) Ustawa nr 1140/1981 z późniejszymi zmianami
- b) Dekret ustawodawczy nr 162/73 oraz wspólna decyzja ministerialna nr Π4β/5814/1997
- c) Decyzja ministerialna nr Π1γ/ΑΠΠ/οικ.14963 z dnia 9 października 2001 r.
- d) Ustawa nr 4025/2011
- e) Ustawa nr 4109/2013
- f) Ustawa 4199/2013 art. 127.

- g) Ustawa 4368/2016 art. 334.
- h) Ustawa 4483/2017 art. 153.
- i) Ustawa nr 498/1-11-2018, artykuł. 28, 30 i 31, do „Rozporządzenia o jednolitych świadczeniach zdrowotnych” Krajowej Organizacji Świadczeniodawców Usług Zdrowotnych (EOPYY).

WĘGRY

- a) Świadczenie usług opieki długoterminowej w zakresie osobistej opieki społecznej (usługi socjalne):
- b) Ustawa III z 1993 r. o administracji społecznej i pomocy społecznej (törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról) uzupełniona dekretemi rządowymi i ministerialnymi.

IRLANDIA

- a) Ustawa z 1970 r. o zdrowiu (Health Act (nr 1 z 1970 r.))
- b) Ustawa z 2009 r. o systemie wsparcia dla placówek opiekuńczo-pielęgnacyjnych (Nursing Homes Support Scheme Act (nr 15 z 2009 r.))
- c) Ustawa ujednolicona z 2005 r. o opiece społecznej (Social Welfare Consolidation Act):
- d) Stały dodatek pielęgnacyjny (Constant Attendance Allowance)
- e) Świadczenie dla opiekunów (Carer's Benefit)
- f) Dodatek dla opiekunów (Carer's Allowance)

- g) Dofinansowanie dla opiekunów (Carer's Support Grant)
- h) Dodatek na opiekę domową (Domiciliary Care Allowance).

WŁOCHY

- a) Ustawa nr 118 z dnia 30 marca 1971 r. o świadczeniach z tytułu inwalidztwa cywilnego (Legge 30 Marzo 1971, n. 118 – Conversione in Legge del D.L. 30 gennaio 1971, n. 5 e nuove norme in favore dei mutilati ed invalidi civili)
- b) Ustawa nr 18 z dnia 11 lutego 1980 r. o stałym dodatku pielęgnacyjnym (Legge 11 Febbraio 1980, n. 18 – Indennità di accompagnamento agli invalidi civili totalmente inabili)
- c) Ustawa nr 104 z dnia 5 lutego 1992 r., art. 33 (ustawa ramowa o niepełnosprawności) (Legge 5 Febbraio 1992, n. 104 – Legge-quadro per l'assistenza, l'integrazione sociale e i diritti delle persone handicappate)
- d) Dekret legislacyjny nr 112 z dnia 31 marca 1998 r. w sprawie przekazania zadań legislacyjnych i kompetencji administracyjnych przez państwo regionom i jednostkom samorządu terytorialnego (Decreto Legislativo 31 Marzo 1998, n. 112 – Conferimento di funzioni e compiti amministrativi dello Stato alle regioni ed agli enti locali, in attuazione del capo I della Legge 15 Marzo 1997, n. 59)
- e) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 883/04 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Regolamento (CE) 883 del 29 aprile 2004 del Parlamento Europeo e del Consiglio, relativo al coordinamento dei sistemi di sicurezza sociale – SNCB – art. 70 i załącznik X)

- f) Ustawa nr 183 z dnia 4 listopada 2010 r., art. 24, zmieniająca przepisy dotyczące wydawania zezwoleń na pomoc osobom niepełnosprawnym w trudnej sytuacji (Legge n. 183 del 4 Novembre 2010, art. 24 – Modifiche alla disciplina in materia di permessi per l'assistenza a portatori di handicap in situazione di gravità)
- g) Ustawa nr 147 z dnia 27 grudnia 2013 r. określająca przepisy dotyczące sporządzenia rocznego i wieloletniego budżetu państwa - ustawa o stabilności na rok 2014 (Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato – Legge di stabilità 2014).

LOTWA

- a) Ustawa z dnia 31 października 2002 r. o usługach społecznych i pomocy społecznej (Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums)
- b) Ustawa z dnia 12 czerwca 1997 r. o leczeniu (Ārstniecības likums)
- c) Ustawa z dnia 30 grudnia 2009 r. o prawach pacjenta (Pacientu tiesību likums).
- d) Rozporządzenie Rady Ministrów nr 555 z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie organizacji opieki zdrowotnej i procedury płatności (Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumi Nr.555 „Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”)
- e) Rozporządzenie Rady Ministrów nr 275 z dnia 27 maja 2003 r. w sprawie procedur płatności za świadczenia opieki społecznej i resocjalizacji oraz procedur pokrywania kosztów usług z budżetu samorządowego (Ministru kabineta 2003.gada 27.maija noteikumi Nr.275 „Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtība un kārtība, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta”)

- f) Rozporządzenie Rady Ministrów nr 138 z dnia 2 kwietnia 2019 r. w sprawie otrzymywania świadczeń socjalnych i pomocy społecznej (Ministru kabineta 2019.gada 2.aprīļa noteikumi Nr 138 „Noteiku mi par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanu”).

LITWA

- a) Ustawa z dnia 29 czerwca 2016 r. o rekompensatach docelowych (Tikslinių kompensacijų įstatymas) (nr XII-2507)
- b) Ustawa z dnia 19 stycznia 2006 r. o usługach społecznych (Socialinių paslaugų įstatymas) (nr X-493)
- c) Ustawa z dnia 21 maja 1996 r. o ubezpieczeniu zdrowotnym (Sveikatos draudimo įstatymas) (nr I-1343)
- d) Ustawa z dnia 19 lipca 1994 r. o systemie opieki zdrowotnej (Sveikatos sistemos įstatymas) (nr I-552)
- e) Ustawa z dnia 6 czerwca 1996 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas) (nr I-1367).

LUKSEMBURG

Ustawa z dnia 19 czerwca 1998 r. wprowadzająca ubezpieczenie na wypadek niesamodzielności, zmieniona ustawą z dnia 23 grudnia 2005 r. i ustawą z dnia 29 sierpnia 2017 r.

MALTA

- a) Ustawa o zabezpieczeniu społecznym (Att dwar is-Sigurta' Soċjali) (Cap. 318)

- b) Ustawodawstwo pomocnicze 318.19: Przepisy dotyczące stawek dla instytucji państwowych i hosteli (Regolamenti dwar it-Trasferiment ta' Fondi għal Hostels Statali Indikati)
- c) Ustawodawstwo pomocnicze 318.17: Przepisy dotyczące transferu funduszy (kózka finansowane przez rząd) (Regolamenti dwar it-Trasferiment ta' Fondi għal Sodod Iffinanzjati Mill-Gvern)
- d) Ustawodawstwo pomocnicze 318.13: Przepisy dotyczące stawek za usługi związane z pobytem finansowanym przez państwo (Regolamenti dwar Rati għal Servizzi Residenzjali Finanzjali mill-Istat).

NIDERLANDY

Ustawa z dnia 3 grudnia 2014 r. o opiece długoterminowej (Wet langdurige zorg (WLZ)).

POLSKA

- a) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- b) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- c) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- d) Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej
- e) Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

- f) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- g) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- h) Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

PORTUGALIA

- a) Ubezpieczenie społeczne i zagwarantowanie wystarczających zasobów:
- b) Dekret ustawowy nr 265/99 z dnia 14 lipca 1999 r. w sprawie dodatku z tytułu opieki długoterminowej (complemento por dependência), wielokrotnie zmieniany
- c) Ustawa nr 90/2009 z dnia 31 sierpnia 2009 r. o systemie specjalnej ochrony w przypadku niepełnosprawności (regime especial de proteção na invalidez), ponownie opublikowana w wersji skonsolidowanej dekretem ustawowym nr 246/2015 z dnia 20 października 2015 r., z późniejszymi zmianami
- d) System zabezpieczenia społecznego i krajowa służba zdrowia:

- e) Dekret ustawowy nr 101/06 z dnia 6 czerwca 2006 r. w sprawie krajowej sieci zintegrowanej opieki ciągłej (rede de cuidados continuados integrados), ponownie opublikowany w wersji skonsolidowanej dekretem ustawowym nr 136/2015 z dnia 28 lipca 2015 r.
- f) Dekret z mocą ustawy nr 8/2010 z dnia 28 stycznia 2010 r., zmieniony i ponownie opublikowany dekretem z mocą ustawy nr 22/2011 z dnia 10 lutego 2011 r. w sprawie utworzenia jednostek i zespołów ds. zintegrowanej opieki ciągłej w zakresie zdrowia psychicznego (unidades e equipas de cuidados continuados integrados de saúde mental)
- g) Dekret nr 343/2015 r. z dnia 12 października 2015 r. w sprawie norm dotyczących szpitalnej i ambulatoryjnej opieki pediatrycznej oraz zespołów zarządzających wypisami i zespołów opieki pediatrycznej w ramach krajowej sieci długotrwałej opieki zintegrowanej (condições de instalação e funcionamento das unidades de internamento de cuidados integrados pediátricos e de ambulatório pediátricos, bem como as condições a que devem obedecer as equipas de gestão de altas e as equipas de cuidados continuados integrados destinadas a cuidados pediátricos da Rede Nacional de Cuidados Continuados Integrados)
- h) Ustawa nr 6/2009 z dnia 6 września w sprawie statusu opiekuna nieformalnego (Estatuto do cuidador informal).

RUMUNIA

- a) Ustawa nr 17 z dnia 6 marca 2000 r. o pomocy społecznej dla osób starszych (Legea privind asistența socială a persoanelor vârstnice), z późniejszymi zmianami
- b) Ustawa nr 448 z dnia 6 grudnia 2006 r. o ochronie i upowszechnianiu praw osób niepełnosprawnych (Legea privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap), z późniejszymi zmianami

- c) Ustawa nr 292 z dnia 20 grudnia 2011 r. o pomocy społecznej (Legea asistenței sociale).

SŁOWACJA

- a) Ustawa nr 448/2008 o usługach społecznych (Zákon o sociálnych službách)
- b) Ustawa nr 447/2008 o świadczeniach pieniężnych z tytułu odszkodowań dla osób niepełnosprawnych (Zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia)
- c) Ustawa nr 576/2004 o opiece zdrowotnej i usługach związanych z opieką zdrowotną (Zákon o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti)
- d) Ustawa nr 578/2004 o zakładach opieki zdrowotnej, pracownikach medycznych i zawodowych stowarzyszeniach medycznych (Zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch a stavovských organizáciách v zdravotníctve)
- e) Ustawa nr 601/2003 o minimum socjalnym (Zákon o životnom minime)
- f) Ustawa nr 36/2005 o rodzinie (Zákon o rodine)
- g) Ustawa nr 305/2005 o społecznej i prawnej ochronie dzieci i opiece społecznej (Zákon o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele)
- h) Ustawa nr 219/2014 o pracy socjalnej (Zákon o sociálnej práci).

SŁOWENIA

Brak szczególnego prawa związanego z opieką długoterminową.

Przepisy dotyczące świadczeń z tytułu opieki długoterminowej zawarte są w następujących aktach prawnych:

- a) Ustawa o ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym (Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 96/2012, z późniejszymi zmianami)
- b) Ustawa o finansowej pomocy społecznej (Zakon o socialno varstvenih prejemkih) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 61/2010, z późniejszymi zmianami)
- c) Ustawa o wykonywaniu praw do funduszy publicznych (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 62/2010, z późniejszymi zmianami)
- d) Ustawa o ochronie socjalnej (Zakon o socialnem varstvu) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 3/2004 – urzędowy tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)
- e) Ustawa o opiece rodzicielskiej i świadczeniach rodzinnych (Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 110/2006 – urzędowy tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)
- f) Ustawa o osobach z niepełnosprawnościami umysłowymi i fizycznymi (Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 41/83, z późniejszymi zmianami)

- g) Ustawa o opiece zdrowotnej i ubezpieczeniach zdrowotnych (Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 72/2006 – urzędowy tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)
- h) Ustawa o weteranach wojennych (Zakon o vojnih veteranih) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 59/06 – urzędowy tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)
- i) Ustawa o inwalidztwie wojennym (Zakon o vojnih invalidih) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 63/59 – urzędowy tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)
- j) Ustawa o równowadze fiskalnej (Zakon za uravnoteženje javnih finance (ZUJF)) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 40/2012, z późniejszymi zmianami)
- k) Ustawa regulująca korekty dotyczące przelewów dla osób fizycznych i gospodarstw domowych w Republice Słowenii (Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republika Sloveniji) (Dziennik Ustaw Republiki Słowenii, nr 114/2006 – urzędowy tekst jednolity, z późniejszymi zmianami).

HISZPANIA

- a) Ustawa nr 39/2006 z dnia 14 grudnia 2006 r. o wspieraniu autonomii osobistej i pomocy osobom pozostającym na utrzymaniu, z późniejszymi zmianami
- b) Rozporządzenie ministerialne z dnia 15 kwietnia 1969 r.

- c) Dekret królewski nr 1300/95 z dnia 21 lipca 1995 r., z późniejszymi zmianami.
- d) Dekret królewski nr 1647/97 z dnia 31 października 1997 r., z późniejszymi zmianami.

SZWECJA

- a) Ustawa z 2001 r. o usługach społecznych (Socialtjänstlagen (2001:453))
- b) Ustawa z 2017 r. o opiece zdrowotnej (Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)).

CZĘŚĆ 3

PLATNOŚCI, KTÓRE SĄ ZWIĄZANE Z DZIAŁEM ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
WYMIENIONYM W ART. SSC.3 UST. 1 NINIEJSZEGO PROTOKOŁU
I KTÓRE SĄ WYPŁACANE W CELU POKRYCIA WYDATKÓW
NA OGRZEWANIE PRZY NISKICH TEMPERATURACH
(art. SSC.3 ust. 4 lit. f) niniejszego Protokołu)

(i) ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Zasilek na pokrycie dodatkowych kosztów utrzymania w miesiącach zimowych (Winter Fuel Payment) (ustawa o składkach na ubezpieczenie społeczne i świadczeniach z tytułu ubezpieczenia społecznego z 1992 r., przepisy dotyczące zasiłku na pokrycie dodatkowych kosztów utrzymania w miesiącach zimowych z 2000 r., ustawa o składkach na ubezpieczenie społeczne i świadczeniach z tytułu ubezpieczenia społecznego (Irlandia Północna) z 1992 r. oraz przepisy dotyczące zasiłku na pokrycie dodatkowych kosztów utrzymania w miesiącach zimowych z funduszu społecznego (Irlandia Północna) z 2000 r.).

(ii) PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

DANIA

- a) Ustawa o emeryturach socjalnych i państwowych, LBK nr 983 z 23.09.2019
 - b) Rozporządzenia o emeryturach socjalnych i państwowych, BEK nr 1602 z 27.12.2019.
-

ZAŁĄCZNIK SSC-2**OGRANICZENIE PRAW DO ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH
DLA CZŁONKÓW RODZINY PRACOWNIKA PRZYGRANICZNEGO**

(o których mowa w art. SSC.16 ust. 2 niniejszego Protokołu)

CHORWACJA

DANIA

IRLANDIA

FINLANDIA

SZWECJA

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

ZAŁĄCZNIK SSC-3**WIĘCEJ PRAW DLA EMERYTÓW LUB RENCISTÓW
POWRACAJĄCYCH DO WŁAŚCIWEGO PAŃSTWA**

(art. SSC.25 ust. 2 niniejszego Protokołu)

AUSTRIA

BELGIA

BUŁGARIA

CYPR

REPUBLIKA CZESKA

FRANCJA

NIEMCY

GRECJA

WĘGRY

LUKSEMBURG

NIDERLANDY

POLSKA

SŁOWENIA

HISZPANIA

SZWECJA

ZAŁĄCZNIK SSC-4**PRZYPADKI, W KTÓRYCH ODSTĘPUJE SIĘ
OD WYLICZENIA PROPORCJONALNEGO LUB NIE STOSUJE SIĘ GO**

(art. SSC.47 ust. 4 i 5 niniejszego Protokołu)

CZĘŚĆ 1**PRZYPADKI, W KTÓRYCH ODSTĘPUJE SIĘ OD WYLICZENIA PROPORCJONALNEGO
ZGODNIE Z ART. SSC.47 UST. 4****AUSTRIA**

- a) Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń na podstawie ustawy federalnej z dnia 9 września 1955 r. o ogólnym zabezpieczeniu społecznym (ASVG), ustawy federalnej z dnia 11 października 1978 r. o zabezpieczeniu społecznym przedsiębiorców prowadzących działalność handlową (GSVG), ustawy federalnej z dnia 11 października 1978 r. o zabezpieczeniu społecznym rolników prowadzących działalność na własny rachunek (BSVG) oraz ustawy federalnej z dnia 30 listopada 1978 r. o zabezpieczeniu społecznym przedstawicieli wolnych zawodów prowadzących działalność na własny rachunek (FSVG);
- b) Wszystkie wnioski o przyznanie rent rodzinnych na podstawie kont emerytalnych zgodnie z ustawą ogólną o emeryturach i rentach (APG) z dnia 18 listopada 2004 r., z wyjątkiem przypadków, o których mowa w części 2;

- c) Wszystkie wnioski o przyznanie rent rodzinnych od Austriackich Regionalnych Izb Lekarskich (Landesärztekammer) oparte na świadczeniu podstawowym (świadczenie podstawowe i wszelkie świadczenia uzupełniające lub podstawowa emerytura lub renta);
- d) Wszystkie wnioski o przyznanie zasiłku na prawach renty rodzinnej z funduszu emerytalno-rentowego Austriackiej Izby Weterynarzy;
- e) Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń z tytułu renty wdowej i renty dla sierot zgodnie ze statutem instytucji pomocy społecznej austriackich organizacji zawodowych prawników, część A;
- f) Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń z tytułu ustawy o ubezpieczeniach społecznych notariuszy z dnia 3 lutego 1972 r. – NVG 1972.

CYPR

Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń z tytułu starości, świadczeń z tytułu rent wdowich i rent na rzecz wdowców.

DANIA

Wszystkie wnioski o przyznanie emerytury lub renty, o których mowa w ustawie o emeryturach i rentach socjalnych, z wyjątkiem emerytur lub rent wymienionych w załączniku SSC-5 do niniejszego Protokołu.

IRLANDIA

Wszystkie wnioski o przyznanie emerytury państwowej (przejściowej), emerytury państwowej (składkowej) oraz renty wdowej (składkowej) i renty na rzecz wdowców (składkowej).

ŁOTWA

Wszystkie wnioski o przyznanie renty rodzinnej (ustawa o emeryturach i rentach państwowych z dnia 1 stycznia 1996 r.; ustawa o kapitałowym systemie emerytur z dnia 1 lipca 2001 r.).

LITWA

Wszystkie wnioski o przyznanie renty rodzinnej z państwowego ubezpieczenia społecznego wyliczonej od podstawowej kwoty renty rodzinnej (ustawa o świadczeniach z państwowego ubezpieczenia społecznego).

NIDERLANDY

Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń emerytalnych na podstawie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu emerytalnym (AOW).

POLSKA

Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń emerytalnych z systemu zdefiniowanego świadczenia i rent rodzinnych, z wyjątkiem przypadków, w których łączne okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie ustawodawstwa więcej niż jednego państwa członkowskiego wynoszą co najmniej 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn, ale w których krajowe okresy ubezpieczenia są krótsze od okresów wskazanych powyżej (i nie krótsze niż 15 lat w przypadku kobiet i 20 lat w przypadku mężczyzn), a wyliczenia dokonuje się na podstawie art. 27 i 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 748).

PORTUGALIA

Wszystkie wnioski o przyznanie świadczeń emerytalnych oraz rent rodzinnych, z wyjątkiem przypadków, w których suma okresów ubezpieczenia ukończonych na podstawie ustawodawstwa więcej niż jednego państwa wynosi co najmniej 21 lat kalendarzowych, lecz suma krajowych okresów ubezpieczenia wynosi nie więcej niż 20 lat, a wyliczenia dokonano zgodnie z art. 32 i 33 dekretu z mocą ustawy nr 187/2007 z dnia 10 maja 2007 r.

SŁOWACJA

- a) Wszystkie wnioski o przyznanie renty rodzinnej (renty wdowiej, renty na rzecz wdowców oraz renty dla sierot), którą oblicza się zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2004 r. i której wysokość określa się na podstawie emerytury lub renty wypłacanej uprzednio danemu członkowi rodziny przed jego śmiercią;
- b) Wszystkie wnioski o przyznanie emerytur lub rent wyliczonych zgodnie z ustawą nr 461/2003 Coll. o zabezpieczeniu społecznym, z późniejszymi zmianami.

SZWECJA

- a) Wnioski o przyznanie emerytury w postaci emerytury gwarantowanej (rozdziały 66 i 67 kodeksu zabezpieczenia społecznego);
- b) Wnioski o przyznanie emerytury w postaci emerytury dodatkowej (rozdział 63 kodeksu zabezpieczenia społecznego).

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wszystkie wnioski o przyznanie emerytur, emerytur państwowych zgodnie z częścią 1 ustawy o emeryturach i rentach z 2014 r., rent wdowich i świadczeń sierocych, z wyjątkiem tych, w odniesieniu do których w roku podatkowym rozpoczynającym się dnia 6 kwietnia 1975 r. lub później:

- (i) zainteresowany ukończył okresy ubezpieczenia, pracy najemnej lub zamieszkania na podstawie ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa i innego państwa członkowskiego; oraz co najmniej jeden rok podatkowy nie był uważany za rok kwalifikujący w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa;
- (ii) okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie ustawodawstwa obowiązującego w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do okresów sprzed 5 lipca 1948 r. byłyby uwzględniane do celów stosowania art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu poprzez zastosowanie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego.

Wszystkie wnioski o przyznanie dodatkowej emerytury lub renty zgodnie z ustawą z 1992 r. o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia, sekcja 44, oraz ustawy z 1992 r. o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia (Irlandia Północna), sekcja 44.

CZĘŚĆ 2

PRZYPADKI, W KTÓRYCH STOSUJE SIĘ ART. SSC.47 UST. 5

AUSTRIA

- a) Świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego i renty rodzinne wynikające z tych świadczeń, w oparciu o indywidualne konto emerytalne na podstawie ustawy ogólnej o emeryturach i rentach (APG) z dnia 18 listopada 2004 r.;
- b) Obowiązkowe zasiłki na podstawie art. 41 ustawy federalnej z dnia 28 grudnia 2001 r. BGGI I nr 154 o powszechnym funduszu wynagrodzeń farmaceutów austriackich (Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich);
- c) Emerytury i wcześniejsze emerytury Austriackich Regionalnych Izb Lekarskich oparte na świadczeniu podstawowym (świadczenie podstawowe i wszelkie świadczenia uzupełniające lub emerytura podstawowa) oraz wszystkie świadczenia emerytalno-rentowe Austriackich Regionalnych Izb Lekarskich oparte na świadczeniu dodatkowym (emerytura dodatkowa lub indywidualna);
- d) Zasiłek z tytułu starości z funduszu emerytalno-rentowego Austriackiej Izby Weterynarzy;
- e) Świadczenia zgodne ze statutem instytucji pomocy społecznej austriackich organizacji zawodowych prawników, części A i B, z wyjątkiem wniosków o przyznanie świadczeń z tytułu rent wdowich i rent dla sierot zgodnie ze statutem instytucji pomocy społecznej austriackich organizacji zawodowych prawników, część A;

- f) Świadczenia zapewniane przez instytucje pomocy społecznej Federalnej Izby Architektów i Doradców Technicznych na podstawie ustawy z 1993 r. o Austriackiej Izbie Inżynierów Budownictwa Lądowego (Ziviltechnikerkammergesetz) i zgodnie ze statutami instytucji pomocy społecznej, z wyjątkiem świadczeń z tytułu rent rodzinnych wynikających z wyżej wspomnianych świadczeń;
- g) Świadczenia zgodnie ze statutem instytucji zabezpieczenia społecznego Federalnej Izby Zawodowych Księgowych i Doradców Podatkowych na podstawie austriackiej ustawy o zawodowych księgowych i doradcach podatkowych (Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz).

BULGARIA

Świadczenia emerytalne z dodatkowego obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego na podstawie części II tytułu II kodeksu ubezpieczenia społecznego.

CHORWACJA

Świadczenia emerytalne z obowiązkowego systemu ubezpieczenia emerytalnego oparte na indywidualnych oszczędnościach kapitałowych zgodnie z ustawą o obowiązkowych i dobrowolnych funduszach emerytalnych (OG 49/99, ze zmianami) i z ustawą o towarzystwach ubezpieczeń emerytalnych i o wypłacaniu świadczeń emerytalnych opartych na indywidualnych oszczędnościach kapitałowych (OG 106/99, ze zmianami), z wyjątkiem przypadków przewidzianych w art. 47 i 48 ustawy o obowiązkowych i dobrowolnych funduszach emerytalnych oraz świadczeń z tytułu rent rodzinnych).

REPUBLIKA CZESKA

Emerytury wypłacane z systemu w drugim filarze określone w ustawie nr 426/2011 Coll. w sprawie oszczędności emerytalnych.

DANIA

- a) Emerytury indywidualne;
- b) Świadczenia w przypadku zgonu (nabywane na podstawie składek na Arbejdsmarkedets Tillægspension (emeryturę dodatkową rynku pracy) w odniesieniu do okresu przed dniem 1 stycznia 2002 r.);
- c) Świadczenia w przypadku zgonu (nabywane na podstawie składek na emeryturę dodatkową rynku pracy (Arbejdsmarkedets Tillægspension) odnośnie do okresu po dniu 1 stycznia 2002 r.), o których mowa w rozporządzeniu w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o emeryturach dodatkowych rynku pracy (Arbejdsmarkedets Tillægspension) 942:2009.

ESTONIA

Obowiązkowy system otwartych funduszy świadczeń emerytalnych.

FRANCJA

Podstawowe lub dodatkowe systemy, w których wysokość świadczeń z tytułu starości jest ustalana na podstawie punktów emerytalnych.

WĘGRY

Świadczenia emerytalne lub rentowe oparte na członkostwie w prywatnych funduszach emerytalnych.

ŁOTWA

Świadczenia emerytalne (ustawa o emeryturach i rentach państwowych z dnia 1 stycznia 1996 r.; ustawa o kapitałowym systemie emerytur z dnia 1 lipca 2001 r.).

POLSKA

Świadczenia emerytalne przysługujące z systemu o zdefiniowanej składce.

PORTUGALIA

Dodatkowe emerytury lub renty przyznawane na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 26/2008 z dnia 22 lutego 2008 r. (publiczny system kapitalizacji).

SŁOWACJA

Obowiązkowy system oszczędności emerytalnych.

SŁOWENIA

Emerytury lub renty z obowiązkowego dodatkowego ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

SZWECJA

Świadczenie emerytalne w postaci emerytury opartej na dochodach oraz emerytura składkowa (rozdziały 62 i 64 kodeksu zabezpieczenia społecznego).

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Stopniowane świadczenia emerytalne wypłacane zgodnie z ustawą o powszechnym ubezpieczeniu z 1965 r., sekcje 36 i 37, oraz ustawy o powszechnym ubezpieczeniu (Irlandia Północna) z 1966 r., sekcje 35 i 36.

ZAŁĄCZNIK SSC-5**ŚWIADCZENIA I UMOWY, KTÓRE UMOŻLIWIAJĄ STOSOWANIE ART. SSC.49**

- I. Świadczenia, o których mowa w art. SSC.49 ust. 2 lit. a) niniejszego Protokołu, których wysokość nie zależy od długości ukończonych okresów ubezpieczenia lub zamieszkania

DANIA

Pełne duńskie świadczenie emerytalne uzyskane po dziesięcioletnim okresie zamieszkania osób, którym świadczenie zostanie przyznane do dnia 1 października 1989 r.

FINLANDIA

Emerytury lub renty krajowe oraz emerytury lub renty małżonka określane zgodnie z przepisami przejściowymi i przyznane przed dniem 1 stycznia 1994 r. (ustawa o wykonaniu krajowej ustawy o emeryturach i rentach, 569/2007).

Dodatkowa kwota renty dla dziecka przy wyliczaniu niezależnych świadczeń zgodnie z krajową ustawą o emeryturach i rentach (krajowa ustawa o emeryturach i rentach, 568/2007).

FRANCJA

Renta inwalidzka na rzecz wdowca lub wdowy na podstawie ogólnego systemu zabezpieczenia społecznego lub na podstawie systemu dla pracowników sektora rolniczego, kiedy jest ona wyliczana na podstawie renty inwalidzkiej zmarłego współmałżonka ustalonej zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit. a).

GRECJA

Świadczenia na podstawie ustawy nr 4169/1961 odnoszącej się do systemu ubezpieczeń rolniczych (OGA).

NIDERLANDY

Ustawa ogólna z dnia 21 grudnia 1995 r. dotycząca osób pozostałych przy życiu po śmierci żywiciela (ANW)

Ustawa z dnia 10 listopada 2005 r. o pracy i dochodzie w zależności od zdolności do pracy (WIA).

HISZPANIA

Renty rodzinne przyznawane na podstawie systemów ogólnych i szczególnych, z wyjątkiem systemu specjalnego dla urzędników służby cywilnej.

SZWECJA

Uzależnione od dochodu odszkodowanie z tytułu choroby oraz uzależnione od dochodu odszkodowanie z tytułu niewykonywania pracy (rozdział 34 kodeksu zabezpieczenia społecznego).

Emerytura gwarantowana i odszkodowanie gwarantowane, które zastąpiły pełne emerytury lub renty państwowe przewidziane w ustawodawstwie o emeryturach i rentach państwowych, które miało zastosowanie przed dniem 1 stycznia 1993 r., oraz pełna emerytura lub renta państwowa przyznawane na podstawie przepisów przejściowych ustawodawstwa mającego zastosowanie od tego dnia.

- II. Świadczenia, o których mowa w art. SSC.49 ust. 2 lit. b) niniejszego Protokołu, których wysokość jest ustalana na podstawie zaliczonego okresu, uznawanego za ukończony pomiędzy datą realizacji ryzyka a datą późniejszą.

FINLANDIA

Renty z tytułu pracy najemnej, w których pod uwagę brane są przyszłe okresy zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

NIEMCY

Renty rodzinne, w których pod uwagę brany jest okres uzupełniający

Świadczenia emerytalne, w których pod uwagę brany jest okres uzupełniający już nabyty.

WŁOCHY

Włoskie renty z tytułu niezdolności do pracy (inabilità).

ŁOTWA

Renta rodzinna wyliczana na podstawie zakładanych okresów ubezpieczenia (art. 23 ust. 8 ustawy z dnia 1 stycznia 1996 r. o emeryturach i rentach państwowych).

LITWA

- a) Renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane z państwowego ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z państwowego ubezpieczenia społecznego.
- b) Renty rodzinne i renty dla sierot z państwowego ubezpieczenia społecznego wyliczone, zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z państwowego ubezpieczenia społecznego, na podstawie renty z tytułu niezdolności do pracy, którą otrzymywał zmarły.

LUKSEMBURG

Renty rodzinne

SŁOWACJA

Słowacka renta rodzinna pochodząca z renty inwalidzkiej.

HISZPANIA

Świadczenia emerytalne na podstawie systemu specjalnego dla urzędników służby cywilnej, należne na podstawie tytułu I ujednoczonego tekstu ustawy o emerytach i rencistach, jeżeli w momencie realizacji ryzyka beneficjent był urzędnikiem służby cywilnej pozostającym w służbie czynnej lub był traktowany jako taki; świadczenia z tytułu śmierci i renty rodzinne (na rzecz wdów/wdowców, sierot i rodziców) należne na podstawie tytułu I ujednoczonego tekstu ustawy o emerytach i rencistach, jeżeli, w chwili śmierci, urzędnik służby cywilnej pozostawał w służbie czynnej lub był traktowany jako taki.

SZWECJA

Odszkodowanie z tytułu choroby i odszkodowanie z tytułu niewykonywania pracy w postaci odszkodowania gwarantowanego (rozdział 35 kodeksu zabezpieczenia społecznego)

Renta rodzinna wyliczana na podstawie zaliczonych okresów ubezpieczenia (rozdziały 76–85 kodeksu zabezpieczenia społecznego)

- III. Umowy, o których mowa w art. SSC.49 ust. 2 lit. b) ppkt (i) niniejszego Protokołu, zmierzające do uniemożliwienia uwzględnienia tego samego zaliczonego okresu dwa lub więcej razy:

Umowa o zabezpieczeniu społecznym z dnia 28 kwietnia 1997 r. między Republiką Finlandii a Republiką Federalną Niemiec;

Umowa o zabezpieczeniu społecznym z dnia 10 listopada 2000 r. między Republiką Finlandii a Wielkim Księstwem Luksemburga;

Konwencja nordycka z dnia 18 sierpnia 2003 r. o zabezpieczeniu społecznym.

ZAŁĄCZNIK SSC-6**POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE STOSOWANIA USTAWODAWSTW
PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ORAZ ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA**

(Art. SSC.3 ust. 2, art. SSC.51 ust. 1 i art. SSC.66)

AUSTRIA

1. Do celów nabywania okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego, uczęszczanie do szkoły lub podobnej placówki edukacyjnej w innym Państwie traktowane jest jako równoważne uczęszczaniu do szkoły lub placówki edukacyjnej zgodnie z art. 227 ust. 1 pkt 1 i art. 228 ust. 1 pkt 3 ustawy Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (ASVG) (ustawa ogólna o zabezpieczeniu społecznym), art. 116 ust. 7 ustawy Gewerbliches Sozialversicherungsgesetz (GSVG) (ustawa federalna o zabezpieczeniu społecznym przedsiębiorców prowadzących działalność handlową) oraz art. 107 ust. 7 ustawy Bauern-Sozialversicherungsgesetz (BSVG) (ustawa o zabezpieczeniu społecznym rolników) – o ile zainteresowana osoba w którymś momencie podlegał ustawodawstwu austriackiemu ze względu na wykonywanie pracy najemnej lub pracy na własny rachunek i opłacone są specjalne składki za nabycie takich okresów edukacji, o których to składkach mowa w art. 227 ust. 3 ASVG, art. 116 ust. 9 GSVG i art. 107 ust. 9 BSGV.

2. Wyliczając wysokość świadczenia proporcjonalnego, o którym mowa w art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu, pomija się specjalne doliczenia za składki na ubezpieczenie uzupełniające i świadczenia uzupełniające dla górników przyznawane na podstawie ustawodawstwa austriackiego. W takich przypadkach do wysokości świadczenia proporcjonalnego wyliczonego bez uwzględnienia wymienionych składek dodaje się stosownie do okoliczności niezredukowane specjalne doliczenia za składki na ubezpieczenie uzupełniające i świadczenia uzupełniające dla górników.
3. W przypadku gdy na podstawie art. SSC.7 niniejszego Protokołu okresy zastępcze w ramach austriackiego systemu ubezpieczenia emerytalno-rentowego zostały ukończone, ale nie mogą stanowić podstawy wyliczeń zgodnie z art. 238 i 239 ASVG, art. 122 i 123 GSVG oraz art. 113 i 114 BSVG, stosuje się podstawę wyliczeń dla okresów opieki nad dziećmi zgodnie z art. 239 ASVG, art. 123 GSVG i art. 114 BSVG.

BULGARIA

Art. 33 ust. 1 bułgarskiej ustawy o ubezpieczeniu zdrowotnym stosuje się do wszystkich osób, dla których Bułgaria jest właściwym państwem członkowskim zgodnie z tytułem III rozdział 1 niniejszego Protokołu.

CYPR

Do celów stosowania art. SSC.7, art. SSC.46 oraz art. SSC.56 niniejszego Protokołu, w odniesieniu do każdego okresu rozpoczynającego się w dniu 6 października 1980 r. lub po tym dniu, każdy tydzień ubezpieczenia na podstawie ustawodawstwa Republiki Cypryjskiej jest określany poprzez podzielenie całkowitej płacy podlegającej ubezpieczeniu w danym okresie przez tygodniową kwotę podstawowej płacy podlegającej ubezpieczeniu obowiązującej w danym roku składkowym, pod warunkiem że liczba tygodni określonych w ten sposób nie przekracza liczby tygodni kalendarzowych w danym okresie.

REPUBLIKA CZESKA

Do celów określenia, kogo zgodnie z art. SSC.1 lit. s) niniejszego Protokołu uznaje się za członka rodziny, termin „małżonek” obejmuje zarejestrowanych partnerów, o których mowa w czeskiej ustawie nr 115/2006 Coll. o zarejestrowanych związkach partnerskich.

DANIA

1. a) W celu wyliczenia wysokości emerytury lub renty na podstawie ustawy „lov om social pension” (ustawa o emeryturach i rentach socjalnych) uznaje się, że okresy pracy najmniej lub pracy na własny rachunek ukończone na podstawie ustawodawstwa Danii przez pracownika przygranicznego lub pracownika przybyłego do Danii w celu wykonania pracy o charakterze sezonowym są okresami zamieszkania ukończonymi w Danii przez pozostałego przy życiu współmałżonka, o ile w tych okresach pozostały przy życiu współmałżonek pozostawał w związku małżeńskim z danym pracownikiem i nie nastąpiła separacja od stołu ani łoża ani separacja faktyczna z powodu niezgodności charakterów oraz o ile w tych okresach małżonek zamieszkiwał na terytorium innego Państwa. Do celów niniejszej litery „praca o charakterze sezonowym” oznacza pracę, która z uwagi na cykl pór roku musi być wykonywana co roku.
- b) W celu wyliczenia wysokości emerytury lub renty na podstawie ustawy „lov om social pension” (ustawa o emeryturach i rentach socjalnych) uznaje się, że okresy pracy najmniej lub pracy na własny rachunek ukończone na podstawie ustawodawstwa Danii przed dniem 1 stycznia 1984 r. przez osobę, która nie podlega lit. a), są okresami zamieszkania ukończonymi w Danii przez pozostałego przy życiu współmałżonka, o ile w tych okresach pozostały przy życiu współmałżonek pozostawał w związku małżeńskim z daną osobą i nie nastąpiła separacja od stołu ani łoża ani separacja faktyczna z powodu niezgodności charakterów oraz o ile w tych okresach małżonek zamieszkiwał na terytorium innego Państwa.

- c) Okresy, które należy uwzględnić w związku z lit. a) i b), nie są brane pod uwagę, jeżeli zbiegają się one z okresami uwzględnionymi w celu wyliczenia wysokości świadczenia emerytalno-rentowego należnego zainteresowanej osobie na podstawie ustawodawstwa innego Państwa o ubezpieczeniu obowiązkowym lub z okresami, w których zainteresowana osoba otrzymywała świadczenie na podstawie tego ustawodawstwa. Jednakże okresy te są uwzględniane, jeżeli roczna kwota tego świadczenia jest niższa niż połowa podstawowej kwoty emerytury lub renty socjalnej.
2. a) Niezależnie od art. SSC.7 niniejszego Protokołu osoby, które nie wykonywały pracy zarobkowej w jednym lub większej liczbie Państw, są uprawnione do otrzymywania duńskiej emerytury lub renty socjalnej jedynie wtedy, jeżeli stale zamieszkują lub uprzednio stale zamieszkiwały w Danii przez co najmniej trzy lata i jeżeli spełniają wymogi wiekowe określone w ustawodawstwie Danii. Z zastrzeżeniem art. SSC.5 niniejszego Protokołu, art. SSC.8 niniejszego Protokołu nie ma zastosowania do duńskiej emerytury lub renty socjalnej, do której takie osoby nabyły prawa.
- b) Postanowienia, o których mowa w lit. a), nie mają zastosowania do uprawnień do duńskiej emerytury lub renty socjalnej przysługujących członkom rodziny osób wykonujących obecnie lub uprzednio pracę zarobkową w Danii, studentom lub członkom ich rodzin.
3. Tymczasowe świadczenia dla bezrobotnych, którzy zostali objęci ledighedsydelse (systemem pracy elastycznej) (ustawa nr 455 z dnia 10 czerwca 1997 r.), objęte są tytułem III rozdział 6 niniejszego Protokołu.

4. W przypadku gdy beneficjent duńskiej emerytury lub renty socjalnej uprawniony jest również do renty rodzinnej od innego Państwa, do celów stosowania ustawodawstwa duńskiego obydwie świadczenia traktuje się jak świadczenia tego samego rodzaju w rozumieniu art. SSC.48 ust. 1, pod warunkiem jednak że osoba, której renta rodzinna jest wyliczona na podstawie jej okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, nabyła także prawo do duńskiej emerytury lub renty socjalnej.

ESTONIA

Do celów obliczania wysokości świadczeń rodzicielskich okresy zatrudnienia w Państwach innych niż Estonia uznaje się za oparte na tej samej średniej kwocie podatku socjalnego co kwota płacona w okresach zatrudnienia w Estonii, z którymi to okresami okresy te są sumowane. Jeśli w ciągu danego roku dana osoba wykonywała pracę najemną wyłącznie w innych Państwach, uznaje się, że obliczenie wysokości świadczenia opiera się na średnim podatku socjalnym płaconym w Estonii pomiędzy danym rokiem a urlopem macierzyńskim.

FINLANDIA

1. Do celów określenia prawa do otrzymywania świadczeń oraz wyliczania kwoty fińskiego świadczenia krajowego zgodnie z art. SSC.47, art. SSC.48 i art. SSC.49 renty i emerytury nabyte na podstawie ustawodawstwa innego Państwa traktuje się tak samo jak renty i świadczenia nabyte na podstawie ustawodawstwa fińskiego.

2. Stosując art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (i) niniejszego Protokołu do wyliczenia zarobków za okres zaliczony na podstawie fińskiego ustawodawstwa dotyczącego świadczeń emerytalno-rentowych uzależnionych od zarobków – jeżeli część okresu odniesienia zaliczonego zainteresowanej osobie na podstawie fińskiego ustawodawstwa stanowią okresy ubezpieczenia emerytalno-rentowego wynikające z pracy najemnej lub pracy na własny rachunek w innym Państwie – zarobki za zaliczony okres są równoważne sumie zarobków uzyskanych w tym przedziale okresu odniesienia, który został przepracowany w Finlandii, podzielonej przez liczbę miesięcy przypadających na okresy ubezpieczenia w Finlandii w okresie odniesienia.

FRANCJA

1. W przypadku osób, które otrzymują świadczenia rzeczowe we Francji zgodnie z art. SSC.15 i art. SSC.24 niniejszego Protokołu i które zamieszkują we francuskich departamentach Haut-Rhin, Bas-Rhin lub Moselle, świadczenia rzeczowe udzielane w imieniu instytucji innego Państwa, które ponosi koszt tych świadczeń, obejmują świadczenia zapewniane zarówno w ramach ogólnego systemu ubezpieczeń na wypadek choroby, jak i w ramach lokalnego systemu obowiązkowego dodatkowego ubezpieczenia na wypadek choroby w departamencie Alsace-Moselle.
2. Francuskie ustawodawstwo mające zastosowanie do osób, które wykonują lub wykonywały pracę najemną lub pracę na własny rachunek do celów stosowania tytułu III rozdział 5, obejmują zarówno zasady podstawowego systemu (podstawowych systemów) ubezpieczenia emerytalnego, jak i systemu (systemów) dodatkowej emerytury, którym zainteresowana osoba podlegała.

NIEMCY

1. Niezależnie od art. SSC.6 lit. a) niniejszego Protokołu oraz art. 5 ust. 4 pkt 1 Sozialgesetzbuch VI (kodeks socjalny, tom VI), osoba otrzymująca pełne świadczenie emerytalne na podstawie ustawodawstwa innego Państwa może wystąpić o objęcie ubezpieczeniem obowiązkowym w ramach niemieckiego systemu ubezpieczeń emerytalno-rentowych.

2. Niezależnie od art. SSC.6 lit. a) niniejszego Protokołu oraz art. 7 Sozialgesetzbuch VI (Kodeks Prawa Socjalnego, tom VI), osoba ubezpieczona obowiązkowo w innym Państwie lub otrzymująca emeryturę na podstawie ustawodawstwa innego Państwa może przystąpić do systemu ubezpieczenia dobrowolnego w Niemczech.
3. Do celów przyznania świadczeń pieniężnych na podstawie § 47(1) SGB V, § 47(1) SGB VII i § 200(2) Reichsversicherungsordnung ubezpieczonym mieszkającym w innym Państwie w ramach niemieckich systemów ubezpieczeń oblicza się płacę netto, która jest wykorzystywana do oszacowania świadczeń tak, jakby ubezpieczony mieszkał w Niemczech, chyba że ubezpieczony wystąpi o oszacowanie na podstawie płacy netto, którą rzeczywiście otrzymuje.
4. Obywatele innych Państw, których miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu znajduje się poza terytorium Niemiec i którzy spełniają ogólne warunki niemieckiego systemu ubezpieczeń emerytalno-rentowych, mogą wpłacać do niego składki dobrowolne jedynie wówczas, gdy byli uprzednio w pewnym momencie dobrowolnie lub obowiązkowo ubezpieczeni w niemieckim systemie ubezpieczeń emerytalno-rentowych; powyższe ma również zastosowanie do bezpaństwowców i uchodźców, których miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu znajduje się w innym Państwie.
5. Pauschale Anrechnungszeit (okres naliczany ryczałtowo) jest zgodnie z art. 253 Sozialgesetzbuch VI (kodeks socjalny, tom VI) ustalany wyłącznie w odniesieniu do okresów niemieckich.
6. W przypadku gdy do ponownego obliczenia świadczenia ma zastosowanie niemieckie ustawodawstwo emerytalno-rentowe obowiązujące w dniu 31 grudnia 1991 r., do uwzględniania niemieckich Ersatzzeiten (okresów zastępczych) zastosowanie ma wyłącznie ustawodawstwo niemieckie.

7. Ustawodawstwo niemieckie dotyczące wypadków przy pracy i chorób zawodowych, za które należne jest odszkodowanie na podstawie ustawy o rentach zagranicznych, oraz dotyczące świadczeń za okresy ubezpieczenia, które można zaliczyć na podstawie ustawy o rentach zagranicznych na obszarach wymienionych w art. 1 ust. 2 i 3 ustawy o osobach wysiedlonych i uchodźcach (Bundesvertriebenengesetz) zachowuje zastosowanie w ramach zakresu stosowania niniejszego Protokołu niezależnie od przepisów art. 2 ustawy o rentach zagranicznych (Fremdrentengesetz).
8. Aby obliczyć teoretyczną wysokość świadczenia, o której mowa w art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (i) niniejszego Protokołu, w systemach emerytalno-rentowych dotyczących wolnych zawodów, właściwa instytucja przyjmuje – dla każdego roku ubezpieczenia ukończonego na podstawie ustawodawstwa innego Państwa – za podstawę średnie należne roczne świadczenie, do którego prawo zainteresowana osoba nabyła w okresie podlegania właściwej instytucji przez opłacanie składek.

GRECJA

1. Ustawa nr 1469/84 dotycząca dobrowolnego przystąpienia do systemu ubezpieczenia emerytalno-rentowego dla obywateli greckich i obcokrajowców pochodzenia greckiego ma zastosowanie do obywateli innych Państw, bezpaństwowców i uchodźców, jeżeli zainteresowane osoby, bez względu na ich miejsce zamieszkania lub pobytu, w pewnym okresie w przeszłości były objęte obowiązkowym lub dobrowolnym greckim systemem ubezpieczeń emerytalno-rentowych.
2. Niezależnie od art. SSC.6 lit. a) niniejszego Protokołu i art. 34 ustawy 1140/1981, osoba, która otrzymuje rentę z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej na podstawie ustawodawstwa innego Państwa, może wystąpić o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie ustawodawstwa stosowanego przez system ubezpieczeń rolniczych (OGA), w zakresie, w jakim osoba ta prowadzi działalność objętą zakresem tego ustawodawstwa.

IRLANDIA

1. Niezależnie od art. SSC.19 ust. 2 i art. SSC.57 niniejszego Protokołu, aby obliczyć odnośne dochody tygodniowe zaliczalne na poczet ubezpieczenia ubezpieczonego w celu przyznania mu świadczenia chorobowego lub zasiłku dla bezrobotnych na podstawie ustawodawstwa irlandzkiego, ubezpieczonemu zalicza się kwotę równą średniej płacy tygodniowej pracowników najemnych w danym roku za każdy tydzień przepracowany w charakterze pracownika najemnego na podstawie ustawodawstwa innego Państwa w danym roku.

MALTA

Postanowienia szczególne dotyczące urzędników służby cywilnej

- a) Wyłącznie do celów stosowania art. SSC.43 i art. SSC.55 niniejszego Protokołu osoby zatrudnione na podstawie ustawy o siłach zbrojnych Malty (rozdział 220 ustawodawstwa maltańskiego), ustawy o policji (rozdział 164 ustawodawstwa maltańskiego) i ustawy o więziennictwie (rozdział 260 ustawodawstwa maltańskiego) traktuje się jak urzędników służby cywilnej.
- b) Emerytury lub renty wypłacane na podstawie wspomnianych powyżej ustaw i na podstawie rozporządzenia o emeryturach i rentach (rozdział 93 ustawodawstwa maltańskiego) uznaje się – wyłącznie do celów art. SSC.1 lit. cc) niniejszego Protokołu – za „systemy specjalne dla urzędników służby cywilnej”.

NIDERLANDY

1. Ubezpieczenia zdrowotne

- a) W zakresie uprawnień do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa niderlandzkiego, osoby uprawnione do świadczeń rzeczowych do celów stosowania tytułu III rozdziały 1 i 2 niniejszego Protokołu oznaczają:
- (i) osoby, które na podstawie art. 2 Zorgverzekeringswet (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych) są zobowiązane do ubezpieczenia się w instytucji świadczącej ubezpieczenia zdrowotne; oraz
 - (ii) o ile osoby te nie zostały uwzględnione w ppkt (i) – osoby będące członkami rodzin personelu wojskowego w czynnej służbie, które mieszkają w innym Państwie, i osoby, które zamieszkują w innym Państwie i które na podstawie niniejszego Protokołu są uprawnione do opieki zdrowotnej na koszt Niderlandów w swoim Państwie zamieszkania;
- b) Osoby, o których mowa w pkt 1 lit. a) ppkt (i), muszą, zgodnie z przepisami Zorgverzekeringswet (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych), ubezpieczyć się w instytucji świadczącej ubezpieczenia zdrowotne, natomiast osoby, o których mowa w pkt 1 lit. a) ppkt (ii), muszą zarejestrować się w College voor zorgverzekeringen (Komisji ds. Ubezpieczeń Zdrowotnych);
- c) Przepisy Zorgverzekeringswet (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych) oraz Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (ustawy ogólnej o ubezpieczeniu od szczególnych kosztów medycznych) dotyczące odpowiedzialności za opłacanie składek stosuje się do osób, o których mowa w lit. a), oraz do członków ich rodzin. W odniesieniu do członków rodziny składki są pobierane od osoby, której pierwotnie przysługuje prawo do opieki zdrowotnej, z wyjątkiem członków rodzin personelu wojskowego mieszkających w innym Państwie, od których składki pobierane są bezpośrednio;

- d) Przepisy *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych) dotyczące opóźnionego ubezpieczenia stosuje się odpowiednio w przypadku opóźnionej rejestracji w *College voor zorgverzekeringen* (Komisji ds. Ubezpieczeń Zdrowotnych) w odniesieniu do osób, o których mowa w lit. a) ppkt (ii);
- e) Osoby uprawnione do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa innego niż Niderlandy, zamieszkujące lub przebywające czasowo w Niderlandach, są uprawnione do świadczeń rzeczowych zgodnie z polisą oferowaną ubezpieczonym w Niderlandach przez instytucję miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu, z uwzględnieniem art. 11 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 19 ust. 1 *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych), a także do świadczeń rzeczowych określonych w *Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten* (ustawy ogólnej o ubezpieczeniu od szczególnych kosztów medycznych);
- f) Do celów art. SSC.21 do art. SSC.27 niniejszego Protokołu następujące świadczenia, oprócz emerytur i rent objętych tytułem III rozdziału 4 i 5 niniejszego Protokołu, traktuje się jako emerytury i renty należne na podstawie ustawodawstwa niderlandzkiego:
- emerytury i renty przyznane na podstawie ustawy z dnia 6 stycznia 1966 r. o emeryturach i rentach dla urzędników służby cywilnej oraz osób pozostałych przy życiu po ich śmierci (*Algemene burgerlijke pensioenwet*) (niderlandzka ustawa o emeryturach i rentach dla służby cywilnej),
 - emerytury i renty przyznane na podstawie ustawy z dnia 6 października 1966 r. o emeryturach i rentach dla personelu wojskowego oraz osób pozostałych przy życiu po ich śmierci (*Algemene militaire pensioenwet*) (ustawa o emeryturach i rentach dla wojskowych),

- świadczenia z tytułu niezdolności do pracy przyznane na podstawie ustawy z dnia 7 czerwca 1972 r. o świadczeniach z tytułu niezdolności do pracy dla personelu wojskowego (Wetarbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen) (ustawa o świadczeniach z tytułu niezdolności do pracy dla personelu wojskowego),
- emerytury i renty przyznane na podstawie ustawy z dnia 15 lutego 1967 r. o emeryturach i rentach dla pracowników NV Nederlandse Spoorwegen (Kolei Niderlandzkich) i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci (Sporwegpensioenwet) (ustawa o rentach i emeryturach kolejowych),
- emerytury i renty przyznane na podstawie Reglement Dienstvoorwaarden Nederlandse Spoorwegen (zasady regulujące warunki zatrudnienia w Kolejach Niderlandzkich);
- świadczenia przyznawane emerytom, zanim osiągną wiek emerytalny (65 lat), w ramach systemu emerytalnego, które mają byłym pracownikom najemnym zapewnić dochód na starość, lub świadczenia zapewniane na wypadek przedwczesnego odejścia z rynku pracy w ramach systemu ustanowionego przez państwo lub na podstawie porozumienia branżowego dla osób w wieku co najmniej 55 lat,
- świadczenia przyznawane personelowi wojskowemu i urzędnikom służby cywilnej w ramach systemu mającego zastosowanie w przypadku redukcji etatów, przeniesienia na emeryturę i wcześniejszej emerytury,

- g) Do celów art. SSC.16 ust. 1 niniejszego Protokołu osoby, o których mowa w lit. a) ppkt (ii) niniejszego ustępu, przebywające czasowo w Niderlandach, są uprawnione do świadczeń rzeczowych zgodnie z polisą oferowaną ubezpieczonym w Niderlandach przez instytucję miejsca pobytu, z uwzględnieniem art. 11 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 19 ust. 1 Zorgverzekeringswet (ustawy ogólnej o ubezpieczeniach zdrowotnych), a także do świadczeń rzeczowych określonych w Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (ustawie ogólnej o ubezpieczeniu od szczególnych kosztów medycznych).
2. Zastosowanie ustawy Algemene Ouderdomswet (AOW) (ustawa ogólna o ubezpieczeniu emerytalnym)
- a) Odliczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy AOW (ustawa ogólna o ubezpieczeniu emerytalnym), nie stosuje się do lat kalendarzowych sprzed dnia 1 stycznia 1957 r., w których beneficjent niespełniający warunków pozwalających uznać te lata za okresy ubezpieczenia:
- zamieszkiwał w Niderlandach między 15. a 65. rokiem życia,
 - zamieszkiwał w innym Państwie, ale pracował w Niderlandach dla pracodawcy mającego siedzibę w Niderlandach, lub
 - pracował w innym Państwie w okresach uznawanych przez niderlandzki system zabezpieczenia społecznego jako okresy ubezpieczenia.

Na zasadzie odstępstwa od art. 7 AOW każdy, kto zamieszkiwał lub pracował w Niderlandach zgodnie z powyższymi warunkami jedynie przed dniem 1 stycznia 1957 r., również jest uznawany za uprawnionego do otrzymywania emerytury lub renty.

- b) Odliczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1 AOW, nie stosuje się do lat kalendarzowych sprzed dnia 2 sierpnia 1989 r., w których – osoba między 15. a 65. rokiem życia – pozostająca obecnie lub uprzednio w związku małżeńskim nie była ubezpieczona na podstawie powyższej ustawy i zamieszkiwała w Państwie innym niż Niderlandy, jeżeli te lata kalendarzowe zbiegają się z okresami ubezpieczenia ukończonymi przez współmałżonka tej osoby na podstawie powyższej ustawy lub z latami kalendarzowymi uwzględnianymi na podstawie pkt 2 lit. a) – o ile małżeństwo trwało przez ten okres.

Na zasadzie odstępstwa od art. 7 AOW uznaje się, że osoba taka ma prawo do otrzymywania emerytury lub renty.

- c) Odliczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 2 AOW, nie stosuje się do lat kalendarzowych sprzed dnia 1 stycznia 1957 r., w których współmałżonek beneficjenta niespełniający warunków pozwalających uznać te lata za okresy ubezpieczenia:

- zamieszkiwał w Niderlandach między 15. a 65. rokiem życia, lub
- zamieszkiwał w innym Państwie, ale pracował w Niderlandach dla pracodawcy mającego siedzibę w Niderlandach, lub
- pracował w innym Państwie w okresach uznawanych przez niderlandzki system zabezpieczenia społecznego jako okresy ubezpieczenia.

- d) Odliczenia, o którym mowa w art. 13 ust. 2 AOW, nie stosuje się do lat kalendarzowych sprzed 2 sierpnia 1989 r., w których współmałżonek beneficjenta, zamieszkujący w Państwie innym niż Niderlandy, między 15. a 65. rokiem życia, nie był ubezpieczony na podstawie tej ustawy, jeżeli te lata kalendarzowe zbiegają się z okresami ubezpieczenia ukończonymi przez emeryta lub rencistę na podstawie tej ustawy lub z latami kalendarzowymi uwzględnianymi na podstawie pkt 2 lit. a) – o ile małżeństwo trwało przez ten okres.
- e) Pkt 2 lit. a), b), c) i d) nie mają zastosowania do okresów zbiegających się z:
- okresami, które można uwzględnić podczas obliczania wysokości uprawnień emerytalnych na podstawie ustawodawstwa o ubezpieczeniu emerytalnym Państwa innego niż Niderlandy, lub
 - okresami, za które zainteresowana osoba pobierała emeryturę na podstawie tego ustawodawstwa.
- Okresy ubezpieczenia dobrowolnego w systemie innego Państwa nie są uwzględniane do celów niniejszego punktu.
- f) Pkt 2 lit. a), b), c) i d) mają zastosowanie jedynie wtedy, gdy zainteresowana osoba zamieszkiwała w jednym lub większej liczbie Państw przez sześć lat od chwili ukończenia 59. roku życia i jedynie dopóty, dopóki zainteresowana osoba zamieszkuje w jednym z tych Państw.
- g) Na zasadzie odstępstwa od rozdziału IV AOW każdy, kto zamieszkuje w Państwie innym niż Niderlandy i którego współmałżonek objęty jest ubezpieczeniem obowiązkowym na podstawie tego ustawodawstwa, ma prawo dobrowolnie przystąpić do tego ubezpieczenia na podstawie tego ustawodawstwa w okresach, w których współmałżonek podlega ubezpieczeniu obowiązkowemu.

Prawo to nie wygasa, jeżeli obowiązkowe ubezpieczenie współmałżonka ustaje z powodu jego śmierci, a drugi współmałżonek otrzymuje jedynie emeryturę lub rentę na podstawie ustawy *Algemene nabestaandenwet* (ustawa ogólna dotycząca osób pozostałych przy życiu po śmierci żywiciela).

W każdym przypadku prawo do przystąpienia do ubezpieczenia dobrowolnego wygasa z dniem, w którym dana osoba osiąga wiek 65 lat.

Wysokość składki na ubezpieczenie dobrowolne ustalana jest zgodnie z przepisami określającymi wysokość składek na ubezpieczenie dobrowolne przewidziane w AOW. Jeżeli jednak ubezpieczenie dobrowolne jest kontynuowane jeszcze z okresu ubezpieczenia, o którym mowa w pkt 2 lit. b), to wysokość składki ustalana jest zgodnie z przepisami określającymi wysokość składek na ubezpieczenie obowiązkowe przewidziane w AOW i uznaje się, że podlegający uwzględnieniu dochód otrzymano w Niderlandach.

- h) Prawo, o którym mowa w pkt 2 lit. g), nie przysługuje osobom ubezpieczonym na podstawie ustawodawstwa o emeryturach lub rentach rodzinnych innego Państwa.
- i) Każdy, kto ma zamiar przystąpić do ubezpieczenia dobrowolnego na podstawie pkt 2 lit. g), musi wystąpić z takim wnioskiem do Banku Ubezpieczeń Społecznych (*Sociale Verzekeringsbank*) najpóźniej rok po spełnieniu warunków przystąpienia.

3. Zastosowanie ustawy *Algemene nabestaandenwet* (ANW) (ustawa ogólna dotycząca osób pozostałych przy życiu po śmierci żywiciela)

- a) Jeżeli pozostały przy życiu współmałżonek ma prawo do otrzymywania renty rodzinnej na podstawie ANW (ustawa ogólna dotycząca osób pozostałych przy życiu po śmierci żywiciela) zgodnie z art. SSC.46 ust. 3 niniejszego Protokołu, wysokość tej renty wylicza się zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu.

Do celów stosowania tych przepisów okresy ubezpieczenia sprzed dnia 1 października 1959 r. uznaje się również za okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie ustawodawstwa niderlandzkiego, jeżeli w ich trakcie ubezpieczony po ukończeniu 15. roku życia:

- zamieszkiwał w Niderlandach; lub
 - zamieszkiwał w innym Państwie, ale pracował w Niderlandach dla pracodawcy mającego siedzibę w Niderlandach; lub
 - pracował w innym Państwie w okresach uznawanych przez niderlandzki system zabezpieczenia społecznego jako okresy ubezpieczenia.
- b) Nie bierze się pod uwagę okresów, które należy uwzględnić w myśl pkt 3 lit. a), zbiegających się z okresami ubezpieczenia obowiązkowego ukończonymi na podstawie ustawodawstwa innego Państwa w odniesieniu do rent rodzinnych.
- c) Do celów stosowania art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu jedynie okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie ustawodawstwa niderlandzkiego po 15. roku życia, są uwzględniane jako okresy ubezpieczenia.
- d) Na zasadzie odstępstwa od art. 63a ust. 1 ANW osoba, która zamieszkuje w Państwie innym niż Niderlandy i której współmałżonek objęty jest ubezpieczeniem obowiązkowym przewidzianym w ANW, ma prawo przystąpić do ubezpieczenia dobrowolnego przewidzianego w ANW, jeżeli ubezpieczenie to rozpoczęło się przed dniem rozpoczęcia stosowania niniejszego Protokołu, ale tylko w okresach, w których współmałżonek podlega ubezpieczeniu obowiązkowemu.

Prawo to wygasa, gdy ustaje obowiązkowe ubezpieczenie współmałżonka przewidziane w ANW, chyba że obowiązkowe ubezpieczenie współmałżonka ustaje z powodu jego śmierci, a drugi współmałżonek otrzymuje jedynie emeryturę lub rentę na podstawie ANW.

W każdym przypadku prawo do przystąpienia do ubezpieczenia dobrowolnego wygasa z dniem, w którym dana osoba osiąga wiek 65 lat.

Wysokość składki na ubezpieczenie dobrowolne ustalana jest zgodnie z przepisami określającymi wysokość składek na ubezpieczenie dobrowolne przewidziane w ANW. Jeżeli jednak ubezpieczenie dobrowolne jest kontynuowane jeszcze z okresu ubezpieczenia, o którym mowa w pkt 2 lit. b), wysokość składki ustalana jest zgodnie z przepisami określającymi wysokość składek na ubezpieczenie obowiązkowe przewidziane w ANW i uznaje się, że podlegający uwzględnieniu dochód otrzymano w Niderlandach.

4. Zastosowanie ustawodawstwa niderlandzkiego w zakresie niezdolności do pracy

Obliczając wysokość świadczeń na podstawie WAO, WIA lub WAZ, instytucje niderlandzkie uwzględniają:

- okresy płatnego zatrudnienia i okresy traktowane jako takie, ukończone w Niderlandach przed dniem 1 lipca 1967 r.,
- okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie WAO,

- okresy ubezpieczenia ukończone przez zainteresowaną osobę, po ukończeniu przez nią 15. roku życia, na podstawie ustawy Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (ustawa ogólna o niezdolności do pracy) – o ile nie zbiegają się one z okresami ubezpieczenia ukończonymi na podstawie WAO,
- okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie WAZ,
- okresy ubezpieczenia ukończone na podstawie WIA.

HISZPANIA

1. Do celów wykonania art. SSC.47 ust. 1 pkt. 1 lit. b) niniejszego Protokołu lata, których pracownikowi brakuje do osiągnięcia wieku dobrowolnego lub obowiązkowego przejścia na emeryturę zgodnie z wymogami art. 31 ust. 4 skonsolidowanej wersji Ley de Clases Pasivas del Estado (ustawy o emeryturach i rentach urzędników państwowych), uwzględnia się jako lata rzeczywistej służby państwowej tylko wtedy, gdy w momencie nastąpienia zdarzenia dającego prawo do renty rodzinnej beneficjent objęty był hiszpańskim systemem specjalnym dla urzędników służby cywilnej lub wykonywał działalność, na którą system został rozszerzony, lub wykonywał działalność, która – jeżeli byłaby wykonywana w Hiszpanii – wymagałaby objęcia go państwowym systemem specjalnym dla urzędników służby cywilnej, pracowników sił zbrojnych lub pracowników wymiaru sprawiedliwości.
2. a) Na podstawie art. SSC.51 ust. 1 lit. c) wysokość teoretycznego świadczenia hiszpańskiego jest obliczana na podstawie rzeczywistych składek ubezpieczonego opłacanych w latach bezpośrednio poprzedzających wpłatę ostatniej składki na rzecz hiszpańskiego systemu zabezpieczenia społecznego. W przypadku gdy, obliczając podstawową kwotę świadczenia, należy uwzględnić okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, do których miało zastosowanie ustawodawstwo innych Państw, do tych okresów stosuje się tę podstawę wymiaru składek w Hiszpanii, która jest czasowo najbliższa okresom odniesienia, z uwzględnieniem zmian wskaźnika cen detalicznych.

- b) Do uzyskanej kwoty świadczenia dodaje się kwotę podwyżek i rewaloryzacji wliczaną za każdy kolejny rok dla świadczeń tego samego rodzaju.
3. Okresy ukończone w innych Państwach, które muszą być obliczone w systemie specjalnym dla urzędników służby cywilnej, pracowników sił zbrojnych i pracowników wymiaru sprawiedliwości, będą do celów art. SSC.51 niniejszego Protokołu traktowane w ten sam sposób co czasowo najbliższe okresy objęte ubezpieczeniem w ramach służby cywilnej w Hiszpanii.
4. Kwoty dodatkowe za wiek, o których mowa w drugim przepisie przejściowym ustawy ogólnej o ubezpieczeniach społecznych, dotyczą wszystkich beneficjentów na podstawie niniejszego Protokołu, którzy mają składki na swoje nazwisko opłacane zgodnie z ustawodawstwem hiszpańskim sprzed dnia 1 stycznia 1967 r.; na podstawie art. SSC.6 niniejszego Protokołu, nie jest możliwe traktowanie okresów ubezpieczenia zaliczonych w innym Państwie przed dniem 1 stycznia 1967 r. jako takich samych jak składki płacone w Hiszpanii, wyłącznie do celów niniejszego Protokołu. Datą odpowiadającą 1 stycznia 1967 r. na potrzeby systemu specjalnego dla marynarzy jest 1 sierpnia 1970 r., a na potrzeby specjalnego systemu zabezpieczenia społecznego dla górnictwa węglowego – 1 kwietnia 1969 r.

SZWECJA

1. Postanowienia niniejszego Protokołu dotyczące sumowania okresów ubezpieczenia i okresów zamieszkania nie mają zastosowania do przepisów przejściowych szwedzkiej ustawy o prawie do emerytury gwarantowanej, która przysługuje osobom urodzonym w roku 1937 lub wcześniej, zamieszkałym w Szwecji przez określony okres przed złożeniem wniosku o emeryturę (ustawa 2000:798).

2. Do celów ustalenia dochodu, który stanowi podstawę zasiłku chorobowego uzależnionego od hipotetycznego dochodu i zasiłku z tytułu niezdolności do pracy uzależnionego od dochodu, zgodnie z rozdziałem 8 ustawy Lag (1962:381) om allmän försäkring (ustawa o powszechnym ubezpieczeniu) zastosowanie mają następujące zasady:
 - a) w sytuacji, gdy osoba ubezpieczona w okresie odniesienia podlegała również ustawodawstwu jednego lub większej liczby innych Państw z tytułu aktywności w charakterze osoby wykonującej pracę najemną lub pracę na własny rachunek, dochód osiągnięty w danym Państwie lub Państwach jest uznawany za równorzędny średniemu dochodowi brutto osiągniętemu przez osobę ubezpieczoną w Szwecji w ciągu części okresu odniesienia w Szwecji, obliczonemu poprzez podzielenie zarobków w Szwecji przez liczbę lat, w ciągu których zarobki te zostały uzyskane.

3. a) Do celów ustalenia hipotetycznego kapitału emerytalno-rentowego stanowiącego podstawę renty rodzinnej uzależnionej od dochodów (ustawa 2000:461) – jeżeli nie jest spełniony wymóg szwedzkich przepisów o prawie do renty mówiący o przynajmniej trzech z pięciu lat kalendarzowych bezpośrednio poprzedzających śmierć ubezpieczonego (okres odniesienia), należy uwzględnić również okresy ubezpieczenia ukończone w innych Państwach, tak jakby były one ukończone w Szwecji. Uznaje się, że okresy ubezpieczenia w innych Państwach mają za podstawę średnią szwedzką podstawę świadczenia. Jeżeli zainteresowana osoba ma w Szwecji tylko jeden rok z podstawą świadczenia, to uznaje się, że każdy okres ubezpieczenia w innym Państwie daje tę samą kwotę.

- b) Do celów ustalenia hipotetycznych punktów emerytalnych stanowiących podstawę rent wdowich w przypadkach, w których współmałżonek zmarł w dniu 1 stycznia 2003 r. lub później – jeżeli nie jest spełniony wymóg szwedzkiego ustawodawstwa o punktach emerytalnych w odniesieniu do przynajmniej dwóch z czterech lat kalendarzowych bezpośrednio poprzedzających śmierć ubezpieczonego (okres odniesienia), a okresy ubezpieczenia w okresie odniesienia zostały ukończone w innym Państwie, lata te traktuje się tak, jakby były oparte na tych samych punktach emerytalnych co rok w Szwecji.

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

1. W przypadku gdy zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa zainteresowana osoba może mieć prawo do emerytury, jeżeli:
- a) składki byłego współmałżonka są uwzględniane jak składki własne tej osoby; lub
- b) obecny lub były współmałżonek zainteresowanego spełnił odpowiednie warunki dotyczące składek, to – o ile w obu przypadkach obecny lub były współmałżonek wykonuje lub wykonywał pracę najemną lub pracę na własny rachunek oraz podlegał ustawodawstwu dwóch lub większej liczby Państw – do określenia praw przysługujących na podstawie ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa stosuje się postanowienia tytułu III rozdział 5 niniejszego Protokołu. W tym przypadku odniesienia w art. SSC.44–art. SSC.55 niniejszego Protokołu do „okresów ubezpieczenia” interpretuje się jako odniesienia do okresów ubezpieczenia ukończonych przez:
- (i) obecnego lub byłego współmałżonka, jeżeli wniosek składa:
- mężatka, lub

- osoba, której małżeństwo przestało istnieć z powodów innych niż śmierć współmałżonka; lub
- (ii) byłego współmałżonka, jeżeli wniosek składa:
- wdowiec, który bezpośrednio przed osiągnięciem wieku emerytalnego nie ma prawa do zasiłku dla owdowiałego rodzica, lub
 - wdowa, która bezpośrednio przed osiągnięciem wieku emerytalnego nie ma prawa do zasiłku dla owdowiałej matki, zasiłku dla owdowiałego rodzica ani renty wdowiej lub która ma prawo jedynie do renty wdowiej związanej z wiekiem, wyliczonej zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu, gdzie „renta wdowia związana z wiekiem” oznacza rentę wdowią wypłacaną po obniżonej stawce zgodnie z sekcją 39 ust. 4 ustawy z 1992 r. o składkach na zabezpieczenie społeczne i świadczeniach z tego zabezpieczenia.
2. Do celów art. SSC.8 niniejszego Protokołu w przypadku świadczeń pieniężnych z tytułu starości lub rent rodzinnych, rent z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej oraz świadczeń z tytułu śmierci, każdy beneficjent na podstawie ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, który przebywa na terytorium innego Państwa, jest uznawany podczas tego pobytu za zamieszkującego na terytorium tego innego Państwa.

3. (1) Do celów ustalenia współczynnika zarobków pozwalającego określić prawo do świadczeń na podstawie ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, za każdy tydzień wykonywania pracy najemnej, który był przepracowany na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego i który rozpoczął się w danym roku podatkowym w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, uznaje się, że zainteresowana osoba płaciła składki jako osoba wykonująca pracę najemną lub ma zarobki, za które opłacono składki, a podstawa tych składek była równa dwóm trzecim górnego limitu zarobków w danym roku.
- (2) Do celów art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu, w przypadku gdy:
 - a) w jakimkolwiek roku podatkowym rozpoczynającym się w dniu 6 kwietnia 1975 r. lub później osoba wykonująca pracę najemną ukończyła okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania wyłącznie w państwie członkowskim, a w świetle stosowania pkt 1 niniejszego ustępu dany rok stanowi rok kwalifikujący się w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa do celów art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (i) niniejszego Protokołu, to uznaje się, że osoba ta była ubezpieczona przez 52 tygodnie tego roku w tym państwie członkowskim;
 - b) jakikolwiek rok podatkowy rozpoczynający się w dniu 6 kwietnia 1975 r. lub później nie stanowi roku kwalifikującego się w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa do celów art. SSC.47 ust. 1 lit. b) ppkt (i) niniejszego Protokołu, to wszystkie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania ukończone w tym roku pomija się.

- (3) Do celów przeliczenia współczynnika zarobków na okresy ubezpieczenia, współczynnik zarobków uzyskany w danym roku podatkowym w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, dzieli się przez dolny limit zarobków w danym roku. Wynik wyraża się jako liczbę całkowitą, pomijając części ułamkowe. Uznaje się, że tak uzyskana liczba przedstawia liczbę pełnych tygodni ubezpieczenia ukończonych na podstawie ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa w danym roku, pod warunkiem że liczba ta nie przekracza liczby tygodni, podczas których w danym roku zainteresowana osoba podlegała temu ustawodawstwu.
-

ZAŁĄCZNIK SSC-7**CZEŚĆ WYKONAWCZA****TYTUŁ I****POSTANOWIENIA OGÓLNE****ROZDZIAŁ 1****ARTYKUŁ SSCI.1****Definicje**

1. Do celów niniejszego załącznika stosuje się definicje zawarte w art. SSC.1 niniejszego Protokołu.
2. W uzupełnieniu do definicji, o których mowa w ust. 1, stosuje się następujące definicje:
 - a) „punkt kontaktowy” oznacza jednostkę zapewniającą:
 - (i) elektroniczny punkt kontaktowy;

- (ii) automatyczne przekierowanie na podstawie adresu; oraz
 - (iii) inteligentne przekierowanie oparte na oprogramowaniu, które umożliwia automatyczne sprawdzenie i przekierowanie (na przykład aplikacja oparta na sztucznej inteligencji), lub oparte na interwencji człowieka;
- b) „instytucja łącznikowa” oznacza każdy organ wyznaczony przez właściwą władzę Państwa dla jednego lub większej liczby działów zabezpieczenia społecznego, o których mowa w art. SSC.3 niniejszego Protokołu, aby udzielać odpowiedzi na wnioski o informacje i pomoc w celu stosowania niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika, i który to organ musi wypełniać zadania powierzone mu na podstawie tytułu IV niniejszego załącznika;
- c) „dokument” oznacza zbiór danych, niezależnie od zastosowanego nośnika, o strukturze pozwalającej na wymianę tych danych drogą elektroniczną, którego przekazywanie jest niezbędne w celu umożliwienia funkcjonowania niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika;
- d) „standardowy dokument elektroniczny” oznacza każdy standardowy dokument w formacie zaprojektowanym na potrzeby wymiany informacji drogą elektroniczną pomiędzy Państwami;
- e) „przekazywanie drogą elektroniczną” oznacza przekazywanie danych za pomocą sprzętu elektronicznego do przetwarzania danych (włącznie z kompresją cyfrową) z wykorzystaniem przesyłu kablowego, transmisji radiowej, technologii optycznej lub każdego innego środka elektromagnetycznego;

- f) „oszustwo” oznacza każde umyślne działanie lub celowe zaniechanie działania, dokonane z zamiarem:
- (i) otrzymania świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego lub umożliwienia innej osobie otrzymania świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego, gdy nie są spełnione warunki uprawniające do takich świadczeń na podstawie prawa danego Państwa (danych Państw) lub niniejszego Protokołu; albo
 - (ii) uniknięcia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub umożliwienia innej osobie uniknięcia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, gdy składki takie są wymagane na podstawie prawa danego Państwa (danych Państw) lub niniejszego Protokołu.

ROZDZIAŁ 2

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY I WYMIANY DANYCH

ARTYKUŁ SSCI.2

Zakres i zasady wymiany danych między instytucjami

1. Do celów niniejszego załącznika wymiana między władzami Państw a instytucjami i osobami objętymi niniejszym Protokołem opiera się na zasadach usług publicznych, skuteczności, aktywnej pomocy, szybkiego dostarczania i dostępności, w tym e–dostępności, w szczególności dla osób niepełnosprawnych i starszych.

2. Instytucje bezzwłocznie dostarczają lub wymieniają między sobą wszystkie dane niezbędne do ustanowienia i określenia praw i obowiązków osób, do których zastosowanie ma niniejszy Protokół. Przekazywanie tych danych między Państwami odbywa się bezpośrednio pomiędzy samymi instytucjami lub za pośrednictwem instytucji łącznikowych.
3. W przypadku gdy dana osoba na skutek pomyłki przedłożyła informacje, dokumenty lub wnioski do instytucji znajdującej się na terytorium Państwa innego niż Państwo, w którym znajduje się instytucja wyznaczona zgodnie z niniejszym załącznikiem, ta pierwsza instytucja bezzwłocznie przekazuje informacje, dokumenty i wnioski – ze wskazaniem daty ich pierwotnego przedłożenia – do instytucji wyznaczonej zgodnie z niniejszym załącznikiem. Data ta jest wiążąca dla tej drugiej instytucji. Instytucje Państw nie ponoszą jednak odpowiedzialności za niepodjęcie działania ani też niepodjęcie przez nie działania nie jest uznawane za równoznaczne z podjęciem decyzji, jeżeli informacje, dokumenty lub wnioski zostały przekazane przez instytucje Państw z opóźnieniem.
4. W przypadku gdy przekazywanie danych odbywa się za pośrednictwem instytucji łącznikowej Państwa, do którego dane są skierowane, bieg terminu udzielenia odpowiedzi na wnioski rozpoczyna się w dniu, w którym instytucja łącznikowa otrzymała wniosek, tak jakby otrzymała go instytucja w tym Państwie.

ARTYKUŁ SSCI.3

Zakres i zasady wymiany danych między zainteresowanymi osobami a instytucjami

1. Państwa zapewniają udostępnianie niezbędnych informacji zainteresowanym osobom w celu poinformowania ich o postanowieniach wprowadzonych niniejszym Protokołem i niniejszym załącznikiem w celu umożliwienia im dochodzenia swoich praw. Zapewniają również świadczenie usług przyjaznych dla użytkownika.

2. Osoby, do których ma zastosowanie Protokół, zobowiązane są do przekazania odpowiedniej instytucji informacji, dokumentów lub dowodów potwierdzających, niezbędnych do ustalenia ich sytuacji lub sytuacji ich rodzin, do ustalenia lub utrzymania ich praw i obowiązków oraz do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa i wynikających z niego obowiązków tych osób.
3. W zakresie, w jakim jest to niezbędne do stosowania niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika, odpowiednie instytucje przekazują zainteresowanym osobom informacje i wystawiają dla nich dokumenty bezzwłocznie, a w każdym przypadku we wszelkich terminach określonych w ustawodawstwie danego Państwa.

Odpowiednia instytucja powiadamia wnioskodawcę zamieszkującego lub przebywającego w innym Państwie o swojej decyzji, bezpośrednio lub za pośrednictwem instytucji łącznikowej Państwa zamieszkania lub pobytu. W przypadku odmowy przyznania świadczeń podaje również przyczyny odmowy, przysługujące środki zaskarżenia oraz termin wniesienia odwołania. Kopia tej decyzji przesyłana jest pozostałym zainteresowanym instytucjom.

ARTYKUŁ SSCI.4

Formularze, dokumenty i metody wymiany danych

1. Z zastrzeżeniem art. SSCI.75 oraz dodatku SSCI-2, struktura, treść i format formularzy i dokumentów wydawanych w imieniu Państw do celów wykonania niniejszego Protokołu uzgadniane są przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego.

2. Przekazywanie danych między instytucjami lub instytucjami łącznikowymi może odbywać się – za zgodą Specjalnego Komitetu ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego – za pośrednictwem systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego. W zakresie, w jakim formularze i dokumenty, o których mowa w ust. 1, wymieniane są za pośrednictwem systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego, muszą one być zgodne z zasadami mającymi zastosowanie do tego systemu.

W przypadku gdy przekazywanie danych między instytucjami lub instytucjami łącznikowymi nie odbywa się za pośrednictwem systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego, odpowiednie instytucje i instytucje łącznikowe stosują uzgodnienia odpowiednie dla każdego przypadku oraz – w zakresie, w jakim jest to możliwe – wybierają korzystanie ze środków elektronicznych.

3. W kontaktach z osobami zainteresowanymi odpowiednie instytucje stosują ustalenia odpowiednie dla każdego przypadku oraz – w zakresie, w jakim jest to możliwe – wybierają korzystanie ze środków elektronicznych.

ARTYKUŁ SSCI.5

Wartość prawna dokumentów i dowodów potwierdzających wydanych w innym Państwie

1. Dokumenty wydane przez instytucję Państwa stanowiące poświadczenie sytuacji danej osoby do celów stosowania niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika, oraz dowody potwierdzające, na podstawie których te dokumenty zostały wydane, są akceptowane przez instytucje innych Państw, o ile nie zostaną wycofane lub uznane za nieważne przez Państwo, w którym zostały wydane.

2. W razie pojawienia się wątpliwości co do ważności dokumentu lub dokładności przedstawienia okoliczności, na których opierają się informacje zawarte w tym dokumencie, instytucja Państwa, która otrzymuje dokument, zwraca się do instytucji, która ten dokument wydała, o niezbędne wyjaśnienia oraz, w stosownych przypadkach, o wycofanie tego dokumentu. Instytucja wydająca dokument ponownie rozpatruje podstawy jego wystawienia i w razie konieczności wycofuje go.
3. Zgodnie z ust. 2 w przypadku pojawienia się wątpliwości w odniesieniu do informacji przedstawionych przez zainteresowane osoby, do ważności dokumentu lub dowodów potwierdzających lub do dokładności przedstawienia okoliczności, na których opierają się zawarte w nim informacje, instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania przystępuje, w zakresie, w jakim jest to możliwe, na wniosek właściwej instytucji, do niezbędnej weryfikacji tych informacji lub dokumentów.
4. W przypadku gdy zainteresowane instytucje nie osiągną porozumienia, sprawa może zostać przekazana Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego przez właściwe władze, nie wcześniej jednak niż w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku przez instytucję, która otrzymała dokument. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego stara się pogodzić rozbieżne opinie w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym sprawa została mu przekazana.

ARTYKUŁ SSCI.6

Tymczasowe stosowanie ustawodawstwa i tymczasowe przyznawanie świadczeń

1. O ile niniejszy załącznik nie stanowi inaczej, w przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub większej liczby Państw w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, zainteresowana osoba tymczasowo podlega ustawodawstwu jednego z tych Państw, przy czym ustawodawstwo to jest określane w następującej kolejności:
 - a) ustawodawstwo Państwa, na którego terytorium dana osoba rzeczywiście wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek, o ile praca najemna lub praca na własny rachunek jest wykonywana tylko w jednym Państwie;
 - b) ustawodawstwo Państwa zamieszkania, jeżeli zainteresowana osoba wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w dwóch lub większej liczbie Państw i wykonuje część swojej pracy lub prac w Państwie zamieszkania lub w przypadku gdy zainteresowana osoba nie wykonuje pracy najemnej ani pracy na własny rachunek;
 - c) we wszystkich innych przypadkach ustawodawstwo Państwa, o którego zastosowanie wystąpiono najpierw, w przypadku gdy dana osoba wykonuje pracę lub prace w dwóch lub większej liczbie Państw.
2. W przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub większej liczby Państw w odniesieniu do tego która instytucja powinna wypłacać świadczenia pieniężne lub udzielać świadczeń rzeczowych, zainteresowana osoba, która mogłaby ubiegać się o świadczenia, gdyby nie zaistniał spór, jest tymczasowo uprawniona do świadczeń przewidzianych w ustawodawstwie stosowanym przez instytucję jej miejsca zamieszkania lub – jeżeli osoba ta nie zamieszkuje na terytorium jednego z zainteresowanych Państw – do świadczeń przewidzianych w ustawodawstwie stosowanym przez instytucję, do której wniosek został złożony w pierwszej kolejności.

3. W przypadku gdy zainteresowane instytucje lub władze nie osiągną porozumienia, sprawa może zostać przekazana przez Stronę Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego nie wcześniej niż w terminie miesiąca po dniu pojawienia się rozbieżności opinii, o której mowa w ust. 1 lub 2. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego stara się pogodzić rozbieżne opinie w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym sprawa została mu przekazana.
4. W przypadku stwierdzenia, że mające zastosowanie ustawodawstwo nie jest ustawodawstwem Państwa, do którego zainteresowana osoba została tymczasowo przypisana, lub że instytucja, która tymczasowo przyznała świadczenia, nie jest właściwą instytucją, uznaje się z mocą wsteczną, że instytucja, którą uznano za właściwą, jest właściwą instytucją, tak jakby rozbieżność opinii nie miała miejsca, najpóźniej od dnia tymczasowego przypisania albo od pierwszego tymczasowego przyznania danych świadczeń.
5. W razie konieczności instytucja uznana za właściwą oraz instytucja, która tymczasowo wypłacała świadczenia pieniężne lub tymczasowo otrzymywała składki, regulują sytuację finansową zainteresowanej osoby w odniesieniu do składek i świadczeń pieniężnych wypłacanych tymczasowo, w stosownych przypadkach, zgodnie z tytułem IV rozdział 2 niniejszego załącznika.

Świadczenia rzeczowe przyznane tymczasowo przez daną instytucję zgodnie z ust. 2 są zwracane przez właściwą instytucję zgodnie z tytułem IV niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ SSCI.7

Tymczasowe wyliczenie świadczeń i składek

1. O ile niniejszy załącznik nie stanowi inaczej, w przypadku gdy dana osoba kwalifikuje się do otrzymywania świadczenia lub jest zobowiązana do zapłacenia składki zgodnie z niniejszym Protokołem, a właściwa instytucja nie posiada wszystkich informacji dotyczących sytuacji w innym Państwie, niezbędnych do ostatecznego wyliczenia kwoty świadczenia lub składki, instytucja ta – na wniosek zainteresowanej osoby – przyznaje to świadczenie lub dokonuje wyliczenia wysokości składki na zasadzie tymczasowej, jeżeli takie wyliczenia są możliwe na podstawie informacji, które ta instytucja posiada.
2. Wysokość danego świadczenia lub składki jest ponownie obliczana po dostarczeniu zainteresowanej instytucji wszystkich niezbędnych dowodów lub dokumentów potwierdzających.

ROZDZIAŁ 3

INNE POSTANOWIENIA OGÓLNE
DOTYCZĄCE STOSOWANIA NINIEJSZEGO PROTOKOŁU

ARTYKUŁ SSCI.8

Inne procedury obowiązujące pomiędzy władzami i instytucjami

1. Dwa lub większa liczba Państw lub ich właściwe władze mogą uzgodnić procedury inne niż procedury przewidziane w niniejszym załączniku, pod warunkiem że procedury te nie wpływają w niekorzystny sposób na prawa lub obowiązki zainteresowanych osób.
2. Wszelkie umowy zawarte w tym celu są zgłaszane Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego i wymienione w dodatku SSCI-1.
3. Postanowienia umów wykonawczych zawartych między dwoma lub większą liczbą Państw w tym samym celu co umowy, o których mowa w ust. 2, lub które są do nich podobne, a które obowiązywały w dniu poprzedzającym wejście w życie niniejszej Umowy, nadal mają zastosowanie na potrzeby stosunków między tymi Państwami, pod warunkiem że zostały one również uwzględnione w dodatku SSCI-1 niniejszego Protokołu.

ARTYKUŁ SSCI.9

Zapobieganie kumulacji świadczeń

Niezależnie od innych postanowień niniejszego Protokołu, w przypadku gdy świadczenia należne zgodnie z ustawodawstwem dwóch lub większej liczby Państw ulegają wzajemnemu obniżeniu, zawieszeniu lub wstrzymaniu, wszelkie kwoty, które nie byłyby wypłacone w przypadku ścisłego zastosowania zasad dotyczących obniżenia, zawieszenia lub wstrzymania świadczenia przewidzianych w ustawodawstwie zainteresowanego Państwa, dzielone są przez liczbę świadczeń podlegających obniżeniu, zawieszeniu lub wstrzymaniu.

ARTYKUŁ SSCI.10

Elementy służące ustaleniu zamieszkania

1. W przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami dwóch lub większej liczby Państw w odniesieniu do ustalenia zamieszkania osoby, do której stosuje się niniejszy Protokół, instytucje te ustalają w drodze wspólnego porozumienia ośrodek interesów życiowych zainteresowanej osoby w oparciu o ogólną ocenę wszystkich dostępnych informacji odnoszących się do istotnych okoliczności, które mogą obejmować, stosownie do przypadku:
 - a) czas trwania i ciągłość pobytu na terytorium zainteresowanych Państw;

- b) sytuację danej osoby, w tym:
- (i) charakter i specyfikę wykonywanej pracy, w szczególności miejsce, w którym praca ta jest zwykle wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania każdej umowy o pracę;
 - (ii) sytuację rodzinną tej osoby oraz jej więzi rodzinne;
 - (iii) prowadzenie jakiegokolwiek działalności o charakterze niezarobkowym;
 - (iv) w przypadku studentów – źródło ich dochodu;
 - (v) sytuację mieszkaniową tej osoby, w szczególności informację, czy sytuacja ta ma charakter stały;
 - (vi) Państwo, w którym osoba uważana jest za rezydenta dla celów podatkowych.
2. W przypadku gdy uwzględnienie poszczególnych kryteriów w oparciu o istotne okoliczności określone w ust. 1 nie prowadzi do osiągnięcia porozumienia przez zainteresowane instytucje, za rozstrzygający dla ustalenia rzeczywistego miejsca zamieszkania danej osoby uznaje się jej zamiar, taki, jaki wynika z tych okoliczności i sytuacji, a zwłaszcza powody, które skłoniły ją do przemieszczenia się.
3. Ośrodka interesów życiowych studenta, który udaje się do innego Państwa w celu odbycia studiów w pełnym wymiarze, nie uznaje się za znajdujący się w Państwie, w którym odbywają się studia przez cały okres studiów w tym Państwie, bez uszczerbku dla możliwości obalenia tego domniemania.

4. Ust. 3 stosuje się odpowiednio do członków rodziny studenta.

ARTYKUŁ SSC.I.11

Sumowanie okresów

1. Do celów stosowania art. SSC.7 właściwa instytucja kontaktuje się z instytucjami Państw, których ustawodawstwu również podlegała zainteresowana osoba, w celu ustalenia wszystkich okresów ukończonych na podstawie obowiązującego jej ustawodawstwa.
2. Odpowiednie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania ukończone na podstawie ustawodawstwa Państwa dodaje się do okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania ukończonych na podstawie ustawodawstwa każdego innego Państwa, o ile jest to niezbędne do celów stosowania art. SSC.7, pod warunkiem że okresy te nie pokrywają się.
3. W przypadku gdy okres ubezpieczenia lub zamieszkania ukończony zgodnie z obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie ustawodawstwa Państwa zbiega się z okresem ubezpieczenia ukończonym w ramach ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa, uwzględnia się jedynie okres ukończony w ramach ubezpieczenia obowiązkowego.
4. W przypadku gdy okres ubezpieczenia lub zamieszkania inny niż równorzędny z okresem ukończonym zgodnie z ustawodawstwem Państwa zbiega się z okresem równorzędnym na podstawie ustawodawstwa innego Państwa, uwzględnia się jedynie okres inny niż okres równorzędny.

5. Każdy okres uznany za równorzędny na podstawie ustawodawstwa dwóch lub większej liczby Państw uwzględniany jest jedynie przez instytucję Państwa, którego ustawodawstwu zainteresowana osoba ostatnio obowiązkowo podlegała przed tym okresem. W przypadku gdy zainteresowana osoba nie podlegała obowiązkowo ustawodawstwu Państwa przed tym okresem, okres ten jest uwzględniany przez instytucję Państwa, którego ustawodawstwu zainteresowana osoba obowiązkowo podlegała w pierwszej kolejności po tym okresie.
6. W przypadku, w którym nie można w sposób dokładny określić ram czasowych, w których niektóre okresy ubezpieczenia lub zamieszkania zostały ukończone zgodnie z ustawodawstwem Państwa, domniemywa się, że okresy te nie pokrywają się z okresami ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonymi zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa; okresy te uwzględnia się – w przypadku gdy może to być korzystne dla zainteresowanej osoby – w zakresie, w jakim mogą one być rozsądnie uwzględnione.

ARTYKUŁ SSCI.12

Zasady przeliczania okresów

1. W przypadku gdy okresy ukończone zgodnie z ustawodawstwem Państwa są wyrażone w jednostkach innych niż jednostki przewidziane w ustawodawstwie innego Państwa, przeliczenia niezbędnego do celów sumowania na podstawie art. SSC.7 dokonuje się zgodnie z następującymi zasadami:
 - a) okresem, który ma być podstawą przeliczenia, jest okres podany przez instytucję Państwa, zgodnie z którego ustawodawstwem ukończony został dany okres;

- b) w przypadku systemów, w których okresy wyrażane są w dniach, przeliczania liczby dni na inne jednostki oraz odwrotnie, a także przeliczania między różnymi systemami opartymi na liczbie dni dokonuje się zgodnie z następującą tabelą:

System oparty na	1 dzień odpowiada	1 tydzień odpowiada	1 miesiąc odpowiada	1 kwartał odpowiada	Maksymalna liczba dni w roku kalendarzowym
5 dniach	9 godzinom	5 dniom	22 dniom	66 dniom	264 dni
6 dniach	8 godzinom	6 dniom	26 dniom	78 dniom	312 dni
7 dniach	6 godzinom	7 dniom	30 dniom	90 dniom	360 dni

- c) w przypadku systemów, w których okresy wyrażane są w jednostkach innych niż dni:
- (i) trzy miesiące lub 13 tygodni odpowiada jednemu kwartałowi i odwrotnie;
 - (ii) jeden rok odpowiada czterem kwartałom, 12 miesiącom lub 52 tygodniom i odwrotnie;
 - (iii) w celu przeliczenia tygodni na miesiące i odwrotnie, tygodnie i miesiące przeliczane są na dni zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do systemów opartych na sześciu dniach w tabeli zawartej w lit. b);
- d) w przypadku okresów wyrażonych wartością ułamkową, wartość ta jest przeliczana na kolejną, mniejszą całkowitą jednostkę według zasad określonych w lit. b) i c). Części ułamkowe roku przeliczane są na miesiące, chyba że stosowany system ma schemat kwartalny;

- e) jeżeli w wyniku przeliczenia dokonanego zgodnie z niniejszym ustępem otrzymuje się ułamek jednostki, wynik przeliczenia zaokrągla się w górę do następnej całkowitej jednostki.
2. Stosowanie ust. 1 nie może skutkować tym, że całkowita suma okresów ukończonych podczas jednego roku kalendarzowego przekracza liczbę dni wskazaną w ostatniej kolumnie tabeli zawartej w ust. 1 lit. b), 52 tygodnie, 12 miesięcy lub cztery kwartały.
- Jeżeli okresy, które mają zostać przeliczone, odpowiadają maksymalnej rocznej długości okresów przewidzianej przez ustawodawstwo Państwa, w którym zostały ukończone, stosowanie ust. 1 nie może prowadzić do powstania w jednym roku kalendarzowym okresów, które są krótsze od możliwej maksymalnej długości okresów w skali roku przewidzianej w danym ustawodawstwie.
3. Przeliczenia dokonuje się jednorazowo dla wszystkich łącznie podanych okresów albo osobno dla każdego roku, jeżeli informacje dotyczące okresów były podane dla każdego roku oddzielnie.
4. W przypadku gdy instytucja podaje okresy w dniach, wskazuje ona jednocześnie, czy zarządzany przez nią system oparty jest na schemacie pięcio-, sześć- czy siedmiodniowym.

TYTUŁ II

OKREŚLANIE MAJĄCEGO ZASTOSOWANIE USTAWODAWSTWA

ARTYKUŁ SSC.13

Szczegółowe uregulowania dotyczące art. SSC.11

i art. SSC.12 niniejszego Protokołu

1. Do celów stosowania art. SSC.11 ust. 1 lit. a) „osoba, która wykonuje pracę najemną w Państwie na rzecz pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego Państwa”, obejmuje osobę, która zostaje zatrudniona w celu oddelegowania jej do innego Państwa, pod warunkiem że bezpośrednio przed rozpoczęciem jej zatrudnienia zainteresowana osoba podlega już ustawodawstwu Państwa, w którym jej pracodawca ma siedzibę.
2. Do celów stosowania art. SSC.11 ust. 1 lit. a) niniejszego Protokołu sformułowanie „który normalnie prowadzi tam swą działalność” odnosi się do pracodawcy, który zazwyczaj prowadzi znaczną część swojej działalności, inną niż działalność związaną z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium Państwa, w którym ma siedzibę, biorąc pod uwagę wszystkie kryteria charakteryzujące działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Odpowiednie kryteria muszą być dopasowane do specyfiki poszczególnych pracodawców i rzeczywistego charakteru prowadzonej przez nich działalności.

3. Do celów stosowania art. SSC.11 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu sformułowanie „która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek” odnosi się do osoby, która zwykle wykonuje znaczną część swojej pracy na własny rachunek na terytorium Państwa, w którym ma siedzibę. W szczególności osoba ta musi wykonywać swoją działalność już jakiś czas przed dniem, w którym zamierza skorzystać z postanowień tego artykułu oraz, przez każdy okres wykonywania tymczasowej pracy w innym Państwie, musi nadal spełniać – w Państwie, w którym ma siedzibę – wymogi w zakresie wykonywania swojej pracy na własny rachunek, tak aby po powrocie osoba ta mogła kontynuować tę pracę.
4. Do celów stosowania art. SSC.11 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu kryterium stosowanym przy określaniu, czy praca, którą osoba wykonująca pracę na własny rachunek planuje wykonywać w innym Państwie, jest „podobna” do normalnie wykonywanej pracy na własny rachunek, jest rzeczywisty charakter pracy, a nie możliwe zakwalifikowanie tej pracy przez drugie Państwo jako praca najemna lub praca wykonywana na własny rachunek.
5. Do celów stosowania art. SSC.12 ust. 1 i 5 niniejszego Protokołu osoba, „normalnie wykonuje pracę najemną” w, odpowiednio, „jednym lub większej liczbie państw członkowskich, a także w Zjednoczonym Królestwie” lub w „dwóch lub większej liczbie państw członkowskich” odnosi się do osoby, która równocześnie lub na zmianę wykonuje w tych Państwach jeden lub większą liczbę odrębnych rodzajów prac dla tego samego przedsiębiorstwa lub pracodawcy lub dla różnych przedsiębiorstw lub pracodawców.
6. Do celów art. SSC.12 ust. 1 i 5 niniejszego Protokołu członek załogi lotniczej lub personelu pokładowego wykonujący pracę najemną, normalnie pracujący w lotniczym transporcie pasażerów lub towarów w dwóch lub większej liczbie Państw podlega ustawodawstwu Państwa, w którym znajduje się port macierzysty zgodnie z definicją w art. SSC.1 niniejszego Protokołu.

7. Działalność o charakterze marginalnym pomija się do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na podstawie art. SSC.12 niniejszego Protokołu. Art. SSC.15 ma zastosowanie do wszystkich przypadków objętych niniejszym artykułem.
8. Do celów stosowania art. SSC.12 ust. 2 i 6 niniejszego Protokołu osoba, która „normalnie wykonuje pracę na własny rachunek” w „jednym lub większej liczbie państw członkowskich, a także w Zjednoczonym Królestwie” lub „w dwóch lub większej liczbie państw członkowskich” odnosi się w szczególności do osoby, która równocześnie lub na zmianę wykonuje jeden lub większą liczbę odrębnych rodzajów prac na własny rachunek w takich Państwach, niezależnie od charakteru tej pracy.
9. Do celów odróżnienia rodzajów pracy, o których mowa w niniejszym artykule ust. 5 i 8, od sytuacji opisanych w art. SSC.11 ust. 1 niniejszego Protokołu, decydujący jest okres trwania pracy w jednym lub większej liczbie Państw (niezależnie od tego, czy ma ona charakter stały, doraźny czy tymczasowy). W tym celu dokonuje się ogólnej oceny wszystkich istotnych okoliczności, w tym, w szczególności, w przypadku pracownika najemnego, miejsca pracy określonego w umowie o pracę.
10. Do celów stosowania art. SSC.12 ust. 1, 2, 5 i 6 niniejszego Protokołu „znaczna część pracy najemnej lub pracy na własny rachunek” wykonywana w Państwie oznacza znaczną pod względem ilościowym część całej pracy najemnej lub pracy na własny rachunek wykonywanej w tym Państwie, przy czym nie musi to być największa część tej pracy lub działalności.
11. W celu określenia, czy znaczna część pracy wykonywana jest w Państwie, uwzględnia się następujące kryteria orientacyjne:
 - a) w przypadku pracy najemnej – czas pracy lub wynagrodzenie; oraz

- b) w przypadku pracy na własny rachunek – obrót, czas pracy, liczba świadczonych usług lub dochód.

W ramach ogólnej oceny spełnienie powyższych kryteriów w części mniejszej niż 25 % tych kryteriów wskazuje, że znaczna część pracy nie jest wykonywana w danym Państwie.

12. Do celów stosowania art. SSC.12 ust. 2 lit. b) niniejszego Protokołu „centrum zainteresowania” dla działalności osoby pracującej na własny rachunek określa się z uwzględnieniem wszystkich aspektów jej działalności zawodowej, a zwłaszcza miejsca, w którym znajduje się jej stałe miejsce prowadzenia działalności, zwykłego charakteru lub okresu trwania wykonywanej pracy, liczby świadczonych usług oraz zamiaru zainteresowanej osoby wynikającego ze wszystkich okoliczności.
13. W celu określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na podstawie ust. 10, 11 i 12 zainteresowane instytucje uwzględniają sytuację prognozowaną na kolejnych 12 miesięcy kalendarzowych.
14. W przypadku, gdy dana osoba wykonuje pracę najemną w dwóch lub większej liczbie Państw dla pracodawcy, którego siedziba znajduje się poza terytorium tych Państw, oraz gdy osoba ta zamieszkuje w Państwie, nie wykonując tam znacznej części pracy, podlega ona ustawodawstwu Państwa zamieszkania.

ARTYKUŁ SSC.I.14

Procedury dotyczące stosowania

art. SSC.10 ust. 3 lit. b), art. SSC.10 ust. 4 i art. SSC.11 niniejszego Protokołu
(dotyczące przekazywania informacji zainteresowanym instytucjom)

1. O ile art. SSC.I.15 niniejszego załącznika nie stanowi inaczej, w przypadku gdy osoba wykonuje pracę poza właściwym Państwem, pracodawca lub – w przypadku osoby, która nie wykonuje pracy najemnej – zainteresowana osoba informują o tym właściwą instytucję Państwa, którego ustawodawstwo ma zastosowanie w danym przypadku, w miarę możliwości z wyprzedzeniem. Instytucja ta wydaje zainteresowanej osobie poświadczenie, o którym mowa w art. SSC.I.16 ust. 2 niniejszego załącznika, oraz niezwłocznie udostępnia informacje dotyczące ustawodawstwa mającego zastosowanie do tej osoby, zgodnie z art. SSC.10 ust. 3 lit. b) lub art. SSC.11 niniejszego Protokołu, instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę Państwa, w którym wykonywana jest praca.
2. Pracodawca w rozumieniu art. SSC.10 ust. 4 niniejszego Protokołu, który ma pracownika na pokładzie statku pływającego pod banderą innego Państwa, informuje o tym właściwą instytucję Państwa, którego ustawodawstwo ma zastosowanie w danym przypadku, w miarę możliwości z wyprzedzeniem. Instytucja ta bezzwłocznie udostępnia informacje dotyczące ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanej osoby, zgodnie z art. SSC.10 ust. 4 niniejszego Protokołu, instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę Państwa, pod którego banderą pływa statek, na którego pokładzie pracownik ma wykonywać pracę.

ARTYKUŁ SSCI.15

Procedura stosowania art. SSC.12 niniejszego Protokołu

1. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub większej liczbie Państw lub w przypadku gdy zastosowanie ma art. SSC.12 ust. 5 lub 6, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę Państwa zamieszkania.
2. Wyznaczona instytucja miejsca zamieszkania bezzwłocznie określa ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanej osoby, uwzględniając art. SSC.12 niniejszego Protokołu oraz art. SSCI.13 niniejszego załącznika. To wstępne określenie ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego z Państw, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu.
3. Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa przewidziane w ust. 2 staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanego Państwa lub zainteresowanych Państw, zgodnie z ust. 2, chyba że ustawodawstwo zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji poinformuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę Państwa zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu, że nie może zaakceptować określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub że ma odmienną opinię w tej kwestii.
4. W przypadku gdy z uwagi na niepewność co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa konieczne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub większej liczby Państw, na wniosek jednej lub większej liczby instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanego Państwa lub zainteresowanych Państw lub samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanej osoby określane jest na podstawie wspólnego porozumienia, przy uwzględnieniu art. SSC.12 niniejszego Protokołu oraz odpowiednich postanowień art. SSCI.13 niniejszego załącznika.

W przypadku różnicy opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami, starają się one dojść do porozumienia zgodnie z warunkami określonymi powyżej, przy czym zastosowanie ma art. SSCI.6.

5. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, bezzwłocznie informuje o tym zainteresowaną osobę.
6. Jeżeli zainteresowana osoba nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę Państwa zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej zainteresowanej instytucji.

ARTYKUŁ SSCI.16

Przekazywanie informacji zainteresowanym osobom oraz pracodawcom

1. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo staje się mającym zastosowanie ustawodawstwem zgodnie z tytułem II niniejszego Protokołu, informuje zainteresowaną osobę oraz, w stosownych przypadkach, jej pracodawcę lub pracodawców o obowiązkach przewidzianych w tym ustawodawstwie. Instytucja ta udziela im niezbędnej pomocy w dopełnianiu formalności wymaganych przez to ustawodawstwo.
2. Na wniosek zainteresowanej osoby lub pracodawcy właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z tytułem II, wydaje poświadczenie, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

ARTYKUŁ SSCI.17

Współpraca między instytucjami

1. Odpowiednie instytucje przekazują właściwej instytucji Państwa, którego ustawodawstwo ma zastosowanie do danej osoby zgodnie z tytułem II niniejszego Protokołu, informacje niezbędne do ustalenia dnia, od którego ustawodawstwo to zaczyna mieć zastosowanie, oraz składek, jakie osoba ta i jej pracodawca lub pracodawcy zobowiązani są zapłacić na podstawie tego ustawodawstwa.
2. Właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo staje się ustawodawstwem mającym zastosowanie do danej osoby zgodnie z tytułem II niniejszego Protokołu, informuje o dniu, od którego rozpoczyna się stosowanie tego ustawodawstwa, instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę Państwa, którego ustawodawstwu ostatnio podlegała ta osoba.

ARTYKUŁ SSCI.18

Współpraca w przypadku wątpliwości co do ważności wydanych dokumentów
dotyczących mającego zastosowanie ustawodawstwa

1. W przypadku wątpliwości co do ważności dokumentu stanowiącego poświadczenie sytuacji danej osoby do celów mającego zastosowanie ustawodawstwa lub co do dokładności przedstawienia okoliczności, na których opiera się ten dokument, instytucja Państwa, która otrzymuje dokument, zwraca się do instytucji, która go wydała, o niezbędne wyjaśnienia oraz, w stosownych przypadkach, o wycofanie lub skorygowanie tego dokumentu. Instytucja występująca z wnioskiem uzasadnia go i przekazuje odpowiednie dokumenty potwierdzające, które są powodem wystąpienia z wnioskiem.

2. W przypadku otrzymania takiego wniosku instytucja, która wydała dokument, ponownie rozpatruje podstawy jego wydania i w przypadku stwierdzenia błędu wycofuje dokument lub koryguje go w terminie 30 dni roboczych od otrzymania wniosku. Wycofanie lub skorygowanie dokumentu mają moc wsteczną. Jednakże w przypadkach, gdy istnieje ryzyko nieproporcjonalnych skutków, w szczególności ryzyko utraty statusu ubezpieczonego w odniesieniu do całego lub części danego okresu w zainteresowanym Państwie lub zainteresowanych Państwach, Państwa rozważają bardziej proporcjonalne rozwiązanie w takim przypadku. Jeżeli dostępne dowody pozwalają instytucji, która wydała dokument, stwierdzić, że osoba ubiegająca się o dokument dopuściła się oszustwa, bezzwłocznie wycofuje lub koryguje ten dokument z mocą wsteczną.

TYTUŁ III

POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII ŚWIADCZEŃ

ROZDZIAŁ 1

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU CHOROBY, MACIERZYŃSTWA I RÓWNOWAŻNE ŚWIADCZENIA DLA OJCA

ARTYKUŁ SSCI.19

Ogólne postanowienia wykonawcze

1. Właściwe władze lub instytucje zapewniają, aby ubezpieczonym udostępniano wszelkie niezbędne informacje dotyczące procedur i warunków przyznawania świadczeń rzeczowych, w przypadku gdy otrzymują oni te świadczenia na terytorium Państwa innego niż Państwo, w którym znajduje się właściwa instytucja.

2. Niezależnie od art. SSC.6 lit. a) niniejszego Protokołu, Państwo może stać się odpowiedzialne za koszt świadczeń zgodnie z art. SSC.20 niniejszego Protokołu jedynie wtedy, gdy ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie emerytury lub renty na podstawie ustawodawstwa tego Państwa, albo gdy zgodnie z art. SSC.21–art. SSC.27 niniejszego Protokołu otrzymuje on emeryturę lub rentę na podstawie ustawodawstwa tego Państwa.

ARTYKUŁ SSC.20

System mający zastosowanie w przypadku gdy w Państwie zamieszkania lub pobytu istnieje więcej niż jeden system

Jeżeli ustawodawstwo Państwa zamieszkania lub pobytu obejmuje więcej niż jeden system ubezpieczeń z tytułu choroby, macierzyństwa i w zakresie świadczeń dla ojca dla więcej niż jednej kategorii ubezpieczonych, przepisami mającymi zastosowanie zgodnie z art. art. SSC.15, art. SSC.17 ust. 1, art. SSC.18, art. SSC.20, art. SSC.22 oraz art. SSC.24 niniejszego Protokołu są przepisy ustawodawstwa dotyczącego systemu ogólnego dla osób wykonujących pracę najemną.

ARTYKUŁ SSC1.21

Zamieszkanie w Państwie innym niż właściwe Państwo

Procedura oraz zakres przysługującego prawa

1. Do celów stosowania art. SSC.15 niniejszego Protokołu ubezpieczony lub członekowie jego rodziny zobowiązani są do niezwłocznej rejestracji w instytucji miejsca zamieszkania. Przysługujące im prawo do świadczeń rzeczowych w Państwie zamieszkania poświadczane jest dokumentem wydawanym przez właściwą instytucję na wniosek ubezpieczonego lub na wniosek instytucji miejsca zamieszkania.
2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, pozostaje ważny do czasu, gdy właściwa instytucja poinformuje instytucję miejsca zamieszkania o jego unieważnieniu.

Instytucja miejsca zamieszkania informuje właściwą instytucję o wszelkich rejestracjach na podstawie ust. 1 oraz o wszelkich zmianach lub unieważnieniu tej rejestracji.
3. Niniejszy artykuł stosuje się odpowiednio do osób, o których mowa w art. SSC.20, art. SSC.22, art. SSC.23 oraz art. SSC.24 niniejszego Protokołu.

Zwrot

4. W przypadku gdy dana osoba lub członekowie rodziny tej osoby:
 - a) otrzymały dokument, o którym mowa w ust. 1;

- b) dokonały rejestracji dokumentu w instytucji miejsca zamieszkania zgodnie z ust. 1; oraz
- c) opłata zdrowotna została wniesiona przez daną osobę lub członków jej rodziny lub w imieniu tej osoby lub członków jej rodziny na rzecz Państwa zamieszkania w ramach wniosku o wydanie pozwolenia na wjazd, pobyt, pracę lub zamieszkanie w tym Państwie,

osoba ta lub członkowie jej rodziny mogą ubiegać się w instytucji Państwa zamieszkania o zwrot (w całości lub w części, w zależności od przypadku) uiszczonej opłaty zdrowotnej.

5. W przypadku złożenia wniosku zgodnie z ust. 1 instytucja Państwa zamieszkania rozpatruje ten wniosek w terminie trzech miesięcy kalendarzowych, licząc od dnia otrzymania wniosku, oraz dokonuje wszelkich zwrotów zgodnie z niniejszym artykułem.
6. W przypadku gdy okres ważności dokumentu, o którym mowa w ust. 1, jest krótszy niż okres, za który uiszczono opłatę zdrowotną, zwracana kwota nie może przekraczać tej części opłaty zdrowotnej, która odpowiada okresowi, na jaki dokument został wydany.
7. W przypadku gdy opłata zdrowotna została uiszczona przez inną osobę w imieniu osoby, do której stosuje się niniejszy artykuł, zwrot może być dokonany na rzecz tej innej osoby.

ARTYKUŁ SSCI.22

Pobyt w Państwie innym niż właściwe Państwo

Procedura oraz zakres przysługującego prawa

1. Do celów stosowania art. SSC.17 niniejszego Protokołu ubezpieczony przedstawia świadczeniodawcy w Państwie pobytu dokument wydany przez właściwą instytucję, potwierdzający jego uprawnienia do świadczeń rzeczowych. Jeżeli ubezpieczony nie posiada takiego dokumentu, instytucja miejsca pobytu, na wniosek lub z innych koniecznych względów, występuje do właściwej instytucji o wystawienie tego dokumentu.
2. Dokument ten potwierdza, że ubezpieczony jest uprawniony do świadczeń rzeczowych na warunkach przewidzianych w art. SSC.17 niniejszego Protokołu, na takich samych warunkach, jakie mają zastosowanie do ubezpieczonych na podstawie ustawodawstwa Państwa pobytu, oraz spełnia wymogi określone w dodatku SSCI-2.
3. Świadczenia rzeczowe, o których mowa w art. SSC.17 ust. 1 niniejszego Protokołu, oznaczają świadczenia rzeczowe, które są udzielane w Państwie pobytu, zgodnie z jego ustawodawstwem, a które stają się niezbędne ze wskazań medycznych, z myślą o zapobieżeniu przymusowemu powrotowi ubezpieczonego do właściwego Państwa przed końcem planowanego pobytu w celu uzyskania niezbędnego leczenia.

Procedura oraz uzgodnienia dotyczące ponoszenia i zwracania kosztów świadczeń rzeczowych

4. Jeżeli ubezpieczony rzeczywiście w całości lub w części poniósł koszty świadczeń rzeczowych udzielonych w ramach art. SSC.17 niniejszego Protokołu i jeżeli ustawodawstwo stosowane przez instytucję miejsca pobytu umożliwia zwrot tych kosztów ubezpieczonemu, może on przesłać swój wniosek o zwrot do instytucji miejsca pobytu. W takim przypadku instytucja ta zwraca bezpośrednio tej osobie koszty odpowiadające tym świadczeniom do wysokości i na warunkach przewidzianych dla stawek zwrotu kosztów w obowiązującym ją ustawodawstwie.
5. Jeżeli o zwrot tych kosztów nie wystąpiono bezpośrednio do instytucji miejsca pobytu, poniesione koszty zwracane są zainteresowanej osobie przez właściwą instytucję według stawek zwrotu kosztów stosowanych przez instytucję miejsca pobytu lub kwot, które podlegałyby zwrotowi na rzecz instytucji miejsca pobytu, gdyby art. SSCI.47 miał zastosowanie w danym przypadku.

Instytucja miejsca pobytu udziela właściwej instytucji, na jej wniosek, wszystkich niezbędnych informacji o tych stawkach lub kwotach.

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 5 właściwa instytucja może zwrócić poniesione koszty do wysokości i zgodnie z warunkami dotyczącymi stawek zwrotu określonymi w obowiązującym ją ustawodawstwie, pod warunkiem że ubezpieczony wyraził zgodę na zastosowanie wobec niego niniejszego postanowienia.

7. Jeżeli w ustawodawstwie Państwa pobytu nie przewidziano zwrotu zgodnie z ust. 4 i 5 w danym przypadku, właściwa instytucja może zwrócić koszty do wysokości i zgodnie z warunkami dotyczącymi stawek zwrotu określonymi w obowiązującym ją ustawodawstwie , bez uzyskiwania zgody ubezpieczonego.
8. Kwoty zwracane ubezpieczonemu w żadnym przypadku nie mogą przekroczyć kwoty rzeczywiście poniesionych przez niego kosztów.
9. W przypadku znacznych wydatków właściwa instytucja może wypłacić ubezpieczonemu odpowiednią zaliczkę, gdy tylko osoba ta przedłoży jej wniosek o zwrot.

Członkowie rodziny

10. Ust. 1–9 stosuje się odpowiednio do członków rodziny ubezpieczonego.

Zwrot dla studentów

11. W przypadku gdy dana osoba:
 - a) posiada ważny dokument potwierdzający jej uprawnienia, o którym mowa w dodatku SSCI-2, wydany przez właściwą instytucję;
 - b) została przyjęta przez instytucję szkolnictwa wyższego w Państwie innym niż właściwe Państwo (zwanym dalej „Państwem, w którym odbywają się studia”) w celu odbycia studiów w pełnym wymiarze, prowadzących do uzyskania uznawanych przez to Państwo kwalifikacji w ramach szkolnictwa wyższego, w tym dyplomów, świadectw lub stopni doktora w instytucjach szkolnictwa wyższego, co może obejmować kurs przygotowawczy przed podjęciem takich studiów, zgodnie z prawem krajowym, lub obowiązkowe szkolenie;

- c) nie wykonuje ani nie wykonywała, pracy najemnej lub pracy na własny rachunek w Państwie, w którym odbywają się studia, przez okres, do którego odnosi się opłata zdrowotna; oraz
- d) opłata zdrowotna została wniesiona przez daną osobę lub w jej imieniu na rzecz Państwa, w którym odbywają się studia, w ramach wniosku o wydanie pozwolenia na wjazd, pobyt lub zamieszkanie do celów odbycia studiów w pełnym wymiarze w tym Państwie,

osoba ta może ubiegać się w instytucji Państwa, w którym odbywają się studia, o zwrot (w całości lub w części, w zależności od przypadku) uiszczonych opłat zdrowotnej.

12. W przypadku złożenia wniosku zgodnie z ust. 11 instytucja Państwa, w którym odbywają się studia, rozpatruje i rozstrzyga ten wniosek w rozsądnym terminie, lecz nie później niż w terminie sześciu miesięcy kalendarzowych, licząc od dnia otrzymania wniosku, oraz dokonuje wszelkich zwrotów zgodnie z niniejszym artykułem.
13. W przypadku gdy okres ważności dokumentu potwierdzającego uprawnienia, o którym mowa w ust. 11 lit. a), jest krótszy niż okres, za który uiszczono opłatę zdrowotną, zwracana kwota opłaty zdrowotnej to uiszczona kwota, która odpowiada okresowi ważności tego dokumentu.
14. W przypadku gdy opłata zdrowotna została uiszczona przez inną osobę w imieniu osoby, do której stosuje się niniejszy artykuł, zwrot może być dokonany na rzecz tej innej osoby.
15. Ust. 11–14 stosuje się odpowiednio do członków rodziny tej osoby.
16. Niniejszy artykuł wchodzi w życie 12 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.

17. Osoba, która spełniła warunki określone w ust. 11 w okresie między wejściem w życie niniejszej Umowy a dniem określonym w ust. 16, może, z chwilą wejścia w życie niniejszego artykułu, złożyć wniosek o zwrot na podstawie ust. 11 w odniesieniu do tego okresu.
18. Na zasadzie odstępstwa od art. SSC.5 ust. 1 Państwo, w którym odbywają się studia, może nałożyć opłaty zgodnie ze swoim prawem krajowym w odniesieniu do świadczeń rzeczowych, które nie spełniają kryteriów określonych w art. SSC.17 ust. 1 lit. a) i które są udzielane osobie, na rzecz której dokonano zwrotu podczas jej pobytu za okres, którego dotyczy zwrot.

ARTYKUŁ SSC1.23

Leczenie planowane

Procedura udzielania zezwolenia

1. Do celów stosowania art. SSC.18 ust. 1 niniejszego Protokołu ubezpieczony przedstawia instytucji miejsca pobytu dokument wydany przez właściwą instytucję. Do celów niniejszego artykułu właściwa instytucja oznacza instytucję, która ponosi koszty leczenia planowanego; w przypadkach, o których mowa w art. SSC.18 ust. 4 i art. SSC.25 ust. 5 niniejszego Protokołu, w których koszty świadczeń rzeczowych udzielanych w Państwie zamieszkania są zwracane na podstawie kwot zryczałtowanych, właściwa instytucja oznacza instytucję miejsca zamieszkania.

2. Jeżeli ubezpieczony nie zamieszkuje na terytorium właściwego Państwa, zwraca się on o wydanie zezwolenia do instytucji miejsca zamieszkania, która bezzwłocznie przekazuje wniosek właściwej instytucji.

W takim przypadku instytucja miejsca zamieszkania wydaje zaświadczenie, w którym potwierdza, że w Państwie zamieszkania zostały spełnione warunki określone w art. SSC.18 ust. 2 zdanie drugie niniejszego Protokołu.

Właściwa instytucja może odmówić wydania zezwolenia jedynie wtedy, gdy w ocenie instytucji miejsca zamieszkania warunki określone w art. SSC.18 ust. 2 zdanie drugie niniejszego Protokołu nie zostały spełnione w Państwie zamieszkania ubezpieczonego lub gdy takie samo leczenie może zostać zapewnione we właściwym Państwie w terminie uzasadnionym z medycznego punktu widzenia, z uwzględnieniem aktualnego stanu zdrowia i przewidywanego przebiegu choroby zainteresowanej osoby.

Właściwa instytucja informuje o swojej decyzji instytucję miejsca zamieszkania.

W przypadku braku odpowiedzi w terminie określonym w ustawodawstwie krajowym uznaje się, że właściwa instytucja udzieliła zezwolenia.

3. Jeżeli ubezpieczony, który nie zamieszkuje we właściwym Państwie, wymaga pilnego leczenia ratującego życie, i nie można odmówić wydania zezwolenia zgodnie z art. SSC.18 ust. 2 zdanie drugie niniejszego Protokołu, zezwolenie wydaje instytucja miejsca zamieszkania w imieniu właściwej instytucji, która natychmiast zostaje o tym poinformowana przez instytucję miejsca zamieszkania.

Właściwa instytucja uznaje ustalenia i metody leczenia lekarzy zatwierdzone przez instytucję miejsca zamieszkania wydającą zezwolenie, dotyczące potrzeby pilnego leczenia ratującego życie.

4. Na każdym etapie procedury wydawania zezwolenia właściwa instytucja zachowuje prawo do zlecenia zbadania ubezpieczonego przez wybranego przez siebie lekarza w Państwie pobytu lub zamieszkania.
5. Bez uszczerbku dla jakiegokolwiek decyzji dotyczącej zezwolenia, instytucja miejsca pobytu informuje właściwą instytucję, jeśli ze wskazań medycznych odpowiednie wydaje się uzupełnienie leczenia objętego aktualnym zezwoleniem.

Pokrywanie kosztów świadczeń rzeczowych poniesionych przez ubezpieczonego

6. Bez uszczerbku dla ust. 7 stosuje się odpowiednio art. SSCI.22 ust. 4 i 5.
7. Jeżeli ubezpieczony rzeczywiście w całości lub w części sam poniósł koszty leczenia objętego zezwoleniem, a kwota kosztów, które właściwa instytucja zobowiązana jest zwrócić instytucji miejsca pobytu lub ubezpieczonemu zgodnie z ust. 6 (koszt rzeczywisty), jest niższa od kosztów, jakie musiałaby ona uiścić za to samo leczenie we właściwym Państwie (koszt hipotetyczny), właściwa instytucja zwraca, na wniosek, koszty leczenia poniesione przez ubezpieczonego do wysokości różnicy kosztów hipotetycznych i kosztów rzeczywistych. Zwracana kwota nie może jednak przewyższać kwoty kosztów rzeczywiście poniesionych przez ubezpieczonego i może uwzględniać kwotę, którą ubezpieczony musiałby uiścić, gdyby leczenie miało miejsce we właściwym Państwie.

Pokrywanie kosztów podróży i pobytu w ramach leczenia planowanego

8. W przypadku gdy w ustawodawstwie krajowym obowiązującym właściwą instytucję przewidziano zwrot kosztów podróży i pobytu, które są nierozdzielnie związane z leczeniem ubezpieczonego, oraz gdy wydano zezwolenie na leczenie w innym Państwie, instytucja ta pokrywa takie koszty w przypadku zainteresowanej osoby oraz, w razie konieczności, koszty w przypadku osoby, która musi towarzyszyć ubezpieczonemu.

Członkowie rodziny

9. Ust. 1–8 stosuje się odpowiednio do członków rodziny ubezpieczonego.

ARTYKUŁ SSC1.24

Świadczenia pieniężne z tytułu niezdolności do pracy
w przypadku pobytu lub zamieszkania w Państwie innym niż właściwe Państwo

Procedura obowiązująca ubezpieczonego

1. Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa ubezpieczony musi przedstawić zaświadczenie, aby mieć prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu niezdolności do pracy zgodnie z art. SSC.19 ust. 1 niniejszego Protokołu, zwraca się on do lekarza w Państwie zamieszkania, który dokonał ustaleń dotyczących stanu jego zdrowia, aby poświadczył jego niezdolność do pracy oraz prawdopodobny okres trwania tej niezdolności.

2. Ubezpieczony przesyła to zaświadczenie właściwej instytucji w terminie określonym w ustawodawstwie właściwego Państwa.
3. W przypadku gdy lekarze prowadzący leczenie w Państwie zamieszkania nie wydają zaświadczeń o niezdolności do pracy i gdy zaświadczenia takie są wymagane zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa, zainteresowana osoba składa wniosek bezpośrednio do instytucji miejsca zamieszkania. Instytucja ta natychmiast zapewnia przeprowadzenie lekarskiej oceny niezdolności tej osoby do pracy i sporządzenie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1. Zaświadczenie to jest niezwłocznie przekazywane właściwej instytucji.
4. Przekazanie dokumentu, o którym mowa w ust. 1, 2 i 3, nie zwalnia ubezpieczonego z obowiązków wynikających z mającego zastosowanie ustawodawstwa, w szczególności obowiązków wobec jego pracodawcy. W stosownych przypadkach, pracodawca lub właściwa instytucja mogą wezwać pracownika do wzięcia udziału w działaniach, których celem jest wspieranie jego powrotu do pracy i pomoc w tym zakresie.

Procedura obowiązująca Państwo zamieszkania

5. Na wniosek właściwej instytucji, instytucja miejsca zamieszkania poddaje zainteresowaną osobę wszelkim niezbędnym kontrolom administracyjnym lub badaniom lekarskim zgodnie z ustawodawstwem, które ta druga instytucja stosuje. Orzeczenie lekarza przeprowadzającego badanie dotyczące w szczególności prawdopodobnego okresu trwania niezdolności do pracy zostaje bezzwłocznie przekazane przez instytucję miejsca zamieszkania do właściwej instytucji.

Procedura obowiązująca właściwą instytucję

6. Właściwa instytucja zastrzega sobie prawo do zlecenia zbadania ubezpieczonego wybranemu przez siebie lekarzowi.
7. Bez uszczerbku dla art. SSC.19 ust. 1 zdanie drugie niniejszego Protokołu, właściwa instytucja wypłaca świadczenia pieniężne bezpośrednio zainteresowanej osobie oraz, w razie konieczności, informuje o tym instytucję jego miejsca zamieszkania.
8. Do celów stosowania art. SSC.19 ust. 1 niniejszego Protokołu informacje zawarte w zaświadczeniu o niezdolności ubezpieczonego do pracy, które zostało sporządzone w innym Państwie na podstawie diagnozy medycznej lekarza lub instytucji przeprowadzających badanie, mają taką samą wartość prawną jak zaświadczenie sporządzone we właściwym Państwie.
9. Jeżeli właściwa instytucja odmawia wypłacenia świadczeń pieniężnych, powiadamia ona o swojej decyzji jednocześnie ubezpieczonego oraz instytucję miejsca zamieszkania.

Procedura obowiązująca w przypadku pobytu w Państwie innym niż właściwe Państwo

10. Ust. 1–9 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy ubezpieczony przebywa w Państwie innym niż właściwe Państwo.

ARTYKUŁ SSCI.25

Składki emerytów lub rencistów

Jeżeli dana osoba otrzymuje emeryturę lub rentę z więcej niż jednego Państwa, kwota składek potrąconych od wszystkich wypłacanych emerytur lub rent w żadnym przypadku nie może przewyższać kwoty, którą potrąca się od osoby otrzymującej emeryturę lub rentę w takiej samej wysokości z właściwego Państwa.

ARTYKUŁ SSCI.26

Szczególne środki wykonawcze

1. W przypadku gdy osoba lub grupa osób jest zwolniona na swój wniosek z obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek choroby, w związku z czym osoby te nie są objęte systemem ubezpieczenia na wypadek choroby, do którego zastosowanie ma niniejszy Protokół, instytucja Państwa nie staje się, wyłącznie z powodu tego zwolnienia, odpowiedzialna za ponoszenie kosztów świadczeń rzeczowych lub pieniężnych udzielonych tym osobom lub członkom ich rodzin na podstawie art. SSC 15–art. SSC.30 niniejszego Protokołu.
2. W przypadku gdy osoby, o których mowa w ust. 1, oraz członkowie ich rodzin zamieszkują w Państwie, w którym prawo do otrzymywania świadczeń rzeczowych nie jest uzależnione od warunków ubezpieczenia ani wykonywania pracy najmniej lub pracy na własny rachunek, są one zobowiązane do zapłaty całkowitych kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych w Państwie ich zamieszkania.

ROZDZIAŁ 2

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY
I CHORÓB ZAWODOWYCH

ARTYKUŁ SSCI.27

Prawo do świadczeń rzeczowych i pieniężnych
w przypadku zamieszkania lub pobytu w Państwie innym niż właściwe Państwo

1. Do celów stosowania art. SSC.31 niniejszego Protokołu stosuje się odpowiednio procedury określone w art. SSCI.21–art. SSCI.24 niniejszego załącznika.
2. W przypadku udzielania specjalnych świadczeń rzeczowych związanych z wypadkami przy pracy oraz chorobami zawodowymi zgodnie z ustawodawstwem krajowym Państwa pobytu lub zamieszkania instytucja tego Państwa bezzwłocznie informuje o tym właściwą instytucję.

ARTYKUŁ SSCI.28

Procedura obowiązująca w przypadku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej mających miejsce w Państwie innym niż właściwe Państwo

1. Jeżeli wypadek przy pracy wystąpił lub jeżeli chorobę zawodową stwierdzono po raz pierwszy w Państwie innym niż właściwe Państwo, zgłoszenie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej lub powiadomienie o nich – w przypadku gdy ustawodawstwo krajowe przewidują zgłoszenie lub powiadomienie – następuje zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa, bez uszczerbku, w stosownych przypadkach, dla wszelkich innych przepisów obowiązujących w Państwie, w którym wystąpił wypadek przy pracy lub w którym po raz pierwszy stwierdzono chorobę zawodową, które to przepisy nadal mają zastosowanie w takich przypadkach. Zgłoszenie lub powiadomienie kieruje się do właściwej instytucji.
2. Instytucja Państwa, na którego terytorium wystąpił wypadek przy pracy lub na którego terytorium po raz pierwszy stwierdzono chorobę zawodową, przekazuje właściwej instytucji zaświadczenia lekarskie sporządzone na terytorium tego Państwa.
3. W przypadku gdy w następstwie wypadku w drodze do lub z pracy, który wystąpił na terytorium Państwa innego niż właściwe Państwo, niezbędne jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego na terytorium tego pierwszego Państwa w celu określenia wszelkich uprawnień do odpowiednich świadczeń, właściwa instytucja może wyznaczyć w tym celu odpowiednią osobę oraz informuje o tym władze tego Państwa. Instytucje współpracują ze sobą, aby ocenić wszystkie istotne informacje oraz zapoznać się ze sprawozdaniami i wszelkimi innymi dokumentami dotyczącymi wypadku.

4. Po przeprowadzeniu leczenia, na wniosek właściwej instytucji, przesyłane jest szczegółowe sprawozdanie wraz z zaświadczeniami lekarskimi dotyczącymi trwałych skutków wypadku lub choroby, w szczególności obecnego stanu osoby, która uległa wypadkowi, oraz powrotu do zdrowia lub stabilizacji stanu zdrowia. Odpowiednie opłaty uiszczane są w stosownych przypadkach przez instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu według stosowanych przez nią stawek na koszt właściwej instytucji.
5. Na wniosek instytucji miejsca zamieszkania lub pobytu, w stosownych przypadkach, właściwa instytucja powiadamia ją o decyzji, w której określono datę powrotu do zdrowia lub stabilizacji stanu zdrowia, oraz, w stosownych przypadkach, o decyzji o przyznaniu renty.

ARTYKUŁ SSC1.29

Spory dotyczące związku wypadku lub choroby z pracą

1. W przypadku gdy właściwa instytucja kwestionuje zastosowanie ustawodawstwa dotyczącego wypadków przy pracy lub chorób zawodowych na podstawie art. SSC.31 ust. 2 niniejszego Protokołu, bezzwłocznie informuje ona instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu, która udzieliła świadczeń rzeczowych; świadczenia te będą w związku z tym uznawane za świadczenia z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby.
2. W przypadku gdy w sprawie tej podjęta została ostateczna decyzja, właściwa instytucja bezzwłocznie informuje o tym instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu, która udzieliła świadczeń rzeczowych.

W przypadku gdy nie stwierdzono wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, świadczenia rzeczowe są nadal udzielane jako świadczenia z tytułu choroby, jeżeli zainteresowana osoba jest do nich uprawniona.

W przypadku gdy stwierdzono wypadek przy pracy lub chorobę zawodową, świadczenia rzeczowe z tytułu choroby udzielane zainteresowanej osobie uznawane są za świadczenia z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej od dnia, w którym wystąpił wypadek przy pracy lub w którym lekarz po raz pierwszy stwierdził chorobę zawodową.

3. Art. SSCI.6 ust. 5 akapit drugi stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ SSCI.30

Procedura w przypadku narażenia na ryzyko choroby zawodowej w dwóch lub większej liczbie Państw

1. W przypadku, o którym mowa w art. SSC.33 niniejszego Protokołu, zgłoszenie choroby zawodowej lub powiadomienie o niej przesyłane jest właściwej instytucji w zakresie chorób zawodowych w ostatnim Państwie, którego ustawodawstwu zainteresowana osoba podlegała, gdy wykonywała pracę, która mogła spowodować tę chorobę.

W przypadku gdy instytucja, której przesłano to zgłoszenie lub powiadomienie, stwierdzi, że praca, która mogła spowodować daną chorobę zawodową była ostatnio wykonywana w ramach ustawodawstwa innego Państwa, przesyła ona zgłoszenie lub powiadomienie wraz ze wszystkimi towarzyszącymi mu zaświadczeniami równoważnej instytucji tego Państwa.

2. W przypadku gdy instytucja w ostatnim Państwie, którego ustawodawstwu zainteresowana osoba podlegała, gdy wykonywała pracę, która mogła spowodować daną chorobę zawodową, stwierdzi, że zainteresowana osoba lub osoby pozostałe przy życiu po jej śmierci nie spełniają wymogów przewidzianych w tym ustawodawstwie, między innymi dlatego, że zainteresowana osoba nigdy nie wykonywała w tym Państwie pracy, która spowodowała tę chorobę zawodową, lub ponieważ to Państwo nie uznaje, że choroba ma charakter zawodowy, instytucja ta przekazuje bezzwłocznie instytucji poprzedniego Państwa, którego ustawodawstwu podlegała zainteresowana osoba, gdy wykonywała pracę, która mogła spowodować daną chorobę zawodową, zgłoszenie lub powiadomienie wraz ze wszystkimi towarzyszącymi mu zaświadczeniami, w tym wyniki i protokoły badań lekarskich, jakie wykonała pierwsza instytucja.
3. W stosownych przypadkach, instytucje powtarzają procedurę określoną w ust. 2, cofając się aż do równoważnej instytucji Państwa, którego ustawodawstwu podlegała zainteresowana osoba, gdy po raz pierwszy wykonywała pracę, która mogła spowodować daną chorobę zawodową.

ARTYKUŁ SSCI.31

Wymiana informacji między instytucjami oraz wypłata zaliczek w przypadku odwołania od decyzji odmownej

1. W przypadku odwołania od decyzji o odmowie udzielenia świadczeń wydanej przez instytucję Państwa, którego ustawodawstwu zainteresowana osoba podlegała, gdy wykonywała pracę, która mogła spowodować daną chorobę zawodową, instytucja ta informuje o tym instytucję, do której przesłano zgłoszenie choroby zawodowej lub powiadomienie o niej, zgodnie z procedurą przewidzianą w art. SSCI.30 ust. 2, a następnie informuje ją o podjęciu ostatecznej decyzji.

2. W przypadku gdy dana osoba uprawniona jest do świadczeń na podstawie ustawodawstwa stosowanego przez instytucję, której zostało przesłane zgłoszenie lub powiadomienie, instytucja ta wypłaca zaliczki w kwocie ustalonej, w stosownych przypadkach, po konsultacji z instytucją, której decyzja jest przedmiotem odwołania, i w taki sposób, aby uniknąć nadpłacania kwot. Ta ostatnia instytucja zwraca wypłacone zaliczki, jeżeli w wyniku odwołania zostaje ona zobowiązana do udzielenia tych świadczeń. Kwota ta zostanie następnie odliczona od kwoty świadczeń przysługujących zainteresowanej osobie zgodnie z procedurą przewidzianą w art. SSCI.56 i art. SSCI.57.
3. Art. SSCI.6 ust. 5 akapit drugi stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ SSCI.32

Pogłębienie się choroby zawodowej

W przypadkach objętych art. SSC.34 niniejszego Protokołu wnioskodawca musi dostarczyć instytucji Państwa, w której ubiega się o przyznanie prawa do świadczeń, szczegółowych informacji dotyczących świadczeń przyznanych uprzednio z tytułu danej choroby zawodowej. Instytucja ta może zwrócić się do każdej poprzedniej właściwej instytucji w celu uzyskania informacji, które uważa za niezbędne.

ARTYKUŁ SSCI.33

Ocena stopnia niezdolności w razie wypadków przy pracy lub chorób zawodowych,
które zaistniały w okresie poprzedzającym lub późniejszym

W przypadku gdy wcześniejsza lub późniejsza niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem, który wystąpił w czasie, gdy zainteresowana osoba podlegała ustawodawstwu Państwa, które nie różnicuje przyczyn niezdolności do pracy, właściwa instytucja lub organ wyznaczony przez właściwą władzę danego Państwa:

- a) przekazuje, na wniosek właściwej instytucji innego Państwa, informacje dotyczące stopnia wcześniejszej lub późniejszej niezdolności do pracy oraz, w przypadku gdy jest to możliwe, informacje pozwalające na stwierdzenie, czy niezdolność ta jest wynikiem wypadku przy pracy w rozumieniu ustawodawstwa stosowanego przez instytucję tego innego Państwa;
- b) określając prawo do świadczeń oraz ich kwotę uwzględnia stopień niezdolności do pracy spowodowany przez wcześniejsze lub późniejsze zdarzenia, zgodnie z mającym zastosowanie ustawodawstwem.

ARTYKUŁ SSCI.34

Składanie i rozpatrywanie wniosków o emeryturę lub rentę lub zasiłki uzupełniające

Aby otrzymywać emeryturę lub rentę lub zasiłek uzupełniający na podstawie ustawodawstwa danego Państwa, zainteresowana osoba lub osoby pozostałe przy życiu po jej śmierci, którzy zamieszkują w innym Państwie, składają, w stosownych przypadkach, wniosek do właściwej instytucji lub do instytucji miejsca zamieszkania, która przesyła wniosek właściwej instytucji.

Wniosek zawiera informacje wymagane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez właściwą instytucję.

ROZDZIAŁ 3

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU ŚMIERCI

ARTYKUŁ SSCI.35

Wniosek o przyznanie świadczeń z tytułu śmierci

Do celów art. SSC.37 i art. SSC.38 niniejszego Protokołu wniosek o przyznanie świadczeń z tytułu śmierci przesyła się do właściwej instytucji lub instytucji miejsca zamieszkania wnioskodawcy, która przesyła go właściwej instytucji.

Wniosek zawiera informacje wymagane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez właściwą instytucję.

ROZDZIAŁ 4

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU INWALIDZTWA, ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU STAROŚCI I RENTY RODZINNE

ARTYKUŁ SSCI.36

Postanowienia dodatkowe dotyczące wyliczania świadczenia

1. Do celów wyliczania teoretycznej oraz rzeczywistej kwoty świadczenia zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu stosuje się zasady przewidziane w art. SSCI.11 ust. 3, 4, 5 i 6 niniejszego załącznika.
2. W przypadku gdy okresy ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego nie zostały uwzględnione na podstawie art. SSCI.11 ust. 3 niniejszego załącznika, instytucja Państwa, na podstawie którego ustawodawstwa zostały ukończone te okresy, wylicza kwotę przypadającą za te okresy zgodnie ze stosowanym przez siebie ustawodawstwem. Rzeczywistą kwotę świadczenia, wyliczona zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu, podwyższa się o kwotę przypadającą za okresy ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego.

3. Instytucje każdego Państwa wyliczają według stosowanego przez siebie ustawodawstwa należną kwotę przypadającą za okresy ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego, która na podstawie art. SSC.48 ust. 3 lit. c) niniejszego Protokołu nie podlega przepisom innego Państwa dotyczącym wstrzymania, obniżki ani zawieszenia.

W przypadku gdy właściwa instytucja nie może na podstawie stosowanego przez siebie ustawodawstwa określić tej kwoty bezpośrednio, gdyż zgodnie z tym ustawodawstwem każdemu okresowi ubezpieczenia przyporządkowana jest inna wartość, można ustalić kwotę hipotetyczną. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego określa szczegółowy sposób ustalania tej kwoty hipotetycznej.

ARTYKUŁ SSC1.37

Wnioski o przyznanie świadczeń

Składanie wniosków o świadczenia z tytułu starości i renty rodzinne

1. Wnioskodawca składa wniosek do instytucji jego miejsca zamieszkania lub instytucji ostatniego Państwa, którego ustawodawstwo miało zastosowanie. Jeżeli zainteresowana osoba nigdy nie podlegała ustawodawstwu stosowanemu przez instytucję miejsca zamieszkania, instytucja ta przekazuje wniosek instytucji ostatniego Państwa, którego ustawodawstwo miało zastosowanie.
2. Data złożenia wniosku jest wiążąca dla wszystkich zainteresowanych instytucji.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, jeżeli wnioskodawca nie powiadomił o tym, że był zatrudniony lub zamieszkiwał w innych Państwach, mimo że został o taką informację poproszony, dzień, w którym wnioskodawca uzupełni wniosek pierwotny lub złoży nowy wniosek obejmujący brakujące okresy zatrudnienia lub zamieszkania w danym Państwie, uznaje się za dzień złożenia wniosku do instytucji stosującej dane ustawodawstwo, z zastrzeżeniem korzystniejszych przepisów tego ustawodawstwa.

ARTYKUŁ SSCI.38

Zaświadczenia i informacje, które wnioskodawca ma złożyć wraz z wnioskiem

1. Wnioskodawca składa wniosek zgodnie z przepisami ustawodawstwa stosowanego przez instytucję, o której mowa w art. SSCI.37 ust. 1, i dołącza do niego dokumenty potwierdzające wymagane przez to ustawodawstwo. Wnioskodawca dostarcza w szczególności wszystkie dostępne odpowiednie informacje i dokumenty potwierdzające odnoszące się do okresów ubezpieczenia (instytucje, numery identyfikacyjne), pracy najemnej (pracodawcy) lub pracy na własny rachunek (charakter pracy i miejsce jej wykonywania) oraz zamieszkania (adresy), które mogły zostać ukończone zgodnie z innym ustawodawstwem, a także do długości tych okresów.
2. W przypadku gdy zgodnie z art. SSC.45 ust. 1 niniejszego Protokołu wnioskodawca występuje o odroczenie przyznania świadczeń z tytułu starości na podstawie ustawodawstwa jednego lub większej liczby Państw, wnioskodawca podaje to w swoim wniosku i określa, na podstawie którego ustawodawstwa ubiega się o takie odroczenie. Aby wnioskodawca mógł skorzystać z tego prawa, zainteresowane instytucje przekazują mu na jego wniosek wszystkie dostępne im informacje, tak aby sam mógł ocenić skutki równoczesnego lub następczego przyznania świadczeń, o które mógłby się ubiegać.

3. Jeżeli wnioskodawca wycofa wniosek o przyznanie świadczeń przewidzianych na podstawie ustawodawstwa danego Państwa, wycofania tego nie uznaje się za równoczesne wycofanie wniosków o przyznanie świadczeń na podstawie ustawodawstwa innego Państwa.

ARTYKUŁ SSCI.39

Rozpatrywanie wniosków przez zainteresowane instytucje

Instytucja kontaktowa

1. Instytucja, do której składany lub przekazywany jest wniosek o przyznanie świadczeń zgodnie z art. SSCI.37 ust. 1, zwana jest dalej „instytucją kontaktową”. Jeżeli zainteresowana osoba nigdy nie podlegała ustawodawstwu stosowanemu przez instytucję miejsca zamieszkania, pojęcie instytucji kontaktowej nie odnosi się do tej instytucji.

Oprócz rozpatrywania wniosku o przyznanie świadczeń na podstawie stosowanego przez siebie ustawodawstwa, instytucja ta, jako instytucja kontaktowa, wspiera wymianę danych, informowanie o decyzjach i działania niezbędne do rozpatrzenia wniosku przez zainteresowane instytucje, oraz dostarcza wnioskodawcy na jego wniosek wszelkich odpowiednich informacji o aspektach postępowania wyjaśniającego, które pojawiają się w kontekście niniejszego Protokołu, oraz informuje wnioskodawcę o jego postępach.

Rozpatrywanie wniosków o świadczenia z tytułu starości i renty rodzinne

2. Instytucja kontaktowa bezzwłocznie przesyła wszystkim zainteresowanym instytucjom wnioski o przyznanie świadczeń wraz ze wszystkimi dokumentami, jakimi dysponuje, oraz, w stosownych przypadkach, wraz z odpowiednimi dokumentami dostarczonymi przez wnioskodawcę, tak aby wszystkie zainteresowane instytucje mogły jednocześnie rozpocząć rozpatrywanie wniosku. Instytucja kontaktowa powiadamia pozostałe instytucje o okresach ubezpieczenia lub zamieszkania podlegających obowiązującemu ją ustawodawstwu. Wskazuje także, które dokumenty będą dostarczone w terminie późniejszym, oraz uzupełnia wniosek najszybciej jak to możliwe.
3. Każda z zainteresowanych instytucji powiadamia instytucję kontaktową i pozostałe zainteresowane instytucje, najszybciej jak to możliwe, o okresach ubezpieczenia lub zamieszkania podlegających obowiązującemu je ustawodawstwu.
4. Każda z zainteresowanych instytucji wylicza kwotę świadczeń zgodnie z art. SSC.47 niniejszego Protokołu i powiadamia instytucję kontaktową oraz pozostałe zainteresowane instytucje o swojej decyzji, kwocie należnych świadczeń i wszelkich danych wymaganych do celów art. SSC.48–art. SSC.50 niniejszego Protokołu.
5. Jeżeli dana instytucja ustali na podstawie informacji, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, że zastosowanie ma art. SSC.52 ust. 2 lub 3 niniejszego Protokołu, informuje o tym instytucję kontaktową oraz pozostałe zainteresowane instytucje.

ARTYKUŁ SSCI.40

Powiadamianie wnioskodawcy o decyzjach

1. Każda z instytucji powiadamia wnioskodawcę o podjętej przez siebie decyzji zgodnie z mającym zastosowanie ustawodawstwem. W każdej decyzji wskazuje się środki zaskarżenia i terminy odwołania. Gdy tylko instytucja kontaktowa zostanie powiadomiona o wszystkich decyzjach podjętych przez każdą z instytucji, przesyła wnioskodawcy i pozostałym zainteresowanym instytucjom streszczenie tych decyzji. Wzór streszczenia sporządza Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego. Streszczenie przesyłane jest wnioskodawcy w języku instytucji lub, na wniosek wnioskodawcy, w jakimkolwiek języku wskazanym przez niego, w tym w języku angielskim, uznanym za jeden z języków urzędowych Unii.
2. W przypadku gdy po otrzymaniu streszczenia okaże się, że wzajemne oddziaływanie decyzji podjętych przez dwie lub większą liczbę instytucji może wpłynąć w sposób niekorzystny na prawa wnioskodawcy, wnioskodawca ma prawo do ponownego rozpatrzenia decyzji przez zainteresowane instytucje w terminie określonym w odpowiednim ustawodawstwie krajowym. Bieg terminów rozpoczyna się z dniem otrzymania streszczenia. O wynikach ponownego rozpatrzenia decyzji powiadamia się wnioskodawcę na piśmie.

ARTYKUŁ SSCI.41

Określanie stopnia inwalidztwa

Każda z instytucji, zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem, ma możliwość zlecenia zbadania wnioskodawcy przez wybranego przez siebie lekarza lub innego specjalistę w celu określenia stopnia inwalidztwa. Instytucja danego Państwa uwzględnia jednak dokumenty, orzeczenia lekarskie oraz informacje o charakterze administracyjnym zgromadzone przez instytucję jakiegokolwiek innego Państwa, tak jakby zostały one sporządzone na jej własnym terytorium.

ARTYKUŁ SSCI.42

Tymczasowe raty oraz zaliczki na poczet świadczenia

1. Niezależnie od art. SSCI.7 niniejszego załącznika instytucja, która w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie świadczeń ustali, że na podstawie mającego zastosowanie ustawodawstwa wnioskodawca jest uprawniony do niezależnego świadczenia zgodnie z art. SSC.47 ust. 1 lit. a) niniejszego Protokołu, bezzwłocznie dokonuje wypłaty tego świadczenia. Jeżeli jego kwota mogłaby ulec zmianie w wyniku rozpatrywania wniosku, płatność ta traktowana jest jako płatność tymczasowa.
2. W każdym przypadku gdy z dostępnych informacji jasno wynika, że wnioskodawca jest uprawniony do otrzymania płatności od danej instytucji na podstawie art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu, instytucja ta wypłaca mu zaliczkę w kwocie jak najbardziej odpowiadającej kwocie, która prawdopodobnie zostanie wypłacona na podstawie art. SSC.47 ust. 1 lit. b) niniejszego Protokołu.

3. Każda instytucja zobowiązana do wypłaty świadczeń tymczasowych lub zaliczki na podstawie ust. 1 lub 2 bezzwłocznie informuje o tym wnioskodawcę, zwracając jego uwagę w szczególności na tymczasowy charakter płatności oraz wszelkie prawa do odwołania się zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem.

ARTYKUŁ SSCI.43

Ponowne wyliczanie świadczeń

1. W przypadku gdy świadczenia są ponownie wyliczane zgodnie z art. SSC.45 ust. 4 i art. 54 ust. 1 niniejszego Protokołu, art. SSCI.42 niniejszego załącznika stosuje się odpowiednio.
2. W przypadku gdy świadczenia są ponownie wyliczane lub gdy świadczenie zostaje wstrzymane lub zawieszona, instytucja, która podjęła decyzję, bezzwłocznie informuje o tym zainteresowaną osobę oraz każdą z instytucji, od której zainteresowanej osobie należne jest świadczenie.

ARTYKUŁ SSCI.44

Środki mające na celu szybsze wyliczanie emerytur lub rent

1. Aby ułatwić i przyspieszyć rozpatrywanie wniosków oraz wypłacanie świadczeń, instytucje, których ustawodawstwu podlegała dana osoba:
 - a) wymieniają z instytucjami innych Państw lub udostępniają im dane pozwalające na identyfikację osób, które przechodzą z jednego mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego do innego, oraz wspólnie zapewniają, aby te dane identyfikacyjne zostały zachowane i zgadzały się, a w przeciwnym razie – umożliwiają tym osobom bezpośredni dostęp do danych je identyfikujących;
 - b) odpowiednio wcześniej przed osiągnięciem minimalnego wieku emerytalnego lub wieku, który ma być określony ustawodawstwem krajowym, wymieniają z zainteresowaną osobą i instytucjami innych Państw lub udostępniają tej osobie i tym instytucjom informacje (o ukończonych okresach ubezpieczenia lub inne ważne dane) dotyczące uprawnień do emerytury lub renty osób, które przeszły z jednego mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego do innego, a w przeciwnym razie – informują te osoby o sposobie zapoznania się z informacjami o ich przyszłych uprawnieniach do świadczeń lub umożliwiają im zapoznanie się z tymi informacjami.
2. Do celów ust. 1 Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego określa, jakie informacje podlegają wymianie lub udostępnianiu, oraz ustanawia odpowiednie procedury i mechanizmy, uwzględniając specyfikę oraz organizację administracyjną i techniczną krajowych systemów emerytalno-rentowych, a także środki technologiczne dostępne w ramach tych systemów. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego zapewnia wdrożenie tych systemów emerytalno-rentowych poprzez monitorowanie wprowadzonych środków i ich stosowania.

3. Do celów ust. 1 informacje, o których mowa w niniejszym artykule, należy przekazać instytucji w pierwszym Państwie, w którym dana osoba otrzymała na potrzeby administracji ds. zabezpieczenia społecznego osobisty numer identyfikacyjny (*Personal Identification Number* – PIN).

ARTYKUŁ SSCI.45

Środki koordynacyjne w Państwach

1. Bez uszczerbku dla art. SSC.46 niniejszego Protokołu, w przypadku gdy w ustawodawstwie krajowym istnieją przepisy dotyczące określania instytucji odpowiedzialnej lub systemu mającego zastosowanie, lub dotyczące przypisania okresów ubezpieczenia do określonego systemu, przepisy te stosuje się z uwzględnieniem jedynie tych okresów ubezpieczenia, które zostały ukończone zgodnie z ustawodawstwem danego Państwa.
2. W przypadku gdy w ustawodawstwie krajowym istnieją przepisy dotyczące koordynacji systemów specjalnych dla urzędników służby cywilnej z systemami ogólnymi dla osób, które wykonują pracę najemną, postanowienia niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika nie mają wpływu na te przepisy.

ROZDZIAŁ 5

ŚWIADCZENIA DLA BEZROBOTNYCH

ARTYKUŁ SSCI.46

Sumowanie okresów i wyliczanie świadczeń

1. Art. SSCI.11 ust. 1 niniejszego załącznika stosuje się odpowiednio do art. SSC.56 niniejszego Protokołu. Bez uszczerbku dla podstawowych obowiązków zainteresowanych instytucji, zainteresowana osoba może przedłożyć właściwej instytucji dokument wydany przez instytucję Państwa, którego ustawodawstwu podlegała ze względu na ostatnio wykonywaną pracę najemną lub pracę na własny rachunek, określając okresy ukończone zgodnie z tym ustawodawstwem.
2. Do celów stosowania art. SSC.57 niniejszego Protokołu właściwa instytucja Państwa, którego ustawodawstwo stanowi, że sposób wyliczania świadczeń zmienia się w zależności od liczby członków rodziny, uwzględnia także tych członków rodziny zainteresowanej osoby, którzy zamieszkują w innym Państwie, tak jakby zamieszkiwali we właściwym Państwie. Niniejsze postanowienie nie ma zastosowania w przypadku, gdy w Państwie zamieszkania członków rodziny, inna osoba jest uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych, wyliczonego na podstawie liczby członków rodziny.

TYTUŁ IV

POSTANOWIENIA FINANSOWE

ROZDZIAŁ 1

ZWROT KOSZTÓW ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE
ART. SSC.30 I ART. SSC.36 NINIEJSZEGO PROTOKOŁU

SEKCJA 1

ZWROT NA PODSTAWIE RZECZYWISTYCH WYDATKÓW

ARTYKUŁ SSCI.47

Zasady

1. Do celów stosowania art. SSC.30 i art. SSC.36 niniejszego Protokołu rzeczywista kwota wydatków na świadczenia rzeczowe wykazana w księgach rachunkowych instytucji, która udzieliła tych świadczeń, zostaje zwrócona tej instytucji przez właściwą instytucję, z wyjątkiem przypadków, w których zastosowanie ma art. SSCI.57 niniejszego załącznika.

2. Jeżeli jakkolwiek rzeczywista kwota wydatków na świadczenia, o której mowa w ust. 1, lub jej część, nie są wykazane w księgach rachunkowych instytucji, która udzieliła tych świadczeń, kwotę do zwrotu określa się na podstawie kwoty zryczałtowanej wyliczonej na podstawie wszystkich odpowiednich źródeł uzyskanych z dostępnych danych. Podstawy służące do ustalenia kwoty zryczałtowanej oraz jej wysokość ocenia Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego.
3. W kwocie do zwrotu nie uwzględnia się stawek wyższych niż stawki mające zastosowanie w przypadku świadczeń rzeczowych udzielanych ubezpieczonym, którzy podlegają ustawodawstwu stosowanemu przez instytucję udzielającą świadczeń, o których mowa w ust. 1.

SEKCJA 2

ZWROT NA PODSTAWIE KWOT ZRYCZAŁTOWANYCH

ARTYKUŁ SSCI.48

Określanie zainteresowanego Państwa lub zainteresowanych Państw

1. Państwa, o których mowa w art. SSC.30 ust. 2 niniejszego Protokołu, których struktura prawna lub administracyjna uniemożliwia zwrot na podstawie rzeczywistych wydatków, wymienione są w dodatku SSCI-3 do niniejszego załącznika.

2. W przypadku Państw wymienionych w dodatku SSCI-3 do niniejszego załącznika kwota świadczeń rzeczowych udzielanych:
- a) członkom rodziny, którzy nie zamieszkują w tym samym Państwie co ubezpieczony – zgodnie z art. SSC.15 niniejszego Protokołu; oraz
 - b) emerytom lub rencistom oraz członkom ich rodzin, zgodnie z art. SSC.22 ust. 1, art. SSC.23 i art. SSC.24 niniejszego Protokołu,

jest zwracana instytucjom, które udzieliły tych świadczeń, przez właściwe instytucje na podstawie zryczałtowanej kwoty ustalonej na każdy rok kalendarzowy. Ta kwota zryczałtowana musi możliwie ściśle odpowiadać kwocie rzeczywistych wydatków.

ARTYKUŁ SSCI.49

Metoda obliczania zryczałtowanych kwot miesięcznych i całkowitej kwoty zryczałtowanej

1. Dla każdego z Państw będących wierzycielami zryczałtowaną miesięczną kwotą na osobę (F_i) w roku kalendarzowym ustala się, dzieląc średni koszt roczny na osobę (Y_i), w podziale na grupy wiekowe (i), przez 12, a następnie stosuje się do uzyskanego wyniku wartość redukcji (X) zgodnie z następującym wzorem:

$$F_i = Y_i * 1/12 * (1 - X)$$

Gdzie:

- wskaźnik ($i = 1, 2$ i 3) oznacza trzy grupy wiekowe użyte do obliczenia kwot zryczałtowanych:
 - $i = 1$: osoby w wieku poniżej 20 lat,
 - $i = 2$: osoby w wieku 20–64 lata,
 - $i = 3$: osoby w wieku 65 lat i starsze,
 - Y_i oznacza średni koszt roczny na osobę z grupy wiekowej „ i ”, określony w ust. 2,
 - współczynnik X (0,20 lub 0,15) oznacza wartość redukcji określoną w ust. 3.
2. Średni koszt roczny na osobę (Y_i) w grupie wiekowej „ i ” oblicza się, dzieląc roczne wydatki na wszystkie świadczenia rzeczowe, których instytucje Państwa będącego wierzycielem udzieliły wszystkim osobom z danej grupy wiekowej podlegającym ustawodawstwu tego Państwa i zamieszkującym na jego terytorium, przez średnią liczbę zainteresowanych osób w tej grupie wiekowej w danym roku kalendarzowym. Obliczenie to opiera się na wydatkach w ramach systemów, o których mowa w art. SSCI.20.
3. Wartość redukcji, jaką należy zastosować do zryczałtowanej kwoty miesięcznej, wynosi, co do zasady, 20 % ($X = 0,20$). W odniesieniu do emerytów lub rencistów oraz członków ich rodzin, w przypadku gdy właściwe Państwo nie jest wymienione w załączniku SSC-3 do niniejszego Protokołu, wartość ta wynosi 15 % ($X = 0,15$).

4. Dla każdego Państwa będącego dłużnikiem całkowita zryczałtowana kwota na dany rok kalendarzowy odpowiada sumie iloczynów uzyskanych przez pomnożenie, w każdej grupie wiekowej „i”, ustalonych zryczałtowanych kwot miesięcznych na osobę przez liczbę miesięcy ukończonych przez zainteresowane osoby w Państwie będącym wierzycielem, w tej grupie wiekowej.

Liczba miesięcy ukończonych przez zainteresowane osoby w Państwie będącym wierzycielem odpowiada sumie miesięcy kalendarzowych w roku kalendarzowym, w którym zainteresowane osoby były, z uwagi na ich miejsce zamieszkania na terytorium Państwa będącego wierzycielem, uprawnieni do świadczeń rzeczowych na tym terytorium na koszt Państwa będącego dłużnikiem. Miesiące te ustala się w oparciu o rejestr, który instytucja miejsca zamieszkania prowadzi w tym celu na podstawie dokumentów potwierdzających uprawnienia beneficjentów dostarczonych przez właściwą instytucję.

5. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego może przedstawić wniosek zawierający wszelkie zmiany, jakie mogą okazać się niezbędne w celu zapewnienia, aby obliczenia kwot zryczałtowanych były jak najbardziej zbliżone do poniesionych rzeczywistych wydatków i aby redukcje, o których mowa w ust. 3, nie powodowały w Państwach płatności niebilansowanych lub płatności podwójnych.
6. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego ustala metody określania elementów służących do obliczania kwot zryczałtowanych, o których mowa w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ SSCI.50

Powiadamianie o średnich kosztach rocznych

Informację o średnim koszcie rocznym na osobę w każdej grupie wiekowej w danym roku przekazuje się Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego najpóźniej do końca drugiego roku następującego po danym roku. Jeżeli powiadomienie to nie zostało dokonane w tym terminie, przyjmuje się średni koszt roczny na osobę, jaki Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego ostatnio ustalił dla roku poprzedniego.

SEKCJA 3

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

ARTYKUŁ SSCI.51

Procedura zwrotu między instytucjami

1. Zwrotów między Państwami dokonuje się jak najszybciej. Każda zainteresowana instytucja zobowiązana jest do zwrotu przed upływem terminów określonych w niniejszej sekcji, najwcześniej jak to możliwe. Spór dotyczący jednej należności nie może opóźniać zwrotu innej lub innych należności.

2. Zwroty między instytucjami państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa, przewidziane w art. SSC.30 i art. SSC.36 niniejszego Protokołu, odbywają się za pośrednictwem instytucji łącznikowej. Zwrotami dokonywanymi zgodnie z art. SSC.30 i art. SSC.36 niniejszego Protokołu mogą zajmować się odrębne instytucje łącznikowe.

ARTYKUŁ SSCI.52

Terminy zgłaszania i rozliczania należności

1. Należności oparte na rzeczywistych wydatkach zgłasza się instytucji łącznikowej Państwa będącego dłużnikiem w terminie dwunastu miesięcy od zakończenia półrocza kalendarzowego, w którym należności te zostały zaksięgowane w księgach rachunkowych instytucji będącej wierzycielem.
2. Należności za dany rok kalendarzowy oparte na kwotach zryczałtowanych zgłasza się instytucji łącznikowej Państwa będącego dłużnikiem w okresie dwunastu miesięcy następującym po miesiącu, w którym średnie koszty za dany rok zostały zatwierdzone przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego. Rejestry, o których mowa w art. SSCI.49 ust. 4, przedstawia się do końca roku następującego po roku odniesienia.
3. W przypadku, o którym mowa w art. SSCI.7 ust. 5 akapit drugi, bieg terminu określonego w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie rozpoczyna się, dopóki nie zostanie określona właściwa instytucja.
4. Należności zgłoszone po upływie terminów określonych w ust. 1 i 2 nie są rozpatrywane.

5. Należności wypłacane są instytucji łącznikowej Państwa będącego wierzycielem, o którym mowa w art. SSCI.51, przez instytucję będącą dłużnikiem w terminie 18 miesięcy od końca miesiąca, w którym zostały one zgłoszone instytucji łącznikowej Państwa będącego dłużnikiem. Nie ma to zastosowania do należności, które zostały w tym okresie odrzucone z istotnej przyczyny przez instytucję będącą dłużnikiem.
6. Wszelkie spory dotyczące należności rozstrzygane są najpóźniej w terminie 36 miesięcy następujących po miesiącu, w którym zgłoszono należność.
7. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego ułatwia dokonywanie ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych w przypadkach, gdy nie jest możliwe dojście do porozumienia w terminie określonym w ust. 6, a także – na uzasadniony wniosek jednej ze stron sporu – wydaje opinię w sprawie sporu w terminie sześciu miesięcy następujących po miesiącu, w którym dana sprawa została do niego skierowana.

ARTYKUŁ SSCI.53

Odsetki za zwłokę i wpłaty zaliczkowe

1. Począwszy od zakończenia osiemnastomiesięcznego okresu określonego w art. SSCI.52 ust. 5 instytucja będąca wierzycielem może naliczać odsetki od nieuregulowanych należności, o ile w ciągu sześciu miesięcy od końca miesiąca, w którym zgłoszono należność, instytucja będąca dłużnikiem nie wpłaciła zaliczki odpowiadającej przynajmniej 90 % całkowitej wartości należności zgłoszonej zgodnie z art. SSCI.52 ust. 1 lub 2. Od części należności nieobjętych wpłatą zaliczkową odsetki mogą być naliczane dopiero od końca 36-miesięcznego okresu określonego w art. SSCI.52 ust. 6.

2. Odsetki nalicza się na podstawie stopy referencyjnej stosowanej przez instytucję finansową wyznaczoną w tym celu przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego w jego głównych operacjach refinansowania. Zastosowanie ma stopa referencyjna obowiązująca w pierwszym dniu miesiąca, w którym należy dokonać płatności.
3. Żadna instytucja łącznikowa nie jest zobowiązana do przyjęcia wpłaty zaliczkowej przewidzianej w ust. 1. Jednakże jeśli instytucja łącznikowa odrzuci propozycję takiej płatności, instytucja będąca wierzycielem traci prawo do naliczania odsetek za zwłokę z tytułu danych należności innych niż określone w ust. 1 zdanie drugie.

ARTYKUŁ SSCI.54

Zestawienie rozliczeń rocznych

1. Rada Partnerstwa ustala stan należności za każdy rok kalendarzowy na podstawie sprawozdania Specjalnego Komitetu ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego. W tym celu instytucje łącznikowe powiadamiają Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego, w terminie i zgodnie z procedurami przez niego określonymi, o kwocie należności zgłoszonych, uregulowanych lub zakwestionowanych (strona wierzyciela) oraz o kwocie należności otrzymanych, uregulowanych lub zakwestionowanych (strona dłużnika).
2. Rada Partnerstwa może przeprowadzać wszelkie stosowne kontrole danych statystycznych i księgowych, na podstawie których sporządzono roczne zestawienie należności przewidziane w ust. 1, w szczególności w celu zapewnienia, aby dane te były zgodne z zasadami określonymi w niniejszym tytule.

ROZDZIAŁ 2

ODZYSKIWANIE NIENALEŻNIE WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ, ODZYSKIWANIE TYMCZASOWYCH PŁATNOŚCI I SKŁADEK, POTRĄCANIE ORAZ POMOC W ODZYSKIWANIU NALEŻNOŚCI

SEKCJA 1

ZASADY

ARTYKUŁ SSCI.55

Postanowienia wspólne

Do celów stosowania art. SSC.64 niniejszego Protokołu oraz w ramach, które zostały w nim określone, należności są w miarę możliwości odzyskiwane w drodze potrącenia między instytucjami zainteresowanych państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa albo wobec zainteresowanej osoby fizycznej lub prawnej zgodnie z art. SSCI.56–SSCI.58 niniejszego załącznika. Jeżeli odzyskanie całości lub części należności w ramach procedury potrącenia nie jest możliwe, pozostałość należnej kwoty odzyskiwana jest zgodnie z art. SSCI.59–SSCI.69 niniejszego załącznika.

SEKCJA 2

POTRĄCENIE

ARTYKUŁ SSCI.56

Nienależnie pobrane świadczenia

1. Jeżeli instytucja Państwa wypłaciła danej osobie nienależne świadczenia, instytucja ta może, na warunkach i w granicach przewidzianych w stosowanym przez nią ustawodawstwie, wystąpić do instytucji Państwa odpowiedzialnego za wypłatę świadczeń na rzecz zainteresowanej osoby o odliczenie nienależnej kwoty z kwot zaległych lub bieżących płatności należnych zainteresowanej osobie niezależnie od działu zabezpieczenia społecznego, w ramach którego świadczenie jest wypłacane. Instytucja tego ostatniego Państwa odlicza daną kwotę na warunkach i w granicach przewidzianych w stosowanym przez nią ustawodawstwie dla takiej procedury potrącenia, w taki sam sposób, jak w przypadku gdyby sama dokonała nadpłaty, oraz przekazuje odliczoną kwotę instytucji, która wypłaciła nienależne świadczenia.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 jeżeli w trakcie przyznawania lub dokonywania przeglądu świadczeń z tytułu inwalidztwa, świadczeń z tytułu starości i rent rodzinnych zgodnie z tytułem III rozdziały 3 i 4 niniejszego Protokołu instytucja Państwa wypłaciła danej osobie nienależną kwotę, instytucja ta może wystąpić do instytucji Państwa odpowiedzialnego za wypłatę danych świadczeń zainteresowanej osobie o odliczenie nadpłaty od zaległych kwot należnych zainteresowanej osobie. Po poinformowaniu przez tę ostatnią instytucję instytucji, która wypłaciła nienależną kwotę, o tych zaległych kwotach, instytucja, która wypłaciła nienależną kwotę, informuje ją w terminie dwóch miesięcy o wysokości nienależnej kwoty. Jeżeli instytucja, która jest zobowiązana do wypłaty zaległych kwot, otrzyma te informacje w terminie, przekazuje odliczoną kwotę instytucji, która wypłaciła nienależne kwoty. Po upływie terminu instytucja ta niezwłocznie wypłaca zaległe kwoty zainteresowanej osobie.
3. Jeżeli dana osoba korzystała z pomocy społecznej w jednym Państwie przez okres, w którym była uprawniona do świadczeń na podstawie ustawodawstwa innego Państwa, organ, który udzielił pomocy – jeżeli jest zgodnie z prawem uprawniony do zwrotu kosztów świadczeń należnych zainteresowanej osobie – zwraca się do instytucji każdego innego Państwa odpowiedzialnego za wypłacanie świadczeń zainteresowanej osobie z wnioskiem, aby kwotę wypłaconą z tytułu pomocy odliczyła z kwot wypłacanych przez to Państwo zainteresowanej osobie.

Niniejsze postanowienie stosuje się odpowiednio do każdego członka rodziny zainteresowanej osoby, który otrzymał pomoc na terytorium jednego Państwa przez okres, w którym ubezpieczony był uprawniony do świadczeń na podstawie ustawodawstwa innego Państwa w odniesieniu do tego członka rodziny.

Instytucja Państwa, która wypłaciła nienależną kwotę z tytułu pomocy, przesyła oświadczenie o należnej kwocie instytucji drugiego Państwa, która następnie odlicza tę kwotę na warunkach i w granicach przewidzianych w stosowanym przez nią ustawodawstwie dla takiej procedury potrącenia oraz bezzwłocznie przekazuje kwotę instytucji, która wypłaciła nienależną kwotę.

ARTYKUŁ SSCI.57

Tymczasowo wypłacane świadczenia pieniężne lub składki

1. Do celów stosowania art. SSCI.6, najpóźniej trzy miesiące po określeniu mającego zastosowanie ustawodawstwa lub instytucji odpowiedzialnej za wypłacanie świadczeń, instytucja, która tymczasowo wypłacała świadczenia pieniężne, sporządza zestawienie tymczasowo wypłaconych kwot i przesyła je instytucji uznanej za właściwą.

Instytucja uznana za właściwą w zakresie wypłacania świadczeń odlicza kwotę należną w związku z tymczasową płatnością z zaległych kwot z tytułu danych zaległych świadczeń należnych zainteresowanej osobie i bezzwłocznie przekazuje odliczoną kwotę instytucji, która wypłacała tymczasowo świadczenia pieniężne.

Jeżeli kwota tymczasowo wypłaconych świadczeń jest wyższa od kwot zaległych lub brak jest kwot zaległych, instytucja uznana za właściwą odlicza tę kwotę z bieżących płatności na warunkach i w granicach przewidzianych dla takiej procedury potrącenia w stosowanym przez nią ustawodawstwie oraz bezzwłocznie przekazuje odliczoną kwotę instytucji, która wypłacała tymczasowo świadczenia pieniężne.

2. Instytucja, która tymczasowo otrzymywała składki od osoby prawnej lub fizycznej, nie zwraca danych kwot osobom, które je zapłaciły, dopóki nie otrzyma od instytucji uznanej za właściwą potwierdzenia w odniesieniu do kwot jej należnych na podstawie art. SSCI.6 ust. 4.

Na wniosek instytucji uznanej za właściwą, złożony najpóźniej w terminie trzech miesięcy po określeniu mającego zastosowanie ustawodawstwa, instytucja, która tymczasowo otrzymywała składki, przekazuje je instytucji uznanej za właściwą w odniesieniu do tego samego okresu w celu uregulowania sytuacji w zakresie składek należnych jej od danej osoby prawnej lub fizycznej. Przekazane składki uznaje się z mocą wsteczną za wpłacone na rzecz instytucji uznanej za właściwą.

Jeżeli kwota tymczasowo opłaconych składek jest wyższa niż kwota należna instytucji uznanej za właściwą od osoby prawnej lub fizycznej, instytucja, która tymczasowo otrzymywała składki, zwraca nadpłaconą kwotę zainteresowanej osobie prawnej lub fizycznej.

ARTYKUŁ SSCI.58

Koszty związane z potrąceniem

Jeżeli należność odzyskana została w drodze procedury potrącenia, o której mowa w art. SSCI.56 i art. SSCI.57, nie są należne żadne koszty.

SEKCJA 3

ODZYSKIWANIE NALEŻNOŚCI

ARTYKUŁ SSCI.59

Definicje i postanowienia wspólne

1. Do celów niniejszej sekcji:
 - a) „należność” oznacza wszystkie należności z tytułu składek lub z tytułu nienależnie wypłaconych lub udzielonych świadczeń, w tym odsetki, grzywny, sankcje administracyjne oraz wszystkie inne opłaty i koszty związane z należnością zgodnie z ustawodawstwem Państwa występującego o zwrot należności;
 - b) „strona wnioskująca” oznacza, w odniesieniu do każdego z Państw, każdą instytucję, która występuje z wnioskiem o udzielenie informacji, powiadomienie lub odzyskanie należności zdefiniowanej powyżej;
 - c) „strona współpracująca” oznacza, w odniesieniu do każdego z Państw, każdą instytucję, do której można wystąpić z wnioskiem o udzielenie informacji, powiadomienie lub odzyskanie należności.
2. Wnioski i wszelka związana z nimi wymiana informacji między Państwami kierowane są na ogół za pośrednictwem wyznaczonych instytucji.

3. Praktyczne środki wykonawcze, w tym między innymi środki związane z art. SSCI.4 oraz z ustaleniem minimalnego progu kwot, które mogą być przedmiotem wniosku o odzyskanie należności, wprowadzane są przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego.

ARTYKUŁ SSCI.60

Wnioski o udzielenie informacji

1. Na wniosek strony wnioskującej strona współpracująca dostarcza wszelkie informacje, które mogą być użyteczne dla strony wnioskującej w ramach odzyskiwania jej należności.
2. W celu uzyskania takich informacji strona współpracująca korzysta z uprawnień przyznanych jej na podstawie przepisów ustawowych, wykonawczych lub praktyk administracyjnych mających zastosowanie do odzyskiwania podobnych należności powstałych w jej własnym Państwie. We wniosku o udzielenie informacji podaje się nazwę lub imię i nazwisko zainteresowanej osoby prawnej lub fizycznej, której dotyczą udzielane informacje, jej ostatni znany adres oraz wszelkie inne odpowiednie informacje pozwalające ją zidentyfikować, a także rodzaj i kwotę należności, która jest przedmiotem wniosku.
3. Strona współpracująca nie jest zobowiązana do dostarczenia informacji:
 - a) których nie byłaby w stanie uzyskać w celu odzyskania podobnych należności powstałych na jej własnym terytorium;
 - b) które ujawniałyby jakiegokolwiek tajemnice handlowe, przemysłowe lub zawodowe; lub

- c) których ujawnienie mogłoby prowadzić do zagrożenia bezpieczeństwa lub być sprzeczne z porządkiem publicznym Państwa.
4. Strona współpracująca informuje stronę wnioskującą o przyczynach udzielenia odmownej odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji.

ARTYKUŁ SSCI.61

Powiadamianie

1. Strona współpracująca – na wniosek strony wnioskującej oraz zgodnie z obowiązującymi na jej własnym terytorium przepisami w zakresie powiadamiania o podobnych instrumentach lub decyzjach – powiadamia adresata o wszystkich instrumentach i decyzjach, w tym o charakterze sądowym, które zostały wydane w Państwie strony wnioskującej i które odnoszą się do należności lub jej odzyskania.
2. We wniosku o powiadomienie podaje się nazwę lub imię i nazwisko, adres oraz wszelkie inne odpowiednie informacje pozwalające na zidentyfikowanie danego adresata, do których strona wnioskująca ma normalnie dostęp, charakter i przedmiot instrumentu lub decyzji mających być przedmiotem powiadomienia, a także – w razie konieczności – nazwę lub imię i nazwisko dłużnika, jego adres oraz wszelkie inne odpowiednie informacje pozwalające go zidentyfikować oraz należność, której dotyczy dany instrument lub decyzja, i wszelkie inne użyteczne informacje.
3. Strona współpracująca bezzwłocznie informuje stronę wnioskującą o działaniach podjętych w związku z jej wnioskiem o powiadomienie, w szczególności o dniu przekazania decyzji lub instrumentu adresatowi.

ARTYKUŁ SSCI.62

Wniosek o odzyskanie należności

1. Na wniosek strony wnioskującej strona współpracująca odzyskuje należności objęte tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję, wydanym przez stronę wnioskującą, w zakresie dozwolonym przepisami i praktykami administracyjnymi obowiązującymi w Państwie strony współpracującej oraz zgodnie z tymi przepisami i praktykami.
2. Strona wnioskująca może wystąpić z wnioskiem o odzyskanie należności jedynie wtedy, gdy:
 - a) dostarczy stronie współpracującej również urzędowy lub uwierzytelniony odpis tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję należności w Państwie strony wnioskującej, z wyjątkiem przypadków, w których stosuje się art. SSCI.64 ust. 3;
 - b) należność lub tytuł wykonawczy umożliwiający jej egzekucję nie są kwestionowane w jej własnym Państwie;
 - c) w swoim własnym Państwie zastosowała odpowiednie procedury odzyskiwania należności, jakimi dysponowała na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w ust. 1, a podjęte działania nie doprowadzą do całkowitej spłaty należności;
 - d) nie wygasł termin przedawnienia zgodnie z jej własnym ustawodawstwem.

3. Wniosek o odzyskanie należności zawiera:
- a) nazwę lub imię i nazwisko, adres oraz wszelkie inne odpowiednie informacje pozwalające zidentyfikować zainteresowaną osobę fizyczną lub prawną lub jakąkolwiek osobę trzecią będącą w posiadaniu jej aktywów;
 - b) nazwę, adres oraz wszelkie inne istotne informacje pozwalające zidentyfikować stronę wnioskującą;
 - c) odniesienie do tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję, wydanego w Państwie strony wnioskującej;
 - d) charakter i kwotę należności, w tym kwotę główną, odsetki, grzywny, sankcje administracyjne i wszystkie inne należne opłaty i koszty w walutach Państwa lub Państw strony wnioskującej i strony współpracującej;
 - e) termin, w którym strona wnioskująca lub strona współpracująca powiadomiły adresata o danym tytule wykonawczym;
 - f) datę rozpoczęcia i długość okresu, w którym możliwa jest egzekucja według przepisów obowiązujących w Państwie strony wnioskującej;
 - g) wszelkie inne odpowiednie informacje.

4. Wniosek o odzyskanie należności zawiera także oświadczenie strony wnioskującej, potwierdzające, że zostały spełnione warunki określone w ust. 2.
5. Strona wnioskująca przekazuje stronie współpracującej wszelkie odpowiednie informacje w sprawie, której dotyczy wniosek o odzyskanie należności, niezwłocznie po ich otrzymaniu.

ARTYKUŁ SSC1.63

Tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję należności

1. Zgodnie z art. SSC.64 ust. 2 niniejszego Protokołu tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję należności jest bezpośrednio uznawany i automatycznie traktowany jak tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję należności Państwa strony współpracującej.
2. Niezależnie od ust. 1, tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję należności może, w stosownych przypadkach oraz zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie strony współpracującej, zostać przyjęty jako tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję na terytorium tego Państwa, uznany za taki tytuł, uzupełniony lub zastąpiony takim tytułem.

W terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wniosku o odzyskanie należności Państwo lub Państwa podejmują starania w celu dopełnienia takiego przyjęcia, uznania, uzupełnienia lub zastąpienia, z wyjątkiem przypadków, gdy stosuje się akapit trzeci niniejszego ustępu. Państwa nie mogą odmówić podjęcia tych działań w przypadku, gdy tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję jest sporządzony prawidłowo. Strona współpracująca informuje stronę wnioskującą o przyczynach przekroczenia trzymiesięcznego terminu.

Jeżeli którekolwiek z tych działań spowoduje spór związany z należnością lub tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję, wydanym przez stronę wnioskującą, stosuje się art. SSCI.65.

ARTYKUŁ SSCI.64

Warunki i termin płatności

1. Należności odzyskiwane są w walucie Państwa strony współpracującej. Cała kwota należności, która zostanie odzyskana przez stronę współpracującą, zostaje przez nią przekazana stronie wnioskującej.
2. W przypadku gdy zezwalają na to przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne obowiązujące w Państwie strony współpracującej, strona ta może po zasięgnięciu opinii strony wnioskującej przyznać dłużnikowi odroczenie spłaty lub możliwość spłaty w ratach. Jakikolwiek odsetki naliczane przez stronę współpracującą w związku z takim odroczeniem spłaty również są przekazywane stronie wnioskującej.
3. Od dnia, w którym tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję należności został bezpośrednio uznany zgodnie z art. SSCI.63 ust. 1 lub przyjęty, uznany, uzupełniony lub zastąpiony zgodnie z art. SSCI.63 ust. 2, odsetki za zwłokę naliczane są zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi obowiązującymi w Państwie strony współpracującej i również są przekazywane stronie wnioskującej.

ARTYKUŁ SSCI.65

Kwestionowanie należności lub tytułu wykonawczego
umożliwiający jej egzekucję oraz kwestionowanie środków egzekucyjnych

1. Jeżeli w toku procedury odzyskiwania należności zainteresowana strona kwestionuje należność lub tytuł wykonawczy umożliwiający jej egzekucję, wydany w Państwie strony wnioskującej, wnosi ona skargę do odpowiednich władz Państwa strony wnioskującej, zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w tym Państwie. Strona wnioskująca bezzwłocznie powiadamia o wniesionej sprawie stronę współpracującą. Strona zainteresowana może również poinformować stronę współpracującą o wniesionej skardze.
2. Gdy tylko strona współpracująca otrzyma powiadomienie lub informację, o których mowa w ust. 1, od strony wnioskującej albo od strony zainteresowanej, zawiesza postępowanie egzekucyjne do momentu podjęcia decyzji przez odpowiednią władzę, o ile strona wnioskująca nie żąda inaczej, zgodnie z akapitem drugim niniejszego ustępu. Jeżeli strona współpracująca uzna to za niezbędne oraz bez uszczerbku dla art. SSCI.68, może ona zastosować środki zabezpieczające gwarantujące odzyskanie należności w zakresie, w jakim przepisy ustawowe lub wykonawcze obowiązujące w jej własnym Państwie pozwalają na takie postępowanie w przypadku podobnych należności.

Niezależnie od akapitu pierwszego, strona wnioskująca może zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i praktykami administracyjnymi obowiązującymi w jej własnym Państwie zwrócić się do strony współpracującej, aby odzyskała kwestionowaną należność w zakresie, w jakim pozwalają na to odpowiednie przepisy ustawowe i wykonawcze oraz praktyki administracyjne obowiązujące w Państwie strony współpracującej. Jeżeli spór zostaje następnie rozstrzygnięty na korzyść dłużnika, strona wnioskująca jest zobowiązana do zwrotu wszelkich odzyskanych kwot, wraz z należnym odszkodowaniem zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w Państwie strony współpracującej.

3. W przypadku gdy kwestionowane są środki egzekucyjne zastosowane w Państwie strony współpracującej, sprawa zostaje wniesiona do odpowiedniej władzy tego Państwa zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
4. W przypadku gdy odpowiednią władzą, do którego wniesiona została sprawa zgodnie z ust. 1, jest sąd powszechny lub sąd administracyjny, decyzja tego sądu, w zakresie, w jakim jest ona korzystna dla strony wnioskującej i umożliwia odzyskiwanie należności w Państwie strony wnioskującej, stanowi „tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję” w rozumieniu art. SSCI.62 i art. SSCI.63, a odzyskiwanie należności następuje dalej na podstawie tej decyzji.

ARTYKUŁ SSCI.66

Granice pomocy

1. Strona współpracująca nie jest zobowiązana do:
 - a) udzielenia pomocy przewidzianej w art. SSCI.62–art. SSCI.65, jeżeli odzyskanie należności spowodowałoby – z uwagi na sytuację dłużnika – poważne trudności gospodarcze lub społeczne w Państwie strony współpracującej, o ile przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w Państwie strony współpracującej dopuszczają takie działanie w odniesieniu do podobnych należności krajowych;

- b) udzielenia pomocy, o której mowa w art. SSCI.60–art. SSCI.65, jeżeli pierwotny wniosek na podstawie art. SSCI.60–SSCI.62 odnosi się do należności starszych niż pięć lat, licząc od momentu, w którym tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję został ustanowiony zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub praktykami administracyjnymi, które obowiązywały w Państwie strony wnioskującej w dniu złożenia wniosku. Jeżeli jednak dana należność lub tytuł wykonawczy są kwestionowane, za początek tego okresu uznaje się moment stwierdzenia przez Państwo strony wnioskującej, że należność lub tytuł egzekucyjny umożliwiający odzyskanie należności nie mogą być dłużej kwestionowane.
2. Strona współpracująca informuje stronę wnioskującą o przyczynach udzielenia odmownej odpowiedzi na wniosek o udzielenie pomocy.

ARTYKUŁ SSCI.67

Terminy przedawnienia

1. Kwestie dotyczące terminów przedawnienia uregulowane są w następujący sposób:
- a) przepisami obowiązującymi w Państwie strony wnioskującej, w zakresie w jakim dotyczą one należności lub tytułu wykonawczego umożliwiającego jej egzekucję; oraz
- b) przepisami obowiązującymi w Państwie strony współpracującej, w zakresie, w jakim dotyczą one środków egzekucyjnych w Państwie współpracującym.

Bieg terminów przedawnienia zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie strony współpracującej rozpoczyna się w dniu bezpośredniego uznania lub w dniu przyjęcia, uznania, uzupełnienia lub zastąpienia, zgodnie z art. SSCI.63.

2. Czynności związane z odzyskiwaniem należności podjęte przez stronę współpracującą stosownie do wniosku o udzielenie pomocy, które w przypadku podjęcia ich przez stronę wnioskującą miałyby skutek zawieszający lub przerywający bieg terminu przedawnienia zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie strony wnioskującej, uważa się, w zakresie, w jakim dotyczy to tego skutku, za podjęte w Państwie strony wnioskującej.

ARTYKUŁ SSCI.68

Środki zabezpieczające

Na uzasadniony wniosek strony wnioskującej strona współpracująca stosuje środki zabezpieczające, aby zapewnić odzyskanie należności w zakresie, w jakim pozwalają na to przepisy ustawowe i wykonawcze obowiązujące w Państwie strony współpracującej.

Do celów stosowania akapitu pierwszego, postanowienia i procedury określone w art. SSCI.62, SSCI.63, SSCI.65 oraz SSCI.66 stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ SSCI.69

Koszty związane z odzyskiwaniem należności

1. Strona współpracująca odzyskuje od zainteresowanej osoby fizycznej lub prawnej oraz zatrzymuje wszelkie związane z odzyskiwaniem należności koszty, które ponosi, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Państwa strony współpracującej, mającymi zastosowanie do podobnych należności.
2. Wzajemna pomoc udzielana na podstawie niniejszej sekcji jest, co do zasady, nieodpłatna. Jednakże w przypadku gdy odzyskiwanie należności sprawia szczególne trudności lub wiąże się z bardzo wysokimi kosztami, strona wnioskująca i strona współpracująca mogą w danych przypadkach uzgodnić szczególne zasady zwrotu kosztów.

Państwo strony wnioskującej pozostaje odpowiedzialne wobec Państwa strony współpracującej za wszelkie koszty i straty poniesione w wyniku działań uznanych za bezpodstawne w odniesieniu do istoty należności albo ważności tytułu wykonawczego wydanego przez stronę wnioskującą.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA RÓŻNE, PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ SSCI.70

Badanie lekarskie i kontrole administracyjne

1. Bez uszczerbku dla innych postanowień, w przypadku gdy osoba otrzymująca lub ubiegająca się o świadczenia lub członek jej rodziny przebywają lub zamieszkują na terytorium Państwa innego niż to, w którym ma siedzibę instytucja będąca dłużnikiem, na wniosek tej instytucji badania lekarskie przeprowadza instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania beneficjenta zgodnie z procedurami określonymi w ustawodawstwie stosowanym przez tę instytucję.

Instytucja będąca dłużnikiem powiadamia instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania o wszelkich szczególnych wymogach, które w razie konieczności mają być przestrzegane, a także o elementach, które ma obejmować badanie lekarskie.

2. Instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania przekazuje instytucji będącej dłużnikiem, która wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie badania lekarskiego, protokół tego badania. Ustalenia instytucji miejsca pobytu lub zamieszkania są wiążące dla instytucji będącej dłużnikiem.

Instytucja będąca dłużnikiem zastrzega sobie prawo zlecenia przeprowadzenia badania beneficjenta wybranemu przez siebie lekarzowi. Beneficjenta można jednak wezwać do powrotu do Państwa instytucji będącej dłużnikiem tylko wtedy, gdy beneficjent jest w stanie odbyć taką podróż bez uszczerbku na zdrowiu, a koszty podróży i zakwaterowania ponosi instytucja będąca dłużnikiem.

3. W przypadku gdy osoba otrzymująca lub ubiegająca się o świadczenia, lub członek jej rodziny, przebywają lub zamieszkują na terytorium Państwa innego niż to, w którym ma siedzibę instytucja będąca dłużnikiem, na wniosek tej instytucji kontrolę administracyjną przeprowadza instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania beneficjenta.

W takim przypadku zastosowanie ma również ust. 2.

4. Na zasadzie wyjątku od zasady neodpłatnej wzajemnej współpracy administracyjnej określonej w art. SSC.59 ust. 3 niniejszego Protokołu, rzeczywista kwota wydatków poniesionych na kontrole, o których mowa w niniejszym artykule, zwracana jest instytucji, do której wystąpiono o przeprowadzenie takich kontroli, przez instytucję będącą dłużnikiem, która wystąpiła o ich przeprowadzenie.

ARTYKUŁ SSCI.71

Powiadomienia

1. Państwa przekazują Specjalnemu Komitetowi ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego szczegółowe dane organów i podmiotów, o których mowa w art. SSC.1 niniejszego Protokołu i art. SSCI.1 ust. 2 lit. a) i b) niniejszego załącznika, oraz szczegółowe dane instytucji wyznaczonych zgodnie z niniejszym załącznikiem.
2. Organom, o których mowa w ust. 1, nadaje się oznaczenie elektroniczne w postaci kodu identyfikacyjnego i adresu poczty elektronicznej.

3. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego określa strukturę, zawartość i szczegółowy sposób przekazywania danych, o których mowa w ust. 1, łącznie ze wspólnym formatem oraz wzorem powiadomienia.
4. Do celów wykonania niniejszego Protokołu Zjednoczone Królestwo może uczestniczyć w systemie elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego i ponosić związane z tym koszty.
5. Państwa są odpowiedzialne za aktualizowanie informacji, o których mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ SSCI.72

Informowanie

Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego przygotowuje niezbędne informacje, aby zapewnić zainteresowanym stronom możliwość zapoznania się z ich prawami oraz formalnościami administracyjnymi wymaganymi w celu egzekwowania tych praw. Informacje te rozpowszechnia się, w miarę możliwości, drogą elektroniczną poprzez ich umieszczenie na ogólnodostępnych stronach internetowych. Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego zapewnia regularną aktualizację tych informacji oraz monitoruje jakość usług świadczonych klientom.

ARTYKUŁ SSCI.73

Przeliczanie walut

Do celów niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika kursem wymiany dwóch walut jest kurs referencyjny publikowany przez instytucję finansową wyznaczoną do tego celu przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego. Data, którą bierze się pod uwagę przy ustalaniu kursu wymiany, jest określana przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego.

ARTYKUŁ SSCI.74

Postanowienia wykonawcze

Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego może przyjąć dalsze wytyczne dotyczące wykonania niniejszego Protokołu i niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ SSCI.75

Postanowienia przejściowe dotyczące formularzy i dokumentów

1. W okresie przejściowym, którego data zakończenia zostanie uzgodniona przez Specjalny Komitet ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego, wszystkie formularze i dokumenty wydane przez właściwe instytucje w formacie używanym bezpośrednio przed wejściem w życie niniejszego Protokołu, są ważne do celów wykonania niniejszego Protokołu i, w stosownych przypadkach, będą nadal wykorzystywane do wymiany informacji między właściwymi instytucjami. Wszystkie takie formularze i dokumenty wydane przed tym okresem przejściowym i w jego trakcie są ważne do czasu ich wygaśnięcia lub unieważnienia.

2. Formularze i dokumenty ważne zgodnie z ust. 1 obejmują:
 - a) europejskie karty ubezpieczenia zdrowotnego wydane w imieniu Zjednoczonego Królestwa, które są ważnymi dokumentami potwierdzającymi uprawnienia do celów art. SSC.17 i art. SSC.25 ust. 1 niniejszego protokołu oraz art. SSCI.22 niniejszego załącznika; oraz
 - b) przenośne dokumenty potwierdzające sytuację danej osoby w zakresie zabezpieczenia społecznego zgodnie z wymogami niniejszego Protokołu.

Dodatek SSCI-1

UZGODNIENIA ADMINISTRACYJNE
MIĘDZY DWOMA LUB WIĘKSZĄ LICZBĄ PAŃSTW
(o których mowa w art. SSCI.8 niniejszego załącznika)

BELGIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wymiana listów z dnia 4 maja i 14 czerwca 1976 r. w sprawie art. 105 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 574/72 (rezygnacja ze zwrotu kosztów kontroli administracyjnych i badań lekarskich)

Wymiana listów z dnia 18 stycznia i 14 marca 1977 r. w sprawie art. 36 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (ustalenie co do zwrotu lub rezygnacji ze zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych na podstawie tytułu III rozdział 1 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71) zmieniona wymianą listów z dnia 4 maja i 23 lipca 1982 r. (ustalenie co do zwrotu kosztów poniesionych w związku z art. 22 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (EWG) nr 1408/71)

DANIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wymiana listów z dnia 30 marca i 19 kwietnia 1977 r., zmieniona wymianą listów z dnia 8 listopada 1989 r. i z dnia 10 stycznia 1990 r., w sprawie umowy dotyczącej rezygnacji ze zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych, kontroli administracyjnych i badań lekarskich

ESTONIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa sfinalizowana w dniu 29 marca 2006 r. między właściwymi władzami Republiki Estonii i Zjednoczonego Królestwa dotycząca art. 36 ust. 3 i art. 63 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 ustanawiająca inne metody zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielanych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 przez oba państwa ze skutkiem od dnia 1 maja 2004 r.

FINLANDIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wymiana listów z dnia 1 i 20 czerwca 1995 r. w sprawie art. 36 ust. 3 i art. 63 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (zwrot lub rezygnacja ze zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych) i art. 105 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 574/72 (rezygnacja ze zwrotu kosztów kontroli administracyjnych i badań lekarskich)

FRANCJA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wymiana listów z dnia 25 marca i 28 kwietnia 1997 r. w sprawie art. 105 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 574/72 (rezygnacja ze zwrotu kosztów kontroli administracyjnych i badań lekarskich)

Umowa z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie konkretnych metod określania kwot zwracanych z tytułu świadczeń rzeczowych na podstawie rozporządzeń (EWG) nr 1408/71 i (EWG) nr 574/72

WĘGRY – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa sfinalizowana w dniu 1 listopada 2005 r. między właściwymi władzami Republiki Węgierskiej i Zjednoczonego Królestwa na podstawie art. 35 ust. 3 i art. 41 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 883/2004 ustanawiająca inne metody zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych na podstawie tego rozporządzenia przez oba państwa ze skutkiem od dnia 1 maja 2004 r.

IRLANDIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wymiana listów z dnia 9 lipca 1975 r. dotycząca art. 36 ust. 3 i art. 63 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (ustalenie w sprawie zwrotu lub rezygnacji ze zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych na podstawie tytułu III rozdział 1 lub 4 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71) oraz art. 105 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 574/72 (rezygnacja ze zwrotu kosztów kontroli administracyjnych i badań lekarskich)

WŁOCHY – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa podpisana w dniu 15 grudnia 2005 r. między właściwymi władzami Republiki Włoskiej i Zjednoczonego Królestwa dotycząca art. 36 ust. 3 i art. 63 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 ustanawiająca inne metody zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 przez oba państwa ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2005 r.

LUKSEMBURG – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Wymiana listów z dnia 18 grudnia 1975 i 20 stycznia 1976 r. w sprawie art. 105 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 574/72 (rezygnacja ze zwrotu kosztów kontroli administracyjnych i badań lekarskich, o których mowa w art. 105 rozporządzenia (EWG) nr 574/72)

MALTA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa sfinalizowana w dniu 17 stycznia 2007 r. między właściwymi władzami Malty i Zjednoczonego Królestwa na podstawie art. 35 ust. 3 i art. 41 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 883/2004 ustanawiająca inne metody zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych na mocy rozporządzenia przez oba państwa ze skutkiem od dnia 1 maja 2004 r.

NIDERLANDY – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Art. 3 zdanie drugie umowy administracyjnej z dnia 12 czerwca 1956 r. w sprawie wykonania konwencji z dnia 11 sierpnia 1954 r.

PORTUGALIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa z dnia 8 czerwca 2004 r. ustanawiająca inne metody zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych przez oba państwa ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2003 r.

HISZPANIA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa z dnia 18 czerwca 1999 r. w sprawie zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych udzielonych na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 oraz (EWG) nr 574/72

SZWECJA – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Umowa z dnia 15 kwietnia 1997 r. w sprawie art. 36 ust. 3 i art. 63 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (zwrot lub rezygnacja ze zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych) i art. 105 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 574/72 (rezygnacja ze zwrotu kosztów kontroli administracyjnych i badań lekarskich)

Dodatek SSCI-2**DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY UPRAWNIENIA**

(art. SSC.17 i art. SSC.25 ust. 1 niniejszego Protokołu

oraz art. SSCI.22 niniejszego załącznika)

1. Dokumenty potwierdzające uprawnienia wydane do celów art. SSC.17 oraz art. SSC.25 ust. 1 niniejszego Protokołu przez właściwe instytucje państw członkowskich muszą być zgodne z decyzją nr S2 komisji administracyjnej z dnia 12 czerwca 2009 r. dotyczącą specyfikacji technicznych europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego.
2. Dokumenty potwierdzające uprawnienia wydane do celów art. SSC.17 oraz art. SSC.25 ust. 1 przez właściwe instytucje Zjednoczonego Królestwa zawierają następujące dane:
 - a) nazwisko i imię posiadacza dokumentu;
 - b) osobisty numer identyfikacyjny posiadacza dokumentu;
 - c) datę urodzenia posiadacza dokumentu;
 - d) datę wygaśnięcia dokumentu;
 - e) kod „UK” w miejscu kodu ISO Zjednoczonego Królestwa;

- f) numer identyfikacyjny i akronim instytucji Zjednoczonego Królestwa wydającej dokument;
 - g) logiczny numer dokumentu;
 - h) w przypadku dokumentu tymczasowego – datę wystawienia i doręczenia dokumentu oraz podpis i pieczęć instytucji Zjednoczonego Królestwa.
3. Specyfikacje techniczne dokumentów potwierdzających uprawnienie wydanych przez Zjednoczone Królestwo przekazuje się niezwłocznie Specjalnemu Komitetu ds. Koordynacji Zabezpieczenia Społecznego, aby ułatwić akceptowanie odpowiednich dokumentów przez instytucje państw członkowskich udzielające świadczeń rzeczowych.

ŚWIADCZENIA RZECZOWE WYMAGAJĄCE WCZEŚNIEJSZEGO POROZUMIENIA (art. SSC.17 i art. SSC.25 ust. 1 niniejszego Protokołu)

1. Świadczenia rzeczowe, które mają być udzielane na podstawie art. SSC.17 i art. SSC.25 ust. 1 niniejszego Protokołu, obejmują świadczenia udzielane w związku z chorobą przewlekłą lub już istniejącą oraz w związku z ciążą i narodzinami dziecka.
2. Świadczenia rzeczowe, w tym w związku z chorobą przewlekłą lub już istniejącą lub w związku z narodzinami dziecka, nie są objęte niniejszymi postanowieniami, jeżeli celem pobytu w innym Państwie jest otrzymanie tych świadczeń.

3. Każde niezbędne leczenie, które jest możliwe jedynie w wyspecjalizowanych placówkach medycznych lub z udziałem wyspecjalizowanego personelu lub sprzętu, musi być przedmiotem wcześniejszego porozumienia pomiędzy ubezpieczonym a placówką zapewniającą leczenie w celu zapewnienia dostępności leczenia podczas pobytu ubezpieczonego w Państwie innym niż właściwe Państwo lub Państwo zamieszkania.
4. Niewyczerpująca lista rodzajów leczenia spełniających te kryteria obejmuje:
 - a) dializę nerek;
 - b) terapię tlenową;
 - c) specjalne leczenie astmy;
 - d) echokardiografię w przypadku przewlekłych chorób autoimmunologicznych;
 - e) chemioterapię.

Dodatek SSCI-3

PAŃSTWA WYSTĘPUJĄCE O ZWROT KOSZTÓW ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH
NA PODSTAWIE ZRYCZAŁTOWANYCH KWOT
(o których mowa w art. SSCI.48 ust. 1 niniejszego załącznika)

IRLANDIA

HISZPANIA

CYPR

PORTUGALIA

SZWECJA

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

ZAŁĄCZNIK SSC-8

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE
DOTYCZĄCE STOSOWANIA ART. SSC.11

PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE
